İslâmın İlk Emri Oku

Hacıveyiszade Öğrenci Yurdu

İslâmın İlk Emri Oku

9 - 10

97 – 120

SAYI : 97 MART 1970

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

C. 9-10

BU SAYIDA

★ Ahmed GÜRTAŞ
★ Abdülmuttalip YILDIRIM
★ Dr. H. KÜÇÜKKALAY
★ Veli ERTAN
★ Hasan ÖZÖNDER
★ Said ÇEKMEGİL
★ Yusuf IŞICIK
★ Osman CİLÂCI
★ Hasan BAĞCI
★ Lütfi ŞENEL
★ Sadettin KAYNAK
★ A. İhsan AYRANCI

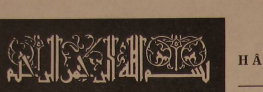

HÂDİSELER

DÜŞÜNCELER

İnsanoğlu, yaratıldığından zamanımıza kadar her ne zarar gördü ise cehâlet ve nemelâzımcılıktan görmüştür. Zira maziye ibretle bir göz atacak olursak bunun birçok örneklerini görerek âdeta donar kalırız.

İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem (a.s.) ın oğullarından Kâbil, şeytan denen muzır yaratığın vesvesesine kapılmış, câhillik ve çekememezlik yüzünden ilk cinâyet işlenmiştir.

Allah'ük davası güden ve şeytanın boynuna taktığı bonduruktan kendini kurtarmâyan koca kâfir, zâlim, gaddar Fir'avn da cehâlet ve kibrinin kahrına uğrayıp gitmiştir. Fir'avn'u bu şekilde rezil, rüsvâ eden, dünya ve âhirette elim ve şedid bir azaba müstehak eden şey şüphesiz ki cehâlettir. İlme, irfana, marifete ve akl-ı selime sırtını dönmesi, ilâhi müdeye ve sonsuz saadete kulaklarını tıkayarak küfründe devam etmesiydi.

Kendisine ilmi sayesinde yetişkelmiyecek mal ve mülk ihsan edilen, mal ve mülk sevdasına düşerek âlimlik sıfatını câhillik sıfatına değişen Kârun ise, zenginliğine güvenerek dünyayı kendinden başkasında görmiyerek mal ve mülkü ile mağrur oldu. Yüce Allah (c.c.) a karşı mağrurlaşan ve câhilleşen Kârun bütün servetiyle mahv u perişan olmuştur.

Asr-ı Saadet zamanında Hâtem-i Enbiya'nın sesini duyduğu halde inanmayan Ebû'n baş düşmanı, küfrün babası, fitnenin ve fesadın baş olan Ebû Cehil, cehâletin babası ve câhilliğine kurban gitmiştir. Bu hususta daha birçok misâller vermek mümkündür.

Beşeriyet bu amansız ve çetin düşmanını bildiği halde kendini bu zulüm çığmana karşı müdafaa ve tasrruf etmeyi aklına getirmiyor mu acaba? Yoksa bu cehâlet, mütekebbirlik, mâl ile mağrur olma Hakka ve Hakikate sırtını dönme beşeriyete daha mı tatlı geliyor? Fakat şu bilinmelidir ki, cehâlet insanları sahil-i selâmete çıkarmaz, insanları yerden yere çarpar, her iki cihanda da elim ve şiddetli azaplar getirir.

Zamanımızda da cehâlet, meyvesini vermeğe devam etmektedir. Her şeyi bildiğini sanan bir takım câhiller her mevzuda tartışmaya atılmaktan asla-sabuk şeyler söylemekten kendilerini alamamaktadırlar. Bundan birkaç sene önce Hakkı ve Hakikatı inkâr etmede âdeta birbirleriyle yarışan sözde ilim bezirganları, dine, imâna ve mukaddesâta necis dillerini uzatmışlar Kur'an'a «Çöl kanunu», beşeriyetin son peygamberi olan Hz. Muhammed Mustafa (s.a.) e de «Çöl Bedevisi» ve kendini güya millet içinde yüksek tabakadan sayan bazı ileri (!) görüşüler «Bunca yaptığım kulluk ve ibâdet boşuna imiş» demek cür'etini gösterecek Müslüman-Türk'ün mukaddesâtına saldırmışlardır.

Yaşadığımız şu günlerde de böyle ileri (!) görüşlü, mâneviyat yoksunu, Hakk ve Hakikatten bîhaber ve sahte Proflar kendi cehâtlerinin —Milliyetçi ve Mukaddesatçı Profesörleri temsîh ederiz— milletin gözü önünde «Kur'an çağ dışıdır» diyerek bir daha sermişlerdir. Bundan kara cübbeli sözde aydın ve cici (!) proflar zararlı çıkmışlardır. Müslüman-Türk milletinin nefretini kazanmışlar, manevi tükrüğünü yemişlerdir.

Sizlere seslenişimiz ey ilmini değil de cehâletini piyasaya sürüp kendi kendini maskara eden sözde ilim bezirganları kendinize ve asıl Müslüman-Türk milletinin evlâtlarına birâz olsun saygılı olmalısınız.

Bir milletin okumuşlarının manevi vazifesi, önce onun kültür ve mukaddesâtına hürmetle başlar. Millete hürmetsiz davranmanın sonucu iyi değildir. İlmi bakaleyen ve değersiz kılan hususi, onun benciî işlahlara ve bazı sapıklıklara âlet edilmesidir. İlim adamı sıfatını taşıyan kimselerin bazı konulara hücum ederken duruşu heyecanını yenmesini ve meseleye daha sıraftız bir şekilde tekrar bahmasını bildirmeleri gerektir. Câhil olmamak budur. Câhillerin sonucu elbette kötüdür.

İslâmın İlk Emri OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi:
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına:
Hasan TEKELİOĞLU
Yazı İşleri Müdürü:
H. Hüseyin AKGÖZ
İdarehane:
Cevloğlu Talebe Yurdu Posajı — KONYA
Muhabere Adresi: P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları: Yıllık: 12 T.L. Altı Aylık: 6 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 16 T.L.)
Mu'hasa gösterilmeden yazılarımız iâtibaa edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Onuncu Yıla Girerken

Bazı Mülâhaza ve Temenniler

«Oku» mecmuası bu sayı ile (10) uncu yılına giriyor. Geçen dokuz senelik neşir hayatına bakarken bazı hususlar üzerinde samimi bir muhakabeye girişmek, gelecekteki davranış ve üslûp özelliği üzerinde faydalı olacak bir basınmak kurmak ümidini vermektedir.

Şunu önce söylemelidir ki, dinimizin ilk önemli sözüyle ortaya çıkan bu dergi, gerek bu işe teşebbüs edenlerin, yürütenlerin iyi niyetleri, coşkun heyecanları, gerekse onun hazırkasten büyük bir topluluk vicdamının istek ve ihtiyaçlarına hitap edebilme gibi güzel bir vazifeyi yerine getirmiş olması sebebiyle büyük bir tutunma ve yayılma başarısını devam ettirerek onuncu yılına ulaşmıştır.

Temeldeki bütün iyi niyet ve duyguları rağmen bir şekil ve muhtevâ mükemmeliğine varılmış olduğunu, bütün hitap ve davetlerde dinimizin telkin ettiği metod üslûbunun gerçekleştirildiğini söylemek, tamamen doğru olmaz. Bunun çeşitli sebepleri vardır:

1) Mecmua her sene değişen bir idare heyetinin eline geçmektedir. Böylece yeni gelen heyetli ve temiz duygulu gençlerden teşekkül eden her idare heyetince, az çok bir hamle ve yenileşme denemesi ve çabası gösterilmesi yanında, yine çabuk el değiştirme ve yeni gelenlerin çok kere dergi işleri hakkında yeniden bilgi ve tecrübe edinme durumunda bulunmaları sebebiyle randımanlı ve verimli bir çalışma içine girilmesi hayli zamana malolmaktadır.

2) Halihazırda Mecmuanın posta, abone, teknik v.s. işlerinde çalışan —gelip geçen idare heyetlerinden ayrı— bir dâimî kadronun teşekkülü gerçekleştirilmiş değildir. Cemiyetin çeşitli işleri, yazı tedarikî ve şekle ait meşgalelerden başka bir de mecmuaya ait bu tali fakat zaman alıcı işler İdare Heyetinin omuzuna yüklenmektedir.

Gönül ister ki, dokuz sene gibi azımsanmayacak bir müddet yaşayabilmiş ve geniş öğrenci ve halk topluluklarınca tutulmuş bir mecmua daha güzel, tertipli bir şekil ve dinî konularda daha aydınlatıcı, anlaşılır ve faydalı bir muhteva ile, dinimizin mütâlaaya çağırış tarzına özemle dikkat edilerek devam etsin; ancak merhametten doğarak her inanıştaki insanlara saygıyle yayılsın, onlara dünyimizin akîl olan bilgisini ve herkesin kalbine arzuladığı huzur ve saadeti versin.

Ama arzu edilen bu hizmetlerin, önce bu işi üzerine alanların derin bilgi ve kültüre, bitmez bir şevk ve azme sahip olmaları yanında zamanımızda mâil bir güce sahip olmakla yürütülebileceğini önemle hatırlamak lâzımdır.

Ne yazık ki bizde öteden beri bu husus üzerinde titizlik göstermek âdeti yerleşmemiştir. Çok kere hizmetlerinden faydalandığımız, varlıklarında kuvvet ve dayanak bulduğumuz bu neyi faaliyetlerin ne aktüalü maddî şartlar altında sahaklık ettirilmeğe çalışıldığını ve daha iyi, faydalı, daha yaygın hizmeti başarabilmenin, her abonenin göndereceği cüz'i miktarların birleşmesiyle mümkün olacağını pek aklımıza getirmiyoruz. Her birimizin yaşayabilmek için yiyeceğe ihtiyacı olması gibi, bir mecmuanın yaşayabilmesi, en mühimmi gerçekten faydalı ve verimli olarak yaşayabilmesi için, gençlerin fikir ve sanat kabiliyetlerinin filizlenip geliştiği bir mektep haline gelebilmesi için gerekli maddî şartlarının yerine getirilmesi zaruridir.

Bunun için muhterem abonelerin ve diğer okuyucuların «Oku» mecmuasının okunup yayılmasını sağlamaları, eğer varsa cüz'i borçlarını göndermede acele etmelerini, sevap ve faydasına inanıldığı takdirde vâkıf v.s. yardım şekilleriyle ona yardımcı olmalarını rica ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

Yazan : **Seyyid SÂBIK**

İSLÂM'IN MU'CİZESİ(1)

Terceme eden :
Ahmed GÜRTAŞ
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Arap Dili ve Edebiyatı Öğ.

1. Cenâb-ı Hak, tabiat olayları cinsinden delillerle, insanların bildikleri kanunlara muhalif ve beşer gücünün dışındaki mucizelerle te'yid etmediği hiç bir peygamber göndermemiştir. Ta ki, bu delil ve mucizelerin, beşer olmasına rağmen bir peygamberin elinde açığa çıkması, o peygamberin Allah tarafından gönderildiğine bir delil olsun.

Hz. Sâlih (A.S.)'in devesi, Hz. Mûsâ (A.S.)'nın asâsı, Hz. İsâ (A.S.)nın ellerinde meydana gelen fevkalâde şeylerin hepsi bu kabildendir.

2. Bu mu'cizeler, insan aklının henüz rüşdüne erişmemiş bir durumda bulunduğu ve çoğunluğun, bu mucizelere karşı sadece kabul ve teslimiyetten başka bir şey yapamadığı devirlerde hep hissi (yani beş duyuya hitab etmekte) idi.

3. İnsanlık rüşd yaşına basmağa, akli hayat kendini göstermeğe ve gelişmeğe doğru yol almağa başlayınca bu, hisse hitabeden fevkalâde hâdiseler, peygamberliğin doğruluğunu isbat eden yegâne delil olmaktan çıktı. Artık hayatın örf ve âdetinin dışında gördüğü bir şeye teslim olmak akıl için kolay bir şey olmadı. Akıl, ulaşmış olduğu merhale ile mütenâsip olan yeni bir şey istiyordu.

Akıl, kararsızlığın karışmayacağı bir iman ve şüpheleri dağıtacak kesin bir bilgi istiyordu.

4. Cenâb-ı Hak insanlığa, çocukluk çağında rûhî hayatını muhafaza edecek şeylerle imdada yetişip, sonra aklı düşünceye ve fikri istiklâle doğru yol almağa başlamasının arkasından, ulaşmış olduğu terakkiye uygun düşecek deliller getirmeden insanları bırakıverecek değildi.

Nitekim Cenâb-ı Hak Hz. Muhammed (A.S.)'i göndermiş ve O'nu ilmî bir mu'cize ve aklî bir delil ile te'yid etmiştir. O mucize de Kur'an-ı Kerim'dir :

«De ki : Andolsun, insanlar ve cinler şu Kur'ân'ın benzerini (meydana) getirmek için bir araya toplansa, yekdiğerine yardımcı da olsalar, yine O'nun benzerini getiremezler.» (2).

Buhârî ve Müslim, Ebû Hüreyre (R.A.)'den, Hz. Peygamber (A.S.)'in şöyle buyurduğunu rivâyet etmişlerdir :

«(Kendi zamanlarında) insanların inandıkları şeyin bir benzeri kendilerine (mucize olarak) verilmemiş hiç bir peygamber yoktur. Bana (mucize olarak) verilen de Allah'ın bana gönderdiği vahiydir. Kıyamet gününde, ümmeti en çok olan peygamber ben olacağımı ümid ediyorum.»

5. Bu Kur'an-ı Kerim hiç bir kimsenin te'lifi değildir. O, Allah'ın, vahyin en mükemmel şekli ile indirmiş olduğu bir vahiyden başka bir şey değildir.

Vahiy şekillerinin en mükemmeli de bir elçiyi vahyile göndermektir. Bu şekil, Kur'an'ın indirildiği vahiy çeşididir ve Kur'an, Cebrâil (A.S.) vasıtasiyle indirilmiştir :

«O Kur'an, muhakkak ve muhakkak âlemlerin Rabbi (tarafından) indirilmedir. O'nu Ruhu'l-Emîn (yani Cebrâil), inzâr edicilerden olasın diye, senin kalbine manası açık arapça bir dil ile indirmiştir.» (3).

«De ki : Her kim Cebrâil'e düşman ise, (bunun sebebi) Cebrâil'in o Kur'ân'ı kendinden öncekileri tasdik ederek, yol gösterici ve inananlara müjdeci olarak, Allah'ın izni ile senin kalbine indirmesinden ibarettir.» (4)

6. Bu vahiy, bütün çeşitleri ile bâtıla ve her sahadaki fesada karşı bir inkılâb olarak geldi. Bu vahiy fikir hürriyyetini, irade istiklâlini ihmâl ve tatil eden zararlı örf ve âdetlere galebe çaldığı gibi, akılları kirleten hurâfelere ve temiz fıtratları çirkinleştiren sapıklıklara karşı da muzaffer oldu.

Bu vahiy bunların hepsinin üzerine, şerrin bütün yollarını yok eden ve fesadın her türlüsünü imha eden bir sünger çekti. Bunların yerine aklı hidâyete ulaştıracak, kalbi nurlandıracak, mukadder olan insânî kemâlin en üstün derecesine ulaşması için ruhu yükseltecek hakikatler getirdi.

Bu vahiy ferdi terbiye etmeyi, cemiyette yardımlaşmayı ve öyle bir nizam meydana gteirmeyi hedef edindi ki, o nizamın temeli şûrâdır, gayesi de Allah'ın dinini korumak, insanların dünyasını idare etmek ve gölgesinde insanların emniyet içinde yaşayacağı umûmî bir barış tesis edecek şekilde insânî kardeşliğin yaygın hale gelmesi için bu dinin doğru yoluna davet etmektir.

Bu inkılâb ne şahsî bir menfaati, ne belli bir toprak parçasının menfaatini, ne bir hâkim cemaatin terazisini diğer cemaatin aleyhine ağır bastırmayı ve ne de bir mezhebi diğerine tercih etmeyi hedef tutmamıştır. Bu inkılâb sadece bütün âlemin hayrı ve bütün insanların menfaati için olmuştur.

Bu vahiy eski ve yeni insanları âciz bırakan müşkilleri halletmek ve şu suallerden her birine cevap vermek için gelmiştir :

a. Din neden ibarettir ve prensipleri nedir?

b. Allah kimdir ve sıfatları nedir?

c. Peygamberlik nedir? Kimler peygamberdir ve vazifeleri nedir?

e. Hayır neden ibarettir? Şer neden ibarettir? Bunlara verilecek karşılığın keyfiyyeti nedir?

f. İnsan niçin yaratılmıştır ve kâinattaki yeri nedir?

g. İnsanın kendisinden başkası ile alâkası nedir? Ümmetlerin ve milletlerin birbirleriyle alâkaları nedir?

h. Erkeğin kadınla alâkası nedir?

i. Servet neden ibarettir? Kaynağı nedir? Tevziinin keyfiyyeti nedir?

j. Temiz bir hayat neden ibarettir? Ona giden yol nedir?

İşte Kur'an-ı Kerim, insan aklının önüne yüzlerce mesele koyarak devam ediyor. Öyle meseleler ki, ilim ve felsefe devrinde bile akıl bunlardan müstağnî kalamamaktadır. Öyle meseleler ki, beşer aklının hepsi bu meselelerin yüzde birini bile ihata edememektedir. Yine öyle meseleler ki, akıl bu hayatın merhalelerini katetmek için bunlara muhtaç bulunmaktadır. Ta ki, bu meseleler aklı, dinî işlerde sapıklıktan, dünya ahvalinde de döneklikten uzaklaştırıcı ve doğru yolu gösterici birer bayrak olsun :

«Eğer yer yüzündeki (her bir) ağaç kalemler, deniz de, arkasından yedi deniz daha kendisine yardım ederek, (mürekkep) olsa yine Allah'ın kelimeleri tükenmez...» (5).

7. Bütün bu meseleler, tenâkuzdan sâlim ve ihtilâftan uzak olmalarıyle birlikte, insanın hislerine hâkim olan, duygularını istilâ eden ve insanda hayır hislerini uyandıran şâheser ve beliğ bir üslûb içinde gelmiştir :

«...Eğer Allah'tan başkasından gelseydi o Kur'an'da çok aykırılıklar bulurlardı.» (6).

8. Şurası muhakkaktır ki, Kur'an-ı Kerim kadar mevzuu yüksek, ifadesi sihirli ve tesiri kuvvetli hiç bir kitab bilinmemektedir. O kadar ki, Kur'an-ı Kerim, gerek elfazı, gerek maânisi, gerek akâidi, gerek âdâbı, gerek ahkâmı ve gerekse koyduğu kanunlar yönünden incelemedeki titizlik hususunda âlimlerin alâka ve gayretini celbetmiştir.

Böylece bu incelemelerle âlimler, beşerin daha üstün ve daha temiz bir hayat ile nimetleneceği insânî bir medeniyet kurmak için elverişli malzeme olan ve olmakta devam eden, edeb ve ilimden mürekkep muazzam bir servet meydana getirmişlerdir :

«İşte biz, sana da (Ey Habîbim) böylece emrimizden bir rûh (yani Kur'ân) vahyettik. Halbuki (vahiyden evvel) kitab nedir, iman nedir, sen bilmezdin. Fakat biz O'nu bir nûr yaptık. Bununla kullarımızdan kimi dilersek ona hidâyet veririz...» (7).

9. İşte bu, Allah'ın, Ümmî Nebisini kendisiyle kuvvetlendirdiği, gönülleri değiştirip kalbleri dirilttiği, gözleri nurlandırdığı, bir milleti terbiye edip parmakla sayılacak kadar az seneler zarfında bir devlet yarattığı mucizenin ta kendisidir.

Asâyı yılana çevirmek mucize olunca, akılları ve kalbleri değiştirmek, mucize olma bakımından muhakkak ki bundan daha üstündür.

Allah'ın, bazı peygamberlerini kuvvetlendirmiş olduğu ölüleri diriltme işi hârikulâde işlerden olunca, ümmî bir milleti cehâlet ve aşağılıktan kurtarıp, o milleti nûr ve hidâyet kaynağı haline getirmek muhakkak ki, yanında diğer bütün mucizelerin pek küçük kaldığı hârikulâde bir haldir.

«Allah'a yemin olsun ki, Hz. Muhammed (A.S.)'in dini en kuvvetli din, Kitabı da sözü en doğru olan kitabdır.

Artık bunun yanında geçmiş kitabların sözünü etme. Sabah olmuştur; Artık kandilleri söndür.»

(1) *es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s.* 19-24.

(2) *el-İsrâ sûresi, âyet :* 88.

(3) *eş-Şuarâ' sûresi, âyet :* 192-195.

(4) *el-Bakara sûresi, âyet :* 97.

(5) *Lokmân sûresi, âyet :* 27.

(6) *en-Nisâ' sûresi, âyet :* 82.

(7) *eş-Şûrâ sûresi, âyet :* 52.

B E K L E M E !

Akşam oluyor, geçiyor zaman,
Bekleme kardeşim çalış aman,
Uyudun... düşmanın oldu yaman,
Bekleme kardeş geçiyor zaman!.

Teknik yerine taklit alırsın,
Kuzey'i batıyı dost sanırsın,
Dalâlet çukurunda kalırsın!..
Bekleme kardeş geçiyor zaman!.

Zannetme geçen günler lehine,
Akşam oluyor, gün aştı yine,
Hayat boyunca yardım et dine
Hâlâ ne uyursun gel kendine.

Her gün biraz fazlaca ürüyor,
Uyan!.. bahçene kumlar sürüyor,
Bu üren moskof'un kızılıdır,
Gücü yeterse çok azılıdır.

Bizler şühedâ torunlarıyız,
Tarihi aç da içine bir bak.
Biz kendimizi korumalıyız.
Ceddinin alnı açık, yüzü ak.

Âdem ÖZTÜRK
1. H. O. - KONYA

BEKLENEN ESER ÇIKTI!..

PEYGAMBERİMİZİN İNŞİKÂKU'L-KAMER MÛ'CİZESİ

Yazan : İsmail TEKİN

Fiatı : 250 Kuruş

İsteme Adresi : İsmail TEKİN

Aşağı Öveç Mah., Sokullu Mehmed Paşa İlkokulu yanı No. 346

DİKMEN
ANKARA

Aydınların Günâhı

Abdülmuttalip

YILDIRIM

İstismara en müsait şartlar, milletin fakir olması, halkın sefalet ve yokluk içinde bocalaması, birkaç zenginin göze batması gibi durumlardır.

Aslında geri kalmışlığın ifadesi olan, büyük halk kitlesinin umumiyetle aşağı hayat şartlarında bulunması bir sebebe dayanır. Bu, büyük bir problem ve çetin bir meseledir. Ve çok yönlü bir görünüş arzeder.

Eğer samimi iseniz, hakikaten milletin dertleri ile hemdert olmuşsanız, sebepler üzerinde iyi düşünmeniz ve ulaşacağınız sonucun — en az — doğruya en yakın şekilde olmasına dikkat etmeniz gerekir. Güneş ışınlarının saydam bir prizmada kırılarak gayet ince çizgilerle birbirinden ayrılan, fakat ilk bakışta üst-üste vurulan fırça darbelerini andıran bir tayf meydana getirmesi gibi insanı gayet kolay aldatabilen bu sosyal meseleler, üzerinde geniş vukufiyet ve yetki isteyen, ancak samimi ve halis karakterlerin çözebilecekleri bir nitelik arzeder.

Ve bu iş gayet yorucu, rahat kaçırıcı, üzücü ve yıpratıcı bir iştir. Bütün ciddi meseleler gibi bu mesele de ancak vatan aşkıyla yanan, millet şuuruna eren, imanlı, azimli ve fedakâr insanların çözebilecekleri, bu dertlere ancak onların çare bulabilecekleri bir durumdur.

Halk fakirdir, halk işsizdir, halk bilgi bakımından yetişmemiştir ve saftır, halk uyutulmuştur. Onu gayet güzel istismar ederek kendine kazanmak, tatlı hayallerle onu avutarak kendilerini alkışlatmak isteyen zümreler vardır. Gizli emellerine ulaşmak için suret-i haktan görünerek, yaldızlı dolmalarla ve âfâkî, gülünç teorilerle bu milleti kurtaracağını iddia eden, sinsi sinsi milletin gönlüne akmak isteyen zihniyetler mevcuttur.

Halk daha fazla bilgili olmalıydı, olmadı. Çünkü bu millete hak ve hakikat öğretilmedi. Ona bu zamana kadar bilgi yerine hiçlik edebiyatından gazeller okunarak kafaları bulandırıldı. Milletin, milliyet, din, ahlâk ve karakteri sarsılacak şekilde enflasyon meydana getirildi. Daha neler, neler... Tabii halk câhil olur!

Ey münevver olduğunu iddia eden bu milletin evlâtları! Münevver oldunuz da ne yaptınız? Bu millete ilim mi öğrettiniz, ahlâk mı telkin ettiniz, kalkınma programları mı tertiplediniz? Evet, içinden koptuğunuz bu zavallı milletinize ne yapabildiniz? Yoksa evlâdımız aydın adam oldu diye koltukları kabaran Türk köylüsüne, bu gururunun sarhoşluğu içinde istismarcı zümrenin gizli ideolojisine yem olma zemini mi hazırladınız?

Hanginiz tekrar köyüne döndü, hanginiz eline kazmayı, küreği çekerek milletine terakkinin yolunu gösterdi?

Yok beyler, yok. Kendimizi aldatmayalım ve aydınlığımızdan dem vurmayalım. Sahte olur. Ey vatan dertleriyle dertliyim diyen kardeşim, vicdanına en samimî ve mert duygularla sor, kendini mi aldatıyorsun, yoksa millete hizmet mi ediyorsun?

Herşeyden evvel vatandaş manevî ihtiyaçlarına sahip olmak istiyor. Esasen terakkinin yolu da buradan geçer. Manasız kalkınma plân ve teorileri artık bugün iflâs etmiştir. Bu müflis materyalist felsefeyle yükseleceğini zanneden maddeleşmiş zihinler, bu milletin, her fırsatta sabote edilmek istenen MANAsı karşısında taş devrinin mızrakları gibi kof kalacaklar ve onun heybetiyle ilk çağ heykelleri gibi aptallaşacaklardır.

Bugün artık bu millet ne materyalizmin sûfli emellerine alet olacak ve ne de sosyalizmin eşitlik, adalet, yardımlaşma, kollektif çalışma gibi yaldızlı terânelerine kulak asacaktır. O büyük bir şuurla kurtuluşunun, kendisine evvelce, çökmüş nizam, çürümüş felsefe, ortaçağ kanunu gibi yalan ve uyuşturucu ifadelerle tahkir edilmek istenen HAK YOLU, İSLÂM NİZAMINDA olacağına bütün kalbi ve benliğiyle inanmıştır.

Bu millet bir ÖNDER arıyor. Samimi olacak, doğru söyleyecek, imânlı, uyanık bir yol gösterici bekliyor. Saadetin ve terakkinin inandığı nizamda olduğuna, fakat hareketlerini islâma uydurarak, kalkınma plânları hazırlayacak aydın kimslere ihtiyaç bulunduğuna inanmaktadır.

Evet, bu milletin bağrından kopup giden, fakat bir daha içinden çıktığı yere ve halka dönüp bakmaktan kaçınan, büyük yerlerin, câzibeli hayatın çemberini delip geçemiyen bu okumuş zümreye bu millet hâlâ minnetle, ümitle ve davâ edici nazarlarla bakmaktadır. Kendi kolları üzerinde kurtuluş ve yükselişe eren bu evlâtlarından azıcık insaflı düşünmelerini ve nankör olmamalarını isteyerek hâlâ büyük ve sıkıcı bir sabır ve tevekkülle imdat beklemektedirler.

Artık bu milletin kurtuluşu kendilerine kaldı mı diyeceğiz? Çok ayıp olur, buna nasıl dilimiz varır. Artık bu milleti açlık edebiyatı okumaktan, tokluk gazelleri dinlemekten kurtaracak BÜYÜK HARE-KETin başlatılması lâzım. Yoksa samimi ve vatan aşkıyla yanan birkaç aydın kimse de, bir kar yığınının ateşin karşısında eriyip aktığı gibi, akıp giden zamanın tükettiği ömrüne «dur!» diyemeden göçüp gidecektir. Ve bu millet yine bütün dertleriyle başbaşa, bütün hayal ve ümitleriyle yalnız bekleyecek, bekleyecektir!...

Büyük Nahivci
SÎBEVEYH
(II)

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY
Yük. İslâm Enst. Arap Dili Edebiyatı Öğr.

2 — Yunus b. Habib, Ebû Abdirrahman El-Basrî. Tahsilini Ebû Amr b. El-Âla'dan yapmıştır. Güzel yüzlü, cömert, nahv ilminde büyük bir bilgiye sahipti. Daima şöyle dediği rivayet edilir. «Mümkün olursa âhirette üç kişiyle münazara yapacağım. Birincisi Hz. Âdem'dir. Kendisine neden Cenab-ı Hakkın memnû kıldığı ağaçtan yediğini soracağım. İkinci kimse Hz. Yusuf'tur. Ona da, sen Mısır'da iken babanla aranızda çok az bir mesafe vardı. Sizin hasretinizden gözleri kapandı da ben buradayım, sıhhatim iyidir diye bir haber göndermedin, diyeceğim. Talha ve Zübeyr'den de Hz. Ali'ye karşı takındıkları menfî tutumdan bazı sorular soracağım.»

187 H.'de vefat eden Yunus, değerli eserler bırakmıştır. En meşhur talebesi Kisâî, Ferra ve Sibeveyh'tir. Hiç bir eseri olmasa bile bu üç öğrencisi onun için şeref vesilesi olarak kâfidir.

3 — Ebûl-Hattab Abdülhamid b. Abdilmecit El-Ahfeş. Müttakî, zâhid ve geniş bilgiye sahip bir zat idi.

4 — Ebû Süleyman İsa b. Ömer. İlmî kıraat ve Arap dilinde büyük bir üstad sayılırdı. Arapçayı Ebû Amr b. El-Âla'dan öğrenmiştir. İki büyük eseri vardır. Birincisi الاكمال **, ikincisi de** الجامع **dır. Arapçanın bu iki eserden yayıldığı söylenir. Bu değerli iki kitap hakkında :**

ذهب النحو جميعاً كله ـ غير ما أحدث عيسى بن عمر

ذاك اكمال وهذا جامع ـ وهما للناس شمس و قمر

«İsâ b. Ömer'in meydana getirmiş olduğu (Nahiv kitapları) ndan başka Nahiv (le ilgili eserler) in hepsi yok olup gitti. (İşte) Câmi' ve İkmâl (isimli iki eseri) insanlar için güneş ve ay (gibi) dir.» denilmiştir. 149 H.'de vefat eden Ahfeş Nahv ilminde unutulmıyan şahsiyetler arasında yer alır.

Aşağıdaki şemada Sibeveyh'in az veya çok kendilerinden Arapça öğrendiği hocaları belirtilmektedir.

1	Halil b. Ahmet El-Ferahidi	522
2	Yûnus b. Habib	200
3	Ebûl-Hattab El-Ahfeş	47
4	Ebû Amr b. El-Âla	44
5	İsa b. Ömer	22
6	Ebû Zeyd El-Ensari	9
7	Harun b. Musa	5
8	Abdullah b. Ebi İshak	4
9	Kufeliler	4

TALEBESİ :

Sibeveyh'in pek çok talebesi vardır. Fakat bunlar arasında en meşhurları Ebûl-Hasen Said b. Mes'ade El-Ahfeş ve Ebû Ali Muhammed b. El-Müstenîr Kutrub El-Basrî'dir.

KİSAİ İLE YAPTIĞI MÜNAZARA

Nahviciler «Basralı» ve «Kûfeli» diye iki kısma ayrılırlar. Haklı olarak Basralıların başkanlığı Sibeveyh'e verilmişti. Kûfelilerin başında ise Kisai bulunuyordu. İki mektep arasında bir tercih yapmak icabederse tabiatiyle Basra okulu daha üstün tutulur. Bu okul hem öncelik ve hem de isabetli fikir ve gayretli çalışmalarından dolayı şükranla anılmaktadır. Başlarında Sibeveyh gibi bir liderin bulunması da değerini bir kat daha artırmıştır. Basra mezhebini benimseyenler Kûfe mezhebi saliklerine nazaran daha mutaassıp hareket etmiş sayılırlar. Birçok meselelerde Kûfelilerin fikirleri şahsi görüş ve indî mütalaalardan ibarettir. Halbuki Basralılar bütün fikir ve izahlarını delil ve nakle istinad ettirmeye çalışırlar.

Sibeveyh'in hayatında en büyük olay hiç şüphe yok ki Kisâî ile yaptığı münazaradır. Bu münazara المسالة الزنبورية **«el-mes'eletüz-zunburiyye» diye anılır. Bu olay daha çok iki mektep arasında bir rekâbetin neticesi olmuştur. Bu münazaranın ehemmiyeti hiç şüphe yok ki çok, hem de pek çok büyüktür. Zira bir tarafta tarihin ismini şükranla yadedeceği, Arap dilini hakkıyla bilen küçük büyük herkesin tanıdığı ve Sibeveyh şöyle dedi veya bu beyti şu şekilde tevcih etti diye sözlerini naklededeldikleri bir şahıs, diğer tarafta da padişahın sarayında onun çocuklarını okutan, nimet ve refah içerisinde mutlu bir hayat süren Kisai bulunuyordu. İkinci bir nokta da, bizzat mü'minlerin halifesinin dahi bu münazarayla ilgilenmiş bulunması ehemmiyetini daha da artırıyordu.**

Sibeveyh Bağdad'a niçin gelmişti? Bu soruya verilecek birçok cevaplar vardır. Fakat kat'i olarak Sibeveyh'in bu yolculuğu halifenin en yakın dostu olan Kisâî'nin yerini alıp onu bu dostluk mertebesinden uzaklaştırmak maksadıyla değildi. Tahmin ederiz ki bu fikir Kisâî'nin bir hayal mahsulünden başka hiçbir şey değildir. Zira Sibeveyh'in Bağdad'a geldiğini duyan Kisâî, Cafer b. Yahya'ya gelerek : «Ben sizin dostunuzum, bu adam (yani Sibeveyh) benim yerimi almak için geliyor» diye dert bile yanmıştır. Hâdiseye genel olarak bakılacak olursa Kûfe'li ilim adamlarının Basralılara nazaran çok daha dar kalbli oldukları anlaşılır. Kisâî'nin mânâsız endişe ve çabaları da bunu açıkça ifade ediyor sanırım. Ayrıca Kisâî'nin talebesinden Ahmer'in Sibeveyh'e bazı sualler sorup aldığı cevaplar karşısında, hata ettin Basralı, gibi cümlelerle ismini zikretmeksizin mukabelede bulunması herhalde ilim ahlâkına sığmaz.

(Devamı var)

TARİH Köşesi

Anadolu'nun Fethi

Selçuk Bey ve Selçuklular

— II —

Necip ÜZÜMCÜ

SELÇUK Bey, Oğuzların en asil boyu olan KINIKLARDANDIR. Babası Dukak Bey, Kınık Boyu'nun beyi idi. Dukak Bey ve boyu o devirde Hristiyanlık dinine mensup idiler. Türk'lerin millî dinlerinin ŞAMANİZM olmasına rağmen, Nasturi misyonerler Doğu Türkistan'a yayılmışlar ve tâ Kaşkar şehrine kadar giderek buradaki Türkleri hristiyanlaştırmışlardı. Böylece Dukak Bey hristiyan olmuştu. Bu yüzden oğlu Selçuk Bey de aynı şekilde bu dine mensuptu...

Fakat, Türklerin aynen Şamanizm'e olduğu gibi Hristiyanlığa da candan bir bağlılıkları yoktu. Onlar, dini sembolik manâda anlamışlardı... Onlarca mühim olan töre ve adetlerdi. Bu da «yasa» ile ifadesini bulurdu. Yasa, «yasak esaslar» manasınadır... Bu esaslar, askerlik nizamına son derece saygı, bağlılık, yurt sevgisi, millî muhabbet ve doğruluk gibi mefhumlardır...

Selçuk Bey, babası ölünce yerine geçti... Uygur hakanı BOĞU HAN'dan sonra, en mühim şahsiyetti... Fakat BOĞU HAN'ın karısı ve çocukları bunu bir gurur meselesi telâkki ederek, çeşitli dolap ve hilelerle, Selçuk Bey'i, Han'ın gözünden düşürdüler ve Subaşılığını onun elinden aldırmak istediler. Neticede, Uygur hakanı BOĞU HAN ile Selçuk Bey'in araları açıldı.

SELÇUK BEY'İN MÜSLÜMAN OLUŞU

O sıralarda (M. 10. asır başları) İslâm'ın nuru Orta Asya'ya yayılmaya başlamış SÂMÂN OĞULLARI'nın himmet ve gayretiyle birçok Türk boyları bu son ilâhî ve cihanşumul hak dine girmişlerdi. O devirde İranlı ve Türkistanlı müslüman tüccarlar, Bizans'tan ve İran'dan aldıkları malları kervanlarla Çin'e götürürler, Oradan da birçok Çin mamûlâtı alarak Türkistan, İran ve Bizans'a getirirlerdi. Bu kervanlar gidip gelirlerken Doğu Türkistan'a uğrarlar bir müddet kalarak alış-veriş ederlerdi.

Ne şereftir ki, o devirde bu tüccarlar İslâm'ın büyük birer davetçisi (misyoneri) idiler... Gittikleri bilhassa Türk boyları arasında İslâmî hakikatleri yerine göre açıklayarak İslâmlığın Türkler arasında sür'atle yayılmasına vesile olmuşlardır. İşte, Selçuk Bey bu kervancılarla birçok defalar konuşmuş; İslâmın birçok esaslarına dair malûmat almıştı. Neticede gönlü İslâm'a ısındı ve mensub olduğu Hristiyanlıktaki birçok iman esaslarından, İslâm inançlarını çok üstün gördü ve müslüman oldu. Artık BOĞA HAN ile de konuşmuş olduğundan, Sâman Oğulları ülkesine, yâni Batı Türkistan'a gizlice kaçmayı aklına koydu..

Milâdî 915 senesinde 150 kadar süvârî, 1500 kadar deve ve 150.000 kadar koyunla Doğu Türkistan'dan kaçtı. Samânî devleti hududuna ulaşınca geniş bir nefes aldı. Semerkant yolunu tutarak ÇEND şehrine geldi. Çend şehri o zaman, Batı Türkistan'a hâkim olan Sâmân Oğullarının mühim bir merkezi olup Taşkent'in kuzeyinde bulunmakta idi.

Selçuk Bey doğruca şehrin valisine müracaat ederek, kendisinin ve maiyyetinin müslüman olduklarını bildirdi; kendilerine bir yurt verilmesini ve İslâm ilim adamlarının gönderilerek irşad edilmelerini rica etti. Vali, durumdan son derece memnun olarak, Çend şehrinde ikâmetlerini sağladı ve müstakil bir araziyi Selçuk Bey'e ayırttı. Selçuk Bey yeni intisab ettiği dinin kendine verdiği rûhânî cehd ve gayretle çalışıyor ve devlete elinden gelen yardımı esirgemiyordu. Gönderilen Ehl-i Sünnet uleması tarafından da dini bilgilerini ikmâl ediyordu...

İşte aziz okuyucularım!.. İslâm Tarihinde Oğuz Türklerinden ilk defa toplu olarak müslüman olanlar Selçuk Bey ve maiyyetidir...

SELÇUK BEY'İN ŞÖHRETİ

Selçuk Bey kendine tahsis edilen arazide ziraat ve hayvancılıkla uğraşıyor, bu suretle iaşesini temin ediyor, diğer taraftan çocuklarının terbiyesine de son derece ihtimam gösteriyordu. Fakat civardaki henüz müslüman olmamış putperest Türkler «Bu araziler bizimdir» diyerek müslüman kabilelerden ve bu arada Selçuk Bey'den ziraî vergi istiyorlardı. Bunların şerlerinden korkan beyler vergi veriyorlar; fakat her yönüyle kâmil bir insan olarak kendini belirten Selçuk Bey'e bu durumdan şikâyet ediyorlardı. Nihayet bu putperest Türklerin işi azıtmaları ve Selçuk Bey'i de zorlar haraç kesmeye kalkışmaları ile, zaten ayaklanmış olan topluluğa Selçuk Bey hâkim oldu ve bu putperestlerle kıyasıya mücadele etti. Netice Selçuk Bey'in kat'i zaferiyle sonuçlandı. İşte bu hâdise bütün müslüman Türk boyları arasında Selçuk Bey'i hakkıyla tanıttı.

Etrafına toplananların sayısı günden güne arttı. Haklı nâm'ı tâ Hazar denizi kenarında oturan müslüman oğuzlar arasına kadar yayıldı. Müslüman oğuzlar bir baş etrafında toplanmak ihtiyacı ile harekete geçtiler. Ve Oğuzların aşağı yukarı bu hâdise neticesinde hepsi müslüman olarak Selçuk Bey'in etrafında toplandılar. Artık, BAŞBUĞ SELÇUK BEY'e izafeten teşkilâtlanmış bu İslâm-Türk camiasına Selçuk Oğulları denildi ve Selçukî devleti teessüs etti.

Milâdî 990 senesinde Selçuk Bey'in ikinci oğlu İsrâil Arslan Bey, YAPĞU denilen ve bir oğuz sülâlesi elinde bulunan krallığı devirerek yerine kendisi

(Devamı 25. sayfada)

Allahın Rahmetinden Ümidinizi Kesmeyiniz

Veli ERTAN
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Müdürü

İNSANLAR, dünya üzerinde maddi ve manevi ümidlerle yaşar. Herhangi bir musibet karşısında bile bir teselli kaynağı arar. Yeis ve kederden kendisini kurtarmağa çalışır. Saadete ulaşmasının yollarını araştırır. Allah'a güvenir, ümide sarılır.

Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de Zümer sûresinin 53. âyetinde meâlen: «Tarafımdan de ki: Ey kendi öz canlarına karşı haddi aşarak hareket eden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyiniz. Muhakkak ki Cenab-ı Hak bütün günahları mağfiret eder, çünkü o, gafûrdur, rahîmdir» (1) buyurmuştur. Meâlen zikredilen bu âyet-i celilenin nüzûlü hakkında birçok rivayetler mevcuddur. Bunlardan biri şöyledir:

Hicretin 3. yılında vuku'bulan Uhud Muharebesi sırasında Vahşi adında biri, yüce Peygamberimizin amcası Hz. Hamza'yı şehid etmişti. Resul-i Zişan Efendimiz Vahşi'yi İslâm Dinine davet ettiğinde O, Peygamberimize: «Ben çok günah işledim, nasıl müslüman olabilirim» demesi üzerine bu âyet-i Celile nâzil olmuştur.

Rahmet ve sevgi mefhumu hakiki mânasını, İslâm Dininde bulur. Bundan dolayı bütün müfessirler âyet-i kerimenin Kur'an-ı Kerim'de en ümid verici bir âyet olduğu hususunda müttefiktirler. Bu âyet-i celilenin bahşettiği ümid geniş bir mefhumdur. Zararın ne tarafından dönülürse kârdır denir. Zaten bu âyet-i kerimeyi takip eden diğer âyetlerde bu hususu açıklanmıştır. Bunun için ümidinizi kesmeden, başınıza bir felâket gelmeden önce tevbe edin, Rabbınıza dehalet edin. Bununla beraber Allah Tealâ âsi olanları te'dip ve ta'zib edeceği muhakkaktır. Fakat bunun yanında yaptığı kötülüklerden dolayı tevbe ve istiğfarda bulunan kullarına da ilâhi rahmette bulunacağı şüphesizdir. Fahri Razi Kazi'nin ve Ebussuûd Efendinin beyanlarına göre ibâddan murad müminlerdir denilmektedir.

Âyet-i Kerimede geçen israf kelimesi, mal yönünden israf olmayıp, bir insanın herhangi bir fiilden haddini aşmış olmasından ve dolayısıyla da günah işlemekte ileri giderek öz canına kıymış olmasındandır.

Herhangi bir suretle günah işliyen bir insan, tevbesinin kabul edilmiyeceğini zannetmesin. Vakit geçirmeden Allah'a sığınsın. İstiğfarda bulunsun. Çünkü bütün esrarımıza vâkıf olan, bize bizden daha yakın bulunan Cenab-ı Hak, günahlarımızı affedecektir. Zira Allah-u Teâla yargılayandır, bağışlıyandır. Öyle ise ,bir kul Allah'ın rahmetinden hiçbir vakit ümidini kesmesin. Ümid tükenmez bir hazinedir, candan ve yürekten tevbe ve istiğfarda bulunsun, bir daha günah işlemesin, istikâmet üzere bulunsun.

Resul-i Ekrem bir Hadis-i Şeriflerinde «Günahlarından tevbe eden, günahsız gibidir» buyurmuşlardır. Zaten işlediği günahlarından dolayı nâdim olan ve pişmanlık gösteren insan için bir tevbedir. Yalnız tevbesinde hayatının sonuna kadar sadık kalması lâzımdır.

Gene Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'de Hicr sûresinin 57. âyetinde meâlen, «Dalâlete düşmüşlerden başka kim Rabbınızın rahmetinden ümidini keser» (2) buyurmuştur. Ye'sin sonu yoktur. Zira:

İstiklâl Marşı şâiri Mehmet Âkif Safahat'ında:

Ye'sin sonu yoktur ona bir kerre düşersen
Hüsrana düşersin çıkamazsın ebediyyen..

Gölgeler adlı yedinci kitabında Ye'is yok, başlığı altında da:

Lâkin, hani bir nefhası yok senden ümidin,
«Ölmüş» mü dedim, ah onu öldürmemeli miydin?
Hakkın ezeli fecri boğulmazdı, ne zâlim
Ferdalarına artık göreceksin ki ne muzlim,
Onsuz yürürüm dersen, emin ol ki yürünmez
Yıllarca baksan, bir ufak lam'a görünmez.

ve nihayet devamla:

Allah'a dayan, sa'ye sarıl, hikmete ram ol...
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol.

mısralarıyla Allah'a güvenmenin, ümide sarılmanın, yes'e düşmemenin önemini ne güzel ifade etmiştir.

Bununla beraber ümid sözü, kulun günah işlemesine asla vesile değildir. Her insan, yapmış olduğu günahların miktarınca azab görecektir. Çünkü, Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerim'in de Zilzal sûresinin 7. ve 8. âyetlerinde meâlen: «Her kim zerre miktarda hayır yaparsa onu görür ve her kim zerre miktarda şer yaparsa onu bulur.» (3) buyurmuştur. Gene Hûd sûresinin 114. âyetinde de meâlen: «Doğrusu iyilikler, kötülükleri giderir.» (4) buyurulmuştur.

Şu hale göre insanlar, işledikleri günahları nisbetinde cezasını görecek, sonra da Allah'ın mağfiret ve rahmetine kavuşacaktır. Mü'min olanlar için şüphesiz mağfiret vardır.

Maddi ve mânevi ümid, fertler için değil, aynı zamanda topluluk ve hatta topyekün bir millet için de vâriddir. Nitekim bir şâirin dediği gibi:

Ümidi bu Milletin gömülmez
Beyhudedir bu gayretin mezarcı

Gene Mehmet Âkif Safahat'ının yedinci kitabında:

Bir canlı izin varsa şu toprakta, silinmez
Ölsen, seni sırtında taşır toprağın altı
Ey gölgeden ümid vefa eyleyen insan!
Kaç gün seni hatırlıyacaktır şu karaltı.

Cenab-ı Hakkın rahmeti geniştir. Ümid kapıları daima açıktır. Günahkâr bir kimsenin başına başka bir felâketin gelmesine veya azabın ulaşmasına meydan bırakılmadan hemen Allah'a tevbe ve istiğfarda bulunması, ilâhi emre inkiyad ve taat göstermesi lâzımdır.

(1) قل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لاتقنطوا من رحمة الله ان الله يغفر الذنوب جميعاً انه هو الغفور الرحيم

(2) قال ومن يقنط من رحمة ربه الا الضالون

(3) فمن يعمل مثقال ذرة خيراً يره
ومن يعمل مثقال ذرة شراً يره

(4) ... ان الحسنات يذهبن السيآت ...

Huzûrunda Hürmetle Ayağa Kalkılacak Bir Hizmet

Hasan ÖZÖNDER
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Medeniyet Tarihi Öğretmeni

KÖKÜ, tarihin derinliklerinde kaybolan Arap yazısını, ilk defa ele alıp, gözden geçiren şahıs, İbn-i Mukle'dir. Genel olarak, **«ilk Arap yazısı»** diye kabul edilen kûfi yazıdan, sülüs ve nesih yazılarının doğmasını temin eden de yine İbn-i Mukle olmuştur.

Ali bin Bevvap, İbn-i Mukle'nin ortaya koyduğu yazı esasını, daha da ilerleterek, genişletip, geliştirmiştir. Bu zâtın, kütüphane ve müzelerimizi süsliyen oldukça kıymetli yazıları vardır.

Arap yazısı, daha sonraki devirlerde yeni birçok değişikliklere uğramıştır.

Türklerin, İslâmiyeti kabul etmelerinden sonra, İslâm Kültür, San'at ve Medeniyeti, her konusuyla bambaşka bir renk ve mâhiyete bürünmüştür. Kendine has bir yapıcılık ve hamlecilik ruhuna sahip Türk San'atkârları, güzel san'atların her kolunda şâheserler meydana getirmişlerdir.

Türkler, kendi ruhlarındaki enerjik dehâyı, İslâm'ın kemâl potasında pişirerek, yeryüzünü ölmez eserlerle süslemişlerdir. İslâm'ın, Türksüz; Türk'ün de İslâm'sız yaşıyamıyacağının en beliğ örnekleri olan bu eserler, bizi bize, bizi kendimize perçinliyen nâdide himmet örnekleridir.

Ecdâdımızın Arap yazısına ve onun gelişmiş şekli olan hüsn-ü had'da olan hizmetlerini ve bu sahada da meydana getirdikleri yeniliklerini başka ve müstakil bir yazımıza bırakarak, her göz ve gönül sahibi dostlarımızı pek sevindirecek bir haberi burada ulaştırıyoruz; Müjdemiz, Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii'nin büyük bir himmetle ele aldıkları ve her türlü takdire şayan bir hizmetleridir. Bu san'atsever müessese, **«Milli Kültür Yayınları»** serisinden olarak, Türk Yazı ve San'at Eserlerine ait, birbirinden güzel üç adet renkli hüsn-ü had (Güzel Yazı) örneği levha sundu.

Bu fevkalâde nefis örnekler, aslına uygun olarak, Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii'nin foto-mekanik stüdyolarında hazırlanıp, ofset tesislerinde basılmıştır.

Aynı zamanda, modern matbaacılığın şâheserleri de denilebilecek bir özelliği hâiz levhaları, sırasıyla birer birer ele alalım;

İlk levha, aziz dostum, muhterem insan, eczacı ve hattat M. Uğur Derman Bey'in tavsifiyle şöyledir :

«5-6 cm. derinliğinde ve hazırlanacak «Ebrî Kâğıdı»nın eb'adında mustatil (dikdörtgen) bir tekne içine konulan «Kitre zamkı mahlûlü» üzerine, çeşitli renklerde, suda erimiyen toprak boyalar, yayılmalarını temin için, sığır ödü ile muhtelif kesafetlerde karıştırılıp ayarlanarak fırça yardımıyla serpilir. Renklerin birbiri içine imtizacından, suyun üzerinde câzip ve hoş şekiller hâsıl olur. Eskilerin, «Nakş-ı ber-âb» (su üstünde nakış) ismini de verdikleri bu şekillerin meydana gelişinde, san'atkâr ancak bir dereceye kadar müessir olabilir. Yukarıda bahsedilen malzemenin kesafetine göre, değişik görünüşler ortaya çıkar. Bu sebeple insan irâdesinin dışında kalan taraflarıyla «Ebrîcilik», «İlâhî» bir san'at sayılmış ve teşekkülünde tasavvufi mânâlar aranmıştır. En az, dört asırlık mâzisi olan aslı Buhara'dan gelen bir ecdat hüneridir.

Ortaya çıkan bu renk cümbüşünün, üzerine kapatılan bir kâğıda emdirilerek tesbitiyle, «Ebrî Kâğıdı» hazırlanmış olur ve kurumağa terk edilir. «Ebrî» ismini almasına sebep, buluta benzer bir görünüşü olmasındandır. Ancak bu gün galat olarak «Ebrû» denilmektedir.

Daha evvelden, «Arap zamkı mahlûlü» ile kâğıda yazılan yazılar, ebri teknesine atıldığı zaman, zamklı kısımlar boyayı almaz ve renksiz kalır. Üstad Necmeddin Okyay'ın (Doğ.: 1883) buluşu olan bu tarz ebriler, «yazılı ebrî» ismiyle maruftur. Bu levhada gördüğünüz, «Celî ta'lik» hattı ile ALLAH (C.C.) yazısının ebri'li zemini, sanki kâinatın teşekkülü esnasında tesbit edilmiş bir ânı aksettirmekte olup, «İsm-i Celâl»in bu tecellisinden bütün âlemler nur almış gibidir.»

İkinci levhanın manâ ve mahiyetini yine Derman üstadımız şöyle izah buyuruyorlar :

«(Allah mübarek etsin) mânâsına gelen bu «BÂREKÂLLAH» duası, eskiden, evlenme, doğum, yeni ev sahibi olmak gibi mes'ûd hâdiselerde, bir hattat'a yazdırılır, müzehhib'e tezhib ettirilir, sonra da hediye olarak götürülüp verilirdi.. Bu eski ve güzel âdetin yeniden ihyasına, elinizdeki şu levhanın vesile olması temennimizdir.

(Devamı 25. sayfada)

İslâm Şâiri

Mehmet Âkif ERSOY'a

Ey ünlü mücâhid, mütefekkir, koca şâir,
Sendin yıkılan ruhları yükseltmede mâhir!

Îman dolu hamlenle fikir hârikasıydın,
Gerçekleri haykırmada söz hârikasıydın.

Teşhis ve tedâvîde hazâkatli bir eldin,
Ölmekte iken hastanın imdâdına geldin.

Şaşkındı, ümidsizdi o. Silkindi, uyandı,
Marşın ile kalplerde cihâd ateşi yandı.

Mâ'nâ yükü ilhamlara mâ'kesti şuûrun,
Coşturdu emeller dolu volkanları nûrun.

Sarsılmayan îmanla yıkılmaz kale yaptın,
Âtîleri aydınlatacak bin meş'ale yaktın.

Hak nâmına bâtıllara, zâlimlere serttin,
Korkuyla yeis milleti sarmıştı, geberttin.

Miskinliği, tembelliği kahretti irâden,
Mü'minleri, yükselmeğe koşturdu ifâden.

Dünyâlara, İslâm'da cihâd örneği verdin,
İhlâslı çalışmanla, gönül tahtına erdin.

Zerkettiğin irfanla şuurlandı bu millet,
Elbette tehammül edemez çekmeğe zillet

Ruhlarda cihâd, öyle alevlendi ki, sönmez,
Îmanlı mücâhid, ölür artık, geri dönmez.

Mü'min, yine kâfirlere gâlip çıkacaktır,
Envâını küfrün, temelinden yıkacaktır...

Nuri BAŞ

AHLÂKÎ GURUPLAR

M. Said

ÇEKMEGİL

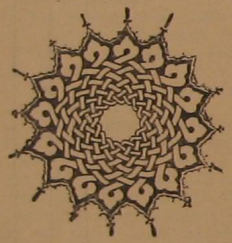

Her vesile ile, âlim, ümmî, münevver, câhil, köylü, şehirli, mümin, münkir âmir ve memur... olarak dilimizden düşürmediğimiz ona uysak da uymasak da, manâsını anlasak da anlamasak da, müştereken hürmet duyduğumuz kelimelerden birisi de Ahlâk'tır. İnsanların sevdikleri, saydıkları ve onsuz olamayacaklarını anladıkları bu kelimeden ne anlıyoruz acaba?

Ahlâk nedir?

Bunu bir âlime sorarsanız, hemen size (Okyanus) isimli lûgatın ikinci cildini açarak : **«Ahlâk kelimesinin müfteri, huy. Huyun manâsı ise, seciye ve tabiat»**tır der.

Peki, seciye ne demektir? dersiniz...

Yine size aynı lûgatın — ki bir ismi de (Kamus) tur — bu sefer üçüncü cildini açarak : **«Hulk manâsına gelen nefsi insanide sabit ve sakin olan melekeden ibarettir»** der.

Bu sefer başka sayfaları çevirir, huy ve tabiat kelimelerine bakarsanız : **«Huy, tabiat, ahlâk, adet...»** ve **«tabiatı, doğa, yaratılış, huy, cibilliyet, âdet natura, kâinatın nizam ve tertibi...»** diye yazılı olduğunu görürsünüz.

Ahlâk, hulk, tabiat ve yaradılış mânaları ile bütün yaratılmışlarda aranan ve görülen bir hususiyyettir. Hatta hatta yaratılanlardakiyle kıyaslanamıyacak şekilde, yaratanda da vardır. Bu varlık kelimelerle ancak şöyle ifade ediliyor : **(Sünnet-i ilâhi), (âdetullah), (âdet-i İlâhi)** ve **(Allah ahlâkıyla ahlâklanmak)** gibi...

Yaratılmışlar — bildiğiniz gibi — şu ana gruplarda mütâlaa edilirler: Cemâdat, nebatât, hayvanât, Melek ve İNSAN.

Yalnız insandır ki, bütün yaratılmışlar arasından seçilerek, akıl gibi büyük bir nimete erdirilmiş ve bu büyük nimet sayesinde yaratıcısına muhatap olmak şerefine yükselmiştir.

Akıl, insanı hayvanlar gibi sevki tabiilerine bırakmaz. Onu, yaratıcısı karşısında uyanık, edepli ve rızâsına uymaktaki sâadeti hak etmekle vazifeli kılar. Ancak, akıl bizzat kendisi de bir yaratık olduğu için, yaratıcısının arzularının neler olduğunu, yeryüzünün halifeleri olan (2) insanoğlundan neler istediğini bizzat bulamaz. Bulmaya gücü yetmez. Bunun izahını (İnsanlık anlayışımız) adlı kitabımızda yapmaya çalışmıştık ki tekrarı bizleri konumuzdan çıkarabilir.

Sizler de muhakemeli bir düşünce sistemiyle, vahiyden mahrum kuru bir akli bir çok neden ve niçinler karşısında nasıl bocaladığını anlayabilirsiniz. Zaten sizler gibi münevver muhataplarımızın — bunda ve bu gibi konularda — derin anlayışları bulunduğuna hüsnüzannımız vardır. Ama ne var ki, bilgilerimizi tekrarlamak ve zapta geçirmekle hem yeni yetişen gençlerimize hazır ip uçları vermiş olmak, hem de zamanlarımızı hayırlı bir sohbetle değerlendirmek gibi faydalar düşünmekteyiz. Kıymetli tenkitlerinizden, manevi-maddi, faydalanmak arzusu da bizlere huzurunuza çıkmak cesaretini bahşediyor..

Evet, düşünebildiğimiz zamanlar, bir çok meselelerde aklımızın kifayetsizliğin yer yer görüp dururken; aklımızı, hislerimizi ve bütün benliğimizle beraber bizi yaratan yaratıcımız nasıl olur da aklın aczini bilmez?

Her şeyi gören, bilen yaratıcımız, yarattığı aklın ve ona bağlı insanın aczini pek iyi bildiğinden, **(Rahmeti, gazabını aşkın)** olduğundan insanoğlunu bu geçici imtihan âleminde bizzat nelerle görevli kılmışsa, insanlar arasından seçtiği elçiler vasıtasıyla, bildirmiş olduğunu görüyoruz. Bu tebliğlerin bütününe bildiğiniz gibi **(Kitabullah)** denilmiştir.

Demek ki, yaratıp ebedî âlemdeki karşılığını vermek üzere, bu fani âleme gönderdiği insanoğlundan :

Akıl, elçi, kitap ve isteme hürriyeti vererek, hiçbir yaratılmıştan istemediği bir takım vazifeler isteyen külli bir kudretle karşı karşıyayız...

İşte **(Ahlâk)**, bu vazifelerin yerine getirilmesiyle ilgilidir. Ve bu vazifeler karşısında tercih hürriyetiyle değerlenen biz insanlar; tercihlerimize, seçtiklerimize, yani talip olduklarımıza göre iyi veya kötü ahlâklı diye iki gruba ayrılırız...

Hz. Ömer ve Sütçü Kız

Avni İLHAN
Y. İ. Ens. Muk. Mez. Ta. Öğr.

ADALET timsâli Hz. Ömer halifeliği zamanında süte su katılmasını yasaklamış, bir emirnâme ile bu yasağı bütün şehir ve köylere duyurmuştu. Adeti üzre bir gece bu emrinin yerine getirilip getirilmediğini teftişe çıktı. Uzun boylu dolaştıktan sonra Benî Hilâl kabilesinin bulunduğu yere geldi. Çok yorulmuştu, bir duvarın dibine oturdu. Daha, derin bir nefes almadan yakın bir evden ana-kızın şu münakaşasını duydu :

Ana — Hadi kızım, kalk da sütlere biraz su koyuver.

Kız — Emîril-Mü'mininin kararını bilmiyor musun?

Ana — Neymiş kararı?

Kız — Tellâlları sütlere su katılmamasını bildirdiler ya!

Ana — Kalk hadi, kalk da sen su koy şu sütlere. Seni ne Ömer görür, ne de tellâlları. Nereden bilecek onlar?

Kız — Ömer bilmez ama Ömer'in Rabbi bilir. Vallahi ben Onun göreceği yerde itaatli, görmiyeceği yerde isyankâr olamam. Bu işi de yapamam; çünkü o bunu yasaklamıştır.

Hz. Ömer gizli ve açık her halde Rabbının murakabesini düşünen bu fakir kızcağızı, iki iri göz yaşı yanaklarından aşağı süzülürken, tarifi imkânsız bir hisle takdir ve tebcil ediyordu. Bu kızın bir melek kadar berrak ve saf bir nefse, Allah'a bağlı bir kalbe sahib olduğunu anladı. «Saliha hanım» timsâli idi bu doğrusu. Yetiştireceği çocuk da ancak iyi, Allah'tan korkan, faydalı bir fert olurdu.

Bu düşüncelerle evine döndü. Ertesi sabah erkenden oğlu Asım'ı uyandırdı ve O'na bu Hilâl'li kızla evlenmesini teklif etti. Asım babasının teklifini memnûniyetle kabul etti. Gerçekten bu hanımdan olan çocuklar hayırlı idiler ve bu hanım, büyük halife Ömer b. Abdü'l-Aziz'in anneannesiydi.

İnsanlık ve Mücâdele

Ömer KARAYUMAK

ASIRLARA, yüzyıllara sığdıramadığımız beşeriyet (insanlık) tarihini incelediğimiz zaman, her sayfasında bir savaşın, her satırında bir mücadelenin izlerini görmemeye imkân yoktur. Mücadele hissi insanlara doğuştan gelmiştir. İnsan doğduğu andan itibaren mücadeleye başlamış demektir. Bu yüzdendir ki insanlık; ta... taş devrinden zamanımıza kadar daima mücadele edegelmiştir. Ne var ki, yapılan bu mücadele zamanın şartlarına göre yön değiştirmiş, ayrı ayrı şekillerde kendini göstermiştir. İlk insan daha ziyade kendisini korumak için korkunç ve yırtıcı hayvanlara karşı taş ve sopayla mücadele ettiği halde, daha sonraki insanların memleketlerini korumak için birbirleriyle ve ateşli silâhlarla mücadele ettiklerini görüyoruz.

Zamanın değişimi, asırların değişimi ve bunların akışıyla beraber insanların değişimi tabii olarak mücadele metodlarını da değiştirmiştir. Bugünkü mücadele; her ne kadar atomlu silâhlara dayanıyorsa da asıl kuvvetini kalemden almakta, esas ağırlığını kültür üzerine yüklemektedir. Görülüyor ki mücadele var fakat yapılış şekilleri ayrıdır.

Madem ki; zamanımızın mücadele şekli kaleme dayanıyor, madem ki hedef kültür üzerinedir, o halde; biz de mücadelemizi bu yoldan aynı metodlarla yapmak zorundayız. Başarıya ulaşabilmek, hedefimize varabilmek gaye ve ideallerimizi tahakkuk ettirebilmek için buna mecburuz. Ki; bu da ancak çok okumak, çok kuvvetli yetişmekle mümkün olur. Aksi takdirde yarım yamalak bir bilgi ve kültürle düşmanlarımızın karşısına çıkmak bizi zafere değil, hezimete götürür.

Ve biz Türk-İslâm mücahitleri olarak mücadele bayrağını açmış bulunuyoruz. Yaptığımız ve yapmak istediğimiz hizmetler mücadeleden başka bir şey değildir.

AHLÂKÎ GURUPLAR

M. Said

ÇEKMEGİL

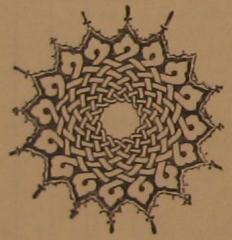

Her vesile ile, âlim, ümmî, münevver, câhil, köylü, şehirli, mümin, münkir âmir ve memur... olarak dilimizden düşürmediğimiz ona uysak da uymasak da, manâsını anlasak da anlamasak da, müştereken hürmet duyduğumuz kelimelerden birisi de Ahlâk'tır. İnsanların sevdikleri, saydıkları ve onsuz olamayacaklarını anladıkları bu kelimeden ne anlıyoruz acaba?

Ahlâk nedir?

Bunu bir âlime sorarsanız, hemen size (Okyanus) isimli lûgatın ikinci cildini açarak : «**Ahlâk kelimesinin müfteri, huy. Huyun manâsı ise, seciye ve tabiat**»tır der.

Peki, seciye ne demektir? dersiniz...

Yine size aynı lûgatın —ki bir ismi de (Kamus) tur— bu sefer üçüncü cildini açarak : «**Hulk manâsına gelen nefsi insanide sabit ve sakin olan melekeden ibarettir**» der.

Bu sefer başka sayfaları çevirir, huy ve tabiat kelimelerine bakarsanız : «**Huy, tabiat, ahlâk, adet...**» ve «**tabiatı, doğa, yaratılış, huy, cibilliyet, âdet natura, kâinatın nizam ve tertibi...**» diye yazılı olduğunu görürsünüz.

Ahlâk, hulk, tabiat ve yaradılış mânaları ile bütün yaratılmışlarda aranan ve görülen bir hususiyyettir. Hatta hatta yaratılanlardakiyle kıyaslanamıyacak şekilde, yaratanda da vardır. Bu varlık kelimelerle ancak şöyle ifade ediliyor : **(Sünnet-i ilâhî), (âdetullah), (âdet-i İlâhî)** ve **(Allah ahlâkıyla ahlâklanmak)** gibi...

Yaratılmışlar —bildiğiniz gibi— şu ana gruplarda mütâlaa edilirler: Cemâdat, nebatât, hayvanât, Melek ve İNSAN.

Yalnız insandır ki, bütün yaratılmışlar arasından seçilerek, akıl gibi büyük bir nimete erdirilmiş ve bu büyük nimet sayesinde yaratıcısına muhatap olmak şerefine yükselmiştir.

Akıl, insanı hayvanlar gibi sevki tabiilerine bırakmaz. Onu, yaratıcısı karşısında uyanık, edepli ve rızâsına uymaktaki sâadeti hak etmekle vazifeli kılar. Ancak, akıl bizzat kendisi de bir yaratık olduğu için, yaratıcısının arzularının neler olduğunu, yeryüzünün halifeleri olan (2) insanoğlundan neler istediğini bizzat bulamaz. Bulmaya gücü yetmez. Bunun izahını (İnsanlık anlayışımız) adlı kitabımızda yapmaya çalışmıştık ki tekrarı bizleri konumuzdan çıkarabilir.

Sizler de muhakemeli bir düşünce sistemiyle, vahiyden mahrum kuru bir akli bir çok neden ve niçinler karşısında nasıl bocaladığını anlayabilirsiniz. Zaten sizler gibi münevver muhataplarımızın —bunda ve bu gibi konularda— derin anlayışları bulunduğuna hüsnüzannımız vardır. Ama ne var ki, bilgilerimizi tekrarlamak ve zapta geçirmekle hem yeni yetişen gençlerimize hazır ip uçları vermiş olmak, hem de zamanlarımızı hayırlı bir sohbetle değerlendirmek gibi faydalar düşünmekteyiz. Kıymetli tenkitlerinizden, manevî-maddî, faydalanmak arzusu da bizlere huzurunuza çıkmak cesaretini bahşediyor..

Evet, düşünebildiğimiz zamanlar, bir çok meselelerde aklımızın kifayetsizliğin yer yer görüp dururken; aklımızı, hislerimizi ve bütün benliğimizle beraber bizi yaratan yaratıcımız nasıl olur da aklın aczini bilmez?

Her şeyi gören, bilen yaratıcımız, yarattığı aklın ve ona bağlı insanın aczini pek iyi bildiğinden, **(Rahmeti, gazabını aşkın)** olduğundan insanoğlunu bu geçici imtihan âleminde bizzat nelerle görevli kılmışsa, insanlar arasından seçtiği elçiler vasıtasıyla, bildirmiş olduğunu görüyoruz. Bu tebliğlerin bütününe bildiğiniz gibi **(Kitabullah)** denilmiştir.

Demek ki, yaratıp ebedî âlemdeki karşılığını vermek üzere, bu fani âleme gönderdiği insanoğlundan :

Akıl, elçi, kitap ve isteme hürriyeti vererek, hiçbir yaratılmıştan istemediği bir takım vazifeler isteyen külli bir kudretle karşı karşıyayız...

İşte **(Ahlâk)**, bu vazifelerin yerine getirilmesiyle ilgilidir. Ve bu vazifeler karşısında tercih hürriyetiyle değerlenen biz insanlar; tercihlerimize, seçtiklerimize, yani talip olduklarımıza göre iyi veya kötü ahlâklı diye iki gruba ayrılırız...

Hz. Ömer ve Sütçü Kız

Avni İLHAN
Y. İ. Ens. Muk. Mez. Ta. Öğr.

ADALET timsâli Hz. Ömer halifeliği zamanında süte su katılmasını yasaklamış, bir emirname ile bu yasağı bütün şehir ve köylere duyurmuştu. Adeti üzre bir gece bu emrinin yerine getirilip getirilmediğini teftişe çıktı. Uzun boylu dolaştıktan sonra Beni Hilâl kabilesinin bulunduğu yere geldi. Çok yorulmuştu, bir duvarın dibine oturdu. Daha, derin bir nefes almadan yakın bir evden ana-kızın şu münakaşasını duydu :

Ana — Hadi kızım, kalk da sütlere biraz su koyuver.

Kız — Emiril-Mü'mininin kararını bilmiyor musun?

Ana — Neymiş kararı?

Kız — Tellâlları sütlere su katılmamasını bildirdiler ya!

Ana — Kalk hadi, kalk da sen su koy şu sütlere. Seni ne Ömer görür, ne de tellâlları. Nereden bilecek onlar?

Kız — Ömer bilmez ama Ömer'in Rabbi bilir. Vallahi ben Onun göreceği yerde itaatli, görmiyeceği yerde isyankâr olamam. Bu işi de yapamam; çünkü o bunu yasaklamıştır.

Hz. Ömer gizli ve açık her halde Rabbının murakabesini düşünen bu fakir kızcağızı, iki iri göz yaşı yanaklarından aşağı süzülürken, tarifi imkânsız bir hisle takdir ve tebcil ediyordu. Bu kızın bir melek kadar berrak ve saf bir nefse, Allah'a bağlı bir kalbe sahib olduğunu anladı. «Saliha hanım» timsâli idi bu doğrusu. Yetiştireceği çocuk da ancak iyi, Allah'tan korkan, faydalı bir fert olurdu.

Bu düşüncelerle evine döndü. Ertesi sabah erkenden oğlu Asım'ı uyandırdı ve O'na bu Hilâl'li kızla evlenmesini teklif etti. Asım babasının teklifini memnûniyetle kabul etti. Gerçekten bu hanımdan olan çocuklar hayırlı idiler ve bu hanım, büyük halife Ömer b. Abdü'l-Aziz'in anneannesiydi.

İnsanlık ve Mücâdele

Ömer KARAYUMAK

ASIRLARA, yüzyıllara sığdıramadığımız beşeriyet (insanlık) tarihini incelediğimiz zaman, her sayfasında bir savaşın, her satırında bir mücadelenin izlerini görmemeye imkân yoktur. Mücadele hissi insanlara doğuştan gelmiştir. İnsan doğduğu andan itibaren mücadeleye başlamış demektir. Bu yüzdendir ki insanlık; ta... taş devrinden zamanımıza kadar daima mücadele edegelmiştir. Ne var ki, yapılan bu mücadele zamanın şartlarına göre yön değiştirmiş, ayrı ayrı şekillerde kendini göstermiştir. İlk insan daha ziyade kendisini korumak için korkunç ve yırtıcı hayvanlara karşı taş ve sopayla mücadele ettiği halde, daha sonraki insanların memleketlerini korumak için birbirleriyle ve ateşli silâhlarla mücadele ettiklerini görüyoruz.

Zamanın değişimi, asırların değişimi ve bunların akışıyla beraber insanların değişimi tabii olarak mücadele metodlarını da değiştirmiştir. Bugünkü mücadele; her ne kadar atomlu silâhlara dayanıyorsa da asıl kuvvetini kalemden almakta, esas ağırlığını kültür üzerine yüklemektedir. Görülüyor ki mücadele var fakat yapılış şekilleri ayrıdır.

Madem ki; zamanımızın mücadele şekli kaleme dayanıyor, madem ki hedef kültür üzerinedir, o halde; biz de mücadelemizi bu yoldan aynı metodlarla yapmak zorundayız. Başarıya ulaşabilmek, hedefimize varabilmek gaye ve ideallerimizi tahakkuk ettirebilmek için buna mecburuz. Ki; bu da ancak çok okumak, çok kuvvetli yetişmekle mümkün olur. Aksi takdirde yarım yamalak bir bilgi ve kültürle düşmanlarımızın karşısına çıkmak bizi zafere değil, hezimete götürür.

Ve biz Türk-İslâm mücahitleri olarak mücadele bayrağını açmış bulunuyoruz. Yaptığımız ve yapmak istediğimiz hizmetler mücadeleden başka bir şey değildir.

Hakka Da'vette Mücâdele Metodu

Yusuf IŞICIK

بسم الله الرحمن الرحيم

ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنة وجادلهم بالتى هى احسن

EY RASÛLÜM! İNSANLARI HİKMETLE (KUR'AN'LA), GÜZEL SÖZ VE NASÎHAT. LE RABBİNİN YOLUNA DA'VET ET! ONLARA KARŞI EN GÜZEL BİR MÜCÂDELE İLE MÜCÂDELE ET!..

[en-NAHL : 125]

BÜTÜN insanlığı fıtrat çerçevesi içinde kaynaştırıp hidâyet sancağı altında toplamayı esas gaye edinmiş olan Hak Din İSLÂM, ortaya koyduğu hakîkatlerin bütün beşeriyyete sunulmasında çok esaslı ve kendine has bir mücâdele metodu koymuştur. O'nun, Dünyânın en gizli köşelerine varıncıya kadar bütün kıt'aları sarıp, bir DÜNYÂ DÎNİ haline gelmesi, o'nun en ideal bir hayat nizâmı oluşu yanında, koymuş olduğu bu mücâdele ve davranış metoduna da bağlıdır...

Yaratılıştan bu yana, TEVHİD inancının yolcuları müstesnâ, ortaya çıkan bütün nazariyeci ve da'vâcılar, mutlaka kendi koydukları esasları kabûl ettirmek yolunda kişileri ve toplulukları ezmeyi başlangıçta denemişler, bâtıl mefkûrelerini yayabilmek için kitleleri imhâ etmekten, insan ruhlarında kaba kuvvetle tutunmaya çalışmaktan çekinmemişlerdir. Zira, hakîkatin çekiciliğine karşılık, bâtılın iticiliği ve tabiatı temiz insanlar tarafından itilişi, reddedilişi inkâr kabul etmez bir gerçektir. Hâl böyle olunca, türlü bayağı menfaatlerle gözleri dönmüş sapıkların, batıl mefkûrelerini yaymak için başvuracakları tek çâre, kaba kuvvet ve gayr-i meşrû ÇAĞRI usûlüdür...

Asliyetini kaybetmiş Hristiyanlığın da'vâcısı KİLİSE teşkilâtı ve bu teşkilâtın bâtıl da'vâcıları olan RUHBAN SINIFI'nın, bütün ORTAÇAĞ boyunca Avrupa'da etmedik zulmü bırakmadığı, DOĞU ve BATI tarihlerinin ortaklaşa şehâdetleriyle sâbit bir gerçek olarak ma'lûmdur... O zamanki kilisenin bu müthiş faâliyeti, bugün zâhirî nezâkete bürünmüş bir halde yine devam etmektedir.

Komünizm'in, hiç görülmemiş zulümlerle, insanlık sahnesinde berbat olmadık bir saha bırakmadığını ise gözlerimizle görüyoruz... Kan kusan milyonlarca insan, ağzının kanıyle çukurlarında haşri bekliyen yine milyonlarca maktûl!..

Ya İslâm?.. Onun, değil böyle bir âdiliğe teşebbüs ederek da'vâsını yaydığı; kelime oyunlarıyle, nutuk mahâretiyle bile insanlığa kendini sunuşu görülmemiştir. Kurucusu Hazreti Muhammed Mustafa (s.a.) şerefle tarih sahnesine çıktığında yapayalnızdı... Çarşı ve toplantı yerlerine gidip milletini İslâm'a da'vet ederken başvurduğu metod, sâdece hakkı en anlaşılır bir lisanla açıklaması idi. İslâm Peygamberi'nin HAK da'vasını sunuşu, batıl erbâbının da'vâlarını sunuşundan bambaşka oldu. Kendi kavmi Hazret-i Rasûlüllâh'a (s.a.) ve O'nun etrâfında pervâne olmuş hakperest arkadaşlarına, târihin ender kaydettiği zulüm usûllerini tatbik ediyordu!.. Fakat bütün teşebbüs ve plânlar, hakîkatın kendiliğinden yayılışı ile neticesiz kaldı...

Bugün, maalesef acı bir gerçektir ki, HAKK'a çağrı metodu çığırından çıkartılmış, müslümanlar, Ulu Peygamberin yolundan bu hususta çok uzaklaşmışlardır! Meşrû gâyelerin gerçekleşebilmesi ancak yine meşrû yollarladır. İslâm da'vâsı, İslâmın kendi koyduğu DA'VET metodundan başka bir yolla gerçekleşemez!..

Bugün, vâizlerin va'z ve nasîhatleri kâfirlere küfürnâme olmuş, kürsüler vâizlerin gayr-i müslimlere ağır bir lisanla ve İslâm âdâbına uygun düşmeyen sözlerle meydan okuma sahnesi hâline — maalesef — gelmiştir!.. Cuma günü minberden haykıran hatîbin hutbesinde bir âyet ve meâli ya bulunur ya da bulunmaz... Durmadan küfür, tehdit ve gayr-i meşrû inzar!..

Muharrirler, mütefekkirler ve alelâde kalem erbâbı durmadan gayr-i müslimlere sövmede...

Artık, HAKKA ÇAĞRI metodu için, her hususta olduğu gibi Kur'an-ı Kerîm'e bakmıya mecbûruz. Bu mecbûriyet, da'vâmızın selâmeti bakımındandır...

Kur'an-ı Kerîm'de HAKKA ÇAĞRI'nın en güzel metodunu şu âyet-i kerîmeden almalıyız:

«Ey Rasûlüm, insanları hikmetle (Kur'an'la), güzel söz ve nasîhatle Rabbinin yoluna çağır. Onlara karşı en güzel bir mücâdele ile mücâdele et. Şüphesiz Rabbin, yolundan sapanı en iyi bilendir.» (1)

İslâm da'vetçisini ikiye ayırabiliriz: Biri, İslâmın hakikatlerini kabûl etmiş insanları, yani mü'minleri irşâd ile görevli, diğeri de, topyekûn İslâm dışındakilere hakkı tebliğ eden kimsedir. Bu ikinciye bilhassa çok mühim vazîfeler düşüyor...

Bu da'vetçi, aynen tâze çocuklu bir anne gibidir. Gönlü, insanlığın hidâyet sevgisiyle yanmalı, hiçbir insanın dalâlette kalmasını temennî etmemelidir. Nasıl ki küçük yavru ağlar, bağırır-çağırır, hattâ annesinin üstünü bile pisler, fakat bütün bunlara rağmen anne yavrusunu kucağına basar ve gönlü, yavrusunun sevgisiyle çağlarsa, aynen bunun gibi bir da'vetçi de yapılan bütün eziyetlere tahammül etmeli, hiçbir şeyi nefis, gurur meselesi yapmıyarak irşaddan vazgeçmemelidir.

Âyette geçen «EN GÜZEL MÜCÂDELE», İslâmın hikmeti mevzuunda münâkaşa ve münâzaraya muhtaç kimselere en güzel şekilde, rıfk ve yumuşaklıkla, hitâbetin en idealiyle hakîkati anlatmaktır (2).

İslâm da'vetçisinin tükenmiyen bir sabır hazînesine sahip olması, da'vanın müsbet merhaleler katetmesi için elzemdir. İslâm da'vetçisinin, bütün varlığını bu yola adadıktan sonra bekliyeceği tek şey Allah'ın (c.c.) rızası olmalıdır...

Bugün, İslâmın en azılı düşmanı olarak bilinen kimselere bile hitâbederken, onlara karşı gazete sütûnlarında çıkış yaparken, Kur'an'ın tarif ettiği «EN GÜZEL MÜCÂDELE» ölçüsünü elde bulundurmıya mecbûruz. Zira Cenâb-ı Hak, küfürde ve sapkınlıkta, geçmiş ve gelecek bütün insanlardan çok ileri gitmiş olan FİR'AVN'ı irşâd etmeleri için Mûsa ve Hârun (A.S.)'a şöyle emretmişti:

«Varın da O'na yumuşak söz söyleyin; olur ki nasîhat dinler, yahut korkar.» (3)

Meşhur allâme Müfessir İbn-i Kesîr, bu âyet hakkında şöyle der:

«Bu âyette çok büyük ibret vardır. O da, Fir'avn, haddi aşmanın ve büyüklenmenin en nihâyetinde bulunmasına rağmen, Allah'ın en temiz kulu olan Mûsâ'nın ona ancak güzellikle ve yumuşaklıkla hitâbetmekle emrolunuşudur.» (4)

Evet... İslâm da'vetçisi su kadar engin ve zengin, hem de yumuşak olmıya mecbûrdur. Su, yalçın kayalardan akıp gelirken, yumuşak tırnaklarıyle onlardan parçalar sökebilmektedir... Ateş ne kadar mülâyim, fakat demiri delmekte ne kadar mâhirdir! Yumuşak sözlerle, en kâfirlerin, en inatçı fikirleri kökünden sökülebilir...

Hatırlamalı ki, İslâmın en büyük kahramanının ciğerlerini çiğniyen Hind, O'na bu hayvânî fırsatı veren Vahşî, O yüce şehidin mubârek yeğeni Hazreti Rasûlüllah (s.a.) tarafından affedilmişlerdi... Mekke'ye İslâm ordusu girerken, çetin çıkışlar yaparak Halid b. Velid müfrezesini güçlüğe sokan Ebû Cehil oğlu İKRİME, İslâm Peygamberinin merhamet kanadına sığınabilmişti...

Biz, Rasûlüllah'tan (s.a.) daha aziz bir şahsiyete mi sâhibiz ki, nefsimize yapılan hakaretleri affetmiyeceğiz?!..

Evet, İslâm da'vetçisinin rehberi şu Âyet-i Celîle olmalıdır:

«İnsanları Kur'an'la, güzel söz ve nasihatle Rabbinin yoluna çağır!»

(1) Nahl sûresi, âyet: 125.
(2) Tefsîr'u İbn-i Kesîr: 4/235.
(3) Tâhâ sûresi, âyet: 44.
(4) Tefsîr'u İbn-i Kesîr: 4/516.

NEDEN YÜZÜN KIZARMAZ?..

— Müstesnâlar müstesnâ —

Bir kadın ki zamanın ne metâı - puludur,
Ne bir zevkin âleti, ne şehvetin kuludur!.. T. S. B.

Sana derim sana ben, ey şu asrın kadını,
Gel de artık kendine, yazık kurtar adını!..

Medenîlik adına bu çektiğin zillet ne?
Ey zavallı yaratık, bir baksana kendine!..

O aslından nen kaldı söyle söyle sen nesin?..
Her zevkinin peşinde mânâsızca kölesin!..

Ağlardın için için duysan kalbinde sızı,
Bir zamanlar sendin ha?.. O Müslüman-Türk kızı...

Kıymetsiz eşyâ gibi sen her yere atıldın,
Çoğu zaman iğrençce elden-ele satıldın!..

Ne kadar da değiştin : Dün ne idin bugün ne?..
Her zevke âlet oldun, geldin metâ hâline

Dün başlarda tâç idin her şeyinle kutsaldın!..
Bugün düştün ayağa, alçaldıkça alçaldın!..

En hayvanca hislere seni kurban ettiler,
Ve... böylece herşeyin, senden göçüp gittiler!..

«Moda-Moda!..» dedin de varlığından sıyrıldın,
Uydun yâdel sözüne, böylelikle yıkıldın!..

Min'etekten ne buldun moda sana ne verdi?..
Bilse idin halbuki, iffet sana yeterdi!..

Ürpertmez neden seni?.. Bu kadar acı gerçek...
Elde kalan son şeyin nerde ise bitecek!..

Nasıl kalbin katıldı, sızlamaz için senin?..
Neden yüzün kızarmaz, böylece... niçin senin?..

Ey Müslüman Kadını bilir misin dün neydin?..
Evinin tek süsüydün, Fâtihlere anneydin!..

Sendin ruhun mimârı elbet sendin başta tâç,
Sendin hayat iksîri, nesiller sana muhtaç!..

O eski adın ile kur başlarda taht yine,
Bitiversin acımız, dön de artık evine!...

Hakkı VAR

MUKAYESELİ DİNLER TARİHİ

— II —

Osman CİLÂCI
Konya Y. İ. Ens. Din. Tarihi Öğ.

Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. ÎSA (a.s.)

Yine Hz. Meryem'in namus timsali bir insan olduğuna işaretle Cenab-ı Hak şöyle buyurur :

«Namusunu muhkem bir kale gibi muhafaza eden İmran kızı Meryem'i de (Allah bir misal olarak irad buyurdu) (1). Biz bundan dolayı ona Ruhumuzdan üfürdük. O, Rabbi'nin kelimelerini (2) ve kitaplarını (3) tasdik etti. (Rabbi'ne) itaat (de sebat) edenlerdendi o.» (4).

Hz. Meryem'e, Melek'in bir oğlu olacağını müjdelemesi üzerine :

«O : «Benim nasıl bir oğlum olacakmış dedi, (evlenip de) bana bir beşer dokunmamıştır. Ben bir iffetsiz de değilim.»

«(Ruh) dedi : (Evet) öyledir. (Fakat) Rabb'in buyurdu ki : «O, bana göre pek kolay. Çünkü biz onu insanlara bir âyet (5) ve tarafımızdan bir rahmet kılacağız (6). Zaten bu iş olup bitmiştir.» (7) buyurulmuştur.

Hz. Meryem'in Hz. İsâ (a.s.) ya hamile kalışını bildiren âyet de şu meâldedir :

«Nihayet ona (İsâ'ya) gebe kalıp (8) bununla (karnındaki bu çocuğu ile ailesinden) uzak bir yere (9) çekildi.» (10)

Buraya kadarki safahatta Hz. Meryem'in soyu, çocukluğu, hiç evlenmediği, ilâhî bir tecelli neticesi hamile kaldığı v.b... hususlar üzerinde kısaca durmuş olduk. Bundan sonra Hz. Meryem'in hayatında yeni ve enteresan bir safha başlıyor. Bu, bizzat kendinde meydana gelen fevkalâde ahval ve muhitindeki insanların bu durumu nasıl telâkki ettikleri hususudur. Hz. Meryem, kendi haline bizzat kendisi de bir mana verememektedir. Hamlini muaheze edecek insanlara ne diyecek, durumunun rabbânî olduğunu nasıl izah edecek?

Doğuma takaddüm eden günleri beyan eden âyette şöyle buyurulur :

«Derken doğum sancısı onu bir hurma ağacına (dayanmaya) sevk etti. «Keşki, dedi, bundan evvel öleydim, unutulup gideydim.» (11)

Anlaşıldığına göre Hz. Meryem'in hayatında en üzüntülü olduğu anlardan biri de bu andır. Fakat hitab-ı ilâhî onun kederini izale ediyordu :

«Aşağısından ona şu nida geldi : «Tasalanma, Rabb'in senin alt (yan) ında bir su arkı vücuda getirmiştir. Hurma ağacını kendine doğru silk, üstüne derilmiş taze hurma dökülecektir (12). Artık ye, iç. Gözün aydın olsun (13). Eğer beşerden her hangi birini görürsen : (14) «Ben, de; o çok esirgeyici (Allah'a) oruç adadım (15). Onun için bu gün hiç bir kimseye katiyyen söz söylemeyeceğim.» (16)

Hz. Meryem'in, Hz. İsâ (a.s.) yı kucağına alarak kavmine getirişi âyet-i kerime'de şu şekilde ifadesini bulur :

«Derken onu yüklenerek kavmine getirdi. Dediler : «Hey Meryem, andolsun sen acaib bir şey yapmışsın.» (17).

Hz. Meryem kucağında çocukla kavmine gelince ister istemez yadırgadılar. Çünkü bu (babasız çocuk dünyaya getirmek) onlar için muhaldi (18). Ve şöyle dediler :

«Ey Hârun'un kız kardeşi (19), senin baban kötü bir adam değildi. Anan da iffetsiz bir kadın değildi.» (20)

Hz. Meryem, onların bu şekildeki ithamlarına hiç cevap vermiyordu. Belki de vereceği cevaplar; onları ikna için söyleyeceği sözler fayda vermiyecekti. O, sadece başıyla Hz. İsa (a.s.) ya işaret etti ve hitab-ı ilâhî nazil oldu :

(Devamı var)

---

(1) *Bu da namusunu koruyan kadınlar için bir tesliyettir. «Beyzâvî». Bu, Hz. Meryem'e zina isnad edenlerin sözlerini ibtal etmektedir. «Keşşâf, Şeyhzâde».*

(2) *Dört kitabı «Medarik».*

(4) *et-Tahrim, 12.*

(5) *Kemâl-i kudretimize bir alâmet, bir bürhan. «Beyzâvî».*

(6) *Yâni İsâ (a.s.) yı kullarına bir hidayet ve irşad rehberi kılacağız. «Beyzâvî».*

(7) *Meryem, 20-21.*

(8) *Ruh onun gömleğine üfürüvermek suretiyle. «Beyzâvî».*

(9) *Bir dağın ardına «Beyzâvî, Celâleyn».*

(10) *Meryem, 22.*

(11) *Meryem, 23.*

(12) *Rivayet olunduğuna göre bu hurma ağacı başı ve meyvesi olmıyan kupkuru bir kütüktü. Mevsim de kıştı. Meryem silkince Cenab-ı Hak ona baş verdi, yaprak verdi, taze hurma verdi. Bu da onun nezahet ve iffetine delâlet eden bir mucize idi. «Beyzâvî, Râzî, Celâleyn».*

(13) *Bu çocuktan dolayı. «Celâleyn».*

(14) *Ve sana evlâdın hakkında bir şey sorarsa. «Celâleyn».*

(15) *Yani söz söylememeyi nezrettim. «Celâleyn» Onlar oruçken konuşmazlardı. «Beyzâvî».*

(16) *Meryem, 24-25-26.*

(17) *Babasız evlât doğurmuştur. «Celâleyn» Meryem, 27.*

(18) *Bundan dolayı olsa gerek bazı hıristiyan kaynakları Hz. İsa'nın babası olarak «Dülger Yusuf» adında birini gösterirler.*

(19) *Hz. Meryem, Harun (a.s.) un kız veya erkek kardeşinin neslindendi. «Beyzâvî».*

(20) *Meryem, 28.*

Hazırlayan :

Hasan BAĞCI

Osmaniye İmam-Hatip Okulu
Mes. Dersleri Öğretmeni

Bunları

● 1908 Meşrûtiyetinin ilânından birkaç gün sonra, Rasadhâne müdürü rahmetli Fatin Hocanın delâletiyle İttihad ve Terakki Cemiyetine giren, fakat daha işin başında yemindeki **«Cemiyetin bütün emirlerine kayıtsız şartsız itaat»** kaydını, **«ancak makûl olan isteklerini yapmak»** şeklinde değiştirmek şahsiyetini gösteren Mehmed Âkif'in; kısa bir müddet sonra Cemiyete küserek ayrıldığını...

● Türkmen Kocamanı Yunus Emre'nin :

«Evliyâya münkir olan
Hak yolunda da âsidir
O yola âsi olan
Gönüllerin pasıdır.

⁂

Çektik bu aşk cefâsın
Tâ erince mâşuka
Zira ki o dost benim
Derdimin devâsıdır.

⁂

Mevlânâ Hüdâvendigâr
Bize nazar kılalı
O'nun güzel nazarı
Gönlümün aynasıdır.»

diyerek öğdüğü Celâlüddin-i Rûmî ile Konya'da buluştuktan sonra, Mevlânâ'nın kendisine Mesnevî'den şiirler okuması üzerine, Yüce Pir'in — hayran bir edâ ile — :

«— Güzel amma uzun olmuş, ben olsam :
Ete kemiğe büründüm
Yunus deyu göründüm... derdim, olur biterdi...» dediğini...

...Ve hakikaten İmparatorluk, çok ağır şartlar içinde ve büyük hataların kurbanı olarak, Birinci Cihân Harbinde yıkılırken bile hayatını tarihî şeref ve azametine uygun hamâset destanları ile kapattığını...

● Hindistan akidelerine göre **«Ahimsa»** adı verilen ve **«et yememek»** mânâsında kullanılan bir prensip uyarınca et yemenin günah sayılageldiğini...

● Colin Clark ve diğer iktisatçıların verdiği bilgilere göre : Son 48 yıl içinde Sovyetler Birliğindeki hayat standardının, dünyanın diğer ülkelerine nisbetle en yavaş yükselme durumuna geldiğini...

● Sovyet Rusya'daki istihlâk malları hakkında acı gerçeklerden bahseden Kruşçev'in, Moskova'da kendisinin verdiği diplomatik bir ziyâfette bir Rus bayanın menünün üzerine bir şeyler yazması isteğinde bulunması ile kızıl liderin elindeki mürekkep vermeyen kalemi attıktan sonra :

«La'net olası, Amerikan kalemi olunca yazar» diyerek cebindeki kendi (Amerikan) kalemi ile ismini tamamladığını...

● Hazreti Ebu Bekir (R.A.)'ın, Romalılarla savaşmaya giden Üsâme ordusuna :

«Hıyânet ve gadretmeyin. Yağma yapmayın. İşkence etmeyin. Çocukları, ihtiyarları ve kadınları öldürmeyin. Hurma ağaçlarını devirmeyin, yakmayın. Meyva yüklü ağaçları kesmeyin. — Yemek için olursa müstesna — **Hayvanları boğazlamayın. İbadet maksadıyle manastırlara çekilen bir çok kavimlere uğrayacaksınız, bunları kendi hallerine bırakın. Ve Allah'ın ismiyle ilerleyin.»** şeklinde vasıyyet etmesinin **(Kuvvete mâlik olan için her şey helâl, mağlûb ise bütün haklardan mahrum)** kâidesini yıktığını...

Biliyor musunuz ?

DÖRT MEZHEBE GÖRE NAMAZ

— VIII —

İstikbâl-i Kıble'nin şart olmasının delili

Lütfi ŞENEL

İstikbal-i Kıble, namazın sıhhatinin şartlarından bir şart olup, Kitap, Sünnet ve İcma ile sabittir. Kur'an-ı Kerim'de Cenab-ı Hâk şöyle buyuruyor : «Biz yüzünüzü (vahye intizar ve iştiyakından) çok kere göğe doğru evirip çevirdiğini muhakkak görüyoruz. Şimdi seni herhalde hoşnud olacağın bir kıbleye döndürüyoruz. (Namazda) Yüzünü artık Mescid-i Haram tarafına (Kâbe semtine) çevir.» (1).

Bu konuda Sünnet ve Hadis çoktur. Onlardan bir tanesi ki, Buhari ve Müslim'den alınmış, Abdullah ibn-i Dinar ve Abdullah ibn-i Ömer'in rivayetlerinde Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyorlar : «Cemaat olarak Kuba Mescidinde sabah namazında idi, o Âyet-i Kerime nazil olmuştu. Peygamber Efendimiz, bu Âyet-i Kerime bu gece indirildi, buyurdu. Kıbleye yönelmeyi emretti. Hemen O'na yöneldiler. Yüzleri Şam'a doğru idi ve Kâbe'ye doğru döndüler.»

Müslim'de Enes'den rivayet edilen bir Hadis-i Şerifte, Peygamber Efendimize Âyet-i Kerime indirildiğinde, Beyti-l Makdis'e doğru namaz kılınıyordu. Bakara sûresinin 144 üncü âyeti nazil olundu. Beni Seleme'den bir adam Mescide uğradı. Onlar sabah namazının rükûundalardı. Onlar bir rikat kıldılar. O adam seslendi : Kıble değişti, dedi. Onlar da onun söylediği gibi Kâbe'ye doğru yöneldiler.»

Bu ve buna benzer bir çok hadis vardır. Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki, bütün müslümanlar İstikbâl-i Kıble'nin, namazın sıhhatinin şartlarından bir şart olduğunda ittifak ettiler.

NAMAZIN FARZLARI KONUSU

Namazın farzlarına taalluk eden işler şunlardır : 1 — Farz ve Rüknün manası, 2 — Bütün mezhepler için namazın farzları, 3 — Namazın farzlarının şerhi. Bu konuda mezheplerin ittifak ve ihtilâfları görülecek, 4 — Vacibin manası. Vaciple farz ve rükün arasındaki farklar. Namazda vaciplerin sayısı.

1 — FARZ VE RÜKNÜN MANASI

Farz ve rükün ittifakla bir mâna ifade eder. Onun buradaki manası, Cenab-ı Hâk'kın talebleri cümlesinden olan ibadetin bir cüz'üdür. Onsuz namaz tahakkuk etmez. Namazın farzlarının manası, ibadetin cüzlerinden olup, onlarsız Allah'ın huzurunda bulunulmaz ve namaz tahakkuk etmez. Eğer onlardan bir tanesi bile bulunmasa ona namaz denmez. Meselâ şöyle denirse : «İhrâm tekbiri namazın farzlarından bir farzdır veya rükündür.» **Bu manasıyla bir kimse namazda ihrâm tekbiri getirmezse, namaz kılmış olmaz. Bu mana, farz kılınmış bütün namazların cüzlerini içine alır. Ki mükellef o fiilleri işlemekle sevap kazanır, terkiyle de ceza görür. Namazın cüzleri Tatavvu namazına da şamil olduğu gibi, mükellefin onu terketmesiyle üzerine bir muaheze yoktur. Farzlar, farz kılınmış namazlara farz olduğu gibi diğerlerine de farzdır. Aralarında hiç fark yoktur.**

Farzın tarifi sözünde; farz, işleyenin üzerine sevap olan şeylerdir. Terkedenin üzerine de ceza taalluk eden şeylerdir. Farz olan şeyin cüz'ü veya hepsi eşittir.

2 — NAMAZIN FARZ VEYA RÜKÜNLERİNİN SAYISI KONUSU

HANEFİLER Bu Konuda Şöyle Diyorlar : Namazın rükünleri iki kısma ayrılır : 1 — Rükn-ü Asli. 2 — Rükn-ü Zaid.

Rükn-ü Asli ki, o fiili işlemekten tamamen düşmüş acizlerden ancak düşer. Öyle ki, mükellef onu yerine getirmekle bedel olarak bir şey talebetmez. Şöyle de ifade edilebilir : Rükn-ü Asli, her müslümanın yapmaya mecbur olduğu ve fakat ancak onu işlemekten mutlak aciz olanlardan düşen şeylerdir.

Rükn-ü Zaid ise, mükellef üzerinden bazı hallerde düşebilen şeylerdir. İşlemeye kudreti bile olsa öyledir. Buna misal : Kıraat gibi. Çünkü kıraat Hanefilere göre namazın rükünlerinden bir rükündür. Bununla beraber, o, imama uyanın üzerinden düşer. Çünkü Şeriatı Vazeden, imama uyanı kıraattan menetti. Bundan, namazın sıhhatına tavakkuf eden şeyler ortaya çıktı.

Hanefiler namazın rükünlerinin dört olduğunda müttefiktirler. Asliye veya zaide müsavidir. Asliye olanlar : Kıyam, Rükû ve Sücuddur. Onlara göre zaid rükün de sadece kıraattir. Bu dört rükün namazın hakikatidir. Şöyle ki, bir şahıs kudreti olduğu halde onları terkederse, muhakkak ki o namazı yerine getirmiş olmaz. Ona musalli denmez. Burada zikredeceğimiz işler namazın sıhhati üzerine tevakkuf ediyor. Fakat onlar namazın hakikâtinin haricindedir. Bu işler iki kısma ayrılıyor.

Birincisi : Namazın mahiyetinin haricinde olan şeyler. Onlar : Hadesten Taharet, Necasetten Taharet, Setr-i Avret, İstikbâl-i Kıble, Vaktin Girmesi, Niyet ve Tahrime'dir.

İkincisi : Namazın içinde olup, fakat namazın hakikatinden olmayan şeyler. Kıyamda kıraatın ikası gibi, rükûnun kıyamdan sonra olması, sücudun rükûdan sonra olması gibi olan şeylerdir. Bu şartlar namazın sıhhatinin devamı içindir. Hanefiler bundan namazın farzlarını kastediyorlar. Farzın şartını kastediyorlar. Teşehhüd miktarı olan Kaide-i Ahire onların icmasıyla farzdır. Fakat onlar onun rükn-ü asli mi, yoksa rükn-ü zaid mi olduğunda ihtilâf ediyorlar. Rükn-ü zaid olduğu görüşü galibtir. Çünkü namazın mahiyeti onsuz tahakkuk ediyor. Bir kimse namaz kılmayacağına yemin etse, o kimsenin sücuddan kalkmasıyla yemini yerini bulur. O, oturmasa bile, hem yemini yerini bulur hem de namazın mahiyeti oturmaksızın tahakkuk eder. Ama namazdan selâm veya kelâm veya buna benzer şeylerle, namaza muhalif ve nehyedilen şeylerle çıkması, namazının batıl olmuş namazlardan sayılmasına sebep olur.

Hanefilerden bazıları selâmı farzlardan saydılar. Sahih olanı onun farz olmadığıdır; belki o vaciptir.

(1) Bakara sûresi, âyet : 144.

SEÇİLMİŞ ESERLERDEN PARÇALAR

Musikimizin Bugünkü Durumu ve Musikî İnkılâbı(*)

Sadettin KAYNAK

Musikî inkılâbı, inkılâbımızın musikîsi olacağı cihetle bugünkü müzik durumumuzu mütalaa etmek, değişmeye giden en kestirme yolu seçip harekete geçmek — halkı beraberine almak şartiyle — bu yoldaki harekete hız vermek bakımlarından çok önemlidir.

Bu ehemmiyetli iş, gerçi henüz yapılmamıştır. Fakat bu, yapılamadığından dolayı değil, yapılanlarla halkın kulağını ve zevkini, yapılacak musikiye alıştırmak ve ısındırmak hususunda gereken zamanın henüz geçmemiş bulunmasındandır.

Şu halde, her işde olduğu gibi, musikîde de musiki yapıcıları basitten mürekkebe doğru yollanmak durumundadırlar. Esasen musiki inkılâbının manası da, gayesi de halkın zevkini ve takdir kabiliyetini inkişaf ettirmek yoluyla değişime insiyak etmesini temn etmektir.

Nitekim, musiki inkılâbı yapan milletler de ilk harekette musikiyi bir hizmet vasıtası olarak kullanmışlar ve böylece gayeye ulaşmışlardır.

Bu kanaatımızın müdafaa ve takviyesi yolunda kısaca şunları kaydedelim:

1 — Halkın beğenmediği veya yadırgadığı musiki halka mal edilmiş sayılamaz.

2 — Cemiyete mal edilmeyen musiki ise ferdin veya olsa olsa zümrenin malı olmaktan ileri gidemez.

3 — Türk milletinin etiketini taşıyacak musiki, halk tarafından sevilip söylenen ve yahut beğenilip dinlenen musikidir.

Halka hitap etmeyen musiki halkın olmaktan uzak olduğuna göre, öyle bir musikiyi — yapıcısı Türk olsa dahi — Türk milletine izâfe ve nisbet ederek başka âlemlere sokmak da gerekmez.

Maksat bir Türk'ün eserini ecnebilere beğendirip not almak değildir. Belki Türk milletinin musikîdeki erginlik derecesini dünyaya tanıtmaktır. Dava budur. Hareket yolu da ancak bu yoldur.

Öyle ise ne yapmalıyız?

Bu bahse girerken Türk milletini asırları kaplayan Türk musikisinin ne olduğunu ve sonra da ne yapmak istediğimizi ve bu iki şeyin imtizac keyfiyetini mütalaa edeceğiz.

Klâsik musiki: Kökleri, Türklerin Anadolu'ya ayak bastıkları tarihlerden evvelki asırların derinliklerinde olan ve sonradan büyük dedelerimizin öz karihalarıyle tevsi' ettikleri ve kudretleriyle tekemmül ettirdikleri bu musikimizin, çok ince hesaplara ve aruz kâidelerinin icaplarına ve nâzenin revişlerine göre — vezin ve âhenk — halinde vâz olunan usûlleriyle ve gayet mazbut olan makam teşekkülleri ve zengin nağme çeşitleriyle, zengin bir melodi hazinesi olduğunu göğsümüz kabararak görmekteyiz.

Klâsik musikimizin bize nota yoluyle değil de ağızdan ağıza gelmesi ve arada hasis üstadların bu sanat nefiselerinden bazılarını her nedense nefislerine hasretmeleri ve bu yüzden birçok nefâisten maalesef, mahrum kalmamızı mucip olmuş ise de «tamamına ulaşılamayan bir şeyin ulaşılan kısmını terketmek doğru olamaz» kaidesince bu hazinenin ulaşılan kısmını hirzican etmek (canı gibi saklamak) mevkiinde olduğumuzu iyi bilmemiz lâzım geliyor demektir.

Hususiyle yarın kurulacak musiki âbidelerimizin temelini ve nüvesini teşkil edecek bu asıl ve millî nağme kaynağına bir vatan gibi bakmamız — ihtişam ve mefahirle dolu bir maziye, kahramanlık ve hamasetle kaplı bir tarihe sahip millet olmamız hasebiyle — elbette çok önemlidir.

Klâsik musikimiz: Bu musikimiz asırlarca divan edebiyatını meşk ve garam-ı terennüm etmiştir. Elit zümre ile halk dilinin asırlarca ayrı yaşamış bulunması klâsik musikimizi yüksek tabakaya hitap eden bir musiki haline koymuştur.

Halk musikisi: Asırlardan beri halk takabasının — dili ve edebiyatı gibi — baş başa kaldığı bu musiki, Türk milletinin millî ve âteşin yiğitliğinin öz malı ve öz dilinin orijinal ifadesidir. Kahramanlık, vefâkârlık, misafirperverlik v.s. gibi Türkün evsafını bu musikinin bünyesinde ifade bakımından öz halinde ve çok orijinal tarzda buluyoruz.

Ne yazık ki, Türk milleti asırlardan beri, dil ve musiki alanında zevkleri ayrı iki zümre halinde birbirinden hiç habersiz olarak yaşamış durmuştur.

Bu iki musikinin huzurunda vereceğimiz hüküm nedir?...

Gerek klâsik ve gerek halk musikimizin bünyesini teşkil eden seslerin aralıkları, birbirine müsavi olduğu ve bu fasılalarda kat'iyen bir ayrılık bulunmadığı cihetle iki musikînin bir asla râci olduğunu kabul ve her ikisinin de Türk'ün öz malı ve kökünden budaklarına kadar Türk'ün eseri olduğuna hüküm vermek tabiidir.

Bir asla râci olan musikimizin makamlarına verilen isimlerin Arap ve Acem olması bahsine gelince:

Musikîmizin mucavir (komşu) milletlerden alındığını, bu isimlerle işhada kalkınların iddiaları tamamen yersiz olduğundan bu bahse dair söz söylemeyi zait sayıyorum.

Musikîde inkılâp!

Musiki inkılâbında hedef, ne klâsik musikî, ne halk musikisi ve ne de başlı başına garp musikisidir. Çünkü, her üçünde de bâriz mahzurların mevcudiyeti tasrihe ihtiyaç göstermiyecek derecede açık ve meydandadır.

Yalnız birini hedef tutmak, yine halkı kendi musikîsiyle başbaşa bırakmaktan başka bir netice vermez. Yani bugünkü durum aynen ileri zamanların mâverasına doğru uzar gider.

Musikimizin armonize edilmesi:

Mevcut musiki örneklerinin armonize edilmesi taraftarı değilim. Şayet bu hareket, halkı polifoniye alıştırmak ve inkılâp musikisine hazırlamak ise, alaturka eseri alafranga seslerle — ve hele orive ile — okuyup halka sunmak hiç de doğru değildir.

Bunun en hafif mahzuru polifoni aleyhine bir cereyan husule getirmesidir. Bu kabil eserleri dinleyen

(Devamı 25. sayfada)

«HER NEFS ÖLÜMÜ TADICIDIR.»

Kur'an-ı Kerim

«Kim, İslâmı ihyâ etmek için ilim tahsil eder iken ölürse, onunla NEBİ'-ler arasında bir derece fark vardır.»

Hadis-i Şerif

Kardeşimiz Ahmet Nemutlunun ARDINDAN

H. Hüseyin AKGÖZ

Genç yaşta iken vefât eden bir arkadaşın ardından yazı yazmak çok zor geliyor insana.. Fakat insanın aklına hemen şu âyet-i celîle geliyor ve teselli ediyor: كل نفس ذائقة الموت = Her nefs ölümü tadıcıdır.» Evet bir yanda genç yaşta, ömrünün baharında hayata gözlerini kapayan kıymetli bir arkadaşımız, diğer yanda Allâh-ü Zü'l-Celâlin fermân-ı İlâhîsi... Şimdi insan neyi, nasıl yazsın? Hayatta olan ve zamanı gelince ölümü tadacak olan arkadaşlara hâtırasını mı anlatsın? Arkasından ağlasın, inlesin mi? Yoksa herkes için mukadder olan bu ni'meti düşünerek ona bol bol fâtihalar, dualar mı okusun? Herhalde daima üzüntü, ızdırap ve ağlamakla merhûm arkadaşımız için ve geride kalanlar için bir fayda temin edemeyiz. Bizim yapacağımız daima onu hayırla yâdetmek, rûhuna fatihalar göndermek ve bol bol dualar etmek olacaktır. İşte bu bizlere düşen dinî bir vazifedir. Bunu yapıyoruz ve yapacağız da inşaallah...

O bir mücâhiddi. Mücâhid olarak da gitti. Bu mücâhedeye yıllarca hazırlanmıştı. Köyünde daha ilkokul sıralarında iken köy imamının önüne diz çökmüş, azim ve gayretiyle hafızlığını tamamlamıştı. Hıfzını ikmâl ettiği için çok sevinçli idi. Ailesi, yakınları ve bütün köy halkı hafız duasında sevinçten coşmuşlardı âdeta... İlkokulu başarıyla bitirmiş, İmam-Hatib'e girmek ve Din-i Mübîn-i İslâma hizmet etmek ve dinî bilgisini tam olarak almak ve ileride cemiyete faydalı bir fert olmak, O'nun gayesiydi. Öyle de olmuştu. Allah-ü Zül'celâl bu hâlis niyet ve arzuları kabul etmiş ve gâyesini tahakkuk ettirmişti. Fakat ne yazık ki gâyesinin semeresini tam olarak göremeden dâr-ı bekâya gitti. Bu gidişi ani oldu. Bir gencin yetişmesi nekadar da zor, yok olmak nekadar da ani birşey, Ahmed bedenen bizlerden ayrı ama hâtıraları daima kalbimizde yaşıyor.

Bunların yanısıra Ahmed'in daha birçok gâyeleri vardı. Fakat ne yazık ki hastalık, Ahmed'in yakasını bırakmıyor, onun çalışmalarını devamlı aksatıyor ve gâyesine ulaşmayı biraz daha güçleştiriyordu. Hal böyleyken Ahmed hiçbir zaman yılmadı, ümidini kesmedi. Azim, sebat ve cesâretini kaybetmedi. Elinden geldiği, enerjisinin yettiği kadar çalışıyor, çabalıyordu. Bir yandan hastalık diğer yandan mâli sıkıntının verdiği ızdırap onun benzini günden güne sarartıyordu. Ne yapmalıydı. Acaba ne yapabilirdi. Düşündü, taşındı. Nihâyet gurbete gitmeyi ve orada hem tahsiline devam etmeye hem de bir câmide imamlık yapmıya karar verdi ve Ankara'nın kazasından vazife aldı. Hem imamlık yapıyor hem de hergün Ankara İmam-Hatip Okulu'na gelip gidiyordu. Ahmet, hastalık, vazife ve talebelik arasında durmadan, dinlenmeden çırpınıyordu. Aldığı maaşın bir kısmı ile doktora görünüyor bir kısmı ile de ilâç alıp derdinin dermanını bulmak için gayret sarfediyordu. Ankara'da da çok yoruluyor ve mecâlsiz kalıyordu. Nihâyet vazifesini Konya'ya nakletmişti. İşte günler böyle geçiyordu. Gitgide hastalığı artıyordu. Nihayet vazifesine ve okuluna devam edemez olmuştu. İstirahat ediyor, bazan düşünüyor ve içinden bir ah çekiyordu. Her gâyesini yerine getirmek için fırsat vardı fakat hastalık bu fırsatı kullanmıya meydan vermiyordu. Ama, Ahmed haline sabrediyor ve şükrediyordu.

Merhum Ahmed NEMUTLU

Ahmet 23 yaşındaydı. Günlerden Pazar günü akşam vaktiydi ve bir gün daha geçiyordu. Ömürlerden bir gün daha eksiliyordu. Saat 21.30'u gösteriyordu. İşte bu saatte Ahmed'in ağrıları dinmişti. Rahat rahat nefes alıyordu. Fakat ne acıdır ki bu rahatlık çok sürmedi. Diliyle şehâdet getiriyor ve Allahu Teâlâya dua ediyordu. Nihâyet son nefes de çıkmıştı. Ocak ayının 18. günü Ahmet gözlerini hayata yummuştu. Allah taksirâtını affetsin. Amin.

Arkasında bir ailesi ve bir de çocuğu kaldı. Çocuğu dünyaya geleli 15 gün olmuştu. Çocuğunun ismini Mehmet Âkif koymuştu. Çocuğunu mücâhid bir müslüman olarak yetiştirmek arzusundaydı. Onun için çocuğuna İslâm şâiri merhum Mehmet Âkif Ersoy'un ismini koymuştu. Çok sevinçliydi. Biricik oğlunu çok seviyordu.

İnsan inanamıyor. Âdeta hemen gelip de o şen, vakur haliyle aramızda konuşup gülecekmiş gibi geliyor. Ama ne yazık ki, ölüm hakikat. Her insanın kaderi daha önceden çizilmiş. Onun ömrü de bu kadarmış. Kadere inanıyoruz. Teselliyi onda buluyoruz. Allah rahmet eylesin. Amin.

Allah kederli ailesine ve babasına baş sağlığı versin.

Allah ideal arkadaşlarına baş sağlığı versin ve hizmetlerinde yardımcı olsun.

HABERLER ve KRİTİĞİ

BASINDA BİR GÜN

«Solcular Ankara sokaklarını harb meydanı haline getirdi.», «Elbistan'da solcular hâdise çıkardı.», «Yozgat Kız İlköğretmen okulunda bir talebe «Kızıl Alfabe» isimli komünist aleyhtarı bir kitabı okuduğu için okul disiplin kurulu tarafından, okuldan uzaklaştırıldı.», «Sol hareketi idare edenlerin başında tabiî senatörler var.», «Mardin-Urfa yolunda altı vasıta soyuldu.»

Yukarıdaki haberler, İstanbul'da çıkan gazetelerden birinin rasgele bir nüshasından alınmıştır. Türkiye'nin en büyük şehri olan İstanbul'da 20 çeşit günlük gazete yayınlanmaktadır. Bu gazetelerden yalnız birinin, bir sayısından alınmış bazı haberler... Eğer aynı gazetenin aynı sayısındaki haberlerin hepsinin, yalnızca başlığını almış olsaydık, hayretinizden küçük dilinizi yutar ve gayr-i ihtiyari olarak, ne oluyor, nereye gidiyoruz? diye kendi kendinize sorardınız.

Ayrıca diğer İstanbul gazetelerinde çıkan, cinâyet, soygun, hırsızlık, dolandırıcılık, zinâ, fuhuş, ırza tecavüz, devleti dolandırma, mutlu ve putlu azınlığın desteklediği, Moskova'nın beslediği sol militanların yaptıkları hareketleri yazsaydık...

Yine her vilâyet ve kazada müntesir gazetelerde çıkan haberleri alsaydık...

Bütün bunlara ilâveten gazete sütunlarına geçmeyen, mahkemelere intikal etmeyen bu cinsten suçları da hesaba katarsanız...

Artık düşünün Türkiye'nin içinde bulunduğu curcunayı... Ve bütün bunlardan sonra akibetinizden emin olup, uykunuz kaçmasın. Türkiye bugün tam bir ahlâkî buhran içindedir. Senelerdir garblılaşma sloganı altında, milletimizi dininden ve güzel ahlâkından ayırmak için çalışan gizli kuvvetler nihayet muvaffak oldular. Esasen bugün nereden, nereye geldiğimizi anlamak için İslâm tarihinin bir parçası ve ayrılmaz unsuru olan kendi tarihimize bakmak kâfidir. Yabancı bir sefirin hâtıratında, itirafına göre, Kanuni Sultan Süleyman zamanında İstanbul'da dört senede dört zabıta vak'ası olmuş. Bugün İstanbul'da her gün sayılamayacak kadar zabıta vak'ası olurken, işin en garibi bu halin ahlâk timsali Anadolu'ya da sıçramış bulunmasıdır. Daha fenası Türk Devletinin geleceğini tehdit eden gizli kuvvetlerin menfur plânlarını altı asırdır burcu burcu İslâm kokan İstanbul'da tezgaha koymuş olmalarıdır. Millî ve dinî kökünden ayrılmış, kandırılmış bir avuç kozmopolit İstanbul ve emsali büyük şehirleri anarşist yuvası haline getirmiştir. Şu veya bu cereyanlarla milletin ahlâkını ifsad edenler ve hele bunu da ilericilik ve medeniyet nâmına yapıp, kötü fikirli, Türklüğün ve müslümanlığın düşmanlarına âlet olan safdiller, bilmeyerek kendi kendilerini ifnâ için çalıştıklarını ve temel oluşlarını dinamitle havaya uçurduklarının farkına varmalıdırlar.

BU KADAR GÜRÜLTÜ...

Aylardır «Sosyalist Türkiye, Bağımsız Türkiye, Köylüye ve İşçiye Dönük Üniversite» sloganlı propagandalar nihayet semeresini verdi. Hani bir söz vardır. Bu kadar gürültünün sonu ya yağmur, ya dolu. Gürültü yağmuruyla, dolusuyla ilk işaretini verdi. Geçtiğimiz günlerde Suriye'de Ruslar tarafından komando kursuna tâbi tutulan bir çete tarafından Diyarbakır Tıb Fakültesi havaya uçurulmak üzere iken çete ve silâh depoları ele geçirildi. Komünistler tarafından kandırılıp, eğitildikten sonra Türkiye'de sabotaj yapmak üzere gönderilen kimseler sıradan adamlar olsaydı bu kadar ehemmiyet vermezdik. Tanzimattan bu yana Türk devletinin okul açma ve herkesi okutma çabası ve yapılan masraflar ne kadar çürük ve temelsiz bir esasa oturtulmuş olduğu görülmüş oldu. Bir memleket düşünün düşünün, tırnağından artırdığı paralarla yüksek okul, Üniversite açsın ve bu Üniversiteye milyarlar harcasın ve öz yurdunda, kendi üniversitesinde yetiştirdiği talebeler vatanına, milletine ihanet içinde bulunsun ve Moskof hayranı olsun. Senelerdir Türk milletinin kaderine sahip olan zavallı zihniyet! Yolunuzun yol olmadığını anlamalı ve milletin benliğine ve kültür bağlarına dönmelisiniz. Bu zamana kadar sürdürülen maarif politikasının yeterli olmadığı görülmüştür. Türk maarifi yeni baştan, memleketimizin gerçekleri ve halkın temel inanış ve görüşü gözönüne alınarak tanzim edilmelidir.

Asıl bizi titreten 13 sabotajcının 9 unun Üniversite talebesi olması ve ifadelerinde «Muvaffak olsaydık önce Erzurum'da bir arkadaşın evinde saklanacak — o da Üniversiteli — ve daha sonra Ankara'ya gidecektik. Ankara'da bazı kimseler bize yeni talimat verecekti.» Yine aynı sabotajcıların ifadesine göre Suriye'de Ruslar tarafından komando yapılan ve Türkiye'ye geri gönderilenlerin sayısı yüzü aşkınmış.

Hakikaten son zamanlarda memleketimizde sol ve komünist faaliyetler bir hayli arttı. Komünist faaliyet son hâdiselerle nazariyattan fiiliyata geçmek üzere olduğunu göstermektedir. Azgın sol hareketleri karşısında bazı çevrelerin tutubilerek ise haincedir. Sol tehlikesi mu eğer bilmeyerek ise safiyâne, mevzubahis olunca malûm çevreler hemen aşırı sağ, aşırı sol derler. ladığı mânada bir aşırı sağ yoktur. Halbuki bu memlekette onların anladığı manada bir aşırı sağ yoktur. Var olan sadece memleketin ve milletin selâmetini istiyen 30 milyon müslüman... Türkiye'nin sahibi Müslüman-Türk milletini aşırı sağ yaftası altında tehlikeli unsur olarak gösterenler, kendilerini milletin dışında bırakarak, gizli kuvvetlerin elinde birer oyuncak olduklarını ilân etmiş olurlar.

Malûm çevreler komünizm dendi mi hemen şeriat derler. Halbuki şeriat onların vermek istedikleri mânanın çok ötesinde 30 milyon Türk'ün gönül bağladığı, İslâm dininin esaslarının yani Allah'ın en son Peygamberi Muhammed Mustafa (S.A.V.) bildirdiği emirlerinin tümüdür. Bir millete dinden zarar gelmez. Bir memleketin halkının medeni ve ileri oluşunun ölçüsü Allah'ın emirlerine imtisalleridir.

Komünizm ve sol tehlikesi karşısında, şeker isteyen çocuğunu mevhum öcü ile korkutan ve susturmaya çalışan anne gibi şeri'atla, dinle ve bunları bir tehlike gibi göstererek milleti tedirgin etmek beyhude işgüzarlıktır. Yapılacak şey milletin ve memleketin hayatına kasdeden sol ve komünizme karşı yeterli ve yerinde tedbir almaktır.

YERİNİ ALAMAMIŞ PROFESÖR

Orta Doğu Teknik Üniversitesine Mütevelli heyeti tarafından Rektör seçilen Prof. Mustafa Parlar, talebelerin ve profesörlerin tepkisiyle karşılaşınca, yeni seçildiği Rektörlükten ve 13 senedir yürüttüğü O.D.T.Ü. Mühendislik Fakültesi Dekanlığından da istifa ederek şöyle demiş : «Üniversitenin şu anda içinde bulunduğu acı durum belli bir doktrine inanmış kişilerin gayelerine ulaşmak için her çareye baş vurmaları ve bu doktrine inanmayanları vazifeden uzaklaştırmak için girişikleri kesif faaliyetlerin bir sonucudur. Artık mesele bir eğitim meselesi olmaktan çıkmış, millî emniyetimizi tehlikeye sokan bir tecavüz ve bir istilâ hareketi haline gelmiştir.» Başka bir cevabında : «Onlar devrimci oluyor da, Anadolu'nun kıraç topraklarına gönülden bağlı, köyden yetişmiş ben neden karşı devrimci oluyorum? Ben karşı devrimci değilim...»

Komünist ve solculara göre kendileri devrimci, kendilerinden olmayanlar değil. Ne sağcı, ne solcu hesabı Mustafa Parlar açık olarak yerini tayin edemedi. Elbette milliyetçi ve sağcıların haklarında iyi fikir beslemedikleri kimselerin onun aleyhinde oluşu kendisi için müsbet bir puan. Fakat 13 yıllık bir dekanlık hayatında onun bomboş durarak milliyetçilik hesabına çalışmaması aleyhinde bir not. Hele 500 kişilik bir üniversite tedris heyetinin ittifakla aleyhinde oluşu onun için bir yıkım. Bizim anlayabildiğimiz Parlar'ın ortacı oluşu... Halbuki kainatta hak ve bâtıl var. Üçüncü bir şık yoktur. İnsan ya hakkı tutar çı olur veya bâtılı ikame için uğrakaldırır. Milliyetçi ve mukaddesatşır solcu ve komünist olur. Dikkatimizi çeken bir husus da sen devrimci değilsin diyenlere, ben devrimciyim, bizden değilsin diyenlere ille de ben sizdenim, ille de ben sizdenim demesi. Zorla onlardan olmaktansa insan ne ise açıkca o olmalıdır. Yoksa İsa'yı kendine küstürüp Muhammed'e (s.a.) kendini tanıtamadan ölen kuzum diye ağlarlar insanın arkasından.

HAYIRLI BİR TEŞEBBÜS

Almanya'nın Berlin şehrinde Mukaddes Kitabımız Kur'an-ı Kerim'i öğretmek için bir cemiyet kurulmuş ve mezkûr cemiyet Kur'an-ı Kerim'i öğretmeye başlamış. Bu cümleden olmak üzere «Berlin Kur'an-ı Kerim Kursu Derneği» bir bildiri yayınlamış. Bildiriyi aynen alırken hizmetlerinin İslâmiyete hayırlı olmasını Allah'tan niyaz ederiz.

B E R L İ N
KUR'AN-I KERİM KURSU
Sayı : 1970/1
30.Ocak.1070

«Berlin'de Müslüman kardeşlerimiz arasında dinî dayanışmaya hizmet etmek ve Mukaddes Kitabımız Kur'an-ı Kerim'i okutup öğretmek maksadı ile dinî kurslar açmak ihtiyaç ve zarureti hepimizin öteden beri malûmudur.

İşte Cenab-ı Hak'kın lûtuf ve keremi ile 6.Eylül.1969 tarihinden itibaren (Berlin Kur'an-ı Kerim Kursu Derneği) bütün resmi formalitelerini tamamlayıp 19.Aralık.1969 tarihinde Berlin Hükümetince de tüzüğü kabul ve tasdik edilerek faaliyet alanına girmiştir.

Bu kuruluşun halen Kur'an-ı Kerim Kursu bölümünde kız ve erkek olmak üzere 120, İlkokul Yardımcı Kursları bölümünde de 90 öğrenci kayıtlı olup bu mevcut her geçen gün artmakta ve kayıtlarımız halen devam etmektedir.

Derneğimizin sizlerden arzusu faaliyet alanlarından bir bölümü olan çocuklara ve büyüklere aşağıdaki adreste her günün belli saatlerinde parasız Kur'an-ı Kerim öğretimi yapıldığının duyurulmasıdır.

Her zaman için yakın ilgilerinizi bekler, selâm ve saygılarımızı sunarız.»

Adres :
Kur'an-ı Kerim Kursu
1. Berlin 65. Putbusser Str. 50
Tel : 4619359

B E R L İ N
Kur'an-ı Kerim Kursu Derneği
İdare Heyeti

NOT : Almanya'da çalışıp da ismi ve adresi yazılı cemiyetin faaliyetlerinden faydalanmak veya yardım etmek isteyen müslüman kardeşlerimiz mektupla haberleşip anlaşsınlar.

İMAM-HATİP OKULLARINA HANGİ ÇILGIN GERİCİ DEMİŞ : BU SENE DE LİSELER ARASI BOKS BİRİNCİLİĞİNİ KONYA'DA İMAM-HATİP OKULU ALDI

Bir ay evvel yapılan Liselerarası Boks Şampiyonasında İmam-Hatip Okulu boksörleri ezici yumruklarıyla birinciliği üçüncü defa ellerinde tutmayı çalışmaları sayesinde başarmışlardır.

İmam-Hatip Okulu ezeli rakibi olan Erkek Sanat Enstitüsünü gerek abondene, gerek nakavtla ve gerekse sayı ile döğmüşlerdir. İmam-Hatipli boksörlerin bu zaferleri Konya halkını çok memnun etmiştir.

Boks antrenörü Ali Kılıçoğlu İmam-Hatipli boksörler hakkında şöyle demektedir : «Konya bölgesinde boksa çalışan talebeler içinde en çok memnun olduğum şüphesiz ki, İmam-Hatipli'lerdir. Her yerde olduğu gibi antrenman salonunda dahi ahlâk, fazilet ve vakarlarını muhafaza etmektedirler.»

Okul Spor Başkanı ise : «Bütün spor dalları arasında boks sporu da talebelerimiz tarafından benimsenmektedir.» demiştir.

Bütün İmam-Hatip ve diğer okulların derslerinde olduğu gibi spor dallarında da daima muvaffak olmalarını temenni ederiz.

Yeni Çıktı!..

İSLÂM ve SAPIKLARIN İFTİRALARI

Yusuf KARZAVİ'den tercüme eden İbrahim URAL

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü son sınıf öğr.

İslâm düşmanı sapıkların zaman zaman İslâm'a yaptıkları iftiralara reddiye mahiyetinde yazılan iftiraları Âyet ve Hadis'den delilleriyle çürüten bu eser 144 sahife 4 liradır.

En az 50 adet istiyenlere % 40 iskontolu ödemeli gönderilir.

NOT : Neşriyat evimizde her türlü dinî ve milli eserler toptan ve perakende temin edilir.

Adres : Ramazan Uysal Dini Neşriyat
Kapı Camii civarı, No. 12 - KONYA

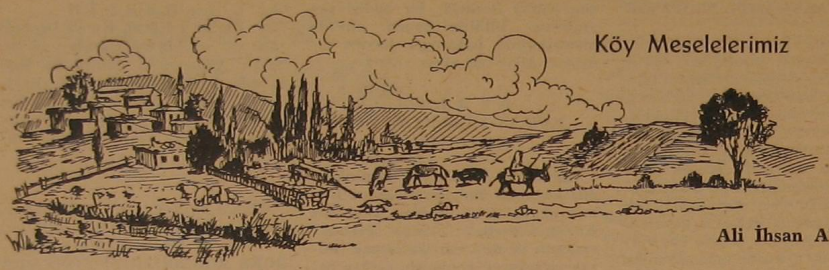

Köy Meselelerimiz

Ali İhsan AYRANCI

(Geçen sayıdan devam)

Köyümüzde ziraat en modern araçlarla yapılır. Bunun yanında hayvancılık da ihmâl edilmemiştir. Yüzlerce sığırın yanında 10-15 sürü de koyun mevcuttur köyde...

500 hanelik olmasına rağmen, köyde 100'e yakın traktör mevcuttur. Yaz gelip de işler fazlalastı mı köyün kendi amelesinin yanında yakın köy ve kazalardan traktörlerle her gün yüzlerce amele taşımak zarureti hasıl olur. Bu arada yevmiyeler artar, fakat bundan toprak sahipleri asla tedirgin olmaz, bilâkis kazanmanın yollarını bulmuşlardır. İşçinin hakkını çalmayı düşünmez, içşisine sevgi duyar. Onlara hediyeler alır. Veya almayı vadeder. İşçilerin arasına girip onlarla şakalaşır, onların sevgisini kazanır. Bir kenarda bir radyo bırakır, radyo sonuna kadar açıktır. İşçi, böyle ağanın işi yapılır der, şevkle çalışır. Bir yandan gençlerin, bir yandan radyonun yanık türküleri, ovayı şenlendirir. Amele aldığının karşılığını güle oynaya fazlasıyla verir, patron da verdiğinin boşa gitmediğini bilir; böylece her iki tarafın da hakkı zâyi olmaz. Müstahsil ayrıca malını kooperatife vermekle tefecilere meydanı kapatır.

İşte böyledir Eskioba...

Bütün bunlar nasıl olmuştur biliyor musunuz aziz kardeşim; dayanışma ile, birbirlerinin hakkını gözetmekle, kendi seçtiği muhtara itaat etmekle, muhtarın da işgal ettiği makamın hakkını vermeye çalışması ile.

Bir defasında köyün okulu ile câmisinin tâmir ve genişletilmesi için bir sohbet toplantısında fikir beyân edildiğinde, köylü bunu cddi kabul ederek hemen harekete geçmiş, en kısa zamanda bu işleri başarmışlardır. Yine bir defasında köyün bağlı bulunduğu kazada lise inşaatı başlayınca, köylü anlaşarak 22 traktörünü bu güzel teşebbüse tahsis etmişti. Diğer birkaç köyden gelen traktörlerle birlikte okulun çakılını, kumunu ve diğer levâzımatını ücretsiz çekmişlerdi.

Görülüyor ki, karşılıklı anlayış sayesinde doğan ittifak, sevgi ve muhabbet sadece köyün dar çerçevesi içinde kalmayıp dışarıya taşmakta, haklı olarak takdir görmüş ve bunu mükâfatı olarak **ÖRNEK KÖY** seçilmiştir.

Kıymetli kardeşlerim! Bu anlattıklarım birdenbire olmuş şeyler değildir. Hattâ bu köy bu hale gelebilmek için mucize de göstermedi. Fakat 20-25 sene öncesinden başlatılmış olduğu sürekli bir mücadele ve ezelden gelen bir yardımlaşma duygusunun neticesinde bugünkü duruma ulaştı.

o kocaman meralarını da değerlendirmeyi akıl edebilseydi ve bu çalışmalarına da yine 20 yıl öncesinden başlamış olsaydı, bugün en az 50.000 zeytin ağacına sahip olurdu ki, köy sandığına her yıl en az 1.000.000 (bir milyon) gelir temin edilmiş olurdu. Köyün mahdut giderlerini düşünürsek ve bu paranın köy sandığına her yıl devamlı olarak geldiğini kabul edersek bundan köy neler kazanırdı pek âlâ anlaşılır.

Olumlu teşebbüslere girildiği zaman hükûmetten de en büyük desteğin yapılacağı unutulmamalıdır. Hangi iktidar olursa olsun memleketin hayrına olan bir işe mâni olamaz. Bazan iş bozan takımından kimseler çıkıp işinize mâni olmak isteyebilirler. Siz onlara bakıp hemen orada takılıp kalmayın. Eğer başvurulması lâzım gelen yerler varsa o yerleri ısrarla aşındırın, yılmayın. Göreceksiniz başarı cağlanacaktır. Çünkü yüce Allah (c.c.) çalışanı sever. Sevgili Peygamberimizin (S.A.V.) en hoşlanmadığı şeylerden biri atalettir. O, bir şeyden çok korkardı, bu şey; tefrikadır.

Çünkü köylerin, dağlarında binlerce ahlat vardır. Fakat bunlardan faydalanmayı kat'iyyen düşünmeyiz. Düşünenimiz çıksa da bir diğerimiz çıkıp işbozanlık ederiz. Ohoo, biz onları aşılamaktan korkmayız. Ama dağdaki çobandan, kurttan, kuştan bize birşey kalmaz ki, gibi sudan bahaneler uydurulur. Halbuki bu ahlatları bir başkası aşılasa ilk vurgunu yapacak yine bu işbozan tayfasıdır. O kimseler zaten köyde tanınırlar. Onların lâfına bakmamalıdır. Herkes karınca kararınca emeğini ortaya koyarsa bundan büyük güç doğacaktır.

Başarılan iş, kendisini ortaya koyan güçle ölçülür. O halde büyük işlerin daima büyük kuvvetle başarıldığını unutmıyalım.

(Devamı var)

Muhterem okuyucularımız!

Anketimiz devam etmektedir. Bize gönderilen mektupları sıraya koymaktayız. Sırası gelince mektuplarınız neşredilecektir.

Anketimizin soruları :

1 — Köylerimizi en kısa zamanda nasıl kalkındırabiliriz?

2 — Köylerimizin maddi ve manevi kalkınmasında en önemli hamlelerimiz ne olmalıdır?

İslâm'ın İlk Emri OKU Mecmuası

Selçuk Bey Ve Selçuklular

(Baştarafı 8. sayfada)

geçti. Selçuk Bey de ihtiyarladığından, büyük oğlu MİKÂİL Bey'i kendi yerine, yâni Kınıkların başına bey yaptı. O sıralarda Karahanlılarla Sâmân Oğulları harp halinde idiler. Selçuk Bey, Sâmân Oğullarına gereken yardımı yaptı ve bütün kahramanlığını gösterdi. Fakat harbin neticesi Sâmân Oğullarının aleyhine sona erdi. Bu hâdise 999 senesinde oldu. Gaznelilerle Karahanlılar, Sâmân Oğullarına ait olan Buharâ'yı paylaştılar. Neticede Selçuk Bey, siyasî bakımdan Karahanlılara tâbi oldu.

Selçuk Bey son anlarını yaşıyordu. Bir rivayete göre o sırada yâni 999 senesinde (115) yaşında bulunuyordu. Selçuk Bey'in milâdî seneye göre doğumu 885'tir. Hastalığı artınca oğulları etrafına toplandı ve onlara şu meâlde nasihat etti :

«Oğullarım! Kâinatın sultanı olan Allah'ü Zülcelâle hadsiz hesapsız hamd ve şükürler olsun; zira hânedânımız, iki cihanın saadet kaynağı olan İslâm dinini kabulle şereflendiler. Sizlere en son ve en mühim vasiyetim şu olsun ki, bu mubarek ve azîz dini bırakmayınız ve ona dört elle sarılınız ki, berhüdâr olasınız. Ehl-i Sünnet yolundan ayrılmayınız ve Batınîliğe, Şiiliğe fırsat vermeyiniz. Onların sapık yollarını tıkayarak hidayeti kâinata sununuz. Kat'iyyen birbirinizden ayrılmayasınız. Oğuzların YAPĞU makamını elinizden kaçırmayınız. Oğuz Türkünün saadet ve refahı İslâmladır. Bu yüzden onların saadetini temin ediniz.

Büyüklerinize karşı itaat ve hürmette kat'iyyen kusur etmeyin. Merhametiniz şefkat ve sevginiz sonsuz olsun. Sizlerden ben râzıyım. Allah da hoşnut olsun sizden...»

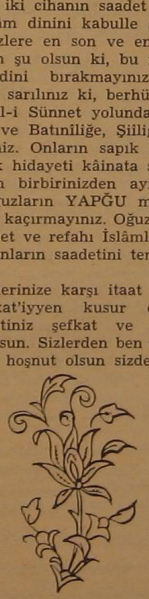

HUZÛRUNDA HÜRMETLE AYAĞA KALKILACAK BİR HİZMET

(Baştarafı 10. sayfada)

Levhadaki yazı, «Celî Ta'lik» nev'inde üstad Necmeddin Okyay (Doğumu : 1883) tarafından, 1349 Hicri (1931) yılında yazılmış olup, aynı sene, oğlu merhum Sami Okyay (1911-1933) eliyle «Lâke» tarzında tezhip edilmiştir.»

Elimize geçen üçüncü levha, şu satırlarla tanıtılıyor :

«Bu levhada, «Besmele» (Esirgeyen ve bağışlayan Allah'ın ismiyle başlarım) den sonra gelen Hadis-i Şerif (Peygamberimizin sözleri) metinlerinden ilk ikisi, Hazret-i Ayşe'den; üçüncü Hazret-i Cerir'den rivâyet olunmuştur. Bu hadislerinde Hazret-i Muhammed (S.A.) şöyle buyurmuşlardır :

1) Allah lütûf sahibidir. Yumuşak muameleyi sever. Şiddetle muameleye ve başka bir şeye vermediği mükâfatı, rıfk ile muamele için verir.

2) Sen yumuşak davran, sert ve kaba olmaktan sakın. Rıfk, hangi şeyde bulunursa, onu süsler; hangi şeyden çıkarılırsa, o ayıplı kalır.

3) Rıfk'tan mahrum olan kimse, hayır'dan mahrum kalmış demektir.

(Rıfk, «lütûf gösterme, yumuşak davranış, hoş muamele, kolaylık gösterme» demektir. Şiddet'in ve kabalığın zıddıdır.). (Osman Keskioğlu tercümesi).»

Eser hakkında hattat Uğur Derman Bey, şu bilgiyi veriyor :

«Bu levhada, «yazı - tezhib - ebri - çerçeve tezyinatı» olmak üzere, dört eski san'atımız yer almaktadır.

«Muhakkak» hattı ile Besmele ve «Nesih» hattı ile Hadis-i Şerif metinleri, aynı zamanda «Neyzen» olan Mehmed Emin Yazıcı (1884-1945) tarafından 1350 Hicri (1932) yılında yazılmış ve Müzehhib Sami Okyay (1911-1923) eliyle, aynı sene tezhib edilmiştir. Yazının etrafına, «ebrî kâğıdı» ile yapılan süslemeler, Üstad Necmeddin Okyay'a (Doğumu : 1883) aiddir. En dışta, oymalı olarak deri üzerine yapılan çerçeve tezyinatı da Sami Okyay'ın eseridir.»

Bu, san'at, himmet, hizmet, vefâ, nefaset ve mükemmeliyet meşheriyle göz ve gönüllerimizi doyurup, rûhumuzu dinlendiren muhterem ilgililere en derin minnet ve şükranlarımızı arzeder, bu sahadaki himmet ve hizmetlerinin devamını rica ve temennî ederiz.

MUSİKÎ İNKILÂBI

(Batarafı 20. sayfada)

halk kendi evlâdının yabancı ellerde hırpalandığını görenler gibi müteellim olmakta ve teessür duymaktadır. Ve bunlar tamamen haklıdır.

Klâsik musikiyi sevenler ve onu dinleyenler bu musikinin kılına hata getirilmesine tahammül edemedikleri gibi halk da kendi musikisinin — değil öyle kendine aykırı gelen seslerle — kendi şivesiyle okunmayışını dahi beğenmez ve dinlemez.

Hal böyle olunca : **Dinleyicisiz musiki, milletsiz kral, müşterisiz metağ hep aynı derecede birbirlerine müsavi talihsizlerdir. Bence evvelâ gayemizi sağlayacak seslerin halka uysal gelmesini ve bu seslerin halkça kullanılmasını temin etmeliyiz. Dert ve davanın tahlili budur. Bu dava hallolunmayınca musiki inkılâbı başlamış sayılamaz. Fikrimce bu davanın halli için yol şudur :**

Gayeye köprü vazifesini görecek eserler yaparak halkın kulağını hiç yadırgatmadan tedric yoluyle buna alıştırmak ve amaca hazırlamaktır.

Ne yapmalıyız?

Maziden ayrılacağız. Maziden ayrılmak, onu inkâr etmek demek değildir. Klâsik musikimiz ve halk musikilerimiz inkılâp musikisinin yaratılması için yeter bir materyal kaynağıdır. Melodi yoluyle mamureler kurmağa yetecek derecede inşaat malzemesinden ibâret olan mevcut musikimizde inkılâp, zevkimize uygun sesler kullanarak bu malzeme ile sadece bina kurmağa başlamaktan ibarettir.

Fakat bu kurulacak binanın gerek malzemesi ve gerek stili Türk olmazsa, o binaya mimarından başka kimsenin giremiyeceği unutulmamalıdır.

Bu mühim mevzunun az yazıyle ifadesi doyurucu olmaktan uzak olduğunu bilerek sözlerimi bitiriyorum. Yalnız son söz olarak söyleyeceğim şey şudur :

Musikî yapıcıları inkılâp yolları üzerindedirler. Bu işin başarısı hakkında sakladıkları fikirlerin muhassalası olarak yaptıkları ve yapacakları eserlerin randıman vermesi yani beğenilip benimsenmeleri kaygısıyle yapmaktadırlar.

Hükmü verecek büyük jüri, büyük Türk milletidir.

(*) Radyo mecmuası, sayı : 11 (1942).

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *Muhterem Mustafa Ateş - MANİSA* — İsim ve adreslerini bildirmek lûtfunda bulunduğunuz 17 kardeşimiz abone kaydedildiler. İstenilen sayıdan itibaren mecmuaları kendilerine gönderildi... Allah (c.c.) sizden razı olsun... Yazılarınızı beklemekteyiz. Sonsuz selâm ve hürmetler...

★ *M. Muzaffer Özdal - Karaman/KONYA* — Maalesef, bahsettiğiniz çeşitten bazı ufak-tefek teknik hataları oluyor... Size ulaşmayan sayılar gönderildi. Mazur görünüz. Selâmlar...

★ *Fatma Nur Yokuş - KONYA* — Gönderdiğiniz havale bedeli hesabınıza işlendi. Aboneniz 124. sayıya kadar devam edecektir. Müslüman-Türk evlâdının manâ ve ruh mimarları olan sizlere sonsuz muvaffakiyet ve selâmlar...

★ *M. İsmet Arslan - Acıpayam/DENİZLİ* — Abone kaydedildiniz. Yeni neslin şerefli bir emanetçisi olan size Allah'dan (c.c.) sonsuz muvaffakiyetler dileriz. ABONE NUMARANIZ : 14897'dir. Selâmlar...

★ *M. İbrahim Erdoğan, Mehmet, Ali, Abdullah Postallı, Mustafa İlter, Emir Gürbüz, Mehmet Filik - NİĞDE* — Hepiniz abone kaydedildiniz. Derslerinizde sonsuz muvaffakiyetler... Allah (c.c.) yardımcınız olsun... Muhabbet ve selâmlar...

★ *M. Kasım Tayyip Özmen - Fethiye/MUĞLA* — İstediğiniz mecmuaları gönderdik fakat kitapları temin edemedik; özür dileriz. Selâmlar...

★ *M. Muzaffer Kabasakal - Şirinyer/İZMİR* — Arzunuz üzerine abone kaydedildiniz. Abone numaranız: 14879'dur. Selâmlar...

★ *M. Ahmet Bozbay - MANİSA* — Alamdığınızı bildirdiğiniz Kasım sayısı adresinize gönderildi. Selâmlar...

★ *M. Süleyman Efe - ENEZ* — Abone kaydedildiniz. Abone NUMARANIZ : 14872'dir. Allah'dan sonsuz muvaffakiyetler niyaz ederiz. Selâmlar...

★ *M. Hasan Borazan - SİNOP* — Size dinî ve fikrî birkaç kitap gönderdik. Hasbel-kader yolunuzun uğradığı Yusûfiyye medresesinde günlerinizi Allah'a (c.c.) tâatle geçirişiniz bizi son derece hislendirdi ve sevindirdi. Allah sabır versin. Selâmlar...

★ *M. Mustafa Barın - Karamanlı/BURDUR* — Size ulaşmadığını bildirdiğiniz 91. sayı adresinize postalanmıştır. Selâmlar...

★ *M. Ahmed Us - Gördes/MANİSA* — Üstad N. Fazıl'ın Büyük Kapı adlı kitabını size gönderdik. Selâm ve muvaffakiyetler.

★ *M. Şaban Yurtman - ÖDEMİŞ* — Gönderdiğiniz havale bedelini aldık. Abonenizi yeniledik. Aboneniz 106. sayıda bitecek. Adresini bildirdiğiniz Ahmed Baydar Bey kardeşimizi de abone kaydettik. Abone numarası 14858'dir. Sonsuz selâmlar...

★ *M. Selim Komi - Maden/ELAZIĞ* — 95. sayıdan itibaren abone kaydedildiniz. Abone NUMARANIZ : 14900'dür. Selâmlar...

★ *M. Arif Atesel - ALMANYA* — Gönderdiğiniz abone bedelini aldık ve abonenizi yeniledik. Aboneniz 109. sayıda bitecektir. Mecmuamızın oralarda neşri için gayret edeceğinizden son derece eminiz. Selâm ve hürmetler...

★ *M. li Açıkkapı - Palu/ELAZIĞ* — Abone kaydedildiniz. Aobne numaranız : 14899'dur. Selâmlar...

★ *M. Hüseyin Kavraloğlu - Haydarpaşa/İSTANBUL* — Gönderdiğiniz havale bedeliyle sizin abonenizi yeniledik ve Şâdiye Gökdere kardeşimizi abone kaydettik. Sizin aboneniz 117. sayıda bitecektir. Selâmlar. Teşekkürler...

MUHTEREM ABONELERİMİZİN NAZARI DİKKATİNE

Muhterem abonelerimiz! Aşağıda mecmuamızla ilgili hususlarda sizlerden bazı ricalarımız vardır :

1) *Birçok abonelerimiz, aboneleri bittiği halde abone bedellerini göndermemektedirler. O kadar ki, üç-dört senedir kendilerine mecmua gönderildiği halde abone borçlarını göndermiyen okuyucularımız pek çoktur. Mecmuamız mâli sıkıntılar içindedir. Abonelerimizin ihmali bu duruma sebep olmaktadır. İslâm yolunda Türk-Müslüman milletinin imânına musallat olan haşeratı HAKK D.D.T.'siyle yok etmek için çırpınan Mecmuamızın abonelerinden ricası, borçlarını göndermeleri ve abonelerini yenilemeleridir.*
2) *Bazı abonelerimiz gönderdikleri paranın neye ait olduğunu, yeni mi abone olmak istediklerini bildirmemektedirler. Diğer taraftan abone yenilemek için para gönderen okuyucularımızın bazısı da, abone numaralarını bildirmemektedirler. Bu durum birçok zorluklara ve karışıklığa sebep olmaktadır. Bu yüzden :*
   a) *Gönderilen havale kâğıdı arkasına o havalenin yeni veya eski abone bedeli olduğunun bildirilmesi,*
   b) *Havale kâğıdının arkasına abone numaralarının yazılması*

ÖNEMLE RİCA OLUNUR.

İslâm'ın İlk Emri OKU

KONYA
Yüksek İslâm Enstitüsü

Arap Dili ve Edebiyatı Öğretmenlerinden Muhterem Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY'ın

KUR'AN DİLİ ARAPÇA

isimli eseri, Manevi Değerleri Koruma ve İlim Yayma Cemiyeti tarafından bastırılmış ve piyasaya arzedilmiştir. Fiatı (20) lira olan bu eser, kitapçı ve okul kooperatiflerine % 35, öğretmen ve öğrencilere % 25 tenzilâtla satılmaktadır.

İsteme Adresi :
Manevi Değerleri Koruma ve
İlim Yayma Cemiyeti Tel : 2370
Cıvıloğlu — KONYA

İSLÂMÎ NEŞRİYAT

YENİ ESERLERİNİ TAKDİM EDER

1 — Kitap ve Sünnetin Işığında

DÖRT RÜKÜN

Namaz — Zekât — Oruç — Hacc
— Geçmiş dinlerle mukayeseli —
Yazan : Allâme Seyyid EBU'L HASEN EN-NEDVÎ
Terceme eden : İSMET ERSÖZ

Dört temel ibâdetin ma'nâ, hikmet ve esrarını açıklayan, bu suretle değer ve kıymetlerini anlamamızı sağlayan fevkalâde kıymetli bir eserdir.

308 sahife lüks ciltli 15 lira, ciltsiz 10 liradır.

NOT : Bu eser Milli Eğitim Bakanlığı'nca İmam-Hatip Okulları ve Y. İslâm Enstitüleri için kaynak kitap kabul edilmiştir.

2 — RİSÂLE-İ KUDSİYYE

ŞAH NAKŞIBEND (K.S.) Hazretlerinin sohbetleri. Yakini ve Halifesi Büyük veli HÂCE MUHAMMED PÂRİSA (K.S.) Hazretleri yazdı, Abdullah Salâhî-i Uşşâkî (K.S.) terceme ve şerhetti. Bugünkü dile Muhammed Sadık Aydın sadeleştirdi.

TASAVVUFÎ ÇOK KIYMETLİ BİR ESERDİR.

96 Sahife güzel bir kapak içinde 3 liradır.

3 — YENİDEN İSLÂM'A

Yazan : Allâme Seyyid EBU'L HASEN ALÎ HASENÎ EL-NEDVÎ

Bütün müslümanları İSLÂM'ın hakîkatine çağıran şaheser. İslâmın hakîkatı nedir? Nasıl elde edilir? Bu eserde... (MEVCÛDU PEK AZ KALMIŞTIR.)

188 sahife, 1. hamur lüks ciltli 11, Ciltsiz 5,5 lira.

4 — DÎNÎ, TARİHÎ HİKÂYELER

Resûlüllahın Dört Halifesi EBÛBEKİR, ÖMER, OSMAN, ALÎ (R.A.) hazretlerinin hayatları tarihî hakîkatlere uygun olarak 20 kitapta anlatılmaktadır. Küçükler ve büyükler için faydalı bir eserdir.

20 kitap naylon torba içinde 12 liradır.

OKU okuyucularına tavsiye olunur.

İsteme adresi : İSLÂMÎ NEŞRİYAT, Türbe Caddesi, No. 9 — KONYA

NOT : Bu dört eserin hepsinden ödemeli isteyen OKU okuyucularından posta masrafı alınmaz ve 3 liralık kıymetli bir kitap hediye olarak ilâve edilir.

İslâmî Neşriyat
KİTAP NEŞİR VE TEVZİ - Türbe Caddesi No 9 KONYA

DİNÎ NEŞRİYAT

MÜJDE!..

BÜYÜK FIKIH KİTABININ

3. CİLDİ ÇIKTI

ملتقى الابحر

İZÂHLI

MÜLTEKA TERCEMESİ

Mütercim : Mustafa UYSAL
Konya Merkez Vâizi

Üç cildi çıkan bu eser, bir fıkıh kitabıdır, bir İslâm hukukudur ve bir fetva kitabıdır.

İslâm hukukunun ve şer'î kanunların hükümleri ve yaşanış şekli derli toplu olarak yazılan fıkıh ve hukuk kitaplarının en son metni olan bu büyük ve kıymetli kitap, her bahsin, hatta pek çok bâbın evvelinde ihtiva ettiği hükümlerin, şer'î delillerini kitap ve sünnetten meâllerin nakli ve o bahislerde gereken şart, rükün ve diğer bâzı terimlerin açıklamaları ve ilgili fetvâlar me'hazlarıyla birlikte açık ifâdelerle izâh edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ CİLDİN MUHTEVİYATI

Alış-Verişler, fâiz, sarraflık, havale, vekâlet, hibe, şâhitlik, dâva, hâkimlik; kefâlet ve icrâlar bahsi gibi konular vardır.

Her cilt altın yaldızlı, lüks ciltli ve her cilt 26 liradır.

Üç cildini birden isteyen okuyuculara % 20 ve kitapçılara ödemeli olduğu takdirde % 30 iskonto yapılır.

İsteme Adresi : Mustafa Uysal, P. K. 109 - Konya

İSLÂM'DA KARDEŞLİK

Beklenilen bu kitap yeni çıktı!..

İslâm'da kardeşliğin ehemmiyetini... Tefrikanın zararlarını ve sebeplerini... Birleşmenin, yardımlaşmanın faydalarını ve çârelerini... Mü'minlerin birbirlerine olan vazifelerini tafsilâtlı olarak bildiren bu kitabı :

Din Kardeşliğinin sağlamlaşmasını isteyen, birlik ve berâberliğin hasretini çeken herkesin okuması, okutması; şifâlı bir ilâç gibi yudum, yudum içmesi, içirmesi önemle tavsiye olunur... Fiyatı 5 lira.

İsteme adresi :
M. Hulûsi İŞLER - Müftü — SANDIKLI

«... Selâm (ve selâmet) size! Tertemiz geldiniz! Artık ebedi kalmak üzere girin buraya».

Ez-Zümer sûresi, âyet : 73

FİATI : 1 LİRA

SAYI : 98 NİSAN 1970

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ Hicret
★ İşârî Tefsir
★ Sibeveyh (III)
★ Târih Köşesi
★ Cesâret bir fazilettir
★ Dua
★ Affa dair
★ Mimâr Sinan
★ Tarihî Menkibe
★ Hidâyete Ermek
★ Hz. İsa (a.s.) (III)
★ Bunları Biliyor musunuz?
★ Anadolu'da Ermeni Zulmü
★ Haberler ve Kritiği
★ Köy Meselelerimiz
★ Şiirler
★ Okuyucularla Başbaşa

بسم الله الرحمن الرحيم

Son Olaylar Üzerine **HADİSELER - DÜŞÜNCELER**

SON günlerdeki üniversite hâdiseleri, kendilerine büyük ümitlerle bağlanmamız gereken müesseselere karşı itimadımızı ciddi olarak sarsmıştır. Birkaç seneden beri gittikçe şiddetini artıran hâdiselerin yatışmasını beklemek, fazla iyimserlik olacaktır. Bu hakikatı bazı üniversite mensubu profesörler de anlamış bulunuyorlar. Fakat bu fazileti gösterenlerin yok denecek kadar az oluşu ise çok üzücüdür.

Vatandaş olarak her geçen gün huzurumuz gittikçe bozulmakta, istikbale ait iyi niyet ve temennilerimizde hayal kırıklığına uğramaktayız. Vaktiyle bir hükûmet başkanının da veciz bir şekilde ifade ettiği gibi, evine bir dilim ekmek götürmek mesuliyetinden uzak, serseri gürûhu tam serbestiyet ve anarşi içinde ilim müesseselerinin harim-i ismetinde her türlü denâeti pervasızca işliyorlar. Milletin, harçlığından ve çoluk çocuğunun nafakasından keserek ödediği vergilerle hayatlarını idame ettiren bu müesseseler, şimdi millete ihanet plânları hazırlayan yuvalar haline getiriliyor. Talebenin iâşe ve ibâtesi için kurulan yurt binaları dinamit deposu oluyor. İlme yeni yeni buluşlar getirecek çalışma merkezleri sayılan laboratuvarlar cephanelik yapılıyor. Talebe, elinde kitap yerine belinde tabanca taşıyor! Millet malını korumakla görevli zabıta, yine milli serveti korumak için üniversiteye girdi mi suç oluyor! Peki, tahrip edilen milyonlarca liralık servetin hesabını kim verecek? Kim ödeyecek? Meslekdaşlarının kitaplarından pasajlar çalarak kitap neşreden ilim hırsızı profesörler mi? Yoksa çeşitli tezvirlerin kurbanı olan hasta ruhlu mesuliyetsiz gençler mi?

Erzurum'da cereyan eden üniversite hâdiselerinde halk, tepki göstererek nümayişçileri protesto etmiştir. Keyfi olarak milli serveti heba etmek isteyen anarşistleri yola getirmiştir. Yarın aynı tepkilerin diğer üniversite şehirlerinde de tekerrür etmiyeceğini kim iddia edebilir? Fakat bu yol, çıkar yol değildir. Devlet, zabıtasının vazife ve mesuliyet hudutlarını iyice tayin etmeli, millî servetin heba olmaması için gereken tedbirleri almalıdır. Ba'da harabilbasra üniversiteye giren polis, sadece birkaç serseriyi yakalayabilmektedir.

Netice olarak şunu demek istiyoruz ki, eğer üniversiteler ilim müesseseleri olarak vazife göreceklerse, lütfen asli hizmetlerini ifâya koyulsunlar. Yok, anarşi yuvası olmakta devam edeceklerse, kürsülerine ve cübbelerine veda etmek faziletini göstersinler. Lâf ile memlekete nizamat vereceklerine kafalarına azıcık ilim doldursunlar, millete ve insanlığa hâdim olsunlar.

HZ. PEYGAMBERİN HAYATI FİLME ALINABİLİR Mİ?

Geçtiğimiz günlerde, haddini bilmez bazı İtalyan artistleriyle Türk artistleri Hz. Peygamberin (s.a.) hayatını filme almaya kalkıştılar. Gayeleri, müslümanları en hassas taraflarından avlıyarak para kazanmak ve İslâmiyeti istismâr etmekti. Avrupa artistlerine diyecek birşeyimiz yok. Nihâyet gavûr gavûrdur. Aslında müslüman kılıklı fakat müşrik edâlı ve görünüşlü sözde bizden kimseler olmasa, onlar, değil Hz. Peygamberin (s.a.) mübârek hayatlarını filme almak ismini dahi ağızlarına almıya cesâret edemezler. Bizi en fazla düşündüren ve öfkelendiren, müslümanım deyip, müslüman ismini alan, hatta ölünce cenâzesini câmimize getirerek namazını bize kıldırtan şuursuzlardır. Müslüman olan kimse her hal ü kârda mukaddes değerlerine halel getirmez. Suflî çıkarı için onun çiğnenmesine asla müsâade etmez. Hz. Peygamber (s.a.) sağlıklarında ve irtihallerinden sonra, kendi resimlerinin yapılmasına asla müsâade etmemişlerdir. O'nun resminin çürümeye, yok olmaya mahkûm kâğıt ve kitab sahifeleri, film şeritleri değil 750 milyon müslümanın kalbidir. Kaldı ki, o kalbe Hz. Peygamberin resmi değil, hürmet ve muhabbeti yerleşecektir. O kalb ki, Onun içindekiler sökülüp atılamaz. Dünyada herşey yok edilebilir, ama onun bağlandığı, bütün varlığı ile kendini verdiği his ve duygu ortadan kaldırılıp yok edilemez.

Müslümanlar için Hz. Muhammed (s.a.) in sevgisi herşeyden üstündür. Her müslüman onun uğruna seve seve hayatını verebilir. İki kere ikinin dört ettiği gibi gerçek olan, İslâm şuurunun ölmediği ve ölmiyeceğidir. Dün müslümanlar Allah'a, Peygambere, Kur'an-ı Kerim'e ve bütün mukaddes değerlerine uzanan dilleri sökerlerdi, bugün de sökecek güçtedirler.

Bu hâdisede tesbit edilmesi ve ehemmiyet verilmesi icâbeden bir nokta var: Müslüman gazete ve mecmualara olan ihtiyaç... Şayet islâmî neşriyat olmasaydı bu haber müslümanlar tarafından duyulmayacak ve tepki gösterilmiyecekti. Filim çevrilecek ve oynatılacaktı. Birçok câhil müslüman da seyredecekti. Allah'a şükür bugün düne nisbetle İslâm davasını bayrak edinmiş İslâm bayrağını matbûat burçlarında korkmadan, yılmadan dalgalandıran günlük gazetelerimiz sayılamıyacak kadar haftalık, onbeş günlük, aylık mecmualarımız var; ama rağbet az, satış az. Acı olan taraf şudur ki, yüzde doksan sekizi müslüman olan bu memlekette müslüman gazeteleri alan az, ilân veren zengin müslümanlar yok denecek kadar azdır.

Bir komünist gazetenin dahi yüz binden aşağı satış yapmadığı bir İslâm memleketinde milliyetçi, mukaddesatçı gazetelerin hepsinin yetmiş beş bin satması skandaldır. Diğer dinî yayınların satışı ise yürekler acısıdır.

(Devamı 24. sayfada)

ÖZÜR

Geçen sayımızda Hâdiseler - Düşünceler başlığı altındaki yazı, ondan evvelki sayının aynı yazısı sehven konulmuştur. Okuyucularımızdan özür dileriz.

İslâm'ın İlk Emri
OKU

1390 Yılına Girerken...

İslâm Çağının Başlangıcı
HİCRET

Yusuf IŞIKCIK

YARATILIŞTAN bu yana cihân tarihini lif lif tahlil ediniz göreceksiniz ki, tarih denilen zaman zinciri HİCRET gibi en büyük ve insanlık âlemine baştan başa te'sir etmiş bir cihan-şümûl hâdise görmemiştir. Hicret, âleme kurulmuş zulüm ve cehâlet tahtını çatır çatır söküp atan HAKK'ın bütün coğrâfi şart ve engellerden aşma hâdisesidir...

Sene, milâdî 622... Medîneli müslümanların, Allahın Rasûlü (s.a.) e her hâl ü kârda yardım edeceklerine dâir SON AKABE BİATI'nda bir kere daha şeref sözü vermeleri üzerine, Rasûl-i Ekrem'in (s.a.) izniyle Mekkeli müslümanlara Muharrem ayının başlarında Medîne'ye hicret izni verilmişti... İslâmın, gönülleri tutuşturan aşkına kapılmış hakîkat sevdâlıları anadan-babadan, yardan, oğuldan, uşaktan geçerek Medîne'ye birer birer yollanıyorlardı...

Bu umûmî hicret başlıyalı üç ay kadar olmuştu... Bir öğle vakti, insanlığa gönderilen SON KURTARICI Muhammed Mustafâ (s.a.), dostu Ebûbekir'in (r.a.) evine geldi... Alışılmadık bir saatte Rasûl-i Ekrem'i (s.a.) karşısında bulan SIDDÎK-I EKBER telâşlandı. Rasûlüllah (S.A.) kendisinin bugün hicretle emrolunduğunu söyleyince, Ebû Bekir (r.a.) heyecanla sordu:

— Berâber mi hicret edeceğiz yâ Rasûlâllah?..

— «Evet» cevabını alan aziz dost, sevincinden göz yaşları döktü... Hz. Âişe anlatıyor:

«Allah'a yemîn ederim ki, daha önce sevinçten ağlıyan bir kimse görmemiştim!» (1)

Aynı günün gece yarısı... Hıra mağarasından insanlığa kurtuluş plânlarını takdîm eden SON PEYGAMBER'in evinin etrafı seçme katillerle sarılı... Ebû Cehil'in plânı tatbik edilecek; yani İslâm Peygamberi (s.a.) katledilip kim vurduya getirilecek!.. Peygamber (s.a.) yatağına Hz. Ali'yi (k.v.) yatırmıştı. Kendisi YÂSÎN sûresinin ilk dokuz âyetini okuyarak düşman saflarını yarıyor ve Mekke'nin dışına çıkıyor (2) Ne büyük mûcize!.. Katillerin şuurları uyuşmuş ve katledecekleri zâtın aralarından geçip gidişini görmemişlerdir... Aynı anlarda, dostu Ebûbekir de evinin penceresinden gizlice çıkmıştır...

İki yolcu SEVR dağında kuytu bir mağaraya sığınırlar... Ebûbekir (r.a.) mağarayı mümkün derecede temizler ve haşerat yuvalarını hırkasından yırttığı çaputlarla tıkar... Rasûl-i Emced (s.a.) dostunun dizinde uyuyor... Açık kalan bir yılan deliğine ökçesini tıkayan SIDDÎK (r.a.)'ın ayağını yılan sokuyor; fakat uyuyanı uyandırmamak için bu acıya tahammül etmiye çalışan Ebûbekir'in göz yaşlarıyle uyanan Rasûlüllah (s.a.) tükürüğünü yılanın soktuğu yere sürüyor ve yara iyi oluyor... (3)

Mağarada üç günlük bir gizlenişten sonra, ortalığın sükûnet bulmasıyle dört kişilik küçük kafile Medîne yoluna koyuldu: Rasûlüllah, Ebûbekir ve kölesi Amir bin Füheyr (4), bir de ücretle tutulmuş Abdullah bin Erkat (5) isimli müşrik kılavuz...

Hazreti Ali (k.v.) Mekke'de üç gün üç gece kaldıktan ve Rasûlüllah'a verilmiş emânetleri sahiplerine iâde vazîfesini bitirdikten sonra, hızlı bir yürüyüşle küçük hicret kervanına KUBÂ'da yetişti... (6)

Cuma günü KUBÂ'dan ayrıldılar... İlk Cuma namazı BENÎ SÂLİM yurdu olan RÂNÛNÂ'da kılındı... Rasûl-i Ekrem'in (s.a.) bu ilk cuma hutbesinden bazı kısımlar:

«Ey insanlar! Kendiniz için ÂHİRET AZIĞI hazırlayın ve onu kendinizden önce gönderin...

Sözlerin en güzeli Allah'ın Kitâbıdır...

Allah'a ve Rasûlüne karşı gelen, azgınlık ve taşkınlık içinde sapkınlıktan sapkınlığa düşmüştür...

Bilin ki, bu yılınızın bu ayında ve şu durduğum yerde Allah size kıyâmete kadar Cuma namazını farz kıldı. Benim sağlığımda veya benden sonra her kim mühimsemiyerek veya inkâr ederek bu namazı bırakırsa, onnu iki yakası bir araya gelmesin ve Allah o kimsenin işlerini ras getirmesin!..» (7)

Nihâyet küçük kervan, SENİYYET'ÜL-VEDÂ tepesine koşuşan Medîne'li müslümanlar tarafından görülmüş ve Medîne, dînî heyecanın son haddine ulaşmıştır. Gençler ve çocuklar, gelen BÜYÜK MİSÂFİR'i tefler çalarak, şiirler söyliyerek karşılamışlar, içlerinden biri hemen oracıkta şu şarkıyı söyleyivermişti:

«Ayın ondördü, Seniyyet'ül-Vedâ sırtlarından bize doğdu,
Allah'a yalvaran oldukça bize de şükretmek borçtur;
Ey bize (Allah tarafından) gönderilen!
Sen itâat olunan bir emirle geldin...» (8)

Ve artık Büyük HÂDİSE, İslâm'ın Mekke'den taşarak Medîne arzına ağma hâdisesi vukûa gelmişti... Putların önünde insanlığın en sefil hâlini tarihe kapkara olarak geçirmiş Mekkeli putperest sapkınlar şaşkın... Kart kâfirler kahırlarından neredeyse çatlıyacaklar... PUTÇULUK, büyük hüsrâna hazırlanadursun...

Bu hâdise Milâdın, 622. yılına rastlar... Rasûl-i Ekrem'in Mekke'den Medîne'ye hicreti 10 gün kadar sürmüştür. Hz. Peygamber (s.a.) 12 Rabîulevvel Pazartesi günü dünyaya gelmişti. Medîne'ye, yine aynı

(Devamı 24. sayfada)

(1) : ١١٧ - ١ : تهذيب سيرة ابن هشام
(2) : ١١٦ - ١ »
(3) **Prof. Hamidullah, İslâm Peygamberi: 1/106.**
(4) : ١١٩ - ١ : تهذيب سيرة ابن هشام
(5) : ١١٧ - ١ »
(6) ! ١٢٣ - ١ »
(7) **Asım Köksal, İslâm Tarihi, 1/396.**
(8) **Prof. Hamidullah, 1/108.**

İşâri Tefsir

A. Hamdi SAVLU
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Tasav. Tarihi ve Dini Pedegoji Öğ.

TASAVVUF ehlinin Kur'an-ı Kerim tefsirinde meslek ve meşreblerine uygun pek çok telifleri vardır. Bu telifatı iki kısma ayırabiliriz: Nazarî tasavvuf tefsirleri, İlhâmî yahut İşârî tasavvuf tefsirleri.

Nazarî Tasavvuf Tefsirleri: **Tasavvufta bir felsefî veya fikrî sistemin neticesi meydana gelen ekolün, kendi görüş ve düşünüşleri istikâmetinde Kur'an-ı Kerim'i tefsir etmeleri ki ilk bakışta anlaşıldığı gibi Kur'an-ı Kerim'in nâzil oluş hedefini bırakmış ona manâ vermeden maksat insanlığın doğru yola götürülmesi yerine kendi ekollerine, görüşlerine bir hüccet arama hedefi ittihaz edilmiş olur. Bunun için de akıl kanunlarının, apaçık hakikatlerinden ve dinin ruhundan, özünden, hedefinden çoğu zaman uzaklaşır.**

Bu ekolün en büyük mümessili şüphe yok ki Muhyiddin İbn Arabî'dir. El-Futuhatu'l-Mekkiyye ve El-Fusûs adlı eserlerinde, tasavvufî görüşünü izah, tefsir etmekte ve hüccet olarak pek çok âyet-i kerime geçmektedir.

Meselâ: **Meryem sûresi 57. âyet-i kerimesinde İdris (A.S.) hakkında Cenâb-ı Hakk şöyle buyurmaktadır.**

ورفعنا مكانا عليّاً

(Biz onu pek yüce bir yere yükselttik.) (1).

«Pek yüce yer, felekler âleminin rûhu üzerinde dönen O da güneş feleğidir; Burası İdris (A.S.) ın ruhunun makamıdır. Bunun altında 7 felek vardır. Onun da altında 7 felek vardır ki bu 15. felektir.» **Bu felekler altında olanları zikr ettikten** «Pek yüce yer bizim içindir, yani Muhammed (A.S.) ümmetini kasd ediyorum.» **Cenâb-ı Hak'kın Muhammed sûresi 35. âyetinde:**

وانتم الاعلون والله معكم

(Onun için (Düşmana karşı) gevşek davranmayın. Siz daha galib **(ve kahir durumda)** iken **(düşmanları, zillet göstererek)** sulha davet etmeyin. Allah sizinle beraberdir. **Amel (ve hizmet) leriniz (in mükâfatın) ı asla eksiltmez.) buyurduğu gibi bu pek yüce yer, bir yer olmayıp mekândan yüksektir.) (2).**

El Bakara sûresinin 87. âyetinden 101. âyetinin sonuna kadar olan hakikatlerin tefsirinde keza: «Pek açıktır ki Cebrail, Fa'al akıldır, Mikâil bu feleğin ruhudur, onun aklı nebatların hepsinin nefsine mufizdir. Kulların rızkı için vekildir. İsrafil 4. feleğin ruhudur. Hayvanlara vekildir. Onun aklı bütün hayvanların nefsine mufizdir. Azrail 7. feleğin ruhu olup insanların ruhunun tümüne müvekkeldir. Ya kendisi onu kabz eder veya yardımcılariyle, sonra Allah'a teslim eder.» (3).

Er-Rahman sûresinin (19-20) âyetlerinde:

مرج البحرين يلتقيان - بينهما برزخ لا يبغيان

«(Suyu acı ve tatlı) iki denizi birbirine kavuşmak üzre salıvermiştir. (Böyle iken) aralarında yekdiğerine tecâvüz etmiye mâni bir perde vardır.» (4)

مرج البحرين **Madde ki acı su denizi, mücerred ruh ki tatlı su denizi** يلتقيان **insan vücudunda kavuşuyorlar. Bu ikisi arasında berzah var ki o da nefs-i hayvanidir. Nefs-i hayvani, ne ruhu mücerrede ve letâfetlerinde ve ne de maddenin kesafeti ve cesedin çokluğundadır, bu ikisini birbirine tecavüz ettirmez. Yani ruh maddeye tecavüz ile onu tamamen ruhi yapamaz. Beden de ruhu cesed haline getiremez, onu madde yapamaz. Mahlûkatı yaratan ve onu istediği şekilde yapmağa kâdir olan Allah'ı takdis ve tenzih ederim.» (5).**

İbn Arabi, tasavvufta tesis ettiği Vahdet-i vücut nazariyesinin tesiri ile Kur'an-ı Kerim'i tefsir etmiştir. Pek çok yerde âyet-i kerimeler bu nazariyeyi açıklamak için tefsir edilmiştir. Hatta bir âyet-i kerime Allah'ın irade ettiği medlûlden bile çıkarılmak suretile bu iş yapılmıştır.

İbn Arabi'nin, tefsirinde Kur'an-ı Kerim nasslarını, duygularımızın hissettikleri ve gördükleri şeye aykırı gelecek tarzda dahi anladığı görülmektedir.

Tefsirinde nahiv kaidelerinden de istifade ederek görüşlerini açıkladığı vâkidir.

---

(1) H. Basri Çantay, Kur'an-ı Kerim meâli, II/558. 1965, İstanbul.
(2) El-Fusus. Cilt I, sayfa 26.
(3) Tefsir İbn Arabi I/51.
(4) H. Basri Çantay Meâli Kerim III/989, 1965.
(5) Tefsir İbn Arabi II/280.

İşte nazari tasavvuf tefsiri, muayyen bir ekol ve bu muayyen ekolün gördüğü hedefe doğru tevcih edilmektedir. İbn Arabi'de vahdet-i vücud'a kaildir, bu görüş ve düşünüş etrafında tefsiri geliştirmiştir. Bu ekole Ebu Yezid El-Bistamî ve El-Hallac ve daha pek çok zatlar mensupturlar.

Vahdet-i vücud nedir?

Şunu hemen söylemek lâzımdır ki tefekkür tarihinde Mısır, Hint ve Yunan felsefelerinde görünen panteizm ile İbn Arabi'nin vahdet-i vücudu taban tabana zıttır. Gerek Hint ve gerekse Mısır-Yunan tefekkürü, âlem hakkında ve ruh hakkında geniş etüdler yapmış ve vücudda yani kâinatın varlığında birlik esasına vararak bu görünen âlemin kıdemine yani ezeli ve ebediliğine inanmışlar, süt içinde yağın, insan bedeninde ruhun bulunuşu gibi bu kâinatın vücudunun içinde de bir ruh kalinde (haşa) Allah'ın bulunduğuna kâil olmuşlardır. Bu görüş islâmın getirmiş olduğu tevhid akidesine tamamen zıd olup kâinat hesabına Allah'ın inkârıdır. Bu spirtualist görüşle İbn Arabi'nin hiç bir alâkası yoktur.

İbn Arabi'nin Vahdet-i vücut anlayışı ise yukarıda bahsedilen bu âlemin bekâ ve kıdeminin yerine Allah'ın bekâ ve kıdemini tasdik, varlık-vücud yönünden Allah'ın vâcibü'l-vücud olan yani bizatihi var, kendisinin varlığı ile ondan başka her şeyin varlığı olabilen, «Samed» her şeyin O'na muhtaç olduğu, kendisinin hiç bir şeye muhtaç olmadığı yüce Vâcibil-vucûdun kavranılması şu görünen varlığın, şu görünen kâinatın inkârı yani ona varlık gözü ile bakmamakla mümkün olduğu esasına dayanır. Görülüyor ki birincide kâinat nâmına Allah inkâr edilmekte, diğerinde yani İbn Arabi'de Allah nâmına kâinat inkâr edilmektedir. Birisi küfür, diğeri ism-i vücudun mazhariyetidir.

İbn Arabi ve onun yolunda gidenlerden bazıları Kur'an-ı Kerim ve ehadis-i şerife ile sabit islâm şeriatının dışında ENE'L-Hak v.s. nev'inden sâdır olmuş sözlere «şetahât» adı verirler ki bu sözleri cezbe halinde söylediklerinden, reddedilir, fakat söyleyenler ma'fuvdürler, zira cezbe halinde iken mükellef değildirler.

İbn Arabi'nin El-Fusûs ve El-Futûhâtu'l-Mekkiyye adlı eserleri ve keza Vahdet-i vücud yolu tasavvufta en muhataralı, en dikenli ve uçurumlu bir yol olarak kabul edilmiş, «İbn Arabi'yi anlamak için onun gibi yaşamak, onun hali ile hallenmek» **lâzım geldiğinde bütün din büyükleri ittifak etmişlerdir.**

Ehl-i tasavvuf, bu asırda hem uzun hem muhataralı olan vahdet-i vücut yolu yerine, daha kısa, daha muhatarasız ve kolay bir yol bulmak zaruretini hissetmiştir. Bu yol, ism-i rahîm ve ism-i hâkime mazhar olma yolu, İsm-i vedûd'a mazhar olanların aşk yolu yerine onun tekellüflerinden de uzak şefkat yoludur. Bu yol hem kolay, hem kısa, hem de asrımızın bütün bid'atlarından, bütün şirklerinden insanı çekip alacak daha keskin bir yoldur. (Bu hususta daha geniş bir yazı serisi hazırlamayı va'd ediyoruz.)

Tasavvufta tefsirin ikinci kısmı ilhamî veya işârî tefsirdir:

İşârî tefsir Kur'an-ı Kerim âyetlerine, açık manâlarının hilâfına, gizli işâretlerle manâ vermek, te'villerde bulunmaktır. Bazı sülûk ehlinin bu yolda te'vil ve tefsirde bulunduğu, geçmişte pek çok merdûd telifât olduğu gibi zamanımızda da bu meyilli de olanları esefle görüyoruz.

Nazarî tasavvuf tefsiri ile işârî tefsir arasında fark bulunduğuna hemen işaret etmek isterim. Önce nazarî tasavvuf tefsirleri bir âyetin ilmî (sarf, nahv, bedi, beyan v.s.) açıklamasını yaptıktan ve bunu kabul ettikten sonra kendi görüşünü, açıklar. Halbuki işârî tefsir, doğrudan doğruya gizli bazı işaretlerle zahir manâyı tağyir ve tebdil ile te'vil ve tefsirde bulunur. İkinci olarak nazarî tefsir, âyetin tefsir ve tevilini yapar ve anladığı manânın kendi ilmi vus'atinden olduğunu, âyetin manasının daha başka türlü veya vecihte olabileceğini kabul eder. İşârî tefsir ise böyle olmayıp murad-ı ilâhi bundan başka bir şey değildir diye kesin hatlarla konuşur. İşârî tefsir İslâm'da tamamen MERDÛD'tur. Bu yol Hz. Peygamber (s.a.) zamanında da denenmiş ve İslâm'ın kal'asının içten çökertme faaliyetinde silâh olarak kullanılmıştır. Kur'an-ı Kerim bu hususta Nisâ sûresinin 78. âyetinde «... O kavme ne oluyor ki (kendilerine söylenen) hiç bir sözü anlamaya yanaşmıyorlar» **keza aynı sürenin 82. âyeti** «Onlar hâlâ Kur'an-ı gereği gibi düşünmiyecekler mi? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından olsaydı elbet içinde birbirini tutmayan bir çok (şeyler) bulurlardı.» **Muhammed (A.S.) sûresinin 24. âyeti** «Kur'an-ı iyiden iyi anla(yıb hakkı tanı)mazlar mı? Daha doğrusu onların kalbleri üzerinde (kat kat) kilitler vardır.»

Âyet-i kerime ile sabittir ki Kur'an-ı Kerim arab dili ile nâzil olmuştur.

انا انزلناه قرآنا عربيا لعلكم تعقلون .

Yusuf sûresi âyet 2:

«Hakikat biz onu (manâsına) akıl erdiresiniz diye Arabca bir Kur'an olarak indirdik.»

Arab kavmine inen âyetin, arabça olarak inen hakikatlerin zahirde beyan edilenden başka, tam tersine, anlamaya imkân olmadığı apaçıktır. Hz. Peygamberden El-Feryabi'nin El-Hasan'dan mürsel olarak istihraç ettiği bir hadiste:

لكل آية ظهر وبطن لكل حرف حد

(Her âyetin zâhir ve bâtını vardır. Her harfin de bir sınırı.) Keza Ed-Deylemi'nin Abdur'-Rahman b. Avf'tan merfuan istihraç ettiği hadis:

القرآن تحت العرش له ظهر وبطن يحتاج العباد

(Kur'an arşın altındadır. Onun zahiri ve batını vardır. Kullar ona muhtaçtır.) hadisleri rivayet edilmiş açıkça zahiri ma'nasını kabul etmiyen işârî erbabını red etmektedir.

Ulema zâhir ve batın sözü hakkında ihtilâf etmiştir. Bazıları lâfzı zâhiridir, te'vil de batınidir. Ebu Ubeyde: Kıssalarda geçmiş milletlerin âkibetleri haber verilmiştir. Bunun ile de sonra gelenlere nasihat edilmiştir ki, işte bu husus batınidir, ancak hadis geneldir. Burada hususileştirilmiştir. İbn En-Nâkib'den ikinci bir tevcih de şöyledir. Zahiri, ehli ilmin âyetin manasından açıkça anladığı olup, batını ise hakikat ehlinin muttali olduğu sırları anlatır, bu tevcih en meşhur olanıdır.

GENÇ KALEMLER

İSLÂM DÜŞMANLARI

Süleyman BAŞKAYA

İSLÂMIN güneşi doğduğu gündenberi etrafa yaydığı ışıktan gözleri kamaşan yarasalar İslâma karşı dâima cephe almışlar ve bütün güçlerini bu yola harcayarak O, ışığı söndürmeye çalışmışlardır.

Bütün gayri müslimler ilk sıralarda bu nûru üflemekle söndürebileceklerini zannettiler. Üflediler olmadı, kaba kuvvete baş vurdular, daha da ileri giderek dokuz defa Haçlı Orduları hazırladılar yine kâr etmedi. Akıllıları bir araya geldi: Komünisti, siyonisti, masonu, misyoneri, «Bizim Müslümanları top ve tüfekle yenmemiz imkânsız. Biz onların ahlâkını Kur'andan, hayatını İslâmdan, yolunu da Hz. Muhammed (s.a.) in yolundan ayırmalıyız ki, ondan sonra ancak emelimize kavuşuruz dediler. İşte bu yoldan hareket ederek İslâmın nurunu söndürmek için müslümanları durmadan ilerici, gerici, yobaz, sağcı, solcu, alevî, sünnî gibi sınıflara ve zümrelere bölerek, müslümanlar arasında kin ve nefret tohumları ekerek bizi birbirimize düşürmüşler ve düşürmekte de devam etmektedirler.

Eğer bizler bunlara cephe almazsak, bu yılanlara dur demezsek günden güne beslenip bizlerdeki Allah muhabbetini, ana, baba, Peygamber, vatan, Millet ve müslümanlar arasındaki kardeşlik sevgisini kemirerek beslenen bu yılanlar ellerine fırsat geçtiği an mukaddesâtımızın enkâzı üzerinde moskof ve siyon baykuşlarını öttürmek isteyeceklerdir.

Allah korusun Müslüman Türkiye bir nesiller çatışmasına doğru götürülmek istenmektedir. Onlar baş döndürücü bir hızla ilerlemektedirler. Ama maalesef çok üzüntü ile söylemek gerekir ki, müslümanlar büyük bir gaflet içerisinde uyumaktadırlar. Bu uyumak acaba ne zaman sona erecek?

Mehmet Âkif bizim bu halimizi şu mısralarla dile getirmektedir:

Atiyi karanlık görerek azmi bırakmak
Alçak bir ölüm varsa eminim budur ancak.

AŞK VE SADAKAT

Her âşık olan sadık olmaz. Çünkü aşk başka, sadâkat başkadır.

Aşk bir denizdir, âşık da bu deryada bir kayık. Âşık, bu ummanı gönlüne sığdırabilendir. İşte aşk denizine atılan herkes âşık olduğunu zannediyor. Halbuki onlar bilmezler ki, bu denize tatlı sulu ırmaklar da akar, pis kokulu lâğımlar da. Sadâkat sağlam bir karakterin ifadesidir. O, sevginin, samimiyetin, doğruluğun, aşkın mihengidir. Bu dünyada nice vefasız âşıkım diyenlere, nice samimiyetsiz, dost olduğunu iddia edenlere raslanır. Ama hepsi âşık mıdır bunların? Asla! Eğer öyle olsaydı, aşk denizinde samimi âşıklara, adeta yüzecek yer kalmazdı! Öyle ise aşk sadâkatla manasını buluyor. Kişi sadık olduğu zaman âşık olabiliyor.

Onun için sadık âşıklarla, vefasız aşk iddialılarını iyi tefrik etmek gerek.

Abdülmuttalip YILDIRIM

CEMİYETİN PARÇALANMASI VE TÜRKÇE

Mustafa KART

SANKİ dünya ikiye ayrılmış. Bir parçası doğuya, bir parçası da batıya dönmekte. Büyük bir kitle saadete yönelirken diğer taraftan büyük bir kitle de dalâlete doğru yol almakta. Bir kısmı hakkı, hakikati idrak edip kendisine gelirken, diğer bir kısmı da hak ve hakikatten tam olarak yüz çevirip uzaklaşmakta.

Bu durum yalnız zamanımızda değil, evvelden de böyledir. Zamanımıza kadar da böyle olagelmiştir. Bu yüzden bir çok toplumlar din, birlik ve beraberlik bağlarını kaybederek parçalanmış, yok olmuşlardır. Tarih bunun acı gerçeklerini gözlerimiz önüne sermektedir.

Yukarıda toplumun parçalanmasından söz ettik. Aralarında çeşitli ayrımlar beliren, bağları kesilen toplumlar daima tehlike içerisindedir. Burada şunu da belirtelim: Acaba aralarındaki din, birlik ve beraberlik bağlarını kaybederek parçalanan toplumlar kendi hallerine ve başka bir yerden sebep olmaksızın mı parçalanmışlardır? Hiç bir zaman bu parçalanmalar sebepsiz değildir. Parçalanmalarda iç ve dış düşmanların etkileri oldukça büyüktür. Bunların birinci plândaki işleri, fertler arasına çeşitli ayırımlar sokmak ve milletin ecdâdı ile arasındaki bağları koparmaktır. Bunun için de dini ve bilhassa konuştuğu ana dili bozulmak istenir. Bugün bu cereyan memleketimizde de görülmektedir. **«Türkçeyi arılaştırma»** yani **«Öz Türkçe»**cilik adı altında yürütülmekte olan faaliyetler dilimizi tamamen bozmak gayesini gütmektedir. Bugün radyoda yapılan konuşmayı köylü vatandaş ya zor anlıyor, ya da (biraz da eskilerdense) hiç anlayamıyor. Türk radyosu yayınını, Türk vatandaşı anlıyamıyor! İşte işin garip ve üzücü tarafı budur.

Şurasını hiçbir zaman unutmayalım ki; bir millet ancak mazisiyle ve ecdâdına bağlanmakla pâyidar olabilir ve bir millet olarak varlığını korur. Mazisini silip atmak isteyen ve ecdadı ile arasındaki bağları koparıp kesmek isteyen milletler hiçbir zaman huzur içinde olamazlar, ilerleyemezler.

Mazisinden kopan bir millet havadaki başıboş bir yaprak mesâbesindedir. Hafif bir rüzgârın etkisiyle rüzgârın estiği yöne sürüklenebilir. Biz de ecdâdımızla aramızdaki bağları kesip attığımız zaman havadaki yaprak durumuna düşeriz. Bundan dolayı ecdâdımıza oldukça sıkı bağlarla bağlanmamız ve bu bağları kesip atmak isteyen iç ve dış düşmanlarımıza bilgi ve kültürle karşı durmamız şarttır.

TEBRİK

Âlem-i İslâm'ın 1390 ıncı Mübârek Hicrî senesini tebrik eder, bütün din kardeşlerimiz için hayırlı ve uğurlu olmasını Cenâb-ı Hakk'tan temennî ederiz.

İslâm'ın İlk Emri OKU

Büyük Nahivci
SÎBEVEYH
— III —

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY
Yük. İslâm Enst. Arap Dili ve Edebiyatı Öğt.

BÜTÜN bunlar ve Kisâî'nin tutumu nasıl olursa olsun bir galibiyet elde etmek çabasından ibâretti. Said b. Mes'ade El-Ahfeş'den gelen rivâyete göre Sibeveyh vezir Yahya b. Halid b. Bermek'ten Kisâi ile bir münâzara yapma fırsatı istemiştir. Yahya kendisine nasihat eder ve der ki: «Bu işten vazgeç. Zira Kisâî Bağdat halkının hocası ve halifenin çocuklarının da müeddib ve mürebbîsidir.» **Fakat Sibeveyh ısrar eder. Bu hal karşısında Yahya durumu Harun Reşid'e bildirir ve o da bu münâzaranın yapılmasına taraftar olduğunu belirtir.**

Kanaatimize göre saray halkı hâdisede bitaraf olarak hareket etmiş değildir. Kisâî'nin haksız yere galip ilân edilmesinde, vezir Yahya'nın da büyük rolü olsa gerek. Nihayet münazara günü gelip çatar. Sibeveyh tek başına Reşid'in sarayına gider. Salonda henüz Kisâi yoktur. Yalnız Sibeveyh'in mâneviyatını bozmak için Kisâi'nin talebesinden Ferra, Hişam, Muhammed b. Sa'dan ve Ahmer hazır bulunurlar. Sibeveyh merhum gelir gelmez adeta onu hırpalamak ister gibi bu talebeler kendisine bir çok mes'eleler sorarlar. Verilen cevaplara karşı da «hata ettin Basralı, bilemedin, yanıldın» **gibi mukabelelerde bulunurlar. Bunun üzerine Sibeveyh onlara,** «Siz benim muhatabım değilsiniz, hocanızla konuşmak istiyorum» **cevabını verir. Nihayet Kisâi gelir ve (Merhaba, hoş geldin bile demeden)** «Sen mi önce bana soracaksın, yoksa ben mi sana soryım!» **der. Sibeveyh, sen sor cevabını verir. Bunun üzerine Kisâi:**

كنت أظن ان العقرب أشد لسعة من الزنبور فاذا هو هى :

mi yoksa فاذا هو اياها **mı doğrudur? der. Sibeveyh:**

فاذا هو هى **demek gerekir,** فاذا هو اياها

şekli kat'i olarak yanlıştır, mukabelesinde bulunur.

Burada meselenin daha iyi anlaşılabilmesi ve Sibeveyh'in haklı olduğunu isbat edebilmek için اذا **edatı üzerinde kısaca durmak gerekir. Bu edatın iki türlü istimal tarzı vardır. Birincisinde** «Fücaiye» **için kullanılır. Dilimizde ansızın, olağanüstü vücude gelen hâdiseleri ifade eden cümlelerdeki bir tâbir karşılığı istimal edilir. Meselâ:** خرجت فاذا الأسناذ بالباب **çıkar çıkmak hoca kapıda imiş» cümlesi gibi. Ahfeş'e göre** اذا **bu durumda harftir. Müberred dahi** اذا **yı bu halinde mekân zarfı olarak kabul etmiştir. Zeccac ise zaman zarfı olduğunu söylemektedir.** اذا **bu durumda isim cümleleri üzerine dahil olur.** خرجت فاذا محمد جالس **gibi. Bu cümledeki** جالس **kelimesi merfu okunduğu zaman nahvcilerin ıstılahınca haber, mensup okunduğu yani** خرجت فاذا محمد جالسا **şeklinde olduğu zaman da hâl olarak kabul edilmektedir. Yukarıdaki cümlede** جالس **kelimesinin mensup okunabileceği Kisâî'nin fikridir. Sibeveyh buna iştirak etmez. Münazaranın ihtilâf noktası da zaten budur. Kisâi'ye göre ilk olarak Sibeveyh'e sorduğu**

كنت أظن أن العقرب أشد لسعة من الزنبور فاذا هو هى

cümlesindeki هى **yerine** اياها **nin da getirilebileceği ve** فاذا هى اياها **gibi terkibinin de caiz olabileceği ileri sürülmektedir. Sibeveyh ise her iki misalde de ancak merfuiyeti kabul etmektedir. Bu duruma göre** فاذا هو اياها **demek caiz değildir.**

Kisâî ve taraftarları delil olarak bu cümlelerdeki اذا **nın** وجدت **ve** رأيت **anlamını taşıdığını ileri sürmektedirler. Zira bu edata fiil manası taşıdığı isnat edilince kendisinden sonra gelen veya mânâsıyla ilgili bir ismin mensubiyeti tabii bir hal alır. Ayrıca, iddialarının, tanınmış filolog Ebu Zeyd El-Ensari tarafından da benimsenmiş olduğunu söyleyerek kendilerini haklı göstermeye çalışıyorlar. Basralılara gelince onların da bu mes'elede fikirleri şudur. Meselâ**

خرجت فاذا محمد جالس **misâlinde** محمد **kelimesi nahv ıstılahına göre mübtedadır. Her mübteda için bir haber lâzım olduğuna göre mezkür cümledeki** جالس **kelimesini mübtedadan haber yapmak zaruridir. Çünkü ondan başka haber olabilecek hiçbir kelime yoktur. Böylece**

كنت أظن أن العقرب أشد لسعة من الزنبور فاذا هو هى

cümlesinde de خرجت فاذا محمد جالس **gibi** هو **den sonra geleni merfu yaparak Sibeveyh'in dediği gibi**

كنت أظن أن العقرب أشد لسعة من الزنبور فاذا هو هى

kabul etmekten başka çare yoktur.

Şayet Kisâi'nin dediği gibi فاذا هو اياها **rivayeti Araptan duyulmuş ise bu rivayet şaz ve nâdir hükmündedir. Nâdirler ise yok hükmünde olduğu için, onlar üzerine başkalarını kıyas caiz olmaz. Bu rivayet fiillerin başına el (ال) edatı getirilerek** البخرج **denilmesi gibidir. Böyle ender raslanan bir vakıayı tamamen meşhur ve sıhhatli gibi göstermek asla doğru değildir. Kûfelilerin** اذا **edâtının** وجدت **ve** رأيت **gibi manalar taşıdığını söylemeleri de sahih olamaz. Zira** وجدت **kelimesi iki mef'ul alır. Meselâ** وجدت محمدا عالما **misâlinde olduğu gibi. Yukarıdaki** خرجت فاذا محمد جالس **cümlesinde** اذا **manası vermekle mensup okunması suretiyle** وجدت **ya** جالسا **kelimesini birinci mef'ul kabul etmiş olsak, ikincisini bulmamız mümkün olamaz. Hazfedilmiştir desek ortada hazfi icabettiren hiçbir sebep yok. Hakikatı söylemek icabederse Kûfeliler bu meselede bâtılı hak olarak göstermeye çalışmışlardır.**

TARİH Köşesi

Osmanlı Tarihinde İlkdefa Olmuş Şeyler

Hazırlayan : **Hasan BAĞCI**
Osmaniye İmam-Hatip Okulu
Meslek Dersleri Öğretmeni

● Osman Gâzi'nin ilk beylik merkezi Söğüt kasabasıdır. Ondan sonra sırayla : Yenişehir, Bursa, Edirne ve nihâyet İstanbul «Baş Şehir» olmuştur (1).

● Osmanlı târihinde ilk muhârebe, Osman Gâzi'nin 1284'deki «Ermeni-Beli» savaşıdır (2).

● İlk fethedilen kale, Osman Bey'in 1285'de aldığı «Kulaca-Hisar» kalesidir. Osman Gâzi'nin Ertuğrul Gâzi'den vâris olduğu Söğüt-Domaniç mâlikânesi işte bu Kulaca-Hisar fethi üzerine İznik gölü istikâmetinde şimâle doğru genişlemeye başlamıştır (3).

● Kulaca-Hisar'ın fethi üzerine telâşa düşen İnegöl ve Karacahisar tekfurlarının Osman Gâzi'ye karşı 1286'da ittifak ettikleri ve işte bunun üzerine iki tarafın İkizce (Ekizce, Eğrice, Ekinci) denilen yerde karşılaştıkları rivâyet edilir. Târihte bu olay «Osmanlılara karşı **ilk ittifak ve müttefiklere karşı İkizce zaferi**» olarak bilinir. İkizce muhârebesi bazı menbâlarda 1287 târihine müsâdif gösterilir (4).

● Klâsik telâkkide Osmanlı idâresi 1289 târihinden itibaren ilk defa müstakil bir devlet mâhiyetini almış sayılır. Bununla beraber 1289, 1296, 1297 ve 1300 târihlerini esas ittihaz eden rivâyetler de vardır (5).

● Osman Bey'in 1302'de Köprühisar üzerine bir sefer açmak için topladığı harb meclisinde doksan yaşındaki ihtiyar amcası Dundar Bey'in bu sefere muhâlefet etmesinden yeğeninin kendi eliyle bir ok atarak bu doksanlık ihtiyarı idam ettiği rivâyet edilir. Bu rivâyet doğru olduğu takdirde Osmanlı hanedanında aile cinâyetleri Osman Gâzi devrinden başlamış sayılabilir (6).

● İlk askerî mukâvele, 1306'da teslim olan Ulubad tekfuru ile Osman Gâzi arasında akdedilmiştir. Ulubad fethi için 1302 ve 1307 târihleri de rivâyet edilir (7).

● İlk fethedilen ada, 1308'de Osman Gâzi zamanında zaptedilen «İmralı» adasıdır. Marmara denizindeki «Besbycos» yahut «Kololimni» adası ümerâdan Aygud-Alp oğlu Kara-Ali veyâhut Ahmed Ağa oğlu Emir-Ali tarafından fethedildiği için fâtihinin isminden dolayı «Emir-Ali» tesmiye edildiği rivâyet edilir. «İmralı» şekli bundan muharreftir (8).

● Osmanlılarda ilk deniz aşırı sefer Osman Gâzi zamanında (1310) Rodos adasını «Saint-Jean» şövalyelerinden almak için yapılmıştır (9).

● Orhan Bey'in 1327 yılında ilk Osmanlı parasını bastırdığını ve böylece Beylik hududları dâhilinde tedâvülde bulunan Bizans ve İlhanlı paralarının çekildiğini, iktisâdî hayatın daha çok canlılık kazandığını tesbit etmekteyiz. İlk Osmanlı parası gümüşten olup bir tarafında Kelime-i Şehâdet ve dört Halifenin isimleri, öbür tarafında Orhan bin Osman, paranın basıldığı Bursa ismi, Kayı damgası ve Orhan Gâzi'nin saltanat yılını gösteren üç rakamı bulunmaktadır. Bu yüzünde Arabca yazı ile H. 727 (M. 1327) târihi vardır (10).

● Osman Gâzi Karacahisar'ı kendisine merkez ittihaz etmiş ve kasabanın imarı hususunda çok çalışmıştır. Adeta Karacahisar bir İslâm merkezi haline gelmiştir. Bu suretle mâmur bir hale gelen kasaba halkının şer'i işlerini görmek üzere bir kadıya lüzum görülmüş ve o zamanın en büyük âlimi bulunan Dursun Fakih bu işleri tedvire memur edilmiş ve Karacahisar câmiinde Osman Gâzi adına ilk İstiklâl hutbesini okumuştur. (Gerçi Osman Gâzi'nin hükûmeti üstün emirlik olup iç işlerinde müstakil olduğu cihetle ismi hutbede zikrolunmuşsa da yine Sultân-ı Selçûkiyyeye tâbi idi.) (11).

● Para, arâzi, kıyâfet ve ordu teşkilâtı gibi muhtelif mes'elelere aid olduğu rivâyet edilen ilk Osmanlı kanunları, Orhan Bey zamanında (1327-1328-1329) Vezir Ali yahut Alâuddin Paşa tarafından tedvin edilmiştir (12).

---

(1) **I. Türkiye Tarihi, Yazan : T. Yılmaz ÖZTUNA, Cilt: 3, s. 26-28, İst. 1964.**
II. (Aynı eser), Cilt: 4, s. 7, İst. 1964.
(2) **İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Yazan : İ. Hâmi DÂNİŞMEND, Cilt: 1, s. 3, İst. 1947.**
(3) **Aynı eser, aynı sahife).**
(4) **Aynı eser, s. 3-4.**
(5) **Aynı eser, s. 5.**
(6) **Aynı eser, s. 6-7.**
(7) **Aynı eser, s. 7-8.**
(8) **Aynı eser, s. 8.**
(9) **Aynı eser, s. 8.**
(10) **I. Türkiye Tarihi, Cilt: 3, s. 31.**
II. Büyük Türk Hükümdarı İstanbul Fâtihi Sultan Mehmed Hân ve Adâlet Hayatı, Yazan: A. Himmet BERKİ, s. 108, İst. 1953.
III. Balıkesir Necâti Eğitim Enstitüsü İkinci Sınıf «Osmanlı Tarihi» notları, Yazan: Aydoğan Demir, s. 30.
IV. İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: 1, s. 16.
(11) **I. Kısâs-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ, Yazan: Ahmed Cevdet Paşa, Cilt: 2, s. 502, İst. 1969.**
II. İslâmın İlk Emri OKU Mecmuası, Yazan: Veli Ertan, Cilt: 6, Sayı: 61, s. 18, İst. 1966.
(12) **İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: 1, s. 16.**

Cesâret bir Fazilettir

Yazan : **M. A. El-Ebrâşî**

Terceme eden : **Mustafa VARLI**

Çok zaman cesâret, kuvvetli kişiliğin en önemli unsurlarından bir tanesi ve pek büyük bir fazilettir. Bunun fazilet oluşu hem sıkıntılar esnasında, güçlükler karşısında ve hem de rehavet hallerinde aynı derecededir.

Cesaret nedir?

Cesaret, hakiki veya hayâli felâketler karşısında insanı tehdid eden tehlikeler ânında ferdin kendi kuvvetine hâkim olmasını ve en uygun şekilde aklını soğukkanlılıkla çalıştırarak hareket etmesini temin eden bir kuvvettir.

Cesaret, askerde ve kaptanda birer fazilet olduğu gibi bunlardan başka bütün insanlarda da aynı derecede bir fazilettir. Yine cesaret, şiddet ve zorluklar karşısında, duraklama veya ilerlemeyi gerektiren haller önünde insanı değerlendiren en hayırlı mikyastır. İşte bu mikyasla ferd, cesurlar veya korkaklar, kahramanlar veya âdiler sınıfına girer.

Cesaret faziletlerin direğidir; cesaretten mahrum olan insan, her faziletten mahrum demektir. Cesaret, kalbin sebatına, hamiyyetin kuvvetine ve kalbteki imanın derecesine göre görünür. Cesur, hamle ve atılganlık hassalarına sahip insandır... Seferde (harbte) ve serbest hayatta (hazarda) sadâkat sahibidir... Kuvvetli kalbe sahiptir... Kahramanlarla yaşar ve kahramanlarla çarpışır!.. Korkak ise; yanıbaşında hissettiği bir kuşun uçuşuyla kalbi de uçar... Bir sivri sineğin vızıltısıyle huzuru kaçar... Kapının gıcırtısından korkar ve sineğin hareket etmesinden rahatı kaybolur!..

⁂

Bir gün Halife Mu'tasım av esnasında iken karşısına bir arslan çıkmıştı. Boyu, silâhı ve bütün techizatı mükemmel bir adamına arslanı göstererek;

— Sende hayır var mı (Yâni onu avlıyabilir misin?) dedi.

— Hayır!.. Cevabını alınca Mu'tasım, gülümseyerek;

— Korkaklık ne çirkin şeydir, Allah korkakları helâk etsin!.. dedi.

⁂

Büyük İskender her güçlük karşısında daima kaçan bir adaşını (İskender adında birisini) görünce ona;

—Be adam, ya bu işini değiştir veya ismini!.. diye haykırmıştır.

Bu mevzuda denilmiştir ki : Cesaret, insanda bulunan vücûd, sinir, akıl ve yaratılış kuvvetlerine dayanır. Bugünkü medeniyet de, fertler arasındaki cesareti asgari hadde düşürmüş, azaltmıştır. Meselâ: Meşhur eski İngiliz Okulu «İyton» un araştırıcı mensuplarından birisi, küçük bir çocuğun gözüne bir sinek girdiğini, bir dakikalık acıya dayanmaktan başka bir şeye ihtiyacı olmadığı ve annesiyle üç kardeşinin onu gözünden çıkarabileceklerini ısrarla söyledikleri halde çocuğun bu tekliflere razı olmadığını ve bir dakikalık acılara (eğer acı varsa) tahammül etmediğini, neticede çocuğu bir araba ile köye beş mil uzaklıktaki şehrin bir doktoruna götürdüklerini bizzat müşahade ettiğini söyler. Bütün bu iş ve meşgale, aile fertlerinin her hangi birisinin kolaylıkla yapabileceği basit bir şey içindir.

⁂

Bu, İngiltere'de bulunan dünün gençleri ve annelerinin bir hikâyesidir. Fakat bugün taşralı anne ve babaların, cesareti ve kahramanlık ahlâkını her fırsatta ve bilhassa küçük yaştaki çocuklarına aşıladıklarını görüyoruz. Bu vesileyle de onlar, cesareti bütün anlamıyla ruhlarına aşılamaktadırlar.

Cesaretin bu cephesi de bulunmayınca kuvvetli ahlâk teşekkül etmez... Şahsiyet kendini göstermez. Bunun özü ise her türlü acıya tahammül etmektir. Er veya kumandan, öğrenci veya öğretici, zengin veya fakir farkı gözetilmeden rakîbinden bir kaç dakika fazla dayanan insan, başarıya ve zafere mutlâka kavuşur.

Kuvvetli şahsiyetle zayıf şahsiyet arasındaki büyük fark, cesaretle kendini gösterir.

Bu kısa mukaddimeden sonra cesaretin işte ve sosyal hayatta temin ettiği muvaffakiyyeti ve te'siri görelim :

I. NEFSE HÂKİM OLMADA CESARET

Nefse hâkim olmada cesaret; her hangi bir başkanın veya bir topluluğun önünde veya bir münazara esnasında veya bir fikri ya da bir inancı müdafaada heyecanlanmadan, titremeden, ses tonumuzu ve tabii duruşumuzu değiştirmeden, bütün işlerimizde ve fikirlerimizde gücümüz nisbetinde terbiye ve ahlâk kaidelerine uyarak en güzel bir şekilde ve tam bir cesaretle vazifemizi yerine getirmektir. Eğer insan, kendi nefsine hâkim olan bu cesarete sâhip değilse çok zaman belki bir daha eline geçiremiyeceği altın değerindeki fırsatları kaçırır. Ve çok zaman insan, bu türlü fırsatları kaçırdıktan sonra şansının kötülüğünden, kaderin acı tezahüründen şikâyet eder. Halbuki bütün bu şikâyetler, fırsatlar ele geçtiği zaman onları kullanabilecek cesareti bulamamaktandır.

⁂

Şam ehlinden bir adam şöyle anlatır : Bir gün Medine'ye girdiğimde yüzü, şekli, elbisesi ve binek hayvanı, kendisinden daha güzel birisine şimdiye kadar rastlamadığım bir adamla karşılaştım. Küheylânına binmiş geziniyordu... İçimden ona karşı bir sevgi hissettim. Kim olduğunu sorduğumda : «Bu, Ebû Tâlib'in oğlu Ali'nin oğlu Hasan'dır,» dediler. Hemen kalbim, O'na nefretle doldu... Ve Ali' (R.A.) yi, böyle evlâda sahip olmaktan dolayı çekemedim. O'na yaklaştım ve dedim ki :

— Ebû Tâlib'in oğlu sen misin?

— Oğlunun oğluyum, dedi.

— Sana ve babana sebbederim. (küfrederim) dedim ve sözlerime devam ettim. Bütün sözlerim bittikten sonra bana;

— Seni yabancı zannediyorum, dedi.

— Evet, dedim.

— Yolun uğrarsa bize doğru gel; yere ihtiyacın olursa barındırırız, mala ve paraya ihtiyacın olursa yardım ederiz, dedi...

(Devamı var)

DUA

ABDÜLGAFFÂR

DUÂ... Başta, insanlığın terbiyecisi olan Peygamberler olmak üzere bütün hakikat dostları, onunla kâinâtın sultanı Allah-ı Zül'celâl'in (c.c.) huzurunda durmak şerefine erişti̇ler!.. Peygamberlik kervânının öncüsü Hazreti Âdem'den (A.S.) tutun da, kâinâtın her zerresinin gül yüzüne âşık olduğu en büyük insan yüce Peygamber Muhammed Mustafa (S.A.) e kadar bütün peygamberler ve sâdık insanlar DUÂ denilen o ma'nâ deryasında kaybolup gittiler...

Üç günlük ömründe, yerler yetmiyormuş gibi semâlara taht kurmanın çılgınlığında kıvranan HAK düşmanı Nemrud'a ve hempalarına gâlip gelen Halîlullâh Hazret-i İbrahim (A.S.), peşine taktığı küfür ordusunu Kızıldeniz'de boğduran Mûsâ (A.S.) ve zâlimlerin ağlarından Allah'ın indine uçan Hz. İsâ, hep diz çöküp el açarak Kâinâtın Sultanına duâ etmişlerdi...

Yine Rasûl-i Ekrem, Tâifliler hakkında, **«Kahredeyim mi şu halkı?»** diyen meleğe karşı Cenâb-ı Allah'a : **«Ya Rabbi, onlar hakkında hayır ihsan et; zira onlar bilmezler.»** diye duâ etmemiş miydi?...

Gelin öyleyse, açın ellerinizi gönüllerinizle beraber de, gözü yaşlı kurbanlık koyun ile beraber biz de şu mubârek günde duâ edelim :

«İlâhî!.. Sen gizli bir hazîne idin... Kâinâtı yarattın, onun her zerresine azamet ve celâlini aksettirdin... O sahne-i cihâna yine Senin takdir ve izninle biz geldik. Vazifemiz, Seni, KENZ-İ MAHFÎ'ni bilmekti, ma'rifetine erişmekti... Teklif ettin ilâhî emâneti, yüklendik biz onu... Acizimize bakmadan, çelimsizliğimize rağmen...

Emânet!.. Âh biz ona ihânet ettik...

Yâ Rabbenâ! Sana «Ya Rabbenâ» diye recâda bulunan bizler hiç Sen'in mukaddes emânetine ihânet eder miyiz?.. Belki unuttuk da ondan Yâ İlâhî!..

İlâhî, Rabbî ve Hâlikî! Doğru sanarak gitmişiz eğriye... Selâmet deyip koşmuşuz dalâlete!.. Geldik tââ dipsiz gayyâ'nın kenârına... Aldandık şeytânın fenerine... Gördüğümüz o fenerdeki, şûle değil fitne ateşi imiş! O, meş'ale değil, âteşgede imiş... Şimdi anladık Yâ Rabbenâ!.. Affet bizi, saf et bizi, zulümden azâd et bizi!..

Sana açılan ellerimiz günâhkâr... Zaten bizim vasfımız bu... Battık, temizlenmiye, rahmet deryâna geldik... Kaçıp ŞEYTAN'dan geldik SEN RAHMÂN'a... Sarılmak için habl-i metin'in KUR'ÂN'a... Ermek için nihâyet ğufrâna... bunun için geldik.

Kovma huzûrundan; çünki gidesek bir melcâmız yok!.. Karşı deryâ, arka derya... Sağ-sol yine derya... Yer-gök hep deryâ... Zulüm deryâsı... Mekânsız tahtıyın ayaklarına secdeye geldik... Şu eller zulüm işledi, şu ayaklar hakkı tepti amma; şu yüzler senden başkasına secde etmedi...

Seher sâzendesi BÜLBÜL şakırken Senin hicrânını lisâna getirir... Ol hicrânı hissedip huzûruna kıyâma geldik... Kovma bizi!

Mecnun, **«Leylâ, Leylâ!»** diyerek Mevlâ'ya kavuştu... Sevdâdan sevdâya koştuk, Mevlâ'yı bulduk... Bulduk SENİ geç de olsa, geldik kapına güç de olsa... Kovma kapından... Utanıyoruz gerçi sâç ü sakalımızın akından... Onları yolunda ağartmadıysak, sütleştirmiye geldik. Ayak yalın, baş açık, gözler dolu yaş ile; HUZÛRUNA, huzûr'a geldik... Umduk, buldur bize! Doldur rahmetinle, oldur kemâlinle...

Hem selâmsın, hem selâm senden... Hem sâhib'ülkelâmsın, hem **«KELÂM»** Senden... Şân ü san Senin, hân ü mân Senin... Mülk ü taht, hüsn ü baht hep Senin... Azîmsin azamet Senden, Kadîrsin, kudret de Senden... Bu semâvî ve lâhûtî saltanatının önünde biz neyiz ki?!.. Neyiz de NE'lik, kimiz de KİM'lik için da'vâcıyız? Hiç, hiç, hiç! Hiç'iz, hiçten hiç olmaya GELDİK!...

Sen nerde yoksun! Her yerde SEN! O kadar zâhirsin ki, zuhûrunun şiddetinden gâipsin! Başımız zuhûrunun azametinden dönmüş de, bize ondan gaipsin! Gâlip, gâlip... her yerde gâip içinde gâlipsin!.. Bu gâipgâlip kudrete âmâna geldik, bağışla bizi...

Ya Rabbenâ! Kararan ellerimizi Senin nûr dolu RAHMET KIRBAN'A daldırmıya geldik... Şerhâ şerhâ yarılmış, çâk çâk olmuş yanık gönüllerimizi rahmetinle kandırmıya geldik. Tandır gibi yanan sînemizi, fırın gibi tutuşan sadrımızı söndürmiye geldik! Zulme sapan küstâh başlarımızı Sana döndürmiye geldik!.. Kahret, kovma bizi! Sabret yakma bizi!..

Yerde-gökte, hemen İsm-i Celîlinin yanında zikrettiğin Muhammed Mustafa ve Rasûl-i Mücteba (S.A.) nın gül yüzü hürmetine... Uhut Meydanına ciğerini Senin İsmin için eken Seyyid'üş-Şühedâ Hazreti Hamza (R.A.) hakkı için... Sâdıkların önderi, insanların enderi, İslâmların rehberi Hazreti SIDDİK (R.A.) için... Bizi güldür Yâ Rabbenâ...

AFFA DAİR

M. Said ÇEKMEGİL

İnsanoğlu için en mühim meselelerden birisi de affedilmek ve affetmektir.

Cenab-ı Hak'kın güzel isimlerinden birisi de (El-Afüvv) affı çok manasınadır. «...*Onun yarlığamasını iste. Şübhesiz ki O, tevbeleri çok kabul edendir.*» (1)

Müslümanların tevbe edilen günahlarının affedileceği haberi ile müjdelenen müminlerin şunu iyi bilmesi icap eder ki: Bir kimsenin yaptığı günahlarından haya ederek yüzünün kızarması ve bu utanç duygusunun tesiriyle yaptıklarına pişman olarak tevbekâr olması, iyiye yönelmesinin ilk ve kesin alâmetlerinden biridir.

Affedilmenin en büyük bir mazhariyet olduğunu bilenler yaptıklarından içtenlikle pişman olanların affedilmesindeki büyük rahmeti de idrâk edenler. Ancak, Mevlana Celâlettin'in dediği gibi : «*Bir kimsenin amelde bulunmayıp, farzları ifa etmeyip de: Allah gafur ve rahimdir, demesi de yine nefsin hiylelerinden başka bir şey değildir.*» (2)

Rabbımız bizlere affedileceğimizi lâyık olduğumuz zamanda müjdelerken, affetmemizi de emrediyor. Şimdi şu âyet-i kerimeleri beraber okuyalım :

«*Kötülüğün karşılığı ona denk bir kötülük* (bir misilleme) *dir. Fakat kim afveder, barışı sağlarsa mükâfatı Allaha aittir. Şübhe yok ki O, zâlimleri asla sevmez.*» (3) «*...Affederseniz takvaya daha uygun bir iş yapmış olursunuz.*» (4) «*Affa sarıl, iyiliği buyur, câhillerden yüz çevir.*» (5) «*...Afveder, kusurlarını başlarına kakmaz, örterseniz şüphesiz ki Allah çok yargılayıcı, çok esirgeyicidir.*» (6)

Resûl-ü Ekrem efendimiz de: «*Elinde kudret bulunduğu halde afveden kimseyi, Hak Teâlâ da darlık gününde, yani kıyâmet gününde afveder.*» Ve yine buyuruyor ki: «*Her kim kendisine karşı kardeşi bir özür diler de o özrünü kabul etmezse haksız vergi tarheden kimse kadar günah işlemiş olur.*» (7)

Evet, affetmek İslâm ahlâkının temellerindendir. Ancak, affetmenin ve affedilmenin de bir ölçüsü vardır; ferdi ve içtimaî hudutlarla birbirinden ayrılmışlardır.

Her hususta önder ve örneğimiz olan Allah Resûlü, şahsına karşı işlenen suçları affederken, cemiyete ve mahlûk hakkına; nizâma karşı gelenleri adâletle karşılamasındaki hikmeti iyi anlamalıyız... (8)

Tarihte, (Seyyid-i Şüheda) diye büyük bir şerefle anılan Allah elçisinin sevgili amcası Hz. Hamza (r.a.) Hazretlerini vahşiyâne bir şekilde şehit eden Vahşi'yi ve onun teşvikçisi, o zaman İslâm düşmanı bulunan Ebu Süfyan'ın hırslı karısı Hind'i, oğlu Muaviye'yi ve daha bir çok benzerlerini küfrün felâketli yolundan kurtularak Kur'an-ı Hakime teslim olmalarıyla affedilişleri tarihi bir gerçektir. Ve yine bu gerçeklerle biliyoruz ki insanların en şereflilerinin arasındaki yerlerini alarak sahabi olmuşlardır. Hatta, Kur'anın en ümitli âyeti olduğu söylenen (لا تقنطوا من رحمة الله) âyet-i kerimenin Vahşi (r.a.) hakkında nâzil olduğunu Ata ibni Yesar'dan gelen bir rivâyetten öğrenmiş oluyoruz. «*...Allah'ın rahmetinden ümid kesmeyin, çünkü Allah bütün günahları mağfiret buyurur, şüphesiz ki o öyle gafur öyle rahim o. Onun için ümidi kesmeyin de başınıza azâb gelmeden evvel tevbe ile rabbınıza dehalet edin ve ona halis müslümanlık yapın, sonra kurtulamazsınız.*» diye buyuruluyor (9).

İslâm'ın en büyük düşmanlarının, imân eder etmez, İslâm'ın dostları arasına sokan af ve merhametin yanında, kanunların yasak ettiği, basit bir bakışla basit gibi görünen bir suç işleyeni, sırf bir kabile reisinin evlâdıdır diye affedilmesini işteyenleri şecaatla reddeden adâleti bir arada yaşatan kerim olan ahlâk; o ne eşsiz güzel ahlâktır!.. İnsanlar düşünürlerse onda ne güzel örnekler bulurlar...

Bu anlayışa yükselen her müminin affedeceği veya etmeyeceği suç ve kabahatları iyi bileceğinden kimlerin şüphesi olabilir?

Affı çok olan Rabbımız, zamanında tevbe etmesini bilen ve idrak eden herkesi ebedî âlemde, rahmetiyle veya adâletiyle, hangisini murat ederse onunla karşılayacağı bilinmektedir. Fakat bizler bu imtihan âleminde Allah Teâlânın affedilmediklerini bildirdiği şahıs ve düşünceleri nasıl affederiz?

Evet, affetmek ve affedilmek çok güzeldir. Şahıslarımıza karşı suç işleyenleri affetmek, yaratıcının halife olarak bildirdiği şerefli insanlara ne kadar güzel yakışmaktadır. Fakat, cemiyete, hak ve hukuk nizamına, yaratılanların haklarına karşı işlenen suçları bağışlamak, ancak Hakim-i Mutlak'a ait bir keyfiyettir. Bunları, izni İlâhî olup olmadığını düşünmeden, affetmeğe kalkmak, Rabbani hududu geçmek gibi bir büyük küstahlığa düşmek olur. Ancak hakiki affedicimizin kâinatın en büyük kitabında 2. sûrenin 178. ve 5. sûrenin 45. beyyinelerinde bildirilen müsaade, hatta tavsiyelere uymak, elbette ki müstesnadır.

Öyle ise İslâm ahlâkına uymayan hallerimizi idrâk ettiğimizde Gafururrahimden af dilemeliyiz; affımızı sağlayacak işlere teşebbüs etmeliyiz. Yapıyor muyuz?

Herhangi birine karşı, bilerek bilmeyerek, haksız muamelelerimiz varsa, ondan da ayrıca af dileyerek helâllaşmamız gerek böyle yapıyor muyuz?

Bizden de, suçunu, hatasını idrak ederek pişman olan bir kimsenin af dilemesi mümkündür. Böyle bir dilek karşısında, şahsımızın yetkisinde olan suçları affetmemizin güzel görülmüş olduğunu görüyoruz... Affedebiliyor muyuz?

Sizlerle beraber nefislerimize, Kerim olan ahlâka ait birkaç sual açmış olduk. İslâmî ölçülerle, böylesine nefs muhasebelerine müsbet cevaplar vermeye çalışırsak, ki çalışırız inşallah, işte o zaman şuurlu müslüman büyüklerinin ahlâki seviyesini idrak edebiliriz. Yoksa gittikçe çöken bir fikirsizlik atmosferinde, dostumuzun yüz karası, düşmanımızın da maskarası olur gideriz.

---

(1) Nasr sûresi: 3.

(2) Mesnevi şerhi, C: 8, s. 923, beyt: 702.

(3) Şura sûresi: 40.

(4) Bakara sûresi: 237.

(5) Araf sûresi: 199.

(6) Tegabün sûresi: 14.

(7) İslâm ahlâkının esasları, Prof. A. N. Baban, s. 92.

(8) Asrı saadet, C: 2, s. 921.

(9) Zümer sûresi: 53.

382. Ölüm Yıldönümü Münasebetiyle

Yüzlerce şâheserin bânisi

MİMAR SİNAN

(1489/1490 — 1588)

Hasan Hüseyin AKGÖZ

1489 veya 1490 senesinde Kayseri'nin AĞIRNAS köyünde doğan Mimar Sinan, yüz sene gibi uzun ve verimli bir ömür yaşadıktan sonra 1588 senesinde, kıymetli eserler bırakarak Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Mimar Sinan, Osmanlı imparatorluğunun en parlak devrinin büyük mimarı olduğu gibi, yalnız Türklerin değil, dünya tarihinin en büyük mimarlarından biridir. Mimarî san'at sahasında akıllara durgunluk ve hayranlık verecek bir dehaya sahiptir.

Mimar Sinan, II. Sultan Bayezid zamanında doğmuş, beş Osmanlı sultanının devrini yaşamış, onlara hizmet etmiş ve III. Sultan Murat zamanında Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Yavuz Sultan Selim Han zamanında Kayseri'den İstanbul'a devşirme olarak getirilmiş (1512). Acemi oğlanlar mektebinde marangozluk ve yapıcılık san'atının öğrenen Sinan, Kanûnî Sultan Süleyman Han zamanında yeniçeri olarak Osmanlı ordusunda vazife almıştır. 1521 tarihinde Belgrad, 1522'de Rodos ve Çaldıran seferlerine iştirak etmiştir. 1526'da Mohaç muharebesine girdikten sonra rütbesi yükselmiş ve Zenberekçi-başı olarak Alman ve Bağdat seferlerine de katılmıştır (1534).

Zamanın baş mimarı olan Acem İsa vefat edince daha 49-50 yaşlarında olan mimar Sinan, Sadrazam Lütfi Paşa tarafından 1538 tarihinde Mimarbaşı ilân edilmiştir. İşte Mimar Sinan bundan sonra çalışmasını daha da artırmış Osmanlı İmparatorluğunun her bölgesinde şaşılacak bir sür'atle sayısız eserler meydana getirmiştir.

Mimar Sinan, 1535 senesinde İran seferi esnasında Van kalesi muhasara edilirken göl üzerinde askeri nakliyat için kullanılan gemilerin içine topları yerleştirerek orduya büyük yararlıklar göstermiş, Prut nehri üzerine 13 günde bir köprü kurarak Kanunî Sultan Süleyman Han'ın dikkatini çekmiştir. Bundan sonradır ki, dünyaca meşhur olan şâheserlerini yapmaya fırsat bulmuştur. Hiç durmadan, dinlenmeden çalışmış, aşkla, şevkle eserlerini birbiri ardına sıralamıştır. Gezdiği yerlerde görmüş olduğu eserleri dikkatle incelemiş fakat hiçbir zaman onları taklit etmemiştir. Gördüğü, incelediği eserlerin hepsini kendi üslûbu içerisinde eritip olgunlaştırmıştır.

Mimar-başı olduktan sonra meydana getirdiği üç büyük âbide onun şahsî gelişmesinin basamaklarını belirtir. Şöyle ki: 1544 tarihinde 54 yaşında iken İstanbul'daki Şehzâde Câmiini 4 senede bitirmiştir. Bu eser Mimar Sinan'ın Çıraklık eserini vermiştir ve nihayet ustalık eseri olarak da Edirne'deki Selimiye Câmiini inşa etmiştir.

Bütün Türk mimarisinin ve kendisinin o zamana kadar meydana getirdiği yeniliklerin toplu bir ifadesi olan Edirne'deki Selimiye Câmiini inşa ettiği zaman 80 yaşında idi.

Mimar Sinan'ın meydana getirdiği üslûp kendinden sonra nesiller boyunca etkisini göstermiştir. Onyedinci yüzyıl başlarında yapılmış olan Sultan Ahmed Câmii onun Şehzâde câmiinde ortaya koyduğu plânın en son gelişme noktasını göstermektedir.

Mimar Sinan'da ifadesini bulan klâsik Osmanlı Mimârisi Anadolu ve Rumeli'den başka Cezayir, Tunus ve Kahire'ye kadar bütün İmparatorluğa yayılmış Şam, Bağdat, Mekke ve Kahire gibi çok eski şehirlerde bile onun câmi tipleri hâkim olmuştur.

Mimar Sinan'ın söylendiğine göre meydana getirmiş olduğu eserlerin sayısı 364'dür. Bunlardan: 84'ü câmi, 52'si mescid, 57'si medrese, 22'si türbe, 7'si Dâru'l-Kurra, 17'si imâret, 3'ü Dâru'ş-Şifa(Hastahane), 7'si su yolu kemerleri, 8'i köprü, 35'i saray, 20'si kervansaray, 6'sı mahzen, 48'i de hamamdır.

Mimar Sinan, yalnız mimarlık sahasında çalışmakla kalmayıp edebiyatla da meşgul olmuş ve güzel şiirler yazmıştır.

9 Nisan 1588 yılında hayata gözlerini yummuştur. (Allah -c.c.- rahmet ve mekânını cennet eylesin. Âmin).

Mimar Sinan'ın vefat yılına Şair-Nakkâş Sâi Mustafa Çelebi şu mısraı ile tarih düşürülmüştür: «Geçti bu demde cihandan Pîr-i mimârân Sinan» Bu ibâre türbesinin kitâbesinde yazılıdır.

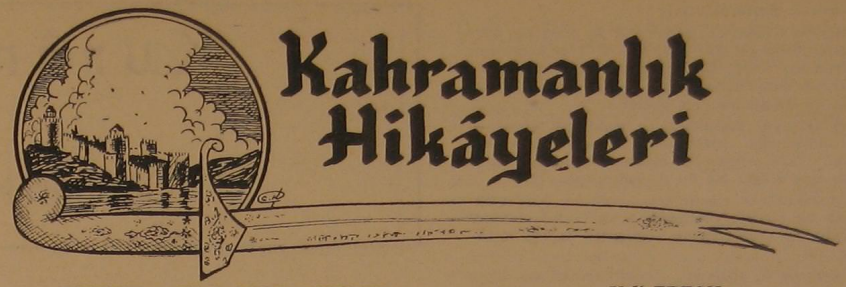

YÜZBAŞI MUZAFFER

Veli ERTAN
Konya Yük. İslâm Enst. Müdürü

1914 tarihinde Temmuz ayının 28'inde Birinci Cihan Savaşı başlamıştı. Karadeniz'de Osmanlı İmparatorluğunun donanması ile Rus donanması arasında çarpışma olmuş ve Rus limanları da bombalanmıştı. Bu suretle, Osmanlı Devleti müttefik devletler yanında harbe girmişti.

Osmanlı Devleti bu savaşta birçok cephelerde düşmanla çarpışmıştı. Bu cephelerden biri de Suriye cephesi idi.

Bu savaşta Bağdat cihetinde düşmanla çarpışan ordumuzun değerli bir subayı Yüzbaşı Muzaffer Bey muharebe esnasında yaralanmış ve yere düşmüştü. Artık konuşamaz bir hale gelmişti. Bu esnada cebinden çıkardığı zarfın üzerine akmakta olduğu kaniyle (Kıble ne taraf) diye yazmıştı.

Etrafında bulunanlar durumu anlamışlar ve o büyük kahramanı kıbleye çevirmişlerdi. Bu defa Yüzbaşı zarfın öbür tarafına da (Bölük savaştan yılmasın, intikamımı alsın) cümlesini yazmıştı. Zarfın alt tarafına da (EŞHEDÜ EN LÂİLÂHE İLLÂLLAH VE EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN ÂBDUHU VERESULÛHU) Kelime-i şehadetini yazmış ve biraz sonra Allah'ın rahmetine kavuşmuştu.

İşte şehitlik mertebesiyle ruhunu teslim eden bu kahramanın yüce Peygamberimizin şefaatına mazhar olduğu muhakkaktır.

Âhiret gününde en yüksek mertebe, peygamberlikten sonra şehitliktir.

Evet Namık Kemal'in dediği gibi:

Yare nişandır tenine erlerin,
Mevt ise son rütbesidir askerin,
Altı da bir üstü de bir bu yerin,
Arş yiğitler! Vatan imdadına.

Gene;

İstiklâl Marşı Şairi Mehmet Âkif de Çanakkale şiirinde şehitleri şöyle dile getirmiştir:

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker,
Gökten ecdad inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor TEVHİD'i...
BEDR'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi..
Sana dar gelmiyecek makberi kimler kazsın?
«Gömelim gel seni tarihe» desem, sığmazsın.
Herc ü merc ettiğin edvâra da yetmez o kitab.
Seni ancak ebediyetler eder istiab.
«Bu, taşındır» diyerek KÂBE'yi diksem başına;
Rûhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;

Sonra gök kubbeyi alsam da, ridâ namiyle,
Kanayan lâhdine ceksem bütün ecramiyle;
Ebr-i nisanı açık türbene çatsam da tavan,
Yeni kandilli Süreyya'yı uzatsam oradan;
Sen bu avizenin altında, bürünmüş kanına,
Uzanırken, gece mehtabı getirsem yanına,
Türbedarın gibi tâ haşre kadar bekletsem;
Gündüzün fecri ile âvizeni lebrîz etsem;
Tüllenen mağribî, akşamları, sarsam yarana..
Yine bir şey yapabildim diyemem hâtırana.

Sen ki, son ehl-i salibin kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultanı SELÂHADDİN'i,
KILIÇ ASLAN gibi iclâline ettin hayran..
Sen ki, islâmı kuşatmış, boğuyorken hüsran,
O demir çemberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki, rûhunla beraber gezer ecramı adın;
Sen ki, a'sâra gömülsen taşacaksın... Heyhat,
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihan..
Ey şehid oğlu şehid, isteme benden makber,
Sana âğuşunu açmış duruyor PEYGAMBER.

Kurân-ı Kerîm

ve

O'nunla Hidâyet'e Ermek[1]

— I —

Yazan : **Es-Seyyid SÂBIK**

Terceme : **Ahmed GÜRTAŞ**
Konya Yük. İslâm Enst. Arap Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Kur'an-ı Kerim'in vasfı :

Allah'ın Kitabı, hiç şüphe yok ki, ilâhî bir nurdur, rabbânî bir yol göstericidir, semâvî bir kanundur, en büyük mu'cizedir, dimağa işleyici bir delildir, yüksek bir hikmettir, güzel bir mev'izadır, lütfedilmiş bir rahmet ve bağışlanmış bir nimettir :

«O (Kur'an) muhakkak ve muhakkak âlemlerin Rabbi(cânibi)nden indirilmedir. O'nu Rûhu'l-emîn (Cebrâil), inzâr edicilerden olasın diye, senin kalbine manası açık arapça bir dil ile indirmiştir.» (2).

«Muhakkak O, elbette çok şerefli bir Kur'an'dır. Ki saklı bir kitabda (mushafda veya Levh-i Mahfuzda yazılı) dır. O'na tertemiz olanlardan başkası el süremez.» (3).

«Şüphesiz O (Kur'an), nezdimizdeki ana kitab (Levh-i Mahfuz) da (sâbit), çok yüce, çok hikmetli (bir kitab)dır.» (4).

Kur'an-ı Kerim'in Ta'limâtı :

Şüphesiz ki, Kur'an-ı Kerim en yüksek prensipleri, en doğru yolu ve en hayırlı nizamları ihtiva eden ve beşerin muhtaç olduğu her şeyi toplayan bir kitabdır.

Kur'an-ı Kerim insanlara doğru inancı izah etmekte, Allah'ın kemâl ve azamet sıfatlarını, büyüklüğünün eserlerini, yüceliğinin delillerini, ilminin şümûlünü, kudretinin geçerliliğini ve yoktan var edip güzel bir surette yaratmada yegâne oluşunu beyan etmektedir.

Kur'an-ı Kerim, tabiatı da göz, akıl ve fikrin önüne sermektedir. Tâ ki, insan bunun üzerinde düşünmek suretiyle kâinâtın yaratıcısı ve sanatkârâne bir şekilde var edicisi olan Allah'a doğruca varabilsin :

«De ki : Hamdolsun Allah'a; Selâm olsun O'nun beğenip seçtiği kullarına. Allah mı hayırlı, yoksa (kâfirlerin O'na) ortak tutageldikleri nesneler mi?

Yoksa gökleri ve yeri yaratan, gökten sizin için bir su indiren (o nesneler) mi? (Öyle bir su ki) Biz onunla sizin (bir) ağacını (bile) bitiremiyeceğiniz nice güzel bahçelerin nebâtını bitirmişizdir. Allah ile beraber bir tanrı ha? Hayır... Onlar sapıklıkta devam eden bir gürûhtur.

Yoksa yeri bir karargâh yapan, aralarından ırmaklar akıtan, ona has ve sâbit dağlar kuran, iki denizin arasına bir perde koyan (o nesneler) mi? Allah ile beraber bir tanrı ha? Hayır, onların çoğu (tevhidi) bilmiyorlar.

Yoksa, kendisine düâ (ve iltica) ettiği zaman darda kalana icâbet eden, fenalığını gideren, sizi yer yüzünün hükümdârları kılan (o nesneler) mi? Allah ile beraber bir tanrı ha? Siz ne kıt düşünüyorsunuz!

Yahut o kara ve denizlerin karanlıkları içinde sizin yolunuzu doğrultmakta olan, rahmetinin önünde rüzgârları müjdeci göndermekte olan (o nesneler) mi? Allah ile beraber bir tanrı ha? Allah onların koştukları ortaklardan çok yüce, çok münezzehtir.

Yahut halkı daima yaratmakta olan, sonra onu iade edecek olan ve sizi gökten ve yerden rızıklandıran (o nesneler) mi? Allah ile beraber bir tanrı ha? De ki: Eğer (Allah'a ortak koşmada) sâdık (ve samimi) kimselerseniz getirin delillerinizi.» (5).

Kur'an-ı Kerim, Allah'ın en güzel isimlerini ve en yüce sıfatlarını da ortaya seriyor. Çünkü bunlar, kalblerin Ma'rifetu'llâh'ı temaşâ ettiği birer penceredir :

«O, öyle Allah'dır ki, kendisinden başka hiç bir tanrı yoktur. (O), gizliyi de bilendir, âşikârı da. O, çok esirgeyici, çok bağışlayıcıdır.

O, öyle Allah'dır ki, kendisinden başka hiç bir tanrı yoktur. (O), mülk-ü melekûtün yegâne sahibidir. Noksanı gerektiren her şeyden pâk ve münezzehtir. Selâm ve selâmetin ta kendisidir. Emn-ü emân verendir. Her şeyin bekçi ve gözcüsüdür. Mutlak gâlibdir. Buyruğunu her şeye geçiren, büyüklükte eşi olmayandır. Allah (müşriklerin kendisine) **koşmakta oldukları her ortaktan münezzehtir.**

O, öyle Allah'dır ki, vücuda getireceği her şeyi hikmeti muktezasınca takdir edendir. Onları güzelce yaratandır, Varlıklara şekil verendir. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde ne varsa (hepsi) O'nu tesbih (ve tenzih) eder. O, güçlüdür, yegâne hüküm ve hikmet sâhibidir.» (6).

«Göklerde ve yerde ne varsa hepsi Allah'ı tesbih (ve tenzih) etmektedir. O, (mülkünde) mutlak gâlib ve (her işinde) hikmet sahibidir.

Göklerin ve yerin mülkü (ve tasarrufu) O'nundur. Hem diriltir, hem öldürür. O, her şeye hakkiyle kâdirdir.

O, hem evveldir, hem âhirdir, hem zâhirdir, hem bâtındır. O, her şeyi kemâliyle bilendir.

O, gökleri ve yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde yaratan, sonra (hükmü) arşı istilâ edendir. Yere giren, oradan çıkan, gökten inen, oraya yükselen her şeyi O bilir. Nerede olursanız olun, O, sizinle beraberdir. Ne yaparsanız Allah hakkiyle görücüdür.

Göklerin ve yerin mülk (ve tasarruf)u O'nundur. Bütün işler ancak O'na döndürülür.

O, geceyi gündüzün içerisine sokar, gündüzü de gecenin içine katar. O, sînelerde gizlenen her şeyi hakkiyle bilendir.» (7).

Akıl ile kalb, kâinâtın çıkmış olduğu kaynağı bilmeye iki vesile olduğuna göre yine bu ikisini, insanın en sonunda varacağı yeri, kendisinin boş yere yaratılmadığını ve başı boş olarak terkedilmediğini bilmek için de iki vesiledir:

«Ya sizi boş yere yarattığımızı ve hakikaten bize döndürülmeyeceğinizi mi sandınız?

(Kayıtsız, şartsız) mülk (ve tasarruf) ancak kendi hakkı olan Allah (böyle abes ve zâtına yakışmayacak şeylerden) çok yücedir. O'ndan başka hiç bir tanrı yoktur. Yüce Arşın Rabbidir O.» (8).

İnsan, elbette başı boş olarak terkedilmeyecektir de :

«İnsan, kendisinin başı boş bırakılacağını mı sanıyor?

O, (döl yatağına) dökülen menîden bir damla su değil miydi?

Sonra o (meni) bir kan pıhtısı olmuş, derken (Allah, onu) insan biçimine koyup yaratmış, (uzuvlarını) düzenlenmiştir.

Hulâsa, ondan erkek, dişi iki sınıf çıkarmıştır.

(Bütün bunları yapan Allah) ölüleri tekrar diriltmeye kâdir değil midir? (elbette kâdirdir).» (9).

Tabiatta cereyan eden her şey, hatta yaratılışta insanın geçirdiği tekâmül merhaleleri hep bu hakikate götürüyor :

«Ey insanlar, eğer siz öldükten sonra tekrar dirilmek hususunda herhangi bir şüphe içinde iseniz şu muhakkaktır ki, biz sizi(n aslınızı) topraktan, sonra (onun zürriyyetini) insan suyundan, sonra pıhtılaşmış bir kandan, daha sonra da hilkati belli belirsiz bir çiğnem etten yarattık (ve bunları) size (sonsuz kudretimizi) apaçık gösterelim diye (yaptık). Sizi dileyeceğimiz muayyen bir vakte kadar rahimlerde durduruyoruz, sonra sizi bir çocuk olarak çıkarıyoruz, daha sonra da kuvvetinize (yiğitlik çağına) ermeniz için (büyütüyoruz). Kiminiz öldürülüyor, kiminiz de (evvelki) bilgi(sin)den sonra (artık) hiçbir şey bilmemek üzere ömrün en fena (devresine) doğru gerisin geri itiliyor. Sen yeryüzünü kupkuru ve ölü görürsün; Fakat biz onun üstüne suyu (yağmuru) indirdiğimiz zaman o harekete gelir, kabarır, her güzel çiftten nice nebât bitirir.» (10).

«Yer, kendisine âit şiddetli bir sarsıntı ile zelzeleye uğratıldığı zaman; Yer, bütün ağırlıklarını (dışarıya fırlatıp) çıkardığı; İnsan, buna ne oluyor, dediği (zaman);; O gün (yer) bütün haberlerini anlatacaktır. Çünkü Rabbı, kendisine (o şekilde) vahyetmiştir. O gün insanlar, amelleri(nin karşılığı) kendilerine gösterilmek için, dağınık dağınık dönecek(ler)dir. İşte kim zerre ağırlığınca bir hayır yapıyor (idiy)se onu(n sevabını) görecek; Kim de zerre ağırlığınca bir şer yapıyor (idiy)se onu(n cezasını) görecek.» (11).

Kur'an-ı Kerim, Cenab-ı Hakkın müjdeleyici ve korkutucu peygamberler gönderdiğini bize beyan etmektedir. Tâ ki bu peygamberlerden sonra insanların Allah'a karşı hiçbir özür ve delili olmasın. Bu peygamberlerden, Cenab-ı Hakkın bize hayat hikâyelerini naklettikleri de vardır, nakletmedikleri de vardır. Bunların hepsinin, Allah tarafından kendilerine vahyedilen ta'limât ve emirleri vardır. Bu ta'limât ve emirlerin, Hz. Mûsâ'ya indirilen Tevrât gibi, Hz. İsâ'ya indirilen İncil gibi, Hz. Dâvûd'a indirilen Zebûr gibi kitablar içinde ve Hz. İbrâhîm'in sayfaları gibi sayfalar içinde toplanmış olanları da vardır; Haklarında hiçbir bilgimiz olmayanları da vardır. Yalnız bu ta'limât ve emirlerin hepsinin aynı olduğunu yine Kur'an-ı Kerim beyan etmektedir :

«O (Allah), dini doğru tutun, onda tefrikaya düşmeyin, diye hem Nûh'a dinden tavsiye ettiğini, hem sana vahyettiğimizi, hem İbrâhîm'e, Mûsâ'ya ve İsâ'ya tavsiye ettiğimizi sizin için de şeriat yaptı. Senin kendilerini davet etmekte olduğun (bu) şey müşriklerin üzerine büyüdü (ağır geldi). Allah kimi dilerse onu buna (bu dine) seçip çeker, (ancak kendisine itaatle) dönmekte olanları buna muvaffak eder.» (12).

El-En'âm sûresinde isimleri zikredilenlerin, bu peygamberlerin bir kısmı olduğu yine Kur'an-ı Kerim tarafından açıklanmaktadır :

«Bu, İbrâhîm'e, milletine karşı verdiğimiz hüccetimizdir. Dilediğimizi derecelerle yükseltiriz. Doğrusu Rabbın hakîmdir, bilendir. O'na İshâk'ı ve Ya'kûb'u bağışladık, herbirini doğru yola eriştirdik. Daha önce Nûh'u ve soyundan Dâvûd'u, Süleyman'ı, Eyyûb'u, Yûsuf'u, Mûsâ'yı ve Hârûn'u — ki işlerini iyi yapanlara böylece karşılık veririz —, Zekeriyyâ'yı, Yahyâ'yı, İsâ'yı ve İlyâs'ı — ki hepsi iyilerdendir —, İsmâil'i, Elyesa'ı, Yûnus'u, Lût'u — ki hepsini dünyalara üstün kıldık — doğru yola eriştirdik. Babalarından, soylarından, kardeşlerinden bir kısmını seçtik ve doğru yola eriştirdik.» (13).

Yine Kur'an-ı Kerim, Allah'ın bir takım işleri sevk ve idare eden, kâinâttaki olaylarda tasarruf eden ve insanlarla husûsî surette alâkaları bulunan melekleri olduğunu haber veriyor :

«Halbuki sizin üstünüzde hakiki bekçiler, (Allah indinde) çok şerefli yazıcılar vardır. Ki onlar, ne yapıyorsanız bilirler.» (14).

«Ardında ve önünde insanoğlunu takibedenler vardır; Allah'ın emriyle onu gözetlerler...» (15).

---

(1) es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 25-31.

(2) **eş-Şuarâ' sûresi, âyet: 192-195.**
(3) **el-Vâkı'a sûresi, âyet: 77-79.**
(4) **ez-Zuhruf sûresi, âyet: 4.**
(5) **en-Neml sûresi, âyet: 59-64.**
(6) **el-Haşr sûresi, âyet: 22-24.**
(7) **el-Hadîd sûresi, âyet: 1-6.**
(8) **el-Mü'minûn sûresi, âyet: 115-116.**
(9) **el-Kıyâme sûresi, âyet: 36-40.**
(10) **el-Hacc sûresi, âyet: 5.**
(11) **ez-Zilzâl sûresi, âyet: 1-8.**
(12) **eş-Şûrâ sûresi, âyet: 13.**
(13) **el-En'âm sûresi, âyet: 83-87.**
(14) **el-İnfitâr sûresi, âyet: 10-12.**
(15) **er-Rad' sûresi, âyet: 11.**

Aman Ya Rasûlallah

Bir aff-i nazarına bin canım fedâ olsun,
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini
Vücüdumda her zerre senin aşkınla dolsun
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

Günâh cenderesine sıkışıp harâb oldum,
Şeytan vesvesesine aldanıp türâb oldum,
Nusratınla göz açıp; felâhı sende buldum
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

Bu âlemde hiçbir şey, sensiz lezzet vermiyor,
Rızan olmadığı an, Haktan rahmet ermiyor,
Senden başka halâskâr, iki gözüm, görmüyor
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

Diz çöktüm huzuruna yalvarırım yâ Rasûl
Şu biçare halime merhameten nazîr ol
«O» na vasıl olmaya rehber sensin, sende yol
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

Sana lâyık bir ümmet olamadım, muhakkak
Gözlerimden çağlıyan nedâmet yaşına bak
Senden daha mükerrem, göremedim ben, elhak
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

Göz yaşım bir sel oldu, razı olmazsan gözü,
Şefaatin ermezse, ne yapayım gül yüzü
«Âlemlere rahmetsin» budur ma'budun sözü
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

Büyük ahlâkından bir şemme lütfet ah yeter!
Hicranı aşkın ile günüm günümden beter.
Olabilsem yolunda bir zerre toz ne keder
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

Hilkat sana borçludur, aman «Levlâk»in gülü,
«Haya» bağı sünbülü, «Maarafnâk» bülbülü,
Ehli beyte kurbanlık eyle bu hakîr kulu
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

Hiç değilse eyâ can; mahlûkatın ekmeli
Sekaleyn'in seyyidi, mahlûkların ecmeli,
Ashabına hizmete kabul et bu echeli
Aman ya Rasûlallah uzat bana elini...

İsmail KAYA

MUKAYESELİ DİNLER TARİHİ

(III)

Osman CİLÂCI
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Muk. Din. Tarihi Öğretmeni

Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. ÎSA (a.s.)

CENAB-I Hak'kın Hz. İsa (a.s.) ya namaz ve zekâtı emrettiğini beyan eden âyette şöyle buyurulur :

«Beni her nerede olursam mübarek kıldı (1). Bana hayatta bulunduğum müddetçe namaz (kılmam) ı, zekât (vermem) i emretti» (2).

Hz. İsa (a.s.) nın, annesi Meryem'e karşı hürmetkâr kılındığını beyan eden âyette Cenab-ı Hak şöyle buyurur :

«Beni anneme hürmetkâr kıldı. Beni bir zorba, bir bedbaht yapmadı» (3).

Selâm ve selâmetin Hz. İsa (a.s.) üzerine olduğuna işaret eden âyette Cenab-ı Hak şöyle buyurur :

«Doğduğum gün de, öleceğim gün de, diri olarak (kabrimden) kaldırılacağım. Gün de selâm (ve selâmet) benim üzerimdedir.»

«İşte hakkında şek (ve ihtilâf) etmekte oldukları Meryem oğlu İsa, Hak kavlince budur» (4).

Hz. İsa (a.s.) nın beşikte iken konuştuğuna işaret eden âyet de şu meâldedir :

«Beşiğinde de, yetişkinlik halinde de insanlara söz söyleyecektir. (O), sâlihlerdendir» dediği zaman da (sen yanlarında değildin)» (5).

Kur'ân-ı Kerim'e göre Hz. İsa (a.s.) nın hakiki hüviyeti kısaca bu iken, Hıristiyanlık âlemi onu üç ilâhtan biri telâkki eder, Allah'ın oğlu olduğu iddiasında bulunur. Kur'ân, netice itibariyle şirk olan bu düşünceyi şiddetle reddeder ve :

«Hakikat, Allah Meryem oğlu Mesih'in kendisidir» diyenler andolsun ki kâfir olmuştur. De ki : «O halde Allah, Meryem oğlu Mesih'i, anası (Meryem) i ve yer yüzünde bulunanların hepsini öldürmek isterse kim Allah'ın herhangi bir şeyine (sahip ve) mâlik olabilir? Göklerin, yerin ve aralarındaki her şeyin hükümranlığı Allah'ındır. O, ne dilerse yaratır. Allah, her şeyin üstünde tam bir kudret sâhibidir» (6) buyurur.

Hz. İsa (a.s.) nın ancak bir peygamber olduğu mevzuunda da Kur'ân-ı Kerim şu ilâhî hükmü beyan eder :

«Meryem oğlu Mesih (İsa) bir peygamberden başka (bir şey) değildir. Ondan evvel de peygamberler gelip geçmiştir. Anası çok sâdık bir kadındı. İkisi de (birer kul ve beşer olarak) yemek yerlerdi. Bak, biz âyetleri onlara nasıl apaçık bildiriyoruz. Sonra da bak onlar nasıl (hakikatten) çevriliyorlar» (7).

Hıristiyan'ların, Hz. İsa (a.s.) nın Allah'ın oğlu olduğu iddiasını red için Cenab-ı Hak şöyle buyurur:

«Yahûdiler, «Uzeyr Allah'ın oğludur» dedi(ler), Hıristiyan'lar da «Mesih (İsa) Allah'ın oğludur» dedi(ler). Bu, onların ağızlarıyla (geveledikleri cahilce) sözleridir ki (bununla gûyâ) daha evvel küfredenlerin sözlerini taklid ediyorlar. Hay Allah kahredesi adamlar! (Hak'tan batıla) nasıl da dönüyorlar» (8).

Bundan bir sonraki âyette de Yahûdî'lerin Hz. İsa (a.s.) yı tanrı edindiklerinden bahisle şöyle buyurulur :

«Onlar Allah'ı bırakıp bilginlerini, rahiplerini (9), Meryem oğlu Mesih'i tanrılar edindiler. Halbuki bunlar da ancak bir olan Allah'a ibadet etmelerinden başkasıyla emrolunmamışlardır. Ondan başka hiç bir tanrı yok. O, bunların eş tutageldikleri her şeyden münezzehtir» (10).

Hıristiyan'ların, «Allah (c.c.) bir oğul edindi» şeklindeki uydurmaları da şu iki âyetle kesin bir şekilde reddedilir :

«O çok esirgeyici (Allah) bir evlât edindi» dediler (11). Onun şânı bundan yücedir, münezzehtir. Hayır (evlâd dedikleri) onlar, ikrama mazhar edilmiş kullardır» (12).

«Eğer Allah (bilfarz) bir evlâd edinmek isteseydi elbet yaratacağından kimi dilerse seçebilirdi. O, öyle Allah'tır ki (eşi, benzeri yoktur) birdir, herşeye hâkimdir» (13).

Kur'ân-ı Kerim, teslis (14) e giden Hıristiyan inancının küfür olduğunu ifade ile şöyle buyurur :

«Allah hakikaten üçün (üç tanrının) biridir» diyenler (15) andolsun, kâfir olmuştur. Halbuki bir tek Allah'tan başka hiç bir tanrı yoktur. Eğer diyegeldikleri (bu sözden) vaz geçmezlerse içlerinden o kâfir olanlara herhalde pek acıklı bir azab dokunacaktır» (16).

(Devamı var)

---

(1) Hayrı öğreten ve insanlara çok faideli olan feyizli bir kimse yaptı. «Beyzâvi, Celâleyn».

(2) Meryem, 31.

(3) Meryem, 32.

(43) Meryem, 33-34. Bazılarına göre Kelimet'ullah «Allah'ın kelimesi» demektir. Ona kelime denilmesi, Cenab-ı Hak'kın «Ol» emriyle vücûda gelmiş olmasındandır. «Beyzâvi, Şeyhzâde».

(5) Âl-i İmran, 46.

(6) el-Mâide, 17.

(7) el-Mâide, 75.

(8) et-Tevbe, 30.

(9) Âyet-i Kerimedeki «Ahbar» dan maksat, meşhur kavle göre, Yahûdi bilginleri, «Ruhban» dan maksat da Hıristiyan papazlarıdır. «Şeyhzâde, Râzî».

(10) et-Tevbe, 31.

(11) «Melekler Allah'ın kızıdır» diyen Huzâa kabilesi hakkında nâzil olmuştur. «Beyzâvî, Celâleyn, Medârik».

(12) el-Enbiya, 26.

(13) ez-Zümer, 4.

(14) Teslis, Hıristiyanlık'ta, Baba, Oğul, Ruh-ül Küds'ten müteşekkil üçlü Allah inancı.

(15) Allah-ü Taalâ'ya Meryem ve İsa (a.s.) yı da şerik katanlar, onları tanrı tanıyanlar.

(16) el-Mâide, 73.

Bunları

Hazırlıyan : **Hasan BAĞCI**

● Hz. Yunus (A.S.) kendini yutan balığın karnında :

«Senden başka hiç bir tanrı yoktur. Seni tenzih ederim. Hakikat ben haksızlık edenlerden oldum» diye,

Hz. Eyyub (A.S.) hasta halinde :

«Hakikat bu derd bana gelip çattı. Sen merhamet edenlerin en merhametlisisin» diye,

Peygamberimiz Efendimiz Hz. Ali'ye tavsiye ettiği bir cümlede :

«— İlâhi beni doğru yola hidâyet buyur, bütün işlerimde beni muvaffak kıl, diye dua et» diye dua ettiklerini ve Hz. Yusuf gibi Mısır ülkesinde söz sahibi, Hz. Davud ve Hz. Süleyman Peygamberler gibi din ve devlet reisi durumunda olanların hiçbir vakit duadan geri durmadıklarını...

● İmam-ı A'zam Ebû Hanîfe'ye atfedilen bir rivâyete göre, İmamın Hac esnâsında :

«— Ey Allahım! Ben senin için Muhammed'in şeriatini takrir ettim. Eğer ictihadım doğru ve mezhebim hak ise bana yardım et...» deyişine, hâtiften gelen bir sesin :

«— Sen doğru söyledin; kılınç Türklerin elinde bulundukça mezhebine zevâl yoktur.» diye cevap verdiğini...

● Türklerden sonra Cermenlerin nüfûzuna giren ve bir devlet kurmayı düşünemiyen Rusların; (kendi eski kronikleri Nestor'un rivâyetine göre) Baltık denizi ile Akdeniz arasında ticaret yapan İskandinavya'lı Vareg'lere müracaat ederek :

«— Bizim memleketimiz çok büyüktür ve her şey boldur. Fakat nizâm ve adâlet yoktur. Geliniz bu memleketi alıp bizi idâre ediniz.» dediklerini...

● İngiltere'nin bütün sinemalarının, filim başlamazdan evvel — hem de her gün ve her seans başında olmak şartıyle — halkın; ilk mısrâı : **«Allah, Kraliçeyi korusun»** şeklinde olan millî marşı hep bir ağızdan tekrarladığını...

● Halife-i Müslimînin, Cenâb-ı Hakk'a :

«Allahım! İslâm'ın sancaklarını yükseltmek için hayatını esirgemeyen mücâhidlerini yalnız bırakma. Alp Arslan'ı muzaffer kıl ve askerlerini meleklerinle te'yid eyle!» diye yalvardığı «Anadolu Fâtihi Alp Arslan»ın, (26 Ağustos 1071) Bizans İmparatoru Romanos Diogenis (Romen Diyojen)'in 200.000 kişilik ordusuna pek az bir kuvvetle cevap vermezden evvel secdeye kapanarak :

«Ya Rabbi! Seni kendime vekil yapıyor; azametin karşısında secdeye kapanıyor ve Senin uğrunda savaşıyorum. Ey Allahım! Niyetim hâlistir; bana yardım et... sözlerimde hilâf varsa beni kahret!» duası ile derin îmanını belirttiğini...

● Dinsiz filozof Voltaire'in, fikir ve inançlarını tamamen zıddı kanaatlere sahip birisine :

«— Fikirlerinizi kabûl etmiyorum. Fakat fikir ve vicdan hürriyetinizi sonuna kadar müdafaa edeceğime söz veriyorum.» demek asâletini göstermiş olduğunu...

● XVI'ncı asırda Papalığın tahakkümü ve zulmü karşısında din hürriyetine kavuşmak isteyen Almanya protestanlarının, âdil Osmanlı idâresinin imdada yetişmesini arzu ettiklerini...

● Kaşgarlı Mahmud'un **«Burun temizlemek için cepte ipek bir kumaş parçası»** diye ta'rif ettiği (mendil) i, Avrupa'nın XV'inci asırda Türklerden aldıklarını...

● İngiliz tarih felsefecisi A. Toynbée'nin, yüksek idâre kabiliyeti bakımından ve hasletler dolayısıyle : Garb'te İngilizleri, Şark'ta da Türkleri misâl olarak zikretmek sûretiyle biribirine benzettiğini...

● İslâmiyetin ilk devirlerinde, İSLÂM düşmanları tarafından Kur'ân-ı Kerîm stilinin, kâhinlerin «ritm» (seci')i veya kâfiyeli nesir ile kasıtlı olarak karıştırıldığına temas eden Régis Blachèr'in, vahyin ulvî ve o kadar tesirli ikazlarıyle kâhinlerin süflî ve mahdud kehânetleri arasında mukayese yapmanın imkânsız olduğuna işâret ettiğini...

Biliyor musunuz?

NAMAZ'IN FARZ ve RÜKÜNLERİ

Lütfi ŞENEL
Konya Yük. İslâm Enstitüsü
Müdür Muavini

MALİKÎ'ler şöyle izah ederler : Namazın farzları 14 tanedir. Onlar : 1 — Niyet, 2 — İhram tekbiri, 3 — Kıyam, 4 — Fatiha'nın kıraatı, 5 — Namazın farzı için ayakta durmak, 6 — Rükû, 7 — Rükû'dan doğrulmak, 8 — Sücud, 9 — Sücud'dan doğrulmak, kâfi miktarda oturuş, 10 — Selâm, 11 — Tama'nine, namazda rahat ve emîn durmak, karar kılmak, 12 — Her rükû ve sücudda ve onlardan doğrulduğunda itidal(sükûn) bulmak, 13 — Edânın tertibi, 14 — İmama uyanların imama uymaya niyetleri.

Maliki'ler saydıkları bu farzların dört tanesinde Hanefi'lerle ittifak ettiler. İttifak ettikleri farzlar şunlardır : 1 — Kâdir olanlar üzerine kıyam. 2 — Rükû. 3 — Sücud. 4 — Kıraat. Kıraat konusunda Hanefi'ler şöyle derler : Farz kılınmış olan mücerret kıraattır. Hassaten Fatiha'nın kıraati değildir.

Mâliki'ler ise şöyle izah ederler : Farz olan Fatiha'nın kıraatidir. Kim ki kasden Fatiha'nın kıraatini terkederse o kimse namaz kılmış olmaz. Şafiî ve Hanbeli'ler de bunu böyle muvafık gördüler.

ŞAFİÎ'LERE Göre Farzlar : Namazın farzları 13 tür. Beş farz kavlîdir. Sekiz farz da fiilîdir. Beş kavli farz şunlardır : 1 — İhram tekbiri. 2 — Fatiha'nın kıraatı. 3 — Son teşehhüd. 4 — Peygamber Efendimiz'e salat. 5 — Birinci selâm.

Sekiz fiili farz ise : 1 — Niyet. 2 — Kâdir olanın üzerine farz için kıyam. 3 — Rükû. 4 — Rükû'da itidal. 5 — Birinci ve ikinci secdeler. 6 — İki secde arasında oturmak. 7 — Son oturuş. 8 — Tertip. Ama rükû ve itidal, sücûd ve oturuşta tam bir emniyet ve istikrar muhakkak olan bir şarttır. Onda hiç şüphe yoktur. O zaid bir rükün olsa bile tercih olunan bir rükündür.

HANBELİ'LERE Gore Farzlar : Namazın şartlarını 14 olarak saydılar, onlar : 1 — Farz için Kıyam. 2 — İhram tekbiri, 3 — Fatiha'nın okunması, 4 — Rükû, 5 — Rükû'dan doğrulmak, 6 — İtidal, 7 — Sücud, 8 — Sücuddan doğrulmak, 9 — İki secde arasında oturmak, 10 — Son teşehhüd, 11 — Teşehhüd için oturmak, 12 — Bütün fiili rükünler için tama'nine (tam bir sükûn), 13 — Farzların tertibi, 14 — İki selâm.

NAMAZIN FARZLARININ İZAHI
NİYET

Niyete taalluk eden işler şunlardır : 1 — Manası, 2 — Farz kılınmış namazlardaki hükmü, 3 — Farz kılınmış namazlardaki keyfiyeti, 4 — Farz kılınmış namazlardaki keyfiyet ve hükmü, 5 — Niyetin vaktinin beyanı, 6 — Mânevî namaza duruşun hükmü ve niyetin şartları, 7 — İmama uyan cemâatın niyeti ve imâmın imâmete niyeti.

1 — **Niyetin Manası :** Tek olan Allah'a yaklaşmak için, ibadet fiiline kalben azmetmektir. Niyet, iradeyi tam olarak Allah'a yöneltmektir. Öyle ki, bir musalli, Allah ve O'nun birliği için namazı edâ etmek isterse, niyeti diliyle söylese bile, namaza niyeti kalbiyle de kasdetmedikçe o kimse musalli olmuş olmaz. Bu manada kim namaz kılarsa, dünyevî menfaat için kılmış olur. İnsanlar yanında methedilmek için kılar. O kimse methedilmedikçe namazı terkeder. Onun namazı da haliyle sahih olmaz. Keza bir kimse fazla mal kazanmak veya yüksek bir makam elde etmek için veya şehvet duyulan şeylerden şehvet istemek için namaz kılarsa o kimsenin namazı batıl olur. İnsanların fiilinden bu manayı kastettiği anlaşılırsa ve dünyevî menfaatlardan bir menfaat için namaza kasteder ve onu kılarsa namazı mutlaka bâtıl olur. Ve mücrim müâlelerin cezalarından ona da ceza vardır. Cenab-ı Hâk şöyle buyuruyor :

(1) وماامروا الاليعبدوالله مخلصين له الدين

«Halbuki onlar Allah'a, onun dininde ihlâs (ve samimiyet) erbabı ve muvahhidler olarak, ibadet etmelerinden, namazı dosdoğru kılmalarından, zekâtı vermelerinden başkasıyla emir olunmamışlardır.»

Bu Konuda HANEFÎ'LER Şöyle Dediler : Niyet bir şarttır. Onun şartiyeti içmâ ile sabit oldu. Cenab-ı Hakk'ın yukarda zikredilen Âyeti ile değil. Bu tevhid âyetinden maksat ibadettir. Peygamber Efendimiz'in şu Hadis-i Şerif'i de keza öyle : (انمالاعمال بالنيات

Bu hadis'te kastedilen mana da amellerin sevabıdır. Onda Amellerin sıhhati için sükût vardır.

Vakî olduğu üzere bu deliller Hanefi'lerin söylediği manayı hâmildir. Ama Âyet'in kastı, Allah'a ibadetin sadece tevhid üzerine bina edilmediğini gösteriyor. Belki onda, Allah'a mutlak ibadette halis veya saf bir niyet için yarış, müsabaka manası vardır. Çünkü bazı müşrikler, ibadet için Allah'a başkasını ortak koşuyorlardı. Hususan Ehl-i Kitap, bu Âyet'te müşriklerle beraber zikredildi. Çünkü onlar ibadetlerinde Allah'a bazı Peygamberleriyle ortak koşuyorlardı. Ama Hadis'in manası gereğince; eğer amellerin sevabı düşerse veya yok edilirse, ona o amellerin herhangi bir faidesi olmaz. Hadisin zahîri, amelin sevabı için ve sıhhatı için niyetin şart olduğuna delâlet ediyor. Hususan sevaba hükmediyor ve bunun zıddına bir hüküm yoktur.

Kim namazı istemekte halis, saf olmaz ve tek olan Allah'a namaz kılmayı kastetmezse, o kimse Cenab-ı Hâk'kın emirlerine muhalif olur. Namazı da sahih olmaz. Niyetin bu manası üzerine mezhepler müttefiktirler.

(Devamı var)

(1) **Beyyine : 5.**

ANADOLU'DA

ERMENİ ZULMÜ

Ahmed Şeref CERAN

Osmanlı devleti idaresi altında bulunan Ermeni komitelerinin, Osmanlı hükümetine karşı ötedenberi takip ettikleri strateji ve bu hareketle hedef tuttukları gaye; inkârı mümkün olmayan deliller ve kat'i vesikalarla ispat edilmiştir.

Bu komitelerin devlet aleyhine çalışma ve hazırlıklarda bulunması, onun iç ve dış müşkillerle başbaşa kaldığı zamanlardan başlayarak, bilhassa H. 1293-M. 1876 Osmanlı-Rus harbinden sonra imzalanan Ayastefanos muahedesinin 16. maddesi olan «Rusya askerinin Ermenistan'ı tahliyesi ve devlet-i aliyye'ye iadesi devletin münasebetinde münakaşa ve ihtilâfa mucip olabileceğinden Bab-ı âli ihtiyacat-ı mahalliyeye tevfikan Ermeni'lerin sakin oldukları eyaletlerde derhal icrayı ıslahat ve hristiyanların, Kürtler ve Çerkesler'den teminlerini deruhde eder.» Ve Berlin muahedesinin 61. maddesi olan «Bâb-ı âli Ermeni'lerin sakin oldukları eyaletlerde ihtiyacat-ı mahalliye'nin icap ettiği ıslahat ve tanzimatı bilâteehhür icra ve Ermeni'lerin emniyetini Kürtler ve Çerkesler'den muhafaza edeceğini taahhüt eder.» gibi hükümlerle kendi hayatları garanti altına alınmış, müslüman Türk'lerin iki kolu olan Kürtler ve Çerkes'ler bunların asayiş ve emniyetini sağlayacak unsur ve vasıta olarak kullanılmış, bundan sonra Ermeni meselesi mihrakına oturmuş ve ihtilâl komiteleri her türlü fırsattan istifade ederek, istiklâllerini kazanıp müstakil bir Ermeni devleti kurma sevdası ile devlete müdahale ve şantaj yapma yolunu tutup, Balkan harbinden sonra en ileri müzmin safhasına girmiştir.

Ermeni ihtilâl komiteleri, (Hınçak), (Taşnaksutyun), (Ramgavar), (Veragzamayal Hınçak) gibi isimlerle siyasi mahiyete bürünmüş; (Paragörzağan), (Mayasiyal) gibi isimlerle sözde hayır işlerinde bulunmak, milletin refah ve saadetini sağlamak gibi zâhiri maksatlarla kurulan bu teşekküller aslında birer organizasyon ve ihtilâl yuvaları idi. Bir kısmı fikir selâmetinden yoksun, müfrit milliyetçi, büyük bir kısmı ise Rus, İngiliz, Fransız paralarıyla satın alınmış, yurtsuz, vatansız, serserilerden meydana gelen bu komitelerin tarihi yüz elli seneyi geçmez.

Bu komitelerin kurulduğu andan itibaren geçirdiği safhalar gerek Osmanlı hükümeti ve gerekse soydaşlarına karşı nefret uyandıran feci ve tüyler ürpertici vaka'lar ve cinâyetlerle doludur. Osmanlı hükümetinin kendilerine karşı acıma, şefkat ve toleranslarından ve müslümanların kendilerini saf, memlekete bağlı bir vatandaş şeklinde kabul etmelerinden faydalanan bu teşekküller, sığındıkları yerden fırsat gözeterek, her zaman yaşadıkları, sayesinde hayat ve saadet temin ettikleri hükümeti yıkmak, memleketi kana boyamak, iki unsur arasında ebedi, milli bir düşmanlık meydana getirme gayelerine baş vurmuşlardır. Bu gayeyi şiddetlendirmek ve heyecan meydana getirmek için ruhani liderleri, öğretmenleri, gazetecileri ve yazarları sayesinde her türlü telkinde bulunurken; diğer taraftan riyakârca masum birer vatandaş kisvesine bürünüp, hükümetin ve Türklerin en tabii haklarına saldırmaktan, memleketi yıkacak her türlü tahrip vasıtalarını el altından en ufak yerlere sokarak, gaye ve hedeflerine ulaşmak için gayet muntazam bir proğram dahilinde hareket etmişlerdir.

Bu teşebbüslerinde onlara her zaman destekçi ve müdafi olan ve «Ermenilere yardım insanlığa hizmettir.» diyen Gladiston ve Piyer Keyar gibi açıkça Ermeni tasavvurlarının meydana gelmesine, hakikatte ise, âdi politikalarını bunlar sayesinde gerçekleştirmek devlet-i ebed müddet'i parçalayıp tarih sahnesinden silmek için uğraşan, emperyalist Avrupa soytarıları tarafından pofpoflanıp, maddi ve mâ'nevi yardımda bulunulmuş ve cesaret verilmiştir.

Bu fırsatlardan en çok faydalanmak isteyenlerden birisi de Rusya'dır. Galiçya vak'asından sonra Kafkas Ermeni'lerinin gözlerini Türkiye'ye çevirip, bu suretle bir ihtilâl unsuru olan Ermeni'leri ihtilâl çıkarıp, yurt edinme sevdasında koşturup, diğer unsurlar üzerinde Ruslaştırma plânlarını tatbike koyulan Rusya, I. Cihan Harbi'nde, bu şuursuz vatan kurma sevdalısı Ermenileri harbin başlamasıyla kendi saflarına çekebilmiştir. Onlar «milli mefkûrelerinin gerçekleşebileceği andır» diye Rus ordularına gönüllü olarak girip, alaylar tertip etmişler, casusluk yapıp, asker ve levazım kafilelerini vurarak birçok vilâyetlerimizde bilhassa Van, Bitlis, Muş, Şarkikarahisar, Zeytin, Maraş, Urfa'da açıkça isyanlar ve ihtilâller çıkararak Osmanlı devletine açıktan açığa cephe almışlardır.

Fransız, İngiliz, Rus gazetelerinde vatanlarını kurtarmak için yazılar yazan, bunlar için kendilerini fedâ eden Ermeni'ler, Rus, İngiliz ve Fransız konsoloslukların yardımı ile silâhlanıp, Kafkas hududuna gönderilen, mânevi liderleri Katagikoslar tarafından takdis edilip, yüzde doksanı Türk hudutları dahilinde oturan bu sözde kahramanların menkıbe ve fotoğrafları ve gazetelerde çıkmış, Rus resmi tebliğlerinde faaliyet ve kahramanlıkları şükranla anılmıştır.

Durum bununla kalmayıp; sözde hükümetin bu zavallı halka zulmettiğini, zulüm ve katliamlar meydana geldiğini feryat ederek kendilerine diğer devletlerden acımayı celbedecek yalancı hâdiseler uydurup ve sahte neşriyatta bulunarak kendilerini masum pozuna bürüyüp, yabancı devletlerin himayesini temine çalışmışlardır.

Osmanlı devletinin büyük harbe girdikten hayli zaman sonrasına kadar önleyici tedbirler alması, muazzam bir proğramla uygulanan ihtilâl, taarruz ve tecavüzlerin nihayet en can alıcı noktaya geldiğini görerek, bu hareketleri önlemek, meşrû maksatları ile giriştiği faaliyetlerden sonra bu hal ve feryatlar daha da fazlalaşmış, kendilerine ümit bağlayıp sinsi politikalarını gerçekleştirmek isteyenler ise insanlık perdesi altında olmadık hile ve daleveralara tevessül etmekten çekinmeyip, akla hayale gelmiyecek isnatlarda bulunmaktan geri kalmamışlardır.

Ermeni'lerin iç yüzünü bilmekten aciz, Türkiye'nin sosyal şartlarına ve durumuna ait en ufak bir araştırmada bulunmamış olan itilâf devletleri yazarlarından bazısı Ermeni Mezalimi'ne ait eserler yazarak, Mısır, Hindistan, Güney Afrika, İrlanda'daki zulüm ve emperyalizm'den bahsetmiyen bu insanlar, küçük milletler için harbe girdiğini söyleyen İngiltere, Ermeniler tarafından öteden beri «Ruhlarının hırsızı» olarak vasfedilen, uzun bir zamandan beri «Ermenileri dar ağacında, Sibirya steplerinde görmek isteyen» Ruslar, bu defa Ermenilerin koruyucusu sıfatına bürünüp, kendi meclis ve dumalarında bu meseleyi konuşmaya başlamışlardır.

Ermeni milletinin, Türk milletine karşı işledikleri cinayetler ve yaptıkları ihanetler gayet açıktır ve vesikalarla ispat edilmiştir. Hem de de bu ihaneti, dil, din ve milliyetlerini sayesinde muhafaza ettikleri, her zaman şefkat ve merhamet gördükleri hükümetin hayat ve istikbali söz konusu olduğu o müdhiş günlerde o'nu arkadan vurmak, can alacak şekilde tertiplerini büyük bir intizam içinde yaptığı yine vesikalarla sabittir.

Osmanlı hükümeti her zaman kendilerinin haklarına hürmet, milli değerlerine riayet etmiştir. Milli ve mezhep işlerinde kendilerine büyük müsaadelerde bulunmuştur. Bunların karşılığında ihanet ve suikast görmüştür. Onlar kötülük ve nefret yaymayı, yabancı entrika ve fikirlerine âlet olmayı kendilerine daha uygun gördüler. Balkan harbinde Malkara, Keşan, Tekfur dağı'nda, Edirne'de en korkunç cinayetleri işlediler. Şark vilâyetlerinin ıslâhı meselesinde milli izzet-i nefsi lekeleyecek teşebbüslerde bulundular.

İstifade edilen kaynaklar :

1. Ermeni komitalarının âmâl ve harekât-ı ihtilâliyesi — Meşrutiyetten evvel ve sonra.
2. Berlin Ayastefanos muahedeleri.

GENÇ KALEMLER

Yaprak ve İnsan

Mehmed ÖKLÜ

Sonbahar'dayız... Yolda, bağda, bahçede... her yerde hışır hışır sarı yaprak ayağının altı.

İnsanlarda bir telâş... Kimi odun derdinde, kimi kömür derdinde. Kimi yiyecek ve giyecek derdinde.

Yaprak döken ağaçlardan söz etmek istiyorum :

Binlerce yaprağın hışır hışır toprağa uçuştuğunu görüyorum. Uçuşurken çıkardıkları hışırtı, ölüm yası gibi geliyor bana. İlkbahar ve yaz boyunca dem sürdükleri yerlerinden ayrılan yapraklar kışın toprak olup yokluğa karışacaklar.

İnsanoğlu bir yaprağa ne kadar benziyor.

İnsan gençlik çağında ilkbahar hayatı yaşar. Bu çağ altun çağıdır insanın. Günler, aylar, yıllar birbirini kovalar. İnsan gençlikten olgunluk çağına intikal eder. Yani yaprakların yaz hayatı gibi insan da yaz hayatına başlar.

Zaman geçer, sonbahar gelir çatar. Yaprakların benzi uçar. Olgunluk çağından sonra insanın ihtiyarlığı çöker. Tıpkı sonbahar yaprakları gibi yüzler solar, gözler dumanlanır, alınlar çizgilerle parçalanır.

Sararıp solan yapraklar rüzgârla toprağa düşmeğe başlarlar. Sonbaharını ikmâl eden insanların âhirete göçmesi gibi...

Sonbahar'da toprağa karışan yaprakların kışın çürüyüp toprağa karıştığı gibi ömrünün sonbaharında âhirete göçen insan da dördüncü devrede kabir hayatına intikâl ediyor. Yaprakla insan burada birbirinden ayrılıyor : Yaprak en sonunda yok oluyor. İnsan ise ikinci — ve ebedi — bir hayatın sürekli yolculuğuna başlıyor.

Ömrünün altın çağında yaşıyan tazeler! Sonbahar uzak değil.

Ey ömrünün olgunluk çağını yaşıyanlar! Size daha yakın o mevsim. Gece gündüz durmadan Cenab-ı Hakka yönelin ki, kış yolculuğunu rahat geçirip bahara(âhirete) yüz akıyla çıkın.

Allah baharını ve yazını kendisine kulluk ederek geçirenlerden, yeni ve ebedî bir hayata doğuş olan ikinci bir bahara yüz akıyla çıkanlardan eylesin...

HABERLER ve KRİTİĞİ

MAHKEME SAFAHATI

Halen mecmuamız mensubları aleyhine açılmış iki dava var. Bunlardan biri Amasya'da görülmektedir. Amasyalı kitabcı Sabri Hazer eski mes'ul müdürümüz Mustafa Koçyiğit aleyhine 5000 lira tazminat isteğiyle hakaret davası açmıştı. 14 Mart 1970 tarihinde yapılan duruşmaya mecmuamızın avukatı Ramazan Tunç katılmış ve aleyhimize gelen bilirkişi raporuna itiraz etmiştir. Dava 11 Nisan'a tâlik edilmiştir.

Diğeri ise mecmuamızın 91. sayısında «Hâdiseler-Düşünceler» sütununda neşredilen yazıyle, 312. sayılı kanun çiğnendiği iddiasiyle mecmuamız mensubu Ömer

Duruşmayı takib etmiye gelen topluluktan bir kısmı.

Bal ve Mustafa Koçyiğit aleyhine Konya'da açılmıştı. Dava konusu olan yazı daha evvel Savcılıkça Prof. Ayhan Önder'e inceletilmiştir. Bilirkişi Ayhan Önder yazının «Konya ve Kayseri olaylarını övdüğünü ve dolayısiyle T.C.K. 312. maddesini ihlâl ettiğini» beyan etmiştir.

Konya'daki davanın 4. duruşması kalabalık bir dinleyici kitlesinin merak, heyecan, ibret hisleriyle 3 Mart 1970 tarihinde Konya Toplu Basın Mahkemesi'nde yapıldı. Duruşmanın açılması üzerine mecmuamızın müdafii Avukatları Ramazan Tunç ve Tevfik Fikret Kılıçkaya söz alarak: «Konya ve Kayseri'de Komünizm'e karşı toplu olarak bir çok halk hareketleri oluyor. Mevzubahs yazıda açıkça hangi hâdise olduğu tasrih edilmemiştir. Binaenaleyh yazıyı Kanunun suç saydığı bir olaya hamletmeye imkân yoktur. Övülen olay kanuni olandır. 23 Temmuz 1968 tarihiyle mecmuamızın neşredildiği Eylül 1969 tarihi arasında mezkür şehirlerde bir çok olaylar olmuştur. Bunların hangisi kanuni, hangisi kanunsuz vilâyetten sorulmak suretiyle anlaşılsın» dedikten sonra tevsi'i tahkikat istedi, fakat mahkeme heyeti tarafından istek reddedildi.

Daha sonra müdafi Avukat T. F. Kılıçkaya sağ ve sol basında bu yazıdan daha şiddetli yazılar çıktığı halde takibat açılmadığını belirterek «Bu nevi yazılar medeni hayatın icabındandır.» dedi.

Yine müdafi Avukat söz alarak: «Bilirkişilerin bir ideoloji sahibi olduğunu, Ayhan Önder'in ise solcu olup mecmua ve mensublarını mahkûm edebilmek için teessüf edilecek bir şekilde suç aradığını ve ihdas ettiğini, aynı zamanda bilirkişinin bu raporunda kasıtlı hareket ettiğini, dolayısiyle bilirkişi raporunun reddedilerek daha âdil bir heyete yazının inceletilmesini istedi. Bu istek mahkeme heyeti tarafından kabul edilip, Ankara Toplu Basın Mahkemesinin tayin edeceği üç kişilik bir bilirkişi heyetine inceletilmesi kararlaştırıldı. Mahkeme 9 Nisan 1970 tarihine atıldı.

Mecmuamızın Avukatlarından Ramazan Tunç (solda) ve Tevfik Fikret Kılıçkaya (sağda) yı görüyorsunuz.

YAPAMAZLAR!...

Mevzu kıtlığından ve müşteri bulamayışından başı dönen İtalyan sinemacıları bir kısım sözüm ona Türk (!) artistleriyle anlaşarak Hz. Peygamberin hayatını filme almaya karar veriyorlar. Zannetmeyiniz ki, Hz. Peygamberi seviyorlar. Hayır, onlar Hz. Peygamber ve müslümanları asla sevmezler ve sevemezler. Ellerinden gelse islâmiyeti ve müslümanları yeryüzünden sürerler. Gayeleri 750 milyon müslümanın nefislerinden daha çok sevdikleri peygamberlerinden istifade ederek ceplerini doldurmaktır.

Eğer Hz. Muhammed'in (s.a.) hayatı filme alınacaksa, bunu ancak ona candan bağlı olan ve onun dini uğruna başını ortaya koymuş olanlar çevirebilir. Yoksa yaşayışları ve inanışları onun getirdiği nizamla taban tabana zıd olan kimseler İslâmın mukaddes ve muazzez simalarını temsil edemezler. Onların sahib ve mirascıları hakiki ve temiz müslümanlardır. Fakat bütün müslümanların gösterdiği tepki karşısında bu

Mes'ul müdür Mustafa Koçyiğit (sağda) ve yazarlarımızdan Ömer Bal'ı (solda) duruşma esnasında görüyorsunuz.

teşebbüslerinden vazgeçmek mecburiyetinde kalmışlardır.

Müslümanlar bir ve beraber olduğu müddetçe kimse onların mukaddes mefhumlarına dil uzatamayacaktır. Eğer biz sahip çıkarsak bu vatan ve din batmayacaktır.

«Sahipsiz olan vatanın batması haktır.
Sen sahip çıkarsan bu vatan batmayacaktır.»

DİNE BASKI

Güya Türkiye lâik bir devlet. Fakat Diyanet İşleri reisleri hükûmetlerin oyuncağı. Güya din ve vicdan hürriyeti Anayasa'nın teminatı altında. Bu memlekette din ve din adamı teminatı yoktur. Bazı zevat-ı muhteremce devlet memuru dahi kabul edilmeyen din adamlarının mukadderatı, rasgele kişilerin, kanunları indi tefsirleri ile, iki dudaklarından çıkacak bir çift söze terkedilmiştir. Bu milletin manevi mimarları olan din adamları son zamanlarda zindan zindan süründürülmeye başlandı. Gün geçmez ki herhangi bir vilâyette, herhangi bir din adamı tevkif edilerek zülme ve gadre uğramasın. Ne istiyor bu adamlar: Ahlâklı, samimî müslüman olalım, Kur'ana uyalım, doğru yolu bulalım, hakka uyalım. Bugün bazı kimselerce din adamı olmak cânî, hırsız, vurguncu olmaktan daha kötü ve daha tehlikelidir. 20. asırda din ve devletin birbirinden ayrıldığı iddia edildiği bir zamanda, din adamları ve din, üç-beş kendini bilmez gayr-i milli unsurun eline terkedilemez. Din adamını ve müslümanları sudan bahanelerle, yukarı makamlara jurnal ve tezvir edenler milletin sabrının tükenmek üzere olduğunu unutmamalıdırlar. Bu millet ekmeğiyle oynayanlara müsamaha edebilir, ama diniyle ve din adamlarıyle uğraşanları aslâ affetmez. Bu millet İstiklâl Harbi'ni dinine, vatanına ve topyekûn mukaddesatına uzanan elleri kırmak için din adamlariyle yan yana, omuz omuza yapmıştır.

DEVLET İÇİNDE DEVLET

Üyelerinin çoğu mason olan Rotary kulübü senelik toplantısında, toplantıya polisi almamış. Mutad olan cemiyetlerin kongrelerinin polis tarafından takib edilmesidir. Türkiye Cumhuriyeti kanunlarından faydalanarak kurulan bir cemiyetin, aynı devletin polis memurunu kongreye almayarak gizli yapması Devlete, Hükûmete meydan okumaktır. Bunun manası «Devlet içinde devlet»tir.

KUR'ÂN-I KERÎM'DEN BAHSETMEK

Şehrimiz (Konya) merkez va'ızlarından Muzaffer Yıldırım verdiği bir va'azdan dolayı tevkif edilerek Konya cezaevine habsedilmiştir.

Sebep olarak şu maddeler ileri sürülüyor:

1 — Arapların yahudilere yenilmelerine sebep, Kur'ân-ı Kerim'in emir ve hükümlerini tatbik etmemeleri ve İslâmiyetten uzaklaşmalarıdır.

2 — Namaz saatlerinde iş yerlerindeki idare âmirlerinin personele takındıkları ters tavır ve hareketler doğru değildir.

3 — Peygamber Hazreti İbrahim'in (A.S.V.) put kırmasını anlatması.

Tevkif edilen muhterem Vâiz
Muzaffer YILDIRIM

SEKS FİLMİ

Bir gazetenin yazdığına göre Türk filimcileri de seks filmi çevirmeğe başlamışlar. Bilindiği gibi bu nevi filimler karı-koca münasebetlerini kendilerine konu olarak alırlar. Büyük iddialarla ortaya çıkan filimcilik kısa zamanda iflâs etmiştir. Bugün Avrupa'da filim ve sinema zamanı geçmiş, fersude bir metadır. Artık ona ortaçağdan kalma bir hatıra gibi bakılmaktadır. İşin tam bu noktasında filim simsarları durumlarını kurtarmak, tatlı ve bol kârlarını devam ettirebilmek için insanların en zaaf noktasını yakalayarak, işe yeni bir veçhe vermişlerdir. Hayvanların dahi açıkça yapmaktan haya duydukları erkek-dişi münasebetlerini sıkılmadan seyircinin gözü önünde resimlere yaptırmak. Adiliğin ve cinsî sapıklığın bundan daha rezili düşünülemez. Ama bütün bu gayri meşru ve ahlâk yıkıcı faaliyetler filim kepazeliğinin yok olmaya doğru sürüklenişinin bir işaretidir. Artık garbın icad ettiği her kötü ve insanlık düşmanı buluşlar, insanlığı tatmin etmekten çok uzaktır. Garbın mülevvesatı bataklığa düşen ve kurtuluş için çırpındıkça gömülen kimsenin durumuna düşmüştür. Bir dereceye kadar cinsî arzuları tahrik eden, sahnelerle insanlık oyalanabilir, ama günün birinde balon gibi sönmeye mahkûmdur. Bizde ise, filim ve sinemacılık ayrı bir kepazeliktir. Kuruluşundan bu yana, Türk filimciliğinin yaptığı tek şey, din düşmanlığı, ahlâk düşmanlığı, milletin topyekûn maneviyatına kasd. Biz öyle zannediyoruz ki, Türk sinemacılığı seks filimi çevirme kararıyle içinde bulunduğu bataklığın derinliklerine doğru gömülmeye başlamış demektir. Temennimiz tertemiz gençliği ifsad için uğraşan, köhne ve satılmış zihniyetlerin, iştihalarının kursaklarında kalarak, teşebbüsleriyle beraber yok olup gitmeleridir.

ÖRNEK KURS BÜYÜK ALÂKA GÖRÜYOR

Antalya İmam-Hatip Okulu Mezunları Cemiyeti tarafından yetişkinlere islâmî bilgiler vermek üzere Antalya'nın çeşitli semtlerinde gece kursları açılmıştır. Kursla ilgili olarak aşağıdaki bilgiler verilmektedir.

Türk gençliğini ve aydınlarını mâ'nevî buhrandan, sapık ideolojilerden ve aşağılık duygusundan kurtarmak için mukaddes ve mâ'nevî ruhun aşılanması şarttır.

Yıllardır başıboş gâyesiz, mâ'nevîyatsız, köksüz ve sahipsiz olarak yetişen gençliğin mâ'nevî boşluğunu dolduracak, onun ızdırabını dindirecek ne gibi çalışmalarda bulunduk? (Devamı arka sayfada)

Sadece suçladık, ayıpladık. Dinini öğrenmek istiyenler de «Bu yaşta soru sormaya utanmıyor musun?» şeklinde olay ve istihza edildiler. Kendisine soru tevcih edilenler de fetva verme yetkisine sahip olmadığı halde rastgele verdikleri cevaplarla dinimizi zorlaştırmışlardır.

Muhterem hemşehrilerimiz, bilmiş olmalısınız ki Hak gelmeden bâtıl yıkılmaz. Menfeatperestlerin ve maskeli kimselerin İslâmdanmış gibi göstermeye çalıştıkları yabancı ideolojilerle hiçbir alâkanız olmamalıdır. Yüce dinimizin ilâhî kitabı Kur'ân-ı Kerim; okundukça insana zevk veren ve çok kolay öğrenilen ve öğretilen bir mukaddes kitaptır.

Bir müddet önce Antalya İmam-Hatip Okulu Mezunları Cemiyeti dört yerde ikişer ay süre ile gerçek dini bilgileri ve Kur'an okumasını öğreten gece kursları açmıştır. Dine, millete, vatana ve insanlığa hizmeti gaye edinen bu kurslar 16 Mart'ta başlamıştır. Bu kurslarda pratik usüllerle iki ay içerisinde mükemmel yüzünden Kur'ân okunması, ayrıca bir müslümanın bilmesi icap eden dini bilgiler (hurafelere yer verilmeden) ilmin ışığı altında gerçek yönüyle öğretilmektedir.

Kursu idare eden ve gerekli bilgileri veren şahıslar Dini Yüksek Okul Mezunu, tecrübeli ve ehliyetli kimselerdir. Kursa her yaştaki çeşitli tahsil ve meslege sahip kimseler katılabilirler.

Kıymetli meslektaşlarımızı bu örnek hareketlerinden dolayı tebrik eder, başarılarının devamını temenni ederiz.

ALMANYA'DA ÇALIŞAN İŞÇİLERİMİZİN TAHASSÜRÜ

Bir yazarımız Almanya'da çalışan dört işçimizin kendisine gönderdiği bir mektubu neşretti.

Mektupta işçilerimiz ile bir Alman ustabaşısı arasında boğaz köprüsü hakkında yapılan münâkaşadan bahsediliyor.

...Alman ustabaşısı işçilerimizle alay ederek : «Burada yüzbinin üzerinde Türk işçisi çalışıyor. Bunlar kuru ekmek, soğan yiyerek artırdıkları paraları Türkiye'ye yolluyorlar. Ama bizim dört mühendisimiz bir proje yaptılar. Sizin hepinizin senelerdenberi aldığınız paraları bir defada geri alıverdiler.» diyor. Bu hal çok ağırımıza gitti. Bizi adam, en kötü duruma soktu. Ama size sormak istediğimiz şu :

— Bizde de Teknik Üniversiteden mühendis çıkıyor her sene yüzlerce. Bunlar çarşaf kadar diploma alıyorlar. Neden bu köprünün projesini yapamıyorlar? Neden biz burada e...k gibi çalışıyoruz? Yazıklar olsun hepimize!...»

AMERİKA'DA MODERN BİR İSLÂM MERKEZİ KURULUYOR

Çok yakın bir gelecekte, New-York şehrinde, her bakımdan modern bir İslâm Merkezi inşa edilecektir. Merkezin mimarı Iranlı Dr. Ali S. Dadras'dır. Dr. Dadras ünlü bir mimar olup, New-York'daki Time-Life gökdelenini, Seagram binasını ve Metropolitan Opera Evini inşa etmiştir. 1080 kişilik camiden başka, merkezde, büyük bir kütüphane, müze, konferans salonları, lokanta, jimnastikhane ve Türk hamamları gibi tesisler bulunacaktır. İlk iş olarak, 6,967 metrekarelik bir alan sağlanmıştır. Alanın maliyeti 1,195,000 dolardır.

HÂDİSELER — DÜŞÜNCELER

(Baştarafı 2. sayfada)

İslâmî vazifelerimizi tam yapmış olmak için islâmî matbûatı desteklemek mecbûriyetindeyiz. Zamanımızda okumak şartıyle gazete, mecmua almaya muktedir olduğu halde almayan veya gayr-i islâmî matbûatı alanlar, servetlerinin ve verdikleri elli kuruşların mutlak hesabını Allah'a vereceklerdir.

Biz şöyle bir hesab yaptık. Bu memlekette en az altmış bin din adamı var. Bunlardan en az kırk bini günde iki gazete alabilecek durumdadır. Nihayet ayda otuz lira yapar. Şahsî zevklerimizden biraz kısıntı yaptık mı kâfidir. Eğer her din adamı iki kişiye, ikişer gazete almasını sağlasa — ki çalışılsa mümkün — iki yüz kırk bin gazete yapar. Bu çalışmanın daha da genişletildiğini düşünürsek islâmî gazetelerin herbirinin en az günlük satışının yüz binin üzerine çıktığını görürüz. Artık her gün bir veya iki, hatta daha fazla islâmî gazetenin alınması veya okunması İslâm'ın emrettiği cihâdın icâbıdır. Uyanık müslümanların bu yola girmeden lâf söylemiye hakları yoktur. Din adamları mutlaka bu çâreye baş vurmalıdırlar.

HİCRET

(Baştarafı 3. sayfada)

ayın aynı gününde vâsıl olmuştur. İleride, âhirete irtihalleri de ay ve güne rastlıyacaktır... Bugünkü kullandığımız HİCRÎ TAKVİM'in başlangıcı, Ashâb-ı Kirâm'a hicret izninin verilişi tarihine dayanır ki, Ashap SON AKABE BİATI'ndan hemen sonra Muharrem ayının başlarında hicrete başlamışlardı. Rasûl-i Ekrem'in hicreti ise, Ashâb-ı Kirâmın hicrete başlamalarından üç ay kadar sonra vukûa gelmiştir...

Bu sene, Hicrî mübârek yılın 1390 senesinde girmiş bulunuyoruz... Hicrî takvim, kamerî sene hesabına dayanır. AY, senelik 354 günde tamamlar. Güneş ise bu devrini ortalama olarak 365 günde bitirir. Bu duruma göre, Kamerî Sene (= AY YILI), Şemsî Sene'den (= Güneş Yılı'ndan) 11 gün daha kısadır (9).

Ay yılı ile Güneş yılı arasındaki bu 11 günlük fark, hicretin başlangıcından bugüne kadar 42 senelik bir zamana ulaşmış bulunuyor. Şemsî yıla göre hicret olalı 1348 sene, Kamerî seneye göre ise 1390 sene olmuştur. 1390 ile 1348 arasındaki fark ise 42 senelik bir zaman eder. Demek oluyor ki, meselâ bir HAC MEVSİMİ veya RAMAZAN AYI, Hicretten bu tarafa (42) defa (tam) yer değiştirmiştir... Böylece, arzın her noktasında bulunan müslümanlar üzerine RAMAZAN AYI ve HAC MEVSİMİ, 42 kere ayrı ayrı mevsimler içerisinde uğramış bulunuyor. Bu devr-i dâim, dünya hayatının sonuna kadar devam edecek ve ibâdetlerden bilhassa RAMAZAN ORUCU ve HAC ifâsında müslümanlar arasında tam bir müsâvât (eşitlik) sağlanmış olacaktır.

Hicret, evet O ne muazzam bir hâdise... O'nunla, küfrün bütün müştemelâtının tamamen silinip süpürleceği bir gün'e hazırlanıldı... O'nunla, İslâm mevzilikten cihan-sümûllüğe erişti...

Bütün İslâm Âlemine bu yeni yıl mubârek olsun... Cenâb-ı Hak'tan (c.c.) en hâlisâne temennîmiz odur ki, müslümanlar bu mubârek yeni yıl ile birlikte yeni bir ruh kazansınlar ve BÂTILLARA REDDİYE mücâdelesine girişsinler...

(9) Bu hususta yeterli ma'lûmat arzu edenler, Prof. Hamidullah Bey'in şu makalesine mürâcaat edebilirler : İslâmiyette Niçin Ay Takvimi Kullanılır : İslâm Düşüncesi, sayı: 1/48.

Köy Meselelerimiz

Süleyman ZENGİNOĞLU

İslâm'ın İlk Emri OKU mecmuasının düzenlediği **«Köylerimizi en kısa yoldan nasıl kalkındırabiliriz»** anketine katılmaktan kendimi alamıyacağım.

Bir köylü çocuğuyum. Kalkınmasını yürekten arzu ettiğim bir köyüm var. Allah'a çok şükür yol, su, câmi ve okul ihtiyâcımız temin edilmiştir. Ben bunların haricinde bir kalkınma istiyorum. Mesele : Köyümüze birleşerek bir kooperatif kuralım, bu kooperatif vasıtasıyle ferdin gücünün yetmediği birçok işler başarılır. Köyün yiyecek, içecek, yakacak maddeleri ile inşaat vesair hayvan ihtiyaçları kooperatif yoluyla köylünün hizmetine sokulsun. Bunlardan önemli olanlara öncelik tanımak suretiyle işe başlanılmalı.

Kooperatif hükümetin de köye sağladığı imkânları en iyi şekilde değerlendirerek, köyün yol, su, elektrik, câmi ve okul gibi ihtiyaçlarını temin eder. Bu işleri yaparken köylünün kendi malını değerlendirir. Köylüden sağladığı kârı yine köylünün hizmetinde kullanılır. Hasta olup da kendini tedâvi ettiremiyen bir-iki fakiri tedâvi ettirir. Evlenme çağına gelip de evlenemiyen fakirlere düğün yardımı yapar. Çocuğuna yüksek tahsil yaptırmak isteyenlere yardım eder. Böylece varlığını isbat eder. Var olmanın benliğini duyarak olaylara karşı kulağını kapamaz. Köyde eğitimi geliştirir. Arazisini işleyemiyenlere yardım eder. Köyde bir karış arazinin boş kalmaması için köylüyü eğiterek, hangi arazide hangi ürünün daha iyi yetişeceğini öğretir. Köylünün yetiştirdiği ürünü piyasaya en iyi şartlarla sürme imkânlarını arar. Köyde ortakları vasıtasıyle birliği kurar ve kuvvetlendirir. Haksızlıkların, iş yapmayıp gençlerin ahlâkını bozucu ırz ve ahlâk düşmanlarının, çoğunluk ve beraberliğin verdiği güçle, karşısına çıkar onları bertaraf eder, susturur.

Böylece köyde vatandaşlar yarınlarından emin ve müşkil durumlara karşı dayanıklı ve huzur içinde olurlar. Seneler ilerledikçe kooperatifin bakkalı, manifaturacısı, inşaat malzemesi satış yeri, terzi, berber, fırın, kütüphâne, misâfirhâne, eczane, taşıt aracı ve tâmirhâne gibi imkânları nisbetinde herşeyi olur. Bütün bunların köye sağlıyacağı imkânlar düşünülürse dağınık yaşama yerine birliğin ve birlikte disiplinli yaşamanın sonsuz faydaları görülür.

Hem köy kalkınır hem de gençlerin ahlâkı eğitilir. Gençler fakirlik ve işsizlikten ötürü kara kara düşünüp duracağı yerde işten anlar, iş güç sahibi olmanın zevki ile güler-yüzlü ve gürbüz olurlar. Böylece çalışma imkânlarını bulan halk maddî yönden kalkındığı gibi ahlâkî yönden de kalkınmış olur.

Bu işte muvaffak olmak için kalplerimizde şeytanın cirit atması yerine, îmân direğinin kurulması icâbeder. Çünkü şeytan böyle birlikten görülecek fayda yerine kalplere kuru vesvesesini doldurur. İnsanlar birbirini sevemez ve biri diğerinin kalkınmasını istemez olur. Şeytanı kalbimizden ve köyümüzden sürgün ettikten sonra imânımıza beş elle sarılarak işe güce atılmalıyız. Müslüman müslümana hile yapmaz, müslüman kendisine her hususta güvenilir kişidir.

Böylece imânımızı kuvvetlendirip birlik ve beraberliği, itimadı, kardeşliği sağlıyabilirsek dağınık düzen yerine derli toplu düzeni ve disiplinli çalışmayı seçeriz. Bu yol kalkınmanın en kestirme yolu olarak bizleri ebedî saadete götürür.

Hepimizin köy ve memleket kalkınmasında çalışmamızın gerektiği bir hakikattır. Bu vesile ile selâm ve hürmetlerimi arz ederim.

RİZE
Cemile UĞURLUCAN

1 — Köylerimizi en kısa zamanda nasıl kalkındırabiliriz?

Köy meselesinde başta gelen hamlemiz, manâ ve fikir alanında aynı fikir, aynı his ve düşünce beraberliği içerisinde imam, muhtar, öğretmen elele vererek köylerimizin kalkınmasında önder olarak hiçbir taraftan, merciden yardım talep etmeden kendi güç beraberliği içerisinde açılışmak lâzımdır. Kısaca köylerimizde okuma sevgisini yayarak cehâletten uzaklaşmak ve mutlu, mürefteh yarınlara kavuşmak arzusu ile her yönde gayret göstermek lâzımdır. Bu kalkınmak için şarttır denebilir.

2 — Köylerimizin maddî ve ma'nevî kalkınmasında en önemli hamlelerimiz neler olmalıdır?

Maddî ve mânevî fikir birliği içerisinde sistemli, plânlı çalışmanın netîcesinde muhakkak ki köylerimizin çehresi değişecektir bu vesile ile en önemli meselemiz imam ile öğretmenin elele vermesidir. Çünkü imam ile öğretmenlerimizin arası menfur düşmanlarımız tarafından açılmış, öğretmen imamı gerici, yobaz, örümcek kafalı ve terakkiye mâni kimseler olarak görmekte. İmam ise buna karşı belki daha sert tavır takınarak öğretmeni diğer bazı ideolojilerle itham ederek birbirini suçlamaktadırlar ve neticede büyük anlaşmazlıklar, huzursuzluklar meydana gelmektedir. İşte bu meseleye parmak basarak imam ile öğretmen arasını bulmak lâzımdır.

Bundan sonraki hamlelerimiz de sırasıyle ziraatte, hayvancılıkta, okuma-yazma eğitiminde her türlü tabi kaynaklarımızda, günümüzün teknik ve ilmî metodlarıyla gücümüzün yettiği kadar çalışma hamlelerimizi taksim etmek, köylerimizi maddî ve ma'nevî kalkındırmak en az köylerimizi bir küçük şehire benzetmek olacaktır. Hamlemiz ve idealimiz bunlar olmalıdır.

Gayret köylü vatandaşlarımızdan, tevfik ise yalnız ALLAH'tandır. MANİSA

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M. Akif Yalçınöz - OSMANİYE* — İstediğiniz sayılar gönderildi. Arkadaşınız Veysel Usta kardeşimiz abone kaydedildi. Abone numarası : 14871'dir. Selâm ve teşekkürler.

★ *M. Ahmed Aslanoğlu - MALATYA* — 96. sayıda neşredilen mevzubahis haber, İbn-i Sa'dın «Et-Tabakât'ül-Kübrâ» adlı eserinin 6. cildinin 172. sahifesinde kayıtlıdır. Müracaat edebilirsiniz. Selâmlar ve bu merakınızdan dolayı size sonsuz teşekkürler...

★ *M. Süleyman Tan - SİVAS* — Göndermiş olduğunuz mektubunuzu aldık. İsteğinizi cânü gönülden yerine getirdik ve sizi abone kaydettik. Aboneniz 96. sayıdan itibaren başlamıştır. Yıllık abone bedeli olan 12 TL.'sını gönderirseniz aboneniz 107. sayıya kadar devam edecektir. Selâmlar.

★ *M. Süleyman Alp - Elmalı/ANTALYA* — İstediğiniz sayı adresinize postalanmış ve arzunuz üzerine adresiniz değiştirilmiştir. Aboneniz 95. sayıda bitmiştir. Selâmlar...

★ *M. Abdülkadir Güler - KIZILTEPE* — OKU'ya karşı duyduğunuz yakın ve samimi alâkaya teşekkür eder, bütün okuyucularımızın ve müslümanların sizin gibi şuurlu ve uyanık olmasını temenni ederiz. İnşaallah ekilen tohumlar boşa gitmiyecek ve en gür edâ İslâmın olacaktır. Ayrıca okumayı arzuladığınız mecmuamıza aboneniz yapılmıştır. Selâmlar...

★ *M. İsmail Tirelioğlu - ÖDEMİŞ* — Aboneniz yapılmıştır. Abone numaranız 15039'dur. Selâm ve sevgiler...

★ *M. Bekir Birgül - Develi/KAYSERİ* — Candan okumayı arzu ettiğiniz mecmuamıza aboneniz yapılmıştır. Abone numaranız 15040'dır. Parayı posta havalesi ile adresimize gönderirsiniz. Posta havalesine lütfen abone numaranızı yazmayı ihmal etmeyiniz. Selâmlar...

★ *M. İsmail Tunca - EDİRNE* — Maalesef bu türlü zihniyete sahip şahıslar memleketimizde gün geçtikçe çoğalmaktadır. Bunların karşısında durabilmek için, daha fazla birbirimize yakınlaşmamız ve şuurlu, temkinli adımlar atarak ilerlememiz gerekecektir. OKU gibi Allah (c.c.) rızası için çalışan ve maddî sıkıntılar içinde, güçlükle ancak şuurlu müslümanların yardımları ile ayakta duran bir mecmuaya «dışardan besleniyor» diyenleri İslâm düşmanı ve vatan haini olarak vasıflandırabiliriz. İstediğiniz 78. sayı adresinize postalanmıştır. Selâm ve saygılar...

★ *M. İsmail Kayan ve Mehmet Ceylân - Kütahya* — Abone kaydedildiniz. Abone numaralarınız sıra ile 14986 ve 14987'dir. Selâmlar...

★ *M. Servet Adalı - ALMANYA* — Küfür diyarında islâmî safvetinizi muhafaza etmeniz ve onu iyi anlamak için gayret sarfetmeniz bizleri cidden çok sevindirmiştir. Aboneniz yapılmış ve gönderdiğiniz para elimize geçmiştir. Müsterih olabilirsiniz. Selâm ve sevgiler...

★ *M. Sami Tüfekyapan - NEVŞEHİR* — 95. sayıdan itibaren arzunuz üzerine abone kaydedildiniz. Abone numaranız 14922'dir. Selâmlar...

★ *M. Yaşar Şaşmaz - DENİZLİ* — Çalışmalarınız bizlere güç vermektedir. Çalışmalarınızın daha verimli ve başarılı olmasını temenni ederiz. İsimlerini bildirdiğiniz yedi arkadaşınızı da abone kaydettik. Selâm ve sevgiler...

★ *M. İsmail İnceç - KÜTAHYA* — Özlemini çektiğiniz OKU Mecmuasına aboneniz yapılmıştır. Abone numaranız 15042'dir. Selâmlar...

★ *M. Rıza Tozlu - GÜMÜŞHANE* — İsimlerini bildirdiğiniz on arkadaşınızı da abone kaydettik. Bu türlü çalışmalarınızın devamını bekler ve derslerinizde hayırlı başarılar dileriz. Selâm ve sevgiler...

★ *M. Eyyup Aydın - CEYHAN* — OKU'nun yaşaması siz okuyucularımızın gayretlerine bağlıdır. Sizlerin gayretleri bizlerin çalışma gücünü artırmaktadır. İstediğiniz sayılar adresinize gönderilmiş ve isimlerini bildirdiğiniz arkadaşlarınızı da abone kaydettik. Selâm ve sevgiler...

★ *M. Şükrü Alpun - ELAZIĞ* — Göndermiş olduğunuz 24 lira hesabınıza işlenmiştir. Aboneniz 113. sayıya kadar devam edecektir. Bazı ufak tefek hatalar için bizleri mazur göreceğinizi umarız. Selâmlar...

★ *M. Rasim Sakin - ALMANYA* — Aboneniz yapılmıştır. Dış memleketlere yıllık abone bedeli 16 liradır. Halen elimizde bütün sayılar mevcut değildir. Arzu ederseniz diğer sayıları gönderebiliriz. Göndereceğiniz havaleye lütfen 15158 nolu abone numaranızı yazmayı unutmayınız. İşlerinizde hayırlı başarılar dileğiyle sonsuz selâmlar...

★ *M. Mustafa İnam - SEYDİŞEHİR* — Aboneniz yapılmıştır. Abone numaranız 14921'dir. 90. sayıyı adresinize postaladık. Selâmlar...

★ *M. Ahmed Kazancı - ISPARTA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 87'de bitmiştir. Makbuz No.'nuz 34666'dır. Selâmlar.

★ *M. Zekeriya Önler - ERZİNCAN* — Havalenizi aldık. Aboneniz 108'de bitecektir. Mak. No.'nuz 34665 dir. Selâmlar...

★ *M. Halil Horzum - KÜTAHYA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 93'de bitmiştir. Mak. No'nuz 34664'dür. Selâmlar.

★ *M. Emin Özsoy - AMASYA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 82'de bitmiştir. Mak. No'nuz 34663'dür. Selâmlar.

★ *M. Süzi Ocak - AMASYA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 111'de bitecektir. Mak. No'nuz 34662'dir. Selâmlar.

★ *M. Hidâyet Özdemir - Çomaklı/KORKUTELİ* — Havalenizi aldık. Abonneiz 99'da bitecekdir. Mak. No'nuz 34661 dir. Selâmlar.

★ *M. Ahmed Mercimek - MALKARA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 112'de bitecektir. Mak. No'nuz 34694 dür. Selâmlar.

★ *M. Ahmed Uyar - ADAPAZARI* — Havalenizi aldık. Aboneniz 108 de bitecektir. Mak. No'nuz 34695'dir. Selâmlar.

★ *M. Hilmi Avcı - ADAPAZARI* — Havalelerinizi aldık. Aboneniz 108'de bitecektir. Mak. No'larınız : 34696 ve 34697'dir. Selâmlar.

★ *M. Behçet Toy - TEKİRDAĞ* — Havalenizi aldık. Aboneniz 103'de bitecektir. Mak. No'nuz 34693 dür. Selâmlar.

★ *M. Selâhaddin Çuhadar - TARSUS* — Havalenizi aldık. Aboneniz 108'de bitecektir. Mak. No'nuz 34609'dur. Selâmlar.

★ *M. Hayri Karaca - GÖRDES* — Havalenizi aldık. Aboneniz 109'da bitecektir. Mak. No'nuz 34692'dir. Selâmlar.

★ *M. Cahid Ünal - FETHİYE* — Havalenizi aldık. Aboneniz 141'de bitecektir. Mak. No'nuz 34691'dir. Selâmlar.

★ *M. Nevzat Canlı - MANİSA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 114'de bitecektir. Mak. No'nuz 34690'dır. Selâmlar.

★ *M. İbrahim Yılmaz - Gölbaşı/ANKARA* — Abone kaydedildiniz. Aboneniz 101'de bitecektir. Mak. No'nuz 33822 dir. Selâmlar.

★ *M. Ahmet Şençopur - İSPARTA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 102'de bitecektir. Mak. No'nuz 34680'dir. Selâmlar.

★ *M. Metin Daldal - BURSA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 110'da bitecektir. Mak. No'nuz 34679'dur. Selâmlar.

★ *M. Muzaffer Gıcı - SİVRİHİSAR* — Havalenizi aldık. Aboneniz 107'de bitecektir. Mak. No'nuz 34678'dir. Selâmlar.

★ *M. Bekir Karakaya - ELAZIĞ* — Havalenizi aldık. Aboneniz 107'de bitecektir. Mak. No'nuz 34677'dir. Selâmlar.

★ *M. Münir Uçar - TARSUS* — Havalenizi aldık. Aboneniz 105'de bitecektir. Mak. No'nuz 34676'dır. Selâmlar.

★ *M. Mehmed Ballısoy - BURSA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 106'da bitecektir. Mak. No'nuz 34644'dür. Selâmlar.

★ *M. Osman Yavuz - CİZRE* — Havalenizi aldık. Aboneniz. 98'de bitecektir. Mak. No'nuz 34642'dir. Selâmlar.

★ *M. Seyid Talalıoğlu - KAYSERİ* — Havalenizi aldık. Aboneniz 107'de bitecektir. Mak. No'nuz 34641'dir. Selâmlar.

★ *M. Ahmed Esendemir - KAYSERİ* — Havalenizi aldık. Aboneniz 122'de bitecektir. Mak. No'nuz 34640'dır. Selâmlar.

★ *M. Ömer Usluer - BURDUR* — Havalenizi aldık. Aboneniz 103'de bitecektir. Mak. No'nuz 34639'dur. Selâmlar.

★ *M. Osman Sülev - KÜTAHYA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 107'de bitecektir. Mak. No'nuz 34638'dir. Selâmlar.

★ *M. Nuri Halköver - KÜTAHYA* — Havalenizi aldık. Aboneniz 106'da bitecektir. Mak. No'nuz 34637'dir. Selâmlar.

★ *M. Sâlim Sezer - AYDIN* — Havalenizi aldık. Aboneniz 103'de bitecektir. Mak. No'nuz 34636'dır. Selâmlar.

★ *M. Hasan Kâğızman - ZİLE* — Havalenizi aldık. Aboneniz 103'de bitecektir. Mak. No'nuz 34635'dir. Selâmlar.

BÜYÜK KAPI — EK»

Üstâd Necip Fazıl'ın eşsiz kaleminden çıkan bu eser, sizlere İslâm velilerinin hayatlarını takdim ediyor.

Fiatı : 5 Liradır.

Tenzilât : % 30

İdarehanemizden temin edilebilir.

Muhterem Okuyucumuz!

ŞU KIYMETLİ KİTAPLARI OKUDUNUZ MU?

1 - DÖRT RÜKÜN

(Kitap ve Sünnetin ışığında)

Namaz, Zekât, Oruc, Hac geçmiş dinlerle mukayeseli **EBU'L HASEN ALÎ HASENİ EN-NEDVÎ**'den terceme **308 sahife 10 lira, ciltli 15 lira.**

2 - YENİDEN İSLÂMA

Çok mühim mevzûlarda 12 Konferans ve Makale **EBU'L HASEN ALÎ HASENÎ EN-NEDVÎ**'den terceme **188 sahife, 5,5 lira, 1. hamur lüks ciltli 11 lira.**

3 - RİSÂLE-İ KUDSİYYE

(Terceme ve Şerhi)

ŞAH NAKŞIBEND (K.S.) Hazretlerinin sohbetlerini büyük Halifesi **HÂCE MUHAMMMED PÂRİSA** (K.S.) yazdı. Dilimize çevrildi. **96 sahife 3 lira.**

4 - DÎNÎ HİKÂYELER

Raşid Halifeler **EBÛ BEKİR - ÖMER - OSMAN - ALİ** (R.A.) nın hayatları... Arapçadan terceme 20 küçük kitap halinde... **Tamamı naylon torba içinde 12 lira.**

MUTLAKA OKUMANIZI TAVSİYE EDERİZ...

İsteme adresi :

İSLÂMÎ NEŞRİYAT

BU DÖRT KİTABI İSTEYEN OKU okuyucusundan posta masrafı alınmaz ve 3 liralık güzel bir kitap hediye olarak ilâve edilir.

İSLÂMÎ NEŞRİYAT

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU
Yazı İşleri Müdürü :
H. Hüseyin AKGÖZ
İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 20.4.1970

SEN

Mü'min; yüce Mevlâsı'nın aşkıyla yanar hep,
Bâtılları çiğner, yönelir HAKK'a koşar hep,
Sevây-ı cemal uğruna, coştukça coşar hep,
Zorlukları, engelleri, arslanca aşar hep,

İhlâsla amel, bilgi, cihâd din'de esastır,
İslâm'da, zafer hep, çalışan millete hastır.

Farzdır sana, ilhadları, İslâm'da gidermek,
Volkanlaşan îmanla cihâd zevkine ermek,
Dâvâmıza mâni olacak putları sermek,
Kudsîlere tekrar yine kudsiyyeti vermek,

İhlâsla amel, bilgi, cihâd din'de esastır,
İslâm'da, zafer hep, çalışan millete hastır.

Bin kükreyen arslan gibi haykırmalısın sen,
Kalbindeki tâğutları hep kırmalısın sen,
Bâtıllara, îmanla kilit vurmalısın sen,
Alçakları, zâlimleri durdurmalısın sen.

İhlâsla amel, bilgi, cihâd din'de esastır,
İslâm'da, zafer hep, çalışan millete hastır.

Putlar, yere girsin yüce heybetli sesinden,
Lâvlar, erisin kül gibi, keskin nefesinden,
Düşman geberip, geçmeli menfur hevesinden,
Kahrolmalı zâlim, KUDURAN VESVESESİNDEN.

İhlâsla amel, bilgi, cihâd din'de esastır,
İslâm'da, zafer hep, çalışan millete hastır.

Nuri BAŞ

FİATI : 1 LİRA

Sayı : 99 MAYIS 1970

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ ZELZELE
★ KUR'AN-I KERİM
Onunla hidayete ermek
★ Fetih ve Fatih
★ İman ve Küfür
★ Dünyayı kemiren kurt
★ Sözler ve İnsanlar
★ İslâma karşı yobazlık
★ Kurtuluş yolu
★ Cemiyetimiz ve Terakki
★ Rüya
★ Röportaj
★ Köy meselelerimiz

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER — DÜŞÜNCELER

CEMİYETİMİZ bugün tarihte büyük muannitlerin ceberûtu altında imansızlık sar'asına tutulmuş kavimlerin ihtilâçları içinde kıvranmaktadır. Çünkü milletimizi ayakta tutan eskimez ve pörsümez kıymetler gönüllerde mahkûm edilmiştir. Bu kıymetler, durgun halden kurtulup hummalı bir aksiyon haline gelmediği için de cemiyet hastadır, üniversite buhranlar içindedir. Tarih boyunca istikrarlı devletler kurmuş, dünyaya nizam getirmiş milletin son vatan parçasında ve onun hiçbir müessesesinde bugün istikrar yoktur. Her yerde anarşi, her yerde ihtilât. İşin en kötüsü de bazı özerk kurumların ve onların yöneticilerinin, bu bunalımları besleyecek, bu ihtilâçları emzirecek kadar ihanet içinde olmalarıdır. Çünkü bu kişiler ve onların sevk ü idare ettiği kurumlar, nizam-sever milletin ruhunda nizama karşı şüpheler uyandırmağa muvaffak olmuşlardır. İşte onları eskimez ve solmaz ebedî yeniyi eskiliğe mahkûm etme cür'etini tanzimatla yaşıt bu şüpheye dayandırmaktadırlar. Şimdi öz müesseseleri yıkılmış, ruhu inkâr edilmiş bu millet, şüphe ve tereddütlerin girdabı içinde kendini aramaktadır. Niyet manzumesinden biz yeni girdiğimiz medeniyet manzumesinde kendimizi bulamıyoruz. Bütün giriftliğiyle ruhumuzu bulduğumuz ve derinliğine müessir olduğumuz islâm medeniyetinden kopuşumuz bizim için bir kültür emperyalizmine maruz kalmıştır. Bizce bütün buhranların sebebi budur. Yıkılan kıymetlerin yerini doldurama-yıştır.

Bugün sol yumruklarını hınçla havaya kaldıran aldatılmış gençlik bozukluğuna inandıkları sosyal adaleti bilmezler ki ilk defa bozanlar, kafalarını buna göre şartlandıranlardır. Memlekete huzur ve istikrarın temini, sadece sol yumruğa kalmış değildir. Henüz sağ elin işaret parmağına hiç bir sol yumruk inememiştir. Eğer, millet evlâdını buhranlar içine itenler, bu neticeyi bekliyorlarsa bu, kendileri için de hoş bir serencam olmayacaktır.

Çok yakın bir geçmişte gençliğin en büyük meselesi üniversiteye girebilmektir. Şimdi ise on yıl evvel hasretini çektiği çağın sadece maddesini değil manasını da kundaklamakla meşgul. Bugün üniversitede adam öldürmekte ilim düşmanlığı yapılmaktadır. 200 yıllık rahle'i tedrisi pencereden atarak ilim düşmanlığını perçinlemiştir. Hergün tahribat neticesi meydana gelen zarar yüzbinlerin üzerindedir. Görülüyor ki o, ruh ahlâk disiplininden mahrumdur. Onun maceraperestliği, fideliğine emeği geçenler tarafından bile artık tasvip edilmiyor ve «haytalar» diye serserilikle itham ediliyor. Çok acı tercübelerle on yıl geçtikten sonra sol yumruklarını kaldıranlar artık sevimsiz hale gelmiştir. O halde millet evlâdını birbirine kırdırmadan otiriteyi hâkim kılmak gerek. «Özerklik» yarası almış müesseselerin muhtariyetin hududunu çizmek lâzım. İlmin rencide edilen haysiyyetini, hudûdunu çizmek lâzım. Yahudi sermayesiyle işleyen ve birbiriyle SEKS müsabakası yapmaktan başka işi olmayan histerik basın canavarını hizâya getirmek lâzım. Milletin sesini aksettirmiyen T.R.T'yi ıslâh etmek lâzım.

İslâmın İlk Emri
O K U

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU
Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR
İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 8.5.1970

ZEL-ZELE

YER, ŞİDDETLİ SARSINTI İLE SARSILDIĞI, İÇİNDEKİLERİ DIŞARIYA ÇIKARIP ATTIĞI VE İNSAN : «BU ARZA NE OLUYOR?!» DEDİĞİ ZAMAN!.. İŞTE OGÜN (arz, iyi ve kötü, üzerinde ne işlendiğinin) HABERLERİNİ ANLATACAKTIR.
Zilzâl sûresi, 1-4

AKIL sahipleri için KÂİNÂT TABLOSU'na her an binbir türlü ilâhî nakışlar çiziliyor!.. Varlık âleminin gerçek hâlikı ve sâhibi olan Yüce Allah'ın (c.c.), beşer mantığını şaşırtan tecellilerini tabiatın her sahnesinde görüp de bu rabbânî kudretin karşısında ibretle irkilmemek ne mümkün?

Şu âlem, hudutsuz kudretin kaynağı bir yüce SAN'ATKÂR'ın eşsiz bir san'at eseri... Her köşesinde O'nun nakşı var! Bu harikulâde nakş ve san'at içinde, kişi düşünmekten şaşkın... Dil o san'atı târiften, akıl onu idrakten âciz kalmış!.. Güneş sisteminin akla hayret verici mükemmel nizamı, semâda biri diğerine çarpmadan kaynaşan seyyâreler, en mükemmel bir nizâm içinde gece ve gündüzün durmadan birbirini kovalayışı karşısında düşünen insanoğlu dehşet içerisinde!..

Atom denilen en küçük zerre içinde gizli akıl almaz kuvvet ve dehşetengiz mîzan karşısında parmağı ağzında kalan insan, bu ince, harikulde san'atı şaşkın şaşkın tefekkür ederken, birdenbire korkunç gürültülerle irkiliyor. O ne?!. İnsanoğlunun altında uslu uslu uyuyan kürre-i arz, korkunç homurtularla tuğyan ediyor!.. Sırtındaki hamulesini, sanki asırların verdiği bir yorgunluk gazabıyle hoplatıyor, sonra yarılarak korkunç sinesine çekip mahvediyor!.. Ve buna ZELZELE diyorlar...

Nedir o zelzele denen şey?.. Yer altındaki ergin madenlerin, kendilerine has kimyevî değişimler geçirirlerken meydana gelen infilâkın te'siriyle arzın patlaması mı?.. Veya, ma'denî tuzların, yeryüzünden sızan sularla eriyip, boşalan mevzîye toprağın yerleşmesiyle meydana gelen arz sarsıntısı mı?..

Kâinâtın bütün seyrânını madde gözüyle görüp, tabiî hâdisâtı basit zahirî sebeplere bağlamakla meşhur tabiatçı(materyalist), maddeci henüz zelzele denilen âfetin tam ta'rifini yapmış değildir.

Tabiatçının, basit bir tabiî hâdiseye ircâ etmek istediği zelzeleye bu türlü gözle bakmak akıllının işi olmasa gerek!.. Arzın, boşalan mevziine yerleşmesi esnasında meydana gelen sarsıntı ile, birkaç saniye içinde defalarca yeri korkunç gürültülerle sarsan müthiş kudreti, insanoğlu ayırdedecek kadar her halde akıllıdır! Bir hat üzerinden birdenbire gelip geçen zangırtı, tabiatçının bize demek istediği ZELZELE TARİFİNE hiç de benzemiyor!..

Gerçi Yüce HÂLIK (c.c.), her hâdisenin bir maddî sebebini halketmemiş değildir... Fakat bir tabiatçı, her nekadar yağmur ve karın yağış şeklini madde cihetinden izâh ediyor ve birtakım fizikî formüllerle bu hâdiseleri basit bir asla döndürmek istiyorsa da, ibret sâhibi insan, bu ve buna benzer tabiî hâdiseler karşısında bambaşka bir tavır takınır... Milyarlarca kar tânesinin birbirine çarpmadan, kilometrelerce yukarılardan en ideal bir nizam içinde inişindeki gizli ilâhî kudret, erbab-ı ukûlün ibret nazarlarından elbette kaçmaz! Hele o kar tanelerindeki akıllara durgunluk veren eşsiz nakşa ve inceliğe ne demeli?.. Herhalde «Tesâdüf» değil! Ve bu buzdan çiçekler, sırf hava sıcaklığının değişimiyle meydana gelmiş de değiller... İşte bu yüzden akıl sâhipleri, onu en nârin bir nakışla süsleyen gizli bir EL'in varlığına inanırlar...

Maddeci ve onun gülünç ta'rifiyle zihinlerinin feri kaçmış bedbahtlar, âlemdeki gizli kudretin körüdürler! Bu yüzden onlar, tabiî âfetlerle perişan olmuş felâketzedelere karşı merhametsizdirler del.. En inatçı ve kart mülhitlerin bile, arzın hoyrat sarsıntıları içinde çâresiz kalınca «Allah, Allah!» demekten kendilerini alamadıkları bir mutlak ilâhî kudretin en canlı tezâhür sahnesi olan zelzele, âciz bakışlarımız önünde, memleketimizi yine hırpalıyor...

Müslüman kardeşlerimiz bu âfetin acısı içinde kıvranıp, binlerce ölü ve yaralı verirken, üzüntümüzü katmerleştiren bazı acıklı durumlar oldu. Felâkete uğrayan binlerce insan aç, susuz, bîilâç, sefil ve perişan yalnız bırakıldılar!.. Şu meşhur hayır müessesemizin tutumu ne kadar atıl ve insafsızca oldu! Felâkete uğrıyan yerlerle irtibatın kurulamadığını gazeteler yazdıkça içlerimiz sızladı!.. Yerli ve ya-

(Devamı 24. sayfada)

Yusuf IŞICIK

Yazan :
es-Seyyid SÂBIK

Kur'an-ı Kerim O'nunla Hidayete ermek (1)

— II —

Terceme eden :
Ahmed GÜRTAŞ

ALLAH'ın kitabı, akîdeyi bu kolaylıkla ve akılların, itaat edip hükmüne uymaktan başka bir şey yapamayacağı bu mantıkla izah ve beyan eylediği gibi, aynı şekilde insanlara namaz, zekât, oruç, hac, zikir, fikir, dua, cihad, ihlâs, tevekkül, recâ ve ümit, haşyet, sevgi ve tevbe gibi ibadetlerin yollarını da çizmektedir. Ta ki bu ibadetler insanları Allah'a bağlasın da nefisleri terbiye görsün, iradeleri kuvvetlensin, ruhları azzet ve şeref derecelerine yükselsin, bu hayatın madde ile ilgili kısmından sıyrılıp nur ve hidâyet dilemek, hayattaki emanetleri yerine getirmeğe yardım istemek için yaratıcısına yönelsin :

«De ki : Namazım, ibadetlerim, hayatım ve ölümüm Âlemlerin Rabbı Allah içindir. O'nun bir ortağı yoktur. Müslümanların ilki olarak böylece emrolundum.» (2).

Bu ibadetlerin hepsi kolay olup, bunlarda hiçbir meşakkat ve zorluk da yoktur :

«...Allah size kolaylık ister, zorluk istemez...» (3).

«...O (Allah), din (işlerin) de üzerinize hiçbir güçlük de yüklemedi...» (4).

«...Doğrusu Allah insanlara şefkat gösterir, merhamet eder.» (5).

Kur'an-ı Kerim ahlâkî yönlere, umûmî ve husûsî âdâba ve ferdi ıslah edip, cemiyeti yükseltecek faziletlere de ışık tutmuştur. İnsan topluluklarının olgunlaşması ve yeryüzünde Allah'ın halifesi olmaya lâyık olacağı dereceye ulaşması için bu faziletlere davet hususunda ısrar etmiştir :

«Hiç şüphesiz Allah size, emanetleri ehline teslim etmenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder.» (6).

«(Ey Muhammed) De ki : Allah'ın, kulları için yarattığı zinet ve temiz rızıkları haram kılan kimdir? De ki : Bunlar, dünya hayatında iman eden kimselerindir, kıyamet gününde de yalnız onlar içindir. Bilen kimseler için âyetlerimizi böylece uzun uzun açıklıyoruz. De ki : Rabbım, sadece açık ve gizli fenalıkları günâhı, haksız yere tecavüzü, hakkında hiçbir delil indirmediği şeyi Allah'a ortak koşmanızı, Allah'a karşı bilmediğiniz şeyleri söylemenizi haram kılmıştır.» (7).

Buna ilâve olarak Kur'an-ı Kerim insanı, yine kendisi gibi bir insan olan kardeşine bağlayan esasları koymakta, husumeti defetmek ve kavgayı kaldırmak için gerek yardımlaşma ve gerekse diğer muâmelâtta fertler arasındaki bağların hududunu çizmektedir.

Yine Kur'an-ı Kerim evlenme, boşanma, vasiyyet, mîras gibi aile hukukunu nizama sokan kaideler koymaktadır. Keza alış-veriş, rehin, icâre gibi insanlar arasındaki muamelelere müteallik medenî hukuku, katil, sirkat gibi kısas ve cezalara müteallik ceza hukukunu, muharebe, harb ve sulh anlaşmaları ve islâm devletinin diğer devletlerle alâkası gibi hususlara müteallik harb hukukunu, keza âdil bir idare ve rejime müteallik siyâsî hukuku tanzim eden kaideler vaz'etmektedir.

Bunun yanında izin isteme, selâmlaşma ve utanma gibi içtimâî âdâbı da beyan etmektedir.

Kur'an-ı Kerim'in bütün bunlardan gözettiği gaye kâmil bir mü'min, müslüman bir aile, faziletli bir toplum ve düzgün bir idare vücuda getirmektir. Ta ki bunların hey'et-i mecmuasından hak ve adâleti ayakta tutan, zulmü kaldıran, düşmanlığı yok eden kuvvetli bir islâmî seciyye vücud bulsun ve böylece insanlar yeryüzüne vâris olma durumuna gelsin :

«Andolsun, Tevrat'tan sonra Zebur'da da yazmışızdır ki arza (ancak) sâlih kullarım mirascı olur.» (8)

«Musâ, milletine : Allah'tan yardım dileyin ve sabredin. Yeryüzü şüphesiz Allah'ındır, kullarından dilediğini ona mirascı kılar. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanlarındır, dedi.» (9)

Bu gaye, bütün dinlerin ve bütün peygamberlerin müşterek gayesidir :

«Andolsun ki, biz elçilerimizi açık açık bürhanlarla gönderdik ve insanların adâleti ayakta tutmaları için, beraberlerinde de kitâbı ve mizânı indirdik. Bir de kendisinde hem çetin bir sertlik, hem de insanlar için menfaatler bulunan demiri indirdik. Çünkü (bununla) Allah, kendisine ve peygamberlerine gıyaben kimlerin yardım edeceğini belli edecektir. Şüphesiz ki Allah en büyük kuvvet sahibidir, yegâne galibdir.» (10)

İşte bütün bunlar Kur'an-ı Kerim'in lebâleb dolu olduğu ta'limât ve prensiplerin bir hülâsası, Cenab-ı Hakkın, zaman ve mekânın değişmesi ile değişmeyen yüksek ve insânî bir hayat için çizmiş olduğu doğru ve düzgün yolun ta kendisidir.

Bu prensipler güneş, hava ve gıda gibidir ki, hiçbir kimse bunlardan müstağnî kalamaz ve bunlarsız kimse yaşayamaz :

«İşte biz sana da (Habibim), böylece emrimizden bir ruh (Kur'an) vahyettik. Halbuki (vahiyden evvel) kitâb nedir, iman nedir, sen bilmezdin. Fakat biz onu bir nûr yaptık. Bununla kullarımızdan kimi dilersek ona hidayet veririz. Şüphesiz ki sen herhalde doğru bir yolun rehberliğini yapıyorsun.» (11)

Kur'an-ı Kerim'in mümeyyiz vasıfları ve hususiyetleri :

1. Yukardaki ta'limât ve prensiplerle Kur'an-ı Kerim diğer kitaplardan ayrılmış ve imtiyazlı bir duruma yükselmiştir. Çünkü Kur'an-ı Kerim gerek Tevrât, gerek İncil ve gerekse Cenab-ı Hakkın indirmiş olduğu diğer tavsiye ve emirlerin bir hülâsasıdır. Bu vasıfları dolayısiyle, tesiri, doğru yola götürmesi, mevzuu ve gayesinin yüksekliği hususunda hiçbir kitâb Kur'an-ı Kerim'le boy ölçüşememiş. hatta O'na yaklaşamamıştır. İşte bu sebeple Kur'an-ı Kerim, mutlak manâda kitabların efendisi ve en üstünü olmuştur :

«(Ey Habibim), Kur'an'ı, önce gelen kitabı tasdik edici ve ona şahid olarak, gerçekle sana biz indirdik...» (12).

2. Bu ta'limât ve prensipler, beşerin hidâyeti için Allah'ın son sözüdür. Cenab-ı Hak, bu prensiplerin dünya durdukça durmasını murad etmiş, tahrif ve tağyir kasdı ile bir elin uzanmasından bunları muhafaza buyurmuştur :

«...Halbuki O (Kur'an), cidden sarp (faydası çok, benzeri yok) bir kitabdır. Ki ne önünden, ne de ardından O'na hiçbir bâtıl (yanaşıp) gelemez. (O kitab), bütün kâinâtın hamdettiği, yegâne hüküm ve hikmet sahibi (Allah) dan indirilmedir.» (13)

«Kur'an'ı biz indirdik, biz. O'nun koruyucuları da şüphesiz ki, biziz.» (14)

Bütün bunlardan hedef, Allah'ın Hucceti'nin insanlara karşı dimdik ayakta durmasıdır. Ta ki, Allah (sâlih kulları vasıtasiyle) yeryüzüne ve orada olanlara sahib ve hâkim olsun.

3. Allah'ın ebedî olarak kalmasını murad ettiği bu Kur'an-ı Kerimi'n hakikatlarından biri ile ilmin varacağı herhangi bir hakikatın çatışacağı bir günün gelmesi asla tasavvur edilemez. Çünkü Kur'an-ı Kerim Allah'ın kelâmı, kâinât da Allah'ın işidir. Allah'ın kelâmı ile işi hiçbir zaman çatışmaz. Bilâkis birbirini tasdik eder. Nitekim ilmî hakikatler, Cenab-ı Hakkın sözünün doğru olduğunu isbat etmek üzere, Kitab-ı İlâhî'nin daha önce söylediklerini tasdik edegelmiştir :

«Gerek âfâkta, gerekse kendi nefislerinde (objektif ve sübjektif) âyetlerimizi yakında onlara göstereceğiz. Nihayet onun hak olduğu şüphesiz kendileri için de apaçık meydana çıkacaktır. Rabbinin her şeye şâhid olması sana kâfi değil mi?» (15)

«Ve : Allah'a hamdolsun, de. O, size âyetlerini gösterecek de siz de bunları tanıyacaksınız. Rabbın, ne yapacağınızdan gâfil değildir.» (16)

4. Hak Taâlâ Hazretleri sözünün yayılmasını, akıllara ve kulaklara kadar ulaşmasını ve amel sahasına intikal etmesini istemektedir. Bu da ancak o ilâhî sözün okunmasının, ezberlenmesinin ve anlaşılmasının nasîb olması ile tamam ve mümkün olabilir. Onun için Kur'an-ı Kerim, insanlar tarafından anlaşılması güç, yapılması zor olmayacak bir kolaylıkla gelmiştir :

«Andolsun ki, biz Kur'an-ı Kerim'i düşünmek için kolaylaştırmışızdır. O halde bir düşünen var mı?» (17).

Erkek-kadın, büyük-küçük, zengin-fakir herkesin Kur'an-ı Kerim'i ezberlemiş olması ve camilerde, evlerde çokca okumaları hep onun kolaylığındandır.

Kur'an okuyucularının sesleri her tarafta gürlemeğe devam edecektir.

Kur'an-ı Kerim'den başka herhangi bir kitabın, O'na mahsus bu özelliklerden bir kısmına bile nâil olduğuna şahid olmuş değiliz.

---

(1) es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 31-37.
(2) el-En'âm sûresi, âyet: 162-163.
(3) el-Bakara sûresi, âyet: 185.
(4) el-Hacc sûresi, âyet: 78.
(5) el-Bakara sûresi, âyet: 143.
(6) en-Nisâ' sûresi, âyet: 58.
(7) el-A'râf sûresi, âyet: 32-33.
(8) el-Enbiyâ' sûresi, âyet: 105.
(9) el-A'râf sûresi, âyet: 128.
(10) el-Hadîd sûresi, âyet: 25.
(11) eş-Şûrâ sûresi, âyet: 52.
(12) el-Mâide sûresi, âyet: 48.
(13) Fussilet sûresi, âyet: 41-42.
(14) el-Hıcr sûresi, âyet: 9.
(15) Fussilet sûresi, âyet: 53.
(16) en-Neml sûresi, âyet: 93.
(17) el-Kamer sûresi, âyet: 17.

Neme Gerek

Hak katında bir âcizim,
Kibir-gurur neme gerek.
Aşkla dolu gönül gözüm,
Fani sürur neme gerek.

Faziletle yaşamamış,
Karlı dağlar aşamamış,
Yanıp yanıp pişememiş,
Cansız ömür neme gerek.

İşte mezar işte yerim,
Bir yatımlık yer isterim,
Baş ucumda Nûr isterim,
Seng-i mezar neme gerek.

Rabbım bana kulum demiş,
İşte benim yolum demiş,
Kur'an ile emreylemiş,
Nefsi emir neme gerek.

Izdırabım dinmeyince,
Susuzluğa kanmayınca,
Bülbül güle konmayınca,
Yeşil bahar neme gerek.

Hamd olsun ki, imânım var,
Dertlerime dermânım var,
Padişahtan fermanım var,
Aciz vezir neme gerek.

Mehmet Ali KÖRPE
Yük.İ.Enst. - İZMİR

FETİH ve FATİH

Ahmed AĞIRBAŞLI

Zamanın akışı bir akar suyun akışı gibidir. Zaman da su gibi akıp gitmektedir. Su akıp giderken bazan hakiki değerini ortaya koymaya vesile olacak yerlerden geçer! Öyle bir yere gelir ki, burası birden alçalır ve sakin akıp gelen su, burada bir çağlayan olur, kuvvetini izhar eder. Bazan bir dolaba rast gelir. Bazan da büyük bir hidro-elektrik santralına uğrar, enerji olur, ışık olur, refah olur.

Bazan da su, öyle yerlerden geçer ki, kıymetine bu yerler halel getirir. Akıp gelmekte olan bir nehrin akışına bir lâğımda devam ettiğini düşünün. İşte suyun değerinin ihlâli...

Bunun gibi akıp gitmekte olan «zaman» da öyle mekân duraklarına uğrak veriyor ki, yüzü kızarıyor. Altın olan zamanın demir gibi paslanmadığını görüyorsunuz. Bakıyorsunuz «zaman» Hicri 803 yılına geliyor... «Zaman» hicab ediyor. Bir Timur Şam'ı, İslâmın mukaddes varlıklarını harap ediyor... «Zaman»ı utandıran daha nice tarihler...

İnsanın yerin dibine geçtiğini gösteren «zaman»... İnsanı göklere çıkarmaya vesile olan yine «zaman»...

«Zaman» 571... İki cihanın serveri zulümat perdelerini yırtarken «zaman»ın sararmış yüzüne can geliyordu. Zaman artık bir müddet hüviyetine kavuşuyordu, ama zaman zaman yine çehresini karartan hüviyetlere bürünüyordu!..

Avrupa ortaçağı artık iyice yaşlanmış, yaşlandıkça bunamış! Bir ayağı çukura girmişti. Can çekişiyordu.. Yeni bir çağa girmek için bekliyordu.

İşte henüz 21 yaşında görünen fakat binlerce yaşında olan Sultan Mehmet senelerce kumandanların kuşatıp da alamadıkları İstanbul'u kolaylıkla fethediverdi. Neden acaba koskoca ülkeler fetheden kumandanlara «Fatih» lâkabı verilmemişti de, İstanbul'u fethetmekle 2. Mehmet «Fatih» olmuştu? Sultan Mehmet Han İstanbul'un şahsında koskoca bir «Yeni Çağ» fethetmişti de «Fatih» olmuştu. İşte «zaman»!..

Acaba, İstanbul'u Sultan Mehmed'e gelinciye kadar yüzlerce kumandan defalarca muhasara ettikleri halde niçin fethedememişlerdi? Bu büyük iş neden FATİH'e nasib olmuştu?

Çünkü Kur'an-ı Kerim'in, İstanbul'un fetih tarihine dâir işareti vardır... Kur'an-ı Kerim İstanbulun Hicri 857de fethedileceğine işaret etmişti. İşte, bu tarih gelmediği için bütün muhasaralar akim kalıyordu. Ama «ZAMAN», 857 tarihine gelince seksenindeki kumandanların bile muvaffak olamadıkları işi, bir delikanlı kolaylıkla becermişti.

İşte, «KUR'AN-I KERİM'in 34. süresinin 15. âyeti kerimesinde : بلدة طيبة

«Güzel bir beldedir...» ifadesiyle İstanbul kastedilmiştir ve İstanbul'un fetih tarihi bu cümlenin EBCEDİ ile haber verilmiştir. Bu cümledeki harflerin ebcedi kıymetlerini hesap ederek şu neticeyi görmekteyiz :

(ب = 2 + ل = 30 + د = 4 + ن = 400 + ط = 9 + ي = 10 + ب = 2 + ن = 400)

= 857 Hicri senesi oluyor. Bu tarih, İstanbul'un, milâdî sene ile fetih tarihi olan 1453 tarihine tevafuk etmektedir.» (1)

Peygamberimizin de methettiği gibi «O, NE BÜYÜK İNSAN» ve O belde ne mubarek bir beldedir ki, Kur'an-ı Kerim'de de bahsolunuyor!..

«Baron Garra de Vaux, «İslâm Mütefekkirleri» adlı kitabında FATİH SULTAN MEHMET hakkında der ki:

«Bu fetih olayı, Fatih Sultan Mehmed'e tesadüfen veya Bizans Devletinin sırf zayıflığı yüzünden müyesser olmamıştır. Aksine, bu sultan icap eden tedbirleri daha önceden hazırlamış ve devrinin ilimlerinde hakkıyla istifade etmiş olduğundandır. Kullandığı toplar, o devirde henüz yeni icad edilmişti. Fatih, mahir bir mühendis gibi, o zaman ancak bu kadarı yapılabilen büyük bir top yaptırdı. Bu topun güllesi 300 Kg. ağırlığında idi, atış mesâfesi ise BİR MİL (1609 Mt.) idi. Tarihen sabittir ki, bu topu yürütmek için yediyüz asker lâzımdı! Bunu doldurabilmek için iki saatlik bir zamana ihtiyaç vardı. Fakat Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethetmiye başladığı zaman, kumandası altında 300.000 mücahid vardı. Aynı zamanda o korkunç toplar müstesnâ, İstanbul'u denizden kuşatmak için 120 gemiden mürekkep bir donanması vardı. Donanmanın bir kısmını karadan Haliç'e kadar getirten ve yağlı kalaslar üzerinde 70 gemiyi KASIMPAŞA cihetinden denize indiren ve bunları bizzat kendi muazzam dehâsıyla bulan o büyük şahsiyetti.» (2)

Akarsuyun akışı nasıl ki bahar gelince hızlanıyorsa, 1453'ün baharında da zamanın akışı o derece hızlanmıştı. Zamanın akışı, epey bir müddet ileri ufuklara doğru ilerlemişti amma, bahar geçmiş, yaz gelmiş, hızlı nehirler kurumuş, güzün biraz olsun can bulmuştu... Fakat kış gelince çatır çatır dondu... Bahar bir türlü gelmiyor... Kış çok uzun sürdü... Artık, içinde yaşadığımız «DONUK YAKINÇAĞ»ı kapayıp yepyeni bir «YENİ ÇAĞ = ASR-I CEDİD» açmanın zamanı gelmiştir!..

Fatih'i bekliyoruz, çünkü «BÜYÜK FETİH» yakındır : « نصر من الله وفتح قريب »

(1) Yeni Lügat, Abdullah Yeğin, s. 88, 1968.

(2) (Hazır-ul-Âlem-ül-İslâmî adlı eser üzerine Şekip Arslan'ın haşiyelerinden Cüz: 1, Sayfa: 22, 2. baskı; Ebu'l-Hasan Ali Nedevi, Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti, 1966).

İMAN ve KÜFÜR

Abdülhalik DURAN
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü

İMAN ve küfür ancak kelimede bir araya gelebilir. Manada ise hiç bir şey bu ikisi kadar birbirine zıt değildir.

Vucüt (varlık) ve adem (yokluk) misali... İman, topyekûn hakikat ve kıymetlerin varlığı davası ve şuuru, küfür bütün, realite ve meziyetlerin yokluğu iddiası.

Işık ve karanlık gibi... İman, her şey ve tüm meçhûlun üzerine ışık tutan, kainatın merkezine güneş çakıp, bütün varlık âlemini insanın akıl ve gözünün önüne seren Allah'a inanç nuru. Küfür, bütün eşya üzerine katran bir örtü indiren ve kâinatı açılmaz ve aşılmaz bir karanlık deryası içinde boğan Allah'ı inkâr zülmeti.

Cennet ve cehennem örneği.. İman, her şeyin güzel tarafını gören, her hâdisenin güzel manasını bilen böylece toptan kâinatı cazip bir güzellik, güzellik kadar cazip manâ ve hikmet içinde bulan, beşeri bu cennet atmosferinde yaşatan bahtiyar bir şuur zaferi, küfür, madalyonun ters ve çirkin yüzüne rastlayan, vakıaları acı bir abesiyet ve manâsızlık içinde seyreden, âlemi ve hayatı basit gayelere bağlamakta ısrar eden ve bu olur olmaz gayelerin değmezliğini anlayınca da isyan eden, bu sebepten varlığı çirkin ve o kadar sıkıcı ve acı hisseden insan akıl ve kalbini cehennem havası içinde sıkan ve boğan talihsiz bir şuur kaybı.

Varlık ve yokluk misali... İman varlıktır, her varlığa varlık hakkı tanır, onu ısrarla korur ve yokluğa varlık rengini vermenin şiddetle düşmanıdır. Madem dindarlık, fazilet ve namus birer reel varlıktır, o halde iman sonuna kadar bunları himaye eder ve bunların aksini reddeder. Küfür mahiyetçe yokluktur. (Yoktur) saçmasından ve körlüğünden ibarettir. Var olması için bütün gerçeklerin görülmemesi veya yokluğa giden yanlış tefsirler verilmesi gerekir. Bu yüzden küfür, beşer ruhunun da ihtiyaç duyduğu imanı billâh ahlâk ve şerefe amansız düşmandır.

Işık ve karanlık gibi... İman ışığını elinde tutan mü'min kâinat meçhûllerini keşfeder ve bu keşif kılıcıyla bütün âlemi fetheder. Peygamberler bu sebepten âlemin kaşifi, kâinatın fatihidirler ve tâbilerinin ilk vasfı ve en büyük zaferi onların kumandasında başardıkları bu kâinat çapındaki keşif ve fatihtir.

Cennet ve cehennem örneği... İman atmosferinde yaşıyan, iman eri zindanları, mağaraları ve en ağır mahrumiyetleri hoş karşılayıp yaşama yollarını ararken küfür cehenneminde sıkışan ve bunalan İman mahrumu saray ve kasırlarda, şişen göbeğini yarıp intihar eder.

Bütün bu sebeplerden îman ve küfür, biraraya gelmesi imkânsız birer zıt ve barışması gayr-ı kaabil birer düşmandır.

Beşer tarihini yapan İman ve küfür mücadelesinden başka birşey değildir. İman nuru gelince küfür karanlığı dağılmış : «Ve de ki, Hak geldi, batıl yok oldu...»

Kış ve fırtınalar küfür kadar yıkım yapıp beşeri ağlatmamış, bahar şaşaası îman kadar çiçek açıp insanlık yüzünü güldürmemişdir.

Birisi insanlığın hayatı, diğeri katli peşinde koşan bu iki zıt kuvveti bir arada tutmak ve beraber yaşatmak mümkün değildir. Zira insan hem canlı, hem ölü olamaz. Gerçeklerde hem var, hem yok değildir. Bu yüzden imanla küfrün bir araya gelmesi demek olan yarı mümin, yarı kâfir veya hem mümin, hem kâfir bazen mümin, bazen kâfir; içiyle mümin, dışıyla kâfir veya aksine bir insan olamaz. Toplum büyük insan olduğuna göre bu hüküm onun için de doğrudur. Kâfir bir toplum içinde yaşayan bir mü'min farzetsek, O, fert yönüyle mü'min ,toplum uzvu olması vasfı ile kâfirdir. Hiçbir tesir yapamadığı zaman kalbiyle de olsa küfre nefret etmeyen zerre kadar imana sahip değildir. Hadîsin meâli buna işarettir.

Nefis mücadelesine olduğu kadar, islâmda cihada ehemmiyet verilmesinin şer ve küfürle mücadele üzerinde israrla ve şiddetle durulmasının sebebi işte budur.

Mü'mini kâmil bir manâda fert ve toplum uzvu olarak mü'min olan insan demektir.

Mü'mini kâmil vasfını kazanmak için toplumdaki küfür ve kötülüklerle mücadeleyi bırakıp, nafile ibadetlerle uğraşan ham sofuların ve «selâmet der kenarest» zihniyetiyle hareket edip, rahat sevap yollarını arayanların kulakları çınlasın.

Ey ehli îman, küfür mücadelesine var mısınız? Ey şeytan ile uğraşanlar, Firavun, ve Ebû Cehil'lerle uğraşmaya var mısınız?

Ey îman selâmetini arayanlar, sizleri küfür çamuruna iten mel'unlarla cihada var mısınız?

Ey ufak hesaplar peşinde birbiriyle kıyasıya uğraşan ve bunu cihat zanneden ki «Zannın bir kısmı yanlıştır» müslüman fert ve gruplar, hepinizi toptan cehenneme sürmek isteyen İmansızlarla uğraşmaya var mısınız?

Ey mahalle mescidinde vecde gelen ehl-i HAK, toplum camiinde namazınızı bozan müfsitleri kovmıya var mısınız?

Ey sâmit ve câmid duran mü'minler, siz kendiniz var mısınız?

DÜNYAYI KEMİREN KURT

Mustafa ÖNER

KURT deyip de geçmiyelim... Kurt... Koskoca bir ağacın içine girerek onu devirir... Yeşeren çimeni mahveder. Açan gülün bahtına kıyar... Ve kurt, insanın içine girerek tedavisi çok müşkil olan hastalıklara sebeb olur.

Kendi postuna büründüğü için kimseyi düşünmez kurt... Yıkılacakmış, mahvolacakmış, solacakmış, hastalanacakmış... Hiç gelmez aklına. O, kendine yer hazırlamak ve doymak için başkasını mahv-ü perişan eder.

İnsan kurtları da vardır. Yahudiler... Evet Yahudiler insan kurtlarının en tehlikelisi...

Yahudinin davası : HEP BEN... Gayesi : Bütün dünya milletlerine hükmetmek... Vasıtası : Her türlü hileler, düzenbazlıklar... Ma'bedi : BANKA... Ma'budu : PARA... Onlar çok haristirler. Dünya hep bizim olsun isterler. Kendilerinden başkalarını hakir görürler. Onlara hor gözle bakarlar. En asil olanlar kendileridir. Kendilerinden başkasına «Giyom» derler. Halbuki onlar, Kur'ân-ı Kerim'de en zelil insanlar diye tanıtılır.

Yahudi maddeye önem verir. Maddi imkânların zirvesine çıkmak ister. Bütün arzusu bu... «Maddemi imar edeyim, manâya lüzum yok...» der. Yahudi, maddeyi saadetin anahtarı görür. Onların maddeye önem verip âhireti unuttuklarını Kur'an-ı Kerim şu âyetiyle beyan buyurmaktadır : «...Onlar âhiretten ümidlerini kesmişlerdir...» (Mümtehine : 13).

Yahudiler çok inadçıdırlar. Dünya bir yana olsa onları inadlarından çeviremezler. «Demir tavında dövülür.» atalar sözü ne kadar manâlıdır. Onların dövülecek tavı geçmişdir. Söz çekici onların demir kafalarına tesir etmez. Burada Gulam Ahmet Han'ın bir sözünü nakledelim : «Kendi milletini daima düşünüp durursun. Bir iş yaptığını mı zannediyorsun? Sen erkek isen, iş adamı isen gel Yahudiyi Müslüman et de görelim.»

Bu kurt, herkesin içine girerek onun içini kemirmeğe çalışmaktadır. Çok zaman kemirmiştir bile... O, bu kemirme işine tâ Asr-ı Saadette başlamıştır. Yılmadan... Yorulmadan kemirmişti bu... Hz. Osman'a isyan eden Abdullah İbni Sebe Yahudi... Hz. Ali devrinde ahaliyi kışkırtanlar Yahudi... Bağdat hilâfeti yıkıldığında Hülâgu Han'ın etrafındakilerinin bir çoğu Yahudi... Hülâsa her nerede milleti imha etmek için bir isyan çıkmışsa Yahudi oraya boynunu uzatmıştır. Kirli parmağını basmıştır.

Yahudi nüfusca çok değil. Sadece 13 milyon... Fakat yaptığı iş büyük... Birkaç tane de olsa dünyanın her köşesine dağılmıştır. Bnuların nerelerde ve ne kadar olduğuna dair şu kısa bilgiyi verelim. Amerika'da : 5.500.000... Rusya'da : 2.300.000... Filistin'de : 2.045.000... Fransa'da : 500.000... İngiltere'de : 450.000... Mısır'da : 2.500... Sudan'da : 200... Lübnan'da : 5.500... Türkiye'de ise 35.000 kişi... Görülüyor ki, az da olsa dünyanın her tarafında bulunuyor bu kurt. Her kurt bulunduğu yerden başlıyor kemirmeğe...

Yahudi bir avuç da olsa «Fesat bombası»nı her tarafa atmak ister. Ticarete atar, ticareti bozar. Sanayiye atar, sanayiyi bozar. İktisada atar, iktisadi krizler meydana getirir. Ahlâka atar, ahlâkı çöküntüye uğratır. Gençliğe atar, genci mazisinden bir kök gibi söküp atıverir. Aile hukukuna atar, aile hayatında bitmiyen huzursuzluklar meydana getirir. Hele bugün Türkiye'mizde büyük işleri çeviren firmalar bunların elinde. Büyük şehirlerimizdeki modern ihtiyacı bunlar karşılıyorlar. Onlardan alış-veriş yapmak istemiyen dindar tüccarlarımız sonradan bilmiyerek yine bunların eline düşüyor. Çünkü Yahudi kılık değiştiriyor. Şirketine sanki müslümanmış gibi müslüman ismi koyuyor. O halde uyanık olalım. Onların desiselerine aldanmıyalım. O kurtu bünyemize sokmamağa çalışalım. Eğer o, bünyemize bir girerse sonumuz felâket...

Yahudi Asrı Saadetde de ticareti eline geçirmeğe Amma geçirme imkânına az sahib oldu. Çünkü o devrin müslümanları gerçek basiret sahibi idiler. Her yüze güleni dost, her bezi post sanmıyorlardı. Bu hususda Asrı Saadetde olan tarihi bir olayı anlatalım.

Hz. Ömer (R.A.) in hilâfeti sırasında Medine'de bir kıtlık baş göstermişti. İnsanlar aç... Yiyecek ekmek bulamıyorlar... Açlıktan ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Buğday v.s. yok değildi. Fakat Yahudilerin elinde idi. Onlarda yüzde yüz kârla müslümanlara satmak istiyorlardı bunları. Onlar da almıyorlardı. Bu durumda Müslüman tüccarlar komşu memleketlerden mal getirerek bu ihtiyacı gidermeği düşündüler. Büyük bir ticaret kâfilesi hazırladılar. Bunların içinde Hz. Osman (R.A.) da vardı. O, fazla miktarda mal almak için gidiyordu. Hedef, Suriye... Meşakkatli bir yolculuktan sonra vardılar Suriye'ye. Herkes alacağını aldı. Kervanını yükletti. Hz. Osman ise bütün tüccarların aldığının birkaç katını aldı. Tam 140 deve yükü eşya... Artık onlar Suriye'den ayrılmışlar, Medine yolunu tutmuşlardı. Bunu duyan Yahudiler yolları bekleyip fazla miktarda kâr vererek o malları almayı kararlaştırmışlardı... Fakat iş tersine gitti. Kâfile Medine'ye gelmiş, herkes devesini yıkmıştı. Tam bu sırada Yahudiler tarafından Hz. Osman'ın kapısı çalındı. Fazla miktarda kâr vererek o malları almak istediler. Hz. Osman vermedi. Başka bir güruh geldi daha fazla kâr teklif etti. Yine vermedi... Nihâyet en son gelen güruh 100 misli kâr teklif etti. Yine kabul etmedi Hz. Osman. O zaman dayanamıyarak : «Sizinkinin 10 katını yani yüze bin kâr veren ver.» dedi. Yahudiler şaşırdı. Böyle birinin olacağını zannetmiyorlardı. «Kimdir o? Tanıyalım bakalım...» dediler. Hz. Osman da şöyle cevap verdi :

— Bana bunun 1000 kat kârını veren Allahü Teâlâ'dır. Bunu siz de biliyorsunuz. Fakat işinize gelmiyor. İşte ben bu malı böyle bir kârı kazanmak için getirdim.» Bu sözü duyan Yahudiler bırakıp gittiler. İşte Yahudi her zaman fırsat kollayarak işini yürütmeğe çalışır. Onun için kendimizi böylelerinin tuzaklarına atmıyalım. Hiç «Domuz derisinden post, Yahudiden dost olur mu?»

Komünizm İhtilâli hakkında mühim bir eser

Osman CİLÂCI

DENEBİLİR ki, dünya komünist partilerinin bir memleketi nasıl ve hangi yollarla ele geçireceklerini, bunun tecrübe edilmiş bir misalini veciz bir üslûpla aksettiren eser «ENDONEZYA İHTİLÂLİ»dir[1]. Bu husus, kitaptan nakledeceğimiz bazı cümle ve pasajlarla daha iyi anlaşılacaktır.

Eserde bir önsözden sonra şu mühim başlıklar yer almaktadır :

Endonezya ve Sukarno, Darbe Teşebbüsü, Darbeyi Plânlıyan Şeytanî Zekâ, Endonezya Komünist Partisinin Gelişmesi, Endonezya'da Komünistlerin Silâhlı Kuvvetlere Hululü, Komünistler İçin Darbenin Tam Zamanı, Komünistlerin İliklerini Donduran Haber, Milletin Komünistlere Karşı Reaksiyonu, Mukaddes Cihat, Netice.

Durumun ehemmiyeti önsözde şu cümlelerle ifade ediliyor :

«Okuyacağınız bu kitap, komünist teşkilâtlarının, hür bir ülkenin hangi millî müesseselerine el atmak istediğini çok güzel bir şekilde belgelemekte ve ispatlamaktadır.» (s. 5)

«Silâhlı kuvvetlere el atan, Endonezya Komünist Partisinin Çin ve Sovyet Rusya komünistlerinden büyük yardımlar gördüğü, komplo bastırıldıktan sonra meydana çıkmıştır.» (s. 5)

«Suharto'nun müdahelesine kadar komünistler fabrika, okul, tarla, gibi yerleri işgaller ve boykotlarla oyalamışlar, memleketi tam bir iktisadî çıkmaz içine sokmuşlardı.» (s. 6)

Darbenin muvaffakiyetle neticelenmesi mevzuuna temas eden «Darbe Teşebbüsü» başlıklı kısımda :

«Stratejik hedefleri tesbit, hayatı felce uğratmak için sabote edilecek elektrik santralleri, muhabere merkezlerini, ele geçirilecek Cakarta radyosunu, Endonezya Millî Bankasını, tutulacak önemli yol kavşaklarını tayin ve tesbit için harıl harıl çalışıyordu.» (s. 8)

«Eğer bu darbe muvaffak olup da Endonezya komünizmin kucağına düşseydi, Kızıl Çin'in genişlemesi için önemli bir köprübaşı olacak ve bütün Güney-Doğu Asya komünist tehdidine maruz kalacaktı,» (s. 10) denilmektedir.

«Darbeyi Plânlayan Şeytanî Zekâ» bölümünde ise şu cümleleri okuyoruz :

«Netice olarak bu darbe, liderlerin ikiyüzlü olmaları ve çürüyüp bozulmalarının Komünist Partisinin iktidara yaklaşmasının ve Pekin'in komünistleri teşkilâtlandırmadaki maharetinin bir muhassalasıdır.» (s. 11)

Komünistlerin ordu mensupları arasına sızmaları ve onları kanlı bir ihtilâle teşvik etmeleri hususunda oniki maddelik bir plân sunuluyor.

Personelin ele alınması mevzuunda tesbit edilen beş maddelik plânın son fıkrasında aynen şöyle denilmektedir :

«Esasen komünizmin sempatizanı olarak seçilmiş olan subaylar sırf komünist partisinin telkinleriyle partizan olarak gösterilen generallerin tutumundan üzülerek verilen doktrinlere göre komünist partisine yapılacak hizmetleri bir vazife telâkki edecek hale getirilmişlerdir.» (s. 20)

Sözü daha fazla uzatmayarak Netice başlığı altında takdim edilen hülâsadan şu satırları nakletmekle iktifa ediyorum :

«Endonezya'daki komünist ihtilâli teşebbüsünden çıkarılacak ibret dersi, yeryüzündeki bütün milletler için olduğu kadar, bilinen bazı özel sebeplerden ötürü, hatta daha çok bizim için önemlidir. İlim adamları, öğretmenler, subaylar, öğrenciler ve diğer bütün aydınlar çeşitli maskelerle yürütülen komünizm propaganda faaliyetlerinin gerisindeki korkunç hedefi tam olarak görmelidirler.» (s. 55)

Değer hükmünü tamamen okuyucuya bırakarak sadece birkaç cümlesini aktardığımız «ENDONEZYA İHTİLÂLİ»ni, memleket ve milletini seven herkesin okumasını tavsiye etmekten kendimi alamıyorum.

(1) Endonezya İhtilâli, (Terc. Adil Özkan), Ankara 1970, Kardeş Matbaası, 56 s., 250 Krş.

SÖZLER ve İNSANLAR

Çoğumuzun politikadan da, politikacıdan da bezdiğimiz şu günlerde, politika sözcüğünün anlamı üzerinde düşünenler, birkaç ay önce bir profesörün politikayı tarif etmekten kaçındığını hatırlıyacaklardır. Olay şudur :

Politika ile uğraştıkları gerekçesiyle bazı öğrenci kuruluşları mahkeme kararı ile kapatılmış ve bu kapatma kararı Hukuk Fakültesinin öğretim üyeleri tarafından tepki ile karşılanmıştır. Demek ki profesörlere göre öğrenci kuruluşları politika ile uğraşmamışlardır, yani mahkemedeki hukukçulara göre bu işte politika var, üniversitedeki hukukçulara göre ise yoktu. Bu acaip durumu anayasa profesöründen soran bir gazeteciye sayın profesör kanunun politika terimini tanımlayamayacağını söylemişti.

Aslında, tanımlanamayan politika değil politikacıdır. Asıl tanımlanamayan insan denilen yaratıktır. Binlerce yıllık ilim, sanat, felsefe insanı anlamıya ve anlatmıya çalışmıştır. Daha da çalışacaktır. Halâ doğru nedir, eğri nedir, bilemiyoruz.

Memleketimizde bu günlerde sosyal konularda tartışmalar var. Bu demokrasinin getirdiği hür havanın sonucudur. Aslında hürriyeti ve demokrasiyi anlamıya çalışıyoruz. İlk çağlardan kalma demokrasiyi bile herkes kendine göre anlıyor. Komünistlere göre komünizm, faşistlere göre faşizm demokrasidir. Komünist ülkeler, gerçek demokrasi olan halk demokrasisinin kendilerinde olduğunu söylerler. Mussolini faşizmin otoriteli bir demokrasi olduğunu iddia etmişti. Hitler'e göre ise, dünya vebası için bir üreme olan demokrasi, Avrupa'da marksizmin müjdecisi idi.

Kelimelerimiz zamana, yere ve insana göre durmadan anlam değiştirmektedirler. En çok bilinen manâların tam tersine kullanıldıkları bile görülmektedir. İşte bazı örnekler :

«Zat âleminin kudretli kaynağından gelen hikmetleri kelimelerin kalplerine indiren Allaha hamd olsun» (1) cümlesinde kelime sözcüğü Peygamber anlamına gelmektedir. Aynı kelime genel anlamda yaratık manasında da kullanılmıştır.

«Onların cennetine tatlılığından dolayı azap denir.» (2)

Bu cümlede azap kelimesi tatlılık anlamındadır. Azabın, özellikle Kur'an-ı Kerim'de geçen «azab-ı elim» tamlamasının ayrılık anlamını taşıdığını söyliyen de olmuştur. Bugün azabın büsbütün ayrı anlamda kullanıldığını, cehennem azabı sözünün Cehennem hoşluğu manasına gelmediğini söylemeye elbette lüzum yoktur.

«Ey Kayyum! Bizi nurunla kuvvetlendir; nur üzerine yerleştir, nura doğru götür» (3) cümlesinde geçen nur kelimeleri ayrı anlamdadırlar. İlk nurun saf akıl, ikincisinin gerçek bilgi, üçüncüsünün İlâhi zat demek olduğu, terceme eden zatın notundan anlaşılmaktadır.

Yunus'un :

«Senin aşkın beni benden almıştır,
Ne şirin dert bu, dermandan içeri»

mısralarını tefsir etmek ister gibi, bir mutasavvuf şöyle demiştir : «Aşk öyle bir marazdır ki; ondan güzel sıhhat

Osman Sabit EYMİRLİOĞLU

yoktur. Aşk öyle bir güzel günahtır ki; ondan alâ bir taat ve ibadet yoktur».

İbrahim Edhem bir kimseyi ağlarken görmüş ve niçin ağladığını sormuş. Adam : «Fakrdan ağlıyorum» demiş. İbrahim Edhem «Ben o fakrı bulmak için Belh'i taç ve tahtımı terk ettim, sen ise onu bulduğun için ağlıyorsun.» demiş.

İşte bir fakr ki, birini ağlatıyor, ötekini güldürüyor. Veya işte iki fakr ki, biri aç gözlülük, öteki tok gözlülüktür.

Bir misal de Attâr'dan :

«Dert sahibi ol ki, derdin sana dermandır. İki âlemde de can ilâcın derdindir. Zahitlikten de vazgeç, saflıktan da.Dert lâzımdır dert. İş düşkünlüktedir. Kimin derdi varsa, dilerim dermanını bulmasın. Kim derde düşer de derman ararsa dilerim ölsün. (4)

Mevlânâ'nın Mesnevi'sindeki eşsiz hikâyelerden biri olan Musa Peygamber ile çoban hikâyesinin bu konuda en güzel sözü söylediğini sanıyorum :

«Musa (A.S.) yolda bir çoban gördü. Çoban şöyle söylenip duruyordu : «Ey kerem sahibi Tanrı! Nerdesin? Sana kul, kurban olayım, çarığını dikeyim, saçını tarayayım, elbiseni yıkayayım, Ulu Rabb, sana süt ikram edeyim, elceğizini öpeyim, ayağını ovalayayım, uyuma vaktin gelince yerceğizini silip süpüreyim, bütün keçilerim sana kurban olsun. Bütün namelerim hey heylerim senin yadınladır Rabbım!»

O çoban bu çeşit saçma sapan şeyler söyleyip duruyordu. Hz. Musa : «Kiminle konuşuyorsun?» diye sordu. Çoban : «Bizi yaratan ile, bu yeri göğü halk edenle.» diye cevap verince Hz. Musa dedi ki : «Vah vah! Sen sersemleşmişsin. Daha Müslüman olmadan kâfir oldun. Bu ne saçma söz! Bu ne küfür! Küfrünün pis kokusu dünyayı tuttu. Küfrün din kumaşını yırttı. Çarık, dolak ancak sana yaraşır. Bir güneşe bu çeşit şeylerin ne lüzumu var? Böyle sözlerden ağzını kapamazsan bir ateş gelir halkı yakar...

Çoban : «Ya Musa, ağzımı bağladın, pişmanlıktan canımı yaktın.» dedi. Elbiselerini yırtıp yana yana bir ah çekti. Başını alıp çöle doğru yola düştü.

Musa'ya Tanrı'dan şöyle vahiy geldi : «Kulumuzu bizden ayırdın. Sen ulaştırmağa mı geldin, yoksa ayırmıya mı?... Ben herkese bir huy, herkese bir çeşit ıstılâh verdim. Ona medh olan söz sana zemdir. Ona göre baldır, sana göre zehir. Biz ise temizden de münezzehiz, pisten de... Kullara, ibadet edin, diye emretdimse bir fayda elde edeyim diye değil, kullara ihsanlarda bulunayım diye. Hintlilere Hintlilerin sözleri övgüdür, Sintlilere Sintlilerin. Onların beni tesbih etmeleriyle münezzeh, mukaddes olmam. Bu tesbih incilerini saymakla kendileri temizlenirler. Biz dile, söze bakmayız; gönüle, hale bakarız. Kalp huşû sahibi ise kalbe bakarız, isterse sözünde kulluk ve aşağılık olmasın. Çünkü gönül cevherdir. Söz söylemekse âraz. Bu yüzden âraz ariyetdir. Maksat cevherdir. Manası gizli kapalı olan, veya başka başka olan bu çeşit lâflar sevgiden bir ateş tutuştur... Düşünceyi, sözü baştan başa yakıver... Kabe'nin içinde kıbleden eser yoktur (5).

Sözcükleri icat eden biziz. Sonra onları çeşitli maksatlarla kullana kullana eskiten, öldüren de biziz. Yine de onlara hayran olmakta devam ederiz. Bütün, irfanımız onlar... Bilgilerimizin çoğu kelimeler ve cümleler ezberlemeğe dayanmaktadır. Evet durmadan ezberliyor, unutuyor, karıştırıyoruz. İşte bu yüzden ilmimiz çoğunlukla bir işe yaramamaktadır.

1967 Nobel tıp ödülünü kazanan Amerika'lı doktor George Valt yazdığı bir makalede «İçki düşmanlık hislerini önler ve intikam duygusunu yok eder.» demiş. Ressamvâri bir paradoks... Herhalde tıp âleminde benzeri zor bulunur. Edebiyat ve felsefe konularında paradoksal fikirlere alışmıştık. Şimdi bilim adamları bu işte de sanatçılardan aşağı olmadıklarını ispatlamaktadırlar. Bu çeşit gösterişler elbette ilmin de, ilim adamının da itibarını zedelemektedir. Yine de iyi oluyor. Zira zedelenmesi gereken şey mutlaka zedelenmeli ki çürüğü sağlam sanmıyalım. İlme de değerinden fazla değer vermemelidir. Ancak bundan sonra insan gerçek değeri bulmağa hak kazanır. Kaypak kelimelerden de, ne idiği belli olmıyan sanattan da, yetersiz ilimden de bıkan insan, bütün bunların üstündeki yüce anlama, tek gerçeğe koşacaktır. İşte asıl ilim budur. Sanatın, ilmin, felsefenin amacı da esasen bizi buraya getirmektir.

Evet temel ilim, Allah'ı bilmektir. En kolay, en güzel, en sağlam ilim budur. Descartes ne diyor : «Tanrıdan daha kolay bileceğimiz hiç bir şey yoktur. Bütün başka şeylerden edindiğimiz kesinlik, zaruri olarak O'nun varlığından edindiğimiz kesinliğe bağlıdır. Aksi takdirde belirsiz ve karanlık bilgilerden başka bir şeye malik olamayız.» (6)

«...Eğer zihnim hiçbir peşin hükmün tesiri altında olmasaydı ve düşüncemde duyulan şeylerin hayalleri ile durmadan meşgul olması yüzünden dalgın ve sapıtmış bulunmasaydı, şüphesiz O'ndan (Tanrı'dan) daha önce daha kolay bileceğim hiç bir şey mevcut olmıyacaktı. Zira bir Tanrı, yani yalnız kendine ait olan fikirde zarurî ebedî... mutlak ve olgun bir varlığı düşünmekten daha aşikâr ve kendiliğinden daha bedihi bir şey var mıdır? (7)

Boş lâflardan, müphem sözlerden, mesnetsiz iddialardan bıkmış olanlar da anlamışlardır ki, doğruluğundan şüphe edilemiyecek olan tek söz Allah'ın sözüdür. O'nun sözü ile çelişen her söz, O'nun hükmüne aykırı düşen her hüküm yanlıştır. İşte bunun içindir ki, ancak inananlar mutluluğa ererler. Onlar endişelerden, şüphelerden, kısır tartışmalardan kurtulmuş, huzur ve sükûna ulaşmışlardır.

(1) *Fusus-ul Hikem — Muhyiddin Arabi (M. Nuri Gençosman).*
(2) *Fusus-ul Hikem — Muhyiddin Arabi (M. Nuri Gençosman).*
(3) *Nur Heykelleri, Şahabeddin Şuhruverdi (S. Yetkin).*
(4) *Mantik-ı Tayr, Ferididdin-i Attar (A. B. Gölpınarlı).*
(5) *Mesnevi, Mevlânâ (Veled İzbudak).*
(6) *Metafizik Düşünceler, Descartes (M. Karasan).*
(7) *Metafizik Düşünceler, Descartes (M. Karasan).*

Osmanlı Tarihinde ilk defa olmuş şeyler

Hasan BAĞCI

★ «Yaya» ismiyle **ilk dâimi ordu,** 1328'de Orhan Bey'in emriyle kurulmuştur (1).

★ **İlk sulh muâhedesi** 1330 târihinde Orhan Gâzi ile Bizans İmparatoru Üçüncü Andronicus Paleogolos arasında akdedilmiştir. Osmanlı devletinin bir ecnebi devletiyle akdettiği ilk sulh muâhedesi olan bu musalâha için 1327 ve 1333 târihleri de rivâyet edilir (2).

★ Osmanlı devlet işlerinde hükümdarın bir numaralı yardımcısı vezirdir. **İlk Osmanlı veziri** Alâuddin Paşa'nın, Orhan Gâzi'nin kardeşi olduğu sanılıyordu... Vakıf kayıtlarına göre ise ilk Osmanlı vezîrinin Kemâluddin oğlu Alâuddin Paşa olduğu anlaşılmıştır. İlk vezirler ilmiyye sınıfından idiler. Murad I zamanında vezirler askerî işlere de bakmaya başlamışlar ve nihayet askerî zümreden olanlara da vezirlik verilmiştir. (Aynı zamanda Osmanlı târihinde **«Paşa»** ünvanını taşıyan ilk şahsiyet, yukarıda bahsettiğimiz Orhan Gâzi'nin kardeşi Alâuddin'dir.) (3).

★ Osmanlı târihinde **ilk defa medrese** yaptırıp evkâf tayin eden hükümdar Orhan Gâzi sayılır (4).

★ Orhan Gâzi'nin büyük oğlu Şehzâde Süleyman Paşa'nın **Rumelinde ilk fethettiği** yer, Gelibolu yarımadasının Çanakkale boğazındaki «Çimpe» limanıdır. Bu liman, 1354'de fethedilmiştir (5).

★ **Osmanlı istilâsına uğramış ilk Türk beyliği** olan Umur-Han hükûmetinin pâyitahtı «Göynük» kasabasıdır. Umur-Han beyliği, Osman Gâzi ve Orhan Bey tarafından tedricen ortadan kaldırılmıştır. Osmanlıların Orhan Gâzi devrinde (1336) Karasi Beyliğini ilhâk etmek suretiyle ilk defa olarak bir Türk ülkesine tecâvüz etmiş oldukları hakkındaki rivâyet doğru değildir (6).

★ Yaş sırası itibariyle Orhan Gâzi'nin Süleyman Paşa'dan sonra ikinci oğlu olduğu rivâyet edilen Birinci Murad, Osmanlı târihlerinde «Murâd-ı Evvel», «Murad-Hüdâvendigâr» bazen de «Gâzi-Hünkâr» ünvanlarıyle anılır. Osmanlı hanedânında **ilk defa «Hünkâr» diye anılan** Birinci Murad'a verilen bu ismin «Hüdâvendigâr» tâbirinden muharref olmak ihtimâli vardır (7).

(1) I — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, s. 17.
II — Balıkesir Necâti Eğitim Enstitüsü 2. Sınıf «Osmanlı Tarihi notları, s. 30.
(2) I — Türkiye Tarihi, Cilt : 3, s. 26-28.
II — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: 1, s. 17.
(3) I — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt : s. 19.
II — Balıkesir Necâti Eğitim Enstitüsü İkinci Sınıf «Osmanlı Tarihi» notları, s. 30.
(4) İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt : 1, s. 20.
(5) I — Türkiye Tarihi, Cilt : 3, s. 35.
II — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt : 1, s. 27-29.
(6) İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt : 1, s. 11.
(7) Aynı eser, s. 33.

Büyük Nahivci

SÎBEVEYH

— IV —

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Arab Dili Edebiyatı Öğretmeni

cümlesini onların dediği خرجت فاذا محمد جالس şekilde خرجت فاذا محمد جالسا okumak suretiyle tevcih etmek mümkünse de bu külfetli bir iştir. Şöyle ki :

1 — Meselâ

كنت أظن ان العقرب أشد لسعة من الزنبور فاذا هو ايانا

terkibindeki ايانا zamiri her ne kadar mensup ise de merfu olan هي yerini tutmaktadır.

2 — ايانا zamiri mef'ulünbih hükmündedir. Onlara göre cümlenin aslı فاذا هو يشابهها idi. يشابه fiili hazfedilince hâmili bulunduğu zamir kendisinden ayrılmış ve mensubiyetini muhafaza ederek ايانا okunmuştur.

3 — Mef'ulu mutlak olarak tevil edilebilir.

4 — Mahzuf haberdeki zamirden hâl olur.

Fakat niçin bu kadar külfetli yollara sapılıyor? Sibeveyh'in görüşü en doğru ve külfetsiz bir yol değil midir?

Tekrar mevzuya dönelim. Meselenin caiz olup olmadığı münakaşa edilirken Yahya b. Hâlid, siz kendi memleketlerinizin başkanlarısınız, ihtilâf da ettiniz, bu durumda kim sizin hakkınızda hüküm verebilir, der. Bunun üzerine Kisai : (Daha önce ittifak edip anlaştıkları gibi) «Efendim kapınızda bir çok fasahat ve belağat Arap var, gelsinler hangimizin haklı olduğunu söylesinler,» cevabını verir. Rivayete göre bu bedevî araplar para karşılığı getirilmiş ve ancak Kisai haklıdır demek için hazır bulundurulmuşlardır. Huzura gelen araplar mezkûr cümlede Kisai'nin haklı olduğunu söylemişler fakat terkibi Kisai rivayeti gibi okumamışlardır. Sibeveyh Yahya'ya ısrarla : «Emir verin de şu araplar فاذا هو ايانا desinler, çünkü yanlış olduğu için dilleri dönmez» demişse de sözü tutulmamıştır. Böylece Kisai'yi haklı gibi göstermişler ve Sibeveyh de bir miktar para verilerek uğurlanmıştır. Bu mağduriyete dayanamıyan merhum, Basra'ya değil İran'a gitmiş ve 33 yaşında iken 180 H. de vefat etmiştir.

SİBEVEYH'İN KİTABI

Sibeveyh yalnız bir tek kitap meydana getirmiştir ki Arap diliyle uğraşanlar arasında bu eser «el-Kitab» diye tanınmıştır. Hatta bir gramer kitabında وقال في الكتاب denildiği zaman Sibeveyh'in «el-Kitab» isimli eseri anlaşılır.

Sibeveyh bu eserine diğer müelliflerin yaptığı gibi bir mukaddimeyle değil بسم الله الرحمن الرحيم den sonra وبه نستعين diyerek başlamıştır. Ondan sonra da hemen هذا باب علم ما الكلم في العربية demekte ve meselelere girmektedir.

Bu eser Sibeveyh'in hakiki anlamiyle bu sahada değerli bir ilim adamı olduğunu göstermektedir. Kendisi güvenilir ve itimat edilir bir kimseydi. Vefatından sonra hocası Yunus'a denilir ki : «Sibeveyh, Halil'in ilminden bin sahifelik bir kitap yapmıştır.» Yunus : «Sibeveyh bütün bunları Halil'den ne zaman duymuş, getirin bakalım kitabını» demiştir. Kitabı gördükten sonra da : «Benden naklettiklerinde dürüst davrandığı gibi Halil'den naklettiklerinde de dürüst davranmış olmalıdır.» diyerek onu övmüştür.

KİTABIN ŞARİHLERİ

Sibeveyh'in bu kıymetli eserini birçok ilim adamları şerhetmiştir. Şarihler arasında; es-Sîrâfî, İbnü's-Serrac, İbn Haleveyh, es-Şelopîn, İbn Haruf, el-Bataleyvsî ve er-Rummanî de bulunmaktadır. Kitapda geçen beyitler ise müteaddit kimseler tarafından şerh ve izah edilmiştir. Bunlar arasında es-Sîrâfî ve oğlu Yusuf, Carullah ez-Zemahşerî ve meşhur «Elfiyye» sahibi Yahya b. Abdi'l-Mu'ti de bulunmaktadır.

KİTABIN BASKILARI

Bildiğimize göre Sibeveyh'in kitabı üç defa basılmıştır. Ilki Paris'te ve 1883 senesinde ve meşhur müsteşrik دبرنبورج un yardımıyle olmuştur.

İkinci baskısı 1887 senesinde Kalküta'da yapılmıştır. Üçüncü baskı ise 1896 da Bulak matbaasında olmuştur.

Paris baskısının en önemli hususiyeti, uzun bir Fransızca mukaddime ile bu kitabın nushalarını ve bu nushaların nerelerde bulunduğuna temas etmiş olmasıdır. Bu mukaddimede bununla beraber Sibeveyh'in kitabıyla uğraşan Nahv bilginleriyle Sibeveyh'in hayatından da bahsedilmiştir. Bulak baskısı ise es-Sirafî'nin şerhlerinden bazı kısımları ve el-A'lem'in şahid olarak getirdiği beyitlerin şerhlerini ihtiva etmektedir.

Sibeveyh'in bu eseri Alman müsteşriki Jahn tarafından terceme edilmiş ve Berlin'de 1894 senesinde almanca olarak basılmıştır. Şahsî kanaatimize göre eserin birçok yeri tahrife uğramış olmalıdır. Almancadan başka bir dile terceme edildiğini bilmiyoruz.

Fatih Sultan II. Muhammed Han ve İstanbul'un Fethi

Ahmed Şeref CERAN

لتفتحن القسطنطنية فلنعم الامير اميرها ولنعم الجيش ذلك الجيش

«Kostantıniyye (İstanbul) mutlaka fetholunacaktır; O'nu fetheden kumandan (emir) ne güzel bir kumandan, O'nu fetheden ordu ne güzel ordudur...»

Hadis-i Şerif

Cennetmekân Fatih Sultan Muhammed Han Hazretleri, Müslüman Türk hükümdarlarının en büyüklerinden ve dünya çapında ilim ve irfana hizmet etmiş en büyük devlet adamlarındandır. 27 Recep 835 Hicrî — 30 Mart 1432 Milâdî yılında, pazar günü Edirne sarayında doğdu. Babası Sultan II. Murat ve anneleri Hüma Hatundur. Fatih'in çocukluğundaki terbiyesini dâyeler yapmıştır; bunların en meşhuru Dâye Hatundur. Lâlası ise Molla Temcid'dir. Esas terbiye ve manevî hassasiyetini Molla Akşemseddin, Molla Gürani ve Molla Hüsrev'e borçludur.

Fatih, hocalarına son derece saygı gösteren, meclisinden âlimleri eksik etmiyen aksiyon adamı ve büyük inkılâbçıdır. Altı lisan biliyordu ve mühendis idi. İlim meclislerinde bulunmaktan ve ilmî münakaşaları dinlemekten son derece hoşlanırdı. Nitekim İbn'ür-Rüşd ile İmam Gazali'nin görüş ayrılıkları münakaşasını huzurunda Molla Zeyrek ile Hocazade'ye yaptırmış ve yedi gün süren bu münazarada İmam Gazali'nin fikriyatını müdafaa eden Hocazade'yi takdir edip bunları eser haline getirmesini istemiştir.

Daha şehzadeliğinden itibaren Manisa sarayında toplanan ilim adamlarından arapça, farsça, fransızca, lâtince, yunanca, sırpçayı öğrenmiş, islâm hukuku, tasavvuf ve divan edebiyatında büyük bir kudret göstermiştir.

Babası gibi kendisi de hassas ve şair olan, soy itibarı ile ilim ve irfana üç asır hizmet etmiş, İslâmi ruha bağlı, şuurlu bir hanedanın ilimle cihad ruhunu birleştiren bu büyük evlâdı, yaptığının ve yapmak istediğinin şuuruna varmış, kudretli bir devlet adamı olarak, Osmanlı tahtına oturduktan sonra fikir, aksiyon ve hakimiyetini devam ettirmiş, devlet otoritesinin siyasî ahlâkını elinde tutan ve daimi bir kontrol altında bulunduran âlimler kadrosuna büyük kıymet vermiştir.

Fatih'in tek gayesi Bizans'ı yıkıp, Kostantıniyye (İstanbul) yi fethetmek, memleketi ortasından ikiye ayıran Bizans duvarını ortadan kaldırmak idi. Çünkü İstanbul Bizans'ın elinde bulundukça Osmanlıları Anadolu topraklarından dışarıya atmak isteyen Haçlı zihniyetine ve bunların istilâlarına açık bulunacak, devletin Avrupa ve Asya arasındaki münasebet ve alâkaları asla emniyette olmıyacaktı. Böylece de devlet bir bütünlük sağlayamıyacaktı.

Fatih, ilâ-i kelimetullah'ı kıt'alara yaymak için mücadele etmiş ve ömrü boyunca bunun mücadelesini vermiştir. Nitekim askeri ile beraber yaya olarak, geçit vermez, at sürülmez dağları aşarak göze aldığı Trabzon seferinin en meşakkatli bir zamanında, Uzun Hasan'ın annesi Sare Hatun : «Padişahım bir kaleye bu zahmet değer mi?» deyince, Fatih: «Valide, maksadım kale fethetmek değil, elimdeki seyf-i şeriat (şeriat kılıcı) ın hakkını vermektir.» cevabını vermiştir.

Fatih Sultan Muhammed Han, babası II. Murat'ın ölümünden sonra H. 855 - M. 1451 — 16 Muharrem - 18 Şubat'ta Edirne'de tahta oturmuştur. Tahta geçtikten sonra fetih hazırlıkları ile meşgul olmuş ve tarihçi Dukas'ın ifade ettiği gibi «Gece ve gündüz huzuru kaçmıştı. Yatağa girer ve kalkarken, sarayında ve dışarıda gezinirken hep İstanbul fethi ile meşguldü. Yalnız veya arkadaşları ile gezintiye çıkar, sade onu düşünür; istirahat ve uyku bilmezdi. Elinde kalem ve kâğıt daima İstanbul'un haritası ile uğraşırdı.

Yine bir gece aynı düşünce ile uykusunu kaybetmiş ve veziri Halil Paşa'yı gece yarısından sonra konağından sarayına çağırmıştı. Böyle bir çağırılıştan korkan yaşlı vezir, elinde altın dolu tepsi ile huzura çıkmayı uygun görmüştü. Bununla beraber yine de ayaklarına kapanıyor ve getirdiği hediyeler dolayısı ile, tereddüdlü olarak özürler diliyordu. Fakat padişah hediyelere memnun olmamış ve : «Bana bunlar değil, İstanbul lâzımdır; şurada otur, konuşalım.» demiştir. Halil Paşa Allah'ın yardımı ile fethin nasip olacağını söyler. Fakat vezirin gevşek davranmasından ve imparatorun hediyelerine mağlûp olmasından endişe eden genç padişah : «Lâla bak! Uykum ve rahatım kalmamıştır. Bu büyük mesele rüyamdan çıkmıyor; senden ciddî yardım istiyorum.» der.

Fatih, İstanbul üzerine yürümeden önce Edirne sarayında yüksek bir mecliste verdiği tarihî ve uzun nutkunda «Elimizde bulunan bu devlet ecdadımızın nice cihad, cidal ve emekleri ile kazanılmış ve bize miras kalmıştır. Bu uğurda pek çok yiğitler ebedî âleme intikal etti; fakat onların kahramanlık hatıraları içimizde yaşamaktadır. Bizi hiç bir engel yolumuzdan döndüremiyecek ve hiç bir kuvvet satvetimize dayanamıyacaktır. Ben ordunun başında, sizinle beraber, birinci safta bulunacak ve hizmetlerinizi tebcil ile birlikte mükâfatlandıracağım.» diyerek onlara durumu anlatmış ve cesaret vermiştir.

(Devamı 25. sayfada)

İNTİHAR!

Erzurum Üniversitesi talebelerinden biri «sosyalist eylem» için kendini diri diri yakmaya kalkışıyor. Tıpkı Çekoslavakya'da Jan Pallach, Vietnam'daki Budist Rahiblerinin yaptığı gibi.

Erzurum Atatürk heykelinin önüne gelen komünist talebe üzerine benzini döküp, kibriti çakıyor, alevler arasında «Yaşasın tam bağımsız Sosyalist Türkiye» diye bağırıyor.

Gencecik yaşında ömrünün baharında bir genç düşünün. Bu genç komünizmin muvaffakiyeti için kendini yakmaktan çekinmiyor. Batıl bir dava için intihar. Cinnetlerin en büyüğü ve çılgıncası.

Komünizm, sosyalizm ve bütün izmler batıldır. Fakat gerçek olan bir şey varsa, bu izmlere gönül veren kimselerin gönülden inanmış olmalarıdır. Kalblerden sökülüp atılan imanın yerine yerleştirilen komünizmin en mühim özelliği, komünistlere komünizm uğruna ölebilme cesaretini vermesidir. Lenin komünistler «izine çıkmış ölülerdir» der. Bir komünist için ölürken dahi komünist kalması ve komünist partisine kayıtlı olması en büyük arzudur. Komünistlere göre Allah'ın kuvvetini ve iradesini Komünist Partisi temsil eder. Rus Komünist Partisi ileri gelenlerinden Nikolai Bukharin, Stalin tarafından idama mahkûm olunca sehpada şöyle diyor: «Ölüm anımın yaklaşmakta olduğu şu sırada tek başıma büyük yolculuğa çıkarken bana en acı gelen şey, bu sonsuz yolculuğa, affedilmeden ve içinde yıllarca yaşadığım ve hayatımın ta kendisi addettiğim partimden uzaklaştırılmış olarak çıkmak düşüncesi olmuştur. Şimdi bir mucize zuhur ederek tekrar hayatım bağışlansa, parti dışındaki hayat benim için ölümden daha acı olur.

Hadiselerin

TÜRKİYE

Sevgili vatanımız, Müslüman-Türk'ün son kalesi Türkiye'de bir şeyler oluyor. Günler, doğacak feci ve kanlı hâdiselerin sancısı içinde... Tarih tekerrürdür. Hâdiselerden ibret alıp, tedbirini alan milletler kötü akibetten kurtulabilirler. Bugün Türkiyemizin ahval ve gidişatı mutlak bir tehlikenin, ya da millî bir kurtuluşun yakın olduğunu gösteriyor.

Geçtiğimiz ay canımızla, kanımızla, dinimizle, imanımızla ve bütün varlığımızla bağlı olduğumuz vatanımız için, iyi günler olmamıştır. Bir avuç şarlatanın senelerdir açtıkları ve halâ da açmağa uğraştıkları ahlâkî, manevî boşluktan komünizm ve bütün millet-İslâm düşmanları istifade etmektedirler. Artık bugün, şühedâ yurdu bu vatanda Stalin, Lenin ve Mao'nun veletleri hayasızca volta atıp, İslâm diyarında «Tam bağımsız, Sosyalist Türkiye», «Komünizmi sevmeyen namussuzdur.», «Bu memleket ancak Marksizm ile kurtulur.» diyebiliyorlar.

Bir çok müesseselerimiz ve özellikle Üniversitelerimiz millî bir müessese olmaktan çoktan çıkmış, komünizm ve Rusya hesabına çalışan birer anarşist ve ihanet yuvası haline gelmiştir. Bir Üniversite ki anarşist talebeler memleketin bel kemiği profesörler, doçentler ve öğretim üyeleri tarafından teşvik ve siyanet edilir. İlim istiyen, vatan-millet için okumak, çalışmak arzusunda olan talebeler, bir avuç acayip kı-

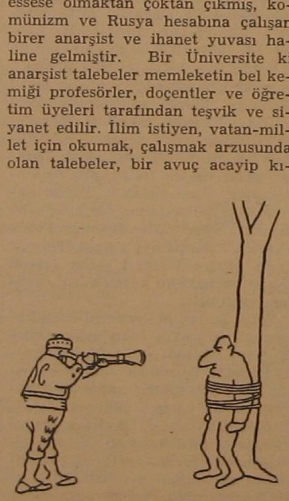

lıklı sergerde tarafından Üniversiteye sokulmaz. İlim diyene yumruk, teknik isteyene bıçak, millet, memleket menfeatı diyene kurşun... Şu anda üniversitelerimize hakim olan zihniyet ve gidişatın ihanetten başka bir şeyle tavsifine imkân yoktur.

Solcu ve komünistler, milletin mukaddes değerlerine söğmek için bağımsızlık haftası ilân edenler, ikinci kurtuluş savaşından bahsedenler! Vatanımızı kimden kurtarıp, kime satmak istiyorsunuz?

Samimî bir mukaddesatçı ve milliyetçi olarak, asırlardır yurdumuzu maddî ve manevî bakımdan sömüren emperyalist kuvvetlere son verilmesini, memleketimizin bütün gelir kaynaklarının mason, siyonist, rum, ermeni, putlu ve mutlu azınlığın tekelinden kurtarılıp, Türk'ün olmasını biz de arzu ediyoruz. Ama sizin metodunuzla değil. Çünkü komünistler gardiyan değişikliği istiyorlar. Biz ise ilimle, irfanla milleti saran esaret zincirinin kırılmasını, ve milletin hakikî hürriyetini istiyoruz.

Anarşist solcular başta Ankara, İstanbul, İzmir, Konya olmak üzere memleketin bir çok yerlerinde Rus, Çekoslavakya, Bulgar yapımı tabanca, makineli tabanca, molotof kokteyli ve dinamitle, ufak çapta da olsa bir komünist ihtilâli provası yaptılar. Milliyetçi - Mukaddesatçı cephenin şehidlerine yeni şehitler eklendi. Bir çok vatandaşın ve talebenin kanı akıtıldı. Tertemiz vurulan şehidin, akan vatandaş kanının hesabını sorup, bu kör döğüşe dur diyecek bir makam yok mu?

TEPKİ

Son Üniversite olayları üzerine Milli Güvenlik Kurulu bir bildiri yayınladı. Solcu ve Marksist gazeteler vay sen misin bildiriyi yayınlayan! Ver yansın ettiler. Başta namlı profesörler olmak üzere bütün anarşist solcular bildiri yayınlayamazlar, anayasa çiğnendi, babayasaya karşı gibi lâflar ettiler. Gerçek olan solun başta Reisicumhur, Genel Kurmay Başkanı, Kuvvet Kumandanları ve Bakanlar Kurulu olmak üzere kendilerinden olmayan, komünizme hizmet etmeyen herke-

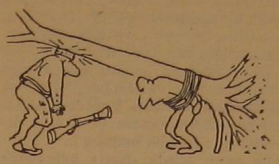

se, her müesseseye azgın bir saldırı halinde oluşlarıdır. Allah göstermesin Endonezya misâli tekrarlanırsa, komünistlere musamaha gösteren, mevcut azgınlığa demokrasi icabı diyenler, etlerinin cımbızla çekilmesine nasıl tahammül ederler?

DEĞİŞEN ŞEY

% 98 müslüman olan şu memlekette, bazı çevrelerde müslümanım demek, hele hele islâm için çalışmak çok zordur. Dünün müslümanlarına, imanlarından dolayı yapılan eza ve cefayla, bugünün genç müslümanına yapılan işkence arasında hiç bir fark yoktur. Dün Bilâl-i Habeşi'yi imanından vazgeçmesi için kızgın kumlarda yatıranların, kızgın demirlerle dağlayıp, Mekke sokaklarında sürütenlerin torunları, bugün aynı işkenceyi genç üniversiteli müslümanlara yapıyorlar. Dün sıcak kum, ağır taş, kızgın demir vardı. Bugün de ayak tabanlarını yüzme, vücuduna sigara basma ,dayak, işkence, imanından vazgeç naraları. Değişen sadece zaman ve isim. Dün Ebu Cehil, Ebu Leheb ve benzerleriydi, bugün Moskova, Pekin tutmaları, mutlu ve putlu azınlık beslemeleri.

KOMÜNİSTİN CAHİLİ

Türkiye'nin ancak sosyalizmle (komünizm) kurtulabileceğini iddia eden, kaşarlanmış bir kart komünist, hapishane hatıralarını ,bir gazetede yayınlıyor. Adamın boş ve batıl bir davaya kendini verişi, candan inanarak, proleterya için hapis, zindan, hatta ölümü dahi göze alışı şayanı hayrettir. Dava, davası uğruna ölümü göze alanların ve her türlü işkenceye alay ederek bakanların omuzlarında yükselir.

İşte bu kart kâfir, kaderi inkâr ederek, dinlerin zamanının geçmiş olduğunu, fakir halkın yeni dininin komünizm olduğunu iddia ederek: «Bin dörtyüz seneden beri okunan ezanlar, İslâm dünyasını ne salâha, ne de felâha götürmüştür. İslâm dünyası rezalet, sefalet, adaletsizlik ve hürriyetten mahrum Hıristiyanların sömürgesi, peyki, pazarı olmuştur.» diyor.

Ne yazık ki, bu sözler bugün için doğrudur. Zira bugün müslümanım diyen fakat müslümanca yaşamayan 700 milyonluk bir kitle, kulağını Rabbani hakikatlere, selâh ve felâh çağrılarına tıkamış, islâmiyeti kendi yaşadıkları fasit daire zanneden gafil sürüleri, mahut komünistin söylediği salâh ve felâhı bir anlayabilseler...

Fakat 1400 sene evveline müslümanların bugünkü durumunu teşmil etmek cehaletin, tarih bilmezliğin ve marksist felsefenin telkinleriyle kafanın dolu oluşunun ifadesidir. Hz. Peygamberin zuhurundan, Osmanlı Devletinin çöküşüne kadarki islâmın satvet ve hayata verdiği canlılığı inkâr, kendinin insanlığını inkârdan daha çirkin bir şeydir.

Ne zaman müslümanlar dinlerine sırt döndüler, işte o zaman salâh ve felâh nidaları onlara tesir etmez oldu. Biz iki kere ikinin dört ettiğine inandığımız gibi hatta daha kuvvetli inanıyoruz ki, İslâm davasına dört elle sarılıp, Hz. Peygamberin ve onun ashabının iman ettiği gibi iman ettiğimiz gün salâha ve felâha erişeceğiz. Ve bizi içinde bulunduğumuz durumdan ne komünizm, ne de diğer batıl bir sistem değil, ancak İslâmiyet kurtaracaktır.

GÖLGE OLMAYIN

Gerek mezkûr hatıratta, gerekse komünistler yazılarında kendilerinin fakir fıkaradan yana olduklarından ve ezilenlerin haklarını savunduklarından bahsederler. Fakir halkın ise bunlara verdiği cevap gayet manidardır.

Ünlü kumandan Büyük İskender İskenderiye'yi fetheder. Ve maiyetiyle beraber şehri dolaşmaya başlar. Dolaşırken bir köşebaşında sonbaharın zayıf güneşinin ışığından istifade etmeye çalışan, yarıbeline kadar çıplak, su dolu bir fıçının içinde güneşleyen bir adama rastlar.

(Devamı 26. sayfada)

Muhasebesi

DEDEMİN CAMİSİ

Dolmuşla evime gidiyorum. Ön sıradaki sevimli yaramaz gözünü dışardan ayırmıyor ve durmadan dikkatini çeken her şeyi gördükçe sevinçle annesine sesleniyor:

— Bak anne benim taksime! Bak otobüsüme! Bak benim apartmanıma, mağazama!..

Annesi ise yanyana gelmiş her iki kadın gibi yanındaki arkadaşıyle dedikoduların denizinde... Çocuğun sevinç çığlıklarını çoğu defa duymuyor veya ara sıra «evet, evet» deyip idare ediyor.

Çocuk için de zaten onun cevap verip vermemesi mühim değil. O da bir kişilik — ve tabii her şeyin sahibi ve kralı olduğu — dünyasının içinde kendi kendine söyleniyor:

— Bak benim taksime!.. Bak benim otobüsüme!..

Bir caminin önünden geçiyorduk. Çocuk bağırarak:

— Anne bak, dedi, dedemin camisine!

Bu çocuk saflığı ile yapılan espri, hanımların dedikoduyu bıçakla kesmiş gibi bırakıp memnuniyetten gülüşmeleriyle, aferinlerle kutlandı:

— Aman ne zeki, ne akıllı çocuk. Aferin, aferin...

Ben bu sırada neler düşünüyordum bilmiyorum. Aynı espri ile irkildim. Bu çocuk sözü, bir bıçak gibi gelip zihnimi alt-üst etti. «Dedemin camisi».

«Benim taksim!.. Benim otobüsüm!.. Benim evim ve «DEDEMİN CAMİSİ»..

Camilerimizi orta yaşlıların, gençlerin, çocukların da camisi olarak görememek ne acı!

Avni İLHAN

DÖRT MEZHEBE GÖRE NAMAZ

— X —

Lütfi ŞENEL
Yüksek İslâm Enstitüsü
Mezhepler Tarihi Öğretmeni

NAMA namaz esnasında nefsî bir mücadele olursa, namaz kılarken kalbinin dünya işlerinden bir işle meşgul olması gibi, O namazını bozmaz, fakat namaz kılanın üzerine Allah'ı için bu vesveselerle muktedir olduğu bütün gücüyle mücadele etmesi vaciptir. O namaz içinde, yücelerin yücesi olan Allah'a huzu ve huşudan başka bir şey düşünmez. O kimse bundan aciz olur, dünya işlerini nefsinden ayırmaya muktedir olamazsa, o kimse Allah'ın önünde saygıyla duranlardan olur ve ona bundan dolayı muaheze yoktur. Fakat onun bozucu vesveselerle mücadelede devamlı olması muhlislerin yaptığı amelin ecri ile birlikte musavi kılar.

Hasılı burada iki emir vardır : 1 — Başka sebep olmaksızın ALLAH'ın birliği için namazı istemesi ve onun fiili üzerine azmetmesidir. Dinde zorlama yoktur. 2 — Kalb huzuru. Dünya işlerinden bir iş düşünmekle meşgul olmaması.

Namaz için birinci emir şart olmasında hiç bir şüphe yoktur. Amma ikinci emir namazın sıhhatının şartı değildir. Fakat insanın, halikının önünde olduğu bir sırada sakınması, namazla alâkası olmayan her şeyi nefsinden ayırıp uzaklaştırması lâzımdır. Ama bundan aciz olursa namazının ecri azalmaz. Çünkü O kudretinin olduğu kadarını yerine getirir. ALLAH bundan başkasıyla onu mükellef kılmaz.

FARZ KILINMIŞ NAMAZDA NİYETİN HÜKMÜ:

Dört imam, niyetin namazdaki hükmünde ittifak ettiler. Niyetsiz namaz sahih olmaz. Ancak bazıları şöyle der : «O namazın rükünlerinden bir rükündür. Bir şahıs namaza niyet etmedikçe ona namaz kıldı denmez.» Bazıları da şöyle der : «Niyet namazın sıhhati için şarttır. Kim ki niyet etmezse kıldığı namaz batıldır.» Meselâ bu ihtilâf ilk görünüşte büyük bir fayda sağlamaz görünür. Halbuki namazın ve namazda onunla sahîh olacak ve sahîh olmayacak şeyleri bilmekte yardımcıdır. Fıkhı tetkik etmeden bu anlaşılmaz. Meselâ şöyle denilir : Niyet namaz için lâzımdır. Bir kimse onu terkederse namazı batıl olur. Mezhepler bunda müttefiktirler. Böylece namazın sıhhati için şart olmasıyla, cüzlerinden bir cüz olması arasında fark yoktur. Ama ilmin icabı olarak, bütün mezhepler kelimenin istilâhî manasını bilmek istiyorlar. Onlardan Maliki ve Şafiîler biliyor ve ittifak ediyorlar ki niyet, namazın rükünlerinden bir rükündür. Eğer bir kimse namaza niyet etmezse ona aslında namaz kıldı denmez diyorlar. Hanefiler ve Hanbeliler de namazın şartı olduğunda ittifak ettiler. Yani bir kimse onunla namaza girmezse kıldığı namaz batıl olur diyorlar. Böylece öğrendik ki, niyet ilk manasıyla «Farz»-dır. Veya onun her hâl-ü kârda «Şart» olduğunda şüphe yoktur.

FARZ KILINMIŞ NAMAZDA NİYETİN KEYFİYETİ :

Namaz, beş vakit namaz gibi Farz-ı Ayn da olsa, cenaze namazı gibi Farz-ı Kifâye de olsa, Sünnet-i Müekkede veya gayr-i müekkede gibi namazlar da olsa hepsinde niyet lâzımdır. Bu niyetlerin keyfiyetini mezheplerin görüşleriyle izah edelim :

HANEFİLER ŞÖYLE DİYORLAR : Bu konuya bazı emirler taalluk eder : Birincisi : 1 — Onlar bütün mükellefler üzerine farz kılındı. Malûmdur ki Cenâb-ı Hâk mükellefler üzerine beş vakit namazı farz kıldı. Bir kimse farz kılınmış namazların cahili olursa, onun namazı sahîh olmaz. Namazları vaktinde kılsa bile sahîh olmaz. Ancak imamla beraber kılar ve imamın kıldığı namaza niyet ederse sahîh olur. Bir kimse, üzerine farz kılınmış namazları bilir; fakat farzı vacipten ve sünnetten ayırmadan hepsini farzın niyetiyle kılarsa, o kimsenin namazı sahîh olur. Meselâ bu halk arasında pek çoktur. Namazlarının sahîh olabilmesi, namazlarının bu gibi keyfiyetiyle mümkün olur. Fakat onların farz ile diğerleri arasındaki farkı öğrenmeleri lâzımdır. Bu zamanda dinlerinin zarurî emirlerinin cahili olmakta devamlı olmamalıdırlar. Mükelleflerin cami, okul ve diğer yerlerde hazır olup bunları öğrenmeleri kolaydır.

İkincisi : 2 — Niyetin keyfiyeti ve farzda niyetin keyfiyet : Namaz kılan kimsenin kalbiyle, kıldığı namazın öğlen mi, ikindi mi, akşam mı, yatsı mı veya sabah namazı mı? olduğunu bilmesidir. Bir kimse ne zaman niyet edileceğini bildiği zaman, o namazın sıhhati için lüzumlu bir şart yerine gelmiş olur. Sonra, eğer namaz vaktinde olursa, onun vaktini tayin ona kâfi gelir. Ziyade yapmaksızın, niyet ettim öğle namazına veya ikindi namazına veya farz olan diğer namazlara dese, onun namazı sahîh olur. Onun, günün öğle namazına veya vaktin öğle namazına diye niyet etmesi lâzım gelmez. Bazıları şöyle diyorlar : Günün öğle namazına veya öğle vakti namazına niyet etmesi lâzımdır. Vakit namazı farz namaz olarak kabul olunur; diğeri de kaza namazı olarak. Bir kimse öğle namazına niyet etse, muhakkak ki günün öğle namazını kılmak istediğine hamledilir.

Bir kimse namaz vaktinde ise yahut vaktın haricinde ise ve o kimse vaktin çıktığını bilmiyorsa, tercih olunan kavle göre o kimsenin kayıtsız olarak öğle namazına veya ikindi namazına niyet etmesi kâfi gelir. Eğer vaktin çıktığını bilirse, bir kavle göre kâfidir, bir kavle göre de değildir denir. Her hâl-ü kârda onu günün namazı olarak kayıtlamaktan sakınmalıdır. Şöyle de söyleniyor : Günün öğlenine veya günün ikindinine ve tayin etmeksizin farz namaza niyet edilse bile o kâfi değildir. O sadece vakitle kayıtlı değildir.

(Devamı 26. sayfada)

MUKAYESELİ DİNLER TARİHİ

IV

Osman CİLÂCI
Konya Y. İ. Ens. Din. Tarihi Öğ.

Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. ÎSA (a.s.)

Hz. İsa (a.s.) nın, Hz. Mûsa (a.s.) dan sonra gönderildiği ve kendisine beyyineler verildiğini açıklayan ilâhî hüküm de şu meâldedir :

«Andolsun, Mûsa'ya o kitabı verdik, ondan (Mûsa'dan) sonra da birbiri ardınca (ayni şeriatle memur) peygamberler gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da beyyineler (gayet açık bürhanlar, mûcizeler) verdik ve O'nu Ruh-ül-Küds (1) ile destekledik. Demek size ne vakit bir peygamber gönüllerinizin hoşlanmadığı bir şeyi getirirse kibirlenmek isteyeceksiniz de kiminiz yalanlayacak, kiminiz de öldüreceksiniz öyle mi?» (2) Zikrettiğimiz bu âyetten başka Hz. İsa (a.s.) ya beyyineler verilerek Ruh-ül-Küds ile desteklendiğine El-Bakara sûresi, 253. âyeti de işaret etmektedir.

Yukarıdaki iki âyette Hz. İsa (a.s.) ya beyyineler verildiği beyan edilirken, diğer peygamberler meyanında Hz. İsa (a.s.) dan da misak alındığına işaretle Kur'ân-ı Kerim şöyle buyurur :

«Hatırla o zamanı ki biz peygamberlerden misaklarını almıştık (3). Senden de, Nuh'tan da, İbrahim'-den de, Musa ile Meryem'in oğlu İsa'dan da (4) (evet) biz onlardan (öyle) sapasağlam bir misak (5) aldık» (6).

Hz. İsa (nın) peygamber olarak gönderildiği ve kendisine İncil verildiği hususu ise şöyle beyan edilir:

«Sonra bunların izleri üzerinde, ardı ardınca peygamberlerimizi yolladık. Arkalarından da Meryem oğlu İsa'yı gönderdik. O'na İncil'i verdik (7). Bu âyetin devamında onların yüreklerine şefkat konulduğu, ihdas ettikleri ruhbanlığın üzerlerine Allah tarafından farz kılınmadığı, hadd-i zatında onların ruhbanlığa hakkıyla riayet etmedikleri, içlerinden gerçek iman sahiplerinin mükâfatlandırıldığı beyan edilmektedir.

Peygamberlere, ümmetlerine tebliğ edecekleri şeriatı hâvi bir kitabın verilmesinden daha tabiî bir şey olamaz.

Hz. İsa (a.s.) ya da İncil'in verildiğini beyan eden Cenab-ı Hak şöyle buyurur :

«Arkadan da (bu peygamberlerin) izlerince Meryem oğlu İsa'yı — kendilerinden evvelki Tevrat'ın tasdikcisi olarak — gönderdik. Ona da içinde bir hidayet, bir nur bulunan İncil'i — ondan evvelki Tevrat'ın bir tasdikcisi ve takva sahipleri için bir hidayet ve öğüt olmak üzere verdik».

«(Ve dedik ki) İncil sahipleri Allah'ın onun içinde indirdiği (ahkâm) ile hükmetmezse onlar fâsıkların tâ kendileridir.» (8)

Kendisine ahkâm-ı ilâhiyenin câmi olduğu İncil verildikten sonra Hz. İsa (a.s.) diliyle Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyurulmaktadır :

«İsa, o apaçık delilleri (9) getirdiği zaman (şöyle) demişti : «Ben size gerçek hikmeti (10) getirdim. Bir de hakkımda ihtilâf edegeldiğiniz şeylerden (11) bazısını size açıklayayım diye (geldim). Artık Allah'tan korkun, bana tâbi olun.» (12)

Hz. İsa (a.s.) kavmine karşı ifa edeceği tebliğ vazifesinde yalnız değildi, oniki Havârî (13) si vardı. Bunlar, Hz. İsa (a.s.) dinî neşrederken yardımcı olmuşlardı. Bidayette canla başla neşr-i dîne hizmette bulunmuşlardı. Sonradan Hz. İsa (a.s.) onlarda küfrü iltizam eden haller müşahade etmişti :

«Vakta ki İsa onlardan (israr ile taşan) küfrü hissetti. Dedi : Allah'a (doğru giden yolda) bana yardım edecekler kim?» Havâriler : «Biziz Allah'ın yardımcıları, Allah'a inandık. Sen de (ey İsa) şâhid ol ki biz muhakkak müslümanlarız» dedi(ler) (14).

(Devamı var)

---

(1) Ruh-ül-Küds'ten maksat Cebrâil (a.s.) dır. Bazıları da İncil'dir, İsm-i âzam'dır v.s.'dir demişlerdir.

(2) el-Bakara, 87. İsa (s.a.) ile Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.v.) yı tekzip ettiler. Zekeriyya ve Yahya (a.s.) ile diğer bazı peygamberleri de öldürdüler.

(3) Yalnız Allah'a ibadet ve ümmetlerini de buna davet edeceklerine dair. «Celâleyn, Medârik».

(4) Peygamberlerden yalnız beşinin zikredilmesi herbirinin kitap ve şeriat sahibi ülü'l-azm peygamber olmasından, peygamberimizi daha evvel beyan buyurması da O'nun şeref ve faziletçe hepsinden üstün bulunmasındandır. «Medârik».

(5) Ahidlerine vefa edecekleri hakkında yemin. «Celâleyn».

(6) el-Ahzab, 7.

(7) el-Hadid, 27.

(8) el-Mâide, 46-47.

(9) Mûcizeleri, yahut İncil'in âyetlerini ve vâzıh şeriatleri. «Beyzâvî, Celâleyn, Medârik».

(10) Nübüvvet ve İncil'in şeriatlarıyla. «Beyzâvî, Celâleyn, Medârik».

(11) Din emrinde. «Beyzâvî, Celâleyn, Medârik».

(12) ez-Zuhruf, 63.

(13) Havârî, Hz. İsa (a.s.) nın yardımcısı oldukları ve İncil'in muhtelif nüshalarını zaptederek Hıristiyanlığı neşrettikleri rivayet edilen on iki kişiye verilen isimdir. (Resimli Lügat ve Ansiklopedi, c. 2, s. 1088)

«Havariyun, İsa (a.s.) nın asfiyası ve havassı idi. Ona herkesten evvel bunlar iman etmişlerdi. On iki zat idi. Havariyun, halis beyaz manasına gelen «havar»ın ism-i mensubundan cemidir. İhlâsa aykırı şeylerden pâk ve müberra oldukları için kendilerine bu isim verilmiştir.» (Beyzâvî, Şeyhzâde, Celâleyn).

(14) Âl-i İmran, 52.

Bunları

Hazırlayan : **H. B.**

★ Hz. Müslimenin, Mısır'da Amr İbn-i Âs'a inşa ettirdiği İslâmda ilk minareli Camiin (Hicri: 58) müezzini olan Amire oğlu Şurahbil'in; ilk geceyi, gece yarısından fecrin tulûuna kadar Ezan-ı Muhammedi okumakla geçirdiğini...

★ İsviçre medenî kanunu tercemesinin başına yazdığı esbabı mûcibe lâyihasında İslâm dinine ve hukûkuna yakışıksız ve muvâlatali tarizlerde bulunan inkılâp devrinin adliye vekili Mahmut Esad Bozkurt'un, meslek hayatlarına Fıkıhcı, Mecelle'ci olarak başlayıp da daha sonra mer'iyyete giren garp kanunlarını ve hukukunu yine herkesten evvel temessül ederek yeni mevzuatı anlama, tefsir ve ta'lim mevzuunda üstadlık payesine kolayca ihraz eden Prof. Ebu'l-Ulâ Mardin ve Ali Himmet Berki için «Eski Mecelleciler, yeni hukuku herkesten daha iyi anlayıp, kavrıyorlar...» demek suretiyle bu hakikatı intak-ı Hak kabilinden itiraf etmiş olduğunu...

★ Sultan Reşad'ın; hastalığı sırasında, Üçüncü Kadın Efendisi Nazperver Hanıma :

«— Korkma kadın; ben bu sefer ölmem... Biraderim (Sultan Abdulhamid II) nin vefâtından sonraki ilk hastalığımdan endişe edebilirsin.» dediğini...

...Ve Sultan Abdulhamid II'nin 10 Şubat 1918 (H. 1334) de vefâtından pek az sonra hakikaten teslim-i ruh ettiğini...

★ Tatbikatta olanca mâzisi yarım asra sığan «Komünizm»in, Türkiye'de zuhûruna tesâdüf eden İstiklâl Savaşıyle bugün arasında, hiç bir zaman gereği gibi bir iç ve dış tâkibe hedef tutulmadığını...

★ Sinan'ın «Selimiye»si mimari alanında, Fuzûli'nin «Divan»ı şiir ve edebiyat dalında, Itri'nin «Besteler»i musiki sahasında, Kâtib Çelebi'nin «Kitaplar»ı ilmî araştırmalar alanında ne ise; Ahmed Cevdet Paşa ve arkadaşlarının «Mecelle»sinin de hukuk tefekkürü sahasında, varlığı ile övünmemiz gereken milli dehâ ve kabiliyetimizin güzide bir şaheseri olduğunu...

★ Üniversitelerimizde Roma Hukuku ciddiyetle tedris edildiği halde; 1868'den 1926'ya kadar tam 58 sene mer'iyette kalan (İslâm fıkhı ve O'nun Türk kültürü tarafından geliştirilen bir meyvesi) Mecelle'den ancak çeşitli dersler arasında istitraten ve umumiyetle tezyifkâr bir ifade ile bahsedildiğini...

★ Nasrüddin Hoca'nın hamamda 10 akçe olarak kıymet biçtiği Timurlenk'in :

«— Aman Hoca, yalnız belimdeki futa 10 akçe eder!» demesi üzerine, Hoca'nın :

«— Zaten ben de yalnız ona kıymet biçtim!» diye cevap verdiğini...

★ 19'uncu asrın meşhur Berlin Kongresinde «Hasta Adam»ı temsil eden Türk Murahhasının hüngür hüngür ağladığını...

★ Kenya'lıdan Yunan'lıya kadar herkesin «Millî Politika»sı var olduğu halde; Bizim **«Yurtta sulh, cihanda sulh»** sözünden başka millî bir politikamızın bulunmadığını...

★ Sa'di'ye :

«— İnsan nedir?» diye sormaları üzerine, O Büyük Adam'ın :

«— Yek katra-i hûnest ve hezâr endişe — tek damla kan ve bin endişe...» şeklinde cevap verdiğini...

★ Amerika'yı ziyâret etmiş bulunan Alman İktisat Nâzırı Erhard'a (vaziyeti nasıl gördüğü) nü soranlara :

«— Amerika'da bir istihlâk takâtsızlığı değil, ruhî plânda bir istihlâk isteksizliği vardır ve her şey ondan doğmaktadır.» dediğini...

★ Rusya ordusunda bir generalin; harp hareketinin doğurduğu bir kıtlık ve çâresizlik ânında :

«— Askere ekmek vermeli; ekmek yoksa para vermeli!» şeklindeki emrini duyan başka bir kumandanın, bu tebliği :

«— Emrin ruhu şudur : Hiçbir yerde mevcut olmayan ekmeği satın alması için, askere, sizde mevcut olmayan parayı veriniz.» diye şerhettiğini...

★ Filozoflar tarafından teklif edilen ahlâk sistemlerinin; insanları, dinî ahlâk gibi biribirlerine rabt ve bir noktaya cem' edemediğini...

Biliyor musunuz?

İslâm'a karşı yobazlık

Yazan : **Hasan BAĞCI**

DÜNYA ve insanlık yaratıldığından beri her devirde birbirine zıd fikirler, cereyanlar yaşayagelmiş, birbirleriyle çarpışmış ve hatta feci ve korkunç sahnelere sebep olmuştur. Görünüşte İlâhî fikirden başka bir fikir ve Hz. Âdem ile Hz. Havva'dan başka bir insan olmadığı zannedilen ilk insan ve ilk Peygamber, insanlığın atası Hz. Âdem (A.S.) devrinde de (inancımıza göre) bir şeytan mefhumu ortaya çıkmış ve Hak ile bâtıl, ilk mücâdelesini sahneye koymuştur. Bilinen kadarıyle bütün dünya mahdud birkaç kişi arasında paylaşıldığı Hz. Âdem'in çocukları devrinde de bu zıt fikirler belirmiş ve ilk kanın akmasına sebep olmuştur. Gece ve gündüz, devirleri yiyip tüketirken daha feci ve yürekler acısı nice fâcialarla karşılaşılmıştır... Bütün bu fâcialar da her devirde bir küfür yobazının elleri altından çıkmıştır... Meselâ : Hz. İbrahim devrinde Nemrut, Hz. Musa devrinde Fir'avn ve Hz. Muhammed (S.A.V.) devrinde de Ebû Cehil ve benzerleri bu mücâdelenin iplerini çekmekten ve oyunlarını devam ettirmekten zevk almışlardır.

Her devirde bu böyle olduğu gibi zamanımızda da aynı yolu tâkip eden bir çok cereyanların fikir hokkabazları mevcuttur. Bunlar, daha ziyade bir mevzûda birkaç makâle veya fıkra yazmak cesâretiyle kalem oynatmaya başlayınca kalemşör kesilir, kendilerini her mevzûda otorite ve hele hele dinî mevzûlarda «Kadi'l-Kudât» hisseder, fetvâ vermeye kalkışırlar...

⁂

Türkiyemizde son yıllarda cesâretini artıran türlü akımlar arasında bir de hakikî Türk görünme, dini ve Allah'ı bir tarafa atma hastalığı türemiştir. Hakikî Türk rûhunun şiddetle nefret ettiği bu tarz hastalıklarda, yine ve maalesef son yıllarda biraz bolca yetiştirdiğimiz «yarım münevverler» arasındadır.

Onlar, «ben akılsızım», «ben vicdansızım», «ben hırsızım» cinsinden acı bir yoksulluğun ifâdesi olan bu tuhaf övünmeleriyle sevinedursunlar; beri yanda dünyaya hatta fen sahasındaki buluşlarıyle ışık vermiş hakikî mütefekkirlerin dâima insanlığı Allah'a götürme yollarını aydınlatmak için çalıştıkları görülür.

⁂

Memleketimizde «Ötüken» isimli aylık bir Türkçü dergi yayınlanmaktadır. 1970 yılı Mart 3. sayısının, 2. sahifesinde «ATSIZ» soyadlı bir yazar, 3., 4. ve 5. sahifelerinde aleyhimizde «Türkçülüğe Karşı Yobazlık» başlığı altında «OKU»nun 93. sayısındaki «Bunları Biliyor musunuz?» köşesinde çıkan :

«Oldukça cins bir fikir adamı olarak yaratıldıktan sonra dünyalar arası büyük muhâsebede ölüm dönemecini kıvrılamayan ve inkâr uçurumuna yuvarlanan Ziya Gökalp'in, İslâm'ın içinden değil, sadece İslâm'ın yerini almak üzere îcad ettiği «Türkçülük» yolunda ne büyük bir Yahûdî himayesi göreceğinden veya Yahûdilere ne zengin bir istismar sahası açtığından gâfil bulunduğunu... biliyor musunuz?» fıkramızı diline doladıktan sonra veryansın etmiştir...

Sahasının dışında mefkûremize saldırmak sûretiyle makâlemizin başlığını hak eden sayın Atsız'ın yazısında o kadar çok hatâ vardır ki; bunları teker teker düzeltmek, bir ortaokul talebesinin kompozisyonunu düzeltmeye benzeyeceğinden, biz, mefkûremiz yönünden sâdece bizi ilgilendiren ve pek mühim hatâlarını yüksek müsaadeleriyle düzelterek cevabımıza başlıyacağız.

(Devam edecek)

CESÂRET

Mustafa VARLI

(Geçen sayıdan devam)

Ondan uzaklaştım. Allah'a kasem ederim ki; kendisinden ayrıldığım zaman yeryüzünde ondan daha fazla sevdiğim kimse yoktu.

⁂

Nefsine hâkim olanlardan bir diğeri de Ca'fer-i Sâdık'tır. Hikâye edilir ki : Bir kölesi eline su dökerken ibriği kabın üzerine düşürdü; korkudan yüzünde âdetâ kan kalmadı. Ca'fer ona öfkeli nazarlarla bakınca köle; «Efendim!» diye söze başladıktan sonra «Öfkeyi yenenler» âyet-i kerimesini okudu. Ca'fer (R.A.) :

— Öfkemi yendim, deyince köle :

— «İnsanları da affedenler» âyetini okudu.

— Seni affettim.

— «Allah iyilik yapanları sever».

— Git!.. Sen, Kerim olan Allah rızası için hürsün, dedi.

⁂

İnsanı hemcinsinden korkmaya sürükleyecek hiç bir sebep yoktur. Korku, aslı olmayan bir vehme dayanır. Hele insan, konuşurken kendine güvenirse, demek istediğini bilir, düşüncelerini nasıl ifade edeceğini kavrar ve nazariyyesini akıl ve mantıkla nasıl ispatlıyacağını düşünerek hareket ederse; kendi kendine güvenebilir, bütün za'flarını yenebilir, dilediği kimse ile karşılaşabilir, edep ve ahlâk ile süslü kaldığı müddetçe istediği kimseye hitab etmekten çekinmez... Çünkü o, kendi kendine güvenmiştir; aklı sağlam çalışır, düşünceleri mantıkidir. Bütün bunlardan dolayı o, çürük bir fikre dayanan delili ileri sürmede acele etmez, kendisine yaramıyacak şeylere ehemmiyet vermez. Şayet sen, demek istediğin şey hakkında kendi kendine güveniyorsan; yalnız bununla seni dinliyenlere tesir edebilirsin.

⁂

Bir gün Hz. Ömer (r.a.) yoldan geçerken aralarında Abdullah bin Zübeyr'in (1) de bulunduğu bir çocuk topluluğu yolda oynuyorlardı. Çocuklar Hz. Ömer'i görünce etrafa kaçıştılar. Ortada yalnız Abdullah kaldı. Hz. Ömer :

— Niçin arkadaşlarınla kaçmıyorsun? deyince :

— Bir suç işlemedim ki senden korkayım, yol da dar değildir ki sana yol vereyim, cevabını verdi.

(Devamı var)

(1) Abdullah bin Zübeyr bin Avvam'dır. Yezit zamanında halife olduğunu iddia etti. Şam'dan başka bütün bölgeler kendisine biat etti. Hicrî 73 senesinde de öldürüldü.

GENÇ KALEMLER

KURTULUŞ YOLU

Ramazan ŞENER

İNSANOĞLU herşeyden önce hayatını mutlu kılmak ister. Bunun için de bazı çarelere başvurur.

Bu prensiplerden başta geleni nefistir. İnsanoğlu; «Nefsinin arzusunu yerine getirirsem mesut olurum» zanneder. Halbuki aldandığının farkında değildir zavallı.

Prensiplerinden başka biri de maddedir. Bugünün insanı maddeperestlik yolunu tutmuştur. Bugünün insanı «çok param, apartmanım, hanım, hamamım olursa benden bahtiyar, benden mesut, benden mutlu kimse yoktur» düşüncesiyle kendi, kendini avuttuğunun farkında bile değil.

Böyle olanlara tek cevap olarak; şöyle diyebilirim. Gafilsiniz! Uykudasınız!

Bakınız : Bunu ALLAH'ın veli kulu Yunus ne güzel ifade ediyor :

«Mal sahibi, mülk sahibi
Hani bunun ilk sahibi
Mal da yalan mülk de yalan
Var biraz da sen oyalan.»

ALLAH'a gönlünü veren Yunus, kurtuluşun ancak böyle olduğunu bilmiştir. Ancak ALLAH sevgisini, Peygamber (S.A.V.) efendimizin muhabbetini kalbinde yaşatanlar aradığı saadete kavuşabilir.

Diğer başka bir prensip : menfaatı uğruna mücadele etmekte devam eden değil, başkasının menfaatını da gözeten hakikî insandır. Bu da kurtuluşa tek başına varacağını zannetmesin, böyle düşünen de yanılmıştır. Burada yine bir atasözü hatırlatmak isterim. «Bir elin nesi var, iki elin sesi var.»

«Neme lâzım, adam sen de.», «Beni sokmayan yılan bin yaşasın.» deyip bir köşeye çekilme. Bugün o zehiri ona atıyorsa, yarın da sana geleceğini unutma. Böyle neme lâzımcı olan değil, Müslüman kardeşi için canını bile feda edebilecek kimseler kurtuluşa kavuşabilirler.

Bütün varlığını ortaya koyan hakikî müslüman, hakikî kardeş iman bahçesindeki güllerden tane tane değil, demetlerle almaya hak kazanmıştır.

Bu hususu da İslâm şâiri Mehmed ÂKİF'den dinleyelim :

«Adam aldırma da geç git, diyemem aldırırım,
Çiğnerim, çiğnenirim hakkı tutar kaldırırım.»

Başka bir prensip; İnsanların ayrı ayrı, bölük bölük, parça parça, olanları değil, ALLAH'A giden tek yolda temiz kalbli müslümanlar elbette ki; mükâfatını Cenab-ı Allah'dan alacaktır.

Bu hususta Kur'an-ı Kerim'deki hikmete bakalım. «ALLAH'ın ipine sımsıkı sarılın, ayrılıp parçalanmayın, tefrikaya da düşmeyin.» buyurmuştur.

ALLAH'ın ipine sımsıkı sarılan ve nehiylerini hakkıyle terk edebilen ve her alıp verdiği nefesini Cenab-ı ALLAH'a borç bilen sevgili kardeşime sesleniyorum. Zafer sizindir, korkmayın, sakınmayın, mahzun da olmayın.

ALLAH'ın selâmı hepimizin üzerine olsun...

imtihan Âlemi

Adem ÖZTÜRK
Konya İmam-Hatip Okulu

«Şüphesiz biz insanı en güzel bir sürette yarattık. Sonra da küfre varınca onu aşağıların aşağısına çevirdik (Cehennemlik yaptık).» (Tıyn, âyet: 4-5).

Mahlûkatın en üstünü insanoğludur. Fakat bu ALLAH'ın emirlerini yapıp nehiylerinden kaçan kimse içindir.

Allahü Taâlâ (c.c.) insanları yaratmadan evvel ruhları diriltip, «Ben sizin Rabbınız değil miyim?» deyince hep birden, «Evet, Rabbımızsın!» demişlerdi. Fakat sonradan bu ahdini bozan kimseler tevhid nûruna gözlerini kapamışlar, İlâhi hitâba kulaklarını tıkamışlar, maddenin esâretiyle inlemeğe mahkûm olmuşlardır!.. Hazret-i İbrahim'i ateşe atan Nemrut malına, mülküne, saltanatına güvendi. Fakat küçücük bir sinek onu inlete inlete mahvederken malı, mülkü, gururu onu kurtaramadı. Hazret-i Mûsa'yı öldürmek için ardından giden Firavun Kızıldeniz'de boğulurken, saltanatı ona seyirci kaldı. Böyle ALLAH'a kul olmayıp da kula kul olanların saltanatı, ya da malına mülküne güvenenlerin sonu hep budur ve böyle olacaktır.

İnsanoğlu o kadar gaflete düşmüş ki!.. Elli-altmış yıllık bir ömrü ebedi saadete değişecek kadar aşağılaşabiliyor. Zamanımızda eğer üzerimize belâ yağmıyorsa o da kendimizden dolayı değildir. Bir hadis-i kutside meâlen şöyle beyan ediliyor : «Süt emen masum yavrular olmasaydı, ot yayılan dilsiz hayvanlar olmasaydı, ALLAH'dan korkan kalpler olmasaydı (beli büklüm olduğu halde) ALLAH huzurunda rüküa varan ihtiyar piri fâniler olmasaydı sizin üzerinize durmadan belâ yağardı» buyurulmaktadır. İnsanın, sabahları sokağa çıkıp evcikler yapan, oyun oynayan, akşam olunca da evlerine dönen çocuklardan farkı nedir?

Sözün kısası bu dünya bir imtihan âlemidir. Bu dünyada durmamızın bir yere misafir olarak gidip, tekrar kendi evimize dönmemizden farkı yoktur. Bu âlemde bir terminalde otobüs beklememiz gibi her an ölümü bekliyen kimseleriz. Bunun içindir ki her an hazırlıklı olmamız lâzımdır. Peygamberimiz (s.a.) «Sizin hayırlınız ne dünyası için âhiretini, ne de âhireti için dünyasını terkedendir. Sizin hayırlı olanınız her ikisini beraber götüreninizdir» buyurmaktadırlar. Hepimizin bu Hadis-i Şerife uymamız lâzımdır.

D U R M A !

Kalk artık uykudan, silkin, bırak rüyayı
Vur parçala kanlarla boya dünyayı

⁂

Şan şerefinle çek kılıcını kınından
Durmadan ilerle Rasulullah yolundan!

Abdülkadir TUNA
İst., İ.H.O.

Cemiyetimiz ve Terakki

Dr. Neclâ PEKOLCAY
İst Yüksek İslâm Enst. Öğr. üyesi

Cemiyetimizin ıztıraplariyle dolu olan kişiler asırlar boyunca yetişmiş ve yetişmektedir. Şâirlerimizin ve müelliflerimizin nefs-i emmâreye değil, nefs-i levvâmeye hitâbeden eserleri cildler doldurmaktayken, bunları bugün görenler çok, fakat gösterebilenler az sayıdadır. Maalesef bizde tenkid kelimesi de esas mânasından uzaklaşmış bulunmakta, bir kitap için birinden tenkid istendiği takdirde «estağfirullah» sözü ile karşılaşılmaktadır. Bildiğimiz mânada tenkid, iyi ve fenâ yönlerini ayırdederek bir eseri tanıtmaktır ama kelimenin mânasını çok kişi unutmuş durumda görünmekte olup, tenkidin bugünkü mânası hırpalamayı ve şahsa tecâvüze yönelmiş bulunmaktadır. Bir kitabın neşrinden uzun zaman sonra bir şahıs, müellife, mütercime veya şâire kızarsa, hıncını o şahsın eser veyâ eserlerine yöneltmekte, kendi fikirlerini de herkesin fikriymiş şekline sokup, kusurları büyüterek — ki kusursuz eser ancak Allaha mahsustur — daha doğrusu meziyetten bahsetmiyerek ortaya sürüvermektedir. Bu suretle, kendi sâhamız dışındaki eser sâhiplerini tanımak, eserler hakkında esas hükmü bulabilmek güçleşiyor. Ekseriyâ yazan dost ise medhedecek, düşmansa zemmedecektir. Bilindiği üzre, yapması güç, kusurları tebârüz ettirmek ise kolay görünüyorsa da, dostlukları kaybetmeye kolayca yaklaşılamıyor. Kusur olarak gösterilebilecek noktalardan bâzıları ise, münâkaşa götürür durumdadır.

Eskiden bu yana, birçok şâir ve müellifimiz cemiyetimizin terakkîsiyle ilgilenmiş ve çok güzel eserler kaleme almışlardır. Fakat, cemiyetimizin ilme sırt çeviren fertleri karşısında Mehmed Âkif'i sık-sık hatırlamamak mümkün değil :

«Leyse li'l-insâni mâ seâ» derken Hüdâ;
Anlamam hiç meskenetten sen ne beklersin daha;
Davran artık, kârbânın arkasından durma koş
Mahvolursun bir dakika geçse hattâ böyle boş.
Menzil almışlar da yorgun, belki senden bî-mecâl
Belki yok, elbette öyle! Sen ne etmiştin hayâl?
Söyle gözden geçse bir hilkat temâşâ-hânesi :
Çıkmıyor bir zerre fa'aliyyetin bîgânesi
.....
Mâsivâ bir şey midir, boş durmuyor Hâlik bile :
Bak tecelli eyliyor bin şe'n-i günâgün ile.
Ey bütün dünyâ ve mâfihâ ayaktayken, yatan!
Leş misin, davranmıyorsun? Bâri Allahtan utan.

Dünyâ milletlerinin terakkî sebebini öğrenmeyi şu mısrâlarda dile getiriyor :

Bu Arapmış, bu Acemmiş, bu Tatarmış, demedim;
Müslüman unsurunun hepsini gördüm kendim.
Küçük âdemlerinin rûhunu tetkik ettim,
Büyük âdemlerinin rûhunu ta'mîk ettim.
İstedim sonra, neden böyle Japonlar yüksek?
Nedir esbâb-ı terakkisi yakından görmek.
Bu uzun boylu mesâi, bu uzun boylu sefer,
Bir kanâat verecekmiş bana dünyâda meğer.
O kanâat da şudur :
Sırr-ı terakkinizi siz,
Başka yerlerde taharriye heveslenmeyiniz.
Onu kendinde bulur yükselecek millet;
Çünkü her noktada taklîd ile sökmez hareket.
.....
İyi hâtırda tutun ettiğim ihtârı demin :
Bütün edvâr-ı terakkiyi yarıp geçmek için,
Kendi mâhiyyet-i rûhiyyeniz olsun kılavuz.
Çünkü beyhûdedir ümmid-i selâmet onsuz.

Âkif Bey, Kur'ân'ı sâdece okumak ve hıfzetmekle kalmamış, islâm dininin büyüklüğünü görmüş ve göstermeye çalışmıştır.

Şehâdet dini, gayret dini ancak müslümanlıktır;
Hakiki müslümanlık en büyük bir kahramanlıktır.
Cebânet, meskenet, dünyada, sığmaz rûh-i islâma...
Kitâbullâh'ı irşâd eyledim — gördün ya — dâvâma.

Halk ile haşır neşir olurken, onların dertleriyle de ilgilenmiş, fakat yine da çalışma tavsiye etmiştir. Küfe şiirinde küfeci çocuğa şöyle diyor :

Fakat, baban sana ısmarlayıp da gitti sizi.
O, bunca yıl çalışıp alnının teriyle seni
Nasıl büyüttü? Bugün, sen de kendi kardeşini,
Yetim bırakmayarak, besleyip, büyütmelisin.

Dünyâ dönüyor, hâdiseler tekerrür ediyor, hâlâ bâzılarımız geçmişten ibret dersi almaktan mahrum oluyor, netîcede de yine şu mısrâlara hak verecek durumda bulunuyoruz :

Mâdem ki didinmez, edemez, uğraşamazsın;
İksir-i beka içsen, emin ol, yaşamazsın,
Mevcut ise bir hakk-ı hayat ortada, şâyed,
Mutlak değil, elbette vazifeyle mukayyed.

Hikâye

Bir gün Bağdat'da duası kabul olan bir derviş zuhur etti. Haccac-ı Zalim haber alarak onu yanına çağırdı. Ve dedi ki : Benim hakkımda hayırlı dua et.

Derviş : Yarabbi bu adamın canını al, diye dua etit. Hacca : Allah aşkına bu ne biçim duadır, diye sorunca derviş o'na şu cevabı verdi :

Bu hem senin hakkında hem de bütün Müslümanlar için hayırlı bir duadır.

⁂

Bir ahmak adam gördüm. Şişman mı şişman. Pahalı kumaştan ağır bir elbise giymiş. Başında da bir Mısır sarığı. Cins arap atına binmiş. Bana dedi ki : Ey Sa'di bak, üstümde işlemeli ipekli kumaştan elbise. Altımda bir şey bilmiyen bir hayvan. Beni ve bunları nasıl buluyorsun?

Kendisine şu cevabı verdim : Altın suyu ile yazılmış çirkin bir yazıya benziyor.

Şeyh Sa'di ŞİRAZÎ

Kur'ân-ı Kerîm

ve

Hadîslerde Rüya (*)

Abdurrahman POÇAN

Konya İmam-Hatip Okulu Öğretmeni

«Rüya», «rü'yet» mastarından alınmıştır. Rüyâda hayâlin ötesinde bir hakikat görülmüş olduğundan asıl taalluk ettiği şey hakikattır.

«Rüya tâbiri» de, görülen şekillerin ifade ettiği manâları verecekleri anlamak, herhangi bir manâya yormaktır.

«Rüya» şöyle tarif edilmiştir : ALLAH Taâlânın melek vasıtasıyle kulunun şuûrunda uyandırdığı şekiller, sübjektif anlayışlar ve vicdanî duygulardır.

Rüyâlar, ya ilerde olacak bir iyi durumu müjdeler, ya olacak kötülüklerden sakınmayı tembihler veya başa gelecek bir musibeti haber verirler.

Bir de «hulm» vardır ki bunu, yukarda tarif ettiğimiz «rüya» ile karıştırmamak gerekir. Çoğu defa bu iki terim biribirine karıştırılmaktadır. Gerçekte ikisi de uykuda görülür şekiller ve sembollerden ibarettir; fakat HULM, aslında şeytanî bir aldanma ve yalandır; hiçbir gerçeklik ifade etmez. İhtilâm gibi. Lisânımızda sadece RÜYA sözü kullanılmakta ve her iki manâyı da ifade etmektedir. Hulm ise kullanılmıyor.

Rasûl-i Ekrem (S.A.) e vahy altı ay müddetle «sadık ve sâlih rüya» olarak devam etmiştir. Bu müddet yirmi üç yıllık nübüvvet zamanının kırk altıda birini teşkil etmektedir. Hz. Peygamber : «Sâlih bir kişi tarafından görülen güzel bir rüya, nübüvvetin kırk altı cüzünden bir cüzdür» buyurmuşlardır.

Kur'an-ı Kerim'de anlatıldığına göre Hz. Yusuf zamanındaki Mısır melikinin gördüğü rüyayı tâbir etmekten âciz kalan kâhinler bunun yenisi eskisine karışmış, hakikatte hiçbir manâsı olmayan birtakım vehim ve hayallerin karışmasından ibaret bir hulm (adğâsu ahlâm) olduğunu, tevili yapılmıyacağını söylemişlerdi. Fakat bu rüyânın bir vehim veya hulm olmadığını, gelecek bir olayı haber veren bir rüya olduğu ifade edilmektedir. Bu rüya olayı Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır :

«(Bir gün Mısır) Padişah (1) dedi ki : «Ben rüyamda yedi arık (inek) in yemekte olduğu yedi semiz inekle, yedi yeşil başak ve yedi kuru başak görüyorum. Ey ileri gelenler (kâhinler), eğer rüya tâbir ediyorsanız bu rüyamı halledin.» Onlar da dediler ki : «Bunlar karmakarışık (ve yalancı) düşlerdir. Biz böyle düşlerin tâbirini bilici (kimsele) değiliz.» (2).

Aslında melik bu rüyanın tesirinden kurtulamıyor, bunun mutlaka bir manâsı olduğu hakkında derin bir inanç duyuyordu. Rüyâyı bir de hapsettirmiş olduğu Hz. Yusuf'a yordurmak istedi.

«(Yusuf) dedi ki : Yedi sene adet (iniz) vechile ekin yiyeceğiniz az bir miktar hariç olmak üzere biçtiklerinizi başağında bırakın. Sonra bunun ardından yedi kurak (yıl) gelecek, (tohumluk için) sakladığınızdan az bir miktar hâriç olmak üzere önceden biriktirdiklerinizi yiyip götürecek. Sonra bunun ardından da bir yıl gelecek ki, insanlar onda (yani o zaman) yağmura kavuşturulacak ve ondan çıkıp sağacaklar.» (3)

Hz. Yusuf ALLAH'ın lütfu sâyesinde rüyâda görülen şekil ve sembollerin manâsını anlama kabiliyetine sahipti.

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Yusuf'un rüyâ tâbirindeki mahareti hakkında bir başka hâdise anlatılmaktadır.

«Onunla beraber (zindana iki de delikanlı girdi, bunlardan biri : Ben rüyamda şarap, (üzüm) sıkıyor gördüm, dedi. Öbürü de : Ben de rüyamda başımda ekmek götürüyor, kuşlar da onlardan yiyor gördüm, dedi. Bize bunun tâbirini haber ver çünkü biz seni iyilik edenlerden görüyoruz. Dedi ki : Size rızıklanacağınız bir taam gelecek oldu mu, ben muhakkak onun ne olduğunu size daha gelmezden evvel haber veririm. Bu Rabbimin bana öğrettiği ilimlerdendir. Çünkü ben ALLAH'a inanmaz bir kavmin dinini terkettim. Ey zindan arkadaşlarım, (rüyalarınıza gelince) biriniz efendisine şarab içirecektir, diğeri ise asılıp tepesinden kuşlar yiyecektir. İşte hakkımda fetva istediğiniz mesele (böylece) olup bitmiştir.

Burada rüya tâbirinin Hz. Yusuf'a ALLAH'ın öğrettiği ilimlerden olduğu beyan edilmektedir. Bir başka âyette de Hz. Yusuf'un rüya tâbiri bilgisi şöyle bahsedilmektedir.

«Bir vakit Yusuf, babasına : Babacığım, demişti, gerçek ben rüyada onbir yıldızla güneşi ve ayı gördüm ki onlar bana secde edicidirler. (Babası Yakub) dedi ki : Oğulcağızım, rüyanı biraderlerine anlatma. Sonra sana bir tuzak kurarlar. Çünkü şeytan insanın apaçık bir düşmanıdır. Rabbin seni öylece (rüyada gördüğün gibi) beğenip seçecek. Sana rüya tâbirine ait bilgi verecek» (5).

RÜYA

Uzun bir uykudan kalkıp bir sabah,
Baktım ki, yepyeni odamda eşya.
Çocukluk evim bu değildi... Eyvah!
Gördüğüm, değildi bildiğim dünya!

Ellerim bir kanat gibi titrekti,
Tutmasam, gözümden yaş inecekti;
Bir şey, beni dürtüp aynaya çekti,
Ordaydı gecenin esrarı güya.

Sordum etrafıma, ne oldu, ne var?
Nedir suratımda bu çukur yollar?
Sanki yaşamıya güvenim kadar
Büyük bir şey çaldı benden o rüya...

Necip FAZIL

(*) Abdurrahman Poçan'ın aynı adla yaptığı incelemeden özetlenerek alınmıştır.

(1) et-Tac, C. IV, s. 271 (Kitabu'r-rü'ya ve'l-emsal).
(2) Yusuf sûresi, 43-44.
(3) Yusuf sûresi, 47, 48, 49.
(4) Yusuf sûresi, 36, 37, 41.
(5) Yusuf sûresi, 4-5.

Röportaj

Amasya İmam Hatip Okulu

Şaban Fehmi SAYI

Mecmuamızın eski yazı işleri müdürü sayın Mustafa Koçyiğit'in duruşmasında bulunmak üzere gittiğimiz Amasya'da, İmam-Hatip Okulu müdürü muhterem Osman Akgül'ü ziyaret ettik... Kendisinden gördüğümüz sıcak alâkadan cesaret alarak başladık bazı sorular sormıya :

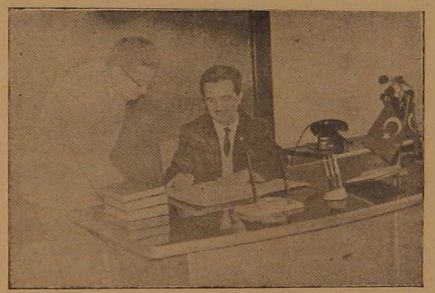

Okul Müdürü Osman AKGÜL, Müdür Yardımcısı Ahmet KONAR ile.

1 — Tarihi epeyce eski olan bu yeşil cennet hâlindeki Amasya'dan bahse bir bahseder misiniz?

— Diyebilirim ki, Amasya'da M.Ö.'ki ve sonraki çağlar dile gelir!.. Vaktiyle, Rum Pontus Devletine başşehirlik yapmış olan Amasya, aynı zamanda meşhur coğrafyacı STRABON'un memleketidir. M.Ö. 1. asırda Roma'nın bir eyâletine ve M.S. 332 yıllarında Bizans'a Psikoposluk merkezliği yapmıştır. Sultan 2. Murat Han'ın ve Yavuz Selim'in dünyaya gelişleri de bu topraklar üzerinde olmuştur. Çelebi Sultan Mehmet, Yıldırım Bayezit, Fatih Sultan Mehmed Han ve oğlu 2. Bayezit gibi meşhur Osmanlı padişahları, valiliklerini hep burada yapmışlardır. Büyük allâme Akşemseddin ve İbn-i Kemâl'in babalarının türbeleri buradadır. Meşhur Şeyhülislâm Zembilli Ali Efendi de burada müftülük yapmıştır. Şehrimiz, tarih boyunca büyük ilim adamları ve İslâm mücâhitleri yetiştirmiştir. Selçüki ve Osmanlı eserleriyle süslü olmakla büyük bir maddi-manevî kıymeti hâizdir.

2 — Okulunuz ne zaman ve kaç öğrenciyle tedrisata açıldı ve el'an kaç talebeniz mevcut?

— Mektebimiz 21 Ekim 1968'de 500 öğrenci ile öğretime başladı. Bugün talebe mevcudu 600... Birinci sınıflar 6, ikinci sınıflar 8 şubedir.»

Osman Bey burada biraz durdu ve tebessüm ederek konuşmasına devam etti :

— Gerçi sualinizle ilgili olmayacak amma, faydalı olur kanâatiyle şunları da söylemek isterim ve zâten içimden bir his beni buna — bir bakıma — zorladı :

«Şu anda mektebimizin, üzerinde inşâ edildiği bu arsa, takdîr-i ilâhînin ne revnak tecellisidir ki dün Bizans İmparatorluğunun en büyük bir kilisesinin mahalli idi! İlk defa Anadolu'ya hristiyanlığı yaymıya çalışan, Yovanis ve şürekâsının ekolleştiği bu mekân bugün, İslâma hizmet için bağrını bize açmış! Ne kudsi zuhur!.. Bu ilâhi tecelli, «Hak geldi batıl zâil oldu» hakikatinde olanca ma'nâsını buluyor...»

Ve sormıya devam ediyoruz Sayın Müdür Bey'e :

3 — Öğretim kadronuz tamam mı?

Öğretmen kadromuz çok noksan! Öğretmen okulu, lise ve diğer okullardan gelen 8 ücretli hocamız var. Asli kadromuz henüz 13 öğretmenden müteşekkil!..

4 — Okul binanız cemiyet tarafından mı inşa ettiriliyor?

— Evet... İmanlı halkımızın alın terleriyle yapılıyor. Şu kadar var ki, inşaat ağır yürümektedir.

5 — Öğrencilerinizin sosyal ve mesleki ne gibi faaliyetleri olmaktadır?

— Talebelerimiz cuma günleri şehrin birçok camilerinde Kur'an okumakta ve müezzinlik yapmaktadırlar. Diğer taraftan Kur'an-ı Kerim müsâbakaları da tertip ediyoruz. Öğrencilerimiz, cuma günleri toplu halde — birkaç grup olarak — namaza giderler. Mevlid ve Kur'an ekiplerimiz, köylere kadar faaliyetlerini teksif etmiş durumdalar... Sosyal ve kültürel faaliyetler olarak şiir ve bilgi yarışmaları, sınıflar arası münâzaralar düzenlemekteyiz. Temsil çalışmalarımız da oluyor... Okul civarında 50.000 m² lik bir sahaya 2500 çam ve 500 meyve fidanı dikmiş bulunuyoruz. Etrafını dikenli tel ile çevirerek kontrol altına aldık. Kıymetli öğretmenlerimiz elele vererek müşterek çabalar göstermektedirler. Talebelerimiz, okulumuzun gayesini iyi anlamış, başarıyle çalışmaktadırlar. Elli kadar hafız, 50 kadar da iyi Arapça bilen fevkalâde öğrencilerimiz mevcut...

Nihayet Osman Bey'e son sualimizi sorduk :

6 — İmam-Hatip Okulu talebelerinin daha iyi yetişmesi için ne gibi yeni usullere başvurmalıdır?

— Bunun için :

(Devamı 26. sayfada)

Okul binasının «A» Blokunun önden görünüşü.

Köy Meselelerimiz

«OKU» Mecmuasının tertiplediği «Köy Meseleleri» hakkındaki anketi ve bununla ilgili birkaç yazıyı memnunlukla okudum. Gerçekten bu güzel bir çaba. OKU Mecmuasının bu ilginç çabasını candan kutlar okuyucularına da sürekli başarılar dileyerek yazıma başlıyacağım...

Ben de bir köy çocuğu olarak bu konuya karınca kararınca eğileceğim.

Bugün yurdumuzun tam kırk bin (40.000) köyü vardır. Bu köylerimizin çoğu medeniyyetin istediği seviyeye ulaşamamıştır. Ancak pek azı bu ilerlemenin içinde bulunuyorlar. Okuma-Yazma seviyesi % 40'a bile ulaşamamış; bu da kalkınmamız için önemli bir engel sayılabilir...

Burada gerçeği olduğu gibi söylemek gerektir ki, geri kalan köylerin ekseriyeti doğu; güney-doğu bölgelerinde bulunur. Bunun başlıca nedenlerini buraya almak çok güç olacaktır. Kısaca kalkınmanın en önemli hamlelerini iki maddede toplayabiliriz :

a) Manevi kalkınma.

b) Maddi kalkınma.

Evvelâ manevî kalkınma nedir, neyi kasdediyoruz? Bir toplumun berabərce, kardeşçe en iyi ve en olumlu bir şekilde yaşayabilmeleri için hepsinin sımsıkı sağlam bir zincire bağlanmaları gerektir... Ki, bu onlar için beraberlik, dirlik meydana getirir. Hepimiz biliyoruz ki birliğin olduğu yerde muhakkak dirlik de vardır. «Bir elin nesi var, iki elin sesi var.» Atasözümüz bu gerçeğin ifadesi değil midir?

Manevî bağlarımızdan kasıt şudur : Köylümüz gereği kadar dinî inançlarına, örf ve adetlerine sadık ve sahiptir. Bu millî ve ahlâkî duygularla harekete başlarsak istediğimiz seviyeye varabiliriz. Yoksa bunun aksini düşündüğümüz an iş geriye gider zararını biz çekeriz...

Konuyu daha iyi açıklamak ve anlamak bakımından okuyucularıma bir örnek vereceğim.

Şu anda ben Mardin ili Kızıltepe ilçesine bağlı GURS adı ile anılan bir bölgenin içinde (Ulu köyü'nde) öğretmenlik yapıyorum. Ulu Köyü ile yakın komşusu olan Yüceli arasında yıllardan beri sürüp giden bir kan davası vardır. İki tarafta birbirlerinden adam öldürmüştü. Taraflar maddî ve manevî bakımından çok perişan olmuşlardı. Kimi hapiste, kimi dağda ve kimi de okuldan ayrılmıştı... Çevrenin ilgili ve hatırı sayılır adamlarıyla bu konuya eğildik ve nihayet dava çözüldü. Bugün iki taraf da işine, gücüne sarılmış memnundurlar... Ve kalkınmanın ilk adımları evlerinden başlamıştır... Peki, dinî duygular olmasaydı, bu adamlar barışırlar mıydı? Barışmadıkları gün ne kalkınma olabilirdi, ne de bir ilerleyiş...

İkinci maddemiz gayet açıktır... Su olmadığı zaman değirmen döner mi? Bir işin yapılabilmesi için elbette ki maddî imkânlara ihtiyaç olacaktır ve bu çok önemlidir... Bir toplumun manevî ve maddî güçleri biraraya geldiği gün o toplumun kalkınması başlamış demektir...

Köylüler elele, muhtar, öğretmen ve imam başta olmak üzere aynı inanç ve aynı millî hislerle şahsî ihtiraslarını bir yana bırakarak bir araya geldikleri gün köylerimizin yıllardan beri özlemini çektiği muasır medeniyete ulaşacaklardır...

Abdülkadir GÜLER

ULU Köyü İlkokulu Müdürü
Kızıltepe/MARDİN

Zelzele

(Baştarafı 3. sayfada)

bancı yardımlar deprem mehallerine ulaşmadı, ulaştırılmadı!.. Üç gün - beş gece, yani (72) saat enkaz altında kardeşlerimiz inledi...

Her neyse... Ortada sarsılmayan bir GERÇEK var! O da, insanoğlunun nekadar âciz olduğu... Fir'avn ve Nemrut tıynetli insanlar, gerçi bu felâketten de ibret almıyacaklar. Fakat ey müslüman! Sen, sen... Allah'a ve kıyamete inanan sen?... Evet SEN ibret al!

Bu zelzele, sana Allah'ın (c.c.) son ihtârı olsun. Müslüman! Küllenen cevherini üfle; soğuyan, yabânileşen sadrına İslâm'ın âlemlerini kuşatan ilâhî ve nâmütenâhî hikmetini nakşet!.. Allah aşkına gayrete gel! Düşün ki, arz bir silkinişte binlerce insanı tepeledi... Kasaları, keseleri, toprak denen vahşî yuttu...

Servetin karanlıklara garkolup gitmeden onu aydınlıkta NÛR için sarfetmesini bil! İslâm hizmet bekliyor müslüman uyan!..

TEBRİK

Bütün okuyucularımızın ve ÂLEM-İ İSLÂM'IN MUBÂREK VELÂDET-İ NEBEVİYYE Kandilini tebrik eder, nurlu yarınların en yakın müjdecisi olmasını YÜCE ALLAH (c.c.)'tan niyaz ederiz...

İslâmın İlk Emri
O K U

Fatih Sultan II Muhammed Han ve Istanbul'un Fethi

(Baştarafı 13. sayfada)

Harekete geçmeden önce Rumeli (Boğazkesen) hisarını bir kaç ay zarfında inşa ettirmiş, asker ve toplarla doldurup boğazı emniyete almıştır. Fatih'in hisarın inşasına başladığını görüp korkuya düşen Bizans imparatoru, elçiler göndererek bundan vazgeçmesini istirham etmişti. Fatih, sefirlerin istirhamlarına karşı şu cevabı vermiştir : «Bir zamanlar imparatorunuz Macarlarla ittifak ederek Varna muharebesinden evvel babamın Rumeline geçmesine mani olmuşlardı. Daha o zamanlar babam Rumeli sahiline bir kal'a inşasına ahdetmişti. Şimdi ben babamın ahdini yerine getiriyorum. Gidiniz! İmparatorunuza deyiniz ki : Şimdiki padişah seleflerine benzemez. Selefлerinin icra edemedikleri şeyler anın için emr-i sehil mesabesindedir. Anların istemedikleri o şeyleri kemâl-i azim ile arzu ider. Bir daha bu gibi taleplerle sefir gönderecek olursa mahv edileceğini iyice bilsin!» İmparatora bu cevabı verdikten sonra İzmit ve Ereğli'den kereste ve Anadolu'dan taş getirerek inşaatı tamamlatmıştır. Hisar, Sadrazam Halil Paşa ve Zağnos Paşanın nezareti altında dört ayda bitmiştir.

Fatih, Edirne'den 23 Mart - 12 Rebiülevvel Perşembe veya Cuma günü hareket ederek, 6 Nisan - 26 Rebiülevvel Cuma günü İstanbul önlerine gelerek, İstanbul önlerinde karargâhını kurmuştur. Osmanlı ordusunun sayısını çok değişik rivayetler altında 140 binden 400'e kadar, yeni Avrupa tarihçileri ise 150-165 bin civarında göstermektedir. Bizans müdafiileri ise 7 ilâ 50 bin arasında gösterilmektedir.

Fatih, İstanbul muhasarasında büyük mutasavvıf Akşemseddin, Molla Güranî ve Molla Hüsrev'den de manevî destek almıştır. Cuma günü namazdan sonra Fatih münâdileri vasıtası ile muhasara harekâtına geçileceğini askere bildirmiştir.

İstanbul, Hazreti Peygamber (s.a.) efendimizin : لتفتحن القسطنطنية فلنعم الامير امیرها ولنعم الجيش ذلك الجيش «Kostantıniyye (İstanbul) mutlaka fetholunacaktır; O'nu fetheden kumandan (emir) ne güzel bir emir ve O'nu fetheden ordu ne güzel bir ordudur.» hadîs-i şerifine mazhar olmak için fethedilmiştir. Daha önce İstanbul Abbasiler devrinde (H. 34-169 ve M. 665-785 tarihleri arasında) beş defa muhasara edilmiştir. Osmanlılardan önce İstanbul'da bir kaç defa cami yapılmış ve Selçuklu sultanı Tuğrul Bey zamanında onun adına hutbe okunmuştur. Osmanlılar ise yedi defa muhasara etmiştir.

11 Nisan'da toplar mevzilerine yerleştirilmiş, 12 Nisan'da sur boyunca İstanbul bombardımana tutulmuş, 12 Nisanda donanma Balta oğlu Süleyman Paşa kumandasında Dolmabahçe önünde demir atmış, 18 Nisan'da adalar fethedilmiş, 20 Nidan'da Bizans'a yardım getiren dört Lâtin ve Rum gemisi Osmanlı donanmasından kurtulup Haliç'e girmiş, 22 Nisanda gece karadan geçirilen ve Fatih'in ustaca, bugüne kadar tarihte görülmemiş plânı ile Türk filosu gündüz Haliç'te görünmüş, 23 Nisan'da Osmanlı donanmasının kara yolu ile Haliç'e girmesiyle dehşete kapılan Bizans imparatoru 11. Kostantin, Fatih'e müracaat ederek sulh teklifinde bulunmuş ve Yüce Fatih cevaben : «Ya ben Bizans'ı alırım, yahut Bizans beni alır!» demiş, 23 Nisan'da Türk ordusu Haliç'te, Kumbarahane ile Defterdar iskelesi arasında köprü kurmuş, 16 Mayıs'da Fatih, Eğrikapı (Kaligaria) mevkiinden büyük bir lâğım kazdırarak şehrin içerisine doğru ilerlenmiş, 18 Mayıs'da tekerlekli bir kule dört saatte yapılarak surlara dayanmış, 23 Mayıs'da umumî hücumdan önce Fatih Bizans imparatoruna son defa olarak teslim olmasını teklif etmiş ve red cevabı almış, 26 Mayıs'ta Türk ordugâhına gelen Macar elçiler bir takım tehditlerle muhasaranın durdurulmasını istemiş ve red cevabı almışlar, 27 Mayıs'ta Fatih'in başkanlığında toplanan harp meclisinde uzun bir münakaşadan sonra fethe kadar muhasaranın devamına karar verilmiş, 28 Mayıs'da umumî hücumdan önce ordunun dinlenmesi kararlaştırılmış, 28 Mayıs'ı 29 Mayıs'a bağlayan gece Osmanlı ordusunda mum donanması, ateş ve ışık şenliği yapılmış, bu manzara İstanbul Rumlarının maneviyatını büsbütün kırmıştır. Sokaklardan papazların idare ettiği ayin alayları geçirilmiş, bütün halk bu alaylara katılmış, İstanbul : «Kyrie eleison = Ya Rabbi bize merhamet et!» sesleri ile inlemiştir.

Fatih Sultan Muhammed Han, üç gün sonra beyaz at üzerinde ve muhteşem bir alayla Topkapı'dan şehre girdi. Ayasofya'ya gitti. Secdeye kapandı. Ayasofya'nın mihrabında dua ettikten sonra kubbesi üzerine çıkarak farsça şu beyti okumuştur :

پرده داری میکند پرقصر قیصر عنکبوت
بوم نوبت میزند پرتاریم افراسیاب

«Örümcek Kayser'in sarayında perdedarlık yapıyor; baykuş Efrasyab'ın köşkünde nöbet tutuyor.»

Buraya kadar anlatmak istediğimiz Yüce Fatih'in mefkûresi, aksiyonu, dünya tarihinde oynadığı rolü destanlar ve eserlere sığmaz. Fetihten sonra Fatih'in Bizans ahalisine ve Patriklerine gösterdiği aşırı müsamaha ve insanlık örneği hiç bir hükümdarda görülmemiştir. Buna rağmen bu büyük insanın bu müsamahasını Haçlı zihniyeti ile reddederek, kabul etmeyen, onu barbar ve hunhar gösteren tarihçiler görülmüştür. Hristiyan Avrupalıların Endülüs'ü fethettikleri zaman oranın Müslüman ahalisine yaptıkları hunharlık, canilik ve gaddarlık dünyanın hiç bir yerinde görülmemiştir.

Burada bizlere düşen vazife, kahraman ecdadımızın aziz hatıralarına lâyık olmaya çalışmaktır.

İstifade edilen eserler :

1 — İ. Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi.

2 — Büyük Fetih, Nurettin Topçu.

3 — Türk Cihan Hakimiyeti Mef. Tarihi, Osman Turan.

4 — Tarih-i Umumi, Ahmet Refik.

5 — Boğaziçinde Tarih, Samiha Ayverdi.

BİR ÇİFT SÖZ

Onlar, hâlâ Kur'anın Allah kelâmı olduğunu ve manasını düşünmiyecekler mi? Eğer O, Allah'tan başkası tarafından olsa idi, muhakkak ki, içinde birbirini tutmayan birçok söz ve ifadeler bulurlardı.

Nisa sûresi : 82.

HÂDİSELERİN MUHASEBESİ

(Baştarafı 15. sayfada)

O adamı tanıyanlar derler ki :

— İşte bu adam meşhur Diyojen'dir.

Büyük İskender adamın önüne durarak şöyle bir bakar ve teamüle uyarak :

— Dile benden ne dilersen, der.

Diyojen şu manidar cevabı verir :

— Gölge etme, başka ihsan istemem!

Komünistlere de fakir halk aynı şeyi söylüyor. Sizin vereceğiniz hiç birşeyi istemiyoruz. Yalnız siz kendi doymak bilmeyen aç gözlerinizi doyurup, huzurumuzu bozmayın. Bizi dinimizle, imanımızla başbaşa bırakın, başka ihsan istemeyiz!

EL-İNSAF

Yüksek sîlâm Enstitüleri Talebe Federasyonunun açıklamasına göre 1970 mali yılında 5 Yüksek İslâm Enstitüsüne 1,5 milyon, İstanbul'da bir Bale okuluna 5 milyon, 72 İmam-Hatip okuluna 5 milyon, 82 adet Öğretmen okuluna 75 milyon lira tahsisat ayrılmış.

Seçimlerde, halka vaaz veren, Kur'an Kursu, İmam-Hatip okulu açmadan dem vuran zihniyeti müslüman halkımıza açıklar her türlü yorum ve mukayeseyi kendilerine bırakırız.

MUKAYESE

İslâmda hak, haklınındır.
İslâmda hak, alınmaz verilir.
İslâmdan başka rejimlerde ise,
Haklı kuvvetli olandır.
Hak verilmez alınır.
Kuvvetli isen hakkını alırsın. Zayıfsan haklı olsan dahi haksızsın.
İslâmda ise :
Zayıf da olsan, kimsesiz de olsan haklı isen hakkını alırsın.

KONFERANS

Rabat'da toplanan İslâm Devletleri Devlet Başkanları seviyesindeki toplantıdan sonra, İslâm ülkeleri Dışişleri Bakanları Cidde'de toplandılar. Yapılan müzakereler sonunda yayınlanan bildiriyi Sudan kabul etmedi. Libya ile Cezayir sekreterlik kurulmasına karşı çıkarak tasarıyı kısmen kabul etdi. Türkiye ile İran da bazı ihtirazî kayıtlar ileri sürmüşlerdir. Bildiriye göre kabul edilen esaslar şöyledir :

● *İki yıllık bir dönem içi bir sekreter atanacaktır. İlk sekreter Malaysiya'dan olacaktır.*

● *Sekreterliğin geçici merkezi (Kudüs kurtarılıncaya kadar) Cidde'de bulunacaktır.*

● *Gelecek konferans Pakistan'da ve yakında tesbit edilecek bir tarihte toplanacaktır.*

● *Dışişleri Bakanları, yılda bir kere toplanarak, ortak çıkarları ilgilendiren konuları tartışacak ve daha sonraki toplantının tarihini ve yerini tesbit edecektir.*

● *Bildiride, Konferansa katılan ülkeler, Filistin halkını siyasî, maddî ve manevî bakımlardan desteklemeye çağrılmakta ve bu ülkelerden, «Filistin Kurtuluş örgütünün İslâm ülkelerinde temsilini kolaylaştırmaları istenmektedir.*

● *El Aksa camiinin kundaklandığı 21 Ağustos günü, Filistin direnme günü olarak tesbit edilmiştir.*

● *Konferans, siyonist, ırkçı ve yayılma amacı güden Birleşmiş Millet kararlarına aykırı bütün faaliyetleri takbih eder.*

● *Konferans, Kudüs'ün, Haziran 1967'den önceki statüsünü iade etmeyen bütün çözüm şekillerini reddeder.*

● *Konferans, Birleşmiş Milletlerin İsrail kuvvetlerinin işgal ettikleri topraklardan çekilmelerini sağlayacak kesin tedbirleri alarak sorumluluklarını üstlenmesini istemektedir.*

DÖRT MEZHEBE GÖRE NAMAZ

(Baştarafı 16. sayfada)

Böylece niyet; «vaktin farz namazına niyet etmek» şeklinde olmalıdır. O kimse vaktin farz namazına niyet ettiğinde, o namaz vaktin namazı olmak şartiyle sahîh olur. O kimse vakit çıktıktan sonra kılarsa ve vaktin çıktığını bilmiyorsa ve vaktin farzına niyet ettiyse, o namaz sahîh olmaz.

Hasılı, namazına niyet edilen ve vakti tayin eden niyet için hiç şüphe yoktur. Bir kimse vaktinde namaz kılıyorsa, tayin sadece öğle veya ikindi de farzın kendisine niyetle olur. Bazıları böyle bir tayini kâfi görmüyorlar. Belki günün ikindisine veya günün akşamına niyet edilmelidir diyorlar. Namaz kılan, namazını vakit çıktıktan sonra kılarsa ve vaktin çıktığını mutlak olarak bilmezse onun misali namazı vaktinde kılanın misali gibidir. Tercih olunan kavle göre, ziyadesiz olarak öğle veya ikindiye niyet etmesi kâfidir. Ama vaktin çıktığını biliyorsa, böyle bir halde bazıları, ziyadesiz olarak o kimsenin öğle namazına veya ikindi namazına niyet etmesi kâfidir diyorlar.

Eğer bir kimse, öğle veya ikindiyi belirtmez ve günle kayıtlamaz da yalnız farz namaza niyet ederse, ittifakla bu kâfi değildir. Eğer vaktin farzına niyet ederse, namazını da vaktinde kılarsa onun niyeti sahîhtir.

RÖPORTAJ

(Baştarafı 23. sayfada)

a) Bu okulları, millet nazarında daha ilgi çekici bir hale sokmak lâzım. Bunun için de, bu mektep mensuplarına belli kıyafetler ve geniş imkânlar sağlamak gerek.

b) Ekseriyeti fakir ve köylü çocuğu olan talebelere temiz pansiyonlar açmalıdır.

c) Bu mekteplerde öğretmenlik yapacak arkadaşların, genç memleket çocuklarına çok daha faydalı olmaları için, onları sahalarında derinleştirmeli ve bunun için de Yüksek İslâm Enstitülerini «İslâmî İlimler Akademileri» haline getirmelidir.

Kültür ve fen öğretmenleri rastgele tayin edilmemelidir bu okullara... Zaten haftalık kültür ve fen dersleri malûm imkânlar nisbetinde mahduttur; bir de bu ders hocaları stajyer olurlarsa iş büsbütün çığrından çıkar ve talebe yetişmez. Bilhassa, bu mekteplere tecrübeli, bilgili ve islâmi kıymetlere hürmetkâr öğretmenler verilmelidir.

Diğer taraftan bu okulların kütüphane, lâboratuar ve salon meseleleri ele alınmalı, ilgililerce bunların çaresine bakılmalıdır. Eğer, münevver din adamı isteniyorsa, bütün bu hususlar düşünülmeli ve olumlu neticeler elde edilmelidir. Meslek dersleri öğretmenlerine ihtisas kursları açılmalı, öğrenciler için yaz kursları ihdâs edilmelidir.»

Sayın Müdür Bey'e gösterdikleri çok yakın alâkadan ötürü teşekkürler ederek okuldan ayrıldık ve Yeşilırmağın yeşil vadisinde kurulmuş bu güzel şehire vedâ ettik...

● *Konferans, bütün devletlerden ve özellikle Fransa, İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği'nden, İsrail kuvvetlerinin çekilmeleri için yoğun çaba harcamalarını istemektedir.*

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *Sayın H. İbrahim Efe - DEMİRCİ* — Bu okuyucumuz, katır üretmenin ve aynı cinsten olmıyan ağaçları birbiri ile aşılamanın islâmî durumunu sormaktadır :

1 — Katır nesli üretmek câizdir, çünkü Rasûl-i Ekrem (s.a.) katıra binmiştir ve Cenâb-ı Allah (c.c.) Nahil sûresi'nin 8. âyetinde katırı insanoğluna verilen ni'metler meyânında saymıştır. Delil-i Şer'i budur.

2 — Her ne sûretle olursa olsun insanoğlunun maslahatı için ağaçları — başka cinsten de olsalar — aşılamanın dini bir mahzûru yoktur. Bu mevzu için, İmâm-ı Müslim'in SAHİH'inde delil vardır...

★ *S. Yılmaz Nalçacı - ALMANYA* — Sizi abone kaydettik, abone numaranız : 15513. Bu numarayı, göndereceğiniz havâle kâğıdı arkasına yazmayı unutmamanızı rica ederiz. Yıllık abone bedeli 16 liradır... Selâm ve muvaffakıyetler...

★ *S. Ahmet Öztaşkın - KAYSERİ* — Göndermek lütfunda bulunduğunuz 15 kardeşimizin abone bedellerini aldık. Sa'yinizin mükâfatını Cenâb-ı Allah'tan niyaz ediyoruz. Şaban Adıgüzel'in abone No'su : 13750, Alâaddin Etlikçi'nin ise 13753'tür. Selâm ve bağlılıklar... Alâkanızın devamını bekleriz...

★ *S. Mehmet Yoldaş - Kayakent/SİVRİHİSAR* — Gönderdiğiniz havâle bedellerini aldık ve isimlerini bildirdiğiniz kardeşlerimizi abone kaydettik. Teveccüh ve samîmî duâlarınıza sonsuz teşekkürler... Alâkalarınızı bekleriz, selâmlar...

★ *S. Hasan Akkaya - ALMANYA* — Bizimle beraber İslâm yolunda ölüme bile atılabileceğinizi belirttiğiniz samîmî hislerle dolu mektubunuzu aldık... İltifatlarınza teşekkürler... Vazifesini müdrik olan sizin gibi kardeşlerimize ihtiyacımız sonsuz... Sizi abone kaydettik, abone numaranız 15234'tür' Yıllık abone bedeli 16 TL.'sıdır. Göndereceğiniz havâle kâğıdı arkasına abone No'nuzu yazmayı unutmamanızı ricâ ederiz. Anavatandan size kucak dolusu selâm ve muhabbetler...

★ *S. İsmâil Kıvazoğlu - İZMİR* — Gönderdiğiniz 14 kardeşimizin havâle bedellerini aldık ve ismini bildirdiğiniz Mustafa Kolcu kardeşimizi abone kaydettik, Abone No'su : 15283'tür. Allah sizden râzi olsun... Alâkanızın devâmını temenni ile sonsuz selâm ve muhabbetler...

★ *S. Rıza Tozlu - GÜMÜŞHANE* — İsimlerini bize bildirdiğiniz altı arkadaşınızı da abone kaydettik. Bizlere gayret ve azim veren çalışmalarınızı nekadar takdir ve tebcil etsek azdır. İslâm gençliğinin sarsılmaz istikbali olan siz genç kardeşlerimize Allâh-ı Zülcelâl'den sonsuz muvaffakıyetler niyaz ederiz. Selâm ve muhabbetlerimizi takdim eder gözlerinizden öperiz...

★ *S. Mehmet Etyemez - Dereköy/ELMALI* — Arzunuz üzerine adresinizi değiştirdik. Yeni neslin mimârı olan size en kalbî selâm ve muvaffakıyet dileklerimizi sunarız...

★ *S. Hasan Özdemir - ALANYA* — Sizi abone kaydettik, abone numaranız 15296'dır. Bu numarayı, göndereceğiniz 12 liralık havale bedeli arkasına yazmayı unutmamanızı rica eder, derslerinizde hayırlı muvaffakıyetler dileriz...

★ *S. Muzaffer Erbay/HOLLANDA* — Arzunuz üzerine adresinizi değiştirdik. Gönderdiğiniz abone bedelini aldık. Aboneniz 103. sayıda bitecektir. Abone Numaranız : 12871'dir. İslâmî hayat ve hamâsetinizi küfrün diyârında muhafaza edişinizi takdir eder, Yüce Allah'tan (c.c.) muvaffakıyetler dileriz...

★ *S. Muhlis Erdoğan - ELÂZIĞ* — Mektubunuzda gönderdiğinizi belirttiğiniz havale bedelinizi aldık. Aboneniz 109. sayıya kadar devam edecektir. Selâmlar...

★ *S. İsmet Üstünel - Kartal/MALTEPE* — Gönderdiğiniz havale bedeli hesabınıza işlenmiş olup, aboneniz 113'e kadar devam edecektir. Dualarınızın devâmını bekleriz. Selâm ve bağlılıkla.

★ *S. Mehmet Kantarcı - İSTANBUL* — Sayın yazarımız ve kıymetli hocamız LÜTFİ ŞENEL Bey'e, gönderdiğiniz mektubunuzda sorduğunuz hususları bildirdik. İlk yazılarında bildirdikleri gibi, mezkûr fıkhî meseleleri meşhur fıkıh kitaplarından terceme edip derlemektedirler. Alâkanıza sonsuz teşekkürler...

★ *S. M. Ali Körpe - İZMİR* — Arzu edenler ihlâslı ve metin olduktan sonra, beklenilen ve istenilen vasatların tahakkuku muhakkaktır. Tek kişi ile başlıyan bu BÜYÜK DA'VA malûmdur ki bütün cihânı bucak bucak sardı ve dün bütün beşer ruhlarını ilâhî nakşıyle lif lif örmüştü. Bugün, O ulvî hakikatın saadet bahşeden gölgesinden ayrılıp loş ve bihoş karanlık dehlizlerde şuursuz dolaşıyoruz!.. O yüce hakikatın fezasında iki cihanın saadetli insanları olarak seyretmek yerine, O ulvî gerçeği kendi müflis ve kararnlık âlemimize çekmek şaşkınlık ve dalâleti içerisindeyiz, ne acı!.. İslâmın İlk Emri ile neşir hayatına başlıyan OKU, yalnız bırakılmayıp, da'vasına sahip çıkıldığı müddetle üzerine düşen mukaddes vazifeyi yapmak azmindedir...

Büyük ve meçhul bir bâdirenin eşiğine gelmiş durumdayız. Yapılacak tek şey, İSLÂM PEYGAMBERİ'nin (s.a.s.) İslâm İnkılâbını gerçekleştirmek yolunda tuttuğu usûl ve metotta, bütün nefsî ihtilâflarımızla eriyip bu da'vanın mukaddes ırmağıyle HAKK'a vuslat etmektir. Bunun için, kaynaklara inmiye ve asrımızın ihlâslı İslâm mücahitlerinin da'valarına sahip çıkmıya mecburuz...

En kalbî selâm ve muhabbetler...

★ *S. İsmail Karaca - İZMİR* — «KIBRIS DESTANI» isimli şiirinizden bir kısmını aşağıya alıyoruz. Hayırlı muvaffakiyetler...

Her daim başlıyor KIBRIS'ta bir figan
Hazır olun Türkler yanıyor cihan
Karşıda seyirci kahpe Yunan
Sabredin kardeşler mevlam biliyor.
Ey kardeşler darılmayın sözüme
Yaşlar geldi şairi Hasan gözüne
Bir acı çöktü milletin de özüne
Sopamı alıp Kıbrıs'a gidesim geliyor.

ALLAH'a emanet olunuz...

EY RAHMETENLİLÂLEMÎN

Ey kâinâtın önderi,
Ey Rahmetenlilâlemîn!
Sensin hidâyet rehberi,
Ey Rahmetenlilâlemîn!

Varlık bütün Medyûn Sana,
Hep enbiyâ Meftûn Sana,
Sâdıkların Mecnûn Sana,
Ey Rahmetenlilâlemîn!

Sen gelmeseydin âleme,
İnmezdi afv hiç Âdem'e,
Mahkûmdu dünyâ mâteme,
Ey Rahmetenlilâlemîn!

Olmazdı âlemler şu ân,
Zindandı dünyâ, âsümân,
Mahrumdu her şeyden cihan,
Ey Rahmetenlilâlemîn!

Vahşet yakarken canları,
Kinler, dökerken kanları,
Ettin melek insanları,
Ey Rahmetenlilâlemîn!

Nuri BAŞ

FİATI : 1 LİRA

SAYI : 100 **HAZİRAN : 1970**

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

- ★ Kaynaklara dönüş
- ★ Kur'ân-ı Kerîm önünde İnsanlar
- ★ Prof. Dr. Muhammed Hamidullah Konya'da
- ★ Modern Düşüncede Allah inancı
- ★ Kur'ân-ı Kerîm; İsimleri, Türediği kökler ve Tarifi
- ★ İslâm'a karşı yobazlık
- ★ Asrın kollektif cinayeti
- ★ Nelerle uğraşıyoruz
- ★ Hâdiselerin muhasebesi
- ★ İslâm dünyası
- ★ Kur'ân-ı Kerîm'e göre Hz. İSA
- ★ İslâm âlemi
- ★ Dört Mezhebe göre Namaz
- ★ Genç Kalemler
- ★ Tarih Köşesi
- ★ Köy meselelerimiz
- ★ Şiirler
- ★ Okuyucularla başbaşa

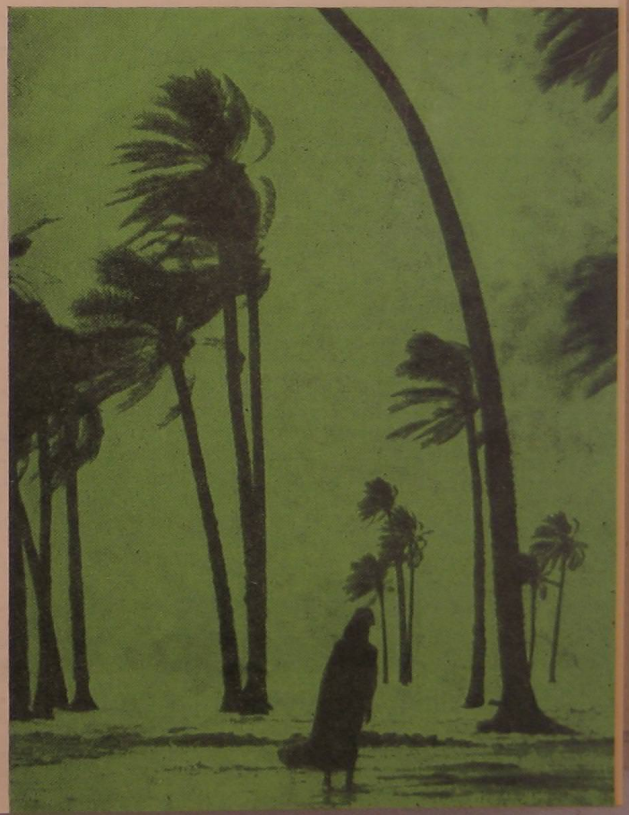

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER

DÜŞÜNCELER

Henüz ruh dünyasına doğru engin bir sefer yapamayan insanoğlu her nekadar ayı fethetmiş (!) ise de zaman zaman ayağının altında kayan toprağa söz geçiremiyor. Fezaları delmeye muvaffak olduğu halde, korkunç uğultularla dağları, ovaları kazan gibi kaynatan zelzele önünde, devr-i sabavetindeki mutlak aczi devam ediyor. İnsanoğlu, eşya ve hâdiselere hükmettiğini zannederek başı gururla yükselirken, çaresizliğini, güçsüzlüğünü ufak ufak önüne seren tabii afetlere karşı, başı önüne yıkık kendinden geçiyor. Gözü Ay'a, Merih'e takılan insan, henüz arzın üzerine sağlamca basmış değildir. Çağların ötesinden gelen sağlam müesseselerimizin büyük içtimaî depremlere sahne olduğu yetmiyormuş gibi, Anadolu insanının bin yıllık kara yazısı, karanlık bir gecede Gediz ve Emet'te yeni baştan yazılır gibi bir daha, bir daha yıkılıyor.

Büyük fâciâların ve son depremlerin bir ıztırap beldesi haline getirdiği Anadolu, «belâ mimarının saçtığı arsa» misâli yine yandı, yine yıkıldı. Bir çok Anadolu kasabasında olduğu gibi Gediz'de de sizi ilk karşılayan şey şehre girerken soldaki yamaçlara serilip yatan mezarlıktır. Sanki ölüler, «ba'süba'del mevt» gününde taşlarını başlarından atmış, sanki toprak bütün ağırlığını çıkarıp dışarı fırlatmış gibi, sanki ölüler, hayatta kalanlarla aralarında örülü taş duvarları kaldırmak için ayaklarını direyerek engelleri yıkmış gibidir. Yıkılan yuvaların, çöken han'ü manların altında belki hayatının en mesut dakikalarında ebediyyen göçüp gidenlerin geride bıraktığı yüreği yanık analar, boynu bükük yavrular, bizim için devamlı bir ızdırap kaynağı olacaktır. Gediz bir değil, beş defa yapılabilir. Fakat, felâketzedelerin kalbi nasıl yapılır? Depremin kahrına uğramış bir yavrunun milletine karşı yıkılan dünyası nasıl onarılır?!...

Gediz'in ortasındaki tarihî cami, ihmal edilmişliğin biriktirdiği ızdırapla yüreğini Allah'a açmış gibi kubbeleri açmış, şadırvan çökmüş, minare bir savaş meydanında şehit düşmüş bir bahadır gibi uzanıp yatıvermiş. Bütün şehir kan ve ateş içinde bin kurbanlı bir enkaz yığını haline gelmiştir. Böyle iken bu millet, yeniden Gediz'ler ve Emet'ler inşa edecek güçtedir. Kardeşlerinin felâketinden bile milyonlar vurmağa, menfaat devşirmeğe kalkan ciğersizlerin yanında enkaz altından çıkan kanlı başları, bir buket gül gibi bağrına basan ve miğferi ile ölüme ramak kalan bu kazazedelere su veren Mehmetçikler de vardır. İnsanî duyguları paravan olarak kullanan Kızılhaç'ın kültür emperyalizmini istihdaf eden yardımları, büyük şehirlerin pazarlarında arz'ı endam edişi bir yana, karagün dostu (!) Kızılay'ın felâketzedelere çadır vermeyip, gazetecilere kiralayarak skandal meydana getirmeleri daha büyük bir ictimâî depremdir. Çocukluğumuzdan beri yüreğimize kara gün dostu olarak işlenen Kızılay, kan ve ateşle yuğrulan bu felâketli günlerimizde bir ızdırap okyanusu içinde müşfik bir adacık olamıyacaksa, felâkete uğrayanlara kanat geremiyecekse milletten

(Devamı 16. sayfada)

Çok Mühim

Muhterem abonelerimiz!

Belâ ve musibetlerin her çeşidiyle şapır şapır üzerimize yağdığı şu hengâmede bize düşen vazife, küfre karşı mukaddes cihad bayrağını açmış olanlara maddi-mânevî yardım etmektir. Unutmayalım ki, hak yolda sarfedilmiyen paralar yarın sahiplerine en büyük düşmanlığı yapacaktır. Abonesi biten okuyucularımızdan ricâmız, en yakın zamanda borçlarını göndermeleridir. Bu mecmua, sizlerin maddî destekleriyle neşir hayatına devam etmektedir.

Adres :
OKU Mecmuası
P. K. 105 — KONYA

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU
Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR
İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Said Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 8.6.1970

İSLÂM GENÇLİĞİNE MESAJ

Kaynaklara Dönüş...

Yusuf IŞICIK

Osmanlı İmparatorluğunun parçalanışı, üzerinde ömür tüketerek düşünmeye ve tedkik etmeye değer cihanşümûl bir hâdisedir. Başta, topyekûn MÜSLÜMAN DÜNYA olmak üzere, bu hâdise, aşağı-yukarı bütün âleme çok çeşitli yönlerde te'sir etmiştir... Okadar ki, varlıkları bir kemiyet olmaktan öteye geçemiyen bugünkü İslâm Memleketlerinin durumları, bu vahim parçalanışla sıkı sıkıya ilgilidir...

Başta Garp Âlemi olmak üzere diğer dünya ülkelerine bu târihî çöküşün te'siri ise, mevhum ve muhayyel bir tasavvur ve iddia değildir. Şu, inkârı gayr-i kabil bir hakîkattır ki, dünya emperyalist güçleri İSLÂM ÂLEMİ'ne öldürücü kancayı bu hâdise ile takmışlar ve maddî üstünlüklerinden başka rûhânî hâkimiyetlerini bu beldelerde yerleştirmek imkânını bulmuşlardır. Bugünkü Müslüman Dünyanın çok yönlü za'fiyeti, işte tâ o zaman başlamıştır. Kısaca diyebiliriz ki, istîlâcı güçler, olanca kesâfetiyle İslâm ülkelerinde üslenmek imkânına bu meş'um vak'a ile eriştiler...

Birinci Cihan Harbi sonunda, İslâm dünyasının merkezî gücü olan OSMANLI DEVLETİ'nin parçalanışıyle, yeryüzünde müstakil tek bir İslâm memleketi kalmamıştı!.. Bu büyük ve şanlı SİYÂSÎ SULTA'nın çöküşüyle, başta O'nun enkazı üzerinde îmar plânlarını hazırlıyan TÜRKİYE olmak üzere, birçok İslâm topraklarında kendi başına istiklâl elde etmek çabasıyla emperyalizma hâkimiyetinden kurtulma hareketleri başladı... Ve bu hâlen devam etmektedir...

Türk Milleti başsız kalınca, kendisi topyekûn bir vahdete giderek baş oldu ve İSTİKLÂL HARBİ'ne girişti... Bu harp, bu müslüman milletin ihlâslı azmiyle zaferle neticelendi. Her köşesi bir emperyalist kuvvetle işgal edilmiş ve neredeyse korkunç taksimin eşiğine ayak basmakta olan ANADOLU, kirli insanlardan temizlendi. Şunu hemen söylemek lâzım ki, bu harp, İslâmın ve İslâm güçlerinin kat'î bir zaferi olmuştur.

Fakat... Hâricî işgal kuvvetlerine memleketin her köşesi mezar edildikten sonra, bunu ta'kip eden devrede çok büyük dâhilî çöküntüler başladı. Baştan başa düşman kuvvetlerinden temizlenen memlekette huzurlu bir vasat — maalesef — doğmadı... Memleket, için için ma'nevî çöküntülere sahne oldu!.. Hiç umulmadık bir çabukluk içinde millet İslâm kültüründen kat'î bir şekilde ayrıldı!

Ma'nevî güçlerle kazanılan harp, istenileni vermedi. Bu Büyük MİLLET'i ayakta tutan mukaddes değerler, bir an mes'elesi hâlinde ortadan kalktı. Genç nesil, İslâm kültürünün iki emin vasıtası olan ARAPÇA ve ESKİ DİL'den birdenbire ayrılarak koptu!..

Diğer müslüman memleketlerden bilhassa Arap Âlemine gelince, onlar da zafere eriştikten sonra, bu zaferin verdiği gayr-i meşrû bir sevinç ve çılgınlık içinde zaferin gayesini tahakkuk ettiremediler. Maârif müesseseleri, İslâmın can düşmanlarının eline geçti. Büyük ahlâkî çöküntü, zaferin şuursuz çığlıklarına karıştı... Emperyalizmanın usta ajanları, efendilerinin hazırladıkları plânları tatbikte hiç de güçlük çekmediler. Neticede, İslâm kültürü büyük hasar gördü...

Buna rağmen, Arap Âlemi yine de talihli oldu. Zira bu memleketlerin ana dili KUR'AN lisanı olan ARAPÇA idi. Her nekadar dil, bozguncuların tasallutuna uğradıysa da, bu köklü lisanı ortadan kaldırıp, nesiller arası bir uçurumun meydana getirilmesi bir anda olacak şey değildi ve bu ameliye, en azından asırlar istiyen bir çalışmayla olabilirdi. Nihayet, materyalist istîlânın bu memleketleri kasıp kavurmasına ve mutlak bir ahlâkî çöküntünün bu beldelerde olanca uğursuzluğuyla hâkim olmasına rağmen, genç nesilden uyananlar kendilerine düşen vazîfeyi yapmıya koyuldular. Böylece, muvaffakıyetle neticelenecek olan sâlim bir faâliyet başlamıştı...

Çünkü, İSLÂM KÜLTÜRÜ'nün tek emin anahtarı ARAPÇA idi. Zîra, KUR'AN ve SÜNNET Arap lisânı üzerineydi. Diğer taraftan, ondört asırdır bu iki ilâhî kaynak etrafında örgülenen ve onların çevresinde halkalanan eserler de Arapça idi. Arap olmıyan ve büyük ekseriyetini TÜRKLER'in ve İRANLILAR'ın teşkil ettiği nice allâmeler dahi, eserlerini Arapça olarak yazmışlardı. Yani müslüman Arap gençliği, lisanı Arapça olmakla öz-be-öz kaynağıyla başbaşa bulunuyordu.

Kısa zamanda büyük kabiliyetler yetişti, çok kıymetli İslâmî eserler vücûda getirildi. Bugün bu durum, çok sevindirici bir merhaleye ulaşmış bulunuyor...

1960 sonrası Türkiye'sinde yüzde doksanını Arapça eserlerin teşkil ettiği hareketli bir tercüme faâliyeti başladı. Kaynaklara dönüşün müjdecisi olan bu türlü eserlerin Trükiye'de yazılmayışının ve vâkî boşluğun ancak tercüme yoluyla doldurma yoluna gidilişin sebebi, yukarıda işaret ettiğimiz gibi, neslimizin çok kısa bir zaman içinde İSLÂM KAYNAKLARI'ndan tecerrüdü olmuştur.

Şimdi hükmümüzü vermiye çalışalım :

KAYNAKLARA DÖNMİYE MECBÛRUZ... Bu nasıl ve ne ile olacaktır? Kaynaklardan kastımız, başta Allah Kelâmı KUR'AN ve O'nun (c.c.) son peygamberi olan Rasûlüllah'ın (s.a.) SÜNNETİ ile, bu iki ilâhî me'hazın nazarî, fikrî ve amelî cephesini şerheden İslâmî eserlerdir. Başta Kur'an ve Sünnet olmak üzere, bütün kaynaklar Arapçadır. Öyleyse, kaynaklara dönüş Arapçadan başka bir anahtarla olacak değildir.

İslâmlığın şanına yakışır bir cihad ve hakîkî öze dönüş, geniş bir İslâm kültürüyle mümkündür. Şunu itiraf etmek lâzım ki, bugün fedakâr ve azimkâr müslüman yazarlarımız, gazete ve mecmua sütunlarında hergün bir başka derdimizi deşmekteler; bilhassa içtimâî bünyemizde azgınlaşan binbir türlü yaralarımızı en beliğ bir şekilde tasvir etmekteler. Fakat çökmekte olan cemiyet çatımızın ta'mirini gerçekleştirecek plân ve projelerden bahsetmemektedirler. Bu da, İslâm kültürünün tek emin anahtarı olan ARAPÇA'nın bilinme-

(Devamı 26. sayfada)

Yazan : **es-Seyyid SÂBIK**

Kur'ân-ı Kerim Önünde İNSANLAR(1)

— III —

Terc. : **Ahmed GÜRTAŞ**
Konya, Yüksek İslâm Enstitüsü
Arap Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Allah'ın Kitabı önünde insanlar dört kısımdır :

1. Kur'an-ı Kerim'i okuyan ve ona göre amel eden Mümin;
2. Kur'an-ı Kerim'i okuyamıyan, fakat ona göre amel eden Mü'min;
3. Kur'an-ı Kerim'i okuyan, fakat ona göre amel etmeyen Münâfık;
4. Kuran-ı Kerim'i okumayan ve ona göre de amel etmeyen Münâfık.

Kur'an-ı Kerim'i okuyan ve onunla amel eden mü'min, turunç gibidir. Nasıl ki,turuncun tadı da, kokusu da güzeldir, aynı şekilde böyle mü'minin içi de, dışı da (yani özü de, ameli de) hoş ve güzeldir.

Kur'an-ı Kerim'i okuyamıyan, fakat onunla amel eden mü'min; hurma gibidir. Nasıl ki, hurmanın kokusu olmamakla beraber tadı lezzetlidir, aynı şekilde böyle mü'min de aslında hoş ve tatlıdır, fakat başkasını hidâyete götürmekte hiçbir rolü yoktur.

Kur'an-ı Kerim'i okuyan münâfık ise fesleğen çiçeği gibidir Bu çiçeğin görünüşü ne kadar hoşuna giderse, tadı da o derece seni tiksindirir. İşte münâfık da bâtını olmayan bir görünüşten ibarettir.

Kur'an-ı Kerim'i okuyamayan münâfık ise tadının acılığı ve kokusunun pisliği hususunda Ebû Cehil karpuzu denilen bitki gibidir. Bu münâfığın içi de, dışı da pistir.

Buhârî, Rasûlüllâh (S.A.V.) Efendimizin şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir :

«Kur'an-ı Kerim'i okuyan ve onunla amel eden mü'minin misâli turunç gibidir. Onun tadı da güzel, kokusu da güzeldir. Kur'an-ı Kerim'i okuyamayıp onunla amel eden mü'min hurma gibidir. Onun tadı güzeldir, fakat kokusu yoktur. Kur'an-ı Kerim'i okuyan münâfığın misâli de Ebû Cehil karpuzu gibidir. Onun tadı da acıdır, kokusu da acıdır.»

Hz. Rasûlüllâh (S.A.V.)'ın Kur'an-ı Kerim okumada usûlü :

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin devamlı okuduğu hizb'i, yani mutadı olarak her zaman okuduğu yerler vardı. Hz. Rasûlüllâh (A.S.) ın kırâati, tertîl (yani yavaş yavaş ve itina ile okuma) idi. Acele ve çabuk değildi. Bil'akis tane tane ve gayet açık idi. Okumasına, âyet âyet ara verirdi. Harf-i medlerde çekerdi. Meselâ «Rahmân» ve «Rahîm» kelimelerini meddederdi. Okumaya başlarken «Eûzü...» çekerdi (yani, koğulmuş şeytandan Allah'a sığınırım, derdi). Bazan da, Allah'ım, muhakkak ben, koğulmuş şeytandan, onun kalbime kötülük getirmesinden, üfleyip fısıldamasından sana sığınırım» derdi. O'nun Allah'a sığınması okumaya başlamadan önce olurdu.

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz Kur'an-ı Kerim'i başkasından dinlemeyi de severdi. Abdullâh b. Mes'ûd'a okumasını emreder, o da Rasûlüllâh'a okur, Rasûlüllâh (A.S.) da dinlerdi. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, Abdullâh b. Mes'ûd'dan Kur'an-ı Kerim'i dinlemekle huşû' duyar, hatta iki gözünden yaş dökülürdü.

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) ayakta iken, otururken, yatarken, abdestli ve abdestsiz iken Kuran okur, kendisini, cünüplükten başka hiçbir şey Kur'an okumaktan alakoyamazdı.

Hz. Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz Kur'an okurken bazan nağme yapar ve sesini dalgalandırırdı. Nitekim Mekke'nin fethi gnüünde «İnnâ fetahnâ...» sûresini okurken nağme yapmıştı. Buhârî'nin zikrettiğine göre Abdullâh b. Muğaffel de Hz. Rasûlüllâh (A.S.)'ın «e... e... e...» diye üç defa nağme yapışını hikâye etmiştir.

Bu hadîs-i şerifler, Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin, «Kur'an-ı Kerim'i seslerinizle süsleyiniz», «Kur'an-ı Kerim'le nağme yapmayan bizden değildir.» ve «Allah, güzel sesli peygamberi Kur'an'la nağme yaparken dinlediği gibi hiçbir şeyi dinlememiştir.» hadîs-i şerifleri ile bir araya getirildiğinde anlaşılır ki, Rasûlüllâh'ın böyle sesini dalgalandırması ihtiyârî olup, devenin kendisini sallamasından dolayı elinde olmayarak değildi. Şayet bu, devenin sallamasından dolayı olsaydı, ihtiyârî olarak yapılan cinsten olmaz ve Abdullâh b. Muğaffel de örnek edinmek için ihtiyârî olarak bunu hikâye etmez ve yapmazdı. Halbuki Abdullâh b. Muğaffel, devenin Hz. Rasûlüllâh (A.S.)'ı, sesini kesecek kadar salladığını görüyor, sonra da diyor ki : «Kıraâtında Hz. Rasûlüllâh (A.S.) nağme yapardı.» Böylece «nağme yapma»yı Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin fiiline nisbet etmektedir. Şayet bu, devenin sallamasından dolayı olsaydı, Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin «nağme yapma» diye isimlendirilen bir fiili olmazdı.

Hz. Rasûlü Ekrem (A.S.) bir gece, Ebû Mûsâ el-Eş'arî'nin Kur'an okuyuşunu dinlemişti. Hz. PeyPgamber (A.S.) Efendimiz bunu Ebû Mûsâ'ya haber verdiğinde Ebû Mûsâ :

— Senin dinlediğini bilmiş olsaydım, senin için okumamı süslerdim (yani sesimi güzelleştirirdim), dedi.

Ebû Dâvûd, «Sünen»inde, Abdülcebbâr b. Verd'den şunu rivâyet etmiştir :

(Abdülcebbâr b. Verd) dedi ki : «İbnü Ebî Melike'yi şöyle derken duydum :

Abdullâh b. Ebî Yezîd dedi ki :

— Bize Ebû Lübâbe uğramıştı. Biz de onun peşinden gittik. Nihayet evine girdi. O anda orada pejmürde kıyafetli bir adam vardı. O adam şöyle derken işittim :

— Hz. Peygamber (A.S.)'in, Kur'anla teğannî yapmayan bizden değildir, dediğini duydum.»

Abdülcebbâr b. Verd devamla dedi ki :

Ben, İbnü Ebî Melike'ye :

— Ey Ebâ Muhammed, Kur'an okuyan kimse güzel sesli olmadığı takdirde ne dersin, dedim.

O da :

— Gücü yettiği kadar sesini güzelleştirir, diye cevap verdi.» (2).

(Devamı 16. sayfada)

(1) *es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 49-53.*

(2) *İbnü'l-Kayyim'in «Zâdü'l-meâd» isimli kitabından.*

İSLÂM DÜNYASI

Veli ERTAN
Konya, Yüksek İslâm Enst. Müdürü

Dünya üzerinde muasırı bulunduğumuz bağımsız İslâm devletlerinin tarih ve coğrafya yönünden muhakeme, mukayese ve müşahede esaslarına müsteniden incelemeler yapılması ve bu devletler hakkında malûmat kazanılması elbette yerinde olacaktır.

Mü'minler birbirlerinin kardeşidir. Hz. Peygamber bir gün bir hadis-i şeriflerinde «Sizden biriniz nefsi için istediği hayrı başkası için de istemedikçe hakiki mü'min olamaz» buyurmuşlardır.

İşte bunun için muasırı bulunduğumuz İslâm devletlerinin kıt'alar üzerinde dağılışlarını, hal ve yaşayış tarzlarını, kültür seviyelerini, her çeşit endüstri sahalarındaki faaliyetlerini ve hamlelerini etraflıca öğrenmek her müslümana lâzımdır. Bu suretle diğer mütemeddin milletlerden daha üstün bir seviyeye ve medeniyetin şahikasına ulaşmanın yollarını araştırmak için Müslümana düşen vazife çalışmaktır.

Tabiî, fıtrî ve umumî bir Din olan İslâm Dininin, yer üzerinde nasıl yayıldığını, hangi ülkelere kadar te'sirini gösterebildiğini, hem mazi, hem hal ve hem de istikbâl bakımından öğrenmenin değeri elbette mühimdir.

Yeni teşekkül etmiş olan İslâm Devletlerinin toplu bir halde bulunduğu Afrika kıt'asında bağımsız bir devlet olan Nijer hakkında yeteri kadar malûmat vermiye çalışalım.

NİJER CUMHURİYETİ :

Nijer, Afrika kıt'asının batısında Büyük Sahra'ya ve Ekvator bölgesine yakın Nijeria, Volta, Mali Cumhuriyetleri, Cezayir, Libya ve Çad Cumhuriyeti arasındadır. Yüzölçümü 1.188.794 Km. karedir. Başşehri Niameye'dir. Nijer, adını Nijer nehrinden almıştır. Fransız batı Afrikası denilen topraklar üzerindedir.

Kuzey ve orta kısımları çöl, güney kısmı ise en münbit toprakları ihtiva etmektedir. Yağmuru boldur, senenin altı ayı yağmurlu geçer. İçilmeye salih suyu azdır.

Nijer nehrinin geçtiği yerler tamamiyle ormanlıktır ve mümbittir. Nijer, coğrafi konumu ve yeryüzü şekilleri bakımından üç bölge olarak mütalâa edilir.

1 — Kuzey bölge,
2 — Orta bölge,
3 — Güney bölge.

Bu bölgeler arasında en verimli olanı Güney bölgedir. Altı ay mütemadiyen yağmur yağan bir sahadır. Yer altı suları yer üstüne yakındır. Bir takvim yılı içinde istenildiği zaman ziraat yapmaya müsaittir.

Nijer'in ekseri toprakları savanlar kısmında olmasından dolayı iklim yönünden bir hususiyet arzeder. Orta kısım ise bir geçit mesabesindedir. Kuzey kısmı tamamen çöldür. Büyük Sahra'nın bir devamıdır.

EKONOMİK DURUM :

Nijer, umumiyetle bir ziraat ve hayvancılık memleketidir. Bununla beraber küçük endüstri de kurulmuştur. Birkaç kumaş, çimento ve malzeme yapan muhtelif atölyeleri vardır.

Maden bakımından oldukça zengindir. Fakat henüz gelişmiş değildir.

Petrol keşfolunmuş, demir cevheri işletmeye açılmıştır.

En çok ihraç ettiği madde kaya tuzudur. En çok Nijerya ile alış-veriş yapmaktadır.

Ekonomik sahası bakımından bu ülke istikbalde İslâm memleketleri arasında mühim bir mevki işgal edecektir.

Bu memleketin başlıca geçim kaynağının başında hayvancılık gelir. İkinci derecede de tarımcılık önemli bir yer tutar.

Bu memleketin ziraat bakımından iki önemli gelir kaynağı vardır. Bunlardan :

1 — Yer fıstığı
2 — Baklagiller

Kakao, pamuk, zamk ve pirinç memleketin mühim bir servetini teşkil eder. Bir kısım halk çobancılıkla meşgul olduğu için göçebedir.

Nijer nehri boyunca pamuk ve pirinç yetiştirilmektedir.

NİJER'DE İSLÂMİYETİN İNTİŞARI :

Nijer'de ilk defa İslâmiyet, hicretin ilk yıllarında Kuzey Afrika'ya gelen Arap tüccarlar vasıtasıyle bu memlekete girmiş ve müslümanlık burada şuurlu bir tarzda yayılmıştır. 17. yüzyılda İslâmiyet büyük bir hızla gelişme kaydetmiştir.

Nijer'in 3.5 milyon nüfusu olup, bunun % 98'i müslümandır.

Memleketin resmî dili Fransızca ve umumiyetle anlaşma dili de Arapçadır. Halkın yarısından fazlası Arapça konuşmaktadır.

Nijer, bugünkü durumunda eğitim ve öğretime gerekli önemi vermiştir. Nüfusun % 55'i okur-yazardır. İlk tahsilden yüksek tahsile kadar olan okullar tamamı ile hükûmetin idâresindedir. Her çeşit tahsil ücretsizdir. Bütün öğrencilerin kitaplarını ve hattâ ders araçlarını hükûmet te'min etmektedir. Yüksek tahsil ancak bizdeki lise derecesi seviyesindedir. Hâlen üniversitesi yoktur. Gençler, üniversite tahsillerini yapmak üzere Senegal, Katar, Cezâir, Merâkeş ve Tunus üniversitelerine gitmektedirler.

Memlekette teknik okulların sayısı 422'yi bulmuştur.

Kur'an-ı Kerim'in öğretilmesi hususunda gerekli tedbirler alınmıştır.

Memleket 5 eyâlete ayrılmış olup, her eyâletin başında bir vâli bulunmaktadır. Başşehri, Nijer Nehri kıyısında NİAMEY olup 100 bin nüfusludur. Diğer mühim şehirleri de : AGADES, TAHOA, ZİNDER'dir.

TARİHİ DURUMU :

Nijer, vakti ile Fransız Batı Afrikası olarak 63 seneye yakın Fransızların müstemlekesi olmuştur. Bu memleket, zaman zaman istilâcılara karşı müdâfaasını yapmıştır.

1960 senesinde Mesina Sultanı bulunan Hamadu'nun küçük bir ordusu, Nijer'i müstevlilerden korumak maksadıyla harekete geçmişti. Ordusunun başına geçerek, Koni denilen yere gelmişti. Buranın halkı putperestti. Bunlarla iyi geçinmiş ve onlara müslümanlığı telkin etmişti... Bu sûretle putlarını kıran yerliler, İslâmiyeti benimsemişti. He-

(Devamı 16. sayfada)

Prof. Dr. Muhammed Hamîdullah Konya'da

Y. IŞICIK

Haklı şöhreti bütün İslâm Dünyasını baştan başa kuşatmış ve şahsında İslâmın üstünlüğünü başta Garp Âlemi olmak üzere topyekûn dünyaya kabul ettirmiş Allâme-Müdekkik **Prof. Muhammed Hamidullah Bey, 27 Nisan'da, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyetinin** da'vetiyle şehrimize teşrif buyurmuş ve Enstitü salonunda Yüksek İslâm Enstitüsü talebeleriyle çeşitli mevzûlarda sohbet ettikten sonra aynı günün akşamı müftülük salonunda **«Modern Dünya ve İslâm»** adlı bir konferans vermiştir.

Yüksek İslâm Enstitüsü salonunda düzenlenen sohbet toplantısında kendisine sorulan suâller ve bunlara verdiği cevaplar başlıca şöyle olmuştur :

«Garp'ta İslâm'ın intişârı ne merkezdedir?»

Sistemli bir çalışma içerisinde bulunmamamıza rağmen, Batı'da İslâmın yayılışı sevindiricidir. Bugün biz, Garplılar arasında yaşayış ve da'vetimizle İslâmı yaydığımızda onların üzerindeki tesir çok müsbet olmaktadır. Eskiden, yabancı lisanlarda islâmî kitaplar yazılmamıştır. Ecdâdı tenkit maksadıyla söylemiyorum bunu; fakat eğer İslâmı yaymak istiyorsak, onların dilinden konuşmalıyız! Müslüman olmuş nice mühtedî Batılılar bilirim ki, bunlar başlangıçta, kafalarını kurcalıyan basit bir mes'elenin arkasına düşmüşler ve nihayet müslüman olmuşlardır. İslâmî yaşayışımız bunlar üzerinde çok müessir olmaktadır. Meselâ, bundan iki sene önce ölen bir Fransız mühtedî bilirim... Bu zat, Fas'ın istiklâlinden önce, vazifeli olarak fabrikasyon işlerine bakmak üzere

Prof. Dr. M. Hamidullah, «Modern Dünya ve İslâm» adlı konferansını verirken... Yanında, Arapça olarak verilen konferansı tercüme eden Av. Dr. Yusuf Ziya Kavakçı Bey görülüyor.

hükûmeti tarafından Fas'a gönderilmişti... Orada, müslüman işçilerle gayr-i müslim işçiler arasında gördüğü muazzam yaşayış farkı kafasına takılmış ve müslüman işçilerin neden düzenli ve insanî bir hayat içerisinde olduklarını incelediğinde, bu durumun İslâm prensiplerinin fıtrî hassalarından ileri geldiğini öğrenmiş ve müslüman olmuştur. Bu durumu kendisi «Niçin Müslüman Oldum?» namıyla yazdığı kitabında açıklamaktadır.

Evet... İslâmî yaşayış, gayr-i müslimler üzerinde çok tesirli oluyor demiştim. Bu cümleden olarak, Batı'da işçi olarak çalışan müslümanların durumlarını da örnek göstermek isterim. Meselâ, fabrikalarda çalışan bazı müslüman işçiler (Türk, Arap, Hintli v.s....), Ramazan'da oruç tutmaktadırlar. Bunu gören gayr-i müslim bir işçi buna son derece hayret etmektedir ve «Sabahtan akşama kadar aç karnına bu arkadaşım vazifesini hiç aksatmadan nasıl çalışabiliyor acaba?.. Biz de aynı işte çalışmaktayız; fakat biz yiyor ve içiyoruz? Bunun sırrı nedir?» diye düşünmektedir... Bu yolla müslüman olanların sayısı epey kabarıktır.

Konya, turistik bir şehirdir. Bilhassa biz Mevlânâ'yı ziyarete gelen ecnebiler arasında, İngilizce, Fransızca ve Almanca broşürler dağıtmalı ve «Mevlânâ ne yaptı, O kimdir, Müslümanlık nedir, câmilerin mâhiyeti nedir?» gibi mevzûlarda onlara bilgiler vermelisiniz. Onlara, onların dilleriyle konuşmalısınız...

Paris'te hergün 5-10 kişi Paris câmiine gelerek müslüman olmaktadırlar... Buna rağmen çok çalışmalıyız...

«Batı'da talebe hareketleri ne durumdadır?»

Bu soruyu, Batı'da tahsil yapmakta olan ağabey ve arkadaşlarımıza sorup, mufassal malûmat alabilirsiniz. Ben şu kadarını söylemekle yetineceğim : Müslüman talebeler arasında dinî mevzûlarla alâkalı olanlar çok azdır. Paris'te tek bir ciddî müslüman talebe teşekkülü vardır : «MÜSLÜMAN TALEBELER CEMİYETİ» Her pazar günü, çeşitli mevzûlarda seminer ve toplantılar düzenler. Çok faydalı faâliyetleri vardır. Şahsen ben, geçen Ramazan'da bu cemiyetin bir toplantısında bulundum. Ramazan olması münâsebetiyle, ORUÇ, mevzu olarak seçilmişti. Bu açık oturumda, önce Yahûdî hahamı konuştu. Yahûdilerin, senede bir gün 24 saat müddetle oruç tuttuklarından bahsetti ve sözlerinin sonuna, bu oruç zor olduğu için Yahûdilerden ancak on binde bir ekaliyetin oruç tutabildiğini ekledi...

Üniversitede talebe olan Protestan bir genç söz aldı ve Hristiyanlıkta da orucun bulunduğunu ve bunun büyük manevî faydalarının olduğunu uzun uzun anlattı... Fakat bu orucun mahiyeti ve müddeti hakkında hiç bir şey söylemedi, ki bu çok mânidardı! Ben hemen o gence sordum :

«— Oruç nasıl tutulur?»

«— Bilmem» diye cevap verdi! Tekrar sordum :

«— Sen hiç oruç tuttun mu?»

Cevaben dedi ki :

«— Evet, tuttum.»

Bu sefer, ben :

«— Peki, nasıl tuttun?» diye sorunca, o dedi ki :

«— Akşam yemeğini yemedim!» (Gülüşmeler...)

Sıra, Katolik papaza geldi. O da oruçtan bahsetti ve bilhassa : **«Bizim, düşüncede oruç tutmamız lâzımdır»** dedi... O'na da sordum, Hz. İsâ (a.s.) ve Havârilerinin oruç tutup tutmadıklarını... Verdiği cevap, **«Bilmiyorum»** dan başka olmadı!..

Açık oturumu idâre eden müslüman gelebeye gelmişti söz sırası... Talebe cemiyeti başkanı olan bu genç, islâmî mevzularda ve bu arada oruç mevzuunda fazla bir bilgisi olmadığını ileri sürdükten sonra, bildiği kadarıyla müslümanlıkta orucun nasıl tutulduğunu anlattı... Sözlerine, bütün müslümanların, her sene Ramazan ayında sabahtan akşama kadar oruç tuttuklarını ilâve ettikten sonra, **«Meselâ şu anda işte ben de oruçluyum.»** dedi ve oturum bizim lehimize son buldu. Artık, o toplantıya katılan gayr-i müslimler üzerinde bu toplantının yaptığı tesiri takdirlerinize bırakıyorum...

«Bütün insanları müslüman yapmayı hedef edinen bir cihad meşrû mudur ve Müslümanlığın öngördüğü HARB = CİHAD nasıldır?»

Şahsen ben, Kur'ân-ı Kerim'deki CİHAD âyetlerinin hepsini bir araya getirdim ve üzerinde geniş inceleme yaptım... Vardığım netice şu oldu :

1. Savaş, ne sultan, ne memleket, ne millet ve ne de bir başka şey için olmalıdır! Cihad sadece Allah (c.c.) rızası için olmalıdır; Müslümanlığın emrettiği cihad böyledir.

2. Kur'ân-ı Kerim'de, kiminle harb etmemiz gerektiği hususu «Sizinle savaşanlar» şeklinde beyan edilmektedir. Buna göre cihadda, savunma esasa alınmalıdır. Bunu biraz daha açıklıyalım : Cihad, ya taarruz hâlindeki düşmana karşı çıkmaktır, ya da, Allah (c.c.) rızası muvâcehesindeki tehlikesi sezilen ve bizi imha etmek plân ve hazırlıkları içinde bulunan düşmanı ezip saf dışı etmektir. İslâm Peygamberinin (s.a.) bütün savaşları incelensin, bu iki türlü cihaddan başkasına rastlanamaz.

3. «Kâfirleri nerede bulursanız öldürünüz!» âyet-i celîlesine gelince : Bu türlü cihadla emreden âyetin belirttiği harp, kendisiyle savaş hâlinde bulunulan kâfirlerle yapılan harptir. Yani, kendisiyle savaşılmakta olan ve henüz mağlûbiyet veya antlaşma yoluyla harbe son vermemiş kâfirler, nerede tutulsa orada öldürülür... Eğer, bir savaştan sonra (meselâ BEDİR'de olduğu gibi...) bir anlaşma olmamışsa henüz harp vardır demektir. Ve bu âyetin de delâleti bu şekildedir.

Hiç kimse, müslümanlığa girmesi için zorlanamaz. Çünkü âyette : (لا اكراه في الدين) = «Dinde zorlama yok!» buyurulur. Her mevzuda olduğu gibi, cihad konusunda da, Kur'an'ın hemen bir âyetine bakıp hüküm veremeyiz. Bu mevzû ile ilgili bütün âyetler incelenmeli, te'lif edilmeli ve kısaca, SİYAK ve SİBAK dâima göz önünde bulundurulmalıdır.»

«Bilhassa AMERİKALILAR'ın Mevlânâ (K.S.) ile ilgilenmeleri nedendir?»

Bugün, Amerika ve bütün Garp Âlemi, bilhassa Müslümanlar üzerine mutlak bir hâkimiyet kurmak için çalışmaktadırlar. Bu hegemonya, çok yönlüdür... Amerikalıların Hz. MEVLÂNÂ (K.S.) ya ilgi duymaları ve O'nun hakkında incelemelerde bulunmaları da ancak bununla açıklanabilir. Yani, Amerikalılar, Türklere hâkimiyet kurmak için böyle yapmaktalar... Çünkü, Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî Hazretlerinin bilhassa siz Türkler üzerine çok büyük ma'nevî tesiri vardır. İşte, Amerikalılar, «Niçin Mevlânâ, Türklere bu kadar te'sir etmiştir» problemini çözmek ve bu te'siri ortadan kaldırmak, dolayısıyla Türkleri kültür hâkimiyetleri altına almak için uğraşmaktadırlar!..»

«Pakistan'da islâmî faaliyet ne durumdadır?»

Pakistan'ı 22 senedir görmüyorum. Neşriyâttan öğrendiğim kadarıyla size şunu söylemek isterim : Pakistan'da, her İslâm ülkesinde olduğu gibi komünizm çok kuvvetlenmiştir. Diğer taraftan, DOĞU ve BATI Pakistan arasındaki çekişme ve ihtilâf, emperyalist güçlerin çalışmalarıyla her gün daha da artmaktadır.»

«Türk Milletinin durumu nasıldır?»

Türkiye'de islâmî hareket inkişaf etmiş vaziyette... Allah'a (c.c.) hamd olsun ki, Türk milleti müsbet yönden durmadan gelişiyor...

Muhterem Profesöre bir çok sual daha soruldu ve cevaplandırdılar... Konuşmalarında gözümüzden kaçmıyan ve Sünnet-i Rasûlüllâh'a (a.s.) tıpa tıp uygun olan bazı hallerini belirtmek istiyoruz : Hamidullah Bey, Arapça olarak yaptığı konuşmasında çok sâkin, sözlerinin kabul edilip edilmiyeceği hususunda son derece kaygusuzdu. Edebiyat ve

(Devamı 26. sayfada)

MODERN DÜŞÜNCEDE

Nardi Reeder CAMPION

Bir din adamı ile yapılan bu röportajda, modern düşüncede Allah'ın varlığı hakkında şüpheler doğuran ve dinî değerleri yıkmaya matuf materyalist akımın bir değere sahip olmadığı, aslında Allah'ın yokluğunu iddiâ edenlerin birkaç kişiden ibâret bulunduğu, bu akım taraftarlarının ise iyi eğitilmemiş ve fikirleri değil sloganları tutan yarım aydınlar olduğu anlatılmaktadır.

Bizde de «GARBA AÇILAN PENCERE»den fikir, müsbet bilgi ve teknik yerine çoğu defa slogan ve zâhiri görünüşler içeriye alındığı ve birtakım yarım okumuşların —doğru olduğu için değil, değişik ve acâip olduğu için— itibar gösterdiği din aleyhtarlığı uzun zaman hüküm sürmüştür. Maalesef bilhassa bazı okumuşlarımız hâlâ bu iptidâîliğe has sathîlik ve kabalık; bir huzur ve mutluluk, düzen ve kardeşlik telkininden ibaret olan din karşısında hürmetsizce bir davranış içerisindedir.

Batıda çoktan beri bir «DİNE DÖNÜŞ» hareketi başlamıştır. —Yemek içmek gibi— bir ihtiyaç ve insanın psikolojik yapısının bir hâkim duygusu olduğu için, gelip geçici heyecanlar durulduğu ve normalliğe kavuştuğumuz zaman yine «Dindar Mahlûk» olduğumuzu er-geç anlıyacağız.

Dinsizler tarafından ileri sürülmüş hususları çürüten bir teolog, imanın bazı şekillerinin zamanı geçtiğini kabul ediyor.

Uzun vazife seneleri, radyodaki pazar vaazları, 35 eseri, bütün bunların üstünde hepsi de Allah'ın kulu olmakla insanların kardeş oldukları davasına samimiyetle kendini verişi Dr. Harry Emerson Fosdick'e geniş bir manevi şöhret kazandırmıştır.

İki dünya savaşı arasında bu büyük vâiz hürriyetçiliğinden dolayı birçok defalar hücum ve hakarete uğramış, bütün bunlara yiğitçe göğüs germiş ve bütün fırtınalardan sağlam çıkmıştır. Yaşlanmış ve artık şimdi 88 yaşında olan Dr. Fosdick sakin evinden dünyayı temaşa ediyor ve keskin zekâsı günümüz problemleri üzerinde düşünmekten geri durmuyor.

Az zaman oluyor, ondan zihnimi karıştıran bir meseleden bahsetmesi arzusuyla bir randevu istedim. Bu, bizi «Allah'ın öldüğü»ne inandırmaya matuf düşünce akımı idi. Bu tersine teolojiye ait birtakım makaleler okumuştum ki, bunlara göre Allah'a inanmaktan modern dünyada söz edilemez. Bu ekolün başındakiler, Allah geçmişte vardı, fakat tarihi bir hâdise olarak onun ölümünü kabul etmek icabeder; ve kiliseler ne olurlarsa olsunlar ondan vazgeçmeği kabul edeceklerdir.

Dr. Fosdick, spor bir kostüm giymişti. Mavi gözleri çelik çerçeveli gözlüğünün arkasından parlıyordu. Beyaz saçları ipek gibiydi, benzi canlı ve kırmızıydı. Yaşını hiç de göstermiyordu.

Neşeyle konunun can alıcı noktasına girdi :

— Allah'ın öldüğü tezine tamamen karşıyım. Bu çok zayıf bir düşünce akımıdır, belli başlı iki yahut üç düşünürden ibarettir ve taraftarları az sayıdadır. Ona önemine nisbetle pek fazla değer verilmiştir, çünkü «Allah ölmüştür» şeklinde bu çekişmeli formül heyecan peşinde koşan basın tarafından istismar edilmiştir. Bizim reklâm devrimizde bizler fikirlerden ziyade sloganları memnuniyetle kabul edecek bir şekilde eğitilmişiz.

— Fakat nasıl oluyor da böyle aşırı bir ilân bu derece geniş bir reaksiyon doğurabiliyor?

Dr. Fosdick düşünceli bir vaziyette çenesini kaşıyarak :

— Belki, Allah'ı tanımanın birçok tarzının gerçekten ölmesi lâzımdır da ondan. İnsanlar kendilerine sıkıntı veren veya kendilerini korkutan bir Allah'tan kurtulmaya hazırdırlar. Üzerinde dinlenilen yumuşak bir yastık gibi bir Allah düşüncesine gelince, herşeyi taahhüt eden bir Allah inancının kaybolması daha faydalıdır.

Pek tabiîdir ki, bizim Allah idrakimiz zihnî olgunluğa bağlı olarak gittikçe tekâmül ediyor. Riverside'de pastör iken beni görmeğe gelen bir üniversite öğrencisini hatırlıyorum. Çok heyecanlı idi; henüz oturmuştu ki, bana Allah'a inanmadığını söyledi.

Ona, «O halde, dedim, siz dinsizsiniz; şimdi bana inanmadığınız Allah'ı anlatır mısınız?» Şaşırdığı yüzünden belli oluyordu. Bana Allah'ı herkesin iyi ve kötü hareketlerini zapteden saygıdeğer bir muhasebe memuru gibi tarif ederken elinden geleni yaptı. Sözünü bitirince ona dedim ki : «Evlâdım, anlaştık; ben de böyle bir Allah'a inanmıyorum. Yalnız bütün kâinat ile birlikte bu kadar ilerlemiş olmamıza rağmen biz de yardıma muhtacız.»

Bu sırada : «Allah'ın hangi anlayış çeşitleri ölmeye mahkûmdur?» diye sordum.

— İnsanlık ilerledikçe ilkel idrakleri terketmek lâzımdır. Şüphesiz altın tahtı üzerinde yüksekten dünyayı idare eden muzaffer kral (gibi kabul edilen tanrı) ölmüştür. Sabah serinliğinde dünyevî bir cennette gezinen insan şeklindeki (antropomorfik) Allah da ölmüştür. Rüyalardan tutun da her türlü felâketlere kadar insanın anlamak ve kavramaktan aciz kaldığı her şeyi izaha yaramak için kullanılan tanrı da ölmüştür.

Daha modern idrakler de kaybolmaya mahkûmdur; «bizim tarafımızı tutan» tanrı, kendi aşkı için bize öldürmeyi emreden tanrı... Atom çağında böyle bir Allah ne yapacak? Fakat gömülmesi en güç olan Allah, galiba her şeyin mucizevî bir şekilde tertip ve tanzimine âmil olan Allah'tır. Bu idrakten kurtulmak mümkün değildir.

— Şu halde Allah'ı nasıl düşünmek lâzımdır?

Dr. Fosdick güldü ve :

— Dikkat dedi, şu fıkradaki küçük kıza benzemek istemiyorum. Allah'ın portresini çizeceğini söyleyen küçük kıza annesi «ama kimse Allah'ın neye benzediğini bilmez» diye itiraz edince küçük kız «ben resmi bitirince bilinecek» diye cevap verdi.

ALLAH İNANCI(*)

Terc. : Salâhaddin PARLATIR

«Allah'ı kavramaya çalıştığımızda buna hiç muvaffak olamıyacağız; çünkü bildiklerimizin sınırlarından dışarı çıkamayız. Ne denirse densin, konu Allah'ı tarif olunca, bu imkânsız bir şeydir. Onu sınırlamağa çalışmak, okyanusu fincana doldurmaktan daha kolay değildir. Hiç değilse okyanustan alınmış bir tas su onun niteliğini gösterir. Bunun gibi, Allah'ın vasıfları hakkında doğru zannettiklerimizi (bildiklerimizi) kendi hayatımıza uyan semboller vasıtasıyle ifade etmeğe devam ediyoruz.

«Deniz kenarına her gidişimde denize olan sevgim ziyadeleşir. Onu bütünü ile bilmiyorum. Uçsuz bucaksız okyanusları ise hiç bilemiyeceğim, fakat hiç olmazsa gördüğüm kadarını biliyorum. Onun yanaşılabilir bir sahili var. Denizin kenarında oturabiliyorum, denizde yıkanabiliyorum, deniz üzerinde gezebiliyorum ve dalgaların müziğini dinleyerek uyuyabiliyorum. Allah için de aynı şeyler söylenebilir. O, o kadar sonsuz ve büyük ki, O'nu ancak sembollerle düşünebiliyoruz; fakat O'nun yanaşılabilir bir sahili vardır (sezilebilir bir tarafı...)

«Hakikatte, bu problemin anahtarı, bu yanaşılabilen ilâhî sahile, ömrün hangi anlarında en çok yaklaştığımızı bilmekten ibarettir. Bana göre bu, güzellikle, sevgiyle, kemâlle, hakikatle tesadüflerimizin her biridir. Çok defa insanlara Allah'ın nerede bulunduğu sorulduğunda düşünceleri birden yıldızlara yükselir; halbuki insan yaşayışının derinliklerindedir Allah. «Allah aşktır ve kim ki aşkla bulunur, o Allah'la da bulunur, Allah da ondadır.» Gerçek başittir : Ne zaman aşk hayatımızı aydınlatırsa, o zaman ilâhî olanı keşfediyoruz.»

Dr. Fosdick'in imanı, o derece kendini tamamlayan bir parça halindeydi ki, ben ona bir soru daha sormak hususunda tereddüt ediyordum; o ise kendine has nezaketiyle bunu bekliyordu.

Dr. Fosdick, dedim nihayet, birçok orta-insanın, Allah'ı bulmak için elinden geleni yaptığı halde bulamamasını nasıl izah edersiniz?

Gözlerimin içine bakarak :

— İman, hiçbir zaman ilâhî varlığın bütününü kavrayamaz. Şiir, tabiat buna bir yol açarlar. Ritim ve simetri olan güzellik, ışık, renk ve melodi nasıl olur da kör bir tesadüften doğabilir? Kâinatın hesapları da başka bir yaklaştırma yoludur : Büyük matematikçiler — Euclide, Newton, Einstein — matematik düzeni yaratmamışlardır, önceden var olanı keşfetmişlerdir. Bir de insanlık ailesinin sayelerinde daha rahat bir dünyada yaşadığı, erkek veya kadın, mümtaz insanların düşünceleri var. Bunlar da Allah'ın anlaşılabilir bir tarafını teşkil ederler.

— Pekâlâ, Allah'ı tarife kalkışmak, size göre tamamen hata mıdır?

— Her ne olursa olsun, zannediyorum ki, Allah'ın öldüğünü dillerine dolayan bu kimseler, tarife sığmayan Allah hakkında daha açık ve kesin bir fikre sahiptirler. Bazıları Allah'ın ne zaman öldüğünü söyleyecek kadar ileri gidiyorlar : XIX. asırda... Bu, bana göre korkunç bir saçmalıktır. Size şunu diyorum : Sonsuzun fotoğrafını vermek isteyen hiçbir kimseye itimat etmeyiniz. Tamamen tarif edilmiş bir Allah, çok küçük bir Allah'tır. Tarif edilmiş bir Allah, sınırlı bir Allah'tır.

— Modern yaşayışta Allah'ın ortadan kalktığı şeklindeki bu kanaat hakkındaki fikriniz nedir?

Dr. Fosdick omuzlarını kaldırdı :

— Bunun bir kelime meselesi olduğu fikrindeyim. Allah kelimesinden korkan kimseler bile mânevi değerlerin şuuruna maliktirler. Mânevi değerler ise zamanımızda, her zaman olduğundan daha önemlidirler. Allah'ın kayboluşu, sadece dünyanın bir inanç buhranı geçirdiğini göstermektedir. Allah fikri kolay şekil değiştirmemiştir. Bir duvar üzerindeki sihirli yazılarla veya taş levhalara kazılan sözlerle değil, doğrudan doğruya insanla, insan kalbinin en gizli yeri ile konuşan bir Allah fikrine alışmak güçtür.

«Beni asıl öfkelendiren, Allah'ın öldüğünü söyleyen bu ilâhiyatçıların küstahlığıdır. Bunlar idrakimizi aşan şeyler hakkında konuşurken o kadar kesin ifadeler kullanıyorlar ki.

«Bu, okulda göğün mavi bir çadır olmadığını öğrenen küçük çocuğun bunu arkadaşına «gök yoktur» şeklinde aktarmasını aklıma getiriyor. Öteki bir an düşündükten sonra ona şöyle cevap veriyor : «Yine de yukarıda bir şey var. Mevcut olmayan nedir?»

Dr. Fosdick bana doğru eğilerek :

— Yine de yukarıda bir şeyler var, bakınız; o kadar kat'iyetle Allah'ın öldüğünü ilân eden bu kimselere şu suali soruyorum : Var olmayan nedir?

Bir an sessizlikten sonra sordum :

— Bütün bunlardan iyi bir sonuç çıkacağını zannediyor musunuz?

Dr. Fosdick beni çok şaşırtan bir kat'iyetle şu cevabı verdi :

— Şüphesiz evet. Her neslin Allah'ı anlayışını tekrar tetkik ve muhakeme etmeleri hayati bir önem taşır; aksi halde gençler bütün kuvvetini kaybetmiş fikirlerin esiri olurlar. Bu fikir akımı birçok kimseyi şu soruya açıkça cevap bulmaya mecbur etmiştir : Evet mi, hayır mı? Benim için Allah ölmüş müdür?

«Bizzat kendisinin ifa etmesi gereken vazifeleri lütufkâr bir Allah'ın üstüne yüklenemiyeceğinin farkına varmak hakikaten güçtür; keza daha önce yanılmaz bir Allah'ın tayin etmiş olduğu neyin iyi, neyin kötü olduğu hakkındaki apaçık anlayıştan tekrar şüphe etmek zordur. Eminim ki, bazıları O'nun, bütün gücümüzle sosyal adalete ve dünya sulhüne ulaşmamızı isteyen bu Allah'ın ölmesini çok isteyeceklerdir. Herhalde bu taptığımız ve hizmet etmek istediğimiz Allah'ın bizden yaşama ve düşünme tarzımızda radikal bir sarsıntı istediğini anlamak korkunç bir şeydir.

«Zaten Allah'ın öldüğünü söyleyen bu kimseler gerçek meseleye hiç dokunmuyorlar. Allah'ı tasfiye etmek çok güzel ama bize kalan nedir? Eğer kâinatın arkasında bir yaratıcı düşünce yoksa, varlığının sebebini boşlukta tesadüfen çarpışan kör nötron ve protonlar ile izah et-

(Devamı 22. sayfada)

(*) Sélection, Décembre 1966, s. 1-6.

KUR'ÂN-I KERÎM

İSİMLERİ,

TÜREDİĞİ KÖKLER

VE

TARİFİ

A. Hamdi SAVLU
Konya, Yüksek İslâm Enstitüsü
Tasavvuf Tarihi ve Dinî
Pedegoji Öğretmeni

Cenab-ı Hak, Resûl-i Ekrem'ine gönderdiği vahyi KİTAB ve KUR'AN diye isimlendirmiştir.

Kitab diye isimlendirmesi vahyin satırlarda toplanmasına işarettir. Çünkü kitabet lâfızların resmedilişi ile harflerin toplanmasıdır.

Kur'an ile adlandırılışı ise zihinlerde hıfz edilişe bir imandır.

Kur'an kelimesinin türediği kök üzerinde Dil Bilginleri arasında görüş ayrılıkları vardır. Bazıları hamzeli, bazıları hamzesiz olduğunu söylerler. Hamzesiz olduğunu söyliyenlerden İmam Şafii El-Ferka (1) El-Eş'ari'yi (2) sayabiliriz.

a) Şafi'i şöyle söyler : Kur'an kelimesi özel isimdir. Tevrat ve İncil nasıl özel isim iseler. Türemiş bir isim olmayıp hamzeli de değildir. O Resûli Ekrem'e indirilen Kelâm'a âlem olarak verilmiştir.

b) El-Ferrâ ise : O çoğul olan El-Karain (القرائن) den türemiş bir isimdir. Tekili ise El-Karine (القرينة) dir. Kur'an-ı Kerim âyetleri birbirine benzer ve birbirlerine de karinedir (delildir), böylece sonundaki (ن) nun harfi asıl köktendir.

c) El-Eş'ari de : Doğrudan doğruya (قرن) kökünden türemiş bir isimdir. Âyetler birbirlerine, sûreler birbirlerine birleştiği için (قرن) bir şeyin bir şey ile birleşmesi mânâsından alınmıştır (3).

Kur'an (القرآن) lâfzının hemzeli olduğu görüşünde olanlar ise :

Ez-Zeccâc (4) (الزجاج) ve (اللحيانى) (5) El-Lehyani ve grub âlimlerdir.

a) Ez-Zeccac der ki : Kur'an lâfzı hemzelidir. (Mehmuz) ve (فعلان) veznindedir. القرء dan türemiştir, toplamak manasındadır. (قرا الماء فى الحوض) denir. Yani «Su havuzda toplandı» demektir. Çünkü geçmiş mukaddes kitapların meyvelerini toplıyan O'dur (6).

b) El-Lehyani (اللحيانى) okumak ma'nâsında olan (قرأ) dan (الفرقان) vezninde hemzeli (Mehmuz) bir mastardır (7).

Son görüşlerde tercih edilmektedir. Kıraât قراءة mastarına müradif olarak da Kur'an-ı Kerim'de zikredilir. ان علينا جمعه قرانه فاذا قرأناه فاتبع قرانه

Bazı müfessirler Rahman sûresinde (علم القرآن) Kur'an-ı öğretti âyetini kıraatı öğretti manâsına almışlardır.

Okumak manâsının dışında (قرأ) kelimesini cahiliye devrinde arablar kullanmışlardır.

(هذه الناقة لم تقرأ سلى قط) denildiğinde buna da kast edilen devenin kısırlığıdır. Şairlerden Amr bin Külsüm عجاف الون لم تقرأ جنينا **(8)**

Kezâ bu mana dışında kullanılmıştır.

(قرأ) kökünün okumak manasına olanını Arablar Ârâmî dilinden almışlardır.

Müsteşrik G. Gergstraesser görüşüne göre Âramî, Habeşi, Farisi dilleri Arabçaya pek çok kelime bırakmışlardır. Bu görüşe katılmıyan dilciler de vardır. Her dil birbirinden ticari, siyasi v.s. yollarla dil yönünden de alışverişte bulunması inkâr edilemiyecek bir keyfiyettir. Bu vaziyet hiç bir dil için küçümsenecek bir hal değildir. İslâm Ansiklopedisine kitab maddesini yazan Krenkow'un işaret ettiği ve Blanchererin (Le Coran, Introduction; 5) de kaydettiği gibi. Yahudiler de dahil diğer milletlerin pek çok Arabça kelimeler tesbit etmek mümkündür.

(الفرقان) da Kur'an-ı Kerim'in isimlerindendir.

Âyet-i Kerime :

تبارك الذى نزل الفرقان على عبده ليكون للعالمين نزيراً

Furkan sûresi, 1 inci âyet.

Keza Furkan sözünün de aslı Âramidir diyenler vardır. Ayırmak manasınadır. Kitabımızın hak ile batılı ayırmasını belirtmek için isimlendirilmiştir.

Kur'an-ı Kerim'in diğer isimlerinden biri de. Sûret'ül-Enbiya 50 inci âyet : وهذا ذكر مبارك انزلناه **manasınadır.**

Sûre El-Enbiya 10. âyet. لقد انزلنا اليكم كتابا فيه ذكركم

Kur'an-ı Kerim'in bir diğer ismi de Et-Tenzil'dir.

(Es-Şuara sûresi, 192. âyet) وانه لتنزيل رب العالمين

Bu keilme de arabca asıllıdır. Manası vahy edilmiş demektir. Resûl-i Ekrem'in kalbine indirilmiş olduğuna işaret eder.

Kur'an-ı Kerim'in isimleri daha çoktur. Ez-Zerkeşi'nin ifadesine göre 55'e çıkar (9). Şeyzeleden naklen.

Şurası muhakkak ki Kur'an-ı Kerim'in isimleri ile sıfatları karıştırılınca sayı bu kadar kabarmıştır. Meselâ : (العلى) El-âli âyeti kerimede :

(وانه فى ام الكتاب لدينا لعلى حكيم) **(10) geçmektedir.**

Keza (المجيد) El-Mecid âyet-i kerimede (بل هو قرآن مجيد) (11) olarak geçmektedir. (العزيز) de âyet-i kerimede (وانه كتاب عزيز) (12) olarak geçmektedir.

(العربى) de âyet-i kerimede (قرآنا عربيا) (13).

Bazı âlimler Kur'an-ı Kerim'in isimlerini böylece 70 küsura vardırırlar.

Kur'an-ı Kerim'in tarifi hususunda da pek çok vecihler vardır.

Fakihler, dil bilginleri ve usûl âlimleri tarafından şöyle tarif edilmiştir : Kur'an-ı Kerim : okunuşu ibadet olan, tevatüren (14) nakl edilmiş, mushaf içinde yazılı Hazret-i Peygamber (S.A.) e indirilmiş Mû'ciz Allah kelâmıdır. Burada bu kısa tariften başka daha etraflı ve Kur'an-ı Kerim'in bütün muhtevasından bahseden tafsilli tarifi de vermeden geçemiyeceğiz (15). Kur'an nedir? Tarifi nasıldır? Kur'an-ı Kerim, kâinatı bir kitab olarak düşünürsek bu büyük kitabın ezeli tercümanı, bu kâinat kitabının âyetleri olan ay, güneş, tabiat v.s.'leri okuyan çeşitli dillerin ebedi tercümanı ve gayb âlemi ile görünen âlemin müfessiri, yerde ve gökte gizli ilahi isimlerin hazinelerinin açıklayıcısı ve olayların altında gizli hakikatlerin anahtarı, görünen âlemde, gayb âleminin dili, bulunduğu makam itibarile Allah ile konuşması imkânsız olan insanın, Rabbının tenezülen hitabı hem de bu hitabın hazinesi, gayb âleminden gelen bir ebedi, rahmani iltifattır.

Manevi islâmiyet âleminin güneşi, temeli, hendesesi.

Uhrevi âlemlerin mukaddes haritası.

Allah'ımızın zat, sıfat, isim ve ilahi oluşlarının açıklayıcı sözü, geniş tefsiri, kat'i delili, parlıyan tercümanıdır.

İnsanlık âleminin mürebbisi.

Büyük insanlık demek olan islâmiyetin suyu ve ışığı.

Beşer cinsinin hakiki hikmeti.

İnsanlığı saadete sevkeden hakiki yol göstericisi ve kurtarıcısı.

İnsana hem bir temel yasa kitabı, hem de dua ki-

(Devamı 26. sayfada)

(1) El-Ferra : El-Kûfe nahivcilerinden biridir. Dil âlimlerinin imamlarındandır. İsmi Yahya b. Zeyyad Ed-Deylemi'dir. Künyesi Ebâ Zekeriyya'dır. Me'ani'y-l-Kur'an adlı bir kitabı vardır. 207 H. yılında vefat etmiştir.

Bak : Tabakatu'l-Zebidi. 143-146.
Vefeyâtu'l-A'yan 2/22.

(2) El-İmam Ebu'l-Hasan Ali b. İsmail El-Eş'ari. Eş'arilik bu zata nisbetle isimlenmiştir. Meşhur kitabları : Fi'r-Reddi Ala'l-Mubtediati min'el-Cehmiyye ve'l-Havariç ver-Rafizatı.

324 H. de vefat etmiştir.

Bak : Vefeyatul-ayan 1/326.

(3) El-Burhan 1/278.

(4) Ez-Zeccac : İbrahim b. Es-Seri'dir. Künyesi Ebu İshak'tır. Meaniyul-Kur'an kitabının müellifidir. 311 de vefat etmiştir. Bak : أسماء الرواة 1/163.

(5) (اللحيانى) Ebu'l-Hasan Ali bin Hazım. Meşhur dilcilerdendir. 215 H. de vefat etmiştir.

(6) El-Burhan 1/278.

(7) El-İtkan 1/87.

(8) (لسان العرب) 1/126.

(9) (شمّلة) Şeyzele'den naklen vermektedir. Bu zat Şafiî fukahasındandır. İsmi Ebu'l-Meali-Azizi b. Abdullah. En meşhur eseri El-Burhan fi Müşkilati'l Kur'an'dır. 494 de vefat etti. Tercümeyi hali için Bak. (وفيات الاعيان) 1/318, (شذرات الذهب) 3/401.

(10) (سورة الزخرف) 4 üncü âyet. Bak: El-Burhan 1/274.

(11) (سورة البروج) 21 inci âyet Bak: El-Burhan 1/276.

(12) (سورة الفصلت) 41 inci âyet. Bak: El-Burhan 1/276.

(13) (سورة الزمر) 28 inci âyet. Bak: El-Burhan 1/275.

(14) Tevatüren : Tevatür her nesilde en az üç adet, yalan söylemesi mümkün olmıyan kişiler tarafından bize kadar gelmiş rivayetlere denir. (Hadis ıstılahı)

(15) Sözler II/34. 1957 Ankara, Açıklamalar, ilâveler, ilâvesile.

İslâm'a Karşı Yobazlık

- II -

Hasan BAĞCI

İnancımıza göre Peygamberler dışındaki bütün insanlar hata işlemekten masûn değildir. Ve insan işlediği her hatanın cezâsını mutlaka çekecektir. Sonsuzluğuna inandığımız ikinci ve son âlemde âmir-memur, zengin-fakir farkı gözetilmeksizin her insan mutlaka hesaba çekilecek ve ilk âlemin muhassalasını devşirecektir. Bu noktada hesaba çekilme ve ceza görme yönünden bir sahâbi ile herhangi bir Müslüman arasında fark gözetilemeyeceği gibi bir pâdişahla sıradan bir Müslüman arasında da fark gözetilemeyeceği tabiîdir. Zira O son mahkemenin Hâkimi :

«Şüphesiz sizin Allah nezdinde en yüksek mertebeye sâhip olanınız, Ondan en çok korkanınızdır.» buyururken, Örnek İnsan, Âlemlerin Efendisi de :

«Arab'ın Arab olmayana ve Arab olmayanın Arab'a takvâdan başka hiç bir husûsiyetle üstünlüğü yoktur.» fermânını bütün dünyaya ilân etmiş :

«Efendi kölesine giydiğini giydirsin ve yediğini yedirsin.» hükmü ile bir müsâvat düstûrunu va'zetmiştir.

Bu çerçeve dâhilinde bütün Müslümanlara hürmetimiz sonsuzdur. Fakat Allah'ın nehyettiği şeyi yapan, meselâ bir Fatih bile olsa; Müslüman, kayıtsız şartsız O'na boyun eğmek mecburiyetinde değildir Bir kötü fiili onun diğer bütün iyiliklerini ve İslâma hizmetlerini tamamen söndürmeyeceği gibi, fazîletleri de bu haramı mübah saydıramaz. İkinci Murad'ın Manisa'da kadınlardan mürekkeb müsiki heyetleri arasında zevk alması, bilginlere müsiki risâleleri yazdırması ve şarap içmesi de kendini ilâhî emirlere karşı suç işleyen bir mahkûm sıfatiyle İlâhî Mahkeme'nin huzuruna sürükleyecektir.

Evet, Allah'tan başka İlâh olmadığına içinden ve dışından inanan her insan, müslümandır. Fakat — bir pâdişah bile olsa — yukarıda saydığımız hatâları irtikâb eden bir insana kâfir diyemeyeceğimiz gibi «Kâmil Mü'min» de diyemeyiz. Çünkü Allah'ın emirlerinden birisini bilerek yapmayan veya nehiylerinden birisini işleyen insana İslâm dininde «Fâsık» denir. Fâsık ise kâmil mü'min olamaz.

İmdi yukarıda bir nebzecik saymaya çalıştığımız hususların daha fazlasını tekerleme halinde arka arkaya dizen sayın Atsız, bu fiillerin fâillerinin müslümanlarına toz kondurulamıyacağı fetvâsını ilâve etmiştir.

Bize «hayâlhâneden konuşma» sıfatını lâyık gören bu büyük zat acaba bu fetvyı hangi İslâmî kaynaktan istinbât buyurmuştur? Fakat inanıyoruz ki; her insanın cahili bulunduğu bir saha vardır. Ve :

«Küllü câhilin cesûrun — HER CÂHİL CESÛRDUR.»

⁂

Makalesinde : **«...yazılan bir tarihî takvimde Cengiz, Ögedey, Mengü, Hülegü gibi müslüman olmayan büyük Türk hâkanları rahmetle anılmıştır.»** diyor sayın Atsız... Burada Müslüman ölülerine mahsus olan «Rahmet» tâbirinin sarfedilmesini İslâm'a karşı işlenmiş bir saygısızlık telâkki ettim. Zira «Merhûm» kelimesi Allah'ın rahmetine lâyık olmuş müslümanlar için kullanılır. Dinsiz ve gayri müslim olan ölülere İslâm dininde kullanılan ifade «Müteveffâ — Ölü» tâbiridir.

Küfür, o kadar fenâ bir şeydir ki; bu sıfatı taşıyanlar ebedi olarak rahmet ve mağfiretten mahrumdurlar. Müslüman olmayanları yâd etmek caiz olsa idi, âlemlere rahmet olarak gönderilen Hz. Peygamber (S.A.V.), müşriklerden biri olan amcası Ebû Tâlib için rahmet ve mağfiret dileğinde bulunduğu zaman Allah (c.c.) tarafından men'edilemezdi. Rasûlüllah'ı sağlığında müşriklerden çok korumuş olan amcası Ebû Tâlib, öleceği sıralarda Hz. Peygamber (S.A.V.) :

«Ey amca!.. Allah'ın birliğine ve benim O'nun rasûlü olduğuma dâir bir kelime söyle ki ,Allah nezdinde onunla sana delil olabileyim.» buyurmuştu. Ebû Tâlib ise, bundan çekinmişti. Bunun üzerine Rasûl-i Ekrem'in :

«Ben de istiğfar etmekten men'olununcaya kadar dâima senin için Allah'tan mağfiret dileyeceğim» demesi üzerine şu mânâdaki âyet-i kerîme nâzil oldu :

«Müşriklerin, çılgın ateşin yârânı (Cehennemlik) oldukları açıkça anlaşıldıktan sonra artık onların lehine, velev hısım da olsalar, ne Peygamberin, ne de mü'min olanların istiğfâr etmeleri doğru değildir.»

⁂

Husûsî mânâsıyle «Mutaassıb» karşılığı olan «Fanatik», umûmî olarak kendi inançlarına körü körüne bağlı ve üstelik başkalarının itikadlarına tecavüz eden kimse demek olduğuna göre : Dindarlara bu gibi târizlerde bulunanların aslî mânâda sağa sola taarruz etmeleri sebebiyle mutaassıb olmaları lâzımdır. Sayın Atsız'ın sık sık kullandığı taassub kelimesi, eğer bir yanlışlığın eseri olarak mürettibler tarafından dizilmiş ise; kendisini mâzur görebiliriz. Şu da iyi bilinmelidir ki; her şeyden önce biz, müslümanız. Ve müslüman, etrafına saldırmaktan münezzehtir. Etrafa saldırmayı bir hayat metaı sayan ve böylece âdetâ tufeylî olarak geçinen insanlar, dâimâ başkalarını da kendileri gibi zannederek hükme varırlar. Bizim şahsımızda bütün müslümanlara bu şekilde saldırıda bulunan Atsız'a tek tavsiyemiz var : Lûtfen müslümanın kim olduğunu ciddî olarak araştırıp öğrensinler!..

Asrın Kollektif Cinayeti

FUTBOL

KAFALI

İNSANİYET

MAÇ

Bit pazarı'ndan geçiyorum. Bir adam radyosunu satıyor. Radyonun çalışıp çalışmadığını anlamak için, fişini, bir eskici dükkânının elektrik prizine soktular. Birkaç cızıltı, hırıltı, derken bir ses :

— Burası Mithatpaşa Stadyomu!...

Radyonun satışı unutuldu ve bütün Bit pazarı tipleri, satıcılara, alıcılara, küfecilere kadar maçı dinlemeye koyuldular. Hayretle durup manzarayı seyretmeye başladım. Evindeki çocuk lâzımlığını eline alıp Bit pazarı'nda satmaya gelen yeldirmeli kadına varıncaya kadar tesir halkası içine alınmadık insan bırakmıyan bu korkunç cazibe merkezi ne korkunç şey! Meyhâneden dershâneye, sonunda «hâne» eki bulunan her yerde o yerin her ferdini unutturup yalnız kendisini hâkim kılan, kendisinden başka hiçbir mes'eleye söz hakkı vermeyen maç...

Bizzat şahit oldum : Hapishânede, insanın havayı emmekten bezdiği şartlar altında bile, tek alâka maç... Müdürü, jandarması, gardiyanı ve mahkûmu, hırıltılı hapishâne hoparlörünün hunisinde kaynaşırlar.

Şu futbol 20'nci Asır şüpheciliğinin yerine tersine onun biricik mezhebi olarak din çapında öyle bir vecd kaynağı olmuştur ki, konuşmaya başlayan çocuğun ilk kelimesi «Gol!» olsa şaşmamalı... Artık insanda kafa meşin top, beyin meşin top, kalb meşin top, mide meşin top...

Bu nefsânî ra'şenin yanına ruh ve fikir ürpertisini getirebilecek ve memleket kalesinin önündeki büyük mes'ele topunu muazzam bir şütle ağlara takacak (santrafor) dan ne haber?

Necip Fazıl KISAKÜREK

NELERLE UĞRAŞIYORUZ

3 Mayıs 1970 tarihinde Siirt'te «Siirt Gençlik ile Adana Milli Mensucat» takımları arasında oynanan futbol maçında hâdiseler çıkıyor. Silâhlı ve sopalı kavga neticesinde iki kişi ölüyor ve otuz kadar kişi de yaralanıyor.

Bu nevi hâdiseler maalesef dünyada ve memleketimizde sık sık görülen olaylardandır. Futbol ve buna benzer bazı güya spor denilen faaliyetler hastalıktır. Asrımızın içinde bulunduğu gayesizliğin, başıboşluğun ve manevî boşluğunun tezahürüdür. İslâm her şeyin vasat ve ortasını emreder. İslâm milleti ifrat ve tefritten arınmış orta sınıfı, orta milleti temsil eder. Dinimiz, imanın emrinde, aklın ve salim muhakemenin yol göstericiliğini emir ve kabul eder. Nihayet maç maçtır. Allah'ın ismini yüceltme ve Allah'ın dinini yayma hariç, diğer şeyler neyse odur. Uğrunda diş bilenecek, kafa patlatılıp, can verilecek şeyler değildir. Boş, oyalayıcı, aldatıcı, uyutucu şeylerdir. Meşhur söz «Bari dinime dahleden müselman olsa». Hiç olmazsa kavgasını yaptığımız, hatta canımızı bile vermekten çekinmediğimiz şey mukaddes bir dava olsa. İnsan futbol oynar veya seyredebilir ama seyretmenin ötesine götürmez. Maç, futbol sahasının dışına çıkarılıp günlerce gürültüsü, patırtısı, kavgası yapılmaz. Yok senin takım kazandı, yok benim takım kaybetti. Gülünç ve utanç verici şeyler. Hele hele memleketimizin içinde bulunduğu şu kritik günlerde bazı ciddî olarak bildiğimiz çevrelerin dahi bu hastalığa kendini kaptırmış olması ve eline bir gazete geçirdiği zaman tehalükle gazetenin birinci sayfasından evvel spor sayfasına bakarak, maç dedikodusu yapması üzücü ve yaralayıcıdır. Spor faydalıdır. Bir müslümana nefsini ve dinini müdafaaya alıştıran sporu yapmak ve öğrenmek farzdır. Bugün futbol spor değil, hastalık halini almıştır. Hem de asri ve salgın bir hastalık!...

Bugün komünist memleketler ilim ve teknik sahada ilerlemek için harıl harıl çalışıyorlar. Her geçen gün yeni bir memleketi komünist yapıyorlar. 1903 yılında 17 kişi olan komünistler, 1965 yılında bir milyar ve belki bugün birbuçuk milyara varmış bulunuyorlar. Avrupalıların ifade etti-

(Devamı 15. sayfada)

Hadiselerin

GELİYOR

Bugün Türkiye'mizdeki günlük hâdiseler dev adımlarla komünizmin gittikçe yaklaşmakta olduğunu göstermektedir. Gemi azıya almış, karşısında dur diyecek bir makam ve kuvvet bulamayan ve tanımayan komünistler bir oldu bitti için var kuvvetleriyle çalışmaktadırlar. Gün geçmez ki bir serseri komünist kurşunu bir milliyetçi dindarın beynine patlatılmasın. Hâdiseler komünizm tehlikesinin arttığını ve Şimal Kızıl Ayısının büyük bir iştahla kızıl pençesini muvaffakiyetinden emin olarak Türkiye üzerine attığını fısıldamaktadır. Biz 13 Nisan'dan 8 Mayıs'a kadar olan hâdiseleri dikkatle takip ettik ve dehşetle ürperdik. Tesbit edebildiğimiz kadar hâdiseler şöyledir :

13-14 Nisan solcu ve komünist üniversitedeki milliyetçi talebeleri kaçırıyorlar. (Küba'ya Amerikan uçağı kaçırır gibi.) Milliyetçi gençler arkadaşlarını kurtarmak için Hacettepe Üniversitesine vardıkları zaman komünistler tarafından yaylım ateşine tutuluyorlar. Hacettepe Üniversitesinde öğretim üyesi halen yedek subaylığını yapan, Komünizmle Mücadele Derneği Başkanı Dr. Nejdet Güçlü'yü öldürüyorlar.

23 Nisan Çocuk Bayramı münasebetiyle solcu ve komünistler Taksim, Atatürk Anıtında Amerikan bayrağını yakıyor, müdahale eden polisle kavga ediyor.

23 Nisan 1970 Konya Karaman'ında solcu öğretmenler milliyetçi bir talebeyi yaralıyor.

23 Nisan bayramında bir kadın öğretmen başını örterek merasime iştirak ettiği için hakkında Maarif Müdürlüğü tarafından tahkikat açılıyor.

27 Nisan 1970, 32 müslüman hapse mahkûm oldu. Tekirdağ'da 4 mümin tevkif edildi. Namaz dahi kıldırılmıyor.

28 Nisan, Milliyetçi profesör Faruk K. Timurtaşı tabancayla öldürmeye kalkan ve isabet ettiremeyen solcu öğrenci serbest bırakıldı.

29 Nisan, İstanbul'a gelen Rus turistleri ve yerli komünistler Lenin'in doğumunun 100. yılı münasebetiyle halka komünist rozeti dağıttılar.

28 Nisan, Amerika yardım heyetinin Konya-Ankara yolu üzerindeki deposu sabaha karşı meçhul kimseler tarafından havaya uçuruldu. Zarar 20 bin dolar (250 bin T.L.).

30 Nisan, Biri hafız beş kişi tevkif edildi. Yahudiler Milliyetçi bir hâkimi suistimallerini ortaya çıkardığı için tehdit etti.

1 Mayıs, Karadeniz Üniversitesinde bir talebe komünistler tarafından vuruldu.

5 Mayıs, Ankara'da solcu ve komünistler milliyetçi talebelere saldırdı ve bir talebe yaralandı.

7 Mayıs, Ziraat Fakültesinde imtihan sırasında pencereden kurşun atıldı ve iki kişi yaralandı.

8 Mayıs, Solcu talebeler üzerinde tabanca ve mermi bulundu.

MATEM VAR

17 Nisan 1940 Türk tarihinin kara lekesi, Köy Enstitülerinin açılış tarihi. Belki iyi maksatlarla açılmıştı. Ama kötü kimselerin elinde şerre hizmet etti. Ve kısa zamanda kapatılarak Türk milleti büyük bir felâketten kurtarıldı. Çalışma tarzı ve programı tam bir komünist sistem ve materyalist esaslara uygundu. Bu müesseselerden temiz ve vatanperver kimseler çıktı. Ama ekseriyet Müslüman-Türk'ün temel oluşuna ve ruh köküne düşman. Köy Enstitüleri, Hasan Âli Hücel gibi ne idüğü gayet iyi bilinen bir Maarif Vekili sayesinde millî olan her şeye düşman eleman yetiştirir hale geldi. Bilhassa İsmail Hakkı Tonguç, Sabahattin Ali, Pertev Boratay, Sabahattin Eyyuboğlu, Behice Boran, Meliha ve Niyazi Berkes gibi kimseler bu okullarda icrayı faaliyet gösterdiler. Bunların hepsi malûm kimselerdir.

Garib olan taraf bu meselelerin ihaneti sabit olduğu ve devrin hükûmeti tarafından resmen kapatılmış olmasına rağmen hâlâ içimizdeki solcuların 17 Nisan'ı bir nevi sol matem olarak ilân edip, bu vesileyle millete hakaret etmeleridir. 20 senedir 10 Muharremişcesine 17 Nisan'da kapatanlara lânet edilir, sövülür, sayılır.

GAYE

Komünist yuvası haline getirilen Köy Enstitülerinin gayesi Türkiye'yi Komünist Rusya'ya peşkeş çekmekti. Gerek bazı talebeler, gerekse öğretmenler için Stalin devrin Reisicumhuru'ndan daha mühimdir. Nitekim bir kadın öğretmen çekinmeden :

— Bana İnönü falan vız gelir, ben Stalin için ölebilirim, diyordu.

AHLÂK

Bu okullar saf, temiz köylü çocuklarını alarak onların ahlâkını bozuyor ve dinin bir afyon olduğunu telkin ediyordu. Sırf talebelerin ahlâkını bozmak için, bazı kadın öğretmenler, erkek talebeleri yataklarına kabul ediyor, erkek-kız öğrencilerin beraberce her türlü kontroldan uzak yerlerde nöbet tutmaları sağlanıyordu. Ayrıca «Bağevi» ismi verilen yerlerde şarap imâl edilerek öğretmen-talebe müştereken içiyorlar, sâkiliği de kız öğrenciler yapıyorlardı. Hakim olan zihniyete göre «Aile kudsiyeti bir saçmadan başka bir şey değildir. Senin karın, benim karım diye tabiat bir şey ayırt etmemiştir. Bu insan bencilliğinin ortaya çıkardığı bir şeydir. Bunları ortadan kaldıracak eleman biziz. (Köy Enstitüleri)»

HEDEF KOMÜNİZM

Sabahattin Ali ve diğer komünistler derslerinde şöyle diyorlardı : «Bugün hâlâ rejimi (komünizmi) kabul edemiyorsak, bu o rejimin kötülüğünden değil, bizim kafamızın geriliğindendir.»

«Arkadaşlar, köle olarak yaşıyan köylüyü kurtarmak bize kalmıştır. Biz bu memleketi kurtarmak için aşağı tabakayı teşkil eden köylüye bağırmakla iş çıkaramayız. Bunun için yapacağımız iş hükûmeti devirerek yerine geçmek, şehrin apartıman sahibi ile, köyde nemli zeminde ve toprak altında yaşayanın hakkını eşit etmektir. Bunun yerine getirilmesi için yegâne çare komünistliğin ilân edilmesidir.

TEKRAR AÇILACAKMIŞ

Solcular ve Çetin Altan'a göre Köy Enstitüleri tekrar açılacak, hem de nasıl :

«Türkiye büyük bir sıçrayışa hazırlanmanın sancıları içindedir... Köy Enstitüleri ergeç mutlaka yine açılacak ve bu sefer bir devrim hamlesinin bütünlüğü içinde açılacaktır. Bu enstitüler hakkında herhangi bir iftirada bulunmak kimsenin haddine düşmeyecektir. Ve bu enstitülerde vatan çocukları sermayeci dalkavuğu, ağa kölesi ve emperyalist uşağı olarak yetişmeyecektir.»

Hayal âlemi tatlı âlemdir. Zavallı Çetin ve yoldaşları kendi gönlünüzce Köy Enstitülerinin hasretini daha çok çekersiniz. Türkiye'de tek müslüman kalıncaya kadar emelinizi tahakkuk ettiremezsiniz. Türkiye ya komünistlere mezar olur veya Türk milletine.

FAKAT...

İtiraf etmek gerekir ki bugün memleketimizdeki komünistler hedeflerine adım adım yaklaşıyorlar. Eğer biz müslümanlar birbirimizle uğraşmaya devam eder, ciddî tedbirler almazsak günün birinde kızıl baykuşları karşımızda görebiliriz.

TÜRK KADINI

Samsun'da, dört çocuklu bir kadın artist olmak için evini, kocasını ve çocuklarını bırakarak kaçıyor. Giderken kocasına şu şekilde bir not bırakıyor : «A..., ben senin yanında hiç mesut olamadım, ben genç ve güzelim. Artist olacağım. Sakın beni arama, çocuklarını da ne yaparsan yap...»

Acı ama gerçek. Dört yavru ve artist olmak için evden kaçan sözüm ona bir ona... Bu nasıl ana? Artist namzedi ana tarafından bırakılan mektup çok manidar, 20. asır Türkiye'sinin karakteri... Asrımız babadan oğulu soğutan, çocuktan anayı kaçıran fitne ve fesad rüzgârlarının estiği bir devir. Hz. Âdem'den bu yana hiç bir devirde namus, şeref, haysiyet, vefakârlık, şefkat, analık, babalık hak ve vazifeleri böylesine çiğnenmiş, ayaklar altına alınmış değildir. Nerede genç yaşında dul kalıp, çocukları için şahsî zevklerini terkeden, binbir mihnetle çocuklarını besleyip kendisine dünyayı zindan eden gözü yaşlı, bağrı taşlı analar!

Müslüman-Türk kadını hiç bir devirde böylesine alçalmamış ve pespaye şeylerin peşinde koşmamıştır. Hiç bir devirde kendisini âlenen satılık eşya gibi teşhir etmemiştir.

Biz kadınlarımızın bugünkü durumuna acıyor fakat onlara kızmıyoruz. Nasıl kızar ve onları mesûl tutabiliriz. İman, ilim, ahlâk, fazilet, iffet, namus namına ne verdik ki ne istiyoruz. Bir

(Devamı 22. sayfada)

Muhasebesi

NELERLE UĞRAŞIYORUZ

(Baştarafı 14. sayfada)

ğine göre bugün dünyada her bir hıristiyan çocuğuna karşı beş çocuk Allahsız ve komünist olarak yetişiyor. Ayrıca komünist Rusya ve Kızıl Çin fen tahsiline ve yabancı dil öğrenimine büyük bir ehemmiyet veriyorlar. Sadece Rusya dahilinde mezun olan mühendis ve fen adamları, Amerika'da mezun olanlardan üç misli fazladır. Bunu on misline çıkarmak için çalışıyorlar. Yaklaşık olarak yüz misli fazla insandan dünyadaki bütün dilleri öğreniyor.

Bu kadar fazla artış ve çalışmaya karşı gerek Amerika'nın ve gerekse Amerika'nın yanındaki ülkelerin yaptığı şey futbol, at yarışları, tazı yarışları, boğa güreşleri gibi tali işlerdir. Gerçi bugün Amerika, Sovyet Rusya ve Kızıl Çin'den her bakımdan üstün durumdadır ama yarın öbürgün bu kafayla onlardan geri kalacağı muhakkak gibi bir şey. Komünist ülkelerde futbol ve emsali gösteriler olmuyor mu? denebilir. Oluyor, ama adamlar diğer sahalara daha fazla ehemmiyet veriyorlar.

Daha mühimi gençliğini ve halkını sadece bu meselelerle uğraştırmıyor. İstikbalde dünyaya hakim olmak ve düşmanlarını yok edebilmek için ne lâzımsa yapıyor. Bize gelince varlığımızdan habersiz, ne yaptığımızı bilmez, esir olmamız ve toptan yok edilmemiz an meselesi iken hâlâ futbol sahalarında birbirimizi kurşunlamak ve coplamakla, senin benim takım dedikodusuyle vakit geçiriyoruz.

Gerçek olan gerek Komünist Rusya'nın ve gerekse Komünist Çin'in dünyaya hakim olmak için çalıştıkları ve muhaliflerini topyekûn imha için atom ve hidrojen bombaları yapımına büyük hız ve ehemmiyet vermiş olduklarıdır. Komünist âlem büyük bir hızla silâhlanıyor. Bizim ise yaptığımız hiç bir şey yok. Allah esirgesin yarın komünist âlem topyekûn atomuyla, hidrojeniyle, füzesiyle, biyolojik ve kimyasal silâhlariyle karşımıza dikildiği zaman biz de her halde futbol, hentbol, voleybol oynayarak karşılarına çıkacağız. Futbol sahalarında birbirimizi boğazlamakla meşgul olacağız.

Kur'ân-ı Kerim Önünde İnsanlar

(Baştarafı 4. sayfada)

Kur'an okumada teğanni :

İbnü'l-Kayyim, Kur'an-ı Kerim'de teğannînin hükmü konusunda âlimler arasındaki ihtilâfı zikretmiş, sonra şöyle demiştir :

Münakaşayı çözmek için şöyle denilebilir :

Teğannî iki şekilde olur; Birincisi külfetsiz, temrinsiz ve ta'limsiz bir şekilde, tabiatın müsaade ve icabı ile olandır. İnsan kendi nefsi ile başbaşa kalıp, şevke geldiği zaman bu makam ve teğanniyi yapar. İşte bu, câizdir. İsterse sesini fazlaca süslemek ve güzelleştirmek için tabiatını zorlasın. Nitekim Ebû Mûsâ, Hz. Peygamber (A.S.) Efendimize, «Senin dinlediğini bilseydim sesimi güzelleştirirdim.» demiştir.

Gerek hüzünlü olan ve gerekse neş'e, şevk ve muhabbetten dolayı heyecanlanan kimse, kırâat esnasında hazin hazin veya sevinçle okumaktan kendini alamaz. Bilâkis tab'a muvafık olması, külfetsiz ve yapmacıktan uzak bulunması dolayısiyle gönüller bu tarz bir okuyuşu makbul ve tatlı bulur. Bu tarz bir okuyuş kendiliğinden olup, külfet neticesi değildir. İnsan yaratılışının icabı olup, kesbî değildir. Bu, selefin bizzat yaptığı ve dinlediği bir okuyuştur. Beğenilip hoşlanılan ve hem dinleyenin, hem de okuyanın duygulandığı teğannî budur. Bu görüş erbabının (yani teğanniyi kabul edenlerin) delillerinin hepsi bu şekilde anlaşılır.

Teğannînin ikincisi, tab'ın müsaadesi olmadığı halde bir sanat olarak yapılan ve ancak külfetle, zorlama ve alıştırma ile meydana gelendir. Ta'lim ve külfetle elde edilen, san'atkârâne ölçüler ve hususî notalar üzerinde basit ve mürekkep nağme çeşitleriyle şarkı seslerini öğrenmek gibi...

İşte selefin kerih görüp ayıpladığı, zemmettiği, okunmasını menettiği ve okuyanları hoş karşılamadığı okuyuş tarzı budur. Bu görüş erbâbının delilleri de bu şekilde bir okuyuşa hamledilir.

Bu açıklama ile karışıklık ortadan kalkmış ve doğru yanlıştan ayrılmış oluyor.

Selefin ahvâli hakkında bilgi sahibi olan herkes kat'î olarak bilir ki, onlar Kur'an-ı Kerim'i sınırlı, sayılı ve ölçülü hareket ve notalardan ibaret olan külfetli müsikî nağmeleriyle okumaktan berîdirler. Onlar bu şekilde okumaktan ve böyle bir okuyuşu câiz görmekten son derece Allah'a sığınan kimselerdir.

Yine herkes bilir ki, selef hem hüzün verici, hem de coşturucu bir tarzda okuyorlar, seslerini Kur'an-ı Kerim'le güzelleştiriyorlar, Kur'an-ı Kerim'i bazan kederle, bazan neş'e ile, bazan da heyecanla tilâvet ediyorlardı. İşte bu, insan tabiatının arzu ettiği bir tarzdır. İnsan tabiatının şiddetli isteği yanında Hz. Peygamber (A.S.) de bu tarzı yasak etmemiş, bilâkis müslümanları bu tarza sevk ve davet etmiş, böyle okuyanı Cenab-ı Hakkın da dinlediğini haber vermiş ve şöyle buyurmuştur :

«Kuran-ı Kerim'le nağme yapmayan bizden değildir.»

Bu hadis-i şerîfte iki husus vardır :

Birincisi hepimizin yapmış olduğu okuyuşu haber vermektir (yani böyle okunması gerektiğini bildirmektir).

İkincisi de böyle okumayan kimsenin okuma usûlünün, Rasûlüllâh'ın usûl ve yolundan uzak olduğunu bildirmektir.

Hâdiseler Düşünceler

(Baştarafı 2. sayfada)

bu yardımlar niçin toplanıyor? Balolar tertip edip iyş-u nûş etmek için mi?

Misyonerlik, Batı'nın kültür emperyalizmini yürütmek için Doğu'ya uzattığı bu kanlı el, şimdi felâket bölgesinde milli vicdana hançer salmaktadır. Depremin öksüz bıraktığı elli kadar çocuğa ve yüzelli kadar da yavrusuyla beraber anaya bu kanlı eller uzanmış bulunuyor. Tabii misyonerler elinde bu çocuklar misyoner olacaktır. Halbuki hilkatin kucağına bunlar İslâm fıtratı üzerinde düşmüştür. Şimdi bu yavruların fıtratını değiştiren kaatiller kimlerdir. Kimdir bu sosyal depremin mes'ulü!

Bin zelzele olsun, bin Gediz çöksün, bin Emet yıkılsın. Bu millet onları yeniden yapar. Fakat bir tek yavru misyonerlerin kanlı ellerine bırakılmasın!

Bir tek Müslüman-Türk anası hıristiyanların günahkâr kollarına, bir felâket neticesinde, bırakılmasın! Çünkü bu, vatan kalbinin depremidir!...

O K U
İslâm'ın İlk Emri

İslâm Dünyası

(Baştarafı 5. sayfada)

nüz aradan 1 asır geçmeden, Somonos kabilesi arasında İslâmiyetin yayıldığı görülmüştür. Çünkü İslâm Dini, insan fıtratine en uygun gelen İlâhî bir dindir.

İstiklâl uğrunda uğraşan NİJERLİ'ler arasında 1916 yılında Kasım adında bir kahraman çıkmış, etrafına toplamış olduğu 1000 kişilik bir kuvvetiyle Fransızlara karşı amansız bir mücâdeleye girişmiştir. 1919 senesine kadar devam eden bu mücadelenin sonunda bir netice sağlanmamıştır. Bunun üzerine 1923 senesinde tekrar mücadeleye başlayan Nijerlilerin büyük bir hamle ile çarpışmalar neticesinde Fransızlar 1925 senesinde Nijerlilere dominyonluk hakkını tanımak mecburiyetinde kalmıştır.

1960 yılının Ağustos ayının 3'ünde istiklâlini kazanmıştır...

DİKKAT !

Muhterem okuyucu!

Bir yanda günde 700 bin adet baskı yaparak hiç iâdesiz satılan bir gazete; obir yanda ayda 12 bin nüsha basan ve abonelerinden ilgi görmiyen MECMUAMIZ! Biri, her Allah'ın günü en pespaye resimler neşrederek milletin ahlâkını katletmekle vazifeli, diğeri Allah (c.c.) da'vasına hizmetle görevli!.. Bu ne tezat?! Bu neye alâmet?

Aziz okuyucu!

Mecmuamız senin desteğinle yayın hayatına devam etmektedir. Bütün ilânlarımıza rağmen, birçok abonelerimiz bize olan borçlarını hâlâ ödememiş durumdalar. Muhterem abonelerimizden, borçlarını en kısa zamanda göndermelerini rica ediyoruz.

Adres :
OKU Mecmuası
P.K. 105 - KONYA

MUKAYESELİ DİNLER TARİHİ

— VI —

Osman CİLÂCI
Konya Y. İ. Ens. Din. Tarihi Öğ.

Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. ÎSA (a.s.)

Nitekim Meryem oğlu İsa (da) Havari'lerine **«Allah'a (müteveccih olarak) benim yardımcılarım kim olacak?» demiş, Havari'ler de «Allah'ın yardımcı (kul)ları biziz» (diye) söylemişlerdi. İşte İsrail oğullarından bir zümre (ona) iman etmiş (1), bir zümre de küfürde kalmıştı (2). Nihayet biz, o iman edenleri düşmanlarına karşı destekledik de bu suretle (düşmanlarına) galip (olarak) çıktılar» (3).**

Yukarıda meâlini verdiğimiz âyette Havari'ler, Hz. İsa (a.s.) ya yardımcı olacaklarını vadediyorlar, bununla beraber, O'ndan talebte bulunmaktan da vazgeçmiyorlardı. Kendilerine, Allah'ın bir sofra indirmesini istemelerinden âyette şöyle buyrulur :

«O vakit Havariler : «Ey Meryem oğlu İsa, Rabbin bizim üstümüze gökten bir sofra indirebilir mi?» demiş, O (da) : «Eğer inanmış (adam) larsanız Allah (ın kudretinden ve benim peygamberliğimden şüpheye sapmaktan) korkun» demişti» (4).

Hz. İsa (a.s.) nın, gökten bir sofra indirmesi için Cenab-ı Hak'ka karşı yaptığı duadan da şöyle bahsedilir :

«Meryem oğlu İsa (dua ederek) dedi ki : «Hey Allah, hey bizim Rabbimiz, üstümüze gökten bir sofra indir ki bizim hem evvelimiz, hem âhirimiz için bir bayram ve senden bir âyet (mûcize) olsun. Bizi rızıklandır. Sen rızık verenlerin en hayırlısısın.» (5)

Hz. İsa (a.s.) bütün peygamberliği müddetince yalnız ve münhasıran bir olan Allah'a kulluk etmeyi tavsiye ve emretmiştir. Bu hususu, doğrudan doğruya veya dolaylı bir şekilde ifade eden âyetler vardır. Bir âyette Cenab-ı Hak, Hz. İsa (a.s.) nın diliyle şöyle buyurur :

«Şüphesiz Allah benim de Rabbimdir, sizin de Rabbiniz. Haydi (hepiniz) O'na kulluk edin. Doğru yol budur.» (6)

Hz. İsa (a.s.) nın Cenab-ı Hak'kı şirkten tenzih edişini açıklayan âyette şöyle buyrulur :

«Allah : «Ey Meryem oğlu İsa, insanlara Allah'ı bırakıp da beni ve anamı iki tanrı edininiz diye sen misin?» dediği zaman o, (şöyle) söyledi : «Seni tenzih derim (ya Rab), hakkım olmadık bir sözü söylemekliğim bana yakışmaz. Eğer onu söylediğimse elbette bunu bilmişsindir. Benim içimde olan (her) şeyi Sen bilirsin. Ben ise Sen'in zâtında olanı bilmem. Şüphesiz ki gaybları hakkiyle bilen Sen'sin Sen.» (7)

Hz. İsa (a.s.) nın, Allah'ın kendine bildirdiği ahkâmı kavmine aynen bildirdiğine ve yalnız Cenab-ı Hak'ka kulluk etmelerini ısrarla söylediğine işaret eden âyet-i kerime ise şu meâldedir :

«Ben onlara senin bana emrettiğinden başkasını söylemedim, (dediğim hep şu idi) «Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin. Ben içlerinde bulunduğum müddetçe üzerlerinde bir kontrolcü idim. Fakat vakta ki Sen beni (içlerinden) aldın, üstlerinde nigehban yalnız Sen oldun. (Zaten) Sen (her zaman) her şeye hakkiyle şahitsin.» (8).

Kur'ân-ı Kerim'de zikredilen Hz. İsa (a.s.) nın vasıfları şöyle özetlenebilir :

1) Meryem'in oğlu,

2) Bâkire olan Meryem'den, Allah'ın kudreti ile doğan,

3) Allah'tan bir kelime,

4) Allah'ın Meryem'e ilka ettiği «ol» kelimesi. Bu mânâda İsa (a.s.) nın yaratılışı Âdem'in yaratılışına benzemektedir.

5) el-Mesih.

Hz. İsa (a.s.) dan Kur'ân-ı Kerim bu şekilde bahsederken, müfterî Yahûdiler kin ve adâvet sâiki ile Hz. İsa (a.s.) ya Esau adını takmışlar, hatta daha da ileri giderek Esau'nun ruhunun da Hz. İsa (a.s.) ya geçtiğini iddia etmişlerdir.» (9)

Bir peygamber olması hasebiyle Hz. İsa (a.s.) nın mûcizeler göstermesi gayet tabiîdir. Çünkü her peygamber kavminin münkirlerini Hak'ka davette müşkilâtlarla karşılaştığı zaman Cenab-ı Hak'kın kendisine ihsan ettiği mûcizeleri göstermek suretiyle muarızlarını susturmak mecburiyetinde kalmıştır.

Hz. İsa (a.s.) nın mûcizeleri daha çok tıp sahasındadır ve O'nun mûcizelerinden bahsedilen âyette Cenab-ı Hak şöyle buyurur :

(Devamı var)

---

(1) «O, Allah'ın yükseğe kaldırılmış bir kuludur» demiş. «Celâleyn»

(2) Onlar da : «O, Allah'ın yükseğe kaldırdığı oğludur» demiş, bu yüzden iki zümre birbiriyle mukatele etmişti. «Celâleyn». İsa (a.s.) semaya kaldırılınca kavmi dört partiye ayrıldı :

a) O, Allah'tır, onun için kaldırıldı,

b) Allah oğlu idi, Allah O'nu alıp kaldırdı,

c) O, üçün üçüncüsü idi,

d) Allah'ın kulu ve peygamberi idi, onun için Allah O'nu yükseltti, dediler.

Bu dördüncü parti mensupları mü'minlerdi. Aralarında kanlı çarpışmalar oldu. Üç fırkayı teşkil eden kâfirler mü'minlere galip geldi. Nihayet Resullerin seyyidi Hz. Muhammed (s.a.v.) in bisetiyle mümin fırka te'yid-i ilâhiyyeye mazhariyyetle galebeyi kazandı. «Şeyhzâde».

(3) es-Saf, 14.

(4) el-Maide, 112.

(5) ez-Zuhruf, 64.

(6) el-Maide, 114.

(7) el-Maide, 116.

(8) el-Maide, 117.

(9) İslâm Ansiklopedisi, c. 5, s. 1062.

ASYA

KUDÜS'TE YAHUDİ NÜFUSU ARTIYOR

AMMAN (A.A.) — Amman'a gelen haberlere göre, İsrail yetkilileri Kudüs yakınlarında yeni yerleşme bölgeleri inşa etmeye başladılar.

Gelen haberlere göre bu yerleşme bölgeleri İsrail yetkililerinin işgal altındaki topraklara katmak için el koydukları 300 dönümlük bir arazi üzerine inşa edilecektir.

İsrail yetkililerinin Kudüs şehrinin kuzeyinde Arap vatandaşlara ait bazı topraklara yakında el koydukları gelen haberler arasındadır.

KRAL FAYSAL MİNİ-ETEĞİ YASAKLADI

BEYRUT (A.A.) — Suudi Arabistan kralı Faysal ülkesinde mini-etek giyilmesini yasaklamıştır.

Kralın yasağı gazetelerde halka ilân edilmiştir. S. Arabistan'da bundan böyle sadece mini-etek değil «müstehcen giyimler» olarak nitelendirilen şortlar ve içi görülen blûzlar da giyilemiyecektir.

ENDONEZYA'DA KOMÜNİST AVI DEVAM EDİYOR

CAKARTA (A.A.) — Endonezya Hava Kuvvetleri komutanı yaklaşık olarak 80 hava subayının komünistlerle gizli ilişkileri bulunduğu gerekçesiyle tutuklandıklarını açıklamıştır.

Komutan, Hava Kuvvetlerindeki yüksek görevlilerin çoğunluğunun komünist taraftarı olduklarını söylemiştir. Endonezya Deniz Kuvvetleri Komutanı da birkaç ay önce aynı iddiayı ileri sürmüştür.

YAHYA HAN TÜRKİYE'DE

ANKARA — Pakistan devlet başkanı General Yahya Han Türkiye ile Pakistan arasındaki ikili veya RCD çerçevesindeki üçlü zirve için Türkiye'ye gelmiştir.

TÜRKİYE, İSRAİL İLE İLİŞKİSİNİ KESMİYOR

CİDDE (THA) — Türkiye'nin İsrail ile her türlü ilişkisini kesmesini isteyen Libya ve Sudan Dışişleri Bakanlarına Türk heyeti başkanı Orhan Eralp diplomatik lisanı şiddetli sayılabilecek bir cevap vererek Türk dış politikasına müdahele edilmemesini istemiştir.

Rabat Konferansına göre çok muntazam ahenk içinde ve başarılı olarak kabul edilen Cidde Toplantısında Türkiye'nin dış politikasına bir noktada din esası üzerine kurulmuş Pakistan ile çatıştığı ortaya çıkmıştır. Türkiye'nin karşı olduğu (İslâm Ülkeleri Dâimî Sekreteryası) kurulması fikrinin en şiddetli müdafiinin Pakistan olduğu, konferansın basın sözcüsü tarafından açıklanmıştır.

İSLÂM BİRLİĞİ İÇİN İLK ADIM ATILDI

CİDDE — İslâm Ülkeleri Dışişleri Bakanları konferansında Pakistan, Malezya ve Suudi Arabistan'ın teklif ettiği «Dâimî Sekreterlik» tesisi kabul edilmiş ve Kudüs Yahudi işgalinden kurtarılıncaya kadar Sekreterlik merkezinin Cidde'de olması kararlaştırılmıştır. Türkiye ile Sovyet meyilli bir askeri rejimin kurulduğu Sudan ve onun gibi sosyalist ihtilâlcilerin elindeki Cezayir ve Libya'nın aleyhte yaptıkları faaliyet dikkati çekmiştir.

EL-EZHER 5. İSLÂM ARAŞTIRMALARI KONGRESİ YAPILDI

KAHİRE — Birleşik Arap Cumhuriyetinin Din İşleri Başkanlığı durumunda bulunan «El-Ezher İdaresi Reisliği»-ne bağlı «İSLÂMİ ARAŞTIRMALAR KURUMU»nca tertip edilen «5. İslâm Araştırma Kongresi», 28 Şubat 1970 cumartesi günü saat 10.00 da Kur'an-ı Kerim tilâvetiyle başlamış, El-Ezher Reisi ve Kongre Başkanı Prof. M. Muhammed El-Fahham'ın veciz bir konuşmasıyla açılmıştır. Türkiye'yi temsilen Diyanet İşleri Yüksek Din Kurulu Azası Dr. Ali Arslan Aydın'ın da katıldığı kongrede İslâm Âlemini ilgilendiren meselelerle Orta Doğu üzerinde ehemmiyetle durulmuştur.

ARAPLAR, ŞİRKETLERİN ARACILIĞI OLMADAN PETROL SATMAK İSTİYORLAR

KUVEYT — Günde üç milyon varil petrol çıkaran Kuveyt'te düzenlenen arap ülkeleri 7. petrol kongresinde, beş arap ülkesinin temsilcileri, bütün yabancı ülkelerden petrol sanayiini tekellerine alan yedi uluslararası petrol şirketi yerine doğrudan doğruya hükûmetlerle temasa geçmelerini istemiştir.

Ebû Dâbi, Kuveyt, Irak, Katar ve Mısır temsilcileri petrol satışında büyük şirketlerin nüfuzuna son verilmesi için çalışmaktadır.

Dünya petrollerinin üçte birini sağlayan arap ülkelerinin 21 Mart 1970 cumartesi günü açılan petrol kongresine 40 ülkeden 500 den fazla temsilci gönderilmiştir.

BİR FİRAVUN HEYKELİ BULUNDU

MISIR — Nil deltasının 84 mil kadar Kuzey-doğusunda bir Firavun heykeli bulundu. Heykelin son firavunlardan ve 2300 yıl öncesine ait olduğu sanılıyor.

AVRUPA

LONDRA'DA, MÜSLÜMANLAR TIMES GAZETESİ BİNASINA YÜRÜDÜLER

14 Mart 1970 tarihli The TIMES Gazetesinde Avberan Vavgh imzalı bir yazı çıkmıştır. «Kur'an'dan Bir Yaprak» başlıklı bu yazıda bütün islâm âlemini galeyana getirecek hakaretamiz cümleler yer alıyordu. Londra'daki İslâm Cemaatı, devamlı şekilde İslâm aleyhtarı yanında bulunan Times gazetesini protesto etmek üzere «İslamic Center»de toplanıp öğle namazını müteakip büyük bir kalabalık halinde gazete binasına doğru yürüdü. İngiliz polisi gazete çevresinde 200 kişilik bir kuvvetle emniyet tedbiri almıştı. Hatipler gazeteyi protesto eden konuşmalar yaptılar ve hep bir ağızdan Kelime-i Tevhid getirip vakur bir şekilde dağıldılar.

AFRİKA

NİJERYA'DA TALEBE BİRLİKLERİ KURULUYOR

Nijerya tarihinde ilk defa üniversite ve yüksek okullarda bu sene islâmi talebe birlikleri kurulmuştur. Bu münasebetle Abdullah Pabaro Üniversitesi talebeleri Müslüman Talebe Birliğinin kurulduğunu açıklamışlardır.

SUDAN'DA İHTİLÂLE KARŞI CEPHE

Sudan'da ihtilâle karşı günden güne kuvvetlenen bir cephe kurulmuştur. Sudan Başbakan Yardımcısı azılı komünist Ebubekir «gerici» diye vasıflandırdığı (Müslüman Kardeşler) teşkilâtının buna liderlik yaptığını, Askeri İhtilâl Rejimini devirmek için Cenevre, Londra ve Beyrut'ta muhalefet merkezleri açtıklarını bildirmiştir.

Farz Kılınmış Namazlarda Niyetin Keyfiyeti
— DEVAMI —

Lütfi ŞENEL
Yüksek İslâm Enstitüsü
Mezhepler Tarihi Öğretmeni

Hanefilere Göre

Üçüncü : 3 — **Cenaze namazı için niyet ve vacip namaz için niyet namazın sıhhati için şarttır. Farz kılınmış namazlar için şart olduğu gibi. Cenaze namazında, «Cenaze namazına» niyet etmek kâfidir. Cenaze namazı bahsinde geleceği gibi, Cenaze namazındaki tam niyet : «Cenaze namazına ve ölü için duaya niyet» etmektir.**

Hanefilere göre Cuma'da, Cuma namazına niyet, farz kılınmış namazların sıhhati için olan niyet gibi niyet şarttır. Keza niyet, Vacip namazın sıhhati için de şarttır. Vitir ve iki rik'at tavaf namazındaki gibi. Vitir namazına ve iki rik'at tavaf namazına niyet etmekle, Peygamberimiz (S.A.S.) tarafından vazedilmiş nafile namazların, kılınırken bozulmasıyla kazası vacip olan namazlara niyet aynıdır. Bir kimse iki rekât tatavvu (1) namaza başlar, sonra da namazını tamamlamadan bozarsa, o iki rekât namazın iadesi onun üzerine vacip olur. Bu halde niyet şart olur. Çünkü onun namazı ikinci defa üzerine vacip olmuştur.

Netice olarak niyet, farz kılınmış namazlar için «Aynen» lâzımdır. Vacip ve nezir (Adak) namazları için «Kifayeten» lâzımdır. Ama nafile kılana niyet şart olmaz. İleride izah edileceği gibi.

MALİKİ'LER ŞÖYLE DERLER : **Farza niyetin tayininde şüphe yoktur. Öğlenin, ikindinin namazına niyet etmez veya muayyen bir farza niyet etmezse, o kimsenin namazı sahih olmaz. Nafilede hükmün beyanı sonra gelecek.**

ŞAFİİ'LER ŞÖYLE DERLER : **Farz namaz niyetin tahakkuku için üç şart vardır :**

1 — Farziyetine niyet; yani, namaz kılanın kıldığı namazın farz namaz olduğunu kasdetmesi.

2 — Namazın fiiline kasdetmek. Kılmaya hazırlandığı namazın, icmalen bile olsa fiiline kasdetmesi. Namaz fiiline kastı, diğer fiillerden ayırmak için şart koşuyorlar.

3 — Kıldığı namazın öğle mi, ikindi mi olduğunun tayini.

4 — Eğer niyet farziyete niyet, namazın fiiline has niyet ve namazın vaktinin tayinine niyet olursa, kıldığı namazın cüzlerinden bir cüz olan İhram Tekbirine yakın olarak niyet etmelidir. Bu şartlardan bir şart eksik olursa niyeti batıl olur. Dolayısiyle namaz da batıl olmuş olur. Çünkü niyet farzlardan bir farzdır.

O halde bir kimsenin evvelâ, hazır bulunduğu namazı temyiz için farzına niyet etmesi lâzımdır. İkinci olarak : Onu kılmak üzere hazır olduğu namazın fiiline niyet etmeli. Bu niyetin tahakkuku için onun bütün cüzleriyle hazır olmasına lüzum yoktur. Bazı Şafiilerin dediği gibi bunda meşakkat, sıkıntı ve darlık vardır. Belki namazın aslında kıyam, kıraat, rükû, sücud ve oturuşta hazır bulunması kâfi olur. Evvelemirde farz böyle olursa, muhakkak ki o Allah için huşû da olmasına yardım eder. Ama niyet namazın cüzlerinden bir cüz olan İhram tekbirine yakın olursa, bunun sebebi açıktır. Namazın cüzlerinden bir cüz'ün evvelinde namaza yakın olarak hazır bulunmak, insanı huşua yükseltir.

Netice olarak; bir şahıs namazın farzlarından bir farzı tek başına kılarsa, sonra da onu cemaatle iade etmek isterse, o namazda da önceki gibi hangi namaz olduğunu tayin etmesi lâzımdır.

HANBELİ'LER ŞÖYLE DERLER : **Namazı tayinde niyetin farz olduğunda hiç şüphe yoktur. Öğlen namazına veya ikindi namazına veya akşam namazına veya Cuma namazına ve bunlar gibi diğerlerine niyet etmek gibi. Mutlak farza niyet etmek kâfi değildir. Bunlardan fazla bir şeyin de ilâve edilmesi gerekmez.**

———o———

MANEVÎ NAMAZDA HAZIR BULUNMANIN HÜKMÜ VE NİYETİN ŞARTLARI

Önceki bahiste gördük ki üç imam, namazda hazır bulunmanın, kıyam, kıraat, rükû, sücud ve kuud'dan ibaret olduğu ve onlara göre niyetin namazın sıhhati için bir şart olmadığında ittifak ediyorlardı.

Bu konuda Şafii'ler muhalif kaldılar. Ve şöyle dediler : Bütün rükünlerde hazır bulunmaya muktedir olmasa bile, niyetin yanında namazın cüzlerinden bazılarında hazır bulunmasında hiç şüphe yoktur. Bundan önce mezheplerinin görüşlerini açık olarak takdim etmiştik. Ama namazın haricinde niyet etmiş olsa bile, niyetin namazın sonuna kadar devam etmesi lâzımdır. Niyetden evvel namaza başlaması niyetini ibtal eder. Keza namazı da batıl olmuş olur. Namazın içinde niyet etmeye devam etmiş olsa bile. Çünkü bu halde namazını niyetsiz olarak kılmış olur. Meselâ bir şahıs namaza sahih bir niyetle başlarsa, sonra bir başka şahıs onu çağırır veya seslenirse, o kimse de namazdan çıkmağa niyet eder, onun nidasına icabet ederse, onun namazı ibtal olur. Namazını bilfiil kesmese bile ibtal olur. Çünkü o şahıs niyetin sıhhatinin şartlarını yerine getirmez, ancak ona münafi olan şeyler onda bulunur. Mesele açıktır ki; niyet namazdan haricte olmalıdır. Niyetin namazın içinde olması niyete noksanlık verir. Niyetin şartları, önce de geçtiği gibi şunlardır : İslâm, Temyiz, Cezm (alâkanın kesilmesi), Niyet için tereddüt etmemek veya onu kaldırmamak, yok etmemek.

Bu miktar mezheplerin üzerinde ittifak ettikleri hususlardır. Ancak bildiğiniz gibi Şafiiler, namazın fiillerini kasdeden, namaza niyete ve namazın farziyetine niyeti ilâve ettiler. Abdeste niyet içinde ilâve ettiler ki niyet, yıkanması farz kılınmış ilk uzva yakın olmalıdır. (Devamı var)

(1) Tatavvu : Bir vakitle kayıtlı olmadan kılınan nafile (Sünnet) namaz.

GENÇ KALEMLER

DEPREM

Abdurrahman BEŞKARDEŞ

İnsanoğlu dünya kuruldu kurulalı başıboş yaşamak istemiştir. Zaman zaman kendini yaratanı unutmuş ve ona isyan etmiştir. ALLAH insanları hidayete erdirmek için peygamberler göndermiş, onları aydınlatmıştır. İsyan ederek küfre sürüklenenleri bir çok tufanlarla helâk etmiştir.

Fakat ne Nuh tufanı, ne Lût tufanı, ne Pompei şehrinin başına gelen felâketler, ne de başlarına yağan taşlar onları bir türlü akıllandırmamıştır. İnsanları gömüldükleri cehaletin bataklıklarından çıkarmak için Hz. Muhammed (S.A.V.) gönderilmiştir. Bu din, dünyaya medeniyet, hürriyet ve musâvâat öğretmiştir. Zamanla insanoğlu bu nûra da sırtını dönmüş; mutluluğu maddenin sertliğinde ve parlaklığında aramaya koyulmuştur. Yine insanlık bayağılaşmış, Halıkını unutmuş, emir ve nehiylerine riayet etmemiş; yine hilekârlık, başıboşluk, yalancılık, şehvetperestlik almış yürümüştür. Âlemlerin yaratıcısı onları defalarca ikâz etmiş, fakat aldıran olmamıştır.

İşte Erzincan, Salihli, Varto, Hınıs ve Gediz depremleri ve çeşitli bölgelerdeki su baskınları.

Bütün bunlar anlayışı körelmiş, hissiz vurdum duymaz beyinlere indirilen bir tokmaktır. Halkını unutan maddenin esiri olan, üniversite basan, profesör döğen, ilim yerine batının keşmekeşliğini, Mao ve Karl-Marks ideolojisini talim eden, milletin mukaddesatına, millî ve dinî değerlerine küfreden aydın fikirlilerin (!) tepesine inen tokmaktır.

Heyhat! Nerde ibret alacak sağduyu sahipleri, nerde ALLAH korkusuyla çarpan yürekler, nerde sarıldıkları gaflet yorganlarını yırtıp fırlayanlar?...

Ne zaman uyanacak bu gaflet uykusuna yatanlar? Kıyamet kopunca mı?.. Fakat o zaman uyanmak fayda vermiyecektir!..

SENDİN ÂKİF'İM

Uzun bir zamandır geçmiş aradan,
Seni verip, yine almış YARADAN.
Bâki bir âleme, fânî dünyadan
Alnı açık giden sendin ÂKİF'İM.

Cihâda hazırdın HAKKIN eriyle,
SAFAHAT bir zafer, o her yeriyle.
Koca bir hayatı, çileleriyle
Dert çekip dolduran, sendin ÂKİF'İM!

Necati AYKAN
Çorum, İ.H.O.

GİDENLER BİZDEN ?...

Yol, han, kervan dendi mi yanar içim,
Titrek gözlerle maziye bakarım
Dalarım hayâle, nasıl geçmişim?
Korkunç kâbuslarla tekrar kalkarım...

Neyi alıp, neyi kaybetmedik biz?
Din, ahlâk, namus ve haya namına..
Nasıl kaldım bu dünyada kimsesiz?
Üç kıt'a vurulmuşken endamına...

ÂDEMÎ

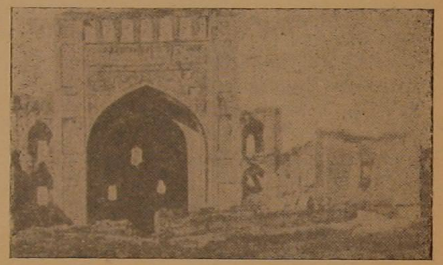

Aşağılık Kompleksinde Yüzen Kadın

Ramis DOĞRU
İ. H. O. - KONYA

Çevremize şöyle bir bakacak olursak, pek çok kimsede bir takım komplekslerin olduğunu göreceğiz. Büyüklük kompleksi ve aşağılık kompleksi gibi.

Bunlardan en fazla olanı ve en tehlikelisi aşağılık duygusudur. Aşağılık duygusunun doğmasına; çirkinlik, mevki küçüklüğü, fakirlik v.s. gibi şeyler sebep olur. Kendisini çirkin bulan kimse, bu sıfatını gidermek için — estetik ameliyat ve aşırı süslenmek gibi — bir çok yollara başvurur. Çirkin olmasa dahi, bir kerre o hastalığa tutulan kolay kolay kurtulamaz.

Aşağılık kompleksinin, çirkinlik veya çirkinlik zannından doğanı, daha çok kadınlar üzerindedir. Zâten biz burada bu konu üzerinde duracağız. «Bu konu üzerinde duracağız...» derken, hastalıktan kurtulma yollarından ziyâde, aşağılık kompleksine kapılan herhangi bir kadının hareketlerini ve bu hareketlerinin doğru olmadığını belirtmeye çalışacağız.

Şurasını da hemen söyleyelim ki, günümüzde, çizeceğimiz portreye uygun pek çok kadın vardır.

Ey, aşağılık kompleksinde yüzen kadın!

Allah'ın bahşettiği tabii güzellik dururken ,dudağı kana boyamak, suratı badanalamak neye?.. Öyle daha mı güzel oluyorsun? Çirkinliğini gizlemeğe çalışıyorsun; belki de ama bilmiyorsun ki, çirkinliğin daha belirli bir hâle geliyor...

Gözünü yemyeşil, masmâvi boyaman neye?.. Unutma ki herşey yerinde güzeldir. Yeşilin ağaçlarda, kırlarda; mâvinin gökte, denizde olduğu gibi... Yeşil ve mâvi gözlerin çok güzel olduğu için böyle yaptığını ve hattâ şiir ve şarkılarda öyle gözlerin çok övüldüğünü söylüyecek olursan, bilmiş ol ki, o yeşil ve mâvi gözler boyayla meydana gelme değildir. Tabiîdir, Allah vergisidir.

Köylerde kış günlerinde sürü otlatan çobanların giydiği kepeneği, sırtına alıp sallanarak yürümen neye?.. Bütün dikkatleri üzerine çekmekle gurur mu duyuyorsun?

Caddeler futbol sahası olmadığına göre, oralarda yarı çıplak koşuşman neye?. Yoksa sen, bizim düşünmediğimiz, düşünemediğimiz bir takım oyunlar mı oynuyorsun?

Evin kuaför dükkânı gibi; günde birkaç kerre peruka değiştirirsin. Kuvvetli bir rüzgâr esip perukanı başından alıp giderse, elâlemin içinde, yüzünde bir kızartı duymaz mısın?

En ağır kokuların birkaç türlüsünü sürünerek, yanından geçtiğin kimselerin burnunu bir mendille kapattırmaya mecbur kılman neye?.. O hareketleri kendine yapılan bir iltifat mı zannediyorsun?

Gülme yarışmasına girmiş gibi, caddelerde durmadan kahkaha patlatman neye?.. Oysa, gülünecek bir tek kimse varsa, o da sensin... Bir gün çevrendeki bütün insanların, acı nazarlarla sana dönerek, katılırcasına güldüklerini görürsen şaşma!.. Çünkü çok acınacak haldesin... Çok gülünçsün...

GECEDEN GÜNDÜZE

Yüksekten karşı dağları seyretmek;
Her taraf kapkaranlık nerde farketmek.
Kimseler yok; ne hoş sessizliği hissetmek,
Ah! Ne güzel seherlerde zikretmek.

Ötüyor horozlar haber veriyor sabahı;
Bülbüller şakıyor, hiç dinmiyor ahı.
Güneş doğuyor; basıyor karanlık vahı.
Canlar diriliyor; dolduruyorlar rahı.

Ekrem MUTLU

Gençliğimiz

Mahmut ÇAVDARCI
Konya, İmam-Hatip Okulu

Bir memleketin ayakta durabilmesi, cemiyet ve milletinin en yüksek bir mevkiye ulaşabilmesi, varlığını devam ettirebilmesi, hiç şüphesiz o milletin gençliğine bağlıdır.

Eğer gençlik; ezelden beri devam edegelen an'aneleri, örf, âdet, gelenek ve göreneklerini devam ettirir. İnsanın göğsünü kabartan çok köklü tarihine bağlı kalır; konuşmuş olduğu ana diline ve ülküsüne sadık kalır, dininden ve imanından ayrılmazsa o memleket, medeniyetin zirvesine en mükemmel olarak vasıl olmuş, muasır milletler seviyesine ulaşmış demektir.

Ama bir gençlik daha vardır ki, eskiden beri devam etmiş olan gelenek ve göreneklerini kendinde benimsememiş, sarsılmak bilmiyen şanlı tarihini hatırlamak istemiyen, zamanın (asrın) konuşmasına üslûbunu uyduracağım diye öz dilini tahrif ederek ana dilinden ayrılıp uydurmacık kelimelerle konuşanlar... Vay onlara!.. Dinden ve imandan bihaber olan, millî kültürünü bırakarak başka milletlerin kültürünü benimseyen, tipiyle, hal ve tavırlarıyla tamamen başka milletlere yönelmiş olan gençlik; o memleketin çok kısa bir zamanda yok olup mahvolmasına zemin hazırlamaktan başka bir fonksiyon icrâ edemez! Tarih bu acı gerçekleri en güzel misalleriyle ortaya sermektedir.

Şurasını çok üzülerek söylemek gerekir ki; yarınki Türkiye'yi elinde tutacak olan gençliğimiz korkunç bir uçurumun kenarında bulunmaktadır. Bir takım karanlık, bulanık, sapık fikirler karşısında gençliğimiz; nereden gideceğini, ne gibi seyr takip edeceğini şaşırmış bulunmaktadır. Birçok karışık fikirler içerisinde, karanlık istikballere doğru gitmektedir!..

Buna sebep neler mi dersiniz?

İşte hergün bir başka kirli çehreyle neşredilmekte olan açık saçık gazeteler, dergiler, mecmualar, satışı piyasada ilerletmek için yapılan çırıl çıplak kadın resimleri, öz yurdu olan gencinin şehvetini gıdıklayan kitaplar ve bir takım satılmış kimselerdir. Gençliğimiz maalesef korkunç bir ahlâk buhranı içinde yüzmekte ve bir moda esiri içerisinde bunalıp gitmektedir. Gün geçtikçe idealinden uzaklaşmakta, şahsiyetini kaybetmektedir.

Netice ne kadar korkunç, ne kadar acı olursa olsun yine ümitsiz değiliz. Bu durum böylece devam etmeyip aldatılan gençliğimizin tekrar eski benliğine kavuşacağına inanıyoruz. Çünkü bu gençlik damarlarında eski atalarının kanını ve kalbinde İslâm mefkûresini taşımaktadır... Vakti gelince kalbinde taşımış olduğu iman atom gibi patlıyacak ve bizi bu kötü duruma düşürenlerden intikamını fazlasiyle alacaktır.

O gün, çok yakındır.

HÂDİSELERİN

(Baştarafı 15. sayfada)

devir düşünün gazetesiyle, radyosuyla, mecmua ve kitabiyle ve bütün teknik imkâniyle kadınlarımızı artist olmaya, fahişe olmaya davet ediyor. Onlara fahişelerin şişirme, boş avutucu, kandırıcı cazib hayatlarından bahsediyor. Zavallı, cahil, din ve ilim ışığından mahrum, behimî hislerinin zebunu, dünyadan habersiz saf Türk kadını ve anası... Bir takım cazip şeyler arkasında kendisine şeytani hileler kurulduğundan habersiz.

Müslüman-Türk kadınının içinde bulunduğu feci durumdan o mesûl değildir. Onu döşeğe ve beşiğe mahkûm eden, bundan tam 1400 sene evvel «ilim öğrenmek her müslüman kadın ve erkeğe farzdır.» diyen peygamberi emre uymayan erkeğin, müslümanlarındır. Nerede mücahid, âlim, şair, islâm için kalbi çarpan uyanık, şuurlu kadın!

MUHASEBESİ

MODERN DÜŞÜNCEDE ALLAH İNANCI

(Baştarafı 9. sayfada)

mekten başka çare kalmıyor. Ya bu, ya öteki. Bu kimseler gerçekten tabiattaki düzenin kör bir tesadüfün sonucu, kâinatın mana ve kaderini tayin eden kudretten mahrum olduğuna mı inanıyorlar?

«Dünyadaki düzen ve tertibi, asil insan ruhuna saf ve tesadüf eseri olarak takdim etmek, esen rüzgârın tesadüfen Shakespeare'in eserlerini meydana getirmek için alfabenin harflerini bir araya getirdiğini söylemek gibidir. Kuvvetle inanıyorum ki, bir zekâ kâinatı idare ediyor ve inanıyorum ki, bu âlemin bir gayesi, sonu ve bir mukadderatı vardır. Allah'ı kabul etmek, en azından bu dört faktörün varlığını kabul etmektir. Allah'ı inkâr etmek bunların hepsini inkâr etmektir ve kâinatta bir zekâ, gaye, mâna ve maksat olmadığını iddia etmektir.»

— Fakat Dr. Fosdick, bugünün hâdiselerine bakınca manevi bir düzen olduğuna inanmak zor değil mi?

— Bugün, dünde olduğundan daha fazla değil. Bir «eski güzel devir» hiç var olmamıştır. İnsan kalbinin trajedisi dünya dünya olalı hep aynıdır. Bu, kendini kâinatın merkezi sanmak (egosantrizm) yüzünden pek körleşen ve bir türlü Allah yoluna girmeyen insanın trajedisidir.

«Bu dünyada eğer maddî neticeler elde edilmek isteniyorsa, bunun bazı maddî şartlarını yerine getirmek icabeder. Eğer manevî (ahlâkî) neticeler istihsal edilmek istenirse, bazı ahlâkî şartları ifa etmek lâzımdır. Bu, hayatın sert ve güzel kanunudur. Din bugün bize diyor ki: Kendinizi Allah'ın dünyasına atınız ve O'nun tarafından vaz edilmiş şartları yerine getiriniz. Sıhhatli olmak istenilirse, bunun icabı yapılır. Ne ekilirse o biçilir. Çok iyi bir dünya mı istiyorsunuz, öyleyse iyilik ekiniz, dostluk biçiniz; diğergâmlık ekiniz, gönül rahatlığı biçiniz; iyi niyet ekiniz ki çocuklarınız meyvelerini toplasınlar; ibadet ekiniz — kalbinizi Allah'a yaklaştırınız — ruhunuz ebedi gerçeklere ardına kadar açılacaktır.»

İRFAN ORDUSUNUN İÇTİMÂÎ FAALİYETLERİ

Resimde, Müftü Ziya Lüleci, me'mur Hasan Topel, hademe Osman Çoban, İmam ve Hatip Hüsâm Karabacak, Müezzin Behçet Kurşunoğlu, İmam-Hatip Osman Karakaya ve M. Ali Karateke görülmektedir.

72 perosneli bulunan ÇAL Din Görevlileri Cemiyeti, İlçe Müftüsü Ziya Lüleci'nin idâresi altında, İlçe ve çevrelerinde kesif bir faaliyete başlamış ve bunu başarıyla devam ettirmektedir. Bu hummalı faâliyetlerin neticesinde, halktan toplanan paralarla bir Jeep tipi araba alınmıştır. Halkı ma'nen ta'lim ve terbiye vazifesini en ideâl şekilde deruhte etmekte olan Çal Din Görevlileri, bütün DİN HİZMETKÂRLARI'na örnek olucu faaliyetlerine devam etmektedirler... Kendilerini tebrik eder, nihâî muvaffakıyetlere erişmelerini yüce Allah'tan niyaz ederiz.

قال الله تعالى : « فاستبقوا الخيرات. »

Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor :

«Hayırlı işlere acele ediniz, iyilik husûsunda yarış ediniz.»

Bakara sûresi : 148

قال الله تعالى : « وما تفعلوا من خير فان الله به عليم. »

«Hayırdan her ne yaparsanız Allah onu bilir.»

Bakara sûresi : 215

TARİH Köşesi

Osmanlı Tarihinde İlk Defa Olmuş Şeyler

Hasan BAĞCI

★ Orhan Gâzi'nin beş oğlundan Süleyman Paşa Kasım Bey, babalarından evvel ölmüş oldukları için Birinci Murad'ın cülûsunda sağ olan diğer iki kardeşi Halil ve İbrahim Beylerin, saltanât dâvâsına kalkıştıkları için ikisinin de öldürülmüş oldukları hakkında bir rivâyet vardır. Hattâ bundan dolayı Birinci Murad'ın cülûsu birkaç ay gecikmiş olabilir. Bu rivâyet doğru olduğu takdirde Birinci Murad'ın Osmanlı pâdişahları içinde **ilk kardeş kâtili** sayılması lâzım gelir (1).

★ Birinci Murad (1360-1389) devrinde ihdâs edilen **«Kazaskerlik»** makâmına Çandarlı-Halil'in tâyin olunduğu rivâyet edilir (2).

★ Birinci Murad devrinde «Pencik kanunu» ile kurulan «Yeniçeri Ocağı», bazı tetkiklere göre İkinci Murad devrine kadar devam etmiş bir tekâmülün mahsulüdür. Kara Rüstem'in de **ilk «Pencikçi»** yani «Pencik Tahsildarı» olduğu muhtelif rivâyetlerle sâbittir (3).

★ Sırp-Sındığı muhârebesinin ihtiyar ve şanlı kahramanı Hacı İlbey'in bu büyük muvaffakiyetini çekemeyen Rumeli Beylerbeyi Lâla Şâhin Bey, o büyük askeri zehirleterek öldürmüş gösterilir. Bu rivâyet doğru olduğu takdirde Osmanlı târihinde **zehirle öldürülmüş ilk devlet adamı** Hacı İlbey olmak lâzım gelir. Türklerle Macarlar Osmanlı târihinde ilk defa olarak işte bu muhârebede (1364) karşılaşmış sayılır (4).

★ Avrupa'nın Osmanlı devletini **Bizans vârisi olarak tanımasını temin eden** «dâimî sulh» muâhedesi 1365'de Raguza cumhuriyeti ile akdedilmiştir. Osmanlı menbâlarından Garb târihlerine de geçen bir an'aneye göre, okuyup yazma bilmediği rivâyet edilen Birinci Murad, elini mürekkepleyerek bu muâhedeye basmış ve sonraları Osmanlı «Tuğra/Tura»sı işte bu el şekli taklit edilerek vücûda gelmiştir. Fakat son tetkikler bu an'anenin doğru olmadığını ve tuğranın Selçukilerle Anadolu Beyliklerinde de mevcud olduğunu ve hatta Osmanlılarda bile Orhan Gâzi devrinden itibaren kullanılmaya başladığını meydana çıkarmıştır (5).

★ Adriyatik deniziyle Atik havalisine kadar uzanan **ilk büyük Osmanlı akınları,** Birinci Murad zamanında 1372'de yapılmıştır. Osmanlı târihlerinin büyük akınları işte bu seneden itibaren Balkan memleketleriyle Macaristan, Avusturya ve İtalya arazisine kadar sık sık tekerrür etmiş, fakat XVI'ncı asır sonlarından itibaren artık ehemmiyetini kaybetmiştir. Memlekete mütemadiyen hariçten servet getiren akıncılığın iktisadî cephesi ayrıca tetkike değecek kadar ehemmiyetlidir (6).

★ **Mısır-Kölemen devletiyle Osmanlılar arasında ilk siyasi münâsebet,** Mısır sultanı «El-Melikü'z-Zâhir Seyfüddin Barkuk»un Birinci Murad'a Osmanlı muzafferiyetini tebrik için bir «nâme» ile kıymetli atlar, kılıçlar ve kumaşlar göndermesinden sonra başlar... Osmanlı-Mısır siyasî münâsebetlerinin başlamasına 1386 târihinde zafer tebriki için bir elçi gelmiş olduğu hakkındaki rivâyet esas ittihaz edilmiştir (7).

★ Aynı millet ve aynı vatana mensup iki ordu başında bir kaynata ile bir damadın karşılaşması demek olan Konya muhârebesi, **ilk Osmanlı-Karaman muhârebesidir.** Bu savaş, Birinci Murad zamanında en kuvvetli rivâyete göre de 1387 târihinde vukua gelmiştir (8).

★ Çandarlı Ali Paşa, babası Hayrüddin Halil Paşa'nın ölümü üzerine Vezîr-i A'zam olmuş gösterilir. Çandarlıların ikincisi olan Ali Paşa, Kadı-askerlik(Kazaskerlik) makâmından Vezâret makâmına geçmiştir. Osmanlı târihinde Vezâret; **ilk defa bununla debdebe ve ihtişam haline sokulduğu** rivâyet edilir (9).

★ Harp meydanında ölen ilk Osmanlı Hükümdarı Birinci Murad'dır. O devre ait bütün mes'elelerde olduğu gibi büyük Murad'ın nasıl şehîd olduğunda da ihtilâf vardır. Zayıf bir rivâyete göre : Birinci Murad, Harb esnasında aldığı mühlik bir yaradan dolayı can vermiştir. Fakat daha kuvvetli rivâyetlere göre bir Sırp tarafından öldürülmüştür. Bu hususta Osmanlı, Sırp ve Bizans rivâyetleri iki esasa ayrılabilir :

Bir rivâyete göre : Murad Hüdâvendigâr Kosova zaferini kazandıktan sonra harb meydanını teftiş ederken öldürülmüştür.

Diğer bir rivâyete göre ise : Zaferden evvel yani harb henüz devam ederken şehîd edilmiştir.

Birinci şekle nazaran : Osmanlı hükümdarı muhârebe meydanında yaya gezerken düşman cesetlerinin içinden kalkan bir Sırp fedâisi Müslüman olacağını söyleyerek Hüdâvendigâr'ın ayaklarını öpmek bahânesiyle yanına gelmiş, koynunda yahut kolunda gizlediği zehirli hançerle büyük Türk askerini kalbinden veyahut karnından vurmuştur.

İkinci şekle nazaran : Sırp fedâisi bir firari şeklinde Türk ordusuna gelip gizli bir şey söyleyeceğinden bahsederek pâdişahın huzuruna kabul edilmiş ve işte o sırada ayak öpmek bahânesiyle o târihî cinâyetini irtikâb etmiştir.

Birinci Murad'ın vurulduktan sonra ancak iki saat yaşadığı ve 1389'da şehîd olduğu rivâyet edilir (10).

(1) **İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt 1, s. 33.**
(2) **Aynı eser, s. 37-38.**
(3) **Aynı eser, s. 40-41.**
(4) **Aynı eser, s. 42.**
(5) **Aynı eser, s. 45-46.**
(6) **Aynı eser, s. 53-54.**
(7) **Aynı eser, s. 70-71.**
(8) **Aynı eser, s. 71-74.**
(9) **Aynı eser, s. 75.**
(10) **I. İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: 1, s. 77-78.**
II. Meşhurların Son Sözleri, Yaz.: Ergun GÖZE, s. 65, İst., 1961.

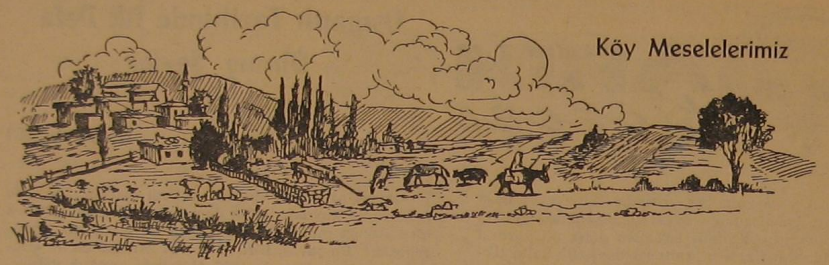

Köy Kalkınmasında Gençlerin Rolü

İhsan KILIÇ
Elmabağı Köyü / YAHYALI
(A. İ. T. İ. Akad.)

Köy kalkınmasında çeşitli kalemler, güzel söylentiler yıllardır süregelmektedir. Bütün bu arzular köylerimizin bir an evvel, dününden daha iyi şartlara sahip olmak, şu asırda insanca yaşamak için yapılan çırpınmalardır.

Yıllar öncesi bir pınarın, akan bir çayın etrafında dedelerimiz yurt tutmuşlar, yirmi-otuz haneli bir köy bugün yüzelli, ikiyüz haneyi meydana getirmiştir. Vadinin etrafı dağlık olduğundan imar edecek toprak kalmamış durumda, miras yoliyle yakın bahçeler bugün dedelerimizin torunlarına ev yeri oluyor ve bahçeler daralıyor. Evet, yol lâzım, su lâzım, kasabaya meyvesini götürse, kasaba da aynı türleri yetiştiriyor, ucuza gidiyor, fazla tarlası yok ki onunla meşgul olsa. Bu durumlarda ne yapmalı, ilkokulu bitirmiş, çocuğunu okutsa nasıl ve nerde, sanata vermek istese hangi sanata ve kimin yanına versin! Bunlar birer köy derdidir.

İşte bu şartlar altında ne yapmalıdır, nasıl edip okula çocuğunu göndermelidir. Diğer köylerden birkaç kişi okumuş fakat köyünü beğenmemiş, ya o da çocuğunu okula gönderecek, beğenmezse yarın işte çalıştıracak. Bu gibi düşünceleri nasıl yatıştırmalı, nasıl hareket edip de o köyün çocuklarını oradan yarınları için ümit kaynağı olacak bir meslek bulmalı. İşte bunları, orta okula yalnız, liseye yalnız, yüksek okula yalnız geldiğimde hep düşünürdüm. Köyün meseleleri çoktur, ancak faaliyet sahamda neler yaptım onları özetleyip, neticeyi sizlere bırakacağım.

Her şeyden önce çok dikkatli ve alçak gönüllü olarak her türlü hareketim köyde örnek olmalıydı. İlk okuldan çıkan her kardeşimi bahçede tutup gel oku, okuyalım diyordum. Dedemin verdiği dini terbiye ile ibadetimi de yapıyordum. İşte köyümün halkı beni bundan dolayı seviyordu. Geçen her yılda üç-dört kardeşimiz çeşitli okullara gitmeye başladı. Artık her talebe yazın işte çalışıyor, camiyi bırakmıyordu. Bu durum karşısında her baba, ben de çocuğumu göndereceğim diyordu.

Geçen yıl olduğu gibi bu ramazanda da ilk okullara kurslar açmıştım. Bu tatilde de orta dereceli okullardaki kardeşlerime faydalı olmak ümidiyle köyüme dönüyorum.

Bayram sabahı köyümün camiini görmeyi gönül arzular; İmam Hatip son sınıf öğrencisi kardeşlerim kimi mimberde hatip, kimi kürsüde vaiz... Yıllardır arzu ettiğim böylesi manzarayı gördüğümde köylümü daha çok seviyorum, şimdi daha kolay anlaşıyoruz.

İmamımız, öğretmenimiz, halkımız elele vermeliyiz. Masa başında oturmakla, köylüyü bilinçli kılalım demekle, boykot, işgalle bu meseleler halledilmez. Gelin siz de bize yardımcı olun. Kalkınmak beyinle olur, onu imanla, şuurla yoğurun! İman için, vatan için canım feda olsun. Selâmlarımla...

Köylerimizi Kalkındırabilmek için israftan sakınmalıyız

İsmail ARSLAN
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak.

Müslüman bir millet olarak, şu yirminci asırda meselelerimiz çoktur. Hangi meselemiz olursa olsun, biz bunu halletmeye çalışırken, çare ararken, biricik ve şaşmaz ölçümüz (İslâm) olacaktır. İslâm gözlüğü ile meselelerimize bakacağız ve ona göre cephemizi tayin ve tesbit edeceğiz.

Görüyoruz ki, İslâm dini yapıcı ve birleştirici bir dindir. Dünyamızı ve âhiretimizi ma'mur etmeye teşvik eder. «İki günü eşit geçen aldanmıştır.» «Hiç ölmiyecekmiş gibi dünyaya, yarın ölecekmiş gibi âhirete çalışınız.» gibi düsturlarla İslâm, bizi dünya ve âhiret hanemizi güzelleştirmeye teşvik ediyor.

Köylerimizi kalkındırdığımız zaman, hiç şübhe yok ki şehirlerimiz, kasabalarımız kendiliğinden kalkınacak ve böylece millet olarak refah ve saadet içinde yaşamış olacağız...

Şimdi karşımıza iki soru çıkıyor. Evvelâ köyü mü, yoksa köylüyü mü kalkındıracağız? Madem ki köyü meydana getiren köylüdür, o halde işe köylüden başlamalıyız. Eğer biz köylü vatandaşımızı mânen kalkındırırsak mes'elemiz kendiliğinden hallolur kanâatindeyim.

Kanâatkâr; ilmiyle, irfanıyla âmil, mânen mücehhez bir kitle yetiştirmeliyiz.

Köylerimizi kalkındırma uğruna atılacak ikinci adım da, son zamanlarda köyden şehire olan muazzam insan akınını önlemek ve köyün insan gücünü muhafaza etmektir. Bu akın neden oluyor? İşte bunlar birer mes'eledir.

Köyden şehire olan bu insan akınının en mühim sebebi herhalde kanâat yokluğu ve îman zaafıdır. Çünkü 20. asrın, daha doğrusu şu sefalet asrının insanı dâima dünyevî zevkler içinde yaşamak istemektedir. Ve bu sebeple fuzulî israfa fazla yer verilmektedir.

Fuzulî masraf, fazla para ister. İsraf eden kimse en kısa zamanda fazla para kazanma yoluna gider. Dolayısıyla meşru ve gayr-ı meşru yollara baş vurur. Artık onun için gaye para kazanmaktır. Hangi yolla olursa olsun...

İşte bu yüzdendir ki birçok kimseler, evlerini barklarını, çoluk ve çocuklarını terkedip, büyük şehirlere akın ederler. Kimi de eviyle birlikte gelir. Kendi güzel köylerini terkeden bu kimseler, bilmeden düşünmeden kendi kendilerini maddî ve manevî büyük zararlara düçar ederler. Halbuki eğer kanaat sahibi olup, iktisat etseler emin olunuz ki, yaşadıkları yer, şehir hayatından daha iyi olur. Herkesçe malûmdur ki, büyük şehirlerde hayat şartları gayet zorlaşmıştır. Yiyecek ve giyecek maddeleri ve barınacak yer kiraları pahalıdır. Hal böyle iken köyden kalkıp sırf zengin olmak için büyük şehirlere gelip çalışmak isteyen kimselerin belki (% 99) u maddî ve mânevî zarar ile evlerine dönerler ki bu da büyük bir hırs ve kanaatsızlığın eseridir.

Hakikî îmana sahip olup, kendi haline şükreden kimseler mideleri için göç etmezler. Göç etmeyi bırakıp köylerini güzelleştirme ve geliştirme yoluna giderler.

Şehirlere yapılan bu akınların köye ve köylüye maddî ve manevî zararlar verdiğini daha evvel zikretmiştik. Hakikaten köy, gittikçe insan gücünü kaybetmekte ve kendi haline terkedilip harabeye dönmesine sebebiyet vermektedir. «Gözü dışardaki pirinç pilâvında iken, evdeki bulgur pilâvından da oldu». Darb-ı meseli gibi, şehirde daha rahat bir hayat geçiririm diyerek yola çıkanlar fakru-zaruret içinde perişan ve mağdur bir duruma düşerler. Pahalı olan arsayı alamayınca gecekondular yaparlar. İzinsiz ve kanunsuz olarak yapılan bu gecekondular çok kere belediye tarafından yerle bir edilir. Bu sefer tekrar yaparlar, tekrar yıkılır.

Son zamanlarda zuhur eden sosyalizm ve mini etek modası gibi, şehirlere akın da âdeta bir moda haline gelmiştir. İşte bu moda hayranları ve ne yaptıklarını bilmeden hareket eden kimseler, cemiyete ve millete faydalı olacakları yerde zararlı olmaya başladılar.

Maîşet derdi ile yollara düşüp, köyünden ayrılanlara, bunun büyük maddî ve manevî zararlar doğurduğunu anlatabilir, ve bu göçü önleyebilirsek köylerimizin kalkınması için bu sahada faydalı adımlar atacağımıza inanıyoruz.

Eğer el ele verirsek, köyümüzü, nahiyemizi güzelleştirip, onu da şehir haline pekâlâ getirebiliriz. Yeter ki gayret edelim. Allah'a (c.c.) tevekkülü elden bırakmıyalım. «Ben tok olayım da, komşum aç olsun» deyip, sadece midemizi ve kendi hayatımızı düşünmiyelim.

Hırsın nekadar sebeb-i mahrumiyet, tevekkül ve kanaatın ise ne kadar vesile-i rahmet olduğunu son asrın büyük mütefekkirinden dinleyelim :

«...Evet, bir fakirin, kuru bir parça siyah ekmekten açlık ve iktisat vasıtasıyla aldığı lezzet, bir padişahın ve zenginin israftan gelen usanç ve iştahsızlık ile yediği en âlâ baklavadan aldığı lezzetten daha ziyâde lezzetlidir...»

«Elhasıl : İsraf, kanâatsizliği intaç eder : Kanaatsizlik ise çalışmanın şevkini kırar, tenbelliğe atar; hayatından şekvâ kapısını açar, mütemâdiyen şekvâ ettirir. Hem ihlâsı kırar, riya kapısını açar. Hem izzetini kırar, dilencilik yolunu gösterir...»

Bütün kötülüklerin anası cehalettir. İşte köylü vatandaşımıza, bunu anlatmak ve onu evvelâ ma'nen kalkındırmak lâzımdır. Çünkü o, hırs ve israfın bu derece sebeb-i mahrumiyet, kanaat ve iktisadın ise bereket olduğunu anladıktan sonra tevekkülvâri hareket edip, köyünü, barkını terketmiyecektir. «İki günü eşit geçen aldanmıştır.» Hadîs-i Şerîfi teşvikiyle boş durmıyacak ve böylece cemiyete yararlı bir şekilde çalışacaktır. Bu iz'an ve şuur, her fertte hüküm fermâ olunca, bütün köylüler, tesanüt, birlik, beraberlik içinde elele verip çalışacaklar. Herkes kendisine düşen vazifeyi idrak edip, çalışırsa meselelerimiz kendiliğinden hallolunur.

Köylerimizde Kur'an kursları, kütüphaneler, mektepler açmalıyız... Üzülerek belirtelim ki, Şarkî Anadolunun bir çok köyleri susuz, yolsuz, köprüsüz olduğu gibi mektepsizdirler de... Bu hususta köylü kardeşlerimize yardımcı olmalıyız, onların dertlerine eğilmeliyiz. Köylü kardeşlerimizi kendi başlarına bırakırsak elbette fayda değil bilâkis zarar göreceğiz... «Köylü efendimizdir...» gibi lâflarla köylümüzü istismar etmiyelim. Onları evvelâ mânen kalkındıracağız. Buna paralel olarak da büyük maddî yardımlarda bulunacağız... Bunu kim yapacak? Bu hususta devlet, kendisine düşen vazifeyi eksiksiz olarak mutlak surette yapmalıdır. Diğer taraftan köylüler kendi aralarında ortaklaşa islâmî bir kooperatif kurmak suretiyle köylerini her cihette kalkındırabilirler...

Köylerinde, Kur'an kursları, mektep, kütüphane açtıkları gibi yol, su, elektriği de fevkalâde köylerine getirebilirler...

En müsbet görüş İSLÂM'dır. Çünkü islâmın iki vechesi vardır, hem âhirete bakar, hem de dünyâya. İslâmî şuur ile hareket eden her fert, ister köylü olsun ister şehirli olsun, dâima müsbet hareket eder. Dünya ve âhiretini memur etmeye çalışır...

Muhterem Okuyucularımız!

On senedenberi topyekûn batıllara reddiye savaşını sürdürmekte olan MECMUAMIZ, abonelerinin borçlarını ödememeleri yüzünden maddî sıkıntılar içindedir. Borç, kâfire dahi olsa verilmesi farz olan bir hak iken, İslâm yolunun yolcusu MECMUAMIZ'a olan borcun ödenmesinin farzıyet derecesini takdirlerinize bırakıyoruz. Hiç unutmayınız ki, «İslâmın İlk Emri OKU» sizin maddî desteklerinizle neşir hayatına devam etmektedir.

Bütün borçlu abonelerimizden ricâmız, biriken borçlarını hemen göndermeleridir.

Adres :
OKU Mecmuası
P. K. 105 - KONYA

KUR'ÂN-I KERÎM

(Baştarafı 11. sayfada)

tabı, hem de bir hikmet kitabı, hem bir kulluk, hem bir zikr kitabı, hem de bir fikir kitabı, hem bütün insanlığın her türlü ihtiyaçlarına cevap veren manevî merci olacak kitabları içinde toplıyan bir MUKADDES KİTABDIR.

Aynı zamanda bütün veli, sıddık, arif ve muhakkiklerin çeşitli meşreblerine, ayrı ayrı mesleklerine, her birinin meşrebinin zevkine lâyık ve o meşrebi aydınlatacak, tasvir edecek, ona esas olacak mukaddes bir kütüphane hükmünde bir SEMAVÎ KİTABDIR.

Kur'an arşı âzamdan, ismi âzamdan, her ismin en yüksek mertebesinden geldiği gibi, bütün âlemlerin Rabbı itibarile Allah'ın kelâmıdır.

Bütün mevcutların ilâh ünvanı ile Allah fermanıdır. Hem bütün sema ve arzın yaratıcısı namına bir hitabdır. Hem mutlak terbiye edici ve sahibi olmak cihetinden bir konuşmadır. Hem şu kâinatın sultanı hesabına bir ezeli hutbedir.

Altı cihetı parlak ve vehimli şüphelerin karanlığından arınmış, dayanağı semavi VAHY, ve ezeli kelâm, ve hedefi, gayesi ebedi saadet, içi apaçık halis hidayet, üstü iman nuru, altı delil ve burhan. Sağı vicdan ve kalbin teslimi, solu akıl ve iz'anın tatmini, meyvesi. Rahmanın rahmeti ve narı cinan. Makamı ve revacı melek, insan, cinnilerin makbulü bir semavi kitabdır.

Kaynaklara Dönüş...

(Baştarafı 3. sayfada)

yişinden ve dolayısiyle kaynaklara inilmeyişindendir. Nasıl ki bugün BATI ÂLEMİ'ni anlamak ve Garp kültürü almak için en az bir GARP LİSANI bilmiye mecbursak, hakîkî İslâm kültürünü alabilmemiz de, ancak bu muazzam kültürün anahtarı ve esâsı olan ARAPÇA'yı hakkıyla bilmemizle mümkün olacaktır.

Son olarak İslâm gençliğine seslenmek istiyoruz :

Herşeyi okumak gayreti içindeyiz ve çeşitli bilgileri alabilmek için, döküntü ma'lûmatı hâvî birçok kitaplar içinde boğuluyoruz. Bu olamaz! Önce sağlam bir İslâm kültürü almıya mecbûruz ve bunun akabinde ancak diğer kültür eserlerini karıştırmalıyız. Yoksa, bugün okuduğumuz ve elde ettiğimiz bir görüş ve nazariye, yarın okuyacağımız bir makaleyle yıkılmıya, değişmiye mahkûmdur ve nitekim öyle olmaktadır... Ve hem, İslâmî ma'lûmattan hakkıyla haberdar olmadan elde ettiğimiz bir ma'lûmatın, İslâm esaslarıyla çatıştığını ve meselâ bir Âyetin hükmüne aykırı düştüğünü çok zaman görmekteyiz.

Evet... Öze dönüş, kaynaklara dönüşle olacaktır. Bu ise Arapça ile... O Arapça ki, bir büyük allâmenin dediği gibi (*), Rasûlüllah'ın (s.a.) mubârek ve mukaddes hanımlarının lisânı olmakla bizim ANA DİLİMİZDİR.

(*) Prof. M. Hamidullah, Modern Dünya ve İslâm (Konferans), 27.4.1970 — KONYA.

Müslüman Anne ve Babalar!

İlkokul çağındaki körpe yavrularınızı faydasız kitapları okumaktan kurtararak, İslâmın neşesini onlara tadtırabilmek için MUSTAFA YAZGAN ağabeyimizin güzel bir üslûpla kaleme almış olduğu «ÇOCUK HİKÂYELERİ»ni hararetle tavsiye ederiz.

«ÇOCUK HİKÂYELERİ» serisinden şimdiye kadar çıkan hikâyeler :

1 — ORMANDAKİ NURLU DEDE
ESRARLI KUYU
2 — ON TESBİH TANESİ
3 — KIZIL BAYKUŞ
PAN İLE ZAP
BİR BAŞKA FARK
TİPİ
SEN SERSERİ DEĞİLSİN
KASAP NURİ
4 — ZALİM ARABACI
SAZLI DAĞ

ÖZEL SAYI :

1 — SALİH KAPTANIN MACERALARI
2 — BELÂ-YI HİNDİSTAN SULTAN SAĞIR HAN

Fiatları : 150 Kuruştur.

M. Hamîdullah Konya'da

(Baştarafı 7. sayfada)

demagoji yapmadan, çok anlaşılır ve basit ifadelerle konuşuyordu. Edebinin o derecesine bakınız ki, ellerini bir defa dahi olsun yüzüne koymadı ve önündeki kürsüye dahi, çok yorulmuş olmasına rağmen ellerini koyup dayanmadı!..

Gerek sohbette ve gerekse **«Modern Dünya ve İslâm»** adlı konferansında, konuşmaları, **Av. Dr. Yusuf Ziyâ Kavakçı Bey** türkçeye çevirdi. Kendilerine teşekkür ederiz.

Prof. Hamîdullah, 19 Ocak 1908'de Hindistan'ın Haydarabad - Dekkan şehrinde doğmuştur. Eserleri, bütün dünya dillerine çevrilmiş, bu arada **10 kadar** eseri de Türkçemize terceme edilmiştir. Kendileri, **Mart, Nisan, Mayıs** aylarında Türkiye'ye gelirler ve Türkiye kütüphanelerinde tedkikler yaparak bu arada **Edebiyat Fakültesinde** derslere katılırlar. Bu muhterem Allâme'nin hayatını inşâallah ileride incelemek imkânına erişir, okuyucularımıza takdim ederiz. Kendileri için Allah'tan (c.c.) uzun ve sıhhat dolu ömürler niyaz ederiz.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *Muhterem İhsan Kaner - ALMANYA* — Evet 1400 sene önce topyekûn insanlığı som hakikatlerle başbaşa bırakan İslâm'a uğursuz saldırıların şiddetlendiği şu hengâmede bize yatmak değil, durmadan çalışmak düşmektedir... Yoksa bir uğursuz gecenin zindan sabahında gözlerimizi açtığımızda, batıl ordusunun meş'um çemberinin topyekûn varlığımızı iyice kuşatmış olduğunu görebiliriz! Bize va'detmekte olduğunuz ve tahakkuku için çalışmıya koyulduğunuz hizmetinizden dolayı sonsuz teşekkürler... İsim ve adreslerini bildirdiğiniz Ali Çelik ve Edip Zorlu kardeşlerimiz abone edildiler. Allah'a (c.c.) emanet olunuz, sonsuz selâmlar...

★ *M. Üzeyir Özkan - KAYSERİ* — Müslüman-Türk milletinin mukaddes değerlerini Allah'ın (c.c.) sonsuz inâyetiyle korumak için 10 senedir bâtıllara reddiye savaşını sürdüren mecmuamız OKU'ya karşı samimî iştiyakınız, bizlerin azmini bileyici mahiyettedir. İltifat ve dualarınıza teşekkürümüz sonsuz... Sizi abone kaydettik, abone numaranız 15326'dır. Derslerinizde Allah'tan (c.c.) muvaffakiyetler niyazıyle muhabbet ve selâmlar...

★ *M. Mustafa Yılmaz - ALMANYA* — Sizi abone kaydettik. Garp Âlemi, müslümanların katıksız İslâmî yaşayışından son derece müteessir olmakta ve bu düzenli hayata çok zaman hayran kalmaktadırlar... Bu yolla müslüman olmuş nice Avrupalılar vardır... Size düşen vazifenin, İslâmî hayattan ayrılmamanız olduğunu demek istiyoruz. Selâm ve muvaffakıyetler...

★ *M. Ahmet Kınkıt - ISPARTA* — Gönderdiğiniz havale bedelini aldık, aboneniz 113. sayıda bitecektir. Alâkanızın devamını temenni ederiz, selâmlar...

★ *M. Ali Şahinarslan, Süleyman Turan, Osman Çifçi, Yaşar Şaşmaz, Ali Aygören, Hüseyin Koparan ve Mustafa Ermiş - DENİZLİ* — Abone kaydedildiniz. Alâkalarınızın devamını diler, derslerinizde Allah'tan (c.c.) muvaffakiyetler niyaz ederiz...

★ *M. Mehmet Ediz - KAYSERİ* — İsteğiniz üzerine abone kaydedildiniz... Mecmuamıza karşı duyduğunuz samimî alâkanıza teşekkürler... İslâm İdeolocyalar manzumesinden nasiptar olmak gayretlisi olan size gönül dolusu selâm ve muvaffakıyetler...

★ *M. Eyüp Aydın - CEYHAN* — Zaman zaman mecmuamıza yeni aboneler kazandırmak ve abonesi biten kardeşlerimizin havale bedellerini göndermek suretiyle yapmakta olduğunuz hizmetlerinizden dolayı size teşekkürlerimizi bildirmek ister, alâkanızın devamını temenni ederiz. İsim ve adreslerini bildirdiğiniz Yusuf Kaplan, Yusuf Ziya Işık, Emin Yurdal ve Sâim Üşün kardeşlerimiz abone kaydedildiler. Sonsuz muvaffakıyet ve selâmlar...

★ *M. Nihat Selvili - İZMİR* — Sa'y ü gayretinizin Rızây-ı İlâhî ile beraber olması en büyük niyâzımız... Ad ve adreslerini bildirdiğiniz Yusuf Çorba, Mustafa Aşkar, Ali Kuru ve Mehmet Taşkın Bey kardeşlerimizi abone kaydettik. Gönderdiğiniz havale bedelleri hesaplarına işlendi. İlginizin devamını diler, Allah'tan (c.c.) nihâî muvaffakıyetler niyaz ederiz. Selâmlar...

★ *M. Hüseyin Yanıkdağ - ALMANYA* — Temenni ve dualarınıza sonsuz teşekkürler... Yabancı diyarlara rızık temini için gitmiş olan sizlerin vatanınızdan ve İslâmî gerçeklerden kopmaması bizlere azim ve cesaret vermektedir. İsteğiniz üzerine sizi abone kaydettik, gönderdiğiniz bir yıllık havale bedelini hesabınıza işledik. Selâm ve muvaffakıyetler...

★ *M. Râif Tayfun - SİVAS* — İsim ve adreslerini bildirdiğiniz arkadaşlarınız abone kaydedildiler. Havale bedelleri işlendi. Selâm ve bağlılıklar...

★ *H. İbrahim Atılgan - KORKUTELİ* — Hasan Doğrul, Feyzullah Şen, Hasan Aldemir, Hasbi Karadağlı, Hasan Atılgan, Mustafa Uymaz ve Halil Ekin kardeşlerimiz abone kaydedildiler ve gönderdiğiniz havale bedelleri hesaplarına işlendi. 13127 no'lu aboneye de havale işlendi. Mecmuamız için sık sık yeni aboneler kazandırmak suretiyle yaptığınız yardımlar ve bize göstermekte olduğunuz yakın alâkalar nümûne-i imtisal mâhiyettedir. Alâkanızın devamını temenni ederiz. Sonsuz selâm ve bağlılıklar...

★ *M. Abdülkadir Yörük - ALMANYA* — Türkiye'de bulunduğunuz zamandanberi mecmuamızı devamlı okuduğunuzu ve şimdi abone olmak istediğinizi bildiren kıymetli mektubunuzu aldık. Size çok büyük vazifeler düşmektedir. Bunu idrak etmektesiniz. Bize gelen haberlerden öğrendiklerimiz, Müslüman-Türk kardeşlerimizin büyük ekseriyetinin, berbat bir hayat içerisinde olduklarıdır. İslâm ahlâkından, küfrün diyarında kopmamak için İslâm kardeşliğini aranızda gerçekleştirmiye mecbursunuz. Bilmukabil selâm, dua ve muvaffakıyetler...

★ *H. Hasan Kaya - DİYARBAKIR* — Düşünen kafaların dertlerini dile getiren yazınızı aldık ve ilgili arkadaşa verdik. Çok mühim bir mevzuyu seçmişsiniz. Size şu tavsiyeleri yapacağız : Her ne şekil ve surette olursa olsun, bâtılı tasvir etmeyiniz, çünkü bâtılı tasvir, saf zihinleri idlâl eder. İctimâî bir derdimizi kısaca tahlil ettikten sonra, İslâmî bir hal çaresi göstermek prensibiniz olsun. Bir mevzû etrafında dönüp dolaşan benzer fikirleri bir çırpıda ve toplu olarak vermiye çalışınız. Çalışmalarınıza devam ediniz. Prof. M. Hamîdullah, Eb'ül-Hasen Nedevî, Mevdûdî ve Seyit Kutub'u çok okuyunuz. Kurtuluşumuz, kaynaklara dönüşümüzle olacaktır. Bunun için, önce İslâm lisânı olan ARAPÇA'yı hakkıyle öğrenmiye mecburuz. Sonra da, bu anahtarla İslâm kaynaklarına giden yola düşecek ve öğrendiğimizle amel edeceğiz. Yazınızı önümüzdeki sayıda — inşâallah — neşredeceğiz. En kalbî muhabbet ve selâmlarımızı sunar, Yüce Allah'tan (c.c.) sonsuz muvaffakıyetler niyaz ederiz...

MUHTEREM ABONELERİMİZİN NAZAR-I DİKKATİNE

Muhterem abonelerimizden birçokları, aboneleri bittiği halde borçlarını göndermemektedirler. Hattâ, üç-dört senelik borcu olan pek çok abonemiz vardır! Bu durum bizi maddi güçlükler içinde bırakmaktadır. Okuyucu ve abonelerimiz bilmelidirler ki, on senedir «Bâtıllara Reddiye» savaşının ateş hattında mücâdele eden «OKU» Mecmuası, talebe gençler tarafından neşir hayatına devam etmektedir. Birçok hayâti meşgaleler içerisinde tahsil hayatlarına devam etmekte olan bizlerin, vilâyet vilâyet dolaşarak okuyucularımızın borçlarını toplamamıza imkân yoktur. Bu yüzden, muhterem abonelerimizden istirham ediyoruz ki, borçlarını en kısa zamanda göndersinler.

Diğer taraftan, abone yenilemek için para gönderen bazı okuyucularımız da, abone numaralarını bildirmemektedirler. Bu hal, birçok zorluklara ve karışıklıklara sebep olmaktadır. Bu sebepten :

1 — Gönderilen havâle kâğıdı arkasında o havalenin yeni veya eski abone bedeli olduğunun bildirilmesi,

2 — Havale kâğıtları arkasına abone numaralarının yazılması, ÖNEMLE RİCA OLUNUR.

İslâmın İlk Emri
Oku

İslâmın İlk Emri

Oku

Şu bülbüldeki vazîfe aşkına bak!.. Evet... o, ilâhî emâneti, «İhânet ederim» korkusuyle yüklenmekten çekinmişti amma, vazifesini yapmaktan geri durmuyor. Önündeki şu yumurta ona tevdi edilmiş mukaddes bir emânet; o, onu koruyor... Yuvasını bozmuşlar... Fakat, nâmûsunu, şerefini, en kıymetli varlığı olan müstakbel yavrusunu pür-silâh nasıl bekliyor! ...ve kâinâttaki, en küçük zerreye varıncaya kadar bütün varlıklar aynı duygu ve mes'ûliyet içinde vazîfelerini yapmaktalar... Her şey; nebâtât, hayvânât ve cemâdat silâh başında... Ve şu bülbüle bak; yavrusuna kanatlarını germiş kahraman anneden farkı var mı onun?.. Ya insan, ya biz?.. Ne ile meşgûlüz?.. Birisine kızdığımızda: «KUŞ BEYİNLİ!» diye alay ederiz... Keşki bizde, mubarek yumurtası başında nöbet tutan şu kuş kadar beyin olsaydı!.. Keşki öyle olsaydı da, mukaddes emânetlerin üstüne toz kondurmasaydık.

Y. I.

FİATI: 1 LİRA

SAYI: 101 AĞUSTOS 1970

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ Hâdiseler — Düşünceler
★ İslâm ve Metod
★ Türkiye'de Din Eğitimi
★ Doğru İnanca İhtiyaç
★ Madde ve Ma'nâ
★ Rüya
★ Fethin Anlamı
★ Şûra'ya Dayanan İdare
★ Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
★ Mukayeseli Dinler Tarihi
★ 4 Mezhebe Göre Namaz
★ Okuyucu Suallerine Cevaplar
★ İslâm'a Karşı Yobazlık
★ Şuursuz Müslüman
★ Bunları Biliyor musunuz?
★ Senegal Cumhuriyeti
★ Köy Meselelerimiz
★ Okuyucularla Başbaşa

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER — DÜŞÜNCELER

Yeniden Fetih

On asır evvel Türkün, kendisine vatan yapmak için verilecek vergilerin en azizini, kan ve ateş içinde, gazâ meydanlarında verdiği bu toprakların, şimdi yeniden fethe ihtiyacı vardır. Bu fetihte Anadolu insanının bin yıllık değişmeyen alın yazısı yeniden yazılmalı, onun kaderi üzerinde kumar oynamak isteyen nemrut eller bir daha, bir daha kırılmalıdır. Müslüman Türk ruhunun destan kahramanı Malazgirt meydanından bu sefer mağrur Bizans ordularına karşı değil, beyaz atının üzerinde bembeyaz ridası içinde, yüz binlik orduları harekete geçiren keskin bir irade adamı olarak meleklerin katından gelmiş gibi, İslâmın cihâd mefkûresiyle bilenmiş, yüz hatlarında Türkün ruh muhtevasının bütün med ü cezri tebellür etmiş, o karakteristik vasfıyla bugün tam dokuz yüz yıl sonra hortlatılmak istenen Bizans ruhuna karşı Anadolu yaylasının plâtformu olan doğunun ufkunda bir görünmeli. Size kapılarını açtığım bu topraklarda bu hoyratlık nedendir demeli, siz çekilin buradan; şehitlerimin ruhuyla bu toprakları yeniden fethedeceğim ve size bu toprakların sahipsiz, hâmisiz olmadığını göstereceğim demeli!. O zaman biz mahcubiyetten, solaklar dehşetten kaçacak delik arayacaktır. Bugün Anadolunun böyle bir fethe ve böyle bir fatihe ihtiyacı vardır. Kimbilir, karanlık izbelerde bize karşı bıçak bileyen ve şu anda bile örfî idarenin kendine has sükûn havasında kurbanlık listenin yekûn hanesini kabartmakla meşgul olan huzanet çetesi, cemiyetin doğum sancısını çektiği müstakbel fatihi de boğmak ve onun yolunu kesmek için yeni plânlar, yeni tuzaklar kurmaktadır.

Bin Bir Başlı Dev

Bugün Türkiye bin bir başlı bir devin hucûmuna uğramış kendi zamanlarını aşamayan halihazırın esiri bir takım sefil iştahaların kahramanı alçaklar, Anadolu'da idealistlerin rüyalarını süsleyen «Büyük Türkiye Mefkûresi»ni tâ ruh kökünden dişlemeğe başlamıştır. Fakat zuhuru bir an meselesi olan İslâmın cihâd mefkûresine bağlı bir fatih, sadece Türkiyenin değil, onların da alın-yazısını değiştirecektir.

On İki Bin Lira

Komünist uşaklarının işçi kılığında sokağa döktüğü aldatılmış gençlik, hasretini çektiği rejimde belki Kolhoz ameleliğini bile bulamayacaktır. Fakat bugün, ebed-müddet Türk devletini yıkmak için para aldıklarından dolayı bu ağır kumarı oynamak küstahlığını göstermektedirler. Son günlerde bir serseri kurşunla öldürülen solcu-anarşist gencin cebinden on ikibin lira çıkmış olması, üniversitelerimizi bir harp meydanına çeviren anarşist gençliğin hangi kaynaktan beslendiğini gün gibi ortaya çıkarmaktadır.

Otuz Beş Kuruş

Öte yandan hayatını gazoz satarak kazanan ve tahsilini tamamlamaya çalışan şehit İmamoğlu :

Haydi yiğit, haydi yine akına
Ülkümüzün cihan varsın farkına!..

diyerek derin bir ruh adamı olan bu aziz şehit, şahadet şerbetini içtikten sonra cebinden sadece boş bir gazoz şişesi bile etmeyen otuz beş kuruş çıkmıştır. Katillerin ipleri kimin elinde olduğu artık bir kerre daha bilinmeli ve milletimizin ufkunu kararta bu kızıl bulutlar dağıtılmalıdır.

İç Güdülerin Dürtüsü

Bugünlerde sevincimiz, neşemiz hep kedere inkılâp etmiştir. Çünkü millet olarak büyük ahlâkî sükûtların, büyük içtimaî depremlerin içindeyiz. Bu tehlikeli durumu aşamadıkça sevinmek akıllı insan işi değildir. Kara günlerin kahredici karanlığı içinde boğulup giderken, iç güdülerin dürtüsüyle yaşayanlardan başka kim sevinebilir? Memleketin felâketine kim gülebilir? Kim, binlerce şehidin kanı yerde yatarken bu toprakların ıztırabına hissiz kalabilir ki?

Sadece "İktisadi" mi ?

«Iktisaden dar boğazlardan geçiyoruz; buhran bu merhaleyi aştıktan sonra kalkacaktır, mes'ut ve müreffeh Türkiyenin doğuşu yakındır» gibi yuvarlak lâf edenler, yıkılan ahlâkın, söndürülen çerağ-ı imânın yerine neyi getirip koyacaklarını açıkça söylemelidirler. Buhranın sebebi sadece «İktisâdidir» diyenler, insanı sadece bir hazım ve ona bağlı bir tenasül cihazı sayanlardır.

İslâmın İlk Emri
Oku

İSLÂM ve METOD

Dünya nizamı kurulalıdan beri insanlığı kitleler hâlinde arkasında sürükleyebilmiş her nizam, gerçek olarak kabul ettiği hedefine ulaşmak için kendine has bir metot takip etmiştir. İlâhî ve gayr-i ilâhî olmak üzere ikiye ayırabileceğimiz bu nizamların ta'kip ettikleri metotları incelediğimizde göreceğimiz şey, bu metotların, nizamlarının sinesinden çıkmış olduğudur. Her da'va veya düzen, kendi meşrebine uygun bir metot seçmiştir. Bunu, «Her metot, kendi nizamının ma'mûlüdür» diye de ifâde edebiliriz.

Bütün beşer yapısı nizamların, tarih boyunca, hedeflerine ulaşmak için seçtikleri metotlar ufak tefek farklarla hep aynı olmuştur. O da, bütünüyle bir muamma olan insan ve onun cemiyetinin esrârengiz mes'elelerini hesaba katmadan meydana getirilmiş beşeri sistemlerinin herbirinin kendi yapılarına paralel olarak, dâimâ gayr-i tabiî metotlar ta'kip etmiş olmalarıdır. Bu nizamların tabiî ve meşrû bir yol takip etmelerine zaten imkân yoktur. Çünkü insan topluluklarının çokyönlü ihtiyaçlarına cevap verebilecek evsaftan uzak bulunan beşeri sistemler, hadd-i zatında sun'i olduklarından, metotları da tabiîlikten ve gerçekçilikten uzak kalmıştır...

Allah'ın (c.c.) birliği esası etrafında örgülenen ilâhî nizamlara gelince, bunlar kendi devirlerine âit muhtelif metotlarla insanlığa tahkim olunmuşlarsa da, hep tabiî bir yol takip etmişlerdir. Her biri kendi zamanında insanlık için en ideal bir hayat vasatını doğurmuş ve tabiî metotlarla beşeriyyetin ağuşuna inmiştir...

Halletmedik ve çözmedik hiçbir dünya ve uhra mes'elesi bırakmıyan ve bütün nazariyâtıyla TEVHİD AKİDESİ üzerine kurulu olan İslâm, hiçbir beşeri sisteme benzememekte ve her şeyde kendine has bir metot takip etmektedir. Metot mantıkta «Zihnin herhangi bir neticeye ulaşabilmek için takip ettiği yol» diye tarif edilir. İnsanlığı gerçek barışa ulaştırmayı ve beşeriyyetin yine beşeri ölçüler dahilinde yaşamasını esas gaye edinmiş olan İslâm, hedefine ulaşmakta yollar ve usûller seçmiştir. Ana prensipleri tamâmıyla ilâhî olan ve fer'i mes'eleleri de bazı kayıt ve şartlarla insanlığa terkedilen İslâmın tuttuğu metot da tamamıyla ilâhîdir.

Bütün beşerî hasletlerden sıyrılmış ve elinde hakkaniyet ölçüsü nâmına hiçbir şey alıkoyamamış Arap milletini çeyrek asırda en ileri hayat seviyesine eriştiren İslâm, bu kat'i neticeye tuttuğu ideal metoduyla erişmiştir. Ve ondan sonra, dünyanın en ücrâ köşelerine varıncaya kadar gerçekleştirdiği hak inkılâpta işte o metodun büyük te'siri olmuştur.

Bugün İslâm niçin gariptir? Yâni dünya yüzünde en küçük bir cemiyete de olsa O niçin hakim değildir?. Buraya kadarki yaptığımız giriş, hep bu soruyu sorabilmek içindi... Evet, İslâm bugün niçin gariptir? Bu soruya doğru cevap vermekle mutlak bir fikri selâmete ulaşacağız. Öyle ki, birbirine bağlı ve el-an muamma olmaktan öte geçmiyen birçok süaller de bu soruya verilebilecek doğru cevaba bağlı bulunmaktadır.

İslâmın, ondört asırdır hiçbir safhası kapalı ve karanlık kalmamış, çeşitli milletler muvacehesindeki tarihi tetkik olunduğunda görülecektir ki, İslâmiyetin hak ölçülerle takdim edildiği bütün kabile ve milletler, muasırı bulundukları dünya topluluklarına madde ve ma'nâ plânında hakim olmuşlardır. Mademki böyledir, yâni İslâm hakim olduğu cemiyetlere en ideal şartlar getirmektedir; o halde İslâm neden sâhipsizdir?..

Önceki sorumuzun daha genişletilmiş şekli olan bu süâlin cevabı ancak şöyle olacaktır:

«Bugün, tam olmasa da, yapılmakta olan İslâm irşad ve da'veti İslâmın metoduyla yapılmamaktadır! Ya'ni İslâm insanlığa, kendisinin seçtiği ve sadece kendisine has yollardan değil, batıl usûllerle takdim olunmaktadır!..»

Akl-ı selimin vardığı netice bundan başka olmuyor. Çünkü, hiçbir aklın hiçbir noksanını bulamadığı Yüce İslâm nizamı, müslüman topluluklar da dâhil olmak üzere cemiyetlere hâkim olamamaktadır. Bu durumun, yukarıdaki sebepten başka bir şeyle ilgisi olabilir mi?..

Bugün, İslâmın metodolojisini bilmeye çok muhtacız. Bir cebir problemini çözmek, kendisine has metodu bilmekle mümkündür. Çetrefil dağ kollarında harbeden ordunun zafere erişebilmesi, ordu kumandanının düşmanla muharebe usullerinin her türlüsünü bilmesi ve tatbik etmesine bağlıdır. Tâğutların saltanat kurduğu dünya insanlığına İslâmı sunabilmek, O'nun, başta davet metodu olmak üzere inkılâbının bütün usûl ve yollarını bilmekle olacaktır.

İslâm bir bütündür... Eğer zafere erişmek istiyorsak, O'nun bütününe dönmemiz lâzımdır. Yoksa, dün ve bugün olduğu gibi, bütün gayretler, yarım adamların yarım adımları mesâbesinde kalacaktır... ve dünyaya, MUHAMMEDÎ RİSÂLETİ sunmakla görevli müslümanlar, büyük mes'üliyetten hiçbir zaman kurtulamıyacaklardır. Bu öylesine bir mes'üliyettir ki, dünya ve uhra saâdetleri katledilen insanlığın hâline bîgâne kalmaktır!

İslâm da'vetçileri! Da'vâmızın metoduna dönünüz!..

İslâmın İlk Emri
OKU

Yazan: Mustafa VARLI

TÜRKİYE'DE DİN EĞİTİMİ

Sene; 3 Mart 1924. V. Sultan Mehmed Reşad devrinin şeyhülislâmlarından Mustafa Hayri zamanında 18 Mart 1914 te kabul edilen Islâh-ı Medâris nizamnâmesine göre Dârü'l-Hilâfeti'l-Âliye nâmiyle bir medrese kurulmuş ve bu medrese Tâli kısm-ı Evvel, Tâli kısm-ı sânî ve Âli olmak üzere üç kısma ayrılmıştır. Her kısmın tedris müddeti dört senedir. Ve bu nizamnâmeye ek bulunan cetvelde de her üç kısmında okunacak dersler tesbit olunmuştur. Sonra bu nizamnâme, Şeyhü'l-İslâm Mûsâ Kâzım efendi zamanında bazı değişikliklere uğramış ve iki ihzârî sınıfıyle beraber Tâli ve Âli kısımlar üçer seneye indirilmiş. Mütehassisin medreselerinin de tedris müddeti üç sene olmuştur.

Medresetü'l-Mütahassisîn üç bölümdür :

1 — Usûl-i Fıkıh bölümü,

2 — Hikmet ve İlm-i Kelâm bölümü,

3 — Tefsir ve Hadis bölümüdür.

Bunlardan başka Medresetü'l-Vâizîn denilen üç senelik bir bölüm daha vardır.

İşte, 3 Mart 1924 tarihine kadar Türkiyede dini eğitim bu medreseler vasıtasiyle yapılıyordu.

3 Mart 1924 tarihinde Şeriyye ve Evkâf Vekâleti lağvedilmiş, Büyük Millet Meclisi tarafından Tevhid-i Tedrisât Kanunu çıkarılmış ve bu vekâlete bağlı bulunan medreseler Maârif Vekâleti'ne devredilmiştir. O zaman bu müesseselerde bazı öğrenciler yüksek tahsilini bitirmiş ve bir kısmı da ihtisas sınıflarına ayrılmıştı. İhtisas kısımlarında 500 talebe, Maârif Vekâleti tarafından İstanbul'da açılan İlâhiyât Fakültesine nakledilmişti.

1924 tarihinde bu medreseler lağvedilerek İmam-Hatip Okulları şekline çevrilmiştir. Tevhîd-i Tedrisat Kanununa göre açılan bu din eğitimi merkezleri, İmam-Hatip Okulları haline getirildikten sonra halkımız tarafından benimsenmiş ve adedleri 29 a kadar yükselmiştir. Bu okulların tedris süresi 6 senedir ve lise muâdilidirler. 1)

1929 tarihinde zamanın Maârif Vekili Hamdüllah Subhi Tanrıöver tarafından bir şûrâ tertib edilerek gûya İmam-Hatip Okullarının daha iyi çalışabilmesi ve çalışmalarının daha fazla semere verebilmesi için adedinin azaltılması icab ettiği kararı alındı. Böylece 1930 tarihinde 29 u bulmuş olan İmam-Hatip Okullarının sayısı ikiye indirildi.

1931 tarihinde yine Hamdullah Subhi tarafından bu millet, kandırılmak istenmiş ve on yıl müddet için İmam-Hatip Okullarını kapatmak kararına varılmış ve kapatılmıştır. Bunların yerine kısa süreli Kur'ân-ı Kerim Kursları açılmıştır. Böylece din eğitimi gayr-i resmi olarak bir keşmekeşlik içinde 1945 e kadar devam etti.

Tevhid-i Tedrisat Kanununun çıkışından sonra İmam-Hatip Okullarının önemlerini gittikçe kaybetmelerinin çeşitli sebepleri vardır. Cumhuriyet devri ile birlikte Türkiyenin eğitiminden tarıma, sağlığa ve teknik alanlara doğru büyük bir kalkınmaya girişmesi, yetişmekte olan gençlere daha geniş imkânların sağlandığı yeni iş sahalarının ortaya çıkması, dini hizmetlere olan an'anevî yönelmeyi büyük ölçüde baltalamıştır. Bu hususu söz konusu tarihlere âit istatistik

Yeri :	Mevcudu:	Yeri :	Mevcudu:
1) Edirne	12	15) Bolu	112
2) Erzurum	87	16) Tire	63
3) İsparta	46	17) Hopa	58
4) İstanbul	383	18) Elâziz	96
5) Eskişehir	65	19) Sıvas	51
6) Ödemiş	64	20) Şavşat	44
7) Urfa	32	21) Ulaş	50
8) A. Karahisar	57	22) Gazi Antep	23
9) Amasya	43	23) Kastamonu	117
10) Antalya	66	24) Konya	182
11) Ankara	64	25) Kayseri	96
12) Balıkesir	99	26) Kütahya	87
13) Bursa	108	27) Maraş	62
14) Bozok	55	28) Manisa	57
		29) Niğde	36

yayınlarından tesbit etmek mümkündür. 1923-1924 öğretim yılı başında 29 İmam-Hatip Okulunda 2258 öğrenci kayıtlı bulunuyorken, ders yılı sonunda bu okullardaki öğrenci sayısı 1822 ye düşmüş, 1924-1925 öğrenim yılında bu sayı 1442 ye, 1925-1926 da 1009 a, 1926-1927 de ise 278 e inmiştir. İmam-Hatip Okullarının bu dönemde, halk arasında ve özellikle yetişmekte olan yeni nesiller tarafından eski ilgi ile karşılanmamalarının başka bir âmili ise, devletin teknik ve umûmî öğretim kurumlarını yurt sathına geniş ölçüde yaymakta gösterdiği gayret, bu okullarda öğrenimlerini yapacaklara sağladığı kolaylıklar olmuştur denilebilir. Bu iki maddi imkânın yanında yeni Türkiye'nin kuruluşunda mânevî alanda girişilen modernleşme çabaları da büyük tesirler hasıl etmiş ve genç nesillerin bu okullara fazla bir ilgi göstermemesine yol açmıştır. Aynı durumu Dârü'l-Fünûn'da kurulan İlâhiyât fakültesinde de görmek mümkündür. 1933 yılına kadar öğrencisi gittikçe azalarak devam eden İlâhiyât Fakültesi Üniversitenin yeniden kuruluşunda tamamen kapatılarak yerini Edebiyat Fakültesine bağlı İslâm İlimleri Enstitüsüne bıraktı. Bu enstitü 1936 yılına kadar Kelâm Tarihi, Tasavvuf Tarihi, İran Edebiyatı, İslâm Mezhepleri Tarihi ve Dinler Tarihi dersleriyle öğrenim faâliyetinde bulunmuş ise de bu yıl öğretim kadrosunun dağılması üzerine ortadan kalkmış oldu.

1945 tarihinde ortaokul seviyesinde iki sene müddetli İmam-Hatip kursları açılmıştır.

Diyebiliriz ki; «Dini eğitim, demokratik nizamın yerleşmesi tarihine kadar, yânî 1949 yılına kadar Türk eğitim sisteminin dışında bırakıldı.»

1949 tarihinde zamanın başvekili Şemseddin Günaltay tarafından Ankara'da Hukuk Fakültesi'ne bağlı yarı müstakil bir İlâhiyât Fakültesi kuruldu. Bunun üzerine gönlü susamış olan müslüman-Türk gençleri bu fakülteye akın etmeye başladılar. Hatta başka fakültelere devam edenlerden bir çokları yerlerinden ayrılıyor ve İlâhiyâf Fakültesine kaydoluyorlardı. Zira bu, onlar için, ve bütün müslüman-Türk halkı için kâfi gelmiyordu. Evet o, geceyi aydınlatan bir ay mesabesinde idi. Fakat bu ayın, ziyasiyle gecenin karanlık perdelerini yırtıp parçalayan bir güneş olması arzu ediliyordu. Ve bu, ayın ışığını takviye eden yıldızlar gibi İlâhiyât Fakültesinin ışığını da daha çok kesinleştirecek yıldızları serpmekle mümkün olacaktı.

Milli irade, neye kadir değil ki!..

Nihâyet topyekûn Türk milletinin çıkmasını arzu ettiği yıldızlar hafif hafif belirmeye başladı ve bir hamlede yedi vilâyette 17.10.1951 tarihinde, Millî Eğitim Bakanı Tevfik İleri zamanında tedris süresi yedi sene olan lise muâdili İmam-Hatip Okulları açıldı (2). İlk zamanda bu okulların «Lise muâdili» olmaları, sadece sözde kalmıştı. Zira İmam-Hatip Okulları mezunları hiç bir yere alınmıyorlardı. Hatta lise imtihanına girmek süretiyle bir lise diploması alma hakkına bile sahip değillerdi. Onlar için lise diplomasını almak, ancak ortaokulun birinci sınıfına kaydolup lise son sınıfa kadar devam etmekle mümkün oluyordu. Çünkü İmam-Hatip okullarında yedi sene, onlar için bir «Hiç» kabul ediliyordu.

Bütün bunlar, Müslüman-Türk olan bu milletin dine karşı beslediği temiz his ve duygularını çelmeye ve söndürmeye kâfi gelmedi. Bilâkis onların, bu okullara karşı bağlarını kuvvetlendirdi.

Bir taraftan her yeni yıl yeni yeni İmam-Hatip Okulları bir gül gibi memleketin dört bucağında tomurcuklanıp kokularını etrafa saçarken, diğer taraftan da 1959 tarihinde, bütün din düşmanlarını kahredecek bir İslâm âbidesi, İmam-Hatip okullarının yükseği olan İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü açıldı. Böylece: «Durmadan baltaladığımız ağaç, her gün yeni filizler vererek daha kuvvetli oluyor» diyenlerin beli bir daha kırıldı. Ve eminiz ki bu fikirde kalındığı müddetçe, kırılan beller gittikçe çoğalacaktır.

Nitekim 1951 de sayısı sadece yedi olan İmam-Hatip okullarının 1960 tarihindeki yekûnu 19 u bulmuştur. Bunula da iktifa edilmeyerek 1962 tarihinde, zamanın Milli Eğitim Bakanı Şevket Râşid Hatiboğlu tarafından İmam-Hatip okullarının sayısı 26 ya yükseltildi.

Bütün bunlarla beraber 24 Kasım 1962 yılında ikinci bir Yüksek İslâm Enstitüsü de Konya'da açıldı. İkinci bir İslâm âbidesi daha yükseldi. İşte bununla küfrün beli yeniden parçalandı. Zira bütün bir millet için «Hak geldi, batıl da gitti. Zâten bâtılın hakkı da gitmektir».

Fakat bâtıl meşrebiyle yoğrulmuş olan insanlar, hakkın gelmesine memnun olmadılar. Çünkü onların tek maksadı, hak perdesi arkasından bâtılı, fikirlere ve zihinlere zerketmektir.

İmam-Hatip okullarının sayısı 26 ya ve Yüksek İslâm Enstitülerinin de 2 ye yükselince aynı senede, 1962 de bir yedinci maârif şûrâsı tertib ettirildi. Türk milletinin sadece kendilerinden meydana geldiği zannedilerek istendiği gibi kararlar alındı. Masa başındaki hesabın çarşıya-pazara uyacağı tahmin edildi. «Tutmaz, tutmaz ama, ya bir tutarsa...» denildi. Fakat, hesap çarşıya uymadı, yoğurt da tutmadı. Çünkü Türk milleti; uyandı, bir kaç bedbahtın sözüne kanmayacağını da bildirdi...

Bunun üzerine, son süratle ileriye giden bu zevât, âni bir kararla 180 derece geri döndüler. Meslektaşları olan Hamdullah Suphi Tanrıöver'den fikir ve ibret almaya karar verdiler. Bu fikirle, 1963 senesinin son günlerinde bir Din Eğitimi Toplantısı yapıldı. Ve mevcut İmam-Hatip Okullarının azaltılması hususunda kararlar alınmak istendi. Fakat neticede, bunu yapmaya cesaret edilmedi. Ancak yeni İmam-Hatip okullarının açılmaması ve açılmış olanların verimsiz olması hususunda kararlar alındı.

Her şeye rağmen Din Eğitimi duraklamamış, aksine ilerlemiş ve adım adım yükselerek nihayet 1969-1970 ders yılı başında Türkiye'de İmam-Hatip okullarının sayısı 71 e yükselmiştir. Bunların 61 i vilâyetlerde, 10 u da kazalarda açılmıştır. Bununla da iktifa edilmeyerek muhtelif kaza ve vilâyetlerden İmam-Hatip okulu binalarının halk tarafından ikmal edildiği ve yalnız tedrisat müsaadesi bekledikleri haberleri her gün çoğalmaktadır.

İmam-Hatip Okulları ilkokula dayalı bir meslek okuludur. İmam-Hatip okullarının birinci devresinde ortaokul müfredatına dahil temel derslerle birlikte, mesleğe hazırlayıcı mahiyetteki dersleri de ihtiva eden bir proğram tatbik edilir. Ve dört yıllık birinci devre sonunda ortaokul diploması verilir. Üç yıllık ikinci devre sonunda da lise muâdili İmam-Hatip Okulu diploması verilir.

⁂

Din Eğitimi sahasında bu gelişmenin yanıbaşında:

1965-1966 ders yılında Kayseri'de,

1966-1967 ders yılında İzmir'de,

1969-1970 ders yılında da Erzurum'da bu ilim kervanına birer Yüksek İslâm Enstitüsü ilâve edilerek Yüksek İslâm Enstitülerinin sayısı 5 e çıkmıştır.

7433 sayılı kanunla kurulmuş olan Yüksek İslâm Enstitüleri, İslâm dininin esaslarına sâdık kalarak müsbet ilmin ışığı altında İslâm ilimlerini ve bunlara yardıncı bilgileri öğreterek İmam-Hatip okullarıyle ilköğretmen okullarına ve diğer orta öğretim müesseselerine öğretmen yetiştirmek ve aynı okullardaki din dersleri öğretmenlerinin mesleki gelişmelerine yardım etmek gâyesiyle Millî Eğitim Bakanlığınca kurulmuş dört yıllık birer yüksek okuldur. Bu müesseseler, Millî Eğitim Bakanlığının ihtiyaçları dışında, Diyânet İşleri teşkilâtında müftü, vâiz vesaire gibi din elemanlarını yetiştirmekle de vazifelidir. Yüksek İslâm Enstitüsü ayrıca Türkiye'de İslâm ilimleri sahasında araş-

(Devamı 26. sahifede)

(1) Bu okulların kurulduğu yerler ve talebe mevcutları şöyledir :

(2) İlk hamlede açılan bu yedi İmam-Hatip okulu; Ankara, Adana, İstanbul, İsparta, Maraş, Konya ve Kayseri vilâyetlerinde tedrisata başlamıştır.

Doğru İnanca İhtiyaç

Muhammed Emin
El - Mısrî

•

Terceme :
Salâhaddin Parlatır

İnancın düşünce ve irade üzerinde kuvvetli bir tesiri vardır. Herhangi bir konuda düşünen kimse aklını inancının tesirinden kurtaramaz. Bu sebeple insanların olaylar ve eşya hakkındaki düşünüş tarzları ve hükümleri, inançlarının ayrı ayrı olmasına bağlı olarak değişik değişiktir. «İnanç» tan doğan irade, «şüphe» den doğan iradeden daha kuvvetli ve tesirlidir. Bir toplumda inanç birliği ve beraberliği düşünce ve gaye birliğine, müşterek gayelere ulaşmakta yardımlaşmayı sağlar.

Sağlam ve bozuk inançların her biri kendilerine uygun tesir ve davranışlara sebep oldukları için sağlam inanç doğru düşünmenin, doğru kanaat sahibi olmanın ve doğru davranışın esasıdır; insanın kemali için en hayırlı bir dayanak ve yüksek ahlâk için en kuvvetli bir temeldir. Fakat bozuk inanç hasta düşüncenin ve kötü davranışın sebebidir; düşünce ve davranış bozukluğu ise insanın kıymetini düşürür ve Allah'ın hazırladığı kemalden uzaklaştırır.

Eğer bozuk fikir ve kötü davranışların sebepleri araştırılarak sahiplerinin ruhlarındaki kaynaklara inilecek olursa bunların bozuk, bir delil ve esasa dayanmayan, aksine hurafe ve vehimlerden ibaret olan inançlardan doğdukları görülecektir.

Cemaleddin Afgânî, körü körüne taklidin ve zanlara uymanın zararı hakkında şunları söylüyor: «Kim zanlara inanmaya alışmışsa, artık bundan kurtulamaz; atalarının yaşayışını devam ettiren kimse de kendinden öncekilerin vehim ve zanlarından ibaret olan bir kaos içine düşer. Bu zanna uyanlar ve taklidi benimseyenler için akılları, — alıştığı kalıplar dışında düşünemediği için — durdurucu bir rol oynar. Artık bunlar hiçbir şekilde düşünemezler, nazar ve muhakeme kabiliyetlerini yitirirler, gitgide durgunlaşır, aptallaşırlar, akılları vazifesini yapamaz olur, hayırı şerden ayıramazlar, bir mutsuzluk içine düşerler.»

Vehimden ileri gelen inançların tesiri hakkında da şöyle demektedir: «Akıl, vehimden doğan bir inançla bozulmuşsa bu, vâki gerçekle akıl arasında kalın bir perde halinde durur, gerçeğin keşfine engel olur. Bir hurafe aklın düşünmesine mâni olur ve daha sonra aklı kendi gibi olan hurafeleri kabule zorlar. Neticede akıl her vehmi kabul etmeye, her zannı tasdik etmeye başlar. Bu durum aklın gelişmesini önler, gerçeğin önüne parçalanmaz bir duvar çeker; daha sonra ruhta sıkıntı, tehlike ve sebepsiz korkular doğurur, zavallı hasta hayatını buhran ve ıstırap içinde geçirir: Kuşların uçuşundan, hayvanların hareketlerinden kötü manalar çıkarır; rüzgâr sesinden, gök gürültüsünden, şimşek çakmasından korkuya kapılır. Böylece de saadeti sağlayan sebelerin birçoğundan mahrum olur, açıkgöz ve düzenbazların bir oyuncağı ve avı haline gelir.»

Bunun birçok misallerini kitaplarda okuyoruz, yahut işitiyor veya bizzat müşahede ediyoruz. Meselâ bazı kimselerin cinler üzerinde bir tesir gücüne sahip olduğuna, bu güçle cinleri birtakım ihtiyaçlarını gidermede, kapalı ve gizli şeylerin keşfinde, hastaları iyi etmede, yitikleri bulmada kullandığına inananlar vardır. Bu kimseler hacetlerini gidermek, arzularına nail olmak için bu kimselere müracaat etmekte, varlarını yoklarını bunlara kaptırmaktadırlar. Yine meselâ bazı zeki hilekârların gösterdikleri harikalara kanılmakta, bu kimsenin veli olduğuna ve varlıkta başkalarında bulunmayan bir tasarruf gücüne sahip olduğuna inanılmaktadır. Bazı Zavallı kimseler iradesini bunların eline teslim etmekte, elini üzerine koyarak onu mubarek kılmasıyle kat kat fazla himmet vermesi için malını mülkünü bunlara vermektedirler.

Ve nihayet bazı dolandırıcılar bazı zavallıları evinde hazine olduğuna, bunu kendisinin çıkarabileceğine inandırmakta, bu zavallı da delilsiz huccetsiz bunun doğru olduğuna kanmakta ve ne isterse ona vermektedir. Dolandırıcı gayesine ulaşınca yükünü tutarak ortaklıktan kaybolmakta, bu defa zavallı adam elinde avucunda ne kalmışsa bunu da evinin kazmalarla yıkılan yerlerini tamire harcamaktadır.

Eskiden de bozuk inanç insanların fiil ve davranışlarını bozmaktaydı. Meselâ Araplardan gaybı öğrenmek için kâhinlere gidenler yahut fal bakanlar, sonra da bunlara göre hareket edenler vardı.

Yine bazı topluluklarda bilgin ve ruhban gibi din reislerinin haram ve helâl koyma selâhiyeti olduğuna inanılmakta, delilsiz bürhansız onlara boyun eğilmektedir. Bunlar hakkında Allah Taâlâ şöyle buyuruyor : **«Onlar Allah'ı bırakıp bilginlerini, rahiplerini, Meryem'in oğlu Mesih'i tanrılar edindiler. Halbuki bunlar da ancak bir olan Allah'a ibadet etmelerinden başkasıyle emr olunmamışlardır» (1).**

Bozuk inancın insanları sevkettiği en kötü hal, onların putlara tapmaları, bunun ise onları insan mertebesinden insanla hayvan arası, hatta bir cansız eşya seviyesine indirmesidir. Allah Taâlâ şöyle buyurmaktadır: **«...Kendi (elinizle) yontmakta olduğunuz şeylere mi tapıyorsunuz?»** (2). Yine şöyle buyurmaktadır: **«Allah'ı bırakıp yaptığınız (putlar) da sizin gibi kullardır. Eğer (davanızda) doğrucu iseniz haydi onları çağırın da size icabet etsinler. Onların yürüyecekleri ayakları mı, yoksa tutacakları elleri mi, yahut görecekleri gözleri mi, yoksa işitecekleri kulakları mı, (nesi) var?»** (3). **«Andolsun ki biz Âdem oğullarını üstün bir izzet ve şerefe mazhar kılmışızdır. Onlara karada, denizde taşıyacak (vasıtalar) verdik, onlara güzel güzel rızıklar verdik, onları yarattığımızın birçoğundan cidden üstün kıldık.»** (4).

(1) Tevbe, 31.
(2) Saffat, 95.
(3) A'raf, 194, 195.
(4) İsra, 70.

GELECEK SAYIDA :

Doğru inancın gerçekleştirilmesinde İslâmiyetin getirdiği iki metod.

İSLÂM KADINLARINA HİTAP

Muhammed İkbal

● Ey örtüsü namusumuzun perdesi olan İslâm kadını! Senin parlayışın fânusumuzun (kalbimizin) sermayesidir.

● Senin tertemiz tıynetin bizlere rahmet, dine kuvvet ve millete temeldir.

● Yavrumuz sütten kesilir kesilmez ona «Lâ ilâhe illallah» ı öğreten sensin.

● Düşüncemizi, karakterlerimizi, sözlerimizi, fiil ve hareketlerimizi tanzim eden senin şefkatindir.

● Ruhumuz şimşek gibi senin bulutlarında beslendi, sonra sahraya indi, dağa çıktı.

● Ey hak-din nimetinin yed-i emîni olan İslâm kadını! Hakdin senin nefeslerinden tereşşuh eder.

● Şimdiki devir çeşitli fenlerle yüklü, fakat çok alçak ve kervanı din sermayesini çalan bir eşkıyadır.

● Onun Allah'ı tanımayan kör idraki ancak fıtratı bozuk, âdi karakterde olanları zincire vurmuştur.

● Gözü korkusuz ve pervasız, kirpiklerinin pençesi ise esir edici ve büyüleyicidir.

● Onun esiri olanlar kendilerini hür, onun öldürdüğü kimseler ise kendilerini diri tahayyül ediyorlar.

● Toplumun fidanına su bağlayan sen, milletin sermayesini koruyan sensin.

● Kâr ve zarar sevdasına kapılma ve sakın ecdadın tuttuğu yoldan ayrılma!

● Zamanın zülüm ve fitnesine karşı uyanık ol, evlâdını koru ve onları terbiye et.

● O zavallılar daha kanat açmamış çemen yavrularıdır, yuvalarından uzak düşmüşlerdir.

● Senin fıtratın yüksek cezbeleri var. Akıl gözünü Zehra'yı nümune almaktan ayırma.

● Ayırma ki, senin dalın da bir Hüseyin meyvesi versin ve gül bahçesinde geçen mesut mevsimi yeniden getirsin.

Tercüme : Mikâil BAYRAM

MADDE ve MA'NÂ

Abdülhalık DURAN

Maddesiz çok mânâ vardır. Fakat manâsız hiç bir madde mevcud değildir. O halde varlığın aslı manâdır. Ve kâinât, maddesiz manâlarile daha bâriz olmak için cisim haline getirilmiş manâlardan ibarettir. Demek manâ kadar madde de manâdır. Ve biz manâlar âleminde yaşıyoruz. Bu âlemi anlamak ve onda rahat nefes almak için madde ve manâ terkibini nazar-ı itibara almak gerektir.

Bu gerçekçi ve terkipçi gözle bakıldığı zaman kâinat daha çok büyük, her şey daha çok güzeldir.

Ve bu sebepten, manâyı görmiyenler büyük kâinatı kaybettikleri gibi maddenin de asıl hüvviyetini yitirip onu soysuzlaştırırlar.

Eşya, madde ve manânın terkibinden ibarettir. Ayrılamıyan bu unsurları ısrarla ayırmaya kalkarsanız — bazı ilâçların maddelerine ayrılması gibi — zararlı ve zehirli hale getirirsiniz veya en azından eşyayı kaybedersiniz. Zira, o zaman manâ eşyadaki bütün kıymeti çekip başını alır gider. Ve geriye kalan şekil artık size yaramaz.

İnsanın ölümünü düşünün. O, madde ve manânın ayrılması hadisesidir. Bunun için — zahiren — anormaldir. Bunun için çetindir. Ve manâ kayıplara karıştıktan sonra kalan camit cismi gömmekten başka bir şey düşünmezsiniz.

O halde, manâya inanmıyanlar cismi de inkâr etmeli, ruhun olmadığını zannedenler kokmadan evvel maddeyi de gömmelidirler.

İnsan cisim ve ruh ile şuurdan ibarettir. Cisim, mahdut ihtiyaçları emin olunduktan sonra susar, atalete uğrar. Asıl durmiyan, susmayan ve devamlı hareket içinde bulunan insanın ruhu ve şuurudur. İnsanın obur, doymaz ve kanaatsız tarafı cismi değil, ruh ve şuurudur.

Demek ki, insan kâinatın sadece maddesine değil, en çok ve dâimi şekilde manâsına muhtaçtır.

Bu yüzden manâyı inkâr ettiğiniz takdirde asıl kendinizi katledersiniz. Zira, yurtsuz kalırsınız, ihtiyaçlarınız boynunuzda kalır.

Midesi olduğu halde ağzı kapalı olan bir insanın açlığını düşünün. Midesinin ayyuka çıkan feryadını tasavvur edin. Fikir midesi olduğu halde inanç ağzı mühürlü olanların fikir açlığının ifâdesi olan canhiraş feryadlarını ve mezbuhane hareketlerini temaşa ediniz ve, varsa narfetiniz, ibret alınız ve «fikirsizlik buhranı» deyiniz.

İnsan, yeraltında devamlı surette toprak ile haşir neşir olan solucandan çok daha fazla, cevelângâhı gökler olan serâzad ve hür kuşlara benzer.

Kuş, tüneğinden çok fezaya muhtaçtır. Tüneğini yıkarsanız, belki onu bedbaht edersiniz. Ama oraya habsedip bağladığınız zaman onu hakikaten katledersiniz. Çünkü kuş için tünek sadece bir bahanedir. Yoksa göğsünde binlerce ummanın çalkalanıp dalgalandığı kuç için tünek yuva değildir.

İnsan da böyledir. O: Evinde bile fikir ve manâ fezasında dolaşır. Bu fezayı aydınlatıp açtıkça şübhesiz ki insanın talihini açarsınız, yurdunu genişletir, donatırsınız.

Ey toprak solucanları, size kanat verdiği ve kuş gibi sonsuz ufuklarda uçunuz. Zira bunun için yaratıldınız.» dediği için din size kötülük mü etmiştir?

Yirminci asrın aydınlık dünyası manâsız kaldığı için ruha akisleri karanlıktır.

Gözü dolduran sun'i süs ve çiçekleri ruhsuz olduğu için kalbe batışları dikenlidir.

Ey ipekli elbiseleri ok gibi canına batanlar, ey pamuklu yataklar ateş olup tenini yakanlar, ey esanslı mendillere göz yaşı dolduranlar! Bu tezada şaşmayın. Zira, manâsız kalan her maddenin hüneri bundan ibarettir.

Ey ışıkların lâmbasına karanlık yağı koyan sefil hizmetçiler! Ey çiçeklerin köküne diken suyu veren şaşkın bahçıvanlar! Ey kendi aşına bizzat kendisi zehir katan mecnunlar! İslâm bu şaşkınlığınızı haber verip uyardığı için gericilik mi etti?

Cismi için insana dört duvarın kuşattığı bir ev kâfi iken fikri ve düşüncesi için bütün kâinat lâzımdır. Bunun için cisim yuvası yerküresi oldu. Fikir ve tefekkür evi ise bütün kâinat... Ve yer kâinat içinde bir damla kaldı. Çünkü insan cismi ruhundan ancak bir damladır.

Demek ki, âlem madde değil, manâdır, cisim için değil, fikir içindir. Bunun için kâinatın genişliğinde bir abeslik, zenginliğinde bir israf yoktur. Zira iman ile nurlanan insan tefekkürü bu kadar etraflı ve renklidir.

Allah (c.c.) ferman ediyor:

«İstediğine hikmet (basiret) verir. Kime hikmet verilirse çok hayır verildi demektir.»

Velhasıl, ruhunu cismine yükliyenler battıkça battılar. Kâinat demek olan ruhu biçâre cisme yükliyenler kâinat kadar ağırlık çekip ömür boyu ağladılar.

Cismini ruhuna yükliyenler uçtukça uçtular. Zerre demek olan cismi ruh deryasında eritenler dünya durdukça serâzad dalgalandılar ve en sert kayaları aşıp deldiler; nefis ile hakikat arasındaki duvarı yıktılar, dünya ile âhiret arasındaki berzahı yırtıp selâmete erdiler.

RÜYÂ

Alnımı koyup elime, dalmıştım dün akşam,
Çözülecek mes'elemiydi aceb düşüncem.
Ümit edilir mi blânço peşinde koşsam,
Her şeyden vazgeçip te, hayaline bürünsem.

⁂

Kitaplar önümde mahzun çehreli dururken,
Rûh âleminde, derin hülyâlara dalmıştım.
Zaman şeridi uçsuz âfâka kavuşurken,
Koca sahrâda, kaderimle baş-başa kalmıştım.

Ahmed YILDIRIM

RÜYA (II)

Kur'anda Hz. Peygamberin rüyaları :

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Peygamber (S.A.V.) Rüyalarından bahsedilmektedir :

1 — «Sana: Şüphesiz Rabb'in insanları çepçevre kuşatmıştır.», demiştik, hatırla. (Geceleyin) sana gösterdiğimiz o temaşayı..» (1)

Burada gösterilen temaşanın ne olduğu hakkında ihtilâf edilmiştir: Bazıları bunun Mekke'nin Fethine işaret olduğunu ileri sürmüşler, diğer bazıları da Bedir harbinde müşriklerden her birinin yıkılacakları yeri gösteren rüyadan bahsedildiğini söylemişlerdir.

2 — Hz. Peygamber (S.A.) Hudeybiye seferine çıkmadan önce rüyasında kendisiyle ashabını emniyet içinde, başlarını tıraş ederek Mekke'ye girer, görmüş ve bu rüyasını ashabına anlatmıştı; ashap da buna çok sevinmişlerdi. Mekke'ye girmeden Medine'ye dönülünce münafıklardan Abdullah b. Übey, Abdullah b. Nüfeyl «Vallahi ne saçımızı kazıttık, ne de Mescid-i Haram-ı gördük» diye Hz. Peygamberin rüyasını yalana çıkarmak, hafife almak istemişlerdi. Bunun üzerine şu Ayet-i Kerime nazil oldu:

«And olsun ki, Allah Rasûlünün gördüğü ruyanın hak olduğunu tasdik etmiştir, İnşaallah (Hepiniz) —emniyet içinde, (kiminiz kazıtarak, (kiminiz) saçlarınızı kısaltarak— korkusuzca mutlaka Mescid'i Haram'a gireceksiniz. Fakat ALLAH sizin bilmediğinizi bildi de önce yakın bir feth yaptı» (2).

⁂

3 — Hz. Peygamberin (S.A.) Bedir savaşı hakkındaki rüyasına mukabil Kureyşte de şeytanî bir rüya görülmüştü:

Bedr muharebesinden üç gün önce Ateke bint Abdulmuttalib şöyle bir rüya görmüştü: Bir kimse deve ile Mekke'ye gelmiş «ey ahali üç güne kadar muharebeye yetişiniz», diye bağırdıktan sonra Ebu Kubeys dağına çıkarak, oradan büyük bir kayayı yerinden koparmış, aşağıya atmış, parça parça olan kayanın her bir parçası Mekke evlerinden birine isabet etmişti. Ateke bu rüyasını kardeşi Abbas'a anlatmış, o da bunu «Kureyşe bu günlerde bir musibet erişecek» diye tabir etmişti. Bu rüya Kureyş arasında yayılınca harp hazırlıklarına başladılar. Bu sırada Kırane kabilesi şeyhlerinden Süraka b. Mâlik Müdlicî bir fırka suvarî ile gelip Kureyş'e katılmıştı. Fakat bedir savaşına gideceklerî sırada Süraka askerlerini alıp savuşunca Kureyş bu vaziyette büyük bir korkuya düşmüş, ne yapacağını şaşırmıştı. Harbten sonra niçin bırakıp gittikleri sorulunca, onlar «Biz sizin Bedir'e gittiğinizi bile duymadık» demişlerdir. Müslüman olduklarında da aynı şeyi tekrar etmişlerdir (3).

Kur'an-ı Kerim bu hâdise hakkında şöyle buyurur :

«O zaman şeytan onların yaptıklarını süslemiş ve şöyle demişti: Bugün insanlardan size galebe edecek (hiç bir kuvvet) yoktur. Ben de sizin muhakkak yardımcınızım. Vaktaki iki ordu (karşı karşıya) göründü, ben sizden kat'iyyen uzağım. Gerçek ben sizin görmeyeceğinizi görüyorum. Ben ALLAH'tan korkarım elbet. Allah ukûbetinde çok şiddetlidir, dedi, iki topuğu üstüne (tabana kuvvet) kaçtı» (4).

4 — Kur'an-ı Kerim'de Hz. Peygamberin Bedir savaşından önce gördüğü rüyadan şöyle bahsetmektedir:

«Hani Allah onları uykunda sana az gösteriyordu. Eğer onları sana çok gösterseydi, elbette çekinecektiniz veiş hakkında elbette çekişirdiniz. Fakat Allah (bundan sizi) kurtardı. Çünkü O, hiç şüphesiz göğüslerin içini ve özünü bile hakkıyle bilendir (5).

Bu yazı, Abdürrahman Poçan'ın aynı addaki etüdünden özetlenerek alınmıştır.

(1) İsra suresi, 60.
(2) Feth suresi, 27.
(3) Kısas-ı Enbiya, II, 132.
(4) Enfal suresi, 48.
(5) Enfal suresi, 43.

A. Hamdi SAVLU

FETHİN ANLAMI

Bu konuşma Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyetinin Tertiplediği Fetih gecesinde yapılmıştır.

Hz. Peygamberin mânevî tevatürle sabit **«Elbet ve mutlaka İstanbul fethedilecektir. O'nu fetheden kumandan ne güzel kumandan, onun askerleri ne mutlu askerler.»** Hadisi Şerifi ile İslâm ordularının yaptıkları fetihlerin hiçbirine nasip olmıyan Şeref payesi, Büyük Türk Hükümdarı Fatih Sultan Mehmed Hana ve O'nun Milletinin mümessili güzide evlâtları, Şanlı Ordusuna müyesser olmuştur.

Türk Ordusunun Şanlı Sancağında, sadece bu fetih madolyonu bulunsaydı bile yine de dünya ordularının en şanlı Sancağına sahip ve madolyonuna sahip ordu denmeye hak kazanırdı. Kaldı ki tarihe sor, Allah şahit ki dünyada Gazilik rütbesini Allah'ından alan yegâne Sancak TÜRK SANCAĞIDIR.

İslâm Ordularının adalet ve i'lâyı kelimetullah yolunda açtığı cihadlarında dünyanın Stratejik, Jeopolitik ve iktisadî soğrafya yönlerinden kıt'aları birbirine bağlıyan pek çok kaleleri ve şehirleri fetheylediği ve onların da bazılarının, meselâ Afrika Kıt'asının kapısı sayılan Mısır gibi, yine mucizeyi Peygamberi olarak haber verildiği halde, hiçbiri İstanbul'un Fâtihlerinin izzet ve şerefini yükselten medhü Peygamberiye nail olamamışlardır. İslâmın göz bebeği ve hidayetin yıldızları olan, en büyük Veliden en küçüğünün, çok çok büyük olduğu sahabeler (Rıdvanullah aleyhim ecmain) dahi bu medhü Peygamberiye nail olmak için İstanbullara kadar gelmişler, Hicreti Peygamberide Âlemlerin Efendisini müsafir etmek şerefine nail olan Ebu Eyyubil-Ensari dahi, kendi üstün şerefine, bir kat şeref, bir kat daha medhü Peygamberiye nail olmak için bu yolda gazada bulunmuş, şehid sahabiler arasına katılarak İstanbula şeref kazandırmıştır.

Hz. Peygamberin (A.S.) Bu derece ehemmiyetle işaret ettiği fethin sadece İstanbulun politik, ekonomik, stratejik önemi ve bir imparatorluğun hitama ermesinden öte bir anlamı, bir başka yönü olsa gerektir. Kanaatimizce Kostantin 1453 Yılına kadar, bugün dahi hükmünü icra eden Rum-Yunan Felsefesinin âlemi idi. Hz. Peygamberin Hadislerinde işaret edilen ikinci vecihte işte bu insanlığı imandan uzaklaştırıp, dalâlet vadilerinde şeytan kumandasındaki insan zekâsının küfür âleti FELSEFE ve ona dayalı batının mimsiz medeniyetidir. Hadisi şerifin zahirî anlamı bir mucize olarak tahakkuk etmiş İslâmın ictimaî, Hukukî, Politik ve kültürel alanda tam makesini bulmuş, yüksek bir kavim ve onun genç, dinamik, cidden tarihte dostlarını gıpta, düşmanlarını hasedle baktıran Fatih Sultan Mehmed Hana İmparatorluk merkezi terki silâh etmiştir. Bu devirde İslâmın makes bulmasını her alanda o kadar örnekleri vardır ki, ictimaî alanda bizzat Hükümdarın esnafı teftişleri ve değişik kıyafetle kontrollerindeki birkaç kalem erzakı çarşıda tek bir bakkaldan almayıp, bir kalem eşya alınınca «Ben seftah ettim, komşu hiç alış-veriş yapmadı, Onu da oradan al» sözü ile her dükkânda karşılanması, İslâmın sosyal düsturu olan YARDIMLAŞMA nın tam tamına tahakkukudur. Hukukî alanda söylenecek çok söz var, onu da (1) öğrencilerimizin temsillerine bırakalım. Politik ve kültürel alanda ise Hükümdarın Fetihten sonra Çemberlitaş'ta verilen zafer nutkundan sonra hep birlikte secdeye kapanış ve Şanlı Hükümdarın secdeden kalkarken bir avuc toprağı yerden alıp başına dökmesidir. Harbin, kırdığı döktüğü her şey temizlenerek Fatih Üniversitesinin derhal açılması ve Tıb, Mühendislik, Astronomi, Hukuk Fakültelerinin hizmete açılması ve dünyanın en ünlü ilim ve san'at erbabının İstanbula toplanması gösterilebilir. Genç Hükümdar açtığı Üniversitenin giriş imtihanlarına iştirak ediyor ve her zaman ilim meclislerinde bulunmak için koymuş olduğu şartlara bizzat kendisi riayet ederek nizamın kimse tarafından bozulmamasını sağlıyor. Bunun yanı sıra bizzat Hükümdar en az beş dili rahat konuşuyor (İkisi şark, ikisi garp olmak üzere) ve zamanının en büyük âlimleri ile fikir münakaşasına katılabiliyor.

Hadisi Şerifin ikinci tevcihle felsefenin ve onun koymuş olduğu düsturlarla günümüzde halâ yaşayan medeniyetin âlemi olarak fetihten haber vermeye gelince:

Yunan ve onun yardımı ile Romanın koymuş olduğu, çaresizlik içinde bu düsturlara körü körüne itaat eden hatta sahip çıkan Hiristiyanlığın, İslâma ve onun Yüce Kitabı Kur'an-ı Kerime teslim olacağının beşareti sayıyoruz. Evet, istikbâlde en gür seda Kur'an-ın sesi olacaktır. Nasıl Fatih Sultan Mehmed'e İmparatorluk merkezi teslim olmuş, Politik alanda Peygamber mucizesi tahakkuk etmiştir. İçtimaî alanda, kültürel alanda, hukukî ve iktisadî alanda da fetihler tahakkuk edecektir.

Felsefenin koyduğu, batı Medeniyetinin tatbik ettiği, Hiristiyanlığın alkışladığı; **Kuvvetli haklıdır**, yerini, İslâmın Âli düsturu olan: **«Hak daima kuvvetlidir»**, alacaktır. **Zayıf ezilmiyecek, kuvvetli şımarmıyacak, hak düstur gelecektir.**

Kuvvetli alkışlanmıyacak, hakk alkışlanacak, haksızlıklar ve zülümler gidecektir. Zümrelerin, sınıfların, meslek ve meşreblerin birbirleri ile mücadelesi yerine Teavün düsturu gelecektir.

Günden güne zekânın ilâhlaştırılıp, insandan ilâhlar yapan, kendini unutan, her gün zekânın zaferleri ile kendini düşünmiye fırsat vermeyen Batı Medeniyetinin, artık insanı ölüm karşısında düşünmekten alakoyan zaferleri bitmek üzeredir. Dünyanın her tarafında hatta bizde dahi ictimaî buhranların sebebi sadece dünya için çalıştırılan insanların dünyada aradıklarını bulamadıklarının farkına varmıya başlamalarının bir belirtisi sayıyoruz. Ve diyoruz ki: Beşeriyet! bizi dinleyiniz! Size acıyoruz, sonunuz hüsrandır!. Hayatınızı İmanla nurlandırınız, İslâm hayatınızın hayatıdır.

Diyoruz, diyoruz amma, bu biçare insanlığa yol açacak Fatihler nerede? Ey Fatihin Torunları: Şimdi Sizlere sesleniyorum!..

Eğer başkalarına yaptığınız iyilikten kimseye minnet yüklemiyor, ve eserinizi hiç karşılık beklemeden Alla hrızası için terkedebiliyorsanız. Eğer hayattan hoşlandığınız gibi ölümü karşılıyabiliyorsanız, dostluklardan zevk aldığınız hal ile düşmanlarınıza acıyabiliyorsanız. Eğer dünyanın nimetleri gibi felâketlerini de yalnız ruhunuzdaki olgunlaşmayı hazırlıyan birer vasıtadan ibaret olduğunu anladınızsa.

Uzatmıyalım, herşeyinizi hak yolunda feda etmiye hazırsanız, ben de İstanbulu fethetmeden önce AKŞEMSEDDİN'e danışan Büyük Atamız FATİHİN, Hocasından aldığı cevap ile müjdelerim: FETİH MÜYESSERDİR.

(1) Fatihin İstanbul Kadısı huzurundaki temsil gösterilmiştir.

DİNİMİZ

Zulmet gitti, ışık geldi,
Zulm çölünden zuhur b u d i n.
Güneş doğdu Nûr yükseldi,
Gönüllerde huzur b u d i n.

Tende canı emanet bil,
Bu nimeti ganimet bil,
Hiç düşünme O'na sarıl,
İki cihanda yâr b u d i n.

Seneleri aştığında,
Yalnız kaldığın bir günde,
Can derdine düştüğünde;
Yardım için hazır b u d i n.

Budur derman her derdine,
Koşarak git, düş ardına,
Aşk yolundan sır yurduna,
Girenlere sürûr b u d i n.

Onunla can buldu beden,
Onunla yükseldi deden,
Hem mânâdan hem maddeden,
Her arzunu verir b u d i n.

Maşûkumuz İslâmiyet,
Tek gayemiz O'na hizmet,
Fazla söze var mı hacet?
Hem aydınlık, hem nûr b u d i n...

Mehmet Ali KÖRPE
Y. İ. Ens. — İzmir.

Şûra'ya Dayanan İdare

M. Said ÇEKMEGİL

Cenab-ı Hak son ve ekmel Kitab-ı Hakiminde tedbirlerimizin nasıl ve ne olacağını en kritik anlarda bile nasıl hareket edeceğimizi şöyle bildiriyor: «Sen de içlerinde bulunup da kendilerine namaz kıldırdığın vakit onlardan bir kısmı seninle birlikte dursun, silâhlarını (yanlarına) alsınlar. Bu suretle secde ettikleri zamanda arka tarafınızda bulunup düşmana karşı dursunlar. (bundan sonra) Henüz namazını kılmamış olan diğer kısmı gelip seninle beraber namazlarını kılsınlar ve onlar da ihtiyat tetbirlerini ve silâhlarını alsınlar. O küfredenler arzu ederler ki siz silâhlarınızdan ve eşyalarınızdan gafil olasınız da üstünüze derhal bir baskın yapsınlar. Eğer size yağmurdan bir eziyet olursa, yahutta hasta bulunursanız, silâhlarınızı komanızda üzerinizde vebal yoktur. (Fakat yine) BÜTÜN İHTİYAT TETBİRLERİNİ ALIN. Şüphe yok ki Allah (c.c.) kâfirlere hor ve hakir edici bir azap hazırlamıştır. (1).

Hemen kaydedelim ki, işi çoğaltıp zorlaştırarak, bazı kimselerin illâ da allâme olması veya melekleşmesi sanılmasın. İyi bildiklerinizle harekete geçip teferruata boğulmamanız lâzımdır. (2).

Hz. Ömer bir defasında «..Minberde Eb nedir? demiş, sonra elindeki asayı kırmış atmış ve: (Hayat-ı İlâhiyeye kasem ederim ki bu tekelluftür. Ey Ömerin anasının oğlu (Ebben) ne olduğunu bilmezsen ne var? Bu kitaptan beyan olunanı talep edin ve onunla amel eyleyin, bilmediklerinizi de Rab'a havale edin» (3) diye tavsiye etmiştir. Bu gerçeği ancak asırlarca sonra idrak edebilen meşhur filozof DESÇARTES, insan bilgisini ilkelerini verirken, «..*Hayatımızın* sevk ve idaresiyle ilgili şeylerde, çok zaman ancak doğruya yakın kanaatlare göre hareket etmek zorunda olduğumuz muhakkaktır, çünkü işlerimizde harekete geçmek fırsatları hemen daima bütün şüphelerimizden kurtulmadan önce gelip geçer» (4) der.

Cenâb-ı Hak Mü'minlerin meziyetlerini bildirirken: «Onlar boş ve faidesiz şeylerden yüz çeviricidirler.» (5) diye haber verir.

Bir velinin, valinin, devlet ve aile reisinin her şeyi bilmesi şart değildir. O idaresini ehillerle müşavere esası üzerine kuracaktır. O Kur'andaki şu Âyet meallerinden gaflet etmemeye mecburdur. «Bir şeyde munazaraya düşerseniz, onu Allah'a ve Rasülüne havale edin.» (6) Eğer bulamazsan «..Müşavere et. Bir kere de azmettin mi artık Allah'a güvenip dayan..» (7) «ve onlar ki Rab'ları için davete icabet etmekte ve *namazı* kılmaktadırlar, buyrukları da aralarında şuradır. (danışıklıdır.)» (8) Elmalılı merhum bu ayeti tefsir ederken: «Şûra müzakereleri ictimai meselelerin aslını teşkil eder.» (9) diyor.

Müşavere vaciptir. (10) Rasûlullah: «Müşavere eden herhalde işlerinin en doğrusuna muvaffak olur.» (11) buyuruyor. Diğer bir hadis-i şeriflerinde de, Müşavereyi terk edenlerin hatadan kurtulamayacağını beyan ediyor. (12) Ahmet B. Hanbel'den rivayet edilen diğer bir hadiste ise: «Kim müslümanlara danışmaksızın bir emire biat ederse onun için biat yoktur. Ve biat ettiği şahıs için de bir şey yoktur. (13)» buyrulur.

Peygamberimiz (s.a.) bazı ahvalde, müşaverelerin neticesi kendi reylerine uymasa bile kabul ediyorlardı. «Nitekim Aleyhisselâtü vesselâm Bedir'e indiği zaman Hubbab İbnil Münzir (r.a.) (yâ rasûlallah bu re'y ettiğin bir re'y mi, yoksa vahiy mi) diye sordu, ve aldığı cevap üzerine Hubbab, (öyleyse ben de suyun üzerine *inmenizi*, onu arkanıza almanızı, düşman tarafındaki kuyuları tehdit altında bulundurmanızı Re'y ediyorum) dedi. Rasûlüllah da öyle yaptı.» (14) Diğer bir müşaverede ise, «...genç subayların ısrarlı talepleri üzerine, kendi reyinin hilâfına, yani, düşmanı şehirde karşılıyarak sokak muharebesiyle yıpratmak istemesinin ziddına, Muharebeyi açık arazide kabûl etmeye karar verdi» (15) Fakat bu sefer rey ve tekliften öte sebepsiz bir ısrarın müşavere heyetleriyle birlikte bütün bir millete hüzün Uhud mahzunluğu bir işaret olarak belirmişti. Böyle bir neticeden sonra da Allah Rasülünün «Müşavere hususunda teessür caiz olmayıp emniyetle hareket etmek lâzım geldiğini, hata tebeyyün etse bile evvelinde mesuliyet olmayacağını bildirir. (16) Hz. Ali (R.A.) nın «*Hakkı* arayıp da yanılan kimse, batılı arayıp da bulan kimse gibi değildir.» (17) Sözü hakka talip olanın yanılmasında dahi bir üstünlük bulunduğunu ifade eder. Rasûlüllah, vahiy nazil olmayınca içtihad'a memur idi. İçtihad ise mubahase ve münazara ile kuvvet bulacağı cihetle mevrid-i vahiyden maadasında muşavere ile de memurdur. (18) Yalnız yukarıda geçtiği gibi eğer bu içtihadlarda hata da olsa bizzat Cenab'ı Hakkın ikazı imdada yetiştiğinden Mevdudinin, müceddıtler arasında zikrettiği Şah Veliyyullah Dehlevi diyor ki: «ne şekilde olursa olsun, her halde bu içtihadın neticesi ümmet için vacib'ül amel ve hatadan salimdir.» (19) Çünkü, «İçtihadı Nebevinin şekil ve tarzı alelâde müçtehidlerin içtihadı gibi değildir.» (20) Hatadan salim *bulunduğunu* bizzat Rasulullahın tasrih ettiği «Peygamberane içtihatları dahi vahiy menzilesindedir.» (21) «Tebliği risalet ile alâkası olmayan rivayetler» hakkında bizzat İslâmın son Nebisinin şöyle beyanlarda bulunduğu kaydediliyor: «Ben sadece bir insanım. Ancak sizin dininize ait işleri bildirirm. Siz de onlara göre amel edersiniz. Ben kendi re'yim ile size bir şey söylersem o zaman biliniz ki ben yalnız insanım.» (22) Meselâ, hurma çiçeklerinin aşılanması meselesinde şöyle buyurmuşlardı: «O benim bir fikrimdi. Siz o düşünceye tabi olmayabilirsiniz. Ben ancak Allah'a ait bir şey söylersem onunla amel ediniz. Elbette ki ben Allah'a yalan isnat etmem.» (23).

Hülâsa, Elmalılı Hamdi Yazır'ın diliyle «Şûrayı İslâmın vazifesi mücerret kendi arzu ve içtihatlarını ifade eden iradelerini göstermek değil, yeni olaylar karşısında insanların menafi-i umumiyyesi noktai nazarından araştırma ile ol bapta edillei akliye ve nakliyesinden mamulümbih (yürürlükte olan kanun ve nizam) olması lâzım gelen Hükmüllahı tayin etmektir. Bu suretledir ki tecelli edecek olan irade, vaki'de hiç bir kıymeti olmayan mücerret iradi-beşeriyye (insan buyrukları) değil, vaki'de tahakkuk edecek olan iradeyi temsil» dir. (24). «Peygamber, Kur'an-ı Kerim'de açık ve kesin hükümler bulunmayan her durumda, daima onlarla müvere etmiştir.» (25). Bir karışık idarî veya hukukî meselede hüküm vermek gibi bütün önemli mevzularda halifeler ile müşavere ederlerdi.» (26). Çünkü, «Hz. Peygamber ashabıyla ve kendine tabi kabîlelerin temsilcileriyle istişare *etmeden* evvel hiç bir şeye karar vermezdi.» (27). Ancak «Peygamber, Kur'an-ı Kerim'de açık ve kesin hükümler bulunmayan her durumda daima onlarla müşavere etmiştir.» (28). İmam-ı Gazâli işte bu esaslara dayanarak: «Hükümdar, alim olanlar her hangi bir kolunda tecrübe sahibi bulunanların öğütlerini dinlemelidir.» (29).

Bütün bunlar izah edilirken muhtemel anlaşmazlıkların nasıl gideriliceği şöyle anlatılıyor: «Devlet başkanı ile onun müşavirlerini teşkil eden meclis kendi fikirleri üstünde israr ederse o zaman referanduma baş vurulur ve halkın reddettiği fikirden vaz geçilir.» (30).

---

(1) Nisa suresi: 102.

(2) El-Munkızu mine'd-Dalâl, Gazâlî, S.: 58.

(3) Tefsir, C: 7, S.: 5586.

(4) Felsefenin ilkeleri, Descartes, Çev: Mehmet Karasan, S. 25.

(5) Mü'minun suresi: 3.

(6) Nisa suresi: 59.

(7) Ali İmran suresi: 159.

(8) Tefsir, C: 5, S.H.:4245.

(9) Tefsir, C: 5, Sh: 4249.

(10) Peygamberimizin Tebliğat ve Talimatı, Sh: 125.

(11) Peygamberimizin Tebliğat ve Talimatı, Sh: 125.

(12) Tefsir, C: 2, Sh: 1216.

(13) İslâmda Din ve Devlet, Sh: 55.

(14) Tefsir, C: 3, Sh: 2549.

(15) Hz. Peygamberin Savaşları, Sh: 69.

(16) Tefsir, C: 2, Sh: 1214.

(17) Ebu Hanife, Prof Ebu Zehra, Sh: 139.

(18) Tefsir, C: 92, Sh: 1217.

(19) Peygamberimizin Tebliğat ve Talimatı, S. Süleyman Nedvî, Çev: Ali Genceli C: 1, Sh: 125.

(20) Peygamberimizin Tebliğat ve Talimatı, S. Süleyman Nedvî, Çev: Ali Genceli C: 1, Sh: 131.

(21) Peygamberimizin Tebliğat ve Talimatı, S. Süleyman Nedvî, Çev: Ali Genceli C: 1, Sh: 132.

(22) Hadis edebiyatı tarihi, Prof. Dr. M. Zübeyr Siddîki, Sh: 170.

(23) Peygamberimizin Tebliğat ve Talimatı, Sh: 128.

(24) Tefsir, C: 2, Sh: 1215.

(25) İslâmda Devlet Nizamı, Mevdûdi, Sh: 45.

(26) İslâmda Devlet Nizamı, Mevdûdi, Sh: 31.

(27) İslâma giriş, Prof. M. Hamîdullah, Sh: 97.

(28) İslâmda Devlet Nizamı, Mevdûdi, Sh: 45.

(29) İslâmda Siyasî Düşünce ve İdare, Prof. H. H. Şirvanî, Sh: 112.

(30) İslâmda Devlet Nizamı, Mevdûdi, Sh: 38.

Ben Bu Toprağın İlk Adıyım

Sen beni tanımazsın, kadınım.
Rüyalarına bile girsem kovarsın,
K o v a l a r s ı n.
Sen beni tanımazsın, kadınım.
Ben bu toprağın ilk adıyım..

⁂

Geçmiş ve gelecek arasında bir çukurum ben,
U ç a k t a s ı n,
Ve bu çukuru derinlemesine bilmiyorsun sen,
K a d ı n ı m.
Bu çukur derin çukur,
Suları serin çukur..

⁂

Ne ses ulaşır buradan,
N e s e d a y a n k ı y a p a r.
Öyle ki Allah olmasa, haşa.
İ n s a n
Yapabildiğine tapar.

⁂

Ekmek kuru,
S o ğ a n a c ı.
Çorba yağsız ama
B a ş t a c ı..

⁂

Sen bunları bilmezsin, kadınım,
Ben bu toprağın ilk adıyım.

⁂

Sen salonda yalınayak, kadınım,
Ü s t ü c ı b ı l,
Dönüyorsun, dönüyorsun,
Farkındasın, ama değilmiş gibisin,
Ölüyorsun, ölüyorsun..

⁂

Ben bu toprakta yalınayak, kadınım,
Ü s t ü c ı b ı l.
İki öküz ardında,
Dönüyorum, dönüyorum,
A M A A S L A,
Ölmüyorum, ölmüyorum..
Sen beni tanımazsın, kadınım,
Ben bu toprağın ilk adıyım..

Sami BOZ

KONYA
Yüksek İslâm Enstitüsü 5. Mezunlarını verdi.

Uzun ve yorucu bir tahsilden sonra millet ve memleket davalarına eğilebilme imkânına erişen Yüksek İslâm'lıların tertip ettiği bu seneki ananevi mezunlar günü de, çok heyecanlı geçmiştir.

Enstitü Müdürü Veli Ertan öğrencilere hitap ederken...

Kuruluşunun 10. yılına giren Konya Yüksek İslâm Enstitüsü, bu sene 5. mezunlarını vermiş ve memleketin ihtiyacı olan boşlukları doldurmaya çalışmıştır.

Muhterem Okul Müdürü Veli Ertan, açılış konuşmasında, mezun olan talebelere hitaben; yurt çapında kendilerini bekliyen birçok vazifelerin bugünden itibaren omuzlarına bindiğini belirtmiştir.

Muhterem Okul Müdürü memleket kalkınmasının manevî yönden takviyesinin zaruretini, bu takviyenin de ancak bu okul mezunları tarafından yapılabileceğini belirtmiştir. Talebelere büyük bir sorumluluk taşıdıklarını, fakat azimle her şeyin yenilebileceğini sözlerine ekliyen Sayın Müdürümüz Veli Ertan, bu yolda mezunlara Cenab-ı Hak'dan muvaffakiyetler temenni etmiştir.

Mezun talebeler adına Raşit Küçük, vazifelerinin neler teşkil ettiğini belirten bir konuşma yapmıştır. Anadolu insanının hissiyatıyla oynanamıyacağını ve onu sahip olduğu ahlâkî mefhumlardan tecrid etmeye çalışanların hayal kırıklığına uğrıyacaklarını izâh eden Raşit Küçük, memleket ve millet için her türlü güçlüklere göğüs germeye çalışacaklarını sözlerine ekliyerek konuşmasına son vermiştir.

Daha sonra talebelerin daveti üzerine, mezunlar gününe teşrif etme nezaketini gösteren Sayın Valimiz Ali Riza Aydos da bir konuşma yapmıştır. Sayın Valimiz, bugün maddi kalkınmanın gözle görülür bir şekilde ilerlediğini, fakat manevî kalkınmanın böyle bir merhale katetmediğini açıklamıştır. Maneviyatsız nesillerin yok olmaya mahkûm olduğunu belirten Sayın Valimiz; maddesiz mana, manasız madde olamayacağını beyan etmiş ve memleketimizin yabancı ideolojilere sahne olamıyacağını sözlerine ekliyerek mezunlara başarılar dilemiştir.

Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti Başkanı Adil Küçük bir konuşmasını yaparken...

Mezun olan talebelere Talebe Cemiyeti Başkanı Adil Küçük bir veda konuşması yapmış ve bu arada iyi yetişebilmemiz için Okulun akademik bir hürriyete erişmesinin elzem olduğunu belirtmiş ve mezunlara hayırlı muvaffakiyetler temenni etmiştir.

Konka Yüksek İslâm Enstitüsü 1969-1970 yılı Haziran döneminde mezun olan arkadaşlarımız şunlardır:

Raşid Küçük, Ömer Bal, İbrahim Ural, Ahmed Yaşar Şerifoğlu, İsmail Soylu, Ali Kasım, İsmail Hakkı Çil, Cafer Odabaşı, Mehmed Yüksel, Ali Selik, Mehmed Turan, Hilmi Kaynak, Mücahid Kanlıtaş, Ali Riza Büyüktemiz, Abdülkerim Yıldırım, Harun Aytaç, İbrahim Ergün, Hidayet Yavaş, Enver Şanlıalp, Hasan Taş, Şahin Gözeten, Ali Yılmaz, Mustafa Yılmaz, Gıyasettin Kaya, Mehmed Kanlıtaş, Ahmed Yavuz ve Ali Bayram.

Yeni Mezunlara Allah (c.c.) 'dan muvaffakiyetler temennî ederiz.

Mezunlara Hitap

Konuşan : Mezunlar adına Raşit KÜÇÜK

Muhterem Büyüklerim, sayın misafirlerimiz ve aziz dava arkadaşlarım!

Bugün yine mesut bir günün başlangıcındayız. İstikbalin Türkiye'sinin kendilerinden çok şeyler beklediği genç öğretmen adayları olarak bugünden itibaren fikren ve fiilen aziz milletimizin hizmetine girmekteyiz.

Bu ana kadar geçen zaman, bu asil hizmete hazırlık devresi idi. Şimdi hizmet devresi başlıyor. Şu anda büyük manevî mesuliyetin omuzlarımıza yüklendiğini hissediyoruz.

Cemiyetin hastalıklarını tedavî edebilmek için o hastalıkları iyi teşhis etmek ve çareyi ona göre aramak lâzımdır. Bizler Anadolu insanının huzursuzluğunun ve ıstırabının sebeblerini — Allah'a hamdolsun ki — herkesten daha iyi biliyoruz. Çünkü herbirimiz ondan birer parçayız. Ne onun samîmî hislerini suistimal etmek, ne de gayr-ı milli ve zararlı metodlarla onları kandırmaya çalışmak, bizim aklımızdan geçmez. Bunun en iğrenç bir hareket ve milletimize hakaret olduğuna kaniyiz. Mesleğimiz icabı şu ana kadar ve bundan sonra da halkımızla en çok temas eden kimseleriz. Onun hislerini çok iyi anlamamız gerekir. Anadolu insanı, asil bir ruha sahiptir. Kendinden sonraki nesillerinde de bu ruhun devam etmesini ister. Evlâdı askerde olan anne «oğlum vatanî hizmetini yapıyor» diye kıvanç duyar. Oğlunun veya kızının ahlâkî kaidelerin dışına çıktığını gören anne ve baba ona: «seni evlâtlıktan reddediyorum» diyebilir. Hislerine bu derece bağlı olan insanları bu duygulardan koparmak imkânsızdır.

Bütün dünyada olduğu gibi, Türkiye'mizde de manevî ve maddî buhranlar vardır. Önce bunlara hal çaresi bulmamız gerekir. Buhranlar içinde kurtuluşa varabilmek, zor bir meseledir. Fakat hakiki çalışma ve gerçek muvaffakiyet böyle devrelerde elde edilendir.

Bütün bunlara hal çaresi bulma, toplumun manevî mimarlarının vazifesidir. Onun için üzerimize düşen yükün ağırlığını hissediyor ve bu büyük mesuliyetle vazifeye atılıyoruz. Korkmuyor ve ye'se düşmüyoruz. Çünkü Cenab-ı Hakkın «Korkmayınız, ye'se düşmeyiniz, inananlar olduğunuz müddetçe mutlaka galipsiniz» beyanına îmanımız tamdır.

Raşit Küçük Mezunlar adına konuşurken

Fedakârlık ve samimiyetle her türlü güçlüğün yenileceğine inanıyoruz.

En büyük vazifemizin birer mürebbilik olduğunu ve «Peygamberlerin varisi» olmak gibi gayet şerefli ve o nisbette de ağır bir mes'uliyetin altında bulunduğumuzu idrak ediyoruz.

İnsanlıktaki huzursuzluğun sebebinin manâ ve maddeye aynı ölçüde değer verilmediği için meydana geldiğini ve halen devam ettiği kanaatindeyiz. Prensibimiz Yüce Peygamberimizin: «Dünyada ebediyen kalacakmış gibi dünya için, yarın ölecekmiş gibi de âhiret için çalış» düsturudur.

Örf, âdet ve geleneklerimize saygılı olmayı, tarihimize ve millî değerlerimize bağlı kalmayı da en büyük şeref telâkki ediyoruz. Millî ve dinî hislerden yoksun fertlerin meydana getirdiği cemiyetlerde ictimâî muavenet (sosyal dayanışma) meydana gelmemektedir. Böyle olan milletler de tarihin sayfalarından silinip gitmektedirler. Bugün Türkiyemizde oynanmak istenen trajedinin dinî ve millî hisleri yok etmek gayreti olduğunu her ferdin bilmesini isteriz.

Pek çok ictimâî hastalıkların bünyemizi kemirmeye başladığı bu devrede Cenab-ı Hakkın verdiği takat ve güç nisbetinde çalışmak, en başta gelen vazifemizdir.

Cemiyetimize, mesuliyet hissi taşıyan, ahlâk ve karakter sahibi, şahsiyetli fertler yetiştirmek yegâne gayemizdir.

Ahlâkın en güzelinin, çalışma sisteminin en iyisinin, fertler arasında yardımlaşma kurallarının en yükseğinin, büyüğe saygı, küçüğe sevgi, düşküne acıma, zalime haddini bildirme, kısacası her yönüyle insan haklarına saygılı olmanın, asil ve necib milletimizin fıtratında mündemiç olduğuna inanıyor; çeşitli sapık ideolojilerle bizden tecrit edilmek istenen bu hasletleri koruyacağımıza söz veriyoruz.

Öğretmenlik mesleğine atılırken, kendimiz için de öğrenme devresinin — belki daha ciddî bir şekilde — devam edeceği inanç ve kanaati içerisindeyiz. «Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz» emr-i Nebevisine imtisal ediyoruz.

Boş geçecek zamanımızın olmadığına, miskinlik ve atalet içinde kalan gurupları şuurlandırmak lâzım geldiğine, din adına işlenen hatalar ve dinimizle kabil-i telif olmayan sapık inançları izale etmek gerektiğine inanıyoruz.

Cemiyetimizi mürefteh bir hayata kavuşturmanın, milletimizi geri kalmış milletler safından çıkarmanın «Her yönüyle Millî bir eğitim» ile mümkün olacağına, yetişen gençliğe bu yönde gereken şuurun verilmesi gerektiğine itikadımız tamdır.

Bütün bu saydıklarımızı tatbikat sahasına koyabildiğimiz an, kendimizi üzerine düşeni başaran kimseler addedeceğiz.

1969-1970 yılı Konya Yüksek İslâm Enstitüsü mezunları adına hepinizi hürmetle selâmlarım.

KONYA İMAM HATİP OKULU 70 MEZUN VERDİ...

Yedi sene gibi uzun bir tahsil devresinde çeşitli güçlükleri, azimle yenmesini başaran İmam-Hatip Okulu Son sınıf öğrencilerinin tertip ettikleri an'anevî mezunlar gecesi bu yıl da kalabalık bir gurup tarafından heyecanla takip edilmiştir.

Geçtiğimiz Haziran sonunda Müftülük Konferans Salonunda tertiplenen gecede, talebelerin muvaffakiyetinden memnun kaldığı her haliyle belli olan Okul Müdürü sayın Rıfkı Baydur, öğrencilerin başarılarından bahsetmiştir. Okul Müdürü talebeleri başarılarından dolayı överken; bu muvaffakiyetin üniversite ve yüksek okullarda da devam ettirildiğini, talebelerin bir kısmının bu sene yine üniversitenin çeşitli fakültelerine gideceklerini belirtmiş, bunun memnuniyet verici bir muvaffakiyet olduğunu ifade ederek, talebelerden muvaffakiyetlerinin devamını temenni etmiştir.

Cemiyetimizin Başkanı Selâhaddin Parlatır, Mezunlardan birine diplomasını verirken.

İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına konuşan arkadaşımız Yusuf Işıcık da «Davamız ve insanlığı irşad için tutacağımız yol» mevzulu bir konuşma yapmıştır. İnsanlığı irşad için tutacağımız yolun Peygamber yolu olduğunu belirten arkadaşımız, İslâm davasının ancak İslâmın koyduğu prensibler müvacehesinde yürütülebileceğini açıklamıştır.

Daha sonra Yüksek İslâm Enstitüsü Arap Edebiyatı Öğretmeni Ahmed Gürtaş konuşmuş, İmam-Hatip'lilerin çeşitli sahalara yayılmalarının zaruri, hattâ bunun şart olduğunu izah etmiştir. Muhterem hocamız, bugün memleketin çeşitli mesleklere mensup, vicdanının sesini dinleyecek, îmanlı, genç ve dinamik elemanlara ihtiyacı olduğunu belirtmiştir.

5. Sınıf Talebesi olduğu halde 6 ve 7. Sınıfı verip diploma alan, Abdurrahman Çetin

Konuşmaların akabinde, yaz döneminde mezun olan talebelere diploma ve hediyeleri verilmeye başlanmıştır. Üstün bir gayret ve çalışma neticesinde Okulu birincilikle bitiren talebelerden Ahmed Önkal'a diploma ve hediyesini vermek üzere değerli Millî Eğitim Müdürümüz Sayın Vahit Yılmaz kürsiye teşrif ederek, İmam-Hatip'lilerin cemiyetteki durumlarından bahsetmiştir.

Ayrıca geceye ayrı bir renk ve heyecan katan beşinci sınıftan üç, altıncı sınıftan da beş talebenin olağanüstü bir gayret sarfederek okulu bitirip diploma almaları, misafirlerin gözlerini yaşartmıştır.

Ümitlerin kabardığı, heyecan ve sevinçlerin hat safhaya ulaştığı vedâ gecesi, Kur'an-ı Kerîm tilâveti ile son bulmuştur.

Mezun olan kardeşlerimize, Cenab-ı Hak'tan hayırlı muvaffakiyetler dileriz..

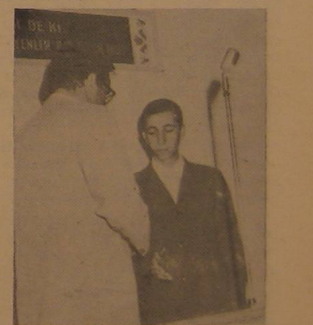

Mezuniyet Birincisi Ahmet Önkal'a Millî Eğitim Müdürü Vahit Yılmaz Hediyesini ve Diplomasını verirken.

MUKAYESELİ DİNLER TARİHİ

— VII —

Osman CİLÂCI
Konya Y. İ. Ens. Din. Tarihi Öğ.

Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. ÎSA (a.s.)

«Allah o zaman şöyle diyecek: «Ey Meryem oğlu İsa, hem senin üzerindeki, hem ananın üzerindeki (bunca) nimetlerimi hatırla. Hani ben seni Cebrâil ile desteklemiştim. Beşikte iken de yetişkin iken de sen insanlara söz söylüyordun. Hani sana kitabı (yazı yazmayı), hikmeti, Tevrat'ı, İncil'i öğretmiştim. Hani benim iznimle çamurdan bir kuş suretinin benzerini tasarlıyordun, içine üflüyordun da benim iznimle bir kuş oluveriyordu. Hem anadan doğma körü, abraşı da yine benim iznimle iyi ediyordun. Hani ölüleri benim iznimle (hayata) çıkarıyordun, hani İsrail oğulları (nın elini) senden çekmiştim (de seni öldürememişlerdi). Kendilerine apaçık mucizeler getirdiğin zaman da içlerinden o küfredenler: «Bu aşikâr bir büyüden başkası değildir» demişti.» (1)

Bu âyet-i kerime Hz. İsa (a.s.) nın sahip olduğu mucizeleri toplu olarak beyan etmektedir. Âl-i İmran sûresi, 49. âyetinde ise yukarıda zikredilen mucizelerden bir kısmı zikredilmekle beraber ilâve olarak Hz. İsa (a.s.) nın onların evlerinde neler biriktirdiklerini, ne yeyip ne içtiklerini, kendilerine haber verdiği de beyan edilmektedir.

Nihayet Yahudilerin Hz. İsa (a.s.) yı öldürmeye teşebbüs edişlerinden de şu şekilde bahsedilir:

«(Yahudiler gizli) hiyleye saptılar, (İsa'yı ansızın öldürmeye adam tayin ettiler), Allah da onların o hilekârlıklarına (öldürmek isteyen, İsa'ya benzetmek, kendilerine onu öldürtmek İsa'yı yukarıya kaldırmak suretiyle) mukabele etti. Allah, bütün hilekârlıkları hakkıyle bilendir.» (2)

«O zaman Allah şöyle demişti: «Ey İsa, şüphesiz ki seni öldürecek olan (onlar değil) benim (3). Seni kendime yükseltip kaldıracak, seni küfredenlerin içinden tertemiz (kurtarıp) çıkaracak ve sana tabi olanları kıyamet gününe kadar küfredenlerin üstünde tutacak (benim). Sonra dönüşünüz (de) yalnız bana (olacak) tır. İşte (o zaman) aranızda, hakkında ihtilâf etmekte olduğunuz şeylerin hükmünü ben vereceğib.» 4).

Bugün Hıristiyanlık âleminin Hz. İsa hakkındaki inancı, onun asıldığı, yani çarmıha gerildiği merkezindedir (5). Halbuki bu hususta, hükmü kıyamete kadar baki olan Kur'an-ı Kerim şöyle buyurur:

«Bir de onların (İsa'yı) inkâr ile kâfir olmaları, Meryem'in aleyhinde büyük iftira atıp söylemeleri.»

«Ve: «Biz Allah'ın Peygamberi, Meryem oğlu Mesih İsa'yı öldürdük» demeleri sebebiyle (dir ki kendilerini rahmetimizden koğduk). Halbuki onlar onu öldürmediler, onu asmadılar da. Fakat (öldürülen ve asılan adam) kendilerine (İsa) gibi gösterildi (6). (Zaten ve) hakikaten (İsa ve onun katli) hakkında kendileri de ihtilâfa düştüler. (Bu babta) kati bir şek ve şüphe içindedirler (7). Onların buna (onun katline) ait hiç bir bilgileri yoktur. Ancak kupkuru bir) zanna uymak (tadırlar). Onu yakinen öldürmemişlerdir.» (8)

Ehl-i kitabın Hz. İsa (a.s.) ya iman edeceklerine işaret eden ayet-i kerîme de şu mealdedir:

«Ehl-i kitaptan hiç biri hariç olmamak üzere, ölümünden evvel, andolsun, ona (İsa'ya) mutlaka iman edecek (9), o da kıyamet günü kendileri aleyhine bir şahit olacaktır.» (10).

Hz. İsa (a.s.) nın, kendinden sonra Peygamber (a.s.a.) Efendimizin geleceğini müjdelemesi mevzuu da şu şekilde zikredilir:

«Meryem oğlu İsa bir zaman (şöyle) demişti: «Ey İsrail oğulları (11), ben size Allah'ın Peygamberiyim,

---

(1) el-Maide, 110.
(2) Âl-i İmran, 54.
(3) Yuhanna; 16, 7.
(4) Kitab-ı Mukaddes, Ahd-i Atik ve Ahd-i Cedid, İst. 1885.
(5) Kitab-ı Mukaddes, Eski ve Yeni Ahit, İst. 1958.
(6) Zeynu'd-din Ahmet Zebidi, Tecrid-i Sarih, (Ter. Kâmil Miras), İst. 1939, C. VI, s. 658.
(7) İsa (a.s.) (en-Nisâ, 157-158) ayet-i kerimesinin sarahatine göre düşmanları tarafından öldürülememiş, Allah onu ruhu ve cesedi ile birlikte yükseltip kaldırmıştır.
(8) Yahudilerin.
(9) Al-i İmran, 55.
(10) Bu hususu teyit için İncil'den bir kaç cümle nakledeceğiz:

«Ve vaki oldu ki, İsa, bütün bu sözleri bitirince şakirtlerine dedi: İki gün sonra Fısıh bayramı olduğunu bilirsiniz. Ve insan oğlu haça gerilmek üzere ele verilecektir. Ve İsa'yı hile ile tutup öldürmeyi aralarında öğütleştiler.» Matta: 26, 1-2-4.

«İki gün sonra Fısıh ve hamursuz bayramı olacaktı, baş kâhinler ve yazıcılar hile ile onu nasıl tutup öldüreceklerini araştırıyorlardı.» Markos: 14, 1-2.

«Fakat haftanın ilk gününde seher vakti, kadınlar hazırlamış oldukları baharları getirerek kabre geldiler. Taşı kabirden yuvarlanmış buldular. Ve içeri girip Rab İsa'nın cesedini bulamadılar.» Luka: 14, 1-3.

Bu mevzu ile ilgili olarak bkz. İncil:
Matta: 27, 1-4, Matta: 28, 1-6.
Markos: 15, 1-2, Markos: 16-6.
Luka: 22, 1-4, Luka: 24, 1-6.
Yuhanna: 13, 1-3. v.b.

(11) O adam Yahudilerin İsa (s.a.) ın nezdinde bulundurduğu bir casustu. «Celâleyn».

(Devamı var)

DÖRT MEZHEBE GÖRE NAMAZ

— XII —

Niyetin Telâffuzunun Hükmü – Edaya Veya Kazaya Niyet –

Lütfi ŞENEL
Yüksek İslâm Enstitüsü
Mezhepler Tarihi Öğretmeni

Niyeti dille söylemek sünnettir. Meselâ: Dille öğlenin farzını kılıyorum demek gibi. Çünkü böyle söylemek kalbi uyarmak için lüzumludur. Şayet öğle namazına kalbiyle niyet eder ve fakat dili bunu aşar ve diliyle ikindi namazını kılmaya niyet ettim derse bunda bir mahzur yoktur. Çünkü biliyoruz ki muteber olan niyet kalb ile olan niyettir. Sadece dil ile söylemekle niyet olmaz. O sadece kalbin uyarılmasına yardımcıdır. Madem ki kalbin niyeti sahihtir, dilin hata etmesinin zararı yoktur. **Bu hükümde Şafiiler ve Hanbeliler müttefiktirler. Ama Malikiler ve Hanefiler şöyle diyorlar:**

— Niyetin namaz için telâffuz edilmesi meşrû değildir. Ancak namaz kılan vesveseli olursa olur. Malikiler, vesveseli olmayanlar için niyetin ilk telâffuzuna muhaliftirler. Vesveseli olanlar için telâffuz menduptur, derler. Hanefiler ise, niyetin telâffuzu bid'attir ve vesveseyi defetmek için güzel bir şeydir, derler.

—o—

EDA VE KAZAYA NİYET:

Namaz kılanın edaya ve kazaya niyet etmesine lüzum yoktur. Meselâ bir kimse öğle namazını vaktinde kılarsa onun namazın edasına niyet etmesine lüzum yoktur. Böyle bir kimse vakti çıktıktan sonra namazı kılarsa, onun kazasına niyet etmesine de lüzum yoktur. Eğer o kimse namaza yalnız kalbiyle niyet ederse veya kalble niyetiyle birlikte diliyle de söylerse, namazı niyeti ile mutabık olursa namazı sahih olur. Eğer kıldığı namazı niyetine uymazsa, meselâ: Öğle namazının edasına niyet edip te sonra vaktin çıkmış olması gibi, ve vaktin çıktığı bilinerek muhalefet edilirse namaz bâtıl olur. Çünkü açıkça bununla oynamış oluyor. Ama vaktin çıktığını bilmeden niyet eder ve kılarsa namazı sahih olur.

Bir kimse, akşam namazını dört rek'at veya yatsı namazını beş rek'at kılmaya niyet ederse, hataen bile olsa namazı batıl olur.

Bu Şafiilerin ve Hanbelilerin reyidir.

Hanefiler şöyle diyorlar: **Bir kimse öğle namazına beş rek'at veya üç rek'at olarak niyet etse, dördüncü rek'atın başında oturur, sonra da namazdan çıkarsa o ona kâfidir. Beş rek'atlık niyeti ilga olmuş olur.**

Malikiler ise: **Kasten olmadıkça namazı batıl olmaz. Öğle namazına hataen beş rek'at olarak niyet etse bile namazı sahih olur.**

—o—

FARZ OLMAYAN NAMAZLARDA NİYETİN HÜKMÜ ve KEYFİYETİ:

Bu hususta mezheplerin görüşleri şöyledir:

Hanefilere Göre: **Nafile namazın tayini şart değildir. Namazın Sünnet olması veya olmaması müsavidir. Belki mutlak olarak namaza niyet etmesi kâfidir. Ancak Peygamber Efendimize tâbi olarak kılınan namaza niyet etmek, sünnetleri içine almalıdır. Teravih namazının tamamını içine alan Teravih namazına niyet etmek gibi. Veya vakit sünnetleri, gece namazları gibi. Bir kimse cemaatla namaz kılan bir gurup bulur veya görürse ve onların teravih namazını mı yoksa farz namazı mı kıldıklarını bilmiyorsa ve o kimse onlarla namaz kılmak isterse farz namaza niyet eder. Eğer onların farz kıldığı anlaşılırsa o niyet kâfidir. Eğer onların teravih kıldığı anlaşılırsa namazı kesilir ve namazı nafile yerine geçer.**

Hanbeliler Şöyle Diyorlar: **Değişmez sünnetlerin tayini şart değildir. Öğlenin sünnetine veya ikindinin sünnetine niyet etmek gibi. Sünnet olan teravihin tayini şarttır. Ama mutlak nafileler de nafileyi tayin için niyet etmeye lüzum yoktur. Mutlak olarak namaza niyet etmek kâfidir.**

Şafiiler Şöyle Diyorlar: **Nafile namaz, muayyen bir vaktin namazı olursa, değişmeyen, sabit sünnetler gibi ve kuşluk namazı; yahut muayyen vakti olmayan bir namaz olur fakat, onu kılmaya sebep bulunursa, yağmur yağması için kılınan namaz gibi, veya mutlak bir nafile olur ve eğer onun muayyen vakti veya sebebi bulunursa onun tayinini kastetmesi lâzımdır. Meselâ öğlenin sünnetine niyet etmek gibi. Keza onlardan öncekine veya sonrakine niyet etmek gibi. Kasıt ve tekbirin, tekbirin cüzlerinden bir cüze yakın olmasının lâzım geldiği gibi. Bundan maksat mukarene ve hazır oluşun bilinmesidir. Bu hususun misalini farz namaza niyette takdim etmiştik. Nefile namazda, o namazın nafile oluşuna niyet lâzım gelmez. Belki o müstehap olur. Ama mutlak bir nafile olursa, tekbirin cüzlerinden bir cüz de dille namaza mutlak kast kâfi olur. Onda tayin gerekmez. Nafile oluşuna da niyet yoktur. Bütün mutlak nafile namazlar buna dahildir. Bütün nafile namazlar için sebep vardır. Fakat diğerleri bundan ayrıdır. Tehiyyatü'l Mescid gibi. O sünnettir. Onun sebebi de mescide girmektir. Fakat o mescidin içinde hasıl olur. Yani o namaz bir kimsenin mescide girmesinden sonra vazedilir.**

Malikiler Şöyle Diyorlar: **Farz kılınmış namazın dışında kalan namazlar, şayet sünnet-i müekkede olurlarsa ki onlar; Vitir namazı, iki bayram namazı ve istiska namazı gibi Vitir namazına veya bayram namazına niyet etmek gibi, niyet için onların tayini lâzım gelir. Eğer bunların haricinde, fecr namazı gibi ragibe namaz olursa keza onda da tayin etmek şart olur. Fecr namazına niyet şarttır. Ama revatip duha (kuşluk), teravih ve tehecüd namazları gibi mendup namazlar olursa, bunlarda mutlak olarak namaza niyet etmek kâfidir. Tayini şart değildir. Onların tayini için vakitlerinde kılmak kâfidir.**

Gelecek Sayıda:
NAMAZDA NİYETİN VAKTİ

OKUYUCU SUALLERİNE CEVAPLAR

● DİYARBAKIR'dan Muhterem A. Kadir Güler : Süâliniz biraz karışık olmakla beraber herhalde şunu demek istiyorsunuz:

1 — «Bizim buralarda şu şekilde bir alış-veriş olmaktadır: Meselâ kışın Ahmet, Ali'ye gelerek yazın kendisine verilmek üzere bir ölçek buğday bedeli olan 13 lirayı vermekte ve yaz gelince de bedelini verdiği bir ölçek buğdayı Ali'den teslim almaktadır. Halbuki, kışın 13 L. vererek daha önceden almış bulunduğu o bir ölçek buğdayın yazınki fiatı 28 liradır. Bu türlü bir alış-veriş dinimizde haram değil midir?»

CEVAP 1 — Bahsettiğiniz alış-veriş şekli, şartlarına tam uyularak yapıldığı takdirde câizdir ve FIKIH'da SELEM adını alır. SELEM (veya SELEF): «Zimmette, sıfat ve mahiyeti ma'lum olarak bulunan bir nesneyi peşin para ile satmaktır.» Kitap (Kur'an-ı Kerim) ve Sünnetle sâbittir. Şöyle ki:

İbn-i Abbas (R.A.) şöyle demiştir: «Allah'ın (c.c.), SELEM'i câiz kıldığına ve Kitabında bu mevzûda en uzun bir ayet inzâl ettiğine şehâdet ederim.» İ. Abbas bundan sonra şu âyeti okudu: «Ey îman edenler! Muayyen bir vâde ile birbirinize borçlandığınız zaman, onu yazın (senet yapın).»

(Bakara: 282 âyetten)

Sünnetteki deliline gelince, Rasûlüllahın şu sözüdür: «Sizden her kim selem yaparsa, ma'lum bir tartı, ma'lum bir ölçü üzerine belli bir vakte kadar yapsın» (el ihtiyar 2/34).

Şimdi bu mevzûyu biraz açıklıyalım. Sıfatı değişmiyen ve miktârı belirtilen her şeyde SELEM câiz olur. Meselâ, alıcı satıcıya: On kile buğdayı 1500 liraya aldım deyip, satıcı da bunu kabul ederse selem olmuş olur. Ancak, selemin câiz olabilmesi için bazı şartlar vardır; şöyle ki:

1. Selem yapılan malın cinsi (buğday, arpa, yumurta vs... olduğu) belirtilmelidir.

2. Miktârı ta'yin olunmalıdır (Ölçek ise kaç ölçek, tartı ile ise kaç kilo, metre ile ise kaç metre veya sayı (adet) hesabıyla ise kaç tane olduğu belli edilmelidir).

3. Belirtilen cinsin, çeşidi ta'yin olunmalıdır (Buğday ise ne çeşit bir buğday, yumurta ise ne yumurtası veya kumaş ise ne kumaşı olduğu).

4. Sıfatı belirtilmelidir (Yani: malın en iyi, orta veya âdi olduğu).

5. Verilecek para, selem yapılan yer, selem müddeti ta'yin ve tesbit olunmalıdır.

● Selem işi, yukarıda belirtilen şartlar içerisinde bir mecliste konuşulur ve malın bedeli hemen o anda ve meclis huzurunda verilir. Yoksa, para, selem akdinin yapıldığı anda, yerde ve mecliste hemen verilmezse câiz olmaz.

● Ölçülebilen, tartılabilen veya sayı hesabı ile satılabilen şeylerde ancak selem olur. Hayvanlarda, deri, paça gibi hayvan a'zâlarında, kilo veya ton hesabı olmaksızın yüke itibâr edilerek odunlarda, bağ ve yoncada selem câiz olmaz.

● Selem edilen madde, selem akdinin yapıldığı andan, teslim alınma zamanına kadar piyasada kalan, bozulmıyan nesnelerden olması lâzımdır. Meselâ, karpuzun bulunduğu bir mevsimde selem akdi (anlaşması) yapılıp da, ta'yin olunan zaman mûcibince bir ay sonra karpuz alınacağında, cinsi, evsâfı ve tartısı belirtilen karpuzun zimmette bulunması lâzımdır.

● Selem edilmiş bir mala başkasını ortak yapmak veya onu bir başkasına devretmek câiz değildir.

● Elbise ve kumaşlarda, uzunluk, genişlik, incelik veya kalınlık belirtilmek şartıyla selem câizdir.

● Mücevherât ve boncuklarda selem câiz olmaz.

● Muayyen ve değişmiyen bir kalıp şart koşularak kerpiç ve kiremitlerde selem câizdir.

Bâki selâm ve muvaffakiyetler...

İslâmın İlk Emri
OKU

ÖZÜR

Mecmuamız, ilgililerin imtihanları olması sebebiyle, Temmuz ayında çıkmamıştır. Muhterem okuyucularımızdan özür dileriz.

İslâmın İlk Emri
OKU

İslâm'a Karşı Yobazlık

- III -

Hasan BAĞCI

İslâmî hareketin dışında oluşun ve bir sistem olarak İslâmiyeti reddedişin güzel bir nümûnesini veren Sayın Atsız, makâlesinde :

«...**Bazı müteassıp ümmetçiler, Türkçülüğe tahammül edemiyorlar. Bütün Müslümanları birleştirip tek devlet haline getirmek hülyası ardındalar. Daha Araplar'ın kendi aralarında bile birleşemediği gözlerine çarpmıyor da ayrı tarihî oluşmaların sonucu olan, soy ve kültür bakımından birbirine hiç benzemeyen koca koca milletleri birleştirmeye çabalıyorlar. Tıpkı Komünistlerin dünyayı tek devlet haline getirmek hayalleri gibi... Bu bakımdan bunlara Yeşil Komünistler diyen mebusa yerden göğe kadar hak veriyoruz.**» diyor.

Herkes bilmektedir ki, İslâm, ırk ve renklere bir hudut tanımadığı gibi, iklim sınırlarını da tanımaz. Çünkü, bütün dünya, yalnız Allahındır. Allah da dünyayı ve içindekileri insan için yaratmıştır... «**Rabbin, meleklere, ben yeryüzünde bir halife var edeceğim, demiştir**»... Beşer cinsinin her ferdi de şu yeryüzünün imarı, çalıştırılması ve gizli hazinelerinin bulunması için vazifelidir. Yani bütün insanlar yeryüzünü imar etmek, çalıştırmak ve hazinelerinden faydalanmak bakımından Allah'ın birer halifesidir. Bütün insanlar kardeştir. Birbirlerine merhamet etmedikçe ve iyi işler hususunda yardımlaşmadıkça Allah'ın rahmetini kazanamazlar. Rasûlüllah (s.a.) de hiçbir cins ve milliyet farkı gözetmeksizin ve hattâ müslümanları bile tahsis etmeksizin buyurur ki: «**Yeryüzündekilere merhamet ediniz ki, gökteki de size rahmet etsin.**»

Bunun içindir ki, İslâm düşünüşünde sömürgecilik harbinin yeri yoktur. Çünkü: İslâm örfünde bütün beşeriyyet, tek ümmettir!... Böyle olunca da bir cinsi diğer bir cins veya bir vatanı diğer bir vatan hesabına çalıştırmak manası da çıkarılamaz. Zira bu düşünüş, İslâmî kurallar muvacehesinde gülünç ve çirkindir.

İslâm, üzerinde milliyetçilikle yuğrulmuş vatan mefhumunun temerküz ettiği coğrafî ve ırkçılık manialarını kaldırırken, mutlak surette vatan mefhumunu ibtal etmez. O, en güzel manada vatan fikrini korur... O fikir ki; birlik, kardeşlik, yardımlaşma ve nizamlı bir hayatın tâ kendisidir... O fikir ki; vatanın, bir toprak parçası değil, şuurdan bir nebze ve insanların toplu halde üzerinde görüşüp anlaştığı müşterek değerdir...

Bu fikrin gölgesinde her ırka, her cinse ve her toprak parçasına mensup olan insanlar toplanır... Ki bunlar, tek vatanın çocuklarıdır. Allah uğrunda samimî kardeştirler... Ve kendilerinin yahut bütün beşeriyetin hayrına olan şeylerde yardımlaşırlar... İşte bu fikir; İslâm'ın tâ kendisidir!.. «**Şüphesiz, mü'minler biribiriyle kardeştirler...**», «**Mü'min, mü'mine karşı birbirine kaynaşan bir bina gibidir...**», «**Merhamet ve sevgide müslümanlar, bir vücûda benzerler. Vücûdun herhangi bir âzâsı ağrıdığı zaman bütün vücût onun ızdırabını çeker...**»

Burada izah etmeye çalıştığımız İslâm fikri, en güzel anlamıyle vatan mefhumunun yerini tutar. O mefhumda, bir toprak parçası için diğer bir toprak parçasını veya bir topluluk hesabına diğer bir topluluğu çalıştırma ve onlara tahakküm etme aşkı hiç bir zaman filiz bile veremez!... Böyle bir mefhumun tesiriyle yeşeren tek filiz, İslâm'ın gölgesi altında bulunan her arazi parçasının bütün müslümanlara ait bir vatan parçası olduğu fikridir... Yeryüzündeki her müslüman da bütün müslümanların bir vatandaşıdır. Şüphesizdir ki, bir mefkûre üzerindeki izdiham, ferdi menfaatler hususundaki izdihamın doğurduğu şerri meydana getirmez. Yani her hangi bir fikri yaymak hususundaki rağbet, sömürgecilik ismi verilen tahakküm nüfûzunu yayma rağbetinin doğurduğu kötülüğü doğurmaz!..

İşte bütün bunlara karşı; yüzde yüz yerli, yüzde yüz millî bir doktrin istemek ve onun ruhunda; her şey Türk milleti için, her şey Türk'e doğru ve her şey Türk'e göre diye ortaya koyduktan sonra İslâmî hareketin müntesiplerine «Yeşil Komünistler» diyen bir meb'usa alkış tutmak ve yerden göğe kadar hak vermek İslâm nizamına, anlayışına ve zihniyetine karşı çıkıldığını itiraftan başka ne mânâ taşır?!..

⁂

Tenkidini mûcip (!) ifâdemizde «...**Ziya Gökalp'ın, İslâm'ın içinden değil, sadece İslâm'ın yerini almak üzere icad ettiği «Türkçülük» yolunda ne büyük bir Yahudi himâyesi göreceğinden veya Yahudilere ne zengin bir istismar sahası açtığından gâfil bulunduğunu...**» denildiği halde, Sayın edib Atsız, Türkçülüğe Yahudi patentini yakıştırdığımızı iddia ediyor. Bilmem ki hangi îcaza dayanarak bunu böyle anlamıştır?!.. Maamafih bilhassa bu meselede onu ma'zur görüyor ve geçkin yaşlılığına hamlediyorum.

⁂

Ziya Gökalp'ın hatâsıyle, daha uykudan gözünü açmadan, «Gözlerimi kaparım, vazifemi yaparım.» diyen topluluğun ninnileriyle uyuyan bu akım sâliklerinin fikirlerini çürütecek mâhiyette gördüğümüz Üstad N. Fazıl Kısakürek'in bir yazısını önemine binâen buraya aynen alıyor ve yazımızı bitiriyoruz:

«**Tek hırsı, Kur'an'da Allah'ın lânetlediği Yahudinin hıncını almak ve şevketli İslâm temsilcisi Türk'ü bu bakımdan yıkmak olan korkunç seciye, elbette ki onu devirmeye doğru her harekete kredi açacak ve her türlü yardım (plâsman) ını yapacaktı. Nitekim bu (plâsman) ın en büyüğü, Ziya Gökalp'e sistemini hem ucuz tarafından, hem de tahrifçilik yoliyle kaptıran Yahudi filozof Emil Durkaym) dır. Ondan sonra da aynı dâva etrafında yükseltilen vecd seslerinde (Yeni Turan - Halide Edip) ve kurulan teşekküllerde (Türk Ocağı), çoğu Türklükle alâkasız ve Anadolu mayası dışında tipler vardır. Süleyman Nazif'in şu (espri) si ne kadar yerindedir:**

«**— (Ci, cı, cu), Türkçede meslek edatlarıdır. Kahveci, arabacı, sabuncu gibi... Nasıl; kahveci kahve, arabacı araba, sabuncu da sabun demek değilse Türkçülerin de çoğu Türk değildir!**»

Türkçülük vecdinde Halide Edip Adıvar gibi bir Yahudi dönmesinin san'at önderliğine kalkışması ve her biri Türk sınırları dışına bağlı ve yabancı kültürlü (çoğu Moskof kültüründen) şahısların dâvaya üşüşmesi her şeyi izaha yeter.»

GENÇ KALEMLER

Şuursuz Müslüman

Hasan KAYA
İmam-Hatip — Diyarbakır

Şuursuz müslüman deyince; Şu yalnız nüfus cüzdanlarında «Dini: İslâm» yazılı, mezhebini bilmeyen, dini afyon, din adamını kazma dişli bir öcü olarak tasavvur edenlerden bahsetmiyeceğim.

Bunlar, yeri geldikçe namazını kılan, belki de hiç bir vakit namazını geçirmiyen, üstelik hac farizesini de defalarca yapan şuursuz müslümanlardır... «Nasıl, böyleleri sözde müslüman olur mu?» diyeceksiniz. Olur... Hem de ancak bu kadar olur.

Müslümanlık yalnız namaz kılmak değildir. Müslümanlık, yalnız üç-beş bin lira biriktirip hacca gitmek değildir. Müslümanlık, kendinden başka herkese, hattâ dinine yapılan zulüm ve hakareti hoş görüp kendi kabuğuna bürünmek, bir köşeye çekilip seyretmek değildir. Müslümanlık, ezilen, zulme uğrayan din kardeşini, çekilip te perde arkasında seyretmek, küfrün karşısında «gık» bile dememek dini değildir. Müslümanlık, şimdiki şu gençliğin rezaletini kendi akışına bırakıp kendisi bir köşede Huu çekerken, torunu veya oğlu da «Hoo» amca diyenlerin dini değildir... İşte bunlar şuursuz müslümanlar...

Müslümanlık; kendisi namaz kıldığı gibi, etrafında bulunan çocuk ve torunlarına da ayni kudsî görevi aşılama ve sevdirme dinidir... Müslümanlık, konu komşu, hısım akraba, eş ve dosttan yoksul kalan kimselerin karınlarını doyurduktan sonra, biriktirmiş olduğu parasıyla hac farizasını ifa etme dinidir... Müslümanlık, dinine, din adamlarına, ilâ-yı kelimetullah için çalışanlara, bir zulüm veya hakaret yapıldığında, veya yapılmak istendiğinde, elinde olan bütün imkânlarını kullanarak, bu uğurda eliyle, diliyle, malıyla, canıyla harekete geçme dinidir... Müslümanlık, «Birimiz, binimiz için; Binimiz birimiz için» diyenlerin dinidir... Müslümanlık, «Haksızlık karşısında susan, dilsiz şeytandır» hadisi şerifinin emrine uyanların dinidir... Müslümanlık, ilk önce kendi aile efradından başlıyarak, sonra bulunduğu cemiyetin gençlerinin dinlerini, imanlarını takviye etmeye çalışmaktır...

Ey Müslüman!.. Allah için olsun, U y a n !.. Şuursuz olma. Vazifeni bil. Söyle; Ne zaman uyanacaksın?.. Kızılların tokmakları mı seni uyaracak? Yoksa siyonistin veya faşistin tokmakları mı?. Bu şuursuzluğunda, bu duygusuzluğunda devam edersen, bilmiş ol ki istikbal fecâatle doludur...

İslâmı her yönüyle yaşıyalım. Yoksa şuursuz müslüman olmaktan kurtulamayız... Soruyorum sana: Yeni nesil günden güne ifsad edilmeye çalışılırken; sen ne yapıyorsun??? Yalnız beş vakit namazını kılmakla mı iktifa ediyorsun? Sözlerime sakın kızma.. Namaz kıldığın için seni ittiham etmiyorum. Namaz ile beraber diğer vecibeleri de yerine getirmediğin için kızıyorum... Farkında isen, namaz kılmayıp ta müslüman geçinenlere hiç seslenmiyorum. Çünkü sen uyanmazsan, Onlar asırlarca yatar da yine uyanmazlar... Müslüman anne ve babalar! Şuurlu olunuz şuurlu... Sizler başınızı seccadeden kaldırmadan ibadet ederken; oğlunuzu veya kızınızı «ne yapalım, zamanın icabıdır» diye başıboş terketmeyin... Düşünün bir kere; kendi istediğiniz bir kalıpta yuğuramadığınız bir evlâdınızı yarın kendi yerinize terk edip gideceksiniz...

Müslüman baba!.. Sen câmide başına geçirmiş olduğun takkenin üzerine bir de sarık sararak namaz kılarken; oğlun rezâlet yuvalarında gençliğini yitirip tüketiyor!..

Müslüman anne!.. Sen beyaz eşarbının içerisinde bir odada göz yaşları ile ALLAHA yalvarırken... diğer odada kızın veya oğlun, caz plâğıyla, kendinden geçmiş vaziyette... Sen pür tesettür bir vaziyette çarşıya çıkarken, yürüyen o mini etekli kızın veya torununun durumu yürekler acısı...

Müslümanlar!.. Bunlardan mes'ûl olmadığınızı mı zannediyorsunuz? Unutmayınız ki; bugünün küçükleri yarının büyükleridir. Düşünün bir defa... Bugünkü abdestli, namazlı, Allah'dan korkan sizlerin yerine kimleri terk edip gideceksiniz? Babasının sarığı, anasının eşarbı ile alay eden, dini, modası geçmiş bir şey olarak kabul eden, ahlâktan yoksun, torunlarınızı mı? Yarın bu uyuşukluğunuzdan dolayı huzur-u ilâhide mes'ûl olmayacağınızı mı zannediyorsunuz? Bilmiş olalım ki herkes kapısının önünü temizlerse, koca şehir ter temiz olur. Herkes kendi maiyyetindekileri eğitse, bütün memleket süt liman olur...

Şuursuz müslüman!.. Yalnız hataların bunlar mıdır sanki? Dinine, mukaddesatına saldıran neşriyâtı bir imzanla dahi protesto etmezsin. Üstelik alır okursun ve bilmiyerek desteklersin... Çoluğunu, çocuğunu çırıl çıplak olarak halkın şehevî nazarlarını peşkeş çekmek isteyenlere bir protesto mektubu yazmazsın... Sırf rızay-i ilâhî için küfrün karşısına dikilen kardeşlerimiz ezilir, zulme uğrar, sen bunlardan bihaber kalırsın. Çünkü şuurlu müslüman değilsin... Bulunduğun kentte, binlerce fuhuş, ahlâksızlık yuvası olduğu halde, sen imanlı gençleri bir araya getirip doğruyu, iyiyi hakikati anlatacak bir salon tedarik etme zahmetine dahi katlanmazsın.

Bu mu islâm?. Bu mu islâmî şuur?. Peygamber efendimiz, «Gördüğünüz kötülüğü elinizle, eğer gücünüz yetmezse dilinizle menetmeye çalışın... Eğer buna da gücünüz yetmezse, kalbinizle buğzedin ki; bu îmânın en zaifidir» buyuruyor. Bu hadisi şerifin emrine ne dereceye kadar uyuyorsun?.. İslâm dini, efdal amelin CİHAD olduğunu bildirirken, sen niye umursamıyorsun?..

Müslüman!.. Şuursuz ve sözde müslüman olmaktan kurtul, hakikî müslüman ol... Hakiki müslüman olmak için ise, İslâmı bir cüz olarak değil, bir Küll olarak kabul et. Ve tatbike çalış... Üzerine düşen her görevi hakkıyla yap...

Şanlı Bayrağımıza

Eş almışsın ayyıldızı yanına,
Boyanmışsın şehitlerin kanına,
Yoldaş sensin her devrin sultanına,
Selâm sana ayyıldızlı bayrağım.

Ordunun önünde dikilen sensin,
Kalenin burcuna çekilen sensin,
Şehidin üstüne açılan sensin,
Selâm sana ayyıldızlı bayrağım.

Nazlı hilâl yaşayacak günün var,
Şanlı mazin hem de büyük ünün var,
Yedi iklim dört kıtada şanın var,
Selâm sana ayyıldızlı bayrağım.

Ahmet Yılmaz SAKA
İ. H. Okulu — Gümüşhane

Şehitler Diyarı Canım Türkiyem

İslâmın nuruyla bahtiyar kalan,
Kıt'alar fetheden, şerefler salan,
Dünya kocadıkça pâyidar olan,
Fâtihler diyarı, şanlı Türkiyem.

Gömmek istediler, seni tarihe,
Kılıç kuşattılar, Yavuz, Fâtih'e,
Destanlar yazdılar, nice tarihe,
Hakanlar diyarı, gâzi Türkiyem.

Şafakta diniyor, semâ ve yerler,
Ezanlar okunur, mâbetler çınlar,
Minareler coşar, sahrâlar inler,
İslâm'ın hisârı, yeşil Türkiyem.

Bağında Bülbüller, Nedîm'i sorar,
Sakarya hasrettir, Yûnus'u arar,
Mevlânâ'nın aşkı, gönüller yakar,
Âkif'in diyârı, coşkun Türkiyem.

Al kanla boyanmış, dağ ve taşları,
Kırda pınar olmuş, anne yaşları,
Cennet bahçesinde, şehit kuşları,
Şehitler diyarı, yaslı Türkiyem.

Rıza TOZLU
İ. H. O. — Gümüşhane

Rahat ve huzura giden yol

Dünya rahatlığına, âhiret huzuruna giden yol İslâm yoludur.

Milletler fende, ilimde, teknikte ne kadar ilerlemiş olurlarsa olsunlar; bu dünyada huzur içerisinde olamadıkları gibi; öbür dünyada da rahat edemeyeceklerdir. Dünyada ilk sırayı teşkil eden Amerika, bir taraftan Ay'a füzeler fırlatırken; ;diğer taraftan zencilerin bir kısım haklarını çiğnediği için, ülke huzursuzluk içerisinde kaynamaktadır. Rahat ve huzuru zenginlikte arayan bütün ulusların hazin manzarası aynen böyledir.

Huzur ve rahatı zenginlikte arayan uluslar bir dağın tepesinde hazinesiyle birlikte şehre inmek isteyen kişi gibidirler. Bu kişinin şehre (rahata) inmesi için para değil, yol lâzımdır. İşte bu yol İslâmdır. Ulus olsun, fert olsun, rahat ve huzura kavuşmak isterse bu yola girmesi lâzımdır. Bu yolun sonu hem dünya rahatına, hem de âhiret huzuruna gider.

Zamanın akışı da bu görüşü ispatlamaktadır.

Sait DİZEN
İ. H. O. — Samsun

Tekrar Birleşmeliyiz

Bir milletin millet olarak varlığını devam ettirip, medeniyet alanında ilerleyebilmesi ve önüne çıkan çeşitli engelleri bertaraf edebilmesinde en önemli faktörlerden birisi de birbirlerine kopmaz bağlarla sımsıkı bağlanıp bu birlik ve beraberliği devam ettirmeleridir. Birliğini yitiren bir millet zamanla her şeyini yitirir.

Milleti din, dil, kültür birliği gibi bir takım bağlar birbirine sıkı bir şekilde bağlar. Fertler arasındaki bu bağları kesip attığımız zaman o millet ipi kopan tesbih gibi birbirine karışır ve dağılır. Bu sebeptendir ki, bir millet, düşmanı diğer bir milleti yıkmak istediği zaman evvelâ o milleti birbirine bağlayan bağları imhaya çalışır. Koskoca Osmanlı İmparatorluğu da bu yolla yıkılmadı mı?

Üç kıtada at oynatan dev imparatorluk... Akdeniz bir Osmanlı gölü haline gelmiş, Türk atları Viyana kapıları önünde kişniyordu. Avrupa'dan Anadolu'ya bir sel akıyor. Bu insan selini meydana getiren sadece bir millet değil, varı ile, yoğu ile, genci ve ihtiyarı ile bütün Avrupa. Bu seli göğüslerini sed yapmak suretiyle durduran Türk milleti. Zaferler üzerine zaferler kazanıyordu. Bu iman seddine kim hücum ettiyse kayalara çarpan su kitlesi gibi parçalanmıştır.

Düşmanlarımız bakıyorlar ki bu eşsiz milleti silâh kuvvetiyle mağlûp etmek mümkün değil!. Zira teker teker savaştılar olmadı, hep beraber saldırdılar yine olmadı. Bu defa Türk milletini içten parçalama yolunu tuttular. Memleketimizi içten bozmak için ellerinden geleni yaptılar. Yetiştirdikleri gizli ajanların devletten, yüksek memurluklar almalarını sağladılar. İşte düşmanlarımız bu metodları sayesindedir ki yavaş yavaş emellerini tahakkuk ettirmeğe başladılar. Bu durumun başlamasından sonra devlet idaresinde, orduda, maliyede çeşitli bozukluklar zuhur etmeğe başladı. Sözün kısası düzen bir daha eski olğunluğuna erişemedi. Durum gitgide kötüleşerek 600 yıldan fazla hükümran olan Osmanlı İmparatorluğu tarihe karıştı.

Durum bugün değişmiş değildir. Anavatanımız bugün de elimizden alınmak isteniyor. Düşmanlarımız Türk'ün son öz vatanını da elinden alarak Türk adını yeryüzünden silmek için her çareye baş vurmaktadırlar. Bunların en büyük hedefi yukarıda da temas ettiğimiz gibi aramızı bozmak ve bizi parçalamaktır. Zira parça parça yutmak tüm yutmaktan daha kolaydır. Zira bizi birbirimize düşürünce aramızda daha iyi tutunurlar. İşte ilim ve irfan yuvası üniversitelerimizi bozmaları, işçilerle patronların aralarını açmağa çalışmaları, gayri ahlâkî neşriyatı çoğaltmaları hep bu yüzdendir. Şurasını kat'i olarak bilmeliyiz ki, bunlar İslâmı ezmek, yok etmek için yapılan fakat başarılamıyan Haçlı Seferlerinin başka bir usülle devam ettirilmesidir.

Bu durumda bizlere düşen vazife, birbirimize sımsıkı bağlanmamızdır. Kuvvetli ve kopmaz bağlarla birbirimize bağlandığımız zaman hiç şüphe yok ki bütün şer kuvvetler karşımızda tesirsiz kalacaktır. Din, vatan ve millet düşmanlarını, ancak milletçe birleşmekle imha edebiliriz. İdeallerimizi gerçekleştirebilmek için her şeyden önce birlik ve veraberliğe muhtacız.

Mustafa KART
İ. H. O.

Hazırlayan :

Hasan BAĞCI

Osmaniye İ. H. O. Mes. D. Öğr.

Bunları

● Pâdişah Abdülâziz'in gafletinden faydalanarak kurulan Robert Kollegè'in arsasını Amerika'lı idealist papaz Hamlen'e satmak suretiyle Okulun inşâsına bizzat yardımcı olan Ahmed Vefik Paşanın vasiyeti hilâfına, vatanperver Abdülhamid'in, Paşayı Eyüb'teki aile kabristanına gömülmesine müsaade etmeyerek O'nu Protestanlara sattığı arazinin hemen önünde (Kıyâmete kadar Protestanların çan seslerini işitmesini te'min gâyesiyle) gömdürdüğünü...

● 1300 küsûr sene evvel dünyada harb hukuku diye bir şey yok iken, İslâmiyetin gerek ecnebî devletlerle ve gerekse ecnebî ferdlerle Müslümanlar arasında cereyan edecek münâsebetleri, hukukî bir tarzda tanzim ve tesbit ettiğini...

● Brigitte Bardot isimli bir sinema yıldızının:

«...**Son ve kat'i söz daima erkeğindir. Gerçi devrimizde kadın, erkekle aynı haklara sahip olması isteniyor ama, erkek ne de olsa erkektir.**» dediğini...

● İstanbul'un Fâtihi olan Sultan Mehmed II'nin, Peygamberimizin övdüğü hükümdarın hocası Ak Şemsüddin'e mektup yazarak tac ve tahtını terk edip kendisine mürid olmak dileğinde bulunduğunu...

● Bazı nasibsizlerin cesâretsiz diye bizlere takdim ettikleri Sultan Abdülhamid Hân'ın, Paris sahnelerinden Peygamberimizi tezyif edici mahiyette olan bir piyesi kaldırdıktan sonra aynı eserin Londra'ya nakli üzerine, İngilizlerin :

«**Orası Fransa'dır, burası İngiltere... Fransa'da hürriyetin hududu işte o kadardır.**» şeklindeki sözlerine karşı Pâdişahın:

«**Âlem-i İslâm'a beyannâme neşredeceğim, İngilizler Peygamberimizi tezyif ediyorlar diye!...**» demek suretiyle İngiliz gururunu iflâs ettirici bir netice ile sona eren muazzam bir cesâretlilik misâli gösterdiğini...

● Üçüncü Sultan Mustafa'nın, Reisü'l-Küttâb Ömer Vâhid Efendiye, Sadrâzam Yağlıkçı zâde Emin Paşanın (Şuûrunu kaybetmiş bir insan olduğu) nu söylemesi üzerine:

«**— Devletli Pâdişahım! Emin Paşayı dört sene içinde mektupçuluktan riyâsete, riyâsetten vezirlikle nişancılığa çıkardınız. Sonra da dâmat, sadrâzam ve serdar yaptınız. Artık kendisi için divâne olmaktan başka çâre kaldı mı?...**» cevabını aldığını...

● İstanbul'da sık sık çıkan Yeniçeri isyan ve ihtilâllerinde bir saat kadar sadrâzamlık yapan XVII'nci asrın Osmanlı Vezirlerinden Zurnacı Mustafa Paşanın, bu kısa süren sadrâzamlığında tek iş olarak Karagöz Mehmed Ağayı defterdâr yapması üzerine, devrin nüktedanlarından birinin O'nun nasbına ebced hesâbıyle:

«**Çalıcak zurnasını çıktı cebinden Karagöz**» mısraını tarih olarak düşürdüğünü...

● Meşhur Navarin hezimetinde Mora Seraskeri olan İbrahim Paşa'nın, bir gün bir münâsebetle Mısırlı Şâir Nihad Bey'e:

«**— Nihad! Ben unuttuğum şeyleri çok defa abdesthânede hatırlarım! Acaba niçin?**» demesi üzerine, Şâir'in:

«**— Navarin'de aklınız ...a karıştı da ondan...**» diye cevap verdiğini...

● Sonradan vezir olan Âkif Efendinin kaleminden çıkan her müsveddeye Pertev Paşa'nın:

«**— Bana kalırsa... Bana kalırsa...**» diye itiraz etmesinden sonra nihayet dayanamayan Âkif Efendinin, bir gün:

«**— Size kala kala devlet bu hale geldi ya!...**» diyerek meşhur cevabını verdiğini...

Biliyor musunuz?

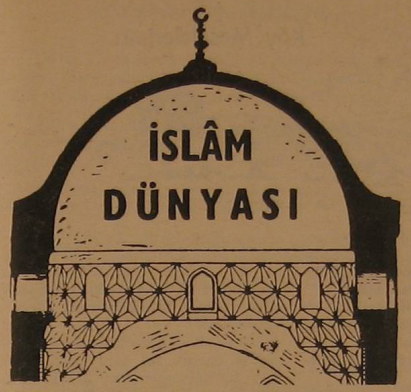

Senegal Cumhuriyeti

(Fr. Sénégal)

Veli ERTAN

Senegal Atlas Okyanusu kıyısında, Moritanya Cumhuriyeti, Mali Cumhuriyeti ve Ginea ile hudut bulunmaktadır.

Yüzölçümü 200.000 kilometrekaredir. Nüfusu 4 milyondur. % 80 i müslümandır.

Memleketin büyük bir kısmı 200 metreden aşağı ovalardan müteşekkildir, kuzey kesimleri daha alçak bir durum göstermektedir. Senegal toprakları Senegal nehri ve kolları tarafından sulanmaktadır. Bu nehir St. Louis civarında Atlas Okyanusuna dökülür.

Başkenti 360.000 nüfuslu Dakar olup, Okyanus sahilinde, Yeşil Burun bölgesindedir. Aşağı Senegal ile Nijer'e giden iki demiryolunun başlangıç noktasındadır. St. Louis'den 260 kilometre mesafede bulunmaktadır. Büyük bankaların ve ticaret şirketlerinin tecemmü ettiği bir şehirdir. Kültür merkezidir, bir üniversitesi vardır ve bir de Fransızlara ait Afrika Enstitüsü bulunmaktadır. Dokumacılığı ve tersaneleriyle tanınmıştır. Harice balık sevkeden bir limandır.

Dakar'ın coğrafi bakımdan çok önemli bir mevkii vardır.

EKONOMİK DURUMU : Toprağı oldukça mümbittir. Yer fıstığı fazla miktarda istihsal olunmaktadır. Pamuk, mısır ve pirinç de mühim bir gelir kaynağı teşkil etmektedir. Hayvancılık da önemlidir.

Senegal, her bakımdan Afrika'daki müslüman memleketleri arasında en ileri gelenlerinden biridir. Terakkiye mütehayyil bir genç cumhuriyettir.

KÜLTÜR DURUMU : İlk ve orta okullara devam eden öğrenci sayısı nüfusuna nisbetle iyidir. 40.000 ni kız olmak üzere okullara devam eden öğrenci sayısı 120.000 dir. İslâm Etütleri Enstitüleri vardır. Bu gibi islâmi müesseselere rağbet fazladır.

TARİHİ DURUMU : Bu memleketin ilk tarihini, Gana'yı ziyaret etmek üzere gelen İbn-i Havkal yazmıştır.

Senegal'de islâmiyet 12. ci yüzyılda yayılmaya başlamıştır.

1854-1865 yılları arasında Berberiler, Aşağı Senegal'i işgal etmişlerdi. Fakat aralarında çıkan anlaşmazlıklar yüzünden memleket içinde huzur kalmamış ve bu durumdan Fransızlar faydalanarak burayı zabdetmişlerdir.

Fransızların politikası, Cezayir'dekinin aynıdır. Zira; burada merabut tarikatını desteklemek suretiyle bu tarikata mensub müslümanlardan faydalanmayı bilmişlerdir. Fakat sonraları İngiliz ve Fransızlar bu memleketi sömürge haline getirmişler, insan gücünü fena bir tarzda kullanmışlardır. Merabutlar hem bi-

(Devamı 26. sayfada)

Batı Afrikanın en büyük Limanı ve Senegalin başkenti DAKAR

Köy Meselelerimiz

İlk netice ve kitap kampanyası

Sayın Okuyucularımız!

Türkiyenin kalkınması köylerimizin bir an evvel kalkınmasına bağlıdır. Köylü kardeşlerimiz çabucak uyanır, köyünde hamlelere girişirse, Türkiye baştanbaşa refah ve saadete erişecektir.

İşte, daima memleketimizin felâhı yolunda hizmet etmeyi gaye edinen mecmuamız, köylü kardeşlerimize faydalı olmayı ümit ederek «Köy Meselelerimiz» sütununu açtık. Okuyucularımızın bu meseleye gösterdikleri alâka bizi çok memnun etti. Bu sütunlar için devamlı yazı gelmektedir. Yazıları sıraya koyduk; zamanı gelince yayınlıyacağız.

Bu köşemizde yazılar çıktıkça, bu yazıların neticelerini özet olarak vermiye çalışacağız.

Bugüne kadar çıkan yazılardan anlaşıldığına göre:

Köylerimizin maddi kalkınmasında en önemli faktör manevi teçhizatlanma olacaktır. Çünkü maneviyatı tam olan insan, İslâmın emrettiği şekilde çalışacak, iki gününü biribirine müsavi yapmıyacak; yarın, bugünden daha ileri olmadığı an ziyanda olduğunu idrâk ederek daha azimli çalışacaktır.

Köylü kardeşlerimizi bu yönde yetiştirmek için ilk iş olarak köylerimize kütüphaneler açmak mecburiyetindeyiz. Açılan kütüphanelere de bütün okuyucularımızın candan yardım etmelerini bekleriz.

Her sayımızda kütüphane açılması istenilen köylerimizden birkaçını bildirip açtığımız kitap kampanyasına gerek para, gerekse kitap göndererek katılan okuyucularımızın isimlerini ve yardımlarını açıklıyacağız.

Göndereceğiniz para veya kitap yardımlarınızı mecmuamıza göndereniz. Biz kitapları tasnif ederek köylerimize iletiriz.

Köylerine kütüphane açmak istiyen okuyucularımızdan ikisi:

1 — Abdullah Doğan
Sığracık Köyü - Emirdağ

2 — Ömer Kazova
Dimorta Köyü - (Üzümören), Pazar Bucağı - Turhal

İslâmın İlk Emri
OKU

Anadolu Köylerimizin Durumu

Karabağrından binlerce yiğit fışkırtan Anadolumun yağız toprağı bir ağacı, bir buğdayı neden besleyip büyütemesin? Neden ona, aslımız olan o toprağa kabahati yüklüyor ve «verimsiz» diye nankörlük ediyoruz? Nasıl ki aç insandan bir iş bekliyemezsek; aç topraktan da bir şey bekliyemeyiz. Onu suyla doyurursak emin olun ki o da bizi fazlasıyla doyurmasını bilecektir.

Anadolumuzda en derin kuyu olsa olsa 100 metredir. Köylerimizin ekseriyetinde su çok yakınlardan çıkmaktadır. Velevki derinden çıksın, bugünün tekniğinin yanında yüz metreden filân su çıkarmak çok basit bir iştir. Yeter ki çalışalım; elele verip azmedelim.

İşler tersine, kimi köylerimiz susuzluktan kavrulur gider, kimi köylerimizde de sular boşlara akıp gitmekte, canım sulardan istifade edilememektedir. Bu sulak ovalara arpa, buğday ekilmektedir. Bazı yıllar ise sudan arpa ve buğday ekilemez, ekilse bile su keser ve o verimli toprak bir yıl boş yatmış olur. Halbuki bu verimli topraklara arpa, buğday yerine patates, şeker pancarı gibi suyu seven mahsüller ekilse yüksek bir verim elde edilir. Meselâ: Bir dönüm tarladan ortalama elde edilen kâr 500 liradır. Halbuki patates ektiğimizde bu kâr 10 bin liranın üstündedir.

İşte bu durum Anadolu köylüleri tarafından anlaşılamamış, anlaşılsa bile ihmal edilmiştir.

1 — Köylerimizi en kısa yoldan kalkındırmak istiyorsak, yukarıdaki gibi verimli topraklarımızı değerlendirelim.

2 — Köylerimizin kalkınmasında en önemli rol oynıyacak etmen köy kütüphaneleridir. Köylerimize kütüphane açmak en mühim vazifemizdir.

Köylerimizin ve milletimizin kalkınmasını istiyorsak bu açılan kütüphanelere her türlü yardımı yapmamız icabeder.

Mecmuanızda en büyük dertlerimizden birisi olan köy kalkınması meselesine önem vererek bu konuda yer ayırmanız güzel bir buluş, en büyük bir köy hizmeti... Hatırlıyanlardan Allah razı olsun.

Bugün hakikaten bazı köylerimizde toprağa hakkıyla bakılmıyorsa da kanaatimce güzel ekim yapılan köylerimiz de mevcuttur. Meselâ bizim köy... Her çeşit sebze ve meyve yetişir. Ne yazık ki bunları paraya çevirecek pazar bulmak güç. Pazar bulamayınca ucuzca verip elden çıkarmak mecburiyetine düşüyoruz. Biliyoruz ki her şeyi hükümetten bekliyemeyiz. Ama ne çare! İşte zikrettiğim meseleye çareyi ancak hükümetten bekliyebiliriz. Bize mallarımızı değerlendirecek pazarlar bulsun.

Sonra, hükümetin köylüleri teşvik için elinden gelen gayreti göstermesi lâzımdır. Köylülerden birtakım vergileri düşürmeli, fennî gübre satışında, ziraat aletlerinin tedarikinde... her türlü kolaylığı ve ucuzluğu sağlamalıdır.

Bu kolaylıklar sağlandıktan sonra, geriye kalan çalışmak ta biz köylülere düşmektedir. Elele vererek İslâm kardeşliği dairesinde çalışır ve bu çalışmalarımızda bize rehberlik edecek kitaplar tedarik ederek köylerimize kütüphaneler kurarsak; inşaallah köylerimiz çabucak refah ve saadete kavuşacaktır.

Allah cümlemizi muvaffak etsin!.

İbretli Bir Hikâye

İşittim ki, Mısır'da büyük bir beyin ömür gününe ecel asker götürmüş!.. O parlak yanağındaki güzellik gitmiş, gün sonunda sararan güneşe dönmüş.

Mısırın akıllı kişileri, ecele ilâç olmadığını bildirince halk «Eyvâh! Beyimiz ölecek!» diye dövünüp duduyorlarmış.

Her taht, saltanat zevâle uğrar. Zeval görmiyen bir saltanat varsa, Hüdânın saltanatıdır.

İşittim ki, ömür gününün geceye yaklaştığını gören bey, kesik kesik, titrek titrek bir sesle şöyle demiş:

«Mısır'da benim gibi aziz birisi yoktu. Fakat netice bu olunca, anladım ki ortada bir şey yokmuş! Cihânı yığdım, meyvasını yiyemedim. Şimdi hepsini bıraktım; âciz fakirler gibi gidiyorum.»

Aklı başında olan insan dünyayı kendisi için toplar. Hem yer, hem bağışlar. Bir işe çalış ki, öldükten sonra seninle beraber kala. Çünkü senden geriye kalan senin değildir. Sen yalnız onun hasretini ve kaybolma korkusunu çekersin. Zengin adam, hayatını eriten ölüm döşeğinde can havliyle bir elini uzatır, birini çeker! O zaman söylemeye kudreti olmadığından fikrini sana eliyle anlatmak ister. Yani: «Bir elini lütuf ve ihsan ile uzat; öteki elini de zulümden, hırstan, tama'dan çek!» demek ister.

Arkadaş! Şimdi elinden gelirken iyilik yap! Yoksa yarın kefeni yırtıp elini çıkaramazsın!..

Ay, ülker ve güneş nice zaman parlayacak! sen ise mezar yastığından başını kaldıramıyacaksın!

Şeyh Sa'di (Bostan'dan)

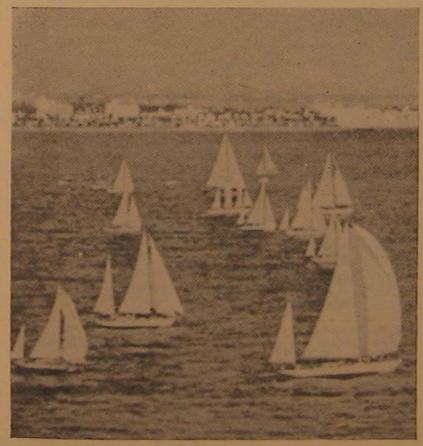

Gecede Efkâr

Dünyayı, siyah örtüsü altında derin uykuya yatıran şu g e c e insana neler ilhâm ediyor!...

Şu karanlık gece, ilâhi nizâma ne kadar da u y m u ş!... O, nice insanı binbir çeşit fiilleriyle bağrına basmış... örtmüş... Şu anda, onun loş kanatları altında nice günahkârlar şenâat işlemekte!... Yırtılan binlerce ismet, işlenen sayısız rezâlet... hep onun örtüsü altında g i z l e n m i ş!... Ve o gece, hakikat sevdâlılarını da bağrına basmış... Hü çeken âşıkın ışkı da, günahkâr fasıkın fıskı da onda demetlenmiş...

G e c e!... O muazzam perdeye herkes bürünüyor! Uryan bile onunla giyimli? Fakat, bir gün bu nizam bozulacak ve herşey BÜYÜK GÜN'ün sahrasında sergilenecek... Aşık da, fâsık da... Çıplaklar kapanmak istiyecekler, yapamıyacaklar... Günahlarını örtmek için perde arıyacaklar, bulamıyacaklar... Açıklar, OĞÜN meydana çıkacak!..

Dünyada, Kur'andan nâmus perdesi dikinenler için korku yok o gün... Onlar, o gün de giyimlidirler... Allahın arşının rahmet ve mağfiret libâsı onlara açılacak o gün...

Şu sarhoş, elindeki haram kabını şu karanlık gecede saklıyabiliyor... Şu günahkâr insan, menfi emelini karanlıkta gerçekleştirebiliyor... Amma yarın?.. Ne yapacak onlar?... Kime ve neyin gölgesine sığınacaklar?...

Dön dünya d ö n!. G E C E N L E G Ü N D Ü Z Ü N L E D Ö N!.. Aşıkınla, fâsıkınla dön!

İnsan... Zalûm ve cehûl olan o da senin sevdana pervâne olup dönsün! Emeller, eceller bir gün son bulacak... OĞÜN'e kadar dönün; kim fazla dönecek, d u r m a y ı n!..

Yusuf IŞICIK

Türkiye'de Din Eğitimi

(Baştarafı 5. sahifede)

tımalarda bulunmak ve araştırmalarının neticelerini memleket ve dünya ilim âlemine takdim etmek işiyle de vazifelidir.

⁂

Diğer okullardaki Dinî Eğitime gelince;; 1 Şubat 1949 tarihinde çıkan bir tamimle ilköğretime, proğram dışı olarak haftada sadece bir saat din dersi kondu. 4 Kasım 1950 de de bu ders, proğram içine alındı. Ortaokullardaki din dersleri de daha sonra ve 1956 da aynı şartlarla konmuştur.

Yalnız İlköğretmen okullarındaki haftada bir saat din dersi, ileride aynı dersi okutmak mecburiyetinde oldukları için mecburi idi.

Böylece genel öğretim müesseselerindeki din eğitimi;;

İlkokullarda; 4. ve 5. sınıflarında haftada bir saat,

Orta okullarda; 1. ve 2. sınıflarında haftada bir saat,

Öğretmen okullarında; 4. ve 5. sınıflarında haftada bir saat olmak üzere düzenlenmiştir.

Çok daha sonra yâni 1967 yılında lise ve muâdili okulların 1. ve 2. sınıflarına ihtiyari olarak haftada bir saat din dersi kondu.

Buna göre din derlseri lâiklik prensibinin şümûlü içinde, öğretmen okulları hariç, öteki bütün okullarda velinin rızasına bağlı seçmeli bir ders olarak kabul edilmiştir.

Her Türk, doğuştan askerdir, düşüncesiyle Milli Güvenlik dersini bilmeyen bir öğrenci, diğer derslerden iftiharlık da olsa, sorgusuz-suâlsiz ikinci sene aynı sınıfa devam etmek mecburiyetindedir. Fakat her insan, müslüman olduğu halde, din dersini okumak ihtiyari oluyor.

⁂

Şurası bilinmelidir ki; Türk milleti ve Müslüman-Türk gençliği, artık uyutulacak bir fıtratta değildir. Bu millet bütün gücünü sarfedip iyiye, doğruya, güzele ulaşmak azmindedir ve Allah'ın izniyle ulaşacaktır.

Senegal Cumhuriyeti

(Baştarafı 23. sayfada)

rinci ve hem ikinci cihan savaşlarında büyük kitleler halinde silâh altına alınmış ve bunlar Fransaya bağlı memleketlerde zuhur eden ayaklanmaları bastırmakla istihdam edilmişlerdir.

Artık Senegal gençliği uyanmış ve bu sömürgeci devlete karşı cephe almıştır. Uzun mücadeleden sonra nihayet Senegal 1960 tarihinde istiklâlini ilân etmiş ve 28 Eylül 1960 tarihinde de Birleşmiş Milletlere aza olmuştur.

Şekl-i hükümeti Cumhuriyettir. Halen Cumhurbaşkanı Leopold Senghan isminde bir hiristiyandır, ve katolik mezhebindedir.

Başvekil de Mamandu Dia isminde bir müslümandır. Fakat bu adam sosyalizmin ileri bir avukatı olup Afrika'nın bölünmez bir bütün olduğuna kani idi. 1963 yılında bir fikir münakaşası neticesinde mahkûm olmuş ve yerine avukat Emin Gueye getirilmiştir.

Gençliğe Muhasebe

— Sessiz sessiz ağlıyan Anadolu Gençliğine ithaf!..

Ne oldu, ne yaptılar bilir misin vatana?
Lânetler yağdırdılar, vatanımda yatana!

Yüzerken mânâ ummanında, ağladım sessiz,
Ecdadımın yattığı eski topraklar öksüz.
Niçin öksüz o yerler, düşündün mü o ruhu?
Attılar mânâyı, sildiler içinden ruhu.

Birleşecek bir gün elbet, bütün dallar, kökler;
Semayı kalpıyacak HİRA'dan gelen sesler.

Sırtına binecek emin ol ağırdan bir yük,
Bilir misin ebediyete giden duygun büyük.
Korkma! Kahrolsun da o zilletin silâhından
Seni kimseler silemez, ulvi varlığından.

Bitmiyecek sanma bu karanlıkların sonu,
Senin azmin doğuracak tepelerden Nuru.

Beklenen hep o umut; îman dolu bir gemi,
Enginlerden gelecek, bekle o anki demi!..
Ve... Sen, yine sen, sonsuzluk çölünde bir göl,
Sen, yine sen, aşkın güneşinde yanan, bir çöl.

Altan EKİN — Konya

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

Cümle işlerin anahtarı
Bismillâhirrahmânirrahim.
Erenlerin dünyada yarı
Bismillâhirrahmânirrahim.

⁂

İmanın — ihlâsın sembolü
Kur'an-ı Azimüşşan gülü
Günahkârın kurtuluş yolu
Bismillâhirrahmânirrahim.

⁂

Alçak şeytanın baş düşmanı
Huzurun, saadetin canı
Zulmette kalmışın ilk tan'ı
Bismillâhirrahmânirrahim.

⁂

Huzur onda, ferahlık onda
Dönüp dolaştığım her anda
Benim hazinem, anahtarım
Bismillâhirrahmânirrahim.

Cahit Şifa TECİMER

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★*Muhterem Niyazi Güneri - GÖRDES — MANİSA* — İltifatlarınıza çok teşekkür ederiz.. Kur'an lisanı olan Arapçayı öğrenmek iştiyakınız bizleri çok sevindirdi. Mecmuamızda bir ARAPÇA KÖŞESİ açmamızı istiyorsunuz. Bunun faydalı olacağını zannetmiyoruz. Ayda bir defacık verilecek kısa izâhatla bu işin hallolmasına imkân yoktur. Bu iş artık sizlerin şahsî gayretine kalmıştır. Çevrenizdeki yetkili hoca efendilere başvurunuz, size bir yol gösterirler ve inşâallah muvaffak olursunuz... Selâmlar...

★ *M. Ali Baykal - ALMANYA* — Ecnebî bir ülkede size yalnızlığınızı unutturucu ve ma'neviyatınızı ihya edici olarak vasıflandırdığınız Mecmuamızın haşre kadar neşri, inşâallah sizlerin destekleriyle devam edecektir Adresinizi değiştirdik. Aboneniz 93. sayıda bitmiştir. Selâm ve bağlılıklar...

★ *M. Şükrü Soylar - ALMANYA* — Mecmuamızı ilk defa bir arkadaşınızın evinde görüp tetkik ettikten sonra çok beğendiğinizi ve hemen abone kaydedilmenizi bildiren mânidar kartınızı aldık ve sizi abone kaydettik. Ab. numaranız: 15440'tır. Selâm ve baki muhabbetler...

★ *M. Hilmi Günal - Niksar - TOKAT* — Derûnî zevkinizi okşıyan tasavvufî hikâyelere olan iştiyakınızı belirterek, mecmuamızda dinî fıkralara yer vermemizi istiyorsunuz... Zaman zaman ve mümkün olduğu nisbette dinî hikâyelere yer vermekteyiz. Alâkanızın devamını temenni ederiz. Selâm ve bağlılıklar...

★ *M. Nebi Baykal - ANKARA* — İnşâallah her zaman beraberiz. İsim ve adresinizi bildirdiğiniz 19 kardeşimiz abone kaydedildiler. Sa'yiniz meşkûr olsun!.. Selâm ve nihâi muvaffakıyetler, Allah'a (c.c.) emanet olunuz...

★ *M. H. İbrahim Halit - Komotini - YUNANİSTAN* — İsimlerini bildirmek lûtfunda bulunduğunuz iki arkadaşınız abone kaydedildi. Allah (c.c.) dan sonsuz saâdet ve selâmetler...

★ *M. Aliosman Özcan - BAFRA* — Sizi istediğiniz üzere abone kaydettik. Dünya ve âhiret saâdetine bütün müslümanların erişmesi tek arzumuz... Arzu ettiğiniz hususun yerine getirilmesi imkânsız. En iyisi bir OSMANLICA TÜRKÇE lûgat alıp ma'nâsını anlıyamadığınız kelimelere bakmanızdır. Allah (c.c.) muvaffak kılsın. Selâm ve bağlılıklar...

★ *M. Muhittin Öztürk - ALMANYA* — Derûnî hislerle meşbû veciz mektubunuzu aldık. Orada bir arkadaşınız vesilesiyle tanıdığınız Mecmuamıza abone olmak istediğinizi ve Mecmuamızın dinî tutumunu çok beğendiğinizi bildiriyorsunuz. Sizlerin çokyönlü desteğinin günden güne gelişmesi — biiznillâh — Mecmuamızın hizmet sahasını daha da genişletecektir. Sizi abone kaydettik. Abone numaranız: 15338'dir. Anavatandan en kalbî selâm ve muhabbetler...

★ *M. Hasan Eşkene - ALMANYA* — Samimî mektubunuz bizlerin azimlerini bileyici mahiyettedir. Sağ olun... Muhterem okuyucularımız zaman zaman sorular sormakta ve cevapları verilmektedir. Müşkillerinizi bize bildirebilirsiniz... Aboneniz 107. sayıda bitecektir... Bilmukabele selâm ve muhabbetler; Allah'a (c.c.) emanet olunuz.

MUHTEREM ABONELERİMİZİN NAZAR-I DİKKATİNE

Muhterem abonelerimizden birçokları, aboneleri bittiği halde borçlarını göndermemektedirler. Hattâ, üç-dört senelik borcu olan pek çok abonemiz vardır! Bu durum bizi maddi güçlükler içinde bırakmaktadır. Okuyucu ve abonelerimiz bilmelidirler ki, on senedir «Bâtıllara Reddiye» savaşının ateş hattında mücâdele eden «OKU» Mecmuası, talebe gençler tarafından neşir hayatına devam etmektedir. Birçok hayâti meşgaleler içerisinde tahsil hayatlarına devam etmekte olan bizlerin, vilâyet vilâyet dolaşarak okuyucularımızın borçlarını toplamamıza imkân yoktur. Bu yüzden, muhterem abonelerimizden istirham ediyoruz ki, borçlarını en kısa zamanda göndersinler.

Diğer taraftan, abone yenilemek için para gönderen bazı okuyucularımız da, abone numaralarını bildirmemektedirler. Bu hal, birçok zorluklara ve karıklıklara sebep olmaktadır. Bu sebepten :

1 — Gönderilen havâle kâğıdı arkasında o havalenin yeni veya eski abone bedeli olduğunun bildirilmesi,

2 — Havale kâğıtları arkasına abone numaralarının yazılması, ÖNEMLE RİCA OLUNUR.

İslâmın İlk Emri
Oku

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

C. Ahir — 1390
Yıl : 10 — Cild 9

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU

Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR

İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA

Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA

Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 7.8.1970

EGE BİSİKLET TİCARET KOLL. ŞTİ.
NURİ CENGİZ MUSTAFA AKTAŞ MEHMET KAPLAN

PEUGEOT

Bisiklet deyince...
BİSAN

Pek Yakında

● TÜRK - FRANSIZ işbirliği ile Ortadoğunun, Balkanların ve Türkiye'nin en büyük Bisiklet Fabrikası BİSAN tesislerinde imâl edilmeğe başlanacaktır.

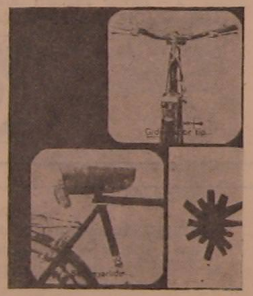

Fuji, Jump, Bisan Peugeot Marka Bisikletler, Bisikletler, Motosiklet Lâstikleri ve Bilumum Parçaları Satış Yeri
İMALÂT VE TOPTAN

Sirkeci, Hamidiye Caddesi, Kafkas Geçidi No. 14 - İstanbul
İstasyon Caddesi No 91/A - Denizli
İstanbul Tel.: 27 16 22 Denizli Tel.: 1232

FİATI: 1 LİRA

SAYI: 102 EYLÜL 1970

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ İmam-Hatip Okulları Kaldırılıyor!
★ Kur'ân-ı Kerîm ve Hadis'te Rüya
★ Doğru İnanca İhtiyaç
★ İmam-Hatip Okulları Hakkında Kısa Bilgi
★ Müslümanlar Uyanın!
★ Nefse Hakim Olmada Cesaret
★ Eğil Değil
★ Anadolu'ya Yöneliş
★ Hâdiseler — Düşünceler
★ Gençlik ve Gelecek
★ İçtimaî Bir Tedkik
★ Yavuz Sultan Selim Han ve İdeâli
★ Kardeş Kavgasına Artık Son Verilmelidir
★ İslâm ve Reislik
★ Gambiya
★ Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. İsa (a.s.)
★ Köy Meselelerimiz
★ Haberler ve Kritiği
★ Şiirler
★ Okuyucularla Başbaşa

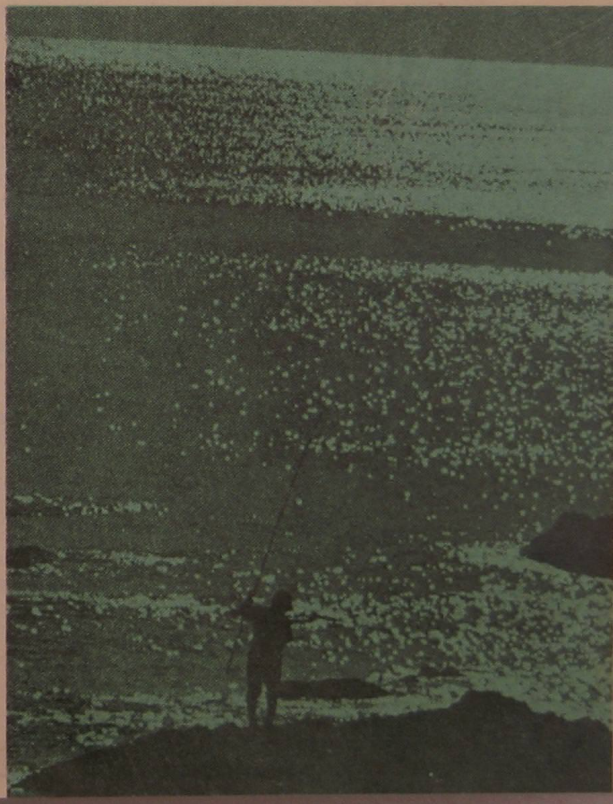

Büyük Fâcia

İmam - Hatip Okulları Kaldırılıyor!...

İmam-Hatip Okullarının kaldırılmasını hedef alan yeni bir **«EĞİTİM TASLAĞI»**, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından «Sekizinci Eğitim Şûrası»na sunulmuştur. Takdim olunan bu yeni tasarı kabul edildiği takdirde, öteden beri birçok defalar, çeşitli yollarla sindirilmek istenilen **İMAM-HATİP OKULLARI** artık tarihe karışmış olacaktır. Eğitim Şûrasına sunulan bu yeni tasarıda âlenen bu maksat belirtilmemişse de, tasarının mahiyeti bu korkunç neticeyi apaçık meydana koymaktadır.

Yeni tasarının mahiyeti kısaca şöyledir :

Türk Maârif sisteminde meslek okulu diye bir tahsil kademesi kalmıyacaktır. Meslek okullarının orta kısımları kaldırılacak, bu mekteplerde birer lise haline getirilerek, orta kısımları **«TEK TİP ORTA OKULLAR»** durumuna gelecektir. Buna göre, Sanat Okulları **«Teknisyen Liseleri»**, Öğretmen Okulları «Öğretmen Liseleri» olacak ve ayrıca bir de **«Meslek Liseleri»** ile **«İş Liseleri»** meydana getirilecek; **«İmam-Hatip Okulları»** veya «İmam-Hatip Liseleri» isminde bir okul mevzûbahis olmıyacaktır!..

Yeni tasarıda, Orta kısmı kaldırılacak olan İmam-Hatip Okulları için **«İMAM-HATİP LİSELERİ»** isminin geçmemesi çok düşündürücüdür. Öyle görülüyor ki, orta kısımları ilgâ edilecek olan İmam-Hatip Okullarının lise kısımları «Meslek Liseleri» grubuna dahil edilmek istenmektedir!..

Orta kısmı kaldırıldıktan sonra İmam-Hatip Okulları çok kısa bir müddet sonra fonksiyonunu kaybetmiye ve arkasından da kapanarak Türk Maârif sahasından tarihin korkunç karanlıklarına karışmıya mahkûm olacaktır. **Şöyle ki :**

● İmam-Hatip Okullarının lise kısmı, ancak orta kısmının varlığı ile kaimdir. Zira mevcut proğrama göre, bu mekteplerin lise kısmı orta kısmın bir devamıdır ve ona dayalıdır. Bu yüzden, birbirinin devamı ve ayrılmaz birer bütünü olan İmam-Hatip Okullarının orta kısmının kaldırılması demek, bu müesseselerin başlarının alınıp, kolayca ve kendi kendilerine can çekişebilmeleri için geri kalan vücudun kendi haline terkedilmesi demektir!..

● Mevcut proğramı, meslekî (dinî) dersler yönünden zaten kısır bulunan bu müesseselerin orta kısmını teşkil eden **4 senelik** mühim bir devresinin ilga edilmesiyle, bu mekteplerden **DİN ADAMI**nın çıkması önlenmiş olacaktır! Zira, bu **DÖRT YILLIK** orta kısım ders proğramında, başta KUR'ÂN-I KERÎM olmak üzere dinî dersler daha çok yer almaktadır. Esas gayesi din adamı yetiştirmek olan bu mekteplerde, talebe, meslekî bakımdan bu ilk dört senede meslekî bilgileri almaktadır. Bu bakımdan, orta kısımlarının kaldırılmasıyla bu mektepler temelden yıkılmış olacaktır!..

● Halbuki, Erkek Sanat Enstitüleri, Ticaret Liseleri ve Öğretmen Okulları için bu durum mevzûbahis değildir. Bu okullar, müstakil birer lise haline getirilmiye müsâittirler... Fakat, birinci ve ikinci sınıflarda ihtiyarî olarak haftada birer saat DİN DERSİ bilgisiyle mezun olmuş bir ortaokul talebesinin İmam-Hatip Okullarının lise kısmında okumasına imkân ve ihtimal yoktur!..

● Tasarıda gözden kaçmıyan mühim bir nokta da şudur : Gerçekleştirilmek istenen bu yeni orta eğitim düzenine göre, orta kısımları

(Devamı 10. sayfada)

İslâmın İlk Emri
Oku

NEREYE?...

Zaman denilen esrarlı kutu, sinesinden olanca dehşetiyle meş'um hâdisâtı Müslüman-Türk vatanının mubarek sathına yaymakta... Zaman yumağı, âlem nizâmını alt-üst olacağı BÜYÜK GÜN'e doğru eriyerek ve tükenerek çözülürken, İslâm-Türk tarihinin hiç bir devresinde bu derece dehşetengiz bir çehreyle karşımıza çıkmamıştır!..

Bu millet, İslâm mefkûresinin ateşiyle yanalıdan ve dünya sulhünü te'sis vazifesini üzerine alalıdan beri, sapkınların envâî türlü sûikastleriyle asırlardır karşı karşıya gelmiş ve sırf kelimetullah için kendi varlığını korumak yolunda topyekûn batıllarla savaşmıştır.

Ehl-i küfür ve dalâlet, bütün tarih boyunca sûret ve sîret değişikliklerıyle, sel sel ordularıyle ve olanca güçleriyle bu müslüman milletin varlığını yeryüzünden kazımak için uğraşmıştı... Zaman olmuş, İslâmın bu mukavim kalesini yakıp yıkmak için, onun burçlarında dalgalanan HİDÂYET sancağını çiğnemek için her cepheden canavarlar gibi saldırmıştı...

Bu mes'ut ülkenin hayal ve düşleriyle hırslanan HAÇLI sürülerinin, dünya savaş tarihinin ender kaydettiği kuvvetlerle ANADOLU'ya saldırışları malûm... Ve bu EHL-İ SALÎB ordularının defâatle kol kol, İslâmın mahrem bölgelerini çiğnemek kastıyle dehşetli taarruzları pek çok... Bütün Avrupa emperyalist güçlerinin, Müslüman-Türk vatanının Çanakkale'sini geçmek ve son gaye olarak bu köklü ve asîl milleti tarihe gömmek uğrunda birleştikleri tarih çok yakın...

Dün, bütün bu küfür akınları, cephelerde durdurulmuş, İslâm topraklarına göz diken emperyalist güçler akâmete uğratılmış, milyonluk ordular tuz-buz edilmiş, meş'um küfür akımına set çekilmişti. Zira, gelen düşman, dış mahreçli ve sınır haricindendi. Allah'ın (c.c.) hizmetkâr kullarının topsuz-tüfeksiz, açsusuz ve hattâ süngüsüz-kılıçsız kaldıkları anlarda dahi, müstevlî kuvvetler mü'min sinelerden kurulu istihkâmları geçmiye muvaffak olamadılar.

Ama bugün!.. Asırlardır, en ince teferruatıyle çalışan sinsî güçler artık kaleyi içten hemen hemen feth etmek üzereler! Lâğımlar bugün dıştan değil içten kazılıyor. Müstevlî kuvvet, kendine vatan evlâdından saflarla adam iltihak ettirmiş durumda!. .

Aziz Millet! Nerden nereye geldik?! İstikbal ve istiklâlinin teminatı olan gençlik, kendisine emanet ettiğin mektepleri çete karargâhı haline getirdi. Düşünülmesi bile insanı ürperten birtakım karanlık hesaplar peşinde koşan bu bir yığın soysuz kimin neslinden türedi?

Artık şu iyice bilinmelidir ki, Müslüman-Türk cemâati bütün manevî kıymetleriyle birlikte meş'um son bir sûikastın eşiğine ayak basmak üzeredir! Bu, öyle bir sûikasttır ki, ne altıyüz binlik HAÇLI kuvvetlerine ve ne de ÇANAKKALE'de son güçle Türk topraklarına saldıran Garp ordularına benzemektedir! Bu sûikastçılar, milletin müşfik sînesinde beslenen ENGEREK YILANLARI'dır... Milletin kendi bağrından sivrilen yaramaz bir nesildir bunlar...

İnsan vücudunda, gıda olarak alınan tertemiz besinlerden, birçok işe yaramaz artıklar husûle gelir ve vücudun selâmeti için birçok yollardan bunlar dışarı atılır. Her devirde ve her millette daima olan vâkıalardandır ki, cemiyet huzurunu bozan ve cemâat hazım cihazının dişlerine dokunan bozuk tıynetli fertler tasfiye edilmiştir. Bu realite, fıtrî kanunların bir neticesidir ve hayatın hayvanat ve nebatat cinsi içinde dahi bu tabiî hadisât görülür... Meyve ağaçlarının dallarına musallat olarak onları kene gibi emen asalak otlar, o ağaçların selâmeti için kazınır...

Aynen bunun gibi, bugün Türk Milleti ictimaî bünyesindeki habis insanları dışına atmak durumuna gelmiştir. Onun ictimaî bünyesi zehirlenmiştir ve bu zehiri dışına atmıya mecburdur! Zehir tıynetli fertler, milleti daraltıp bunaltmış; onun gırtlağını zorlamaktadır!..

Aziz Türk milleti! KIZIL FELSEFENİN, idârî sistem olarak bir memlekete girmesine zemin hazırlayıcı habis hareketler, olanca dehşetiyle senin vatanında cereyan etmektedir. Başka diyarlardan alınan pis nefesler, şu aziz vatana hohlanmaktadır!

Müslüman! Maksat açıktır ve menfur gaye, âlelen haykırılmıştır. Bayezit Kulesi'ne çekilen kızıl bayrak neye işaretti? Senin alın terlerinle ırmaklaşan suların harcını kardığı ve aziz vatanının taşlarıyle duvarlarının örüldüğü ilim yuvalarına çöreklenip, din ve namusuna, topyekûn hayat ve hakkına sıkılan bugünkü kurşunlar neyin davetçisidir? Kalleşçe vurulan müslüman gençlerin kanı, sana birşeyler fısıldamıyor mu?

Aziz milletim! Bir sabah uyandığında, şu aziz vatanın hâkim noktalarına kıpkızıl paçavraların çekildiğini, her bir köşede KIZIL REJİM'in davetçisi dinsiz garillâcıların eli tüfekli dikildiklerini gördüğün vakit yapacağın bir şeyin var mı? Ve gelmesi pek muhtemel böyle meş'um bir günün sabahı için ne gibi bir hazırlığın var?

Müslüman Türk milleti! Nereye gidiyorsun? Bindiğin araba son sür'atle karanlık menzillere doğru yol alıyor... Şu vatan gemisi ateşe verilmiş, güverteleri tutulmuş ve dibi delinmiş de delicesine sürükleniyor!..

AZİZ MİLLETİM! Küllenen cevherini eş, enerjini çevreliyen uğursuz çemberi parçala! Allah'a (c.c.) dönüş yolculuğunu şereflice yap! Gaye Allah (c.c.) ve O'nun kâinatşümûl hikmeti değil mi? Küflenen kasalarını aralayıp, kurtlanan paralarını Allah (c.c.) yolunda infaka koş gayri! Yoksa durum vahim!

MÜSLÜMAN! İSMET VE VARLIĞINA UZANAN ELLER, MEŞ'UM EMELLER İÇİN İĞRANDIĞI GÜN, ONLARI TUTUP KIR VE PARÇALA! YOKSA KIZIL ÇARK'IN DİŞLERİ ARASINDA BÜTÜN VARLIĞINLA ÇATIR ÇATIR PARÇALANIP YOK OLACAKSIN!

İslâmın İlk Emri
OKU

Rüya'yı kısımlarına ayırırken, iyilikleri bildiren rüyalar, inzâr eden rüyalar, tenbih eden rüyalar demiştik. Hz. Nuh'a taraf-ı ilâhiden bir gemi yapması emredildi. Hz. Nuh da rüyasında gördüğü tavuğun göğüs iskeletini göz önüne alarak malûm gemisini inşâ etti. Hz. Nuh'un bu rüyası kendisini bu hususta uyartan bir rüya idi. Kur'an-ı Kerim'de bu hususa temas edilirken rüya diye zikredilmeyip «Apaçık bir delil» diye bahsedilmiştir.

Hz. İbrahim (A.S.) ın görmüş olduğu rüyada ise bir emir vardır. Bundan anlaşıldığına göre, Allah sevdiği ve dilediği kıymetli insanlara rüyasında da emir verir. Onları tenbih eder. Onların kalplerindeki imanın derecesini ölçer. Hz. İbrahim'e bir gün rüyasında oğlu Hz. İsmail'i Rabbına kurban etmesi Cenab-ı Hak tarafından emrolunmuştu. Bu hususu Furkan-ı Mübin şöylece anlatmaktadır.

«Rabbım bana salihinden ihsan buyur. Biz de ona uslu bir oğul müjdeledik. Vakta ki yanında koşmak çağına erdi, ey yavrum! dedi ben menamımda görüyorum ki ben seni boğazlıyorum. Artık bak ne görürsün!» Ey babacığım dedi: ne emrolundun isen yap! Beni inşaallah sabredenlerden bulacaksın. Vakta ki ikisi de bu suretle teslim oldular ve onu tuttu şakağına yıktı ve ona şöyle nida ettik: Ya İbrahim! Rü'yayı gerçek tasdik eyledin. Biz böyle mükâfat ederiz işte muhsinlere. Şüphesiz ki bu açık bir ibtilâ, kat'i bir imtihan. Dedik ve ona büyük bir kurbanlık fidye verdik (1).

Deniliyor ki Hz. İbrahim (A.S.) bu rüyayı Zilhicce'nin sekizinci, dokuzuncu, onuncu geceleri sıra ile üç gün (gece) görmüş idi. Peygamberlerin rüyası vahy, tâbirleri de vahy olduğundan Hz. İbrahim böyle görmüş ve böyle tâbir etmişti. Vahy olduğu için bu kudsi emri yerine getirmesi lâzımdı. Bunun üzerine bu işi cebren yapmayıp kıymetli evlâdı Hz. İsmail'in daha büyük bir mükâfata kavuşması için onun fikrine müracaat etti. Biraz olsun düşünecek olursak ne muazzam, muazzam olduğu kadar ne hazin bir sahne. Bir yandan vazife mes'uliyet ve aşkı, diğer yandan evlâd sevgisi ve neticenin vereceği acı ve ızdırap. Bu ne büyük bir ilâhi imtihan idi. İşte bunun bir emr-i ilâhi olduğunu derhal kavrayan o yüksek anlayışlı evlâd, Hz. İsmail: Ey abbacığım! Ne ile emrolundun ise onu yap, diye gayet metin bir cevap vermişti.

Hz. Muhammed (S.A.V.) Efendimizin birçok mübarek sözlerinde rüyanın çeşitli kısımlarını görmek mümkündür.

Ebû Hureyre (R.A.) dan Nebî (S.A.V.) in: «Her kim beni rüyasında görürse muhakkak o, uyanık bir halde de beni görecektir. Çünkü şeytan bana benzer bir sûrete giremez.» buyurduğunu işittim, dediği rivayet olunur (2).

Ebû Sâid el-Hudri (R.A.) dan Nebî (S.A.V.) in: «Her kim rüyasında beni görürse muhakkak o, Hak ve gerçek olarak beni görmüştür. Çünkü şeytan benim şekil ve hilkatime giremez.» buyurduğu rivayet olunmuştur (3).

Hz. Peygamberi gören mü'minin uyanık iken de görmesini, hadisciler Rasûlü Ekrem'in zamanına aittir demişlerdir. Her kim Peygamberi rüyasında görürse Medine'ye hicret ederek görecektir, diye te'vil etmişlerdir. Ve yahut da dünyada iken rüyasında gören, âhirette iken uyanık halde görür, bu ise cennetle tebşirdir, demişlerdir.

Yine Rasulü Ekrem bir hadis-i şerifinde: Dünya hayatına ait müjde müslümanın gördüğü saf rüyadır, âhirete ait olan müjde de cennettir, buyurmuşlardır. Bu hadisi Tirmizi, İbn-i Mace, Hakim Übade b. Şamit (R.A.) dan rivayet etmişlerdir.

Enes (R.A.) dan Nebi (S.A.V) şöyle buyurmuştur. Nübüvvet ve risâlet kesilmiştir. Benden sonra ne bir Rasül, ne de bir nebi yoktur. (Enes) Dedi: Bunun üzerine insanlar ayrıldılar, (nebi) dedi ki: Mübeşşirat müstesnâ. Ya Rasülallah mübeşşirat nedir? dediler. (Nebî) Müslim'in rüyasıdır, dedi. O nübüvvet cüzlerinden bir cüzdür. (Buhari ve Tirmizi rivayet ettiler) (4). Hadisteki mübeşşirat (Tebşir) kelimesi muhatabın kalbine sevinç ve neşe koymaktır ki bunu (müjde) diye terceme etmek yerinde olur. Bunun içindir ki, hakikî mü'minlerin gönlü rüya ile ilâhi müjde ve telkinlere yer oluyor.

Yukarıda rüyanın çeşitlerini izah ederken ve vahiylerin de bazan başlangıçlarının rüyay-ı saliha ile başlıyabileceklerini söylemiştik. Hz. Muhammed (S.A.V.) e de vahyin başlangıcı da bu çeşit rüya ile olduğunu Hz. Aişe'den (R.A.) rivayet olunan ve Tecrit Tercemesinin (Babu keyfe kane ba'dü-l vahyi ilâ Rasulillahi S.A.V.) 1. cildinin 3. hadisinden anlamaktayız. Bu arada hemen şunu da ilâve edelim ki Meraatib-i vahyin ilk ve birinci derecesi olarak da (Rüya-yı Sadıka) kabul ve rivayet edilmektedir.

İslâmın alâmetlerinden biri olan ezan-ı Muhammedi de böyle bir rüya neticesinde Hz. Muhammed (S.A.V.) tarafından hüsn-ü muamele görmüş, her gün beş defa bizi Allah'ın huzurunda toplanmaya davet etmektedir (5).

Böylece mevzumuz hadise intikal etmiş bulunmaktadır. Bu mevzuda yani rüya hakkında ve hususiyle mü'minin rüyası adı altında bir çok hadise tesadüf etmekteyiz.

Ebû Rezin el-Ukayliyy (R.A.) den rivayet olunan bir hadiste Nebiy (S.A.V.) buyurdu: Mü'minin rüyası nübüvvetin kırk bölümünden bir bölümüdür. Rüya, gören kimse başkasına söylemediği müddetçe kuşun ayağındadır (muallaktadır). Eğer rüyayı başkasına söylerse, (aşağı) düşer. (Ravi) dedi: Zannedersem şöyle de dedi: Rüyayı akıllıya veya sevdiğine söylesin, Tirmizi, Ebû Davud, İbn Mâce: Rüyaları isimleri ve künyeleri ile tâbir edin. Rüya ilk tâbir edene göredir (6).

Ebu Saîd el-Hudri (R.A.) den rivayete göre Nebi (S.A.V.) in şöyle buyurduğunu işittim demiştir: Sizden biriniz sevdiği bir rüyayı görürse bilsin ki o Allah tarafından (tel'in) dir. Rüya sahibi bu rüya üzerine Allah'a hamdetsin ve başkasına da söylesin. Buna aykırı hoşlanmadığı bir rüya gördüğünde de muhakkak ki bu rüya şeytandandır. Bu halde de rüya sahibi rüyanın şerrinden Allah'a sığınsın ve onu kimseye söylemesin. Bu suretle o rüya sahibine zarar vermez (7).

Ebu Katade (R.A.) den rivayet olunduğuna göre Nebi (S.A.V.) şöyle buyurmuştur: (Sureti ve tâbiri cihetiyle) güzel rüya Allah'tandır, fena rüya da şeytandandır. Biriniz korkunç veya karışık rüya gördüğünde hemen sol tarafına tükürüp üflesin ve o rüyanın şerrinden Allah'a sığınsın. Bu suretle o rüya gören kimseye zarar vermez (8).

Câbir (R.A.) den; Rasulu Ekrem (S.A.V.): Sizden biriniz hoşuna gitmeyen bir rüya görürse üç defa soluna tükürsün. Başlanmış şeytandan üç defa istiaze etsin ve yattığı yaraftan öte tarafa dönsün buyurmuşlardır (9).

Ebu Hüreyre (R.A.) den rivayet edildiğine göre Nebi (S.A.V.) şöyle buyurmuşlardır: Gece ile gündüz denkleşince (veya âhir zamanda) mü'minin rüyası hemen hemen doğru çıkar, yalan çıkmaz. Rüyası en doğru olanınız sözü en doğru olanınızdır. Mü'minin rüyası nübüvvetin kırkbeşte biridir. Rüya üç nevidir. Salih rüya Allahü Teâlâdan bir müjdedir.

Rüya vardır, şeytandan neş'et eden bir hüzündür. Rüya vardır, kişinin kendi vehminin eseri bir iç kuruntusudur. Sizden biriniz beğenmediği bir rüya görürse kalkıp namaz kılsın, onu halka söylemesin (rüyada gördüğüm) ayakların bağlanışı (hali) ni severim, boğaza tasma takılmasını (görmeyi) hoşlanmam (10). Bu hadisteki ayakların bağlanışı dinde sebata, boğaza tasma takılması da borç ve zulme işarettirler.

Ebu Hüreyre (R.A.) den rivayete göre Rasûlullah (S.A.V.) şöyle buyurmuştur: Zaman yaklaşınca (yani kâinat son günlerini yaşamaya başlayınca) mü'minin rüyası yalan çıkmaz. Çünkü mü'minin rüyası nübüvvetin kırkaltı cüz'ünden bir cüz'dür. Nübüvvete cüz olan şey ise yalan olmaz (11).

Rasûlullah efendimiz bir çok vak'ayı zamanından evvel rüyalarında görerek onların oluş şekillerini veya olacak zamanlarını ve ortaya koyacağı neticeleri ümmet ve ashabına müjdelemişlerdir. Şimdi hemen zikredeceğimiz şu hadis buna güzel bir örnektir.

Enes b. Mâlik (R.A.) den şöyle dediği rivayet olunmuştur. Rasûlullah (S.A.V.) (süt teyzesi olan) Milhan kızı Ümmü Haram'ın ziyaretine gelirdi. Ümmü Haram Ubâde b. Sâmit (R.A.) ın nikâhında idi. Bir gün Rasûlü Ekrem yine ziyaretine geldi. (Süt teyzesi) Rasûl-ü Ekrem'e yemek yedirdi ve başını taradı. Sonra Rasûlullah bir müddet uyudu. Sonra gülümseyerek uyandı. Ümmü Haram dedi ki:

Ya Rasûlullah! Seni ne güldürüyor, diye sordum.

Rüyamda bana ümmetimden bir kısım mücahitlerin şu (gök) deniz ortasında — Padişahların tahtlarına kurulduklari gibi — gemilere (kemâl-i ihtişamla) binerek Allah yolunda deniz harbine gittikleri gösterildi de ona gülüyorum, buyurdu. Ümmü Haram der ki:

Ya Rasûlallah, beni de o (deniz) gazilerinden kılması için Allah'a dua buyursanız! diye rica ettim. Rasûlullah da dua buyurdu. Sonra Rasûlullah başını yastığa koy(ub bir müddet daha uyu)du. Sonra yine gülümseyerek uyandı. Bunun üzerine yine ben:

«Ya Rasûlallah, seni ne güldüyor?» diye sordum. Rasûlullah: (Bu defa da) önce dediği gibi (ümmetimden bir kısım mücahidlerin padişahların tahtlarına kurulduklari gibi kara nakliyelerine kurulup debdebeli bir kuvve-i külliye Allah uğrunda (Kayser'in şehri Kostantiniyye'ye) gazaya gittikleri gösterildi! buyurdu. Ümmü Haram der ki:

— Ya Rasûlallah, beni o (Kostantiniyye) gazilerinden kılması için Allah'a dua buyursanız, diye rica ettim. Rasûlullah:

— Hayır, sen önceki (deniz gazilerinden) sin! buyurdu. (Enes bin Mâlik der ki): Ümmü Haram Muaviye b. Ebu Süfyan (ın Şam Valiliği) zamanında deniz gazasında gemiy) e binmişti (ve Muaviye'nin kumandasındaki gazaya iştirak etmişti) fakat (Kıbrıs adasına) denizden çıkıldığı sırada Ümmü Haram bindirildiği katırdan düşerek gaza yolunda şehit olmuştur (12).

(Devamı var)

---

(1) Saffat sûresi, âyet: 100, 107, H.D.K.D., C. 5, s. 4058.

(2) Et-Tâc: Kitab-ür-Rüya ve el-Emsâl: C. 4, s. 281.

(3) Ö. N. Bilmen, 500 Hadis, s. 332.

(4) Et-Tâc: C. 4, s. 271.

(5) Tecrid Tercemesi, C. 2, s. 550, Bâbu bed'il ezan, 358. hadis ve haşiyesi.

(6) Et-Tâc, C. 4, s. 273, Habab el-rü'ya ve el-emsâl.

(7) Tecrid Tercemesi, c. 12, s. 298, Kitab-el-ta'bir.

(8) Tecrit Terc. K. bed'il halk C. 9 ,s. 65-56.

(9) Rıyazüssalihin, C. 2, s. 167.

(10) Et-Tac, K. el-rüya ve el-emsal, C. 4, s. 272.

(11) Tecrid Terc. K. et-tâbir, C. 12, s. 306.

(12) Tecrit Ter., K. el-Ta'bir, C. 12, s. 304-305.

RÜYA (III)

Abdurrahman POÇAN

Doğru İnanca İhtiyaç

Doğru inancın Gerçekleşmesinde İslâmiyetin Getirdiği iki metod

— II —

Yazan :
Muhammed Emin El - Mısrî

Terceme :
Salâhaddin Parlatır

Geçen izahlardan inancın fert hayatındaki tesiri ve onun doğru inanca olan ihtiyacı anlaşılmaktadır. İnancı sağlam fertlerin düşünceleri salim, iradeleri salih işlere müteveccih olduğundan canlı, kuvvetli ve kalkınan bir toplum halinde kaynaşmaktadırlar. Toplumdaki sağlam inançların azlığı veya çokluğu onun hayattaki yerini tayin eder; yine toplumda birlik ve büyük işlere girişmek imkânı da inanç yakınlığına bağlıdır.

Olgun bir insan olmak isteyen kimsenin düşüncesi sağlam ve davranışı güzel olması için mutlaka doğru ve sağlam inançlara bağlanması gerekir. Yine evvel emirde filozof, bilgin ve düşünürlerin toplumlarındaki yaygın hurafe ve vehimlerle savaşmaları; sağlam, kuvvetli, devamlı temeller üzerinde birlik ve beraberliği gerçekleştirmeleri için onları sağlam ve doğru inançlara yöneltmeleri lâzımdır.

Bu yüksek gayeyi tahakkuk ettirmek için — hak din olan — İslâmiyet iki metod getirmiştir:

1 — Aklı ataların evham ve hurafeleriyle ilgilenmekten alıkoymak, zamanda önce olmanın bir bilgi ve irfan üstünlüğü sağlamıyacağını; eskilerle yenilerin yaratılış (fıtrat) ve temyiz bakımından eşit bulunduklarını; bundan fazla olarak yenilerin, eskilerin durumlarını bilmek, bu hususta düşünmek ve eserlerinden istifade etmek gibi imkânlara sahip olduklarını düşündürmek... Allah Taâlâ şöyle buyurmaktadır : **«Onlara, Allah'ın indirdiğine uyun, denildiği zaman onlar "hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz şeye uyarız," derler. Ya ataları bir şey anlamamış, doğruyu da bulamamış idiyseler?»**[5] **«Gerçek sizden evvel birçok vakalar, şeriatler gelip geçmiştir. Onun için yeryüzünde gezin, dolaşın da (peygamberleri) yalan sayanların akıbeti nice oldu görün.»** [6] **«... İşte ey akıl ve basiret sahipleri, siz (bundan) ibret alın.»** [7]

Böylece İslâm dini, âlemi esirlikten kurtarmış, onun kayıt ve boyunduruklarını çözmüş, hüküm ve hikmetlerini yerine getirmesi için esas mevkiine oturtmuştur.

2 — İnsanları Yaratıcının birliğine ve O'nun kâinatı yaratmakta, işlerini yürütmekte, devamlılığını sağlamakta tek olduğuna; kâinatta olmadığına, varlıkta yeri âlî olsa da kulları kontrol eden; nimet veren veya nimeti kesen, yükselten ve düşüren bir kudret olduğuna inanmaya davet... Allah Taâlâ buyurmaktadır ki : **«Haberin olsun ki yaratmak da, emretmek de O'na mahsus. Âlemlerin Rabbi olan Allah'ın şanı ne kadar yücedir.»** [8] **«O, (şu) görüp durduğunuz gökleri direksiz yarattı. Yere, sizi sarsar diye ağır baskılar koydu. Orada her bir canlıdan (nice çeşitler) yaydı. Biz gökten de su indirdik de (yerde) her sınıf(tan) güzel nebatlar yetiştirdik.»** [9] **«Allah sizin için kendilerinizden çiftler yaptı...»** [10]

Tevhid inancıyle kişi sadece Allah'ın kulu olur. Bir takım sırlara vakıf olduklarını zanneden veya kişi ile Rabbi arasındaki işlerin velâyet hakkına sahip olduğunu iddia eden hiç bir kimseye boyun eğmez.

Bu iki hususa uymakla müslümanlar düşünce istiklâline ve selâmetine, irade istiklâline ve irade kuvvetine sahip olmuşlar, — aslında bu ikisi insanın kemal ve yükselişinin esasını teşkil eder — neticede bunlardan kuvvetli İslâm topluluğu teşekkül etmiş, Araplar cehalet ve içtimaî çöküntüden kurtularak ilim ve kuvvet mertebesine geçmişler, milletlerin rehberleri olarak kendilerini saydırmaya ve âlemi cahillik ve dalâletin kötülüklerinden kurtarmayı öğrenmeye muvaffak olmuşlardır.

— S O N —

(5) **Bakara, 170.**
(6) **Âl-i İmran, 137.**
(7) **Haşr, 2.**
(8) **A'raf, 54.**
(9) **Lokman, 10.**
(10) **Nahl, 72.**

İ. HATİP OKULLARI HAKKINDA KISA BİLGİ

1 — İmam-Hatip Okulu sayısı : **71** (**61** il, **10** kaza).
2 — İmam-Hatip Okulu öğrenci sayısı : **43851.**
a) 1. Devre : **38541.**
b) 2. Devre : **5307**
3 — Mezun sayısı :
a) 1. Devre : Okul içi : **1203**, Okul dışı : **858.**
b) 2. Devre : Okul içi : **4830**, Okul dışı : **281.**
4 — Devlet Yatılı Öğrenci sayısı : **3444.**
5 — İlk açılan İmam-Hatip Okulları ve Tarihi :
Ankara, Adana, İstanbul, Isparta, Maraş, Konya ve Kayseri. (17.10.1951 - 1952 öğretim yılında **Tevfik İleri** Millî Eğitim Bakanı iken)

6 — 1951'den 1971 tarihine kadar açılmış bulunan mevcut İmam-Hatip Okulları :

1. Adana
2. Adapazarı
3. Adıyaman
4. Afyon
5. Amasya
6. Ankara
7. Antalya
8. Aydın
9. Balıkesir
10. Biga (Çanakkale)
11. Bilecik
12. Bitlis
13. Bolvadin (Afyon)
14. Boyabat (Sinop)
15. Burdur
16. Bursa
17. Çankırı
18. Çorum
19. Demirci (Manisa)
20. Denizli
21. Develi (Kayseri)
22. Diyarbakır
23. Düzce (Bolu)
24. Doğanhisar (Konya)
25. Edirne
26. Elâzığ
27. Erzincan
28. Erzurum
29. Eskişehir
30. Gaziantep
31. Gerede (Bolu)
32. Giresun
33. Gümüşhane
34. Hatay
35. Isparta
36. İstanbul
37. İzmir
38. İzmit
39. Karaman (Konya)
40. Kars
41. Kastamonu
42. Kayseri
43. Kırıkkale (Ankara)
44. Kırklareli
45. Kırşehir
46. Konya
47. Kütahya
48. Malatya
49. Manisa
50. Maraş
51. Mardin
52. Mersin
53. Merzifon (Amasya)
54. Muğla
55. Muş
56. Nevşehir
57. Niğde
58. Ordu
59. Osmaniye (Adana)
60. Rize
61. Samsun
62. Siirt
63. Sivas
64. Tekirdağ
65. Tokat
66. Trabzon
67. Urfa
68. Uşak
69. Van
70. Yozgat
71. Zonguldak

(Devamı 26. sayfada)

İLÂHİ AŞK YOLU

Beni saran aşktır bu,
Sükut değil, söz değil.
Ne yazsam ne söylesem,
Fazla değil, az değil.

Deryâsı var durulu,
Anlataman ne ulu,
Dosta giden aşk yolu,
Yokuş değil, düz değil.

Aşk ilminde sırdır o,
Bilmecedir zordur o,
İyi bilin Nûr'dur o,
Alev değil, köz değil.

Hem gülleri var, hem arı,
Tatlıdır Leyl-i neharı,
Ebediyyet baharı,
Ayaz değil, yaz değil.

Zikir-fikir halkası,
Aşka götürür nâsı,
Gerçek aşktan başkası,
Huzur değil, haz değil.

KÖRPE hayal gördüğün,
Ne bayramdır ne düğün,
Muradına erdiğin,
Huzur değil, haz değil...

Mehmet Ali KÖRPE

Müslümanlar Uyanın!

ABDÜLĞAFFAR

İlerliyen zamanda eksilen manevî hava, eskiyen mekânda noksanlaşan ehl-i hak o hissi veriyor ki, bizim için korkunç afetler gelmektedir! Müslümanlar uyanınız! Hiç unutmayınız ki «Memesini ısıran çocuk sütünü kanatır.» İçinde nefislerinin, dışında düşmanlarının taarruzlarıyle makhur ve münhezim insanlar olarak halimiz perişandır. İki düşman arasında tâvizkâr hallerle, vaziyetimiz şu gerçeği lisân-ı hal ile haykırıyor ve tablo tablo her an bulunduğumuz bütün mekânlarda temaşa ve ibret nazarlarımıza sunuyor ki: Saliki bulunduğumuz kutba, sözde sülûk ettiğimiz sisteme ve mensubu olduğumuz mefkûreye biz, ziddıyetin tam manâsıyle fersah fersah uzağız!

Beşerin ilk, amansız ve daimi düşmanı şeytanın emrine boyun eğip ona yataklık eden nefsimiz ve sonra da, aynı habîsin zebunu, düşmanımız olan, diğer insanlar... Biz bu iki düşmanın pençesine tutulmuş ve onlardan kurtulmak hamlesinden ihtiyârî olarak feragat etmiş bulunanlar olarak, İslâm güneşinin mensupları arasında tarihte en kötüsünden, görülmemiş dereceler almakla Dîn-i İslâm'a asrımızda en karanlık devirler yaşatıyoruz!

İstisnâsız vücudumuzun bütün hücrelerine kadar sinmiş ve yerleşmiş nefsaniyet arzularını, rahmaniyet his ve isteklerine çeviremediğimiz bütün zamanlar, bizler için karanlıkların gelmekte olduğuna daima işaret edecektir. Hislerin şeytanî isteklerin nefsanî oluşuyla meydana gelen bizler için mukadder zifiri an ve zamanların saklı bulunduğu mekânlar mutlaka gelicidir. Zira akan şu nehir muhakkak denize ulaşacaktır. Bunun gibi, akan zamanlar da, bir an mekânına uğrak verecek ve kavuşacaktır ki, herhalde bizim için onda hiç bir hayır ve necât bulunmasa gerek!

Geçen her zaman, eskiyen her mekân, küfrün tuzaklarının boynumuza, nefs prangalarının ruhumuza geçmekte olmasıyle yüklü. Aksi bir iddia veya bir gerçek var mı?.. Kıbrıs, Keşmir, Filistin, Nijerya ve Habeşistan'da İslâm'ın kanadı kırılmakta mı, yoksa şahlanmakta mı?!

Müslümanlar uyanın! Geçen her zaman, eskiyen her mekân, bizler için kapkaradır; uyanın! Nefislerinizin ağından kurtarın paçalarınızı da, ehl-i küfr kahr ü perişan olmakla davamız ifnâ yerine îlâ kaydetsin.

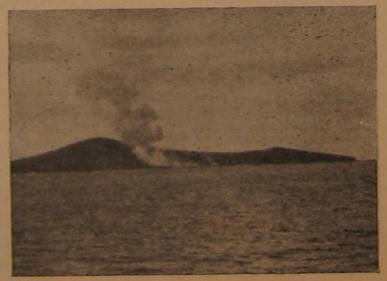

CESARETİN BELİRTİLERİ

Nefse Hâkim Olmada Cesaret

Yazan :

M. A. EL-EBRAŞÎ

Terceme :

Mustafa VARLI

Cesareti, korkudan fazla yok eden ve onun tesirini kıran hiç bir şey yoktur. Korku nerede ise; elem orada... huzursuzluk orada... yorgunluk orada... heyecan ve helecân orada... acz ve akıl zâfiyeti orada beraberdir!.. Korku ile insanın şahsiyet duygusu çürümeye mahkûmdur. Eğer korku, (bazı hallerde) hayatı koruma babında ödenen bir bedel (paha) ise; korkuda ifrat, eğitilmesi gereken bir insanlık ayıbıdır. İnsan, her önce bu insânî ayıba kapılmamak için yapılması gereken bir şeyin sebep ev neticelerini düşünmek mecburiyetindedir.

İnsanın karşısında büyük bir tehlike arzeden ve onu her zaman tâkîb eden bu hakikî korkuya, ileride olması muhtemel hâdiselerden dolayı tahayyül edilen vehmî korkuları da ilâve etmek îcab eder. Bilhassa bu ikinci korku çeşidi ile insan, rahatsız olur; fikri meşgûl olur ve şahsiyeti zayıflar. Halbuki çok zaman bu türlü vehmî korkular, olması ihtimali pek zayıf bulunan asılsız bir şeye dayanır. Olmayan ve hattâ olmayacak nice musîbetlerden az mı endişe edilmiş, korkulmuş, gam çekilmiştir?.. Bu türlü korkuları daha ziyade şahsiyeti zayıf kimselerde çokca görmek mümkündür. Kuvvetli şahsiyete sahip olanlar ise, sebepsiz veya basit bir sebepten dolayı endişeye kapılmazlar; hayatı olduğu gibi karşılarlar, sevinçleri ve hüzünleriyle, saâdeti ve şakavetiyle hayatla karşı karşıya gelmeyi arzu ederler; ağır yerlerinde bile rahat rahat gülümserler ve acıklı sahnelerde de sabrederler... İşte bunlar, Allah'a bağlılıklarından dolayı hayatta başarıya ulaşmayı hak edenlerdir.

Hayat, hâdise ve musîbetlerle doludur. İnsan, yarın hangi kaderin kendisini beklediğini bilemez. Şiddetli musîbetler karşısındaki sabrımızla mertliğimiz anlaşılır ve kahramanlık mâdenimiz bilinir. Bu gibi hâdiseleri karşılama şeklimizle de şahsiyetimiz belirir veya gizlenir. Zira kahramanlar ancak musîbetler ve şiddetli sadmeler karşısında belli olur.

Hayattaki başarı pek kolay olmayacağına göre insan, tıpkı sevinç, saâdet ve neş'e günlerinde gülümsediği gibi karanlık günlerde de gülümsemesini bilmeli, etrafındakilerin hayranlığını ve hürmet hislerini kazanabilmeli, fırtınalar karşısında duran dağlar gibi musîbetler karşısında da dimdik durabilmeli ve sıkıntılı anlarda da kendi kuvvetine sahip olmaya ve cesaret sahibi bulunmaya alışmalıdır.

Hayatın her safhasından şikâyet etmek, cesaretten değildir. Kötü ve acı durumlardan şikâyet, hâdiseleri değiştirmez. Aksine aklın berraklığını ve kalbin kuvvetini giderir. Mahcûbiyetten ve hezimetten korkmak, bizzat hezimeti doğurur. Fakat azim ve gayretle birlikte başarı hakkındaki kuvvetli ümit, insanın insanlık ruhunu, hususiyetini korur ve hele aklını, kalbini ve maddî gücünü kullandığı takdirde başarıyı pek yaklaştırır. Şüphesiz ki kusurları i'tiraf etmek; fazilettir. Bu kusurları tedavi etme yollarını aramak da cesarettir.

Bugün biz, hayatın zorluklarını yenebilmek, erkekliği ve kahramanlığı kökünden yıkan ve cesareti beşiğinde öldüren korkuyu azaltmak için korkunç hallere sabır ve düşünce sayesinde kendisiyle mukavemet edebileceğimiz cesarete şiddetle muhtacız.

Hayatta en muazzam başarı; nefsin dizginlerini çekebilmek ve ona gâlip olmaktır. Cesaret yalnız yırtıcı bir hayvana gâlip gelmek değil, aynı zamanda her zaman insanla beraber bulunan nefsi de yenmektir. Cesaret belirtilerinin en yücesi; sabır ve kudretli olunduğu zamanda da kendine hâkim olmaktır. İslâm Peygamberi (S.A.V.) buyurur :

«Kuvvetli, başkasını ezen değil, öfke ânında nefsine hâkim olandır.»

⁂

Bir gün Hz. İsa (A.S.) bir yahûdi kalabalığının yanından geçerken kendisine kötü söylediler. Kendisi de iyi sözlerle karşılık verince, birisi :

— Onların o kötü ifadelerine karşı sen hâlâ iyi söylüyorsun! deyince;

— Herkes yanındakini infak eder, cevabını verir.

(Devamı var)

BÜYÜK FÂCİA

İmam – Hatip Okulları Kaldırılıyor!...

(Baştarafı 2. sayfada)

kaldırılacak olan ve orta okul mezunlarının girebileceği Sanat Okulları **«Teknisyen Liseleri»** ve Öğretmen Okulları da **«Öğretmen Liseleri»** haline getiriliyor. Fakat, orta kısımları kaldırıldıktan sonra İmam-Hatip Okullarına ne isim verilecektir?.. Bu çok düşündürücüdür!.. Tasarıda, **«İMAM-HATİP LİSELERİ»** diye bir isim yoktur. Öyle görülüyor ki, bu mektepler **«Meslek Liseleri»** grubuna dahil edilmek isteniyor!.. İşte bu durum, çok korkunç bir hakikatı belirtmektedir.

● Bu hakikat şudur: Bugün, müslüman halkımızın İmam-Hatip Okullarına karşı müsbet tutum ve iltifatı malûmdur. Halk, bu okulları, bilhassa, dinî birer ıstılah olan **«İMAM»** ve **«HATİP»** isimleriyle tanımakta, sevmekte ve bağrına basmaktadır. Eğer bu yeni tasarı ile bu mekteplere **«İmam-Hatip Liseleri»** isminin konulması kararlaştırılsaydı, müslümanlar bu mektepleri yine tanıyacak, sevecek ve orta tahsilini yaptırdığı yavrusunu bu mekteplere yollamıya devam edecekti... İşte bu durumu ortadan kaldırmak için bu yeni tasarı ile, orta kısımları kaldırılmak suretiyle mevcûdiyetleri ve fonksiyonları yarı yarıya yokedilecek olan bu mekteplerin geri kalan lise kısımlarına **«İmam-Hatip Liseleri»** gibi halkın anlıyacağı bir isim verilmemek istenmiştir! Bunun neticesinde neler olacaktır?..

● İşte o zaman, lise kısmı aynıyla kalsa bile, ismi «Meslek Lisesi» olacak olan **«İmam-Hatip Okulları»** halk nazarında artık yok mesâbesine düşecektir! Bu mekteplerin varlığından çok az kimsenin haberi olacak ve bu müesseselerde talebe sayısında çok kısa bir zaman içinde korkunç bir düşüş ve azalma olacaktır! Bunun sebebi, yukarıda arzettiğimiz gibi, bu mektepleri dinî birer ıstılah olan **«İMAM»** ve **«HATİP»** isimleriyle tanıyan müslüman kitlenin, artık ismi değişen bu okulların varlığından haberdar olmaması ve öte yandan, haberi olanların da, üç senelik çok yetersiz bir dinî tedrisatın sönük birer yuvası haline gelmiş bu mekteplere itibar etmemeleri olacaktır. Çünkü, yine malûm tasarıya göre, LİSELER, TEKNİSYEN LİSELERİ ve ÖĞRETMEN LİSELERİ mezunları üniversiteye girebilecekleri halde, isimleri «Meslek Liseleri» mi ne olacaksa, İmam-Hatip Lisesi mezunları bu haktan mahrum kalacaktır!..

● Meslek yönünden hiç duruma düşmüş ve istikbal yönünden de önüne uğursuz mânialar gerilmiş bulunan ve şerefli adı «Meslek Liseleri» haline döndürülmek suretiyle mevcudiyetleri halktan gizlenen bu mektepler, işte bu sebeplerden tarihe karışacaktır!.. Hem de kendi kendine...

Yüzde yüz Müslüman-Türk halkının reyleriyle iş başına geçmiş bulunan mevcut hükûmet, bu icraatıyla müslüman halka ancak ihânet etmiş olacaktır!.. Bütün Cumhuriyet Türkiyesi tarihi boyunca, her defasında dinî inançlarına önem verilmiyen ve ancak, kara sevdaya varan isteğine 1951'de İmam-Hatip Okulları açılmak suretiyle cevap verilmiye çalışılan Müslüman-Türk halkı kendi öz müesseselerini koruyacaktır. Evet bu mektepler O'nun kendi malıdır... Zira bu okulların bütün maddî teşekkülâtı onun tarafından hazırlanmıştır ve O, hükûmetinden sadece öğretim kadrosu istemiştir.

Sayın ilgililere sesleniyoruz: Devlet şeklimizin **DEMOKRASİ** olduğu malûmdur. Lâiklik, din tedrisatını da zarurî kılar. Bu düzen içinde, halkımız kendine verilen hakkını koruyacaktır! Yani O, İmam-Hatip Okullarının, orta kısımlarının kaldırılmak suretiyle yok olmaya terkedilişine seyirci ve bîgâne kalmıyacaktır. Kendi öz müesseselerini korumaya Müslüman-Türk halkının hakkı vardır ve koruyacaktır!

ALLAH (c.c.), MÜSLÜMANLARIN YARDIMCISIDIR...

İslâmın İlk Emri
Oku

EĞİL DEĞİL

Devrim, devirmek değil evlât, yıkmak değil,
Devrim, Ak Ana'nın vergisini yakmak değil.
Sen her yaktığın yerde emin ol yanıyorsun,
Devrim, sokaklardan yurdunu yakmak **değil**..
Devrim, devirmek değil evlât, yıkmak değil,
Devrim, Ak Ana'nın vergisini yakmak değil,
EĞİLL..

Toprağının sesini dinle bir kez, **ağlaa**..
Koyun hasta,
Keçi uyuz,
İnek cılız.
Küsmüş ana toprak,
Çok verirsin,
Çok vermez...
Tahsildarın işine hiç akıl ermez..
Mektep yapacak DEVLET der:
Keser.
Mektebe hoca der:
Keser.
Mektebe malzeme der:
Keser.
Yol der. Su der. Baraj der:
Keser..
Seninse aklın eser,
Elinde şiş,
Elinde barut,
Elinde keser.
YETER.
Devrim,
Devirmek değil evlât,
Yıkmak değil..
Devrim,
Ak Ana'nın vergisini
Yakmak değil.
Sen her yaktığın yerde emin ol yanıyorsun,
Devrim,
Ak Ana'nın vergisini yakmak değil..

Sami BOZ

ANADOLUYA YÖNELİŞ

Hasan ÖZÖNDER

Şu, Garb'ın da, Şark'ın da kabul ettiği bir gerçekdir ki, Anadolu, şu cennet yurt, feza çağını yaşıyan, arzın gök kubbesini tırmalıyan, ay'ın topraklarını deşeliyen insanoğlunun, bu günkü teknik seviyeye ulaşmasında birinci âmil olmuştur.

Tarihler şâhittir ki, yurdumuz, gelmiş, geçmiş medeniyetlerin hepsine beşiklik etmiştir.

Bu tarihi görev, toprağın ve mâzinin derinliklerinden her gün biraz daha gün ışığına çıkmaktadır.

Bu gün, bütün Avrupa ve hattâ bütün insanlık, renksiz, kokusuz, köksüz, sahte, göz boyayıcı âdet, çevre ve davranıştan, fâni zevklerden, mânâsız çılgınlıklardan artık, bıkıp usanmış ve tiksinmiştir. Maddenin bağrını yırttığı ruhunu dinlendirmek için bütün Avrupalı, artık, gözünü ve gönlünü Anadolu'ya çevirmiştir.

Çünkü, Anadolu bugünkü hâliyle bile, bir mânâ meşheridir. Bir zevk ve renk âlemidir. Çünkü, Anadolu, ruha huzûr, sadre şifâ, zihne devâ olacak iksiri hâizdir.

Birkaç aylık zaman içerisinde, matbuatımızdan şöyle gelişi güzel bir şekilde ele alacağımız şu haberler, bu gerçeği ortaya koyacaktır:

İşte, bunlardan bazıları :

Dünyanın tanınmış sinema okulu İDHEC'in Müdürünün gazetemize beyanatı : «TÜRK İSLÂM DÜŞÜNCESİNDEN ÖĞRENECEĞİMİZ ÇOK ŞEY VAR.»

Dünya'da ün yapmış sinema okulu İDHEC'in müdürü Remi Tesonno, Japonya'da yapılmakta olan, Dünya Sinema Okulları Birliğinin toplantısında bulunmak üzere Japonya'ya giderken, İstanbul'da üç gün kalmıştır. Yalnız gazetemizle ve genç rejisör Ali Zeki Heper'le görüşen Remi Tesonno, Türk sineması ve Fransız sineması ile ilgili sorularımızı şöyle cevaplandırmıştır :

«Fransız sineması büyük bir krizin içinde. Hem maddi, hem mânevi bir buhran yaşıyoruz. Fransa, çeşitli talebe ve işçi olaylariyle büyük bir anarşi ve parçalanmanın içine yuvarlandı. Manevi buhranımıza, Fransız insanının birbiriyle olan yabancılaşmasına bir çözüm yolu arıyoruz. Okulumuzu birincilikle bitiren rejisörünüz Alp Zeki Heper, bize memleketimizde yaptığı filimle, malesef Müslüman Cezayirlilere yaptığımız işkenceleri yüzümüze vurdu. Uzun uzun düşünmüştük üstünde. Türklerden çok şey öğrendik. Öyle sanıyorum ki, Türk sinemasından da bize ışık tutması için beklediğimiz çok şey var. Biz öyle sanıyoruz ki, kültürlerin karıştığı güzel şehrinizde Dünya yeni bir rönesans yaşıyacak. Anarşist ruhlu, bize hayran, kendini küçük gören ve sıkıntılarının ne olduğunu anlıyamadığımız bazı Türkler de bize talebe olmak için müracaat ediyor. Bunlara önem vermiyoruz. Çünkü, çok aldandık. Kültür münâsebetlerinin eşit plânda olmasına dikkat etmeyi öğrendik.

Türk-İslâm Düşüncesinden, Tasavvuf Kültürünüzden, san'atınızdan öğreneceğimiz çok şeyler var. Eğer, bir sinema okulu kurarsanız buraya, Türk sinemasının ve Türk düşüncesinin inceliklerini, Şark San'atlarına mahsus ışık ve gölge oyunlarında saklı bilgelik (hikmet) ve sabrı öğrenmeleri için, önüne geleni yakıpyıkan, manevi buhran içindeki talebelerimizi göndereceğim. Teknolojide büyük ilerlemeler yapmamıza rağmen, bir türlü manevi alanda bu gelişmeyi tamamlıyamadık. Sizden öğrendiğim büyük tarih şuurundan çıkardığıma göre, bunu yalnız ve yalnız İslâmiyette bulabiliriz. Memleketime döndüğüm zaman, büyük bir Türk dostu olarak gideceğim ve hükûmetime, Fransa'da Türk san'atlarının ve düşüncesinin tanıtılması için gerekli uyarmaları yapacak, okullarımıza, Topkapı Müzesi'nde ve Fatih Külliyesinde görmüş olduğum san'at eserlerinin incelenmesi için, Fatih devrinde olduğu gibi, talebeler gönderilmesini muhakkak anlatacağım.» (1)

Yeri gelmiş, bütün bu izah, ifade ve itirafların bir hülâsası olan, tanınmış Fransız edibi J. Cocteau'nun şu cümlesini buraya yerleştirmek yerinde olacaktır :

«J'ai cherché la posésie dans le monde entier... J l'ai trouvée en Turqie.» (Güzelliği, nezaketi, inceliği her yerde aradım... Onu ancak Türkiye'de bulabildim.)

Sonlarına, kendimizden hiç bir şey ilâve etmiyerek, samimiyet ve açıklıklarını bütün çizgileriyle sunduğumuz bütün bu satırlar, maddenin korkunç dişlileri arasında ezilen insan ruhunun, şefkatli, merhametli bir ana kucağına atılışı gibi, Anadolumuzun mânâ, zevk, âhenk, ruh, huzûr meşheri ocağına yönelişinin, koşuşunun, atılışının, matbuata kadar akseden izleri, soğuk, kuru ve yavan maddenin, insan göz, gönül ve hançeresinden fırlıyan feryad ve hıçkırıklarıdır.

Bütün insanlık bu gün, kirlenen ruhunu yıkıyacak, benliğinde çalkalanan, çırpınan ve çarpışan zıt kutupları teskin edip, uzlaştıracak, gönüllerini dinlendirip, huzura, huşua, saadete, neş'eye, sürûra kavuşturacak sıcak bir ana kucağı, mana ocağına, bir Yed-i İlâhi'ye muhtaçtır.

Bu şifa-bahş el, kendini yitirmiş insanlık âlemine, her zaman olduğu gibi, yine Anadolu'dan, Anadolu insanından uzanacak ve Güneş, yine Doğu'dan doğacaktır.

Dertli gönüllü, hasta sadırlı, meflûç zihinli, yaralı kalpli, yorgun ruhlu, donuk bakışlı, fersiz gözlü, zavallı, bî-ilâç insanlar, bir mahşer haliyle eşiğimizde, kapımızın önünde bekleşiyorlar.

Ey, işte bütün bunlara, gerçek kurtuluşu, iki cihan saadetini gösterip, öğretecek el ve bütün bunlara açılacak kucağın sahipleri!

Size sesleniyoruz;

Evet, sizler neredesiniz ve nelerle meşgulsünüz?

Tarihî, insanî, dinî ve millî görevinizi bir kerre daha yapmıya hazır mısınız?

Kapıyı açalım mı?

(1) Bugün Gazetesi, 19.8.1969.

Müslüman-Türk gencini millî ve dinî bir ruhla yuğuran bir Maarif sistemi, belki birbuçuk asırdır vatan ve milletin derdiyle pişen nice genç ruhların hasretini çektiği bir özlemdir. Bir cemiyetin bütün müesseselerini, bütün kıymet hükümlerini ayakta tutacak olan maarif, bizdeki gibi yabancı kültürlerin ve emperyalist fikirlerin te'siri altında kalır ve gençlik; millî, dinî ve tarihi bağlardan kopmuş olarak hayata atılır, üstelik değiştirilen eğitim sistemleriyle gitgide bu millî ruha ulaşan yollar tıkanırsa idealistlerin hasret ve özlemi çok daha uzayacak demektir. Çünkü 1970 Eylûl'ünün son haftasında toplanacak olan 8. Eğitim Şûrası, millî ruha uzanan bir sisteme yol vermek şöyle dursun, İslâmın ve millî ruhun henüz fideliği mevkiinde bulunan İmam-Hatip Okullarını bir operasyona, milletin arzusu hilâfına bir ameliyyeye tâbi tutmakla Millî Eğitim'in nasıl bir mil etrafında döneceğini göstermektedir.

Milletleri, kendi millî bünyelerine uygun eğitim sistemleri yükseltir. İnsan ham maddesi, bu sistemle büyük aksiyon adamı haline gelir. İç çekişmelerle enerjilerini bitiren gençlik, bezginlikten, yorgunluktan ve gayesizlikten ancak böyle bir doyurucu Maarif sistemiyle kurtulur. Fakat bu sistem, bir taraftan tam bir islâhat havası içinde millete sunulurken, diğer taraftan aynı milletin gönül verdiği müesseseleri katletmek gibi menfi bir cereyanı da beraberinde getirirse bezginlikler dindirilemez.

Şunu kabul etmek lâzımdır ki, Maarifimizde cesurca girişilecek bir islâhata ihtiyaç vardır. Hatta buna islâhat değil, yeni baştan inşa demek daha doğru olur. Çünkü orta ve yüksek kısmıyla bir memur fabrikası olmaktan başka bir gayesi olmayan Eğitim sisteminin ıslâhı çoktan geçmiş, yeni baştan kurulmasına millî ve tarihî zarûret hasıl olmuştur. Fakat, aynı eğitim statüsü içinde mütalâa edilmesine, Anayasa hükümlerine göre imkân olmayan İmam-Hatip Okulları bu zaruretin dışında kalmalıdır. Eğer orta öğretimde gerçekleştirilmesi istenen değişikliği hazırlıyanlar ve hiç birisini bugünden bilmediğimiz Şûra üyeleri, milletin manevî evlâdına kıymak gibi ağır bir şaibenin altında kalmak istemezlerse henüz nüve halinde olan İmam-Hatip Okullarını budama ameliyyesine girişmezler. Çünkü Şûrada İmam-Hatip Okulları hakkında der-piş edilecek fikirler, gerçekten açıklandığına göre tam bir budama, hem de gövdeyken değil, fideyken budamadır. Ama şuna da inanıyoruz ki bu millet, kendi ruhunun ve kendi davasının adamını yetiştirmek için açtığı bu mekteplerı vaktiyle «Bir müftünün dizleri dibinde büyüyen» İ. Oktem'lerin bile pây-mâl etmesine müsaade etmedi. Her halde münhasıran onun üzerinde dönüp dolaşan bu değişikliği şimdi de sükûtla karşılayacak değildir.

Evet, tekrar ediyoruz, orta öğretimin semeresiz ve faydasız başına buyruk gidişine dur demek yerindedir. Ve bu yaraya neşter vuran el, öpülmeğe lâyık eldir. Ve bu irade, asıl bundan sonra çıkacak olan bir sürü eğitim meselelerini ve komplikasyonları halledersе bu irade adamını da Türkiye'nin bu günkü şartları içinde tebcile değer buluruz. Yalnız, klâsik lise anlayışından kurtulmak için, özel hassasiyet istiyen ve başlı başına millet varlığında hayati önem taşıyan bazı müesseseleri de nazar-ı dikkate almak lâzımdır. Bir öğretmen okuluyla, bir İmam-Hatip Okulu'nun orta kısmı aynı statü içinde mütalâa edilmemelidir. Birinci için bu karar tam bir şahsiyet verme kabul edilebilirse de ikinci için köküne kezzab dökme diyebiliriz.

Eğer bu reform ameliyyesinden İmam-Hatip Okulları istisna edilmezse, sandıktan çıkanların bu müesseseye ve mensuplarına karşı iyi niyetli olmadıkları «Millî Eğitim Reformu» adı altında din eğitimine son vermek istedikleri bir kere daha anlaşılacak ve millete yeniden iş düşecektir.

GENÇLİK VE GELECEK

Yarın yarın deriz, günler hep gelip geçer...

Fakat her yarın, bizler için bir ızdırap vesilesi, bitmiyen bir çile, dermanı aranmıyan bir yara ve şifasız bir hastalıktır.

Kötüden iyilik bekleyen, çirkinden güzellik arayan, boşalan beyini kozmopolit fikirlerle dolduran, ruh sıkıntısını meyhane ve kumarhane köşelerinde gidermeye çalışan, hayat çarkının dişleri arasında yolunu kaybeden, insan olarak insanlığın gayesini bilmiyen fertlerin mevcut olduğu bir toplumda refah ve huzuru aramak, kavak ağacından meyve beklemeğe benzer.

Ne rüzgârın sesi olacak,
Ne soğuğu karın.
Bir bahar güneşi doğacak,
Belki yarın.

GENÇ ADAM, bütün mesele bu. Cemiyetin en büyük problemi. Maalesef Türkiye'mizde mutlu yarınlar vadedecek gençlik terkedilmiş, yarına güvenle hazırlanması için fırsat verilmemiş, dertleriyle ilgilenilmemiş, kaptansız gemiler gibi bir o yana, bir bu yana yalpa yaparak hayat sürmeye mahkûm edilmiştir.

Sen ey ANADOLU'nun kara bağrında filizlenen ve ondan yağız rengini, sarsılmıyan imanını, bitmiyen umutlarını, örf ve adetlerini yaşamayı kendine adet edinmiş Müslüman Türk genci. Uyan ve aslına dön.

Senin yaşında bir FATİH İstanbul'u feth edip bir çağı kapatıp bir çağı açtı. Halbuki sen...

Senin milletinin mahvını isteyen örf, adet ve inancıyla alay eden, fikirden nasipsiz, tefekkürden uzak, şan, şöhret ve şehvet esiri sosyuzlara âlet olma...

Doğuyor Anadolu'da baharın ebedi güneşi,
Ve sarıyor cihanı, aydınlatıyor mahşeri.

Niyazi KAMACI

İÇTİMÂÎ BİR TEDKİK

Yusuf IŞICIK

İslâm topluluğuna fikri ve felsefi buhran ayak basamaz... Zira buna mahal yoktur. Çünkü sarp kayalıklara, derin ve korkunç vadileri aşıp gelmek için merdiven kurulmamıştır... Orada tek düşünce vardır. Fikirler bir, kalblerin atışı, kalemlerin cızırtısı, matbuatın(basının) nidâsı, radyo ve televizyonun haykırışı hep birdir. Bu birlik: Eşsiz ve benzersiz Allah (c.c.) düşüncesi, O'na taat, O'nun Rasûl-i Necîb-i Muhammed Mustafa (Aleyhissalâtü Vesselâm) ya hürmet, İslâmî kıymetlere saygıdır.

Kapitalist, marksist ve bu iki nazariyeden doğma bütün beşer yapısı nizamları kendileri için düzen olarak seçmiş, tatbik etmiş ve etmekte olan istisnâsız bütün insan kitleleri bugün çözülmiye muhtaç mes'elelerle tıklım tıklım doludur. Zira cemiyet demek insan topluluğu demektir. İnsan ise, binbir çeşit fikir, felsefe, duygu, düşünce, ihtiyaç ve mes'elelerin karargâhıdır. O, ilâhi kudretin en mütekâmil varlığıdır. Çeşitli istek ve arzuların hazinesidir. Mes'elelerin çokluğu onun yaşadığı yerde olanca çeşidiyle zuhûr eder.

İnsan, yalın beşer aklıyle çözülemez bir muamma, anlaşılmaz bir varlıktır. Onun topluluğu olan cemiyet ise bambaşka bir acâiplik, anlaşılmazlık arzeder. Yığın yığın mes'eleleri yüklüdür. İşte o meseleler teker teker hall ister. Bu yüzden insanoğlu kendi cemiyetinin mes'elelerini çözüp açıklığa ulaştırmak için çalışmış, hâl çareleri bulmak için didinmiş ve didinmektedir. Fakat bir mes'eleyi çözeyim derken aynı mes'eleden doğan birkaç problemle karşılaşmış, karşılaştığı mes'eleler silsilesinin her bir halkasına eğildikçe hâll namına hall'sizlik, çâre namına çâresizlik görmüş ve bocalamış gitmiştir; hâlâ bocalamaktadır da...

Bulunduğu topluluğun te'siri ve değişen, derinleşen dünyının acâipliği, fikir ve felsefelerin çokluğu ile tabiî düşünce mihrâkından oynamış gençlerin durumu, o cemiyet ilgililerini düşündürmüş; fikri lâçkalık ve perişanlık içerisine gömülmüş gençliğe düşünce istikâmeti vermek maksadıyla, onları hastalığın sebep ve illetini araştırmaya sevketmiştir. Feylesoflar, mütefekkirler hep vazife başına koşmuşlar, yardıma muhtaç mücerret aklın kılavuzluğunda gençliğin fikri buhranına çâreler aramışlar; fakat çâre çâre derken binbir türlü çâresizlikle kucaklaşmışlar, neticede yorgun ve bitâb düşmüşlerdir.

Fertler, ahlâksızlığın bir şubesi olan şehvet gayyasına düşüp de topyekûn kitlevî güç hasara uğrayıp, iş yerleri güçsüz, ilim yuvaları hareketsiz, asker kışlaları kudret ve aksiyonsuz kalınca yine mes'eleler, güç problemler meydana çıkmış, akıl sahipleri yine problem çözücülük vazifesine koşmuşlar... Çözülecek mes'ele olarak, bula bula **«GENÇLİĞİN SEKSOLOJİK PROBLEMİNİ»** ele almışlar; gençliğe tâ çocuk yaşta seksolojik (cinsî) bilgiler (!) verme yolunu tutmuşlardır. Sadece amelî fesatlı bozgun gençlik, bu sefer nazarî bilgilerle de beslenilmiş; esas fesat, tam seksolojik buhran o zaman vuküa gelmiştir!..

Yine, fertleri ictimâî (sosyal) yönden bunalımın toz-duman sahasında kıvranan bir toplulukta, vazifeliler ictimâî mes'elelere eğilmişler; sinema, tiyatro, trübin, salon, bar, saz, caz ve diskotek âdâbı vaz'etmişler; fakat perdeden ahlâksızlık, sahneden ictimâiyatsızlık aşısını kanına sindiren kitlenin dertlerini teşhis edip de tedâvi edememişlerdir.

Zira demiştik ki insan bir muammâ, binbir çeşit mes'elenin fakır fakır kaynıyan kazanı... O, vuzûha kavuşmak ister; fikren, ahlâken, ictimâen hakiki bir yöne muhtaç... O, fikir yoksunu hayvânat gibi, yemek içmek ve yaşamak gibi birkaç türlü basit bir hayatın mahlûku değil ki onlar gibi yaşasın! O bir derya... Bütün diğer mahlûkât onda yüzen zerreler... Bir yığın mes'ele ve onların kaideleştirilmiş hali kanunlar da, o deryânın emrinde onda yüzen mahlûkatın idare edicisi... İşte o mes'eleler hakiki halle muhtaçtır...

Onları kim veya ne halledecek?.. İnsanın kendisi mi?.. Asla!.. Öyle olsaydı, müşâhade edilen veya târihen sâbit çeşitli milletler buhranı, yıkımı ve yokoluşu meydana gelmezdi. Hangi şey kendi kendini halletti, hangi varlık kendi yağıyla kavrulabildi ki?.. Hiç biri!.. Ağaç, toprağın derinliklerine kollarını uzatmadan, kurt tabiatte beslenmek için kıvranmadan, çocuk emmeden yaşıyabildi mi, yaşadı mı, yaşıyor mu?.. Motor niçin yakıta muhtaç?..

Kaldı ki mevzûmuz insan... o muamma... o tezat diyârı... ve o büyük dünyada yaşıyan cismen küçük, fakat cürmen muhteşem âlem... Mevzûmuz evet o'dur.

Öyleyse insan bir kim'e ve o kimin bir şey'ine muhtaçtır. O KİM, Peygamberden başka, o KİM'in ŞEY'i de Peygamberin kitabından başka değildir!

Ortada, «KİM» olarak **PEYGAMBER MUHAMMED MUSTAFA** (Sallâllâhü Aleyhi Vesellem), «ŞEY» olarak da kitâbullah olan **KUR'ÂN-I KERÎM** kaldığına göre, insanlık bu İKİ'nin ahkâmının mecmuası olan ilâhi menşe'li **İSLÂMİYET'e** muhtaçtır...

Bu izahtan sonra, şimdi de yine kısaca İslâmî bir topluluğun bünyesini inceliyelim:

Bir cemiyet... Aslında envâi çeşit mes'eleleri olması lâzım gelen bir câmia... Bu cemiyet de, binbir mes'eleyle dünya sahnesinde cevelân eden insanlardan müteşekkil... Fakat, bu beşer topluluğunu yöneten, mücerret akıl doktrinleri değil!.. O cemiyet insanları, her şeyden önce, kayıtsız şartsız İslâmî bir terbiye ve tasfiyeden geçmişlerdir. Daha, tabiî ve fıtrî saf halleri bozulmadan, şer unsur ve tabiatler canlanıp harekete geçmeden, bu fertler İslâmî pınarda yıkanmışlar, ilâhî bir vaftiz görmüşlerdir. İstisnâsız, böyle bir topluluğun bütün fertleri, kökü beşikte başlayıp ucu mezarda biten İslâmî bir ahlâkla ahlâklanmışlar, dinî törelerle bezenmişlerdir.

Böyle cemiyet fertlerinde, akıldan evvel nâkil aktif haldedir. İslâm tornasından geçmek suretiyle tasfiye ve terbiye görmüş, selâmet kazanmış böylece de **AKL-I SELİM** unvanına hâiz olmuş akıllar, nakli ameliyeler normal bir seviye katettikten sonra harekete geçerler. Artık akıl, din topu merkezine oturtulmuş, onun lâyuhti (yanılmaz), sarsılmaz, bozulmaz çelik çemberiyle sarılmıştır. Öncü artık akıldır; fakat öyle bir akıl ki, kökleri iman deryasında demirli bir **AKL-I SELİM**... O, hiçbir zaman yalnız çalışmaz, mes'eleleri tek başına halle kalkışmaz; zaten kalkışamaz da...

«Akıl bu durumda müstâkil olmayıp esirdir» diyenler çıkabilir. Halbuki şu bir gerçektir ve yukarıda da telmihen işaret olunmuştur ki, akıl kolsuz bir âlettir. Tek ve küt kanatlı bir kuştur. Bir fabrikanın merkezi büyük çarkı, nasıl ki ikinci ve daha tâli derecelerde başka çark ve kollarla ancak asli vazifesini hakkıyle yapabiliyorsa, akıl da böyledir ve o yalnız başına muhtaç bir acûzedir. Hisler, duygular aklın yardımcısı ve tamamlayıcısı olamazlar... Zira evvelce hiç bir ideoloji ile terbiye ve tasfiye görmemiş insanların nefislerinden sudûr eden korku, sevinç vesâir hissiyât hep zaten mücerret aklın mahsûlüdür. Kendi kendinden olan bir şeyle akıl nasıl destek görebilir?..

İslâmsız akıl, tek ve aynı zamanda küt kanadıyle çırpınır durur; bir an gelir bir hurâfenin gömüğüne saplanır... Ve fikrederse, oradan kurtulmak için, insan ömrüne göre muazzam sayılan uzun bir vakit içinde ancak oradan kurtulabilir. Fakat bu kurtuluş ve oradan sıyrılış, hayırlı bir kurtuluş değil, bir başka sapıklık deryasına saplanmıya hazırlıktır. İşte felsefeciler böyledir. Onların küt aklı ,bir mütefekkirimizin dediği gibi feza kadar büyük ve içi çürük cevizlerle dolu bir çuvalda habire dolaşır ki en az çürüklü bir ceviz bulayım diye...

Kolsuz-budaksız ve yarım kanatlı akıl, sahibi bulunduğu nefsi, binbir türlü dalâlet vâdilerinde dolaştırır; yorar, kör eder ve neticede bir hurâfe gayyasına, çıkmamak ve çıkamamak üzere onu saplar ve orda can çekişir. İdeal olan doruğa yükselmesine imkân yoktur. Zira o, uçma heveslisidir; fakat uçamaz; bu yüzden de sürünme hassasına da sahip değildir ki sürünerek o doruğa yükselsin! Sürünse de ona varamaz. Zira sert ve saydam kayada yılanların sürünmesi sınırlıdır... Bir şâhinin kahraman pençesi buna elvermez...

İşte yalın aklın feci mevkii...

Halbuki, İslâm topluluğunun vasfı, sıfatlarını yukarda belirtmeye çalıştığımız ideal fertlerin vasfıyle paraleldir. Orda, gençliğin içtimâî bir problemi yoktur. Zira o cemiyet fertleri İslâm ictimâi nizâmını, İslâm âdâbını ruhlarına sindirmişlerdir; bu yüzden de orada nizâma aykırı, cemiyeti tehdit edici, ictimâi düzeni boğucu bir hareket zuhûr etmez ve edemez.

İslâm cemiyetinde gençliğin cinsî (seksüel) bir problemi yoktur. Çünkü o cemiyetin çarşılarında uryan kadınlar, onlara kur yapan forslu gençler yoktur. Kız, evinde ya müstakbel efendisine (zevcine) hazırlık içerisindedir, ya da annesine yardım etmektedir. Hanımlar lüzumsuz yere dışarıda görünmezler; onlar, çocuklarının İslâmî terbiyesi, ev işleri ve kocaya hizmet içindedirler. Dışarıda, tek-tük fakat o halde de mestûre (örtülü) ve vakûr edâlı hanımlar görülür. Böyle bir cemiyette, gençliğin şehevî duygularını kabartacak, onu SEKS'in dibi bulunmaz gayyasına itecek, onu kötü kötü düşündürüp de aklını beline esir edecek bir şey görülemez. O cemiyetin gençleri, rühen, bedenen ve fikren gelişkin, güçlü, arızalanmaz bir vasıftadır.

İslâm topluluğuna fikri ve felsefi buhran ayak basamaz... Zira buna mahal yoktur. Çünkü sarp kayalıklara, derin ve korkunç vâdileri aşıp gelmek için merdiven kurulmamıştır... Orada tek düşünce vardır. Fikirler bir, kalblerin atışı, kalemlerin cızırtısı, matbuatın (basının) nidâsı, radyo ve televizyonun haykırışı hep birdir. Bu birlik: Eşsiz ve benzersiz Allah (celle celâlühü) düşüncesi, O'na tâat, O'nun Rasûl-i Necîbi Muhammed Mustafa (Aleyhissalâtü Vesselâm) ya hürmet, İslâmî kıymetlere saygıdır.

Bu hal, ne mevhum (boş) bir hayâlin, ne de kupkuru bir rüyânın kuramıdır! Baştanbaşa olmuş gerçeklerdir...

Bu muntazam cemâati seyr içinde elbette ki bazı nâhoş haller olacaktır ve bu tabiidir. Zira motor gürültüsüz çalışmaz, nehir çağlamadan akmaz, deniz de dalgasız olmaz. Deniz dalgalarının kıyı mahsûlâtına zarar vermemesi için alınacak tedbir ona sed çekmek olduğu gibi, İslâm topluluğu da başıboş değildir ve o sahipsiz, başsız bırakılmamıştır. Ufak tefek ve bazan ciddi fesatların, cemiyeti tedirgin eden ictimâî bozuklukların, ferdî ve kitlevî densiz tasavvur ve hareketlerin önleyicisi elbette devlettir. O devletin vasıflarını burada sayacak değiliz...

İşte ideal cemiyet...

Şimdi gelelim bir başka meseleye... Acaba bugünkü şu Müslüman-Türk Cemâati, tahlil ve tercihlerini yaptığımız iki cemiyet çeşidinden hangisine mensuptur? Buna kısaca cevap verip geçiştireceğiz:

İSLÂM-TÜRK CEMÂATİ ne evvelkinin, ne de sonraki ideâl ictimâî kuruluşun yanında ve içindedir! O, bu ikisinin karışımından (ihtilâtından), fakat öyle bir karışımından ki, her ikisinden de aynı miktar ve dozda olmıyan bir karışımındandır. O, mâzinin saf İslâm Yurdunda teşkilâtlanmış olmakla beraber, kendi yurdunda perişandır... Bir yönden, hamleci ve ümit verici haller içerisindedir. Yeni yetişen neslin bir bölümü öyle görülüyor ki O'nu imar edecektir.

Bu neslin en mühim kaynağı, İmam-Hatip Mektepleridir. Bu mektep menşe'li gençlik, İslâm-Türk cemâatinin en emin müstakbel te'minâtıdır.

İşte Türk cemâatinin durumu da budur...

Yavuz Sultan Selim Han ve ideâli

Ahmet Şeref CERAN

Yavuz Sultan Selîm, Osmanoğulları içinde «Selîm-i evvel» namıyla anılan, sekiz sene gibi çok kısa bir saltanat müddetinde büyük işler yapan, Türk-Cihan hakimiyetinin gerçekleşmesinde büyük rolü olan büyük bir Müslüman-Türk hükümdarıdır.

Babası, Sultan II. Bâyezid Han (Bâyezid-i Velî), annesi, Dülkadir oğullarından Şehsüvar Bey'in kızı Gülbahar Hatun'dur. Yavuz, H. 875 - M. 1469 da dünyaya gelmiş ve H. 916 - M. 1520 de bakâ âlemine göç etmiştir.

Yavuz Sultan Selîm Han, 51 senelik ömrünün 8 senelik saltanatı müddetinde ilk defa babasına baş kaldırdığı zaman, devlet iki tehlike ile karşı karşıya bulunuyordu. Bu iki tehlike doğudan ve güneyden memleketi kasıp kavurmak ve temelinden yıkmak için uğraşmaktaydı. Bunlardan birincisi, İran'da kurulan ve başlarında Şah İsmail'in bulunduğu Safevî devletinin, batı Anadolu sahillerine kadar sokmaya muvaffak oldukları Şiilik, bir taraftan Şah İsmail'in Osmanlı hudutlarına yaptığı Anadolu baskınına ve akınlarına zemin hazırlayan harici bir tehlike şeklinde ortaya çıkan, Teke kızılbaşlarının çıkardıkları «Şah-kulu» isyanıdır.

Yavuz Sultan Selim'den önce babaları II. Bayezid devrinde güneyden gelen ikinci büyük tehlike ise; Kilikya muharebelerinde Osmanlı ordularını üst üste mağlûp edip Dülkadiroğulları devletini himayeleri altına alan Mısır Kölemenleri'nin doğudaki Safevî'lerle beraber Osmanlı hakimiyetini sarsacak vaziyeteridir. Kölemenlerin, Velî Bayezid'in kendisini aşırı bir uzlete verip, dünya ve devlet işlerini lâyıkı ile idare edememesi karşısında oğullarının taht kavgasına başlaması üzrine Şehzade Korkud'un kendilerine iltica etmesini kabul etmişler ve bundan faydalanıp devleti iç ve dıştan yıkmaya çalışmışlardır.

Yavuz Sultan Selim Han, diğer kardeşlerinin saltanat iddia ederek taht kavgasına düştükleri bir zamanda, devlet içten ve dıştan büyük tehlikeler geçirip, temellerinden sarsılırken, bu büyük imparatorluğu kurtarmak aşkıyle yanan ve bu büyük işte muvaffak olan, dünya haritasına bakarak «Dünya ne kadar küçük, bir padişaha bile yetmez.» diyen arslan yürekli Türk İmparatorudur.

Yavuz, her şeyden önce metânetli ve ideal bir adamdır. O'nun ideali, devletin durumunu düzeltip, bütün müslümanları bir bayrak altında toplamaktı. Bunun için önce kendisine karşı olan yeniçeri ocağını, şehzadeler ve vezirleri disiplin altına alarak gayesine erişmek yolunu tuttu. O'nun bu şiddet ve celâdeti şu beyitle divan edebiyatına geçmiştir.

Rakîbin ölmesine çare yoktur,
Vezir olsun meğer Sultan Selim'e.

Yavuz'un yavuzluğu, İmparatorluğu ve O'nun şahsında İslâmlığı zaferden zafere koşturmuştur. Bunların başında Doğu Anadolu zaptedilerek, Anadolu Türk Birliği temin edilmesi, Çaldıran'da Şah İsmail'in mağlûp edilmesi, Sünnîliğin yıkılarak Müslüman Anadolu'da Şiî hakimiyetine son verilişi göze çarpar... Öte taraftan Kölemenler'in mağlûp edilmesi ile, Mısır, Hicâz, Filistin, Suriye Osmanlı hudutlarına dâhil edilmiştir.

Yavuz Sultan Selîm Han, her şeyden önce İslâm dinine gönül vermiş, bunun için «İttihad-ı İslâm : İslâm Birliği»nin teşekkülü için çalışmış, hilâfeti Mısır seferinden sonra uhdesine almıştır. Asya'yı fethetmek, Hindistan'ı alıp bütün müslümanları bir bayrak ve ideal altında toplamak için gayret sarfeden büyük ideal adamıdır. Kütüphanesindeki kitapların hepsini gözden geçirerek geniş bir kültüre sahip, arapça ve farsça dillerine vakıf büyük bir insandır. Bu idealini divan edebiyatımıza geçen şu çok kıymetli beyti ile ifade eder:

İttihadken savlet-i âdâ'yı def'e çaremiz;
İttihad etmezse millet dağdâr eyler beni.

Yavuz Sultan Selîm, sertlik ve celâdetinin yanında çok hassas, şair ruhlu ve mütevâzidir. Bunun en canlı misâli Mısır'ı fethedip, Mekke ve Medine'nin anahtarlarının kendisine teslim edilip, kendi adına Kahire'de hutbe okunurken, kendisinden : «Hakim-ül Haremeyn-i Şerifeyn : Mekke ve Medine'nin hâkimi» şeklinde bahsedilmesi üzerine oturduğu yerden : «Hâkimi değil, hâkimi değil, hadimi!» diye bağırması ve kendisini Kâbe-i Muazzama ve Ravza-i Mutahhara'nın hizmetkârı kabul etmesidir.

Yavuz Sultan Selîm Hazretleri, ilme gönül veren, âlimlere son derece hürmet gösteren, onların gösterdikleri yoldan ayrılmayan büyük bir insandır. Mısır seferinden dönerlerken Kazasker Kemal Paşazade Şemseddin Efendi'nin dikkatsizlik eseri olarak Suriye yolunda atının ayağından sıçrayan çamurun Yavuz'un kaftanına isabet etmesine son derece üzülen Kemal Paşazade'ye : «Bana bir cübbe veriniz. Bu cübbe de böylece hazinede saklansın. Din âlimlerinin irşadları padişahlara lâzımdır. Ulemanın atlarının ayaklarından sıçrayan çamurun bile makbul olduğuna bizden sonra gelenlere ibret olsun!» demiştir.

Osmanlı hudutlarını iki buçuk misline çıkaran, ismini unutulmaz mısralar ve altın yazılarla yazdıran bu büyük cihangir, Osmanlı İmparatorlarının en büyüklerinden, gayesine ulaşmak için hilâfeti Osmanlılara kazandırarak İslâm Âlemini vahdete kavuşturan ve manevî liderliğini sağlayan bu büyük insanın, yakalandığı «şirpençe-yanıkara» hastalığından kurtulamıyarak, İstanbul'dan Edirne'ye sefere çıkarken : «Bizüm şimden sonra sefer-i Âhiret'ten gayri seferümüz yoktur!» demesi bu sefer hakkında bir çok tefsire yol açmış, Rodos muhasarası ve Engürüs kralından intikam almak gibi tavzihlerde bulunulmuş, Çorlu ile Sırt köyü yakınlarında 9 Şevval 918 H. — 22 Eylül 1520 de baka âlemine intikal ederek, ilâhî rahmete mazhar olmuştur.

Yavuz'un hastalığı ağırlaştığı sırada kendisinin İran'dan getirttiği nedimi, büyük Osmanlı tarihçisi Hoca Sadettin Efendi'nin babası, Hasan Can'la aralarında şu konuşma geçer :

— Hasan can, ne haldür?

— Sultanum, Cenab-ı Hakk'a tevecciih idüp Allah'la olacak zamandur.

— Bizi bunca zamandanberü kimün ile bilür idin? Cenab-ı Hakk'a teveccühümüzde kusur mu fehm ittün?

— Hâşâ ki bir zaman zikr-i Rahmandan guful müşâhede itmüş olam! Lâkin bu zaman gayri ezmâna benzemediğü cihetten ihtiyaten cesaret eyledüm!

Hasan Can bu hürmetkârane sözleri ile bu cihangir'e artık ecelinin geldiğini anlatınca o muhteşem kahraman :

— Sure-i Yâsîn tilâvet eyle! demiş, kendisi de Yâsîn sûresini Hasan Can'la bir defa okumuş, Hasan Can tekrar okumaya başlayıp, «Selâm» âyetine geldiği zaman bu koca cihangir, büyük idealist ebedî âleme göç etmiştir.

İslâm Birliği'nin kurucusu ve Cihanşümûl İslâm hakimiyeti için büyük gayret sarfeden büyük insan, Koca Cihangir, Yavuz Sultan Selîm Han'ın şu şiiri ne kadar büyük manâ ifade eder :

Merdûm-i dideme bilmem ne füsûn etti felek,
Giryemi kıldı füsûn eşkimi hûn etti felek,
Şirler pençe-i kahrımla olurken lerzân;
Beni bir gözleri âhû'ya zebûn etti felek.

İstifade edilen eserler :

1. İ. Hamî Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, c. 2.
2. Mehmet Murat, Tarih-i Eb'ül-Faruk, c. 2.
3. T. Yılmaz Öztuna, Türkiye Tarihi, c. 5.
4. Vecdî Bürün, Nasıl Öldüler?

ALLAHIM!

Ben saklasam ne fayda söyler bir gün azalar,
Kur'an'ında buyurdun buna şahit manalar,
Gaflet ile geçen hep günlerime hayflar,
Sana lâyık bir amel yapamadım
ALLAHIM!

★

Gözlerim yaş döküyor, kalem elimde ağlar,
Hatıra gelince günahım yüreklerimi dağlar,
Tesellim budur ancak; Settarsun ve hem Gaffar,
Sana lâyık bir amel yapamadım
ALLAHIM!

REMZİ

Kardeş Kavgasına Artık Son Verilmelidir.

Abdülkadir GÜLER

Doğu'da ve Güney Doğu'da yıllardan beri sürüp gelen kan davâları yüzünden gün geçmiyor ki birkaç insanın canına kıyılmasın... Bu kötü ve can acısı olaylar karşısında memleketin bir evlâdı olarak üzülüp duruyorduk... Şükretmek lâzımdır ki bugün bu gibi davalar yavaş yavaş kesilir gibi oldu. Bir yanda hatırı sayılır devlet ve halk adamlarının araya girişi; bir yanda da KOMANDO birliklerinin yapılan arama ve taramalarda adam öldürme, yol kesme v.s. suçların önüne geçilmiş oldu ve kan davâları dediğimiz kanlı olayların ana meseleleri eskisine nisbetle azaldı gitti ve öyle bir an gelecek ki yok olacaktır... Çünkü halkımızın gözü-kulağı açılmış, huzur ve sükûn içinde yaşamanın yollarını kavramış durumdadır...

Şimdi ise bunun yerine kravatlı şakiler geçti... Ankara, İstanbul, İzmir, Erzurum gibi üniversiteli kentlerimizde kravatlı, İspanyol paçalı, Stalin bıyıklı, kadınlar gibi faüllerini çenelerine kadar uzatan adına asi gençlik diyebileceğimiz gençlerle gün geçmiyor ki sopalı, değnekli, bıçaklı, kamalı ve bunun en büyüğü tabancalı, tüfekli, molotof kokteylli, sanki Moskof'a karşı vatanı koruyacak şekilde içten gelen ihtiraslariyle kardeşi kardeşe kırdırıyorlar, kardeşi kardeşe vurduruyorlar... Bu savaşın adına «İkinci Kurtuluş Savaşı» diyorlar...

Bizim bildiğimiz Kurtuluş Savaşı yurdumuzun bağımsızlığı için; Yunan, İngiliz, Fransız, Rum ve MOSKOF dediğimiz RUSLARLA yapılmıştı... Gelelim bu savaşın kardeşe karşı nedeni nedir?

Bunu iyice bilmeliyiz ki bugün bir ahtapot misali içimize sinmiş olan gizli düşmanlarımız tarafından gençlerin altına girerek kendilerine pul-para vererek ve hattâ satın alarak bu fahiş işlere sokuyorlar... Onun için hergün boykot, hergün nümayiş, hergün miting... Koca bir yıl geçti fakültelerde okuyan genç kardeşlerimiz neyi okudular, neyi öğrendiler ve yarın neyi öğretecekler bize...

Son olarak bunları bir makaleye sığdırmak çok güç olacaktır... Bugün Türkiye Cumhuriyetini idare edenlere sesleniyoruz... Bu gençlerin arasına geçin, bunları birbirine vurdurmayınız... Bir devlet büyükleri ve yetkilileri olarak bunun önüne geçmezseniz, analar ve babalar ne yapabilirler? Yazık oluyor, hem de çok yazık oluyor... Artık bu kardeş kavgasına son verilmelidir...

İSLÂM ve REİSLİK

M. Said ÇEKMEGİL

Devlet reisliği konusunda mü'minlerin görüşleri de bize kadar gelmiştir.

İslâmda devlet riyasetinin ne şekilde belireceğine ait müşahedelere de kısaca bakalım. Başta, içtihadları ile büyük eziyetlere katlanan (İmam-ı Azam) Ebu Hanife'nin içtihadına mesnet olan düşüncelerini görelim. Prof. M. Ebu Zehra kaydediyor ki: «Ona göre umumun halifeyi intihap etmesi, halifenin iktidar makamına geçip sultayı ele almasından önce olmak lâzımdır. Yani evvelâ intihap yapılır, intihaptan sonra makamına geçer. Yoksa makamına geçtikten sonra biat edilmek suretiyle intihap edilmiş sayılmaz. Mansur'un teşrifat memuru olan Rabi' b. Yusuf naklediyor: Mansur İmam Maliki, İbn-i Ebi Züeybi ve Ebu Hanife'yi huzuruna toplamış ve onlara hilâfeti hakkındaki kanaatlarını sormuş. İmam Malik yumuşak konuşmuş, İbn-i Ebi Züeyb sert konuşmuş, Ebu Hanife de şöyle demiş: (Dinde doğruyu arayana kızmamalıdır. Siz umuma şunu anlatmak istiyorsunuz ki, biz korktuğumuzdan, nasıl nice sizin istediğiniz şeyi söyleyelim. Siz Hilâfet makamına geçtiniz. Halbuki ehl-i fetvadan iki kişi bile bu işte birleşmemiştir. Hakikatte ise Hilâfet müminlerin içtimaı ve meşveretiyle olur.) Bu sözler şüpheye mahal bırakmadan gösteriyor ki, Ebu Hanife'ye göre Hilâfet ancak müslümanların önceden intihabıyle olur. Hilâfet vasıyetle, tavsiye ile olmaz. Müslümanlar üzerine bir oldu bittiyle kendini Halife gösteren kimse, boyun eğip onu kabul etseler bile, Halife sayılmaz. Hilâfet, o makama geçmeden önce hür bir seçimle bir baş tayin etmektir.» (1)

Zamanın devlet reisi tarafından en yüksek hâkim unvanına lâyık görülen hukuk âlimi Mâverd de der ki: «Allah, ihtilâf konusu olan meseleler memnunluk verici bir şekilde karara bağlanması, hak ve faziletin bilinmesi için kanunlar verdi; mahlûkatın murakabesini muhtelif hükümetlere emânet etti ki dünyanın idaresi gereği gibi devam etsin.» (2) Prof. Harun Han Şirvani'nin anlattığına bakılırsa «Maverdi, imamın intihap ve tayini hakkında bir sürü tafsilât verir ve oy verenlerle imam adayının vasıflarını münakaşa eder. Sadece yaş, mülkiyet ve ikâmet gibi sun'i âmillere bakacak yerde Maverdi'nin yalnız iyi ile kötünün, doğru ile yanlışın, değerli ile değersizin arasını ayırd edecek vasıfta olanları bu işe ehliyetli olarak nazarı itibara alması şayanı dikkattir. Ona göre imamın intihabı için iki yol vardır: Ehliyetli seçmenlerin oyu veyahut ayrılan Halifenin kendisine halef tayini.» (3)

Dünya tarihi dönüm noktalarından en mühimmini yaşarken, Malazgirt'de Bizans imparatorunu yenen büyük Hakan Alp Arslan'a: «... Vezir öldürmekle dünyaya kötü bir bid'at ve çirkin bir kaide getirdin; bunun akibetini düşünmüyorsun...» (4) diyebilecek kadar şecaatli bir hükûmet reisi olan Nizamülmülk'ün elli fasıl tutan meşhur siyasetnamesinde, bu hususta takdir-i Küllî ile seçilen devlet reisine «Dünyanın huzurunu ve beşer nevinin refah ve saadetini temin vazifesini ona emanet eder.» (5)

Prof. M. Ebû Zehra'nın tesbit ettiği, haricilerin birinci görüşleri —ki bu, onların en doğru ve en sağlam görüşleridir— halifenin bütün müslümanların hür ve serbest seçimiyle o makama getirilmesidir. Bu seçim bir fırkaya veya bir topluluğa mahsus değildir. Adaleti icra ettikçe, dine uydukça, hatadan ve sapıklıktan uzak kaldıkça halife sayılır. Eğer, doğru yoldan saparsa azli veya katli lâzım gelir.» (6). Prof. Şirvani'nin tesbitine göre: «... Esas kaide, bir imamın tayininde müracaat edilecek usulün intihap (ihtiyar) olmasıdır. Maamafih bir imamın intihabı bir farzı kifaye sayılır. Bunun mânası bir tek adamın o vecibeyi yerine getirmesi, diğerlerini bunu yapmak mecburiyetinden kurtarması demektir. Topluluğun icmaı esasında ilim ve yüksek ahlâklarıyla şöhret kazanmış ehl'ül Hal ve'l Akd'in (Bir meseleyi çözmeye ve bağlamağa, tahlil ve terkibe kabiliyetli insanlar) ın reylerinin teşkil ettiği mütalâadır ve onlar da imamı seçerken Kur'an ve Sünnet'in prensiplerine uymak mecburiyetindedirler.

İbn Teymiye, imam intihabının cahil halk tarafından olduğu kadar, küçük bir grup tarafından da yapılması nazariyesini tenkid eder.» (7) Prof. Dr. M. Hamidullah'ın bir görüşü de şöyledir: «Bu hususda Kur'an sert ve kat'i metodlar emretmez. Seçimin şekli, seçilenin adedi temsil müddetinin devamı ilah... her devrin ve her memleketin liderlerinin takdirine terkedilmiştir. Mühim olan temsil ettiklerinin itimadına mazhar ve karakter bütünlüğüne sahip, temsil selâhiyetini haiz şahsiyetleri etrafına toplamaktır. Kur'an, Allah huzuruna kabul edilmek üzere Musa (a.s.) tarafından kavmi arasından 70 mümessilin intihabı kıssasıyla ilgili olmak üzere bir nevi nisbî temsilden de bahsetmektedir. Kur'an, 7:155.» (8)

Bu hususta görülüyor ki, ehliyet esas olmak üzere, devlet reisinin seçimle gelmesi fikri ağır basmaktadır. Yukarıya çıkardığımız İmam-ı Azam'ın içtihadıyla, mü'minlerin (içtimaı ve meşvereti) kaçınılamaz bir lüzumdur.

İşte bu modeli temel alarak «Yasama organını meydana getirenlerin Kur'an hükümlerini mânalandıracak güç ve kabiliyette bulunmaları, kararlarında şeriatın ruh ve lâfzından ayrılmayan bilgin kişiler olmaları zaruridir.» (9) Bu nokta da seçimle sağlanabilir. Teşrii organın çeşitli mânâlardan birini tercih etmek ve onu kanun haline getirmek selâhiyeti olduğu kabul edilmelidir. Yeter ki, kanun haline getirilen bu tefsir şeriattan ayrılmasın ve ona ters bir mâna taşımasın. Kur'anda veya sünnette açık hükümler yoksa, teşri organın fonksiyonu, tabii, İslâmın asli ruhunu daima göz önünde tutmak suretiyle, ilgili kanunları çıkarmak olacaktır. «Teşrii organ eskiden fıkıh kitaplarında kanunlaştırılmış hükümlerden birini de tercih edebilir. Kur'an'da, sünnette veya dört halifenin kararlarında bir hüküm bulunamıyorsa, bu konu en hayati işlerde bile ilgili olsa, bu, Allah'ın bizi aklı selimimize dayanarak bu noktalarda kanun yapmak için serbest bıraktığı mânasına gelir. Böyle durumlarda, bu yüzden teşrii organ şeriatın lâfzına ve ruhuna aykırı olmamak şartiyle, her türlü kanunu formüle edebilir. Buradaki prensip, YASAK EDİLMEYEN ŞEYİN MÜSAADE EDİLMİŞ OLDUĞUDUR.» (10) Bu müsaadeyi hiç bir mahlûkun kısıtlamaya hak ve selâhiyeti görülmemiştir.

İşte yukardan beri edindiğimiz intibalarla sİlâm siyasetinin bir bölüme bakışını kavrayabilmişsek bir ibadetimizi daha dünyada iken değerlendirmiş sayılırız...

(1) Ebu Hanife, Prof. Ebu Zehra, s. 166.
(2) İslâmda Siyasî Düşünce, s. 73.
(3) İslâmda Siyasî Düşünce, s. 74.
(4) Selçuklular Tarihi, Prof. O. Turan, s. 99.
(5) İslâmda Siyasî Düşünce, s. 87.
(6) Ebu Hanife, Prof. Ebu Zehra, s. 132.
(7) İslâmda Siyasî Düşünce, s. 118.
(8) İslâma Giriş, M. Hamidullah, s. 98.
(9) İslâmda Devlet Nizamı, Mevdudi, s. 29.
(10) İslâmda Devlet Nizamı, Mevdudi, s. 30.

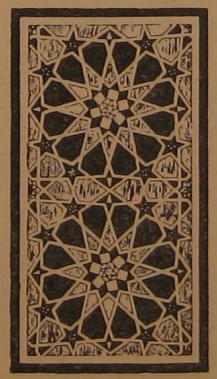

NE BEKLENİR

— 1 —

Kanunları hiçe sayan,
Sapıklardan ne beklenir,
Fenalıktan kıvanç duyan,
Mikroplardan ne beklenir.

— 2 —

Kibirlenip caka satan,
İçip içip nara atan,
Çamurlara düşüp yatan,
Sarhoşlardan ne beklenir.

— 3 —

Gençliğinin kıymetini,
Güzel ahlâk ziynetini,
Para ile iffetini,
Satanlardan ne beklenir.

— 4 —

Âlimleri hâkir gören,
Mü'minlere çamur süren,
Zulmü ile hüküm süren,
Zalimlerden ne beklenir.

— 5 —

Babasını dövüp söven,
Anasını evden süren,
Hep bunları uygun gören,
Soysuzlardan ne beklenir.

— 6 —

Bütün ömrü vah'la geçen,
Mihnet ile pençeleşen,
Ecel şarabını içen,
Ölülerden ve beklenir.

— 7 —

Kalp gözleri ama olan,
Nimetlerden mahrum kalan,
Din imanı yağma olan,
Dinsizlerden ne beklenir.

— 8 —

Tanımayan mevlâsını,
Zelil eden hayasını,
Peşkeş çeken namusunu,
Zındıklardan ne beklenir.

— 9 —

Ey niyazi artık yeter,
Herkes ektiğini biçer,
Ariflere bu da yeter,
Gafillerden ne beklenir.

M. Niyazi GÜNERİ

İslâm Dünyası

Gambiya

Veli ERTAN

KONUMU :

Gambiya, Afrika'nın batısında Senegal Cumhuriyetinin güneyindedir. Yüzölçümü 4003 mil karedir. Nüfusu 350.000 kadardır. Bu nüfusun % 84'ü müslümandır. Başşehri Bathurst'dur.

Bu memlekette yıllarca putperest olan kabileler yaşamış ve kısa bir zaman zarfında hemen hepsi de müslüman olmuşlardır. Bu hal milletlerin gözünden kaçmadığı gibi misyonerlerin de ümidlerini kırmıştır. Çünkü İslâm dini insan fıtratına en uygun gelenidir.

Bu memleket halkı bin yıldan beri müslümanlarla ve bilhassa müslüman zencilerle münasebet te'sis etmişlerdir. İlk defa Pagan sülâlesi müslüman olmuş ve böylece İslâmiyet Batı Afrika'da bir çığ gibi gelişmiştir.

Adını Gambiya nehrinden almıştır. Tek komşusu Senegal'dir.

İKTİSADİ DURUMU :

Gambiya bir ziraat memleketidir. Halkın % 90'ı ziraatçıdır. Yer fıstığı, pirinç ve benzeri ziraat mahsulleri alınmaktadır. Bilhassa pirinç tarımı oldukça ileridir. Akdarı, süpürge otu, soya fasulyesi ve mısır mühim bir yekûn teşkil etmektedir. Muz ve ıhlamur da iktisadi yönden önemlidir. Sebzecilik mebzul bir haldedir.

Gambiya'da topraksız aile yoktur. Her ailenin geçimini sağlıyacak toprağı vardır.

Büyük baş ve küçük baş hayvanlar mühim bir gelir kaynağıdır. Etinden ve sütünden faydalanmak suretiyle bir kısım halk geçimini bu yönden temin etmektedir.

Bu memleket endüstri bakımından çok geri kalmıştır. Gelişmesi yönünden hamleler yapacağı tahmin olunmaktadır.

Kıyılarda balıkçılık iyi bir gıda maddesidir.

Maden bakımından fakir bir memlekettir.

Memleket halkı okuma yazma bakımından topyekûn çok geridir. İlkokula devam eden öğrenci sayısı en çok 7700 kadardır. Öğretmen sayısı da 50'yi geçmemektedir. Bu rakam nüfusuna nisbetle çok düşüktür. Buna rağmen İslâmın ışığı altında bu sahada Gambiya'nın büyük hamleler yapması beklenilmektedir.

TARİHİ DURUMU :

Gambiya'ya ilk yerleşen sömürgeci devletlerden Portekizliler olmuştur. Bunlar Gambiya nehrini bir ticaret kolonisi haline getirmişlerdir.

Burada altın madenlerinin zenginliği yönünden İngilizler ve gerek Fransızlar akın etmişlerdir. Fakat iklime intibak edemediklerinden emellerine istedikleri şekilde ulaşamamışlardır. Fakat sonraları İngiliz ve Fransızların arasında rekabet başlamış nihayet İngilizler 19. asırda Gambiya'yı işgal etmişlerdir. 1860 tarihinde Gambiya devletinin sultanı İngilizlerle bir anlaşma yaparak Banjöl adasını İngiltere'ye vermişlerdi. Sonradan bu ada Sen Mari adını almıştır. İşte bugün başkent olan Barthurst bu ada üzerinde bulunmaktadır.

Gambiya'nın bağımsızlığının ilk inkişafı 1888 yılından itibaren başlamıştır. Bu tarihten itibaren kendiliğinden kanun yapmak için meclis kurmak hakkını almış ve nihayet Afrika kıt'asının en son bağımsız devleti olarak 18 Şubat 1965 yılında istiklâline kavuşmuş ve Birleşmiş Milletlere üye olmuştur.

MORİTANYA İSLÂM CUMHURİYETİ

(Republique İslâmique de Mautanie)

Moritanya İslâm Cumhuriyeti, Kuzey Afrika'nın batı kısmında İspanya Batı Afrika'sı, Cezayir, Mali, Senegal Cumhuriyetleri ile Atlas Okyanusu arasında bulunur.

Yüzölçümü 1.169.000 Km² dir. Nüfusu 800.000 kadar olup bu nüfusun % 94'ü müslümandır. Başşehri Atlas Okyanusu kıyısında Nouakchott'dır. Konuştuğu dil Arabça ve Fransızcadır. Topraklarının büyük bir kısmı çöllerden ibaret olup yüksek düzlükler halindedir. Senegal nehrinden başka akar suyu yoktur.

İklimi umumiyetle kuraktır. İç kısımlara doğru gidildikçe kuraklığın arttığı görülür.

GEÇİM DURUMU :

Memleketin iç kısımlarının tamamiyle çöl olması hasebiyle tarım kendi haline bırakılmıştır. En çok darı ekilmektedir. Bazı elverişli olan mahallerde hurmalıklar göze çarpmaktadır.

Şimdi memleketin en büyük ümidi Senegal nehrinden faydalanmak suretiyle te'sisi düşünülen barajdır. Bu bakımdan Kenya, Senegal ve Mali Cumhuriyetleri arasında bir anlaşma yapmış bulunmaktadır. Mali kısmında yapılacak barajdan istihsal edilecek hidro-elektrikten dört devlet de istifade edecektir. Bu suretle Moritanya İslâm Cumhuriyetinin bazı endüstri sahalarında yeni bir takım hamleler yapabileceği ümid edilmektedir.

Halen giyim, ilâç ve me'külat gibi ihtiyaçlarını Fransa'dan, bazı eşyaları da Senegal ve Kanarya Adalarından ithal etmektedir.

Moritanya çeşitli madenleriyle zengin bir memlekettir. Bilhassa demir, çelik, krom bulunmuştur. Bazı bölgelerde petrolün de bulunduğu söylenmektedir.

En zengin kaynağı prolyomdur. Bu maden füzelerin ve feza gemilerinin imâlinde kullanıldığı için çok mühimdir. Bugün bu maden Dünya üzerinde yalnız Katanga, Şili ve Brezilya'da bulunmaktadır.

Memleket dahilinde vahşi hayvanların avlanması yasak edilmiştir. Ceylân ve buna benzer eti yenilen hayvanların avlanması da bazı kayıtlara tâbi tutulmuştur. Buna rağmen ziraata zararlı olan kuşların avlanmasına izin verilmiştir.

Son zamanlarda hayvancılığa da önem verilmiştir. Büyükbaş hayvanlardan deve daha ziyade yük taşımakta kullanılır. Balıkçılık ta mühimdir. Atlas Okyanusu kenarında Pt. Etienne balık ihraç eden bir liman halindedir.

TARİHİ DURUMU :

Bu memlekette İslâmiyetin intişarı hicretin 62 nci yılından sonra gelen müslümanlarla başlar. Halkı aslında Arab ve Berberilerden müteşekkildir. Önce burası Fas'a bağlı bir vilâyetti, fakat sonradan Avrupalıların işgaline uğramıştır. Yüz küsur sene Fransız müstemlekesi olan ve halkı tamamen müslüman bulunan Moritanya, uzun mücadeleden sonra 1958 yılında muhtariyetini ve iki yıl sonra da yani 1960 tarihinde istiklâlini kazanmıştır.

Halen devlet reisi Muhtar Vild Daodah'tır. 27 Ekim 1961 tarihinde Birleşmiş Milletler üye olmuştur.

MUKAYESELİ DİNLER TARİHİ

Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. ÎSA (a.s.)

— VIII —

Osman CİLÂCI
Konya Y. İ. Ens. Din. Tarihi Öğ.

benden evvelki Tevratı tasdik edici, benden sonra gelecek bir Peygamberi de — ki adı Ahmed (12) tir — müjdeleyici olarak (geldim). Fakat o, kendilerine açık açık bühtanlar getirince «bu apaşikâr bir büyüdür dediler.» (13).

Hz. İsa (a.s.) dan sonra Peygamber (s.a.v.) Efendimizin geleceğine dair haber, İncilin eski nüshalarından olan Barnaba İncili 82. babı, 16-17 ayetlerinde de mevcuttur:

«Ben yalnız ben-i İsrail-e kurtarıcı bir peygamberim ve lâkin benden sonra Cenab-ı Hak tarafından bütün âleme, yani bütün beşeriyete MUHAMMED adlı bir resul gönderilecektir ki, Allah esasen bu âlemi onun için halk etmiştir.» (14).

«Bununla beraber ben size hakikati söylüyorum, benim gitmem sizin için hayırlıdır. Çünkü gitmezsem tesellici (15) size gelmez, fakat gidersem, onu size gönderirim.» (16).

Türkçe İncillerde bile birbirini tutmayan o kadar değişik ifadeler vardır ki bunların tek tek tesbiti ayrı bir inceleme mevzuu olabilir. Sadece bir misal vermek için iki Türkçe İncil'in aynı bab ve cümlelerini zikretmekle iktifa edeceğiz:

«Emirlerimi hıfzediniz. Ve ben Peder'den dilerim. O dahi ilelebed sizin ile temekkün etmek üzere size diğer bir teselli edici, yani hakikat ruhunu verecektir. Bunu dahi dünya görmediği ve tanımadığı ecelden kabul edemez. Amma siz onu tanırsınız, zira yanınızda temekkün eder. (Yuhanna: 14, 16-17) (17).

«Ben de Babaya yalvaracağım. Ve o size başka bir tesellici, hakikat ruhunu verecektir, tâ ki daima sizinle beraber olsun, onu dünya kabul etmez, çünkü onu görmez ve bilmez, siz onu bilirsiniz, çünkü yanınızda duruyor ve içinizde olacaktır.» (Yuhanna: 14, 16-17) (18).

Bu iki Türkçe İncil'in basılışı arasında 73 sene geçmiş ve yukarıda gördüğümüz aynı babın aynı cümlelerinde bu değişiklikler tesbit edilmiştir.

Ebu Hüreyre (r.a.) den Resulullah (s.a.v.) in şöyle buyurdu dediği rivayet edilmiştir:

«Hayatım yedi (kudreti) nde olan Allah'a yemin ederim ki, muhakkak yakında (İsa) İbni Meryem, Muhammed ümmeti arasında (Muhammedi) bir hakim-i adil olarak (gökten yere) inecektir. (O) Salibi (Nasârâyı) kıracak, Hınzır katl (ini emr) edecek, (Zimmilerden) cizyeyi kaldıracak, mal çoğalacak, hatta kimse mal kabul etmez olacak.» (19).

Buraya kadarki yazdıklarımızla Hz. İsa (a.s.) hakkında Cenab-ı Halik'ın yüce kitabımızda neler buyurduğunu görmüş olduk. Şübhesiz bunun dışında mevzu ile alâkalı olarak başka âyetler de tesbit etmek mümkündür. Biz sadece Hz. İsa (s.a.) yı doğrudan doğruya alâkadar eden ayetleri toplamak ve mevzuyu mümkün olduğu kadar özet halinde ifade etmek yolunu tercih ettik.

— S O N —

(12) Maktülün yüzüne bakanlar: «Bu İsa'ya benziyor». Cesedini görenler: «Hayır bu, İsa değildir» diyorlardı. Kimi de İsa'dır diye iddia ediyorlardı. «Celâleyn».

(13) en-Nisa, 156-157.

(14) Melek-ü mevt'i gördüğü zaman. Fakat bu iman faide vermiyecektir. «Celâleyn».

(15) en-Nisa, 159.

(16) «Ey kavmim» demedi. Çünkü İsrail oğullariyle onun akrabalığı yoktu. «Beyzâvî, Celâleyn, Medârik».

(17) Peygamber (s.a.v.) Efendimizin bir adı da Ahmet'tir.

(18) es-Saf, 6.

(19) İlim bakımından İslâmiyet, M. Zerrin Akgün, Ank. 1955, s. 176. da Müellif, adı geçen İncil'in İtalyanca bir tercümesinin Viyana Millî Kütüphanesinde bulunduğunu zikretmektedir.

(20) Yuhanna İncil'inin diğer bablarında da (Yuhanna: 20, 17; 14, 26; 13; 16, 7-9, 14, 16-17) Hz. İsa (a.s.) Peygamberimizin geleceğinden bahsetmiştir. Bu bahsediş Paraklit kelimesi ile ifade edilmiştir. Paraklit, Yunancası Paraklètos'tur «kendisinden istiane edilen, müracaat edilen, şahid olarak gösterilen» manalarına gelir. Fakat bu kelime sonraki İncil nüshalarında «tesellici» olarak geçmektedir. Bu hususta Sahih-i Buhari, Tecrîd-i Sarih, İst., 1945, c. 9, s. 292 de şu izahat verilmektedir:

«... Şurası gariptir ki, İncil'in bundan sonra yakın zamanlarda basılan Türkçe nüshalarında bu «Paraklit» kelimesi değiştirilmiş, bunun yerine «Teselli edici» denilmiştir. Fakat ne sakat bir harekkir ki Nasraniyet naşirlerinin isim değiştirmeleriyle İncil'den müstakbel müjdenin irşadına dair zikredilen vazifeler, bütün semavi kitaplarda zikredilmekte olduğuna ve İsa ile Muhammed (s.a.v.) arasında tarihen kayda değer bir peygamber bulunmamasına göre İncil'in Paraklit'i; Kur'an diliyle İsa'nın haber verdiği Ahmed olması kabul edilmek icabeder. Nasıl ki bir kısım Nasar alimleri Paraklit'i Hammâd, Hâmid diye tefsir etmişlerdir.»

Paraklit kelimesinin Arapça tam karşılığının Ahmed olduğunu, Abdullah Tercüman, Tuhfetü'l-Erib Fi'r-Reddi alâ Ehli's-Salîb «Hıristiyanlığa Reddiye», İst. 1965, s. 107 adlı eserinde zikretmektedir.

KİTAP KAMPANYAMIZA YARDIMLARINIZI BEKLİYORUZ

Türk köylüsü çalışkandır. Türk köylüsü giriştiği işleri başarmadan bırakmaz. Türk köylüsü vatanını sever, ona hizmet etmek ister. Türk köylüsü mukaddesatına bağlıdır. Türk köylüsü vatan ve mukaddesatına kastetmek istiyenleri aç ve çıplak kalsa bile, haşlamasını bilir. Yeter ki elinden tutan olsun.

Ama ne yazık ki Türk köylüsü yalnız bırakılmış, cahil bırakılmış, hor görülmüş. Ondan herşey istenmiş; fakat hiç bir şey verilmemiş.

İşte bütün bu cahil bırakılışının, hor görülüşünün ve yokluklar içerisine kaderiyle başbaşa bırakılışının neticesi olarak bugün durgun su gibi hareketsiz kalmıştır.

Köylü kardeşlerimizi bu durumdan kurtarabilmek için ilk ve pratik yol köylerimize kütüphaneler açarak kardeşlerimizin bilgi ve görgülerini artırarak onlara hakikatı anlatmak suretiyle çalışmaya sevketmeliyiz.

Köylerine kütüphane açmak istiyen kardeşlerimize, siz okuyucularımızdan para ve kitap yardımı istiyoruz. Sizlerin yardımıyla köylülerimize okumayı, hakikatı ve bunlar sayesinde de çalışma azmini vermiş olacağız.

Göndereceğiniz yardımları mecmuamıza gönderiniz. Biz tasnif ederek köylerimize göndereceğiz.

Cenab-ı Allah'tan hayırlı muvaffakiyetler niyaz ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

KÖYLERİMİZ

Muhterem Oku Mecmuası mensubları,

Memleketimizin kalkınması için yaptığınız hayırlı çalışmalarınızda Allah muvaffak eylesin.

Ben Cihanbeyli'nin Gölyazı kasabası halkındanım. Köy Meselelerimiz için birkaç söz de ben söylemek istiyorum.

Hakikaten bugün köylerimizin durumu çok acıdır. Köylümüz dertten derde uğramakta, refâha çıkan yolu maalesef bulamamaktadır.

Köylerimiz geniş, topraklarımız verimli... Fakat bu kadar geniş ve kıymetli araziler olmasına rağmen, köylülerimiz borç içerisindeler. Her gelen yıl, geçen seneyi biraz daha aratıyor. Aile geçimi her sene biraz daha zorlaşıyor...

Saymakla bitmez köy dertleri...

Refaha ulaşmak kolay fakat gayret ister, azim ister. Elele verip birleşsek bütün mesele hallolacaktır. Bugün köylü kardeşlerimizden çoğu borçludur. Kimi 5-10, kimi 100 bin lira borcun içerisindedir. Bu borçtan nasıl kurtulacak? Ekiniyle mi ödiyecek? Yağmur yok ki ekin olsun! O halde :

1 — Kendi köylerimizdeki borçlu kardeşlerimize elinde mevcut parası olanlarımız uzun vadeli yardım yapmak suretiyle dış borçlarını ödemiye gayret etmeli,

2 — Borçlu kardeşlerimizden bazıları «Benim 10-20 dönüm tarlam var, buradan yiyecek ekmeğimi mi elde edeyim, yoksa borç mu ödiyeyim.» diyorlar. Haklılar, ama bunlar için de çare var :

Bu şekilde 20 dönüm tarlayı ekip de yağmurla başbaşa bırakınca belki tohumluğu zor alırsın, ama birkaç komşuyla birleşerek müşterek bir kuyu kazar, santrafüşü bağlar, ekinleri sularsan 20 dönüm tarlandan 20 bin liralık buğday elde edersin. Bunun beş bini masrafsa, yedi binini de borcuna verirsin. 8 bin lirayla da gül gibi geçinir gidersin. Yeter ki gayret edelim, çalışalım.

Köy meselesi deyip de geçmiyelim. Bugün ihmal edilen en büyük meselemizdir. Çünkü vatanımızın % 60'dan fazlası köyde oturmaktadır. Bu meseleyi kendimiz ele muhtaç olmadan halletmeliyiz. Bazı kardeşlerimiz köylerinden bıkmışlar, köyü terkedip şehre göç etmeye kalkışıyorlar. Kardeşlerimiz görünüşte haklılar ama, eğer köylerimiz yaşanacak halde değillerse orayı terketmek yerine, ıslah etme, mamur hale getirme cihetine gitmek daha uygun olacaktır. Köyü terketmek, orayı virane haline getirmek demektir. Madem ki şehir hayatı yaşamak istiyoruz, köyümüzü terketmiyelim, emek çekelim, köyümüzü şehir haline sokalım. Bugün dünyada şehirden farksız köyler mevcuttur. Köylü kardeşlerimizi gafletten kurtarıp çalışma şevkini vermeliyiz. Bu şevki verebilmek için de kütüphaneler açmalıyız. Okuma sevgisini bilhassa gençlere aşılamalıyız. Onlar okudukça, dinledikçe vatan ve millet sevgileri artacaktır. Köye hizmet etme aşkı onlarda kabaracaktır.

Yeter ki çalışalım, azmedelim, Allah bizimledir.

Yaşar BAHAR
Gölyazı/Cihanbeyli

TAVZİH

Geçen sayımızın «Köy Meselelerimiz» sütununda neşredilen iki yazının sahiblerinin isimleri mürettipler tarafından unutulmuştur. «Anadolu Köylerimizin Durumu» başlıklı yazı Abdullah Doğan'a, aynı yazının devamında 3. katratın 4. paragrafında «Mecmuanızda en büyük dertlerimizden...» diye başlıyan yazı da Ömer Kazova'ya aittir.

Mürettipler namına özür dileriz.

İslâmın İlk Emri
O K U

UYAN KARDEŞ UYKUDAN

Sabah olup erken abtestini alsan,
Kılıp Namazını sevabın bulsan,
Berrah gibi akan sulara dalsan,
Uyan kardeş uyan, geçiyor ömrün.

Yolun apaçıktır doğru gidersen,
Müslüman kardeşe yardım edersen,
İmana sarılıp onu yedersen
Uyan kardeş uyan, geçiyor ömrün.

Oku mecmuasına abone olun,
Allah'ın indinde siz iyilik bulun,
İmanın var ise bükülmez kolun,
Uyan kardeş uyan, geçiyor ömrün.

Müslümandır müslümanın kardeşi
Arasan bulunmaz bir daha eşi,
Gittikçe yükseliyor İslâmın sesi,
Uyan kardeş uyan, geçiyor ömrün.

Bu dünyadan bir gün sen de göçersin,
Burada ektiğini orada biçersin,
İyiliğin var ise Sırat geçersin,
Uyan kardeş uyan, geçiyor ömrün.

İslâmın İlk Emri ebedi oku,
Bu dünyada bilin karayla akı,
Dünyada kalacak İslâmlık bâki,
Uyan kardeş uyan, geçiyor ömrün.

Osman SARIER

BÜYÜK KAPI — EK»

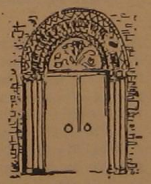

Üstâd Necip Fazıl'ın eşsiz kaleminden çıkan bu eser, sizlere İslâm velîlerinin hayatlarını takdim ediyor.

Fiatı : 5 Liradır.

Tenzilât : % 30

İdarehanemizden temin edilebilir.

«Sakarya'ya» İthaf

Anadolu'nun çatlak topraklarında,
Bozkırlarında zümrüt - zümrüt,
Yaprak yaprak, yanık yanık...
O BENİM...
Anadolu'nun bahçelerinde;
Çiçek çiçek, burcu burcu,
Kerpiç bacalarında,
Yaslı yaslı «büklüm büklüm»!
Yaylalarında, ufuklarında,
Çam dalında, çınar kollarında,
Çoban kavalında, ozan sazında,
Uğuldayan, inleyen, titreyen BENİM!

Anadolu ırmaklarında,
Üzgün üzgün, «kıvrım kıvrım»!
Su değildir o...
Büyük doğunun uçsuz kalelerinde;
Burcunda, serhadında.
Mürekkebim kan, kalemim kılınç.
Ferman yazan BENİM!
Büyük Doğu deryalarında;
Kasırgalarımla küfrü boğan,
Kâfiri susturan BENİM!

Anadolu kıraçlarında
Yanık ovalarında, pınarlarında.
Gümrah gümrah, ılgıt ılgıt,
Koşan, coşan BENİM!
İstanbul dedikleri beldeyi,
Sultanlar otağı yapan...
Katoliği, Protestanı,
Nur'a katan BENİM!

Bu hercümercde, pir-ü pâk alnından,
Kurşunlanan.
Bayrak uğruna göğsünden hunharca hançerlenen,
Şühedâ olan, kevser içen BENİM!

Boş mu buldun meydanı ey zikirsiz,
Nedir bu hengâme aptal fikirsiz.
Unuttun mu zannettin zevahiri;
Gene bahar olacak eriyecek korlar,
Kükreyişime ürperecek haşin dağlar.
Sen yarasa misâli, Köstebek leşi şeklinde,
«Kıvrım kıvrım», «Büklüm büklüm» Sakarya'nın
Sonsuz derinliğinde,
Boğulup, mahvolacaksın...

Coş artık, ey «Sakarya»,
Yeter artık «süründüğün».
Coş artık Anadolu aşkına,
Çağla şühedânın kanı uğruna;
Kükre Rasûl için, Kura'n için!
Vecd ile haykır Rabbım için...

İslâm uğruna Türk'ün bağrına,
Ak artık, kevser için,
İşte o zaman belki,
Ruhum şad olacak, seni bağrına basacak,
Şühedâ benim! SAKARYA!
O benim işte...
Benim o SAKARYA!...

Veli Ulvan VEFALIOĞLU

HABERLER ve KRİTİĞİ

YAĞ YAKAN BİZ!

Şunu yeminle söyliyebiliriz ki, dünya yüzünde Türkiye kadar acaip bir memleket yoktur! Türkiye'de hâkim olan zihniyet milli irade midir, demokrasi midir, yoksa HAK zihniyet midir bilinmez!.. Türkiye LÂİK ve demokratik bir ülke midir; iktisadi muvâzeheden düşünülürse LİBERALİST bir memleket midir?.. Bu da meçhul!.. Memleketimizde cereyan eden hâdiselere bakılırsa, Türkiye, meçhuller diyarının ma'mûlü binbir türlü zihniyet ve icrâatın acâip bir sahası halinde görülür...

Bundan üç sene evvel (1967), İzmir'de GOMEL-ZİGNA şirketi, içerisine % 40 nisbetle Parafin-Likit (erimiş motor yağı) karıştırdığı 500 ton zeytinyağımızı İtalya'ya ihraç etmiş ve pek tabii olarak da İtalyan tüccarı bu yağı iade edince büyük yahudi kepazeliği ortaya çıkmış; bu şirketin yahûdi mensupları olan Moiz Gomel, Nesim Neon, Reşat Gomel, Moiz Neon, Moiz Azikri adalete teslim edilmişlerdi... O günden bu güne kadar ne dalâvereler, ne sahtekârlıklar geçti bilinmez, bugün bu herifler beraat ettiler!.

Büyük vatan evlâdı ve memleketsever müslüman, İzmir 1. Sorgu Hakimi Muhterem Abdullah Vedat Altuna'nın bütün çalışmalarına ve yetkili devlet ricâline, 35 milyon insanın hayatına kast cürmüyle tutuklanan bu şerirlerin beraat ettirilemiyeceğini defalarca duyurmasına rağmen el'ân GOMEL-ZİGNA şirketi beraat etmiş durumdadır.

İşte bu yüzden, Türkiye kadar acâip bir ülke yoktur dünya yüzünde diyoruz; hem de yeminle!.. Yaşanır mı şu durumda?! Alacağın zeytinyağında zehirli motorin var ve sen bununla salata yap ye, kızartma yap ye ve sonra aklın başında dursun! Olacak şey mi bu! Emin olun kafalarımız yağ yapmaya başladı; bunun sebebi de açık : Yahûdi bize motor yağını yutturdu da ondan! İçtiğimiz sulardan şüphe etmiye başlıyalım gayri...

AFYONKEŞLERİN BİZE ETTİKLERİ

Duydunuz mu, Amerikan gençliğinin % 60'ı uyuşturucu madde kullanıyormuş!.. Orada orta mektep velileri bile afyonkeş imiş!.. Yani doğru dürüst bir adam kalmıyacak WAŞİNGTON'un ülkesinde on sene sonra... Hepsinin kafası dumanlı... Eee... Nâpalım yani demeyiniz... Bu sarhoş herifler kafayı iyice bulunca başladılar devlet adamlarının ağzıyla bağırmaya : «Türkiye'ye iktisadi ceza verilmelidir!» diye... Ve de verdiler yani...

Ne oluyoruz Ya Rabbi demeyiniz... Olan oldu, bitti bile... Artık Türk çiftçisi bundan böyle yeterli derecede AFYON ekimi yapamıyacak, duydunuz mu?!..

Yahu ne iştir bu! Adamlar eroini çekip çekip, kafayı iyice buldular, bu sefer de tutup bize afyonu az ekin dediler ve biz de bunu kabul ettik! Biz de mi sarhoştuk ki o zaman?..

ORTAK PAZAR FACİASI

Ortak Pazar, Avrupa milletleri tarafından Amerikan ve Rus hakimiyetini Avrupa'dan defetmek idealiyle kurulmuş iktisâdi bir kuruluştur. Türkiye 1959'da bu pazara katılmak için müracaat etmiş ve 1963'de de Ankara Anlaşmasıyla resmen girmeyi kabul etmişti. Şimdi ise, merkezi Brüksel'de olan bu Beynel-Avrupa kuruluşa girme zamanı geldi...Acaba Türkiye ORTAK PAZAR'a girecek mi?.. Bunu biz bilemeyiz, devlet babamız bilir.

Fakat şunu söyliyelim ki, biz Ortak Pazar'a girdiğimiz an, bugün yarı yarıya kaybetmiş bulunduğumuz iktisâdi-kültürel istiklâlimiz büsbütün elimizden çıkacağa benziyor. Ortak Pazar, Türk iktisat ve harsi (kültürü) için korkunç bir tuzaktır! Ortak Pazar'a girdiğimiz gün, nerde dalavereci ve gözü açık gayr-i müslim varsa hepsi gelip, memleketimizin istedikleri yerinden arsa alacaklar; iktisatçılık, tüccarlık namı altında ülkemizi içinden fethedecekler... O takdirde, artık Türkiye için bir söz hakkı mevzûbahis olmıyacak, Müslüman-Türk'ün milli ve kendine has bir nizamı kalmıyacaktır. Çünkü Ortak Pazar anlaşmasının 40. maddesi bunu istemektedir :

Madde 40. «Milli nizamlar yerine ortak nizamlar konulacaktır.»

Bütün Avrupa milletleri için, ortak bir ekonomik ve kültürel nizam etrafında toplanmak pek tabii ve mümkündür. Zira, bütün Avrupa hristiyandır ve pek az farklarla an'ane ve ahlâkları aynıdır. Bize gelince, biz her şeyden önce MÜSLÜMANIZ... Ahlâkımız İslâmî, iktisad ve harsimiz kendi bünyemize uygun kaldığı müddetçe biz bir millet olarak kalabiliriz. Yoksa bizim, Ortak Pazar'a girip Avrupai ve lâdini ölçülerle hemdem olmamız mümkün değildir. Biz ne güne duruyoruz?! Bütün İslâm milletlerinin önüne düşsek ve Beynel-İslâm bir Ortak Pazar kursak!.. Bize gereken bu değil mi?.. Avrupa'nın meş'ûm tasması her gün biraz daha boynumuza otururken ve son yüzyıl boyunca bütün çektiklerimiz Avrupa'nın bize olan kültür istimlâki (emperyalizmi) yüzünden iken bir de tutup Ortak Pazar'a girmek artık belâyı iyice satın almaktan başka bir şey olmıyacaktır.

Yâ Mukallibelkulûb! Yâ Muhavvil'el-havli vel ahvâl! Havvil halenâ ilâ ahsenil-hâl...

MUHAMMED ALİ CLAY

1967 Nisan'ından beri, Amerikan hükûmeti tarafından ringlerden uzak laştırılan ve üstelik dünya şampiyonluğu da elinden alınan (!) mühtedi boksör Muhammed Ali Clay ile, Paris'te yayınlanan «JEUNE AFRİQUE» (Genç Afrika) dergisi geçenlerde bir mülâkat (röportaj) yaptı. Anlaşıldığına göre, ringlerden ayrı düşürülen M. Ali boş durmuyor; bir yandan mahkemesi devam ederken, diğer taraftan çalışıyor : Hem boksa, hem de kültür faâliyetlerine...

Kendisine günden güne beyazlar da itibar etmekte, O'nu çok sevmekteler... M. Ali Üniversitelerde konferans vermektedir şimdi... Haftada üç konferans verdiği oluyor... Jeune Afrique dergisinin röportaj muhabiri birçok sorular soruyor ve M. Ali de cevaplandırıyor. Bunlardan iki süal ve cevabı aşağıya alıyoruz :

SUAL : «Sinemacılar size bir teklifte bulunmuşlardı. Dünya Ağır Sıklet şampiyonluğunu kazanan ilk zenci şampiyon Jak Johnson'un hayatını canlandırmanızı istiyorlardı. Fakat bunu reddettiniz; neden?

M. ALİ : Bir filimde kadınlarla beraber oynıyamam. Ben inanan bir insanım. Dindarım. Papa nasıl sahneye çıkıp aşk sahneleri çeviremezse ben de bir müslüman olarak çevirmem.

SUAL : İkinci defa evlenmiş bulunuyorsunuz. İlk karınızla mes'ud olamadınız. Çünkü o modayı takip ediyor, mini etek giyiyordu. Şimdiki karınız BELİNDA ile mes'ud musunuz?

M. ALİ : Evet, Belinda ile izdivacımdan memnunum. Açık saçık elbiseler giymiyor. Hem güzel, hem sofu bir müslüman. Meryem adlı küçük bir kızımız oldu.»

Mehmet Ali, dînî inançlarına müsteniden Amerikan ordusunda askerlik yapmamak istediği için aleyhine dava açmışlar ve hem de boks hakkını da elinden almışlar zâlimâne... Şimdi gayr-i mevkuf olarak muhakemesi devam etmektedir. Hapse girebilir. O, buna üzülmemektedir. Zira hapishane O'nun için Medrese-i Yûsufiyyedir; orada binlerce zenci de vardır... Allah (c.c.) yardımcısı olsun... Âmin.

ERİTREA FACİASI

Eritre, Kızıldeniz sahilinde 80 000 Km² yüzölçümlü ve üç milyon nüfuslu bir İslâm toprağıdır. İkinci Dünya Harbi zamanında İtalyanların elinde iken, harp sonrası Eritre'yi Birleşmiş Milletler İngiliz idaresine terketmiş, daha sonra içişlerinde bağımsız bir eyâlet olarak Habeşistan'la birleştirilmiş ve 1962'de de zulmen Habeşistan bu ülkeyi tamamen kendi topraklarına ilhak etmişti.

Geçen yıllarda memleketimizi ziyaret etmiş olan Habeş İmparatoru Haili Selâse adlı sakallı bodur diktatör, Eritreli müslümanlara ta o zamandan beri kan kusturmaktadır. Zorla müslümanları hıristiyanlaştırmak istiyen ve meş'um bir katliâma girişen zalim Habeşistan'a karşı el'an Eritreli müslüman kardeşlerimiz cihad etmekteler... Hiç bir İslâm memleketi de kendilerine yardım etmemektedir. Bu yüzden EBÛ HALİD kumandasındaki on bin mücâhid Habeşistan'a karşı Kızıl Çin ve Rusya'nın desteğini görmektedir.

Eritreli 10 bin mücâhid el'ân Amerika ve İsrail'in desteklemekte olduğu zalim Habeş ordularına karşı kahramanca savaşmaktalar. Habeş ordusunda bulunan 400 subay, Habeş askerini eğitmekte, yetiştirmektedir. Habeşistan - Amerika - İsrail kuvvetlerine karşı çete harbine girişmiş bulunan bu mücâhidlerin hak istiyen sesleri, Birleşmiş Milletlerin beton ve soğuk duvarlarında yankı yapmakta, İslâm milletlerini yardıma çağırmaktadır... Allah (c.c.) bize uyanış, onlara direniş gücü versin...

TÜRK KÜLTÜR VE İKTİSAT CEMİYETİ KURULDU

İstanbul'lu mukaddesatçı tüccar ve sanatkârlar, Salâhaddin Taşdan başkanlığında teşkilâtlanıp «Türk Kültür ve İktisad Cemiyeti»ni kurdular. Allah (c.c.) muvaffak etsin. Büyük bir boşluğu doldururlar inşâallah... Toplantıya Kur'an-ı Kerim kıraatıyla başlanmış ve Mahir İz Hocamız mühim bir konuşma yapmıştır.

Cemiyet İdare Heyeti şu isimlerden müteşekkildir :

Genel Başkan Selâhaddin Taşdan (Demir-Saç Tüccarı), Kültür işlerini yürüten başkan vekili Sabri Işık (İlâhiyatçı ve Hukukçu), Malî işleri yürüten başkan vekili, Ahmet Çarşıbaşı (İktisatçı, Teknik Hırdavat Tüccarı), Genel sekreter İsmail Yalçın Aslan (İktisatçı, Makina, Radyo İmalât ve İthalâtçısı), Genel Sekreter yardımcısı, Mustafa Ballı (Teknik Hırdavat Tüccarı), Veznedar, Mustafa Kalaycıoğlu (İktisatçı, Üye, İ. Halil Küçük (Sanayici), Üye, Hüseyin Ertürk (Teknisyen ve Makina İmalâtçısı).

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ BİR CAMİE KAVUŞUYOR

Atatürk Üniversitesine bir cami yaptırılmak için harekete geçilmiştir. Müteşebbis heyet bir bildiri neşrederek özetle şöyle demiştir :

«Atatürk Üniversitesi Camii Şerifi, Üniversitelerimizde, eski ecdat külliyelerinde olduğu gibi, ilk defa yükseltilecek bir manevi âbide olması itibâriyle özel bir mâna ve önem taşımaktadır.

Atatürk Üniversitesi Camii şerifi, Üniversitelerimizde Türk-İslâm medeniyetine yönelişin ilk müjdecisidir.

Camiimiz, son yıllarda ters anlaşılmış lâiklik tatbikatı ile, manevi kültürden mahrum bırakılmış ve bu suretle 18 ve 19 uncu yüzyılların maddecilik ve dinsizlik bataklığına saplanmış, çağdaş medeniyetten yüzlerce yıl geride kalmış bir kısım aydın namı altındaki Modern Mürtecilerimiz için bir hidayet kaynağı olacaktır.

Camimiz, günümüzde cephelerden Üniversitelerimize intikal eden kültür savaşında ezeli düşmanımızın saldırılarına karşı gençliğimiz için, en çok ihtiyacı duyulan manevi güç kaynağı olacaktır.

Bizler bu teşebbüsümüzle küfrün ve din düşmanlarının karşısında sinmiş olanlara kuvvet olmak istiyoruz. Sizler de yardım ellerinizi uzatınız ki, camimiz, insanlık için bu gün tek kurtuluş yolu olan İslâm'ın Üniversitemiz içinde muhteşem bir kültür âbidesi olarak yükselebilsin; yarın memleketi ve mukadderatımızı ellerine teslim edeceğimiz evlâtlarımızın manevi terbiyelerine ve bu sâyede bugünkü bunalımlardan kurtulmalarına hizmet edebilsin.»

İmam-Hatip Okulları Hakkında Kısa Bilgi

(Baştarafı 7. sayfada)

7 — 21 Nisan 1970 tarihinde Diyanet ilgililerinden alınan bilgiye göre; Diyanet İşleri Başkanlığı Merkez ve Taşra Teşkilâtında vazife alan İmam-Hatip Okulu 1. Devre, 2. Devre ve Yüksek İslâm Enstitüsü mezunlarının sayılarını gösterir liste :

a) İmam-Hatip Okulu 1. Devre Mezunu : **1714.**
b) İmam-Hatip Okulu 2. Devre Mezunu : **2677.**
c) Yüksek İslâm Enstitüsü Mezunu : **524**

NOT : Yüksek İslâm Enstitüsü Öğrenci sayısı : **1672**
Yüksek İslâm Enstitüsü Mezun sayısı : **1026**

(Yüce Allah (c.c.) Bu İslâm Kültür Yuvalarımızı Küffârın Şerrinden Korusun! ÂMİN...)

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES :

Sadullah Talay ve oğlu Mehmet Talay Koll. Şti.

Gürün Han No: 116 — Tel : 22 13 23
İstanbul

DAVUTOĞLU KOLLEKTİF ŞİRKETİ

Mehmet ve Tahsin DAVUTOĞLU

Davutoğlu Triko — Gömlek — Şemsiye İmâl ve Satış Mağazaları

Merkez : Gürün Han, Kat: 5 No: 598 - Yeşildirek
Şube : Kat : 7, No: 767-863 — Tel : 27 70 88 - İst.

MEHTAP

ALÜMİNYUM MUTFAK EŞYALARI SANAYİİ Koll. Şti.

İ. Hakkı Dayıoğlugil ve Kardeşleri
Elektrikli ve Elektriksiz Alüminyum mutfak eşyalarında kalitesi ve bol çeşidi ile sayın halkımızın hizmetindedir.

Merkez : Bakırcılar, Fuat paşa Cad. No : 60-1/3
Tel : 22 88 69 — Beyazıt - İstanbul

PEYGAMBERİMİZİN İNŞİKAKUL-KAMER

(Ayın İkiye Bölünmesi)

MUCİZESİ

Yazan :
İsmail TEKİN

Fiatı : 250 Kuruş

İsteme Adresi : İsmail Tekin, Aşağı Öveç Mah. Sokullu Mehmed Paşa İlkokulu yanı, No: 346 Dikmen - ANKARA

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *Muhterem Mehmet İncezli - Komotini/YUNANİSTAN* — Gönderilen 56 liralık havale hesabınıza işlenmiştir ve aboneniz el'an 96. sayıda bitmiştir. Borcunuzu uzun zaman ihmal ettiğiniz halde adresinize devamlı olarak Mecmuamızın gönderildiğini, halbuki bir başka mecmuanın — iktisâdî durumu iyi de olsa — bu fedakârlığı yapmadığını ve yapamıyacağını belirttiğiniz mektubunuz bizi hislendirdi... İltifat ve teşekkürleriniz bizlerin azmini bilemektedir. Allah'a (c.c.) emânet olunuz, selâm ve muhabbetler...

★ *M. Mustafa Toprak - DERİNKUYU* — Her sayısını sabırsızlıkla beklediğiniz halde Mecmuamızın elinize geçmiyen 100. sayısı tekrar gönderildi. Selâm ve bağlılıklar...

★ *M. Necdet Sözen - ALMANYA* — Lûtfedip gönderdiğiniz beş arkadaşınızın abone bedelleri hesaplarına işlendi, Allah (c.c.) sizden razi olsun... Vatanınızdan çok uzaklarda olmanız müsbet hareketlerinizi durdurmamaktadır, sağ olunuz. Oradaki bütün müslüman kardeşlerimize gönül dolusu muhabbet ve selâmlar...

★ *M. Yıldırım Tutay - Salgır/MERSİN* — Borcunuzu gecikdirdiğinizden dolayı üzüldüğünüzü bildirdiğiniz mektubunuzu aldık. Yeni abonenizin ne zaman biteceğini soruyorsunuz. Aboneniz 112. sayıda bitecektir. Selâm ve muvaffakıyetler...

★ *M. Muzaffer Erbay - ALMANYA* — Samimî mektubunuzda işaret ettiğiniz gibi, Ehl-i İslâm yüz-geri ettiği ilâhî hakikatlere yöneldiği gün hakikat d'avası kâinâtı hakimiyeti altına alacaktır. Abone olmak istiyen arkadaşlarınıza abone ücretinin içerisine posta masraflarının dâhil olduğunu söylersiniz. Vazifelerinizde sonsuz muvaffakıyetler, Allah'a (c.c.) emânet olunuz...

★ *M. İsmail Karaca - Gürçeşme/İZMİR* — Bilmukabele selâm ve muvaffakıyetler... Allah (c.c.) yardımcınız olsun... Mecmuamızın 99. sayısını alamadığınızı bildiriyor ve üzüldüğünüzü belirtiyorsunuz. 99. nüsha adresinize postalandı, inşaallah size ulaşmıştır. Selâmlar, bağlılıklar, derûnî muhabbetler...

★ *M. Mehmet Topaloğlu - YAHYALI* — İsim ve adreslerini bildirdiğiniz Mehmet Topal, Sa'di Ekşi, Mehmet Özkan, Hacı Mustafa, Mehmet Kürdoğlu, Mehmet Ünal, Mustafa Özüer, Esad Keskinkılıç, Halid Tezcan, Mehmet Yılmaz, Abdullah Barut ve Ramazan Yıldız kardeşlerimiz abone kaydedildiler. Sağ olunuz... Bâkî selâm ve sevgiler...

★ *M. İhsan Kaner - ALMANYA* — Abone olan ve hiç kesintisiz kendilerine mecmua gönderilen arkadaşlarımız elbette ki «İslâmın İlk Emri OKU» yu büyük bir aşk ve tehassürle okumaya devam edecekler... Çünkü bu Mecmua, Ehl-i İslâma Allah (c.c.) rızası için hizmet yolunda çıkmaktadır... Şukadar var ki, oralarda sizlere de büyük vazifeler düşmektedir... İslâmî ahlâk ve yaşayıştan zerre miktar ta'viz vermeden ve HAK hizmetine devam ederek vazifenizi yerine getireceğinizi ummaktayız.

Ad ve adresini bildirdiğiniz Ya'kup Ceylân kardeşimiz abone kaydedildi. Mecmuanız, Eskişehir'e gitmiye devam edecektir. Selâmlar ve ANAVATAN'dan gönül dolusu sevgiler... Allah'a (c.c.) emanet olunuz...

★ *M. Ahmet Kuyucu - ÇORLU* — İslâmın İlk Emri OKU Mecmuasına — kendi tâbirinizle — İSLÂMIN MECMUASI'na bugüne kadar niçin abone olmadım diye üzüntülerinizi belirttiğiniz muhlis mektubunuzu aldık, pek sevindik... Fahri Altay adlı arkadaşınıza ait eski sayılarımızı karıştırırken ilânlarımı gördüğünüz BÜYÜK KAPI (Ek), DÖRT RÜKÛN, YENİDEN İSLÂMA, RİSÂLEYİ KUDSİYYE ve DİNİ HİKÂYELER adlı kitaplar isteğiniz üzerine adresinize postalandı. İnşaallah en güzel şekilde faydalanırsınız ve bu birbirinden kıymetli İslâmî eserler hayatınızı etkiler... Bilmukabele teşekkür ve muvaffakıyet dileklerimizi sunarız, Allah'a (c.c.) emânet olunuz...

★ *M. Hasan Eşkene - ALMANYA* — Çalışmakta olduğunuz ve sayesinde birçok dünyevî imkân ve nimetlere kavuştuğunuz KÖLN FORD FİRMASI için «Allah razi olsun» demenizin bir mahzuru olup olmadığını soruyorsunuz. Gayr-i müslimler için «Allah razi olsun» diye dua etmek câiz değildir. Çünkü onlar, her ne kadar insanî davranışlar ve hattâ insanlık için hizmet etseler de, Allah'ın kendilerine bahşettiği bunca nimete karşılık küfür üzerindedirler, yani onlar Allah'ın rızasını talep edici bir yolda değildirler. Allah'ın, kendilerinden razi olmadığı kimseler için ise «Allah razi olsun» demek Yüce Allah'ın rızasına muhalefet olur. Ehl-i küfür için edilecek en güzel duâ «Allah, hidâyete erdirsin» dir. Onlara karşı insânî ve hususen İslâmî tutum ve ilgilerinize devam ediniz ve onlar için Allah'tan (c.c.) hidâyet ve iman dileyiniz.

Hassasiyetinize çok teşekkürler... Aboneniz 107. sayıya kadar devam edecektir. Anavatandan kucak dolusu selâm ve muhabbetler... Allah (c.c.) yardımcınız olsun...

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

RECEP — 1390
Yıl : 10 — Cild : 9

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU

Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR

İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA

Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA

Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktübas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 9.9.1970

CİHÂD

En başta cihâd; nefsini ıslah edebilmek.
HAKK'ın, bize gösterdiği yoldan gidebilmek.

Şehvet ve gazap, kin ve kibirden çıkabilmek,
Bâtıl, kuru sevdâları kökten yıkabilmek.

Hâkimse nefis; nurlu tefekkür bulamaz yol,
Gâlipse akıl, ruh; bilinir doğruca sağ-sol.

Gerçekleri tavsiyyede ma'kûl olacaksın,
Temkin de cihâddır, bunu, kendin bulacaksın.

Rüşvetle, kumarbazla, yalancıyla, küfürle,
İman dışı, vicdân dışı ahlâk dışı hürle...

Mal, can ve ilim, fenle seferber olacaksın,
İmanla yanan aşk ile rûhen dolacaksın,

Sarslımayan imanla içinden çıkacaksın,
Azminle bütün engeli bir bir yıkacaksın.

Mü'min dedemin, bir demi geçmezdi cihâdsız,
Yapmazsa, görürdün onu ruhunda rahatsız.

Yükselmeyi emretmede dinim bana mutlak,
Harp, fen ve derin bilgide, ancak bana var hak.

Bir sonraki yüz yıl ne silâh kullanacaksa,
Gök sırrı için hangi araç yollanacaksa,

İslâm'da cihâd şekline zannetme ki hâd var,
Gerçek şu ki; İslâm dışı her şeyle cihâd var!..

Gerçek savaş'ın ölçüsü : Nefsinle savaşmak,
İlk önce, bu korkunç ve büyük engeli aşmak.

Kuvvetli inanç, sâlih amel, doğruyu yaymak,
Tatbikte adam ortaya, sırf kendini koymak.

Hak nâmına, bâtılla câhid... Ölçü bu, şaşmaz,
Elbet bu cihâd, HAK ve rıza haddini aşmaz.

Haksızla, cehâletle, rezâletle zulümle,
Fitneyle, fuhuş, içki ve İSLÂMSIZ ÖLÜMLE.

Dostluk ve buğz sevgi, adâvette bu düstûr :
Allah ve Rasûl dostu olanlar sana dosttur.

Binbir çile, zulmet ve küfür lâvları yansa,
Gökler yıkılıp, yeryüzü mâtemle donansa.

Mü'minlere farzdır bu cihâd, en yüce hakdır,
Korkakların imânı kemâl bulmayacaktır.

Sıddıyk buyururlar ki : «Cihâd Etmese Millet,
Hâkimdir o milette, esâret ile zillet!»

Her sâhada yükselme azmetmelisin sen,
İSLÂM ile İNSANLIĞI yükseltmelisin sen.

Ömrün boyu coşkunca mesâi vereceksin,
Bâtılları er geç, ebediyyen sereceksin!..

Hem, öyle cihâddır ki bu, İSLÂM'da yarıştır,
Dosdoğruca, kestirmeden ALLAH'a varıştır.

Nuri BAŞ

FİATI : 1 LİRA

SAYI : 103 EKİM 1970

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ Hâdiseler — Düşünceler
★ İslâm'da Da'vet ve Beyan Metodu
★ Kâinat Laboratuarı
★ Rüya
★ Selmân Doğru Söylemiş...
★ İslâmın Yetiştirdiği İbn-i Mes'ud
★ Osmanlı Tarihinde İlk Defa Olmuş Şeyler
★ Köşeden — Bucaktan
★ Libya
★ Okuyucu Suallerine Cevaplar
★ İçtimâî Râbıtalar
★ Nefse Hâkim Olmada Cesaret
★ İslâm Matbuatı Bir Mücahidini Kaybetti
★ Hıristiyanlığın Gaddarlığı
★ Almanya'ya Mektup
★ Ömer ile İlker
★ Namazda Niyetin Vakti
★ Köy Meselelerimiz
★ Kur'an Ehli Kimselerin Örnek Edeplerinden Bazıları
★ Gençliğe Çağrı
★ Haberler ve Kritiği
★ Şiirler
★ Okuyucularla Başbaşa

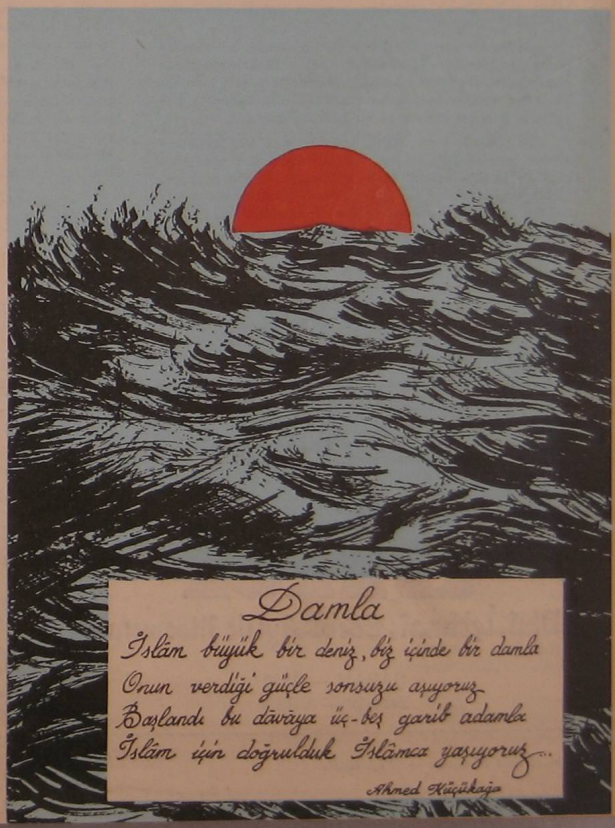

Damla

İslâm büyük bir deniz, biz içinde bir damla
Onun verdiği güçle sonsuzu aşıyoruz
Başlandı bu davaya üç-beş garib adamla
İslâm için doğruluk İslâmca yaşıyoruz...

Ahmed Kutukoğlu

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER

DÜŞÜNCELER

DÜNYA, kuruluş tarihinden itibaren çeşitli kanunların, her türlü sapık fikirlerin ve bir çok ideolojilerin ortaya çıkıp boy gösterdiğine zaman zaman şahit olmuştur. Hatta onların kahrını bile çekmiştir. Çünkü «her kafadan bir lâf» dinlemek kolay değildir. Kendisini bir şey zanneden yahut da birşey olarak gösterilmek istenilen kimseler, kendi kendilerine akıllarınca bir nizâm vücuda getirme sevdasına kapılmışlar. Fakat çoğu fikirleriyle beraber yok olup gitmişlerdir. Ortalıkta varlığı sezilebilen bazı kul mamûlü nizâmlar da medeniyetin problemlerine cevap verebilecek nitelikte olmadıkları için terkedilmişlerdir.

Bir insanın meydana getirdiği kanunlar ve beşeriyeti kurtarmak için ortaya döktüğü hal çareleri nasıl olur da bir âlemi kurtarabilir! Nasıl olur da kendi şahsî işlerini bir düzene koyamıyan zavallı insanoğlu, topyekûn insanlığı kurtuluşa erdirebilecek kanunları, yasaları icat etmiye kalkışır?!

Bütün bir cihanı kurtuluşa götürebilmek, medeniyetin bütün problemlerini çözebilmek ancak ilâhî bir Nizâmla mümkündür. Bu Nizâm da başlı başına bir Nizâm olan İslâm'dır. Beşeriyet kurtulursa ancak İslâm'la kurtulur, beşeriyetin yaraları dinerse ancak İslâmla diner...

Yeryüzünde denenmedik, kullanılmadık kul imâli kanunlar, yasalar kalmamıştır. Hepsinden medet umulmuş, hepsi de tecrübe edilmiş ve terkedilmiştir. Bugün beşeriyet binbir çeşit sistemler taslağının çıkmaz sokaklarında dolaşmaktan bıkmıştır. Bu bıkış ve bunalış kendisini İlâhî Nizama; İslâm'a bağlanmayı gerektirmektedir.

Artık çeşitli memleketlerde İslâmî hareket başlamıştır. Bu uyanış ve İslâm'a yöneliş hareketi önüne geçilemiyecek bir inkişafın içerisine girmiştir. Bilhassa Pakistan'da bu hareket kendisini daha da bariz bir şekilde göstermektedir. Bu ülkede Ebu'l-A'la El-Mevdûdî'nin başlatmış ve devam ettirmekte olduğu İslâmî hareket dünya çapında bir diriliş vaziyetini arzetmekte ve yedisinden yetmişine, memurundan âmirine, erinden kumandanına kadar her tabakayı sahası içerisine almaktadır.

Türkiye'de de bu uyanış ve diriliş, önüne geçilemiyecek duruma gelmiştir. İslâm sağlam istinat kulelerine dayanmış, küfrün beli kırılmıştır. Sonsuzluk Kervanı hayli yol almıştır. Bezirganların, eşkiyaların, ardından ulaşmasına imkân kalmamıştır. Ruh soyguncuları, din bezirgânları, mukaddesat eşkiyâları forslarını kaybetmişlerdir. Dağ kovuklarından çıkamaz hale gelmişler ve yol kenarına inip de sonsuzluk kervanının önüne geçerek eski melânetlerini işlemiye cür'et edememenin hıncı içerisinde kıvranmaktadırlar. Çünkü sonsuzluk kervanı, günden güne kendisine yeniden katılanlarla çok büyük bir kalabalıkla yol almaktadır.

Bütün İslâm Âlemi, bin yıl gibi uzun bir müddet İslâm'ın sancaktarlığını yapmış olan Türkiye'ye gözlerini çevirmişler, bütün ümitlerini Türkiye'ye bağlamışlar. Türkiye'nin yarım asırlık kökten dinamitleme ve özden ayırma hareketinden sonra İslâm Âleminin başına tekrar lider olmasını istemekte ve dua etmektedir.

Müslümanlar! Davranın! Büyük işler sizi bekliyor! Bütün varınızı bu yola dökün artık! Bu yola canınızı, malınızı, evlâd-ü iyalinizi verin artık! Yarım asırdır dinine, vatanına, milletine yapılan süikastların intikamını almalısın artık! Vakit geçirme!.. Manevi değerlerine sahip çık! Mukaddes iman yuvalarını bağrına bas! Fırsat eldeyken beli kırık küfrün boğazını da boğ!

«Surda bir gedik açtık mukaddes mi mukaddes,
Ey kahpe rüzgâr! Artık ne taraftan esersen es!»

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

ŞABAN — 1390
Yıl : 10 — Cild 9

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU

Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR

İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA

Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA

Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 1.10.1970

Yusuf IŞICIK

İslâmda da'vet ve beyan metodu

Birbirini takip eden muhtelif safhalarla SON PEYGAMBER (s.a.s.) ve O'nun aziz ashabı (bütün dua ve hürmetler onlara olsun) tarafından gerçekleştirilen İslâm inkılâbında ilk merhale **DA'VET** ve **BEYAN** yoludur. Yüce Peygamberin (s.a.s.) 23 senelik risaletinin uzun bir devresini teşkil eden ilk 13 senelik zaman içinde bu yol ta'kip edilmiştir. Mekke devrinin tamamını ve Medîne devrinin de başlarını kaplıyan bu 13 senelik mücerred çağrı ve beyan devresi, cihad emrinin gelişine kadar devam etmiştir.

İslâmı siyasî hayatta da hakim kılmak ve İslâm cemâatını politik olarak teşkilâtlandırmak işinin tahakkukuna başlamak demek olan CİHAD emrinin gelmesiyle dahi **DA'VET** metodu ortadan kalkmamış; en güzel şekilde ve câhiliye insanlığının ruhlarına nüfuz edici bir yolla **HAKKA ÇAĞRI ve BEYAN** usûlü. Asîl Peygamberin (s.a.s.) bütün hayatı boyunca devam etmiştir. Yani, dinde da'vetin hükmü ne neshedilmiş ve ne de bu, mukayyet bir zaman için ta'kip edilmiş bir yoldur!.. Yüce İslâm nizamı, hakkaniyet ölçülerinin tamamını yitirmiş Arap cemiyetine ilk defa bu yolla takdim edilmiş, bilâhare Medîne'de te'sis olunan yeni İslâm hükûmetini korumayı ve beşeriyyeti kula kulluktan kurtarıp vicdanları maddî sultalardan(baskılardan) hür inanca kavuşturmayı gaye edinen cihad emrinin gelmesiyle de yine İslâm kıt'alara bu metotla sunulmuştur.

Kısaca, **DA'VET** dinde esastır. İslâm da'vâ adamlarının, hayatın hiçbir safhasında kendisinden uzak kalamıyacakları bir vasıtadır. Büyük İslâm inkılâbı hangi devir ve safhada olursa olsun, bu vasıta ve metot bâkîdir.

Şunu hatırlardan hiç çıkarmamalıdır ki, dinde bazı hususlar hariç, İslâmî vakıa ve hükümler, birbirlerini zincirleme bir yolla ta'kip ederler ve her asırda, değişik fakat birbirine ekli (müteselsil) bu hüküm ve hâdiseler tamamıyla kıymetlerini muhafaza ederler, bu hüküm ve vakıalarda NESİH (hükümsüzlük) söz konusu değildir. İşte bunlardan birisi, İslâmiyetin **İNTİŞAR** (yayılma) yolunda ta'kip ettiği seyridir... İslâm, ondört asır evvel ilk olarak bir cemiyete hangi usûllerle ve ne gibi safhalar içinde takdim olunduysa, bugün de İslâmî intişar aynı safha ve yollardan geçmek lüzumundadır. Yoksa, «İslâm, artık son safhasını dün idrak etmiştir, O'nun Arabistan'daki ilk zuhûru nazar-ı itibara alınamaz.» gibi bir hüküm, realiteyle bağdaşamaz. Bu düşüncede olanlara sormak lâzımdır :

«İslâmın, sosyal ve siyasi cepheden şu asırda bugünkü cemiyetlerdeki durumu ile, Mekke devrindeki dünkü vaziyeti arasında bir fark var mıdır?..»

Da'va adamının ayrılmaz bir hususiyeti olan dinde DA'VET, bugünkü cemiyetimizde de İslâmî hareketin ilk merhalesidir ve öyle olmalıdır. İslâm da'vetçileri, yarın İslâmî hareketin hangi safhasına ulaşırlarsa ulaşsınlar, bu metot dâimîdir.

Bir millet için çok uzun sayılabilecek bir karanlık çağa, bütün İslâm Âlemi ile birlikte Türkiye de girdi ve bugün, ilâhî lütfun bir neticesi, bu zulümâttan sıyrılma hareketleri başladı. Bu durum, bütün İslâm ülkelerinde aynıdır ve hattâ bazı İslâm memleketlerinde İslâmî da'vetin ileri safhalarına bile geçilmiştir. Ancak, İslâmî hareketin ilk basamağını teşkil eden **HALKI İSLÂMÎ HİKMET ve KÜLTÜRLE DONATMA** işine memleketimizde pek ehemmiyet verilmemiş, hakka çağrıda iş düzgün tutulmamıştır...

Biz, ehemmiyetli gibi görülen birçok mes'eleleri bırakıyor, **İslâmda Çağrı Usûlü** üzerine fazlaca eğiliyoruz. Başımız sağ oldukça, elimiz kalem tuttukça da bu mevzûyu işlemiye devam edeceğiz; tâ ki bu mühim mes'ele İslâm da'vetçileri tarafından kavranılsın... Biz, İslâmî uyanışın, ancak kendi kaideleriyle şu memlekette başlatılabileceğine inanıyoruz. Bu prensiplerden en mühimminin de **HAKKA ÇAĞRI ve İSLÂMÎ GERÇEKLERİ BEYAN** olduğuna inandık...

Panayır panayır dolaşıp, hayatının her anında KUR'AN hakikatlerini dalâletzede insanlara beyan eden, taş kalbli **TÂİFLİLER**'in hücumlarıyla bitkin bir halde sığınabildiği bir bağdaki hizmetçiye o anda dahi İslâmı anlatan bir **Peygamber-i Âl-i Şânın** (s.a.s.) ümmeti ve aynı yolu tutmuş O'nun kahraman sahabilerinin halefiyiz. Bunu pek çabuk unutuyoruz!..

Peygamber (s.a.s.), oturduğu yerde halkı irşad etmedi. O'nun ashabı (bütün yümn ü bereket onlar üzerine olsun), tepeden inme bir dînî hareketin müntesipleri değildir. Da'vet yolunda terlendi, kan akıtıldı... Gece-gündüz durmadan halk İslâma da'vet edildi... Yüce Rasûl (a.v.) bu uğurda Tâif'e kadar yayan yürüdü, O'nun ashabı (razıyallâhü anhüm) memleket memleket dolaştı.

Bugün, büyük büyük konuşanlar oluyor «Bu millet iflâh olmaz» diye!.. Bu kadar salâhiyetlice konuşma hakkını bunlara kim verdi anlaşılmaz?!.. Hakka da'vet metoduna uyularak, kaç köy kaç da'vetçi tarafından dolaşıldı?.. İslâm düşmanlarına, bilmedikleri için söyledikleri söz ve iftiralarına karşı ağız dolusu sövmekten kendimizi kurtarıp da, yazarlarımızla, çizerlerimizle, vâiz ve hatiplerimizle köy köy dolaşıp, cami cami konuşup, halka İslâmî prensipler mi verdik?..

İslâm da'vetçilerine sesleniyoruz :

Da'vamızın ilk merhalesi da'vettir. Hakka, İslâma da'vet... Bucak bucak gayr-i resmî olarak teşkilâtlanıp, fisebilillâh en az haftada bir defa bir köy seyahati yapıp halkı uyandırmaktan bizi alıkoyan, şeytandan başka nedir?.. İslâm da'vetçileri! İhlâs ve iyi niyet silâhını ele alıp, Allah'a (c.c.) dayanarak da'vete koşunuz!.. Halka, «Kur'an şudur, şunu emrediyor!» deyiniz... Bizim, nasipsiz insanlara sövmekle geçirecek vaktimiz olmasa gerek!.. İslâm nedir?.. Halka bunu öğretelim... Elde Kur'an gibi bir bürhân-i kavî (kat'î hüccet, delil) varken, heva ve heveslerimize terceman olmak neden?...

Allah yolunda ayağı tozlanan İslâm da'vetçilerine binlerce duâ ve selâm olsun... Yüce Rabbimiz (Bütün tesbih ve takdisler O'nadır), iyi niyetlileri şerlerden koruyucudur.

Zübeyr SELEK

Kâinât Lâboratuarı

Bir profesör düşününüz; kimya profesörü... Talebelerine uzun müddet ilim vermiştir... Kendisi bulunduğu memleketin güneşi mesâbesindedir : Gayet âlim, fazıl, dirâyetli bir kimse... Memleket kendisinden büyük faydalar görüyor... Durmadan talebe yetiştiriyor; zira kendisi bu dünyaya bâki değildir!..

Bu profesör, talebelerinin nazarî ve amelî bilgilerini ölçmek; onları imtihan etmek ister. Laboratuara götürür onları... Ve başlar imtihana... O, bu işe pekâlâ hak kazanmıştır; çünkü onlara uzun zaman emek vermiş, gerekli bilgileri onlardan esirgememiştir. Onlara rehber vermiş; ilim kılavuzu ve şimdi bu rehberi onlar kullanabilecek midirler, onu görmek istiyor... Bundan tabi ne olabilir?..

Bu imtihan talebeler için pek mühimdir... Uzun bir tahsil süresinin sonucu ya muvaffakıyet, ya da hezimet! Talebeler burada masum ve mazur değildirler; zira karşılarına belki bir düşman çıkmış ama, kendilerinden silâh esirgenmemiş!..

İmtihan başlar, devam eder ve sona erer... Kazananlar, hal ve istikbâlin büyük mevkîlerine namzet kimseler olarak mes'uddurlar. Diğerleri ise...

Fakat bir de, içinde milyonlarca maddenin sayılamıyacak adet hayvânâtın fevkinde bir hilkate sahip, her şeye hükmetmiye memur olmuş yine milyonlarca insan cinsinin bulunduğu KÂİNAT LABORATUARINI düşünelim. Bu laboratuarda bulunan maddeler ve hayvanlar mazurdurlar; çünkü birinciler cansız, ikinciler ise, kendilerine akıl ve ilim nimetinin verilmediği grup... Fakat bunların yanında insan, kendisine evvelâ akıl bahşedilmiş, ilim verilmiş ve rehber hibe edilmiş olan en güzel vasıfta yaratılmış bir varlıktır...

O'nun ilim aldığı en büyük bir Alîm'i (c.c.), eşyanın hakikatını kendisine bir aracı vasıtasıyle tebliğ eden yüce bir Hakîm'i (c.c.) var! O bir talebedir; fakat yukarıdaki talebelikten çok başka bir talebelikle talebe... O, ileride başka bir hayatın başlangıcında kendisine lâzım olacak mühim bilgileri almak, necâta erişitirici bir manevî kılavuz elde etmek için şu âleme Hâlık-ı Zü'l-Celâl tarafından gönderilmiş... Zorlu bir imtihandadır o... Kendisine nâmütenâhî genişlikte bir laboratuar verilmiş, orada vazifesini tam yapması için de bilgiler esirgenmemiş...

O, bu yüzden hiç de ma'sum ve mazur durumda değildir! Bu muazzam laboratuarda imtihan olurken, ilmi kendisine veren en büyük ALÎM'e (c.c.) itâate mecburdur. Çünki o, O'nun direktifleriyle hareket etmezse yanılacaktır. Kendisine verilen ilmi, yine kendisine bildirilen yerde kullanmazsa şaşıracak ve helâk olacaktır. Nasıl ki hocasının tarifi dışında tecrübe (deney) yapmıya kalkışan bir kimya talebesi, en basitinden kendini bir asitle helâk edecektir, cezasını çekecektir!..

Bu imtihan sahnesinde, kendine verilen ilimle hareket ederek muvaffak olanlar istikbalin büyük namzedi olacaklardır. Fakat bambaşka bir âlemin müstakbel büyükleri... Bu imtihan laboratuarında, BÜYÜK HAKÎM'in (c.c.) emirleri hilâfına hareket edecek olanlar ise imtihanı kaybedecekler, kendilerini bekliyen

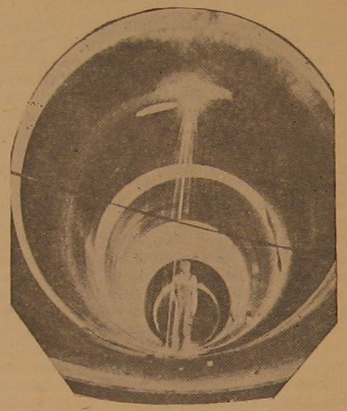

büyük belânın namzedi olacaklardır. Kendilerini, akıllarınca (!) bulmak istiyecekleri bir madde kahredecek, asit parça parça yapacaktır. Er-geç uyanırlar, ayılırlar ve hastalıklarının devasını yine Büyük Hakîm'in (c.c.) Büyük HEKİM'inin (s.a.s.) ilâcıyle tedâvî ederlerse kurtuluşa erişeceklerdir. Fakat hocasına kafa tutan dik kafalılar için hiç bir kurtarıcı bulunmıyacaktır.

İşte şu muazzam laboratuarda imtihan terleri döken milyarlarca öğrencinin kurtulması, müstakbel bâki âlemde felâha ermesi için ilâhî rahmetten güzel bir kopye verilmiş : KUR'ÂN!.. O muazzam düstûrdan, gizli vesveseye kulak vermeden kopye edenler, imtihan kâğıtlarını boş vermiyecekler; kurtuluş istasyonunda bekliyen BURAK'a binmek için gerekli bileti alıp selâmete kavuşacaklardır. Hayatını, Allah'ın (c.c.) Kur'ân'ı O'nun sevgili Rasûlünün (s.a.v.) sünnetine uymakla geçirip gerekli bilgiyi aldıktan sonra imtihanını sektesiz atlatanlara ne mutlu!..

Fakat esefle görülüyor ki, insanlığın büyük ekseriyeti, imtihan kâğıtlarına boş şeyler yazıyorlar... Kendilerine 1400 sene evvel gönderilen BÜYÜK İNSAN'ın (s.a.v.) tebliğ ettiği kurtarıcı prensiplere sırt dönmekle, imtihan âleminde pek kötü dereceler almakla meşguller... Bu kötü gidişten tedirgin olan ve imtihan arkadaşlarını ikaz eden akıllı talebelerin feryatlarına kulaklarını iyice tıkamıştır artık bugün insanlık!.. Bunun yanında, imtihan âleminde, gerçek ilmi tutanların safına geçtiği halde, o büyük ilmi unutmuş, veya ondan çok azını aklında tutabilmiş, yahut da onu tatbik sahasından uzaklaştırmış ve bu haliyle kâğıt karalıyanlar da çoğalmıştır. Bunların durumu da evvelkilerin durumu kadar korkunçluk arzetmektedir!..

Bakalım bu şakirdlerin durumu, bu kâinâtın acıklı vaziyeti daha ne kadar devam edecek! Bu durumun

(Devamı 26. sayfada)

RÜYA (IV)

Abdurrahman POÇAN

Hadiste ismi geçen deniz seferi Hz. Osman devrinde H. 28. senede vuku bulmuştur. Kıbrıs fethedilmiş, bu ilk deniz seferi olduğundan ashabın yaşlıları da sefere iştirak etmişlerdir. Yine bu sefere — hadis tercemesinde bildirildiği gibi — Ümmü Haram da katılmış ve bindiği hırçın bir katırdan düşerek şehit olmuştur. Böylece Peygamber efendimizin rüyası ve Ümmü Haram hakkındaki dua ve müjdesi ayniyle tahakkuk etmiştir.

Bunlardan başka yine bir çok rüya tâbirleri ile ilgili hadisler vardır. Zikredeceğimiz hadislerden bazıları bizzat Rasûlüllâh'ın görüp tâbir ettikleri hadislerdir. Bu hususiaki hadislere bir başlangıç vesilesi olmak üzere şu hadisi nakledelim :

Semüre B. Cündüp (R.A.) den rivayet olunduğuna göre Nebi (S.A.S.) sabah namazını kılınca onlara (ashabına) yüzünü dönerdi. İçinizde bugün (dün gece) rüya gören var mı? diye sorardı. Şeyhân, Tirmizî, Ebu Davud rivayet etmişlerdir. Ebu Davud'da şu ziyade vardır. Benden sonra ruyay-ı salihadan başka nübüvvetten birşey kalmadı (1).

Ebu Saîd el-Hudrî (R.A.) den rivayet olunduğuna göre Rasûlüllah (S.A.S.) buyurdu ki : Uyuduğum esnada gördüm ki halk bana arzolunuyordu. Üstlerinde gömlekler vardı. Bu gömleklerin kimi memelere varıyor, kimi daha kısa idi. Ömer b. el-Hattab da bana arzolundu. Üstünde (etekleri yerde) sürüdüğü bir gömlek vardı. Ya Rasûlüllah bunu ne ile te'vil ettin? diye sordular. Din ile cevabını verdi (2).

İbn-i Ömer (R.A.) den rivayet edilen bir hadiste Nebi (S.A.S.) şöyle buyurmuşlardır : Ben uyurken bana bir kap dolusu süt getirildi. Ondan içtim. O kadar ki fazlasının tırnaklarımdan taşıp çıktığını gördüm. Sonra artığımı Ömer'e verdim. Dediler ki : Ne ile te'vil ettin, ya Rasûlüllah? Dedi ki : İlim (3).

İbn-i Ömer (R.A.) den rivayet edildiğine göre, Nebî (S.A.S.) şöyle buyurmuştur : Rüyamda gördüm ki güya (SUDANLI) siyah ve başı (nın saçı) dağınık bir kadın Medine'den çıkarak ta Mehyeo'ya — ki Cuhfe'dir — varıp karar kıldı. Ben bu rüyamı (Müstevli olan) Medine vebasının Mehyea'ya nakl olunmasıyla tâbir ettim (4).

Hz. Âişe'den gelen rivayetlerden anladığımıza göre hicretten önce Medine, Hicazmıntıkasının hastalığı çok olan yerlerinden biriydi. Medine'nin Bathan sahrasındaki vadiden akan pis suyun meydana getirdiği bataklık Medine'nin havasını bozuyordu. Muhacirlere buranın bu pis havası ağır geldiğinden bazı müslümanlar ansızın vefat ediyorlardı. Bu duruma karşı Hz. Peygamber sıhhî tedbirler almakla beraber : «Ya Rab! Medine'yi bize gül gibi sevdir. Hummasını da müslüman düşmanı olan yahudilerin bulundukları Cuhfe'ye naklet.» diye dua buyurmuşlardır. Hz. Peygamber bu İbn-i Ömer hadisindeki rüyasını bu düası üzerine görmüş olsa gerektir ki hakikaten bundan sonra Medine'nin sıhhî durumu düzelmiş. Cuhfe de bir sıtma yatağı olmuştur.

Yine İbn-i Ömer (R.A.) den rivayete göre Nebî (S.A.S.) şöyle buyurmuştur : «Kendimi rüyada misvak kullanırken gördüm. Biri diğerinden büyük iki adam beni çekti. Misvakı küçüğe verdim. Bana büyüğe (büyüğe ver) denildi. Misvakı hemen büyüğe verdim (5).

(1) Et-Tâc, K. er-rü'ya ve'l-emsâl, C. 4, s. 273.
(2) Tecrit Ter., K. el-iman, c. I, s. 37. (2. baskı).
(3) Et-Tâc, K. er-rü'ya ve'l-emsâl, c. 4, s. 278.
(4) Et-Tâc, K. Er-Rüya ve'l-emsal, c. 4, s. 279.
(5) Et-Tâc, K. Er-Rüya ve'l-emsal, c. 4, s. 279.

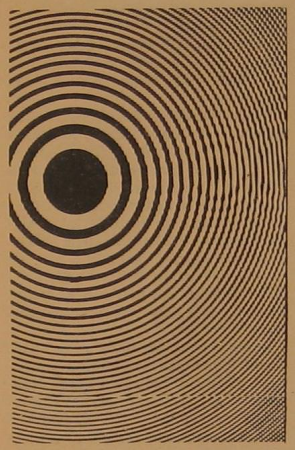

DÜNYA

Dünyanın içinde bir dünya vardır;
Mahşere kadar kalacak gibi.
Herkesin düşünde bir hülya vardır;
Dünyayı bir baştan alacak gibi.

Abdülkadir GÜLER

TEBRİK

İdrak etmiş bulunduğumuz MİʼRAC-I NEBEVÎ (a.s.) muhterem okuyucularımıza ve bütün ÂLEM-İ İSLÂM'a mubarek olsun.

İslâmın İlk Emri
O K U

Selmân Doğru Söylemiş...

Yazan :

M.

S.

Peygamberimiz (S.A.V.) Medine'ye hicretlerinde, Mekke'den, imanını kurtarmak için malını, mülkünü bırakarak hicret eden müslümanları Medinelilerle kardeş ilân etti. Her Mekkelinin bütün dertlerine ortak olacak, kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevecek bir Medineli kardeşi vardı. Bunlar arasında Mekkeli olmayanlardan Selmân-ı Fârisi Hazretleri, Ebü'd-Derdâ' ismindeki sahâbe ile kardeşti. Selmân, hür iken köle diye satılmış, ağır şartlar altında hürriyetine yeni kavuşmuş, uzun yıllar hasretini çektiği, diyar diyar dolaşarak aradığı hakikatı bulmuş, yüzü gülmüş, kalbi iman ile dolmuştu.

Bir gün kardeşi Ebü'd-Derdâ'yı ziyaret etmek maksadiyle evine gelmiş ve kapıyı çalmıştı. Ebü'd-Derdâ' evde olmadığı için zevcesi Ümmü'd-Derdâ' kapıyı açtı. Henüz genç olmasına rağmen kendisine genç bir kadın tavrı vermeyen, süslenmeyen bu sâliha kadın yamalı elbisesi, dağınık saçları ve perişan haliyle kapıyı açınca onun bu hali Selmân'ı şaşırtmış ve üzmüştü. Hemen sordu :

— Nedir bu halin böyle, Ümmü'd-Derdâ'?

Ümmü'd-Derdâ' cevap verdi; Çünkü Selmân'ın niçin şaşırdığını sezmişti :

— Kadın yalnız kocası için süslenir. Kardeşin Ebü'd-Derdâ'nın dünya ile hiç alâkası yok ki... Geceleri sabaha kadar ibadetle, gündüzleri ise oruçla meşguldür, benimle geçirecek hiç bir vakti yok.

Hemen o sırada Ebü'd-Derdâ' geldi. Kardeşi Selmân'ı görünce sevindi. Sanki dünyalar onun olmuştu. Nasıl sevinmezdi ki, onların kardeşliğini Peygamber (S.A.V.) ilân etmişti. Fakat bütün bu sevinç ve iltifatlara rağmen Selmân Hazretleri üzgündü. Beraberce içeriye girdiler. Ebü'd-Derdâ', kardeşi Selmân'a hemen yemek hazırlattı ve sofrayı Selmân'ın önüne koydu :

— Buyur kardeşim Selmân, yeyiniz, ben oruçluyum, dedi.

Selmân cevaben :

— Eğer benimle yemezsen yani orucunu bozmazsan senin yemeğini yemem, dedi (Tuttuğu oruç nâfile idi. Farz veya vacip olan bir orucu bozmak veya bozdurmak câiz değildir. Bozulan nâfile orucun ise kazası lâzım gelir.).

Ebü'd-Derdâ' kardeşini kırmamak için, Selmân'la birlikte yemeği yedi. Yemekten sonra Selmân :

— Bu akşam sizde misafir kalacağım, dedi.

Kardeşi Ebü'd-Derdâ' :

— Memnuniyetle kardeşim Selmân. Hoş geldin, safâ geldin. Senin evimde kalman benim için şereftir, dedi.

İçinden de «Acaba orucumu bozdurduğu gibi gece yapacağım ibâdetlerime mâni olur mu?» diyordu.

Hâşâ... Selmân, bir hakikat yolcusu olarak, kimsenin ibâdetine mâni olmazdı. Şu kadar var ki, her şeyin hakkını vermek lâzımdı. Nihayet akşam olup yattılar. Az sonra Ebü'd-Derdâ' yatağından fırladı. Selmân sordu :

— Nereye? Niçin böyle erken kalktın?

Ebü'd-Derdâ' :

— Namaz kılacağım, ibâdet edeceğim, cevabını verince Selmân :

— Yat şimdi, ibâdetin de zamanı var, dedi.

Ebü'd-Derdâ'nın korktuğu başına gelmişti. Sabaha kadar defalarca yatağından fırlayan Ebü'd-Derdâ'ya Selmân hep aynı cevabı veriyordu. Tâ ki, şafak sökmeye başlarken Selmân hepsini uyandırıp nâfile namazlarını kıldılar ve tesbihlerini çektiler. Selmân-ı Fârisî Hazretleri Ebü'd-Derdâ'ya dönerek dedi ki :

— Sende Allah (C.C.)'ın da, kendi nefsinin de, ev halkının da hakkı vardır. Her hak sahibine hakkını ver.

Ebü'd-Derdâ' üzgündü. Fakat kardeşini kırmamak için bütün dediklerini yapmıştı. Selmân-ı Fârisî Hazretleri ayrıldıktan sonra, Ebü'd-Derdâ'nın ilk işi Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin yanına gitmek oldu. Huzur-u Peygamberi'ye geldiğinde, kardeşi Selmân'ın yaptıklarının doğru olup olmadığını öğrenmek için Peygamberimize :

— Yâ Rasûlâllâh! Dün kardeşim Selmân ziyaretime geldi, nâfile orucumu bozdurdu. Akşam bizde kaldığında gece sabaha kadar ibâdet etmeme râzı olmadığı gibi üstelik bana «Sende Allah (C.C.)'ın da, kendi nefsinin de, ev halkının da hakkı vardır. Her hak sahibinin hakkını ver» dedi.

Hz. Peygamber (S.A.V.) Efendimiz de :

— Selmân doğru söylemiş, buyurdular.

.....

Ah şu bizim kadınlar da, kadının kim için süslendiğini bir bilseler ne olur! Ne mi olur? Ahlâk olur, iffet olur, ismet olur, gençlikte huzur olur.

(Gelecek yazımızda, Selmân-ı Fârisî'nin, her müslümana örnek olan hayatından bahsedeceğiz.)

İslâmın Yetiştirdiği İbni Mes'ud

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Abdullah b. Mes'ud fazılet ve takva bakımından ashabın ileri gelenlerindendi. Ayrıca Hz. Peygambere en yakın kimselerden biri olarak tanınmıştı (1). Bilhassa Abdullah b. Mes'ud'un Hz. Peygamberin huzuruna izinsiz olarak bile girebilmesi (2) onun faziletine delâlet eden en büyük delillerden biridir.

Muaz b. Cebel'in bir talebesi vardı. Muaz son nefeslerini alıp verirken başına oturmuş ağlıyordu. Muaz neden ağladığını sordu. Talebesi, «Efendim, sizden elde ettiğim dünyalık için ağlıyor değilim. Kaybedeceğim ilme ağlıyorum.» dedi. Bunun üzerine Muaz b. Cebel, «İlim henüz yok olup gitmiş değildir. İlim istiyorsan benden sonra onu, Abdullah b. Mes'ud, Abdullah b. Selâm (Ö. 43/663), Ömer ve Selman'dan (Ö. 36/656) öğrenebilirsiniz.» dedi. Muaz b. Cebel'in vefatından sonra bu talebesi doğru Abdullah b. Mes'ud'un bulunduğu Kûfe şehrine gitti. Muaz'ın vefatını duyan Abdullah b. Mes'ud çok üzüldü ve :

ان معاذ بن جبل كان امة قانتا لله حنيفا ولم يك من المشركين

dedi. Yanında bulunanlar da bu cümleyi onunla beraber tekrarladılar (3). Ashaptan pek çoğu Abdullah b. Mes'ud'un fazileti hakkında çeşitli şeyler söylemişlerdir. Hz. Ömer bir gün ayağa kalkan Abdullah b. Mes'ud'a bakarak onu ilim dolu küçük bir kaba teşbih etmişti (4). Ali'nin Kûfe'de bulunduğu bir sırada yanına bazı kimseler gelerek, «Ey mü'minlerin emiri, Abdullah b. Mes'ud'dan daha güzel bir ahlâka sahip, daha güzel ilim öğreten, daha hoş sohbet ve daha çok takva sahibi bir kimse görmedik.» demişlerdi. Bunun üzerine Ali, Allah aşkına, bu sözleri inanarak mı söylüyorsunuz, dedi. Onlar, evet deyince de «Şahit ol ya Rab, Abdullah b. Mes'ud hakkında ben, onların dediklerinden daha da fazlasını söyliyebilirim, cevabını verdi (5). Cenab-ı Hakkın (6) : (كنتم خير امة أخرجت للناس) — Siz insanlar için insanlığın faidesi için gaybdan, yahut levh-ı mahfuzdan seçilip) çıkarılmış en hayırlı bir ümmetsiniz — âyetinin Abdullah b. Mes'ud, Sâlim, Übeyy b. Ka'b ve Muaz b. Cebel hakkında nâzil olduğu da söylenmektedir (7). Abdullah b. Mes'ud, Hz. Peygambere karşı duyduğu sonsuz hürmet ve saygı ifadelerinden dolayı onun ağzından (قال رسول الله) diyerek bir hadis zikretmezlerdi. Bu hususta konuşan Alkame diyor ki : «Abdullah bize her perşembe akşamı kısa bir konuşma yapardı. Bir defadan başka onun (قال رسول الله) dediğini duymadım. (قال رسول الله) dediği zaman dayanmakta olduğu bastonuna baktım, baston titriyordu (8). Abdullah'ın çok kısa boylu (9), hatta bazı oturanların onun boyunda olması (10), fazılet ve takvasından hiçbir şey eksiltmemiştir. Abdullah'ın vefatından sonra sahabeden ikisi konuşuyorlardı. Biri diğerine «Abdullah b. Mes'ud öldü, acaba kendi gibi birini bıraktı mı dersin? dedi. Diğeri, öyle diyorsun ama, biz Hz. Peygamberle beraber olamadığımız zaman o olur, biz Rasülüllah'ın yanına alınmadığımız zaman o alınırdı.» cevabını verdi (11).

Abdullah b. Mes'ud bazı yakınlariyle birlikte yapılması çok güç olan şeyleri bile göze alarak takvalık vasfının en son mertebesine yükselmek istiyorlardı. Rivayete göre Abdullah, Ali ve Osman b. Maz'un evlerine çekilerek kadınlarından uzaklaşmışlar, güzel giyinip yemeyi nefislerine haram kılmışlardı. Bundan sonra İsrail oğullarının seyyahları gibi giyip, onlar gibi yiyeceklerdi. Hatta bu hususta kısırlığı bile göze almışlardı. Gündüzleri oruç tutup geceleri de sabahlara kadar ibadetle meşgul olmaya başladılar. Onların bu hali üzerine Cenab-ı Hakkın (12) : «Ey iman edenler, Allah'ın size helâl ettiği o en temiz ve güzel şeyleri (nefsinize) haram kılmayın. Haddi aşmayın. Çünkü Allah haddi aşanları sevmez.» âyeti nâzil oldu (13). Abdullah zü'l-Bicâdeyn Tebük'te vefat etmişti. Akşama doğru hazırlanan kabre bizzat Hz. Peygamber inerek Abdullah'ı kabrine yerleştirdi. Daha sonra da «Ya Rabbi, ben ondan razıyım, sen de razı ol.» dedi. Gözlerinden gelen birkaç damla yaşla bu hâdiseyi seyreden Abdullah b. Mes'ud «Ne olurdu, şu kabrin sahibi ben olsaydım.» diye mırıldandı (14). Karanlık bir geceydi. Mescit tarafından hazin bir ses geliyordu. Diyordu ki : «Ya Rabbi, sen emrettin, ben de (elimden geldiği kadar) emirlerine uymaya çalıştım. İşte seher vakti, affet beni.» Bu ses Abdullah b. Mes'ud'un sesiydi (15). Son derece takva ve mütevazi oluşundan kullandığı yüzük bir demir parçasındandı (16).

Bu büyük takva ve tevazu' sahibi Abdullah b. Mes'ud ölüm için hazırlıklı olmadığını söylerdi (17). Hatta yaptıkları bir konuşmada öldükten sonra tekrar dirilip Allah huzuruna çıkmamayı bile temenni etmiştir (18). Allah şefaatlerine nail eylesin.

(1) **Buhari, IV/219; et-Tabakat, III/154; Üsdü'l-Gabe, III/258; el-İsabe, II/361; Sıfatü's-Safve, I/155; el-A'lâm, IV/280.**
(2) **el-Müsned, I/388, 404; el-İsabe, II/361; Üsdü'l-Gabe, III/257; et-Tabakat, III/154; el-A'lâm, IV/280.**
(3) **et-Tabakat, II/352-353.**
(4) **Tezkiratü'l-Huffaz, I/14; et-Tabakat, III/156; II/344; Üsdü'l-Gabe, III/259.**
(5) **et-Tabakat, III/156.**
(6) **Âl-i mran sûresi, 110.**
(7) **Tefsiru't-Taberi, IV/43.**
(8) **et-Tabakat, III/156-157.**
(9) **Sıfatüs-Safve, I/154; et-Tabakat, III/158; Ensabü'l-Eşrâf, I/204; el-Alâm, IV/280.**
(10) **Üsdü'l-Gabe, III/259; el-A'lâm, IV/280.**
(11) **et-Tabakat, III/160; Müslim, VII/147.**
(12) **el-Maide sûresi, 87.**
(13) **Tefsiru't-Taberi, VII/11.**
(14) **İmtau'l-Esma', I/472-473.**
(15) **Tefsiru't-Taberi, III/208.**
(16) **et-Tabakat, III/158.**
(17) **Aynı yer.**
(18) **Aynı yer.**

Osmanlı Tarihinde ilk defa olmuş şeyler

Hasan BAĞCI

● Bütün faziletlerine, meziyetlerine, atılganlığına ve gözü karalığına rağmen, **ilk defa altın işlemeli kaftan giymek, altın ve gümüş yemek takımları kullanmak** gibi bir depdebe ve tantana merakı gösteren hükümdar Yıldırım Bâyezid (1389-1402) olmuştur.

● İlk içki içen Pâdişah da Yıldırım'dır; fakat içkiye tevbe ettiğinden de bahsedilir. Hattâ Ulu-Câmii tamamladığı zaman «Emir-Sultan» lâkabıyla meşhur Buhârâ'lı mutasavvuf Şemsüddin Mehmet'e bir eksiği olup olmadığını soran pâdişaha, bu büyük velinin :

«— Her köşesine kendiniz için bir meyhâne yaptırırsanız, hiç bir eksiği kalmaz!» şeklinde cevap verdiği söylenir.

● Türk akıncılarının maceralara karşı giriştikleri bir muharebe sonunda, (muâhedesiyle meşhur olan «Karlovitz/Karlofça» civarındaki) «Nagy-Olosz» mevkiinde Osmanlıların zaferiyle neticelenen savaşın, **Osmanlı Türklerinin Macaristan'da kazandıkları ilk zaferi** sayılır. Bu zafer, Yıldırım Bâyezid devrinde vukua gelmiştir.

● **İstanbul'un Osmanlı Türkleri tarafından ilk muhasarası,** Yıldırım Bâyezid tarafından milâdî 1391 yılında yapılmış olup, bu hâdise : Aynı pâdişah tarafından 1395'de ikinci, 1396'da üçüncü, 1400'de de dördüncü defa olarak tekrar edilmiştir. Fatih'in muhasarası bunların yedincisidir.

● Osmanlı hükümdarları içinde **«Sultan» ünvânını ilk alan** KİMDİR?

— Birinci Murat'la Yıldırım Bâyezid'den bahsedilirse de Birinci Çelebi Mehmet hakkındaki rivâyet daha kuvvetlidir; çünkü bu ünvân o'nun meskûkatında da vardır.

● Türk sularına iltica etmiş bir Ceneviz gemisinin Venedikliler tarafından taarruza uğraması üzerine, Türklerin ateş açması; veyahut bir elçi getiren Venedik donanmasının harbetmek için gelmiş zannedilerek topa tutulması, şiddetli bir deniz muhârebesiyle neticelenmiştir ki bu musâdeme, **«Osmanlılarla Venedikliler arasında ilk deniz muhârebesi»** (1416) sayılır.

● Başmüftülik demek olan «Mesned-i İftâ» makamına (1424-1425) ilk defa olarak «Şemsüddin-i Fenârî»nin tayin edildiğinden bahsedilir. Bu zat ilk Şeyhü'l-İslâm sayılır; bu vaziyete göre «Meşihat'ı İslâmiyye» denilen Şeyhü'l-İslâm'lık makamı kazaskerlikten 63 sene sonra ihdâs edilmiş demektir. Bununla beraber ilk zamanları kazaskerler Şeyhül-İslâm'lara tekaddüm etmiş ve nihayet tedricen Şeyhü'l-İslâmlık ehemmiyet kesbederek ilmiyye mesleğinin en büyük makamı haline gelmiştir. 1424-1425 tarihinden son Şeyhü'l-İslâm Medenî Mehmet Nûri Efendinin tayin tarihi olan 1920 yılına kadar Meşihât-ı İslâmiyye müessesesi 496 sene devam etmiştir. Bu müddet içinde 185 değişme vukû bulmuş ve bir çok Şeyhü'l-İslâm'lar da mükerrer olarak Meşihât-ı İslâmiyye makâmını ihraz etmişlerdir. Mükerrer tayinler çıkarıldığı takdirde bu müddet zarfında 129 Şeyhü'l-İslâm gelip geçmiştir.

Şeyhü'l-İslâmlar arasında azil işleri üçüncü Murad zamanında başlamıştır. **İlk azledilen Şeyhü'l-İslâm da** Müeyyid zâde Abdülkâdir Şeyhî efendidir.

İlk istifa eden Şeyhü'l-İslâm ise, Hamîdi Zâde Abdülkâdir Çelebi efendidir (1548).

● Ecnebi-Hıristiyan devletler nezdine elçiler gönderme işi ilk defa Çelebi Sultan Mehmet zamanında olmuştur.

● Osmanlı tarihinde ilk şâir pâdişah, Fatih'in babası II. Murad'dır. Ondan evvelkilere de bazı şiirler isnâd edilmişse de doğru değildir.

«Sâkıy getir, getir yine dünkî şerâbımı»

Mısraı ve :

«Gerçi kim haddim değildir büsenî kılmak dilek
A'rîf olan çün bilir ânî ne lâzım söylemek»

Beyti ile başlıyan gazelleri meşhurdur.

● Küçük-Ahmet, II. Murad'ın henüz kundakta bulunduğu rivâyet edilen en küçük oğludur. Fâtih Manisa'dan gelir gelmez, müstakbel bir saltanat müddaisi saydığı bu küçük kardeşini boğdurup tabutunu babasının cenâzesiyle beraber Bursa'ya göndermiştir. Fâtih devrinden itibaren bu siyasî idamlar ilk defa kanunî bir mahiyet almış ve şehzâdelerin saltanat muharebelerine mâni olmak için «Kanunna me-i âl-i Osman'a şöyle bir madde konulmuştur :

«Ve her kimse neye evlâdımdan saltanat müyesser ola, karındaşların NİZÂM-I ÂLEM için katl itmek münâsibdür; ekser-i ulemâ tecviz itmüştür ; anunla âmil olalar.»

Her halde bugünkü zihniyetimizle bize çok çirkin görünen bu fecî an'anenin, şehzâdeler arasındaki saltanat mücâdeleleri yüzünden devlet bünyesinin ikide bir sarsılıp durmasına mâni olmakta büyük bir tesiri olduğu da inkâr edilemez.

Köşeden – Bucaktan

Ahmed AĞIRBAŞLI

● **Yeryüzündeki bütün fitne ve fesat kazanlarını kaynatan, milletlerin belkemiklerindeki ilikleri sorarak aldığı gıda ile beslenen dünyanın en adî mahlûku yahudinin karakteristik özelliğini bir formülle en güzel şekilde büyük sanayici Hanri Ford şöyle izah ediyor :**

«En zenginlerinden 50 yahudi ortadan kalksa artık dünyada harp olmaz!»

● **Fransız yazarlarından Paul Burau Doğum Kontrolüyle ilgili olarak :**

«Fransa'da doğum kontrolünü destekliyen erkek ve kadınlardan bu düşüncelerinin sebeblerini sorduğumuz zaman onlardan pek azının fakirlik ve evlât çokluğundan dolayı buna taraftar olduğunu, çoğunun ise mali bakımdan daha iyi bir duruma geçmek, geçim standartlarını yükseltmek, birikmiş servetlerinin miras yoluyla daha çok evlât arasında küçük parçalara ayrılmasını önlemek, bütün gayretlerini biricik çocuklarına sarf ile yüksek tahsil yaptırıp onu daha iyi bir istikbal için hazırlamak, karısının güzellik ve endamını, tazeliğini heder etmeyip gebelik sıkıntılarından, çocuk bakım ve emzirmesinden onu korumak, eğlence ve rahatlık bakımından ise çocuk gailesinden kurtularak, hürriyetlerini teminat altına almak ve fazla çocuk sebebiyle aile hayatının bozulacağından, korkmak gibi bir takım sebeblerle hareket ettiklerini öğrendik.» demekle, doğum kontrolü taraftarlarının, menfaatperest ve darağaçsız idam eden cellât ruhlu kimseler olduğunu ifade ediyor.

● **Halen Rusya'nın boyunduruğu altında bulunan Müslüman ülkelerde, komünistleştirme seferberliğinde 1929-1939 yılları arasında, Türkistan'da 14.000, Tatar-Başkırt ülkesinde 7.000, Kuzey Kafkasya'da 4.000, Kırım'da 1.000 olmak üzere toplam olarak 26.000 cami kapatılmıştır.**

● **Sultan 2. Abdülhamid çok zeki idi. Gece, gündüz demeden uğraşıyor, memleketin selâmeti için sabahlara kadar düşünüyordu. Keskin zekâsıyla meydana getirdiği gizli teşkilâtıyla, Osmanlı İmparatorluğunun gerilediği, içten ve dıştan parçalanmıya çalışıldığı, çetrefilli, karmakarışık bir devirde memleketi 33 yıl dimdik ayakta tutabilmişti. Dış ülkelerdeki Osmanlılar aleyhinde veya lehindeki olup bitenleri, adamları sayesinde kontrol ediyordu. İngiltere'de avam kamarasında Osmanlı altunu ile satın aldığı İngiliz mebusları vardı. Fransa'da ve İsviçre'de Osmanlılar lehine devamlı surette yazı yazacak olan yazarları kiralamış, gazeteleri satın almıştı. Balkanlardaki kral ve prenslerin yanında da adamları vardı. Bu adamları vasıtasıyla dış siyasetini yürütüyordu.**

İşte, büyük bir ideal siyaset adamı!...

● **İslâmda, taaddüd-i zevcat yani birden fazla (dörde kadar) kadınla evlenmek diye bir hukuk sistemi vardır. Bu sistemle İslâm, zinanın önüne geçmeyi esas almıştır. «Taaddüd-i zevcat dünyanın birçok yerlerinde ve Türkiye'de resmen kaldırılmıştır. Fakat realitede o yine devam etmektedir. Bu yüzden zaman zaman, doğan çocukların nesebini idârî yoldan tashih için kanunlar çıkarılır. Türkiye'de 30.4.1945 ve 7.2.1950 tarihlerinde çıkarılan kanunlar gibi.**

1924 yılında, Aile Kanununun hazırlanması münasebetiyle Millet Meclisinde ve matbuatta taaddüd-i zevcat hakkında bir hayli tartışmalar olmuştur. Bu tartışmalar hakkında Ord. Prof. Dr. Mazhar Osman şunları söylüyor : Ben herşeyden evvel taaddüd-i zevcatın bir kusur değil, bir kemal eseri olduğuna yürekten inamıyorum. Biliriz ki taaddüd-i zevcat müslümanlıkta mecburi değildir. Bugünkü örf ve adete rağmen hayatında fevkalâde zaruretler karşısında bulunan beşer denilen mahlûkun ikinci bir evlenişi neden bu derece tahammülsüzlükle karşılanıyor. Şüphesiz, Avrupa medeniyetini temsil edenler hıristiyan olduğu ve binaenaleyh onların dininde olmadığı için değil mi? Avrupa'da tek zevce ile yaşıyan kaç erkek vardır! Avrupa'da zevcesine mecburen veya beşeriyet sâikasıyla hıyanet eden bir erkeğin hareketi tabii görülüyor. Metresine servetini yediren, ailesini unutan bir erkeğin iğfal tuzağına düşen kadın kapatma ve çocuğu her türlü irsiyet haklarından mahrum piç telâkki ediliyor. Rica ederim, bunların hangisi medenidir. Beşer yaradılışı taaddüd-i zevcata meyilli olduğundan İsviçreli profesör Forel'in dediği gibi tek zevce taraftarlığı bir etiket, bir riyadan başka bir şey değildir.»

● **1718 den 1730 a kadar süren Damat İbrahim Paşa'nın iktidar yıllarına Şair Yahya Kemal «Lâle Devri» adını vermiş ve bu adlandırma tarih literatüründe tutulmuştur.**

● **Bir memleketin idârî mekanizmalarına torpil, rüşvet, suistimal gibi gayr-i ahlâkî alışkanlıklar yerleşirse, yağ yakan motor gibi bu mekanizmalar da çabuk laşkalaşır ve iş yürütmeyen bir yığın halini alır. Osmanlı Devletinin duraklama, gerileme ve çöküş devri de suistimallerin, adam kayırmaların baş göstermesi neticesinde meydana gelmiş bir felâkettir. İmparatorluğun duraklayarak, gerileyiş ve çöküş sebeblerini araştırarak H. Murat'a bir blânço halinde sunan siyasetnüvis Koçi Bey meşhur risalesinde bir devletin gerileyiş sebeblerini sıralamakta ve : «Bir memlekette rüşvetin, suistimalin, adam kayırmanın görülmesi yıkılışı hazırlar.» demektedir.**

● **Rivayet ederler ki cahiliye kadın şairlerinden KEBŞE binti MA'DEKERİB'in kardeşi Amr Bin Ma'dekerib'i kınayarak öldürülmüş kardeşinin diyetini kabule yaklaştığı için ayıplamış ve : «Bırak şu Amr'ı canım, sen o uysal adamı. Bir karış midesinden başka nesi var onun?» demekle insanın midesinin ancak bir karış büyüklüğüde olduğunu söylüyor. Ama nerde! Bugünün doymak bilmeyen insanının midesi, değil bir karış büyüklüğünde, kâinatı içerisine koysanız, bir lokma bile kabul etmez. Belki o âhireti yutma sevdasındadır da...**

İSLÂM DÜNYASI

Veli ERTAN

LİBYA

Afrika kıt'asında Mısır ile Tunus arasında bir Akdeniz ülkesidir. Güney kısmında Büyük Sahra vardır.

Yüzölçümü 1.760.000 km² dir. Nüfusu da ancak 1.3 milyon kadardır. Başşehri Bingazi'dir. Hükûmet şekli Cumhuriyet'tir.

Sahası çok geniş olan fakat iç kısımları elverişli olmıyan bu memleket üç tabiî bölgeye ayırmak suretiyle mütalâa etmek mümkündür.

1 — Trablusgarb
2 — Bingazi
3 — Fizan

Bölgelere göre nüfus kesafeti sahilden içerlere doğru azalır. Hatta Büyük Sahra'ya gelince nüfus sıfıra müncer olur.

Halkın çoğunu müslüman Araplar teşkil eder. Ayrıca az sayıda İtalyan ve diğer Avrupalılar vardır.

Kuzeyindeki dağlar Atlas Dağlarının devamıdır. Tunus'un doğusunda (Düveyrat) dağı bulunur. Bu kısımlarda görülen engebelerin en yükseği ancak 1280 metreyi bulur. Dağ tepeleri çıplak, etekleri ise ormanlarla kaplıdır.

Güneyde bulunan Fizan'ın etrafı çıplak kayalıklarla çevrilidir. Burası Mısır hududuna kadar uzanır.

Memleketin akar suları olmadığı için toprak verimli bir hale getirilememiştir. Cebel-i Ahrar'dan inen iki küçük dere vardır, fakat bu kadar arazinin sulanması mümkün değildir. İçme suyu kuyulardan temin olunur. Açılan arteziyen ile toplanan sular şehirlerde evlere kadar verilir.

Arazinin ancak 25.000 km² si tarıma elverişlidir.

Yağmur pek az yağar, hiç yağmadığı yıllar da vardır. Böyle yıllarda hemen kuraklık ve kıtlık başlar. Yağmur en çok kış aylarında yağar. Yazın ise memleketin hemen her tarafı sıcak ve kurak olur.

İklim bakımından sahil kısımlarında Akdeniz ikliminin karekteristik vasıflarını arzeder, yani yazları sıcak ve kurak kışları ise ılık ve yağışlı geçer. Dahile doğru gidildiği takdirde kara iklimi hüküm sürer' Fizan bölgesinde tamamiyle Büyük Sahra iklimi hüküm sürer. Gündüz sıcaklık bazan 50 dereceyi bulduğu halde, gece sıfıra kadar düştüğü görülür.

Kışın sular donar. Hatta kar yağdığı da vakidir.

Tarım bakımından en çok istihsal edilen mahsulün başında buğday ve arpa gelir. Meyveler arasında ise incir, üzüm, nar ve badem fazla miktarda bulunur.

Memleketin gelir kaynaklarından biri de tütün yetiştirilmesidir.

Trablus ve Fizan bölgelerinde çok sayıda hurma ve zeytin ağaçları vardır.

Arazinin step oluşu bakımından hayvan sürüleri de beslenir. Keçi ve koyun fazladır. Deve de epeyce bir yekûn teşkil etmektedir.

Maden bakımından zengin değildir. Bir miktar kükürt, Cebeli- Garbi'de de taş kömürü ve demir vardır. Ahdar dağlarında gümüş, Büyük Sahra'da da altın tozu bulunduğu iddiasıyla araştırmalar yapılmışsa da hiç bir netice elde edilememiştir.

Trablus ve Bingazi'de bol miktarda tuz istihsal olunmaktadır. Petrol mühim bir gelir kaynağıdır. Nitekim 1961 yılında ortalama olarak 5.5 milyon ton ham petrol alınmıştır.

Endüstri yok denilebilecek bir durumdadır. El san'atları hâlâ kıymetini muhafaza etmektedir. Birkaç sabun, tütün, zeytinyağı fabrikası vardır.

Yün ve ipekli eşya mühim bir yekûn teşkil etmektedir. Battaniye ve kilim dokunur. Hasır örülür. Gümüş işlemeli tesbihler, çanta ve buna benzer eşyalar yapılır. Kuyumculuk ileridir. Hatta Sultan Abdülhamid Sani'ye takdim edilen altın işlemeli eğer takımı tarihî bir kıymet taşımaktadır. Bugün Topkapı müzesinde teşhir edilmektedir.

ULAŞTIRMA

Memleketin ulaştırması kâfi değildir. Demiryollarının uzunluğu 360 km. kadardır. Karayollarının da uzunluğu 3500 km.'dir. Asfalt yol yapımına önem verilmektedir. Tunus ile Mısır arasında 1822 km.'yi bulan asfalt yol, yol boyunca da 65 bakım istasyonu vardır.

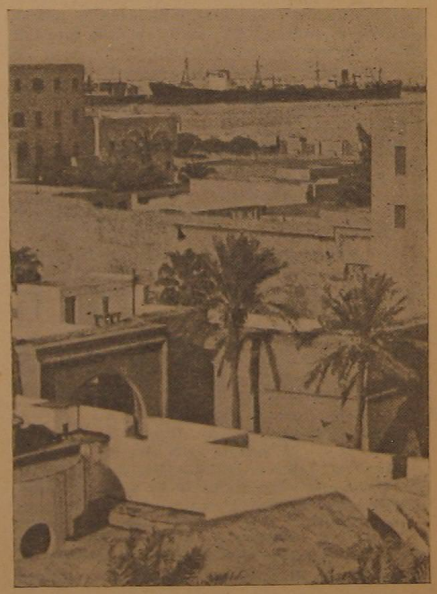

LİBYA : Trablusgarb limanından bir görünüş.

Trablus ve Bingazi önemli limanlar haline getirilmiştir. Bonba askeri bir limandır. Belli başlı kasabaları şunlardır :

Trablusgarb, Bingazi, Derne, Misrata, Zelitin, Pomus, Girvan ve Murzuk'tur.

Konuşulan dil Arabçadır.

TARİHÎ DURUMU

1551 tarihinden 1912 tarihine kadar bu memleket Osmanlı İmparatorluğunun bir vilâyeti halinde idare olunmuştur.

1911 tarihinde başlıyan Trablusgarp harbi sonunda bu memleket 12 Ekim 1912 de İtalyanlara bırakılmıştı. Zaten bu sıralarda da Balkanlarda harp başlamıştı. Bundan sonra da Birinci Cihan Savaşı bütün dünya milletlerini birbirine katmıştı. Nihayet 1923 de imzalanan «Lausanne» muahedesiyle Libya kat'i olarak Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmıştı. Fakat buna rağmen memleket dahilindeki mücadeleler henüz durmamıştı. Memleketin içinde yer yer vukubulan ayaklanmalar İtalyanları şaşırtmıştı. Bunun neticesi olarak 1930 tarihinde Sunusi tarikatının merkezi olan Kufra'yı ele geçirmişler ve bu suretle Libya'nın istilâsı tamamlanmıştı.

1939 da İkinci Cihan Savaşı başlamıştı. İtalyanların bu harpte yenilmeleri üzerine Libya istiklâline kavuşmak için bazı tetdbirlere girişmişti. Bu suretle 1943 yılından 1949 yılına kadar Libya müttefiklerin idaresinde kalmış ve nihayet Birleşmiş Milletler Genel Asambilesi 1 Ocak 1952 tarihinde istiklâl verileceğini karar altına almıştı. İşte bu tarihe kadar memleket Trablus, Bingazi ve Fizan gibi bölgelere ayrılmak suretiyle Birleşmiş Milletler tarafından seçilmiş olan bir komiserin nezareti tahtında muvakkaten üç hükûmet teşekkül etmişti.

22 Aralık 1951 tarihinde Libya'nın istiklâlini tanınmış ve her üç hükûmet de müştereken Sunusi Şeyh-i Muhammed İdris'i Birleşik Libya krallığına getirmiştir. Bu suretle Mısır'ın doğusunda yeni bir Müslüman Arap devleti teşekkül etmiş oldu.

Bu suretle teşekkül eden Libya hükûmeti İngiltere ve Birleşik Amerika devletleriyle çok sıkı münasebetler sağlamak suretiyle mevcudiyetini idameye ve isbata muvaffak olmuştur. Medeniyet hayatına ayak uydurmuş fırsatlardan istifade etmesini bilmiştir.

Son zamanlarda bizim ile olan münasebeti kardeşçe olmuştur. Libya kralı Sunusi memleketimizi ziyaret etmekle candan kardeşliğini belirtmiştir.

27 Ocak 1968 tarihinde Suudi Arabistan'ı ziyaretten sonra Libya'ya giden Cumhurbaşkanımız Sayın Cevdet Sunay, Libya halkı tarafından istikbal edilmiştir. Bu ziyareti münasebetiyle Cumhurbaşkanımız Libya Parlementosunda bir konuşma yapmış ve ezcümle:

«Türk milleti, aynı camia içerisinde yüz yıllarca kader birliği, silâh arkadaşlığı yaptığı Libyalı kardeşlerine en hâlisâne duygularla bağlıdır.

Libyalıların aynı hisle meşbu' olduğunu bu ziyaret vesilesiyle şahsen görmek beni ziyadesiyle etkilemiştir. Libya topraklarına ayak bastığımız andan itibaren başta sayın Melik Hazretleri olmak üzere bütün Libyalılar tarafından bizlere izhar olunan sıcak ve yakın alâka ve kardeşlik duygularından son derece müteassis bulunuyoruz. Müşterek bir mazinin zengin kaynaklarından ve manevî değerlerinden feyiz alan bu dostluğun, milletlerimizin karşılıklı arzularına uygun olarak mutlu gelişmeler kaydetmek suretiyle ebedileşmesini temenni ederim (1) demişlerdir.

Cumhurbaşkanı Sayın Cevdet Sunay Libya'da bulunduğu sırada Türk denizcisi Turgut Reis'in kabrini ziyaret etmiş ve yeni yaptırılan Busatta sarayı ilk defa olarak şahsına tahsis olunmuş ve Trablusgarb şehrinin mümtaz bir caddesine adı verilmiş, halk üç gün bayram yapmıştır.

Bu münasebetle bir ortak bildiri yayınlanmıştır.

«TÜRKİYE LİBYA ORTAK BİLDİRİSİ»

Türkiye Libya ortak bildirisi, dün aynı saatlerde iki ülkenin başkentleri Trablusgarb ve Ankara'da yayınlanmıştır. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın Libya'ya resmen ziyareti dolayısiyle başkentlerde saat 13.00 de yayınlanan ortak bildiride, iki ülkenin çeşitli dünya sorunları karşısındaki görüşleri yer almış, bu arada özellikle Orta Doğu ve Kıbrıs sorunu üzerinde durulmuştur. Majeste Kral ve Veliahd Prens Hasan El Rıza'nın memleketimizi resmen ziyarete davet edildiklerinin ve Cumhurbaşkanı Sunay'ın bu davetinin kabul olunduğunun da açıklandığı Türkiye-Libya ortak bildirisinde, ayrıca iki dost ülkenin her sahada mevcut işbirliğini daha da geliştirmek konusunda hemfikir bulundukları belirtilmiştir.

Meşruti bir krallıkla idare edilen Libya, nihayet 1969 Eylül'ün dokuzunda Melik İdris El Sunusi'nin Bursa'da istirahatte bulundukları sırada Libya'da askerî ihtilâl olmuş ve Cumhuriyet ilân edilmişti. Böylece Melik İdris Sunusi tahtından indirilmiştir.

(1) **Bugün Gazetesi.**

GENÇ

(Y. İslâm Enstitüsü Öğrencilerine)

Çatlat tohumunu filizlen yine dünyaya,
Cihan kuşatacak kuvvet bul, vardır maya.
Madenin o kadar pişsin ki, İlâhî aşkla
Sana soysuzluk edenleri durma haşla...

Oluş hummasını çürütme ruhda besle,
Fatihlere eşsin bu içindeki hisle...
Bedenin pörsüse de ruhun pörsümesin,
Bu kötü gidişe dur diyecek sensin...

Güneşe açılan yapraklar gibi yeşer
O zaman ki, aşkından eriyecektir şer,
Hemen durma bu ideal kampanyaya gir,
Çürümüş zamanı durdur, doğruya çevir...

Ali PEHLİVANOĞLU

OKUYUCU SUALLERİNE CEVAPLAR

ALMANYA'dan Muhterem Kemal Dirgin : 2.8.1970 tarihinde, Budapeşte radyosunun, sorulan bir soru üzerine domuz eti yemenin dinî bir mahzuru olmadığına dâir bir fetva (!) verdiğini ve devamla, şimdi sağ olsaydı Hazreti Peygamberin de domuz eti yiyebileceğini söylediğini mektubunuzda bildiriyor ve işin hakiki durumu hakkında malûmat vermemizi istiyorsunuz.

Şunu evvelâ bildirelim ki, ne BUDAPEŞTE radyosunun ve ne de ehl-i küfre hizmet eden bu tip yayın organlarının, Yüce İslâm dini ile ilgili mes'elelerde söz söylemeye hakları yoktur. Aslında Budapeşte radyosuna böyle bir sorunun sorulduğuna dâir kırkbin şâhit lâzım!.. Onlar, zaman zaman bu şekilde hayâli sorular sorarlar, Millet-i İslâmiyyenin temiz inançlarıyla oynarlar... Mes'elenin dinî durumuna gelince :

Domuz eti yemek İslâmda kat'iyetle haramdır ve domuzun bizâtihi kendisi de necistir. İşte âyet-i kerime :

«Size, ölü hayvan, akmış kan, DOMUZ ETİ, Allah'tan başkası namına boğazlanmış hayvan, henüz canı üzerinde iken yetişip kesmediğiniz boğulmuş, vurulmuş, yuvarlanmış, başka bir hayvan tarafından boynuzlanmış, canavar tarafından parçalanmış hayvanlar, dikili taşlar üzerinde kesilenler ve fal okları ile kısmet çekmeniz haram kılındı.» (Kur'ân-ı Kerim: Mâide sûresi, âyet : 3)

Yine, el-En'âm sûresi, âyet 148 de domuz etinin haramlılığı ve necis (pis) oluşu apaçık bildirilmektedir. Bu mevzûda birçok hadis-i şerifler vardır. Meselâ; İmâm-ı Müslim'in SAHİH'indeki bir hadîs-i şerifte Peygamberimiz şöyle buyururlar :

«Tavla oynayan kimse, sanki elini domuz etine ve kanına batırmış gibidir.»

Yüce Şeriatimizde mes'elenin dinî durumu budur. Diğer taraftan, İslâmın domuz etini haram kılmasında birçok hikmetler vardır. Bu hikmetler, HINZIR denen hayvanın bütün mazarrat ve levsiyyatı kendinde toplamış bulunması ve domuz etinin insan cismi ve rûhu için tam bir zarar kaynağı olması noktasında toplanır. Şöyle ki :

Domuz eti insan cismi için öylesine elverişsizdir ki, ne pişirilerek ve ne de pastırma ve sucuk gibi çiğ olarak yenmesi onun bu vasfını değiştirmez. Pişirilerek yendiğinde mutlak bir hazım güçlüğüne sebebiyet verir. Çiğ olarak yenmesi hâlinde ise, domuz etinde bulunan TRİŞİN denen bir çeşit bağırsak kurdu, sonu ölümle neticelenen birçok hastalıklar doğurur.

Trişin tohumları insanın bağırsaklarına girince tamamen kurt hâlini alırlar.. Çiftleşme sonucu, dişi kurtçuk bağırsak dokusunda binlerce yavru yapar. Bunlar, dokuz gün içinde beyine, göğüs, karın, kalb zarı boşluğuna kadar sızarlar. Trişinoz hastalığı yaparlar. Bu hastalığa tutulanların etlerinde, gül renginde küçük tanecikler görülür. Bunların te'siriyle, hasta olanların çokları 20 ilâ 50 gün arasında ölürler. İşte hınzır etini yemek bu derece tehlikeli olduğundan, bugün AVRUPA'da bu etler çeşitli fennî usüllerle kontrol edilmekte ise de buna hakkıyla muvaffak olunamamaktadır.

Öte yandan, pastırma, sucuk v.s. hâlindeki domuz eti azıcık eskiyecek olursa, içinde trişin tohumları bulunmasa bile, bu etlerin içinde birtakım zehirli maddelerin (TOKSİNLERİN) hasıl olduğu da sâbittir. Bütün bunlar, tıbben sâbit vâkialardır.

DOMUZ, geviş getirmiyen çift tırnaklı memelilerdendir. Ölü hayvan eti bozulmuş artıklar, pislik akla gelebilen herşeyi yerler. (HAYAT ansiklopedisi).

Domuz, dişisini kıskanmıyan bir hayvandır. Gıdanın ise insan tabiatı üzerindeki te'siri inkâr edilemez. İslâm âlimlerinden İMAM-I GARAFÎ, «Fürûk» adlı eserinde şöyle bir psikolojik(rûhî) tahlil yapar :

«Araplar, deveden cömertlik ve kin, Türkler at'tan sertlik ve şiddet, Avrupalılar da DOMUZ'dan eşini kıskanmamak ve deyyusluk huyu kapmışlardır.»

● AFYON'dan muhterem Abdurrahman TOMTOM : Mecmuamızın 101. sayısında Diyarbakır'dan Abdülkadir Güler'e verdiğimiz cevap yeterlidir ve o cevapta adı geçen alış-veriş şekli helâldir. Yaz ve kış fiatları arasında değişiklik olsa bile selem câizdir... Şu kadar var ki, bu alış-verişi yapanların, birbirlerini kandırarak aşırı fiatlara sebebiyet vermemeleri lâzımdır. Selem yapılırken, o malın o günkü duruma göre fiat değeri takdir olunur; selem yapılan mal teslim alınırken o malın fiatı piyasa durumuna göre düşüp artabilir, bu hal normaldir ve bu tefecilik değildir.

● DİYARBAKIR'dan Muhterem Abdülkadir Güler : Bizim buralarda, Şâfiîler CUMA namazı kılındıktan sonra o günün öğle namazını cemâatle edâ etmektedirler. Bu neden ileri gelmektedir, dinimizde buna dâir bir emir mi vardır?

İslâmda cemâatlaşma esastır ve cuma namazı ancak cemâatla kılınır. İşte bu esas fikir, yukarıdaki ihtilâfı doğurmaktadır. Ya'ni, CUMA namazı bir beldede birden fazla yerde kılınabilir mi?

İmâm-ı Şâfiî «el-Ümm» adlı kitabında «Cuma namazı bir beldede ancak bir câmide kılınır; birkaç yerde cuma namazı kılınan bir şehirde, hangi camide cuma namazı evvelâ kılınmışsa o câmi cemâatinin cuması sahihtir; diğer yerlerde kılınan cuma namazları bâtıldır(sahih değildir). Bu yüzden ilk cuma namazı kılanlar hariç diğerleri o günün öğle namazını edâ etmelidirler.» demektedir.

Ba'zı fukahâ(İslâm fıkıh bilginleri) da bu görüştedirler. Ancak bugün, koskoca bir şehir ahâlîsinin bir yerde toplanıp cuma namazı kılmaları imkânsız gibidir. Diğer taraftan, CUMA namazı birçok yerlerde kılınan bir şehirde cumadan sonra o günün öğle namazı kılınacak diye bir hüküm Kitap (Kur'ân-ı Kerim) ve Sünnet'te sarih bir delil yoktur. Bir müslümana gereken, cuma namazını hakkıyla edâ etmektir. «Kıldığım Cuma namazı kabul edildi veya edilmedi» diye bir şüpheye düşmek yersizdir. Müslümanlar edâ ile mükelleftirler sadece... Şüphe içinde ibâdet olmaz! Fukahâdan birçokları ve bu arada merhum Mehmed Zihni Efendi, Cumadan sonra o günün öğle namazının kılınmasının bidat olduğuna kaildirler. ed-DİN'ül-HALİS adlı kitabının dördüncü cildinde Mahmud Hattab es-Sübki şöyle kaydeder :

«Osmanlı padişahı Üçüncü Osman Han zamanında Mısır valisi bulunan Hüseyin Paşa, böyle bir bid'atın ortadan kalkması için çalışmış ve de muvaffak olmuştur.»

İbnünnüceym de, el-Bahrürâik adlı eserinde bunu bid'at olarak vasıflandırmaktadır.

Selâm ve muhabbetler muhterem okuyucularımız...

İslâmın İlk Emri
O K U

Beklenen Günlere Doğru

Mazimizden güç aldık,
Mazi kadar zindeyiz.
Nâim beşer! Biz geldik,
Uyanacak gündeyiz.

Bize zafer vâdeden,
Şühedâyı yâdeden,
Kükre mü'min ben ve sen!
İSLÂM gibi Dindeyiz.

Nefer olduk peşinde,
Eridik ateşinde,
Eller o'nun dışında;
Biz ise içindeyiz.

Sapasağlam temelim,
Bina kurmak emelim,
Önde olduk her dâim,
Şimdi bile öndeyiz.

Bu dâvâya dal olduk,
Yandık yandık kül olduk,
Mevlâmıza kul olduk,
Yalnız O'na bendeyiz.

Şânımız var dünyâda,
Yolumuz var deryâda,
Bir görürsün Rusya'da,
Bir bakarsın Çin'deyiz.

Beşer Hakkı bilecek,
Kalpler iman dolacak,
Bir rönesans olacak,
Sanmayın ki zandayız!..

Mehmet Ali KÖRPE

İÇTİMÂÎ RÂBITALAR[1]

Yazan :
Es-Seyyid SÂBIK

Terceme :
Ahmet GÜRTAŞ

1. Kardeşlik Râbıtası :

İslâmiyet, cemiyete büyük önem vermektedir. Cemiyet binasının temelini teşkil eden sâbit esaslar, varlığını koruyan ve parçalanıp dağılmaktan muhafaza eden geniş yollar vaz'etmektedir.

İslâmiyet, bütün müslümanları bağların en kuvvetlisi ile birbirine bağlamaktadır. Bu da **«din kardeşliği»** bağıdır. Öyle bir bağ ki, soy asâleti, mal çokluğu, yüksek makam gibi, nazar-ı itibara alınmasiyle insanların bir kısmını diğerlerine karşı imtiyazlı hale getiren ayırıcı ölçülerin hepsi bunun önünde mahvolur gider.

Herhangi bir insan ne kadar soyu asâletli, malı çok veya çevresinde itibar sahibi olursa olsun, o kimse kendisinden soyca daha aşağı, malca daha az ve içtimâî itibar bakımından daha geri olanın kardeşidir.

İşte bu kardeşlik, İslâm dinine girivermekle elde edilir. Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır :

«Eğer tevbe ederler, namaz kılarlar ve zekât verirlerse artık dinde kardeşlerinizdir onlar...» (2).

İşte Kur'an-ı Kerim ilân ediyor ki, müşrikler veya diğer kâfirler bu dine girivermekle bu kardeşlik dizisinde yerlerini almış olurlar.

2. Kardeşlik Hukuku :

Bu kardeşlik bir takım mükellefiyet ve haklar gerektirir. Yoksa hariçte hiç faydası olmayan, hayatta hiç tesiri bulunmayan kısır bir kardeşlik değildir. Bu kardeşlik, her kardeşin diğer kardeşinin işine ihtimam göstermesini, onun durumu ile meşgul olmasını, onu müdaafa etmesini, namus ve şerefini korumamak için devamlı çalışmasını gerektirir. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Müslümanlar, birbirlerini sevme ve aralarında merhamet ve şefkat gösterme hususunda, bir ceset gibidirler ki, onun bir uzvu hastalandığı zaman geri kalan kısımları uykusuzluk ve ateşle o hasta uzuv için birbirlerini yardıma çağırırlar.» (3)

Bir müslümanın, dilediğini yapmak ve canına okumak üzere gelen musibetler karşısında kardeşini yalnız bırakmaması, bilâkis elinden geleni sarfedip, başına gelen musibet veya şerri defetmesi bu ihtimamın bir tezahürüdür. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Müslüman müslümanın kardeşidir, ona zulmetmez, yardımını kesmez, onu hakîr görmez. Müslüman kardeşini hakîr görmek, bir kişiye kötülük olarak kâfidir. Her müslümanın kanı, malı, namus ve şerefi diğer müslümana haramdır.» (4)

Yine Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır :

«İster zâlim, ister mazlûm olsun, kardeşine yardım et. Denildi ki :

— Yâ Rasûlâllâh! Mazlûm olduğu halde kardeşimize nasıl yardım edeceğimizi bildik. Fakat zâlim olduğu halde ona yardımı nasıl yapacağız?

Şöyle cevap verdi :

— Onu zulmünden alakoyarsın. Bu, ona yardımdır.» (5)

Bir müslümanın diğer müslüman üzerindeki haklarından biri de gerek kendisi var iken, gerek yok iken elinden geldiği kadar onun namus ve şerefini muhafaza etmesi ve hukukunu korumasıdır. Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Bir kimse ki, bir müslümanı, hukukunun çiğnendiği, namus ve şerefinin hücuma uğradığı bir yerde yardımsız bırakır. Allah da o kimseyi, Allah'tan yardım istediği bir yerde yardımsız bırakır. Yine bir kimse ki, bir müslümana, namus ve şerefine hücum edildiği ve hukukunun çiğnendiği yerde yardımını kesmez, Allah da o kimseye Allah'tan yardım beklediği bir yerde yardım eder.» (6)

Yine Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Kim kardeşinin namus ve şerefinden (bir tehlikeyi) geri çevirirse Allah da kıyamet gününde onun yüzünden cehennem ateşini geri çevirir.» (7)

Yine Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Mü'min mü'minin aynasıdır, mü'min mü'minin kardeşidir. Mal ve mülkünü muhafaza eder, giyabında da daima görüp gözetir.» (8) Yani mü'min kimse, din kardeşini ayıp ve kusurları hakkında ikaz eder, kendisi yoksa dahi mal ve mülkünü korur ve onu desteklemeye çalışır.

İşte İslâm bu şekilde kardeşlik hukukunu açıklayıp ortaya koymaya devam etmektedir. Ta ki bunlar, müslüman cemâatin bir araya gelip sımsıkı sarılacağı birer kaide olsun.

3. Ahlâkın Rolü :

Gönül İslâmla dolup taşmadıkça, ondan sadır olan her şey İslâmın göz kamaştıran nurundan fışkıran bir parıltı ve tertemiz kaynaklarından akan bir feyiz olmadıkça, o İslâmın hakikî bir İslâm olamayacağı muhakkaktır. Bu manada İslâm vücuda nisbetle yemeğe benzer. Yemek de vücutta faaliyete geçer, tesiri açıkça görülen güç, kuvvet ve hareket haline gelir.

İslâmî prensiplerin tamamı, yüce bir ahlâk ve yüksek bir edeb meydana getirmeyi, rahmet, hayır ve ihsanı yaymayı hedef tutar. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Ben ahlâkı güzellikleri tamamlamak için gönderildim.»

Bundan dolayıdır ki, biz İslâm akidesi ve kanunları ile bu hedef arasında sağlam bir irtibat buluyoruz. Onların hepsi, nefsi kir ve pastan temizleyip terbiye etmek ve onu dosdoğru yol üzere yürütmek için birer vesiledir. Nitekim Allah'a iman etmenin ve O'nu noksan sıfatlardan tenzih etmenin önemli taraflarından biri de hayır duygularını uyandırmak, murakabe melekesini geliştirmek, büyük ve şerefli işleri aramaya sevketmek ve insanı kötü iş ve bayağı hareketlerden uzaklaştırmaktır.

Allah Taâlâ Hazretleri, her türlü kayıttan azâde kemâlin ve en geniş rahmetin ta kendisidir. O halde Allah'ın, her türlü noksanlıklardan münezzeh olan dairesine, ancak O'nun ahlâkı ile ahlâklanan ve O'nun sıfatları ile muttasıf olan kimseler girebilir. Nitekim hadîs-i şerifte «Allah'ın ahlâkı ile ahlâklanınız» buyurulmuştur.

İbâdet ve muamelelerle ilgili bütün hükümler, Allah'ın emir ve yasaklarının hepsi sadece bu istikâmete yönelmiştir ve sadece bu daire etrafında dönmektedir :

«Andolsun ki, biz elçilerimizi açık açık bürhanlarla gönderdik ve insanların adâleti ayakta tutmaları için beraberlerinde de kitabı ve mîzanı indirdik.» (9)

Âyet-i kerime açıklamaktadır ki, kitapları indirmekten ve peygamberleri göndermekten gaye, yeryüzünde hak ve adâleti yerine getirmektir.

İslâm, güzel ahlâkın hiç bir yönünü ihmal etmemekte, bilâkis kuvvet ve cesaretle bunların hepsine davet ve teşvik etmektedir.

İmanın ölçüsü ahlâktır. Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«İmanı en olgun müslüman, ahlâkı en güzel olandır. Sizin en hayırlınız, kadınları hakkında hayırlı olanınızdır.» (10)

Kişi bazan nefsini, devamlı sevap kazanmayı umduğu bir ibadete zorlar. Öyle ki, ne gece, ne de gündüz hiç ara vermez. Gündüz yeyip içmeden oruç tutmaya devam eder, geceyi de ibadetle geçirir de bıkıp usanmaz. Hiç şüphe yok ki, böyle bir ibadete devam edip onunla aralıksız meşgul olmak sıddik kimselerin yaptığı işlerdendir. Her insan da bunu yapamaz. Fakat İslâm böyle bir hayrın kapısını ahlâk yolundan açmakta ve Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Mü'min, güzel ahlâkı sayesinde, (gündüzün) oruç tutan ve (geceleyin) ibadet eden kimsenin derecesine ulaşır.» (11)

İnsanların birbirlerine karşı fazilette üstünlüğü ve Allah katındaki yer ve dereceleri paylaşmaları, ulaştıkları ahlâkî durumlarına göredir. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Ben, haklı olduğu halde bile münakaşa ve çekişmeyi terkeden kimse için Cennetin kenarında, şaka suretiyle dahi olsa yalan söylemeyi terkeden kimse için Cennetin ortasında ve ahlâkı güzel olan kimse için de Cennetin en üst katında birer köşke kefilim.» (12)

Ferdin amel terazisi, ahlâkî kıymetine göre ağır veya hafif olacaktır. Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Kıyamet gününde mü'minin mizanında, güzel ahlâktan daha ağır gelecek hiç bir şey yoktur. Kötülük yapan ve çirkin söz söyleyen kimseye, muhakkak ki, Allah buğzeder.» (13)

Şüphesiz ki güzel ahlâk, asîl bir ruhtan ve uyanık bir gönülden sâdır olur. Ahlâkın güzelliği, büyük işlerde kendini gösterdiği gibi, aynı şekilde ehemmiyetsiz gibi görünen işlerde de kendini gösterir. Meselâ kötülük yapana iyilik yapmak güzel ahlâktır, dostun yüzüne gülümsemek de aynı şekilde güzel ahlâktır. Seciyyesinin icabına göre hareket eden faziletli bir nefis, büyük ve küçük işler arasında bir fark gözetmez. Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«İyilik cinsinden hiç bir şeyi küçümseme. İsterse bu iyilik, kardeşini güler yüzle karşılamak bile olsa...» (14)

Hararetî çok şiddetli ve yakıtı insanlarla taşlar olan Allah'ın, tutuşturulmuş ateşini, yarım hurma veya tatlı bir söz bile söndürür. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Yarım hurma ile dahi olsa, ateşten korununuz. Onu da bulamazsa tatlı bir sözle...» (15)

Allah'ın gufrânı, kalbinde hayır ve rahmet pınarı kaynadığı takdirde, günâhkâr ve kirli bir kimseyi bile kuşatır. Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuştur :

«Susuzluktan ölecek hale gelen bir köpek bir kuyunun etrafında dolaşırken, onu İsrâil Oğulları fâhişelerinden biri gördü; Hemen ayakkabısını çıkarıp onunla kuyudan su aldı ve köpeğe içirdi de bundan dolayı Allah'ın mağfiretine nâil oldu.»

Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz, yol üzerinde müslümanlara eziyet veren bir ağacı kestiği için, Cennette gezip dolaşan bir adamı görmüştür.

İhsan (yani herhangi bir şeyi en iyi şekilde yapmak), İslâm'ın, insan tabiatının bir parçası haline getirmek istediği gayelerden biridir. Öyle ki, insan, yaptığı ve terkettiği her şeyde o gayaye göre hareket eder.

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Şüphesiz ki Allah, her şeyde bir ihsân takdir buyurmuştur. Öldürdüğünüz zaman güzel bir şekilde öldürünüz. Kurban kestiğiniz zaman güzel bir şekilde kesiniz. Herbiriniz bıçağını bilesin ve kurbanına eziyet çektirmesin.» (16)

İnsanları hoşnut etmek ve zarûrî ihtiyaçlarını karşılamağa gayret etmek en makbul ibadetlerdendir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimize, amellerin en faziletlisinden soruldu. O da **«Mü'mini hoşnut etmektir.»** buyurdu. **«Mü'mini hoşnut etmek nedir (nasıl olacaktır?»** diye soruldu. Peygamber (A.S.) Efendimiz de : **«Aç kalmasını önlemek, sıkıntısını defetmek, borcunu ödemektir.»** diye cevap verdi.

İşte bu şekilde İslâm, ileri ve yüksek bir hayat için lüzumlu ahlâkî esasları koymaya devam etmektedir. Öyle bir hayat ki, Peygamber (A.S.) Efendimizin şu nurlu hikmeti onun adı olabilir :

«İnsanlar Allah'ın iyâlidir. İnsanların Allah nezdinde en sevgilisi, Allah'ın iyâline en faydalı olanıdır.»

---

(1) *es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 152-159.*

(2) *et-Tevbe sûresi, âyet :* 11.

(3) *Buhârî ve Müslim, Nu'mân b. Beşîr'den rivayet etmişlerdir.*

(4) *Sünen sahipleri, Ebû Hüreyre'den rivayet etmişler.*

(5) *Buhârî ve Müslim, Câbir hadîsinden rivayet etmişlerdir.*

(6) *Ebû Dâvûd, Câbir hadîsinden rivayet etmiştir.*

(7) *Ebû Dâvûd, Ebü'd-Derdâ' hadîsinden rivayettir.*

(8) *Ebû Dâvûd, Ebû Hüreyre'den rivayet etmiştir.*

(9) *el-Hadîd sûresi, âyet :* 25.

(10) *Tirmizi, Ebû Hüreyre'den rivayet etmiştir.*

(11) *Ebû Dâvûd, Hz. Âişe'den rivayet etmiştir.*

(12) *Ebû Dâvûd rivayet etmiştir.*

(13) *Tirmizi, Ebü'd-Derdâ'dan rivayet etmiştir.*

(14) *Müslim, Ebû Zer'den rivâyet etmiştir.*

(15) *Buhârî ve Müslim, Adiyy b. Hâtem'den rivayet etmişlerdir.*

(16) *Müslim, Ebû Ya'lâ'dan rivayet etmiştir.*

Nefse Hâkim Olmada Cesaret

Yazan : **M. A. EL-EBRÂŞÎ**

Terceme : **Mustafa VARLI**

Yine bir gün halife Me'mun, Yahya bin Eksem'e «biraz gezelim, etrafı görelim demiş ve gezinmeye başlamışlardı. Yolda giderlerken eli kamışlı bir adam kamış dikili bir sazlığın arasından çıkarak Me'mun'un atını ürkütmüş ve bir anda Me'mun kendini yerde bulunca adamın dövülmesini emretmiştir. Bunun üzerine adam, emrin çok ciddi olduğunu anlayınca şöyle hitab etmişti :

«Ey mü'minlerin emîri!.. Çaresiz insan, bile bile kendini zorluklara atar ve istemiye istemiye haddini aşar. Zaman bu isteklerini tahakkuk ettirirse; benim isteklerimi de ben tahakkuk ettiririm. Fakat bugün sen; henüz yapmadığın fakat yapılması için emir verdiğin bir şeyi geri çevirmede benim yaptığımı geri çevirme iktidarımdan daha kuvvetlisin.»

Bunu duyan Me'mun, ağlayarak «Allah aşkına bu sözlerini tekrar et.» dedi. Aynı sözleri tekrar dinleyince arkadaşı Yahya bin Eksem'e dönerek : «Şu adamın, aklını çalıştırarak konuştuğuna bak. Hz. Peygamber (S.A.V.) de «İnsan, kalbi ve diliyle insandır» buyurmuştur.» dedi ve adama hitaben :

— Allah'a yemin ederim ki, hürmetlerimi sana ayakta takdim etmek isterim, dedi ve ayağa kalktıktan sonra ondan özür dileyerek kendisine büyük bir mükâfatın verilmesini de emretti.

⁂

Me'mun, bir suçtan dolayı İbrahim bin Mehdi'ye çok kızmış, aranması, mallarının gasbedilmesi ve gerekirse öldürülmesi emrini vermişti. Böyle kıvılcımlı bir hava içinde İbrahim bin Mehdi bir yolunu bularak Me'mun'un huzuruna girmiş ve :

— «Ey mü'minlerin emiri! Allah seni her günahkârdan üstün kıldığı gibi her günahkârı da senden aşağıya indirmiştir. Şayet öcünü alırsan; hakkını almış, affedersen de faziletini göstermiş olursun.» demiş ve şu meâlde bir şiir söylemiştir :

«Sana karşı suçum çok büyük, fakat sen ondan da büyüksün.
İster hakkını al veya alma ki, faziletli olduğunu gösterirsin.
İşlerimle ben yücelerden olmuyorsam, bâri sen ol!..»

Me'mun dedi ki :

— «Kudret öfkeyi giderir, pişmanlık ta bir tevbedir. Allah'ın emrettiği af da bunların arasındadır ki, bu da yapılabilecek en büyük iştir. Ey İbrahim, bana affı sevdirdin. Öyle ki, bundan dolayı sevap kazanmaktan bile endişeye düştüm. Seni ayıplamıyor, suçlamıyorum. Allah sana mağfiret etsin.» Sonra onu affetti ve kaybolan malının geri verilmesini emretti.

⁂

Anlatıldığına göre bir cariye, elinde tirit dolu bir kapla yanında kalabalık bulunan Ebû Abdullah bin Ca'fer'e gelirken onu elinden düşürdü. Kap kırılarak içindeki döküldü ve yemeğin suyundan Ca'fer'in elbiseleri ıslandı. Cariye, korkudan âdetâ nefes alamaz oldu. Bunun üzerine Ca'fer cariyeye :

— Sen yüce Allah'ın rızası için hürsün. Belki bu, senin korkunun bir keffareti olur, dedi.

⁂

Ahnef bin Kays'a soruldu :

— Hilmi kimden öğrendin?

— Kays bin Âsım El-Minkari'den cevabını vererek devam etti : Bir gün o, avlusunda kılıcına dayanmış, etrafındakilere bir şeyler anlatıyordu. Bu esnada biri kelepçeli, diğeri ölü iki adam getirildi ve :

— İşte bu, senin oğlunu öldüren kardeşinin oğludur, dediler.

Allah'a yemin ederim ki, oturma şeklini bile değiştirmedi ve sözünü sonuna kadar kesmedi. Sonra kardeşinin oğluna dönerek :

— Ey kardeşimin oğlu! Allah nezdinde de büyük bir suç, günah işledin... Amcanın oğlunu öldürmekle kendi silâhınla kendi kendini vurdun, dedi ve yanında bulunan diğer bir oğluna :

— Kalk; kardeşini defnet, amcanın oğlunun kelepçelerini de çöz ve annene, oğlunun diyeti olarak yüz deve götür. Çünkü o (annen), yabancıdır, dedi.

⁂

Kays bin Âsım'a da sordular :

— Hilim nedir?

— Senden uzaklaşana yaklaşman, seni mahrum edene infak etmen ve sana zulmedeni bağışlamandır, cevabını verdi.

⁂

Lokman Hekim de şöyle der : «Üç kimseyi ancak üç şey karşısında tanırsın; hilim sahibini öfke ânında... Cesûru harp meydanında... Ve dostunu ona muhtaç olduğun zamanda...»

⁂

Mevrak el-İcli der ki : «Sonradan pişman olduğum hiç bir sözü öfke ânında söylemedim.»

⁂

Bir diğeri : «Hilim, ancak zafer zamanında ve aff, ancak kudret ânında belirir.»

⁂

Bir filozof : «Hakiki hürriyet, insanın kendi kendine hâkim olmasıdır.»

⁂

Bir diğeri : «İnsanın bütün faziletleri, sabırla, nefse hâkim olmakla ve hilim ile belirir.»

⁂

Sokrat : «Tahammülü çoğalan ve hilmi beliren kimsenin zulmü azalır ve yardımcıları çok olur.»

⁂

İbnü'l-Mu'tezz : «Öfkenin cezası, önce öfkelenenden başlar : Yüzünü çirkinleştirir, dinini sarsar ve pişmanlığını yaklaştırır.» der.

İslâm Matbuatı Bir Mücahidini Kaybetti

Ahmed AĞIRBAŞLI

İslâm matbuatı çeyrek asırdır kendisine vurulan zincirlerin ve gür sesini duyuramamanın acısını artık bugün büyük bir inkişaf içerisinde bulunabilmenin sevinciyle kaybetmiştir; fakat unutmamıştır!

Son yıllarda İslâmî matbuatın muhteva ve teknik bakımından ilerleyişinin yanı sıra, bu sahanın kadro ve elemanları olan kıymetli muharrirler de yetişmeye başlamış, yetişmiş ve yetişmekte de...

İşte genç ve kıymetli muharrir Mustafa Nezihi Polat da son devrin büyük İslâmî muharrirlerinden biriydi. O da bu büyük İslâm davamıza durmadan, dinlenmeden çalışarak kendisini vakfetmiş ve başını ortaya koymuştu. Bu sahada daha da büyük hizmetlerde bulunacaktı... Heyhat!.. Ömrü vefa etmedi. Çok genç yaşta, baharında ebediyyete, bunca zamandır kâğıt üzerine akıttığı mürekkepler sayesinde şehidlerin makam-ı âlilerine uçtu gitti... Gitti ama bu öksüz dava sahipsiz kalmayacak; onu yeni yetişen Nezihi'ler, Mustafa'lar yüklenecek...

O, Erzurum'da 1941 senesinde doğmuştu. Fazla yaşamadı ama, bir uzun ömrü dolduracak kadar hizmette bulundu.

«Ölüm gençleşiyor»muş!

Hayır, ölüm gençleşmiyor. İnsanlar çabuk ihtiyarlıyorlar. Artık 20. asır... Her şey hızlı... İnsanlar da hızlı yaşıyorlar... Bilhassa İslâm davetçileri daha hızlı yaşama mecburiyetindeler. Çünkü senelerdir maneviyattan uzaklaştırılmış bir nesle İslâmı yeniden takdim etmek gibi büyük bir vazifeyle karşı karşıya bulunmaktadırlar.

Bu vazife fazla gayret ister, bu dava ter ister, azim ister. Davayı anlıyan, mesûliyetini idrâk eden, bu yola bütün varını koyar, bütün gücünü bu yola teksif eder. Mustafa Nezihi Polat da bu uğurda yol alıyordu. O, bu davaya Erzurum'da babasının çıkarmakta olduğu «Hür Söz» gazetesinde başlamıştı.

«Hür Söz» de yetişti...

«İttihat» ta kıymetli kalemler yetiştirdi...

Ve nihayet «Yeni Asya» da henüz meyvelerini toplamaya başlamışken kader çizgisi koptu... Biz koptu zannediyoruz ama o, sonsuzluğa uzanmakta ve Mustafa N. Polat da onun üzerinde yürümesine devam etmekte... O'nun dünyadaki kader çizgisi çetrefilli yerlerden, susuz ve sarp tepelerden kıvramış gitmişti ama, koptuğunu zannettiğimiz yerden itibaren devam eden kısmın ebede doğru uzarken geçeceği yerler, buradaki gibi sarp ve yalçın, eziyetli ve hırçın değil artık...

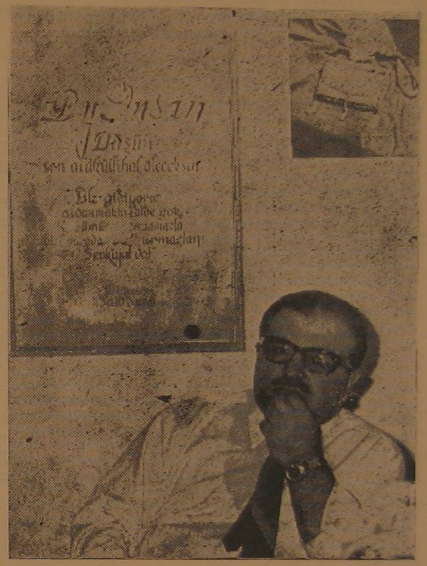

İTTİHAD ve YENİ ASYA gazetelerinin Genel Yayın Müd. ve Başyazarı Mustafa N. POLAT

Burada yorulmuştu; orada dinlenecek...
Burada didinmişti; orada karşılığını görecek...
Yerini genç Polat'lar boş koymayacak İnşaallah.
Ruhu şâd olsun!

Kızarsa da, kızarmasa da afak;
Doğacaktır bir gün elbet Şems-i Hak.
Gitse hergün, bir bir yüzlerce Polat;
Yalnız kalmaz bu dava, emin ol bak!

Hristiyanlığın Gaddarlığı

Fâzıl Senâi SARPER

Brezilya'da yaşayan Kızılderililer hıristiyanlar tarafından metodik bir şekilde katliâma tâbi tutulurlarken, Kilise bu jenosit hâdisesi karşısında tamamiyle lâkayt kalmaktadır.

Paris'te münteşir bir Fransız mecmuasında meşhur İngiliz gazetecisi Norman Lewis'in Brezilya'da yaşayan Kızılderililerin hıristiyanlar tarafından imha edildiklerine dair bir röportaj yazısı çıkmıştır.

Dünya çapında bir şöhrete sahip yazarın derin tedkikat neticesinde kaleme almış olduğu bu yazıda Medeniyet (!) âleminin lâkayt nazarları altında vahşiyâne bir şekilde icra edilen bu tüyler ürpertici ve yüz kızartıcı katliâmlar en ince teferruatına kadar anlatılmış bulunmaktadır.

Röportaj yazısının başında konu ile ilgili şu satırlar yer almaktadır :

Brezilya ormanlarında yaşayan Kızılderililerin sayısı, evvelce milyonları aşarken, bu gün yüzbinin altına düşmüş bulunmaktadır.

Memleketleri, medeni hıristiyan Portekizlilerin istilâsına uğradığı tarihten itibaren insafsızca katliâmlara maruz kalan bu çok temiz ve temiz olduğu kadar da saf insanların kökünün 1980 yılında tamamiyle kuruyacağı, yapılan hesaplar neticesinde anlaşılmış bulunmaktadır.

Bu gün dahi sitematik bir şekilde katillerine devam edilen ve kabahatleri yaşamaktan ibaret bulunan bu zavallı halk lehinde herhangi bir gayret sarf olunmamaktadır. Evet, vahşi birer hayvan imişçesine, merhametsizce öldürülen bu Kızılderilileri kurtarmak için hiç bir komite kurulmamakta, hiç bir talebe grev yapmamaktadır. Bunlar ne Çinliler, ne Rusları ve ne de Amerikalıları ilgilendirmediklerine göre, insanlık, kilise dâhil, böyle bir jenosit'in meydana gelmesinde bir mahzur görmemektedir.

Müteakıp satırlarda bu röportaj yazısının kısaltılmış türkçe tercümesini bulacaksınız :

«Arâzileri, para ile satın alınmış politikacılarla işbirliği yapan bir takım şerir ve sergüzeşçiler tarafından zaptedildikten sonra, mâden ve kauçuk istihsali için insan emeğine ihtiyacı olan büyük ve zengin şirketler tarafından esaret haline düşürülen bu zavallılar, kendilerine yapılan bütün bu kötülükler, sanki yetmiyormuş gibi, şimdi de metodik bir şekilde katliâma tâbi tutuluyorlardı. Onları, kâh sığınmış oldukları ormanların ta derinliklerindeki melcelerinde uçaklarla bombalamak suretiyle imha ettiler, kâh mâsum güvercinler gibi, kiralık katillere öldürttüler. Bazan da, yiyeceklerine arsenik katmak veya kendilerine çiçek virüsüne batırılmış elbiseler giydirmek suretiyle vahşiyâne bir surette zehirleyerek yok ettiler. Ve son yirmi seneden beri devam eden bu katliâmlar, Brezilya hükûmetinin, Kızılderililerin himaye edilmesi için kurmuş olduğu resmî bir teşekkül mensuplarının kâtillerle işbirliği yapmaları suretiyle tahakkuk ettirilmiştir. Bu husus da, 1968 senesi mart ayında, bizzat Brezilya hükûmeti tarafından ifşa edilmiştir. O sıralarda İçişleri bakanı bulunan general Albuquerque Lima, Kızılderilileri himayeye memur servisin, onlara bilâkis zulüm icra eden bir teşekkül haline inkılâp ettiğini tesbit etmiş ve nihayet, Luis Neves adındaki bir binbaşının idare ettiği bu servis lağv edilmiştir. Savcı Jader Figueiredo, kumandan ile maiyyetindeki bin memurun içinde tamamiyle mâsum on kişinin bile bulunmadığına kanî bulunmaktaydı. Yalnız binbaşı Luis Neves kirkiki cinayetten sorumlu bulunmaktaydı. Sanıklar aleyhine tanzim olunan dosya 103 kilo ağırlığında 5115 sahife teşkil ediyordu.

Bu kadar insafsızca öldürülen bu zavallılar 1500 yılında topraklarına ayak basan Pedro Alvarez Cabral kumandasındaki donanmanın denizcilerini şâhâne bir surette karşılayan Kızılderililerin ahfadıydı. Bunlar o derecede eli açık ve misafirperver kimselerdi ki, kadınları, boyunlarına takılı kolye veya diğer herhangi bir ziynet eşyasını, istilâcılar hayranlıkla seyrettikleri vakit, onları altından dahi olsa, kendilerine hediye etmekte tereddüt etmiyorlardı.

İspanya'nın ve Portekiz'in gayri münbit topraklarından gelmiş olan müstevliler, kendilerine bu kadar zarafetle takdim edilen bu eşyayı, sonraları hırsa kapılarak, zorla almağa başladılar. Bu muhteşem insanlardan artık gaspedilecek bir şey kalmayınca da, onları köle olarak kullanmağa ve öldürmeğe koyuldular.

Cizvit misyoneri José de Anchieta bunları ancak kılıç ve demirden bir elin yola getirebileceği düşüncesindeydi. Ve bu suretle, oniki milyon bîgünah insan kılıçtan geçirildi.

Müteakıben ara verilerek, Kızılderililere üç asır boyunca hiç dokunulmadı.

Fakat, geçen asrın sonlarında, Amazonya'daki kauçuk ağaçlarından dünyanın en iyi cins kauçuğun istihsal edildiği anlaşılınca, katliâmlar yeniden başladı. İşte o zaman, bu çilekeş halkın yaşamakta olduğu bu mıntıkayı bir takım taş yürekli insanlar istilâya başladı. Ağaçlardan tesbit edilen mikdarda kauçuk istihsal edemeyen Kızılderili köleyi, bir kulağını kesmek suretiyle cezalandırmak tabiî ahvaldendi. Bu halin tekerrüründe ikinci kulak kesilir, üçüncüsünde ise, reva görülen ceza ölümdü. Amazonya'nın kudretli Peruvya şirketinin ustaları, iyi randıman vermeyen Kızılderilileri yüz kamçı darbesiyle tecziye ederlerdi. Bir gün Elcanto'da, bunlardan islâhı kabil olmayan yüzelli kişiyi birden katlettiler. Ölüm cezasını tatbik eden bu şerirler o derecede vahşi ruhlu insanlardı ki, bir vuruşta iki kişinin kafasını uçurmak üzere, aralarında müsabakalar bile tatbik etmekten geri kalmamışlardır. Bu şirket, Malezya kauçuğunun rekabeti yüzünden iflâs ettiği zaman, onun temsilcileri otuz bin Kızılderiliyi katletmiş bulunuyorlardı!

Kızılderilileri, hayatlarını kurtarmak üzere sığındıkları dağlardaki melcelerinde imhaya memur kiralık katillerden biri, avlarını ne suretle tongaya düşürüp öldürdüklerini, İngiliz gazetecisine şöyle anlatmıştır :

«Biz, başlarında Chico'nun bulunduğu, tecrübe görmüş altı kişilik bir kafile halinde hedefimize doğru ilerliyorduk. Herhangi birimize emir verdiği zaman, makinelisini daima ona doğru tevcih eden Chico, Brezilya'nın lânetli topraklarından fışkırmış alelâde bir sadik değildi. İşkence, bu adam için hakiki bir seksüel zevk teşkil ediyordu.

Elimizde pusula bulunmasına rağmen, iki defa yolumuzu kaybettik, susuz ve aç kaldık. Seferin tertipçileri, çok geçmeden, bize uçakla yiyecek ve içecek yetiştirdiler. Bir müddet sonra, yorgunluktan bitap düşen içimizden bazıları geri dönmek arzusunu izhar edince, Chico onları ölümle tehdit etti. Kimse tasavvurunu tatbik mevkiine koymak cesaretinde bulunamadı. Kızılderililerin melcelerine ulaşıncaya kadar bir hayli zaman geçti. Nihayet, bir gün akşama doğru, kendilerini feci' bir âkıbetin beklediğinden habersiz bulunan Kızılderilileri uzaktan teşhis edebildik. Geceyi gizlendiğimiz ağaçların arasında geçirdik. Sabahleyin, saklandığımız yerden sessizce ortaya çıktığımız zaman, onların hepsini de meydana işleri güçleriyle uğraşır vaziyette bulduk. Chico bana, kabile reisini teşhis edip öldürmemi emretti. Kafilenin en iyi nişancısı bendim. İlk atışta onu ta kalbinden vurup yere serdim. Chico da ihtiyaten, makinelisiyle, yerde yatan adamın vücudunu delik deşik ettikten sonra, diğerleriyle meşgul olmaya başladı. Öteki arkadaşlar ise, köyde canlı olarak ne varsa temizlemeye koyuldular. Size şimdi anlatacağım korkunç hâdiseyi önlemek için sarf ettiğim bütün gayretler semeresiz kaldı. O sırada herkes öbür dünyayı boylamıştı. Canlı olarak, elinden tuttuğu beş yaşlarındaki çocuğu ile bir Kızılderili kadından başka kimse kalmamıştı. Chico gözünü bile kırpmadan, 45'lik makinesinin namlusunu yavrucağa tevcih ederek ateş etti. Bu korkunç cinayeti işledikten sonra da, çok güzel bir kadın olan anasına doğru ilerleyerek onu yakaladığı gibi, başı aşağıda, ayakları da yukarıda olmak üzere, bir ağaca bağladı ve geniş ağızlı bir palayla vücudunu ikiye böldü. Salhaneye dönen köydeki kulübeleri yakıp cesetleri nehire attıktan sonra, geldiğimiz yere dönmek üzere, tekrar yola koyulduk.

Norman Lewis'in bu röportaj yazısında naklettiği tüyler ürpertici cinayetlerin, biz buraya ancak cüz'i bir kısmını sığdırabildik. Şöhretli gazetecinin dediği gibi, *bu derecede korkunç katliâmlar, bu gün dahi medenî dünyanın ve hassaten Kilisenin lâkayt nazarları altında icra edilebilmekte ve hiç kimse sesini bile çıkarmamaktadır.* Halbuki, Müslümanlar ve Türkler mevzuubahis olunca, ele geçirdikleri her fırsatta, ayni medenî (!) dünya ve Hıristiyanlık âlemi, zerre kadar sıkılmadan, aslâ utanmadan, onları barbarlıkla ittiham ederler, haklarında mesnetsiz bir sürü iftiralarda bulunurlar. Yalnız şimdiki medeniyet asrında değil, tarihin en karanlık devirlerinde dahi, dünyanın muhakkak ki en necip kavmi olan Türkler, hiç bir zaman mecbur kalmadıkça ve lüzumsuz yere ellerini kana bulaştırmamışlardır. En başta Voltaire gibi büyük bir filozof ve yazar olmak üzere, doğruyu söylemekten çekinmeyen bir çok tarihci, bu hakikati belirtmekten geri kalmamışlardı.

Almanya'ya Mektup

Almanya'da çalışan müslüman kardeşlerim,

Sizler bugün ikiyüz bine yakın kalabalık bir insan kitlesi olarak vatandan, yardan ve ağyardan ayrı olarak yurt dışında çoluk-çocuklarınızın istikbâli için tâ Almanya gibi bir yerde çalışıyorsunuz. İslâmın İlk Emri «OKU» mecmuasında arada sırada sesinizi duyuyorum. Almanya gibi bir yerde OKU mecmuasını okumak, okutmak ve hele abone bulmak gibi yardımlar bizleri gıpta edercesine sevindiriyor. Sağ olunuz, var olunuz fedakâr müslüman kardeşlerim...

Ben de bir kardeşiniz olarak dedim ki bu kıymetli mecmuamızın kanalı ile Almanya'da — gurbet elde — çalışan Türk işçi kardeşlerime bir nebzecik dahi olsa onlarla bir sohbet ve dertleşmek için bir mektupla da olsa susamış kalblerine bir damlacık su gibi sıcacık kalblerine serpivereyim. Sizleri bir nebzecik dahi olsa sevindirebilirsem kendimi mutlu sayarım...

Kardeşlerim;

Sizler bugün Almanya'da işçi olarak çalışıyorsunuz... Çok güzel. Tembellikten bir şey çıkmaz. Kısmet ve kaderinize razı olun diyeceğim. Yalnız şu var ki elin memleketinde olduğunuzu ve İslâm evlâdı olduğunuzu da sureti kat'iyede hatırdan çıkarmayınız... Sizler orada kahraman Türk ve dinine, mukaddesatına sadık Müslümanı temsil ediyorsunuz... Fatih'in ve Yavuz'un evlât ve torunları olarak dininizi ve namusunuzu elin yardakçılarına çiğnetmemenizi diliyoruz... Birbirinize daima yardımcı olunuz... Çalıştığınız yerde helâl ve sağlam olarak çalışınız... Türk işçisinin işi de kahramanlığı kadar dillere destan olmalıdır...

İşinizin yanında ibadetinizi sakın unutmayınız... Öyle sanıyorum ki Alman halkı da Hıristiyan olmakla beraber dinine sadıktır... Sizler de bundan cesaret alarak dininizin bütün şartlarını orada yerine getirebilirsiniz...

Geçenlerde Almanya'dan bir-iki işçimiz gelmişti... Yanlarına gittik... Hal ve hareketlerine baktık ve Türklük nerede! Müslümanlık adına hiç bir durumlarını maalesef görmedik ve göremedik... Onların bu acıklı durumunu görünce sizlere bu mektubumu yazıyorum... Öyle tahmin ederim ki hepiniz öyle değilsiniz inşallah...

Bir de geçenlerde şu sevindirici haberi aldım. Hepinizin bildiği gibi Almanya'da çalışanların çoğu orta Anadolu'ludur... Kırşehir işçileri bir araya gelerek aralarında topladıkları paralarla Kırşehir'de bir yem fabrikasını kuracaklardır. İşte böyle habere kim sevinmesin ki... Tabii hepinizin sevincidir bu hareket. Bunlarla iftihar ederiz elbette...

Tümünüzün böyle memlekete yararlı olmasını diler, cümlenize başarı dileklerimle selâm ve saygılarımı yollarım...

Abdülkadir GÜLER

Ömer ile İlker

M. Saîd ÇEKMEGİL

İlker mensup olduğu maarif camiasında orta öğretim üyelerinden biridir. Arkadaşları arasında kültür ve diyalektiği ile ün almış bir kişi olarak bilinirmiş. Bir gün ona, ticaretle uğraşan, fakat fikriyatı da olan Ömer'den bahsederler ve derler ki: Ömer bey, sosyalist ve benzerlerinin İslâm olabileceğini iddia etmek safsatadır, diyor... Buna fena halde kızmış görünen İlker, o ancak size karşı çıkabilir bu gericiliğiyle. Bana da söyleyebilir mi bu lâfları? diye sorar. Arkadaşları buyrun beraber gidelim derler. O da bu fırsatı kaçırmazmış; bakın o yozlaşmış herifi ne yapacağım, diye çıkar gelirler. Ömer mağazasında işiyle meşgul... müsaade alarak içeri girerler. Arkadaşları İlker'i muhitinin sayılı entellektüeli olarak takdim ederler. Ömer, buna memnun olduğunu, istifade edebilecek bir münevverle tanıştırdıkları için teşekkür eder. Çaylardan sonra sözü konuya getiren İlker, Ömer'e:

— Siz bir sosyalistin müslümanlık iddiasına, ya da bir müslümanın sosyalistlik iddia etmesine safsata diyormuşsunuz, doğru mu?

ÖMER — Yalnız sosyalistlerin değil, bütün gayri islâmî sistemleri kurtarıcı olarak kabul edenlerin de müslümanlık iddia etmelerini safsata olarak kabul ederim. Meselâ: kapitalistlerin İslâmlık iddiaları gibi...

İLKER — O doğru; bir insan hem sömürü düzeni olan kapitalizme razı olsun, hem de müslüman... Olmaz böyle şey!

ÖMER — Meselâ Nazizm?

İLKER — Olur mu canım, bir ırkın diğer ırka efendi olabileceği safsatasını hangi ilim kabul eder ki İslâmiyet de kabul etsin.

ÖMER — Faşizm de öyle değil mi?

İLKER — Dedik ya Ömer Bey, öyle vatan, kan üstünlüğü gibi kısır heyecanlara dayanan geri düşüncelere müslüman karşı çıkar elbette..

ÖMER — Şu ekseriyetle Amerikalıların meylettikleri başarıyı esas alan Pragmatizm felsefesi veya tatbik ettikleri iddiasında oldukları Liberalizmin İslâmla barışık olduğu iddialarına ne dersin, uyar mı İslâma?

İLKER — Beyefendi bunların hepsi sömürü düzeni.. Sizinle yüzde yüz beraberim; bunların hiç birisi müslümanlık sayılamaz. Onlara ben de karşıyım. Tamamen haklı olduğunuzu söyleyebilirim.

ÖMER — Demek söylediklerimiz doğru imiş sizce de.

İLKER — Bu konularda doğrusunuz ama sosyalizm hakkındaki görüşlerinizde yanılıyorsunuz.

ÖMER — Neden?

İLKER — Neden olacak, sosyalizm Kur'an'a tüm uygundur da ondan.

ÖMER — O halde Kur'an'a tam uygun olan bir sistemin adı İslâmiyettir. Niçin sosyalizm diyorsunuz?

İLKER — Sosyalizm dersek ne olur yani?

ÖMER — Olacağı şu, İslâm ismini beğenmeyerek değiştirmiş olursunuz da...

İLKER — (Hafiften kızararak...) Değiştirmiş olsak n'olur yani?

ÖMER — Nizamın sahibinin kendi yoluna vermiş olduğu ismi beğenmemiş olursunuz.

İLKER — İsimden ne çıkar, ha sosyalizm ha islâmiyyet. Bu üzerinde durulacak şey mi yani?

ÖMER — Madem ki öyle, size de Joni diyelim müsaadenizle.

İLKER — (İyice kızmaya başlar.) Affedersiniz ama, demagoji yapıyorsunuz üstad!

ÖMER — Zannetmiyorum. Kızılacak ne var bunda yani?

İLKER — Beni iğrendiğim Amerikalıların ismiyle çağırmakla hangi fikrî sorunu çözmüş olacaksınız yani?

ÖMER — Peki öyle ise, Molotof ya da İlkerof diyelim müsaade buyurun da!..

İLKER — (Asabiyetten titreyerek...) Kusura bakma Ömer Bey!.. Bütün bu yaptıklarınız safsatadan başka bir şey değildir. Biz fikrî bir tartışmaya geldik, siz sürekli olarak muğalata yapıyorsunuz.

ÖMER — Özür dilerim. Neden böyle kızıyorsunuz hala anlayamadım.

İLKER — Anlaşılmayacak ne var bunda, ben kendimi İlker diye takdim ediyorum; sen bana Joni, ya da Molotof demek istiyorsun. Buna ne lüzum var; babam adımı bir defa İlker koymuş işte...

ÖMER — Haklısınız galiba.

İLKER — Haklıyım tabii.

ÖMER — Peki bu hak yalnız sana mı ait?

İLKER — Ne demek o; bir kimsenin beğenerek kullandığı bir ismi hiç bir kimsenin değiştirmeğe hakkı olamaz. Herkesin ismini koruması herkese haktır.

ÖMER — O halde siz niçin İslâmın ismini değiştiriyorsunuz da sosyalizm adını koyuyorsunuz?

İLKER — Hoppala, diyalektik diye bu basit kelime oyunlarını mı yutturuyorsunuz arkadaşlara.

ÖMER — Fakat İlker Bey, siz hala hangi fikri müdafaa edeceğinizi, hangi tezi, hangi mantıkla savunacağınızı bile ayarlayamadan mütemadiyen şahsî hücumlar yapıyorsunuz.

İLKER — Ne münasebet. Ben size sosyalist olduğumu söyledim, tezim de budur..

ÖMER — Hatırımda yalnış kalmadıysa müslüman olduğunuzu da söylemiştiniz?

İLKER — Elbette, sen beni gavur mu sanıyorsun yani!..

ÖMER — Çok özür dilerim. Sizin müslüman olmanız bizi çok sevindirir; Kardeş oluruz.

İLKER — Elhamdülillah müslümanım, müslüman çocuğuyum.

ÖMER — Müslüman çocuğu olmanızdan ziyade müslüman olmanız güzeldir. Böyle olunca da aramızda herhangi bir ihtilâf yok demektir.

İLKER — Nasıl yoktur? Siz İslâmiyetle sosyalizmin bir arada gitmeyeceği fikrini savunmuyor muydunuz?

ÖMER — Biz İslâmiyetin hiç bir gayrı İslâmî sisteme ihtiyacı olmadığına kaniiz.

İLKER — İşte ayrıldığımız nokta budur. Evet bir nevi egoizme dayanan kapitalist sistemler İslâma uymaz ama, fakir fukaranın, emekçinin, tüm insanlığın mutlu olması esasını isteyen ve de merhamet sistemi olan sosyalizme nasıl gayrı İslâmî dersiniz?

ÖMER — Yani siz merhametli olduğunuz, insanlara acıdığınız için mi sosyalist oldunuz?

İLKER — Gayet tabiî; müslümanlıkta merhamet yok mu yani?

ÖMER — Olmaz olur mu; İslâmın insanlara yaratıcısının bir merhameti olarak vazedilmiş olduğuna inanırız.

İLKER — O halde neden bizi kınıyorsunuz?

Lütfi ŞENEL

Namazda Niyetin Vakti

Konya, Yüksek İslâm Enstitüsü
Mezhepler Tarihi Öğretmeni

İmamlardan üç tanesi, Malik, Ebu Hanife, Ahmed İbn-i Hanbel, niyeti, ihram tekbirinden az bir zaman önce söylemenin sahih olduğunda ittifak ettiler. Şafiî'ler buna muhalefet ettiler ve şöyle dediler: «Niyetin ihram tekbirine bitişik olmasında hiç şüphe yoktur. Öyle ki, ihram tekbiri niyetsiz olarak tamamlanırsa niyet ve namaz batıl olur.» Bu konuda mezheplerin görüşü şöyledir:

Hanefilere göre: **Niyeti, ihram tekbirinden önce yapmak, ikisinin arasına, namazdan aralarını bir yabancı ayırıcı şeyle ayırmamak şartiyle sahih olur. Niyetle tekbir arasında yemek ve içmek gibi, söz gibi ki onlarla namaz batıl olur. Ama ayırıcı namaza müteallik olursa, namaza gitmek gibi, abdest almak gibi, bunlar namaza bir zarar vermezler. Meselâ öğle namazına niyet etti. Sonra abdest almaya başladı. Abdesti bittikten sonra mescide gitti. Namaz için durdu ve niyette bulunmadı ise onun namazı sahih olur. Muhakkak biliyoruz ki, tekaddüm eden niyet, tek olan Allah için namazı istemektir. Bunun için, dünyevi işlerden birini mutlak olarak onunla ortak yapmaksızın, buna niyet ettiği zaman namaz için durmasıyla niyeti arasını yabancı bir amelle ayırmaksızın, onun getirdiği niyet sahih olur. Bu niyetle namaz için dururşa namazı sahih olur. Sonra yanına bir şahıs girdiğinde, o şahsın yanında övülmek için namazı uzatırsa, bundan dolayı namazı batıl olmaz. Fakat bu uzatmanın ona sevabı olmaz. Ona düşen sevap, asıl namazın sevabıdır. Böylece niyet mutlaka Allah için halis, saf bir niyet olmalıdır. Bu mânâ üzerine bazı Hanefi'ler şunu ilâve ediyorlar: Namaza riya girmez. Onlar bununla şunu kastediyorlar, niyetin halis olması, namazın sıhhati için kâfi gelir. Arizi riyanın zararı yoktur. Riyanın şer üzerine olması halinde, ittifakla o namazdan fayda umulamıyacağını ifade ediyorlar.**

Vakit girmeden evvel namaza niyet sahih olur mu? Namaza niyet etmek gibi, vaktin girmesine az bir zaman kala abdest alıyor, sonra yabancı bir söz söylemeden camiye gidiyor. Vakit girene kadar orada oturuyor. Böyle bir hal niyet yerini tutabilir mi? Cevap: Ebu Hanife'den nakledilen bir söze göre, «vaktin girmesinden önce niyet etmek sahih olmaz.» Bazıları şöyle diyorlar: Belki sahih olur. Çünkü şart olan niyet, meşrutu üzerine tekaddümüyle şarttır. Niyetin tekaddümü de tabiidir. Netice olarak diyorlar ki: Hanefi uleması niyetin aralıksız olarak ihram tekbirine yakın olmasının efdaliyeti üzerine ittifak ettiler. Hanefi mezhebine tâbi olanların buna uymaları ve tekbir ile niyet arasını açmamaları lâzımdır. Çünkü o daha afdal olanıdır. Böylece de ihtilâfı ortadan kaldırıyorlar.

Hanbeli'lere göre: **Niyetin ihram tekbirinden az bir zaman önceye tekaddüm etmesi sahih olur. Ancak vakit girdikten sonra niyet etmek şartiyle. Vakit girmeden evvel namaza niyet edildiğinde niyet sahih olmaz. Çünkü niyet şarttır. Hanefi'lerin dediği gibi onun namaza tekaddüm etmesinin zararı yoktur. Hanbeli'lerden bir grup şöyle diyor: Yabancı bir kelime niyeti kesmez. Bir kimse namaza niyet etse, sonra da namazın haricinde bir söz söylese ve sonra tekbir alsa, onun namazı sahih olur. Şu kadar var ki, niyet için vaktin girmesi şarttır. Netice olarak, onlar yanında da afdal olanı, Hanefi'lerin dediği gibi niyetin, ihram tekbirine yakın olmasıdır.**

Maliki'lere göre: **Niyetin örfi olarak, ihram tekbirinden az bir zaman önceye tekaddüm etmesi sahih olur. Mescide yakın bir mahalde niyet etmesi, sonra mescidde niyeti unutarak tekbir alması gibi. Onlar, niyetin örfi olan zamandan başka uzun bir zaman tekaddüm etmesinin naamzı batıl edeceğinde ittifak ettiler. Malikilere göre tek hedef vardır. Unutmak ve buna benzer şeyler gibi zaruret olmaksızın niyetin ihmali sahih olmaz.**

Şafiilere göre: **Niyetin şüphesiz ihram tekbirine yakın olması lâzımdır. Niyet tekbire tekaddüm etse de, az bir zaman tehir etse de namaz sahih olmaz. Keyfiyet bahsinde geçtiği gibi.**

İMAMIN VE UYANLARIN NİYETİ

Cemaatın namazının sıhhati için İmama uymaya niyet etmek şarttır. İmama uymaya namazın evvelinde niyet etmelidir. Bir kimse münferit bir namazda şahsî ihramda bulunsa, sonra bir imam bulunup ona uymaya niyet ettiğinde, Hanefi'lere ve Maliki'lere göre onun namazı sahih olmaz. Bu konuda ŞAFİÎ'LER şöyle diyorlar: **Namaz esnasında uymaya niyet edenin namazı sahih olur. Ancak Cuma namazında olmaz. Bir araya getirilerek cem'i takdim olarak kılınan namazda ve iade edilen namazlarda, şüphesiz o namazlara, namazın başında iktida edilmelidir. Başında uyulmazsa namaz sahih olmaz.**

HANBELİ'LER şöyle diyorlar: **Cemaatın namazının sıhhati için, imama namazın evvelinde uyulması şarttır. Ancak namaz bakımından öne geçmiş cemaatın, imama selâm verdikten sonra uyması lâzımdır. Fakat bu cuma namazında olmaz. Bunun gibi, eğer bir mukim misafire uyarsa namazı kısalır, ancak mukimin imamdan ayrıldıktan sonra namazını tamamlaması veya bir başka mukim imama uymak isterse, selâm verdikten sonra uyması lâzımdır.**

— İmamın imamete niyeti şart değildir. Ama bu hususta mezheplerin görüşleri farklıdır.

Hanbelilere göre: **Her namazda imamın imamete niyet etmesi şarttır. İmamete niyet namazın evvelinde olur.**

Malikilere göre: **Her namazda imamete niyet şartı cemaatın namazının sıhhatine tevakkuf eder. Bu, cuma ve yağmurlu, fırtınalı gecede takdim olunabilen akşam ve yatsı namazları ile Havf ve İstihlâf namazları için mühimdir. Şayet imam cuma namazında imamete niyeti terkederse, imamın ve ona uyanların namazları batıl olur. Şayet cemedilen iki namazda niyeti terkederse, ikincisi batıl olur. Ama Havf namazında**

(Devamı 26. sayfada)

NASIL KALKINMALIYIZ?

Şaban CARI
Taşpınar köyü/KARAPINAR

Köylerimizin kalkınması, memleket kalkınmasının temelidir. Köylerimize evvelâ lüzumlu her sahadaki ilim ve teknik imkânları getirip, cehalet ve sebeplerini ortadan kaldırmalıdır. Bu da değerli aydın elemanlar (Köylüye tepeden bakan, dinî duygusu ile alay eden karanlık zihniyetliler değil.), faydalı neşriyat (Müslüman Türk Milletine gerici, yobaz v.s. gibi düşmanca iftiralarla saldıran varakpareler değil.) ve radyo (faydalı birkaç konuşmayı anlaşılmaz uydurma kelimelerle berbat edip, sabah köy meseleleriyle ilgili beş-on dakika yayın yaptıktan sonra gavurca yamyam tamtamlarıyla meşgul olup, her fırsatta milletin mukaddesatıyle alay eden bugünkü T.R.T. ile değil) yayınları vasıtası ile olur.

Vatandaş, dinî, millî, ilmî ve teknik yönden yetiştirilmeli; yani manevî kalkınma gerçekleştirilmelidir. Maddî kalkınma da bununla beraber sür'atle tahakkuk eder. İyi hayaller hakikat olur.

Cahil bir insan düşünelim: Eline geçen para vesaireyi israf eder, ihtiyacını düşünmez ve içki, kumar gibi sefahat yollarına saparak sefâlete düşer. Neticede cemiyet için zararlı hale gelir. Bir de bilgili, çalışkan iktisada riayetkâr ve dürüst bir insan düşünelim: İyi insanın cemiyete faydası sınırsızdır; memleket iyilerin omuzlarında yükselir.

Köylümüz çalışkandır ve çalışmayı çok sever. Fakat bazı zenginlerimiz radyo banka ve içki reklâmlarının tesirinde kaldıklarından, içip içip sermayeyi bankaya yatırıyorlar. Dolayısıyla iş sahaları inkişâf edemiyor. İşsizlikten de en kıymetli zamanlar israf ediliyor. Kazancı az olan köylü vatandaş bu defa veresiyecinin eline düşüp aldığı bir ihtiyaç maddesine % 50-150

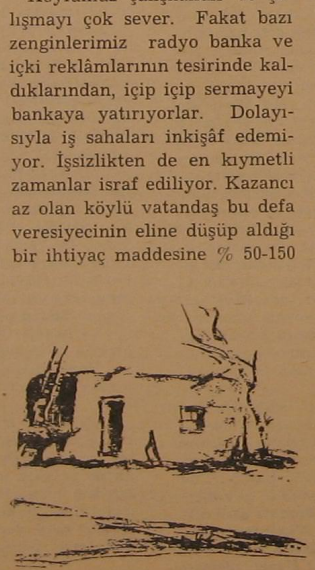

arasında fark ödüyor, sonunda iğrenç bir sosyalist emrindeki şer vasıtaları ile köylünün karşısına geçip «eli nasırlı gardaş seni kurtaracağım...» gibi kara belânın kızıl yalanları ile icra-ı habasete başlıyor. Ama inanan yok.

Bir köylü vatandaş olarak demek istediğim şudur: Köylünün kalkınması için:

a) Faizsiz krediler verilmeli,

b) Köylere kültürlü, âlim, fazıl imam ve öğretmenler gönderilmeli,

c) Köy çocuklarının yüksek tahsili için kolaylıklar gösterilmeli,

d) Sermayeyi veresiyecinin işine yarayan yerlere değil, faydalı iş sahalarına yatırmalı.

Bir de politikacılar köylüye imkânsız şeyleri vadedip yalan söylemekten vaz geçmeliler. Çünkü bu yalanlar taklit edilip kötü neticeler doğuruyor. Hakiki teşhis konup tedavisine çalışılmazsa; kalkınma hayal olarak sürüp gider.

Kur'an Ehli Kimselerin Örnek Edeplerinden Bazıları(*)

Yazan: **İmam-ı NEVEVÎ** Terceme: **Ahmed İNCE**

KUR'AN MUALLİMİ. Kendinden okuyanların çoğalmasını ve talebesinin çokluğu ile anılıp, övülmesini istemekten şiddetle hazer etmelidir; bir de, talebelerinin istifade edecekleri başka hocalardan okumalarını istememekten ve bundan ikrah etmekten hazer etmeli; bu bir musibettir ki; musîbete bazı gâfil muallimler yakalanıyorlar. Halbuki bu, sahibinin niyetinin kötülüğüne ve içinin fesadına açık bir delildir. Belki bu, Kur'anı öğretmesinde Allah rızasını istemesinin — yânî ihlâsının — yokluğuna delil olan bir huccettir. Zira Kur'ânı veya Kur'ânın ilimlerini öğretmesinde Allah rızasını istemiş olsaydı; talebelerinin başkasından da okumalarını kerih görmeyecekti, belki kendi nefsine: «Ben onu, Allah rızasını kazanmak ve ibadet yapmış olmak için okuttum bu da hasıl oldu, o da ilmini artırmak için başkalarından okumak istedi, buna da kızılmaz, diyecekti.

İmamlığı ve hâfızlığı üzerine icma vâki olmuş olan Ebu Muhammed Eddâremi'nin Müsned'inde bize ulaştırılmıştır ki: Ali bin Ebî Tâlip — Allah ondan râzı olsun — şöyle buyurmuştur: Ey hamele-i Kur'ân! Yahud — râvînin şekki — Ey hamele-i ilim! Bilgileriniz ile amel edin, — Allah'ın sevdiği, Rasûlüllah'ın müjdelediği — âlim ancak bildiği ile amel eden ve ilmi ile ameli muvâfık olandır; yakın bir gelecekte bir takım kavimler türeyecek, ilmi yüklenecekler lâkin gırtlaklarından aşağı geçmeyecek, amelleri ilimlerine muhalif olacak, içleri dışlarına uymayacak, halaka şeklinde ilim meclisleri akdedecekler de ilimleri ile bazısı, bazısına gösteriş yapacak, hatta kişi kendi halakasından olan kimselerin meclisini bırakıp da başkalarının meclislerine gitmesine kızacak; onların o meclislerindeki amelleri Allah'ın kabulüne yükselmez.

İmam-ı Şâfii'nin — Allah ondan razı olsun — sahih kaynaklardan şöyle dediğini öğreniyoruz: — İlmini ve kitaplarını kasdederek — Ne olaydı da halk bu ilmi öğrense idiler de; ondan bir harf bile bana nisbet edilmeseydi, demiştir...

Muallimin, şeriatın getirmiş olduğu güzel ahlâklarla ve Allâhü Teâlâ'nın Kur'ân-ı Kerim'inde ve peygamberi vasıtası ile öğretmiş olduğu güzel hasletler ve iyi sıfatlarla ahlâklanması ve bezenmesi lâzım, dünyalıktan yüz çevirmesi, aza kanaat etmesi, dünya malına ve ona sahip olanlara kıymet vermemesi gibi...

Muallimin talebelerini tedricen yüksek edeple edeplendirmesi, razı olunacak güzel sıfatlarla sıfatlandırması, gizli ve dakik riyazatlarla nefislerini riyazât yapılarına alıştırması lâzım; gizli ve âşikâr bütün işlerinde sıyânet kanatlarını onlara gerer ve onları mükerreren, devamlı sözleri ve fiilleri ile ihlâsa, doğruluğa ve güzel niyyetlere ve Allah Teâlâ'yı her lâhza murakabe etmeye teşvik eder ve onlara anlatır ki: bunları yaptıkları vakit üzerlerine marifet nurları doğar...

TALEBEye mahsus edeplerden biri çok zarûri ihtiyaçlarından başka, kendini tahsilden alıkoyacak herhangi bir şey ile meşgul olmamasıdır; kalbini — Kur'ânı benimsemesi ve ezberlemesi ve Kur'ânın faziletlerini oraya yerleştirip, geliştirmesi için — manevî pisliklerden temizlenmesi lâzım. Rasulüllah (S.A.) dan şu sahih hadîs varid olmuştur: «Dikkat edin! Vücudda bir et parçası vardır; o, ıslâh edildiği vakit bütün vücud salâha kavuşur, o, fesada uğradığı zaman bütün vücud fesada uğrar, dikkat edin! O et parçası kalbdir.» (Toprağın zirâat için temizlenip hazırlandığı gibi, kalb de ilim için temizlenip, hazırlanmalıdır) sözünü söyleyen ne güzel söylemiştir.

Muallimine karşı tevâzu göstermesi ve onunla beraber oldukça edebini muhafaza etmesi lâzım; hocası yaş bakımından kendinden küçük, şöhret, nesep, salâh ve bunlardan başka hususlarda kendinden aşağı bile olsa, ilim için tevâzu gösterir ve tevâzuu ile ilmi elde eder; şiir olarak demişlerdir ki:

Selin yüksek yerlere başı yukarı akamıyacağı gibi;
Kendini yüksek gören mütekebbir gence de ilim verilmez.

Muallimine itaat edip boyun eğmesi, işlerinde onunla istişâre etmesi — nasihat edici, hâzik bir doktorun sözünü tutan akıllı bir hasta gibi — sözlerini kabul etmesi lâzım, böyle yapması kendi bildiğine hareket etmesinden evlâdır.

(*) *İmamı Nevevî hazretlerinin: — Türkçemize terceme edilmiş ve basılmakta olan — (Ettibyân fi Adâbi hameletil Kur'an) isimli eserinden.*

Gençliğe çağrı

Mehmed BAĞLAMA

İnsanlığa dürüstlük, iyilik, ahlâk ve fazilet duygularını serdederek, bütün dünyayı kurtuluşa ulaştırabilecek tek nizam — İSLÂM — dır. O daima insanlığın refahını ister, daima insanlığı dalâlet bataklıklarından kurtarıp saadete ve felâha giden yolu gösterir.

Asırlar boyu İslâm-Türk Devletinin gençliğine güç veren kuvvet, onun imanı olmuştur. Bu imanın yıkılmaz bir kale olduğunu anlıyan komünist ülkeler, gençliğimizi maneviyatından uzaklaştırıp onu kendileri gibi materyalist, ruhsuz ve vatan haini kimseler haline getirmek istemektedirler.

Genç kardeşim!

Bir millet için en büyük güç kaynağı olan seni tarihinden koparmak istiyenler var!

Seni, senden, seni öz varlığından ayırmak istiyenler var!

Seni kendi davasına hizmet ettirmek istiyenler var!

Memleketi için bir ilim adamı olacak olan seni, taşlı sopalı eşkiya haline sokmak istiyenler var!

Onlar kardeşi kardeşe düşürüp bizi içten yıkmak istiyorlar. Aramıza nifak sokup bizi paramparça etmek istiyorlar. Aramızdaki birlik ve beraberliği yok etmek istiyorlar.

İslâmiyeti çiğnemek, kötü emellere âlet etmek din düşmanlarının adeti olmuştur. Türk gençliğini uyutmaya, uyuşturmaya çalışmaktadırlar. Ama ne yazık ki emekleri boşa... Güneşi kim söndürebilir?

Tarih şahittir ki: Osmanlı İmparatorluğu İslâm sayesinde dünyaya meydan okumuştur. Onlar ilhamını Kur'an'dan, kuvvetini Allah (c.c.) tan almışlardı. İslâmın karşısına hiçbir kuvvet çıkamaz. Ona hiçbir şey tesir edemez. Çünkü o ilâhîdir.

Genç kardeşlerim!

Cennet vatanımızda insanca yaşamak istiyorsak, İslâma sarılıp onun emirleri çerçevesinde yürümeliyiz. Memleketimize göz dikenlere fırsat vermemek için el ele, gönül gönüle vererek birleşmeliyiz. Şehit ecdadımızın kanlarıyla sulayıp bize teslim ettikleri bu vatana sahip olmasını bilmeliyiz.

Yeniden Türkiye'yi kuracak gençler! Geliniz birleşelim.

HABERLER ve KRİTİĞİ

YAHUDİNİN FENDİ

Artık hiç kimse kalmadı ki yahudinin ne olduğunu bilmesin. Herkes anladı onun cibilliyetini... Herkes idrâk etti onun, dünyadaki bütün fesat yuvalarını kışkırttığını... Ve yahudi olmayan her yaratık bile onun, devletlerin idarelerine de tesir ettiğini...

O, Türkiye'de de melânetini diğer ülkelerden daha fazla işliyor. Çünkü tarihî öfkesi var bize. Hani, 2. Sultan Abdülhamit'ten Filistin'i tenekelerle altın karşılığında satın almak istemişlerdi de, o kahraman adam, onları huzurdan kovmuştu da kuyruğunu, bacaklarının arasına kıstırıp arkasına bakmadan kaçan (...) gibi, soluğu kaçabildikleri yerde almışlardı. O zamandan bu zamana Müslüman Türk Milletine kinleri daha da artti... Her millete yaptıkları gibi bizi de içten kemirip koflaştırma yolunu tuttular.

Vatanımızdan kendi tıynetlerine uygun vatan, millet sevgisinden mahrum, din duygusundan yoksun kimseleri hempa olarak avladılar. Oynayacakları ateşleri bu maşalarla tuttular. İşte bu maşalar bildiğimiz mason biraderlerdir. Bunlardır milletin mukaddesatıyla oynayan. Bunlardır vatanı satmak istiyenler, evet bunlardır yahudiyi bu milletin öz evlâdına tercih edenler!..

Birkaç cibilliyetsiz yahudi zeytinyağına makina yağı karıştırır, bu milletin iktisadiyatıyla oynar, bu ülkenin akibetini uçurumlara sürükler, gündüz silâhsız gece külâhsız gezer... Zeytin yağı gibi de suyun üzerine çıkar... Memleketi için canını feda eden müslümanlar da memleketin kaderiyle oynayan bu mel'unlara ceza verilmesini yüzbin defa hakkı olarak ister... Düşman ellerinin kırılmasını memleketin selâmeti için arzu eder...

Sen misin yahudinin cezalandırılmasını isteyen der, bizim yahudi hempası mason biraderler. Üstelik sahtekâr yahudinin cezalandırılmasını isteyen vatandaşların bu istekleri de suç sayılır!

Zeytinyağına makina yağı karıştıran yahudilerin beraat ettirilmesi sonucu, bunların cezasız kalmamasını isteyen İzmir 1. Sorgu Hâkimi Vedat Altunaya, beraat ettirilen zeytinyağcı yahudiler ile uğraştı diye Yüksek Hâkimler Kurulu tarafından 2 defa ihtar cezası verilir. Kime, kimler ve ne için ceza veriyorlar hayret! Bu ne cüretkârlık, bu ne insanlık! Adeta yahudiyle Türk'ün yaptığı bir savaşta, Türklerden bazılarının Türk'e kılıç çekmesi!

Bu asil millet kendisine yapılan ihaneti asla affetmez. Bu ihanetlere cür'et edenler de ettiklerini sağlıklarında görürler elbet!

YURT DIŞINDAKİ SAHİPSİZ İŞÇİLERİMİZ

Hesapsız harcamalar, haddinden fazla israflar, memleketin iktisaden ve her yönden kalkınışını frenliyor.

Milyonlarca borcun altına giriliyor, çok elzem gösterilerek ve (yapılan büyük bir eser!) olarak millete takdim etmek için boğaz köprüsü yapılıyor...

Ama yüzbinlerce işsiz vatandaşa iş sahaları olarak büyük fabrikalar açmak suretiyle ağır sanayii tesisleri kurma teşebbüsleri yok!..

Üstelik bu işsiz insanları Avrupa hizmetine gönderdikten sonra onlara sahip çıkmak da yok!

Batı Berlin'deki Türk işçileri, Almanya'ya giden Çalışma Bakanımıza «Komünistlerin elinden bizi kurtar» diye dert yanıyorlar.

Kendilerine bilhassa Türkiye'deki komünist teşekküllerin tâ Almanya'ya kadar el attıklarını bilhassa «Kurtuluş» ve «Durum» isimli komünist mecmualar vasıtasiyle Türk işçilerine İslâm ve Türklük aleyhinde bulunarak komünizm propagandası yaptıklarını açıklamışlar.

Kendilerinin yalnız bırakıldıklarını ifade ederek hükûmetin işçilere sahip çıkmasını istemişlerdir.

Madem ki onları gurbet ellere gönderiyoruz; onlarla ilgiyi kesmemeli, onların bizden olduklarını unutmamalı!..

BİTMEYEN KIBRIS

Bir Kıbrıs davamız var! Yıllardır sürüp gitmekte ve çözümlenmeden daha da uzayıp gideceğe benziyor.

Kara ruhlu Rumların hakkından Kıbrıs Türkleri neden gelemiyor. Niçin onları, Anadolu Türkünün Yunanlıları denize döktüğü gibi balıklara yem yapamıyor?

Hani Türkler dünyanın en cesur milletiydi? Kâfirleri tir tir titretiyorlardı? Nerde... Evet Türkler bir şartla cesurdurlar: Müslüman olmakla! Bir zamanlar dünyaya hakim olmuşlardı... «Türk gibi kuvvetli» sözünü Avrupalılara dedirtmeye mecbur kılmışlardı... Yunanı bir kaç gün içinde denize sermişlerdi, ama nasıl? İslâmdan aldıkları güçle. Hz. Muhammed'in yolundan yürümekle... Onlar savaş esnasında bile namazlarını edâ eden insanlardı!

Bugün Kıbrıs Türklerinin mihrabları örümceklenmiş mabetleri kapatmışlar, Rumların örf ve adetlerini benimsemişler, hatta mabutları bile değişmeye yön tutmuş!

Bir müddet önce Lefkoşe'de Türk bölgesinde düzenlenen «Serdarlı Bölgesinin Ekonomik ve Sosyal Kalkınması» mevzulu açık oturumda bütün Türk liderlerinin huzurunda en büyük Türk kantonu Serdarlı bölgesinin sancaktarı bir konuşma yapmış ve özetle şöyle konuşmuştur: «...Bu memleketi kalkındıracak ne Mao'nun, ne Lenin'in, ne Tito'nun ve hatta ne de Hz. Muhammed'in fikirleridir. Bu memleketi kurtaracak Atatürk'ün fikirleridir. Sizlerin fikirlerinizdir...»

Anladınız değil mi Kıbrıs davasının neden çözümlenemediğini? Hz. Peygambere utanmadan dil uzatıyorlar, sıkılmadan İslâma atıyorlar, sonra da Rum'un hakkından gelemiyorlar ve «Efendim Türkiye yardım etmiyor...» diyorlar. Tabiî yenemezsiniz bu halinizle. Siz yardımı Allah'tan isteyin, İslâma dönün, Rasûlullah'ın yoluna girin; bakın o zaman Rumlar da kim oluyor! «Köpekler kim oluyor! Arslanlar kan kusarlar!»

SUNÎ TOHUMLAMADAN VAZGEÇİLDİ

Türkiye'de ilk defa suni tohumlama yapmak suretiyle çocuksuz evli kadınları çocuğa kavuşturan Hacettepe Üniversitesi doktorlarından Doçent Dr. Kemal Üstay, Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan'a bir mektup göndererek «...Dinen hatalı hareket ettim.» diyerek malûmat verdikten sonra bu işten vazgeçtiğini bildirmiştir.

ORTAK PAZAR

Ortak pazar bir mason, dolayısıyla bir yahudi oyunudur. Bu oyun memleketin akıbetiyle oynamak demektir. Evet, bu Ortak Pazar dalâ-

Ahmet ÇİFTÇİ
Konferansını verirken görülüyor.

veresi memleketimizi elden ele dolaşan bir «orta kadını» haline getirmektir.

Ortak Pazar hakkında dökümanlarla araştırma yapmış olan iktisatçı Ahmet Çiftçi 29 Ağustos'ta, Yüksek Tahsil Talebe Birliği Merkezi'nin davetlisi olarak Konya'mıza gelmiş ve bir konferans vermiştir. Bu konferansında özet olarak memleketimizin Avrupa'nın bir vilâyeti haline getirilmek istendiğini, yahudilerin, müslümanları sınâî yönden kısırlaştırıp iktisâden esir hale getirme sevdasına kapıldıklarını, onları manevî yönden çökertip ortadan silmek emelinde olduklarını, bu sevda ve emellerine de ancak bir ortak pazara sokmakla ulaşabileceklerini delilleriyle bir bir milletin gözü önüne serdikten sonra, hükûmetin bu pazara ortak olmak için hazırlandığını ve hatta birkaç ay gibi çok kısa bir zaman kaldığını ifade ederek bu hususta memleketini candan seven müslümanlara büyük işler düştüğünü Ortak Pazar aleyhinde direnişte bulunmaları lâzım geldiğini tekrar tekrar ifade etmiştir.

VAY HINZIR VAY!..

T.R.T. (Türk Radyo, Televizyon Kurumu) denen bir baş belâsı var... Muhtariyete sahip... Yani Hindu ilâhları gibi... Başıboş... İstediğine saldırır, istediği mer'ada yayılır; kimse bir şey demez...

İşte bu TRT denen zırva, müslümanların mukaddesatıyla alay ediyor. Kendisinden büyük işlere girişiyor... Avrupadaki işçilerimize küfür fetvaları veriyor. Gurbet illerde bulunan kardeşlerimizin ellerinden tutacağı yerde onlara yutturmak istediği herzelerle Avrupa'nın sefalet dolu bataklıklarına itiyor.

Konferansı takip eden dinleyicilerden bir grup.

Ankara radyosu Avrupa'daki işçilerimiz için hazırladığı «Posta Kutusu» programında domuz eti, bira, orta kadını ve hac ibadeti hakkında fetvalar vererek müslümanları sapıtmak istemektedir.

Ankara Radyosundan, bir işçi şu sorusuna cevap istiyor: Ben Almanya'da bir Alman kadınını metres olarak tuttum. Bu kadın bol bol domuz eti yiyor. Ben ise müslüman olduğum için yemiyorum. Acaba yesem olur mu?» Ankara Radyosu da bu suale özetle şu cevabı veriyor: «İslâmiyet ortaya çıktığı vakit ilim

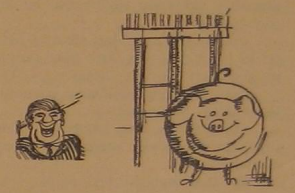

ilerlememişti ve domuz etindeki trişin hastalığı temizlenemiyordu. Ayrıca Arabistan'ın iklimi çok sıcak olduğundan bu yağlı hayvanı yemek doğru görülmüyordu. Ama şimdi domuz etleri temizleniyor...»

Vay hınzır vay! Kim temizliyor seni? Demek temizsin sen ha! Kendini, domuzu temiz göstermek sayesinde temize mi çıkartmak istiyorsun yani? O gibi her şeyi yemek istiyorsun ha!

Bira'ya da «içilebilir» diyormuşsun öyle mi? Merkeblerin ekmeğine de mi mani olmak istiyorsun?

Kötü yola düşen kadınlara da hak veriyormuşsun. Yoksa domuz etindeki trişinlerin sana yaptığı tesiri mi söylemek istiyorsun?

Hac meselesine de burnunu sokmuşsun. Hacca «lüzumsuz» demişsin. Vay lüzumsuz vay! Asıl lüzumsuz sensin! Lüzumsuz, lüzumsuz; salık, salık dolaşırsın ona buna saldırır dururşun e?

Ama seni böyle fazla salık tutmazlar. Bir gün olur bağlarlar.

Hindistan'da Hindular ilâhlarının başı boş dolaşmalarından memnunlar ama; oradaki müslümanlar salık dolaştırmıyorlar. Onu bağlamasını biliyorlar! Hatta boğazlamasını da! Haberin olsun!

Kâinât Lâboratuarı

(Baştarafı 4. sayfada)

düzelmesi için ondört asır evvel gelen kurtarıcı (s.a.v.) sıfatıyle elbette biri gelecek değildir. Zira O'nun (s.a.v.) getirdiği kurtarıcı esaslar ne kısmen ve ne de tamamen yok olmuştur. Ve o esaslar kurtarıcılık vasfını da kaybetmiş değildir. Öyleyse, gelecek ve bekliyor olduğumuz hal, insanların, raflara kaldırdıkları hakikatlere yeniden yönelmeleri ve o gerçekleri bir ihyacının yeniden beşeriyyete sunmasıdır...

Olacak o hal karşısında, gerçek ilimden haberdar olup da gevşemiş ve «Neme gerek» çukurunda bocalıyan nemelâzımcı müslümanların durumu çok feci olacaktır. Yüzleri bu dünyada hakikatçilere bakamıyacak, öbür âlemde de gerçek maksûdu göremiyecektir. İslâm'ın sancağının bir grup âşık tarafından şerefle beşeriyyet semâlarında dalgalandırılacağı vakitlerin yaklaşmakta olduğunu söyliyerek, bu durumdakileri ikaz edelim. Zira :

«Yıldızları, parıltıları sönmüş batarken gördün mü, bil ki şafak yakındır. İşte güneş ufuktan doğmak üzere, gece geri dönmüş gitmekte...» (1)

Gevşiyen müslümanların durumunu şu âyet-i celile ne güzel tasvîr ediyor :

«Ey Rabbim, beni yakın bir müddete kadar geciktirseydin de sadaka verip dursaydım, iyi adamlardan olsaydım.» (2)

Fakat bilinsin ki, ecel ne bir dakika evvel gelecek ve ne de çok kısa bir tevbe vakti kadar da olsa ölüm geciktirilecektir!

(1) **Muhammed İkbal.**
(2) **el-Münâfikûn sûresi, 10.**

Namazda Niyetin Vakti

(Baştarafı 21. sayfada)

niyeti terkederse, imama uyanlardan yalnız birinci grubun namazı batıl olur. Çünkü cemaatin ayrılma mahalline niyet edilmediği anlaşılmıştır. İmam ve ikinci grubun namazları sahih olur. Ama imamın yerine birisinin geçerek kıldığı namazda, şayet halife (yerine geçen) imamete niyet ederse, onun namazı ve ona tâbi olarak namaz kılan cemaatın da namazı sahih olur. Eğer halife niyeti terkederse imamın namazı sahih olur, ona uyanların namazı ise batıl olur.

Hanefî'lere göre : **İmamete niyet bir surette lâzım gelir; o da bir imam, kadınlar için imam olarak namaz kıldığında. İmamete niyet etmek, kendisine uyan kadınların namazının sıhhati için şart olur.**

Şafiî'lere göre : **Dört yerde imamın imamete niyet etmesi icabeder : 1 — Cuma'da, 2 — Zaruret halinde cemedilen ve cem-i takdim olarak kılınan namazda. Öğle ile ikindi, akşamla yatsı gibi. Bu namazlardan ikincisinde imamete niyet etmesi vacip olur. Birincisinde değildir; çünkü o vaktinde vaki oluyor. 3 — Cemaatle vakti içinde iade edilen namazda şüphesiz imam için imamete niyet etmek gerekir. 4 — Cemaat olarak kılınması adanan namazda. Bu namazda günahtan kurtulmak için imamete niyet etmek vacip olur. Şayet imamete niyet edilmezse namaz sahih olur. Fakat günahı gitmez. Tâ ki cemaatle namaz iade edilsin ve imamete niyet edilsin.**

Gelecek sayıda :
İHRÂM TEKBİRİ

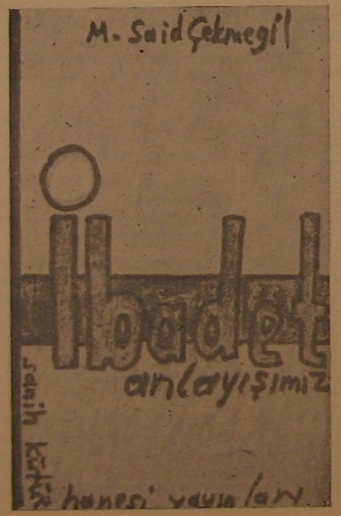

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES :

Sadullah Talay ve oğlu Mehmet Talay Koll. Şti.

Gürün Han No: 116 — Tel : 22 13 23
İstanbul

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *Muhterem İhsan Akdağ - ALMANYA* — Âlem-i İslâmın dertleriyle dertlenenlerin sayısı çoğaldıkça ve bu iş samimiyet çehresine büründükçe da'vamız güç kazanacaktır. Şu durumda ahvalimiz hakkında kat'i bir not verecek durumda değilsek de, İslâm da'va adamlarının samimî gayretleri bize hakkımızda müsbet not verdirecektir. Orada sizlerin İslâmî faaliyetlerle meşgüliyetiniz bizleri nekadar sevindirdi!.. İki tane Almanya'dan, iki tane de Türkiye'den abone adresi bildiriyorsunuz ve OKU mecmuasına bundan böyle birçok abone daha te'min edeceğinizi va'dediyorsunuz. Allah (c.c.) muvaffak kılsın... Kardeşlerimiz abone kaydedildiler. Vesselâmü aleyküm...

★ *M. Muzaffer Dalkıç - Paşabahçe/İSTANBUL* — Takdir ve iltifatlarınıza çok teşekkürler.. Evet, gayemiz bütün hatalarımızla beraber İslâmî faaliyetten nasiptar olmaktır. Ulvî temennilerinize ayrıca teşekkürler... İsim ve adresini bildirdiğiniz arkadaşı yeniden abone ettik. Selâmlar...

★ *M. Hüseyin Oğlu İsmâil - Komotini/YUNANİSTAN* — Sizi, Burdur'dan Âdil Özgüç adlı bir arkadaşınız giyaben abone kaydetti. Kendisine teşekkür ederiz... Abone numaranız : 15978'dir.

★ *M. Ekrem Güven - Zeytinburnu/İSTANBUL* — Yunanistan Komotini'den Emin Kadiroğlu hesabına gönderdiğiniz havale bedelini aldık, sağolunuz. Selâm ve bağlılıklar.

★ *M. Mahmut Doğan - ANKARA* — İsteğiniz üzerine abone kaydedildiniz, abone numaranız : 15596'dır. Derslerinizde muvaffakıyetler dileriz. Selâm ve muhabbetler...

★ *M. Mehmedali Ege - ISPARTA* — «Da'vamızın Sesi» diye tâbir ettiğiniz İslâmın İlk Emri OKU'ya olan tehassür ve iştiyakınız gözlerimizi yaşarttı. Zaman zaman yeni aboneler kazandırmanız, bizlerin azimlerini bilemektedir. İsim ve adrelerinizi bildirdiğiniz Ahmet Doğan, Attilâ Akmaz, Fatma Özdemir ve Makbûle Yeşil kardeşlerimiz abone kaydedildiler... İstediğiniz sayılar, bizde de mevcut olmıyanları hariç, gönderildi. Alâkanızın devamını bekleriz. Selâm ve bağlılıklar, Allah'a (c.c.) emânet olunuz...

★ *M. Ali Türkel - İSTANBUL* — İsim ve adreslerini bildirmek lütfunda bulunduğunuz ve eğer borçlarını yollamazlarsa bizzat kendinizin abone bedellerini ödemeyi va'dettiğiniz Metin Ayan, Ali İhsan Armağan, Fikri Erol, Yunus Yiğit, Behçet Öner ve Mehmet Delice kardeşlerimiz abone edildiler. Alâka ve gayretlerinize çok teşekkürler, Allah (c.c.) razı olsun... İlgilerinizin devamını temenni ederiz, Allah'a (c.c.) emanet olunuz. Selâm ve nihâi sevgiler, bağlılıklar...

★ *M. Mevlüt Kar - SEYDİŞEHİR* — Temmuz ayına âit mecmuamızın gelmediğini bildiren mektubunuzu aldık. İmtihanlarımız sebebiyle TEMMUZ'da mecmuamızı çıkaramadık. Alâkanıza teşekkürler. Allah'a (c.c.) emanet olunuz, selâmlar...

★ *M. Necati Er - ALMANYA* — Mecmuanız adresinize normal postalanmaktadır.

★ *M. Kadir Aykaş - Vijchen/HOLLANDA* — Gönderdiğiniz havale bedeli hesaplarınıza işlendi, 1047 no'lu aboneniz kesildi.

★ *M. Seyfi Coşkuner - ÜRGÜP* — Adresiniz değiştirildi, paranız geldi.

★ *M. Şa'ban Onalan - İZMİR* — Mecmualarınız normal olarak yollanmaktadır. Postahaneden bir hata olmuş olabilir. İnşaallah OKU'nun irşadlarından bundan böyle hiç aksamadan istifade edersiniz.

★ *M. Esat* — Eski abonelerimizden olduğu anlaşılan bu muhterem abonemiz, gönderdiği sitemli ve serzenişli mektubunda, mecmuamızın kendisine bazen gidip bazen gitmediğini beyan ediyor... Adresini yazmamış... Kendisinden ricamız, açık ad ve adresini bildirmesi ve ona göre araştırmamızdır...

Hepinize bâkî selâm ve muhabbetler muhterem okuyucularımız...

NOT : Bazı abonelerimiz, borçlu olduklarını bildikleri halde, borçlarını miktarını bilemedikleri için göndermemekte veya gönderememektedirler. Yine bazı borçlu abonelerimiz de, bir miktar borç göndermekte, fakat gönderdikleri miktar, borçlarını karşılamamaktadır. Her iki durumda da muhterem abonelerimiz borçlarının nekadar olduğunu kendilerine bildirmemizi istemektedirler. Borcu fazla olan abonelerimizin borçları ve miktarları — bize pahalıya malolmasına rağmen zarûret icabı — kendilerine bildirilmektedir. Diğer taraftan, miktarlarıyla birlikte (bazan) abonelerimizin borçları kendilerine bildirilmektedir. Her abonemize miktarlarıyla borçlarının bildirilmesi — postahanece ihbar telâkki edildiğinden — şahıs başına (elli) kuruşla ancak mümkün olmaktadır. Bunun ise, zaten mâlî sıkıntılar içinde intişarına devam eden ve sanki bu hali eskidenberi değişmez kaderi olarak alnında taşıyan mecmuamız için çok masraflı ve külfetli olduğu malûmdur. Bu yüzden, borçlu olduğunu bilen veya borçlu olduğu kendilerine bildirilen muhterem abonelerimiz bir veya iki senelik abone bedeli göndersinler. Eğer yine de borçlu olurlarsa bir yıllık abone bedeli daha yollasınlar, bu şekilde bizi masraf ve külfete sokmadan borçları ödenmiş olsun.

Diğer taraftan, bundan önceki sayılarımızın bu sahifelerinde bildirdiğimiz hususlara da riayet olunması bütün okuyucu, abone ve yeni abone olacaklardan rica olunur. VESSELÂMÜ ALEYKÜM.

İslâmın İlk Emri — OKU

ŞAMİL YAYINEVİ
Takdim Eder

1 — **GERÇEK MÜSLÜMANLAR**

Gerçek Müslümanlığın hakikî Örnekleri, İman şûlesinin pırıltılı sîmaları...

Zenginliği, mideye değil gayeye vasıta bilen, fakirliği zül kabul etmiyen kişiler.

Abdurrahman İbn-i Avf, Abdullah İbn-i Mübârek

Fiatı : 5 T.L.

2 — **SOSYALİZM ve İSLÂM**

Sosyalizmle İslâm'ın mukayesesi... Sosyalizme İslâm'ın tokatı...

İslâmın olduğu yerde sosyalizmin (kelimesiyle dahi olsa) söz konusu edilemiyeceğinin delili.

İslâmı sosyalizmde; sosyalizmi İslâmda gösterenlere ilmin ve aklın cevabı;

Okuyunuz, okutunuz...

Fiatı : 5 T.L.

Beyaz Saray, Kitapçılar Çarşısı No. 13
Tel. : 26 58 78 Beyazıt/İSTANBUL

İMANLI GENÇ

— Bu marş «Türk Milleti» Marşının makamına tatbikle okunabilir. —

Îmanlı genç, îmanlı genç,
Ulvî olan dâvâyı seç!
Davran mücahid yıldızım,
Azminle sen, düşmânı geç!

Şahlan, duyulsun gür sesin,
Yer, gök, cihân, hep titresin!
Binbir küfür, binbir... izim,
Batsın hemen, hiç dinmesin.

Haykır ki, kopsun fırtına.
Coşsun Meriç, coşsun Tuna.
Üç kıt'a evvelden bizim,
Âşık zafer zâten sana.

Ayrılma Kur'an'dan sakın!
Hamlenle coşsun her akın.
Îmanlı genç, göster azim,
Milletçe istikbâl yakın!

Nuri BAŞ

FİATI : 1 LİRA

SAYI : 104 KASIM 1970

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ Hâdiseler — Düşünceler
★ İslâm Da'veti ve Sabır
★ İçtimâî Râbıtalar
★ Bir Hakikat Yolcusu
★ Mevlânâ'ya Övgü
★ İslâm'da Oruç
★ Kültür Emperyalizmi ve Nedenleri
★ Ebû Zer (R.A.)
★ İslâm'ın Temellerinden Zekât ve Zekâtın Hikmeti Meşruiyyeti
★ Hak'ka Çağrı ve Sabır
★ Kur'ân-ı Kerîm'de İ'caz Yolları
★ Osmanlı Tarihinde İlk Defa Olmuş Şeyler
★ Kadir Gecesi
★ İslâm Dünyası
★ Hz. Muhammed
★ Köşeden — Bucaktan
★ Dört Mezhebe Göre Namaz
★ Haberler ve Kritiği
★ Ömer ile İlker
★ Okuyucularla Başbaşa

ORTA - DOĞU YANIYOR!..

ÜRDÜN FÂCİÂSI

Bugün Ürdün'de, devlet içinde devlet durumunda olan bir teşkilât var; adı: *FİLİSTİN KURTULUŞ TEŞKİLÂTI* (PLO)... Bu teşkilâtın icrâ komitesi 11 kişiden müteşekkildir Şu durumda, teşkilâtın iki mühim unsuru vardır. Biri, 1965'te teşkilât harici kurulup 1969'da teşkilâta girerek icrâ komitesini çoğunlukla ele geçiren *EL-FETİH* (Filistin Direniş Merkez Komitesi) dir. El-Fetih lideri Yâsir Arafat'tır. Diğeri ise, başkanı Dr. GEORGE HABBÂŞ olan «*Filistin Halk Kurtuluş Cephesi*»dir. El'an, FİLİSTİN KURTULUŞ TEŞKİLÂTI (*PLO*) lideri *Yâsir ARAFAT*'tır. Dr. Habbâş da teşkilâtta mühim bir yer işgal eder.

Bugün, teşkilâtın 30 *bine* yakın kuvveti (üyesi) vardır. Bunun 20 binini *El-Fetih* (Yâsir Arafat'a bağlı olanlar), 10 binini de *Dr. Habbâş'a* bağlı olan kuvvetler meydana getirir.

Teşkilâtın gayesi, Yahûdi devletini ortadan kaldırıp yerine (FİLİSTİN'e) müstakil bir FİLİSTİN DEVLETİ kurmaktır. Teşkilâtın İslâmla hiç alâkası yoktur; bütün çalışmaları Rus'ya ve Kızıl Çin hesabına olup bu iki kaynaktan beslenmektedir. Yâsir Arafat, fikren Marksist (komünist) tir ve Rusya taraftarıdır. Dr. Habbaş ise, Arafat'tan çok daha koyu bir komünisttir ve KIZIL ÇİN taraftarıdır. Yâsir Arafat ve J. Habbaş'ın müşterek gayeleri, ÜRDÜN'ü de içine alacak bir FİLİSTİN DEVLETİ kurmaktır. Ancak, Arafat'a göre, şimdilik Ürdün Devleti kalmalıdır; Çünkü o yıkıldığı takdirde Rusya ve K. Çin bir taraftan, Amerika ve İngiltere bir taraftan Ürdün'e kendi hesaplarına müdâhale edeceklerdir. O zaman ise, düşünülen Filistin Devleti'ni kurmak bir yana, bütün Filistin Arapları korkunç bir emperyalist sulta altına gireceklerdir. Dr. Habbaş ise, şahsında Hıristiyanlık hamakatini ve komünistlik cellâtlığını toplamış bir MAO'cudur. O'nun isteği, bütün Arap devletlerini ortadan kaldırmak ve yerine KIZIL ÇİN'e bağlı bir Arap Devleti kurmaktır. Yâsir Arafat, «Arap Sosyalizmi»ne dayanan ırkçı bir «*KOMÜNİST FİLİSTİN DEVLETİ*» için çalışmaktadır.

1970 Haziran'ında, Filistin meselesine hal çâresi bulmak kasdıyla Amerika ve Rusya işbirliği ile bir *ROGERS BARIŞ PLÂNI* ortaya atıldı. Bu plâna göre 1967 5 HAZİRAN harbiyle İsrail işgal ettiği Arap topraklarından çekilecekti. Bu plânı MISIR ve ÜRDÜN devletleri kabul etmişti. Bununla, Mısır ve Ürdün, İsrail devletini tanımış oluyor; ancak İsrail'in, 5 HAZİRAN harbi öncesi sınırlarına çekilmesini istiyordu.

İşte, öteden beri Kral Hüseyin'le arasında dâimî bir uzlaşmazlık ve düşmanlık bulunan Filistin Kurtuluş Teşkilâtı, Arap da'vasına sinsi bir darbe indirecek olan Rogers Barış Andlaşması'nın imzalanmasını durdurmak için Ürdün Devletine karşı çıktı. Neticede, Ürdün'ün yerli bedevilerinden müteşekkil Kral Hüseyin'e bağlı *ÜRDÜN* ordusu ile Filistin Kurtuluş Teşkilâtı arasında 18 *Eylül*'de korkunç bir iç harp patlak verdi.

Yâsir Arafat'ın gerillâları çok ustaca savaştılar; müthiş bir çete harbi tekniğiyle Kral ordularına kayıplar verdirdiler. Gerçi, Filistin gerillâları çok ağır kayıplar verdiler ama, Amman'ı da baştan başa yakıp yıktırdılar. İki-üç gerillâ, gizlendikleri nâzik bir siperden Ürdün birliklerine makinalı tüfekleriyle ateş kusunca, Kral askerleri sırf bu iki-üç çeteyi susturabilmek için, gerisinde yüzlerce suçsuz insanın bulunduğu o mahalli büyük çaplı ağır makinalı ve toplarla yerle bir ediyorlardı. Umumiyetle Ürdün iç harbi böyle devam etti... Ordu birlikleri, İsrail'den çıkarılan ve el'ân, çadırlarda perişan bir hayat yaşıyan Filistin mültecilerinin kamplarını imhâ etti!.. Neticede, Amman baştan başa yıkıldı; sanayi, eğitim-öğretim, sağlık ve sosyal faaliyetler yüzde yüz akamete düçâr oldu. Hayat felce uğradı. Eğer harp devam etseydi, belki asker sınıfından başka tek fert hayatta kalmıyacaktı. Şu durumda bile bu iç harbin bugüne kadar dünya tarihinde görülmemiş korkunç bir harp olduğunu görgü şâhitleri anlatmaktadırlar!..

Harp, Kral Hüseyin ve Yâsir Arafat'ın anlaşmaya vararak, emrindeki kuvvetlere «ATEŞ KES» emrini vermeleriyle sona erdi.

Bu iç harple birlikte, Ürdün halkı (bedeviler) ile Filistin mültecileri arasında, belki birkaç nesil dededen toruna intikal yoluyla devam edip gidecek korkunç bir kin ve kardeş düşmanlığı meydana geldi.

Bu düşmanlığı ortadan kaldırmak için ÜRDÜN hükûmetine büyük vazifeler düşüyor. İdealler ayrı kaldıkça da bu kat'iyyen mümkün olmayacaktır. Ürdün Devleti, her cinsi, bir VAHİT (tek) etrafında toplıyan İslâm'a yönelmedikçe, evet bu mümkün olmıyacaktır. Bu nevi iç harpler, kısa aralıklarla devam edip gidecek ve mutlaka da bir neticeye ulaşacaktır. O netice, Arap milletinin hiç de hayrına olmıyacaktır. Çünkü, bu gidişle Ürdün Devleti, eğer gerillâları ezip yok edebilirse (ki bu, hiç iyi olmıyacaktır) Amerika ve İngiltere'nin kuklası olmakta devam edecek ve O'nlara daha ağır kayıt ve şartlarla bağlanacak; yok eğer Filistin Kurtuluş Teşkilâtı, içinde bulunduğu hareketi hedefine ulaştırabilirse o takdirde ÜRDÜN, komünizmin ağına düşecektir. O zaman, Rusya ve Kızıl Çin'in Orta-Doğu idealleri gerçekleşmiş olacaktır.

Bütün İslâm âlemi için Ürdün faciasından alınacak çok ibretler vardır... Zira Ürdün faciası (ki Filistin faciasından doğmaktadır), İslâm dünyasının umûmî ahvâlinin net bir tablosudur. Kıbrıs, Nijerya, Eritre... da'valarımız, hep aynı çehreye bürünmüştür. İslâmın öz-be-öz vatanı olan bu topraklarda, müslüman kuvvetler Komünist ve Kapitalist dünya hesabına çarpışmaktadır. Ve bu iki emperyalist (istilâcı) kutuba, müslümanların kendi evlâtları âlet olmuş durumdadır. Yani Müslüman evlâtları birbirleriyle Komünizm - Kapitalizm hesabına vuruşmaktalar!..

Çok korkunç; uyanmak lâzım!..

İslâmın İlk Emri
O K U

İslâm Dâvetçilerine

Yusuf IŞICIK

İSLÂM DA'VETİ VE SABIR

Müslüman ve müslüman olmıyanıyla bütün dünya insanlığının, beklenilen **İslâm Da'vetçileri**ne olan ihtiyacı hiçbir şeyle ölçülemez!.. Âlem, o da'vetçilere hasret kalmıştır; fakat dünya bu tehassüründen belki habersizdir...

Müslümanların İslâmî meşguliyetleri, günlük ibâdetlerinden öte geçmiyor; çünkü batılın uğursuz hâfiyeleri onlara İslâmın inkılâp hareketini ve yolunu unutturmuştur! Bundandır işte müslümanların İslâm da'vetçilerine olan ihtiyaç ve hasretleri... Müslüman olmıyan dünya ise, köhnemiş rûhuna gerçek hayatın iksirini getirecek bir mubârek nefes bekliyor. O, kendine bunu bahşedecek aziz dosta bütün maddî varlığını vermiye hazırdır... Ve işte müslüman olmıyan dünyanın da **HAK DA'VETÇİLERİ**ne ihtîyaç ve hasreti!..

Öyleyse, bugün âlemin hasretle beklediği bu da'vetçiler neden ortalarda görünmüyorlar?..

Da'vet sahnesinin boş kalışının sebebi var!.. Kâinatın karargın çehresini nurlandırma, onun vîrân gönlünü ma'murlaştırma işine girişenler, da'vet yolunun çetin mânialarından ye'se düştüler; azimleri kırılıp sabırları tükenince işi yarıda bıraktılar... İşte onlardan kalan da'vet sahnesi boş!..

Plânı kavranılmıyan, metoduna nüfuz edilmiyen bir da'vet işte böyle neticesiz kaldı!.. İhlâsı tam da'vetçiyi yolundan çeviren şey **SABIRSIZLIK**tan başka bir şey olmadı...

SABIR... İnsanoğluna şânı yüce Allah'ın (celle celâlüh) verdiği kadri pek büyük bir nimettir... Öyle ki, bütün maddî ümit kapılarının kapandığı, sebeplerin neticesiz kaldığı, kişiyi bütün zerreler düşman ittihaz ettiği bir anda, **SABIR**dan başka bir sığınak yoktur... Hele o, **İslâm Da'vetçisi**nin en büyük yârîdir...

Da'vet yolu, olanca çetrefilliği ile sayısız engellerin yeridir. O yolun yolcularından her kim ki sabır dağarcığını sırtlamamış ise netice kötüdür! O durumda da'vetçi, ye'sin dipsiz gayyasında boğulacaktır...

İSLÂM DA'VETÇİSİ, bütün nazarların üzerine çevrildiği, insanların garip muâmelelerle kendisini kontrol ettiği, cemiyetin acâip tutumlarla karşıladığı ender bir beşer mümessilidir. O, da'vet yolunda yürürken, cemiyet bütün acâip hareketleriyle kendisine karşı çıkar; insan denen acâip sır mahzeninden onun yoluna binlerce mânia gerilir... O, aç kalır, parasını pulunu kaybeder, eşini yetirir, evi barkı bir yangında kül oluverir... Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, hakikate çağırdığı insanların olaylarıyla karşılaşır... İşte o zaman sabır, sabır, sabır... Hep sabır... Çünkü da'vetçiyi Allah (c.c.) dener; onu karşılaşmadığı daha binbir türlü müstakbel zorluklar için terbiye eder, hazırlar...

«Ey mü'minler, (hakikî olanınızı sahte olanınızdan ayırdetmek için) sizi biraz korku, biraz açlık; biraz da mallardan, canlardan ve mahsullerden yana eksiltme ile, andolsun imtihan edeceğiz... Habîbim! **SABREDENLERE MÜJDELE!**» (1)

Zaman olur, da'vetçinin sabrı neredeyse tükenecek hâle gelir... İşte o zaman da'vetçinin derdine **NAMAZ** imdât edecektir... **Sabır** her insanda bulunur; fakat o, namazla çoğalır, kökleşir, yenilenir... Namaz, İslâm da'vetçisinin rûhuna **YÜCE KAT**'tan **sabır ırmağını** akıtır... Da'vetçinin karargın gönlü nurlanır, ye'se düşen rûhu **CİHAD REMZİ** ile yeniden mühürlenir ve ondan sonra yeni bir hayat, bir hareket başlar... Bitmiyen, dinmiyen, tükenmiyen bir **İNKILÂP HAREKETİ!..**

Kur'ân-ı Kerîm'de SABIR çokça NAMAZla beraber zikredilir :

«Ey îman edenler! Sabırla ve namazla Allah'tan yardım isteyin. Muhakkak Allah'ın yardımı sabredenlerle beraberdir.» (2)

Yeryüzünde, **HAK DA'VETİ**ne karşı zulüm ve cehâlet ordusunun bütün kadrosuyla çıkışı ve itirâzı çok eskidir. Tâ âlemin yaratılışında başlar bu taarruz... Binâenaleyh, bu hâle alışılmalı, bu durum normal görülmelidir. Allah'ın (c.c.) rızası, dünyada en zor kazanılan rızadır. Küfür çemberini kırmadan, irtidat bulutlarını dağıtmadan; bu yolda ölüm de dâhil, maddî sultaların **HAK DA'VETÇİLERİ** için hazırladıkları bütün eziyetlere katlanmadan ne da'vet olur ve ne de **DA'VETÇİLİK VASFI** bu yolların hâricinden kazanılır!..

Zalimlerin zulmü, **İSLÂM DA'VETÇİSİ** için gıdadır. Küfrün her çeşit tasallutu hak yolcusunun azmini biler. Dünya, müslimiyle gayr-i müslimiyle yanıyor; câhillerin anlayışsızlıklarına, zalimlerin zulmüne bakıp da yoldan geri dönmek yok! Çünkü âlem yanıyor... **DOĞU** ve **BATI** yanıyor!.. **Doğu**yu, içine sokulduğu bid'at ve hurâfeler batağından çekip İslâmı ihyâ etmek; **Batı**ya yepyeni bir ruh üfürmek en büyük vazife!.. Bu yolda başa gelecek her şeye tahammül edilecek, şu fânî hayatımız **ALLAH**'a (c.c.) fedâ edilecektir.

«Ey iman edenler, din uğrundaki eziyetlere sabredin ve düşmanlarınızla olan savaşlarda üstün gelmek için sabır yarışı yapın!» (3)

«Onların küfür ve tekziplerine sabret!» (4)

Dün, İslâm da'vetçileri hep sabredenler idi... Peygamberler, veliler, mücâhidler, askerler bu yolun şeref kuleleriydiler ve onlar **SÂBİRİN**'den idiler... Başlar verdiler, kanlar akıttılar; fakat da'vetten yüzgeri etmediler...

Selâmetin arefesinde, belâlar olanca çeşidiyle birbiri arkasından gelir ve onların belki tamamını İslâm da'vetçileri çekerler... Çekmelidirler... Onlar, Allah'ın

(Devamı 26. sayfada)

(1) Kur'ân-ı Kerîm, Bakara sûresi : 155.
(2) » » Bakara sûresi : 153.
(3) » » Âl-i İmran sûresi : 200.
(4) » » Tâhâ sûresi : 130.

İÇTİMÂÎ RÂBITALAR (1)

— II —

Yazan :
es-Seyyid SÂBIK

Terceme :
Ahmed GÜRTAŞ

4. Allah için sevmek :

«**Allah için sevme**»nin, İslâmî cemiyette geniş yeri vardır. Birbirlerini Allah için sevenler muhteşem makamlarda ikâmet edecekler ve sıddıkların (özü, sözü doğruların) derecelerine yükseleceklerdir. Ebû Hüreyre (R.A.)'den, Hz. Rasûlüllâh (A.S.)'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

«**Allah Taâlâ Hazretleri kıyamet gününde şöyle buyuracak : Birbirlerini benim celâlim için sevenler nerede? Benim gölgemden başka hiç bir gölgenin olmadığı bu günde, onları kendi gölgem altında gölgelendireceğim.**» (2)

Muhabbet ve şevkle Allah için bir kardeşi ziyaret etmek Allah'ın muhabbetini celbeder ve cennete girmeğe vesile olur. Hz. Rasûl (A.S.) şöyle buyurmuşlardır :

«**Kim bir hastayı veya bir dostunu Allah için ziyaret ederse, ona bir melek şöyle nidâ eder : Kendin de yürüyüşün de tertemiz olduğu; aynı zamanda cennette bir makama yerleşmiş oldun.**» (3)

Müslim, Ebû Hüreyre (R.A.)'den, Hz. Rasûlüllâh (A.S.)'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir :

«**Bir adam, başka bir köydeki dostunu ziyarete gitmişti. Allah Taâlâ Hazretleri adamın yolu üstüne bir meleği gözcü dikti. Melek, adam kendisine uğrayınca dedi ki :**

— Nereye gidiyorsun?

Adam cevap verdi :

— Şu köydeki bir dostuma gidiyorum.

Melek sordu :

— Senin, ondan beklediğin bir menfaat mi var?

Adam cevaben dedi ki :

— Hayır; ancak ben onu Allah için sevmekteyim.

Melek de şöyle dedi :

— Ben, onu Allah için sevdiğinden dolayı, Allah'ın da seni sevdiğini bildirmek üzere, sana Allah tarafından gönderilen bir elçiyim.»

Yine Hz. Rasûl (A.S.) şöyle buyurmuştur :

«**İki kimse birbirini Allah için sevdiğinde, bunların Allah'a daha sevgili olanı, arkadaşını daha çok sevenidir.**»

Muâz (R.A.) şöyle demiştir :

«**Resûlüllâh (A.S.)'ı şöyle derken işittim : Cenab-ı Hak Taâlâ Hazretleri buyurmuştur ki, birbirlerini benim için sevenlere, benim için bir arada oturanlara, birbirlerini benim için ziyaret edenlere ve aralarında benim için yardımlaşanlara karşı benim muhabbetim gerçekleşmiştir.**» (4)

Ebû Hüreyre (R.A.)'den de, Hz. Rasûlüllâh'ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

«**İman etmedikçe cennete giremiyeceksiniz. Birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız. Yaptığınız takdirde birbirinizi seveceğiniz bir şeyi size haber vereyim mi? Selâmlaşmayı, aranızda yaygın hale getiriniz.**» (5)

5. Arabuluculuk :

Arabuluculuk yapmağa, gevşeklik ve zayıflığa maruz kaldığında içtimâî bağları takviye etmeğe koşmak müslümanlar üzerine lâzım gelen bir vazifedir. Bu gayretin önemi, namaz ve diğer ibadetlere koşmaktan hiç de aşağı değildir. Ebü'd-Derdâ' (R.A.)'dan, Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

«**Oruç, namaz ve sadakanın derecesinden daha kıymetli olan bir şeyi size haber vereyim mi? Arabuluculuk... Şüphesiz ki, arabozuculuk her şeyi silip süpürür.**» (6)

Yine Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«**Allah ve Rasûlünün sevdiği bir sadakayı sana haber vereyim mi? İnsanlar birbirlerine buğzedip, aralarında fesat çıktığı zaman aralarını ıslâh edersin.**» (7)

Dağınıklığı bir araya getiren, söz birliği sağlayan ve çatlaklığı tamir eden bir söz, Allah'a yakın olmağa vesile olan hayırlı işlerdendir :

«**Onların gizli (toplanıp) konuşmalarının çoğunda hiç hayır yoktur. Ancak sadaka vermeyi veya iyilik yapmayı yahut insanların arasını ıslah etmeyi emreden müstesna. Kim bunları, Allah'ın rızasını kazanmak için yaparsa ona büyük ecir vereceğiz.**» (8)

Dargın kalbleri barıştırmak, safları birleştirmek gibi yerler müstesnâ, İslâm yalana izin vermemiştir. Hz. Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«**İnsanların arasını ıslâh eden, iyi niyetle hayırlı bir söz taşıyan veya hayırlı bir söz söyleyen kimse yalancı değildir.**»

Ebû Dâvûd, Ukbe kızı Ümmü Külsûm (R.A.) ün şöyle dediğini rivayet etmiştir :

«**Ben, Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimizin, yalan sayılabilecek herhangi bir şeye, şu üç şeyin dışında, izin verdiğini duymadım. Rasûlüllâh (A.S.) şöyle buyururdu : Şu kimseleri yalancı saymam :**

1. İnsanların arasını ıslâh eden adam; (yalan) söz söyler, fakat o sözle ıslâhtan başka bir şey kastetmez.

2. Harbte (düşmanı yenmek için yalan) söyleyen adam.

3. (Aile saadeti için, yalan dahi olsa) ailesine söz söyleyen adam veya aynı maksatla) kocasına söz söyleyen kadın.»

Toplumun umumî durumunu muhafaza etmek, sevgi ve kardeşlik alâkalarını devam ettirmek için, birbirine hasım hale gelmiş grupların arasını ıslâh etmek zarurî bir iştir. Hatta bu iş, şiddete başvurmadan yapılamasa bile... Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır :

«**Eğer mü'minlerden iki zümre birbirleriyle döğüşürlerse aralarını (bulup) barıştırın. Eğer onlardan biri, diğerine karşı hala tecavüz ediyorsa si, o tecavüz edenle, Allah'ın emrine dönünceye kadar, savaşın. Neticede eğer (Allah'ın emrine) dönerse artık adâletle aralarını (bulup) barıştırın. (Her işinizde) adâlet (le hareket) edin. Allah, şüphesiz ki, âdil olanları sever.**» (9)

6. İdârecinin âdil olması :

Buraya kadar geçenlerin en önemlisi idârecinin tebea arasında âdil olması, milletini sevmesi, milleti hakkında hüsnüniyet sahibi olması ve onun üzerine titremesidir. Bunun rolü, idare edenle edilen arasında kuvvetli bir ilgi kurmak, ikisinin arasını, kuvveti zayıflamayacak ve halkası kopmayacak olan sağlam bir bağ ile bağlamaktır. Böylece huzur yaygın hale gelecek, ortalık istikrara kavuşacak ve her şey gayesine doğru yol almaya devam edecektir.

İdâre eden, devamlı surette milletinin ıslâhına ve onu kalkındırmaya çalışınca, o zaman idâre edilen de idâre edenle işbirliği yapacak, kendi arzu ve isteği ile ıslâhat yükünü omuzlayacaktır. Böylece güvçn ve barış sancakları, herkesi gölgesi altına alacaktır.

Bundan dolayıdır ki, İslâm, âdil idârecinin şânını yükseltmiş ve yüceltmiştir. İdârecinin, adâletle geçirdiği günlerinden bir tanesi bile, onun hasenât terazisinde, gecesini ibâdetle ve gündüzünü oruçla geçirdiği altmış senelik hayatından daha hayırlıdır.

Taberânî'nin, Abdullâh b. Abbâs (R.A.)'dan, «hasen sened»le rivâyet ettiğine göre Hz. Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır :

«**Âdil önderin bir günü, altmış sene ibâdetten daha üstündür.**»

Böyle bir önderin, hem Allah yanında, hem de insanlar yanında derecesi yüksek ve makamı büyüktür. Tirmizî, Ebû Saîd el-Hudrî (R.A.)'den, Rasûlüllâh (A.S.)'ın şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir :

«**Kıyamet gününde insanların Allah'a en sevgilisi ve makam itibariyle Allah'a en yakını «âdil önder»dir. Allah yanında en sevimsiz ve Allah'tan makam itibariyle en uzak olanı da «zâlim önder» dir.**»

Âdil idâreci hem duası makbul bir kimsedir, hem de Allah'ın gölgesinden başka hiç bir gölgenin bulunmadığı kıyamet gününde Allah'ın gölgesi altındadır.

Müslim, Abdullâh b. Amr b. Âs'tan, Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir :

«**Âdil kimseler, Allah katında, Rahmân (olan Allah)'ın sağ yanında — ki, O'nun her iki eli de sağdır — nurdan minberler üzerindedirler. (Bu kimseler) hükümlerinde, çoluk çocukları hakkında ve kendilerine havale edilen her şeyde âdil olanlardır.**»

Âdil idâreci, adâlet kendisine gölge olduğu müddetçe, iktidar ve otoritenin temelidir. Eğer gölgesi kendisinden çekilecek olursa, bu durum, hükmünün zeval bulduğunu ve güneşinin battığını ilân etmek olur.

Ahmed b. Hanbel, Ebû Mûsâ (R.A.)'dan, Rasûlüllâh (A.S.) Efendimizin şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir :

«**Bu iş (yani emirlik işi), merhamet istendiğinde merhamet ettikleri, hükmettiklerinde âdil oldukları ve taksim yaptıklarında haktan ayrılmadıkları müddetçe, Kureyş'tedir. Onlardan kim bu şekilde hareket etmezse Allah'ın, meleklerin ve insanların hepsinin lâneti onun üzerine olsun. Ondan tevbe ve fidye de kabul edilmeyecektir.**»

Bunun da ötesinde, içlerinde zulüm yaygın hale gelen ve zayıf kimseler, haklı oldukları halde haksız çıkarılan bir millet hayat hakkına sahip değildir ve Allah'ın hıfz ve himayesinden de uzak düşmüştür.

Taberânî İbn-i Mes'ûd (R.A.)'dan, o da Muâviye (R.A.)'den Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir :

«**Aralarında hak ve adâletle hüküm verilmeyen ve zayıfın, kendi hakkını kuvvetliden eziyet çekmeden alamadığı bir millette kudsiyyet ve temizlik kalmamıştır.**»

İşte bunlar, İslâm'ın, ulvî prensiplerle yüklü ve muhabbet, kardeşlik, hak, adâlet, hayır, bereket rahmet ve ihsanla dolu, kuvvetli bir cemiyet kurmak için ortaya koyduğu bazı çizgilerdir. Bunlar, müslümanlar tarafından bizzat tatbik edilmeğe ve hayatlarını üzerine oturtmağa lâyık esaslardır. Tâ ki, kalkınsınlar, refah ve saadete ersinler, başkalarını da hidâyete, doğru yola götürsünler.

Bu kıymetlerden tecerrüd edip hak ve adâletten mahrum kaldığı ve şefkat, muhabbet pınarları kuruduğunda hayatın ne değeri vardır?

---

(1) **es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 160-167.**
(2) **Müslim rivayet etmiştir.**
(3) **Tirmizi rivayet etmiştir.**
(4) **Mâlik, sahih isnâdla rivayet etmiştir.**
(5) **Müslim rivayet etmiştir.**
(6) **Tirmizi rivayet etmiştir.**
(7) **Taberânî rivayet etmiştir.**
(8) **en-Nisâ' sûresi, âyet : 114.**
(9) **el-Hucurât sûresi, âyet : 9.**

KADİR GECESİ

Bu gece «Leyle-i Kadir»;
İndi kelâm-ı Zülcelâl.
Bu gece Leyle-i Kadir,
Mü'minlere yoktur zeval...

Ol Kur'an-ı Azimüşşan
İndi bu gece semadan
Medyûndur O'na bu cihan
Zannetme ki, bu bir hayal.

Hak Teâlâ buyuruyor :
Bu gece bin aydan efdal.
Semavattan nûr iniyor,
Bu geceyi etme ihmâl!..

Bu demde coşar felekler
İniyor saf saf melekler
Kabul oluyor dilekler
Sakın duymayasın iksal!..

Bu geceyi mutlak yaşa
Gör nasıldır fânî hayat
Beyân olan sırr-ı hilkat
Bu gecede oldu inzal.

Selâm veriyor her melek
Devam ediyor fecre dek...
Süslenir âlem reng ü renk
Bu geceyi etme ihlâl...

İsmail ARSLAN

İslâm tarihi

Bir Hakikat Yolcusu

Yazan :
M.
S.

Geçenki yazımızda her müslümana örnek olan Selman-ı Farisi'nin hayatından bahsedeceğimizi zikretmiştik. Şimdi de İslâm tarihinin en güvenilir kaynaklarında bu sahabenin hayatını anlatmaya çalışalım. Bu büyük sahabi hakikat yolcusu ve beşeriyet tarihinin en büyük mürşidi, büyük kurtarıcısı Hz. Muhammedin talebesi Selman-ı Farisi hazretlerinin hayatını kendisinden dinleyelim. Selman diyor ki : «İran'da, Isfahan şehrine bağlı (Ciyya) köyünde doğdum, babam bu köyün eşrafındandı. Yeryüzünde babamın tek güvenci ve en sevdiği bendim, hatta beni kaybedeceğinden korktuğu için genç kızların evden dışarıya çıkmalarına müsaade edilmediği gibi babam da beni dışarıya bırakmaz evde hapsederdi. Babam mecûsi (ateşe tapan) olduğu için, benim de bu dinde büyük bir insan olmamı isterdi ve nihayet hiç sönmeyen ateşin yakıcılarından biri olmuştum. Bu mertebe Mecûsilikte küçümsenmeyen bir derece idi. Babam bir köye malikti, demişti ve demişti ki : «Selman, seni ne kadar sevdiğimi biliyorsun, sakın yollarda eğlenirim, köyde yatarım, arkadaşlarımla çene çalarım, deme. Çabuk dön. Gözlerimi yollarda bırakma oğul!

Köye gitmek üzere evden çıktım, yolumun üzerinde, Hıristiyanların tapınağı olan kiliseyi gördüm, ibadetleri çok hoşuma gittiği için hemen aralarına girdim. Çünkü Hıristiyanlık, Mecusilikten daha iyi ve daha doğru bir dindi. Yaptıkları ibadetleri heyecanla izledim; artık köye dönmekten vazgeçtim ve birine yaklaşarak hemen sordum :

— Bu dinin en büyük bilgini kimdir? Kökü nereden gelmedir?

Adam hemen içeride birini gösterdi, yaklaştım ve sordum, bu dinin burada en büyük adamı sen misin?

— Evet, benim.

— Kökü nerededir?

— Şam'da.

— Beni oraya göndermez misiniz?

— Göndeririz, ama kiminle? Sen bize adresini ver, Şam'dan kervanla gelen olursa, biz sana haber veririz, onlarla gitmenizi sağlarız, dedi. Selman bütün bu gördükleri ve duyduklarından sonra Mecûsilikten nefret etmiş hakikata daha yakın olan bu dine girmeye karar vermişti. Fakat, kendisi için canını veren ve her şeyi ona feda eden babasından nasıl ayrılacaktı, O'na ne diyecekti. Kendi kendine mırıldanarak : Hakikat; ondaki huzur ve istikrar; babamdan çok kıymetli insan için daha fena mıdır? İnsanı baba değil îman, para değil huzur, madde değil mâna kurtarır diyordu. Selman; kiliseden çıktım, eve döndüm, babama :

— Baba köye gidemedim, yolumun üzerinde kilisede ibadet eden Hıristiyanlara rastladım, dinleri çok hoşuma gitti. Mecûsilikten çok daha hakikate yakındır.

— Yok oğlum. Senin dinin onlarınkinden daha iyidir, sen onlara kanma, ecdadın sönmeyen bu ateşe tapmışlar ve hepsi de onun uğrunda ölmeyi kabul etmiş kimselerdi. Ben de öyleyimdir. Bu fikirden vazgeç.

— Nasıl vazgeçerim baba, bu bir hakikattir. Hakikattan vazgeçilir mi?

— Hakikat senin dediğin değil, benim dediğimdir.

— Hayır, Hak yaşla değil, idrâkla bilinir. Bir şeye bağlanmak, ona sıkı sıkı sarılmak, onu hakikat ölçüleriyle ölçtükten sonra olmalıdır.

Babam bütün bunlara kızdı. Ve beni ayaklarımdan zincirleyip eve hapsetti. Bir daha beni dışarıya bırakmadı. Fakat hakikatin zincirden daha kuvvetli olduğunu ve insanın inandığı dâva için eline vurulan kelepçe, ayağına takılan zincirin onun için bir şeref madalyası mesabesinde olduğunu unutuyordu. Nihayet kurtuluş günü gelmiş, hakikat güneşi doğmuş, Hak yolculuğu başlamak üzereydi. Zifiri karanlık bir gece dışarıdan birtakım ayak sesleri bizim eve doğru geliyordu, yaklaşan ayak sesleri birden durdu. Selman! Selman! Şam'dan tüccarlar geldi, Şam'a gitmek istemiyor musun?

— İstiyorum, gidecekleri günü bana tekrar haber verin.

— Olur. Biz sana tekrar geliriz dediler ve oradan gittiler.

ŞAM YOLCULUĞU :

Aradan birkaç gün daha geçti, tekrar geldiler. Bana kervanın Şam'a gitmek üzere hazır olduğunu haber verdiler. Zincirleri kırıp evden kaçtım ve kervana katılıp Şam'a geldim. Beni orada bir kiliseye götürüp bir rahibe (Papaza) teslim ettiler. Bu rahiple uzun zaman kaldım. O esnada sözlerinin fiillerine hiç uymadığına muttali oldum. Herkesten fakirler, öksüzler, dullar için yardım toplar, dağıtmaz ve kendisinin özel sandığına attığını görürdüm. Bu hal böyle devam ederken ecel geldi. Bu içi dışına benzemiyen rahipten bizi kurtardı. Halk onun için büyük bir cenaze töreni hazırladılar. Ben bu esnada duramadım ve halka hitaben dedim ki : «Bu âdi bir insandır, bu törene lâyık değildir. Çünkü sizlerden öksüzler fakirler, dullar için topladığı bütün yardımları özel sandığına atar, kimseye birşey vermezdi. Sizlere inanır gibi görünür fakat inanmazdı. İçi ile dışı birbirini hiç tutmazdı, eğer inanmazsanız gelin sizlere paraları sakladığı yeri göstereyim» dedim ve gösterdim. Onlar bunu gördükten sonra törenden vaz geçtiler ölüsünü çarmıha gerip taşladılar.

Onun yerine başka birini getirdiler. Bu adam beş vakti kılanlar hariç (Müslümanlar) gördüklerimin en iyisi idi. Dünyaya hiç kıymet vermez, gece ve gündüz yılmadan, durmadan âhiret için çalışır, ibâdetle meşgul olurdu. Onun için kendisini çok sevmiş ve bağlanmıştım. Ne yazık ki ömrü çok uzun olmadı, hastalandı, yatağa düştü. Öleceğini anladım, dedim ki : «Ey filân! Seni çok sevmiştim ve sana çok ısınmıştım. Görüyorsun ki son dakikalarını yaşıyorsun, sen ölürsen benim halim ne olur!.. Bana kimi tavsiye edersin ve kimin yanına gönderirsin?»

— Ey oğul! Benim gibi doğru yolu takip eden çok az kimseler vardır. İnsanlar bu dini (Hıristiyanlığı) değiştirdiler. Onu şekilden şekle soktular. Yalnız Musul'da benim gibi biri vardır. Oraya gitmeni tavsiye ederim. Eğer gidersen kendisine benden selâm söyle.» der ve hayata vedâ eder. Onu defnettikten sonra Şam'dan Musul'a gitmek üzere hazırlıklarıma başladım.

Gelecek sayıda :

«SELMAN MUSUL'DA»

Kaynaklar :

1) İbn-i Hişam : Es-Siyer, c: 1, s. 214-216.

2) İbn-i Seyyid : Uyûn-ül eser, c: 1, s. 60-62.

3) İbn-i Sa'd : Et-Tabakât, c: 4, s. 75, 76, 77.

MEVLÂNÂ'YA ÖVGÜ

Yazan : **Muhammed İKBAL**

★ Kalbi nurlu mürşid, Rum diyarının piri (1), aşk ve sarhoşluk kervanının önderi.

★ Makamı aydan ve güneşten yüce, çadırının ipi kehkeşana bağlı.

★ Kur'an'ın nuru göğsünün içinde, Cem'in kadehi onun parıltısından hicap duymaktadır.

★ O'nun neyinden, neyle raks âdeti doğdu; benim fıtratıma bir aşk ve cezbe koydu ve bir vaveyla koptu.

★ Ve dedi ki; ruhlar artık sırlara mahrem oldu,

★ Doğu ağır uykusundan uyandı.

★ Ona yepyeni cezbeler verilmiş ve köhne bağlarını çözmüşlerdi.

★ Ey Frengin sırlarına vâkıf kişi! Senden başka hiç kimse Frengin ateşinin üstüne oturmadı.

★ Halilullah gibi sarhoş olup, bütün eski puthaneleri yıkmak, kırmak.

★ Milletlerin hayatı bu derûnî cezbedir. Ne varki, kısa görüşlüler bu cezbeye cünûn adı veriyorlar.

★ Fenlerle dahi cezbe olmadıksızın mavi gök kubbenin altında hiçbir millet bir iş yapmış değildir.

★ Şerri de hayır olarak telâkki eder, onun bakışından bir alev alt-üst olur.

★ Dağlar O'nun darbelerinden darmadağın olur, koynundan binler fışkırır.

★ Benim meyhanemde mey içtikçe eskiliği gözünden silersin.

«Çemenlikte yaşa, koku gibi yayıl; fakat gizli ol. Temiz renkler arasında ve renk ol.»

★ Senin asrın ruhun sırlarına vâkıf değil. Dinî ise Allah'dan gayrıya muhabbetden başka birşey değil.

★ Felsefe bu sırrı çok az anlamış, düşüncesi su ve topraktan öteye geçmemiştir.

★ Gözümü gönül kandiliyle aydınlatmadı. Böyle olunca da gök kubbesinde sarı ve kırmızıdan başka hiç bir şeyi göremedi.

★ Ey, hiç kimseye gönül vermeyen Allah'ın ipinden başka ayağındaki bütün ipleri çözen kimse! Ne mutlu sana!

★ İnek ve koyun sütünün sırrını bilmez, öz sırlarını aslanlardan başkalarına az anlat.

★ Rum ve Rey padişahı dahi olsa adilerle beraber şarap içme.

★ Yusuf'umuzu bir kurdun kapması, alacak bir kişinin satın almasından iyidir.

★ Dünya ehli atlası bilmeyen hasır örücüleri gibi kıyas ve tehayyülsüzdür.

★ Acemi bir zat ne güzel bir şiir söyledi ki, vücutta ruh onun tesirinden yanıyor : «Dünya ehlinin kulağına aşkın sesi küfür diyarında müslümanın ezanı gibidir.»

★ Din ve siyasetin manâsını yeniden söyle. Ehl-i Hakka bu iki hikmeti yeni baştan anlat.

★ Gam ye, gam arttıranın ekmeğini yeme; zira akıllı olan gam yer, çocuk ise şeker.

★ Fakirin sırtında hırkanın kendisi de bir yüktür. Saba rüzgârı gibi sadece çiçek kokusunu refah ve saadet vesilesi sayma.

★ Kulzum (2) isen çöl ile mücadele et. Şebnem isen kendini bir gül yaprağına dök.

★ Hak'kın sırrı hak üzerinde olan insana gizli değildir. Mü'minin ruhu nedir? Hiç biliyor musunuz? (3)

---

(1) **Mevlânâ kasdediliyor.**

(2) **Kızıl Deniz.**

(3) « اتقو فراسة المؤمن فانه ينظر بنورالله = **Mü'minin ferasetinden sakınınız; çünkü o Allah'ın nuru ile bakar.»**

Terceme : **Mikâil BAYRAM**

Abdülhalık
DURAN

İSLÂMDA ORUÇ

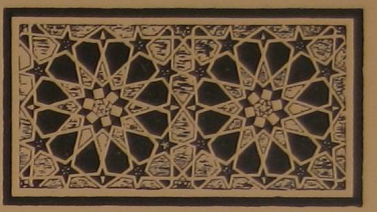

«**Oruç**»un Arapçadaki karşılığı olan «**savm**» kelimesi, konuşma dilinde **bir şeyden çekinmek, sakınmak** manasında kullanılır. **İbadet maksadıyla meşrû bir şeyden sakınmak** evvelki bazı dinlerde oruç sayılmıştır. Hz. Meryem'e söylemesi emredilen «**Ben Rahman'a oruç vadettim. Bu yüzden bugün hiç bir insan ile konuşmıyacağım.**» (Meryem, 26) âyetinden O'nun oruca niyet ederek bir gün konuşmaktan sakındığı anlaşılmaktadır.

İslâm şeriatında ise oruç bu kadar basit değildir. Ve meşrû bir şeyden bu suretle sakınmaya niyetlenmek oruç olmadığı gibi câiz de değildir. İslâma göre, bazan farz, bazan sünnet olan orucun tek bir şekli vardır. O da Fecr-i Sâdıktan (gerçek şafaktan) gün batışına kadar ibadet niyetiyle yemekten, içmek, cima ve benzeri bozucu şeylerden sakınmaktır.

İmam Şafii ve diğer **iki imama göre** oruç **dört kısımdır. İmam A'zam**'a göre ise **altı kısımdır.** 1 — **Farz oruçlar.** 2 — **Haram oruçlar.** 3 — **Sünnet oruçlar.** 4 — **Mekruh oruçlar.**

1 — **Farz oruçlar :** Ramazan orucu. Keffaret (kaza) orucu. Nezir (adak) orucu. Bir kısım Hanefî imamlarına göre nezir orucu vaciptir.

2 — **Haram oruçlar :** İki bayram günlerinin ve Kurban bayramını takip eden üç günün orucu. Hanefilere göre bugünlerin orucu tahrimen mekruhtur. Kocasının izni olmadan kadının tutacağı nafile oruç. Hanefî mezhebinde bu sadece mekruhtur. Ramazan olup olmadığında şübhe edilen ve «**şek günü**» denilen otuz şaban günü orucu. Bugünün orucu Şafii'ye göre haram, Hanefi'ye göre mekruhtur. Şafiilere göre, daha evvelki oruçların devamı olmıyan ve başka bir sebebi bulunmıyan şabanın ikinci yarısının orucu.

3 — **Sünnet oruçlar : Muharrem ayı orucu :** Bilhassa bu ayın dokuzuncu ve onuncu günlerinin orucu **(Tasua ve Aşura). Her ay üç gün oruç :** Özellikle ayların on üç, on dört ve on beşinci günleri **(Eyyamülbiyz). Arife günü :** yani zilhicce'nin dokuzuncu günü (Hacı namzetleri için bunun sünnet oluşunda ihtilâf vardır). **Her haftanın pazartesi ve perşembe günlerinde oruç :** Hadis-i şerifte : «**Ameller pazartesi ve perşembe günlerinde (Allah'a) arz olunur. Oruçlu olduğum halde amelinin arz olunmasını severim.**» (Tirmizi) **Şevval'den altı gün :** Bunları fasılasız tutmak evlâdır. Hadis-i şerifte «**Ramazan orucunu tutan, sonra şevval'den altı gün ekleyen bütün seneyi oruç tutmuş gibidir.**» (Müslim) **Recep ve şaban aylarının orucu.** Hz. Aişe'den rivayet edilen bir hadiste «Resûlullah (S.A.) Şaban kadar başka bir ayda oruç tutmazdı. Çünkü bütün Şaban'ı tutardı.» (Muttefekun Aleyhi) **Bütün sene bir gün oruç tutmak, bir gün iftar etmek :** Hadis-i şerifin tâbiriyle Hz. Davud'un oruç şeklidir ve Allah yanında oruçların en makbûlüdür.

4 — **Mekruh oruçlar :** Yalnız cuma veya cumartesi günlerinde Nevrûz günü oruç tutmak mekruhtur. Hanefî mezhebine göre şaban'ın son bir veya iki günü orucu...

Oruç **niyetsiz** sahih olmaz. **Şafii mezhebine** göre, farz oruçlarda şafakın sökmesiyle vakti biten niyet, **Hanefilere** göre gündüzün ilk yarısından biraz evveline kadar devam eder. Ve bu mevzuda **Şafii** ile **Hanefî** arasındaki esaslı farklardan birisi de **Hanefî mezhebine** göre sahurun niyet yerine geçmesi, **Şafii mezhebine** göre ise onun niyet sayılmamasıdır.

Orucun **farz** olması için umumî olarak **dört şart** gerektir. I — **Bâliğ olmak.** II — **Müslüman olmak.** III — **Akıllı olmak.** IV — **Tutabilmek.** Oruç tutamıyacak derecede kudretsiz olan yaşlılar ve ümid kesilen hastalar fidye verip oruç tutmazlar. Aybaşı halinde veya lohusalık içinde olan kadınların oruç tutması mahzurlu olduğundan sonra kaza ederler. Oruç yüzünden zarar görecek durumda olan hastalar, yolcular, gebe ve emziren kadınlar farz orucu kazaya bırakabilirler.

Ramazan orucu Hicretin ikinci yılında farz olmuştur. Farz olduğu âyetlerle, hadîslerle ve icma' ile kesin bir surette sabit olduğundan onu inkâr eden, alay eden veya lüzumsuz olduğunu söyliyen kâfir olur. Kur'an-ı Kerîm'de orucun ayrıca en eski ibadet şekillerinden olduğu ve bu yüzden ilâhî dinlerin ana temellerinden sayıldığı ifade edilmektedir : «**Ey iman edenler! Sizden evvelkilerin üzerine yazıldığı gibi, sayılı günlerde oruç sizin üzerinize de yazıldı. İhtimal ki takvaya erersiniz diye.**» (Bakara, 183) Ve İbn-i Ömer (R.A.) den rivayet edilen hadîs-i şerifte, orucun İslâm dininin beş asıl temelinden biri olduğu açıklanmıştır : «**İslâm beş esas üzerine kuruldu : Allah'ın birliğine ve Muhammed'in O'nun rasûlü olduğuna şahitlik, namaz kılmak, zekât vermek, hac ve Ramazan orucu.**» (Buhârî ve Müslim) İcmaa gelince, dinde söz sahibi hiç bir âlim orucun farz olduğunda hiç bir tereddüt göstermemiştir. Kafası midesinde işliyen salâhiyetsiz insanların görüşleri ne olursa olsun bu kesinlik karşısında bir kıymet ifâde etmez.

İslâmın her emrinde olduğu gibi, ısrarla üzerinde durduğu oruçta da çok fayda ve hikmetler vardır. İnsanlığın hakikatı ve dinin esasıyla alâkalı olan bu fayda ve hikmetler zaman ve şartların değişmesiyle ehemmiyetini kaybetmediği için orucun hükmü ebedîdir.

Orucun gayesi manasız bir açlık geçirmekten ibaret olmadığı, oruç tutanların böyle düşünmemeleri gerektiği ve orucun, takva hakikatına ve insanî kemalâta ermesi için insanı hazırlıyan en tesirli bir vasıta olduğu âyet ve hadîslerde beyan olunmuştur. Ebu Hüreyreden rivayet olunan bir hadîs-i şerifte : «**Kim yalan söylemeyi ve batılla amel etmeyi bırakmazsa onun aç ve susuz kalmasına Allah'ın ihtiyacı yoktur.**» (Beş İmam) İkinci bir hadîs-i şerifte : «**Biriniz bir gün oruçlu iken kaba söz söylemesin, cahillik etmesin. Birisi onunla sövüşmek veya dövüşmek isterse o, ben oruçluyum, ben oruçluyum desin.**» buyurulmuştur. (Beş İmam)

Orucun ilk akla gelen faydalarını şöyle sıralamak mümkündür :

I — **İrâde takviyesi :** Orucun irâdeyi en tesirli bir şekilde kuvvetlendirdiği ve terbiye ettiği bir hakikattır. Müsbet karekterin ve her türlü başarının irade kuvvetiyle çok yakından alâkalı olduğu göz önüne getirilirse orucun büyük ehemmiyeti kendini gösterir.

II — **Teslimiyet ifâdesi :** Muhâlif hareket edebileceği halde nefsine uygun olmıyacak şekilde, belli bir zaman içinde ihtiyaçlarından sakınması yolundaki ilâhî emre boyun eğmesi kulun Allah'a olan teslimiyetini elle tutulacak derecede ibraz eder.

Oruçta esas açlık değil, teslimiyet olduğundan sahurun en geç ve iftarın en evvel yapılması emredilmiş ve en büyük sevabın bu suretle elde edileceği bildirilmiştir : «**Sahur ediniz. Muhakkak ki sahurda bereket vardır.**» (Beş İmam) Başka bir hadîs-i şerifte de şöyle buyurulmuştur : «**Bizim ile ehl-i kitab'ın (Hıristiyan ve Yahudiler) orucu arasındaki fark bizim sahurumuzdur.**» (Beş İmam) Ve iftar hakkında da şöyle ferman edilmiş : «**Allah (c.c.) buyurdu ki; en çok sevdiğim kulum; iftarı en çabuk yapandır.**» (Tirmizi ve Ahmed)

Sahurun geç ve iftarın erken yapılması hususundaki irşadın bir gayesi de sabah ve akşam namazlarının tehlikeye düşmemesini temindir. Zira kaş yaparken göz çıkartmamak, ibadette de dini bütün olmak gerektir.

İftarı hurma, tatlı bir şey veya su ile yaptıktan sonra namaz kılmak, asıl iftarı daha sonra yapmak Resûlullah'ın adeti ve sünnetidir. İftar ederken şöyle dua ederlerdi : «**Susuzluk gitti. Damarlar ıslandı. Ve inşaallah sevap sabit oldu.**» (Ebu Davud ve Nesaî)

III — **Kulluğun tezkiresi :** Oruç açlığı insana acizliğini ve Allah'a ihtiyacını büyük çapta meydana çıkarır. Şartlar müsait olduğu zaman insanın aciz ve ihtiyaç ile yoğrulmuş mahiyetini unuttuğu bir vâkıadır. Böyle insanların çok ileri gidip Allahlık bile iddia ettikleri her zaman görülmüştür. Orucun getirdiği yorgunluk kulluğunu hatırlatarak insanı Allah'a yöneltir.

IV — **Nimetin kıymeti :** Kıtlığı görülmiyen, açlığı çekilmiyen nimetlerin asıl kıymeti bilinmez. Kıymeti bilinmiyen nimetler hem israf edilir, hem de şükredilmez. Nimetlerin israfı aşağı sınıfların mahrumiyetini doğurduğu gibi, şükürsüzlük de kanaatsızlığı ve tecavüzü tahrik eder.

En basit zannedilen nimetlerin de büyük paha taşıdığını, inayetle korunmağa lâyık olduğunu ve sahibine karşı büyük çapta memnuniyet duymak gerektiğini bildirecek bir vasıta varsa oruçtan başkası değildir.

V — **Merhametin tahriki :** Fakirlerin açlık ıztırabını üst sınıflara duyuran vasıta oruçtur. Açlık çekmedikçe insan açların bağrını yakan açlık ateşinin hararetini ve mahrumların varlığını kemiren yokluğun kahredici derdini duyamaz ve o ateşi söndürmek, o yokluğu yok etmek için kendi içinde bir itici kuvvet bulamaz. Din gerçi acımayı, imdadı ısrarla emreder. Fakat kendi beşerî hisleriyle meselenin ehemmiyetini kavramadıkça insan dinin bu kadar ısrarı lüzumsuz bir zanneder.

VI — **Maddeden tecrîd :** Mü'minlerin asıl hayat vazifeleri olan tefekküre, ibadet ve Kur'an okuma - dinleme ve âhirete hazırlanmaya daha çok vakit ayırabilmeleri için maddî hay-huylar ve cisim ihtiyaçları bir kenara itilir.

VII — **Vücudun sıhhati :** Sahîh hadîste beyan edildiği gibi (Taberânî) «**Oruç sıhhatı temin eder.**» Çoğu hastalıkların lüzumdan fazla veya zamanından evvel yenilen yemeklerden ileri geldiği sabittir. Oruç ise mideye ve onunla alâkalı organlara bir istirahat faslıdır. Kötü alışkanlıkları bırakmaya fırsat teşkil etmesi orucun faydaları arasındadır.

Orucun büyük bir hikmeti de gösterilen sadakat ve ferağat karşılığında Allah'ın büyük ihsanlarına ermektir. Resûlullah : «**Oruca yapış. Şübhesiz ki o misilsizdir.**» (Nesaî, Hâkim), «**Allah buyurdu ki; İnsanın bütün ameli kendisi içindir. Ancak orucu benim içindir. Ve mükâfatını BEN veririm.**» (Beş İmam), «**Üç sınıf insanın duası geri çevrilmez. Birincisi iftar ettiği zamanda oruçlu...**» (Tirmizi, Ahmet), «**İnanarak ve riya katmadan kim ramazan orucunu tutarsa geçen günahları affolunur.**» (Beş İmam ve Ahmed) buyurmuşlardır.

Bütün bu faydalar bir arada mütalâa edilirse orucun ne kadar canlı bir ehemmiyet ihtiva ettiği kendini gösterir.

Bütün bunlarla beraber oruç bir imtihandır. Kışın soğuğunda, baharın mukavemet kırıcı yiyecekleri içinde, yazın sıcağında ve güzün çalışma yorgunluğu ile birlikte oruç tutmayı emretmek ve insanı bu çeşitli zaaflarıyla karşı karşıya getirip mukavemeti istemek Allah'ın kullarını tecrübesi ve denemesidir. Bunun için oruç tutmak yüzünden uğranılan bu biçim güçlükler orucu bırakmaya meşru sebep teşkil edemez. Yirminci asrın çalışma hayatı veya modern insanın vücud zarafeti orucun farz oluşu üzerinde hiçbir değişiklik yapamaz.

Açlık perhizleri ve güzellik egzersizleri yapmaktan usanmıyan asrın insanı bilmelidir ki; Allah'a iman edenler de O'nun emrini yapmaktan usanmazlar. Nasıl usanırlar ki, oruç hakikat âlemine açılan bir penceredir ve maddeciliğe karşı ruhun bir zaferidir.

Yazan :
Ebü'l-A'lâ el-MEVDÛDÎ

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ ve Nedenleri

Terceme :
Mehmed AYDIN

«Müslümanlar çalışma ve araştırma yönünde ilerledikleri müddetçe diğer milletler onlara tâbi olacaklar ve onların özengilerinin ardından gideceklerdir. İşte o zaman «İSLÂMÎ TEFEKKÜR» diğer insan düşüncelerinin üstüne galip gelecek ve bütün milletler gerçek ölçü olarak İSLÂM'ı alacaklardır. Bu suretle İSLÂM; hayrın, şerrin, iyinin, kötünün, yanlışın gerçek ölçüsü olarak, insanlar tarafından alınacaktır. Öte yandan dünya, fikirlerini ve işlerini isteyerek veya istemiyerek bu İslâmî ölçüye göre tatbik etmekten kendini alamıyacaktır...»

KÜLTÜR EMPERYALİZMİNİN HUSUSİYETLERİ VE SİYASÎ VE MANEVÎ SÖMÜRGECİLİK KARŞISINDA İSLÂM CEMİYETLERİNİN AHVALİ

Hüküm ve idare, galebe ve istilâ iki kısımdır : Onlardan biri, ahlâkî ve manevî galibiyet, diğeri maddî ve siyasî galibiyet...

Birinci nev'i galibiyet : O bir milletin fikrî ve ilmî yönden ilerlemesi ve diğer milletleri kendi fikirlerinin üstünlüğüne, görüşlerinin sağlamlığına inandırması ve böylece o milletin insanlarının itikadlarını ve hislerini istilâ ederek onları kendi şeklinde şekillendirmesidir. Bu durumda medeniyet onların medeniyeti, ilim onların ilmi, hakikat onların hak kabul ettiği şeydir. Batıl ise yine onların batıl gördüğü şeydir.

Diğer galebeye gelince, bir millet kuvvet ve şiddetle diğer milletlere galebe eder ve onlarda siyasî istiklâllerini muhafaza edemiyerek onun önünde eğilirler... Böylece o milletlere galib millet, bütün ihtilâl ve hamle çeşitleriyle üstün olur ve onun işlerini idare eder.

O halde hezimet ve boyun eğmek de iki türlü oluyor : Birincisi fikrî kölelik, diğeri ise siyasî kölelik. Bu iki açıklamayı, yukarda geçen iki galibiyet nev'iyle kıyas edin.

Galibiyet ve istilâdan olan bu iki neviden bazısı, bazısından ayrılır : Manevî galibiyetin olması siyasî galibiyetin olmasını gerektirmez. Tıpkı siyasî galibiyetin olması, manevî galibiyetin olmasını gerektirmediği gibi...

Şu, bir gerçektir ki, bir millet Allah'ın verdiği akıl ve fikir kuvvetlerini tam kullanır ve adımlarını araştırma ve başarı yolunda atar; aynı zamanda ileri fikrî ve maddî terakkilerden istifade etmesini bilirse, o millet ilerler. Herhangi bir millet de fikir ve ilim yarışına önem vermezse; onun da akibeti fikrî ve maddî gerilik olur. Neticede de kuvvetlinin galibiyeti vardır, zayıfın da hezimeti görülür. Bu iki önemli sebebe halef olan milletler. Zaafiyete düştüklerinde onlar için sömürgecilik ve boyun eğme daha münasib olur. Maddî ve manevî yönden kuvvetli olan milletler ise, zayıf milletlerin akıllarına ve cesedlerine hâkimdirler.

Bugün Müslümanlar bu çift sömürgeciliğin önünde boyun eğiyorlar. Mutlaka İslâm ülkelerinde bu iki emperyalizm görülür. Onların toplumlarında ya siyasî, sömürgecilik ve manevî sömürgecilik vardır. Ne kötü talihsizliktir ki yeryüzünde bu iki yönden istiklâline tam kavuşan bir İslâm topluluğu yoktur. Siyasî istiklâllerine ve hürriyetlerine kavuşan milletlere gelince : Onlar fikrî istiklâllerine kavuşamamışlardır :

İşte mektepleri, evleri, çarşıları, cemiyeti hayatları ve hatta cesedleri ve şahısları bütün bunlara delildir. Onları garb medeniyeti istilâ etmiş ve onlara, garb ilmi, edebiyatı ve fikirleri hâkim olmuştur. Onlar, kendi müstakil düşüncelerine sahib değillerdir. Avrupalıların akıllarıyle düşünürler, onların gözleriyle görürler, onların kendileri için çizdiği yoldan yürürler. Onların ruhlarına, hissetseler de hissetmeseler de, Avrupalıların HAK kabul ettiği şeylerin HAK, batıl addettikleri şeylerin de batıl olduğu fikri yerleşmiştir. Bunlara göre; hakkın, doğruluğun, edebin, ahlâkın, insaniyetin ve terbiyenin gerçek ölçüsü, hep garbın tayin ettiği şeylerdir... İşte bu milletler bu ölçüye göre ellerindeki değerleri yani; akîde, iman, düşünce, ahlâk ve terbiye değerlerini ölçerek neticeye varıyorlardı... Böylece, bu karşılaştırmada kendi değerleri, Avrupanınkilere uyuyorsa onun doğru olduğuna inanıyorlar ve böyle olduğu için de iftihar ediyorlardı.

Avrupadaki ölçülere uymayan, onların adetlerine muvafık olmıyan değerlerini de hatalı ve batıl addediyorlardı. Daha sonra, hatalı gördükleri bu değerlerden âlenen yüz çevirdiler ve bazıları da bu değerleri Avrupanın ölçülerine uydurmaya çalıştılar.

Bu misâlini verdiğimiz millet müslüman da olsa yine bu fikir köleliğinin haricine çıkmaz. Hattızatında bu kültür emperyalizmasının izahı için, müstakil bir kitaba ihtiyaç vardır. Fakat, burada bu meseleyi birkaç kelime ile de olsa izah edeceğiz :

Manevî sömürge ve istilâ, hakikatte ilmî neticelere ve çalışmaya bağlıdır. Dünyanın kumandanı ve milletlerin lideri olma yolunda müsabaka yapan her millet, diğerlerinin düşünce hayatlarını istilâ eder. Bu yolda geri kalan milletlere gelince, onlardan başkalarını taklit ve onlara uymaktan gayri sığınak bulamazlar. Zira, inançlarında ve düşünce dünyalarında, zihinlere hâkim olacak bir kuvvet ve asalet mevcut değildir. Böyle olunca ilerlemiş milletlerin köklü itikadları ve kuvvetli fikirleri onları helâk eder. Bunlar selin önündeki çör-çöp gibidir. Çöpün, selin önünde kendini korumaya gücü yetmez...

Müslümanlar çalışma ve araştırma yönünde ilerledikleri müddetçe diğer milletler onlara tâbi olacaklar ve onların özengilerinin ardından gideceklerdir. İşte o zaman **«İSLÂMÎ TEFEKKÜR»** diğer insan düşüncelerinin üstüne galib gelecek ve bütün milletler gerçek ölçü olarak İSLÂMI alacaklardır. Bu suretle İslâm; hayrın, şerrin, iyinin, kötünün, doğrunun, yanlışın gerçek ölçüsü olarak, insanlar tarafından alınacaktır. Öte yandan dünya, fikirlerini ve işlerini isteyerek veya istemiyerek bu İslâmî ölçüye göre tatbik etmekten kendini alamıyacaktır...

(Devamı 25. sayfada)

EBÛ ZER (r.a.)

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Karanlık günlerin sona ermek üzere olduğu bir vakit. Mekke'deki kimsesiz, yoksul ve güçsüzler yepyeni ve nurlu bir hayata davet eden yeni bir dinin doğduğunu birbirleriyle adeta fısıldaşarak konuşuyorlardı. Tanınmış servet sahipleri ve taşkın başbuğlar, hayatlarını, din ve ilâhlarını tehdit eden büyük bir felâketin halk arasında yayılmakta olduğunu ilân etmek ve bir muhalefet cephesi kurarak bu felâketin yayılmasına mani olmak istiyorlardı.

Bütün bunlar devam ederken Rasûlullah (s.a.v.) müslümanlarla gizli gizli buluşmakta ve islâmı telkin etmekte idi. İşte, doğan bir nurun yayılmak için ilhad ve küfrü zorlamaya başladığı bir sonbahar günü...

Mekke sokaklarında bir yabancı dolaşıyor. Uzun boylu, zayıf ve esmer. Başında siyah bir sarık var. Üzerine giydiği uzun abası paramparça olmuş, her uğradığı yerde konuşulanlara kulak veriyor. Toplantılara dikkat ediyor, fakat tanıdığı hiç kimse olmadığı için de kimseyle konuşmuyor. Her karşısına geleni durdurup birşeyler sormak ister gibi bir hali var, ama yapmıyor.

Nihayet, akşam oluyor ve bu yabancı Kâ'be'ye yakın bir yerde şöyle uzanıveriyor. Evine gitmekte olan Hz. Ali, «Haydi benimle eve gel» diyerek O'nu eve götürüyor. Birbirlerine hiçbir şey sormuyorlar. Sabah olunca da bu yabancı evine gittiği kimseyi tanımadan oradan ayrılıp gidiyor.

Yanında getirdiği bir miktar yiyecek de bitiyor ve açlık belirtileri kendisini rahatsız etmeye başlıyor. Akşam olunca yine aynı yere gelip uzanıyor. Oradan geçmekte olan Hz. Ali O'nu tanıyor. Yırtık ve parçalanmış abası içinde yorgun ve bitkin bir çehresi var. Sanki, Mekke yakınlarında yaşıyan ve binbir türlü mahrumiyetin boyunduruğuna esir düşen kabilelerden birinin yaaşdığı çetin hayatı canlandırıyor. Hz. Ali yine ona :

— Yabancı halâ evini bulamadın mı? dedi ve kaldırarak hiçbir soru sormaksızın evine götürdü. Yabancı da bu kimseye güveni olmadığından içinde dolaşan ve taşmak üzere olan engin hislerinden bahsedemedi. Hz. Ali üçüncü gün aynı yerde bu yabancıyla yine karşılaştı ve üçüncü defa evine misafir etti. Fakat, artık sabrı kalmamıştı. Bu şehre niçin geldiğini sordu. Yabancı, eğer doğru yolu göstereceğine dair söz verirse konuşacağını söyledi. Hz. Ali de, eğer mümkünse onu istediğine ulaştıracağına söz verdi. Yabancı hislerini şöyle dile getirdi : «Burada, iyiliği emredip her türlü kötülüklerden nehyeden bir Peygamberin olduğunu duydum. Kardeşime, kendisine göklerden haber geldiğini iddia eden şu kimseye kadar git, kendisini dinle ve dön demiştim. Kardeşim bana dönünce, bu Peygamberin iyiliği emredip, kötülükleri nehyettiğini, iyi ahlâka davet ettiğini, kendisinden şiir olmıyan fakat şiirden çok daha güzel sözler işittiğini söyledi. İstediklerim hakkında beni aydınlatamadın, dedim ve yanıma bir su tulumu alarak derhal yola çıkıp belki O Peygamberi görebilirim diye buraya geldim. Herhangi bir kimseye sormaktan da korkuyordum.»

Hz. Ali'nin bir anda gözleri parladı. Karşısındakini bir an süzdü ve kim olduğunu, nereden geldiğini sordu. Yabancı, adının Cündüb b. Cünâde, künyesinin Ebû Zer olup Ğıfar kabilesine mensub bulunduğunu söyledi. Bunun üzerine Hz. Ali «Kâ'be'nin Rab'bine yemin ederim ki O Peygamberdir. Söyledikleri hakikattir. Fakat bazı kimseler O'nu yalanlayıp iftira ettiler. Şimdi ben de onun yanına gidiyorum. Beni takip et. Eğer senin için tehlikeli olabilecek birine rastlarsam sanki bir ihtiyacım varmış gibi bir duvar kenarına yaklaşırım. Sen yoluna devam et» dedi. Her ikisi de yola çıktılar. Karanlık basmıştı. Rasûlullah'ın bulunduğu eve geldiklerinde Hz. Ali yavaşça ve içerdekilerin tanıdığı bir işaretle kapıyı çaldı. Açılan kapıdan her ikisi de içeri girdiler. Ebû Zer, Resûlullah'ı gördü. Her yönüyle böyle mütekâmil bir insan görmemişti. O'na tâbi olmak insan için bir şerefti. Bir anda ellerini bu ulu insanın omuzlarına dokundurmak istedi. O anda acaba et ve kemikten miydi, yoksa bütünü ile bir nur mu idi. Ellerini Rasulullah'ın mübarek omuzlarına dokundurur dokundurmaz, içinin onun nuruyla dolup taştığını hissetti. Onun ululuğundan bir ruh sanki vücudunun her yerini kuşatmıştı.

Bu mukaddes toplantıya birkaç gün devam etti. Bütün azalarıyla Resulullah'ı dinledi. Onun Allah (c.c.) dan bahsettiğini duydu. Yeni bir tarih ve devir başlıyordu. Haksız olarak hakimiyetini kabul ettiren Kureyş'e, bütün insanların Allah nezdinde ancak takva ve ahlâk ile üstünlük kazanabileceklerini beyan ettiğini müşahade etti.

Ne yazık ki, ayrılık günü gelmişti. Rasûlullah vedalaşırken ona şöyle dedi : «Ebû Zer, kabilene dön ve durumu bildir. Hakkımda iyi şeyler ve galibiyet duyarsan geri gel. Mekke halkından da bu işi gizle. Çünkü onların sana zarar vermelerinden korkarım.»

Fakat Ebû Zer, gizli kalmak istemiyordu. Kureyş'in toplu olduğu bir yerde onları âleni olarak İslâma davet etti. Amansızca saldıran şer kimseler neredeyse hayatına son vereceklerdi ki Abbas yetişti ve «Ne yapıyorsunuz» dedi. «Bilmiyor musunuz ki bu adam Ğifar kabilesindendir. Şam'a giden ticaret yolunuz da oradan geçer.» Bunun üzerine kurtulan Ebû Zer, tekrar Rasûlullah'a döndü. Fakat Rasûlullah, onun, kabilesine giderek kavmini İslâma davet etmesini emredince, onun emirlerine uyarak kabilesine döndü.

(Devam edecek)

Bütün insanlık âlemini koyu bir zulmet kaplamış ve bu zulmet içinde insanlar zümre zümre ayrılıp, herbiri: «Şudur aydınlık» diye tutmuşlar bir yolu... Uçları birbirine girip karman-çorman olmuş bir çözülmez ipi andıran bu yollar, ya insanları hiç bir neticeye götürmeden zavallıca dolaştırıp onların dünya ve âhiret hayatlarını heder ediyor, ya da beklenilmeyen bir anda korkunç bir uçurumdan aşağıya iteleyiveriyor.

Hak'ka Çağrı ve Sabır

II

Ahmet ÖNKAL

Fakat bu keşmekeşlik içinde ufak tefek kıpırdanışlar da yok değil. Semâyı sarsan hak ehlinin feryatlarını derinden derine sezip, gaflet uykusundan uyanan ve hakikatı anlama yolunda harekete geçenler mevcut... Bunların hepsi de müslüman... Onlar, İslâmı öğrenirken, Kur'an-ı Kerim'in: وأنذر عشيرتك الأقربين = Aşiretinden yakınlarını inzâr et.» (1) **emri ile hakikatı insanlara öğretme yolunu tutanlardır... Zâten bunu yapmaya mecburlar. Zira yukardaki âyetin ma'nâsı gayet açık. Buna göre İslâmın hakikatlerini bilen, bunu hemen yakınlarına söylemeli... İşte bu yakınlara İslâmı açıklama, İslâma dâvetin ilk nüvesini teşkil eder. Sonra bir grup çalışması başlar ve Allah-ü Teâlâ'nın: «Ey iman edenler! Hakkıyla Allah'tan korkunuz. Ancak müslüman olarak can veriniz. Hep beraber Allah'ın ipine sımsıkı sarılıp, tefrikaya düşmeyin. Allah'ın, üzerinizdeki nimetini düşünün ki siz düşman iken kalblerinizi birleştirdi. Onun bu lütfu sâyesinde hepiniz kardeş oldunuz. Ateş çukurunun kenarına varmış iken, O sizi kurtardı. İşte Allah size âyetlerini böylece beyân eder ki doğru yolu tutasınız. Hem sizden müteşekkil, hayra dâvet eden, ma'rûf ile emr, münkerden nehy eden bir cemâat bulunsun. İşte onlardır felâhı bulacaklar.» (2) emrine uyarak toplanan İslâm dâvetçileri bütün beşeriyyete dâvetlerini duyururlar; onlara güzelce, tatlılıkla İslâmı anlatırlar. Artık insanlığı kaplayan zulmetle mücâdele başlamıştır ve bu mücâdelenin önderleri, ellerindeki iman meş'aleleriyle zulmeti bir noktadan yırtıvermiştir. Açılan gedik, suya atılan bir taşın meydana getirdiği halkaların tâ uzaklara yayılışı gibi genişleyiverecek, zulmet perde perde aralanacak ve İslâm güneşi beşeriyyet semâsında parlıyacaktır.**

Artık dünyanın dört tarafına yayılma zamanı gelmiştir. Günden güne çoğalan İslâm dâvetçileri, yüce bir gâye ile dünyânın her tarafına yayılıp, İslâmı anlatmaya başladıkları zaman belki de önce tepki ile karşılaşacaklar... Fakat bu Hak dâvetçilerinin cezbedâr ruhları, beşeriyyetin enfüsî âleminde büyük tesirler yapacaktır. Ve Hak dâvetçilerinin takdim ettiği İslâm nizâmı, insanları Garbın ortaya koyduğu saçmalardan kurtaracaktır.

Fakat, İslâmı anlatıp, bütün insanlara kabul ettirmek de kolay değil. Çünkü komünistinden liberalistine kadar bütün kâfirlerin kalb gözleri kapalıdır. Onlar hakikatı görmek istemezler. Hakikatı anlatmak isteyen İslâm dâvetçisine bütün güçleri ile karşı dururlar. «Bir taraftan kendi çevresindekiler onu alaya alarak da'vâsını küçümserler; bir taraftan da onu amansız tenkitlere hedef ederler. Başkaları ona sövüp sayarlar. Daha başka bir zümre onu küçük düşürmek için davâsını hedef alıp zehirli oklarını yağdırır. Başka bir taraftan ona çamur atarlar. Başka bir cihetten tuzaklar kurup Hak caddesinden çıkarmak ve fitnelere düşürmek için türlü dolaplar çevirirler. Bu aleyhte faâliyetler o kadar kesifleşir ki dâvetçiye bu koca dünyâ dar gelir. Böyle sıkıcı vasat ve zor günler, ardı arası kesilmeyen musîbetler dâvetçinin azmini ve irâdesini zayıflatıp Hak yoldan çıkarmamalıdır.» (3)

Bunun için de sabır ve sebat lâzımdır. Sabır, ilmin, amelin, ahlâkın, hikmetin ve muvaffakiyetin başıdır. Kur'an-ı Kerim'de sabır kelimesinin ehemmiyetine binâen çokça salât kelimesiyle beraber kullanıldığını görüyoruz. Meselâ:

يا ايها الذين آمنوا استعينوا بالصبر والصلاة ان الله مع الصابرين

= Ey iman edenler! Sabır ve salât ile yardım isteyin. Şüphe yok ki Allah, sabredenlerle beraberdir.» (4)

Bütün zorluklara katlanıp sabır ve sebatla da'vâya sadık kalan dâvetçiler görecekler ki, gayretlerinin sonucu mutlaka alınacak, İslâm dâveti hedefine ulaşacaktır. Dünyânın dört bucağında îman ateşiyle yanan meş'aleler zulmeti boğacak, insanlığa yeni bir devir doğacaktır. Bu yeni devri ortaya çıkaran İslâm dâvetçileri ise dünyâ ve âhirette felâha ve sadete ereceklerdir.

---

(1) Şuara sûresi, âyet: 214.
(2) Âl-i İmrân sûresi, âyet: 102-104.
(3) İslâm da'vetçilerine — Ebü'l-A'lâ El-Mevdûdî, s. 21-22, 1969 İst.
(4) Bakara sûresi, âyet: 153.

SEYYİD KUTUP'TAN:

NAMAZ:

Namaz, fânî olan kulla, bâkî olan Allah-ı Zülcelâl arasında bir bağdır. Namaz, bir zerrelik damlayla, bitmez tükenmez derya arasında buluşma zamanı ve yeridir. Namaz, kaynayıp coşan bir hazinenin anahtarıdır. Namaz, fânî olan şu insanoğlunun bu daracık kara parçasının sınırlarından uçup o büyük kâinatı ihâta eden ilâhî kudretin sahasına havalanışıdır. Namaz, kızgın çöl güneşinin altında serin bir ağaç gölgesidir. Namaz, bir ilkbahar yağmuru ve bitmeyen meltemdir. Namaz, üzgün ve yorgun gönüllerin şefkatli bir el (ilâhî kudret) tarafından okşanışıdır.

ŞEHİDLER:

Diridirler... O yüzden ölüler gibi yıkanmazlar. Onların kefenleri, şehitlik elbiseleridir. Yıkamak, ölünün cesedini temizlemek demektir. Onlarsa zaten temizdirler. Yaşarken giydikleri elbiselerini ölürken de giyerler. Zira onlar öldükten sonra da yaşarlar...

SAHTE TANRILAR:

Her kim kendi yanından çıkardığı sistemleri kulların hayatına tatbik etmek isterse ulûhiyyet iddia ediyor demektir. İster bunu açıktan açığa söylesin, ister söylemesin... Ve her kim, insanlara böyle sistem koyma hakkını tanırsa onların ulûhiyetini kabul ediyor demektir. İster onlara ilâh adını versinler, ister vermesinler!..

İSLÂMIN TEMELLERİNDEN ZEKÂT VE ZEKÂTIN HİKMETİ MEŞRÛİYYETİ

Veli ERTAN

Zekât, İslâmın temellerinden biridir. Farziyyeti Kur'an-ı Kerîm (1) ve Resûl-i Zişan ve Âlişan Efendimizin Hadîs-i Şerifleriyle (2) sabittir. İcma'ı ümmet de bu yoldadır.

Zekât hicretin ikinci yılında oruçtan önce farz olmuştur. Kur'an-ı Kerîm'de otuzu aşan yerde namazla birlikte zikredilmiştir.

Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerîm'de Tevbe sûresinin 103 üncü âyet-i celilesinde meâlen «Onların mallarından bir sadaka al, onunla kendilerini tezkiye etmiş, temizlemiş olursun, onlara dua et, zira senin duan onlar için bir sûkunettir. Allah kemaliyle semi'dir, âlîmdir.» (3) buyurmuştur.

Namaz ve oruç nasıl bir bedeni ibadetse zekât da malî bir ibadettir. Zekât lügatte arıtmak ve temizlemek anlamınadır. Dinde ise zekât, zengin sayılan kadın ve erkek her müslümanın Allah'ın rızasını yerine getirmek maksadıyla her yıl malının kırkta birini, diğer bir tâbirle yüzde ikibuçuğunu muhtaç olanlara vermektir. Zekâtın kimlere verileceği hususu Kur'an-ı Kerîm'in Tevbe sûresinin 60 ıncı âyet-i celilesinde meâlen «Sadakalar yalnız fakirlere, miskinlere, sadakaları toplamağa memur olanlara, kalbleri te'lif edilmiş bulunanlara, azad kılınacak kölelere, borçlulara, Allah yolunda cihada katılanlara ve yolculara mahsustur. Bu hükümler Allah tarafından farz kılınmıştır. Allah âlimdir, hakimdir.» (4) buyurulmuştur.

Zekât vermeye önce yakın akrabadan başlanır. Yalnız babalara, dedelere, oğullara, torunlara, köle ve cariyelere zekât verilmesi câiz olmadığı gibi, karı-koca da yekdiğerine zekât vermeleri câiz değildir.

Malların her birine mahsus bir miktar tesbit olunmuştur. İşte buna şer'i dilde nisab adı verilir. Lügatte nisab her şeyin asl ve mercii manasına gelir. Istılahta ise malın zekâta terettüb edecek miktarına denir.

Borcu olmıyan ve ailesinin maişetini temin etmiş bulunan her müslüman yirmi miskal, yani (80,18 gr. altın) a veya 200 dirhem (561 gr. gümüş) e veyahut bu miktarlara denk parası varsa, yahutta ticaret eşyasına malik bulunuyorsa zekât vermesi üzerine farzı ayındır.

Kırlarda otlıyan hayvanlardan koyun ve keçi cinsinden olanların nisabı 40, sığır ve manda cinsinden olanların nisabı 30 ve devenin nisabı 5'tir. Her müslümanın bu sayıdan az hayvanı bulunduğu takdirde üzerine zekât düşmez.

Bundan başka her müslüman bütün varlıklarını buna göre hesap ederek zekâtını vermek mecburiyetindedir.

Kadınların takındıkları elmas, zümrüt, inci ve bunlar gibi diğer mücevherler, evi, hamamı, dükkânı, tezgâhı ve ev eşyası varsa ve bunların satıcısı değilse, kiraya vermiyorsa, kâr almıyorsa o zaman bunlardan da üzerine zekât terettüb etmez.

İslâm Dîni yoksulluğu ortadan kaldırmak gayesiyle zekât farızasını kabul etmiş olan müslümanların bu farzın ifasıyla mükellef kılmıştır. Bu farzdan da maksad, zengin olanları sıkıntıya sokmak değil bilâkis fakirlerin yaşayışını normal bir seviyede tutabilmek gayesine ma'tuftur.

Bazan sıkıntılı geçen bir hayat sefaleti doğurduğu gibi, haysiyet kırıcı ve yersiz münakaşalara da yol açar. Maişet derdi bakımından karı-koca arasında huzursuzluk başlar. İşte böyle vahim hallerin meydana gelmemesi arzusu ile nisaba malik olanların, muhtaçların yardımına koşması zaruridir ve Dînimizin emirleri icabındandır.

Zekât, dünyada borcunu ödemek ve âhirette de cezadan kurtulmaktır.

Allah Teâlâ dünya hayatını kullarına bir ziynet olarak ihsan buyurmuş ve onlara sayısız nimetler vermiştir. Her kulun yanında şüphesiz mal ve para kıymetlidir, sevgilidir, hatta mal sevgisi bazılarında hırs şeklinde olup mal biriktirme ve maddeye kul olmak sevdasındadır.

Bu gibiler, pahıl olan insanlardır. Pahılık, cimrilik, maddeye kulluk kötü bir şeydir. Böyle mezmum ve rezil huylardan sakınmak lâzımdır.

Zekât, hiç şüphesiz müslümanları, Cenab-ı Hakk'a karşı muhabbet ve şükran borçlarını arttırır. Ahlâkını terbiye ve tehzib eder, iyi huylar kazandırır, cömert ve samahat olmasını sağlar. Kimsesizlere sevgi ve yardımı esas tutar. Bedenî ibadetlere bedenimizin nimetleri için bir şükran borcu olduğu gibi, malî ibadetler de hiç şüphesiz mal nimetleri için bir şükran borcudur. Binaenaleyh herkes üzerine terettüb eden borcunu Allah rızası için öderse elbette o kimse maddî ve manevî hayatını olgunlaştırmış ve Allah'ın bahtiyar kulları arasına girmiş olur.

Nisaba malik olan her müslüman tam manasiyle mallarının zekâtlarını vermiş olsalar o memlekette ihtiyaçlı hiç kimsenin kalmayacağı şüphesizdir.

Zekâttan başka bir de Ramazan Bayramından önce verilen sadaka-i fıtır avrdır. Sadaka lügatte fakirlere verilen şey, bir nevi zekât demektir. Bu da malî bir ibadettir. Halk arasında fıtra namıyla ma'rufdur.

Bir müslümanın ve ailesinin yiyeceğinden bir ölçek fazlasına malik bulunuyorsa kendisinin ve nafakası üzerinde bulunanların hepsi adına ayrı ayrı Sadaka-i Fıtır vermesi gerekir. Sadaka-i Fıtır baş zekâtıdır. Fakat asıl farz olan zekât mal zekâtıdır.

Zekât malda bereketi, canda emniyeti sağlar. Beşer tarihinde medeniyetin bekâsı için büyük hizmetler yapar, içtimaî fenalıkların önüne geçer. En hayırlı ve en iyi müslüman şüphesiz dünyası için âhiretini ve âhireti için de dünyasını unutmıyan insandır. Her ikisini de şahsında cem edebilen ve parelel yürütebilendir. Sa'yi ile geçinip, mensubu bulunduğu cemiyete yük olmıyandır.

Zira Mehmed Âkif Safahat'ında:

Sus ey divane durmaz kâinatın seyr-i mutadı
Ne yaptın «ليس للانسان الا ما سعى» vardı.

mısraları ne kadar manalıdır.

Zekât, zenginler için dini bir riyazettir. Kalbin temiz olmasını temindir. Dolayısıyla içtimai nizamın kuvvetlenmesine vesiledir. Çünkü İslâm dini, insanlar için, insanlar arasında yardımlaşmayı ve tesanüdü mecbur tutar. Arz ve semavî âfetlere maruz kalanların, Allah yolunda ve hürriyet uğrunda çalışanların yardımına koşmasını zaruri kılar.

Zekât, fakirleri zenginlere bağlar. Çünkü Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şerifinde «Zekât İslâmın köprüsüdür.» (5) buyurmuşlardır. Üzerine farz olan zekâtını ifa

(Devamı 26. sayfada)

(1) واقيموا الصلاة وآتوا الزكاة واركعوا مع الراكعين.
(2) اقوا الله وصلوا خمسكم وصوموا شهركم و ادوا زكاتكم واطيعوا اذا امرتم تدخلوا جنة ربكم.
(3) خذ من اموالهم صدقة تطهره وتزكيهم بها وصل عليهم ان صلوتك سكن لهم والله سميع عليم.
(4) انما الصدقات للفقراء والمساكين والعاملين عليها والمؤلفة قلوبهم وفى الرقاب والغارمين وفى سبيل الله وابن السبيل فريضة من الله والله عليم حكيم.
(5) الزكاة قنطرة الاسلام.

TEFSİR

Kur'ân-ı Kerîmde İ'caz Yolları (1)

Yazan :
Abdülvehhab HALLÂF

Terceme :
Yusuf IŞICIK

Ülemâ, Kur'ân-ı Kerîm'in, kendi misli gibi bir kitap getirmeleri hususunda insanları sadece tek ve muayyen bir yönden acze düşürmediğinde ittifak hâlindedirler. Onları, lâfzî, ma'nevî ve rûhî pekçok yönlerde acze düşürmüştür. İnsanlar birbirlerine destek olup toplandılar, fakat Kur'ân'a karşı çıkmakta âciz kaldılar. Âlimler yine ittifak hâlindedir ki, akıllar şimdiye kadar O'ndaki i'câzın bütün yönlerini kavrıyamamış ve onu sayılı birkaç vecihe inhisar ettirememiştir. Kur'ân âyetleri üzerinde derin düşünceler artıkça, varlığın ve onun kanunlarındaki esrârı ilmî bahisler keşfettikçe, canlı ve cansız varlıkların acâip hallerini yılların ilerlemesi ortaya çıkardıkça O'ndaki i'câzlardan biri tecelli ediyor ve O'nun Allah'tan geldiğine birçok bürhanlar şehâdet ediyor.

İşte Kur'ân-ı Kerîm'de akılların ulaşabildiği i'câz çeşitlerinden bazıları :

1 — KUR'AN İBÂRELERİNİN, — MA'NÂLARININ — HÜKÜM VE NAZARİYELERİNİN DÜZGÜNLÜĞÜ :

Kur'an-ı Kerim altıbin ÂYET'ten meydana gelmiştir. Kur'an, kendisinden bahsetmek istediği şeyleri çeşitli ibâreler (sözler) ve muhtelif üslûplarla anlatır. İtikadî, halkî (yaratılış) ve teşrii (kanun koyma) pek çok mevzûlara temas eder. Kevnî (jeolojik), ictimâî (sosyal) ve vicdânî birçok hükümler kor... Onun ibârelerinde, bazısı bazısına uymıyan tek şey bulamazsın! «Bu âyetin üslûbu daha beliğ, ötekininki değil; şu lâfız daha fasih obiri fasih değil» diye bir şey mevzûbahis değildir. Belâğatinde, seviye itibâriyle diğerinden daha yüksek bir ibâre bulamazsın! Aksine her ibâre, çeşitli sebeplere göre vârit olan ahvâlin muktezasına (gereğine) uygundur. Her lâfız, kendi mevzûu hakkındadır.

Sen, O'nda, biri diğerine aykırı düşen bir ma'nâ, veya biribiriyle çelişen bir hüküm, biri ötekini iptâl eden bir prensip yahutta bir diğeriyle birleşmiyen bir hedef bulamazsın!.. Onun ibâre ve lâfızları, ma'nâ ve hükümleri arasında hiçbir ihtilâf yoktur. Yine, O'nun prensip ve nazariyeleri arasında da bir ayrılık - gayrılık yoktur... Fertler olsun, topluluklar olsun, eğer O Kur'an, Allah'tan başka bir kaynaktan sadır olsaydı, bazı ibârelerinin bazısına veya bazı ma'nâlarının bazısına olan ihtilâfı durumundan kat'iyyen sâlim kalamazdı... Çünkü, insan aklı nekadar olgun ve kâmil olursa olsun, yirmiüç (23) sene içerisinde, belâğat seviyesi itibâriyle biri diğerinden farklı olmıyan ve içine aldığı mevzûlar bakımından biri diğerine aykırı düşmiyen altıbin ÂYET'i meydana getirmesine imkân yoktur.

Allah (sübhânâllâhi ve teâlâ) NİSÂ sûresindeki şu âyetiyle Kur'andaki bu çeşit i'câza işâret eder :

«Düşünmüyorlar mı ki onlar, eğer o Kur'an Allah'tan başkasından gelseydi onda birçok ihtilâf bulurlardı?»

Bazı âyetler arasındaki üslûp farklılığına veya belâğat yönünden âyetlerdeki üslûp çeşitliliğine gelince, bu ihtilâfın menşei, ancak âyetlerin mevzûlarının değişikliğidir. Eğer mevzû, kanun koymak, boşanmanın iddetini veya vârisin mirastan hissesini yahut sadakaların sarf yerini veyahut da bunlardan başka hükümleri açıklamak oldu mu, burada müessir (etkili) bir hitâbete lüzüm yoktur. Oraya uygun olan, dakik (ince) ve kat'i lâfızlardır. Fakat, mevzû putlara tapmayı kötülemek, TÛFAN'ın korkunç çağlayışını anlatmak, Allah'ın kudretine deliller getirmek yahut O'nun (c.c.) kullarına olan nimetlerini hatırlatmak ve KIYÂMET GÜNÜ'nün şiddetiyle korkutmak oldu mu, işte o zaman vicdanları harekete geçiren müessir hitâp şekline lüzum vardır. (İşte Kur'ânın ta'kip ettiği üslûp budur.) Kesin lâfızların, hitâbet üslûbunun gerektiği yerde kullanılması belâğatten sayılmaz! Belâğat, sözün, hâlin icâbına uyması demektir. Her sözün bir yeri vardır.

Kur'anda bazı âyetlerin delâletleriyle diğer bazılarının delâletleri arasında bir çelişme (zâhiren de olsa) kat'iyyen yoktur. Müfessirlerin açıkladıklarına göre, böyle bir hal (yani zâhirde görünen bir tenâkuz), ancak teemmül (derin düşünme) edemiyenler içindir; yoksa o bir teâruz değildir. İyice düşünülünce onun çelişme olmadığı meydana çıkar. MESELÂ :

«İyilikten sana ne gelirse Allah'tan, günâhtan ne isâbet ederse kendindendir.» **âyetiyle,**

«De ki her şey Allah'tandır.»

âyeti arasında, düşüncesi kısır olanlar için zâhiri bir teâruz ve tenâkuz belirebilir.

«Biz bir memleketi helâk etmek istediğimiz zaman, o memleketin ileri gelenlerine emrederiz; itâattan ayrılırlar (2). Artık o memleket üzerine hüküm gerçekleşmiştir. İşte o memleketi kökünden helâk ederiz.» **(İsrâ sûresi: 16) âyetiyle, Allah'ın, hiçbir zaman kötülük ve fuhşiyyat ile emretmediğine delâlet eden âyetler arasında, idrâki kısım kimseler için ilk nazarda bir çelişme görülebilir. Kur'an âyetlerinde çelişme gibi bir şey zâhir olunca, araştırdıktan sonra bu âyetlerin birbirleriyle ittifakı ve intizamı, hiçbir sûrette Kur'anda bir ihtilâfın olmadığını ortaya çıkarır. Şayet O Kur'an Allah'tan başkasından gelseydi, insanlar onda çok ihtilâflar bulurlardı.**

2 — KUR'AN ÂYETLERİNİN İLMÎ NAZARİYELERİ KEŞFEDEN BUGÜNKÜ MODERN İLME UYGUNLUĞU :

Kur'an, Allah'ın, Peygamberine hüccet ve insanlara ANAYASA olarak indirdiği bir kitaptır. Yer ve göklerin yaratılışı, insanların halkolunuşu, yıldızların hareketi ve buna benzer yaratıklar hakkında ilmi nazariyeler ortaya koymak Kur'anın esas maksatlarından değildir. Şukadar var ki, Kur'an, Allah'ın varlığına ve birliğine delil getirmek, insanlara O'nun lütûf ve nimetlerini ve buna benzer şeyleri hatırlatmak babında, MODERN İLMİN **her asırda bürhanlarını keşfettiği dünyanın yaratılışı ve tabiat kanunlarına temas eden âyetler getirir. İşte bunlar, Kur'anın Allah katından indiğine bir delildir. Çünkü, insanlar için tabiat kanunları hakkında bir bilgi başlangıçta yoktu ve onlar bu hakikatlere ulaşamamışlardı. İnsanların bu hususlaki bilgileri, ancak bunların modern ilim tarafından keşfolunmasından sonradır... Modern ilim** JEOLOJİK **bir kanun keşfedince ve bu kanuna işaret eden bir Kur'an âyeti de ortada olunca, Kur'an-ı Kerîm'in Allah'tan olduğuna yeni bir bürhan daha meydana geldi. Kur'andaki i'caz vecihlerinden bu nevi olanına Yüce Allah** FUSSİLET **Sûresinde işâret eder :**

«Ey Rasûlüm de ki, Söyleyin bakayım ey kâfirler, eğer O Kur'an Allah tarafında olup da siz O'nu inkâr etmişseniz, haktan çok uzak bir ayrılığa düşenden daha şaşkın kim olur?» **(Fussilet, 52)**

«İleride biz onlara hem yeryüzünde, hem bizzat nefislerinde, kudretimizin alâmetlerini öyle göstereceğiz ki, nihâyet Peygamberin söylediği şeyin hak olduğu kendilerine zâhir olacaktır. Rabbiyin her şeye şâhit olması yetmez mi?» **(Fussilet, 53)**

Allah'ın kudretine işâret ve onun eserlerine dikkat çekmek makamında bazı âyetler :

«Dağları görüp sen onları hareketsiz sanırsın. Halbuki onlar bulutların geçişi gibi geçerler (hareket ederler). Bu, her şeyi sapasağlam yapan Allah'ın işidir.» **(Neml sûresi, âyet : 88)**

«Biz, (bitki ve bulutlar için) aşılayıcı rüzgârlar gönderdik.» **Hicr sûresi, âyet : 22)**

«O kâfir olanlar görmediler mi ki, göklerle yer bitişik bir halde iken biz onları ayırdık. Hayat sahibi her şeyi sudan yarattık. HÂLÂ İNANMIYORLAR MI?» **(Enbiyâ sûresi, âyet : 30)**

«İki denizi salıvermiş, birbirlerine kavuşuyorlar. Fakat birbirlerine karışmaya engel bir perde var aralarında.» **(Rahman sûresi, âyet : 19-20)**

«Biz insanı çamurun özünden yarattık. Sonra Âdem'in neslini sağlam bir yerde (rahimde) az bir su (nutfe) yaptık. Derken o nutfeyi kan pıhtısı hâline getirdik. Ondan sonra kan pıhtısını bir parça et yaptık; o et parçasını da kemikler hâline çevirdik. Kemiklere et giydirdik. Sonra ona başka bir yaratılış verdik (ruh verdik). Bak ki şekil verenlerin en güzeli olan Allah'ın şânı nekadar yücedir?» **(Mü'minûn sûresi, âyet : 12-14) (3).**

Bazı araştırıcılar, ilmin nazariye ve kanun olarak ortaya koyduğu şeylerle Kur'an âyetlerini tefsire yönelmiye razı olmamaktalar. İleri sürdükleri delilleri şudur :

«Kur'an âyetleri için sâbit, değişmiyen delâletler vardır, tebeddül etmezler. İlmi nazariyelere gelince, değişir tebeddül ederler. Yeni bir bahis, eski bir nazariyenin hatasını ortaya kor.»

Fakat ben bu görüşte değilim. Zira, bir Kur'an âyetini, ilmin (meselâ) jeolojik kanun olarak keşfettiği bir prensibiyle tefsir etmek, delâlet ettiği birçok vecihlerden biriyle âyeti, ilmin ışığında anlamaktan başka bir şey değildir. Bunun ma'nâsı : «Bu âyet ancak bu vecihle anlaşılır.» **demek değildir. Bu nazariyenin hatalı olduğu ortaya çıkınca, âyeti bu şekilde anlamanın hatalı olduğu ortaya çıkar. Yoksa, bizâtihi o âyette bir hata yoktur. Aynen, evveliyette bir âyetten herhangi bir vecihle bir hükmün anlaşılması ve sonradan bir delil ile bu şekil anlayışın hatalı oluşunun ortaya çıkması gibi...**

3 — KUR'ANIN GAYBA ÂİT VAK'ALARDAN HABER VERMESİ :

Kur'an-ı Kerim, hiç bir insanın bilemiyeceği gelecekteki bazı hâdiselerin vukûunu haber vermiştir. MESELÂ :

«Bizans İran'a Arap ülkesine en yakın olan yerde (Bizans topraklarında) mağlûp oldu. Halbuki bu yenilgilerinden hemen sonra birkaç yıl içinde (üç ilâ dokuz sene içinde) muhakkak gâlip gelecekler.» **(Rûm sûresi, âyet : 1, 4)**

«Andolsun ki, emniyet içinde mutlaka MESCİD-İ HARAM'a gireceksiniz.» **(Fetih sûresi, âyet : 27)**

Diğer taraftan Kur'an, yokolup gitmiş, kendileri için hiçbir iz ve haklarında hiçbir belirti kalmamış milletlerin kıssalarından bahseder. Bu da, O'nun, hâzırda, geçmişte ve gelecekte hiçbir şeyin kendisi için gizli kalmıyan Allah'tan geldiğine bir delildir. İ'câzın bu nev'ine Şânı Yüce Allah şöyle işâret eder :

«İşte bunlar, sana vahyettiğimiz gayb haberlerindendir. Onları bundan evvel ne sen biliyordun, ne de kavmin.» **(Hûd sûresi, âyet : 49)**

4 — KUR'AN LÂFIZLARININ FESAHATİ, İBÂRELERİNİN BELÂĞATİ (4) VE TE'SİRİNİN KUVVETİ :

Kur'anda kulağa çirkin gelen yahut başı ve sonuyla nefret doğuran tek bir lâfız yoktur. O'nun ibâ-

(Devamı 26. sayfada)

(1) *İ'caz, lügatte bir başkasına acz nisbet etmek ve bunu isbat etmektir. Tercüme ettiğimiz bu makalede mevzûbahis edilen i'câza gelince : Kur'ân-ı Kerîm, kendisi için «Bu, Muhammed'in kendinden uydurup düzdüğü bir şeydir» diyen müşriklere karşı birçok âyetleriyle meydan okumuş; ins-ü cinnin kâffesini toplayarak kendi misil ve ayrında kitap getirmeye ve hattâ tek bir sûrede olsa O'na benzer bir söz icat etmeye da'vet etmiştir. Tabiî ki, Allah* (c.c.) *katından münzel bu Kitâb-ı Kerîm karşısında bütün insanlık susup kalmıştır. İşte, Kur'ân'ın i'cazı, kendisine inanmayanlara acz nisbet etmesi ve bunu isbat etmesi budur.*

(Mütercim)

(2) *«Onlara itâatle emrederiz, kötülük işlerler ve bundan dolayı cezaya lâyık olurlar.» İbni Abbas'dan; (İbni Kesir Tefsiri, 4/295, Dârül Endelüs tabı.)*

(Mütercim)

(3) *Osmanlı Sadrazamlarından Mısır eski Başkomiseri* GAZİ AHMET MUHTAR PAŞA *bir kitap yazmış ve ona «Serâir'ul-Kur'an fi Tekvîn'i ve Fenâi ve İâdet'il-Ekvân» ismini vermiştir. Kitap, dakik ve fevkalâde bir şekilde, bugünkü modern ilme uygulanmış doksan (90) âyeti içine almaktadır. Bu kitabı türkçeden Esseyyid Muhibbüddin el-Hatîb Arapçaya çevirmiş ve Emir Şekip Arslan'ın bir takdimi ile bastırılmıştır. Şekip Arslan, bu mukaddimede şöyle demektedir :*

«Bugünedek bu kitap kadar Kur'ân'a hizmet eden olmamıştır.»

(Müellif)

TARİH Köşesi

Osmanlı Tarihinde ilk defa olmuş şeyler

B. H.

★ Karaman seferinden dönen İkinci Mehmed Bursa'ya girerken Yeniçeriler dar bir yerde yolunu kesip cülûs bahşişi istemişler ve kendilerine «on kese akçe» dağıtılmadan pâdişaha yol vermemişlerdir. Sonraları Osmanlı târihinde bir çok münasebetsizliklerle mali buhranlara sebep olan «cülûs bahşişi» âdetinin işte bu suretle başlamış olduğu rivâyet edilir. Yaygarayla ve zorla bahşiş koparma usûlüne yol açan bu münâsebetsiz hâdise, bazı menbâlarda Yeniçeri ocağının bozulmasına başlangıç sayılırsa da doğru değildir.

Bu zamana kadar Ocak'dan yetişen yeniçeri ağalarının bu târihten itibaren Ocağa ilhâk edilen Segbanbaşılardan seçilmeye başlandığı hakkında da bir rivâyet vardır.

★ Ayasofya'da ilk cum'a namazı fetihten üç gün sonra 1 Haziran (23 cumâda'l-ûla/Cum'a) 1453'de (Şimdiki takvim hesabıyle 10 Haziran) İstanbul fethinin ma'nevî kahramanı Ak-Şemseddin tarafından kıldırılmış ve cemaat olarak da Fâtih'le şanlı askerleri hazır bulunmuştur.

★ Devşirmelerden ilk Sadr-ı A'zam, İstanbul'un fethinden sonra Fâtih'in tayin ettiği : Rum, Hırvat veya Rum - Hırvat melezi Mahmud Paşa'dır. (1 Haziran 1453)

★ İlk İstanbul vâlisi «Karıştıran - Süleyman Bey» ve ilk İstanbul kadısı «Hızır Bey Çelebi»dir. «Kadıköy» semti işte bu büyük âlime «Arpalık» olarak tahsis edildiği için bu ismi almıştır. (1 Haziran 1453)

★ Ayasofya'da Hakk'a hamd için ilk ikindi namazını kılmak üzere; Fâtih'in (İmamlığına) :

«— Ömründe ikindi namazının müstehab olan dört rek'at sünnetini hiç terk etmeyen bir âlim geçsin!» demesinden sonra hiç kimse cesâret edemeyince, mihrâba geçip namazı kendisi kıldırmıştır.

★ İstanbul'un fethinde muhâsaranın ref'ine temâyül arttığı günlerde Rasûlullah'ın alemdârı Hz. Hâlid Ebû Eyyub'un mezarını keşfetmek için ter döken Ak-Şemsüddin'i murâkabede görenlerin :

«— Efendi Kabr-i Eyyub'u bulamadığı için hicâbında râba vardı!» diye tâciz etmelerinden sonra, mübârek zâtın, gözleri kan çanağını andırır bir vaziyette olduğu halde başında bekleyen genç Fâtih Sultan Mehmed'e dönerek :

«— Beğim; Hikmet-i Hudâ, seccâdemizi tâ Kabr-i Eyyub üzre döşemişler, hemen şu mahalli kazsınlar.» demiştir. Ve hakikaten toprak üç zürra' derinliğinde kazıldıktan sonra, üzerinde kûfî hatla « هذا قبر ابی ایوب » kitâbesi olan bir sanduka çıkmıştır ki aynı mahalde sırası ile ilk önce türbeyi, daha sonra da İstanbul'da yapılan ilk Câmi, «Eyyub Câmii»ni inşâ ettirmiştir.

★ Fâtih Sultan Mehmed Hân'a gelinceye kadar yalnız bir Kadı-askerlik (Kazaskerlik) mevcud olduğu halde, o sırada bu makama tayin edilen «Kastalânî» lâkabıyla meşhur «Kestelli» allâme Muslihüddin'den hoşlanmayan Vezir-i A'zam Karamânî Paşa'nın, dört vezire karşılık bir tek Kadı-asker bulunmasının doğru olamayacağını ileri sürerek bu makamın ehemmiyet ve salâhiyetini tahdid için iki Kadı-askerlik ihdas ettiği muhakkaktır.

★ İstanbul'da defnedilen ilk pâdişah Fâtih Sultan Mehmed ve İstanbul'da doğan ve ölen pâdişah ise İkinci Selim'dir.

★ Karadeniz'in Osmanlı hâkimiyyetine girmesi üzerine Ruslar için hâsıl olan ticarî ihtiyaçlardan dolayı Üçüncü İvan, İkinci Bâyezid'e 31 Ağustos tarihli bir mektubla müracaat ederek ticaret serbestisinin teminini rica etmiştir. Kırım Hân'ı Mengli Giray'ın aracılığıyle yapılan bu teşebbüs, Osmanlı-Rus münâsebetlerinin başlangıcı sayılır. İstanbul'a gönderilen bu ilk elçinin ismi «Mihail Plechtchaef» şeklinde kaydedilir. Kırım Hân'ı Mengli Giray'ın tavsiye mektublarıyle bir ticaret muâhedesi akdetmek için gelen bu elçi kaba bir adam olması sebebiyle, İkinci Bâyezid'in emriyle iâde edilmiş ve eline verilen cevapta muâşeret âdâbını bilmediğinden bahsedilmiştir.

★ Asya ile Avrupa'dan sonra Osmanlı hâkimiyyetini ilk defa üçüncü bir kıt'a olan Afrika'ya da teşmil etmiş pâdişah, Mısır Fâtihi Yavuz Sultan Selim'dir.

Mısır'ın fethi üzerine «Hilâfet» makâmı, son Mısır Abbasî Halifesi «Üçüncü el-Mütevekkil al-Allah Muhammed» tarafından İstanbul'da Yavuz Sultan Selim Hân'a 15 Şubat (23 Muharrem - Pazar) 1517'de devredilmiştir.

Bir rivâyete nazaran : Yavuz'un Kahire'den İstanbul'a sevkettiği «Câmiü'l-Ezher» Arab ülemasiyle İstanbul'daki Türk ülemâsı bir meclis akdetmiş, bu mecliste İslâm hilâfetinin Sultan Selim'e devredilmesi lehindeki Dinî esaslar tesbit edildikten sonra, Halife «El-Mütevekkil» Ayasofya Camiinde minbere çıkıp hilâfeti Sultan Selim'e devrettiğini ilân ederek arkasındaki hil'ati çıkarıp kendi eliyle Osmanlı Pâdişahına giydirmiş...

Diğer bir rivâyete göre ise : Eyüb Camiinde Halife, Pâdişaha hilâfet kılıcını kuşatmıştır.

Muhakkak olan nokta, Yavuz'un Mısır fethi üzerine «Hilâfet» makâmını deruhte etmiş olarak ilk Osmanlı Halifesi oluşudur.

KADİR GECESİ

Abdullah PARLAYAN

(1) Muhakkak biz O (Kur'ân'ı) **kadir gecesinde indirdik. (2) Kadir gecesinin ne olduğunu sana ne bildirdi. (3) Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır. (4) O** (gecede) **melekler ve Ruh** (Cebrâil) **Rablerinin emri ile grup grup inerler. (5) (O** gece) **tan yeri ağarıncıya kadar selâmettir.**
Kadir sûresi, 1-5

Leyle-i kadr, Ramazan ayının 27. gecesi için kullanılan bir tâbir olup, leyl, malûm olduğu üzere gece manâsına, kadr de (قدر - يقدر) filinin masdarı olup, güç yetirmek, hükm, kaza, şeref, azamet ve tazyik manâlarına gelen bir kelimedir. Terkip halinde ise kadri yüksek, şerefi büyük gece anlamındadır.

Bu gecenin şerefli bir gece olması Kur'an-ı Kerîm'in levh-ı mahfûzdan beyt-i izzeye (yeryüzüne) bu gecede inzal buyurulmasındandır. — Beyt-i izzeden de Peygamber efendimize Cibrîl-i emîn vasıtasıyle zaman zaman inzâl buyrulmuştur (1). —

Kadir gecesinin Ramazan-ı Şerîf gecelerinden bir gece olduğunu Kur'an-ı Kerîm işaret buyurmaktadır : (شهر رمضان الذى انزل فيه القران) «O Ramazan ayı ki onda Kur'an indirildi.» (2)

Kadr gecesinin pek mübarek bir gece olduğunu yine Kur'andan öğrenmekteyiz : (...انا انزلنا فى ليلة مباركة)

«Biz O (Kur'an'ı) mübarek bir gecede indirdik.» (3)

O gece hüküm gecesidir (4). Zira takdîr-i ilâhîde hükmolunan işler o gecede infâz ve ifrâk edilir (yerine getirilir).

Leyle-i kadr tazyik gecesidir (5), çünkü o gecede melekler yeryüzüne hücum ve tazyik ederler de arz onlara dar gelir.

O gece, mağfiret deryâsının çağlayıp taştığı bir gecedir.

Nihayet bu gece; sabahında, fütûhât-ı islâmın başlangıcı olan Bedr'in (Bedir savaşının) kazanıldığı bir gecedir.

Bu gecenin çok hayırlı ve ulvî bir gece olduğunu şair şu şiiriyle ne güzel göstermiş :

«Her gece Kadir olda Kadrin kadri olmazdı şeha
Her hacer cevher olaydı cevher etmezdi behâ.»

Kadir gecesi bin aydan daha hayırlıdır (خير من الف شهر) (6).

Bu gece niçin bin gün değil de içersinde kadir gecesi bulunmayan bin aydan daha hayırlıdır? Bu hususta rivayetler çoktur, en uygunu şudur. «Peygamberimize ümmetlerin ömürleri gösterilmişti. Rasûlullah (S.A.V.) kendi ümmetinin ömrünün az oluşundan dolayı amel ve ibadet yönünden diğer ümmetlere yetişemiyeceklerinden endişe etmişti ki Allah (c.c.) bu ümmete böyle bir gün ihsân ediverdi.»

Kadir gecesinin çok ulvî ve Ramazan ayının gecelerinden bir gece olduğunu öğrendik. Acaba bu gece Ramazan ayının neresindedir? Bu hususta birçok Hadis-i şerifler vârid olmuştur. Bunlardan ikisini zikredelim :

«Kadir gecesini Ramazanın son yedisinde arayınız.» (7)

«Kadir gecesini Ramazanın son on gününün tekinde arayınız.» (8)

Bu ve benzeri hadîsler incelendiğinde görülür ki kadir gecesinin zamanı kat'i surette tayin edilmemiştir.

Bu hususta Hadis-i şeriflerden bir kısmı Kadir gecesinin Ramazanın tek günlerinde, bir kısmı çift günlerinde bazısı son on gününde aranmasını emir buyurmaktadırlar.

Bütün bu ihtilâfları **«İbn-i Malik»** şöylece açıklamıştır :

«Kadr gecesi muayyen bir gece olmayıp bir sene tek günlerde, diğer sene de çift günlerde seyr ve intikal eder. Bu hususta hadis-i şerifler vakit itibariyledir.»

Ulemadan bazısı da arzın bir tarafı gündüz iken diğer tarafı gece olacağından leyle-i kadrin gündüz olduğunu ileri sürmektedirler.

Müfessir Âlûsî de Bedir harbinin yapıldığı günü (17 Ramazan 624) nazar-ı itibara alarak leyle-i kadrin Ramazanın 17'si olduğuna kail olmuştur.

Bu ve bu nev'i (cumanın icabet saatı gibi) vakitlerin tam olarak belli olmaması mü'minleri bu nev'i gün ve gecelerde ibadât ve tâata teşvik içindir hal böyle olunca müslümanlar bu nev'i günlerin kadr-ü kıymetini bilmeli, ibadet, tâat ve zikirde âdetâ yarış etmelidirler.

Bu çeşit gecelerde müslümanlar tertîl (tecvîd) üzere Kur'an okumalı, zikir ve tefekkürle günlerini ihyâ etmelidirler. Çünkü Peygamberimiz Ramazanda (bilhassa son on gününde) dua eder, tertîl üzere Kur'an okur, rahmet âyetleri geldikçe rahmet talep eder, azap âyetleri gelince de korkar ve titrerlerdi.

Hz. Âişe'nin (R.A.) şöyle dediği rivayet edildi : **«Ey Allah'ın rasûlü; Kadir gecesine rastlarsam ben ne diyeyim?» Buyurdular ki :**

اللهم انك عفو تحب العفو فاعف عنى

= Ey Allah'ım muhakkak sen affedicisin, affı severs in. Beni de affet.) (9)

Süfyan es-Sevrî bu gecede dua Allah'a namazdan daha sevgilidir, buyurmaktadır.

Eskiden müslümanlar bu gece uykuyu terkederler ve geceyi ibadet, dua ve zikir ile geçirirlerdi. Bu gece bütün oyun yerleri kapatılır. Ayasofya, Eyüp Sultan ve Sultan Ahmet gibi camilerde namaz, kıraat-ı Kur'an, tefekkür ve dua cem'olurdu. Ayrıca bu gecede dua mesnûn olduğundan mukabele hatimlerinin duaları da bu geceye tesadüf ettirilirdi.

Müslümanlar bu gece kaza namazı — kaza yoksa — nafile namazları kılmalı ve Allah'a tevbe etmelidirler. (Bu geceye mahsus bir namaz varsa da rivayetler pek sağlam değildir (10). Mühim olan bu geceyi ihya etmektir.

(Devamı 25. sayfada)

(1) Fazla bilgi için Şah Veliyyullah Dehlevi'nin Hüccetullah-il Baliğa, c. 2, s. 533.
(2) Bakara sûresi, 185.
(3) Duhan sûresi, 3.
(4) Hak Dini Kur'an Dili, c. 8, s. 5970.
(5) Tefsir-i İbn-i Kesîr, c. 4, s. 530, 535.
(6) Bin ay = 83 sene 4 ay.
(7) Müslim, Ebû Davûd, İmam Malik İbn-i Ömer'den.
(8) İmam Ahmed Tirmizi, Beyhâki, Hz. Aişe'den.
(9) Tirmizi, İbn-i Mace, Ahmed bin Hanbel.
(10) Büyük İslâm İlmihâli, s. 206.

Nijerya Federal Cumhuriyeti (Nigeria)

Veli ERTAN

Nijerya, Afrika kıt'asının Gine körfezine bakan kısmında, Dehomey, Nijer, Çad ve Kamerun devletleri arasında geniş toprakları kapsayan 962.671 kilometre kare saha üzerinde müslüman devletlerden biridir. Nüfusu 55 milyon olup bunun % 70 nisbetinde 40 milyonu müslümandır.

YÜZEY ŞEKİLLERİ:

Batıdan gelen Nijer, doğudan Kamerun yönünden gelen Benue nehri memleketi baştan başa katetmiştir. Böylece bu iki nehir memleketi üç bölüme ayırmıştır. Memleketin kuzey kısmı tamamen dağlıktır, kuru ve çıplaktır. Güney tarafları ise fazla yağış alır. Umumiyetle bu memleket, alçak bir Batı Afrika ülkelerinden sayılmaktadır. Alçak kıyı kısımları savanlarla kaplıdır.

Nijerya Federasyonunun arazisi kuzeye doğru daha açık ve yeşillik bir çayır halindedir.

İklim, tropikal ve sub-tropikal özellikleri taşır.

Kuzey subtropikal kısmında yıllık yağış miktarı elli santimetreyi bulur.

Nüfusun yarıdan fazlası kuzey bölgede toplanmıştır.

BEŞERİ HALİ:

Diğer ülkelerde olduğu gibi Nijerya Federasyonu toprakları üzerinde 250'ye yakın kabile yaşamakta olup memleket federal bir cumhuriyettir. Başkenti Gine körfezi sahilinde Lâgos'dur. Nüfusu 170.000'dir. Bu sebeble bütün Batı Afrika kıyılarının en mühim liman ve ticaret merkezidir. Sahilden İç Nijerya'ya giden demir yolunun başlangıcındadır. Gine körfezi kıyısındaki bir lagünü ağzında kurulmuş ve Portekizliler tarafından Lagos adı verilmiştir. Bu şehir uzun müddet Portekizlilerin esir ticaret merkezi olmuştur. 1862'de İngilizlerin eline geçmiş ve az zaman içinde inkişaf göstermiştir. Palmiye tohumu ve yağı ihracatıyla tanınmıştır.

Resmî dili İngilizcedir. Bununla beraber kuzey yönünde (Havsa), (Filani), (Yoruba) ve batı kısmında (Daibo) gibi çeşitli lehçede olmak üzere yerli diller de konuşulmaktadır.

Diğer meşhur şehirleri Kano, İbadan, Ogba ve Bida'dır.

Bu memlekette 250'ye yakın çeşitli dil konuşulmaktadır. Bu ülkede hıristiyanlık dinini yayan misyonerler vardır.

İKTİSADİ DURUMU:

Ekvator bölgesine yakın olan bu memleket umumiyetle ormanlarla kaplıdır. Meyve ve yağ veren palmiyesi de mühim bir yekûn teşkil eder. Kauçuk da memleketin ekonomisi yönünden bel kemiği mesabesindedir. Yılda ortalama 60.000 ton kauçuk istihsal olunmaktadır.

Birinci Cihan Savaşı'ndan önce yaşayış tarzı gayet basit olan bu ülke halkı, İkinci Cihan Savaşı'ndan sonra daha müreffeh yaşayabilmesi için ziraat sahasında yeni usüllere baş vurmayı esas ittihaz etmiş, toprağın sun'i gübrelerle beslenmesi sayesinde gelirini arttırmıştır.

En çok yetiştirdiği ürün fasulye, mısır ve pirinçtir.

Memleket sanayi sahasında ancak yeni hamlelere başlamıştır.

Son yıllarda Lâgos ve Kaduna şehirlerinde tekstil fabrikaları kurulmuştur.

Nijerya, kömür madeni bakımından oldukça zengindir. Petrol araştırmalarına da devam olunmaktadır.

Bu memlekette ilk demiryolu 1896 tarihinde İngiliz kumpanyaları tarafından yapılmıştır. Bugünkü halde 4.000 kilometre uzunluğunda demiryolu vardır. Hava yolları da inkişaf halindedir. İç ve dışta hava şirketleri kurulmuştur.

Deniz zaferlerine önem verilmiştir. Nijerya Milli Deniz Yolları şirketi te'sis olunmuştur.

Lagos ve Hercout bu memleketin önemli gelişmiş limanlarıdır.

(Devamı 23. sayfada)

Tebrik

Okuyucularımızın ve bütün Müslümanların Mübârek Ramazan-ı Şerifleriyle, Kadir Gecelerini tebrik eder, bu günlerin Âlem-i İslâm için madde ve ruh plânında kurtuluş vesilesi olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ederiz.

İslâmın İlk Emri Oku

Mukayeseli Dinler Tarihi

KUR'AN-I KERÎM'E GÖRE HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)

Osman CİLÂCI

Daha evvelki yazılarımızda «Kur'an-ı Kerim'e Göre Hz. Musa ve Hz. İsa»'yı ana hatlarıyla anlatmaya çalışmıştık. Hz. Musa (a.s.) dan sonra, Hz. İsa (a.s.)'yı, ondan sonra da Hz MUHAMMED (S.A.V.)'i yazmamız, nüzul sırasına göre üç semavî dini nazar-ı itibara almamızdan ileri gelmiştir. Böylece üç semavî dinin peygamberlerini değişmez kaynak Kur'an-ı Kerim'e göre özet olarak — bir bakıma da Mukayeseli Dinler Tarihi açısından — incelemiş oluyoruz.

Şunu hemen ifade edelim ki Hz. Muhammed (s.a.v.) hakkında garpta cildlerle eser yazılmıştır. Bunlardan bir kısmı tarafsız, bir kısmı da tamamen kasit mahsûlü eserlerdir. Rasûlullah (s.a.v.)'ı medh için yazılan eserler (1) ise o büyük peygamberi tam manasıyla tavsiften acizdirler.

Hükmü kıyamete kadar bâki olan Kur'an-ı Kerim'e «çöl kanunu», Hz. Muhammed (s.a.v.)'e de «çöl bedevisi» diyecek kadar akıl ve izan yoksunu nasipsizler her asırda, her cemiyette görülmüştür. Fakat bu gibilerin hezeyanları hiçbir zaman hüsn-ü kabul görmemiştir. Şu bir hakikattır ki bugün bütün dünya Hz. Muhammed (s.a.v.)'i ve getirdiği cihanşumül hakikatı daha iyi anlama ve değerlendirme gayreti içindedir.

Hangi asırda olursa olsun Hz. Muhammed (s.a.v.)in ve getirdiği Kur'an-ı Kerim'in hitabı en yüksek fikir sahiplerini bile hayrette bırakmıştır. Ve herkes anlayışı nispetinde bu iki kaynaktan istifade etmiştir ve etmektedir. Bu da gösteriyor ki Kur'an-ı Kerim ve Hz. Muhammed (s.a.v.) muayyen bir asrın, muayyen bir cemiyetin malı değildir. Rasûlullah'ın hayatını derinden derine tetkik edenler O'nunla aynı asırda yaşıyamama talihsizliğine ömürleri boyunca yanmışlardır. Alman Birliğini ve İmparatorluğunu meydana getiren Prens OTTA BISMARCK (1815-1895) bu tahassürünü şu sözlerle ifade ediyor: «Muhtelif devirlerde beşeriyeti idare etmek için Allah tarafından gönderildiği iddia olunan bütün münzel ve semavi kitapları tam ve etrafıyla tetkik ettimse de, hiçbirisinde bir hikmet ve isabet göremedim. Bu kanunlar değil bir cemiyeti, bir ev halkının saadetini bile temin edecek mahiyetten pek uzaktır. Lâkin müslümanların Kur'an-ı bu kayıttan azâdedir. Ben Kur'an'ı her cihetten tetkik ettim. Her kelimesinde büyük hikmetler gördüm. Müslümanların düşmanları bu kitabın, Muhammed'in kendi eseri olduğunu iddia ediyorlarsa da en mükemmel ve hatta en mütekâmil bir dimağda böyle harikanın zuhûrunu iddia etmek hakikatlara göz kapayarak kin ve gareze alet olmak manasını ifade eder ki bu da ilim ve hikmetle kabil-i telif değildir.

Ben şunu iddia ediyorum ki Muhammed (s.a.v.) seçkin bir kıymettir. Yaratanın böyle ikinci bir vücûdu imkân sahasına getirmesi ihtimalden uzaktır.

Sana muasır bir vucûd olamadığımdan dolayı müteessirim. Ey Muhammed! Muallimi ve naşiri olduğun bu kitap senin değildir. O, ilâhîdir. Bunun ilâhî olduğunu inkâr etmek, müsbet ilimler butlanını ileri sürmek kadar gülünçtür. Bunun için beşeriyet senin gibi mümtaz bir kudreti bir defa görmüş, bundan sonra görmiyecektir. Ben heybetli huzurunda kemal-i hürmetle eğilirim.» (2)

Esas itibarıyla yalnız son parağrafını nakletmemiz gereken bu tahassürün tamamını almamızın sebebi Kur'an-ı Kerim hakkındaki düşüncelerinde yanılanlara gereken cevabı vermiş olduğundandır. Gerçi dalâlette olanlar için hidayet ancak Hak'tandır (3).

---

(1) Bir şair şöyle diyor:

« ما ان مدحت محمداً بمقالتی
ولكن مدحت مقالتی بمحمد »

**«Ben makalemde Muhammed'i öğmedim,
Bilâkis Muhammed ile makalemi öğdüm.»**

(2) Charyle, Peygamber Kahraman Muhammed, Ank. 1858, s. 8.

(3) Bu hakikatı ifâde eden âyetlerden bazıları için bkz.: Yunus : 108; ez-Zümer : 23, 41; el-İsra : 15, 97; Sa'd : 26; er-Rûm : 29; en-Nisa : 88, 143; el-Araf : 178, 186; Ra'd : 33; el-Kehf : 17; eş-Şûra : 44, 46.

ARANAN GENÇ KIZ

Yeşeriyor durmadan genç, taze nesiller
bin bir renkle süslensin dolsun taşsın caddeler
Allah'ım emrinden başka ona her şey gelsin vız
böyle olmalıdır aranan genç kız.

⁂

Her zerresi nebzesi İslâm ile nurlansın
ona bakarken sosyete biraz olsun arlansın
İslâmca giyinsin tam tesettür olsun kız
böyle olmalıdır aranan genç kız.

⁂

Bakışı hayalıdır gülse dahi kızarır
gözlerinin içinden haya ile nur yansır
düşüncesi, gayesi İslâmda almaktır hız
böyle olmalıdır aranan genç kız.

⁂

Hayallerimiz durmadan oluyor hakikat
İslâma bürünenler hak yolunda muhakkak
bugün çok şükür bir değil görüyoruz binlerce
müslüman kız
böyle olmalıdır aranan genç kız...

Cemile UĞURLUCAN

Köşeden...

Hazırlayan :

Ahmed

AĞIRBAŞLI

★ **Hz. Muhammed (S.A.V.) zamanında, putperest müşriklerden Ahnes b. Şerik birgün kendilerinin akıl ebesi olan Kurt Kâfir Ebû Cehil'e gelerek İslâm dini ve Hz. Muhammed hakkındaki görüşlerini sordu. Ebû Cehil de : Ben dedi, İslâm dininin hakiki bir din olduğunu, Hz. Muhammed'in bu dinin tebliğcisi bulunduğunu sözlerinin de gerçek olduğunu biliyorum. Fakat bizim kabile Haşimi'lerle şeref iddiasındadır. Her hususta onlarla başabaş giderken karşımıza bir peygamber çıkardılar. Bizim buna ulaşmamıza imkân yok. Bu sebeple onların peygamberi Muhammed'e asla inanmayız» demiştir.**

Bugün Avrupa'nın akıl ebeleri durumunda olan bilginler de Ebû Cehil'in cehâletiyle kendilerini göstermekteler. Meselâ Von Kremer... Hz. Ömer zamanında Irak'ın geliri 120 milyon dirhem, Ziyad zamanında 100 milyon dirhem, Haccac zamanında 18 milyon dirhem... Saltanat süresi bunlarınkinden daha az olan Ömer bin Abdülaziz (2. Ömer) zamanında ise 120 milyon dirhemdir. Von Kremer bu rakamları Irak için aynen iktibas ve tasdik ettikten sonra : «Bununla beraber, hiç şüphe yok ki bu mutaassıp Halife 2. Ömer, saçma emirleriyle maliyeyi içinden yıktı.»

★ **Eski devirdeki talebenin hocasına olan saygı ve sevgisi, bugünkü insanın en çok kıymet verdiği kimseye karşı olan sevgi ve saygısının bin kat üzerindeydi.**

Hindistan ve Horasan'da tatbik edilen öğretim sisteminin sahibi meşhur allâme profesör Nizameddin el-Lekühnevi — öl.: H. 1161 — nin ölüm haberi meşhurdur. Seyyid Nizameddin'in ölüm haberi talebesi olan El-Azimâbâdi'ye ulaşınca kederinin şiddetinden kendisi de vefat etmiştir. Bir başka talebesi olan Seyyid Zarif-el-Azimabadi'ye bu haber varınca fazla ağladığından dolayı gözlerini kaybetmiş fakat daha sonra bu haberin doğru olmadığı öğrenilmiştir.

★ **Jacque Austroy adlı bir Fransız iktisatçısı Paris'te 1961 senesinde yayınladığı «L'İslâm Face au Developpement Economique» (İktisâdi Gelişme Karşısında İslâm) adlı kitabında, beşeriyeti kurtarabilecek vasıfta olan yegâne nizâmın «İslâm» olduğunu ifâde ederek şöyle demektedir :**

«Herhalde lüzumlu olan iktisâdi gelişme mevzûunda bizi iknâya çalışan dar görüşlü KAPİTALİST ve KOMÜNİST düzenin bugün için kurtarıcı bir yolu yoktur.» Ve yazar aynı kitabında, üçüncü bir sistemin aranmasının zarûri olduğunda ve bu sistemin de, iki doktrinin iyiliklerini bir araya getiren, ne yalnız ferdi, ne de sadece cemiyetçi olan İSLÂM nizâmı olduğunda ısrar etmektedir.

★ **Bugün Anadolu'da sulama işleri ve sel sularını düzene sokma meseleleri daha hallolunamazken 16. asırda bu işlerin geniş projeleri hazırlanmış, tatbik sahasına konulmuştu. Veziriâzam Sokullu Mehmed Paşa zamanında 1569 yılında Haydar Paşa'nın teşviki ile Don ve Volga nehirlerinin birleştirilmesini Sokullu, Padişah II. Selim'e kabul ettirmişti. Bütün hazırlıklar yapılmış, faaliyet başlamışken 15.000 kişilik Rus ordusu bu bölgeye hücum ederek Osmanlıları geri çekilmeye mecbur etmişlerdi. Böylelikle (Don Kanalı) plânı tatbik edilemedi. Bu tarihten sonra Sokullu Mehmed Paşa'ya Anadolu imarı hakkında bir rapor veren Haydar Paşa : İzmit ve Sapanca göllerinin birleştirilmesi, İzmit-Bilecik yollarının ıslâhı, Eskişehir yolu üzerinde Ankara ve Konya'nın bağlanması, Konya ovasının sulanması, Burdur ve Eğridir göllerinin Akdeniz'e akıtılması, Afyon Karahisar ile Bolvadin ve Akşehir bölgesindeki bataklığın kurutulması. Sivas bölgesindeki icab eden köprüler ile Malatya ile Elâzığ arasındaki Fırat köprülerinin yapılması, Adana ile Mersin ovalarının ıslâh edilmesi... için tekliflerde bulunmuştu.**

Fakat bu büyük proje, devletin birçok harplere girmesinden sonra gerçekleşememiş olup, Konya ovasının sulama projesi ancak Abdülaziz zamanında ele alınmıştır.

...Bucaktan

DÖRT MEZHEBE GÖRE NAMAZ

— XIV —

Lütfi ŞENEL
Yüksek İslâm Enstitüsü
Mezhepler Tarihi Öğretmeni

NAMAZIN FARZLARINDAN İHRAM TEKBİRİ

İhram tekbirine taallûk eden konulardan birincisi, hükmü ve tarifi; İkincisi, farziyetinin delili; Üçüncüsü, sıfatı; Dördüncüsü, şartlarıdır. İhram tekbirinin hükmü; üç imamın ittifakıyla, namazın farzlarından bir farzdır. Hanefiler farz değil şarttır diyorlar. Ama her hâl-ü kârda tekbirsiz namazın sahîh olmıyacağında hepsinin ittifakı vardır. Çünkü şart da farz gibi lâzımdır.

Hanefiler Görüşlerini Şöyle İfade Ederler : İhram tekbiri namazın sahih olması üzerine rükün değildir. O namazın şartlarından bir şarttır. Tekbir, namaz için şart olan taharet ve setr-i avret gibi, namazın şartıdır. Şayet şart olmasa idi, namaz için onun bulunması lâzımgelmezdi. Siz abdetsiz ve avret mahalli açık bir kimsenin namaza niyetinin sahîh olduğunu gördünüz mü? Buna şöyle cevap verilir : O bir şarttır. Zira İhrâm Tekbiri, kıyama bağlıdır. Kıyamda namazın rükünlerinden bir rükündür. Bu sebeple niyet de şart olur. Bütün bunlar fakih olan kimselerin dini felsefeleridir. Onun için daha fazla teferruata girmek lüzumsuzdur.

İhram tekbirinin **tarifi** ise : «Namazın haramlarına giriş»tir. Şayet namazda namaza aykırı bir iş yaparsa onun üzerine haram vardır. Deniyor ki : Bir insan bir ihram giydiğinde, yırtarak giydiği ihramla, haram olan şeylerden ihrama dahil olmuş olur. Bir adam, namaza bu tekbirle dahil olduğunda, onun, namazın ameli haricinde bir şey yapması halinde üzerine haram olur. Buna da «İhram Tekbiri» adı verilir. Keza ona «Tahrim Tekbiri» de denir. İhram Tekbiri alınması üzerinde imamlar ittifak ettiler. Namaz kılan bir kimsenin namazını açmak için (الله اكبر = «Allah-u Ekber») demesi, tarifi yakında geleceği şekilde şartlardandır. Hanefiler buna muhalefet ettiler : İhram Tekbirinin bu lâfızla olması şart olmaz. Bu mezhebin bu konudaki görüşü tekbirin sıfatı konusunda gelecektir.

İHRAM TEKBİRİNİN FARZİYETİNİN DELİLİ :

Bütün müslümanların namazı Allah'ın ismiyle açmaları, şüphesiz lüzumlu bir emirdir. Bu olmaksızın namaz sahih olmaz. Bu şemayı teyid eden bir çok sahih hadisler varid olmuştur. Ebu Davud, Tirmizî ve İbn-i Mâce'nin rivayet ettikleri bir hadiste Peygamber (S.A.S.) Efendimiz şöyle buyuruyor :

مفتاح الصلاة الطهور وتحريمها التكبير، وتحليلها التسليم

«Namazın anahtarı temizlik, haramlardan kurtarıp namaza dahil eden tekbir, bitişi de selâmdır.» Bu hadîs, bu konudaki hadislerin en sahîh ve en güzelidir. Bazıları İhram Tekbirinin farziyetine Cenab-ı Hak'kın şu kavlini delil gösterirler : (وربك فكبر) «Rab'bınızı Ululayınız.» İstidlâl edilen tarafı (فكبر) «Ululayınız» lâfzıdır. Bu emir ve bütün emirler vücup içindir. Tekbir alma konusunda bütün müslümanlar icma etmiştir. Bu deliller sebebiyle İhram Tekbiri almak farzdır.

İHRAM TEKBİRİNİN SIFATI :

Biliyoruz ki, İhram Tekbirinin iki lâfızdan mürekkep olduğunda üç imam ittifak ettiler. O iki lâfızda (الله اكبر) «Allah-u Ekber» dir. Hususiyle, eğer namaza bu cümleden gayri bir şeyle başlanırsa veya açılırsa o namaz sahîh olmaz. Hanefiler buna muhalefet ettiler.

Hanefilerin Görüşü Şudur : Namazın (الله اكبر) «Allah-u Ekber» lâfzıyla açılması şart değildir. Ama bu lâfızla açılması vaciptir. Onun terki halinde, namazın zatının butlanına terettüp eden bir şey yoktur. Belki vacibin terki dolayısiyle üzerine günah terettüp eder. Biliniyor ki Hanefilere göre vacip farzdan daha azdır veya daha zayıftır. Terkedenin üzerine bir günah isabet eder, ateşle azap vacip olmaz. Ve gene, Kıyamet gününde Peygamberimiz (S.A.S.) in şefaatinden mahrum olması vacip olur. Mü'minler için bir azarlamanın olması kâfidir. Bundan dolayı namazın bu sıfatla açılmasının bilinmesi Hanefilerce de matlûp bir sıfattır. Ancak Hanefiler şunu da ilâve ediyorlar : Onun terkiyle namaz batıl olmaz. Fakat terki halinde namazın iadesi vacip olur. Şayet onu iade etmezse farz ondan düşer. Bundan dolayı büyük bir günah kazanmış olur.

Ama bu şekil Hanefilere göre namazın sıhhatı üzerine tevakkuf eder. Bu siga, dua ve buna benzer şeylere şâmil olmaksızın, tek olan, yücelerin yücesi Allah'ın tâzimine delâlet eder. Buna delâlet eden bütün sigalarla namazın açılması sahîh olur. Meselâ şöyle : (سبحان الله) «Subhan-Allah» veya (الحمد لله) «Elhamdu'Lillah» veya (لا اله الا الله) «Le İlâhe İll-Allah» veya (الله رحيم) «Allah-Rahim» veya (الله كريم) «Allah-Kerim» ve buna benzer sigalar ki Cenab-ı Hâk'ka mahsus şeyleri söylemek gibi. Eğer şöyle denirse : (استغفر الله) «Estağfirullah» veya (اعوذ بالله) «Euzu bi-llah» veya (لا حول ولا قوة الا بالله) «La Havle ve la kuvvete İlla Bi-llah», bunlarla namazı sahih olmaz. Çünkü bu kelimeler, diğer şeyler üzerine de ta'zim-i halis olarak, söylemekle müsavidir. O, mağfiret isteği ve kötülükten sığınma,

(Devamı 26. sayfada)

HABERLER ve KRİTİĞİ

KASTRO'NUN KÜBA'SI

Son asırlarda insanoğlunun kendi aklına fazlaca mağrurlandığı bir gerçek... Tek bir aklın kurbanı olan insan cemiyetleri bugün sürüm sürüm sürünüyorlar... Daha sürünecekleri de geride... Tâ ki HAK NİZAM'ın potasında şahsiyetlerini buluncaya kadar!..

1959'da kızıl bir ihtilâlle kendisini diktâtör ilân eden SAKALLI GÂVUR Castro'nun ülkesi — **KÜBA** — perişan... İhtilâlin üzerinden 11 sene geçtiği halde hiç bir sahada ilerleme olmadığı gibi, memleket için için çöküşte... Castro on milyon ton şeker istihsâli umarken, şeker üretimi 9 000 000 tona bile ulaşamadı!.. Rusya, Küba'yı kene gibi emiyor... Makina sanayii sıfır... **Rus Dayı,** kaportası çok sağlam, motoru çıtkırıldım cinsinden kamyon ve traktörleri Küba'ya satıyor... Bu araçlar 1 sene bile dayanmıyor... Rusya'ya Küba'nın borcu **iki milyar dolar!..** Zulüm, tedhiş, terör her tarafta hâkim... 8,5 milyon insan, insan kılığından çıkmış vaziyette... **Ayda şahıs başına** 800 gr. et, 15 yumurta, 1,5 kg. fasulye, 3 kg. şeker, 170 gr. kahve... Ye ye doy, artanını da fakir-fukaraya ver!... Ayrıca, her aile için Castro diktatoryası ayda 1 kalıp sabun, 1 top taharet (!) kâğıdı, 1 tüp diş macunu lûtfen veriyor!.. 11 senede 650 bin kişi, bu zulme dayanamayıp Amerika, Meksika ve İspanya'ya kaçtı...

Ey insanlık! Daha neler çekeceksin bu gidişle!..

FİLİSTİN KURTULUŞ TEŞKİLÂTI

Bugün, Filistin'i Yahûdiye mezar etmek için vatan kavgası yapan tek kuvvet, **Yâsir Arafat'ın** lideri bulunduğu **Filistin Kurtuluş Teşkilâtı**'dır. Bu teşkilâtın çeteleri gerçekten yaman adamlar... Yahûdiyi tir tir titretiyorlar...

Heyhât ki gayeleri İslâm değil, hak değil... Sırf, kupkuru bir ırkçılık gayretiyle çalışıyorlar... Üstelik ihtilâlci sosyalisttirler de... **Yâni komünist**... Teşkilâtın lideri Yâsir Arafat her gittiği yerde, verdiği konferanslarda, yaptığı basın toplantılarında **Rusya'ya muhabbetini** izhar etmekten geri durmuyor!..

Teşkilâtın ikinci mühim şahsiyeti **Dr. George (Jorj) Habbaş** ise, Arafat'ı gerilerde bırakacak kadar kopkoyu bir Marksist... Hem de **MAO'**cu bir komünist!..

Eylül ayında, Filistin Kurtuluş Teşkilâtı ile Kral Hüseyin'in ordusu arasında kanlı iç çatışmalar oldu... **20 binden** fazla insanın öldüğü söyleniyor... Amman baştan başa yandı... Filistin mültecilerinin kampları havaya uçtu... Cesetler koktu; halk açlıktan kedileri kurban ederek yedi... Ve daha neler neler oldu!..

Habeşistan'da Eritreli mücâhitler hürriyet mücadelesi yapıyorlar; yardımı Kızıl Çin'den alıyorlar... **Filistin gerillâları,** Yahûdiyi imha etmek için harbediyorlar; Yardımı Rusya ve Çin'den alıyorlar... Ne kadar acı!.. Yarın bu mücâhitler, haklı hürriyet hareketlerinde neticeye ulaşırlarsa, mutlaka ülkelerinde Komünist bir idare kuracaklardır... Onları yardımsız bırakan **İslâm Âleminin** büyük suçları var; hem de çok büyük!.. Bugün, gönlünde **TEVHİD** inancıyla küffara kurşun sıkan eller, yarın komünist anayasalara imza atacak!.. Onları yalnız bırakan bizler çok suçluyuz... O mücahitlerin bizdeki hakları KUL HAKKI cinsinden;; acep Allah (c.c.) bizi affedecek mi?... Bilmeyiz amma, EVET de diyemeyeceğiz... Belki hayır, hayır!.. **Çünkü biz bir neslin derdine bigâne kalıyoruz!..**

Filistin Kurtuluş Teşkilâtı (PLO) na mensup iki çete.

ASRÎ (MODERN) FİRAVUN ÖLDÜ

Asrımız modern... Her şeyin modern modeli de çok kötü oluyor... **Mısır'da bir FİRAVUN vardı, modern**... Firavunluğu MODERN olmakla, çok feci ve korkunç idi... Dinsizlikte, cellâtlıkta, yakışıklılıkta (!), ahmaklık ve çatlak kafalılıkta kendisine diyecek yoktu!.. Bugün O öldü... Arkasından ağladılar... Hele bizdeki yoldaşların gözleri kan çanağına (!) döndü... Vah vah vah...

Biz, bu gebermiş herifin arkasından lânet okuyoruz!.. **Allah'ın (c.c.), O'nun Yüce Rasûlünün, melâikesinin ve Seyit Kutb'un lâneti O'na olsun**...

Mısır diktatörü **Cemal Abdünnâsır,** târihin kaydetitği sayılı küffar ehlindendir. O'nun en büyük zulmü, Mısır'da İhvan-ı Müslimin **(Müslüman Kardeşler)**e olmuştur.

İhvan-ı Müslimini **1927'de Şehit Hasan el-Bennâ** kurdu... Kısa zamanda gelişti, bütün memleketi bucak bucak sardı. Filistin harblerinde Yahûdi milletine karşı duranlar onlar oldu... **Kıral Faruk'un askerleri** izbelerde sabahlarken, İ. Müslîmin cephelerde cihad ediyordu...

1948'in 12 Şubatında İmam H. el-Bennâ'yı vurdular... Cemiyet O'nun ölümüyle eski gücünü kaybetmedi...

1954'te Cemal Abdünnâsır korkunç bir cellâtlığa girişti... Onbine yakın İhvan mensubunu zindanlara tıktırdı... Teşkilâtın ve İslâm Âleminin Direği mesabesindeki **(6) büyük insanı** idam ettirdi. Bunlar: **Abdül-Kadir Ûdeh, Mahmud Abdüllatif, Yusuf Talât, İbrahim Tayyib, Şeyh Muhammed Fergal, Hendâvî Düeyri'dir**...

1966 senesinin 29 Ağustos'unda, 10 senedir zindanlarda hapsedilen İslâmın cins mütefekkiri ve büyük mücâhid el-İmam **Seyyid Kutbu** da idam ettirdi. Modern Firavun Nasır!.. O sene hapislerde yatan müslümanların sayısı 30 binin üzerindeydi...

Ve daha neler neler yapmadı bu NASIR denen aklı ve kalbi nasırlı kâfir!... Eyüp Han'a defalarca baş vurarak, Pakistan milletinin ve İslâm Âleminin yıldızı **Ebü'l-A'lâ el-MEVDÛDÎ**'yi tevkif ettirdi... Bir avuç Yahûdiye koskoca Arap âlemini rezil etti... 5 Haziran 1967 yenilgisinden sonra radyoda kadınlar gibi ağladı...

İki insan... Biri şehid, diğeri YEZİT!... İkisi de gülüyor... Biri uhrâsına; öteki, dünyasına... Şimdi ikisi de UHRÂda... Dünya ve dünyalık öldü... Uhrâ ve onun için olan her şey ölümsüz...

İŞTE S. KUTUP →

←İŞTE FİR'AVN NÂSIR!..

Merhum şehid Kutub'un mücâhide hemşiresi Hamide Kutup ve yine bir başka İslâm mücâhidesi Zeyneb el-Ğazzâli Nâsır'ın polisleri arasında... (1965)...

...Ve evet böyle bir alçağı kahraman yaptılar, şehit ilân ettiler bugün... Habis rûhuna Kur'an okutuyorlar... **Heyhat ki okunan mubârek Kur'an âyetleri O'na rahmet değil zahmettir**...

Şimdi O (La'netullâhi aleyh), müdhiş hakikatı anladı; amma iş işten, düş düşten geçti gayri... Eh... ne yapalım **zalimler için CEHENNEM vardı... Her nefis dahi ölümü tadacaktı**...

YUNANİSTAN GENE NE YAPAR?

İstiklâl harbinde bir Türk askeri, bir Yunan askerini altına almış, gebertmek üzeredir... Kâfir, müslüman Mehmetçiğin yüzüne alçakça tükürür ve şöyle haykırır:

— Vur, öldür!.. Fakat şunu, siz Türkler hiç unutmayınız ki, bizim karılarımız kocasız da kalsalar; bize söz verdiler **köpeklerle çiftleşip** nesil türeteceklerine!.. O nesil sizin için dünya durdukça bir belâdır!..

...Ve evet muhterem okuyucular. **Bugünkü köpek Yunan nesli,** Batı Trakya Türklerine etmedik zulmü bırakmıyor. Lânet olsun o nankörlere... Asırlarca kapımızda ekmeğimizi zıkkımlandılar; bugün Müslüman-Türklere zulmediyorlar.

NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ

(Baştarafı 18. sayfada)

MİLLİ EĞİTİM:

İngilizler bu memleketi idareleri altında bulundurmakla beraber eğitim sistemine gerekli düzen ve önemi vermiştir.

Eğitim, mahallî idarelerin mes'uliyeti altındadır. 6-12 yaş arasındaki çocukların okuyabilmeleri için kâfi derecede okul mevcuddur. İlkokula devam eden çocukların sayısı üç milyonu bulmuştur. Yüksek öğretim müesseseleri ve üniversiteleri yeter derecededir. 200 kadar hastahane ve hemşire okulu mevcuttur.

Hummalı faaliyetleriyle âtinin parlak bir İslâm devleti olacağı sanılmaktadır.

İSLÂMİYETİN YAYILIŞI VE TARİHİ DURUMU:

Nijerya'da İslâmiyet, hicretin dördüncü ve beşinci yıllarında buraya gelen Araplarla başlamıştır. En çok müslümanlar memleketin kuzey tarafında olup, halen reisleri Hacı Ser Ahmed Bilo'dur.

Müslümanlar gittikçe çoğalmaktadır. Müslüman çocukları Kur'an-ı Kerim'i Karatu adı verilen okullarda öğrenmekte ve yaşlı olanlar da başka okullara devam etmektedir.

Diğer Afrika memleketlerinde olduğu gibi Nijerya'nın da tarihi hakkında malûmatımız kâfi değildir.

XV. asırda Avrupalılar bu memleket hakkında ancak malûmat edinebilmişlerdir.

Araplar buraya İslâmiyeti XIII. yüzyıl içinde yaymağa muvaffak olmuşlar ve içtimaî hayat üzerinde de önemli tesirler icra etmişlerdir.

XV. asır içinde Portekizliler, Nijerya kıyılarında zenci ticaretine girişmişlerdir. Bu suretle yüz kızartıcı sebeplere de tevessül etmişlerdir. Bu durum karşısında İngiltere 1807 tarihinde çıkardığı bir kanunla esir ticaretini ortadan kaldırmış ve insanın insan olarak yaşamasına azamî gayreti göstermiştir.

1912 tarihinde İngilizler Kuzey ve Güney Nijerya'yı birleştirmek için ön-ayak olmuş ve nihayet 1914 yılında verilen kararın tatbikine başlanmıştır. Bu suretle Nijerya tüm olarak artık İngilizlerin sömürgesi olmuş ve onların himayesine girmiştir.

Aradan pek az bir zaman geçmiş ve Birinci Cihan Savaşı başlamıştı. Bu savaşta İngilizler Nijeryalıları Kamerun'da bulunan Almanlara karşı vazifelendirmişlerdi.

1951 tarihinde İngilizler çıkarttıkları teşkilât kanunuyla bugünkü Nijerya'nın bir federal devlet olmasını tasvip ve tensip etmiştir.

Nijerya 1 Ekim 1969 tarihinde istiklâline kavuşmuştur.

HABERLER ve KRİTİĞİ

KASTRO'NUN KÜBA'SI

Son asırlarda insanoğlunun kendi aklına fazlaca mağrurlandığı bir gerçek... Tek bir aklın kurbanı olan insan cemiyetleri bugün sürüm sürüm sürünüyorlar... Daha sürünecekleri de geride... Tâ ki HAK NİZAM'ın potasında şahsiyetlerini bulunca ya kadar!..

1959'da kızıl bir ihtilâlle kendisini diktatör ilân eden SAKALLI GÂVUR Castro'nun ülkesi — **KÜBA** — perişan... İhtilâlin üzerinden 11 sene geçtiği halde hiç bir sahada ilerleme olmadığı gibi, memleket için için çöküşte... Castro on milyon ton şeker istihsâli umarken, şeker üretimi 9 000 000 tona bile ulaşamadı!.. Rusya, Küba'yı kene gibi emiyor... Makina sanayii sıfır... **Rus Dayı,** kaportası çok sağlam, motoru çıtkırıldım cinsinden kamyon ve traktörleri Küba'ya satıyor... Bu araçlar 1 sene bile dayanmıyor... Rusya'ya Küba'nın borcu **iki milyar dolar!..** Zulüm, tedhiş, terör her tarafta hâkim... 8,5 milyon insan, insan kılığından çıkmış vaziyette... **Ayda şahıs başına** 800 gr. et, 15 yumurta, 1,5 kg. fasulye, 3 kg. şeker, 170 gr. kahve... Ye ye doy, artanını da fakir-fukaraya ver!... Ayrıca, her aile için Castro diktatoryası ayda 1 kalıp sabun, 1 top taharet (!) kâğıdı, 1 tüp diş macunu lûtfen veriyor!.. 11 senede 650 bin kişi, bu zulme dayanamayıp Amerika, Meksika ve İspanya'ya kaçtı...

Ey insanlık! Daha neler çekecek-sin bu gidişle!..

FİLİSTİN KURTULUŞ TEŞKİLÂTI

Bugün, Filistin'i Yahûdiye mezar etmek için vatan kavgası yapan tek kuvvet, **Yâsir Arafat'ın** lideri bulunduğu **Filistin Kurtuluş Teşkilâtı'dır.** Bu teşkilâtın çeteleri gerçekten yaman adamlar... Yahûdiyi tir tir titretiyorlar...

Heyhât ki gayeleri İslâm değil, hak değil... Sırf, kupkuru bir ırkçılık gayretiyle çalışıyorlar... Üstelik ihtilâlci sosyalisttirler de... **Yâni komünist...** Teşkilâtın lideri Yâsir Arafat her gittiği yerde, verdiği konferanslarda, yaptığı basın toplantılarında **Rusya'ya muhabbetini** izhar etmekten geri durmuyor!..

Teşkilâtın ikinci mühim şahsiyeti **Dr. George (Jorj) Habbaş** ise, Arafat'ı gerilerde bırakacak kadar kopkoyu bir Marksist... Hem de **MAO'cu** bir komünist!..

Eylül ayında, Filistin Kurtuluş Teşkilâtı ile Kral Hüseyin'in ordusu arasında kanlı iç çatışmalar oldu... **20 binden** fazla insanın öldüğü söyleniyor... Amman baştan başa yandı... Filistin mültecilerinin kampları havaya uçtu... Cesetler koktu; halk açlıktan kedileri kurban ederek yedi... Ve daha neler neler oldu!..

Habeşistan'da Eritreli mücâhitler hürriyet mücadelesi yapıyorlar; yardımı Kızıl Çin'den alıyorlar... **Filistin gerillâları,** Yahûdiyi imha etmek için harbediyorlar; Yardımı Rusya ve Çin'den alıyorlar... Ne kadar acı!.. Yarın bu mücâhitler, haklı hürriyet hareketlerinde neticeye ulaşırlarsa, mutlaka ülkelerinde Komünist bir idare kuracaklardır... Onları yardımsız bırakan **İslâm Âleminin** büyük suçları var; hem de çok büyük!.. Bugün, gönlünde **TEVHİD** inancıyla küffara kurşun sıkan eller, yarın komünist ana-

Filistin Kurtuluş Teşkilâtı (PLO) na mensup iki çete.

yasalara imza atacak!.. Onları yalnız bırakan bizler çok suçluyuz... O mücahitlerin bizdeki hakları KUL HAKKI cinsinden;; acep Allah (c.c.) bizi affedecek mi?... Bilmeyiz amma, EVET de diyemeyeceğiz... Belki hayır, hayır!.. **Çünkü biz bir neslin derdine bigâne kalıyoruz!..**

ASRÎ (MODERN) FİRAVUN ÖLDÜ

Asrımız modern... Her şeyin modern modeli de çok kötü oluyor... **Mısır'da bir FİRAVUN vardı, modern...** Firavunluğu MODERN olmakla, çok feci ve korkunç idi... Dinsizlikte, cellâtlıkta, yakışıklılıkta (!), ahmaklık ve çatlak kafalılıkta kendisine diyecek yoktu!.. Bugün O öldü... Arkasından ağladılar... Hele bizdeki yoldaşların gözleri kan çanağına (!) döndü... Vah vah vah...

Biz, bu gebermiş herifin arkasından lânet okuyoruz!.. **Allah'ın (c.c.), O'nun Yüce Rasûlünün, melâikesinin ve Seyit Kutb'un lâneti O'na olsun...**

Mısır diktatörü **Cemal Abdünnâsır,** târihin kaydetiği sayılı küffar ehlindendir. O'nun en büyük zulmü, Mısır'da İhvan-ı Müslimin **(Müslüman Kardeşler)**e olmuştur.

İhvan-ı Müslimini **1927'de Şehit Hasan el-Bennâ** kurdu... Kısa zamanda gelişti, bütün memleketi bucak bucak sardı. Filistin harblerinde Yahûdi milletine karşı duranlar onlar oldu... **Kıral Faruk'un askerleri** izbelerde sabahlarken, İ. Müslimin cephelerde cihad ediyordu...

1948'in 12 Şubatında İmam H. el-Bennâ'yı vurdular... Cemiyet O'nun ölümüyle eski gücünü kaybetmedi...

1954'te Cemal Abdünnâsır korkunç bir cellâtlığa girişti... Onbine yakın İhvan mensubunu zindanlara tıktırdı... Teşkilâtın ve İslâm Âleminin Direği mesabesindeki **(6) büyük insanı** idam ettirdi. Bunlar: **Abdül-Kadir Ûdeh, Mahmud Abdüllatif, Yusuf Talât, İbrahim Tayyib, Şeyh Muhammed Fergal, Hendâvî Düeyri'dir...**

1966 senesinin 29 Ağustos'unda, 10 senedir zindanlarda hapsedilen İslâmın cins mütefekkiri ve büyük mücâhid el-İmam **Seyyid Kutbu** da idam ettirdi. Modern Firavun Nasır!.. O sene hapislerde yatan müslümanların sayısı 30 binin üzerindeydi...

Ve daha neler neler yapmadı bu NASIR denen aklı ve kalbi nasırlı kâfir!... Eyüp Han'a defalarca baş vurarak, Pakistan milletinin ve İslâm Âleminin yıldızı **Ebü'l-A'lâ el-MEVDÛDİ'yi** tevkif ettirdi... Bir avuç Yahûdiye koskoca Arap âlemi-

ODTÜ MECMUASI ARŞİVİ
Not : Bu başlık matbaada sehven konmamıştır

İMAM - HATİP OKULLARINA SÛİKAST MI?...

İmam- Hatip Okullarının orta kısımlarının kaldırılıp, kalan kısmın "Meslek Liseleri" haline sokularak, üstelik, Lise dereceli olan bu okul mezunlarının kayıtsız şartsız ÜNİVERSİTELER'e girme hakkından mahrum bırakılmasını öngören Sekizinci Eğitim Şûrâsı'na sunulan taslağın ihtiva ettiği karar birçok bakımdan bu eğitim müessesselerinin ortadan kaldırılmasını hedef almaktadır, şöyle ki;

1-Kaldırılması istenen orta kısım dört sene olup, mevcut proğrama göre dini (mesleki) derslerin ağırlık noktası bu dört sene içindedir. Bugün, İmam-Hatip Okllarından din adamı çıkıyorsa. bunun tek sebebi, bu elemanların mesleki kültürlerinin yüzde seksenini orta kısımlarda almalarıdır. Başta KUR'AN-ı Kerim olmak üzere bir din adamının husûsiyetini teşekkül ettiren mesleki dersler, bugün için (az da olsa) esasen bu dört senelik orta kısımda yer almaktadır, Aslında, bir İmam-Hatip Okulu mezunu din adamı bu orta kısımda yükünü tutmaktadır. Hal böyle olunca Orta kısımları kaldırılacak bir İ, H. Okulundan bugün cemiyetimizin şiddetle muhtaç olduğu bir din adamının çıkmasına imkân yoktur.

2-Bu mekteplerin asıl gayesi, dini sahada meslek adamı yetiştirmektir Biran için bu mektep mezunlarını başka yön ve sahalarda istihdam etmeyi düşünsek bile, da'va yine hâllolmuyacaktır. Ya'ni, bu mekteplerden din adamı değil de. memleketin başka sahadaki ihtiyaçlarını karşılayıcı eleman yetiştirmek de hiç mümkün olmayacaktır. Çünkü, o takdirde bile, yukarıda izah ettigimiz gibi. Bu mektep proğramıyla din adamı yetişmiyeceği gibi, bir

— 1 —

mekte ve yaşlı olanlar da başka okullara devam edecekler.

1969 tarihinde istiklâline kavuşmuştur.

yasalara imza atacak!.. Onları yalnız bırakan bizler çok suçluyuz... O

başka meslek adamı da yetişemiyecektir Zira, geri bırakılması tasavvur olunan üç senelik Lise kısmın; ne bu kısacık (3) senelik zamanı, ve ne de kısır ders proğramı, bunu münkün kılmacaktır,

Ohalde. Bu mekteplerin gayesi ne olacaktır, ne olmalıdır. ne olması lâzımdır? Üç senelik lise kısımdan mezun olacak olan bir kimse din adamı olmıyacak fen adamı olamıyacak, bir teknik eleman da olamıyacak? Ya ne olacak? Görülüyor ki orta kısmı kaldırılması düşünülen bir İmam-Hatip Okulu hiç bir işe yaramıyacak, mesleki formunu zaten kaybedecek ve bu hal gerçekleştirildikten kısa bir müddet şonra, O-nu bu hâle getiren bugünkü Milli Eğitim Bakanlığı, yarın, "İmam-Hatip Okulları mesleki itibarını ve lüzümünu kaybe-miştir. Binâenaleyh, Bu mektepler kapatılmalıdır. "diyecek ve Türk maârif sâhasından bö.l.likle İ. H. Okulları kayıplara karışacaktır?

3-İmam-H. Okulları Lise kısımlarına dayalı bir orta ögretim kademesidirler. Orta kısmın varlığı Lise kısmının varlığına bağlıdır Aynen İnsanoğlunun başı ve vücûdu gibidir bu ikisi.,, Bugünkü mevcut proğrama göre, İmam - Hatibin Lise kısmının İmam Hatip Okulu hususiyetinde kalabilmesi,kendisinden evvel kendisine talebe hazırlayıcı bir orta kısmının bulunmasıyla mümkündür. Bu müesseselerin Lise kısmı öyle bir merdivendir ki, o merdivene çıkabilmek, ancak orta kısım hesamaklarından geçmekle kabildir. Lise kısımdaki dini(mesleki) dersler o şekildedir ki, o dersleri okuyabilmek ancak orta kısımdaki dini dersleri okumakla mümkündür. Lise kısımdaki ağırca olan meslek derslerine talebeyi hazırlayan orta kısımdır, orta kısımdaki derslerdir.

4- **Öteyandan, Bu mekteplerin orta kısımların ilgâ edilmesi demek, geriye bırakılacak(ÜÇ) senelik lise kısmın kaynağının kurutularak bu mektepler talebesiz bırakılarak bu okulların kendi kendilerine yıkılışına bigâne ve tarafsız kalmak demektir,**
O durumda, İ-Hatip lisesine bir orta okul mezunun gitmesi zaten beklenmez Talebe oraya gitsinde ne yapsın? Ogüne kadar hiç görmediği ve kendisine kutuplar kadar uzak ve yabancı olan dini dersleri anlamasına okumasına imkân yoktur!..

Eğer, bugünkü İ.Hatip okullarının lise kısmındaki dini dersler, proğram yeniden ele alınarak çoğaltılsa; üstelik (A)'dan (Z)-ye doğru bu mesleki dersler yeniden tanzim edilse bile, bu (3) senelik zaman içinde din adamı yine yetişemez!.,

— 2 —

OKO MECMUASI İLAVESİDİR
Not : Bu başlık matbuda cahven konmamıştır

Maarifimizi Saran Buhran

* **Bu beyannâme, Konya Milliyetçi Öğretmenler Birliği, Konya Yüksek Tahsil Talebe Birliği ve Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyetinin davet ve öncülüğü ile, Konya'daki esnaf teşekkülleri, sendikalar, okul aile birlikleri ve koruma dernekleri ve milliyetçi cemiyetlerden (43) kuruluşun 16. Eylül. 1970 tarihinde yaptığı toplantıda seçilen ve adı geçen kuruluşları temsilen faaliyet gösteren heyet tarafından hazırlanmıştır.**

* **Milli bünyemizi tehdit eden buhranlar**
Maarifimizdeki buhranın sebepleri
* **Batıda ve bizde din eğitimi**
İmam-Hatip Okulları
* **İsteklerimiz**

Cumhurbaşkanından dağdaki çobanına kadar mesuliyet, selâhiyet, vazife ve hak sahibi, fert fert, top yekûn Türk Milletine sesleniyoruz:

Siyasî, iktisâdî, içtimâî, idarî ve bilhassa manevi ve ahlâkî sahalarda milletimizin bazı buhranlarla karşı karşıya olduğu bir hakikattir. Bunların en mühimi ve istikbalimiz bakımından en tehlikelisi, bütün şiddet ve vahâmetiyle maarifimizi saran buhrandır.

Bu buhranın çeşitli sebepleri içinde en önemlisi yeni neslin manevi ve ahlâki yönünün tamamen ihmal edilmiş olmasıdır. Bu ihmalin bir neticesi olarak, ilkokuldan üniversiteye kadar, bugün maarifimizde tatbik edilen sistem ve müfredatla yeni nesil, millî

başka meslek
olunan üç şe
kısır ders pr

Ohalde.
lâzımdır? Üç
olmıyacak fer
olacak? Görül
Okulu hiç bı
hal gerçekleşt
kü Milli Eğ t
lüzümünu ka
ve Türk maâr

3-İmam-H
dirler. Orta l
oğlunun başı
İmam - Hatib
si,kendisinde
masıyla müml
merdivene çıl
Lise kısımdak
ancak orta kı
ca olan mesle
derslerdir.

4- Öteya
mek, geriye
rak bu mekt
ne yıkılışına
O durumda,
Talebe oraya
kutuplar kada
imkân yoktur!

Eğer, buş
yeniden ele a
ler yeniden ta
yetişemez!..,

eğitimimiz için tesbit edilen amaçlara göre yetişmemektedir. Hattâ denilebilir ki, milli eğitimimizin, isminden başka, millîlikle ilgili tarafı yoktur.

Bu günlerde orta dereceli okulların yeniden tanzim edilmesi ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır. Fakat getirilmek istenen yeni sistem' bazı bakımlardan verimli olabileceği kabul edilse bile, maarifimizi millî bir gaye ve istikamete götürmekten uzaktır. Çünkü milleti millet yapan en önemli unsurlardan din eğitimi'ne gereği kadar, hattâ diyebiliriz ki, hiç yer verilmemiştir.

Yurdumuzda kısmen din eğitimi yapan İmam-Hatip Okulları bile bir kasıtla karşı 'karşıyadır. Şunu kesinlikle tesbit ve ilân edelim ki, İmam-Hatip Okulları, bugünkü halinden daha geri bir seviyeye götürülmek istendiği anda, millet olarak bütün gücümüzle ve meşru her imkânla bu tasarrufa karşı çıkmakta asla tereddüt etmeyeceğiz.

İmam-Hatip okulları dışında, din eğitimi konusunda ilk ve orta dereceli okulların bazı sınıflarında okutulan haftada birer saatlik dinbilgisi dersine bir değer atfetmek ve bel bağlamak çok fazla iyimserlik olur, hattâ bu dersi yok saymak daha yerindedir. Çünkü ilk, orta ve lise tahsili yapmış bir Türk çocuğu, bu müddet zarfında toplam olarak sadece 192 saat dindersi görmektedir. Bu kadar saat içinde ne öğretilebilir? Sadece bir hiç... Zaten okullarda dinbilgisi dersleri normal proğramın dışına konulmakta ve öğrencinin girmemesi için elden gelen her şey yapılmaktadır.

Her bakımdan kendimize örnek almaya çalıştığımız garb medeniyetine dahil bazı memleketlerdeki din eğitimi ile bizdekini mukayese ettiğimiz zaman, durumun fecâati daha açık bir şekilde görülecektir.

Meselâ Almanya'da, bizdeki eski sıbyan mekteplerine muadil olan ve râhip ve râhibelerin nezareti altında sırf din eğitimine tahsis edilen ana mekteplerinin dışında, ilkokullarda okutulan dinbilgisi saati (1548), bizde ise sadece (64) tür. Yine Almanya'da orta dereceli okullarda dinbilgisi saati toplamı (1692) bizde ise orta ve lisede sadece (128) dir.

Dahası var... Bizde İmam-Hatip Okullarında okutulan dinî ilimleri 1 yedi senelik ders saati toplamı (1504) tür. Yani normal seviyede bir din kültürü verebilmek için Almanya'da ilk ve orta tahsilde (3240) saatlik derse ihtiyaç görülüyor. Biz ise (1504) saatlik dinbilgisi dersi ile, cemi- yetimizi dinî yönden eğitecek ve öğretecek ehliyetli din âlimi yetiştirmeğe çalışıyoruz. Ne feci bir tecellî...

Bu bir tek mukayese bile bizde din eğitimindeki ihmal veya samimiyetsizliği göstermeğe kâfidir. Halbuki Anayasa, vatandaşın bu hakkını garanti altına almış ve tevhid-i tedrisât kanunu da bu vazifeyi Millî Eğitim Bakanlığına yüklemiştir.

Bu vazifeyi ifa için hükûmetlerimiz ne yapmışlardır?

1924 yılında 29 olan İmam-Hatip Okulları 1925 de 26 ya, 1926 da 20 ye, 1928 - 1930 arasında 2 ye indirilmiş ve 1930 da da tamamen kapatılmıştır. Nihayet 1949 da ilkokulların 4. ve 5. sınıflarına; 1954 de ortaokulların 1. ve 2. sınıflarına, 1968 de de liselerin 1. ve 2. sınıflarına, göstermelik olmak üzere, haftada birer saatlik ihtiyârî dindersleri konulmuştur. Ayrıca 1949 da bir adet ilâhiyat Fakültesi ve milli iradeye karşı durulamadığı için 1951- 1970 yılları arasında 71 İmam- Hatip Okulu açılmıştır. Halbuki Amerika'da 360 protestan, 154 katolik üniversitesi, Almanya da 8 katolik- 8 protestan üniversitesi ve 39 ilahiyat Enstitüsü bulunmaktadır Bu üniversitelere kaynaklık eden binlerce dinî kolejler bu rakamların dışındadır.

Hulasa bizdeki din eğitimi ne samimidir, ne de maksadı temine kafidir. Buna caba olarak bir de okullarda din aleyhtarı propaganda ve telkinler yapılmaktadır. Bu propaganda ve telkinler okul hudutlarını da aşıp. basın ve yayın vasıtaları ile bütün milleti hedef almaktadır. Nitekim çok yakın bir geçmişte, güya bir grup öğretmeni temsil iddiasında olan bir teşekkül. Kur'an kurslarını ve İmam-Hatip Okulları-

Müslümanlar gittikçe çoğalmaktadır. Müslüman çocukları Kur'an-ı Kerim'i Karatu adı verilen okullarda öğrenmekte ve yaşlı olanlar da başka okullara devam etmektedir.

ni çağ dışı ilan etmek, diyanet teşkilatının lağvını ve hacca gitmenin yasak edilmesini talep etmek cüretinde bulunmuştur.

Din eğitiminden mahrum bırakılarak, hele böyle bir öğretmenin eline düşen bir öğrencinin ne tipte yetişeceğini ve böyle bir nesille istikbalimizin nereye varacağını tahmin etmek hiç de güç değildir.

Bütün bu acı gerçekler karşısında alâkalılardan beklediklerimiz :

1 - İmam-Hatip Okullarının açılmasına devam edilmeli, bu müesseseler en kısa zamanda daha seviyeli bir hale getirilmeli, mezunlarına üniversiteye devam hakkı tanınmalıdır.

2 - Bütün okullarımızda derslerin müfredatı, millî eğitim amaçlarına göre ve millî bünyemize uygun olarak değiştirilmelidir.

3 - Din bilgisi dersleri İlkokuldan ünüversiteye kadar, her tahsil devresinde okutulmalıdır.

4 - Din bilgisi dersi yanında ayrıca " Ahlak " dersi konulmalı ve bu derste İslam ahlakı ve felsefe si geniş şekilde okutulmalıdır. Çünkü parlemantomuz tarafından 633 sayılı kanunla Türk ahlakı, İslam ahlakı olarak tesbit ve tescil edilmiştir. Binaenaleyh bu hedefe ancak böyle bir ders ile varılabilir.

5 - Bu derslerin saatleri, önemi ile orantılı olarak yeteri miktarda artırılmalıdır.

6 - Din bilgisi dersine normal proğram içinde yer verilmelidir.

7 - Dinbilgisi dersine gireceklerden değil, girmeyeceklerden dilekçe istenmelidir.

NOT :

1 - Bu beyannamemizle Yüce Milletimizin hissiyatına, ufak çapta da olsa tercüman olduğumuza;

2 - Beyanname mündericatının ve bu dava ile ilgili yeni görüş ve tekliflerin her türlü yayın organları vasıtasıyla vatan sathında yayılması gerektiğine;

3 - Kanunların müsaadesi nisbetinde bu davânın kitap gazete, broşür, radyo anarsiye kaçmayan yürüyüş ve miting gibi çeşitli vasıtalarla yurt çapında dile getirilmesinin lüzumuna inanıyor ve ilgililerden bu konuda gayret bekliyoruz.

4 - Bu konuda muhabere adresimiz: KONYA YÜKSEK TAHSİL TALEBE BİRLİĞİ"dir.

Denizkuşları Matbaası — KONYA

Hülâsa, İ. Hatip Okullarının lise kısımlarının varlığı, orta kısımlarının varlığı ile kaimdir. Bunlar, birbirlerinin LAZIM i GAYR i MUFARIKIDIR LAR ya'nî, ayrılmaz bütünüdürler.

5 - **Endişe verici bir hususda şudur :** Sekizinci Eğitim Şurasına sunulan adı geçen tasarıda, orta kısımları ilga edilecek olan İmam - H. Okullarının lise kısımlarının ismi hakkında kesin bir ifade geçmemekte fakat öyle görülüyor ki Bu okullar « MESLEK LİSELERİ » gurubuna dahil edilmek istenmektedir. Bu Mekteplerin isminin İ. Hatip veya hiç olmazsa **İmam Hatip Liseleri** olmayıp Meslek liseleri gibi acâyip bir isim bu okulların yüzde yüz aleyhindedir ve bunda kötü bir maksadın olduğunu insan ister istemez düşünmektedir. Zira bugün Müslüman - Türk halkının bu mekteplerî tutması sevmesi bu mekteplerin « İMAM » ve « HATİP » gibi iki dinî terimi (ıstılahı) kendilerine isim olarak almış olmalarındandır. Halkımız bu okulları İMAM - HATİP adıyla tanır. İşte Türk halkının bu okullara olan bu güzel sevgisini ortadan kaldırmak için (yapılacak olanlar yetmiyormuş gibi birde bu okulların bu güzel ve şerefli ismi değiştirilmek istenıyor. O zaman halk isimleri değiştirilen bu okulların kaldırıldığını zannedecek Türkiyede İ. Hatip Okulu diye bir dini eğitim ve öğretim yurdunun kalmadığını sanacak. Yirmi senedir halkımızın desteği ile ayakta duran kuvvetlenen sayıları artan bu okullarla halkın arasındaki bağ yok edilmiş olacaktır.

6-Hiçbir dini bilgi almamış bir orta okul mezunu, tahsil şekli gayrî ma'kulleştirilen İ. Hatip Lisesine gitmiyecektir. Ozaman, İ. H, Okullarının lise kısımlarında çok kısa bir zaman içinde talebe sayısında korkunç bir düşme ve azalma gnrülecektir? **Kısa bir müddet sonra da. talebesizlikten her sene bir İ, H. Okulu kapanacak ve bu müddet içinde. talebesinin tamamını İmam-Hatip Okullarındau tedârik eden Yüksek İslâm Enstitülerinde de talebe sayısı düşecek ve bir gün gelecek ki, yukarıda ifade ettiğimiz gerekçe ile hem İmam-Hatip Liseleri, hem de Yüksek İslâm Enstitüleri kapanacaktır,** Adıgeçen mahut Proğramın da hazırlanmasındaki esas gaye budur...

7-Öte yandan şunu da düşünmek lâzım; İmam-Hatıp Okullarının isimleri değiştirildi ve halktan bu müesseselerin varlığı gizlendi, halk, çocuklarının bu mekteplere göndermedi... Gönderemedi çünkü, büyük bir halk çoğunluğu bu okulların varlığından habersiz... Haberi olanlar da görmedi çünkü,

İmam-Hatip Okulunda okuyacak talebe ne olacak? Din adamı olamayacak, ÜNİVERSİTELERE DE GİDEMEYECEK? O halde bu mekteplerin adı ne bunlara ne lüzûm var?

Geriye ne kaldı... Herhalde bu mektepleri kapatmak? Var mı başka?

Bütün bu açıklamalardan sonra netice olarak şunu kat'iyetle söyliyebiliriz ki:

"BU GÜNKÜ SEKİZİNCİ EĞİTİM ŞURASINA SUNULAN TASLAK-İMAM HATİP OKULLARININ VE YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜLERİNİN VA-DELİ BİR ÖLÜM FERMANIDIR: BUNDA ŞEK VE ŞÜPHE YOKTUR?

Aziz Müslüman - Türk Milleti! Seni, kendi eserin olan İmam - Hatip Okullarını korumaya davet ediyoruz...

Allah (C. C.) doğruların yardımcısıdır: vesselâmi aleyküm

TÜRKİYE İMAM - HATİP OKULLARI
Mezunları Cemiyeti Genel Merkezi
(KONYA P. K. 105)

Fatih Matbaası — KONYA

İki insan... Biri şehid, diğeri YEZİT!... İkisi de gülüyor... Biri uhrâsına; öteki, dünyasına... Şimdi ikisi de UHRÂda... Dünya ve dünyalık öldü... Uhrâ ve onun için olan her şey ölümsüz...

İŞTE S. KUTUP →

←İŞTE FİR'AVN NÂSIR!..

Merhum şehid Kutub'un mücâhide hemşiresi Hamide Kutup ve yine bir başka İslâm mücâhidesi Zeyneb el-Ğazzâli Nâsır'ın polisleri arasında... (1965)...

ni rezil etti... 5 Haziran 1967 yenilgisinden sonra radyoda kadınlar gibi ağladı...

...Ve evet böyle bir alçağı kahraman yaptılar, şehit ilân ettiler bugün... Habîs rûhuna Kur'an okutuyorlar... **Heyhat ki okunan mubârek Kur'an âyetleri O'na rahmet değil zahmettir...**

Şimdi O (La'netullâhi aleyh), müdhiş hakikatı anladı; amma iş işten, düş düşten geçti gayri... Eh... ne yapalım **zalimler için CEHENNEM vardı... Her nefis dahi ölümü tadacaktı...**

YUNANİSTAN GENE NE YAPAR?

İstiklâl harbinde bir Türk askeri, bir Yunan askerini altına almış, gebertmek üzeredir... Kâfir, müslüman Mehmetçiğin yüzüne alçakça tükürür ve şöyle haykırır :

— Vur, öldür!.. Fakat şunu, siz Türkler hiç unutmayınız ki, bizim karılarımız kocasız da kalsalar; bize söz verdiler **köpeklerle çiftleşip** nesil türeteceklerine!.. O nesil sizin için dünya durdukça bir belâdır!..

...Ve evet muhterem okuyucular. **Bugünkü köpek Yunan nesli,** Batı Trakya Türklerine etmedik zulmü bırakmıyor. Lânet olsun o nankörlere... Asırlarca kapımızda ekmeğimizi zıkkımlandılar; bugün Müslüman-Türklere zulmediyorlar.

NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ

(Baştarafı 18. sayfada)

MİLLİ EĞİTİM:

İngilizler bu memleketi idareleri altında bulundurmakla beraber eğitim sistemine gerekli düzen ve önemi vermiştir.

Eğitim, mahalli idarelerin mes'uliyeti altındadır. 6-12 yaş arasındaki çocukların okuyabilmeleri için kâfi derecede okul mevcuddur. İlkokula devam eden çocukların sayısı üç milyonu bulmuştur. Yüksek öğretim müesseseleri ve üniversiteleri yeter derecededir. 200 kadar hastahane ve hemşire okulu mevcuttur.

Hummalı faaliyetleriyle âtinin parlak bir İslâm devleti olacağı sanılmaktadır.

İSLÂMİYETİN YAYILIŞI VE TARİHİ DURUMU:

Nijerya'da İslâmiyet, hicretin dördüncü ve beşinci yıllarında buraya gelen Araplarla başlamıştır. En çok müslümanlar memleketin kuzey tarafında olup, halen reisleri Hacı Ser Ahmed Bilo'dur.

Müslümanlar gittikçe çoğalmaktadır. Müslüman çocukları Kur'an-ı Kerim'i Karatu adı verilen okullarda öğrenmekte ve yaşlı olanlar da başka okullara devam etmektedir.

Diğer Afrika memleketlerinde olduğu gibi Nijerya'nın da tarihi hakkında malûmatımız kâfi değildir.

XV. asırda Avrupalılar bu memleket hakkında ancak malûmat edinebilmişlerdir.

Araplar buraya İslâmiyeti XIII. yüzyıl içinde yaymağa muvaffak olmuşlar ve içtimaî hayat üzerinde de önemli tesirler icra etmişlerdir.

XV. asır içinde Portekizliler, Nijerya kıyılarında zenci ticaretine girişmişlerdir. Bu suretle yüz kızartıcı sebeplere de tevessül etmişlerdir. Bu durum karşısında İngiltere 1807 tarihinde çıkardığı bir kanunla esir ticaretini ortadan kaldırmış ve insanın insan olarak yaşamasına azami gayreti göstermiştir.

1912 tarihinde İngilizler Kuzey ve Güney Nijerya'yı birleştirmek için ön-ayak olmuş ve nihayet 1914 yılında verilen kararın tatbikine başlanmıştır. Bu suretle Nijerya tüm olarak artık İngilizlerin sömürgesi olmuş ve onların himayesine girmiştir.

Aradan pek az bir zaman geçmiş ve Birinci Cihan Savaşı başlamıştı. Bu savaşta İngilizler Nijeryalıları Kamerun'da bulunan Almanlara karşı vazifelendirmişlerdi.

1951 tarihinde İngilizler çıkarttıkları teşkilât kanunuyla bugünkü Nijerya'nın bir federal devlet olmasını tasvip ve tensip etmiştir.

Nijerya 1 Ekim 1969 tarihinde istiklâline kavuşmuştur.

ÖMER İLE İLKER

— II —

M. Said ÇEKMEGİL

ÖMER — Sizi tenkit etmemizin sebeplerinden birisi de şudur : Siz kendi hissî davranışlarınızı ve bazı zaaflarınızı insanlara karşı merhamet zannediyorsunuz. Şuursuz acıma duyguları merhamet değil, zaaftır. Ve siz insanlara hiç merhamet etmesini bilmediğiniz halde, zaaflarınızı insanlardan yana zannediyorsunuz.

İLKER — Yine küçümseme ve yine demagoji. Sizin bundan başka bildiğiniz yok mu?

ÖMER — Var, var... Meselâ sizin kendi kendinizi tanımadığınızı da öğrendim şimdi.

İLKER — Anlaşıldı, kusura bakma size muhatap olamayacağım. Ayağa kalkarak gitmek ister. Arkadaşları kolundan tutarak oturtur ve — kusura bakma, abinin konuşma tarzı böyle — diye İlker'i teskine çalışırlar ve Ömer'e de — üstad, bırakın bunları da konuya geliniz — diye ihtar ederler.

ÖMER — Konudan çıktığımı zannetmiyorum. Sadece arkadaşımızın kendisini tanımadığını gördüm, bu gerçeği söylüyorum ki biraz kontrollü konuşmasına yardım etmiş olayım.

İLKER — Yardımın sana kalsın, hakaret etme yeter!

ÖMER — Özür dilerim, emin olunuz ki hakaret etmek istemem. Fakat siz merhametli olduğunuzu iddia ediyorsunuz da ondan kendinizi tanımıyorsunuz diyorum.

İLKER — Merhametli değil miyim yani?

ÖMER — Merhametli olsaydınız insanların ebedî saadetini düşünürdünüz.

İLKER — O senin ebedî saadet dediğin ne ola ki?

ÖMER — Müslümanım demiştiniz.

İLKER — Evet!

ÖMER — Müslümana göre bu dünya âhiretteki saadete hazırlanma yeri değil mi?

İLKER — Evet!

ÖMER — O saadet de ebedî değil mi?

İLKER — Evet!

ÖMER — Müslüman, aklı güzel çalıştıran demek olduğuna göre, Müslümanım diyen bir kimsenin, ebedî saadeti geçici saadetten daha öne alması ve ancak onu gaye edinmedi gerekmez mi?

İLKER — Hoppala. Yani yine bir hırka bir post felsefesi mi? Yahu şu zavallı insanlara dünyayı zindan etmeyin Allah aşkına. Dünyaya boş mu verelim yani?

ÖMER — Hayır, müslümanlıkta dünyaya boş vermek, ebedî saadeti körleteceği için kötü şeydir.

İLKER — O halde...?

ÖMER — O halde, dünyayı yaşadığımız müddetçe, ne kadar mümkün olursa o kadar değerlendirmek ve böylece ebedî saadeti kazanmak lâzım.

İLKER — Allah, Allah!.. Onun lâfı var mı şimdi?

ÖMER — Onun lâfını ediyoruz ya, biz ebedî saadeti dünyadan başka bir yerde mi kazanacağız?

İLKER — Elbette, ebediyete burada hazırlanılır.

ÖMER — İşte onun içindir ki, müslüman, bu dünyayı insanların ebedî saadetini kazanması için verilmiş, ilk ve son fırsat olarak bilir.

İLKER — Öyle, ne demek istiyorsun yani?

ÖMER — Demek istediğim şu : Sizde merhamet olsaydı, insanların bu geçici sefaletlerinden önce ebedî ızdıraplarını önlemeyi düşünürdünüz de, onların ebedî saadetine yol açan bir sistemi ideal edinirdiniz.

İLKER — Yahu, ebedî saadet, ebedî saadet deyip tutturdunuz, başka bir bildiğiniz yok mu sizin?

ÖMER — Müslümanlar için ebedî saadetten başka bir gaye olur mu?

İLKER — Evet, müslümansa öyle; ya müslüman değilse acımayacak mıyız ona?

ÖMER — Acımaz olur muyuz hiç. İşte acıdığımız içindir ki, müslüman olmalarını istiyoruz ya. Çünkü zavallı münkirler müslüman olmak istememişlerse ebedî azap içerisinde kıvranacakları aşikâr ya...

İLKER — Kim demiş onu?

ÖMER — Allah (c.c.) Kur'ân-ı Kerim'inde öyle bildiriyor.

İLKER — Ben öyle şeyi kabul etmem.

ÖMER — Yani Kur'an'da olsa da mı kabul etmezsin?

İLKER — Nerde olursa olsun, kabul etmem böyle düşünceleri.

ÖMER — O zaman Kur'ân'ı yetersiz görerek reddetmiş olmaz mısın?

İLKER — Olursam ne olur yani?

ÖMER — Ne olacak gayr-i müslim olursun.

İLKER — Gayr-ı müslim olursam ne olur yani?

ÖMER — Müslüman olmadığın halde, kendini müslüman zanneden cahil gerici safsatacıların paralelinde olduğunuz ayan ve beyan meydana çıkar. İşte böyle...

İLKER — Yahu İslâmiyete karşı değildir sosyalizm, diyorum sana!

ÖMER — Yahu ben de sana diyorum ki safsata yapma, biraz ilmî ol, aklını kullan; sosyalizm insanın ebedî saadetini düşünmeyen, materyalist bir görüştür. Değil diyebilsen bile âhireti öne almaz.

İLKER — Evet öyle.

ÖMER — İslâmiyet ise, dünyayı âhiret için bir vasıta ve geçici bir geçit olarak bilir. Sosyalizm ve diğer maddeci ekoller ise âhireti hesaba dahi katmaz. Bu büyük farkı halâ anlayamıyor musun?

İLKER — Demek ki, ben müslüman olduğum için sosyalist olamam mı, bunu mu demek istersin?

ÖMER — Hayır, sosyalist olduğunuz müddetçe müslümanlık iddia etmeniz safsata olur demek istiyorum!

İLKER — Peki, insanlara acımayalım mı demek istiyorsun yani?

ÖMER — Nefsine, ailesine, milletine merhamet etmesini bilmeyenlerin, insanlığa merhamet duyuyorum, demesi kendi kendisini tanımamanın ta kendisidir. Bak, sen de bir insan olduğun halde, ilk önce nefsine niçin acımıyorsun ve ebedî azaptan niçin korunmuyorsun?

İLKER — Nefsime ne olmuş ki; siz insanları böyle hor görmekle asıl kendinize yazık edersiniz.

ÖMER — Biz müslümanız. Müslümanlar ebedî saadetle müjdelenmiş mutlu insanlardır. Âhirette mesut olacağız inşallah. Kur'ân-ı Kerîm'in bildirisi budur. Sizi de sadaete lâyık gördüğümüz için müslüman olmanızı diliyoruz ya işte.

İLKER — Size göre ben kâfir olsam ne çıkar?

ÖMER — Hayır, bana göre değil, Kur'ân-ı Hakime göre, sizin henüz müslüman olmadığınız anlaşılıyor.

İLKER — Neden?

ÖMER — Çünkü İslâmdan başka kurtuluş yolu arayanlar, Kur'ân'ı yetersiz görmüş olurlar da..

İLKER — Peki, öyle de niçin bunca âlimler, profesörler müslüman olmuyorlar?

(Devamı 25. sayfada)

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ

(Baştarafı 10. sayfada)

Fakat müslümanlar, araştırma ehli ve fikir adamı olmaktan uzaklaşınca, çalışma ve ilim sahasında gerilediler. Böylece de dünyanın lideri olma fırsatını kaçırdılar. Diğer taraftan garb milletleri, bu yolda ilerlediler. Çünkü onlar; Allah'ın verdiği fikir ve araştırma kuvvetlerini kullanarak; bu kâinatın esrarını araştırmaya ve denizlerin derinliklerini, yeryüzünün içindeki sırları çözmeye muvaffak oldular. Neticede ise gereken şey oldu. Yani, dünyanın liderliği garb milletlerine geçti ve müslümanlar da onlara boyun eğdiler. Böylece, müslümanlar, dört veya beş asır müddetle ecdatlarından miras aldıkları nimet ve şeref, izzet yolunda istedikleri gibi hareket ettiler... Avrupa milletleri ise, çalışmaya devam etti...

İşte bundan çok az bir zaman sonra, Garb emperyalizmi bütün garba ve şarka elini uzattı ve bir asır içinde bütün yeryüzünü içine aldı. Gafil milletler ve bilhassa İslâm milletleri uykularından uyanınca; dünyanın ne halde olduğunu anlamak için gözlerini açtılar, bir de ne görsünler ki çok acaip bir hal zuhur etmiş... Hıristiyan Avrupa ilim ve kılıç kuvvetiyle silâhlanmış ve bütün yeryüzünü bu iki kuvvetle hükmü altına almıştır. İşte bu esnada müslümanların arasından bir grub çıkarak, şark milletlerinden garbın nüfuzunu silmiye çalıştılar. Fakat onlar, yukardaki mezkûr iki silâhtan mahrum olarak mücadeleye girişmişlerdi. Tabiî ki gevşemeye ve mağlûbiyete mahkûm oldular.

Müslüman halk kitlelerinin çoğuna gelince, onlar; ezelden beri korkakların ve zayıfların sülûk ettikleri yola girdiler. Böylece, Garbtan gelen; münazaralar ve ilmî delillerle desteklenen fikirler, en güzel renklerle süslenen nazariyeler, boş akıl sahibleri ve mağlûbiyeti kabul edenler tarafından; kendisine mutlaka inanılması gereken hakikatler olarak takdim edildi. Bu suretle, yanlarında taklitten ibaret olan dini akideler ve ahlâkî esaslar bu yeni kuvvetin dalgalarıyle yok oldu. Onların kalblerinin en derin köşesine şu esas yerleşti : «GARBTAN GELEN HERŞEY HAKTIR, DOĞRUDUR. O, DOĞRUNUN VE GERÇEĞİN ÖLÇÜSÜDÜR...»

Gelecek sayıda :
«Kültür Emperyalizminde Garp Medeniyetinin Tesir Sahası»

ÖMER İLE İLKER

(Baştarafı 24. sayfada)

ÖMER — O müslüman olmayan âlim ve profesör dediklerinizin sizden farklı bir mantık silsilesi mi var sanki?

İLKER — Bana ne olmuş yani?

ÖMER — Hiç, ne olsun; ezberlenmiş sloganlardan başka bir şey öğrenememişsiniz de bir türlü doğru düşünebilmenin metotlarını yakalayamıyorsunuz.

İLKER — Senin doğru düşünce dediğin ne ola ki yani?

ÖMER — Benim değil, bütün entellektüellerin kabule mecbur oldukları gerçek şudur : İyi veya kötü, doğru veya yanlış, güzel veya çirkin görülmüş olsun. İslâmiyet başlı başına bir dünya görüşüdür ve diğer materyalist doktrinlerin hiç birine ihtiyacı yoktur.

İLKER — Peki, sosyalizm de İslâmiyyetin ekonomik bir yanı diyemez miyiz?

ÖMER — Size açıkça bir şey sorayım İlker bey, fakat iyi düşünerek cevap veriniz. Dünyada sosyalist sistemlerin hiç birinde dini başa alan, ya da İslâmiyeti esas kabul eden bir doktrin var mıdır?

İLKER — Yoktur ama dine karşı olmayanlar var.

ÖMER — Yani, dini birinci plâna alan hiçbir sosyalist rejim yoktur; değil mi?

İLKER — Evet yoktur. Yoktur ama ikinci, üçüncü plândaki etkenler arasında görenler pekâla çoktur. Örneğin, ben İslâmiyeti sosyalizm için engel değil, çok faydalı bir unsur olarak kabul edebilirim.

ÖMER — Ne kabul ederseniz ediniz. İslâmiyeti esas değil de ikinci plânda bir unsur kabul eden her sistem gayr-i islâmî yoldur. Ve gayr-ı islâmî bir sistemi beğenen herkes de gayr-ı müslimdir. Değilse bilgisizliğini kuru gürültülerle maskelemek isteyen, nefsanî inadının esiri safsatacı bir köledir.

İLKER — Ne demek istiyorsun yani; şimdi de bir köle mi olduk?

ÖMER — Ne olursanız olunuz; biz şimdi seni değil, fikir süsü verilen safsataları tesbite çalışıyoruz. İslâma inansanız da inanmasanız da, onu biraz olsun öğrenecek olursanız, size anlatmaya çalıştığımız bu görüşlerin doğruya dayandığını anlamış olursunuz.

İLKER — Ben İslâmiyeti bilmiyor muyum yani?

ÖMER — Bilmediğinizi bilmeniz için olsa bile, İslâmı tetkike ihtiyacınız açık açık ortadadır...

İLKER — Tamam tamam, sizin güçlü bir fikir adamı olduğunuzu kabul edebilirim ama, İslâmiyeti bilmiyorum diye tesirinize gireceğimi hiç zannetmiyorum. Boşuna ümide kapılma... Diye arkadaşlarını da beraberinde sürükleyerek çıkar gider... Arkalarından bakakalan Ömer, böylesine aydın geçinenlere acır dururken Kur'ân-ı Kerim'den şu âyet meâllerini hatırlar :

«... ŞUNLARA NE OLUYOR Kİ, ÖĞÜTTEN YÜZ ÇEVİRİRLER. SANKİ ONLAR ARSLANDAN ÜRKÜP KAÇAN VAHŞİ HİMARLARDIR... HAYIR DAHA DOĞRUSU ONLAR AHİRETTEN KORKMAZLAR...» Müddesir: 49-53.

— S O N —

KADİR GECESİ

(Baştarafı 17. sayfada)

Kadir gecesinde melekler ve Rûh isimli melek — ki onu bütün melâike sadece bu gecede görürler — yeryüzüne Rablerinin o seneden gelecek seneye kadar hüküm buyurduğu her emirden (işten) dolayı dünya göğüne grup grup inerler ve kendilerinin secde ettikleri bu mahlûku (insanı) selâmlamak ve ibadetlerini takip etmek için saf saf dizilirler.

O gece gün doğuncaya kadar selâmettir. Yani bu gece mü'minler için hayr ve selâmettir, o gecede şer olmaz ve bu selâmet sabahın zuhûruna kadar devam eder. O gece mü'minler, bütün âfetlerden (kasırga, harap edici zelzele, yıldırım v.b.) mahfuzdurlar (11).

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz ki; Müslüman, ibadet ve tâatını böyle sınırlanmış bazı günlere münhasır bırakmamalı ve her gün Allah'a kurbiyyette biraz daha ileri gitmeli ve şairin şu şiirine kulak vermelidir :

أی خواجه چه جوی ز شب قدر نشانی
هر شب شب قدراست اگر قدر بدانی

«Ey efendi kadir gecesinin alâmetini niçin arayıp duruyorsun.
Kadrini bilsen her gece kadr gecesidir.»

Allah bu muazzez vakitlerin feyziyle bütün islâm âlemini feyizlendirsin. Azm ve gayret bizden, tevfik ve inayet Allah'tandır.

(11) Fazla bilgi için İbn-i Kesir, c. 4, s. 531, 535.

İSLÂM DA'VETİ VE SABIR

(Baştarafı 3. sayfada)

(c.c.), yeryüzünün selâmeti için seçilip vazifelendirilen mümtaz kullarıdır... Her biri yanından acıklı yaralar almış şu müzmahil memleketin selâmeti için İslâm da'vetçisi bütün beşeriyetin eziyetini çekmelidir. Da'vetçi, yüce Allah'ın (c.c.) şu emrini dinlemelidir :

«İsmâil'i, İdris'i, Zülkifl'i de hatırla! Onların herbiri sabredenlerdendi.» (5)

İSLÂM İNKILÂBI'nın ilk merhalesi **HAKKA DA'VET**'tir. Bu da'veti **Da'vetçi** yapar. Da'vetçi, İslâmı iyi bilen inkılâpçı müslümandır. **SABIR**, da'vetin ve da'vetçinin hiçbir an geri duramıyacağı bir ilâhî tavsiyedir. Ve bu derin müslüman hasleti, namazla kuvvetlenir, zenginleşir. Da'vetçi ne zaman ye'se düşerse, ne zaman gaflete kapılırsa, ne zaman fikri tükenir düşünemez olursa kendisini **İLÂHÎ ÂĞUŞ**'a bırakmalıdır, ya'ni namaza durmalıdır. Bundan gerisi Allah'ın (c.c.) teminâtı altındadır. Böyle olunca da hakikat kervanı artık menziline varıncıya kadar yürüyecektir.

«SABRET!.. ÇÜNKÜ ALLAH'IN VA'Dİ HAKTIR.» (6)

---

(5) **Kur'ân-ı Kerîm, Enbiyâ sûresi : 85.**
(6) **» » Mü'min sûresi : 55.**

KUR'AN-I KERÎM'DE İ'CAZ YOLLARI

(Baştarafı 15. sayfada)

releri, belâğatin en yükseği içinde ahvâlin muktezâsına uygundur. Bu, teşbihleri, misâlleri, hüccetleri, mücâdele tekniği, hak inançları ortaya koyması, anlatmak istediği ma'nâ ve kasdettiği hedefi ile Arapça zevkini tadanlarca ma'lûmdur... Bize bu hususta bürhan olarak, O'nun düşmanlarından olan bilgili kimselerin şahâdeti ve hasımlarından belâğat ve beyan ehlinin itirafları yeter!.. İmam-ı ZEMAHŞERÎ «Keşşaf» adlı tefsirinde ve **İmam ABDÜLKADİR** «Delâil'ül-İ'câz», «Esrâr'ul-Belâğa» **isimli eserlerinde, Kur'an âyetlerindeki fesâhat ve belâğatin birçok vecihlerinden bahsetmektedirler. O'nun, nefislerdeki te'sirine ve kalblere olan ma'nevi sultasına (baskısına) gelince, bunu vicdan sahibi herkes hisseder, duyar. Ve bu hususta bürhan olarak bize O'nun, işitenleri usandırmaması, yeniliğinin pörsümemesi kâfidir. Rasûlüllah'ın en azılı düşmanlarından** VELİD BİN MUĞİRE **şöyle demişti :**

«Şüphesiz O Kur'ânın bir halâveti var. Onda bir talâvet (güzellik) hâkim. O'nun en aşağısı her tarafı kaplıyor, en yükseği çok şeyler doğuruyor. Bunu beşer söyliyemez!»

İşte bu gerçeğe düşmanlar bile şâhit olmuşlardır... (5)

---

(4) *Fesâhat : Sözün düzgün ve açık olması, Belâğat : güzel ve te'sirli oluşudur.*
(Mütercim)

(5) *Kur'ân'ın i'cazı mevzûunda daha da fazla ma'lûmat istiyenler, Merhum* MUSTAFA SÂDIK er-RÂFİİ'nin *kitabını (İcaz'ül-Kur'ân) okusunlar. Merhum SA'A ZAĞLOL PAŞA bu kitaba bir mukaddime yazmış ve orada kitabı şöyle vasıflandırmıştı :*

«Sanki O semadan inmedir yahut da Yüce HAKİM'in (c.c.) zikrinden (Kur'ân'dan) kopmuş bir nurdur.»
(Müellif)

İSLÂM'IN TEMELLERİNDEN ZEKÂT

(Baştarafı 13. sayfada)

eden bir müslüman yardıma muhtaç olanlara hiçbir mukabele beklemeksizin para yardımında bulunur. Bu suretle mensubu bulunduğu cemiyete yardım etmiş olur. Zaten insanlık da bunu icabettirir.

Allah'ın rızasını kazanmak maksadıyla Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali gibi İslâm büyükleri icabında Allah ve Din yolunda mallarını sarfetmekten asla geri kalmamışlardır. Dinin kıyamete kadar devamı, insanların huzur içinde yaşamaları ancak bu suretle maddî fedakârlıklarla kaimdir. İnsanlık ve ahlâk bu temel üzerine kurulmuştur. Bu gibi yardımlaşmayı sağlıyan zekât sandıklarının ihyası zarurî görülmektedir.

Bir şair zekât farzının önemini belirten bazı mısraları :

Zimmetinde koma bir habbe zekât

⁂

Hakkıdır, Hazret-i Hakkın ol mal
Sen dahi etme ecdada ihmal

⁂

Çünkü etmiş seni Hak ehl-i nisab
Sen de et tezkiye-i male şitab.

⁂

Fukara hakkıdır, imsak etme
Pâk iken malını nâpak etme.

⁂

Emri Hak üzere sen ettikçe edâ
Birine on verir onu Mevla.

NAMAZIN FARZLARINDAN İHRAM TEKBİRİ

(Baştarafı 21. sayfada)

sakınma isteğidir. Bu sıfatların Lafzu'l-Celâl'e bağlanmasında şüphe yoktur. Şöyle dense de (كريم) «Kerîm» veya (رحيم) «Rahîm» veya buna benzer şeyler söylense de muhakkak ki namaz sahîh olmaz. Şayet zikredilen isim, sıfat olmaksızın Cenâb-ı Hak'kın Zat'ına delâlet ederse meselâ : (الله) «Allah» veya (الرحمن) «er-Rahman» ve ona bir şey ziyade edilmese, buna Ebu Hanife şöyle diyor : Muhakkak ki o sahîh olur. Diğer iki rey sahibi imam olmaz diyorlar. Bunun delili önce zikrettiğimiz hususlardır. Öyle olmayınca tekbire delâlet etmez. Âyet-i Kerîme de (ورث فكبر) onun manası hassaten tekbir manası ifade etmiyor. Belki Allah'ın ta'zimine yarıyan her şeyle Allah'a azm manasınadır. Hadis içinde varid olan «Tekbir»e gelince de, diyorlar ki; Tekbir hususunda getirilen hüküm vaciptir. Çünkü Peygamber Efendimiz (S.A.S.) bunu getirmekte devamlı olmayı istiyor, onu terketmemeyi istiyor.

Netice olarak Hanefi'lerin reyi şudur : «Üç imamın ittifak ettiklerini gördüğün, İhram Tekbirinin aslı (الله اكبر) «Allah-u Ekber» dir. Bu delilde açık olduğu gibi; Peygamber Efendimiz de bunun söylenmesini teyit etmiştir.»

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *Muhterem Mehmet Demir - ALMANYA* — Anavatandan uzak, gurbet illerde Avrupa'nın sefâlet dolu kucağında dinini kaybetmiyen, vatan ve millet sevgisi oraları gördükçe gönlünde çoğalan siz müslüman kardeşlerimizi gördükçe göğsümüz kabarmaktadır. Mecmuamızın, oralarda sizlere manevî desteklik yaptığına sevindik. Yakın alâkanıza teşekkür eder, Cenab-ı Allah'tan muvaffakiyetler dileriz. Selâmlar...

★ *M. Orhan ve Durali Öztürk - MUŞ* — Müşterek davamız olan «İslâm»ı öğrenmek için İmam-Hatip Okulunda okuyan siz kardeşlerimizi çok büyük vazifeler beklemektedir. Bir yandan İslâm kültürünü alırken; öte yandan bir İslâm da'vetçisi olarak üzerimize düşeni yılmadan yapmalıyız. İslâm kültürünü kaynaklarından elde etmek için de önce Arapçayı öğrenmeliyiz. Hak'ka çağrıdaki metodumuzu da Ebu'l-A'lâ El-Mevdûdî, Seyit Kutup, Ebu'l-Hasen Nedvi'nin eserlerini okumakla elde edebilirsiniz. Abone kaydedildiniz. Derslerinizde muvaffakiyetler ve selâmlar...

★ *M. İsmail Gül - Kösreli/CEYHAN* — Arzunuz üzerine 72'den itibaren bütün sayılar adresinize gönderilmiştir. Selâmlar...

★ *M. Sezer Şengök - ANKARA* — Sizlerin de İslâmî faaliyetlere zaman zaman bize yeni aboneler göndermek suretiyle katılışınız bizlerin gücünü arttırmaktadır. Adreslerini bildirdiğiniz kardeşleriniz Varol ve Şenol, arkadaşınız İbrahim Özer kardeşlerimiz abone kaydedilmişlerdir. Selâm ve muhabbetler...

★ *M. Osman Koç - ALMANYA* — Adresiniz değiştirilmiştir. Selâm ve muhabbetler...

★ *M. Mustafa Ağan - ERZİNCAN* — Eski abonelerimizden olan bu okuyucumuz, mecmuamıza olan iştiyakını belirterek 98. ve 100. sayıların gelmediğini yazmaktadır. Kendisine mecmualar postalandı, gönderdiği havale işlendi. Selâmlar...

★ *M. Bayram Canbey - Biga/ÇANAKKALE* — İslâm davası bütün müslümanların müşterek davasıdır. Bilhassa bu davanın önderleri olan İmam-Hatipli kardeşlerimiz büyük mes'uliyetlerin altında bulunmaktadırlar. Halkın İslâmı bilmemesi vebali bizedir. Abone kaydedildiniz. Abone numaranız : 16079'dur. Derslerinizde muvaffakiyetler...

★ *M. Erdem Soydan - ALMANYA* — Adresinizi dördüncü defa değiştirdiğinizi, bize bu suretle zahmet verdiğinizi, bunun için de bizden özür dilediğinizi yazıyorsunuz. Biz bu yolda «zahmet» diye bir şey tanımıyoruz. Değil mi ki Hak'ka inanmış, bu yola gönül koymuş kimseleriz; sizin adres bin defa daha değişse, biz siler, yeniden yazarız. Selâm ve muhabbetlerimizle...

★ *M. Fettah Arslan - İZMİR* — 48 liralık havalenizi aldık. Öğrenmek istediğiniz abone numaranız : (13197)'dir. Selâmlar...

★ *M. Abdülkadir Güler - KIZILTEPE* — Mecmuamıza gösterdiğiniz yakın alâkadan dolayı teşekkürler... Adreslerini gönderdiğiniz Yücel köyü İmamı Hıdır Örnek ve Bellokâ köyü İlk okul müdürü Nedim Fidan kardeşlerimizi abone kaydettik. Alâkanızın devamını bekleriz. Selâm ve bağlılıklar...

★ *M. Mehmet Kavlak - Fatih/İSTANBUL* — Mecmuamızın yaşaması için elinizden gelen gayreti gösterdiğiniz için teşekkürler... Adresini bildirdiğiniz Orhan Doğu kardeşimiz abone kaydedilmiştir. Allah'a emanet olunuz. Selâmlar...

★ *M. Hasan Eşkene - ALMANYA* — Mecmuamıza olan bağlılığınız bizi mesrûr etmekte... Gönderdiğiniz (10) Marklık havalenizi aldık. Selâm ve nihâi sevgiler...

İslâmın İlk Emri
O K U

BÜTÜN OKUYUCULARIMIZIN DİKKATİNE!

Bundan böyle bize para gönderecek okuyucularımız havaleyle değil de «Posta Çekleri»yle hiçbir ücret ödemeden gönderebilirler. Postahaneye gelerek «Posta Çekleri Servisi»nden «Posta Çeki Yatırma Kâğıdı»ndan isteyiniz. Bu kâğıdı aynen havale kâğıdı gibi doldurunuz : Gönderici kısmına isim ve açık adresinizi, alıcı kısmına da sadece (OKU Mecmuası, P. K. 105 — KONYA) yazdıktan sonra en mühim olarak alıcı adresinin alt kısmındaki (8) haneli yere bizim posta çek numaramız olan : 5 0 0 5 9 1 1 0 rakamını yazınız. Doldurulmuş kâğıdı, aldığınız yere göndereceğiniz parayla veriniz. Böylece bize parayı ücret ödemeksizin göndermiş olacaksınız. Önemle duyurulur.

İslâmın İlk Emri
O K U

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

RAMAZAN — 1390
Yıl : 10 — Cild 9

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU

Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR

İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA

Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA

Posta Çek Numarası : 50059110

Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 11.11.1970

SAYI: 105 ARALIK 1970

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

KADİR GECESİ

Ey Ilâhî deniz'in coştuğu Kur'ân gecesi!
Bin ay'ın kadrini hâvi yüce fürkan gecesi.

Buldu feyzinle gönüller yıkanıp tâze hayat,
Vuslat'ın, âşığı mest ettiği cânân gecesi.

Arş-ı a'lâdan iner arz'a melekler sayısız,
Nur'a gark ettiği Rabb'ın, kulu, ferman gecesi.

Afv olur cümle günâh, çokça bağışlar da Hüdâ,
Kadr'i takdir olunan lutf ile gufran gecesi.

Fecre dek ardı kesilmez, yağar âlemlere nûr,
Tâ ki; boş geçmeye gaflet ile bir an gecesi.

Hastalanmış nice ruhlar Sana müştak idiler,
Ey bütün sadr'e şifâ, dertlere derman gecesi.

Mücrimiz hep, yine isyan ile geldik kapına,
Rabb'ımızdan, bize devlet ile şükrân gecesi.

Ey Kerem Sâhibi! Afv eyle bu âsi kulunu,
Geçti tuğyân ile gündüzleri, hicrân gecesi.

Nuri BAŞ

FİATI: 1 LİRA

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ Hâdiseler — Düşünceler
★ Da'vetimiz ve İnsanlık
★ İslâm Hukukuna Toplu Bir Bakış
★ Ebû Zer (R.A.)
★ Mesnevî Gülistanından Bir Demet
★ Allah'ın, Kullarından İstediği
★ Bir Hakikat Yolcusu
★ Rüya
★ Hz. Mevlânâ'nın Namazı ve Takvâsı
★ İnsan Hakları Üzerine
★ Müslümanların Vazife ve Şahsiyetleri
★ Kültür Emperyalizmi ve Nedenleri
★ Sabır
★ Köşeden — Bucaktan
★ Âdâp, Ahlâk, Şemâil
★ Kur'ân-ı Kerîm'e Göre Hz. Muhammed (S.A.V.)
★ Dört Mezhebe Göre Namaz
★ Genç Kalemler
★ Da'vâ ve Da'va Adamı
★ Onlar mı Koruyacak?
★ Haberler ve Kritiği
★ İstikbâl Marşı
★ Şiirler
★ Okuyucularla Başbaşa

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER

DÜŞÜNCELER

İslâm Âlemi, hâdiselerin olanca garâbetiyle cereyan ettiği tâlihsiz ülkeler topluluğu olmaktan kurtulmuş değildir. Garp emperyalizminin plânını çizen habis kafalar, meş'ûm sömürgenin arefesinde var güçleriyle çalışırlarken, bugünkü şu talihsiz durumumuzu sanki tâ o zamandan *KARA KÂĞITLARI* üzerine kaydetmişler!.. Başımızda patlıyan *HAÇLI YUMRUĞU* eğer bize sırf maddi zararlar vermekle kalsaydı, iş kolaydı... Yıkılan memleketlerimizin imarı ve kaybettiğimiz evlâtlarımızın bedelini tazmin etmek işten bile değildi... Heyhât, *HAÇ*'ın nüfuz kudreti okadar kahredici oldu ki, harabeye dönen ülkelerimizin insanlarının da zihinleri meflûç ve viran oldu...

İslâm Âleminin bugünkü bitmiyen huzursuzluğunu Garp emperyalizmi tamamıyla ma'nevî ve fikrî sahalarda hazırlamıştır. Bu yüzden biz, bu huzursuzluğu bir türlü dindirememekteyiz. Garp orduları, istilâ ettikleri İslâm diyarlarından çekilip giderlerken, kendi tuynetlerinde birçok yerli insanları arkalarında bıraktılar... Hem de, kendi da'vâlarını kendilerinden çok daha mâhirâne yürütecek güçteki bu insanları kadrolaştırmadan, güçlü bir teşkilâta raptetmeden bırakıvermediler içimize... Kendi akılsızlığımız yüzünden tâ ozaman başımıza dikilen bu püsküllü belâlar bizi içten durmadan yıpratmaktadırlar. Bu yıpratış, *KALENİN İÇTEN FETHİ* diye tâbir olunan ameliyenin ta kendisidir...

Garp enjeksiyonu ile sarhoşlayan, illete dûçâr olan sosyal bünyemizdeki unsurlar kendi kendimizdendir. Bu bizim için büyük bir mes'ele olmaktadır. Kendilerini normal görenler, meşrû hareket ettiklerini iddia edenler, insan cinsinin en soysuzu da olsalar, kendilerini haklı çıkarmakta, çok mâhir olmaktadırlar ve işte bu grubun ıslâhı çok güçtür ve hattâ çok kere imkânsızdır. Böyle olmakla beraber, bunlar elbette ki ihmâl edilmiyecek, hakka da'vet olunacaklardır.

İslâm Âleminde başta Yahûdi ve Hıristiyan sultalarına karşı olmak üzere yürütülen haklı mücâdele, insan havsalasını dumura uğratacak kadar garip çehrelidir! Bundan yarım asır kadar evvel Garbın kendi kuluçka makinasında cıklaştırdığı yumurtalardan türeyen yerli halklar, bugün *Hıristiyanlık* ve *Yahûdiliğe* karşı savaşıyorlar amma kimin hesabına?.. Yürütülen bu mücâdelede hedef alınan, gaye edinilen şey nedir?..

Bugün *FİLİSTİN*de vatan kavgası yapan Filistin mücâhitlerinin, *ERİTRE*yi kanlı diktatörün elinden kurtarmak için direnen savaşçıların gayeleri selâmete değil, dalâlete çevrilidir. Baskısından kurtulmak istedikleri *YAHÛDİ - HIRİSTİYYAN* hâkimiyetini bir gün olup ortadan kaldırırlarsa, bu ülkeler kurtulmuş olmıyacaktır. Bu sefer, kendi elleriyle tezgâhladıkları meş'um tahta *KOMÜNİZM* gelip kurulacaktır!.. *KIBRIS*'ta PAPAZ MAKARİOS'a karşı girişilen haklı mücâdelenin, şâyet neticeye ulaşırsa adaya huzur getireceğini kim iddia edebilir?..

Pakistan ülkesinde de aynı tehlike hâkim... *HAK DA'VÂ*yı yürüten «CEMÂAT-İ İSLÂMİ»'nin önünde dikili duran ciddi engeller aynı karakterdedir... Memleketin *DOĞU* ve *BATI* kesimleri arasında durmadan fitne ateşini tazeliyenler, aynı zihniyete sâhip insanlardır... Bu ülkede komünizm günden güne kuvvet kazanmaktadır. Bu bakımdan *PAKİSTAN* korkunç bir tehlikeyle karşı karşıyadır.

Memleketimizde durum pek farklı değildir. Daha, devletlerini kurmadan *BAYEZİT KULESİ*ne *kızıl bayrak* asacak kadar kudurup azan veletler elbette ki göründüklerinden çok daha tehlikelidirler!.. Meydanda dolaşanlar bunlardır; fakat onları idâre edenler pek azımızın dikkatini çekmektedir... *HAK DA'VÂ*nın karşısında en ciddî mânia yine bizde de aynı unsurlardır.

Bizdeki müslüman gruplar, birbirleriyle irtibatsızdırlar! İş okadara varmaktadır ki, sağcılar arasında pek çok çekişmelere şâhit olunmaktadır. *İMAM-HATİP GENÇLİĞİ*, ülkemiz için en ciddî bir *İSLÂMÎ KADRO* olarak görülmekte, İslâmî cephedeki gedikleri izâle etmesi bu kadrodan beklenmektedir.

Bakalım MEVLÂ (c.c.) neler gösterir...

İslâmın İlk Emri
O K U

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

ŞEVVAL — 1390
Yıl : 10 — Cild : 9

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU

Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR

İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA

Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA

Posta Çek Numarası : 50059110

Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)

Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 30.11.1970

İslâm Davetçilerine

Da'vetimiz ve İnsanlık

Yusuf IŞICIK

Bugünkü bedbaht dünyalının gözleri her zamankinden daha da yaşlı... Bu gözyaşları, beşer tarihinin ender kaydettiği ızdırapların en net bir manzarasıdır. Bu ızdıraplar, insanlık tarihinin çok az gördüğü cinstendir; çünkü bugünkü hüzün, madde ve cisimlerin hüznü değil, hasta gönüllerin ayyuka çıkan iniltileridir... Beşeriyyet, eksiksiz bir maddî âlemin bütün nîmetleriyle haşr ü neşr olmuş... Fakat mâ'nâ plânında hiç bir zevk, hiç bir ni'met bugünkü insanlığa nasib olmamış... İşte, tek kanadıyla çırpınan bugünkü dünyalının ızdırabı bu yüzden çok ve öylesine de garip ve acîptir...

Bu haliyle dünya, bizler için yürekler acısıdır... Asrın küfür tûfanında çalkalana çalkalana sâlim bir düşünceden ve müsbet davranışlardan fersah fersah uzaklaşan insanların hali elbette ki bizler için yüz karasıdır... Çünkü müzmahil beşeriyyetin kurtuluş reçetesini dünyada müslümanlardan başka bilen yoktur...

Küfür sapkınlığının karşısında dimdik duran **MUHAMMEDÎ RİSÂLET** müslümanlardan başkasının omuzunda yüklü değildir... Bu durumda müslümanlar, büyük bir nîmetin içinde bulundukları kadar, çok ağır ve çetin bir vazife ile de mükelleftirler. **İslâm hidâyetine** nâil müslümanlar için, elbette ki, dünyanın karargın hâli büyük bir kusurdur.

Ondört asıra yakın bir zamandan beri, İslâm da'vetçilerinin dünyadaki tek gayeleri, sırf **MUHAMMEDİ RİSÂLET**'i hakikatten mahrum beşeriyyete sunmak olmuştur. Çünkü dünya hayatında onlara verilen en büyük emanet, insanlığa hidâyet nûrunu ulaştırmaktı... **Ve onlar öyle yaptılar**... İslâm âlimleri dünyada, **HAKK**'ın (C.C.) isminin yayılması uğrunda yaşadılar... Mütefekkirlerimiz, hatiplerimiz, terbiyecilerimiz büyük bir **İslâm da'vetçi kadrosu**nu insanlığa hediyye ettiler. O da'vetçiler, atlara binip kılınç kuşanınca fâtih oldular ve diyâr-ı küfre **İSLÂMIN UFKU**'nu açtılar... Cihangir Müslümanlar, beraberlerinde **İSLÂM HİDÂYETİ**ni de alıp götürdüler ve **HAK DA'VÂ**, cihanın çehresini nurlandırdı; putlar, tapanları tarafından devrildi...

İslâm da'vetçileri öylesine merhametlidirler ve okadar insâniyetperverdirler ki, dünyanın İslâmdan uzak yaşayışına rızaları yoktur. Karşılarında, en kıymetli varlıklarını kaybetmiş ve bu kaybın dehşetinden büyük sıkıntılara düşmüş mahzun insanlık âlemini görünce, bir anne şefkatiyle koşarlar, onlara ölümlerinden önce **HİDÂYET**'i telkîn ederler... **ÇÜNKÜ HİDÂYET, DÜNYADA BİR SINIF İNSANIN MALI DEĞİLDİR; BÜTÜN BEŞERİYYETE TAKDİM EDİLMELİDİR.**

Fakat bugün durum çok gariptir. Zira, medeniyet adı ile ma'neviyatları katledilen insanlığın acıklı hâline müslümanlar seyirci kalmaktadırlar. Ortada daha garip bir durum varsa o da, İSLÂM ÜMMETİ'nin yüce İslâm mefkûresine bağlılıklarının sözde kalışıdır. **Bir tarafta İslâm hidâyetinin gerçek mahiyetinden habersiz insanlar, bir tarafta da, bu hidâyet sancağının altında tasasızca uyuklayan müslümanlar!?..** Asr-ı Sa'âdet'ten bu yana dünyada görülmemiş bir tezattır bu!..

Müslümanlar, kendilerine verilmiş bulunan **DA'VET VAZİFESİ**'nin ehemmiyetini anlamış görünmüyorlar... Halbuki onlar, bozulan dünya nizamının, ahlâk şîrâzesinden koparak herc ü merç içinde dîvanece dolaşan insanların yaşayışlarının tanzîm edicisidirler. Bu âlemin tek sorumlusu müslümanlardan başkası değildir. Bir çocuğun terbiyesi ve yetiştirilmesi işi acaba ebeveyninden başka birine mi âittir?!.. Elbette ki hayır!..

Garp sömürgeciliğinin **İslâm Âlemi**'nde meydana getirdiği en büyük illet, müslümanların da'vet mes'ûliyetlerinin yok oluşudur. Bu, müslümanların kendi bölgelerindeki yerli İslâmî yaşayışlarını ve onların, insanlığa **HAKK**'ı öğretmek yolundaki gayretlerini kontrol eden, onlara bu cehdi aşılayan bir mes'ûliyetti. İşte bu mes'ûliyetin yok oluşu, dünya nizamının kayboluşunu doğurmuştur!..

Âlemde mutlak bir liderlik nizamının bulunuşu, ALLAH'ın (C.C.) değişmiyen **SÜNNET-İ İLÂHİYYE**sindendir. Dünya her asırda bir lider milletin sultası altında kalmıştır. Bugün bu liderlik, ne acı ki, küfrün elindedir. Bu yüzden dünyanın çehresi kara, bu yüzden insanlık âlemi huzursuz!.. Bu liderliğin, ehl-i küfrün eline geçmiş olmasının sebebi, İslâmların liderlik sandalyesine sahip çıkamamış olmalarıdır! Müslümanlar uyanmalıdırlar, dünya liderliğini küfrün sultasından **HAKK**ın yed-i emânına teslim etmelidirler. Dünya hâkimiyeti, onlar için yabancı bir şey değildir. Asırlar var ki, bizim liyâkat sahibi selefimizin şerefli hâkimiyetleri dünya sulhünü âlemde devam ettirmiştir.

Şeddatların saltanat kurdukları dünyanın huzura kavuşması, İslâm hâkimiyetinin âlemde gerçekleşmesiyle olacaktır. Bu ise, müslümanların hamleci ruhlarla bezenmelerine bağlıdır. Unutmamalıyız ki, mes'ûliyetimiz çok ağır... Kur'ân-ı Kerîm, kendisine inanan bizleri insanlık için ortaya çıkarılmış bir **ISLAHAT KADROSU** olarak vasıflandırıyor :

«Siz, insanlar için çıkarılmış iyiliği emreden, kötülükten nehyeden ve ALLAH'a inanan en hayırlı bir milletsiniz.» (*)

Da'vetimiz İslâmdır. Bu büyük da'vet, hiçbir milliyet farkı gözetmeksizin **Peygamber** Sallâllâhü Aleyhi Vesellem tarafından bütün insanlığa yapılmıştır. **İslâm Şeriatı**, özünde bütün beşeriyyetin her çeşit mes'elelerinin hal çaresini saklamaktadır. O'nun, Yüce Allah (C.C.) tarafından konulmuş **DÜNYA NİZAMI**, sırf kendisine inananlara da has değildir. O, inançları ne olursa olsun, kendi siyâsî himâyesi altında yaşamayı kabullenen bütün beşer nev'ini korumayı taahhüt eder. İnkılâpçı müslümanlar, insanlığa hak da'veti sunarlar,

(Devamı 26. sayfada)

(*) **Âl-i İmran sûresi, âyet : 110.**

İslâm Hukuku

İSLÂM HUKUKUNA TOPLU BİR BAKIŞ

Bundan böyle fıkıh köşesinde, İslâm fıkhı (hukuku) na dair bazı konuları makale hâlinde anlatmaya ve dile getirmeye çalışacağız. Bu meyanda bize düşen vazife İslâm fukahâsının, fıkıh kaynaklarına dayanarak yüz yıllardan beri ortaya koydukları hakikatları toplamak ve terceme etmek olacaktır. Şunu iftiharla söyleyebiliriz ki bu hususta (fıkıh ve fıkıh usûlü sahasında) binlerce eser meydana getirilmiştir, fakat maalesef bu eserlerin muhtevası tamamen anlaşılmamış ve anlatılmamıştır. Bunun için de İslâm fıkhı hilâf-ı hakikat olarak câmid ve hareketsizlikle ithâm edilmiştir. Yeni hukuk alanında birçok eserler yazılmış, inkâr edilen pek çok hakikatler ortaya çıkmıştır. Bütün bunlar İslâm hukukunun zengin, geniş bir hukuk olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu ilk makalemizde, İslâm hukukunun tarifi, mâhiyeti, gâyesi ve hedefinden bahsetmezden önce, yerli ve yabancı bir çok hukukcuların dikkatini çeken ve hayretlerini mûcip olan 2 Temmuz 1951 yılında Fransa hukuk fakültesinde bütün dünya hukukcularının icmâen aldıkları bir kararı terceme etmek, bu hukukun kıymet ve değerini tanıtmaya kâfidir zannederim. Bunun bir gerçek olduğuna en büyük delil inanmayanların itirâfıdır.

Beynelmilel Mukayeseli Hukuk Akademisi Doğu Hukuku Şûbesinin talebi üzerine Paris Hukuk Fakültesinde 2 Temmuz 1951 tarihinde (İSLÂM FIKHI HAFTASI) adı altında, Fransa'nın meşhur hukukçularından «Milliot» başkanlığında bir konferans akdedilmiştir.

Bu konferansa İslâm ülkeleri ve batı devletleri hukukçularıyla birlikte, avukatlar, müsteşrikler da'vet edildi. Mısır'dan 4 hukukçu; Fuad üniversitesinden iki kişi, Ezher üniversitesi «Büyük Âlimler Hey'eti» adına bir kişi ve İbrahim üniversitesi Hukuk Fakültesi dekanı, ayrıca Suriye'den Şam üniversitesi hukuk fakültesinden «Medenî Kanun Kürsüsü» profesörü Mustafa El-Zerka, Roma Hukuku Profesörü Muhammed Ma'rûf El-Devâlibî da'vetliler arasında bulunuyorlardı.

Beynelmilel Mukâyeseli Hukuk Akademisinin «Âmme Hukuku, Hâssa Hukuku» bölümü tarafından bir yıl önce fransızca olarak aşağıdaki konular tesbit edilmişti :

1 — Medenî hukuk,
2 — Cezâ hukuku,
3 — İdâre hukuku,
4 — İktisat hukuku.

İslâm hukuk tarihinde :

1 — Mülkiyet hakkı,
2 — Âmme menfaatı için istimlâk,
3 — Cinâi mes'üliyet,
4 — Mezheplerin birbirine tesiri,
5 — Fâiz nazariyesi.

Her bir konu için bir gün tahsis edilmiş ve her konunun sonunda hakikatin tebellürü için uzun uzun tartışmalar olmuştur. Konulardan birisinin münâkaşası esnâsında Paris bürosu avukatlarından ve aynı büronun sâbık başkanı şu konuşmayı yapmıştır : «Bilmiyorum, şimdiye kadar bildiklerimizin ve duyduklarımızın aksini kat'i delillerle isbat eden şu konuşmalarla, İslâm hukukunun câmid ve bugünkü modern hukuk karşısında toplumun ihtiyaçlarına cevap veremez, sözleri arasında nasıl bir tevfika gideceğiz.»

Konferansın sonunda bütün müsteşrikler toplu olarak şu tarihî kararları almışlardır :

«Les congressistes,

Etant donné L'intérêt suscite par les problèmes évoqués au cours de la SEMAINE DE DROIT MUSULMAN, et par les discussions auxquelles ils ont donné lieu, dont il est résulté clairement que les principes du droit musulman ont une valeur indiscutable, et que la variété des ecoles a L'interieur de ce grand système juridique implique une richesse de notions juridiques et de technique remarquable qui permet á ce droit de répondre â tous les besoius d'adaptation exigés par la vie moderne.

Emettent le voeu que la SEMAINE poursuive ses travaux d'année en auneé.

Chargent le Bureau de la SEMAINE d'établir la liste des sujest qui, â la suite des discussion ayant eu lieu au cours de la SEMAINE, devront faire l'objet d'un examen au cours de la session prochaine.

Souhaitent quisn Comité soit formé pour retablir un dictionnaire de droit musulman destiné â faciliter l'accès aux ouvrages de droit musulman et constituant un répertoire des connaissances juridiques musulmanes, exposées suivant les méthodes modernes.»

Paris, 7 Juillet 1951

Tercemesi : «Kongre üyeleri! İslâm hukuku haftasında bahis konusu edilen mes'elelerden ve yapılan münâkaşalardan ehemmiyetli sonuçlar çıkmış ve şu husus açık olarak anlaşılmıştır ki, İslâm hukukunun temel prensiplerinin münâkaşa götürmez bir değeri vardır. Ve bu büyük hukuk sisteminin içindeki mekteplerin tenevvüü, hukukî ve ilmî mefhumlar ihtiva etmektedir. Ve bu zenginlik bu hukuka, modern hayatın gerektirdiği bütün ihtiyaçlara cevap vermek imkânını sağlamaktadır.

Bu bakımdan konferans üyeleri :

İslâm hukuku haftasının her sene çalışmalarına devam etmesi arzusunu izhâr ederler.

İslâm hukuku haftası idârecileri, mezkûr hafta içinde yapılan münâkaşaların hitâmından sonra gelecek oturumda tedkik edilecek olan mevzuların bir listesini hazırlamakla görevlendirildiler.

İslâm hukuku ile alâkalı eserlerin anlaşılmasını kolaylaştırmak için bir hukuk lûğatı hazırlamak ve İslâm hukuku bilgilerini modern metodlara göre takdim eden bir fihrist meydana getirmek üzere bir komisyon kurulmasını temennî ederler.» (1)'

(1) El-Medhal'ül-Fıkhî el-Âm, c. I, s. 7-9. (Mustafa El-Zerkâ)

EBÛ ZER

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

— II —

Rasûlullah'ın Medine-i Münevvere'ye hicretinden bir müddet sonra Ebû Zer de bu mukaddes beldeye geldi. Yanında hiç bir şey yoktu. Çünkü bir şeye mâlik değildi. Bu sebeple Ebû Zer de Ehlü's-Suffe ile mescitte kalmıya başladı. Hiç bir şeye önem vermiyor, gününe namazla başlıyor ve yine namazla son veriyordu. Rasûlullah Suffe ehlini bazı akşamları çağırır ve bir kısmını, yemek için ashabı arasında tevzî eder, bir kısmını da kendisiyle yemek için alıkoyardı. İşte Ebû Zer, Rasûlullah'la kalan kişiler arasında yer alırdı. Böylece Ebû Zer her geçen gün Rasûlullah'ın yüce katında çok şeyler öğrenmiye başlamıştı. Rasûlüllâh'ın **Mustalak Oğulları** ile yapacağı karşılaşmaya giderken Ebû Zer'i Medine'de kalanların başında bulunması için görevlendirmişti. Bu, büyük bir güven neticesi idi herhalde.

Ebû Zer evleninceye kadar mescitte kaldı. Evlendikten sonra kendini barındırabilecek küçük bir çadır içinde yaşamaya başladı.

Rasûlullah, Tebük şehrinde yaşıyan Rumlarla savaşmak için Araplara bir çağrıda bulunmuştu. Zengin müslümanlardan bazıları bu savaşa katılmak istememişler, bir kısmı da bîtâp düşmüş cılız hayvanlariyle kızgın çölde yol almıya başlamıştı. Savaşa gidiliyordu. Ebû Zer'in bindiği hayvan da uzun mesafeler katedecek durumda değildi. Nitekim kâfileden gerilerde kaldı. Rasûlullah'a durum bildirildiği zaman : «**Şayet gelmesinde bir iyilik varsa Allah onu size ulaştıracaktır, eğer durum böyle değilse ondan kurtulmuş olursunuz.**» buyurdu. Böylece ordu, Ebû Zer ile beraber geride kalanları bırakıp gitti. Fakat Ebû Zer çok üzülmüştü. Azimeti ve iradesi bu gerilemeğe müsaade etmiyordu. Hayvanını bırakarak eşyasını sırtına aldı ve güneşin her tarafı kasıp kavurduğu uçsuz bucaksız çölde azimle yürümeğe başladı. Rüzgârların zaman zaman yığdığı kum tepelerini aşıyor ve susadığını hissediyordu. Bir müddet sonra susuzluktan dudakları kurumuş, içi yanmaya başlamıştı. İlerde bir bulut göründü. Gözüne bir de su birikintisi ilişir gibi oldu. Fakat bunun serap olduğunu zannediyordu. Nihayet biraz daha ilerleyince oraya yağmur yağdığını anladı. Şurada burada ıslaklıklar göze çarpıyordu. Bir de baktı ki bir kaya yarığına su birikmiş. Ebû Zer bu su ile kuruyan dudaklarını ıslattı ve kalanını da yanındaki boşalmış su kabına aldı.

Müslümanlar Tebûk'e yaklaşmıştı, içlerinden biri şöyle dönüp ıssız çöllere baktığında güçlükle ilerlemiye çalışan yalnız başına bir kimsenin geldiğini gördü. Gelen Ebû Zer'di. Rasûlullah «**Ebû Zer'e yetişin, susuzdur**» buyurdu. Kana kana suyu içen Ebû Zer, Rasûlullah'a yaklaştı ve yanında getirdiği su kabını sundu. Rasûlullah «**Ebû Zer! Yanında su olduğu halde susuzsun, neden?**» buyurunca : «**Annem ve babam sana fedâ olsun ya Rasûlallah, üzerinde yağmur suyu olan bir kaya parçasının yanına gelmiştim, suyun soğuk ve tatlı olduğunu görünce, Rasûlullah içmeden içmiyeceğim dedim ve size getirdim**» dedi. Rasûlullah bunun üzerine : «**Ebû Zer, Allah sana acısın, tek başına yaşıyacak, yalnız başına ölecek ve yalnız olarak da haşrolacaksın**» buyurdu.

Bazı fikir ve düşünceleri yüzünden Hz. Osman Ebû Zer'in bir müddet Şam'da kalmasını istemişti. Bir müddet sonra da Muaviye, Ebû Zer'in Şam'dan uzaklaştırılmasını emretti. Osman'la aralarında geçen bir konuşmadan sonra Ebû Zer'in **Rabeze** denilen yere gitmesi istendi. Uğurlamak için kimsenin gitmemesi tenbih edilmişti. Fakat uğurlayanlar arasında, Ebû Zer'den ayrılacağı için sakalı ıslanıncaya kadar ağlıyan Hz. Ali ile iki oğlu Hasan ve Hüseyin de bulunuyorlardı. Kûfe'de bulunan Abdullah b. Mes'ud Ebû Zer'in durumunu öğrenince çok üzüldü.

Ebû Zer Rabeze'ye gelmişti, yanında getirdiği birkaç kuzu ölmüştü. Açlık sebebiyle kızı da öldü. Oğlu da ölümle karşı karşıyaydı. Bir müddet sonra o da öldü. Açlık, ailesiyle Ebû Zer'i de perişan etmişti. Kısa bir zaman sonra hastalandı. Son nefeslerini alıp verirken bir kısım ashabiyle hacca gitmekte olan Abdullah b. Mes'ud oraya gelmiş ve Ebû Zer'in halini görmüştü. Ebû Zer, Abdullah'a vasiyetini yaptı ve bu mü'min kimselerin huzurunda Allah'ın rahmetine kavuştu.

— BİTTİ —

Mesnevî Gülistanından Bir Demet

ARİF ETİK

Her sene aralık ayında Konya'da Mevlâna ihtifâlleri ve semâ' gösterileri yapılmaktadır. Mevlâna'nın şahsiyeti bu şekil ve merâsimlerin pek ötesindedir. Mevlâna'nın kim olduğunu anlamak isteyenler, onun eserlerini, bilhassa Mesnevî'sini okumalıdırlar.

Biz bu sayıdan itibaren, Mesnevî'de beyan edilen düşünceleri elden geldiği kadar, mevzular halinde gençlerimize ve okuyucularımıza sunmayı düşündük.

Önce hangi konudan başlasak derken, bir bakıma insanlığın alın yazısı mesabesinde olan dert ve ıztırab'ın hikmetini açıklayan beytleri terceme etmemiz zuhûr etti. Evet, şimdi o söylüyor, ondan dinliyelim:

Men aceb dârem zi cûyâyı safâ
Ko remed der vaktı saykal ez cefâ

Şaşarım safayı arayıp da, parlamak için cefadan kaçan kimseye.

İzah: Kılıncın parlak bir hale gelmesi için, epeyce ateşler içinde kalması ve çekiçler altında dövülmesi gerektiği gibi...

Aşk çün da'vâ, cefâ diden güvâh
Çün güvâhet nîst şûd da'vâ tebâh

Aşk, bir dava ve iddiada bulunma gibidir, cefa ise onun isbatı ve tanığıdır. İsbat olmayınca da'va boşunadır.

Açıklama: Iztırap ve sıkıntılara tahammülümüz nisbetinde insanlığımızı ve aşkımızı göstermiş oluyoruz.

Herçi eztü yâve gerded ez kazâ
Tü yakıyn dân mîharîdet ez belâ

Kazaen senden ne giderse, kesin olarak bil ki: seni belâdan satın almış, kurtarmıştır.

Diğeran gerdend zerd ez bîm-i an
Tü çü gül handân geh-i sûd u giyân

Başkaları onun korkusundan sarardığı halde, sen gül gibi kâr ve zarar zamanında gülersin.

Kân belâ def'i belâha-yi büzürg
Van ziyan men'i ziyanhâ-i sütürg

O belâ, daha büyük belâları giderir, o ziyan daha büyük ziyanları önlemiş olur.

Çünki kabzi âyedet ey râh-rev
An salâh-ı tüst âteş-dil meşev

Sana bir kabz, bir sıkıntı gelirse ey yolcu, o senin için iyiliktir, kızma.

Zanki der harci der an bast u güşâd
Harcrâ dahli bibâyed zi'tidâd

Çünkü o genişlikte ve ferahlıkta harcayışın, harca denk olarak bir de gelir lâzım.

Ger hemâre fasl-ı tâbistân büdi
Sûziş-i hurşîd der büstan büdî

Eğer boyuna yaz mevsimi olaydı, bostanda güneşin hareketi olurdu.

Menbeteşra sûhti ez bîh u bün
ki diğer tâze neğeşti ân kühün

Onun üreyişini kökünden ve dibinden öylesine yakardı ki, bir daha o eski tazelenmezdi.

Ger türüş ruyeşt an dey müşfikast
Sayf handânest ammâ muhrikast

O kış asık suratlı ise de müşfiktir, yaz güler yüzlüdür amma kavurucudur.

Çünki kabz âyed tü der vey bast bîn
tâze bâş u çîn meyefken der cebîn

Bir kabz gelirse sen onda ferahlık gör. Taze ol ve alnın buruşmasın.

Kand-ı şâdî meyve-i bâg-ı gamest
İn ferah zahmestü ân'gâm merhemest

Sevinç şekeri gam bağının meyvesidir. Bu ferah yaralayıştır, o gamsa merhem...

Ceng mikerdend hammâlân perîr
Tü mekeş, tâ men keşem hamleş çü şîr

Evvelki gün hammallar kavga edip duruyor, sen onu çekme, aslancasına ben çekeyim diyordu.

Zanki zân renciş hemî didend sûd
hamlrâ her yek zi diğer mî rübûd

Çünkü o sıkıntıdan fayda görüyorlar da yükü birbirlerinden kapıyorlardı.

Müzd-i Hak kû, müzd-i an bîmâye kû?
İn dihed gencid müzd u ân tüsû

Hakkın vereceği ecir nerde, o müflisin ki nerde? Bu sana bir hazine verir, obiri ise bir mangır.

İn dü vasf ez pençe-i destet bibîn
Ba'd-i kabz-ı müşt best âyed yakıyn

Bu iki vasfı elinin avucundan gör: Kapanıştan sonra kesin olarak açılış gelir.

Pençerâ ger kabz bâşed dâimâ
yâ heme bast, o büved çün mübtelâ

Avuç daima kapalı veya daima açık bulunursa bu anormaldir.

Zin dü vasfeş kâr u mekseb müntazım
Çün per-i mürg în dü hâl orâ mühim

Bu iki vasıftan onun kârı ve kazancı düzene giriyor, kuşun iki kanadı gibi bu iki hal onun için önemlidir.

Bi mürâdî şûd klâvûz-i bihişt
«Huffet'il-Cenneh» şinev ey hoş sirişt

Murada ermeyiş cennete kılavuzdur. «Cennet hoşa gitmeyen şeylerle örtülüdür» hadisini dinle, ey özü temiz kişi!

Bu beyan buyrulan hikemî beyitlerden dolayı, iz'an sahibi olanlara derhal dert ve sıkıntılarının hakkın birer nimeti olduğunu anlıyacaklardır.

Yine bir beytinde: «Allah'a şükrolsun ki imtihan denilen nesneyi yarattı. Eğer o olmasaydı her bayağı kişi ben cihan pehlivanı Rüstem'im der» buyuruyor.

Mevlâna bu mevzuda bir fikir terazisi ibda' ediyor ve diyor ki: «Sen saman parçası mısın, yoksa cevher mi? Oltaya takılman için kehribar da mıknatıs da... İnsanın kâinat karşısındaki durumunu Mevlâna işte bu bir tek beytiyle ifade etmiş oluyor. Ruhu şâd olsun, himmeti var olsun. Zaten onun ruhu daima şad, himmeti de daima vardır.

Allah'ın Kullarından İstediği

M. SAİD ÇEKMEGİL

Mahlûkatın en şereflisi olan insanoğlundan müslüman olmak, müslümandan da müttaki olmak istenir. O halde bizlerden, yani müslüman olanlardan istenen takva nedir?

Takva: «Kuvvetli bir himayeye girmek suretiyle kendisini zararından korkutan şeylerden iyi koruyup sakınmaktır. Korkmak, çekinmek mânâları da bunun lâzımıdır.» **diyor merhum ve muhterem Akseki'li (1).**

Bir mü'min için Kâdir-i Zülcelâlden başka himayesine sığınacak hangi kuvvet vardır? Ve yine bir mü'min için Kur'an-ı Azimüşşan'ın (yapmayınız) **diye yasakladığı haramlardan büyük zarar mı olur?**

Öyle ise zarara uğramamak için haramdan kaçan ve Cenab-ı Hak'tan başka bir kuvvet tanımayan kimse müttekîdir; takvaya yükselmiştir, Allah Teâlâ'nın sevgilisi olmuştur. O makama falanca sülâleden gelmek, falanca velinin oğlu olmak, hatta Peygamber evlâdı olmakla lâyık olunamaz. O makam, yani Allah (c.c.) indinde makbul olan mertebe ancak ve ancak müttekilerindir. «... **Mekkî şöyle diyor:** «Bilmiş ol ki, Takva en yüksek neseb ve en büyük sevaptır. Cenab-ı Hak: Allah nezdinde sizin en şereflîniz en muttaki olanınızdır, buyurdu. Hz. Peygamber de: (Benim âl'im, her hayır işleyen ve takva sahibi olandır.») **demiştir. Bunun için Selman-ı Farisi'yi ehl-i beytinden saymıştır da:** (Selman bizdendir, âl-i Beyttendir) **buyurmuştur. Allahu Teâlâ, Hazret-i Nuh'un oğlunu Nuh'tan reddetmiş ve:** (O senin ehlinden değildir, onun işi iyi değil) **buyurmuştur. Hz. Peygamber Efendimiz Bilâl'i Habeşi'yi akrabası gibi kendi yakınlarından saymış ve amcası Ebuleheb'i ise uzak tutmuştur.» (2)**

Kâinatın en büyük kitabı Kur'an-ı Hâkimin Hücurat süresinin onüçüncü âyet-i kerimesinde Rabbımız buyuruyor ki: «Haberiniz olsun ki Allah yanında ekreminiz en takvalınızdır.» (3) ve «Allah ancak müttekilerden kabul buyurur.» (4) **Ve insanlar içerisinde bütün nebiler de dahil, yaratıcının en takvalı kulu ve Resulü de şöyle bildiriyor:** «Her kim nâsın en mükerremi olmak arzu ederse Allah'a takvalı olsun.» (5) **Ancak Prof. Ebu Zehra'nın tesbit ettiği gibi** «Taklit takvadan sayılmaz.» (6) **Biz bunu şu şekilde söyleyeceğiz:** Taklide razı olmak takvadan değildir.

Takvâyı Cenab-ı Hak, bir âyet meâlinde şöylece bildiriyor: «Yüzlerinizi doğu ve batı yönüne çevirmeniz, birr değildir. Lâkin birr, (yani Allah rızasına yaklaştıran iyilikler; yani TAKVA): Allah'a, âhiret gününe, meleklere, Kitaba ve peygamberlere îman eden, malı sevgisiyle akrabaya, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve esirlere veren, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren, AHİDLEŞTİKLERİ ZAMAN SÖZLERİNİ YERİNE GETİRENLER, SIKINTIDA VE HASTALIKTA VE MUHAREBENİN KIZIŞTIĞI ZAMANLARDA SABR-U METANET GÖSTERENLER. Onlar, sâdık onlardır ve onlar TAKVAAYA ERENLERİN TA KENDİLERİDİR.» (7)

Bazılarını görürüz, fısk içersinde, hattâ küfür içersinde yuvarlanıp dururken bu hâline işaret edilse hemen (Ben de müslüman çocuğuyum, dedem şöyle soylu, babam böyle soylu... veya benim kalbim temiz...) gibi beylik lâflarla kendini temize çıkarmak ister. Oysa ki bizzat kendisi takvaya yükselmeye çalışmadıkça babasının müslümanlığı, dedesinin veliliği, anasının kendisine bir fayda vermeyeceği apaçıktır. Hz. Nuh'un oğlunu, babasının nebi oluşu, Hz. İbrahim'in babasını peygamber atası oluşu kurtaramamıştı (8). İslâmın son nebisi ekmel-i Rasûl bu hakikatı kendi ataları hakkında da bildirmiş olduğunu Prof. M. Hamidullah şu hâdiseyi nakledlerken anlatmış oluyor: «... **Ebû Leheb başka kabilelere mensup Mekke'lilerin tâkîbâtına karşı bütün kuvveti ile Resûlullah'ı müdafaa etti ve bu işi, sadece kabile tesanüdü sağlamak kasdı ile yaptığının, Hz. Muhammed'in (S.A.V.) söyledikleri hakkında da kanaat değiştirmediğini bizzat ifade etti. Bu durum uzun müddet devam etmedi: Ebû Cehil ona, peygamberlerden, ecdadının (ve belki kendinin de) âhirette durumunun ne olacağını sormasını telkin etti: Cevap kesindi:** «Putperestler ve çok tanrıcılar cehenneme gideceklerdir.» **Kaynaklarımızın bildirdiğine göre Ebû Leheb buna çok kızdı ve yeğenine boykot etti. Ebû Leheb tetkik ve tahkik etmeden peşinen hüküm verirken unutuyordu ki, kendi ataları aynı zamanda peygamberin atalarıdır, onlara karşı hürmette kusur etmek bahis konusu değildi. Hz. Peygamber (S.A.V.) sadece bir prensibi bitaraf olarak tatbik ediyordu. Resulullah'ın bu tutumu son derece methe lâyıktır, zira kabilesinin mensuplarına karşı an'anevi bağlılığına rağmen, bu mevzuda yakın akrabalarını dahi ayrı tutmuyordu.» (9)**

(Devamı var)

---

(1) Peygamberimizin vecizeleri, s. 109.

(2) Ebu Hanife, Prof. Ebu Zehra, s. 15.

(3) Hucurat sûresi: 13.

(4) Maide sûresi: 27.

(5) Tefsir, c. 6, s. 4481.

(6) Ebu Hanife, Ebu Zehra s. 63.

(7) Bakara sûresi: 177.

(8) Mesnevî, M. Celâleddin-i Rumi, Çev.: V. İzbudak, c. 5, s. 364.

(9) İslâm Peygamberi, Prof. M. Hamidullah, c. I, s. 95.

İslâm tarihi

Bir Hakikat Yolcusu

II.

Yazan :
M.
S.

Selmân Şam'da kaybettiği salih kimseye çok üzülmüştü. Ama, elinden ne gelirdi ki. İnsan oğlu bu dünyaya gelirken kendi isteğiyle gelmemiştir. Bu dünyadan gidişi de yine elinde değildir. Selmân bu hakikata inanmış, yolun uzun olduğunu ve azıksız gidilemiyeceğini tamamen idrak etmiş ve bunun için de durmadan diyar diyar dolaşmış, kalbini dolduran imanla, kendisine rehber olacak hakikatı aramaktan yılmamış, usanmamıştır. O salih rahibin vasiyeti üzerine bir kervana iştirak ederek Şam'dan ayrılmış, Musul'a gitmek için yola çıkmıştı. Yol boyunca kafasını meşgul eden tek şey, acaba Musul'da karşılaşacağı kimse kendisini tatmin edebilecek mi sorusu idi. Etmediğinde, ezelden ebede doğru giden hakikat kervanının son durağı Musul değildi ki...

Nihayet uzun bir yolculuktan sonra Selman Musul'a ulaştı ve muhayyelesinde canlandırdığı, gönlünde, hakikata ulaştıracak diye yaşattığı şahsı arayıp buldu. Kendisine Şam'daki Rahibin selâmını ve kendisi için yaptığı tavsiyeleri söyledi.

O salih insan da Selmân'a cevaben :

— Oğul, gözlerinden senin bir hakikat yolcusu olduğunu seziyorum, dedi. Selmân :

— İnşaallah efendi, cevabını verdi. Kısaca ona hayatını anlattıktan sonra onun hakikat sofrasından nasibini aldı. Rahibe çok ısındı. Çünkü onun, tasavvurundan daha fazla bir mânevi şahsiyete sahip olduğunu görmüştü.

Fakat ne kadar acı ki, Selmân o mübarek zattan feyz beklerken Rahip hastalanır, ölüm döşeğine düşer. Yatakdan Selmân'a seslenir :

— Oğul, artık ben son günlerimi yaşıyorum, sana vasiyetim şudur : Ben öldükten sonra buradan hemen Nusaybin'e gidersin, orada benim ve Şam'daki dostumun hayatını yaşayan bir tek kimse biliyorum, ondan başka sana rehberlik edecek bir kimse de tanımıyorum. Hemen oraya gider benim selâmımı kendisine tebliğ eder, yanına niçin geldiğini söylersin. Yolun açık olsun oğul, der, hayata veda eder.

Selman, ağlar, ağlar; dolmayan çilesi, aradığı hakikati bulamadığı için ağlar. Ağlama Selmân, ağlama! Yolun çoğu gitmiş, azı kalmıştır. Sen hakikate bu kadar gönül verdikten ve onun için yaş döktükten, diyar diyar gezdikten sonra muhakkak ki, bir gün gelecek aradığını bulacak, kalbini îman, gönlünü onun sevgisiyle dolduracaksın.

Selmân-ı Fârisî hazretleri Musul'dan Nusaybin'e gitmek üzere ayrılır, nihayet Nusaybin'e ulaşır, buradaki şahsı arar bulur. Diğerlerini sevdiği ve saydığı gibi onu da sever, uzun zaman sohbetinde bulunur. İhtiyar olan bu Rahib de hastalanır, Selmân'a, hakikat yolcusu olarak Ammûriye'de birisini tavsiye eder ve Hakkın Rahmetine kavuşur.

Yine Selmân yalnız kalır Nusaybin'den Ammuriye'ye müteveccihen ayrılır.

Ammuriye'de son sahibi arar, bulur, hizmetine başlar; fakat Selman bu esnada şimdiye kadar hiç yapmadığı bir şeye teşebbüs eder. Kendisi için bir sığır, bir koyun alır, onlarla geçim sağlar. Cenab-ı Hakk'ın hikmeti yerini bulacak, böylece Selmân da o koyunları, sığırları son durağa varabilmek için kervana ücret verecektir.

Orada bir hayli kaldıktan sonra, Rahib hastalandığında Selmân yanına girip, «Efendim, sizler de, Allah bilir ama, son günlerinizi yaşıyorsunuz. Siz de ölürseniz ben nereye giderim, benim hâlim ne olur? Bana yol gösterin, ne yapayım?» deyince :

— Oğul, yeryüzünde bizim yaşadığımız hakikatı yaşayan kalmamıştır. Ama sana büyük bir müjdem var Selmân, cevabını verir.

Hemen Selmân'ın gözleri parlar ve ilâve eder :

«— Nedir efendi bu büyük müjdeniz? Sizi can kulağıyle dinliyorum.» der. Rahib devam eder :

«— Oğul, şimdiye kadar okuduğumuz ve İncil'de, Tevrat'ta müjdesini aldığımız son peygamberin gönderilmesinin zamanı çok yakındır. Müjdeler, alâmetler bunu gösteriyor.»

Bunları duyan Selmân, «Evet efendim sizi dinliyorum.» diyerek sevincinden ağlamaya başlar.

İhtiyar Rahip gözlerini kapar, biraz düşündükten sonra devam eder: «Uzun yıllardır ben de hep onu bekliyorum. Kalbim onun için çarpıyor. Ona ben ulaşamıyacağım. İnşaallah sen ona ulaşırsın da gönlün selâmete erer, bizim selâmımızı ona tebliğ edersin. Fakat Selman, şu söyleyeceklerime dikkat et!...»

(Devamı var)

KAYNAKLAR :
1. İb-i Hişam : es-Siyer, cilt: I.
2. İbn-i Seyyid : Uyûn-ul-eser.
3. İbni Sa'd : EtTabakât.

RÜYA (V)

Abdurrahman POÇAN

Enes (R.A.) den rivayet edildiğine göre Nebî (S.A.V.) şöyle buyurmuştur : Bir gece rüyamda kendimizi sanki Akabetü'bni Râfi'nin evindeyiz gördüm; bize İbni Ebî Tâb'ın yaş hurmalarından bir hurma getirildi. Bunu bizim için dünyada yükseliş ve âhiret için güzel âkıbetle ve dinimizin genişleyip iyi ve güzelce yayılacağı ile te'vil ettim (1).

İbni Ebî Musa (R.A.) dan rivayet edildiğine göre Nebî (S.A.V.) şöyle buyurmuştur : Rüyada kendimi Mekke'den hurma ağaçlı bir yere hicret eder gördüm. Orayı Yemame yahut Hecr zannettim. Meğer Medine imiş. Rüyamda kendimi bir kılınç sallarken gördüm. Baş tarafı koptu. Bir de baktım ki Uhud'da müslümanların karşılaştığı durum imiş. Sonra bir daha sarstım (salladım), olduğundan daha iyi bir hâle geldi. Bu da meğer Allah'ın nasip ettiği feth ve müslümanların çoğalması imiş. Yine rüyamda (kesilmiş) sığır gördüm. Allah hayr (verici) dir. Bu da mü'minlerin Uhud'daki seferleri imiş. Meğer hayr, bundan sonraki Allah'ın verdiği hayırla ve Allah'ın Bedr'den sonra bizlere nasip ettiği doğruluğun sevabı imiş (2).

Ebu Hüreyre (R.A.) den, Nebî (S.A.V.) şöyle buyurmuştur : Uyurken (rüyamda) iki elimde altından iki bilezik gördüm. Vaziyetleri beni hüzünlendirdi. Bana rüyada onlara üfürmem vahy olundu. Üfürdüm onlar da uçtular. Bunları benden sonra çıkacak olan iki yalancı (peygamber) ile te'vil ettim. Birisi San'alı Ansî, diğeri Yemâmeli Müseyleme'dir (3).

Cabir (R.A.) den : Bir Arabî gelip :

— Ya Rasûlallah, rüyamda başım koparılmış olarak gördüm. Yuvarlandı. Arkasından (izini ta'kiben) koştum.

Efendimiz :

— Rüyadaki şeytanın seninle oynamasını kimseye (insanlara) haber verme, (Allah'a sığın) (4).

Yine Câbir (R.A.) den rivayete göre : Sâlih bir kimse rüyasında, Ebu Bekir Rasûlü Ekrem ile raptedilmiş (yekdiğerine yaklaşık olarak bağlanmış), Ömer ise Ebû Bekr'e, Osman da Ömer'e raptedilmiş gördü. Câbir : Rasûlüllâh'ın huzurundan çıkınca dedik ki : Salih kişi (rüyayı gören) Rasûlüllâh'tır. Birbirlerine (sıkıca) raptedilişleri Rasûl-i Ekrem'in kendisiyle ba's olunduğu şey (hilâfet ve neşr-i İslâm) dir (5).

İbn-i Ömer (R.A.) den, Nebî (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki : Ben bir kuyu başında su çekerken ansızın Ebû Bekir ve Ömer geldi. Ebû Bekir kovayı alıp bir veya iki dolu kova su çekti. Su çekişinde biraz za'f vardı. Allah ona mağfiret buyursun. Sonra Ömer İbn-i Hattab Ebû Bekr'in elinden aldı. Kova büyük bir kırba (su tulumu) oldu. İnsanlar arasında onun gibi işini iyi yapan kâmil kimse görmedim (6).

Yukarıda da söylemiş olduğumuz gibi, buraya kadar zikrettiğimiz hadisler dâima hayırla neticelenmiş, dâima İslâmın felâh ve saâdeti galip gelmiştir. Çünkü bunlar, müjde mahiyetinde olan hadislerdi. Aynı zamanda Hz. Peygamber'in rüyalarının sâdık rüyalar nev'inden olduğu, diğer insanların rüyalarından farklı oldukları da böylece tebeyyün etmiş oldu.

İnsanların rüyada bir şey görmediği halde bir şey gördüm deyip, her hangi bir olay hakkında fikir beyân etmesi, daha doğrusu görmediği bir şeyi gördüm demesinin doğru olmayacağı hakkında da muhtelif hadisler vardır.

(Devamı var)

(1) Et-Tâc, K. Er-rüya ve'l-emsâl : C. 4, s. 279.
(2) » » » » C. 4, s. 278.
(3) » » » » C. 4, s. 278.
(4) » » » » C. 4, s. 273.
(5) » » » » C. 4, s. 277.
(6) » » » » C. 4, s. 277.

Mevlânâ Diyor ki:

از کبی خویان کفران که دریغ
بر نبی خویان نثار از مهر ومیغ

«Küfrânı nimette bulunan maymun tabiatlılardan saman bile esirgenir.
Peygamber huylu olanlara da bulutun ve güneşin feyziyle husûle gelen nimetler verilir.»

⁂

کر گریزانی ز گلشن بی گمان
هست آن نفرت گال گلستان

«Gül bahçesinden kaçıyorsun ama bu nefretin, gülistanın kemâline delâlet eder!»

⁂

از پی آن گفت حق خودرا سمیع
تا بندی لب ز گفتار شنیع

«Kötü sözlerden dudağını bağlayasın, sükût edesin diye Allah Teâlâ kendisinin «SEMİ» yani herşeyi işitici olduğunu haber vermiştir.»

⁂

هر که را خلق نکو باشد پرست
هرکسی کو شیشه دل باشد شکست

«Her kimin huyu iyi ise, o kimse kurtulmuş; şişe yürekli, yani yüzden ahlâklı olan ise kırılıp gitmiştir.»

⁂

از خدایت چاره هست از قوت نی
چاره هست از دین و از طاغوت نی
آی که صبرت نیست از ناز و نعیم
صبر چون داری ز الله کریم

«Çâre Allah'ındandır, lokmadan değil.. Çâre dindendir, şeytandan, puttan değil! Ey naz ve ni'mete bile sabredemiyen İNSAN; Kerîm olan Allah'a nasıl sabredebiliyorsun?»

TEBRİK

Bütün Müslümanların RAMAZAN Bayramlarını tebrik eder, bugünlerin Âlem-i İslâm için hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan niyâz ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

Hz. MEVLÂNÂ'NIN NAMAZI ve TAKVÂSI (1)

Ahmet Şeref CERAN

Hz. Mevlâna'nın (K.S.) namazlardaki hallerini Sipahsalâr tercümesinde şu şekilde kaydedilmiş olarak görmekteyiz : «Namaz vakti gelip kıbleye yöneldikleri zaman, mübarek ve nurlu yüzleri renk, renk olurdu. Nasıl ki mü'minlerin emiri Hz. Ali (R.A.) Efendimizden nakledilmiştir : «Namaz vakti geldiği zaman Hz. Ali (Kerremallahü vechehu) Efendimizin mübarek yüzleri renkten renge girer ve mübarek vücutları titrerdi. «Bu hal nedir, size ne oluyor?» diye soranlara buyururlardı ki : «Cenab-ı Hakkın göklere, yere, dağlara arz edip de celâl ve azametinden korkarak onların yüklenmedikleri, insanın ise kabul ve tahammül ettiği ilâhî emâneti ifa etmenin zamanı geldi. Bilmiyorum, üzerime aldığım vazifeyi lâyıkıyla edâ edecek miyim, yoksa etmiyecek miyim?»

Hz. Mevlâna, namazda istiğrak ve tam bir huşû, niyaz ve devamlı huzû üzere bulunur, bütün hak sıfatlarla O'na ulaşmaya çalışırdı. Zaten, namazdan maksat, Allah'a kavuşmaktır, buyururlardı. Bu hususta : «Namaz; Allah'a kavuşmaktır, fakat bu kavuşmanın ne suretle meydana geldiğini zahir ehli bilmez» buyurmuştur.

Hz. Peygamber (S.A.V.) Efendimiz namazın sırrında şöyle buyururlar : «Namaz ancak kalp huzuru ile olur.»

Hz. Mevlâna da defalarca yatsıdan sonra tekbir alıp kıyama durdular ve sabah oluncaya kadar iki rekât namazda istiğrak içinde kaldılar. Bu hususta kendileri şöyle buyururlar : «Akşam namazı vakti herkes çerağ uyandırıp, yemek sofrası kurunca ben yarin hayalini gözümün önüne alır, gam ve ağlamaya, figana koyulurum. Göz yaşlarımla abdest aldığım içindir ki, namazım böyle ateşli oluyor. Ezan sesi, mescit kalbime öyle yakıcı gelir ki, o'nun tesiriyle gönül mescidinin kapısı âşikâne yanar. Kıblemin yüzü ne tarafta kalmış ki, namazım böyle kazaya kalıyor. Evet kazadandır ki, daima bana, sana bir imtihan geliyor. Acaba ilâhî aşkla sarhoş olanların namazı doğru mudur? Sen söyle. Zira o ne zamanı bilir, ne mekânı... Acaba bu ikinci rekât mıdır, yoksa dördüncü mü? Acaba ben ne süresi okudum, diye hayret eder. Çünkü dilinin kudretine sahip değildir. Evet ilâhî dergaha nasıl müracaat edeyim, o izzet kapısını nasıl çalayım? Zira bende ne takat kaldı, ne de akıl ve gönül... Ey Rab! Bana aman ver, zira gönülde, ihtiyar ve iktidarımı da sen aldın. Namaz kılarken acaba rükû tamam oldu mu? Yoksa imamlık yapan filânca mıdır? Bunların hiç birinden, Allah hakkı için, haberim olmaz.»

Bir kış mevsimi idi. Oturdukları medresede gecenin başlangıcında secdeye varmış ve mübarek gözlerinden pek çok gözyaşı akmıştı. Havanın soğukluğundan nurlu yüzleri buz tutarak, gül yaprağı gibi güzel olan vücudu avlunun eşiğine yapışmıştı.

Hz. Mevlâna'nın takva ve haram olandan sakınma hallerini açıklamak ve izah etmek mümkün değildir. O takvada büyük bir mertebe sahibi idi. Ashab-ı kiramdan sonra velilik dairesinde Hucurât süresinde, «Sizin Allah yanında en fazla kerem sahibi olanınız, en fazla takvâ sahibi olanınızdır» âyet-i kerimesini kendilerine şiar edinmişlerdir.

Takvânın zahiri, Cenab-ı Haktan korkarak, kötülüklerden sakınmaktan ibarettir. Bu hususta şöyle buyurulur : Takva, şeriat âdâbını muhafaza ve Allah Taâlâ'nın haram kıldığı şeyden sakınmaktır. Takvâ, nefsânî arzulardan sakınmaktır. Takvâ, ruhî olgunluğun meydana gelmesine mani olan her şeyi men etmektir. Takvâ, seni Cenab-ı Haktan uzaklaştıran her şeyden sakınmaktır.

Cenab-ı Hak, bir âyet-i kerimesinde şöyle buyurur : «Bir kimse Allah'tan ittika ederse; Allah ona bir çıkış yolu ve genişlik hali verir. Ve ummadığı yerden onu rızıklandırır.» Bir beyitte şöyle söylenir : «Eziyetsiz rızık nedir bilir misin? Ruhların gıdasıdır. Yoksa maddi rızıklar değildir.»

Cafer-i Sadık (R.A.) Efendimizden nakledilir. Kendileri meâlen şöyle buyururlar : Takvâ, Allah Taâlâ hazretlerinden başka hiç bir şeyi kalbinde görmemendir.»

Şeyh Nasrâbâdi (R.A.) şöyle buyururlar : «Takvâ, Allah'tan başkasından kulun yüz çevirmesidir.»

Takvâ babında buraya kadar zikredilenler Hz. Mevlâna'nın zatında tecelli etmişti. Kendileri bu âdâpla müzeyyen olmuşlardı. Bu hususta şu beyitleriyle kendi durumlarını açıklarlar : «Takvâ ateşi, Allah'tan başka, cihanı yaktı. Cenab-ı Hak'tan bir şimşek tecelli edip takvâyı da yaktı.»

Hz. Mevlâna, takvada büyük bir mevkiye ulaşmışlardı. Ömürleri boyunca dünya işlerine ve onun keder ve neş'esine ait söz ve hikâye kendilerinden işitilmemiştir. Bu hal, bâtınî meşguliyetlerinin kemâline delildir.

Bu hususta kendileri Mesnevi'lerinde şöyle buyururlar : «Dünya şehveti külhana benzer. Zira onun sıcaklığıyla takvâ hamamı ısıtılır. İşte dünya şehvetiyle karışık olanlar, o külhan içinde huzursuz ve rahatsızdırlar. Takvâ sahipleri ise : takvâ ve safâ hamamında oldukları için o külhanın kirinden, dumanından uzak olarak safâ sürerler.»

Cenab-ı Hak bir âyet-i kerimesinde bu hususta şöyle buyurur : «Muhakkak Allah Taâlâ takvâ sahipleriyle ve güzel huylularla beraberdir.»

(1) Risale-i Menakıb-ı Sipehsalâr, Mithat Bahari tercümesinden sadeleştirilerek alınmıştır.

İnsan Hakları Üzerine

Muttalip YILDIRIM

İnsanlar yeryüzünde çoğalmaya başladıklarından beri dâima birbirleriyle boğuşmuş, diğerlerine üstün gelmek emeliyle silâhlanmış ve güçlenmişlerdir. Fakat bu mücâdele hayatı insanlara huzursuzluk ve bıkkınlık vermiştir. Çünkü insanların dünyada bulunuşları bir büyük gayeye dayanır. Binaenaleyh böyle boğuşmak onların tabiatına uymaz. Bundan dolayı bütün insanlık, birbirleriyle mücadelenin başlangıcından bu yana dâima sulh çarelerini de birlikte düşünmüştür.

İnsanlık tarihinde gerek semâvî kanunlar olsun, gerekse insanların buldukları kanunlar olsun hep bu zaruretin eseri olarak vücûda getirilmiştir.

İnsan Haklarının Târifi :

«İnsan Hakları» mefhumunun tarifini derli toplu ve münâsip bir şekilde şöyle yapmak mümkündür : «İnsan hakları, insan fizik ve moral varlığının, insan şahsına değer bir şekilde ve ölçüde gelişmesi, korunması, sürdürülmesi için kabul edilen imkânlar, imtiyazlardır.» (1)

İnsan Haklarının Tarihçesi :

«İnsan Hakları», üzerinde düşünülen, mâzisi uzun bir konudur. Bir fikir olarak insan hakları dâvâsının, milât önceleri dünyasının dört yerinde, dört muhitinde : Yakın Asya şarkının Babil ve çevresinde, Afrika'nın Mısır'ında, Uzak Şarkta ve Avrupa'da da Yunanlılar, Romalılar ve onları takibedenlerde cereyan ettiği görülür (2). Bütün bu çevrelerde ve zamanlarda insan haklarını koruyacak kanun nazariyeleri ortaya konmuş, çeşitli tasavvurlar ileri sürülmüştür. Bunlardan Yunan Stoisyen felsefesi bu konuyu bugünkü anlamına az çok uygun bir şekilde açıklamaya çalışmıştı. Fakat geniş hürriyete sahip olan devletin terörü, verilen hakları gölgelemişti.

Roma hukukçuları da, devletin mutlak otoritesinden tatbik safhasına koyamadıkları, nazarî sahada bir ferdî hürriyet doktrininden bahsetmişlerdi (3).

Tabiî hukuk telâkkîsi 18. yüzyılın nihayetlerinde Amerika ve Fransa'da gelişti. 1789 Fransız ihtilâli yeni zamanlar âmme hukûkunun gelişmesi bakımından bir başlangıç sayılmaktadır.

Son Asırda Sulh :

Bu sulh çalışmalarının sonuncusu 1948 de oldu. Birinci Cihan Harbi'nden sonra bugünkü medeniyet âleminin «İnsan Hakları» adı altında birleştirdiği asgarî hukuk kaideleri üzerinde Birleşmiş Milletler Ekonomik Konseyi önemle durmuştur. Nihayet 10 Aralık 1948 de Genel Kurul tarafından kabul edilen prensipler «İnsan Hakları Evrensel Beyannâmesi» adı altında yayınlanmıştır. 30 maddelik bu BEYANNÂME 58 hükûmetten 8 çekimser ve 2 bulunmayana karşılık 48 inin oyuyla kabul edilmiştir.

Türkiye'de de İnsan Hakları meselesi bu şekilde kabul edilmiş ve 3-10 Aralık günleri «İnsan Hakları Haftası» olarak tesbit edilmiştir.

Bugünkü Dünyada Uygulanan Sulh :

Fakat bugün insanlık haklarını temin etmek, zâlimi başıboş bırakmamak için alınan kararlar, yapılan çalışmalar ne dereceye kadar muvaffak oldu? Bugünkü dünyada insanlığın huzurundan ve mahfuz olan insan haklarından bahsetmek mümkün müdür? Asla! İşte bugün bizi ilgilendiren mevzû da budur zaten!

Şiddetlenen bir sür'atle kuvvetli zayıfı ezmeye, büyük küçüğü yok etmeye doğru gidiyor. Her gün binlerce insanın haklarına tecavüz edilmekte, binlerce mâsum yok edilmektedir! Yer yüzünde bu kanunların üzerine, hiç kan lekeleri kurumadı. Devletler arasında barış aslâ kurulamadı. Yeni korkunç silâhlar üzerine ortaya atılan silâhsızlanma çabaları (!) lâfta kaldı. İşin en garibi yine kuvvetli zayıfı ezmeye, onun haklarına — gizli, açık — tecavüz etmeye devam ediyor.

Öte yandan vicdanlar üzerine şiddetle yapılan baskılar, cemiyetlerin sosyal bünyesine yönelen suikastlar, fertlerin inanç ve kutsal değerleri üzerine kurulmak istenen saltanatlar, hâsılı sinsi sinsi yapılan tecavüz ve cinayetler tükenmedi, bilâkis arttı. Artık bugünün insanında huzur, rahat, saadet ve refah diye birşey kalmadı. Oysa ki büyük büyük sarayların salonlarında, büyük adamların yaptıkları toplantılarda ateşli konuşmalar olur, hakkı çiğnenenler üzerine koruyucu kanunlar tesis edilir! Fakat neticede değişen birşey olmaz, hattâ daha da fenalaşır.

İslâm'daki Fert ve Cemiyet Hakları :

Bu muvaffakiyetsizliği teşhis etmek üzere, bu meseleyi burada bırakarak İslâmiyetin insan haklarını temin edici, mütecavizi ve zâlimi cezalandırıcı kanunları üzerinde birkaç söz edelim :

İslâmiyet, bütün teferruatıyla, bütün kanunlarıyla tam mânâsıyla insan karakterine ve yaşayışına uyan bir nitelik gösterir. O, zaten insanlar için gönderilmiştir. Koyucusu Allah Teâlâ'dır. Cenâb-ı Hak, kulları üzerine tamamen hâkim olduğuna ve onlar için zorluk değil kolaylık muradettiğine göre elbette O'nun koyduğu din de insanlar için kolay ve kurtuluş temin edici bir nitelikte olacaktır.

İslâm, evvelâ ferdin vicdanında huzur ve barışı meydana getirmekle işe başlar. Sonra aile muhitinde, sonra topluluk arasında, daha sonra da devletler sahasında milletlerle kabileler arasında huzur ve barışı, günümüzün tabiriyle cihan sulhunu kurar. Böylece devletlerarası barış, barış zincirinin dünya hayatında son halkasını, son merhalesini teşkil eder.

(1) İnsan Hakları Yılığı, 1954 Ankara, Bahri Savcı.

(2) İslâm Aile Hukuku, Sayfa 22, Dr. Ömer Ferruh.

(3) İnsan Hakları Yılığı, 1954, Zeki Mesud Arsan.

Müslümanların Vazife ve Şahsiyetleri

Ebul-Hasan en-Nedvî

Ahmet ÖNKAL

Talebelerimizin gâyesi ve vazifelerini anlamaları lâzım... Onlar, dünya ve âhiret saâdetini kazanmak, nefislerini ve âilelerini ateşten, Hâlik'ın gazabından ve câhiliyye hayatından korumak, insanları zulmetten aydınlığa, dünya darlığından kâinat genişliğine, bâtıl dinlerin cefâsından İslâmın adâletine çıkarmak için çalıştıklarını bilsinler. Yine onlar bilsinler ki, sâlih oldukları zaman kendileri yeryüzünün vârisleridirler. Dünya onlar için yaradılmış, yücelik ve şeref onlara mahsus kılınmıştır; insanlar onlara tâbidirler. Onlar ise hakikatte müslüman olup Allah'a, selâmet yurduna da'vetle meşgul olmaktadırlar...

Şâyet bu davetle ehliyetle meşgul oluyor ve güvenle, mahâretle onu yerine getiriyorlarsa, onların gayeleri ücret değildir; eğer gayeleri için ehliyet ve dikkatle bizzat uğraşıyorlarsa çalışıp para kazanmak da değildir... Rahat, bolluk ve yücelik de — bunlardan hedef uğrunda ve normal bir şekilde faydalanmaları müstesna — onların gayesi olamaz. Onların gayesi ancak, bütün iyilikleri kendisi için yaptıkları, olanca cehd ve güçlerini içinde merkezileştirdikleri; kültür, zevk, mihnet ve menfaatlerinin çeşitliliğine rağmen sırf onunla âmil oldukları Allah'a karşı güzel ameldir.

Sonra onlar, kendilerinin her yönden iyi olduklarını ve ilimlerinin kıymetini bilsinler; nefislerini küçümsemesinler ve onu ticâret eşyası gibi açık artırma ile satmasınlar. Nefislerini, hakkını verebilecek ve onun değerini artıracak olan herkese, her kim olursa olsun teslim etsinler ve nefislerindeki noksanlıklarla harp etsinler. Onlar Arap şâiri Hâtem-i Tâi'nin şu sözünü hatırlasınlar : «Nefsine ikram et. Çünkü sen kendine ihânet edersen, insanlardan ikram edici biriyle karşılaşmayacaksın.» Tuğrâî'nin şu sözünü de ansınlar : «Nefsime cömertliğim, onun kıymetini bilmemdir. İşte bu suretle, onu ben ayak malı olmaktan kurtardım.»

İslâm gençleri, tekebbür ve bencilliğe kapılmadan, güçlerinin yettiği mevkilerden ancak şerefli olanına otursunlar. İyiliklerini ancak münâsip olan yönde kullansınlar... Dinleri sâyesinde şereflensinler ve o dini açıklamaktan, ona intisâp etmekten, vazifelerini îfâ etmekten utanmasınlar. İslâm da'vetçileri ve müslümanlar için, kültür, edebiyat ve anlayışta Avrupa'lılara üstün gelen, İslâma sarılarak cihâd eden, cesaretle ve açıkça Garp Medeniyetinin kusurlarını ortaya çıkaran ve dinin açıklanması gereken yerlerini açıklayan çağımızın büyüklerinin çoğunda alınacak ibretler vardır...

Birleşelim!..

— Müslüman Kardeşlerime —

Gel gidelim Nurlu yola,
Kalplerimiz İMAN dola.
Gel! el-ele; Gel! Kol-kola
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Sen ayrı ol, ben de ayrı;
Olur mu bu işin hayrı?!..
Olalım : Yek-vücut gayrı
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Alnımız açık, ak bizim;
Düşmeyen şu bayrak bizim!
Madem ki KUR'AN, HAK bizim
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Bu dâva can vermek ister,
Sen azmini haydi göster!..
Ey kahraman, mücahit er!
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Nice şanlı zaferlerle
Geri kalma sen ilerle!..
Arşa çıkan tekbirlerle
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Dâvamıza sen kulak ver!
Bekle bizden müjde haber...
İnananlar hep beraber
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Göğsümüzde İMAN ile,
Can ile hem canan ile,
ALLAH ile, KUR'AN ile
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Bak geçiyor hayli zaman;
Çoğalalım, gürleşelim!..
Uyan artık ey MÜSLÜMAN
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Güneşli bir sabah için,
Hem kurtuluş, felâh için,
Gel kardeşim ALLAH için
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

Zulme karşı durmak için,
Son darbeyi vurmak için,
HAK NİZAMI KURMAK İÇİN
HAK YOLUNDA BİRLEŞELİM!..

İsmail BAYRAM

OKUYUCULARIMIZA!..

Gelecek sayımızdan itibaren mecmuamızda **«Okuyucu Suallerine Cevaplar»** başlığı altındaki köşemizde okuyucularımızın arzuları üzerine sualleri cevaplandırılacaktır.

İslâmın İlk Emri
O K U

Yazan :
Ebu'l A'lâ el MEVDÛDÎ

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ ve Nedenleri

Terceme :
Mehmed AYDIN

II.

Garp medeniyetinin tesirinde kalan ve onunla karşılaşan üç çeşit millet vardır :

Birincisi; kendine has, müstakil bir medeniyeti olmıyan milletler.

İkincisi : kendine has bir medeniyeti olmakla beraber, kuvvet yönünden, kuvvetli bir medeniyetle aynı hizada bulunamayan milletler.

Üçüncüsü; medeniyetinin kaynaklarında yeni Garb medeniyetiyle fazla ihtilâfı olmıyan milletlerdir.

Fakat müslümanların hali bu üç milletin de dışındadır. Çünkü onlar, fikir ve amel yönünden insan hayatının bütün yönlerini içine alan, açık ve mütekâmil ve hatta tam manasıyle müstakil bir medeniyete sahiplerdir. Öyle bir medeniyet ki, Garb medeniyetinin esaslarından tamamiyle ayrı.

Hal böyle olunca, bu iki medeniyet her yerde ve her şekilde çarpıştı. Hatta bu çarpışma bugüne kadar bile, müslümanların işlerine, itikadlarına en kötü şekilde tesir ederek sürüp geldi.

Felsefe ve tecrübî ilimler, beş yahut altı asırdan beri, Materyalist ve Allah'sızlıktan ayrılmıyan garb medeniyetini kucağında geliştirdi. Bu medeniyet, dinle çatışmadan ve dine karşı husûmetten doğdu. Daha doğrusu, Garb medeniyeti; aklın ve tecrübenin, din ve ilimle olan mücadelesinden doğan bir çocuğudur. Halbuki ilâhî din; kâinatın eserlerini müşahadede, sırlarını çözmede ve kâinat kanunlarının esaslarını keşfde; düşünce hareketinin kâinâta bakışına, ondan çıkardığı neticelere, kıyas ve kanunlarına muhalefet etmiyordu. Ancak çok kötü bir tesâdüf olarak; yeni ilmî hareket, Avrupa'da Rönesansın (Renaissance) üzerine oturdu. Rönesans hareketinde, ilim adamlariyle, nasrânî papazları arasında çok şiddetli çarpışmalar olmuştu. Papazlar, dinî akîdelerini, yunan felsefesi ve hikmeti esasları üzerine oturtmuşlardı. Bunun için papazlar, zannediyorlardı ki, bu ilmî hareket ve yeni fikir hamlesi hâkim olunca; dinin esaslı rükünleri birdenbire yıkılarak, yerle bir olacaktı. İşte bu hatalı düşünce, onları bu yeni ilmî harekete muhalif olmaya sevketti. Hatta buna mani olmak için, kuvvet, şiddet hareketlerine dahi girişildi. Engizisyon (Inquisition) mahkemeleri kurularak bu hareketin öncüleri insafsız bir şekilde öldürüldüler. Fakat bu ilmî hareketin neticesi gerçek kalkınma oldu. Şiddet ve zorbalık haerketlerine rağmen kısa zamanda büyüyerek çok kuvvetli bir sel halinde beldelere taşdı ve din sultasının gücü böylece kayboldu... İşin evvelinde bu mücadele, hürriyet davetçileri ile din adamları arasında kalan birşeydi. Fakat daha sonra, din adamları; din adıyla, hürriyet taraftarlarına hücuma girişince, kısa bir zaman sonra şiddetli bir harb haline geliverdi. Din de bu harekete tam manasıyle düşman kesiliverdi. İlme dayalı düşünce, dine bağlı düşünceden tamamiyle ayrı bir şey oldu. Böylece, kâinat meselelerini ilmî yoldan düşünen herkese, dinî düşüncelerden tamamen ayrı, yeni bir yol açılmış oluyordu. İlâhî din nazariyesinin bu kâinat manzûmesi hakkındaki esas görüşü şudur : Bu tabiat âleminde bulunan (physical world) her şey; bu âlemden büyük, daha kuvvetli bir varlığın mevcudiyetini gerektirir. İşte bu görüş, yeni ilmî harekete düşman olunca; ilmî hareketin liderleri, bu kâinatın sırlarını Allah ve ilâh düşüncesinden uzak, tabiatüstü (supernatural) bir kuvvetten ayrı bir sistemle izâh ederek; ilâh düşüncesiyle kâinatı izah edenlerin yoluna gericilerin ve gayr-i ilmî (unscientific) hareket edenlerin yolu gözü ile baktılar.

Böylece, yeni asrın felsefe ve hikmet adamlarının kalblerinde; ilâh ve Allah, ruh ve ruhaniyet gibi mefhumlara bağlananların, aklî bir delilde değil; hislerinin tesiriyle bunlara bağlandıkları düşüncesi gelişmişti.

Bu hâkim ve felsefeciler Allah'ın zâtından, herhangi bir delile bağlanarak inkârla ayrılmıyorlardı. Ancak Allah'dan, düşmanlarının mabûdu ve fikir hürriyetlerine karşı gelenlerin ilâhı olduğu için uzaklaşıyorlardı. İşte bundan sonra, beş asır müddetle onların getirdiği her türlü fikir ve düşünce; başlangıçtaki gayr-i mantıki çekişmenin üzerine oturarak gelişti.

Felsefe ve tecrübî ilimler, Allah'a inanmayı red ederek, yollarına koyuldular. Allah'a îman edenlerle, Materyalistler, din ortamında sessizce bulunuyorlardı. Ne zaman ki Materyalist düşünce, îmanî hareketi mağlûb edince; Felsefe ve müsbet ilim, ilâh duygusuna ve tabiatüstü bir gücün varlığına halel getirdiler. Onların yanında, madde ve hareketten başka hakikat olan birşey yoktu. Böylece, tecrübî ilimler (Naturalism) Materyalizmin bir müdafii oldu... Felsefeciler ve müsbet ilim adamları itikadlarını şöyle formüle ettiler : «ölçüye ve tartıya gelmiyen herşey hayaldir, hakikatı yoktur.»

İşte bütün bu olanlara, Garb ilimleri ve felsefe tarihleri şahiddir. Garb felsefesinin babası sayılan Descartes (Öl.: 1650) bir taraftan Allah'a inanıyor, maddeden ayrı bir ruhun varlığını kabul ediyor. Diğer taraftan da, tabiat ilimlerine, mekanik bir yolda sebepler meselesini ilâve ediyor. Fakat bu öyle bir fikir ki bir müddet sonra, gerçek materyalizme dönüverecektir. Descartes'i Hobbes (Öl.: 1689) takip etti ve bu yönde bir adım daha geçti. Tabiatüstü bir varlığın mevcudiyetine âlenen muhalefet etti. Bu âlemi ve ondaki herşeyi mekanik sebeplere uygun addediyordu. Maddi dünyayı idare eden bir aklın ve ruhun veya nefsin olduğunu söylemiyordu. Fakat yine de Allah'ın varlığını sebepler yönünden zımnen de olsa kabul eder gibiydi.

(Devamı var)

SABIR[1]

Yazan :
Es-Seyyid SÂBIK

Terceme :
Ahmet GÜRTAŞ

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Hayır cinsinden ne varsa ben onu sizden saklayacak değilim. Kim iffetli olmak isterse Allah da ona iffet ihsan eder; Kim (insanlara) muhtaç olmazsa Allah da onu, ihtiyaç duymaktan kurtarır; Kim sabırlı olmak isterse Allah da ona sabır ihsan eder. Hiç kimse sabırdan daha geniş ve daha hayırlı bir ihsana nail olmamıştır.»

Sabrın faziletleri :

İnsan nefsinin faziletlerini sayıp döktüğümüz zaman bunların ön safında sabretmek ve sabra devam etmek, sebat etmek ve sebata devam etmek gözümüze çarpar. Zira bunlar öyle faziletlerdir ki, insanı insan yaparlar, milletleri kalkındırıp ilim ve tekniğin en ileri hedefine götürürler, sanat, ziraat, ticaret ve sair sahalarda zirveye yükseltirler.

Beşeriyete nasîb olan maddî ve manevî nimetlere bir göz attığımız zaman bunların hepsinin sabır ve mücadelenin meyvesi, devam ve sebâtın neticesi olduğu meydana çıkar.

İşte bundan dolayı İslâm, sabrı tavsiye edegelmiş ve Kur'an-ı Kerîm'de yetmişten fazla yerde adını anmıştır. Bir âyette Cenab-ı Hak emir veriyor ve şöyle buyuruyor :

«Ey îman edenler! Sabredin, düşmanlarınızdan daha sabırlı olun, cihada hazır bulunun, Allah'a karşı gelmekten sakının ki, başarıya erişebilesiniz.» (2)

Bir başka âyette Cenab-ı Hak, nazar-ı dikkati celbetmek için, sabrı kendine izafe ediyor ve kendi destek ve tevfiki ile sabredenlerle beraber olduğunu haber veriyor :

«Ey îman edenler! Sabır ve namazla yardım dileyin. Allah, muhakkak ki, sabredenlerle beraberdir.» (3).

Sabır, dünyada liderliğe ve dinde önderliğe götüren bir yoldur :

«İçlerinden de, sabır (ve sebat) ettikleri zaman, emrimizle doğru yola sevk edecek rehberler tayin etmiştik ve onlar âyetlerimizi çok iyi biliyorlardı.» (4).

Hiç kimse, Allah katında yakınlık derecelerini, sabır yolundan başka bir şeyle asla elde edemeyecektir:

«Yoksa içinizden cihad edenleri ve sabredenleri Allah belirtmeden cennete gireceğinizi mi sanıyordunuz?» (5).

Allah Taâlâ Hazretleri her iyi amel için muayyen bir mükâfat takdir buyurmuştur. Fakat sabır müstesnâdır. Çünkü sabrın ecri her türlü takdir ve hesabın üstündedir :

«... Ancak sabredenlere, ecirleri hesabsız ödenecektir.» (6).

Sabır, Allah'ın, peygamberlerden ülü'l-azm (azim ve sebat sahibi) olanlarını, kendisiyle mükellef tuttuğu bir fazilettir. Hz. Âişe (R.A.)'den, Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimizin şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

«Allah Taâlâ Hazretleri, peygamberlerin ülü'l-azm olanlarından sadece sabırları sebebiyle razı oldu. Onlara teklif ettiğini bana da teklif edip — Peygamberlerden ülü'l-azm olanların sabrettiği gibi sen de sabret (7) — buyurmadan benden de razı olmadı. Vallahi onların sabrettiği gibi elbette ben de sabredeceğim.»

Sabır, imanın alâmetlerinden biridir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz bir cemaate sordu :

— Siz mü'min misiniz?

Hz. Ömer (R.A.) :

— Evet, yâ Rasûlâllâh, dedi.

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz :

— İmanınızın alâmeti nedir, diye sordu.

Hz. Ömer (R.A.) :

— Bolluğa şükrederiz, belâya sabrederiz, kazaya razı oluruz, cevabını verdi.

Bunun üzerine Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz :

— Ka'be'nin Rabbına yemin olsun ki, mü'minsiniz, buyurdu.

İşte bu zevât, bu sıfatları sayesinde, islâma ilk girenler içinde şan ve şereflerine işaret buyurulmağa hak kazandılar.

Ebü'd-Derdâ (R.A.) şöyle demiştir :

«Rasûlüllâh (A.S.)'ı şöyle buyururken işittim :

Cenab-ı Hak Meryem oğlu İsâ (A.S.)'ya şöyle dedi : Ey İsâ, Ben senden sonra bir ümmet göndereceğim ki, onlar kendilerine sevdikleri bir şey geldiğinde hamd ve şükrederler. Hoşlanmadıkları bir şey başlarına gelirse ecrini Allah'tan bekler ve sabrederler. Onlara kendi ilim ve hilmimden (bir nasîb) vereceğim.»

Sabır şekilleri :

Sabrın çeşitli şekilleri ve müteaddit kısımları vardır.

Hakkı müdafaa hususunda sabırlı olmak, zafere ulaşıncaya kadar hakkın hasımlarına karşı durmada sebât etmek, ulvî prensiplerin ve doğru inançların yerleşmesi için cihad etmek, bayağı şeyleri kovup atmak ve gizlenip yok oluncaya kadar kötülüklerle savaşmak için güçlüklere tahammül etmek sabrın çeşitlerindendir :

«Oğulcağızım! Namazı dosdoğrû kıl. İyiliği emret. Kötülükten vazgeçirmeye çalış. Sana (bunlar sebebiyle) isabet eden herşeye sabret. Çünkü bunlar kat'i surette farzedilen işlerdendir.» (8)

Buhârî, Habbâb b. Eret'in şöyle dediğini rivayet etmiştir :

«Rasûlüllâh (A.S.) şöyle buyurdu :

Sizden öncekilerin içinde bir adam vardı. Kendisi için bir çukur kazılır, oraya konur, bir testere getirilip ikiye biçilirdi. Bu (işkence) onu dininden alakoymuyordu. Yine demir tarakla, etinin altındaki kemik ve sinire kadar taranıyordu. Bu da onu dininden alakoymuyordu. Vallahi bu iş (islâm) tamamlanacaktır. Ta ki, (bineğine) binen, kendisi için Allah'tan, koyunu için de kurdun dışında hiç bir şeyden korkmayarak San'a'dan Hadramut'a kadar yürüyebilsin. Fakat siz acele ediyorsunuz.»

Kutrî b. el-Fücâe bu konuda şöyle diyor :

«Kahramanlardan korktuğu için çırpınırken ona (nefsime), acırım sana, söz dinlemiyorsun, diyorum.

Sen, sana ait ecelden bir gün geri kalmayı istesen arzun yerine getirilmez.

Ölüm sahasında sabırlı ol, sabırlı... (dünyada) devamlı olarak kalmaya nail olmak elbette mümkin değildir.

Ölüm yolu, her canlının sonudur. Ölüme çağıran, arz ahalisinin hepsini çağıracaktır.

Kim (hayattan) memnun olmazsa bıkar, ihtiyar olur ve ölüm onu yokluğa götürür.

Kişi, kayıp eşya cinsinden bir şey (sıradan bir adam) olacak olursa o kimse için hayatta hiç bir hayır yoktur.»

Başkasının eza ve cefasına tahammül edip, ona af ve müsamaha ile mukabele etmek de sabrın bir çeşididir :

«Eğer herhangi bir ceza ile mukabele edecek olursanız ancak size revâ görülen cezanın misli ile ceza verin. Sabrederseniz, andolsun ki bu, sabredenler için daha hayırlıdır.» (9)

«Andolsun ki, mallarınız ve canlarınızla sınanacaksınız. Hiç şüphesiz sizden önce kitab verilenlerden ve Allah'a eş koşanlardan çok üzücü sözler işiteceksiniz. Sabreder ve Allah'a karşı gelmekten sakınırsanız bilin ki, bu, azme değer işlerdendir.» (10)

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz ganimetleri taksim ederken, başına bir adam durdu ve dedi ki :

— Bu (yaptığın taksim), adalete riâyet edilmeyen ve Allah rızası gözetilmeyen bir taksimdir.

Bunun üzerine Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz :

— Allah ve Rasûlü adalete riâyet etmezse kim riâyet eder? Allah Musa (A.S.)'ya rahmet eylesin; bundan daha fazlası ile eziyet gördü de yine sabretti.» (11)

Sabrın kısımlarından biri de ele geçmeyen dünya nimetlerine sabretmek, bu nimete nail olanlarla fitne ve düşmanlığa götürecek münakaşalardan sakınmaktır.

İbn-i Mes'ûd (R.A.)'dan, Hz. Peygamber (A.S.) Efendimizin şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

«Benden sonra menfaatperestlik ve hoş karşılamıyacağınız bir takım işler zuhur edecektir. Ashab dedi ki :

— Yâ Rasûlâllâh, (o zaman) bize ne emredersiniz?

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurdu :

— Üzerinizdeki hakkı edâ edersiniz ve Allah'tan, lehinize olanı istersiniz.» (12)

Ebû Yahyâ Üseyd b. Hudayr (R.A.)'dan rivayet edildiğine göre, ensârdan bir adam Peygamberimize şöyle dedi :

— Yâ Rasûlâllâh, falancayı vali tayin ettiğin gibi beni de vali tayin etmez misin?

Hz. Rasûlüllâh (S.A.) şöyle cevap verdi :

— Siz benden hemen sonra menfaatperestlikle karşılaşacaksınız. O takdirde sabrediniz. Ta ki, (Kevser) havzı yanında bana kavuşasınız.» (13)

Allah'a isyan olan işlerde, onları terketmek ve bu konuda nefisle mücahede yapmak suretiyle, sabır göstermek nefsi yükselten ve onu hâlıkına yaklaştıran bir ameldir. Bu sebeple İslâm, nefsi kendi arzu ve isteğine göre salıvermekten menedegelmiş, her duyu organı için bir edeb tayin etmiş ve insanı, kendinden sadır olan her davranıştan mes'ûl tutmuştur :

«Senin için, hakkında bir bilgi hasıl olmayan şeyin ardına düşme. Çünkü kulak, göz, kalb, bunların herbiri bundan mes'ûldür.» (14)

(Devamı 26. sayfada)

(1) es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 168-176.
(2) Âl-i İmrân sûresi, âyet : 200.
(3) el-Bakara sûresi, âyet : 153.
(4) es-Secde sûresi, âyet : 24.
(5) Âl-i İmrân sûresi, âyet : 142.
(6) ez-Zümer sûresi, âyet : 10.
(7) el-Ahkâf sûresi, âyet : 35.
(8) Lokmân sûresi, âyet : 17.
(9) en-Nahl sûresi, âyet : 126.
(10) Âl-i İmrân sûresi, âyet : 186.
(11) Buhârî ve Müslim rivâyet etmiştir.
(12) Buhârî ve Müslim rivâyet etmiştir.
(13) Buhârî ve Müslim rivâyet etmiştir.
(14) el-İsrâ sûresi, âyet : 36.

Köşeden...

Hazırlayan :

Ahmed AĞIRBAŞLI

★ **Doğu Pakistan'ın Muhammed İkbal'i olarak tanınan şair Nazrul İslâm, Pakistan'ın İngiliz hakimiyetinde bulunduğu yıllarda İngiliz idaresine karşı isyan etmiş, daha genç yaşta çıkardığı mecmuayla İngiliz sultasına ateş püskürdüğü için, İngiliz idaresi kendisini hapsederek mahkemeye vermişti. O, imanından aldığı cesaretle mahkeme heyetine şu tarihî sözleri söylemiştir :**

«— Siz, haşmetli İngiliz kralının aylıklı hizmetkârlarısınız. Ben ise kralların kralı, Hâkimlerin Hâkimi ve ebedî Hakikat olan Allah'a sırtımı dayadım! Ben bugüne kadar dile getirilmemiş hakikatleri haykırmak için gönderilmiş bir şairim. Şairin sesini Allah korur. Benim vaz'ettiklerim Hakikatın tâ kendisidir. İngiltere kralı ve onun hizmetkârları bu sesi, fesat tohumlarıyla süslü görebilir. Kral adına kurulan bu mahkeme sesimi ve ideallerimi mahkûm etmeğe yeltenebilir. Lâkin bu ses ilâhî adalet ve ebedî Hakikatın sesidir. Yanlışa yanlış, doğruya doğru demekten başka bir suçum yoktur.»

★ **Türkmenistan kadınlarının 1964 de yapılan 4. kongresinde Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı H. Nazarova, Türkmen kadınlarının dine ve dinî âdetlere, geleneklere kuvvetle bağlı kaldıkları konusu etrafında konuşmuştur. Nazarova'nın söylediğine göre Türkmenistan'da 5478 kadının katıldığı 886 Kadın Şûrâsı vardır. Buna rağmen, Türkmen kadınları toplum hayatına katılmaktan kaçınmaktadırlar. Türkmen kadınları, kendilerini yabancı nazarlardan korumak için yaşmak taşımaktadırlar. Bu çeşit kadınlara sadece köylerde değil, başkent Aşkâbât'ta dahi rastlanmaktadır. Bayram, Ali, Mari, Göktepe, Künye, Ürgenç, Yoloton ve diğer birçok bölgelerde (yani bütün Türkistan'da) kadınlar arasında dua taşımak adeti hayli yaygın hale gelmiştir. Kadınlar mukaddes yerleri ziyaret ediyor, oruç tutuyor ve namaz kılmaktadırlar.**

★ **Yavuz Sultan Selim bir gün Piri Paşa'yı huzuruna çağırarak ona : «Eğer bu akrepler (yani hıristiyanlar) denizi gemilerle dolduruyor, eğer Venedik Doc'unun, Papa'nın veya Fransa ile İspanya kralların gemilerindeki bayraklar Rumeli kıyılarında dalgalanıyorsa buna sebep senin tembelliğin, benim de müsamahakârlığımdır. Ben artık güçlü bir donanmaya sahip olmak istiyorum.» demesi üzerine bugünkü Haliç adını verdiğimiz Kasım Paşa semtine ilk Türk tersânesini yaptırtmıştır.**

★ **1550 senesinde «Sebastiyan Münster» adlı âlimin, yaratılıştan sonra yer yuvarlağının halini tasvir etmek için yaptığı resim, o vakitler, Hıristiyanlık sebebiyle insanların, fikirlerini nasıl bir hudutlu daireye hapsettiklerini pek güzel gösterir. İşte resim : Alt tarafta bir deniz, denizin üstünde Roma gemilerine benzer bir yelkenli gemi, denizin içinde birkaç balık, daha üstünde yer, birkaç dağ, birkaç ağaç, hayvan... Bunların üstünde bir boşluk yani atmosfer, havada birkaç kuş daha üstünde bahçemsi bir yer (yani sözde cennet), daha üstünde bir meydan, bu meydanın sağ tarafında ay ve yıldızlar, sol tarafında güneş ve yıldızlar, meydanın tam ortasında yarım daire şeklinde bir bulut yığını; bunun üstünde ak saçlı biraz tombulca, aptal simalı, yılışık bakışlı bir «babalık» yani hâşâ Hâlık(tanrı); ayın ve güneşin yanıbaşlarında birer kanatlı bacı, yani melek ve aşağıdaki denizin iki tarafında da «Umacı» yani şeytan!**

İşte görülüyor ki «akılca fakir olanlar ne kadar bahtiyardır» diyen hıristiyanlık, insanların elinden tefekkür ve tetebbu(inceleme) hassasını almış ve onları hayvan sürüsü gibi bırakmıştır.

...Bucaktan

Âdâp Ahlâk Şemâil

Hazırlayan :

Abdullah PARLAYAN

بسم الله الرحمن الرحيم

Muhterem okuyucular!..

Mecmuamıza açtığımız bu köşede mevzumuza geçmeden önce köşemize başlık olarak aldığımız kelimeleri lügat ve ıstılâhî yönden açıklıyalım.

Adâp; lügatte (ادب = edeb) kelimesinin cem'i olup kişinin bir hususta haddini bilip haddi tecavüz etmemesidir. Edep İslâm ahlâkındandır. Edepli insan edebi sâyesinde her nevi hatadan kaçınmaya muvaffak olur. Lisanımızda edep yerine kibarlık, terbiye kelimeleri kullanılır. Edepli insanı büyükler; elini, dilini belini haram ve benzeri şeylerden çeken insan olarak vasıflandırmışlardır.

Ahlâk; lügatte (خلق = Hulk)un cem'i olup tabiat, seciye, meleke, huy karekter ve bâtınî bir kuvvet olarak ma'nalandırılmıştır. Biz burada fazla tafsilâta geçmiyeceğiz.

Şemâil; lügatte (شمايله = Şemiyle) kelimesinin cem'i olup yukarıdakilerle müteradif durumdadır. Ahlâk, huylar, tabiatlar anlamında kullanılır.

Daha ziyade, **şemail, şemail-i şerife, şemail-i Muhammediye** tâbirlerinden ahsen-i mevcudât olan Rasulü Ekrem'in şekli, ahlâkı, âzâsı, hal ve yaşayışı hatıra gelir.

Allah izin verirse bu sütunlarda muhterem okuyucularımıza İslâm ahlâk ve âdâbından peygamberimizin yaşayış tarzından örnekler sunmaya çalışacağız.

⁂

İslâmın ilk emri «OKU» olması münasebetiyle bugün köşemizde **okumak ve âdâbından** bahsedeceğiz.

Bir müslüman herhangi bir ilim veya fen kitabını okumak istediğinde; bizlere ciltlerle kütüphaneler dolusu eserler bırakan ecdadımızın o ilmi tedris etmeden önce bilinmesi ve yapılması gereken şeyleri nasıl yaptıklarını bilmesi ve ona göre hareket etmesi lâzımdır.

O ilme başlamadan önce :

İlmin mevzûunu,
Gayesini,
Vaz'oluş sebebini (niçin te'lif edildiğini),
Diğer ilimlerle olan münasebetini,
Menşeini (bir ilmin kolu mu? yoksa müstakil bir ilim midir?),
Şeriattaki yerini (bu nevi ilimle uğraşmak İslâmda caiz midir?),
Mesailini (Bu ilim hakkındaki mesele, itiraz ve teoriler) bilmesi gerekir.

İşte bunlara ilmin prensipleri denilmiştir.

Ayrıca kişi bunları bildikten sonra kitabı okumaya başlamadan önce şunlara da dikkat etmelidir.

1 — Besmele-i Şerif-i okumak.
2 — Allah'a hamd etmek.
3 — Peygamberimize salevât-ı şerife getirmek.
4 — Okuyacağı kitabın ismini bilmek.
5 — Okuyacağı kitabın aid olduğunu ilim kolunu bilmek.
6 — Kitabın kaç fasıl ve bölüm olduğunu;
7 — Bu ilmi veya kitabı okumaktaki gaye ve maksadının da ne olduğunu bilerek okumaya başlamasıdır.

Buna tatbiki olarak bir misal verelim ve Kur'an-ı Kerîm'i ele alalım. Çünkü ilk öğrenilmesi ve okunması icap eden O'dur.

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم : الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسولنا محمد و على آله وصحبه اجمعين.

Kitabın ismi : Kur'an-ı Kerîm, Mushaf, Furkân, Burhan... v.s.

Kitabın fenni : Bütün ilimlerin nüvesini toplayan ve insanlığı ebedî saadete ulaştıracak tek Kitab-ı Kerim'dir.

Fasl adedi : Kur'an-ı Kerîm 30 cüz, 114 sûre, 6666 âyet, 77939 kelime ve 326,048 harftir.

Okumaktaki maksad : Kur'an'ı okumaktaki gayemiz Rabbimizle konuşmak içindir. Çünkü Hadîs-i Şerifte : **«Her kim ki Rabbi ile söyleşmeyi severse Kur'an okusun.»** buyurulmaktadır. İkinci olarak ibadetin en efdali Kur'an okumaktır. Hadîs-i Şerifte : **«Ümmetimin ibadetinin efdali bakarak Kur'an okumaktır.»** buyurulmaktadır. Üçüncü olarak, Kur'an'ın manasını anlamak ve ondaki bütün ilimlere muttali olmaktır. Zira İbn-i Mesut'tan rivayet edilen bir hadiste : **«İlim murad ederseniz Kur'an-ı Kerim'i seçiniz. Zira Kur'an'da geçmiş ve gelecek ilimlerin hepsi vardır.»** buyurulmuştur.

En'am sûresi 59. âyette de **«Yaş ve kuru hiç bir şey yoktur ki bu Kitab-ı Mübin'de bulunmasın.»** Bunlara benzer birçok sebeplere mebni Kur'an'ı okumaktayız.

⁂

Şimdi Kur'an okuma âdâbına geçelim. Acaba Peygamberimiz Kur'an'ı nasıl okurlardı. Bu hususta Hadîs-i Şerifleri zikredelim.

1 — **Ya'la b. Memlûk**'dan rivayete göre (Peygamberimiz Kur'an'ı) harf, harf okurdu yani Meharici hurûfa riayet ederdi.

2 — **Katâde**'den mervî bir hadiste medlere (medd-i tabii, lîn, arız, lâzım) rivayet ettiği açıklanıyor.

(Devamı 20. sayfada)

Mukayeseli Dinler Tarihi

KUR'AN-I KERÎM'E GÖRE HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)

— II —

Osman CİLÂCI

Bu kısa girişten sonra Peygamber (s.a.) Efendimizin hayatını incelemeye başlayabiliriz. Daha evvelki yazılarımızda (Hz. Musa a.s. ve Hz. İsa a.s.) olduğu gibi Kur'an-ı Kerîm'i esas alacak ve gereken yerlerde fazla teferruata girmemek üzere açıklama yapacağız.

Hz. Muhammed (s.a.) in hayatını :

1) Peygamberlikten önce (571-610),

2) Peygamberlikten sonra (610-632)

olmak üzere iki büyük devreye ayırmak faydalı olur.

Peygamberlikten önceki hayat da :

a) Çocukluğu,

b) Gençliği,

c) Evliliği

safhalarına ayrılabilir. Bu safhalar da kendi aralarında bölümlere taksim edilebilir.

Peygamberlik Devresi ise :

1) Mekke Devri (610-622),

2) Medine Devri (622-632) dir.

Mekke Devrinde, Nebiliği, Müşrikliğin yaptığı kötülükler, Habeşistan'a hicret, Amcası Ebu Tâlip'in himayesi, Birinci ve ikinci Akabe biatları (1), Hicret v.b. gibi mevzular başlıca inceleme konularıdır.

Ana hatları ile tesbit ettiğimiz bu mevzular, bizim doğrudan doğruya inceleme sahamızın içine girmez. Bu hususta bilgi sahibi olmak isteyenler Siyer ve İslâm Tarihi'ne müracaat etmelidirler.

Allah (c.c.), dünya kurulalıdan beri bu âleme sayısız denecek kadar peygamber göndermiştir. Bu peygamberler zaman, mekân ve kavimle mukayyed tutulmuştur. Yalnız Hz. Muhammed (s.a.) tir ki, bütün insanlığa gönderilmiş olmak hasebiyle bu kaydın dışındadır :

«Biz seni (Habibim) âlemlere (başka bir şey için değil) ancak rahmet için gönderdik.» (2)

İşte yalnız bu husus bile, Hz. Muhammed (s.a.) in hayatının tetkikini zarurî kılar.

İslâm inancına göre insan yaratılmışların en mükemmeli, en mükerremidir. Allah (c.c.) ın Resûlü (s.a.) ise insanların en üstünüdür.

Hayatın maddî ve manevî olmak üzere iki mühim cephesinin mevcudiyeti düşünülürse, insanlığın mürşidine; bu iki hayat arasında muvazene tesis etmek ve bunun güzel bir nümunesini bizzat yaşayarak göstermek gibi bir vazife de terettüb eder. Hadd-i zâtında bu vazife insanlığın mürşidi için bir idealdir de.

İşte bütün bu ve buna benzer hususlar göz önüne alınırsa Hz. Muhammed (s.a.) in hayatını derinden incelemek, bu hayat felsefesine vakıf olmak, hatt-u hareketlerimizi daha sağlam esaslar üzerine vazetmek bakımından ihtiyaç değil, hatta bir zarurettir de.

En mükemmel ahlâk umdelerini nefsinde toplamış, Allah'a en çok ibâdet eden, din nâşiri, devlet başkanı, harpte kumandan, bütün icraatında adaletle hükmeden Hz. Muhammed (s.a.) in Resul oluşu müteaddid âyetlerde zikredilmiştir :

«Ey Peygamber, biz seni hakikaten bir şâhid (3) bir müjdeci (4) ve bir korkutucu (5) ve Allah'a O'nun emir (ve tesiri) ile bir da'vetçi ve nur saçan bir kandil olarak gönderdik.» (6).

Allah'ın, mü'minlere fazl-ü kerem ihsan buyuracağı, kâfirlere ve münafıklara itaat etmemesi gerektiği hususu şu âyette emredilir :

«(Habibim) Allah'tan kendilerine cidden büyük bir fazl(-u kerem inayet buyurulmuş) olduğunu mü'minlere müjdele.»

«Kâfirlere ve münafıklara itaat etme (7). Onların ezalarına da (şimdilik) aldırış etme. Allah'a güvenip dayan. Siyânet edici olarak Allah yeter.» (8)

(Devamı var)

---

(1) Biat, bir kimsenin hakimiyetini tanıma, tâbi olma.

(2) el-Enbiyâ, 107.

(3) «Kendilerine Peygamber olarak gönderildiğin insanların seni tasdik veya tekzip ettiklerine, iyi amel ve hareketlerde bulunup bulunmadıklarına» Beyzâvî, Celâleyn.

(4) «Seni tasdik edenlere cenneti müjde edici» Celâleyn, Medârik.

(5) «Seni tekzip edenleri cehennemle korkutucu» Celâleyn, Medârik.

(6) el-Ahzap, 45-46.

(7) «Bu, Resulullah (s.a.) aleyhinde kâfirlerin gösterdikleri şiddetli muhalefetlere karşı habibini bir tehyicdir.» Beyzâvî.

(8) el-Ahzap, 47-48.

DÖRT MEZHEBE GÖRE NAMAZ

— XV —

İHRAM TEKBİRİNİN ŞARTI

Lütfi ŞENEL
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Mezhepler Tarihi Öğrt.

İhram Tekbirinin şartlarını mezhepler şöyle sıralıyorlar :

ŞAFİÎLER : **İhram Tekbirinin şartları ondört tanedir. Onlardan bir tanesi namaza başlarken bulunmazsa namaz bozulur :**

1° — Kâdir olunduğu takdirde tekbirin arap diliyle getirilmesi; eğer ondan âciz olunursa ve onu öğrenmek mümkün değilse kâdir olunduğu dille tekbir alınması sahih olur.

2° — Eğer farz bir namazda ise onu ayakta getirmek. Ama nâfile namaz olursa, oturarak ihram tekbiri getirmek sahih olur; oturarak namazın sahih olduğu gibi. Farz namazda, İhram Tekbirini, başlamaya yönelince getirilirse, kıyama daha yakın olduğundan sahih olur. Eğer Tekbir rüküa yakın olarak getirilirse o zaman sahih olmaz. Buna Hanefiler ve Hanbeliler muvafakat ediyorlar. Malikiler muhalefet ederek şöyle diyorlar : İnhina esnasında tekbir getirilirse sahih olmaz. Ancak bir surette sahih olur. O da; eğer bir kimse namaza başlamış ve rüküda olan bir imama uymuş ise. Fakat Şafiiler buna itiraz ediyorlar. Cemaatten birisi imama rükü esnasında yetişecek olursa, ayakta tekbir alır ve onunla birlikte rüküa varır ve bu sahih olur.

3° — اكبر (Ekber) Lâfz-ı Celâlini söylemek.

4° — Lâfza-i Celâl'deki hemze uzatılmaz. الله و اكبر **(ÂÂLLAH-U EKBER) denmez. Çünkü bunun mânâsı soru veya şüphe olur. Allahtan nasıl istifham olunabilir?**

5° — ب (B) harfini uzatmamak. اكبر **(Ekbeer) denmez.** الله اكبر **(Allah-u Ekber) demek sahih olmaz. Hemzenin üstün veya esre ile okunması müsavidir.**

6° — اكبر **(Ekber) lâfzındaki** ب **(B) harfini şiddetli okumamalıdır. Şiddetli okunursa namaza başlanmamış olur.**

7° — İki kelime arasına sakin veya harekeli bir (و **) vav ziyade etmemelidir. Şayet** الله واكبر **veya** الله و اكبر **denirse namaza başlanmamış olur.**

8° — Lâfz-ı Celâl'den evvel (و **) vav getirmemelidir. Şayet** واللهُ اكبر **, denirse namaz başlanmamış olur.**

9° — Kasten iki kelime arasını uzunca veya kısa olarak durmak suretiyle ayırmamalıdır. Şayet الله **(ALLAH) der, biraz susulduktan sonra da** اكبر **(Ekber) denirse namaza başlanmamış olur. Birinci kısımda uzunca susulduğunda** اكبر **lâfzına (** ال **) Lâm-ı tarif dahil edilirse zararı yoktur. Şayet** اللهُ الأكبر **(ALLAH-UL EKBER) denilirse sahih olur. Ve keza Allah'ın sıfatlarından bir sıfat ona eklenirse (** الله العظيم **demek gibi veya** الله الرحمن الرحيم اكبر **demek gibi) zararı yoktur. Ama iki kelimeden fazla ziyade yapılırsa o tekbir ibtal edilir,** الله العظيم الكريم الرحيم اكبر

dendiğinde namaza başlanmamış olur. «Allah» lâfzı ile «Ekber» lâfzı arasını bir zamirle veya bir nida ile ayırırsa o sahih olmaz. الله هو اكبر **veya** الله يا رحمن اكبر

denmesi gibi.

10° — Tekbiri alanın kendi işiteceği bir sesle söylemesi. Şayet onu kendisi dahi işitmeksizin içten söylerse sahih olmaz. Ancak dilsiz olursa veya sağır olursa veya bulunduğu yer gürültülü ve şamatalı olursa, böyle bir halde onu kendi kendine işitmesi lâzım gelmez. Dilsiz ve benzeri gibi olanların imkânlarıyla getirmeleri vacip olur. Şayet dilsizliği ârızî ise, dilini veya dudaklarını oynatmaya imkânı varsa (tekbirle), onları oynatması üzerine vacip olur.

11° — Farz namaz veya müekkede nafile namaz kılınıyorsa vaktin girmesi.

12° — Tekbirin icabetmesi ki, o, kıbleye yönelmekle olur.

13° — İmama uyarak namaz kılınıyorsa tekbiri imamın tekbirinden sonraya tehir etmek.

14° — Tekbiri kıraatın sahih olduğu yerde getirmek. Kıraatın şartlarının izahı ileride gelecek.

(Devam edecek)

KERVAN

Bu özgürlüğe özgü, özgürlük içinde
Bir peyzaj bir dekor görüyorum
Pür neşe içinde bir evren
Sonsuzluğa giden kervanı görüyorum

Prototip olarak yaşayan insanları
Raslantıların meydana getirdiği eserleri
Sergüzeştileri kalpazanları görüyorum
Bu sonu gelmiyen sefer içinde

Sayhalar duyuyorum sırlı safalı
Her gün yukarıya fışkıran bir kaynak
Ve her gün yere düşen bir şelâle sesi.
Çöl ortasında geliyor kervan düzeni.

Kerim ÖZBEKLER

GENÇ KALEMLER

MAZİYE DÖNÜŞ

Sadık ALTINKESER
Çorum İmam-Hatip Okulu

Otuzsekiz devleti birleştirerek 8 milyon km² civarında büyük bir imparatorluk kuran ve bütün bu devletlerde aynı adaleti yürüten ecdadın torunları, size sesleniyorum!

Yıllardır müslüman milletin ayağı altına sabun koyarak onu kaydırmaya çalışan hangi zihniyet? Müslüman milletini bin yıllık mazisinden koparmak, kültür, ahlâk ve an'anelerini rencide etmek isteyen hangi millet? Otuzsekiz dalını tek kökte barındıran ve baharın yeşertisi ile yeşeren bu ağacı hangi kurt kemirdi de kurumasına vesile oldu?

Karanlık gecelere ay görevi yapan ve bütün dünya milletlerine adaletini, gücünü, kuvvetini, tekniğini ve ilmini tanıtan ecdadın îmanlı torunları! Asırlardır üç kıtada hüküm süren, Viyana kapılarına kadar dayanan, düşmanını dize getiren ve atının üzengisini öpmek isteyen düşmanını affeden ecdadı inkâra kalkışan hangi sol eğilimliler?

Aziz milletim, îmanlı kardeşlerim, analarım, bacılarım! Dikkat et bin yıllık mazinden, bir ağacı kökünden koparır gibi seni koparmak istiyorlar. Kökünden kopan ağacın artık hayatını idâme ettirmesi düşünülemez. O halde mazisinden kopan bir millet de tarihe gömülmüş demektir. Nitekim dünya üzerinde büyük bir imparatorluk olan Osmanlı İmparatorluğu da son anlarında mazisinden koparılmak istenmiş ve böylece de tarihe gömülmüştür. Aziz milletim dikkat et! Üç kıt'ada medeniyeti yayan ve adaletle hüküm süren imparatorluğu yıkan, müslüman kanına susayan yahudi, bugün de ata yadigarı olan Anadolu'ya göz dikmiştir. Eğer vatanına, dinine ve milletine sadık kalmazsan, müslüman ecdadın çoluğunu çocuğunu aç bırakarak vatanı için, dini için, malı için cepheye koşan dedelerin, ninelerin, yeni nişanlanmış bacıların kan akıtarak, can vererek bizlere emanet etmiş oldukları bu vatan da tarihe gömülecektir. Nitekim son yıllarda memleket içerisindeki buhranlar memleketin ve milletin bir çıkmaza sürüklendiğine delildir.

Aziz milletim! Eğer tarihe gömülmek istemiyorsan ve mesut bir hayat yaşamak istersen mazine dön. Bu dönüş öyle olmalı ki; ecdadının yapmış olduğu bahtiyarlığa eresin. Bu da ancak yeni neslin îmanlı bir şekilde yetişmesiyle mümkün olacaktır. Müslüman Türkiye'de bugün 70'in üzerinde İmam-Hatip Okulu bulunmaktadır. İstikbale ışık tutan İslâm fedâileri ve mazide savaşta düşmana karşı koyan, müslüman Mehmetçiklere cephane taşıyan îmanlı ninelerin, bacıların yerini tutan İslâm mücahidleri de ancak bu iman yuvalarında yetişmektedir. Müslüman milletin yardımıyla kurulan bu yuvalar, bin yıllık mazisi ile irtibat kurarak istikbale ışık tutmaktadır.

Necip Türk milleti! Kılıcın, tüfeğin ve hatta nükleer silâhın fethedemediği Anadolu'yu ancak îman kuvveti fethedecektir. Çeşitli daleveralarla sırtı yere getirilmek istenen milletimiz hatasını anladı ve kendine döndü. Zararın nereden dönülürse kârdır misâli, bugün biz de hatamızı anladık ve bundan vazgeçtik ve geçeceğiz de. Zira, nasıl geçemeyiz, küfür girdabında boğulmaktan, mesut ve îmanlı bir hayat yaşamak elbette daha hayırlıdır.

ÂDÂP, AHLÂK, ŞEMÂİL

(Baştarafı 17. sayfada)

3 — **Ümmü Seleme**'den mervi hadiste de vakfa riayet ettiği (duraklarda durduğu) anlaşılıyor.

4 — **Abdullah b. Ebî Kubeys**'den mervî bir hadisten de cehrî ve hafî olarak okuduğunu, her iki suretle de okumasının vakî olduğunu öğreniyoruz.

5 — **Ümmü Hânî**'nin «Ben kerevetimde (yatağımda) iken peygamberimizin Kur'an okuduğunu duydum» dediğini bilmekteyiz.

6 — **Muaviye b. Kurre** Rasulullah'ın Mekke fethi günü deve üzerinde «feth» sûresini okuduğunu rivayet ediyor. Bu da, Peygamberimizin olaylara ve zamana göre o hususla ilgili âyetler okuduğunu ve okumamız gerektiğini öğrenmekteyiz.

7 — Yine **Katade**'nin rivayetine göre Peygamberimiz hoş sesli ve güzel yüzlü idi.

8 — **İbn-i Abbas** : «Peygamberimiz Kur'an-ı cehrî okur fakat bu okuyuş kendi hanelerinden duyulurdu, hariç haneye sirayet etmezdi» diyor.

Kur'an okuma adabı hakkında şunlar beyan olunmaktadır :

Kur'an okuyacak kimse ilk önce âdâbına riayet ederek abdest aldıktan sonra kıbleye karşı namazda oturur gibi oturup eûzu besmeleden sonra tecvidine riayet ederek manasını düşünerek hazin bir sesle okumalıdır.

Kur'an okurken ağlar bir halde bulunmalıdır. Ve Kur'an'ı ezberlemeye çalışmalıdır. Kur'an'a çalışırken Kur'anın yüzüne bakmalıdır. Çünkü bu ibadetin efdali ve gözün nurunu artırıcıdır. Kur'an okurken esnememeli, esneyince Kur'an'ı okumaktan vazgeçmelidir. Çünkü esnemek şeytandandır.

Rahmet âyetleri gelince rahmet talep etmek, azap âyetlerinde Allah'a sığınmalıdır. Manasını anlayabilmek için o âyetleri tekrar tekrar okumalı ve kalbi uyamaya çalışmalıdır.

Kur'an okumayı unutmamalıdır. Hadîs-i Şerîfte «Ümmetimin günahları bana arzolundu. Kur'an'dan bir âyeti veya bir sûreyi öğrenip okuduktan sonra unutmaktan büyük günah görmedim» buyurmaktadır.

Bunlara ve yukarıdaki 8 Hadîs-i Şerîfe riayet ederek okumak Kur'an'ın âdâp ve erkânındandır.

Allah cümlemizi Kur'an-ı bu minval üzere okuyup, O'nun ahkâmıyle amel eden kullarından eylesin... Amîn...

Da'vâ ve Da'va Adamı

Mahmut ÇAVDARCI
Konya İmam-Hatip Okulu

Bu âlemde yaşıyan bütün insanların, kendilerine has hak veya batıl bir da'vaları, hayatlarını uğruna vakfettikleri bir mefkûreleri vardır.

Hılkat-i âlemden bu yana, hak da'vanın mümessilleri yüce Allah'ın (c.c.) insanlığa rahmet olarak zaman zaman gönderdiği peygamberler olmuştur. İnsanlar, kendilerine ulaşan HAKK'ı hiç bir değişiklik yapmadan bütün beşeriyyete sunmakla mükelleftirler ve pek tabiîdir ki HAKK'a bu takdimcilerin önce kendilerinin uymaları gerekir.

İslâm da'vasına gönül veren insanların samimiyeti, onların inandıkları HAK davânın gereğine göre hayatlarını tanzim etmeleriyle tebarüz eder.

Kur'an bu hakikate şöyle işâret etmektedir :

«Siz insanlara iyiliği emreder de kendi kendinizi unutur musunuz? Halbuki kitabı da okuyorsunuz. Hiç aklınızı başınıza almıyacak mısınız?!»

Kur'an-ı Kerîm bu hükmü her ne kadar İsrâil oğullarında görülen hâdiseler üzerine nâzil olmuş idiyse de, bütün insanlığa ve bilhassa İslâm da'vetçilerine hitap edişi bakımından bu edebî tebliğat yalnız bir nesle veya bir kavme münhasır değildir.

Din, sıcak bir ruh ve müdâfaa edilen bir îtikad olmaktan çıkarılıp, san'at ve ticaret haline getirilirse din adamları tehlikeli birer âfet olurlar. Bu tip din adamları inanmadıkları şeyleri dilleriyle söylerler. Hayrı emrettikleri halde kendileri hayır işlemezler. İnsanları iyiliğe çağırdıkları halde kendileri dalâlet bataklıklarında ömür tüketirler.

Şu, tarihin kaydettiği üzücü gerçeklerdendir ki, bu tipler, birçok menfaatleri uğruna, devlet adamlarını ve zenginleri memnun etmek için, din hakikatleriyle bağdaşmıyan fetvalar verirler. Bunlar da'vâ adamı değil, hevâ adamıdırlar! Bu tipler, kendi ağızlarıyla itiraf ettikleri hakikatlerin üzerinde meş'um bir kâbus gibi dururlar! Umumî efkârı karıştırırlar, kalblere şüphe tohumları ilka ederler... Halk, iyi söyleyip de, kötülükler peşinde olan bu çeşit da'vetçileri (!) görünce şaşırır, HAK'dan belki de soğur!...

Müslümanlar! İnsanların ıslâhçısı olarak Allah (c.c.) tarafından vazifelendirilen bizler, HAK da'vânın bütün îcâbâtına uymıya mecburuz. Sahte da'vetçiliğe, namazsız-niyazsız hâk tebliğatçılığına paydos artık!..

Onlar mı Koruyacak?

Ecdadımız hürriyetlerini başkasına kaptırmamak için çok çarpışmış ve sayısız şehitler vermişlerdir. Bu sayededir ki Türk milleti hiç bir zaman (topyekûn) hürriyetten mahrum edilememiştir.

Ecdadımız hürriyetten yoksun olarak başka milletlerin boyunduruğu altında yaşamanın ne kadar zor olduğunu idrak edip bildikleri için hürriyetlerine göz diken düşmanlarına amansız bir şekilde vurarak onları yerle bir etmişler, bu yolda önlerine çıkan bütün engelleri ezmişlerdir.

Fakat bugün durum tamamiyle başkalaşmıştır. Millet eski uyanıklığını kaybederek derin bir gaflet uykusuna dalmış, hakkı ve hakikati idrak edenlerin sayısı oldukça azalmıştır. Fakat bu ortamdan istifade eden millet düşmanları dünyadan bi-haber uyuyanları uyanık (ilerici) olarak vasıflandırmakta, uyanık olanları da (gerici) olarak isimlendirmektedirler. Zira milletin uyuması işlerine oldukça yaramaktadır. İşlerine mani olacak birisi çıktı mı çeşitli yalan ve iftiralarla sindirmek istemektedirler. Gerçekleri bilmekten çok uzak kalmış sözde ilerici kimseleri ise çeşitli yollarla kandırıp onları bir âlet olarak kullanmaktadırlar.

Ey Türk Milleti! Kendine dön. Uyan artık. Memleketine ve hürriyetine alçakça gasbetmek istiyorlar. Dün Viyana kapıları önünde at koşturan ecdadımızın mezarları üzerinde bugün Avrupalılar köpek boğuşturuyorlar. Dün Fatih'lerin, Yavuz'ların, Kanuni'lerin sillesini yiyen çapulcuların torunları, bugün ecdadımızdan kalan yadigar vatanında bulunan, dedelerin yapısı camilerde çırılçıplak dolaşmak ve hatta sevişmek suretiyle senin dinin ve an'anelerinle alay etmekle öclerini alıyorlar. Bütün bu olup bitenlere göz yuman bir zümre dini ve milli şurunu yitirmiş bir insan sürüsünden başka ne olabilir?

Ey uğrunda nice kanlar akıtılan, nice canlar yakılan hürriyet! Bugün sen kimlerin elinde kaldın? Yeni nesil toru ile topu ile senin hâmin mi? Yoksa bir kısmı bugünün Türkiye'sini bağımsız olarak telâkki etmeyerek, Türk milletinin bağımsızlığını, Komünizmi kabullenerek Rusya'nın esareti altına girmekte arayacak hale mi gelmiş?

Şurası muhakkak ki hürriyetin hâmisi ancak milliyetçi ve mukaddesatçı gençlik olabilir! Bütün manevi değerlerini yitirmiş, Marksçı, Mao'cu bir grup asla hüriryetin himaye edicisi olamaz. Tehlikeye düştüğü zaman vatan ve hürriyetimizi korumak için çalışmak, böylesi bir gruptan asla beklenemez. Nâmûsunu ve şerefini koruyamayıp iki paraya satan bir zümre mi koruyacak hürriyetimizi?!

Mustafa KART
Konya İmam-Hatip Okulu

NOT : Bu köşe için gelen yazıları sıraya koyarak yayınlamaya devam edeceğiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

HABERLER ve KRİTİĞİ

KUR'ÂN-I KERÎM'İN JAPONCA TERCÜMESİ BASILIYOR...

Mekke'deki RABITAT'ül-ÂLEM'-il-İSLÂMÎ (Dünya İslâm Birliği) Ekim ayının 2'sinde büyük bir kongre yapmış, bütün İslâm Âlemini ilgilendiren 11 mühim karar almıştır. 18 Ekim'de sona eren KURUCU MECLİS toplantısı 12 celse devam etmiş ve aşağıdaki mes'elelerin münâkaşası yapılarak karara varılmıştır :

1 — Filistin Problemi,

2 — Ürdün Hâdiseleri,

3 — İslâm Ülkeleri Hâriciye Vekillerinin Cidde Toplantısı,

4 — Kurucu Meclis Azalığı Meselesi,

5 — **KUR'ÂN-I KERÎM'in JAPONCAYA TERCÜMESİ MESELESİ,**

6 — Hind Müslümanları meselesi,

7 — Borma Müslümanlarının Durumu,

8 — «İslâmın Sesi» Radyosu,

9 — Vakit ve Ay İhtilâfı Meselesi,

10 — İslâmî Kitap ve Neşriyat Tevzii,

11 — Müslümanların Meseleleri, İstekleri...

Alınan kararların en mühimi, Kur'an-ı Kerîm'in Japoncaya tercümesidir. Bundan 5 sene evvel (1965) **Dünya İslâm Birliği** — Rabıtat'ül-Âlem'il-İslâmî) Kur'an-ı Kerîm'in tercümesi meselesini ele almış, bu iş için Müslüman Japon **Ömer Mayta**'yı vazifelendirmişti. Ömer Mayta beş sene çalışmış, **Cemiyetin** büyük maddî yardımlarıyla memleketine bu iş için birkaç defa gidip gelmiş ve nihayet geçtiğimiz yaz ayı başlarında bu mukaddes işi ikmâl etmişti. **Dünya İslâm Birliği,** bu meselede çok titiz davranarak, yapılan tercemenin tedkiki için memleketin mümtâz âlimlerinden kurulu bir komisyonu vazifelendirmişti. Tedkik Komisyonuna, yine Japon Müslümanlarından Ahmed Sozoki Bey de yardım etmiş ve nihayet Japonca Kur'an Tercemesi baskıya hazır bir duruma getirilmiştir. Alınan karara göre bu tercüme 100 bin nüsha basılıp Japonya'da dağıtılacaktır.

Tarih, Japon milletinin İslâmla harbettiğini tanımıyor... Bu milletin fıtratı, İslâmı kabule çok meyyâl ve müsâittir. Henüz kendi şark an'anelerine bağlı olan Japon milletinin bu durumundan çok faydalanmak gerek... İşte bu yüzdendir ki, **Fazlurrahman Ensârî** başta olmak üzere birçok **Hintli** ve **Pakistanlı** da'vetçiler, Japonya üzerine fazlaca eğilmekteler... Netice hayli ümit vericidir... Rabıtat'ül-Âlem'il-İslâmî'ye nekadar teşekkür etsek azdır... Çünkü bu büyük İslâmî Cemiyet, bugüne kadar yapılmamış en müşkil ve en mukaddes bir işi başarmıştır.

20 Milyonluk bir âile (100 milyon nüfus) olan Japon milletinin, İslâmı kabul edip, Tevhîd sancağını beşeriyyet semalarında dalgalandırmaları, yakın bir zamanda beklenebilir...

Dünya İslâm Birliği Kongresinin son celsesinden umumî bir görünüş.

HİNDİSTAN'DA VAHŞET!

Zâlim Roma sultasının ehl-i tevhîde ettiği zulümler tarihin karanlık sinesinde kaybolup gitmiş midir ki? Bugün ehl-i hakk'a reva görülen yüz kızartıcı vahşetler daha beteriyle Hindistan'da cereyan ediyor!.. Hâlâ âciz bir hayvana tapacak kadar âdilik içinde kıvranan Hindû zâlimler, müslüman kitlenin katline devam etmektedirler. Bitmedi, bitmiyecek Hint Müslümanlarının dertleri!..

Taze yavrular, analarının gözleri önünde ateşlerde yakılıyor, kadınları çırılçıplak edildikten sonra, elleri kolları bağlı kocalarının gözleri önünde ırzlarına geçiliyor ve sonra onlar da yakılıyor!.. Beyannâme üstüne beyannâme dağıtarak «Ey Hindu kahramanları! İslâm ve Pakistan isimlerini bütün dünyadan kazıyın!» diye kâfir halkı ehl-i islâma taarruza çağıran **Jana Sangh,** RSS, Shiv Sena gibi ırkçı Hint siyasî partileri ve **«Devrimci Hindû Gençlik Teşkilâtının»** plânları aynen Nazi Almanya'sının Yahûdi katliamında tuttukları yola benziyor! Bütün vilâyet ve üniversitelerde şûbeleri bulunan «Devrimci Hindû Gençlik Teşkilâtı» dağıttığı bildirilerden birinde şöyle diyor :

«Müslümanlar! Ya Hindu dinine geçin, ya da Hindistan'ı terkedin!»

Hindistan'daki bu tedhiş hareketlerine Hind resmî makamları susuyor, hiçbir tedbir almıyor. Öyle görülüyor ki, **GANDİ**'nin kurduğu Hindistan yıkılacak! Çünkü zulümle pâyidar olan bir devlet görülmemiştir yeryüzünde...

Hindistan'ın ecel şerbetini içeceği vakit çok yakın olsa gerek!.. Allah'ın Rasûlü (s.a.) buyuruyor : **«İşini kadınlara devreden millet iflâh olmaz!»**

BU NE CÜR'ET?

Allah'ın (c.c.) mukaddes şeriatı hakkında fetva vermiye kalkışan **Milliyet** gazetesi fıkra yazarı Talât Halman, büyük bir suç işlemiştir. Şeriat-i İslâmiyyenin mubarek harimine dil uzatan bu adam öyle görülüyor ki hiç haddini bilmiyor. Kalkmış diyor ki :

«Müslümanlar! Bu yıl oruç tutmayın... Ramazan ayında, oruç yerine fidye ödeyin. Oruç farz ama, en büyük yararı, oruç tutan şahsadır. Fidye ise fakirleri doyurmak, yoksullara yardım etmek, muhtaçların derdine derman olmak demektir... Türkiye'nin bugünkü durumunda, oruç tutmayıp 60 fakiri doyurmak hem bir millî görevdir, hem de en yüksek bir dinî vecibe...»

Gördünüz mü şu küfür fetvasını!.. Yahu bu ne iştir? Hoca değilsin, müftü değil, Şeyhül-islâm değilsin... Hangi hakla İslâmî mes'eleler hakkında konuşuyorsun? Biz şimdi kalksak da sana desek ki : **«Senin kafan oynaktır! Çünkü şuurun yerinde değildir.»** Sen akıllı - uslu bir adam isen, bu söz, sana en hafifinden bir iftirâ olur... Biz sinir doktoru değiliz ki sana bu teşhîsi koyalım!.. Eee... sen ne hakla kalkıp da fetva veriyorsun?.. Hoca mısın; ya!.. Ya ne?.. Ne bilelim, herhes, ne olduğunu kendisi daha iyi bilir...

Talât Efendi, Talât Efendi! Bu muhterem millet sizden fetvâ istemedi! Çok büyük bir gaf yaptınız. Bu gaf, nasıl tamir edilir bilmeyiz ki!.. En iyisi; nezaket, terbiye ve insanlığınıza en yaraşanı, önce Allah'tan (c.c.), sonra müslümanlardan af dilemenizdir!.. Buyurun, kalkıp bir abdest alın, huzûr-ı Bârî'de el açıp yalvarın... Allah'ın af ve keremi sonsuzdur... Ola ki af olunasınız...

NOT : İşbu tavsiyemiz, cümle mücrimin için vesîle-i necâttır. Biline...

ÇAD MÜSLÜMANLARI

Çad, yüzde 85'i müslüman olan bir Afrika ülkesidir. Libya'nın güney komşusu olup 3.361.000 nüfusa, 1.247.000 km² yüzölçüme sahiptir. 1910 yılında, Garbın engerek yılanı tipi Fransızlar bu ülkeyi işgal etmişler, bu toprakların tam 50 sene bütün tabiî zenginliklerini sömürmüşler, halkını köle gibi kullanmışlardır. Nihayet 11 Ağustos 1960 senesinde **ÇAD** bağımsızlığa kavuşmuştur.

Ne yazık ki, aşağı-yukarı hürriyetine yeni kavuşan bütün İslâm ülkelerinde olduğu gibi, bu ülkede de idâre İslâm olmıyanların eline geçti... Cumhurbaşkanı **FRANÇOİS TOMBALBAYE,** Çad'da ehl-i İslâm'a hiç bir hak-hukuk tanımamış, yüzlerce İslâm âlimini tevkif ettirmiş, İslâmî tedrîsat yapan ilim yuvalarını kapattırmış, müslüman köylerini yakıp yıkmıştır... Mutaassıp bir hristiyan olan bu **DİKTATÖR**'ün mezâlimine tahammül edemiyen müslümanlar, 1969'da «MİLLÎ KURTULUŞ CEPHESİ» teşkilâtını kurarak direnişe geçtiler. İki seneye yakın bir zamandan beri müslümanlar, François Tombalbaye'nin Fransızların da desteklediği ordularıyla çarpışmakta, meşrû haklarını elde etmek için bu mücâdeleye devam etmektedirler...

Şu anda **ÇAD** kaynıyor!.. Müslümanlar Fransız Lejyonu'na karşı çetin savaşlar veriyorlar... Fransız askerleri, bu İslâm mücâhidlerinin direnişlerine mukabele olmak üzere, silâhsız ma'sum halka etmediğini bırakmamakta ve müslüman köylerinde kitleler halinde katle devam etmektedirler. Bu kancık millet, «Demokrasiyi biz esaslaştırdık» diye varsın övünsünler; saf beşer vicdanlarında en kötü vasıflarla mahkûm olmuşlardır... Allah (c.c.), İslâmlara yardım etsin... Haklılar mutlaka haklarını alacaklardır...

TÜRK VE AMERİKALI PROFESÖRLER İSLÂM ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜNÜ ZİYARET ETTİ

İSLAMABAD — Ağustos içinde düzenlenen İslamabad'daki Uluslararası Barış ve Dünya Politikası kolbulu seminere katılan Türk ve Amerikalı üç profesör İslâm Araştırma enstitüsünü ziyaret etmişlerdir.

Profesörler; Ziraat Fakültesinden Orhan Düzgüneş, Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesinden Cumhur Ferman ve Kolombia Üniversitesi Güney Asya Enstitüsü bölümünden Howard Wriggin'dir. Kendilerine Sind Üniversitesi Siyasal Bilgiler Kürsüsü başkanı Dr. Zia Zul Hak Han ve Karaçhi Üniversitesi Siyasî Bilgiler Kürsüsünden Dr. Manzooruddin Ahmet refakat etmişlerdir.

Misafir profesörler Enstitü başkanı Dr. S. M. H. Masumi tarafından kabul edilmişlerdir. Masumi Enstitünün projeleri ve ilim adamları tarafından yürütülen araştırmalar hakkında bilgi vermiştir. Sonra kuruluşun çeşitli binaları, mikrofilm kısmı ve kütüphanesi gezilmiştir.

Profesörlere Enstitünün kendi yayınlarından bazıları hediye edilmiştir.

İŞGAL ALTINDAKİ KEŞMİR'DE DURUM

MUZAFFEREBAD — İşgal altındaki Kermir'in Boda kesimindeki halk Hintli Jan Sangh taraftarları tarafından uygulanan tedhiş hareketlerinin endişe verici olduğunu söylemişlerdir.

Jummu'da çıkan haftalık Chand gazetesinde bölge halkının hükûmetten harekete geçmesine ve kendilerini Jan Sangh ile Rashtria Savak Sangh'ın faaliyetlerinden korumasını istedikleri bildirilmektedir.

Gazetede, Boda şehrine asılan ilânlarda teşkilâtın askerî silâhları kullanmak için sıkı bir eğitime tâbi tutulduğu söylenmektedir. Ayrıca hükûmetin teşkilât tarafından gizlenen silâhları arattırması istenmektedir.

Kukla hükûmete Jan Sangh taraftarlarını şehre daha fazla zarar vermeden tutuklaması bildirilmektedir.

KONYA YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ 9. DERS YILINA GİRDİ

19 Ekim tarihinde, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü, yapılan bir merasimle yeni tedris yılına başlamıştır. Açılış konuşmasını Okul Müdürü Veli Ertan yapmış, İslâm dininin ulviyetinden bahisle, talebelere memleketin kalkınmasında büyük vazifeler düştüğünü belirtmiştir. Müdür Beyden sonra, Talebe Cemiyeti Başkanı Adil Küçük oldukça içli ve samimî konuşmasında, bugünkü gayr-i millî eğitim sistemini cerh ettikten sonra, talebelere düşen vazifeleri izah ederek şunları söylemiştir :

«... Değerli genç kardeşlerim, da'vâ arkadaşlarım!

Bugün her zamankinden daha uyanık, daha dinamik ve daha tetikte bulunmalısın. Ufkumuzda bekleşen dahilî ve haricî tehlike ve tertiplere, Siyonizm ve Komünizm âfetlerine karşı, plânlı bir şekilde harekete hazır olmalısın. Kendi başına buyruk yapacağın her hareketin fâide te'min etmeyeceğini bil! Birlikten kuvvet doğar düstûrunu hatırından çıkarma. Ne idiğini bilmediğin, ne yaptığını görmediğin, çile çekmemiş, sözde liderciklere kanma. Seni avlamak için yapılan sahte gövde gösterilerine aldanma!

Enstitülü kardeşim!

Vazifen, müslümanlardaki inancı uzun yılların taşıdığı hurafelerden temizleyerek ilk günlerin saflığına kavuşturmak, soluk yüzleri canlandırmak, onlara ümîd vermek, zulüm ve baskı altında inleyen ve ezilen herkesin mücadelesinde fikrî ve fiilî yer almak, İslâm îmanını canlandırmak, yüce Türk Milletinin fıtratında mevcud İslâm ahlâk ve fazîletini kuvveden fiile geçirmek için bütün imkânlarını seferber etmektir.

Aziz arkadaşım, sen memleketin en ücrâ köşelerinde eli böğründe, kurtuluş, diriliş reçetesi bekleyen memleket yavrularına, beklediği panzehir hâvî reçeteyi, ma'nevî değerleri götürecek, en şerefli meslegin sahibi bir öğretmen namzedisin!

Türk gençliğini kendi kendine karşı mes'uliyet duyacak, önce kendine, sonra Allah'a hesap verecek bir iman, bir fazîlet ve bir ahlâk âbidesi halinde yetiştirmek ve milletin bekâsını te'min etmek, senin en başta gelen vazifelerin arasındadır.

Bu gerçeği plânlamak ve tatbik etmek ise hem maziye, hem hâle, hem de istikbâle karşı mes'ul olan herkesin ve bilhassa senin vazifendir.

Bu ve buna ilâve edeceğimiz bir çok hayatî vazifelerinde başarı gösterebilmen için çok ulvî gâyelerle kurulan bu müesseselere lâyık olmalısın. Ve burada geçireceğin dört yılı iyi değerlendirmelisin!

Hiç bir hizbin adamı olmadan, akl-ı selîmin ışığı altında, birlik ve beraberlik içinde ilhâmını yüce kitabımız Kur'an'dan alıp, asrın idrâkine İslâmı söyleyebilirsen ancak vazifeni yapmış olur ve insanlar katında da mes'uliyetden kurtulmuş olursun.

Okulumuza bu yıl giren müstakbel öğretmen namzedi değerli genç kardeşlerime hoş geldiniz der, hayat boyu başarılar dilerim.

Türk Gençliğinin şerefli ve fazîletli isteklerine kulak veren, devâ olmaya çalışanlardan da Allah razı olsun der, hepinizi en samimî hislerimle selâmlarım.»

Adil Küçük'ten sonra Konya Valisi Sayın Ali Akarsu mikrofona da'vet edilmiştir. Kısa bir konuşma yapan Sayın Akarsu İslâm dininin mükemmeliyetinden bahsettikten sonra: «Elimden geldiği kadar Enstitünüzün meselelerine eğileceğim, yeni binanızın ikmâline çalışacağım...» diye söz vererek konuşmasını bitirmiştir.

Daha sonra yeni tedris yılının ilk dersini Tasavvuf Tarihi Hocası Ahmet Hamdi Savlu verdikten sonra Kur'an-ı Kerîm tilâvetiyle merasim sona ermiştir.

CEMİYETİMİZİN YILLIK GENEL KONGRESİ YAPILDI

24 Ekim Cumartesi günü Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyetleri Merkezinin yıllık genel kongresi Konya Müftülüğü Konferans Salonunda yapılmıştır. Yapılan kongrede İdâre Heyetine seçilen arkadaşlar şunlardır : Ahmet Gürtaş, Ahmet Ağırbaşlı, Muttalib Yıldırım, Abdullah Parlayan, Osman Ünlü, Tevfik B. Âlim, Yakup Terzi, Mustafa Kutlu, Abdullah B. Sütçü, Ali İhsan B. Armutçu, Ahmet Önkal.

PAKİSTAN, ÇOK ELİM BİR FELÂKETE UĞRADI

13 Kasım 1970 günü Doğu Pakistan'ın güney bölgelerinde meydana gelen kasırga ve su baskını ağır kayıplara yol açmıştır. Kasırga 5 bin km² lik bir alanı tamamen harabeye çevirmiş, Patuakhali açıklarındaki 13 adada hiç bir hayat izine rastlanmamıştır. Felâkette ölenlerin sayısının 300.000'e kadar çıktığı söylenmektedir.

Felâketzede Pakistan'lılara bütün dünyadan ilâç, yiyecek, giyecek ve para yardımı yapılmaktadır. Türk hükûmeti de gereken yardımı yapmış ve yapmaya devam etmektedir. Pakistan ile Türkiye arasında çok sıkı bir bağ vardır. Çünkü bu iki devletin halkı müslümandır ve birbirine çok yakın kader çizgileriyle bağlıdır. Bunlardan başka Türkiye ve Pakistan **CENTO** gibi bir teşkilâtın üyesidirler. **CENTO** (Merkezi Andlaşma Teşkilâtı) 1955 yılında, dünya hâkimiyetini gaye edinmiş komünist devletlerin hareketlerine karşı hür insanların bir cevabı olmak üzere kurulmuş bir teşkilâttır. İran, Pakistan ve Türkiye'nin katıldığı bu teşkilâta İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri de ekonomik ve askerî yardımlarda bulunmak üzere girmişlerdir.

İşte böylece kader ve ideoloji birliği ile birbirine sıkı sıkıya bağlı olan kardeş devletler, elbette kara günlerinde birbirinin yardımına koşacaklardır.

Zaten bu sebepler dolayısıyla, yine Doğu Pakistan'ın 22 Haziran 1970 de maruz kaldığı sel felâketine hükûmetimiz gereken yardımı çok acele olarak yetiştirmişti. Şimdiki elîm felâketlerinde de onları yalnız bırakmıyacağı, onlara gerekli yardımı esirgemiyeceği malûmdur. Müslüman Türk milleti böylece hamiyetperver ve karagün dostu olduğunu göstermiş olacaktır.

Pakistan'ın şahsında bütün İslâm Âleminin başına gelen bu acı felâket dolayısıyla bütün müslümanlara baş sağlığı dileriz.

İslâmın İlk Emri — OKU

İSTİKBÂL MARŞI

— Bu marş *«Ey Şanlı Ordu, Ey Şanlı Asker»* marşının makamına tatbikle okunabilir. —

Nuri BAŞ

Ey Şanlı Mü'min, ey Şanlı Millet,
Yetsin bu sonsuz gafletle zillet.
Artık dağılsın korkunç mezellet.
Hamlenle sönsün her türlü illet.

Gâyende ölçün : Allâhü ekber.
Azminle olsun millet muzaffer.
Allâhü ekber, Allâhü ekber,
Azminle olsun millet muzaffer.

Kur'an'la Sünnet düstûrun olsun,
Yerler ve gökler nûrunla dolsun.
Da'vânda Allah destgirin olsun.
Milletce marşın, tekbirin olsun.

Gâyende ölçün : Allahü ekber.
Azminle olsun millet muzaffer.
Allâhü ekber, Allâhü ekber,
Azminle olsun millet muzaffer.

Da'vâna te'yid, insin de arştan,
Dünya uyansın İslâmla baştan,
Artık ümîd kes tunçtan ve taştan,
Şahlan, muzaffer dön her savaştan!

Gâyende ölçün : Allâhü ekber.
Azminle olsun millet muzaffer.
Allâhü ekber, Allâhü ekber,
Azminle olsun millet muzaffer.

Yâ Rabbî, lütfet, artık uyandır,
Kudsî cihâdın feyziyle kandır.
Aşkınla coştur, aşkınla yandır.
İslâmı parlat, dünyaya andır.

Gâyende ölçün : Allâhü ekber.
Azminle olsun millet muzaffer.
Allâhü ekber, Allâhü ekber,
Azminle olsun millet muzaffer.

SABIR

(Baştarafı 15. sayfada)

İnsan, bir kısım günahları işlemeyi, Allah'ın mağfiretinin örttüğü küçük günahlardan zannettiği için, bazan önemsemez. Meselâ nâmahrem kadınlara bakmak veya yalan fıkralar anlatmak gibi. Böylece kendisini Allah'ın gazabına uğratacak veya Allah'tan uzaklaştıracak işlere düşmüş olur. Ma'siyetler konusunda mühim olan şey onların büyüklük veya küçüklüğüne bakmak değil, bilâkis bu konuda Allah'a ve Allah yanında edebe dikkat etmektir.

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«(Nâmahreme) bir defa bakış (bile), Allah'ın lânetine uğrayası İblisin oklarından zehirli bir oktur. Kim Allah'tan korktuğu için bunu terkederse Allah o kimseye, halâvetini kalbinde bulacağı bir iman ihsan eder.»

Yine Hz. Rasûl (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Konuşup da topluluk gülsün diye yalan söyleyen adamın vay haline, vay haline, vay haline...» (15)

İnsan, ibadeti edâ etmekte ve taate devam etmekte sabırdan müstağni kalamaz. Bazan bedenî ibadetlerde durgunluğun, malî ibadetlerde de pintiliğe düçâr olur. İşte o zaman insan sabra muhtaçtır. Ta ki namaza, hacca, cihada, arayıp da bulamayanlara vermek ve muhtaçlara yardım etmek suretiyle cömertliğe canla başla sarılsın.

Ölüm, mal kaybı, sıhhatten düşmek, beden uzuvlarından birinin arızalanması gibi musibetler başa geldiği zaman sabır göstermek sabrın en yüksek derecelerindendir. Bu da nefsi sızlanmaktan, dili şikâyetten, uzuvları da kötü ve çirkin olan şeyleri yapmaktan alakoymayı, aynı şekilde umumî hey'etindeki âdetlerinden herhangi birinde, yemesinde, giymesinde, evinin gösterişinde herhangi bir değişiklik yapmamayı, bilâkis Allah'ın kazasına rızasını izhâr için eski âdeti üzere kalmayı gerektirir.

Bir hadîs-i şerifte Hz. Rasûlüllâh (A.S.)'dan şöyle nakledilmiştir :

«Çocuğunda ve malında erkek ve kadın mü'minden belâ eksik olmaz. Ta ki Allah'a, üzerinde hiç bir günah olmayarak, kavuşsun.» (16)

Yine Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuştur :

«Müslüman kimsenin başına yorgunluk, hastalık, gam, keder, hüzün, hatta (vücuduna) batan diken cinsinden bir musibet gelir gelmez bunlar sayesinde Allah o kimsenin günahlarını affeder.» (17)

Kalbin hüzün duyması ve gözün yaş dökmesi sabretmeye aykırı değildir. Hadîs-i şerifte vârid olduğuna göre «Muhakkak ki Allah, kalbin hüzünlenmesi ve gözün yaş dökmesi sebebiyle azab etmez. Allah ancak şununla azab eder (böyle derken Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz dile işaret buyurmuştur).»

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, oğlu İbrahim vefat ettiğinde şöyle buyurmuştu :

«... Şüphesiz ki kalb hüzünlenir, göz yaş döker. Biz, Rabbı gazablandıracak bir şey söylemiyoruz. Ey İbrahim, biz senden ayrıldığımız için cidden hüzünlüyüz.»

Aynı şekilde biz, sabrın çeşitlerini araştırarak yolumuza devam etsek görürüz ki, ilimde sebât etmek isteyen bir âlim, mesleğinde mahâret isteyen bir işçi, en yüksek gayeyi murad eden ve muvaffakıyetin zirvesine ulaşan bir insan da sabırdan müstağni kalamayacaktır.

---

(15) Sünen sahipleri rivâyet etmiştir.
(16) Tirmizî rivâyet etmiş ve «Hasen hadistir» demiştir.
(17) Buhârî ve Müslim rivâyet etmiştir.

DA'VETİMİZ ve İNSANLIK

(Baştarafı 3. sayfada)

zulmü ortadan kaldırırlar; arkasından bütün insanlara İslâmın gölgesinde hayat hakkı tanırlar. Bugün insanlık, böyle mukaddes bir hayattan mahrumdur. Bu hayatı ona hazırlamalı ki; akan gözyaşları dinsin, feryâd eden gönüller sükûnet bulsun... Bu vazife, müslümanlara, Müslümanlığı vaz' eden Allah (C.C.) tarafından yüklenmiştir.

Müslümanlar! İnsanlık, hayâti bir dönemeçtedir. İslâm da'vetinin eksikliğini, dünyada cereyan eden pek çok hâdisât göstermektedir. 20. ASIR İNSANLIĞINI SAPIK FİKİR AKIMLARINA KARŞI YALNIZ BIRAKMAYINIZ!.. Yoksa bütün insanlığın bedduası sizlere olacaktır. Hangi şartlar içinde bulunursanız bulunuz, nerede olursanız olunuz, değişmiyen tek vasfınız DÜNYA ISLÂHATÇISI oluşunuzdur. Bu vasfınızı size **ALLAH** (C.C.) vermiştir. Dünya sulhü sizin elinizle gerçekleşecektir.

Müslümanlar! Da'vete koşunuz! Yoksa bütün insanlık âlemi ile birlikte sizin dünyanız da yıkılacak, siz de dâhil, topyekûn beşeriyetin dünyevî ve uhrevî hayatları heder olacaktır.

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

ADRES :

Sadullah Talay ve oğlu Mehmet Talay Koll. Şti.

Gürün Han No: 116 — Tel : 22 13 23
İstanbul

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *Muhterem Rahmi Erdoğan - ALMANYA* — Mubarek İslâm mefkûresine olan bağlılığınızı ihsas ettiren samimî mektubunuz bizlerin gözlerini yaşarttı. Evet, Müslüman-Türk Milletinin öz be-öz kendi eseri olan İmam-Hatip Okulları hakkında girişilecek olan her kötü hareket durdurulacaktır... Allah'ın (c.c.) mukaddes nûru İslâm ve O'na hizmet içinde olan İslâm da'vetçileri Allah'ın hıfz u emânındadır. Bu mevzudaki hassasiyetiniz takdire şayandır. Gönderdiğiniz havale bedelini aldık, aboneniz 132'de bitecektir. Adresiniz değiştirildi, Anavatandan kucak dolusu selâmlar.

★ *M. Ali Şeremet - DEMİRCİ* — Dikkatle okuduktan sonra «Ciddi mevzuları işliyerek İslâm gençliğine hak davayı anlatan» diye vasıflandırdığınız Mecmuamıza abone olmayı bir borç telâkki ettiğinizi bildirdiğiniz içli mektubunuz bizlerin azimlerini bileyici mahiyettedir. İnşaallah, attığımız kurşun hedefine vasıl olacaktır. Sizi abone kaydettik. Abone numaranız : 16096'dır. Bâkî selâmlar...

★ *M. Mustafa Akıncı - AKSARAY* — Bilmukabele selâm ve muvaffakiyetler... Allah'a (c.c.) emânet olunuz...

★ *M. Ali Erdoğan (Ballıca Köyü) - AKHİSAR* — Mecmuamızın 101. sayısında «SELEM» denilen alışverişin mahiyeti, şartları belirtilmiştir. Hangi alış-veriş ki, o şartlara uyularak yapılıyor, işte o seleme girer ve câizdir. Anlattığınız şekilde gelince, bir nokta hariç selem'e girmektedir. O da, senette veya sözleşmede ZEYTİN cinsinin zikredilmeyişidir. Halbuki, selem yapılan malın cinsi, miktarı ve belirtilen cinsin çeşidi selem akdinde (sözleşmesinde) tayin edilmelidir. Diğer taraftan, yaz ve kış fiatlarına göre piyasada değişmeler olsa da, selem caizdir.

Veresiye ve peşin satışlardaki farkın faize girip girmediğini soruyorsunuz. Bu husus İslâm FUKAHA'sı arasında ihtilâflıdır. Bir kısmına göre faiz, bazılarına göre ise değildir. Birinci görüş daha tercih edilmektedir. İhtiyata muvafık olan da budur. Alâkalarınızın devamını bekler, sizi Yüce Allah'a (c.c.) emanet ederiz... Selâmlar...

★ *M. Hakkı Aygün - HOLLANDA* — İsteğiniz üzerine adresiniz değiştirildi. Bilmukabele selâm ve muvaffakıyetler...

★ *M. Cahid Özberk - HOLLANDA* — Abone kaydedildiniz, numaranız : 16122'dir... Selâm ve bağlılıklar...

★ *M. Kerim Bardakçı - HOLLANDA* — Adresinizi değiştirdik, isim ve adresini bildirdiğiniz Hüseyin Barış kardeşimizi de abone kaydettik. Sizlerin, memleket haricinde bile mukaddes duygularla beraber bulunuşunuz bizlere güç vermektedir. Faâliyetlerinize devam etmeniz en büyük arzumuzdur. Anavatandan selâmlar, bağlılıklar...

★ *M. Fuad Adıgüzel/RİZE* — İsim ve adreslerini bildirdiğiniz 15 kardeşimiz abone kaydedildiler. Sa'yiniz meşkûr, Mevlâ sizden razi olsun... Oku Mecmuası için çeşitli yönlerde olan çalışmalarınıza devam ettiğinizi ve edeceğinizi bildiren kıymetli mektubunuz bizlere güç vermektedir. Selâm ve hürmetler... Allah'a (c.c.) emanet olunuz.

★ *M. İsmâil Bayram - ESKİŞEHİR* — Bugüne kadar gönderdiğiniz şiirlerinizi aldık. İmam-Hatip da'vasındaki hassasiyetinize teşekkürler... Selâm ve bağlılıklarımızla alâkanızın devamını dileriz...

★ *M. Hasan Eşkene - ALMANYA* — Zaman zaman gönderdiğiniz ve içlerinde hayırlı faaliyetlerinizden bahsettiğiniz mektuplarınızdan birini daha almış bulunuyoruz... Mecmuamız için yapmakta olduğunuz çalışmalarınız bütün okuyucularımıza örnek teşkil etmektedir. İsim ve adreslerini bildirdiğiniz Neşecan Birgöle, Nazım Evran, Osman Pürçek, Kâmil Çelik ve Mehmet Bayrak kardeşlerimizin abone kayıtları yapılıp, mecmuaları adreslerine postalandı. İsteğiniz üzerine adresiniz muvakkaten değiştirildi. Alâkalarınızın devamını temenni eder, Anavatandan en ulvî selâm ve bağlılıklarımızı sunarız, Allah'a (c.c.) emanet olunuz...

★ *M. Hüseyin Düşüner - ALMANYA* — Adresinizi değiştirdik... Bizlere karşı mahcubiyetinizi bildiriyorsunuz. Estağfirullah, öyle düşünmeyiniz... Havale bedelini aldık, hesabınıza işledik. Size küçük bir cep ilmihaliyle imsâkiye yolladık. Şu durumda aboneniz 90. sayıda bitmiş bulunuyor. Bâkî selâmlar, sevgiler...

★ *M. Mehmed Gürbüz - ALMANYA* — İslâmın Sesi olarak vasıflandırdığınız Mecmuamıza isteğiniz üzerine abone kaydedildiniz. Yurt dışında sizin gibi mefkûreci müslümanların varlığından memnun olmamak elde değil... Sizlere büyük vazifeler düşmektedir. Asrımızın büyük İslâm Da'vetçisi EBÛL-HASEN en-NEDVÎ der ki : «Müslümanlar dünyanın neresinde ve hangi şartlar içerisinde olurlarsa olsunlar, İslâm da'vetiyle mükelleftirler. İşte bu yüzden vazifeniz çok mühim... Allah (c.c.) muvaffak kılsın Selâmlar, sevgiler, bağlılıklar...

★ *M. Hamid Akbulut - Selendil/MANİSA* — Evet, işlediğimiz fikirler tamamen İslâmidir... Bu husus sizin de gözünüzden kaçmamış... Epeyden beri okuduğunuz mecmuamıza şimdi abone olmak istiyorsunuz. Arzunuz yerine getirildi. Selâmlar...

★ *M. Hüseyin Hüsnü Özkaner - GAZİANTEP* — Mektubunuzda diyorsunuz ki : «Sayın ağabeylerim, değerli üstadlar tarafından hazırlanan OKU Mecmuasının bir nüshası elime geçti. Okuduğumda İslâmiyete karşı bende büyük bir şevk uyandı ve abone olmaktan kendimi alamadım...» Hak da'vanın günden güne daha da intişarı gösteriyor ki, zafer İslâmındır... Abone kaydolundunuz. Derslerinizde Yüce Allah'tan (c.c.) muvaffakıyetler dileriz. Selâmlar, sevgiler.

Dikkat! Okuyucularımızın ısrarı üzerine, bundan sonra, parası elimize geçen okuyucularımızın isimlerini neşrediyoruz :

AYDIN: Mehmet Çınar, Hüseyin Abalı. AKHİSAR: Faruk Cargar Süleyman Özkan. AKSARAY: Faruk Tosun. AMASYA: Bekir Kaplan. BALIKESİR: Süreyya Çanakçı Seyfeddin Memiş, Halilurrahman Özmelek, Mehmet Akif Tiryaki, BÜYÜKBELE: Mustafa Gök. BABAESKİ: Salih Sünnetçi. BURSA: H. Hikmet Altıntaşı. H. Mümin Yılmaz. BERGAMA: Hüseyin Şanlı, Azmi Okdemir. BAYINDIR: Davut Özeker. ÇORLU: Halit Çalım, DİYARBAKIR: Muzeffer Küçük, Kemal Can. EDİRNE: Ali Karakuş, Ramazan Korkmaz, Mustafa Hatipoğulları. ELAZIĞ: Dursun Dövertaş. ESKİŞEHİR: İsmail Arslan, Şevket Gümüş, Yusuf Kavaklı. İZMİR: Mehmet Korkmaz, Ahmet Aydın. İSPARTA: Mehmet Örer. KAYSERİ: Kemal Ulutepe, C. Özberk. KIRKLARELİ: Bekir Filiz, Nihat Akay. KONYA EREĞLİ: Mustafa Taner. KÜTAHYA: H. Hıfz Emer, Mehmet Evren. KARAPINAR: İbrahim Kökçe. KORKUTELİ: H. İbrahim Atılgan. KIZILTEPE: Hıdır Çaça, DÖĞUŞBELEN: Merdan Tufan, Yaşar Yılmaz. MANİSA: Mustafa Sevil. MALKARA: Mehmet Şahin. MUDANYA: H. Hilmi Özdoğru. MUŞ: Süksek İçöz. OSMANİYE: Mustafa Çetin, Akif Yalçınöz. TEKİRDAĞ: Cemil Tombalak, A. Kadir Ülgüray, Ahmet Uludağ, NİĞDE: Osman Karakaya. NEVŞEHİR: S. Ahmet Akkoç, Nuri Çekirdekci, İSTANBUL: Mustafa Gündoğdu. UZUNKÖPRÜ: Ramazan Arslan, Mahmut Şekerer, Burhan Yüksel, Ahmet Kalın. UNKAPANI: Mehmet Tarsus. SİVAS: Abdullah Sakiner. BURSA: Osman Düzgün: ALMANYA: İhsan Babacan.

Diğerleri de peyderpey neşrolunacaktır. Allah'a emanet olunuz.

İslâmın İlk Emri — OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

OLMADI GİTTİ

Evlâd-ı vatan uykudan irkilmedi gitdi.
Kurban gidiyor gaflete; kurtulmadı gitdi.

Sistem dedi, devrim dedi ecdadı yitirdi,
Öz dinini, imanını bir bilmedi gitdi.

Bir ömrü salonlarda ve pavyonda geçirdi,
Hiç kale, vatan mes'elesin almadı gitdi.

Her halleri, âdetleri, hep oldu Firengi.
Kudsiyyete hürmet hele, hiç kalmadı gitdi.

Geh Rusya ve geh Amerikadan bekledi imdad,
İslâma da bir atf-ı nazar kılmadı gitdi.

Bir koskoca devlet ve onun harsı yokoldu,
Bir damla disen göz yaşı hem silmedi gitdi.

Her ehl-i nifak sâhte bir kahraman oldu.
Mason, komünistler de ayân olmadı gitdi.

El'an dahi birkaç tane var, köhne münâfık,
Çok bekledik onlar dahi bir ölmedi gitdi.

Fikren de esir oldu, bu millet. Ne hazin şey...
Kur'an gibi bir rehberi var, bulmadı gitdi.

Baştan başa ümmid ile hep Âlem-i İslâm
Mehdî diye hep bekleşiyor, gelmedi gitdi.

Mikâil Bayram(SARAYÎ)

Sayı : 106 OCAK 1971

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ Hâdiseler — Düşünceler
★ Da'vetci ve Nefs Tezkiyesi
★ Hacc-ı Bedel
★ Eğitim Proğramlarında Gaye ve Vasıtalar
★ Tefsir İlmine Girerken
★ Olayların Akisleri
★ Kültür Emperyalizmi ve Nedenleri
★ Bir Hakikat Yolcusu
★ Allah'ın Kullarından İstediği
★ Osmanlı Tarihinde İlk Defa Olmuş Şeyler
★ Asil Mücahid
★ Okuyucu Suallerine Cevaplar
★ Kur'an-ı Kerim'e Göre Hz. Muhammed (S.A.V.)
★ Ölüyorlar
★ Niyet, Taharet, El yıkamak
★ Öldüren Sevinç
★ İhram Tekbirinin Şartı
★ İnce Minare
★ Tacizâde Tugrayî Cafer Çelebi
★ Rüya
★ Şiirler
★ Haberler ve Kritiği
★ Genç Kalemler
★ Çağrımızın Yankıları
★ Bize Gelenler

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER

DÜŞÜNCELER

Bir kıyamet koptu Doğu Pakistan'da. Asrımızın büyük faciası bir tufan, bir kıyamet. Kahrı, azabı, işkenceyi, felâket ve musibeti beraberinde getiren; eşyaya hükmettiği vehmine kapılan insanoğluna güçsüzlüğünü, aczini ihtar eden bir küçük kıyamet... Şeytana çömezlik eden şarkın ve garbın emperyalist uşakları, milyonları aç bi-ilâç bırakan bu tufan karşısında dillerini yuttular. Haritada yerlerini bile bilmedikleri insanların felâketine mersiye yazanlar, *Kardeş Pakistan*'ın bu büyük felâketi önünde, bırakalım ilmî incelemeleri, insan olarak hislerini bile ifade edemediler. Çünkü şeytanın haciz koyduğu bu kafalarda hissiyyat ve acıma diye bir duygu kalmamıştır. Eğer beyinler, bir takım gayri insanî fikirlerle meşbû olmasaydı, insanlık asrın en büyük faciasına kıyamete kadar ağlaması gerekirdi. İlâhî bir irade ile doğrudan doğruya tabiatın içinden gelen bu âfete karşı bizzat tabiat kulak kesilmiş, kurbanlarının ıztırabına o saamit ve sâkit infialiyle karışıp giderken, insanoğlu hemcinsinin felâketine kulak kısıyor, onu duymak istemiyor. Bir kıt'anın sinesinde cûş ü hurûşa gelen bu kasırganın geride bıraktığı buhran, buram buram tüterken, diğer kıt'alarda yaşayan insanlar, dalgaları andıran şehvet ve ihtirasın kamçıladığı arzuların tatmini için milyonları heder ediyor. İlk çocuğunun ilk tebessümlerine şahit olmak için derin bir rikkatle yavrusunun beşiği üzerine eğilen ananın heyecanlı kalb atışına denk şefkat ve rikkat-i kalbiyye ile insanlık bu olay üzerine eğilmesi icap ederken, kan kokusuna, zulüm ve teaddiye alışan insanlığın vicdanında böyle heyecan kasırgası dalgalanmıyor. Ne katı kalblilik, ne zulüm, ne şekâvet Ya Rabbi!.. Bir yanda milyonlara kan kusturan ilâhi ceza, bir yanda insanlığa insanlığını unutturan beşeri vahşet. Ne tezattır bilinmez, dünyanın bir köşesine refah ve mutluluk getiren yağmur ve rüzgâr, diğer bir köşesine azap ve ıztırap yağdırmaktadır. İnsanların kendi elleriyle işledikleri cinayetlerin cezası mıdır bu, yoksa şarkın hamuruna, kaderin kandan ve ıstıraptan sıktığı mayanın tes'iri mi?

Hind, büyünün, sırrın, kapalılığın mahfazası. Tarih boyunca bu büyünün sırrı çözülememiş, havasından suyuna, günlük hayatından tefekkür dünyasına varıncaya kadar sinen bu büyü, bu sır, bu gün de hâlâ devam etmektedir. Himalaya'nın eriyen karları Ganj nehrini besler, azgın sulariyle Hind toplumunun ruhunu hâlâ büyüler bu nehir. Olağanüstü bir kuvvet sezdiği için hintli hâlâ ona taabbüd eder, o bazan bereket getirdiği, bazan da ölüm saçtığı için hintli, bu esrarengiz ilâhın kızgınlığını kurban sayılarının çokluğuyla yatıştırma temayülünü hâlâ taşır. Hindistan'da her şey, normal insan ölçülerini aşar, yabancılar için nüfûzu imkânsız kalın bir esrar perdesidir Hind. Bu son faciayla Hindistan, yeni bir Nuh Tufanına sahne oldu ve belki de hakikisinden daha çok kurban alıp götürdü. Deniz kabardı, sular yükseldi. Çekilip giderken de adaları silip süpürdü. Sanki azgın sular, istilâ ettikleri toprakları bırakmamak için sakinlerinin ayaklarından sürükleyip götürdü. Bu bir âfetti, geldi-geçti. Fakat biz burada, vicdanlarda bir merhamet şimşeğinin çakmamasından dolayı bu bitmiyen facianın muhasebesini yapmak istiyoruz!..

20. asrın, insan ruhundaki mücerred manaları mahkûm etmek için egoizm çamuruyla sıvadığı kalın surlar, niçin hâlâ Hindin muhayyileyi çöl serabından daha fazla yoran esrarengiz hicaplarından daha çok kalındır? Sarp feragat yolunu — iktiham-ı akabeyi — dünya niçin bu kadar kabardı? Bu kadar girift ve muğlak bir meselenin üç-beş satırı geçmiyen bir makalenin dar çerçevesine sığıştırılamıyacağı muhakkak olmakla beraber, şunu söyleyelim ki insanlık bugün, ruhunu kurtaracak yeni bir MÜNCİ'ye (kurtarıcı) muhtaçtır. Beşeriyeti nihayeti olmayan ruh sefaletlerinden ancak bu müncinin da'veti kurtaracaktır. Bu, zamanın pençesinde asılı kalmayan, zamanı aşan bir da'vettir. Bu da'vet, ruhun kendi saltanatını kurması, zaman ve şartların tasallutundan kurtulması ve nâ-mütenâhiliğin bu-utlarını zorlaması için hem halin, hem müstakbelin tek dayanak noktasıdır. Bu da'vet İSLÂM; bu halaskâr da Peygamber Efendimizdir. Salât ona, selâm ona!..

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

ZİLKADE : 1390
Yıl : 10 — Cild : 9

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU

Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR

İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Posta Çek Numarası : 50059110
Tel. : 1499

Abone şartları : Yıllık : 12 T.L. Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 4.1.1971

İslâm Davetçilerine

DA'VETÇİ ve NEFS TEZKİYESİ

Yusuf IŞICIK

ARAP Yarımadasından çıkışıyla beraber, hemen **yarım asır** kadar kısa bir zaman içerisinde fetih ve barış sancağını bir taraftan **HİNDİSTAN**, öte yandan **ATLANTİK OKYANUSU**na diken İslâmın, Hak da'vetçileri tarafından dünyaya armağan edilişi, bizim için inceden inceye tetkik eidlmesi gereken çok önemli bir mevzûdur. Okadar ki, bugün İslâmın ve müslümanların garipliği, buna bağlı olarak da dünya hâkimiyetini elinde bulunduran **BATIL KADRO**nun mevcûdiyeti mes'elesi, bu hayırlı incelemeyle tam bir açıklığa kavuşacaktır.

Elli sene içerisinde, akılları durduracak bir sür'at ile, bütün âleme varlığını kabul ettirip, **beşeriyyetin en ideal siyâsî hâkimiyeti dünyada gerçekleştiren İslâmiyet**, bu kat'î zaferini kendi sinesinde yetiştirdiği **HAK DA'VETÇİLERİ** ile elde etmiştir. Her hâli ile bütün beşerî sistemlerden ayrı bir yapıya sahip bulunan İSLÂM, dünyadan kötülüğü kazıma işleminde de kendi metodunu kullanmıştır.

İslâm, kendini kabul eden insanların hayatlarını tertemiz yapmayı ilk ve en önemli bir hedef olarak görür. Çünkü onlar, İslâmî akımı insanlık âlemine iletecek bir vasıtadır. Bu vasıta, hiçbir ârızî etki ile sarsılmamalı ve insanlığa hidâyeti olanca saffetiyle ulaştırabilmek karakterine sahip olmalıdır. İşte bu vasıta, İslâmî ıstılahta (terimde) **İslâm da'vetçisi** adını alır.

İslâmın, **DA'VETÇİ**ye teklif ettiği en büyük vazife, da'vetçinin, nefsini kötülüklerden temizlemesidir. Bu, cihanşümûl İslâm da'veti yolunda, hak da'vetçisinin vazgeçemiyeceği ilk da'vetidir. Da'vet yolunda ilk merhale nefsin ıslâhıdır. Bu iş, İslâm ıstılâhında yer alan **TEZKİYE-İ NEFS** ameliyesidir. **İslâmda tasavvufun aslı-esası da tezkiye-i nefsden başka değildir.**

Biz, İslâm da'vetçisi sözüyle, belli kıyâfete, belli vasıfta ve başka dinlerin ruhban sınıfına has kisvesine bürülü bir kişinin ve bu kişilerden meydana gelme bir kadronun akla gelmesini istemiyoruz. İslâm dahi bunu istememektedir. Nazarımızda, her müslüman — **bugünkü telâkkiler değişmiş olsa da** — her hâl ü kârda hak da'vetçisidir. Ve bizim anlatmak istediğimiz tezkiye-i nefs işlemi bütün müslümanlara âittir.

İslâm da'vetçisi, insan olmakla nefis sâhibidir. Nefis, da'vetçinin hayatı boyunca her an karşısına dikilebileceği en büyük, en çetin ve taarruzu en sürekli olan bir düşmandır. Nefsin düşmanlığının gizli oluşu, da'vetçiyi hak yolunda hayırlı teşebbüslerden iyilik etmek hissini vererek alıkoyuşu; kısacası, dost bir çehreyle hak da'vetçisinin maddî, ma'nevî hayatına sinsice kast etmiye yönelişi düşünülürse, onun ne korkunç bir düşman olduğu anlaşılır. **İşte, varlığı ma'nevi olan bu zorlu düşman, da'vet, ıslâh ve mücâdele yolunda ilk hedef olmalıdır.**

İslâmın, batılları yeryüzünden kazımada müslümanlara yüklediği mücâdelenin tekniği çok sistemlidir. Hakka ve hayıra karşı olan her şeyle savaşmayı müslümanlara emreden İslâm, bu savaşın baştan başlatılıp nihayete doğru yürütülmesini ister. **Mantık da bizi bu doğru neticeye ulaştırmaktadır.** Zafer istiyen bir askeri birliğin, düşmanın ilk defa saf dışı edilmesi gereken kuvvetlerini öncelikle imha etmesi kadar tabiî ne olabilir?.. Öte yandan, bu askerî birliğin, zaferi elde edebilmesi için kendisini gayeye götüren yolda köstekleyici dahili bir mes'elesi de olmaması gerekmektedir. Topyekûn batıllara ve batılların kol kol taarruz eden teşkilâtlarına karşı bitmiyen bir savaş açmış bulunan **İslâm da'vetçisi**nin dâhili harbini yapıp iç sükûneti te'min etmiş olması elbette ki şarttır. Zafere giden yola giriş ancak böyledir...

Nefis mücâdelesi, da'vetçiye dıştaki şer kuvvetlerle harbetme tekniğini öğretir. Da'vetçi, nefis mücâdelesini yaptıktan sonra, yeryüzündeki kötülükleri kazımanın plânlarını öğrenir. Çünkü, dünyada hâkim bulunan şer ve fesatlar, nefis sahibi varlıkların, yani kendi hemcinsi olan diğer insanların eseridir. Kendi nefsinin şer gücüne karşı galebe çalabilmiş olan **HAK DA'VETÇİSİ**, esasta aynı yapıya sahip olan diğer insan nefislerine ve onların dünyayı fesada boğan batıl icrâatlarına karşı açtığı savaşta mutlaka zafere ulaşacaktır. Kötülüğü tanımanın, bu tanıyıştan sonra onu ortadan kaldırmanın tek yolu, **nefsi iyi tanımak**, nefis mücâdelesinin insana hiçbir şeyin veremiyeceği tecrübelerinden faydalanmaktır. Kısacası, nefsi tanımak herşeyi tanımak demektir. Hazret-i Rasûlüllah'ın (s.a.) işâret buyurduğu gibi, **Allah'ı (c.c.) tanımanın da esası, nefsi tanımaktır.**

Kötülük-iyilik, müsbet-menfî ne varsa nefiste toplanmıştır. Herşeyden vardır orda... Kötülüklerden sıyrılmak, nefsin tabiatında bulunan şer kaynağını köreltmektir. **Buhari**'nin (R.A.) kaydettiğine göre, **Mekke fethinden sonra hicret yoktur; esas hicret, Allah'ın (c.c.) istemediği şeyleri terketmektir.** Müslüman, çoluğunu çocuğunu, mal ve mülkünü terkedip, kötülüklerin bulunmadığı bir ülkeye hicret etse ve üstelik bunu ALLAH (c.c.) rızası için yapsa; fakat nefsindeki şer unsurları yok etmemiş bulunsa, bu kimsenin yaptığının ne dünine, ne dünyasına faydası olacaktır!.. Yanına yorgunluk, bitkinlik, evlâd ü iyâlden ayrılık ve fakirlikten başka bir şey kalmıyacak; Allah (c.c.) için yapmıya niyetlendiği ve de yaptığı bu hicretine ve bu hicret uğrunda katlandığı meşekkatlere mukabil uhrevî ihsâna ulaşamıyacaktır. Çünkü hicretin esası, kötülüklerden tecerrüt (sıyrılmak) tür. Mekân değiştirmiye dayanan **HİCRET** ise, bilâhare düşünülebilen bir mes'eledir.

Nefis tezkiyesi sözünden kastımız, dünyayı ateşe veren fitnecilerin icrâatlarına kayıtsız kalıp, uhrevî hayatla beraber dünyevî hayatın tümünü kuşatan yüce İslâm dininin maddî hayatla olan yönünü ihmal ederek köşelere çekilmek değildir! Fakat bu **TEZKİYE** sözünden bizim esas maksadımız, başkalarını yaşamıya, uymıya çağırdığımız İslâmî hakikatleri herşeyden önce bizim yaşamamız gerektir...

İslâm Hukuku

HACC-I BEDEL

MEVSİMİN hac mevsimi olması dolayısıyla, bu mevzuyu ilk olarak mezhebimiz olan Hanefi mezhebine göre ve daha sonra diğer mutemed ve mamülun bih olan mezheplere göre elimizdeki kaynaklardan anlamaya ve anlatmaya çalışalım.

Bu konuya girmeden önce bütün fukahânın yaptığı gibi, bir mukaddime ile girelim. Şöyle ki :

İslâmda ibadet şekilleri üçtür.

1 — Malî ibadet (yani mal ile yapılan ibadet). Zekât ve sadakayı fıtır gibi.

2 — Bedenî ibadet (yani herkesin şahsen yapmakla mükellef olduğu ibadet). Namaz ve oruç gibi.

3 — Yukarıdaki iki ibadetin toplumu, hem bedenle ve hem de mal ile yapılan ibadettir, hac gibi.

Bu ibadet şekillerinden hangisinde bedel (başka biri yoluyla) caiz, hangisinde caiz değildir?

Fukahâ, bilhassa hanefî fukahası 1. şekilde, yani mal ile olan ibadette vekâlet ve niyabet caizdir **demişlerdir. Çünkü bu ibadetten maksad insanın çok sevdiği ve bağlı olduğu malından birazını müstehak kimselere vermesi ve bilvesile nefsini terbiye etmesi İslâmdaki sosyal dayanışmayı vücuda getirmektir. Bu da başkasına verilen vekâletle (niyet olması şartıyla) tahakkuk edebilir.**

İkinci şekle gelince, yani bedenle yapılması gereken ibadetlerde birinin yerine diğerinin yapması hiç bir âlim ve fâkih tarafından kabul edilmiş değildir. **Zira bu nevi ibadetlerin hikmeti teşriiyyesi her kimseyi şahsında imtihan etmektir. Hatta bu hususta fukaha ve hadisciler** لايصل أحد عن أحد ولايصم أحد عن أحد **yâni;** «Birinin yerine diğer biri ne namaz kılsın, ne de oruç tutsun» **hadisini rivayet etmişlerdir. Bu da bu nevi ibadetlerde vekâletin caiz olmadığının delilidir.**

Üçüncü şekil ibadete gelince o da bedenî ve malî olan ibadet ki HACdır. Ulema hadislerden deliller göstererek caiz olduğunu kabul etmişlerdir. **Bu nevi ibadetteki vekâlet asıl konumuzdur.**

Fukaha hacca giden vekil ve kendisi için hac yapılan kimseler hakkında bir çok şartlar zikretmişlerdir. **(Bu şartlar hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyen «İbn-i Âbidin'in» yeni baskısının, ikinci cildinin (600) cü sayfasına müracaat etsin).**

1 — Hanefî Mezhebine göre haccı bedel gidecek kimsenin müslüman, akıllı ve hac ahkâmını bilen birisi olması lâzımdır. Daha önce kendisinin hac yapmış olması şart değildir, fakat yaptığı hac mekruhtur denmiştir (1).

Buradaki kerahet tenzihî midir, yoksa tahrimî midir?

Bazılarına göre tenzihîdir. İbni Nüceym «El Bahr» ismindeki kitabında «gönderen kimse için tenzihen, giden kimse için tahrimen mekruhtur» **demiştir** (2). **İbni Âbidin'in oğlu Alâeddin de mutlak olarak** tahrimi olduğunu **kaydetmiştir** (3). **«Fethül Kadir» sahibi Kemal bin Hümam şöyle bir tafsile gitmiştir.** Eğer giden kimsenin üzerine hac farz iken kendi yerine değil de başka birisinin yerine hacca giderse tahrimen mekruhtur. Amma üzerine farz değilse gitmesi tenzihen mekruhtur. **Sebebi ise Şafii mezhebinde kendi yerine hacca gitmeyen başkasının yerine hacca gidemez demesi üzerine ona da riayeten mekruhtur demiştir** (4).

Yerine hacca gidilen kimsenin şartlarına gelince : **İbni Âbidin 20 kadar şart saymıştır. En mühimi şunlardır :**

1 — Zengin olarak haccını edâ etmeden ölmesi : Bu halde o kimsenin ölürken yerine haccı bedel gönderilmesi için vasiyet etmesi lâzımdır. Eğer vasiyet etmemişse varisi üzerine müverris için hacca gitmek ve göndermek farz olmamakla beraber teberrû yoluyla gider veya gönderirse o kimseden (ölenden) hac borcu istihsanen düşmüş olur. Çünkü bu nevi ibadetlerde vekâlet caiz olmakla beraber bir insanın yapmış olduğu ibadetin sevabını başkasına bağışlaması münâkaşalı bir meseledir. Bununla beraber sahih ve müftabih olan kavl şöyledir :

Şafiî Mezhebine göre : **Borçlu olarak ölen kimse ister vasiyet etsin, ister etmesin, varisin ölen kimsenin malından haccı bedel göndermesi vaciptir. Böyle bir borç yerine geldikten sonra mal taksimine gidilir** (6).

Malikî Mezhebine göre : **İmam-ı Mâlik vasiyet etmişse caiz, etmemişse caiz değildir** (7) **denmiştir.**

2 — Ölmemiş ama araba veya tayyareye oturmaktan âciz, müzmin bir hastalığa tutulmuş olması veya çok ihtiyar olmasıdır.

Buna delil ise : Buhari ve Müslim'in İbn-i Abbas'dan rivayetine göre :

جاءت امرأة خثعم عام حجةالوداع, قالت : يارسولالله ان فريضة الله على عباده فى الحج أدركت أبى شيخاً كبيراً لايستطيع ان يستوى على الرحلة فهل يقضى عنه أن الحج عنه ؟ قال: نعم. مثله عليه.

«Hasam kabilesinden bir kadın Veda haccında peygamberimize gelerek dedi ki : Ya Rasulallah! Allah'ın kullarına farz olan hac, babama deve üzerinde durmaya kudreti olmadığı bir zamanda tesadüf (idrak) etmiştir. Benim onun yerine hac etmem borcunu öder mi? Peygamberimiz Aleyhisselâm da evet demiştir.» **Bu Hadis-i Şeriften anlaşıldığına göre sağ, fakat çok ihtiyar veya müzmin hasta olması şarttır. Bazıları ölmeyen kimse yerine haccı bedel caiz değildir demişlerse de bu hadis onlara cevap olarak kâfidir. Ve yine**

(Devamı 11. sayfada)

(1) *İbn-i Âbidin, C. 2, s. 603.*
(2) *Aynı eser, C. 2, s. 603.*
(3) *El-Hediyetül Alâiyye haşiyesi, El-Münhac, C. 2, s. 90.*
(4) *İbn-i Âbidin, C. 2, s. 603.*
(5) *İbn-i Âbidin, C. 2, s. 600.*
(6) *Kalyabi ve Umeyre haşiyesi.*
(7) *Fıkhu's-Sünne, C. 1, s. 637.*

Eğitim Proğramlarında gaye ve vasıtalar

Muhammed KUTUB

Tercüme :
Mikâil BAYRAM

Eğitim proğramlarında vesikalar mı, yoksa gaye mi esastır?

Şüphesiz bazı vasıtalar, en azından asırdan asıra, nesilden nesile değişirler. Ayrıca bir tek vasıtanın çeşitli gayelere hizmet etmesi veya belli bir gayeye hizmet etmemesi de mümkündür.

Meselâ : Beden eğitimi, terbiyenin vasıtalarından biridir. Fakat o, yalnız başına, ne bir proğramı va'zeder ve ne de bir metodu ortaya kor!

Beden eğitimi ile, Nazi Almanya'sında olduğu gibi, sadece vücutları kuvvetlendirmek için değil, belki gençleri emirlere, itaata, devletin varlığında ve saltanat sahibi diktatör kumandan Hitler'in şahsında fani olmaya (yok olmaya) alıştırmak için gençlere ağır ve seri beden hareketleri yaptırmak suretiyle sistem ve rejime bağlılığı ve itaat etme duygusunu aşılamak ve böyle bir ruh ile terbiye etmek mümkündür.

İngilizlerin ve bazı garb devletlerinin gaye edindikleri gibi, yardımlaşmak ve cemiyetleşmek ruhunu aşılamak da mümkündür.

Keza bugün bizde (1) bazı beden eğitimcilerin yaptığı gibi, bütün gayretlerini, futbol maçlarında dahi aslında içtimaî muavenet ruhunun duraklamasından neşet eden şahsiyetin teşekkül etmesine tevcih ederek, ferdi bencillik (egoizm) aşılamak da mümkündür.

Ve keza Romenlerde olduğu gibi sadece vucuda hizmet etmek ve bütün bir cehd ve gayreti sırf vücutça kuvvetlenmeğe veya bedeni güzelleştirmeğe yönelmek de mümkündür.

Gene bu vasıta ile, hayvanlık mertebesinden öteye geçmeyip ve sporun ruhundan hiçbir hisse almaksızın, sadece boyun kalınlatmak ve adeleleri kuvvetlendirmeğe hasr-ı nazar etmek de mümkün değildir.

Hikâyeler ile insanı terbiye etmek de eğitim ve terbiyenin vasıtalarından biridir.

Bu yolla da çeşitli gayelere hizmet edilebileceği gibi, hiçbir gayeye yardımcı olmaması da mümkündür.

Meselâ bu yolla insanlarda fennî ruhu uyandırmak, güzel ahlâk için lâzım olan fevkalâde hassasiyet ve ruhî incelik kazandırmak mümkündür.

İnsanlar enfüsî ve âfâkî (içe dönük ve dışa dönük) tefekkürü alıştırmak ve hâdiselerin akışı üzerinde düşünerek, mülâhaza ederek ibret alıp doğru yolu bulma, dalâletten uzaklaşma, iyi ve kötüyü tefrik melekesi kazandırmak da mümkündür.

Bu vasıta ile sadece «teselli» ile iktifa edilebildiği gibi, insanları ahmaklaştırmak da mümkündür.

İşte vasıtaların hepsi böyledir, yalnız başlarına bir proğram ortaya koymaz ve bir metod göstermezler. Fakat bu; vasıtaları hesaba almayıp terk edelim, nazarı itibara almayalım mânâsına gelmez asla.

Çünkü, vasıtalar inandığımız gayeyi gerçekleştirmede baş vuracağımız yegâne vesileler ve âletlerdir. Bu bakımdan vasıtalara tam ma'nasıyla itibar etmek, tedkik etmek ve onları alırken de çok dikkatli olmak lâzımdır. Çünkü fâsid bir vasıta doğru ve sâlih hedefi kaybettirir ve gayeye yöneldiğimiz yoldan bizi saptırır.

Öyle ise eğitim ve terbiye proğramları da gaye ve vasıtalar birbirlerine sımsıkı bağlıdırlar ve birbirlerinden asla ayrılmazlar. Vasıflara başvurmadan tahakkuk ettirilmesi istenen, inanılan gayeye varmak mümkün olmadığı gibi, vasıtaların da gayelerden ayrılmış olması mümkün değildir.

(Devam edecek)

(1) *Yazar Mısır'ı kasdediyor. Fakat aynı durum Türkiye'mizde de mevcuttur.*

Hak yoldan dönmeyeceğiz

Bütün milletler gelse de,
Hak yoldan dönmeyeceğiz.
Binlerce şehit versek de,
Hak yoldan dönmeyeceğiz.

Rasulü edindik rehber,
Hak dedi, O'na, Peygamber.
İstersen dünyaları ver
Hak yoldan dönmeyeceğiz.

Hak dinidir İSLÂM dini,
Bu yola koymuşuz canı,
Dur dese de Rus'la Çin'i,
Hak yoldan dönmeyeceğiz.

İSLÂMİYET'tir Hak yolu,
Bırakalım sağı solu,
Parçalansa Anadolu,
Hak yoldan dönmeyeceğiz.

Sadık ALTINKESER

TEFSİR

Tefsir İlmine Girerken

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Cenab-I Hak muvaffak kılarsa bu sütunda tefsir ilmiyle ilgili bazı konulara ve bazı âyetlerin mümkün olduğu kadar tefsirine temas etmiye çalışacağız. Muvaffakiyet Allah'tandır.

Her şeyden önce bu ilmin lügat ve ıstılah manalarına temas etmek yerinde olur sanırım.

تفسير kelimesi ف س ر maddesinden gelmektedir ki kapalı bir şeyi açmak, beyan ve izah etmek manalarında kullanılır (1). تفسير kelimesi تفسرة lâfzıyla yakından ilgilidir. «Tefsira» herhangi bir doktorun hastalığı teşhis edebilmek maksadıyla hastadan alarak baktığı az bevl'e denir (2). Şu hale göre tefsir maddesi umumi olarak keşf ve izâh manalarına dayanmaktadır. Bununla beraber İmam-ı Cevheri تفسرة kelimesinin müvelled (sonradan doğma) olduğunu söylemektedir (3). Bize öyle geliyor ki ف س ر heceleri arasında yapılan takdim ve te'hir neticesi elde edilen bütün kelimeler umumi bir manada birleşeceklerdir. Bu konuda İbn Cinni'nin verdiği misaller arasında س م ل fonemleri de bulunmaktadır (4). Bu kelimenin teşekkül ettiği harfleri her ne şekilde takdim ve te'hir yaparsak yapalım elde edilecek umumi ve müşterek mana bir nev'i yumuşaklık olacaktır. Bize göre ف س ر kökü de bu nevi kelimeler arasında mütalâa edilebilir. Meselâ ف س ر terkibini ف ر س şeklinde ele alacak olursak umumi mananın hissedip anlamak, sezmek ve dağıtmak gibi şeylerde içtima ettiğini görürüz. Bu manalar da bir nevi şerh ve izah ile yakından ilgilidir. Kezâ diğer kısımlarında da buna yakın manalarla karşılaşmak mümkündür. Bazıları تفسير kelimesinin سفر in maklubu olduğunu da söylemişlerdir (5). Bu durumda yolcuya müsafir tesmiye edilmesi yurdundan ayrılıp açığa çıkmış olmasından ileri gelmektedir (6). Yolculuğa da سفر denilmiş olması çoğu zaman yolcunun huy ve karakterini ortaya koymasından doğmaktadır (7). Bir kadın yüzünü açtığı zaman سفرت المرأة denir (8). Araplar sabahın aydınlığını ifade edebilmek için أسفر الصبح tâbirini kullanmıştır ki yine aynı manaya matuftur (9). Şayet bazılarının dediği gibi سفر in سفر den kalb yoluyla alınmış olduğunu ileri sürecek olursak bu hususa ait bazı karinelerin bulunması gerekir. Yalnız başına mana yakınlığına bakılarak birinci kelimenin ikinciden alındığını söylemek Arap dil bilginlerine göre pek uygun düşmez. Kûfe'li bilginler, temas ettiğimiz kalb mevzuunda aynı harflerden meydana gelmiş kelimelerin bir kökten doğmuş olduklarını kabul etmektedirler. Bu sebeple Kûfe'liler جذب ile جبذ nin aynı kökten gelmiş kelimeler olduğunu söylemişlerdir. Basra'lı dil bilginleri ise bu nev'i kelimelerin asıl köklerini lûğatte bulmak mümkün değilse ve aynı zamanda onları müstakil olarak başlı başına birer kelime kabul etmek de kabil olmuyorsa işte o zaman bu gibi kelimeleri maklub kabul ederek, iki kelimeden hangisinin daha çok kullanıldığını nazarı dikkate almakla bir hükme varmanın mümkün olabileceğini ileri sürmektedirler (10). Bu durumda Basra'lı bilginlere göre جذب جبذ nin maklubu değildir. السفر ve الفسر kelimeleri de böyledir. Bu bakımdan — bizce — birinci kelime kalb usulüne uyularak ikinciden yani السفر den alınmış değildir. Araplar atın rahatlığını temin etmek için فسرت الفرس derler (11). Şu hale göre السفر kelimesinde çoğu zaman maddî ve zahiri bir keşif vardır. السفر kelimesinde ise manevi bir keşif göze çarpar (12). تفسير kelimesinin yanı sıra تأويل lâfzı üzerinde de durmak gerekir. Bu kelime aslı itibariyle الاول (el-evl) den gelmektedir ki, geri dönmek mânasınadır (13). Buna göre آل يؤول mânâ yönünden رجع يرجع demektir. اول اليه الشيء terkibi ise رجعه takdirindedir (14). Bundan başka ماتأويل هذا الكلام denir ki, bu sözdeki gaye ve maksadın sonucu nereye dayanır, demektir (15). Keza, هل ينظرون تأويله يوم يأتي تأويله يقول الذين نسوه من قبل قد جاء رسل ربنا بالحق — Onlar (kâfirler) onun te'vilinden başkasını bekler

(Devamı 8. sayfada)

(1) İbn Manzûr, Ebu'l-Fadl Cemalüddin Muhammed, Lisanü'l-Arab, Bulak 1300, VI/361, el-Cevheri, İsmail b. Hammad, Tacü'l-Lüğa ve Sıhâhu'l-Arabiyye, Mısır 1956 II/781.

(2) Lisanü'l-Arab, VI/361, Said eş-Şartûnî, Akrabu'l-Mevârid, Beyrut 1889 II/125.

(3) es-Sıhah, II/781.

(4) İbn Cinnî, el-Hasâis, Kahire 1955, II/137.

(5) ez-Zerkeşî, Bedruddin Muhammed, el-Burhan fi ulumi'l-Kur'an Mısır 1957, II/147, es-Suyutî Celâlüddin Abdurrahman, el-İtkan fi ulumi'l-Kur'an, Mısır 1368 II/173.

(6) Lisanü'l-Arab VI/33.

(7) Aynı yer.

(8) Lisanü'l-Arab, VI/35.

(9) Aynı yer.

(10) Bu konuda fazla bilgi için Bkz.: Dr. Hüseyin Küçükkalay, Kur'an Dili Arapça, s. 236-241.

(11) el-Burhan, II/147.

(12) Doç. Dr. İsmail Cerrahoğlu, Kur'an Tefsirinin Doğuşu ve Buna Hız Veren Amiller, Ankara 1968, s. 8.

(13) Lisânü'l-Arab, XIII/33, es-Sıhah, IV/1628.

(14) Lisânü'l-Arab, XIII/33, es-Sıhah, IV/1628.

(15) el-Burhan, II/148.

OLAYLARIN AKİSLERİ

ABDÜLGAFFAR

ORTAK PAZAR İlk defa köklü bir şekilde, **TANZİMAT**la başlıyan Müslüman - Türk milletini **BATI**'ya yanaştırma, O'nu Avrupalılaştırma hareketi, denilebilir ki, hedefine iyice yaklaştırılmıştır. Ve hattâ bu menfur gaye neredeyse gerçekleşme safhasındadır!

131 sene önce **Mustafa Reşid Paşa**nın, öncülüğünü devlet eliyle yaptırdığı GÂVURLAŞMA HAREKETİ, 1970 yılının 23 Kasım gününde **Brükselde** atılan bir imza ile hedefine iyice yaklaşmıştır. Dün-bugün tekrarlayıp durdukları söz şu idi: **«Türk milleti Avrupalılaşmalıdır.»** Avrupalılaşmayı, **Batı**nın çiğneyip çöp sepetine attığı **POSA MEDENİYET**ini en kıymetli bir mal gibi toplamak olarak anlamış ve öyle tatbik etmiş olan içimizdeki bize yabancı unsurlar, **birbuçuk asra** yakın bir yoğun çalışma devresi geçirdikten sonra Türk Milletine istediklerini nihayet yaptılar!..

Bugün artık Türkiye, siyasî, iktisadî ve harsî (kültürel) yönden Avrupa câmiasına sokulmuş ve bu iş **ORTAK PAZAR**'a girmekle gerçekleştirilmiştir. Türkiye Hükûmeti yetkililerinin bizzat açıkladıklarına göre ORTAK PAZAR'a girmemizden sadece ekonomik gayeler değil, bilhassa siyasî ve kültürel maksatlar da gözetilmiş, umulmuştur. Türk Hariciye Vekili, Ortak Pazar'a geçiş dönemi katma protokolunun imza töreninde yaptığı konuşmasında, **ideolojik görüş ve ayrılıkları kınamıştır!** Bu demektir ki, Müslüman - Türk milletinin kendine has bir ideali söz konusu değildir; siyasî, ekonomik ve kültürel menfaatler hristiyan Avrupa ile müşterektir. Böylece, Müslüman - Türk Milletinin İslâmî bir gayretle hareket etmesi, hâdiseleri kendi dinî inançları açısından değerlendirmesi diye bir şey de mevzûbahis değildir veya böyle bir durum artık ortadan kaldırılmalıdır.

Tamamen **«Avrupa Birleşik Devletleri»** gayesini gerçekleştirmiye; aynı dine sâhip **Batı Âlemi**ni iktisadî, içtimâî, kültürel ve siyasî yönlerden tam bir birliğe götürmeye mâtûf **Avrupa Ekonomik Topluluğu** (ORTAK PAZAR) na yine aynı maksatlara ulaşmak düşüncesiyle Türkiye'nin sokulması, başlı başına bir fâciadır! Ortak Pazar, 22 sene içerisinde Hristiyan âleminin İslâm-Türk âlemini yutma tuzağıdır. Ve bu korkunç tuzağa resmiyet eliyle Türk topluluğu itildi bugün!..

Evet, milletlerin şu asırda tecerrüd etmeleri, hiç bir dünya topluluğuna katılmadan millî hayatlarını devam ettirmeleri düşünülemez. Fakat bir milletin, herhangi bir cihanşümûl kuruluşa katılması anında, başta dinî ve siyasî olmak üzere menfaatlerini yabancılara peşkeş çekmemesi gerekir. Halbuki, Türkiye'nin Ortak Pazar'a katılması, yeni yeni canlanmıya başlıyan yerli sanayiimizin kökünü kurutacaktır. Hele bu Ortak Pazar'a giriş, İslâmî hayatımız için başlı başına bir fâcia olacaktır.

Gerçi bugün **Ortak Pazar**'a biz resmen girdirildik amma, Müslüman-Türk halkının, varlığını bu kurt kapanında heder etmemesi için yapacağı işler, üzerine düşen tarihî vazifeler bitmiş değildir. **Demek istiyoruz ki, vakit tamamen geçmiş değildir. Müslüman-Türk Milletini son bir uyanışa çağırıyoruz.**

ÜNİVERSİTELERİMİZ Belâlar, **üzerimize yağmur gibi yağmaya devam ediyor... Üniversiteler, kızıl veletlerin yuvası olmakta berdevam!. Derslere girilmiyor; girenler, girmek istiyenler, bıçaklanıyor, kurşunlanıyor... Müslüman öğretim üyeleri mekteplere sokulmuyor... Ve nihayet Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu son sınıf talebesi** Dursun Özkuzu **adındaki müslüman genç pencereden atılarak öldürülüyor!..**

Bu korkunç katil olayı, ne gereği kadar basının, ne radyonun ve ne de Büyük Millet Meclisinin **alâkasını çekebiliyor!? Türkiye'nin en emin bir yeri olması lâzım gelen başkent ANKARA'nın göbeğinde yüksek öğrenim yapılan bir mektebin penceresinden ma'sum bir genç talebe atılıyor, buna koskoca bir vatan susup kalıyor!?..** Radyo, **Müslümanlık ve mukaddes değerlerimizle alay etmekle meşgul!.. Gazeteler, basit bir hâdise olarak bu korkunç olayı yansıtıyor... Halk, bu çeşit hâdiselere iyice alışmış durumda...**

CAN ALICI HABER Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, sayın **Cumhurbaşkanımız**, bizleri can evinden vurucu beyanatlar veriyor! **Mubarek Ramazan** gününde **KONYA**da mükellef bir ziyafetten sonra bir kazamıza uğrıyan **Sayın Devlet Başkanımız,** İmam - Hatip Okulu açılmasını istiyen kaza halkına, **«Müsbet ilme koşunuz müsbet ilme... Bugün, yeteri kadar İmam-Hatip Okulu açılmıştır memlekette... Artık, her köye varıncaya kadar ortaokullar ve liseler açmalıyız.»**

Ey ehl-i vatan! Uyuşukluktan kurtulalım, haklarımızın çiğnenmesine müsâade etmiyelim, müslümanlığımızı koruyalım. Çok ehemmiyetli anlar yaşadığımızı unutmıyalım. **Tarihin en meçhul ve en girift bir dönemecindeyiz. Hak (c.c.) yardımcımız olsun...** Vesselâmü aleyküm ve rahmetüllahi ve berekâtühü...

İslâmın İlk Emri
OKU

Ortak Pazar

Türk Milleti tâ ezelden,
Hür doğdu, hür yaşadı.
Öldü de, öldürdü de,
Ne kul oldu, ne de köle.

⁂

Tarih boyu düşmanlar,
Saldırdı ülkemize.
Her saldırı sonunda,
Yekûnu geldi dize.

⁂

Gördüler ki bu millet,
Yıkılmayacak savaşla.
Buna bir yol bulmak için,
Düşündüler başbaşa.

⁂

Almak için öz yurdunu,
Büyük Türk'ün elinden.
Ortak Pazar tuzağına,
Çektiler bizi birden.

⁂

Anadolu toprakları,
Yoğrulmuştu al kan ile.
Bir karışcık yeri bile.
Alınmıştı bin can ile.

⁂

Nere gitti akan kanlar,
Ne oldu yanan canlar.
Önlenmezse bu musibet,
Öz yurdumuz gider elbet.

Mustafa KART

Yazan :
Ebu'l A'lâ
El - MEVDÛDÎ

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ ve Nedenleri

Terceme :
Mehmed AYDIN

III.

YİNE bu asırda, (Rationalism) mücadelesinin bayrağını taşıyan Spinoza (öl.: 1677) göründü. 17 ci asırda yaşıyan bu adam, madde, ilâh, ruh meselelerini biribirinden ayırmıyor, bilâkis kâinatla, ilâhı birleştiriyor, ondan birtek şey meydana getiriyordu. Fakat bu bütün halindeki şeyden bir tek Allah anlayışı ortaya çıkmadı. Daha sonra Leibnitz (öl.: 1716) ve Loke (öl.: 1704) geldi. Bu ikisi de Allah'ın varlığını kabul ederek Materyalizmle mücadele ettiler.

Allah'ın varlığına inananlarla, inanmayanlar (Materyalizme) 17 nci asırda yanyana yürüdüler. Böylece müsbet ilimler, tam olarak küfür tarafından mağlûp edilmemiş oluyordu. Ayrıca, tabiat ilimleri üstadlarından Copernicus, Kepler, Galilio, Newton ve diğerleri, Allah'ın varlığını inkâr etmediler. Fakat bunlar, bu kâinatın sırlarını çözmede, ilâhî nazariyeden ayrı bir yolda araştırmalarını yaptılar. Böylece, bu nizamın dayandığı kuvvetlere ve bunların bağlı olduğu kanunlara muttali oldular. İşte başlangıçtaki bu dini nazariyeden ayrılık; fikir hürriyeti ağacından maddecilik ve dehrilik olmak üzere Allahsızlığın filizi meydana geldi. Ancak 17 nci asırdaki filozoflar, bunu hissetmediler. Bu filozoflar, Allah'a imanla, maddeye iman arasını tam olarak ayıramadılar. Bu ikisi, bir insanda aynı anda bulunarak, iki kardeş zihniyet olarak yaşadı.

Nihayet 18 inci asır geldi. Bu asırda, düşünce adamlarına; bu kâinat nizamını araştırma yolunda ilâh mefhumundan uzak; materyalist tam küfre varan bir düşünce tarzı çizildi. Bu asırda, Toland, David Hartley, Yozef Bristley, Voltaire, La Mettrie, Holbach, Cabanis, Denis Didero, Montesquieu, Roussea gibi fikir ve felsefe adamları ya doğrudan doğruya Allah'ın varlığını inkâr ediyorlardı veya Allah'ı hâkim bir varlık (constitutional monarch) şeklinde düşünüyorlardı. Bunların bazılarına göre Allah; bu âleme hareket, nizam verdikten sonra melekûtuna çekilmiştir; Bugün ise, bu kâinatın tedbiri Allah'ın elinde değildir. Bunlar, tabiatın haricinde; maddenin ve hareketin üstünde hiç bir şeyin varlığına inanmıyorlardı. Yine bunların çoğu, tecrübenin, müşahedenin dışında kalan şeylerin hakikat olduğuna inanmıyorlardı.

Daha sonra Hume gelerek, bu fikrî yolu Empiricism ve Scepticism'den daha kuvvetli bir şekilde destekledi. Hume'a göre, akli ilimlerin sıhhatı, ancak ölçü olarak tecrübeyi almalarına bağlıdır. Burkeley de bu maddi hareketin, gücü nisbetinde müdafaasını yaptı. Ancak ne var ki muvaffak olamadı. Heğel ise, idealizmi yaymak uğruna maddecilerle çatıştı. Fakat bu felsefenin müntesipleri çoğalamadı. Daha sonra gelen Kant, madde ile ruh arasında vasat bir yol çizmek istedi. Ve Allah'ın varlığı, ruhun ebediliği, iradenin hürriyeti gibi meselelerin varlığını kabul etti. Fakat bütün bunlar, insan ilminin ve müşahedesinin dışında, insan idrakinin haricinde olan şeylerdir. Ancak biz bütün bunlara, gaybî olarak iman ederiz. Zaten pratik hayatta bizi buna sevkediyor.

İşte bu hareket Allah'a imanla, Naturalism arasında son uyuşma oldu. Fakat bu fikir hemen zayıfladı. Bu sapık fikirler ve akli hareketler, Allah'ın varlığını bir vehim veya hayal olarak telâkki ederek ona böyle bir mevkii vermeleri veya tedbirden uzak sultası yok bir varlık olarak Allah'ı düşünmeleri, yahut Allah'a imanı ahlâk ve edeb yönünden kabul etmeleri, aklın razı olmayacağı çok abes bir şeydir.

(Devamı var)

Tefsir İlmine girerken

(Baştarafı 6. sayfada)

mi? (Hayır) Onun haber verdiği âkibetin (başlarına) geldiği gün ise daha evvelden onu (o akibeti) unutanlar diyecek (ler) ki : Cidden Rabbimizin Peygamberleri (gerçeği) getirmiştir. — âyetindeki (16) manâ, sonucun açığa çıkıp açıklanacağına işarettir (17). Aynı şekilde Arab, آل الامر الی کذا derler ki bu işin sonu şuna rucu' etti demektir. Buna göre te'vil, herhangi bir âyeti muhtemel bulunduğu manâlara yöneltmekten ibarettir. Te'vil kelimesinin siyaset ve idare manâsında kullanılan الایالة den alınmış olduğu da düşünülebilir (18).

(16) el-Arâf, 53.
(17) el-Burhan, II/148.
(18) el-Burhan, II/149.

Boğazlanıyorsun Milletim !

Yıllar geçtikçe üstümüzden,
Küçüldük, eridik, bittik.
Yetmez mi artık.
Bırakın bâri «**Allah**» denilsin.

Söktün beni benden
Allah dedirtmedin, Kur'an dedirtmedin.
Cami yakın, kalbim uzak
Minârelerden «**Allahü ekber**» silinmesin

İt leşi, karga leşi gibi,
Dağ başında, kalmasın
Cesedim, kokmasın, çürümesin
Çek uğursuz ellerini üstümden
Beni İmam-Hatiplim yusun, defnetsin.

Öldürdün ruhumu,
Çöktü, bir imparatorluk.
Şimdi, o kalanı süpürmek,
İnletmek Anadolumu,
Ve yurduma kızıl bayrak dikmek istersin!

Yusuf KOÇ

İslâm tarihi

Bir Hakîkat Yolcusu

III.

M.
S.

BİZLERE İncil ve Tevrat'ta verilen müjde ve âlâmetlerin birçokları belirmiştir. Yalnız oğul! Peygamberlik iddia eden ve peygamberlik bekleyen çok kimseler vardır, hiçbirine inanma! Peşine takılma, hemen Arabistan'a gitmeye bak; der, yutkunur, kısık, boğuk sesiyle son peygamberin mukaddes kitaplarda belirtildiği gibi bariz olarak üç alâmeti (peygamberliğinin müjdecisi), vardır : 1 — Hediyeden yer, 2 — Sadaka almaz ve yemez. 3 — Sırtında iki omuzu arasında nübüvvet mührü (büyük bir ben) vardır. Bu alâmetlerin tahakkuk ettiği kimse âhirzaman peygamberidir. İbn-i İshâk'ın diğer bir rivayetine göre : Selman, hayatını Peygamberimize anlatırken, Ammuriye'deki rahip, onu Medine'ye değil de, Şam yakınlarında, iki ağaçlık arasına gönderdiğini anlatır ve der ki :

«Bu iki ağaçlık arasında bir boşluk vardır, her yılın muayyen günlerinde ağaçlığın birinden öbürüne geçen bir şahıs var, o boşlukta birçok hastalar toplanır, oradan geçerken dua isterler, onun orada geçerken duasını alan, her hasta muhakkak iyi oluyor. Sen de o hastalar arasına karış, son din, son peygamber hakkında ona birşeyler sor. O sana bu yeni din hakkında kâfi derecede malûmat verir, dedi. Ben de Şam'a geldim, iki ağaçlık arasında bekledim. Gün batmak üzereydi, o boşluğu geçip ağaçlığa girerken hemen yaklaştım, daha önce hastaların kalabalığından ona yaklaşamamıştım. Elimi omuzunun üzerine hafifçe vurdum. Bana doğru döndü; ben de ona :

— Allah'ın rahmetine mazhar olasın. Bana da İbrahim'in din-i Hanifiyyesinden haber ver.

— Sen bana buralarda kimsenin sormadığı bir şey soruyorsun. Evet, Haram (Mekke) ahalisinden biri son peygamber olarak gelecektir, zamanı da gelmiştir, hemen oraya git, o sana Hazret-i İbrahim'in dini olan Hanifiyye'yi öğretecek, böylelikle birçok kimselerin eremediği saadete ereceksin. Selman der ki :

— Bütün bunları peygamberimize anlattım. O da bana eğer doğru söylüyorsan Selman o gördüğün İsa peygamberdir, dedi.

Bu haber hiç de garip değildir. Çünkü İsa Aleyhisselâm göğe çekildikten sonra annesi ve havariyyûnu (İsa'ya inanan yoldaşları) görmek için yeryüzüne indiğini Taberî kaydetmiştir.

Birinci rivayete göre Selman hayatını anlatmaya şöyle devam eder:

— Rahibin dediklerini can kulağıyla dinledim. Bana hem anlatıyor ve hem de ağlıyordu. O, Nûra kavuşmadan gideceği, ben de kavuşacağım için ağlıyorduk. Şöyle etrafıma bakındım, sanki o nûru görür ve o temiz iman havasını koklar gibi oluyordum. Son dakikalarını yaşıyan rahibden bana olan hukukunu helâl etmesini istedim.

— Helâl olsun evlât der, nûru görecek gözleri siler, Selman'ın yüzüne bakar, Selman'ın müjde sevinci içerisinde olduğunu görünce, o büyük insanın da yüzü güler, hakikat için gülen yüzüyle Hakk'a kavuşur.

Selman burada iken (Ammuriye'de) iken, birkaç koyun, bir-iki sığır almıştı. Kaybettiği yakın dostu ve mürşidi için üzgün, yıllardır beklediği ve aradığı hakikatı bulacağı ümidinin verdiği sevinç ile dünyaların kendisinin olduğunu sanıyordu. Evet, her Hak sever, bütün hakikat yolcuları da böyledir. Çünkü onların hayatları hakikat içindir, kalbleri Hak için çarpar, gözleri onun için parlar.

Selman kendi kendine Arabistan'a nasıl ve ne zaman gitmeli diye düşünüyor, plânlar hazırlıyorken Kostantiniyye (İstanbul) den dönmekte olan Kelp kabilesinden bir kervana rastlar, her davasına bağlı kimsenin yaptığı gibi Selman da onlara sizlere koyunlarımı, keçilerimi vereyim, beni hurmanın bol olduğu yere kadar götürüverin, der. Onlar da kabul ederler. Selman onlarla birlikte yola çıktı ama kaderin ona daha neler sakladığını bilmiyordu. Umduğu âlime, sevdiği hakikate ulaşma yolunda her şeye razı olan Selman, sevinçle yol alıyor, o uzun yolların birden bitmesini istiyor, yürüyor, yürüyor... haftalarca yürüyor... Nihayet hurmalık Vadil-Kura görünüyor. Selman'ın kalbi, gönlü sevinçle doluyor, yüzü gülüyor. Kervan duruyor, leim tabiatlı insanlar Hz. Selman'ı köledir diye pazara indiriyorlar ve hür insanı orada yahudilerden birine satıyorlar, böylece Selman'ın hayatı bir çıkmaza giriyor, aradan bir hayli zaman geçiyor. Medine'den bir yahudi gelip Selman'ı, amcasının oğlu yahudiden satın alıyor. Selman yeni efendisi (!) yahudi ile Medine'ye gidiyor.

Yine Selman anlatıyor ve diyor ki: Birgün yeni yahudinin hurma bahçesinde hurma budamaktaydım, eski efendi yahudi geldi, benim budadığım ağacın altında aralarında geçen şu konuşmayı duydum :

— Haberin var mı amca oğlu?

— Neden?

— Mekke'den biri peygamber olmuş. Mekkeliler ona cephe almışlar, şimdi Yesrib'e (Medine'ye) hicret etmiş, bugün Küba'ya ulaşmış, biz onu bizden (yahudilerden) bekliyorduk.

— Demek bizden değil de araplardan geldi ha?

Ben ağacın üstünde haberi duyunca sarsıldım, başım döndü.

(Devamı var)

Allah'ın Kullarından İstediği

II.

M. Said
ÇEKMEGİL

(Geçen sayıdan devam)

Lâf ile ve ata ile kalp temizliği mümkün olsaydı, kendini mazur gören bütün mücrimlerin tertemiz olması icap ederdi. Böylelerine raslayınca, (Be adam! Sen o ataya lâyık ve o temiz kalbe sahip olabilseydin, böylesine yalancı olabilir miydin? Kalp temiz olunca Allah'ın rızasına talip olur. Ve eğer bir kalpte bu talep vâki' olunca, o kalbin sahibi hiç değilse farzları ihmal edemez. Mekruhlardan sakınmasa bile, haramlardan kaçmak ister. Onlara, hani bu haller sen de var mı? (Müslüman değilim) diyemediğin halde, İslâmi vazifeleri yapmaya niyetlenme, kanun-u İlâhinin yasaklarını tanımadan günah üstüne günah işleyerek kalbini kirletmekten sakınma; sonra da kararmış olan yüreğini bize temiz olarak tanıtmaya çalış... Olur mu? Bu oluşlara düpedüz sahtekârlık demek lâzım. Sen bu yalanlarla ancak senin gibi eblehleri aldatabilirsin; Allah Teâlâ'yı, onun sevgili kulları muttakileri asla kandıramazsın... deyip geçebiliriz; bu bir dereceye kadar kolaydır. Fakat sofi kılığına gömülerek insanları şaşırtan şeytan oyuncaklarını ayırtmak çok güçtür. Bu güçlüğü yalnız muttâkilerin ilmi yener. Onun içindir ki, İslâmda ilmin, âlimin makamından daima gıpta ile bahsedilmiştir. Bir âyet meâlinde : «Bilenle bilmeyen bir olur mu?» **buyuruluyor.**

Mü'minlere vazife olan müşterek haslet şu olmuştur : Hayrı şerden, fazileti rezaletten ayırabilmek için, ilimden(ilmiyle amil) muttaki âlimlerin muhitinden ve muteber eserlerinden uzaklaşmamaktır; bilmediklerini öğrenmek, bildiklerini de öğretmektir.

Meşhur ve malûm klâsik ölçümüz şudur ki : (Bir kimse gözlerimiz önünde denizi yürüyerek geçse, havada uçarak gitse, ateşi ağzında tutsa... hemen anlayamayacağımız fevkalâde işler yapsa... fakat diğer taraftan Kur'an hudutlarına aldırış etmiyorsa... onun bu marifetleri (Rahmânî) değil (Şeytanî) dir.

Bir gün bir farzı yerine getirmek için gittiğimiz Mekke-i Mükerreme'de Türkiye'den gelmiş bir tanıdığımıza raslamıştım. Selâmdan sonra, Anadolu'dan gelmiş yaşlı ve meşhur(muş) bir zattan bahs açtı. «Şimdi burada, hacca geldi. **Büyük bir velidir. Hadi ziyaretine gidelim,»** dedi. **Kabullenerek gittik. Kaldığı eve gidince uyumakta olduğunu öğrendik. Yolda gelirken hac arkadaşıma sormuştum; bu zatın büyüklüğünü nasıl anladın diye...**

— Öyle büyük bir âlişandır ki, tam sünnet-i seniyye üzerine yaşamaktadır, dedi.

— Meselâ, Hz. İbrahim (A.S.) gibi putperestlerle mücadele ederken, ateşe atılmak gibi tehlikelere mi düştü? dedim.

— Hayır, bizim peygamberimizin sünnetinden bahsediyorum, dedi.

— Hz. Musa (A.S.) gibi Firavun tarafından yurdundan çıkarılmak, yok edilmek mi istendi? dedim.

— Değil canım, dedi.

— Hz. İsa (A.S.) gibi yahudiler tarafından öldürülmek mi istendi, halkı uyarıyor diye, dedim.

— Hayır kardeşim, ben bizim peygamberin sünnetine olan ittibadan bahsediyorum; sen ne söylüyorsun? dedi.

— Peki bunlar bizim peygamberimiz değil mi diye sordum?

— Amennâ, hepsi de İslâm peygamberidir, hepsi de bizimdir, dedi.

— Öyle ise, siz İslâmın son ve ekmel nebisi Hz. Muhammed (A.S.) in sünnetini mi söylemek istiyorsunuz? dedim.

— Evet, işte onu kasdediyorum; o resul-ü kibriyanın sünnetini, dedi.

— O halde, hatemül enbiya Hz. Fahr-i Kâinat efendimiz, 23 sene, vefatlarına kadar, dünya rahatını gaye edinmeden, tam yirmi üç sene cehaletle, şirkle, hurafelerle mücahede etti. Bu şerefli mücadeleyi yaparken de gerici, cahil putperestler ve kötü ahlâk sahiplerinden gördüğü hakaretler, işkenceler, zahmetlerden yılmadı. Yani onun sünneti seniyyesi, her imkân ve fırsatta kötülüklere, cehalete karşı savaşmaktı; bu uğurda gelen çilelere karşı sabr-ü sebat göstermekti... Şimdi bahsettiğiniz zatı muhterem bu sünnet üzere mi? Yani gerici ve îman düşmanları yobazlarla dövüşürken başına gelen belâlardan yılmamış mıdır? diye sordum.

— Yok canım, seksenlik bir ihtiyar; nasıl yapar bunları, diye çıkıştı.

— Öyle ise gençliği cihatla geçti, fakat şimdi gücü olmadığı için kötü ahlâka savaş açamıyor, dedim.

— Yahu ben size sünnet-i seniyye üzerinde bir veliden bahsediyorum, sen halâ dövüşten, kavgadan bahsediyorsun, dedi.

— Allah yolunda dövüşmek, din gayretiyle dünyevi rahatlarına kıymak, bütün nebilerin, en mükemmel şekliyle son peygamberimizin en başta gelen sünnetlerinden biridir. Bundan gafil olanlar kendi pısırık hallerini sünnete uygun zannetmeleri bir yanılmadır, demiştim...

Yukardan beri izaha çalıştığımız fikirlerin ışığında, bu ölçüleri elde tutarak, İTTİKA etmeye çalışabilecek miyiz? İnşaallah...

— SON —

Osmanlı Tarihinde ilk defa olmuş şeyler

Hasan BAĞCI

★ Yavuz Sultan Selim'in güzelliğiyle meşhur karısı Kanunî Sultan Süleyman'ın anası olan **Hafsâ Hatun**'un 19 Mart (4 Ramazan - Perşembe) 1534'de ölümünden sonra Osmanlı sarayında **kadın entrikaları ve kadınlar saltanatı başlamıştır** (1).

★ **1555 târihine kadar Türkiye'de ismi bile bilinmeyen «kahve» nin ilk defa olarak işte bu sene İstanbul'a getirilmiş olduğu söylenir. Bununla beraber bundan bir sene evvel (1554 tarihinde) getirilip bu seneden itibaren kahvehâneler açılarak umumi bir rağbetle karşılanmaya başlandığı hakkında da bir rivâyet vardır.**

Kahveyi İstanbul'a Halebli «Hakem» ve Şamlı «Şems» **isminde iki arab kahvecinin getirmiş olduğu zannedilmektedir. Bir rivâyete göre de bundan bir sene evvel Şamlı «Şems» gelmiş ve bu senede Halebli «Hakem» gelince her ikisi de «Tahte'l-Kal'a» yâni «Tahtakale» de birer kahvehâne açmışlardır, bununla beraber kahvenin Türkiye'ye ilk defa olarak bu târihten 6-7 sene sonra (1561-1562) târihinde girmiş olduğu hakkında da biraz daha zayıf bir rivâyet yok değildir** (2).

★ Osmanlı - İngiliz ticarî ve siyasî münâsebetlerinin başlaması **III. Murad** zamanında (1579) olmuştur. Bu sırada İngiltere tahtında meşhur kraliçe Elizabeth vardır. Protestanlığın himâyesinde ve hattâ resmî bir mezheb şeklini almasında ön-ayak olan bu kraliçe, Katolik İspanya'ya karşı Türkiye'nin müzâheretini temin etmek mecburiyetindedir; o sırada İngiliz ticareti artık inkişafa başlamış olduğu için böyle bir müzâheret İngiltere'ye çok büyük menfaatler temin edebilirdi. Bu bakımdan kraliçe, III. Murad'a «William Harebone», «Edovard Elbron» ve «Richard Stapei» isimlerinde üç tüccarla bir nâme göndermiştir. Muhakkak olan nokta : İngiltere kraliçesinin nâmesine verilen cevapta, **İngiliz ticâret gemilerinin Türk limanlarına kendi bayraklarıyla gelebilecekleri** bildirilmiş olmasından ibârettir (3).

★ **Osmanlı târihinde** en muhteşem şenlik **sayılan elli yedi günlük sünnet düğünü, III. Murad'ın oğlu ve veliahdi Şehzâde Mehmet için (1582) yapılmıştır. Yeniçeri ocağı kanunlarının da ilk defa olarak işte bu düğünde bozulmaya başladığı rivâyet edilir. Bunun sebebi, pâdişahın kendi irâdesini kanunla an'aneden üstün tutmaya başlamış olmasıdır. Rivâyete nazaran düğünde hüner göstermiş bazı kimselerden ne mükâfat istedikleri sorulunca Yeniçeri ocağına kaydolunmalarını rica etmişler ve ocağın muhâlefetine rağmen pâdişahın irâdesiyle kaydedilmişlerdir** (4).

★ **«Vâlide Sultan»** ünvânını alan ilk padişah anası, II. Selim'in karısı ve III. Murad'ın annesi **«Nur-Bânû»**dur. Dönmeliğine rağmen; Eski Vâlide Câmii, hastahâne, medrese, imâret, çeşme, han ve başka hayrâtı vardır (5).

★ **Osmanlı tarihinde** rüşvet alan ilk padişah **III. Murad'dır. III. Murad devrinde, devşirmeden olmayan birçok İstanbul'lu, iltimasla yeniçeri yazılmaya girişmiş, eski disiplinden eser kalmamış, hatta bu sınıf, tamamen siyasî bir kudret kazanarak asıl görevini ikinci dereceye itmiş, devletin başına belâ olmaya başlamıştır** (6).

(1) *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt:* 2. *s.* 162-164. *İst.* 1961.
(2) *Aynı eser, s.* 299-300.
(3) *Aynı eser, cilt:* 3, *s.* 38-39.
(4) *Aynı eser, s.* 58-60.
(5) *I — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt:* 3, *s.* 71-72.
II — Türkiye Tarihi, Cilt: 8, *s.* 43, *İst.* 1965.
(6) *I — Türkiye Tarihi, Cilt:* 8, *s.* 50-56.
II — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolaojisi, Cilt: 3, *s.* 71-72.

Hacc-ı Bedel

(Baştarafı 4. sayfada)

Hadis-i Şeriften anlaşıldığına göre haccı bedel giden kimsenin erkek olması şart değildir. Kadın da mahrem olması şartıyla haccı bedel gidebilir.

Burada şöyle bir mesele hatıra gelir : Fakir olan ve daha evvel hac etmeyen kimse haccı bedel gittiğinde onun üzerine hac farz olur mu? **Meşhur fukahadan Ebussuud, Ahmet Padişah** «vaciptir» **diye fetva vermişlerdir.**

Addülgani Ennabülsi : «Hayır, vacip değildir» **demiş ve bu hususta bir de reddiye risalesi yazmıştır** (8).

Yirmi şarttan biri de : Gönderen kimsenin fakir olmamasıdır. Meselâ bir fakir ileride üzerine hac farz olur ihtimaliyle bedel göndermişse, zenginleştiğinde o hac, farz olan hac yerine geçmez. Eğer gönderen ifrad ile (yalnız hac ile) emreder de giden Haccı Kır'an ve Temattu ederse gönderen yerine değil de kendi yerine geçer, buna göre verilen parayı iade etmesi, yediğini ödemesi gerekir. Giden ve gönderen kimselerin müslüman olmaları şarttır. Çünkü müslüman olmayanlara imanın feri olan hac gibi ibadetler farz değildir. Yapsa bile sahih olmaz. Şafii Mezhebine göre müslüman olmayanlar ibadetlerle mükellefdirler, fakat edâ edebilmesi ve haccın sahih olması için müslüman olması şarttır. Bunun üzerine terettüp eden hükümler usulü fıkıh ve akaid kitaplarında yazılıdır.

(8) *İbn-i Âbidin, C.* 2, *s.* 604.

Asîl Mücâhid

(Yüksek İslâm Enstitüsü öğrencisine)

Gönüllerde kabaran, şedîd volkan misâli,
Bu millet sana muhtaç, yeni FÂTİH timsâli.

Geçtiğin ıssız çöller, yeşeriyor arkandan,
İyi bil ki bu gâye, mîras kaldı atandan.

Her nefesinle daim, tefekkür ediyorsun,
İslâmın pak yolunda, haz almış gidiyorsun.

Senden imdât istiyor, nasırlı asîl eller,
Mahvediyor toplumu, rezîlâne emeller.

Rotasız kaldı millet, varamadı limana,
Fuhûş, aldı yürüdü, bilinmez oldu ana.

Emîn gözüken yola, murdarlar pisledikçe,
Bizlere kan kusturan, bitmez uğursuz gece.

Nerden geldiği meçhûl, hudutsuz tehlikeler,
Güzel cennet yurdumda, isyan şarkısı söyler.

Dört taraftan sararken, yurdumu kızıl ejder,
Çaresiz kaldı millet, sanki ölümü bekler.

İyi bil ki olanlar, bir ibret aynasıdır,
Aldatılan toplumun, en kanlı bir yasıdır.

Ümitsiz olma sakın, sarmak için yarayı,
İmânın boğacaktır, bu sefil yaygarayı.

Esîri olamazsın, şuûrsuz fırtınanın,
Kaderin bu değildir, indinde yaratanın.

Zâlimleri titreten, yüce ûlvi sesinle,
En kirli kesafetler, kül olsun nefesinle.

Âtideki nesiller, mirasın olacaktır,
Gönlündeki imânın, batılı boğacaktır.

Göklerde dalgalanan, ulvî bayrak gibisin,
Senin ölmez rûhuna âbîdeler dikilsin.

Karanlık gecelerde, ziyânı saçacaksın,
İlâhî nurla dolu, devirler açacaksın.

Ebediyete kadar, temiz alınla parla,
Rahmet deryasında coşan şâhîkalarla.

Güngör ÜNSAL

SEVGİ; SÖZLE DEĞİL, HAREKETLE ANLATILIR!

MECMUANIZI SEVİYOR MUSUNUZ?.. ÖYLEYSE BİR DOSTUNUZU ABONE KAYDOLMAK ÜZERE BİZE BİLDİRİNİZ.

İstanbul/Erenköy'ünden bize mektup yazan okuyucumuz şu müşküllerine cevap rica ediyor:

Soru : 1 — Evde aileme teravih namazı kıldırabilir miyim?

Cevap : **Hepimizin bildiği bir şeydir ki, Teravih namazı sünnet-i müekkededir. Cemaatla kılınması ise sünnet-i gayri müekkededir. Buna göre insan Teravih namazını yalnız başına da kılabilir, yalnız cemaat sünnetini terk etmiş olur. Ama evinde ailesi, annesi, babası ve çocukları ile cemaatla Teravih namazını kıldırabilir ve cemaat namazının sevabından da mahrum olmuş olmaz.**

Yalnız aziz kardeşim, bu sorunuz bizlere belirtilmesi gereken bazı şeyleri hatırlattı :

1 — Aslında cemaat namazı tek başına kılınan namazlardan 25 veya 27 derece farklıdır, bu fark peygamberimiz tarafından belirtilmiştir. Bu da cemaat namazının hikmeti ve içtimaî hayattaki faydalarını belirtir. Bir mahallede oturan müslümanların bir günde beş defa mahalle mescidinde toplanmaları ve böylelikle birbirlerini yakından daha iyi tanımaları, hasta olan, yardıma muhtaç olan kimseleri ancak bu yolla tesbit edebilmeleriyle islâmdaki sosyal dayanışmaya yol açmış olacaktır.

Cuma namazı şehir veya köy halkının haftada bir yerde toplanmalarına sebep oluyor. Bayram namazının yılda iki defa, daha çok kimselerin iştirakiyle kılınmasının hikmeti ve bütün bunlar, mahalle mescidinde kılınan namazların hikmeti teşriiyyesini ortaya kor. Evde kılınan namazlarda bu hikmet tahakkuk etmediğinden sevabı daha az olur.

2 — Birçok mescitlerde kılınan Teravih namazları ibadetten âdeta daha uzaktır, çünkü 13-15 dakikada kılınan Teravih namazı, namazın hikmeti teşriiyyesinden çok uzaktır, namazda ta'dili erkâna riayet edilmesi, okuyan kimsenin ne okuduğunun farkında olması gerekir, değilse namaz değil de birtakım hareketlerden ibaret olmuş olur. Bu sebepten dolayı — Mahalle Mescidinde — bu şartlara riayet edilmezse evde yalnız kılmakta huzur ve faide vardır.

Soru : 2 — Vazifeli olduğumda geçirdiğim namazlarımı kaza etmem, vaktinde kılmadığım için bana günah mıdır?

Cevap : **Her müslümanın namaz kılması bir borç olmakla beraber bu namazları vaktinde kılmak da ikinci bir borç (farz) dur. Namazı vaktinde kılamıyan kimsenin onu vakit çıktıktan sonra kaza etmesi farzdır, ama çok büyük bir özür olmadan namazı vaktinde kılmadığı için günaha girmiş olur. Çünkü Peygamberimize sormuşlar, Ya Rasulallah ibadetlerin en efdali nedir? demişler, O da, «imandır, ikinci derecede vaktinde kılınan namazdır» buyurmuşlardır. Buna göre aziz kardeşimiz namazlarımızı mutlaka vaktinde kılmaya gayret etmeliyiz. Tevfik Allah'dandır.**

Soru : 3 — Tarikata girenlerin kaza namazları afv olur mu?

Cevap : **Yukarıda da belirttiğimiz gibi vaktinde kılınmayan namazların kazası lâzımdır. Etmediği takdirde borçludur, hiç bir şekilde affedilmez, muhakkak kaza edilmesi ve geciktirildiğinden dolayı da ayrıca tevbe edilmesi lâzımdır. İslâm, namaza verdiği ehemmiyeti başka şeye vermemiştir. Fakat benim falana intisabım vardır, onun için de geçmiş namazlarım af olacaktır, sözleri bir müslümandan sâdır olamaz.**

Farz namazları dururken, nâfile namazla meşguliyete gelince : Nafile namaz kılabilir, fakat bu gibi müslüman bir tenâkuz içindedir. Sanki farz namazlarla Cenab-ı Hakka yaklaşılmıyor da nâfile ile Cenab-ı Hakka yaklaşacağım der gibi bir hâli vardır.

Ama farz namazları dururken sünnet namazlar hariç, teheccüdle uğraşmaması tavsiye edilir. Çünkü teheccüde mu'tad kimse, borç namazları varken, ben bununla borcum olan namazlarımı afvettiririm sözü İslâm dışı bir harekettir.

Hülâsa, namaz borcu olan bir kimse borcunu ödemenin tek yolu, kaza etmekle beraber, geciktirdiği için de ayrıca tevbe etmelidir, başka bir şekli yoktur. Allah kimseyi doğru yoldan saptırmasın.

Bafra'dan Ali Osman Özcan adında bir okuyucumuz da hayvanlara cins olduğu için sun'i telkih (tohumlama) ın dinen bir mahzuru olup olmadığını soruyor.

Hayvanlarda ve bitkilerde cins değiştirmek için yapılan sun'i telkihlerde bir mahzur yoktur. Yalnız telkih için bir hayvan kiralamanın caiz olmadığını Hanefi mezhebinin fukahâsı «icare» bahislerinde kaydetmişlerdir. Ama son zamanlarda insanları da hayvanlara kıyas ederek «olabilir» diyen ne idiği belirsizlere sayın dinâyet reisinin verdiği hüküm ve fetva kâfidir. Yalnız burada şunu kaydetmek gerekir ki; hayvanlara sun'i telkih yapılmadan aynı cins hayvanlarla tabiî olarak ve ücretsiz bir şekilde yapılması daha uygundur. Tevfik Allah'dandır.

Konya'dan başka bir okuyucumuz.

Takva orucu ile meşhur Şevval ayında tutulması sünnet olan 6 gün orucun tetabû olmadan Şevval ayı içinde tutulup tutulamıyacağını soruyor.

Cevap : **Şevval ayı içinde olmak şartıyla tetâbû şartı olmadan 6 gün oruç tutabilir.**

İslâmın İlk Emri
OKU

NOT : Okuyucularımızın her çeşit sorularını bu sütunda yayınlamaya yine devam edeceğiz. Mecmuanız sizin bütün müşkillerinizi cevaplandırmayı şerefli bir vazife addeder.

«OKU» ailesinden
selâmlar...

Mukayeseli Dinler Tarihi

KUR'AN-I KERÎM'E GÖRE HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)

III.

Osman CİLÂCI
Yüksek İslâm Enstitüsü
Dinler Tarihi Öğretim üyesi

Kur'an-ı Kerîm, Hz. Muhammed (s.a.) e âyet âyet, sûre sûre nâzil olmuştur. İlâhî bir kitap olduğunda şüphe edenlere karşı bizzat Kur'an-ı Kerîm meydan okumaktadır :

«**Eğer kulumuz** (Muhammed) **in üzerine parça parça indirdiğimiz** (Kur'an'ın Allah katından geldiğin)**-den şüphe ediyorsanız haydi onun benzerinden siz de bir sûre** (meydana) **getirin. Allah'tan başka şâhitlerinizi** (taptığınız putları ve bilginlerinizi) **de** (yardıma) **çağırın, eğer** (iddianızda) **doğru** (insan) **lar** (1) **iseniz**» (2).

Hz. Peygamber (s.a.) Efendimiz bütün hayatı boyunca bir beşer olduğu fikrini insanlar arasında daima yerleştirmek istemiştir. Çünkü bir peygamberin diğer insanlar gibi yiyip içmesi, gezmesi, uyuması v.b. gibi haller ilk zamanlarda yadırganmıştı. Onlar, peygamberi bambaşka tasavvur ediyorlardı. Halbuki Hz. Muhammed (s.a.) bir cephesiyle insandı :

«**De ki : Ben ancak sizin gibi bir beşerim** (3). (Şu kadar ki) **bana yalnız Tanrınızın bir tek Tanrı olduğu vahyediliyor** (4). **Artık kim Rabbine kavuşmayı ümid** (ve arzu) **ediyorsa güzel bir amel işlesin ve Rabbine ibâdette** (hiç bir kimseyi ve hiç bir şeyi) **ortak tutmasın.**» (5).

Hz. Peygamber (s.a.) Efendimiz kırk yaşına gelince, kendisine peygamber olduğu ve Kur'an-ı Kerîm'in vahyedildiği Allah tarafından bildiriliyordu :

«(Habîbim) **de ki : Kim Cebrâil'e düşman olursa** (kahrından gebersin) (6). **Çünkü kendinden evvelki** (kitap)**ları tasdik edici** (ve doğrultucu) **ve mü'minler için ayn-i hidâyet ve müjde olan** (Kur'an)**ı Allah'ın izni ile senin kalbinin üstüne o indirmiştir.**» (7)

Bilindiği gibi Hz. Peygamber (s.a.) Efendimize ilk vahiy, Hıra mağarasında nâzil olan el-Alak sûresinin başındaki âyetlerdir; İlk vahyin nâzil oluşu sırasında Hz. Peygamber (s.a.) Efendimizin geçirdiği heyecan mâlumdur. Allah (c.c.) ilk nâzil ettiği âyetlerde meâlen şöyle buyuruyor :

«**Yaratan Rabbinin adıyle oku** (8). **O insanı** (9) **bir kan pıhtısından yarattı. Oku** (10) **Rabbin nihayetsiz kerem sahibidir. Ki O, kalemle** (yazı yazmayı) **öğretendir. İnsana bilmediğini** (11) **O öğretti** (12).

Hz. Muhammed (s.a.) in peygamberliği teayyün edince İslâm Dînini neşretmeye başladı. İslâm ile ilk müşerref olanlar, hanımı Hz. Hatice (R. Anha), arkadaşı Hz. Ebû Bekir (r.a.), Yeğeni Hz. Ali (r.a.), kölelerden Hz. Bilâl-i Habeşî (r.a) dır.

Allah'tan aldığı ahkâmı bildirmesine tehammül edemiyenler O'na türlü iftiralar isnat ettiler. Hatta mecnun ve deli bile dediler :

«(Habîbim) **sen Rabbinin nimeti sayesinde** (13) **bir mecnun değilsin. Senin için muhakkak ve muhakkak tükenmeyen** (14) **bir mükâfat vardır** (15). **Hiç şüphesiz büyük bir ahlâk üzerindesin sen. Yakında göreceksin, onlar da görecekler** (16). **Delilik hanginizde imiş**» (17).

Hz. Muhammed (s.a.) Efendimiz'in asıl gayesi bütün dünyada «Tevhid»i hakim kılmaktı. «Allah'ın birliği» esasını yerleştirmekti.

Resulullah (s.a.) Efendimiz böyle ağır bir vazifeyle mükellef tutulduğunda Ka'bede 360 put vardı. Üstelik halk koyu bir taassup ve cehalet içinde idi. Onun içindir ki İslâma Davet'in ilk zamanları oldukça mücadeleli geçti. Hatta bu yüzden bir kısım Müslüman, Habeşistan'a hicret etmek mecburiyetinde kaldı. Bütün bu meşakkatlere katlanmak İslâm'ın yükselmesi ve cihanşumul bir mahiyet kazanmasını temin içindi.

Peygamber (s.a.) Efendimiz'in bütün söylediklerinin vahye müstenid olduğu şüpheden vârestedir. Böyle olmakla beraber, bu hakikat zaman zaman inkâr edilmek istenmiştir.

(Devamı 26. sayfada)

(1) *Müşrikler «Kur'an, Muhammed (s.a.) in uydurması» diyorlardı. Bu meydan okuma onları şaşırtmış, bütün hutabâ ve bülegâ Kur'an'ın en kısa bir sûresini bile tanzir etmekten aciz kalmışlardır. Bu meydan okuma «Tahaddi» kıyamete kadar da bâkidir.*

(2) *el-Bakara, 23.*

(3) *«Allah'ın bütün kelimelerini ihata ettiğimi iddia etmiyorum.» Beyzâvî.*

(4) *İşte benim size karşı imtiyazım budur. Beyzâvî.*

(5) *el-Kehf, 110.*

(6) *Celâleyn.*

(7) *el-Bakara, 97.*

(8) *«Kur'an'ı besmele ile başlayarak oku.» Beyzâvî, Medârik.*

(9) *«İnsan nevini» Beyzâvî, Celâleyn.*

(10) *«Okuma lüzumunu te'kiddir.» Celâleyn. «Resulullah (s.a.) ın «Ben bilmem» demesi üzerine varid olması muhtemeldir.» Beyzâvî. (Nitekim sahih bir haber de bunu teyid etmektedir.)*

(11) *Öğrenme kuvvetlerini yaratmak, delilleri nasib ve irad etmek, âyetlerini indirmek, sonra da okumaya tevfik vermek suretiyle. Beyzâvî.*

(12) *el-Alak, 1-5.*

(13) *«Sana in'am ve ihsan buyurduğu peygamberlik ve kemâl-i akıl sayesinde.» Beyzâvî, Celâleyn, Medârik.*

(14) *«Yahut beşerin sun'u tavassutu ve minneti olmaksızın doğrudan doğruya Cenâb-ı Hak'kın verdiği ve vereceği.» Beyzâvî, Medârik.*

(15) *«Bunca mezâhime katlandığından, yahut tebliğ vazifesini hakkıyla ifa ettiğinden dolayı.» Beyzâvî, Medârik.*

(16) *«Mukâtil diyor ki bu, müşriklerin Bedir'de uğrayacakları hezimete bir işaret ve tehdittir.» Ebu's-Suud.*

(17) *el-Kalem, 2-6.*

ÖLÜYORLAR

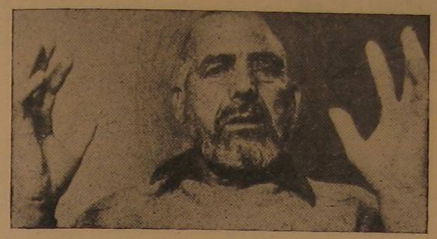

«Ben Çapa'da öldürülen Yusuf'un babasıyım.. Sülâlemiz 150 kişi.. Gazabımız korkunç olacak.»

Gazeteler

Ölüyorlar,
Ama,
Niçin,
Kimi öldürüyor?
Ölüyorlar,
Ama,
Niçin,
Kim öldürüyor?
Babalar gözü yaşlı,
Analar kan ağlıyor.
Analar döğünüyor.
Kitapların eli kanlı,
Kalemler kan kusuyor.
Ölüyorlar,
19, 20, 23 yaşında,
Ölüyorlar,
Ama,
Niçin,
Kim öldürüyor?
«Ben Yusuf'un babasıyım.
Kütahya'nın Dumlupınar bucağına bağlı,
Karaköse köyünden,
Sülâlemin gazabı korkunç olacak..»
Kerim Olgun,
Başın sağolsun..
Ölüyorlar,
Ama,
Niçin,
Kim öldürüyor?
Ama,
Niçin,
Kim öldürüyor?
Salâlar veriliyor,
Dualar ondan yana.

Kerim oğlu Yusuf Olgun,
Kara toprak artık dolgun,
Güller dolsun sağın solun..
Ölüyorlar,
Ama,
Niçin,
Kim öldürüyor?
Dağ başlarında kesildi silâh sesi,
Yol kesmeler,
Vurmalar,
Artık yok.
Medeniyyet kentlerde silâh patlatıyor,
Kurşunlar döküyor fabrikalar,
Atelyeler,
Ustalar.
Bilmiyorum vahşet adlı şehirli sürü,
Kaçıncı yokuştalar..
Ölenler gidiyor,
Kan, kan, kan.
Daha doymadın mı kana sevgili vatan...

Sami BOZ

Âdâp Ahlâk Semâil

Abdullah PARLAYAN

Niyet, Taharet, El Yıkamak

KIYMETLİ okuyucular önce de bahsettiğimiz gibi bizim gayemiz, bu köşede sizlere — Allah izin verdiği müddetçe — Rasulü Ekrem'in ahlâkından ve yaşayışından — bir nebze de olsa bahsetmektir.

O'nun söz, iş ve tasvîblerini bir arada toplayan Hadis kitaplarında serlevhayı teşkil eden NİYET hakkında sizlere birşeyler sunmaya çalışacağız. Gayret bizden tevfik ve inayet Allah'tandır.

NİYET lügatte : İhtiyaç, kasd, kalb ve irâdenin işe yönelmesi gibi ma'nâlara gelir. Müslüman, başlayacağı her işe, iyi niyet ve ihlâsla başlamalı, sonunu Allah'a bırakmalıdır. Âyet-i Kerimede : *«Onlar, ancak doğruya yönelerek Allah'a ibadet etmekle emrolundular.»* (1) şeklinde buyurulmaktadır. Hadis-i Şerifte de : *«Ameller ancak niyetlere göredir. Herkes niyetine göre nasîbini alır. Hicreti, Allah'a ve Rasûlüne olan bir kimsenin hicreti Allah'a ve Rasulünedir. Bir kimsenin hicreti dünya içinse, o ona isabet eder veya bir kadın nikâhlamak içinse, hicreti hicret ettiği şeyedir.»* (2) Diğer bir Hadis-i Şerifte de : *«Muhakkak ki Allah sizin suretlerinize ve mallarınıza değil, kalb ve amellerinize bakar.»* (3) buyurulmaktadır.

Usul-ü Fıkıhtaki *«İşler maksatlara göredir»* hükmü de bunları te'yid etmektedir.

Müslümanın namaz, oruç gibi kulu Allah'a yaklaştırması maksûd olan farzların evvelinde niyet etmesi farzdır. Bunlar niyetsiz îfâ edilirse mu'teber değildir.

Hakiki mü'min, din ve dünyasına ait olan bütün amellerinde Allah'ın rızasını tahsile sebep olabilecek şeylere niyet etmelidir ki ecr ve sevaba nâil olabilsin. Çalışması, oturup kalkması, yeme ve içmesi, sevmesi ve buğzetmesi velhasıl herşeyi Allah rızası için olan kimsenin Allah'ın rahmeti, Peygamberin şefaâtinden mahrum olmayacağı şüphesizdir.

Meselâ : Yemek ve içmeyi ibadette kuvvetli olmak için, uykuyu Allah'a kullukta zayıf düşmemek ve bıkkınlık getirmemesi için, kırlarda ve dağlarda gezmesi Hâlık'ın kudretini temâşa etmek, ticaret ve ziraatle uğraşması helâl kazanıp çoluk çocuğunu besleyip fukarayı doyurmak, okuduğunu dine, millete, vatana faydalı olmak için okuyan bir kimse ile bütün işleri riya(gösteriş) için olan kimse arasında dağlar kadar fark vardır.

Hadis-i Şerifte : *«Mü'minin niyeti amelinden hayırlıdır.»* (4) buyrulmaktadır. Yani bir kimse iyi bir niyetle şu işi yapayım dese de onu yapamazsa, yapmış gibi sevap alır.

Hikâye olunur ki Ashab-ı Kiramdan bir zat bir yere bir köprü yaptırmaya niyet eder. İnşaata hazırlandığı bir zamanda kendisine o köprünün bir yahudi tarafından tamir olduğu haber verilir. O zat bundan çok üzülür ve zamanın halifesi Hz. Ömer (R.A.) a meseleyi anlattığında, Hz. Ömer (R.A.) : *«Mü'minin niyeti amelinden hayırlıdır.»* Hadis-i Şerifini hatırlatarak : Sana iki yönden sevap verildi, *BİRİNCİSİ* : böyle bir hayrı yapmaya niyet etmen, *İKİNCİSİ* : Bu bayrın başkası tarafından yapıldığını öğrenmekten dolayı üzülüşündür, diyerek sahabiyi ümitsizlikten kurtarmıştır (5).

TAHARET : «MUTLAK TEMİZLİK» : manasınadır. Şeriatta ise elbise, vücut ve namaz kılacağı yeri hakiki ve hükmü necasetten temizlemektir. Tahâret abdestin anahtarıdır. Abdest de namazın, namaz da imanın, iman da cennetin anahtarıdır. O halde taharet cennetin anahtarı hükmündedir. Zaten Hadis-i Nebevide» kabir azabı en şiddetli olanlar necasetten sakınmayanlardır(Temizliğe riayet etmeyenlerdir) buyrulmaktadır.

1) Taharetin ibâdet için olduğuna niyet etmek (6).

2) Def'i hacet ederken, kişinin halktan kendisini gizlemesidir (7).

3) Def'i hacette necâset sıçramasından sakınmalıdır (8).

4) Def'i hacette yönünü kıbleye ve güneşe çevirmemek (9).

5) Abdest bozmaya girerken :

اللهم انى اعوذ بك من الخبث والخبائث

«Ey Allah'ım! Şeytan ve cinlerin (şerlerinden) sana sığınırım.» şeklinde söylemektir (10).

6) Sol ayakla girmek ve kat'i suretle konuşmamak (11). (Orada konuşmak Hafeze meleklerine ezâ olur denilmiştir.)

7) Helâya tükürmemek (fakirliğe sebep olur denilmiştir.) Ayrıca avret mahalline bakmamak. (Unutkanlık ve dalgınlığa sebep olur, denilmiştir.) (12)

8) Helâda sol elini çene altına alıp sağ elini de sola meyletmiş olduğu halde yere yatay bir vaziyette tutmak (12).

9) Ayak üstü bevletmekten kaçınmalıdır. (Tıbbî zararlara yol açmasından dolayı.) (13)

10) Sağ el ile istinca ve istibra yapmamak (14).

11) Yerde ve duvardaki deliklere ve çukurlara abdest bozmaktan sakınmalıdır (14). Çünkü onlar cin taifelerinin ve zehirli hayvanların meskenleridir. İnsanlara zarar vermesinden korkulur.

12) Ağaç altına, umumî yollar üzerine, ırmak kenarlarına ve gölgeliklere def'i hacet yapmamalıdır (15). Peygamber Efendimiz bu nev'i yerlere abdest bozanların Allah, Melekler ve bütün insanların lânetine uğrıyacağı hususunda beddua etmiştir.

13) Su bulunmayan yerlerde abdest bozulduğunda kemik, kâğıt gibi şeylerle temizlenmemeli, taş, toprak, nev'in-

(Devamı 26. sayfada)

(1) Beyyine sûresi, âyet : 5.
(2) Taç C. I, s. 34.
(3) Taç C. I, s. 38.
(4) Mecma ul Âdap, s. 72.
(5) Mecma ul Âdap, s. 14.
(7) Fıkh us sünne, C. I, s. 32. Cabir (R.A.) den.
(8) Fıkh us sünne, C. I, s. 33. Ebu Musa (R.A.) den.
(9) Fıkh us sünne, C. I, s. 33. Ebu Hüreyre (R.A.) den.
(10) Fıkh us sünne, C. I, s. 33. Enes (R.A.) den.
(11) Fıkh us sünne, C. I, s. 34. İbni Ömer (R.A.) den, Mecma ul Âdap, s. 15.
(12) Mecma ul Âdap, s. 15.
(13) Fıkh us sünne, C. I, s. 34. Abdurrahman b. Zeyd (R.A.) den.
(14) Fıkh us sünne, C. I, s. 35. Âişe (R.A.) dan.
(15) Fıkh us sünne, C. I, s. 35. Katade (R.A.) den.

ÖLDÜREN SEVİNÇ

Sabit Osman EYMİRLİOĞLU
Fransızca Öğretmeni

GAZETEDEKİ yazı «Brezilya'da sevinçten altı kişi öldü» başlığı altında milletlerarası futbol karşılaşmalarını söz konusu ediyor, şampiyon takımı tutanların korkunç bir sevince kapıldıklarını anlatıyor ve şöyle devam ediyordu : «Sesleri kısılmış, kriz geçiren gençlerin çoğunun üzerinde sadece bir şort var. Genç kızlar da onlardan geri kalmıyorlar, onlar da yarı çıplak durumda bağırıp çağırıyorlar... Rio'da beş saat içinde üçü kalb krizinden, üçü de ezilerek altı kişi öldü. Resmî makamlar 37 kişinin daha kalb krizi geçirerek hastaneye kaldırıldığını açıkladı.»

İnsanların fazla acıya olduğu kadar, fazla sevince de dayanamadıkları bilinen bir şeydir. Ancak yukarıdaki olayda önemli olan, öldüren sevincin çeşidîdir. Yoksa bu, sevinçten başka bir şey midir? Yoksa deliriyoruz da sevindiğimizi mi sanıyoruz?

Bu günün insanının 20. yüzyıla rağmen ilk çağdakilerden pek de farklı olmadığı, dünün ve bugünün olaylarını basit bir şekilde karşılaştırmakla kolayca anlaşılmaktadır. İnsanoğlu garip işler işlemeğe yeni başlamış değildir. Geçmişin alaca karanlığında nice küçüklükler büyüklerle yanyana yatmaktadır. İş gerçekten insanın aynası ise, örnek olarak seçtiğim şu birkaç olay kendimizi biraz daha iyi tanımak bakımından dikkatle okumağa değer :

«Braunan ile Salzburg arasındaki Weistum'da, 1400 yıllarında alınan karara göre bir köylü, mahkûm olduğu para cezasını ödeyemediği takdirde karısına tecavüz edilecektir. Bu kanunu koyan kimse, kadının, yargıcın hoşuna gitmemesi ihtimalini de düşünmüştür. Cezalandırılacak olan madem ki yargıç değil köylüdür, şu halde yargıca, hükmü infaz işini, isterse mahkeme kâtibine devretmek hakkı verilmiştir. Mahkeme kâtibi de kadını beğenmezse, iş hademeye düşer. Kanunu koyan, hademenin zevkini dikkate almamıştır.»

«Floransa'da S. Mores'de 8 Nisan 1498 gecesi Savonarola'nın hasımları manastırı kuşatıp da bu reformatik adamı hapsettikleri sırada La Piagnola adındaki çan, tehlike haberi vererek çalmaya başlamıştı. Savonarola'nın düşmanları çanın bu ihanetini asla affetmediler, eşeklerin arkasına bağlayıp şehrin sokaklarında sürüklediler. Peşisıra giden bir cellât çanı durmadan kamçılıyordu, daha sonra çan şehirden sürüldü. S. Salvatore al Monte kulesinde onbir sene sürgünde kaldı. Sonunda 9 Haziran 1509 da tekrar S. Mareo kulesine eski yerine asıldı. Donatello ile Michellozzo'nun müşterek eserleri olan bu çan, 1908 denberi S. Mareo müzesinde bulunmaktadır.»

«Pomeranya kasabalarından birinde çengelsiz merdiven kullanmak yasaktır. 1909 yılında bir gece, bir hırsız bir çiftliğe girdi. Avluda duran bir merdiveni kullanarak eve girmek istedi. Merdiven devrildi ve hırsızın kalça kemiği kırıldı. Çiftlik sahibi kanuna aykırı hareket edip çengelsiz merdiven kullandığı için, hırsızın bütün tedavi masraflarını ödemek, üstelik tazminat vermek zorunda kaldı.»

«1051 yılında Goslar'da toplanan piskoposlar meclisi, tavuk kesmekten kaçındıkları, sadece nebati maddeler yedikleri için çok kimseleri dinsiz sayarak ölüme mahkûm etti.»

«İtalyan fizikçisi Galvani'nin 1791 de kurbağalar üzerinde yaptığı deneyler, bu deneylerin zamanında kendi ismiyle anılan elektrik cereyanını buluşu, pek az kimse müstesna, herkes tarafından kahkaha ve alayla karşılanmıştı. Kendisi 1792 de şu satırları yazdı : "Akıllılar ve aptallar olmak üzere iki grup insanın hücumuna uğruyorum. Her iki grubun da maskarası oldum. Benim için, kurbağaların dans hocası diyorlar. Ama her şeye rağmen ben yeni bir tâkât kuvveti keşfetmiş olduğuma eminim."»

«Loğusa humması (albastı) hastalığının bulaşıcı karakterini keşfeden, kadın hastalıkları doktoru İgnaz Semmelweis (1818-1865), bu keşfi sayesinde Viyana doğum evlerinde bu hastalıktan ölüm nisbetini dörtte bire düşürdüğü halde, meslekdaşlarının o kadar anlayışsızlığı ve mukavemeti ile karşılaştı ki, kahrından delirdi, bir timarhanede öldü.»

Aşağıdaki satırlar 13 Azustos 1970 tarihli bir ajans haberinden alınmıştır :

«Paris, (A.A.) — Fransız polisi hippileri de aşan yeni bir gençlik tarikatiyle mücadeleye girişmek zorunda kalmıştır. «Poppi» adında kurulan bu yeni gençlik akımı, kurulu düzeni her açıdan inkâr ettiği gibi sağlık kurallarını da hiçe sayarak bütün insanlığa meydan okumaktadır. Polis tarafından verilen bilgiye göre, bazı Alman, Fransız ve İtalyan gençlerinin kurdukları bu yeni «Tarikat», esrar içmeyi ve eroin kullanmayı basitlik saymakta ve sâliklerine bütün sosyal ve sağlıkla ilgili kuralları çiğnemeyi emretmektedir. Nitekim, «Poppi» lerde «Şeyh» lik mertebesine ulaşabilmek için mutlak surette frengili olmak gerekmektedir. Fransız polisi son aylarda kurulan ve hippilere geçici gözüyle bakan bu yeni tarikata şimdiden binlerce kız ve erkeğin katıldığını ve bunlarla sıkı bir mücadeleye girişilmiş olduğunu belirtmektedir.»

— İnsanların basit, zavallı, küçücük işleri yanında, şanlı şerefli maceraları da vardır. Tarih bizlere birçok kahramanlık, feragât ve fedakârlık tabloları da sunmaktadır. Ben burada bunlardan sadece birini nakledeceğim :

«... Ve savaş Mûte'de başladı. Üç bin müslüman, yüzbinlere varan hıristiyanlarla döğüştüler. İman kudretinin bu kâhir tecellisi ne yaman! Peygamberin sancağını Zeyd taşıyarak düşmana hücum etti. Ölümden başka çare olmadığı besbelli idi. Fakat bu ölüm alelâde ölüm değildi, Bu, Allah yolunda şehit düşmekti. Şehit olmanın şerefi ise, zaferin şerefinden az değildi. Zeyd ölümden yılmayarak döğüştü ve düşman mızraklariyle parçalanarak öldü. Sancağı Cafer alarak döğüşmeğe devam etti. Kendisi henüz otuz üç yaşında bir gençti. Sevimliliği cesaretine eşti. Düşman onu da sarınca atından indi ve ok gibi fırlayarak, kılıcını şimşek gibi kullandı. Sağ kolunun kesilip yere düşmesi üzerine sancağı sol eline aldı ve ölünceye kadar sancağı düşürmedi. Bir rivayete göre, ikiye bölünerek düşüp öldü. Cafer'in şehadeti üzerine sancağı Revaha oğlu aldı. O da döğüştü. Fakat bir müddet döğüştükten sonra, galiba harpten bir netice çıkmıyacağını düşünerek geriledi, sonra kendi kendini muahaze etti : "Ey nefs, dedi, cennete kavuşmayı istemiyorsun. Kasem ederim ki döğüşe döğüşe oraya varacaksın." Ve dönerek ölünceye kadar döğüştü.»

DÖRT MEZHEBE GÖRE NAMAZ

— XVI —

İHRAM TEKBİRİNİN ŞARTI

Lütfi ŞENEL
Yüksek İslâm Enstitüsü
İslâm Dini ve Mez. Tar. Öğrt.

HANEFİLERE GÖRE :

Hanefilere göre İhram Tekbirinin şartları (20) yirmi'dir :

1 — Eğer tahrim tekbiri farz olan bir namazda ise vaktin girmesi. Şayet vakit girmeden tekbir alınmış ise tekbir batıl olur.

2 — Namaz kılanın, vaktin girdiğinden emin olması. Veya vaktin girdiğine dair olan zannı kuvvetli olmalıdır. Şayet vaktin girdiğinde şüphe edilirse ve tekbir alınırsa o tekbir batıl olur.

3 — Namazda, **avretin beyanında** zikredildiği üzere, avret mahallinin örtülü olması. Şayet tekbir alındığında, avret mahalli açılmış olursa ve sonra örtülse bile o namaz sahih olmaz.

4 — Namaz kılanın, büyük hadesten ve küçük hadesten temizlenmiş olması ve necasetten arınmış olması. Eğer bedeni, elbisesi veya namaz kıldığı yer affedilmeyecek necasetle kirlenmiş olursa alınan tekbir sahih olmaz. Bir kimse tekbir alsa ve üzerinde necaset olduğunu zannetse, sonradan onun temiz olduğu anlaşılsa bile tekbiri batıl olur.

5 — Bir kimse farz, vacip veya fecr sünneti kılıyorsa tekbiri ayakta iken getirmesi. Ama diğer nafilelerde kıyam şart değildir. Belki onlarda otururak getirmek sahih olur. Eğer bükülü, eğik olarak tekbir getirirse, onun eğikliği kıyama daha yakın ise zararı yoktur. Fakat rükû'a daha yakın olursa mahzurludur. İmam rükû'a giderken cemaate yetişir ve imam rükudan doğrulmadan tekbiri tam olarak alır ve rükû'a giderse o tekbir sahih olur. Ama o kimse ayakta iken الله «Allah» der ve rükû'da iken de أكبر «Ekber» derse onun namazı sahih olmaz. Şayet imama namazın evvelinde yetişir ve henüz imamla beraber namaza başlamadan kendisi الله «Allah» derse o zaman sahih olmaz.

6 — Namazın aslına niyet. Farz namaza niyet etmek gibi.

7 — Farzın hangisi olduğunu tayin etmek. Sabah, öğle, ikindi gibi. Şayet tayin etmeden tekbir alınırsa tekbir sahih olmaz.

8 — Vacip namazın tayini. İki rekât tavaf namazı, iki bayram namazı, vitir namazı, adanmış namaz ve bozulmuş nafile namazın kazası gibi ki, bunların hepsi vacip olduğu gibi, tekbirde tayin edilmeleri de vaciptir. Ama diğer nafile namazlarda tayini vacip değildir.

9 — Tekbirin, okuyanın kendi işitebileceği bir şekilde söylemesidir. Çok hafif fısıldanan veya kalble icra edilen tekbir sahih olmaz. Bunun gibi namazdaki bütün kaviller de öyledir. Meselâ : Senâ, Besmele, Kıraat, Tesbih ve Peygamberimize Salâvat getirmek. Keza talâk, yemin ve diğerleri, kalben söylenirse Hanefilere göre muteber olmaz. Ancak işitilebilecek bir sesle söylenirse sahih olur. Fısıltıyla ve kalben yapılan icraat üzerine herhangi bir iş terettüp etmez.

10 — Zikir cümlesi getirmek. الله اكبر «Allah-u Ekber» veya سبحان الله «Sübhân-Allah» veya الحمدلله «Elhamduli-llah» gibi. Şayet tek lâfız getirilirse sahih olmaz.

11 — Zikir Allah için halisâne olmalı. Eğer zikir namaz kılanın ihtiyaçlarına şâmil olursa İhram Tekbiri sahih olmaz. İstiğfar gibi.

12 — Besmelenin zikriyle tekbir sahih olmuş olmaz.

13 — Lâfz-u Celâl'deki ه «He» harfi hazfedilmemeli. Eğer hazfedilirse namaz batıl olur.

14 — Lâfz-u Celâl'deki ikinci (ل) lâm'ın uzatılması. Eğer uzatılmazsa, o kimsenin tekbirinin sıhhati üzerinde ihtilâf edilir.

15 — الله «Allah» ve اكبر «Ekber» lâfızlarındaki hemzenin uzatılması. Şayet آلله اكبر «Aaallah-u Ekber» denirse, namaz sahih olmaz. Çünkü hemzenin uzatılmasının mânâsı istifhamdır. Kim Allah'ın vücûdundan şüphelenirse namazı sahih olmaz. Bu mânâ kasten olursa küfür olur. Eğer الله lâfzındaki hemzeyi hatâen uzun okursa fâhiş hata olur. Şayet nida kastıyla yaparsa ve nidadan kastı istifham ise o kimse islâmdan irtidad etmiş olur. Her hal-ü kârda uzatmak namazı bâtıl eder. Şafiiler de buna muvafakat ettiler.

16 — اكبر «Ekber» lâfzındaki (ب) «be» harfini uzatmamak. Şayet الله اكبار «Allah-u Ekbeer» denirse namaz batıl olur. Çünkü hemzenin fetha olmasıyla كبر un çoğulu olur. O da **davul** manasına gelir. Kesre ile okunması da hayız için kullanılan bir kelime manasına gelir. Kasıt böyle olursa o kimse küfretmiş olur. Her hal-ü kârda namazı batıl edicidir.

17 — Namazda niyet ile tahrim tekbirinin arasını yabancı bir şeyle ayırmamak. Şayet niyet eder, sonra da namazın haricinde bir iş yapar, söz söyler veya yer, içerse, konuşursa veya özürsüz olarak boğazını kazırsa, sonra da yeni bir niyet etmeden ihram için tekbir alırsa namazı sahih olmaz. Ama niyetle tekbirin arası, kelâmsız ve yabancı fiilsiz olarak, mescide gitmekle açılmış olursa namaz ve tekbir sahih olur.

18 — Tekbirin niyete tekaddüm etmemesi. Şayet tekbir alır, sonra namaza niyet ederse, onun tekbiri sahih olmaz. İhram tekbiri bozulduğu zaman namazın hepsi bozulur. Çünkü tekbir bir şarttır.

19 — Farzı ayırmak.

20 — Hadesten ve necasetten taharete sağlam itikadı olmak. Ebu Hanife'ye göre İhram tekbirinin Arap lügatiyle olması şart değildir. Şayet onu diğer bir lügatla söylerse namazı sahih olur. Arapçayı söylemeye kâdir olanla âciz olan bu hususta müsavidir. Ancak kâdir olup da onu yani Tahrim tekbirini arapçanın dışında bir lügatla söylerse, ona mekruh olur.

KONYA'DA İSLÂM MEDENİYETİNİN EŞSİZ ESERLERİNDEN

İNCE MİNÂRE (DÂR-ÜL-HADİS) MEDRESESİ

Veli ERTAN
Konya Yüksek İslâm Enst. Müdürü

İNCE Minare, Konya'da Alâ-ed-din tepesinin batı kısmında, Beyhekim Mahallesindedir.

Anadolu Selçuklu Devrinde II. İzzeddin Keykavus zamanında, Vezir Sahib Ata adıyla söylenen Fahr-ed-din Ali tarafından Hadîs ilmi okutulmak üzere bitişiğindeki câmiyle birlikte inşa olunmuştur. Bazı tarih kitaplarında inşa tarihi (688 H.) olarak gösterilmiştir.

İnce Minare, Selçuklu Devrinin eşsiz yapılarından biridir. San'atkârı amel-i Külük bin Abdullah'tır.

Giriş kapısı tarihi Türk adetine göre doğudadır. Bab-ı sultan denilen kapı çok tezyinatlı olup, ziyaretçilerin gözlerini kamaştırmaktadır. Kapının üzerinde nakışlar, tezyinat, üstün bir san'at eseridir. Ortasında Kur'an-ı Kerim'den bazı âyetler ve etrafına da Fetih süresi kabartma bir tarzda yazılmıştır. Kapının balâsında ve iki tarafındaki taşlar üzerinde enginar'a benzer kabartmalar mevcuttur. Taşlar âdeta Türk sanatkârının elinde bir kordelâ gibi işlenmiştir. Kapının planı ve gerek işçiliği şaheserdir, hemen hemen benzeri yok denebilecek bir durumdadır. Girilince önce bir dehlize, sonra sivri kemerli bir kapı ile yüksek, ferah ve büyük bir kubbenin örtmüş olduğu kare şeklinde olan salona dahil olunur. Kubbenin üstünde tam ortasında Karatay Medresesinde olduğu gibi bir ışıklık vardır. Salonun ortasında bir havuz, kenarlarında da talebe ve müderrislere mahsus odalar göze çarpmaktadır. Medrese kuzey ve güney hücrelerinin üzerlerinde pencere görülmektedir. Şimdiki halde odalar yıkılmış olduğundan kapıları sonradan örülmüştür. Kubbe kasnağını çeviren kısımda şerit üzerinde mükerrer küfi yazılarla (الملك لله) yazılıdır. Kubbenin köşelerinde dörder müsellesin hüzmelediği müşahede olunur.

Dar-ül Hadisin kuzey yönünde bulunan mescid son yıllarda yıkılmıştır. Yalnız tuğla ile örülmüş mihrabı kalmıştır.

Minare mescide ait olup 1317 H. (1901 M.) tarihinde yıldırıma maruz kalmış ve birinci şerefeye kadar yıkılmıştır. Renkli sırçalı tuğlalar ile mozayik sisteminde ve dilimli olarak inşa edilmiştir.

Dar'ül Hadis, Selçuk Devrinin eşsiz san'at eserleri arasındadır. Bu devirde Kemaliye medresesinde Tıp, Sırçalı medresesinde Fıkıh, Karatay medresesinde Şeriat, Tefsir, Usul ve Für'u okutulur ki bu medresede de Hadis ilmi tedris edilmiştir. Bu vaziyete göre bugünkü Üniversite teşkilâtındaki fakülteye tekabül etmektedir.

İnce Minare Dar-ül Hadis mektebi ve camii hepsi bir kül halindedir.

19 uncu yüzyıla kadar burada ders okutulmuştur.

Konya'da İnce Minare'nin portali ve minaresinin bugünkü hâli.

Konya'da İnce minâre medresesi ve camisinin, minaresi yıkılmadan evvelki hâli.

PIRLANTA Biliyor muydunuz?

1. Her gün dünyada en çok kullanılan kelime hangisidir?
2. İnsanoğlunun yaratılışında söylediği kelimenin baş harfi nedir?
3. Peygamberimiz hayatının son 23 senesinde kaç defa ezan okumuştur?

Not : Doğru cevap veren okuyucularımızın, küçük bir hediye olmak üzere, aboneleri bir aylık uzatılacaktır.

İslâmın İlk Emri
OKU

OKUYUCULARIMIZDAN RİCA EDİYORUZ!..

Mecmuamız olan «İslâmın İlk Emri OKU» sizin abonelerinizle yaşar. Bazı okuyucularımızın borçlarını ödemeyi ihmal etmeleri bizi müşkül ve hareketsiz duruma düşürmektedir. Kolaylık olması için bütün borçlu ve abone müddeti biten okuyucularımıza borçları ve bize gelebilecek şekilde adresleri doldurulmuş POSTA ÇEKLERİ birer mektupla gönderilmiştir. Artık onların da durumun nezâketini düşünerek anlayış göstereceklerini ümit ediyor, alâkalarını bekliyoruz.

Şubat 1971'e kadar borçlarını göndermeyen okuyucularımızı abonelikten sileceğimizi üzülerek belirtiriz. Selâmette olunuz...

NOT : Havale ve mektup için adres : P.K. 105 KONYA
Posta çekleri için sadece boş haneler içine (İslâmın İlk Emri OKU 5005911 0) rakamını yazınız.

Tacîzade Tuğrayî Cafer Çelebi

Ahmet Şeref CERAN

Cafer Çelebi, Taci Bey zade diye meşhurdur. Taci Bey, 2 nci Sultan Bayezit Han'ın şehzadeliği sırasında Amasya'da vali iken lâlâsı idi. Tahta geçtikten sonra Defterdar olmuştur. İki oğlu Sadi ve Cafer Çelebi'ler kendisi gibi kalem sahiplerinden olup; Osmanlı tarihinde kıymet kazanmış devlet adamlarındandır.

Cafer Çelebi, babası sayesinde ilim ve marifet kazanarak, Kazasker Hacı Hüseyin zade'nin mülâzımı oldu ve ders vermeye başladı. *Mahmut Paşa* müderrisi (Profesör) iken bir defalığına Divan-ı Hümayun'a nişancı tayin edildi (H. 904 — M. 1498). Bu iltifat padişahın babaları Taci bey hakkında gösterdikleri karşılıksız ve üstün bir teveccüh idi. O zamana kadar devletin teşrifat usulünde Defterdarlar, Nişancı'lardan önce gelirdi. Cafer Çelebi, Nişancı olunca Defterdar'a takdim ve padişahın sedirinde ve vezirlerin solunda oturup, Nişancı Paşa ünvanıyla bir kat daha ikrama mazhar olarak, sefer zamanında vezirlerin çadırları gibi kendisine de otağ kurulması emredilirdi. Bayezit han'ın ilk zamanlarında şehzadelerden birinin cülûsu meselesi meydana çıkınca, Cafer Çelebi ve diğer devlet erkânı ile beraber Sultan Ahmet'in tahta çıkarılması görüşünde olduklarından dolayı, *«Sultan Selim'i isteriz»* diye saldıran bazı askeri tâife Sadrazam Koca Mustafa Paşa'nın ve bazı vekil ve vezirlerin konaklarını yağma ettikleri sırada Cafer Çelebi'nin konağı da yağma edilmiş, azil ve emekliliğe sebep olmuştur (H. 918 — M. 1412).

I. Sultan Selim Han zamanında Cafer Çelebi ikinci olarak Nişancı ve bundan sonra Anadolu Kazaskeri olmuş ve birçok taltiflerle şeref ve haysiyeti bir kat daha artmıştır. Siyasi ve sefere ait meselelerde fikir ve mütalâasına müracaat edilerek, isabetli görüşlerinden istifade edilmiştir. Büyük İran seferinde Mevlâna İdris Bitlisî ve Halimî Çelebi ile beraber padişaha refakat etmiştir.

Çark gibi bir ayarda dönmeyen talih, bir kimseyi ikbalin zirvesinden günün birinde aşağı derecelere atar. İşte kendisine iltifat edilen Cafer Çelebi, İran seferinden sonra gazaba uğradı, *«Karabağ'da kışlamayız»* diyen yeniçeri taifesinin isyanında eli olmakla itham edilerek, idam edilmesine hükmedildi. Kendisi, padişahın nimeti ile beslenmiş, padişah ve devletin selâmeti için çalışmış sadık bir kimse olarak, böyle küstahça ve haince bir harekete cesaret edip, katılmasının ihtimali olmadığını beliğ bir dille açıklayıp, kurtulmak için çalışmış, fakat hasımları padişahın gazabını çok fazla ateşledikleri için, Cafer Çelebi'nin müdafaası kabul edilmemiş ve hüküm infaz edilerek, İstanbul'da öldürülmüştür. (7 Recep 921 — H. 1417) de kardeşi Sadi Çelebi, onu, Balat'ta yaptırdığı mescidin avlusuna gömdürmüştür (1). Rivayete göre yıkanmadan gömülmüştür (2). Cafer Çelebi rivayete göre Hadım Sinan Paşa'nın tezvirine kurban gitmiştir (3). Merhum Sultan Selim'in, sonradan bu hükümden pişman olarak, sebep olanları tekdir ederek, yakınlarını Cafer Çelebi'nin idamına mani olmadıklarından dolayı azarladıklarını tarihler kaydeder. Hatta Dikilitaş'ta Atik Ali Paşa imareti yandığı zaman, Hadım Sinan Paşa'ya : *«Bu yangın Cafer Çelebinin günahsız kalbinin ahının ateşidir.»* dediği nakledilir. Yine cennetmekân dermiş ki : *«Biz padişah olduğumuzda devlette iki kimse bulduk, biri : Müeyyedzâde idi ama ne fazla yaşlı bir ihtiyar idi. Diğeri Tâcizâde idi, o da kızgınlığa kurban oldu.»* (4)

Cafer Çelebi, aslen Amasyalı olup, meşhur hattatlardan ve büyük şairlerdendi (5). Birçok nesir ve devletin resmî yazıları, fermanlar, müslüman emirlere gönderilen ahenkli hümayûnnâmeler onun kaleminden çıkmıştır. Kanunların tanziminde samimî hizmetleri görülmüştür. Divanı ve münşeatı zamanın vukûatı üzerine yazılmış şeylerdir (6). En mühim eserleri, kendisinin ve İstanbul'un hayatını büyük bir ustalıkla ifade ettiği «Hevesnâme» dir (7). Mühim eserlerinden birisi de İstanbul fethine dair yazdığı *Mahrûse-i İstanbul Fetihnâmesi*dir. Kendileri İstanbul, Bursa ve Simav'da üç cami ve İstanbul'da bir medrese yaptırmışlardır.

(1) *Mahruse-i İstanbul Fetihnâmesindeki tercüme-i hal'den.*

(2) *Kamus'ul-âlâm, cilt: III, s.* 1608.

(3) *İ. H. Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: III, s.* 20.

(4) *M. İ. Fetihnâmesi tercüme-i halinden.*

(5) *Kamus'ul-âlâm, cilt: III, s.* 20.

(6) *Saadettin Nüzhet, Türk Edebiyatı Tarihi, s.* 220.

Bir İman Kalesinin daha Temeli Atıldı

Abdullah BÜYÜKSÜTÇÜ

22.11.1970 Pazar günü Niğde Aksaray'da, saat 15.30 da küfrün belini kıracak iman erlerini yetiştiren İslâm kalelerine birisi daha ekleniyordu... Senelerce hasretini çektiği ma'neviyata kavuşmanın sevinci içinde binlerce Anadolu insanı Şeyh Veliyyüddin Aksarayi'nin beldesinde İmam-Hatip Okulu'nun temelini atmak için toplanmışlardı...

Artık millet uyanmaya başlayarak dindar nesil yetiştirmeye karar vermişler ve bütün varlarını yoklarını «Allah uğrunda mallarınızla canlarınızla cihad ediniz» emrine uyarak bu uğura harcamaya başlamışlardır. İşte Hacı Mehmet Yazıcı 3330 m2 lik arsayı İmam-Hatip Okulu için bu gayeyle bağışlamış, Belediye Reisi Mehmet Dalkılıç inşaat için bütün teknik eleman ihtiyacını karşılamıya hazır olduğunu söylemiş. İnş. Müh. Tuncer Güney de binanın plân ve projelerini hazırlayarak bir an önce tamamlanması arzusunu da aynı gayeyle duymuştur.

Cemiyetimiz adına konuşan arkadaşımız Muttalip Yıldırım da İmam-Hatip Okulları'nın ehemmiyetinden bahsederek, bu okulların milletin maneviyat hazinesinden fışkırarak bir çığ gibi günden güne büyüdüğünü anlatmıştır.

Kur'an-ı Kerîm tilâvetinden sonra tekbir sadaları arasında kurban kesilerek ve temel atılarak merasim son bulmuştur.

RÛBAÎ

Rıza ÜMİT'e

Kuş uçmaz, kervan geçmez, ıssız çöl ortasındayım,
Cinlerle - perilerle Kaf dağı arkasındayım;
Kime şekvâ, kime feryât, kime isyân edeyim;
Kerbelâ'da kurban gitmiş ateş potasındayım...

Abdülkadir GÜLER

RÜYA

— VI —

Abdurrahman POÇAN

İbn Abbas (R.A.) dan rivayete göre Nebi (S.A.S.) şöyle buyurmuştur : «Her kim görmediği bir rüyayı gördüm diye iddia ve israr ederse, (kıyamet gününde) ona iki arpa danesinin birbirine düğümlenmesi teklif ve hiç bir zaman yapamıyacağı bu işle azap olunur. Her kim de, bir cemiyetin, duyulmasını hoşlanmadıkları bir haberini işitmeğe çalışırsa, onun iki kulağına kıyamet gününde kurşun dökülür. Her kim de (cansız) bir resim yaparsa ona da: Haydi buna ruh üfle, diye teklif olunacak azap olunur. Halbuki o hayat verme kudretine sahip değildir.» (1)

İbn Ömer (R.A.) den Rasulullah (S.A.S.) ın : **«Yalanlardan en büyük yalan, (rüyasında) görmediği şeyi iki gözü ile görmek iddiasıdır»** buyurduğu rivayet olunmuştur (2).

Ebu'l-eskaa Vâile b. el-Eskaa (R.A.) dan : Rasul-ü Ekrem (S.A.S.), **«İftiranın en büyüğü bir kimsenin babasından başkasına intisab etmesi, görmediği bir rüyayı gördüm demesi ve Hz. Peygamberin söylemediği bir sözü isnad etmesidir,»** buyurmuştur (3)

Peygamberlerden başka büyük kimselerin de rüyalar görüp neticesinin hakikat veya hakikate yakın olduğunu söylemiştik. Şimdi söyleyeceğimiz Hadis-i Şerif, ashabdan bir zatın güzel ve oldukça enteresan bir rüya görüp Rasulullah'ın huzuruna gelerek tâbir edilmesini istemesi üzerine varid olmuştur. Bu rüyayı Resulullah'tan müsaade rica ederek Ebu Bekir tâbir etmiştir. Olayı, tâbiri ve neticeyi hadisin tercemesinde beraberce tetkik ve mütalâa edelim :

İbn Abbas (R.A.) dan şöyle bir rüya kıssası hikâye ettiği rivayet olunmuştur : **«Bir kişi Rasulullah (S.A.S.) a gelip şöyle dedi :**

«— Ya Rasulallah, bir gece rüyamda (yerle gök arasında) bir bulut gördüm ki, (ondan yere) yağ, bal yağıyordu. Halkın da bu yağdan, baldan avuç avuç aldıklarını gördüm. Kimi çok, kimi az topladılar. Bu sırada yerden göğe bir ip uzandığını gördüm. Ardı sıra da gördüm ki, ya Rasulallah sen o ipi tutup yukarıya (göğe doğru) yükseldin. Sonra o ipi başka bir kimse tuttu, o da yükseldi. Sonra başka bir kimse daha tutup bu (üçüncü kimse) de yükseldi. Sonra (dördüncü) birisi tuttu. Fakat bu defa ip koştu. Sonra ip bağlanıp bitişti.»

Bunun üzerine, Ebu Bekir, «Ya Rasulallah, babam, anam sana fedâ olsun, vallahi, beni bırakıp müsaade ediniz de bu rüyayı ben tâbir edeyim,» dedi. Rasul-ü Ekrem de : «Haydi tâbir et,» diye izin vermekle Ebu Bekir şöyle tâbir etti :

«— Bu zatın gördüğü bulut İSLÂM'dır. Ondan yağan yağ, bal Kur'andır. Onun halâvetinden çok veya az (derece-i istidatlarına göre müslümanlar) müstefid olacaklardır. Gökten yere erişen ip de üzerinde bulunduğun hak ve adalet ipidir. Sen onu tutuyorsun. Allah da seni yükseltiyor. Senden sonra o hak ve adalet ipini başka birisi tutacak ve o iple yükselecek. Sonra başka birisi daha tutacak o da yükselecek. Sonra bir kimse daha tutacak. Fakat ip kopacak, sonra onun için bağlanıp o da yükselecek.»

Bu tâbirinin sonunda Ebu Bekir:

«— Ya Rasulallah, babam, anam sana fedâ olsun. Bana haber versen, bu tâbirimde isabet mi ettim, yoksa hata mı?» diye sordu. Rasul-ü Ekrem de :

«— Bazısında isabet, bazısında hata ettin,» buyurdu. Ebu Bekir :

«— Yâ Rasulallah hata ettiğim ciheti Allah rızası için haber versen.»

Rasul-ü Ekrem :

«— Allah adına and vererek ısrar etme,» buyurdu (4).

Ebu Bekir'in bu tâbirinin Peygamber tarafından açıklanmayan isabetli ve hatalı cihetlerin araştırılması hususunda hadis şerh edenler tarafından inceden inceye ve bir takım güya Hz. Ebu Bekir'in hata yaptığını ileri sürmüşlerdir. Fakat bu iddiaları doğru olamaz. Çünkü izin alarak tâbir etmiştir. O yağ ve balı her ne kadar yalnız Kitabullah ile te'vil etmişse de bu bir görüştür. Buna hata yaptı denilemez. Gerçi yağ ve bal bilâhare Kitap ve Sünnet olarak anlaşılmışsa da.

Metindeki ipin kopması da Hz. Osman zamanında fitnenin zuhur etmesidir. Rasulullah'ın hadisteki bu ciheti — fitne ve fesadın zuhuru — söylememesi o fitne ve fesat hâdiselerini ifşa edip de şimdiden gönüllerde endişe uyandırılması doğru olmadığı hikmetine mebnidir.

— SON —

(1) *Tecrit Ter., K, et-ta'bir, C.* 12, *s.* 310.

(2) *Aynı eser, C.* 12, *s.* 311.

(3) *Riyazu's-salihin, C.* 2, *s.* 268.

(4) *Sahih-i Buhari Muhtasarı, Tecrid Tercemesi, C.* 12, *s.* 313.

DİKKAT! **Mektuplaşmak istiyorum...**

16 yaşında lise öğrencisiyim. İmam - Hatip son sınıf veya Yüksek İslâm Enstitülü talebeler ile dinî mevzularda mektuplaşmak istiyorum.

Mektuplaşmayı arzu eden arkadaşın adresimi OKU Mecmuasından almasını rica ederim.

İsim mahfuz

NOT : Müracaat edenlerin mektupla 50 kuruşluk posta pulu göndermeleri rica olunur.

İslâmın İlk Emri OKU

KIYMETLİ OKUYUCULAR!

Mecmuamızın eski sayıları tükenmek üzeredir. Takım halinde «İslâmın İlk Emri OKU» mecmuasına sahip olmayı arzu eden okuyucularımız 9. cildi tamamlanmakta olan bu eseri istemekte acele etsinler.

İsteme adresi :
İslâmın İlk Emri OKU
Mecmuası
P.K. 105 — Konya

HABERLER ve KRİTİĞİ

DEVRİMCİLERİN KUŞKUSU

Adamlar hayıflanıyorlar **Atatürkçülük elden gidiyor** diye!.. Birisi, 10 Kasım günü, gazetesinde bu hayfını okadar açığa vuruyor ki, çarşaflı müslüman hanımlarını görünce, **«Devrimin gözbebeğine inen karalar!»** diye kahırlanıyor!.. Yazısının üstüne 1938 de çekilmiş başı-kıçı açık hanımların fotoğraflarını basmış; 1970 yılında haya ve iffetini koruyabilmiş çarşaflı müslüman hatunların resimlerini de yanıbaşına yerleştirmeyi ihmal etmemiş... Zavallı demek istiyor ki, **«ATAnın kıyafet devrimi gidiyor elden; hele şu umacı kadınlara bakın!..»** Hâdiseler olanca tabiiliğiyle seyrine devam ededursun bakalım, Allah (c.c.) ne gösterir... Biz hanımlarımızı örtmiye devam edeceğiz, İslâmî hayatı yaşamıya devam edeceğiz, insanca yaşamıya devam edeceğiz; edeceğiz, edeceğiz; biz hak yolda devam edeceğiz... Kervan yürüyecek, **herşeyi aslına döner** gerçeği tahakkuk edecek; HAK düşmanları da kahırlanacaklar, hayıflanacaklar, birgün geberip gidecekler... Âlemde bâkî kalacak olan yine İslâm hakikatı olacaktır... Allah'a (c.c.) çok şükür...

KADINLAR ANNE OLMALI MI?

Duydunuz mu bunu siz muhterem okuyucularımız?.. İşi-gücü, nefsi ve şehvetinden başka birşey olmıyan yirminci asrın yılışık bilginlerinden bazıları : «Annelik bir efsânedir. Hiç kimsenin buna ihtiyacı yoktur. Dünya nüfusunun fazla olduğu bir zamanda toplumun da buna ihtiyacı yoktur. «Seks, çoğu zaman çocuk doğurma ile sonuçlanmıştır; kadın da çaresiz kaldığı için sonucu kabullenmiştir. Hiçbir kadının aklına bunu protesto etmek gelmemiştir. Oysa kadınlar, yalnız kadın olarak kalmak istediklerini ileri sürerek bunu protesto edebilirlerdi.» **diyorlarmış... İnsanlık duygularından sıyrık bu adamların bu herzelerini de, bizim mübarek bayram günlerinde çıkan**

BAYRAM Gazetesi çok benimsiyor. Bakınız ne diyor : «Kısacası bundan böyle kadın, isterse anne olacak, istemezse kimse bu konuda ona karşı en ufak bir şey bile söyleyemiyecek.»

Bu adamlara sormak lâzım : «Sizi analarınız doğurmadı mı?..» Her halde bu sözleri söyliyenler ana evlâdı değiller... Kadınlar yalnız kadın olarak kalabilmek için anne olmamalıymışlar!?.. Bir, iki aklı eksiğin sözünü, bütün dünya ilim çevrelerine has bir görüş olarak sunmak kadar çapkınlık olur mu?.. Başta biyoloji olmak üzere bütün soylu müsbet ilimlerin şehadeti vardır ki, kadının kadınlığını ikmâl eden, onun anne oluşudur... Çocuksuz kadınların rûhen anormalleştikleri, bir gerçektir. Bugünkü boşanmaların büyük bir ekseriyeti, ailelerin dağılışının en mühim sebepleri, eşlerin çocuk sahibi olamamalarıdır. Amma bu heriflere ne deseniz boş!.. Çünkü karşınızdakiler herşeyden evvel insan değiller... Başka âlemlerin insan kılıklı mahluklarına lâf anlatmaya kalkışmak kadar aptallık olur mu?..

Bize gelince : Bizler ana evlâtlarıyız... Bizim eşlerimiz annedirler... Biz insanca doğduk; sebeb-i vucudumuz anne ve babalarımızdır. Varın siz köpekler gibi kunnanın, itler gibi yaşayın!..

BİR KIZ BÂKİRE OLDUĞU İÇİN OKULDAN ATILMIŞ!

Danimarka'da 17 yaşındaki bir kızcağız, bakire olduğu için okumakta olduğu **ERİKSEN özel lisesinden** okul idarecileri tarafından atılmıştır!.. Derlerdi de inanmazdık... Meğer doğru imiş; kızlık iffetini koruyanlar pek makbul sayılmazmış Amerika ve Avrupa'da!.. Görülüyor ki artık namuslu olmak suç... Bunda hiç endişeniz olmasın! Bu biçim telâkkiler bizim ülkede de yok değil... Gâvurluk bugün artık çehresini iyice modernleştirdi... Modern namussuzluk aldı yürüdü... Nâmus katillerinin elinde feryad eden insanlığı kurtarmak lâzım... Bu vazife bizden, yani müslümanlardan başkasına düşmüyor. Çünkü âlemde müslümanlardan başka namuslu insan kalmadı ki!..

ORTAK PAZAR'A GİRDİK!

1963 de yapılan Ankara Anlaşması ile hazırlık dönemine girdiğimiz ORTAK PAZAR (AET) a artık resmen girmiş bulunuyoruz. Türkiye Dışişleri Bakanı, Ortak Pazar geçiş dönemine girişin, KATMA PROTOKOLunu **23 Kasım günü Belçika'nın başkenti BRÜKSEL'de imzaladı ve arkasından şu konuşmayı yaptı :** «Tarihimiz boyunca daima tezâhür etmiş olan bu karşılıklı bağlılık, bugün ekonomik olduğu kadar siyasî bakımdan da kaderlerin birleşmesi şeklinde belirmektedir.» **1963 de, Avrupa Ekonomik Topluluğuna (ORTAK PAZAR) hazırlık için yapılan** ANKARA ANLAŞMASInda **devrin Türkiye Başvekili de şöyle demişti:** «Bu anlaşma Türkiye'nin ebediyen Avrupalılaşması demektir.»

Bir İstanbul gazetesinin yazdığı gibi : «Türkiye artık eskisi kadar hür değil!» **Çanakkale'den saldıran düşman kuvvetlerine karasularımızı mezar etmiştik, varımızı-yoğumuzu ortaya koyarak İstiklâl Harbimizi yaparak Anadolu'yu hârici istilâdan korumuştuk!.. Amma bugün düşmanın ağlarına tutulduk. Fakat, hayır biz bu müşterek pazara girmedik, onu istemedik; bizi oraya soktular!.. Başta Alman, Fransız, İtalyan, Hollanda, Lüksemburg, Belçika gâvurları olmak üzere artık yabancı iş adamları memleketimize serbestçe girecekler, istedikleri yerlerden toprak satın alacaklar; pis ahlâklarıyla, küfürbaz yaşayışlarıyla Türkiye'ye, tarihin hiç kaydetmediği bir âfet olacaklar... Yeni yeni canlanmıya başlıyan yerli sanâyiimiz bir daha belini doğrultamıyacak şekilde çökecek; yeni yeni dirilen İslâmî hareketin üstüne meş'um kâbuslar gerilecek, hülâsa İslâm-Türk cemiyeti katledilecektir.**

Haber aldığımıza göre HAÇLI - MASON da'vasını bu bapta yürütmek üzere bir hafiye, Adana vilâyetimize gelmiş ve ÇUKUROVA'nın arazi kıymet ve bedelinin plân - proje işlerine koyulmuş!.. Pek yakın bir gelecekte gâvurlar Adana'yı satın almıya başlıyacaklar; işte bu adam onlar için çalışıyor şimdiden... Yine haber aldığımıza göre, Amerika'daki Yahûdi Haham Cemiyeti Merkezi, Türkiye'deki Hahambaşına, hiç bir Yahûdinin Türkiye'den İsrail'e göç etmemesi gerektiğine, çünkü Türkiye artık Ortak Pazar'a girmiştir, bu yüzden de Türk vatanına sahip çıkmak lâzım geldiğine dair kat'i ta'limat vermiştir.

Ey millet! Bir vatan satılıyor aç gözünü! Senin bu durumda yapacağın büyük ve tarihi işler olsa gerek! Seni uyanmıya da'vet ediyoruz...

ÜNİVERSİTELER YİNE KAYNIYOR!

Dert bir değil, bin değil!.. Her yanımız dertli... Bir milletin gençliği, hele hele tahsil yapan bir gençliği dejenere olursa o memleket için tehlike çanları çalıyor demektir. Şunu kat'iyetle söyliyelim ki, artık Türkiye'de üniversite kılığında tek bir eğitim yurdu kalmamıştır Bundan böyle ÜNİVERSİTELERimiz daha da soysuzlaşacak ve bir gün gelecek, ülkemizin en kötü insanlarının en şen'î işlerine sahne olacak ve sonra başını yiyip bitirecektir! Bu mutlaka olacaktır... Bunu söylemek kehânet de değildir. Zira bu müesseseler gayesinden ayrılmıştır. Gayesinden fırtan her şey ise helâk olucudur. İlim ahlâkını, serbest ve tarafsız araştırma cehdini kaybeden üniversiteler can çekişiyor. Kızıl anarşistler kudurmuş boğalar gibi ora bura saldırıyorlar.

Son olarak Dursun Özkuzu adında milliyetçi bir talebeyi öldürdüler... Hem de Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu yatakhanesinin 3. katından aşağı atarak!.. Katiller meçhul... Veya ma'lûm da olsalar serbest dolaşıyorlar... Tokat'ın Zile kazasından ilim öğrenmek için Türkiye'nin Başkentine gelen Özkuzu'yu katiller öldürdüler... Radyo sustu, matbûat sustu, Türkiye Büyük Millet Meclisi sustu... Bu dehşetli katil olayına seyirci kaldı bütün resmiyet!. Bu ne iştir. Türkiye'nin Ankara'sının ilim yuvalarında tedhiş - mukâtele kol geziyor, güvenlik tedbirleri alınamıyor... Bu ne iştir ey ricâl-i memleket?..

Diyorlar ki : **«Bu haller demokrasinin bir gereğidir!»** Bu mudur demokrasi! Buysa olmaz olsun böyle demokrasi!.. Diyorlar ki : **«Memlekette fikir, vicdan ve ibadet hürriyeti vardır!»** Nerede hürriyet-i mutlaka?! Sola hürriyet, ya sağa?.. **Karacasu Askerlik şubesinde** görevli bir binbaşının, yanında iki jandarma eriyle Cuma günü câmiyi basarak müslümanların başlarındaki takke ve sarıkları toplaması mı hürriyet? Bu mudur demokrasi? Bu mudur lâiklik?.. Eğer böyleyse, tekrar ihbar ve tebliğ ediyoruz ki bu hal iyiye alâmet değildir!.. Uyan ey EHL-İ MEMLEKET, vatan gemisi batıyor, uyan!

TRT ve DİN ADAMI

T.R.T. denen küfür ma'bedine lânet olsun! Bu lânetleme sözle olmasın tabii!.. Gazeteci, dergici, din adamı, öğretmen ve ordu mensubu bütün ehl-i vatan toplanıp susturmalıdırlar bu zırıltıyı... Domuz etine, içkiye helâl diyen bu haddini bilmez KURUMun tozunu uçurmalılar... Bu ne rezâlet... Her yere burnunu sokan bu mikrop yuvasının yaptığı nedir bu kadar!.. Allah'a söv, Peygambere küfret, müslümanlıkla alay et, kafana estiği gibi fetva ver ve sonra müslüman yurdunda yaşa!.. Sana değil, asıl seni bağrında yaşatan gafil insanlara yazıklar olsun! Yazıklar olsun seni karga misali koynunda yatıranlara!..

Ramazan dolayısıyla Diyanet İşleri Riyaseti **tarafından vazifelendirilen vâiz** Sabri Metin, **Eskipazar (Çankırı) kazasında bu TRT denen engerek yılanına karşı halkı uyandırıyor, TÖSçü öğretmenlerin jurnaliyle kaza'nın işgüzâr kaymakamı vaiz efendiye konuşma izni vermiyor!.. Halk ayaklanıyor, Kaymakamlık önünde gösteri yapıyor; iş mahkemeye intikal ile vaiz Sabri Metin neticede berâat ediyor. Allah (c.c.) razı olsun Sabri Bey'den ve Eskipazarlı müslümanlardan... Bu bir örnek harekettir. Küfrün, Türk yurdunda en kavi ve korkunç yuvası olan T.R.T.'yi yıkıp yerine** İslâmın Sesi Radyosu**nun temellerini kurmak artık İslâm-Türk milletinin en büyük hak ve vazifesidir!..**

YAHOVA ŞÂHİTLERİ ve BİZLER?

Dünya olaylarının yüzde itibariyle pek büyük bir kısmı müslümanların aleyhine cereyan etmekte devam ediyor. Müslümanlar uyuyor, ehl-i küfr harıl harıl çalışıyor... Hristiyan misyonerleri, tâ kıtalar ötesine dinlerini yaymak için gidiyorlar... Adamlar, Afrika'nın geri kalmış cemiyetlerine hastahane, sağlık yurdu kuruyorlar; câhil halk tabakalarına hristiyanlık telkin ediyorlar...

Daha bir asırlık mâzisi olan **Yahova Şahitleri** ismindeki din teşkilâtı ne yapıyor, nasıl çalışıyor biliyor musunuz?.. Söylersek hayret eder misiniz?.. Bir milyondan fazla mensubu bulunan bu dinî kuruluş, dünyanın (73) dilinde dergi-gazete çıkarıyor!.. Türkçe, Arapça, İngilizce, Rusça, İtalyanca, Rumca, Farsça, Hintçe, Urduca... ce... ce... ce... İsmini-cismini duymadığımız dillerde neşriyat yapıyor...

Ya biz?.. İslâm Şâhitleri olan bizler ne yapıyoruz?.. Bir müslüman gazete çıkarır, dergi yayınlar; İslâmın temiz harimine sataşan mülhitleri ilzam etmek, câhil halka İslâmı öğretmek için çırpınır, çırpınır ve batar gider... Neden?.. Çünkü müslümanlar yardım etmez; **bırak canım, elâlemi sen mi kurtaracaksın** der de ondan...

Bir Avrupalı müslüman olur... Kendi dilinde bir İslâmî mecmua çıkarmak ister, maddî imkânı buna imkân vermez ve bu yeni mühtedi me'yus olur. **Abdullah Halis Dornbrach** adında, bundan (5,5) sene önce müslüman olmuş bir Alman kardeş tanırız... Birkaç ay önceki konuşmamızda, Alman milletinin örnek müslüman ve örnek neşriyat görmek istediğini anlatmıştı... Bu ateşli müslüman kardeşimiz kendi gücü nisbetinde Almanca-Türkçe bir mecmua çıkarır, devam ettiremez... Tekrar bir yenisini daha çıkarır o da, öylesine müslümanların lâkaydiliği yüzünden batar gider...

Bu batış çıkışlar devam ederken biz ayakta durmıya çalışıyoruz [Allah'ın (c.c.) izniyle]... Müslümanla-

rı yardıma çağırdık geçen sayımızda... Yine çağırıyoruz... Diyoruz ki: Başta Türkiye olmak üzere bütün İslâm Âlemi olarak korkunç tehlikelerle karşı karşıyayız. Uyanınız artık, sizi ve kendilerini kurtarmak çabasıyla cihad bayrağını açmış müslümanlara yardımcı olunuz... Bugün kasalarınızda sakladığınız kurtlu paralarınız, yarın sizden da'vâcı olmadan, uyanınız da ey müslümanlar, mal ve canınızla Allah (c.c.) da'vâsına yardıma koşunuz...

GENÇ KALEMLER

Mezar ve Ötesi

İsmet İPEK
Osmaniye İ. - H. Okulu

İnsanlar, zavallı mâhluklar!..
Kimi ümitliydi hayattan belki,
Belki de zaman kıskandırmıştı onları.
İnsanlar, zavallı mâhluklar!..
Eminim çürüyen kemikleriniz,
Dağılan etlerinizi bulamayacak bir daha.
Bulamayacak çürüyen kemikleriniz,
Dağılan etlerinizi...
Sonsuz ufuklara açıldınız
Sizi seyredecek masmavi gece
Sizi mehtab seyredecek sadece.
Bir yağmur boşanacak korkulu gecelerden
Tar ü mar edecek varlığınızı.
Makber bile azâdedecek sizi
Unutacaksınız dünyaya geldiğinizi.
Bir yağmur boşanacak karanlık gecelerde
Bir parçanız sürünecek kumsalda
Bir parçanız makberde.
Kuşlar ağlayacak
Rüzgâr ağlayacak size
Ağlayacaksınız dünyaya geldiğinize
İnsanlar, zavallı mâhluklar.
Öyle bir gün gelecek ki
Öyle bir gün...
Güneş tabiatı aksettirecek
O zaman başlıyacak ölümsüzlüğün.

HAK'KA HASRET

Gözlerimden akan yaş mıdır, sel mi?
İçimde dolaşan duygu mu, dert mi?
Yoksa benim gönlüm Hak'ka hasret mi?
Bu dilsiz duygular aşk mı, sevgi mi?
Hayatın gayesi kulluk mu, zevk mi?
Yoksa iki cihan için gayret mi?

Uyma Nefse!

Bu fâni âlem bir tarla misâli,
Ne ekersen elbet onu biçersin.
Ye'se girme, düşün istikbâlini
İnşaallah âb-ı kevser içersin...
Bırak şu sosyete denen hayatı
Etrafına bir bak, gör kâinatı
Kim yarattı bu güzel tabiatı
Nefse uyma yoksa derde düşersin!
Dünya sevgisini, kalbinden çıkar
Eyle Hakk'a tevekkül, ol şükürdâr
Var olmanın elbet bir hikmeti var
Uğraş ki bâb-ı cenneti açasın.
Kurtaramaz seni apartmanların,
Ne milyonların, ne de hân ü mânın
Eğer yoksa zerre kadar imânın,
Biçâresin, ateşten kaçamazsın!..

İsmail ARSLAN

Yazı ve İmam-Hatip'li

Yazı icad olunduktan bu yana, asırlar geçmiş; devirler açılmıştır. Bu uzun zaman içinde yazı kıymetini kaybetmemiş, bilâkis ölmezliğini kabul ettirmiştir.

Fakat bu icad, suyun bulunduğu kaba göre şekil alması gibi, çeşitli ellerde çeşitli şekiller almıştır. Kötünün elinden çirkef, iyinin elinden nur gibi çıkmıştır. Zaman zaman sahibini alçaltmış, zaman zaman Hira dağı gibi yükseltmiştir.

Yazı, asrımızda kıymetini arttırmış, okuyucusunu çoğaltmış, kafalara hükmetmeye başlamıştır. Din, vatan, ırz, adalet, rejim düşmanları bizimle savaş halindeler. Bu savaşı yazı ile sürdürmektedirler. Çeşitli gazeteler, mecmualar, kitaplar onların elinde ateş saçmaktadır.

Ey! İMAM-HATİP'li bu küfür cephesine savaşı sen açacaksın. Artık üstündeki örtüyü yırtmanın zamanı geldi, geçti bile. Bir ideal İMAM-HATİP'li olarak zaman gelecek yazacak, zaman gelecek konuşacak, zaman gelecek dövüşeceksin.

Zemin bizim, zaman bizim; yaşayan biz olacağız...

Oksijen bizim, hidrojen bizim; su yapıp içen biz olacağız...

Kitap bizim, Hadis bizim, defter bizim, yazmak bizim; öyleyse, yazan biz olacağız...

Arsa bizim, ağaç bizim, ev bizim başkalarını; oturtmayacağız...

Oturtmayacağız, yazdırmıyacağız, içirtmiyeceğiz diyorum ama, maalesef oturtuyor, yazdırıyor, içirtiyoruz. Zemin bizim, zaman bizim; yaşayan başkası.

Ey! İMAM-HATİP'li, sol cephe develeşmiş, yazdığını sana bile parayla okutuyor. Senin gazeten, mecmuan ma'nen, maddeten yoksul kalmış. Ayda çıkan bir mecmuaya ne abonesin, ne de yazı gönderiyorsun. Bu yüzden ÜMİT battı.

Ey! İdeal İMAM-HATİP'li; halkın, gölün ortasında kalmış, güneş ışınlarından kavrulmuş, bir damla yağmur bekliyen papatyalara dönmüş! Sen, bir damla yağmur değil, seller getirirsin, İSTESEN!...

Mehmet Ali GÜLYAVŞAN

قطرات الحكمة

HİKMET DAMLALARI

Yazan : AKSAY ÖNCEL
İst. Merkez Vâizi

Her müslümanın zevk ve ibretle okuyacağı,
★ Peygamberimizin,
★ Dört Halife'nin,
★ Hakîmlerin...
Altın sözleriyle dolu ilk defa olarak arapça asılarıyla beraber harf sırasına göre tertiplenip, basılmış yepyeni bir kitap.
Mutlaka okuyunuz ve kitapçınızdan isteyiniz!
Aksay ÖNCEL
Hattat Nazif Sok. No: 50-16 — Fatih/İst.
İRFAN YAYINEVİ
Babıâli Cad. No: 50 — İSTANBUL

Çağrımızın Yankıları

Hiç bir da'va sahipsiz yükselemez. Büyük da'vaların sahipleri kendilerini onun uğruna fedâ edebilenlerdir.

İslâm bizim en büyük da'vamızdır, İslâm bizim en büyük idealimizdir. Onun korunması ve yayılması (Allah'ın izni ve yardımıyla) bizim vazifemizdir. Gerçi Allah dinini ve kitabını kıyamete kadar koruyacaktır. Fakat Rasulü Ekrem bir Hadîs-i Şeriflerinde, «Allah'ın sizin elinizle bir kimseyi hidayete ulaştırması sizin için dünyalara sahip olmaktan daha hayırlıdır.» buyurmuşlardır. İşte bu şerefli tebliğ ve da'vet vazifesi aynı zamanda çok büyük mükâfat ve kurtulma vesilesidir de.

İşte sayın okuyucularımız; Mecmuanız olan İslâmın İlk Emri OKU bu yolun yolcusu ve bu da'vanın sahibidir. Bugün islâma cephe alan pek çok ve sinsi düşmanların akıllara hayret veren taarruzları millet sinesinde derin yaralar açmakta, saf dimağları bulandırmakta, düşünceleri alt-üst etmektedir. Bunların karşısında göğüs gerecek, onları hezimete uğratacak, onlarla mücahede edecek müslümanların bulunması gereklidir. Aksi halde bütün müslümanlar «cihad» emrine uymamış ve mes'ul olmuş olurlar. Aziz okuyucularımız OKU mecmuası işte bu vazifeyi yerine getirmek için çıkmaktadır. O büyük idealler peşinde, yüksek hedeflere doğru gitmektedir.

Fakat takdir edersiniz ki, bu yolda rahat ve kolaylık değil, güçlük ve tehlikeler var. Önümüze çıkan pek çok engeller var...

İki sayı önce işte bu durumumuzu size anlatmış ve sizden yardım talep etmiştik. Sizi bilfiil mücadeleye da'vet etmiştik. İşte bu çağrımıza kulak veren, bizi kucaklıyarak yalnızlıktan kurtarmak için can atan pek çok okuyucumuz, bizim şevk ve azmimizi artırmışlardır.

Bu, derûnî hislerle, sıcak ifadelerle bize gelen mektuplardan bazı pasajları aşağıya alıyoruz. Bu vesileyle onlara ve diğer, ismini yazamadığımız okuyucularımıza açık teşekkürlerimizi bildirmek isteriz.

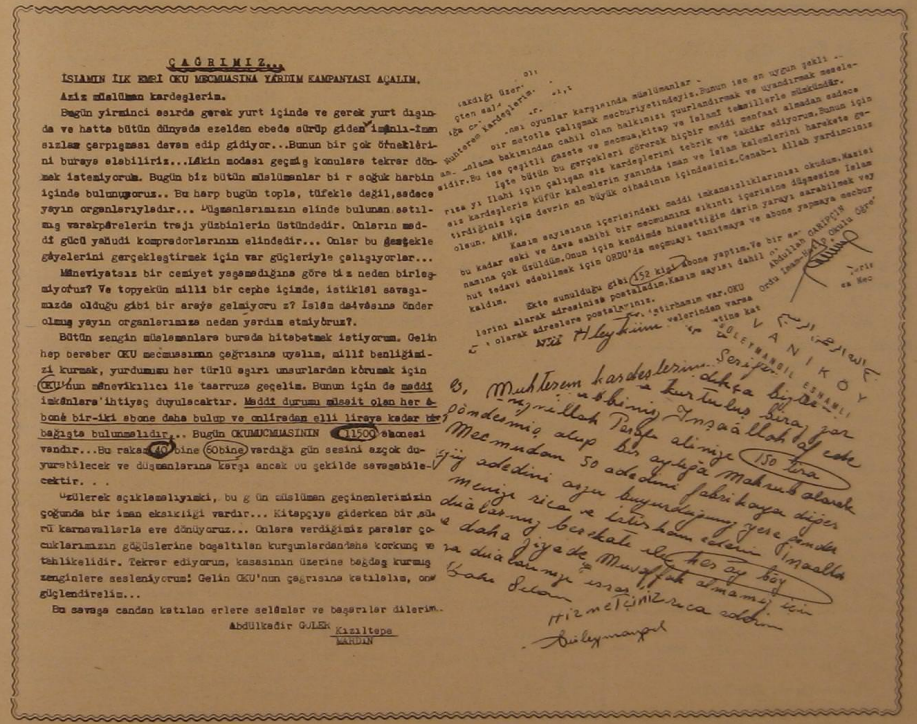

ÇAĞRIMIZ...

İSLÂMIN İLK EMRİ OKU MECMUASINA YARDIM KAMPANYASI AÇALIM.

Aziz müslüman kardeşlerim.

Bugün yirminci asırda gerek yurt içinde ve gerek yurt dışında ve hattâ bütün dünyada ezelden ebede sürüp giden insanlık-insansızlık çarpışması devam edip gidiyor...Bunun bir çok örneklerini buraya alabiliriz...Lâkin modası geçmiş konulara tekrar dönmek istemiyoruz. Bugün biz bütün müslümanlar bir nevi soğuk harbin içinde bulunuyoruz.. Bu harp bugün topla, tüfekle değil,sadece yayın organlarıyladır... Düşmanlarımızın elinde bulunan satılmış vatanperverlerin tuttuğu yüzbinlerin üstündedir. Onların maddi gücü yahudi kompredorlarının elindedir... Onlar bu desteklerini gerçekleştirmek için var güçleriyle çalışıyorlar...

Müneviyatsız bir cemiyet yaşamadığına göre biz neden birleşmiyoruz? Ve topyekün millî bir cephe içinde, istiklâl savaşımızda olduğu gibi bir arayış gelmiyor mu? İslâm davâsına önder olmuş yayın organlarımıza neden yardım etmiyoruz?

Bütün zengin müslümanlara burada hitabetmek istiyorum. Gelin hep beraber OKU mecmuasının çağrısına uyelim, millî benliğimizi kurmak, yurdumuzu her türlü sapıtıcı unsurlardan korumak için OKU'nun manevîkalkıcı ile taarruza geçelim. Bunun için de maddî imkânlara ihtiyaç duyulacaktır. Maddî durumu müsait olan her abone bir-iki abone daha bulup ve onlardan elli liraya kadar bir bağışta bulunmalıdır.. Bugün OKUMECMUASININ 1500 aboneci vardır...Bu rakam 10 bine 60bine vardığı gün sesini azçok duyurabilecek ve düşmanlarına karşı ancak bu şekilde savaşabilecektir. . .

Üzülerek açıklamalıyımki, bu gün müslüman geçinenlerimizin çoğunda bir iman eksikliği vardır... Kitapçıya giderken bir sürü karnavallarla eve dönüyoruz... Onlara verdiğimiz paralar çocuklarımızın göğüslerine boşaltılan kurşunlardan daha korkunç ve tehlikelidir. Tekrar ediyorum, kasasının üzerine beğdaş kurmuş zenginlere sesleniyorum: Gelin OKU'nun çağrısına katılalım, onu güçlendirelim...

Bu savaşa candan katılan erlere selâmlar ve başarılar dilerim..

Abdülkadir GÜLER Kızıltepe
MARDİN

BİZE GELENLER :

BEDİR YAYINEVİ

★ **Maarifimizin Ana Dâvâları** — Mümtaz Turhan — İst. 2. baskı, 116. s. 350 Kr.

★ **Türk Edebiyatında Dinî ve Ahlâkî Şiirler** — Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu — İst. 1963. 160 s. 4 L.

★ **Hıristiyanlığa Reddiye** — Abdullah Tercüman — İst. 190. 152 s. 4 L.

★ **Toprak Reformu ve Köy Kalkınması** — Mümtaz Turhan — İst. 1964. 52 s. 2 L.

★ **Altın Anahtar** — Goldene Schlüssel — İst. 1970. 48 s. 1 DM.

★ **Evli Müslümanlara Rehber** — Kutbuddin İznikî — İst. 1970. 93 s. 2,5 L.

BEDİR YAYINEVİ :
P.K. 1060 - İst.

İSLÂMÎ NEŞRİYAT

★ **Dinî Hikâyeler Serisi** — Abdulhamid Cûde es-Sahha — Konya. 60 Kr.

★ **Dört Rükün** — Ebul Hasen En Nedvî — Konya 1969. 310 s. 15 L.

★ **Yeniden İslâma** — Ebul Hasen En Nedvî — Konya 1967. 186 s. 11 L.

★ **Risale-i Kudsiyye** — Hâce Muhammed Parisa — Konya 1969. 96 s. 3 L.

İSLÂMÎ NEŞRİYAT :
Türbe Cad. No: 9 - Konya

★ **Kur'an Dili Arapça** — Dr. Hüseyin Küçükkalay — Konya. 20 L.

Manevî Değerleri Koruma ve İlim Yayma Cemiyeti Yayınları — Konya

YAYINEVİ VE KİTAP SAHİPLERİNE DUYURULUR:

Yeni çıkan kitaplarınızdan birer adet cemiyetimiz kütüphanesine gönderdiğiniz takdirde bu sayfadaki gibi tanıtılır.

★ **Tasavvuf** — Mahir İz — Rahle Yayınları — İst. 1969. 264 s. 15 L.

Beyaz saray, Zemin kat No: 8 — Beyazıt/İst.

SALÂH BİLİCİ KİTABEVİ

★ **Sönmeyen Nur** — Naim Erdoğan — İst. 1970. 288 s. 10 L.

★ **Ana - Baba Hakları** — H. Cemal Öğüt — 64 s. 1,5 L.

★ **İslâma Davet** — Türkân Namlı — İst. 1968. 152 s. 4 L.

★ **Evliyanın Kutbu — Muhammed Ma'sûm Fârûkî** — A. Faruk Meyan — İst. 1970. 320 s. 6 L.

★ **İslâmiyette İskat ve Devir** — Mustafa Altan Arabacıoğlu — İst. 1970. 181 s. 5 L.

★ **Otuz Ramazan Otuz Mev'iza** — Yakup Altın — İst. 1969. 206 s. 5 L.

★ **İman Şubeleri** — M. Nevevî el-Cavî — İst. 1969. 154 s. 5 L.

Salâh Bilici Kitabevi
Ordu Cad. Hasan Paşa Han No: 19 — Beyazıt/İst.

★ **İslâmın Işığında Mes'elelerimiz** — Hasan El-Benna — Konya 1968. 86 s. 3,5 L.

Dinî Neşriyat Yayınları, No: 4

★ **İslâm ve Kapitalizm Çatışması** — Prof. Seyyid Kutup — Konya 1967. 144 s. 4 L.

Dinî Neşriyat Yayınları, No: 3

★ **İslâm ve Sapıkların İftiraları** — Yusuf Karzavî — Konya 1969. 144 s. 4 L.

Dinî Neşriyat Yayınları, No: 5

★ **Aile Sohbetleri**

Dinî Neşriyat : Kapı camii civarı No: 12/A — Konya

İSLÂM FIKHI ve HUKUKU

A. Fikri Yavuz

İrfan Yayınevi No.: 21
İst. 1970. 350 s. 25 L.

İrfan Yayınevi
Babıâlî Cad. No: 50 — İst.

★ **Dicle Köprüsü** (Şiir) — Abdülkadir Güler — Öğrt. - Kızıltepe

BÜYÜK KAPI - Ek -

Necip Fâzıl Kısakürek
OKU Yayınları, Konya 128 s.
Fiatı : 5 Lira
Tenzilâtlı ve posta ücretleri bize ait : 4 L.
İsteme adresi :
P.K. 105 — Konya

ÂDÂP — AHLÂK — ŞEMÂİL

(Baştarafı 16. sayfada)

den üç, beş, yedi parça şeyle temizlenmelidir (16).

13) Def'i haceti müteakip,

الحمدلله الذى اذهب عنى الاذى وعافانى

«Benden ezâyı giderip, afiyet veren Allah'a hamdolsun» demek (17).

14) Peygamberimizin def'i haceti müteakip ellerini sabun veya benzeri bir şeyle yıkadığı da Ebû Hüreyre'den mervî bir hadisten anlaşılmaktadır (18).

⁂

Yemek öncesi ve sonrası el yıkamak da Peygamberimizin bir sünneti olup her müslümanın uyması lâzımdır. Selmân-ı Farisi'den rivayet olunur : Ben Tevrat'ta okudum, taâmın bereketinin sebebi taâmı yedikten sonra elleri yıkamaktır. Bunu Rasulullah'a haber verdim. O da buyurdular ki : *«Taâmın bereketi, taamı yemekten evvel ve sonra elleri yıkamaktır.»* buyurdular (19).

N A Z M

Hem taharet ile yerdi ni'meti
Ola âna bu hususa ümmeti
Yani ta'lim eder idi ümmete
Bu hususla ire onlar ref'ete
Ellerini ğasl iderdi ol Rasûl
Hem taamda böyle olmuştu usûl (20)

---

(16) Fıkh us sünne, C. I, s. 36. Ebu Hüreyre ve Abdullah b. Muğaffel.

(17) Fıkh us sünne, C. I, s. 36. Âişe (R.A.) dan.

(18) Fıkh us sünne, C. I, s. 36. Âişe (R.A.) dan.

(19) Fıkh us sünne, C. I, s. 35.

(20) Muhtasar şemaili şerif tercemesi, s. 137. Tirmizi'den menkul.

KUR'AN-I KERİM'E GÖRE HZ. MUHAMMED (S.A.V.)

(Baştarafı 14. sayfada)

Ona Kur'an-ı Kerim'i uydurduğunu söyleyenler olduğu gibi, söylediklerinin Allah kelâmı olmadığını iddia edenler de bulunmuştur. Bu iftiralara bizzat Kur'an-ı Kerim şu cevabı veriyordu :

«**Kendi** (rey-ü) **hevasından söylemez o. O** (18), **kendisine** (Allah tarafından) **ilka edilegelen bir vahiyden başkası değildir»** (19).

(Devamı var)

---

(18) *«Kur'an, yahut Hz. Peygamber (s.a.) in din emrinde söylediği her söz.» Beyzâvi.*

(19) *en-Necm*, 3-4.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *Muhterem Hayreddin Süleymangil - İSTANBUL* — Yüce İSLÂM dinini tamamen hayatımıza tatbik etmedikçe kurtuluşa eremeyeceğimizi ifâde eden hisli mektubunuz, bizlerin azim ve mücâdele kuvvetini artırmaktadır. Söylediğiniz gibi Allah-ü Teâlâ (c.c.) nın rahmet ve mağfireti tecelli etmezse hâlimiz perişandır. Çağrımızı okuduktan sonra istediğiniz elli adet mecmua fabrikanıza hemen gönderilmiş, diğer yüz adet mecmuanız da muhtelif yerlere dağıtılmıştır. *Her ay bu şekilde hayırlı faâliyetlerde bulunmayı va'd ediyorsunuz.* Allah (c.c.) razı olsun. Alâkalarınızın devamını beklerken selâmlarımızı sunarız.

★ *M. Kemâl Dirgin - ALMANYA* — Her yerde ve her zaman HAK da'vâya saldıran, zehirli salyalarını etrafa saçan insanlar, iman yoksulları eksik olmaz. Fakat gâlibiyet dâima HAKK'ın ve Haklınındır. Nitekim Cenâb-ı Mevlâ Kur'anda şöyle buyurur : *«Muhakkak batıl yok olmaya mahkûmdur.»* Gayenizin İslâmca yaşamak ve İslâmın dışında kalan kötü fikir cereyanları ile mücâdele etmek olduğunu; bu mücâdeleye ise ancak maddî yönden iştirak edebileceğinizi söylüyorsunuz. Şunu biliniz ki bu uğurda yapacağınız her türlü yardım mücâdeleye bilfiil katılma hükmündedir. Binâenaleyh dâima yardımlarınızı bekliyoruz. Evvelce gönderdiğiniz parayı aldık ve hesabınıza işledik. Buna göre aboneniz 123. sayıya kadar devam edecektir. Ayrıca isim ve adreslerini verdiğiniz iki kardeşimizi abone kaydettik. İmam-Hatip Okullarının kaldırılmasını protesto ederek, fikrimize ortak olduğunuzdan dolayı teşekkürler... Anavatandan kucak dolusu selâm, sevgi ve bekliyoruz...

★ *M. Ahmed İnam - İSTANBUL* — Arzu ettiğiniz şekilde adresiniz değiştirilmiştir. Adres değişmesi münâsebetiyle elinize geçmemiş olan 102, 103 ve 104. sayılarımızı derhal yeni adresinize gönderdik. Aboneniz 106. sayı ile bitecektir. Bu bakımdan abonenizin yenilenmesi için oniki T.L. yollamanız gerekiyor. Hassasiyetinize teşekkür eder, iyi günler temennisinde bulunuruz. Allah'a emanet olunuz.

★ *M. İhsan Kaner - ALMANYA* — Yurdumuzda İSLÂMÎ DA'VETin neşir organlığını yapan mecmuamızın geniş bir çevrede tanınması hususunda gayret gösterdiğinizden dolayı Allah (c.c.) razı olsun. İsimlerini bildirdiğiniz kardeşimizi abone kaydettik. Mecmuamızda zaman zaman İslâm büyüklerinin hayatlarını aksettiren yazılar çıkarılmaktadır. İnşâallah imkân nisbetinde yine de çıkarılacaktır. Alâkalarınızın devamını bekleriz. Muhabbetler...

★ *M. Yusuf Küçükgöl - İSVEÇ* — İmanlı genç neslin nüvesini teşkil eden, İslâmın hizmet erlerini yetiştiren İmam-Hatip Okulları ve Kur'an Kurslarını te'sîs mes'elesinde titizliğiniz ve yardımlarınızdan dolayı Cenâb-ı Hak sizleri rızasına kavuştursun. Gönlümüz, her müslüman gencin Kur'an Kursunda ta'lîm gördükten sonra İmam-Hatip Okullarında yetişerek iman filizlerini dünya sathında perçinlemesini ister. İşte biz bu arzûyu dindaşlarımıza duyurmak gayesini güdüyoruz. Sizden istediğimiz bu hususta bizlere yardımcı olmanızdır. Bulacağınız aboneler, göndereceğiniz yardımlar inşâallah gayemizi gerçekleştirecektir. Abone kaydedildiğinizi bildirir, yurttan ayrılık hasretiyle yanan kalbinizi selâmlarımızla kuşatırız...

★ *M. Abdil Özkan - AFYON* — İstediğiniz Kur'an-ı Kerîm cüzleri adresinize postahane vasıtasıyla, ödemeli olarak gönderilmiştir. Allah okuyanlarına O'nun hükümleriyle amel etmeyi nasîb eylesin. Aboneniz 114. sayıda son bulacaktır. Bilgilerinize sunarız. Sıhhat, âfiyet temenni eder, selâmlarımızı size ulaştırırız.

★ *M. Hacı Mehmed Şen - FRANSA* — Samimi duygular içinde yazdığınız mektubunuzda isteğiniz üzerine abone kaydedildiniz. Ciltli olarak elinizde bulundurmak arzûsuyla yılbaşından itibâren çıkan mecmuaları da almak istiyorsunuz. Bu mecmuaları adresinize postaladık. Okuduğunuz takdirde faydalı dinî, sosyal, kültürel... bilgiler elde edeceğiniz te'yidinde bulunuruz. Selâm Hakk'a tâbî olanlaradır.

★ *M. Mustafa Yılmaz - ALMANYA* — Epeyce bir zaman önce ismini bildirmek suretiyle mecmuamıza abone olmasını sağladığınız Arif Yılmaz kardeşimize devamlı mecmuamız yollanmaktadır. Şayet mecmua eline geçmiyorsa adresin değiştirilmesi gerekmektedir. Bu durumu düzelteceğ yeni mektubunuzu beklerken, ana vatandan kucak dolusu selâmlarımızı bildiririz.

★ *M. Sami Caner - BOĞAZLIYAN* — OKU mecmuasını okutup, tanıtma arzunuza teşekkürler... İlgi ev çalışmalarınız Allah (c.c.) indinde sâbittir ve ecri zâyi olmayacaktır. Siz ve diğer iki arkadaşınız abone kaydedildiniz. Daha fazla çalışmalarınızı ümid ederiz. Allah'ın rahmeti üzerinize olsun...

★ *M. Ahmed Yılmaz - İZMİR* — Ma'nevî mahrumluğun perişanlığı ile bocalayıp duran insanlık kurtarıcısını bekliyor. Bu kurtarıcı sen olacaksın, YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ mensûbu genç kardeşim. Ulvi da'vâda aziz arkadaşım! Yapacağın dinî ve ilmî telkinlere millet kalbini açmıştır. Bu telkinleri aksettirmede ise sahifelerimiz dâima açıktır. Yazı, ilgi ve gayretlerinizi her an bekliyoruz. Senin vazifen budur. Nitekim şâir şöyle der :

«Ye'si bırak, çalış sen, zulmü yık, bâtılı kır,
Ebedî huzur için insanlığa sen haykır!..»

Kur'an-ı Kerîm'in rûhundan, Hz. Peygamber (S.A.V.)in yaşayış ve sözlerinden alacağın ilhâmlar senin yönünü çizecektir. Allah (C.C.) yardımcın, Hz. Rasûl (S.A.V.) şefâatçın olsun imanlı genç kardeşim.

★ *M. Ö. Faruk Kurtuldu - İZMİT* — Posta çeki vasıtasıyla gönderdiğiniz 24 lira ile beraber aboneniz 137. sayıya kadar devam edecektir. Bilmukâbele selâm ve sevgiler.

★ *M. Şeref Şehirli - NİKSAR* — Abonenize mahsûb olmak üzere posta havâlesiyle 24 lira göndermişsiniz. Aldık ve abonenize ilâve ettik. Buna göre aboneniz 124. sayımıza kadar sürecektir. Devamlı neşir hayatında bulunmamız temenninize teşekkür eder, selâmlarımızı sunarız. Çalışmalarınızda muvaffâkiyetler...

★ *M. Ahmed Çetin MANAVGAT* — 12 liralık posta çekinizi alarak hesabınıza geçirdik. Bu bedel dâhil olduğu halde aboneniz 123. sayımıza kadar devam edecektir. «İslâmiyetin zaferini temennî ederim.» şeklindeki duanıza en derûnî hislerimizle iştirâkte bulunuruz. Bağlılıklar...

Parası elimize geçen okuyucularımız :

ANKARA : M. Kâzım Atabek, AMASYA : Orhan Ilgaz, AKSARAY : Kadir Biliçli, BOLVADİN : M. Ali Huyugüzel, BOZDOĞAN : Ümit Algar, DENİZLİ : İhsan Demir, Durmuş Cengiz, ESKİŞEHİR : Hacı Muharrem Özgün, ERZİNCAN : İsmail Seyyah, Halil İncebay, Zeki Demir, ERZURUM : Süleyman Arı, Hüseyin Sevinç, İSTANBUL : Naim Erdoğan, İSKENDERUN : Ayhan İlyas, ISPARTA : Musa Eryılmaz, KAYSERİ : Şahin Şahin, KARAMAN : M. Sami Çıtlak, KIRKAĞAÇ : Nihat Akbulut, KÜTAHYA : Nuri Halköver, NİKSAR : Şeref Şehirli, SAMSUN : Ali Rıza Özkaplan, SİVAS : Yusuf Yüksel, Turan Kuruçay, TRABZON : Osman Kaya, URFA : İsmet Karaçizmeli, VAN : Necati Kayaçelebi.

Diğerleri de peyderpey neşrolunacaktır. Allah'a emanet olunuz. Selâmlar...

İslâmın İlk Emri
OKU

Sayı : 107 ŞUBAT 1971

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

ÇOCUK

Bir garip Anadolu çocuğu,
Ayağındaki naylon pabuçları sürükler.
Bir garip Anadolu çocuğu,
Başında rüzgârları sürükler.

Geceleri kurtlar ulur çevresinde,
Korkuyorlar sanırlar, ama korkmuyor asla.
Karanlığa başlarını dikiyorlar sadece.
Geceleri uluyorlar.

Diz boyu çamurlara batmış karanlık,
Bir garip Anadolu çocuğu, büyük pençeleri yok
Tuttuğunu koparacak gücü vermiyorlar ona.
Korkuyorlar, korkuyorlar diyorum bu çocuktan.
Korkacaklar, korkacaklar diyorum,
Yarın o büyük çocuktan.

Bir garip Anadolu çocuğu,
Ayağındaki naylon pabuçları sürükler.
Bir garip Anadolu çocuğu,
Başında rüzgârları sürükler.

Sami BOZ

BU SAYIDA

- ★ Hâdiseler — Düşünceler
- ★ Kitaplar Üzerine
- ★ Hac ve İçtimaî Yönü
- ★ Hacı Veyis-zâde
- ★ Tefsir İlmine Girerken
- ★ Bir Hakîkat Yolcusu
- ★ Kültür Emperyalizmi ve Nedenleri
- ★ İnsan Hakları Üzerine
- ★ Atsız'a Açık Mektup
- ★ Marxist Felsefenin Üç Temelini Tenkit
- ★ Kur'an-ı Kerîm'e Göre Hz. Muhammed (S.A.V.)
- ★ Okuyucu Suallerine Cevaplar
- ★ İslâmda Particilik ve Irkçılık Yoktur
- ★ Öldüren Sevinç
- ★ Âdâp, Ahlâk, Şemail
- ★ Hanımlar Köşesi
- ★ Haberler ve Kritiği
- ★ Genç Kalemler
- ★ Okuyucularla Basbasa

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER

DÜŞÜNCELER

Asrımız, müsbet ve menfi yönleriyle büyük ideolojilerin harmanlaştığı bir asırdır. Cemiyetler, bilhassa mâzî köprüsünü berhava ederek kendi içtimâî muvazenesini kaybeden cemiyetler, büyük depremler ve heyelânlarla denize doğru kayan karalar gibi her gün yeni içtimâî depremlerle imansızlık girdâbına yuvarlanmaktadır. Uzvî çöküntü, ferdin sahip olduğu bütün enerji ve kuvveti nasıl yavaş yavaş söndürüyorsa, içtimâî buhranlar da cemiyetlerin sahip olduğu bütün kıymet hüküm lerini yavaş yavaş kemirip bitirmektedir. Öyleyse bu muvazenenin bozulması ve harman gibi savrulan ideolojilerin arasında kendi fikir mihrakı etrafında kadrolaşması için cemiyetlerin büyük mücahidlere, Hirâ dağında bütün bir dünyanın kaderini omuzlarına yüklenen son Peygamberin vârislerine ihtiyaç vardır. Ancak Peygamberin, güneşleri yakan kalbinden, ruhlarına şuâlar in'ikâs eden ihlâs sahibi dindârlardır ki, muhiti zalâm içinde boğan ahlâksızlığın sınırını daraltabilir... Evet, onlar bir anda bizleri beşeriyet çamurundan kurtarıp ruhlarımızı ilâhî mağfiret okyanusunda yıkadıktan sonra hakikatın harim-i akdesine gidecek hale getirirler. İşte bütün mesele, bu ölçüde manevî rehber yetiştirmeye kalıyor. Ve böyle bir dikbaşlı kadro yetişir, bunlar cemiyetin mürebbiliğini deruhte ederse korkunç uçurumların eşiğinden geri dönebilir cemiyetler. Aksi halde iç dünyası temiz olmayan bir yığın menfaatperestin ve karanlık bakışlariyle cemiyeti tehdit eden ve fakat kendi içlerine doğru çevrilemeyen günâhkârların elinde durum daha da vahim olabilir.

Sınâîleşmenin getirdiği büyük ruhî buhran, gerçek bilginlerin kendi iç dünyalarında yaşamak zorunda oldukları derin tefekkürü bozduğu için fikrî faaliyetler durmuş, onun yerine kolay ve ucuz elde edilen bilgin tipler ortaya atılmıştır. Esasen cemiyetlerdeki buhranlar da bu muvazenesizlikten, maddî terakkiye mukabil, ruhun ve îmanın fert ve cemiyete bir doyum getirecek kıvamda temsil edilemediğinden doğmuştur. Büyük ma'nâ kahramanları yetiştiren bir din, şimdi mensuplarının ruhuna kasvet çökerten karanlık bir sistem, ölü bir prensipmiş gibi tanıtılmak isteniyor. Komünizme, sosyalizm maskesi altında kırmızı ışık tutarak trafik memurluğu yapan üniversite hocası, kaldırımlara emzirttiği üniversitelinin endişe etmekte, onun meselelerine güvâ «çözüm yolu» getirecek başka çözüm bekleyen bir yığın mesele getirmektedir. Kitabından, kütüphanesinden en kanlı şenâatlerle koparılan genç üniversitelinin sadece kendisi değil, anası-babası, öldürülenlerin bütün köyü-obası hatta ev ev, şehir şehir bütün vatan muztarib ve münkesirdir. Şimdi üniversite meselesi bir vatan derdi olarak her evin bacasından buram buram yürek yanıklığı tüttürmektedir. Ve bunun baş mesûlleri de çocuklarımızın ruhunu doyurmayan ve onları «Bağımsız Türkiye» tutkusuyla (!) sokağa döken ve fakat vurdurup kırdırdıktan sonra üniversiteye sokmayı beceremeyen ilim kalpazanlarıdır.

Milletimizin yüz milyonlarına malolan üniversiteyi, büyük doğum sancıları içerisinde başbaşa bırakmak veya sadece onları kötü idare edenlerin mes'uliyet anlayışına bırakmak, milletimize karşı işlenecek en büyük bir cinayettir. Çünkü üniversite, en küçük parçası içinde bile kompleks bir medeniyetin Osmanlı medeniyetinin enkazı üzerinde inşâ edilen yeni Türkiye'nin kaderine el koyacak unsurların şekillendiği bir ocaktır. Ve millet bu ocağı, ne pahasına olursa olsun, korumasını, kurtarmasını bilmelidir.

Ellerine kalemi aldıkları veya mikrofona geçtikleri zaman, ilim adına bazılarının diline doladığı şey, geri kalmışlığımızın sebebini İSLÂM gibi ulvî bir nizama yüklemek olur. Lâiklik anlayışı ve tatbik edilişi ile artık yarım asra yaklaşan bir zamandanberi «Dinin müdahalesi» diye bir sebep ileri sürülemez. O halde niçin ilerlemiyoruz? Elli yıldır sulh içinde yaşıyoruz, nerede geleceğe güvenle bakan Büyük Türkiye!.. Muhali farz, İslâmı günün icaplarına göre anlayacak ve anlatacak bir temsil kadrosunu üçyüz yıldan beri yetiştiremedik. Fakat siz neler yetiştirdiniz, Tanzimattan bu yana söyler misiniz sayın üniversite babaları!.. Mao'cu, Lenin'ci bir sürü piç!.. Eserlerinizle övünebilirsiniz.

İslâmın İlk Emri
OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

ZİLHİCCE — 1390
Yıl : 10 — Cild : 9

Sahibi :
Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına :
Hasan TEKELİOĞLU

Yazı İşleri Müdürü :
Muammer HOŞGÖR

İdarehane :
Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA
Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA
Posta Çek Numarası : 50059110
Tel. : 1499

Abone şartları : Yıllık : 12 T.L., Altı Aylık : 6 T.L.
(Yurt dışı Yıllık : 16 T.L.)
Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın-basılmasın iade edilmez.

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 1.2.1971

İslâm Davetçilerine

KİTAPLAR ÜZERİNE

Yusuf IŞICIK

TÜRKİYE'nin, Garbın kültür esaretine girişi, diğer İslâm ülkelerinden çok daha başka olmuştur. **GARP EMPERYALİZMİ**nin olanca gücü ile topyekûn varlığımızı hedef alması, gençliği İslâm kültürüne sıkı sıkıya bağlıyan ARAPÇA ve ESKİ DİL tedrisatının yasaklanıp, yanlış tatbik edilen bir **DİL DEVRİMİ** ile mukaddes İslâm kültürünün kaynaklarının kurutulması, bizdeki bu kültür esareti başkalığının en başta gelen sebebidir.

1960 sonrası Türkiye'sinde bir tercümeler devri (*) başlar. Bizde, bütün İslâm Dünyasını te'sir sahası içine alacak evsafta İslâmî eserler, **Cumhuriyet devri nesli** tarafından hâlâ yazılamamıştır. Kaynaklara inilerek İslâmî prensipleri şerheden birkaç eser vardır ve bunlar yeni neslin değil, eskinin bakıyyeleridir. Halbuki, başta **ARAP ÂLEMİ** olmak üzere diğer İslâm memleketlerinde **kaynaklara dönüş hareketi** çoktandır başlamış; bu kudsî hareketin semereleri on bu kadar yıldır memleketimizde bile görülmüştür. Yeni neslin eseri olan bu kültür inkılâp hareketi, **BEYNE'L-İSLÂM** bir yayılma sahasına sâhip olmuştur. İşte bugün, yerli eserlerle müslüman gençliğin kültür ihtiyacının karşılanmadığı memleketimizde, bu ihtiyacın terceme eserler yoluyla telâfisine gidilmiştir.

Şunu kat'iyetle söylemeliyiz ki, bugün, İslâm Âleminde batıllardan sıyrılma hareketi sevindirici bir merhale katetmiştir. Yeni neslin ilim ve fikir adamları yüz güldürücü bir kültür hareketi başlatmışlar ve güçlerini İslâm olmıyan dünyaya da hissettirmişlerdir. Ancak, şunu da üzülerek söylememiz lâzım ki, memleketimiz bu bapta çok gerilerde kalmıştır. Bunu ilk nazarda tabiî görmek mümkünse de, kaynaklara dönüş kervanından ayrı kalışımız bizi bedbin etmektedir!..

Bugün, hararetli bir terceme devri içine girmiş bulunuyoruz. İslâm Dünyasının değerli fikir ve ilim şöhretlerinin çok kıymetli eserleri dilimize çevrilmiş, bize takdim edilmiş durumda... Bu büyük nimetin kadr ü kıymeti acaba hakkıyla değerlendiriliyor mu? Bu sadette düşünülmesi gereken en mühim husus bu olsa gerek...

Denizlere atılsa, oradaki canlıları birbirine katacak, yere gömülse kâinâtı sarsacak ma'nâ enerjileriyle yüklü öyle kitaplar var ki, bugün okuyanlar üzerinde en küçük bir iz bile bırakmamaktadır!.. Bundaki sır nedir?.. Gerçi, **NÜBÜVVET ASRI**ndan çok uzaklardayız ve O'nunla aramızda **1400** bu kadar yıl var... Fakat, inkılâpçı müslüman olmak için **ASR-I SAÂDET**'te mi yaşamak lâzım? Bugün, ortada hakikatın ta kendisi olan İSLÂM, bizden saklı-gizli mi?..

Hayır!.. Hakikî müslüman olmanın şartı ne o devirde yaşamak, ne de Kur'anın kendisine nâzil olduğu Yüce Peygamberi (S.A.V.) görmektir! Ortada İslâm var... Müslüman olmanın tek şartı, KUR'AN gibi bir **SON KİTAB**ın yeryüzünde mevcûdiyetidir. Allah'ın (C.C.) ve Peygamberinin (S.A.V.) inkılâpçı müslüman olma şartı olarak koydukları budur, başka değil!..

Öyleyse, İslâmı asrın insan rûhuna ve aklına en uygun bir çehreyle takdim eden İslâmî eserlerin hayatımız üzerindeki te'sirlerinin sıfıra düşüşü neden?.. Bu sûâlin cevabını bulmak, güç de olsa imkân ötesi değildir.

Bize öyle geliyor ki, bugün İslâmî eserleri okuyan pek çok müslüman, **«Kitap niçin okunur?»** sırrını çözmek istememektedirler. Derdin menşei bizce budur...

Bir fikir edinebilmek düşüncesiyle kitap karıştıranlardan tutun da, haftada bir kitap bitirmek idealiyle (!) vaktini heder edenlere kadar birçok kitap okuyucusu vardır günümüzde!..

Bir fikir edinebilmek uğruna hangi kitaplar okunabilir? Pratik hayatta işe yaramıyan bilgi ve nazariyeler, sırf bir fikir edinmek için öğrenilebilir. Ama hiç şüphesiz ki, İslâm bu gaye ile bellenmez!

İslâm bir inkılâp hareketidir. Bitmiyen, tükenmiyen bir inkılâp hareketi... Girdiği ruhlarda, âilelerde, cemiyet ve milletlerde mutlak bir inkılâp meydana getirir... Dün ve bugün İslâmın değişmiyen tek vasfı budur.

Ama bugün, müslümanlara ne oluyor ki, İslâmın birçok hikmetlerini kitaplardan okuyup öğreniyorlar da İslâmî inkılâp onların ruhlarında yer bulmuyor.? Dün, bir ömür boyu şarapla hemdem olmuş, damarlarındaki her damla kanda ondan bir parça bulunan ilk müslüman **SAHÂBÎ**, şarap haramdır emriyle mutlak bir hayat değişikliğine uğruyordu. **Dün, kendilerine İslâm tebliğ olundukça hayatları değişen-berraklaşan insanlar; bugün, İslâmı belledikçe yaşayışları dalâlet ve batıllardan kurtulmıyan müslümanlar! Bu ne tezat?!..**

İmam-ı Müslim'in **SAHİH**'inde İbn-i Abbas'tan rivâyet edilen bir vak'a şöyledir :

Peygamber (S.A.V.) bir adamın parmağında altından bir yüzük gördü. Onu çıkardı, yere fırlattı ve şöyle buyurdu :

«Sizden biriniz, ateşten bir koru yakalıyor, onu eline takıyor!»

Rasûlüllah (S.A.V.) gittikten sonra o adama denildi ki :

«Al yüzüğünü de, ondan başka türlü faydalan!» Adam şu cevabı verdi :

(Devamı 25. sayfada)

(*) Terceme meselesi, ayrıca üstünde durulması gereken bir duruma gelmiştir. Sırf ticârî gayelerle çalakalem yapılan tercemelerin sayısı günden güne artmaktadır. Bu hususta, okuyucunun çok dikkatli davranması, ehil kalemlerden çıkan tercemeleri okumakta ısrar etmesi gerekmektedir. İnşâallah bu mevzûyu ileride incelemek imkânına erişiriz.

İslâm Hukuku

Hac ve İctimaî Yönü

Hac, İslâmın temel esaslarından biridir. Kudreti olup da hac etmeyenlerin cezası çok ağırdır, nitekim bir Hadis-i Şerifte meâlen şöyle buyurulmuştur: «Kudretli iken hac yapmayanlar, isterlerse yahudi, isterlerse hıristiyan olarak ölsünler.» **Bu da cezanın ağırlığını ortaya koymaktadır. İslâmda bütün ibadetler birtakım hikmetlere mebnidir. Fukaha, hac için de birçok hikmetler zikretmişlerdir. Biz de burada ictimaî yönden haccın hikmetlerini anlatmaya çalışalım.**

1 — Hazreti Ömer (R.A.) in insan ölçüsü olarak yani bir insanın hakikatını ölçmek için onunla ya yolculuk veya komşuluk veyahut da alış-veriş yapmak lâzım geldiği meâlindeki sözü, haccın hikmetlerinden birini ortaya koyucu olarak kabul edilebilir.

İnsan, sâlih gördüğü bir kimsenin hakikatını yolculukta öğrenebilir. Bilhassa hac yolculuğunda... Hatta denir ki, arkadaşı seçmek yolculuktan önce gelir. Ve yine bundan dolayı yolculuğun diğer bir ismi de aslı arapça olan Seferdir. Mânâsı bir şeyi apaçık olarak ortaya koymak demektir.

2 — Hac, bu yola giden kimse için bir imtihan devresidir. Bu yolda birçok meşakkatlere göğüs gerecek, haklı iken bile hakkından vazgeçecek. Arkadaşlarının lüzumsuz söz ve hareketlerini serinlikle karşılayacak ve arkadaşını — mücadele etmeden — ikaz edecek, ona nasihatta bulunacak. İşte bütün bunlar için atalar, «Hac yolunda deveciye döğüleceksin.» **yani** «herşeye sabredeceksin» **darb-ı meselini irâd etmişlerdir.**

3 — Cemaat namazında olduğu gibi Hacda da emirle fakir eşit olurlar. Aralarında hiç bir fark görülmez, hepsi aynı şekilde başları açık, kefene benzer ihramları içindedirler. İteleme yok, vurma yok, sövme yok, kızma yok, yalnız ve yalnız affetmek var. Buna misâl olarak Hazret-i Ömer devrinde olan bir hâdiseyi gösterebiliriz. Şam yakınlarında Gasâsine devleti başkanı aslen arap Cebele isminde biri müslüman oldu. Medine'ye halkı ve ordusuyla gittiğinde Hazreti Ömer, ona lâyık bir şekilde karşılama merasimi yaptı ve alıp beraberinde hacca götürdü. Bir tavaf esnasında, Fizara oğulları kabilesinden bir fakir, Cebele'nin eteğine basıyor. O da sinirlenip fakirin burnuna vuruyor ve burnunu kırıyor. Ve diyor ki: «Senin gibi bir fakir ve hakirin (ona göre) eteğime basmasının cezası budur.» **Fizaralı, Hazreti Ömer'e şikâyet ediyor. Ömer, başkan olan Cebele'yi çağırıyor ve diyor ki:** «İslâm sizin ikinizi eşit tutmuştur. Bu da İslâmın prensiplerindendir. Aranızda hiçbir fark yoktur. Öyle ise ya af dileyeceksin veya kısasa râzı olacaksın.» **Cebele bunların hiç birine râzı olmuyor. Dinini değiştirip İstanbul'a kaçıyor ve orada mürted olarak ölüyor.**

4 — Hac, müslümanlar arasında hiç bir ırk ve renk ayrılığı olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

5 — Müslümanlar arasında birliği ve beraberliği sağlıyor. Din bir, gaye bir, kıble bir, hatta dil de birdir. Hepsi hacda aynı dille «Lebbeyk» **diye Cenab-ı Hakka yalvarırlar.**

6 — Bütün dünya müslümanlarını ilgilendiren meseleler görüşülür ve ne yapılması gerektiği hakkında karara varılır. Bu bakımdan hac bütün dünya müslümanlarının bir kongresi mesâbesindedir. Peygamberimiz (S.A.) bir Hadisinde: «Müslümanların işleriyle ilgilenmiyen onlardan değildir.» **buyurmuştur.**

7 — Hac, Müslümanlara dinlerinin îcabı olan nizâm ve intizamı, vaktin kıymetini ve her işi zamanında yapmalarını öğretir. Haccın menâsiki muayyen yer ve zamanda yapılmazsa, hac noksan olur. Bunların yerinde ve zamanında yapılması müslümanları nizam ve intizama sokar.

Bu saydıklarımız haccın hikmetlerinden ancak birkaçıdır. Bunlara pek çok ilâveler yapılabilir. Nitekim fukaha bu konuda birçok faydalı görüşler ortaya koymuşlardır. Ancak şu nokta nazarı dikkatten uzak tutulmamalıdır ki, hac teabbüdi bir ibadettir. Yani sırf kulluk için ve Allah'ın emrini yerine getirmek maksadıyla yapılır. Bu maksat ve niyetle yapıldığı takdirde haccın hikmetlerinden istifade edilir. Bu niyet dışında herhangi bir menfaat düşüncesiyle yapılan hac, İslâmın istediği ibadet olmaktan çok uzaktır.

★

HAKİKÎ KURBAN

Ebubekir Mevazinî isimli bir dervişin Kurban bayramında, bayram kalabalıkları içinden geçerek şu sözü söylediğini duydular:

— Ey benim Efendim, Sevgilim! Mahlûkların sana, kurbanlariyle, iyilikleriyle, yapabildikleriyle yaklaşmaya çalışıyor. Benim ise nefsimden başka takdim edecek hiçbir şeyim yok!

Bu çığlıklı sözden sonra dervişin küçük bir iniltiyle yere düşüp ruh teslim ettiği görüldü. Ebubekir Mevazini'nin hediyesi kabul edilmişti.

Hacı Veyis-zâde

On bir sene önce, 5 Şubat 1960 Cuma günü âhirete intikal etmiş olan, Konya'nın son kırk yıllık manevî hayatında değerli emekleri geçen muhterem hocamız, Hacı Üveys Efendi zâde Hacı Mustafa Kurucu'yu, okumakta olduğunuz bu kuru satırlarla değil de — kendisi manen rıza göstermese bile — daha etraflı ve derli toplu anmak şüphesiz iyi olacaktı. Çeşitli sebepler yüzünden bu kadarı ile iktifâ durumunda kaldığımızı, sadece rahmete vesile olması ve Rızâ-ı Bârî için çalışma durumunda olan müslümanların bu türlü örnek ve nümûne-i imtisal zevâtı bir sefer daha yâdetmeleri için kaleme aldığımız Çoban armağanımızın kabûlünü diler, rûhuna, okuyanlardan, okutan ve dinleyenlerden fâtihalar taleb ederiz.

Mecmuamızın daha önceki yıllarda, yine bu günlerde çıkan sayılarında hayatı; tahsili, terbiye aldığı hocaları, tedrisatı vesair yaşayışı hakkında az çok bilgiler verilmiş olan merhûmun; kendisini yakından tanıyanlarca veya birkaç sefer görüşmek nasib olmuş olanlarca ittifakla teslim edilecek üstün tarafları ve bizce tesbit edilebilen meziyetleri, tarafsız bir gözle tahlile tâbi tutulduğu takdirde ortaya aşağıdaki maddeler halinde arzedilen güzel hasletlere mâlik bir «Rasûlullah vârisi» Rabbanî âlim çıkacaktır. Bu hususiyetleri, daha doğru bir ifâde ile Cenab-ı Hakkın merhûma bahşettiği lütufları şöylece hulâsa edeceğiz:

1) İslâmî bir terbiye ile yetişmiş olması: İslâmî ilimlerle uğraşan bir babanın oğlu olan merhûm, çocukluğundan itibaren tam bir terbiye ile mücehhez kılınmağa çalışılmış ve arzu edilen şekilde de yetiştirilmiştir.

2) İyi bir tahsil: Hoca efendinin terbiyesi gibi tahsili de ehil ellerde olmuştur. Konya'da o zaman için mevcut medreseler içinde, belki bir örneği ebediyyen meydana getirilemeyecek olan, tâliblerine ilimle birlikte amel ve tertemiz bir zühd ve takvâ hayatı telkin eden; ehil ellerde onları ilmi ile âmil, Rasûlüllah'a ve Allah'ın yoluna bağlı birer tebliğci ve muallim olarak yetiştiren bir ilim ve ıslah müessesesinde yetişmişti.

3) Bildiği ile mutlaka amel etme fazileti: Allah Rasûlünün nâfi' ilim olarak tavsiye ve telkin ettiği ilim, merhumda tam manasıyla tecellî etmiştir. Kendisi gerek va'zlarında, gerek tedrîs hayatında ilmin mutlaka

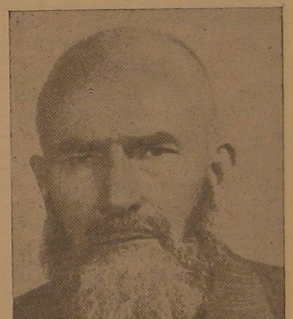

Hacı Veyis-zâde
Hacı Mustafa KURUCU

amelli olması gerektiği düşüncesini müdafaa etmiş ve amelden de ihlâsı istemiştir.

4) Sünnete ittibâı: Hoca efendinin en bâriz taraflarından biri şüphesiz budur. Onu gören Cenab-ı Hakkı ve Rasûlünü hatırlamadan edemezdi. Çünkü kendisi her an onlarla meşguldü ve onların izinde idi.

5) Gurursuz ve mütevazı' bir kimse oluşu: Yaşadığı beldede fakirinden zenginine kadar herkesin derdi ile meşgul olmuş, herkes onun yardımını görmüş, irşâdından faydalanmıştır. Bu sebepten kendisi daima fukarâ babası olmuştur.

6) Madde peşinde koşmamış olması: İnsan tabiatı icâbı çok defa maddeye zebûn olmaktadır. Maddeyi elde etmek için de mevki' ve mansıbını, hünerini, ilmini basamak yapanlar da — bu âlemde — az denilemeyecek kadar çok ve örnekleri çeşitlidir. Merhum hocamız, elde ettiğini aynı şekilde vermesini bilmiş; kendisinde olduğu zaman başkaları muhtaç ise — Rasûlüllah'a tam manasıyla bağlı diğer zevatın yapageldiği gibi — onların elinden tutmayı kendi tokluğu ve kendi zenginliği olarak telâkki etmiştir. Kendisine dağıtılmak üzere tevdi edilen emânet paraları gereken yerlere verirken, ihtiyaç sahiplerinin müracaatlarının artması üzerine kendi mevcutlarını da vererek, cüzdanını ters çevirip silkelediği, cebini koynunu karıştırarak para araştırdığı, pek çok müslümanın şâhid olduğu vak'alardandır. Emsallerinin pek çok şeyler bırakarak gittiği âhiret yolculuğuna onun, babadan kalma evi dışında bir şey bıraktığını zannetmiyoruz.

7) İslâmın ve İslâmî ilimlerin neşri için her fırsattan istifadeye çalışması; Birçok kimselerin çeşitli endişelerle geri durduğu zamanlarda bile en ufak bir ümit ışığı gördüğü müesseselere canla başla yardım etmiş ve onlara maddeten, Ma'nen, İlmen destek olmuştur.

Kısaca ifâde edecek olursak bu gün Konya ve bu şehirdeki İslâmî ilim yuvaları, kendisine çok şey borçludur.

Nefsinden ferâgat ve şahsiyetini gizleme babından, yazdığımız satırlara asla rıza göstermeyeceğini kat'î olarak bildiğimiz merhûmu sırf kendimizi takviye, yola da'vet ve ıslâh için rahatsız etmiş bulunuyoruz. Rûhundan af diler, Cenab-ı Hakkın Rahmetine gark olmasını niyâz ederiz.

İslâmın İlk Emri — OKU

TEFSİR

Tefsir İlmine Girerken

— II —

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Tefsir ve te'vil kelimelerinden her biri Kur'anda zikredilmiştir. Tefsir kelimesi sadece bir defa ve el-Fürkan sûresinin 33 üncü âyetinde zikredilmiş olduğu halde te'vil kelimesi Kur'anın 15 âyetinde geçmektedir.

Tefsir ve te'vil kelimeleri arasında bir fark bulunup bulunmadığı, varsa bu farkın ne mahiyette olduğu hususu bir ihtilâf konusu olmuştur. Bir kısım bilginler tefsir ve te'vil kelimeleri arasında bazı farkların bulunduğuna kanidirler. Hatta bazıları «zamanımızda öyle müfessirler yetişti ki, tefsir ve te'vil kelimeleri arasındaki farktan sual edilmiş olsalar bile cevap veremezlerdi» demişlerdir (1). Belki de bu ihtilâfların hakikî sebebi Emin el-Huli'nin de dediği gibi Kur'anın bu kelimeyi kullanmış olması, daha sonra usulcülerin kelimeye has bir ıstılah takip etmeleri ve kelime, kendisini kullananların dilinde şuyû bulmasından ileri gelmiş olabilir (2).

Ebû Ubeyde ve kendisine muvafakat eden kimseler tefsir ve te'vil kelimelerinin aynı ma'nâya olduklarını söylemişlerdir (3). er-Ragıb ise tefsir kelimesinin ifade ettiği ma'nânın te'vil kelimesine nazaran daha umumî ve şumüllü olduğunu beyan etmektedir (4). er-Rağıb'a göre tefsir, çoğu zaman lâfızlarda, te'vil ise ma'nâlarda kullanılır (5). Ayrıca te'vil, çoğu zaman ilâhî kitaplarda isti'mal edilir. Tefsir ise ilâhî kitaplarda kullanıldığı gibi bunlar dışında da kullanılır (6). Tefsir'in, bir lâfz hakkında kesin olarak, şu ma'nâyadır, diye cezmetmek ve Allah bu lâfızla şu ma'nâyı murad etmiştir diyerek hüküm vermekten ibaret olduğu da söylenmiş bulunmaktadır (7). Eğer bu hususta kat'i bir delil bulunacak olursa bu anlayış tabiatiyle sahih olur. Eğer bulunmazsa bu re'y ile tefsirden öte gidemez. Te'vile gelince, lâfzın muhtemil bulunduğu ma'nâlardan birini tercih etmekten ibarettir ki, hiçbir surette kat'iyet ifade etmez.

Ayrıca, tefsir, bir lâfzın, hakikat ve mecaza nazaran durumunu beyan etmektir. Meselâ الصراط kelimesini الطريق ، الصبب، kelimesini de المطر la tefsir etmek gibi. Te'vil ise bir lâfzın batınî yönünü izah ve beyan etmekten ibarettir (8). Şu halde te'vil, kasdedilen bir ma'nânın hakikatinden haber vermekten ibaret olduğu halde, tefsir, kasdedilen ma'nâya işaret eden delilden söz etmektir (9). Meselâ, انّ ربّك لبالمرصاد — Çünkü Rabbin şüphesiz rasad yerindedir — âyetinin (10) tefsirinde المرصاد kelimesi الرصد dan alınmıştır. المرصاد ise bu kelimenin مفعال veznine aktarılmış şeklinden ibarettir, denir. Te'vilinde ise, Allah'ın emirlerine karşı asla ilgisiz kalınmaması gerektiğinden bahsedilir (11). Bazılarına göre te'vil bir âyeti mâkabline ve mâba'dine muvafık olduğu halde, istinbat yoluyla kitap ve sünnete muhalif olmayan bir ma'nâya hamletmekten ibarettir. Tefsir ise bir âyetin nüzûlü, durumu ve daha başka hususları hakkında bilgi vermektir (12). Bazıları da tefsirin rivayete, te'vilin de dirayete tealluk ettiğini söylemişlerdir (13). Keza tefsir, ibarenin vaz'ından istifade edilen ma'nâların beyan ve izahı, te'vil ise işaret yoluyla elde edilen ma'nâların izah ve beyanından ibarettir, denilmiştir. Son asrın ilim adamları tarafından en çok beğenilen görüş budur (14).

(1) Muhammed Hüseyn ez-Zehebî, et-tefsiru ve'l-müfessirûn, Kahire 1961, I/19; esSuyutî, el-İtkan fi ulûmi'l-Kur'an, Mısır 1368, II/173.
(2) et-Tefsir ve'l-müfessirûn, I/19 dipnot.
(3) el-İtkan, II/173; et-Tefsiru ve'l-müfessirûn, I/19.
(4) el-İtkan, II/173.
(5) Aynı yer.
(6) Aynı yer.
(7) Aynı yer.
(8) el-İtkan, II/173,
(9) Aynı yer.
(10) el-Fecr sûresi, 14.
(11) el-İtkan, II/173.
(12) Aynı yer.
(13) Aynı yer.
(14) et-Tefsiru ve'l-müfessirûn, I/21.

Bence, tefsir ve te'vil kelimelerini isti'mal yönünden îman ve islâm kelimeleri gibi mütalâa etmek gerekir. İlmi kelâmda da bahsedildiği gibi bu iki kelime arasında fark bulunup bulunmadığı, varsa neler olduğu bir hayli tartışmalara yol açmıştır. Sonunda birçoklarının vardığı netice şöyledir. Eğer islâm ve îman kelimeleri beraber olarak bir arada zikredilirlerse ma'nâ bakımından ayrılırlar. Ayrı ayrı kulla-

(Devamı 26. sayfada)

Müslüman Kimdir?

Hiç bir zaman müslüman bir erkek, RABB'ine ibadetten sonra, şahsî hayatını istediği şekilde tanzim edebileceğini veya gayr-i müslim cemiyetler tarafından empoze edilecek hayat şekillerini benimseyeceğini veya kendi öz cemiyetini İslâmî olmayan bir yolda görmeye tahammül edebileceğini düşünemez.

Ve hiç bir zaman, müslüman bir kadın, Rabbına ibadet ettikten sonra kıyafet, zînet, yabancı erkeklerle münâsebet gibi mevzûlarda, düşünce ve şuur hayatında başka cemiyetlerden gelen telkinlerin insanî olabileceğini düşünemez. Ve müslüman cemiyetin İslâmî idealden ayrılmasına müsâade etmeyi hiçbir zaman hatırından geçiremez.

Muhammed KUTUB

İslâm tarihi

Bir Hakîkat Yolcusu

— IV —

M. S.

İki kardeş yahudinin Mekke'den bir peygamber çıktığı hakkındaki konuşmaları bende büyük bir merak uyandırdı. Dayanamadım, ağaçtan inip efendime yaklaştım.

«— Doğru mu bu haber, doğru mu? Allah aşkına söyleyin,» diye yalvardım.

Efendim bana bir tokat attı. «Senin nene gerek? Git işine bak» dedi. Ben de ona, «Çok merak ettim, haberin doğru olup olmadığını öğrenmek istedim, hepsi o kadar.» dedim.

İçimden bir his, «Selman, günün doğdu, beklediğin inşâallah oldu. Çektiğin ızdırapların, gezdiğin diyarların, uzaklarda, hem de çok uzaklarda bıraktığın anne ve babandan ayrılığın mükâfatını göreceksin, muradına ereceksin.» diyordu...

Selman başını kaldırmış, batıya doğru yaklaşan güneşi seyrediyor, ona lisan-ı hâl ile «Bat artık güneş, bat; benim güneşim doğdu artık...» diyordu. Güneşin bir an evvel batması onun peygamberin yanına gitmesini ve Ammuriyeli râhibin söyledikleri âlâmetleri araştırmasını ve böylece onun hakikî peygamber veya bir müddeî olduğunu anlamasını mümkün kılacaktı.

Bir türlü akşam olmuyordu. Selman'a saatler, yıllar, asırlar gibi geliyordu. Nihayet akşam oldu, işler bitti, işçiler evlerine gidiyorlardı. Selman'ın evi ise kalbindeki îmanı ve gönlündeki ümidi idi. Çünkü hür iken köle olmuş, zengin iken fakir düşmüş, gençliğinde ihtiyarlığa yön tutmuş, bütün bunlara îmanı uğruna tahammül etmişti.

Peygamberimizin Kubâ'ya gelişini ve orada misafir olduklarını tesbit eden Selman, tabağa biraz hurma koyarak akşamleyin köye iner. Hz. Peygamberin bulunduğu evin kapısını çalar ve içeriye alınır. Odaya girdiği zaman sedirde oturan Peygambere (A.S.) «Sizin garip ve sâlih bir kimse olduğunuzu duydum. Evimde biraz hurmam vardı, onu sizden başkasına vermeyi münâsip görmedim. Alınız, yiyiniz.» der. Peygamber (A.S.) da etrafındakilere «Yiyiniz» diyerek kendisi yemez. Bunu gören Selman: «İşte birincisi vallâhi! Ammuriyeli râhib birinci alâmet olarak, sadakadan yemez, dememiş miydi?» der. Sevincinden gözleri yaşarır, neşe ile oradan ayrılır.

Aradan bir-iki gün geçer, Peygamberimizi tekrar arar. Medine'ye gittiğini öğrenir. Biriktirdiği hurmalardan biraz hurma alarak Medine'ye gelir. Peygamberin huzuruna çıkar. «Geçenlerde sadakadan yemediğinizi gördüğüm için bunu size hediye olarak getirdim. İnşaâllah hediyemi reddetmez, kabul buyurursunuz.» der. Peygamberimiz Selmân'ın hediyesini kabul eder ve yer. Selmân bunu da görünce sevincinden şaşırır, «Bu da ikinci alâmettir; bu zâtın peygamber olduğuna» der. Bunun üzerine Selmân sevinç göz yaşları arasında yerine döner.

Bu arada Selman'ın kafasına bir şey takılır. «Evet! Alâmetlerin ikisi zuhur etti, üçüncüsü de muhakkak zuhur edecektir.

Lâkin kölelik onun her zaman Peygamberin yanında bulunmasına, onun feyzinden, sohbetinden istifade etmesine mânî olacaktı, O'nun emel ufukları keder ve gam bulutlarıyla perdelenecekti.»

Selman bir-iki gün böyle mükedder olarak kalır. Fakat içinde bir umut, kafasında bir düşünce belirir. Kalbi ona der ki, «Bu âdi bir insan değildir. O, peygamberdir, kurtarıcıdır. Cenab-ı Hak onu kula kul olan insanları, kula kulluktan çıkarmak, Allah'a kul etmek için göndermiştir. Benim bu hâlim daha fazla devam etmiyecek, hürriyetime kavuşacağım. O mutlu günler gelecek...» Bu düşünceyle Selmân tekrar Medine'nin yolunu tutar. Gayesi üçüncü alâmeti, yani Hz. Rasulün iki omuzu arasındaki nübüvvet mührünü görmektir.

O gün peygamberimiz (A.S.) sahabilerinden birinin cenâzesini teşyi için ihram gibi bir elbise giymişti. Selmân uzaktan O'nu takip ediyor, bazan yaklaşıyor, bazan da onun sırtını uzaklardan gözetliyordu.

Hz. Muhammed (A.S.) Selmân'ın bir şeyler görmek istediğini anlıyor ve onun kendisine yaklaştığı bir sırada omuzunu açıveriyor. Nübüvvet mührünü gören Selman hemen koşuyor, Rasûlüllah'a sarılıyor, nübüvvet mührünü doya doya öpüyor. Gözlerinden akan yaşlarla Rasûlüllah'ın sırtını ıslatıyor.

(Devamı 26. sayfada)

PIRLANTA

Hayat nedir...?

HAYAT : Namazsız ezan ile ezansız namaz arasında geçen mühlettir.

NOT : İslâma göre, yeni doğan çocuğun kulağına ezan okunur, fakat bu okunan ezanın bir namazı yoktur. Vefatı müteakip o kimse için cenaze namazı kılınır, fakat kılınan bu namazın ezanı yoktur.

OKUYUCULARIMIZDAN RİCA EDİYORUZ!..

Mecmuanız olan «İslâmın İlk Emri OKU» sizin abonelerinizle yaşar. Bazı okuyucularımızın borçlarını ödemeyi ihmal etmeleri bizi müşkül ve hareketsiz duruma düşürmektedir. Kolaylık olması için bütün borçlu ve abone müddeti biten okuyucularımıza borçları ve bize gelebilecek şekilde adresleri doldurulmuş POSTA ÇEKLERİ birer mektupla gönderilmiştir. Artık onların da durumun nezâketini düşünerek anlayış göstereceklerini ümit ediyor, alâkalarını bekliyoruz.

Şubat 1971'e kadar borçlarını göndermeyen okuyucularımızı abonelikten sileceğimizi üzülerek belirtiriz. Selâmette olunuz...

NOT : Havale ve mektup için adres : P.K. 105 KONYA

Posta çekleri için sadece boş haneler içine (İslâmın İlk Emri OKU 5 0 0 5 9 1 1 0) rakamını yazınız.

Yazan :
Ebu'l A'lâ El - MEVDÛDÎ

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ Ve Nedenleri

Terceme :
Mehmed AYDIN

— IV —

19. asırda materyalizm son zirvesine ulaştı. Wogt, Bochner, Exalbi, Compt, Molschotte madde ve onun hususiyetlerinin dışında her şeyi yıktılar. Filozof Mill, felsefede AMPRİSİZMİ (yani tecrübeciliği), ahlâkta utilitariznism'i (yani faydacılığı) yaymağa çalıştı...

Spencer, bütün kuvvet ve şiddetiyle, bu kâinatın Allah'ın irâdesi dışında, kendi kendine var olduğu fikrini yaymaya çalıştı.

Daha sonra ilimlerde büyük bir inkişaf meydana geldi. Biyolojide, fizyolojide, zoolojide ve jeolojide büyük ilerlemeler görüldü. İşte bütün bu tecrübi ilimler, bu âlemin kendi kendine varolduğu fikrini yaydılar : «Bu âlem malûm kanunlar üzerinde yürüyor. Bunların arkasında bir yönetici yoktur. Tıpkı kendi kendine çalışan bir âlet gibi, tabiatüstü bir gücün tesiri olmadan bu âlem hareket ediyor.» **Yine bu asırda maddenin ruhsuz olduğu açıkça söyleniyordu. Ayrıca, madde ne zaman, nizamında ve terkibinde yükselirse, onda o zaman kendinden ruh görülür. Büyüme ve tabii hareketler bu ilerlemiş maddenin hususiyetlerindendir. İnsanlar, hayvanlar, tabiat kanunlarının tesiriyle hareket eden âletlerdir. Bunlardan meydana gelen fiiller, hareketler, onları meydana getiren âletlerin ve parçaların gerektirdiği hareketlerdir.**

Hiç bir şeyde müstakil irade ve ihtiyar yoktur. Fakat, bu âletin ne zaman nizamı bozulur, kuvveti giderse o zaman ölüm gelir. Bu ebedî bir yokluktur. Çünkü âlet, kırıldığında, parçaları dağıldığında hususiyetleri yok olur. Bir daha onun parçalarını toplayıp, yeniden yapmak mümkün değildir.

Bir müddet sonra, DARWİN'in tekâmül nazariyesi ortaya çıktı. Bu nazariye, MATERYALİZM'i en çok destekliyen ve deliller üzerine oturmuş ilmî bir nazariye gibi göründü. Darwin, kitabına «Nevilerin Asılları» (Origin of Species) adını vererek 1859 da neşretti. Bu kitap, acaip bir inkılâp meydana getirdi. Ondokuzuncu asırda, ilim adamları yanında Darwin'in bu delilleri, yolların en sağlamı kabul edildi... Darwin, bu kâinatın ilâh mefhumundan uzak oluşunu ileri süren nazariyeleri doğruladı. Tabiatın eserlerinin ve görünen mevcudatın hepsinin fıtrî kanunlardan başka bir sebebi ve mercii yoktur diyordu.

Varlıkların tekâmülü, en basitinden mürekkebine kadar, akıl ve hikmet sıfatlarından uzak tabiat kuvvetlerinin tedrici bir işidir. İnsanın, hayvanın ve diğer varlıkların bir yaratıcısı yoktur. İnsan başlangıçta basit bir kurttan ibâretti. Muhtelif âmiller sebebiyle, meselâ, varlık mücâdelesi ve cinslerin ıslâhı veya tabiatın seçmesiyle bu küçük kurt, konuşan, hisleri ve şuuru olan bir insan haline geldi.

Bu iki felsefe ve tecrübi ilimlerden Garb medeniyeti meydana geldi. Görüldüğü gibi katıksız, dinsiz ve herşeye Kâdir bir Allah'a imandan uzak bir garb medeniyeti... Bu medeniyette; nübüvvetin, vahyin, ilhâmın yeri yoktur. Ölümden sonraki hayat düşüncesi, dünya amellerinden hesap korkusu, insanın bir mes'ûliyet taşıdığı inancı, garb medeniyetinin ilgisiz kaldığı şeylerdir.

İnsanları hayvanlardan üstün tutan ideal ve gaye, garb medeniyetinde mevcut değildir. Bu medeniyet, İslâm medeniyetinin oturduğu temellerden tamamen uzak, maddî bir medeniyettir. İslâm medeniyeti şu esaslar üzerine oturur : ALLAH KORKUSU, DOĞRULUK SEVGİSİ, HAKKI ARAMA ARZUSU, AHLÂK TEMİZLİĞİ, GÜZELLİK DUYGUSU, EMANETE SAYGI, İYİLİKLERE KOŞMA, HAYA, TEMİZLİK, TAKVA v.s.... Bütün bu değerler garb medeniyetine zıt olan değerlerdir... İslâm medeniyeti, çok ileri bir beşeri ahlâk nizamı te'sis etmek için, ne kadar prensip varsa hepsini koymuştur.

Garb medeniyetinin üstüne oturduğu prensipler, ictimâi nizam ve fertlerin takip ettikleri kâideler üzerinde İslâm medeniyeti bir saat bile duramaz.

İslâm medeniyeti ile garb medeniyeti, iki ayrı istikâmete giden iki gemiye benzer. Kim onlardan birine binerse başka bir istikâmette yol alır. Kim de bunlardan ikisine birden bir anda binmek isterse ortasından ikiye ayrılır ve böylece yok olur.

Çok kötü bir tesadüf ki, garb medeniyetinin küfürde ve maddecilikte en yüksek mevkiye çıktığı bu asırda; islâm memleketleri MERAKEŞTEN uzak-şarka kadar, garb milletlerinin boyunduruğu altına girmişti. Garb milletleri Müslüman kabilelere kılınç ve kalem sahasında aynı derecede hücum ettiler. Şurası muhakkaktır ki, garb medeniyetinin mağlûp ettiği ve şaşırttığı akılların, garb medeniyetinin ışığından, Avrupa felsefesinin ve ilimlerinin tesirinden uzak kalması mümkün değildir.

Garb devletlerinin hükümleri altına giren müslüman milletlerin hâli çok perişan oldu. Çünkü onlar, dünyevî menfaatlarını korumak için garb ilimlerini tedris etmek zorunda kalmışlardı. Bu tedristen maksat mücerret ilim değildir. Şarklı müslüman talebeler, garblı üstadların önüne, onların yükseklikleriyle şaşmış tesirinde mutlak kalmış bir akılla diz çöküyorlardı. Akılları, okudukları garb ilminin tesiriyle renklenmiş ve garb medeniyeti onların ruhuna kadar nüfuz etmişti. Allah, doğruyu yanlıştan ayıran bâsireti vermedi onlara; onlar da her şeyi doğru ve yanlış demeden alıyorlardı. Bunlar kendi nefislerinde hiç bir ehliyyet, müstakil düşünmek için bir hürriyet göremiyorlardı. Hayatlarının gerektirdiği meselelerde daima Avrupalıların fikirlerini alıyorlardı.

Netice ise bugünkü gördüğümüz hâli doğurdu : İslâm medeniyetinin temelleri sarsıldı. İslâmî meseleleri düşünmeye selâhiyetli olan akıllar da fesâda uğradı. Avrupa usulüyle düşünmeye alışan ve onun medeniyetine inanan akıllara mizacı ve terkibindeki hususiyeti itibarıyla İslâm medeniyetinin esasları fâide vermedi.

(Devam edecek)

İnsan Hakları Üzerine

— II —

Abdülmuttalip YILDIRIM

Tatbikatına Geçince :

İslâm, her ferdi tek tek ele alır, her birini ayrı ayrı işler, doldurur. İşte cihan sulhunun temelini tesis etmeye ferdî hak ve hürriyetten başlamak için Peygamber Efendimiz Veda Hutbesinde en az yüz bin kişiye bu barış esaslarını kesin olarak perçinler. Ferdî, ailevî ve sosyal sulhun temini için fertlerin vicdanına hitab ederek buyurur : **«Biliniz ki, mallarınız, canlarınız, ırzlarınız yekdiğerinize karşı mukaddestir. Bunlara her türlü tecavüz haramdır.», «... Sakın benden sonra eski sapıklıklara dönerek birbirinizin boynunu vurmayın...», «Eski cahiliyet devrinde güdülen kan davaları tamamen kaldırılmıştır...», «Her cânî kendi suçundan bizzat kendisi sorumludur. Hiç bir cânînin işlediği suçun cezasını evlâdı çekemez. Hiç bir evlâdın suçundan da babası mes'ul edilemez.»** Sonra : **«Her müslümanın, müslüman üzerine kanı, ırzı ve malı haramdır.»** (Nesei'den başka beş hadîs kitabı.)

Düşmanlığı söküp atmak ve yerine kardeşlik ve insanlık sevgisini yerleştirmek için yine Rasûlüllâh şöyle buyurur : **«Sizden hiç bir kimse, kendisi için sevdiğini kardeşi için de sevmedikçe ve arzu etmedikçe gerçek mü'min sayılmaz.** (Ebu Davud'dan başka beş sahih kitap). Sonra Kur'an-ı Kerim'de : **«Bütün Mü'minler kardeştirler.»** buyurulur. (Hucûrât, 10)

Sosyal Yaranın Tedâvisi :

Cemiyetlerin sosyal yaraları olan fakirler, dahil oldukları cemiyetlerin karakterlerini belirtirler. Fakir zümre cemiyetlerde alt tabakayı, itibarsız ve sefil grubu meydana getirir. Bu ise onları cemiyet ve insanlıktan ihraç gibi bir durum arzeder. İslâm buna mânî olmak için sert emirler vaz' eder. Kur'an-ı Kerim şu hükmü belirtir : **«(Ey Muhammed), Dini yalanlayanı gördün mü? Öksüzü kışkırtan, yoksulu doyurmaya teşvik etmeyen işte odur.»** (El Mâun: 1-3). **«Sakın öksüzü incitme, el uzatanı da azarlama.»** (Duha : 9-10)

Sonra borçlunun itibarını korumak için Kur'an-ı Kerim şöyle talimat verir : **«Borçlu darda ise durumu düzelinceye kadar (alacaklı) beklemelidir.»** (Bakara : 280)

Ferdi bağlıyan maddi bağları kırmak için :

İslâm dini, fertler arasında yine yardımlaşmayı tesis etmek, vicdanları maddenin esaretine kaptırmamak için hükümler koyar. İhtikâr ve faizi tamamen söküp atmak için Kur'an-ı Kerim'de buyurulur : **«Fâiz yiyenler ancak şeytanın çarptığı kimse gibi kabirlerinden kalkarlar.»** (Bakara : 275)

«Ey iman edenler! Allah'tan sakının. Faizden artakalmış hisaptan vazgeçin. Böyle yapmazsanız Allah ve Rasûlüne savaş açmış olduğunuzu bilin.» (Bakara: 278)

Sonra Hz. Peygamber : **«Cahiliyet devrinin her türlü faizi kaldırılmıştır. Allah'ın emri ile faizcilik artık yasaktır... Ne zulmediniz, ne de zulme uğrayınız.» «Kim ki, ihtikâr yaparsa yoldan sapıtmıştır.»** (Müslim, Ebu Davud, Tirmizi)

Ferdin Hüsnü zannını sarsmamak için :

Adalet ve doğruluğu vicdanlara perçinler : **«Kim ki, satış esnasında bizi aldatırsa bizden değildir.»** (Müslim, Ebu Davud, Tirmizi)

«Yetim erginlik çağına erişene kadar en güzel şeklin dışında malına yaklaşmayın (el sürmeyin); ölçüyü ve tartıyı doğru yapın. Kimseye gücünün dışında bir şey yüklemeyiz. Konuşurken — akraba bile olsa — sözünüzde âdil olun. Allah'ın ahdini yerine getirin. Allah size düşünürsünüz diye bu öğütleri vermektedir.» (En'am sûresi, 152)

«Ey iman edenler! Kendiniz, ana, babanız ve akrabanız aleyhlerine de olsa titizlikle adaleti gözetin.» (Nisa : 135)

İslâm, vicdan ve düşüncesini huzura kavuşturabilmek için ferdin içtimaî hayatında bütün emniyet ve masuniyet garantilerini tamamlar. Bu emniyet ve masuniyet aynı zamanda toplumun da teminatıdır. Çünkü islâmda fert ve cemiyet birbirinin düşmanı ve rakîbi değildir... İki görünüşü olan bir petektir : Fert olarak fert; toplumun üyesi olarak fert. Bu görünüş, İslâmın mahiyetinden ve kanunlarını insandan değil, Allah'tan almasından meydana gelmiştir. İslâmda fert, toplum için kanun koyamadığı gibi, toplum da fert için kanun vaz'edemez. Gerek fert, gerek toplum, her ikisini birden gözeten ve idare eden ilâhî kanuna boyun eğer. Bu hakikat sabit olduktan sonra ferdin şahsî emniyeti toplumun umumî emniyeti, toplumun umumî emniyeti de ferdin özel emniyeti olur; arada ayrılık ve çatışma olmadan...

Bu ferdi teminat, hayat teminatıyla başlar.

«Allah'ın haram kıldığı cana kıyma işini haksız

(Devamı 26. sayfada)

TEBRİK

Bütün mü'minlerin ve muhterem okuyucularımızın KURBAN Bayramlarını tebrik eder, ruh ve gönüllerde meydana gelmesini istediğimiz ma'nâ inkılâbına vesile olmasını Cenab-ı Haktan dileriz.

Atsıza Açık Mektup

Sayın (x)Atsız

Ötüken'in Kasım1970 11. sayısını aldık. Baş yazısını büyük bir merakla inceledik. Bir Allahsızsın Allah hakkında yazmış olduğu bir yazı sizinkinden kat kat üstündür. Zira o Allahsız nisbeten de olsa bari her şeyi tabiatın yarattığına inandığı gibi tabiatın olağanüstü hallerinede inanır.(Yağmurun denizlerden çıkan buharlarla meydana geldiği gibi.)

Ama siz Allahı inanmadığınız gibi, Allahın Peygamberlere vahiy ve ilham yoluyla gönderdiği mucizelere de inanmayıp onları safsatalıkla itham ediyorsunuz. Biz Müslümanlar Hz. Âdem ve Hz. Havva'dan geldiğimize, Hz. Nuh'un Tufanına, Türklerin Allah'a inandıktan sonra daha büyük bir kuvvet bulduğuna, İnsaniyetin ruh ve beden misali birbirleriyle kaynaştığına inanıyoruz. Keza İmam-ı Gazzalinin büyük bir İslam bilgini olduğuna inanıyoruz. Fakat siz bunun karşısına bir kaç tane Ziya Gökalp da dahil Allah inancından yoksun kişileri misal olarak çıkarıyorsunuz. Peygamberimiz S7A.V. Allahın sözünden başka kimseye hiç bir vaatte bulunmamıştır. Sizleri tenzih ederim.Bir daha Ötüken Mecmuanızı çıkarmamanızı tavsiye ederim çıkarırsanız dahi Anadolumun o müslüman dimağlarına göndermemenizi, gönderdiğiniz takdirde Allahsızlığınızın daima yüzünüze vurulacağını şimdiden dostça size haber veririm.

Bizim önceden tanıdığımız "BOZKURTLARIN ÖLÜMÜ VE BOZKURTLAR DİRİLİYOR" kitaplarının yazarı milliyetçi mukaddesatçı Atsız ölmüş, yerine İslam inancından yoksun, Allahın varlık ve birliğinden habersiz,Allahın kudret ve kuvvetine inanmıyan, peygamberlerinizi yalancılıkla itham eden şuursuz ve Allahsız bir Atsız geçmiştir.

Oku mecmuanızı tebrik ederken Ötükene bütün kalbimizle nefretlerimizi bildiririz.

Genç Ülkücüler Nizip Şb. Başk.

Cami İmam Hatibi

ÜLKÜCÜLERİN ATSIZ'A CEVABI

– ATSIZA AÇIK MEKTUP –

Sayın (!) Atsız;

Ötüken'in Kasım 1970, 11. sayısını aldık. Baş yazısını büyük bir merakla inceledik. Bir Allah'sızın Allah hakkında yazmış olduğu bir yazı sizinkinden kat kat üstündür. Zira o Allah'sız nisbeten de olsa bari her şeyi tabiatın yarattığına inandığı gibi tabiatın olağanüstü hallerine de inanır. (Yağmurun denizlerden çıkan buharlarla meydana geldiği gibi.)

Ama siz Allah'a inanmadığınız gibi, Allah'ın Peygamberlere vahiy ve ilham yoluyla gönderdiği mucizelere de inanmayıp onları safsatalıkla itham ediyorsunuz. Biz Müslümanlar Hz. Âdem ve Hz. Havva'dan geldiğimize, Hz. Nuh'un Tufanına, Türklerin Allah'a inandıktan sonra daha büyük bir kuvvet bulduğuna, İnsaniyetin ruh ve beden misali birbirleriyle kaynaştığına inanıyoruz. Keza İmam-ı Gazzali'nin büyük bir İslâm bilgini olduğuna inanıyoruz. Fakat siz bunun karşısına birkaç tane, Ziya Gökalp de dahil, Allah inancından yoksun kişileri misâl olarak çıkarıyorsunuz. Peygamberimiz (S.A.V.) Allah'ın emrinden başka kimseye hiç bir vaatte bulunmamıştır. Sizleri tekzib ederim. Bir daha Ötüken mecmuanızı çıkarmamanızı tavsiye ederken, çıkarırsanız dahi Anadolu'nun o müslüman dimağlarına göndermemenizi, gönderdiğiniz takdirde Allahsızlığınızın daima yüzünüze vurulacağını şimdiden size dostça haber veririm.

Bizim önceden tanıdığımız «BOZKURTLARIN ÖLÜMÜ» ve «BOZKURTLAR DİRİLİYOR» kitaplarının yazarı milliyetçi, mukaddesatçı Atsız ölmüş, yerine İslâm inancından yoksun, Allah'ın varlık ve birliğinden habersiz, Allah'ın kudret ve kuvvetine inanmıyan, Peygamberlerimizi yalancılıkla itham eden şuursuz ve Allahsız bir Atsız geçmiştir.

Oku mecmuasını tebrik ederken, Ötüken'e bütün kalbimizle nefretlerimizi bildiririz.

Mehmet DEMİR
Genç Ülkücüler Nizip Şb. Başkanı

Marxist Felsefenin Üç Temelini Tenkid

İbrahim URAL

Bugün siyasî bir ideoloji olan Komünizm başlangıçta bir felsefî ve iktisadî nazariye olarak çıkmıştı. Karl Marx'ın materyalist felsefesi, bütün olarak (Marxizm) şeklinde ifade edilmektedir. Marxist felsefe ilk çağdan beri süregelen maddeci ve doğmatik nazariyelerin sentez ve te'lifinden ibarettir.

Gerçekten, Marxist felsefe incelendiği takdirde şu üç felsefi nazariyeye dayandığı görülür. 1 — Ludwig Fuercbach'ın materyalist felsefesi, 2 — Hegel Diyalektiği, 3 — Tarihi Determinizm.

1 — Ludwig Fuercbach, **ondokuzuncu asırda yetişen bütün maddeci filozoflara tesir etmiş bir Alman filozofudur. Ruhu ve seciyeyi tamamen inkâr eden koyu ve katı bir maddeciliği benimsemişti. Marx'ın bir numaralı adamı Engels, onun tesirinde kalmıştır. Engels'e göre Fuercbach ile klâsik Alman Felsefesi sona ermiş diyalektik materyalizm başlamıştır.**

Marx da Fuercbach'ın getirdiği bu akıma bağlıdır. O da bütün olayları madde ve ekonomi açısından görür.

2 — Hegel Diyalektiği : **Fuercbach'ın getirdiği bu akıma şiddetle bağlı olan Marx, bir yandan da metot olarak Diyalektiği benimsemiştir. Hegel felsefe olarak Diyalektik idealizmi benimsemişti. Hatta Hegel, maddeyi, sujenin tekâsüf etmiş bir şekli olarak kabul etmiştir. Marx, Hegel'in felsefesinden ziyade, metodundan (Diyalektik) faydalanmıştır. Eski çağ Yunanlılarına dayanan bu metot, yeniçağ filozoflarınca ele alınmış ve geliştirilmiştir. Marx ise Diyalektiği kendi anlayışına göre tersine çevirmiş ve diyalektiği bütün tabiat ve hatta cemiyet olaylarına tatbik etmiştir. Böylece Fuercbach ve Hegel'in sistemine bağlı (Diyalektik Materyalist) bir ekol sun'i olarak telif edilmiştir.**

3 — Tarihî Determinizm': **Determinizmin yeni şekli olan bu nazariyeye göre bütün olaylar, tarihin tâyin ettiği belirli şartlar ve sebepler altında vukû bulmuştur.**

Karl Marx, tarihî zaruretçiliği taassupla benimsemiş ve tarihi felsefesini buna göre kurmuştur. Ona göre, cemiyetler muayyen değişimler geçirmeye mahkûmdur. Komünizm de insanlığın geçireceği son bir değişim devresidir.

Marxizm'in üç cephesi incelendiğinde bir takım istifham ve tenkid noktaları doğmaktadır. Bunları şöylece sıralayabiliriz :

1 — Marxizm diğer klâsik materyalist nazariyeler gibi doğmatik ve katı doktrinlerin karışımından ibarettir.

2 — Marxizm, Hegel Diyalektiğini tabiiliğinden çıkarıp, onu sınıf mücadelesine bir maske ve dayanak yapmıştır.

3 — Marxizm, hem idealist Hegel Diyalektiğine ve hem de materyalist Fuercbach felsefesine dayanmakla, kendi iç bünyesinde bir tenakuz taşımaktadır.

4 — Tarihî Determinizm ile Marxizm, aşırı fatalist, iradeyi inkâr eden, ilimden ve hürriyetten uzak katı ve tek taraflı bir sistemdir.

Bu noktalar incelendiğinde; Kapitalizme tepki olarak çıkar. Marxizmin aslında ne kadar çelişik, kaypak ve sakat bir doktrin olduğu ve gayr-i insani tutumu açıkça görülmektedir. Esasen bütün felsefî doktrinler ve sistemler kısır ve mahdut olan insan aklının mahsulü olduklarından, insanlığı tatmin etmekten uzaktır.

TOPLUM VE MANEVÎ DEĞERLER

Arif ERKAN

İnsan topluluklarını meydana getiren fertleri en sıkı bağlarla birbirine bağlayan unsurlar din ve ahlâktır. Eğer din ve ahlâk, diğer bir deyişle manevî değerler olmasa, insan toplulukları ateş karşısındaki bir buz parçası gibi, eriyip dağılır. Cemiyetleri asayiş ve düzen içinde tutan, insan'ın diğer insanlara karşı vazifelerini öğreten din ve ahlâktır.

Dinî hayatın temeli olan Allah, ahlâkî hayatın da merkezidir. Zira Allah inancı olmasaydı, din ve ahlâk müeyyidesiz kalır, devam edemezdi. Din bir bakıma ahlâk demektir. Zira genel olarak din, insanın Tanrıya ve hemcinslerine karşı vazifelerinin bir bütünüdür.

Allah, ya da Tanrı, ahlâkda önemli bir rol oynar. Ahlâka hürmeti temin eden, ahlâka karşı tecavüzleri cezalandıracak olan O'dur. Şu halde Allah kavramının asıl önemi, ahlâk bakımından bir ağırlık merkezi, ahlâk için biricik güvenilir destek olmasındandır; dinî inancın değeri ise ahlâkî hayata temel oluşundandır. Voltaire'in ün salmış bir sözü vardır : «**Tanrı olmasaydı da, biz onu icat etmek zorunda kalacaktık. Ama bütün tabiat onun var olduğunu bize haykırmaktadır.**»

Evet, Allah'a ve ölümsüzlüğe, ya da âhiret gününe inanma olmasaydı, insan toplumları dağılırdı. Çünkü insan toplumlarını meydana getiren fertleri en sıkı bağlarla birbirine bağlayan ahlâk ve manevî değerlerdir. Ahlâkın ve manevî değerlerin temeli ve merkezi ise Allah'tır.

Tarih boyunca, daima cemiyet hayatı yaşamış olan insan, bu hayatın devam edebilmesi için gerekli olan fedakârlığı göstermekten kaçınmamıştır. Çok kez, hemcinsleri için gösterdiği bu fedakârlığın mükâfatını ölümden sonra gerçekleşecek başka bir âlemde aramıştır. Bu âlemin varlığı da Allah'ın varlığına bağlıdır. Allah varsa bu âhiret âlemi de vardır. Çünkü Allah âdildir. İyilik yapanları mükâfatlandıracağı, kötülük yapanları da cezalandıracağı bir hesap günü olacaktır. Eğer Allah dünyadan sonra bir âhiret âlemi yaratmasaydı düpedüz adaletsiz olurdu. Bu ise Kaadir-i Mutlak olan Allah'a yakışmaz.

Kısacası Allah vardır, çünkü tabiat onun var olduğunu bize haykırmaktadır. Âhiret vardır. Zira Allah âdildir. Ahlâklı olmak gerekir. Çünkü iyilere mükâfat, kötülere ceza verileceği, diğer bir deyişle gerçek adâletin tecelli edeceği bir âhiret âlemi olacaktır.

Mukayeseli Dinler Tarihi

KUR'AN-I KERÎM'E GÖRE HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)

— IV —

Osman CİLÂCI
Yüksek İslâm Enstitüsü
Dinler Tarihi Öğretim üyesi

Çocukluğunda ve gençliğinde daima doğruluğu şiar edinmiş, «el-Emîn» (En Doğru) lâkabını almıştı. Hayatı boyunca doğru yoldan sapmamış ve İslâm'dan önce de bâtıl hiç bir şeye inanmamıştı. Bu hakikatı Kur'an-ı Kerim şu âyeti ile haber veriyor :

«Sahibiniz (1) (doğru yoldan) sapmadı. Bâtıla da inanmadı» (2).

Kur'an-ı Kerim, bütün insanlığa hidayet yollarını göstermek için nâzil olmuş ilâhî bir kitaptır. Tebliğ vazifesi Peygamber'indir ve oldukça da zor bir iştir. Rasûlullah (s.a.) ister ki, tebliği duyan bütün kitle Müslüman olsun (3). Halbuki O'nun vazifesi Allah'tan korkanlara Allah'ın emir ve yasaklarını bildirmekti :

«Biz Kur'an'ı sana zahmet çekesin diye değil, ancak (Allah'tan) korkacaklara (4) bir öğüt ve yerle o yüce gökleri yaratanın tedricen indirdiği bir (kitap) olmak üzere indirdik» (5).

Allah Resul'ünü hiç bir an terketmemiştir :

«(Habibim) Rabbin seni terketmedi (6) (sana) darılmadı (7) da» (8).

Hz. Muhammed (s.a.) in Allah tarafından gönderilmiş bir peygamber olduğu hususu müteaddit âyetlerde zikredilmiştir :

«(Habibim) de ki : «Ey insanlar, şüphesiz ben göklerin ve yerin mülk (-ü tasarruf) una malik olan, kendisinden başka hiç bir Tanrı bulunmayan, hem dirilten; hem öldüren Allah'ın size, hepinize gönderdiği peygamberim. O halde Allah'a ve O'nun ümmî nebisi olan Resul'üne — ki kendisi de o Allah'a ve O'nun sözlerine iman edendir — iman edin, O'na tâbi olun. Tâ ki, doğru yolu bulmuş olasınız» (9).

Hz. Muhammed (s.a.) in de daha önce gelip geçmiş peygamberler gibi bir peygamber olduğu, O'nun ölümü veya öldürülmesinin İslâm da'vasından vazgeçmeyi gerektiren bir hâl olmadığı, eğer harpte böyle bir durum olursa gerisin geri dönülmeyeceği, şükür ve sebat edenlerin Allah tarafından mükâfatlandırılacağı :

«Muhammed bir peygamberden başka (bir şey) değildir. Ondan evvel daha nice peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür, yahut öldürülürse ökçelerinizin üstünde (gerisin geri) mi döneceksiniz? Kim (böyle) iki ökçesi üzerinde (ardına) dönerse elbette Allah'a hiç bir şeyle zarar yapmış olmaz. Allah şükür (ve sebat) edenlere mükâfat verecektir.» (10) âyetiyle açıklanmaktadır.

Hz. Muhammed (s.a.) in peygamber olduğuna temas eden bir diğer âyette (11) de Allah şöyle buyurur:

«Muhammed Allah'ın Resûlüdür. O'nun maiyyetinde bulunanlar da kâfirlere karşı çetin (ve metin), kendi aralarında merhametlidirler.»

İman etmek, iyi amellerde bulunmak ve Hz. Peygamber (s.a.) Efendimizin getirdiklerini kabul etmek suretiyle yarlıganmış olmanın mükâfatı :

«İman eden, iyi iyi amel (ve hareket)lerde bulunan, Muhammed (s.a.) e indirilene (12) — ki o, Rablerinden (gelen) bir Haktır — inanan kimselerin de günahlarını yarlıgamış, hallerini (13) iyileştirmiştir» (14) âyeti ile açıklanmıştır.

الحق مر ولو كان درا

«Hak, inci bile olsa acıdır» diye bir söz var. İnsanoğlu tarihin hiç bir devrinde Hakka tam mânası ile teslim olmamıştır. Bütün mevcudiyeti ile Hakkı teslim eden müstesna insanlar yok değildir. Aşağıda meâlini vereceğimiz âyetten de açıkça anlaşılacağı üzere o zamanki insanlar da düştükleri dalâlet girdabında bocalarken Rasûlullah (s.a.) ın söylediği hakikate kulak tıkıyorlardı.

(Devamı 26. sayfada)

---

(1) «Hz. Peygamber (s.a.)» Beyzâvî, Celâleyn, Medârik.
(2) en-Necm, 2.
(3) «(Habibim) onlar mü'min olmayacaklar diye âdeta kendine kıyacaksın.» eş-Şuarâ, 3.
(4) Celâleyn. «Kalbinde Allah korkusu ve inzardan müteessir olarak rikkat bulunanlara, yahut inzar ile korkacağı Allah Teâlâ'ca malûm olan kimselere.» Beyzâvî.
(5) Tâhâ, 2-4.
(6) «Vedalaşanın bırakıp gittiği gibi» Beyzâvî, Râzî, Medârik.
(7) «Rivayete göre vahiy günlerce gecikmişti» Beyzâvî, Râzî, Celâleyn, Medârik.
(8) ed-Duhâ, 3.
(9) el-Âraf, 158.
(10) Âl-i İmran, 144. «Uhut muharebesinde Rasûlullah (s.a.) ın emirlerini hakkıyla tatbik etmiyen, ilk galebe anında en mühim mevkilerini bırakıp ganimete koşan bazı zevat yüzünden harbin talii değişmiş, Rasûlullah (s.a.) da mübarek yüzlerinden yaralanmıştı. Hatta düşman saflarında onun şehid olduğu şayiası da çıkmıştı. Bu acı haberi işiten ashaptan bir kısmı meyûsen harp sahasından bırakıp çekildiler. Bilâhare hakikatı anlayınca sevinerek vazifelerine döndüler.» H. Basri Çantay, Kur'an-ı Hakîm ve Meâl-i Kerîm, İst., 1965, c. I, s. 106.
(11) el-Feth, 29.
(12) «Kur'an-ı Kerîm'e» Celâleyn, Medârik.
(13) «Dünyada da, âhirette de tevfik ve teyidine mazhar buyurmuştur.» Beyzâvî, Medarik. «Binaenaleyh onlar Cenab-ı Hak'ka isyan etmezler.» Celâleyn.
(14) Muhammed (s.a.) 2.

OKUYUCU SUALLERİNE CEVAPLAR

İbrahim Rahat, İSTANBUL — Çocukların üzerine nazar boncuğu takmak ve evlere, tarlalara at kafası, kaplumbağa, eski ayakkabı gibi şeyler asmak doğru mudur?

Cevap : Çocukların üzerine nazar boncuğu, iğde dalı ve bazı hayvan kemikleri takmak câiz değildir. Evet, göz isabeti haktır. Hatta denir ki, «göz deveyi tencereye sokar.» Buna rağmen fukaha bunları takmaya cevaz vermemiştir. Çünkü nazardan korunmanın yolu bu gibi şeyleri takmak değildir. Bahçelere, tarlalara at kafası asmaya müsamaha gösterilmiş gibi bir durum olmakla beraber bunlar göz değmesine mânî olamaz denmiştir.

Hasan Matür, KONYA — Sağdıç edinmek İslâm'da meşru mudur?

Cevap : İslâm'da sağdık edinmek, vârid olmamasına rağmen, mahzurlu ve yasak bir iş değildir. Çünkü sağdıç, damadın düğün ve gerdekte meşru olan ve asla şer'i şerife muhalif olmayan bazı âdet ve geleneklere riâyet etmesine yardımcı olmaktadır.

İslâm Acar, SAMSUN — Erkek kardeşin, ölen kardeşinin karısıyla evlenmesinin İslâm'da mahzurlu olduğunu bir gazetede okuduk. Fakat bu şekil evlenmeler tatbikatta pek çoktur. Siz ne dersiniz?

Cevap : Bir kimsenin, ölen erkek kardeşinin karısıyla, başka (süt kardeşliği gibi) bir mâni yoksa, evlenmesinde hiç bir dinî mahzur yoktur. Belki kardeşinin çocuklarına yabancıdan daha merhametli davranır.

Muzaffer Ramazanoğlu, MARAŞ — Yeni doğan çocuğun kulağına ezan neden okunur? Okunmazsa ne olur? Yeni müslüman olan birisine de ezan okumak gerekir mi?

Cevap : Yeni doğan çocuğun kulağına ezan okunması sünnettir. Hatta, öteki kulağına da ikâmet getirilir diyenler de vardır. Ezan okunmazsa sünnet terkedilmiş olur.

Yeni müslüman olan mühtediye ezan okunması vârid değildir.

Çocuklara ezan okunmasının hikmeti ise dünyaya geldiğinde ilk duyduğu ses Tekbir ve Kelime-i şahadet olması içindir.

Hüsameddin Balıkçı, DİYARBAKIR — Cemaatlerde geniş saflar faziletli olmasına rağmen, cenazede çok saf teşkil edilmesi daha faziletliymiş. Hikmetini söyler misiniz?

Cevap : Cenaze namazında safların çoğaltılmasının hikmeti, cemaat az da olsa, çokluk telâkkisi kastıyladır. Yapılmasa da hiç bir mahzuru yoktur.

Hamza Âşık, KONYA — Vakıf bir yer satın alındıktan sonra içinde namaz kılınabilir mi?

Cevap : Vakıf bir yer satın alınamamakla beraber, bu işi yapan bir kimsenin orada namaz kılması, gasbedilmiş yerde namaz kılmak gibi, mekruhtur.

Vakıf malı alıp satan kimseye «Müftüler fetvâ verse bile sen kalbinden fetvâ iste» hadîs-i şerifini hatırlatmak yerinde olur.

İslâmın İlk Emri
OKU

Bayram Sabahı

Abdülvehhab GÖÇÜLÜ

Gönüllerin derinliklerinde bir yanma, tatlı bir paralanma var bu günde... Âdeta lime lime kopan, âdeta ezilen kalblerin çırpındığı bu günde ruhlarda bir hafiflik, bir hoş-hâl var!..

Günlerce önce başlayıp sahibiyle çarpışan heyecan artık bu sabah son haddini bulmuştur. Gönüllerdeki bu lâhûti hâl nedir, yâ Rabbi? Birbirine girmiş, âdeta sarmaş-dolaş olan o ilâhî sadâ, tekbirler, salâlar, ezanlar... Kâinâtın, rengârenk gül bahçesindeki o renkten, o güzellikten, o esrardan farkı nedir ki, bu seherde... İnsan nasıl, baharın serin sabahında şebnemlerle yıkanmış, ilâhî buhurdanlıklarla tütsülenmiş gülşende neye bakacağını, hangi gülü koklayacağını bilemeden kararsız ve heyecanla gönlünü, gözünü bir daldan bir dala gezdirirse, bu bayram sabahında da o şekilde kararsız bir arzu ve sermest bir halde, büyük bir aşkla bu ilâhî nağmelere kulaklarını açar.

Dalga dalga kulaklara, cesetlere, ruhlara ve gönüllere dağılan bu ilâhî nağme, yine ilâhî bir cazibeyle bütün kalbleri, bütün gönülleri kendine çeker de insan ona koşmadan durabilir mi hiç?..

Gözü dopdolu, gönlü ürpererek Allah'a koşan insan, O'nun aşkını, O'nun sevgisini kucaklamak için yarış halinde... Bu sabah mütevazi bir mahalle mescidinden, zarif minarelerin altında muhteşem kubbelerle tahkim edilmiş camilere kadar bütün mabedler serâpâ aşk ve muhabbet dolu, sevgi dolu!

Nasıl dolu olmaz ki, bütün insanlık buna muhtaç, bu aşk ve muhabbet potasında erimeye muhtaç! Bütün insanlık, ruhlarının çehresine takılan sahte suretin donukluğuyla alıklaşmış, gönüllerini bürüyen çelik zırhların soğukluğuyla donuklaşmış...

(Devamı 24. sayfada)

Yazan :
Es-seyyid SÂBIK

İSLÂMDA PARTİCİLİK VE IRKÇILIK YOKTUR[1]

Terceme :
Ahmet GÜRTAŞ

Maddeci medeniyetin bazı hususiyetleri arasında hakkı tanımamak, manevî kıymet ve ideali istihfaf etmek, adaletten yüz çevirmek ve zulüm ve haksızlıkla beraber olmak da vardır. Bu hususiyetlerin kök saldığına ve köklerinin derin olduğuna en açık misâl Cezayir'de meydana gelen imhâ harbi, Güney Afrika'da ortaya çıkan ırk ayırımı ve karanlık emperyalizm belâsına uğrayan, sömürgeciliğin zulüm ve haksızlığına maruz kalan bütün memleketlerde görüp duyduğumuz diğer olaylardır.

İşte bu hususiyetlerdir ki, beyaz insana kendisinin en yüksek cins ve en üstün ırk olduğu, ancak kumanda etmek ve reislik yapmak için yaratıldığı, diğer insanların da sadece kendi emrine amâde olmak, kendi hizmet ve çıkarlarına boyun eğmek için yaratıldığı fikrini ilham etmiştir.

Bu fikir, eskiden ibtidâî kavimlere hâkim olmuş geri bir düşünceden başka bir şey değildir. Öyle ki, elde ettiği maddî ilerleme ve sınâî kalkınmaya, ulaşmış olduğu misli görülmemiş bir ilim ve keşif seviyesine rağmen halen de birçok millet ve topluluklara hâkim olmaya devam etmektedir.

İslâm, bu inancın, insan ruhundaki derinliğinin ve beşeriyet üzerindeki tesir ve itibarının mesafe ve hududunu idrâk ettiği vakit, elbette ki, çok ileri görüşlü idi. Nitekim ilk günden itibaren, bu sapık ve materyalist görüşü mahkûm etmeye ve onun yerine İslâm'ın asîl ve merhametli ruhunu getirmeye çalıştı.

İlk günden itibaren, menşe' itibariyle bütün insanların müsâvi olduğunu ve insan olarak yaratılma bakımından kimsenin kimseden imtiyazlı olmadığını yüksek sesle ilân etti :

«O, sizi bir tek candan yaratandır. Sonra (sizin için) bir karar yeri, bir de emânet yeri (vardır). Biz iyi ve ince anlayacak zümrelere, âyetlerimizi hakikaten açıkça bildirdik.» (2)

Şayet ortada renk konusunda bir fark varsa, bu da Allah'ın kudret alâmetlerinden bir alâmet ve çevrenin tesirlerinden bir izdir. Bu ise gerçekte hiç bir şeyi değiştirmez :

«O gökleri, o yeri yaratması, dillerinizin ve renklerinizin birbirine uymaması da O'nun âyetlerindendir. Şüphesiz ki bunda da (hakikatlere) kulak verecek bir zümre için mutlak ibretler vardır.» (3)

Allah insanları, karşılıklı tanışıp iyi münasebetler kurmaları için, milletler ve kabileler halinde yaratmıştır. Yoksa düşman olmaları ve ihtilâfa düşmeleri için değil :

«Ey insanlar, hakikaten biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi, (sırf) birbirinizle tanışmanız için büyük büyük cemiyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki sizin Allah nezdinde en şereflîniz, takvaca en ileride olanınızdır. Hakikaten Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdâr olandır.» (4)

Allah'ın bereket ve nimetleri kâinata saçılmış durumdadır. Herkes için bunlardan faydalanma hakkı da vardır. Allah bunları bir millete helâl edip de diğerlerine haram etmemiştir, bilâkis bütün insanlık âilesinin emrine vermiştir. Bütün insanları da bu nimetlerden faydalanma hakkı hususunda müsâvi kılmıştır :

«O, göklerde ne var, yerde ne varsa hepsini, kendi (cânibi)'nden size râm etti...» (5)

«Ey insanlar, yerdeki şeylerden, helâl ve temiz olmak şartıyla, yeyin...» (6)

Semâvât ve arzda olanlar insanın emrine verilmiş olunca ve insan, maddî varlığının erişebildiğini alma hakkına sahip bulununca Cenâb-ı Hak, dilediği takdirde kudsiyyet mi'râcında yükselebilmesi ve kemal derecelerine tırmanabilmesi için, insanın önüne rûhî terakkinin yolunu da sermiş ve bu yükselmenin nihâyeti için bir hudut da koymamıştır. Hiç bir kemal yok ki, Allah indinde ondan daha üstünü olmasın. Rahmet kapıları da herkese açılmıştır. Rûhî temizlik, İlâhî yardım ve manevî bağışlar insan nesillerinden sadece birine ve sadece bir tek gruba vakfedilmiş değildir. Bilâkis, umûmîlik ve yaygınlık konusunda, bunlar da maddî nimetler gibidir. Hangi cinsten ve renkten olursa olsun kim isterse, hiç bir engelle karşılaşmadan bunlardan da nasîb ve kısmetini alır. İşte bundan dolayıdır ki, Cenab-ı Hak, Rasûlü (A.S.)'ne şöyle buyurmuştur :

«Ey insanlar, şüphesiz ben Allah'ın size, hepinize gönderdiği peygamberiyim.» (7)

«Biz, seni (Habîbim) âlemlere (başka bir şey için değil) ancak rahmet için gönderdik.» (8)

Gerek fertler, gerek cemiyetler, gerekse devletler Allah'a muhtaç olma hususunda müsâvidirler ve şüphesiz, hiç kimse herhangi bir şekilde Allah'tan müstağnî değildir. Allah, hayatın her safhasında ve zamanın her devresinde besleyip büyütmek suretiyle kullarının yetiştirilmelerini üzerine alan Rablarıdır. Cenâb-ı Hak şöyle buyurmaktadır :

«Ey insanlar, siz Allah'a muhtaçsınız. Allah ise, O, her şeyden müstağnidir, her hamde lâyıktır.» (9)

Allah'ın, insanların üzerinden akıp giden ve hayatta muttarid olan kanunlarında hiç bir değişiklik ve tahrîf bulunmaz; îltimazsız ve imtiyazsız, tam bir şekilde tatbik edilir. Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır :

«(İş) ne sizin kuruntularınızla, ne de ehl-i kitabın kuruntuları ile (olup bitmiş) değildir. Kim bir kötülük yaparsa onunla cezalanır ve o, kendisine Allah'tan başka ne bir yâr, ne bir medetkâr da bulamaz.

Erkekten veya kadından kim de mü'min olarak güzel güzel işlerden (bir şey) yaparsa işte onlar Cennete girerler. Bir çekirdeğin çukurcuğu kadar bile haksızlığa uğratılmazlar.

İyilik yapan (bir insan) olarak, (tam bir hulûs ile) kendisini Allah'a teslim eden, İbrâhim'in Allah'ı bir tanıyıcı Dinine tâbi olan kimseden daha güzel din'li kimdir? Allah İbrâhim'i bir dost edinmiştir.» (10)

Bütün insanların şeref ve haysiyyeti korunmuş ve hakları muhafaza edilmiştir. İnsanlar her çeşit muamelede ve kanun önünde eşittirler. İnsana değer vermek, îmân ve küfründen kat'ı nazarla, sırf onun insan olması bakımındandır. Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır :

«Andolsun ki biz Âdem oğullarını üstün bir izzet ve şerefe mazhar kılmışızdır. Onlara karada, denizde taşıyacak (vasıtalar) verdik, onlara güzel güzel rızıklar verdik, onları yarattığımızın bir çoğundan cidden üstün kıldık.» (11)

İslâm, bu prensipleri kitaplarda satırlar halinde bulunsun veya âlimlerin tekrar edip durdukları ve liderlerin de rüyalarında gördükleri bir takım sözler olarak kalsın diye koymamıştır. Bilâkis bunları, insanlar için amelî bir vâkıa olsun ve hayat ve davranışta kendisini göstersin diye koymuştur. Bunların bilfiil tatbikatını da bu prensiplerin tebliğ edicisi olan Hz. Rasûlullah (A.S.) efendimiz ve O'nun arkadaşları yerine getirmiştir. Tâ ki gözleri ve kulakları dolduran canlı ve gerçek bir örnek meydana gelsin...

İşte bu sebepten dolayı, müslümanlar toplu olarak bir araya gelsinler, birbirlerine karışsınlar, kardeşliğin, eşitliğin ve tefrikayı ortadan kaldırmanın bir örneğini göstersinler diye İslâmın, cemâat halinde edâ edilmesini emrettiği içtimâî ibâdetlerin hikmetlerinden bir kısmı bize kendini göstermektedir.

İslâm, son derece cesûr davranmış ve başkalarında olan şereften daha çoğunun kendilerinde bulunduğunu ve içtimâî mevki bakımından daha aşağıda olanların kendileri ile beraber oturma ve düşüp kalkma haklarının bulunmadığını zannedenleri açıkça kınamış ve Cenab-ı Hak Nebîsine şöyle buyurmuştur :

«Sabah, akşam Rablarına, (sırf) O'nun cemâlini dileyerek, düâ edenlerle beraber candan sabr(u sebat) et. Dünya hayatının zînetini arzû edip de gözlerini onlardan ayırma. Kalbine bizi anmaktan gaflet verdiğimiz, hevâ ve hevesine uymuş, işinde haddi aşmış kimselere boyun eğme.

De ki : O (Kur'ân) Rabbımızdan (gelen bir) hak'tır. Artık dileyen îmân etsin, dileyen gâvur olsun...» (12)

Bu kimseler, Rasûlullah (A.S.) Efendimizden, kendileri için husûsî bir meclis hazırlamasını ve fakirleri, zayıfları ve köleleri kendisinden uzaklaştırmasını istemişlerdi.

Soyunu yüksek görmek, Arabın kalbinde ve fikrinde büyük bir yer işgâl ediyordu. İslâm, bu anlayışı Arabın rûhundan silip atmayı ve onu daha güzel ve daha temiz bir îman ve amele yöneltmeyi istemiş ve şöyle buyurmuştur :

«Sûr'a üfürüldüğü zaman da artık aralarında o gün (böbürlenecekleri) soyları soplar(ı) olmadığı gibi (biribirinin halini) de soruşturmazlar onlar.» (13)

«Ne hısımlarınız, ne evlâdlarınız (âhiret azâbına karşı) size aslâ fâide veremez. Kıyamet gününde (Allah onlarla) aranızı ayıracaktır. Allah ne yaparsanız hakkiyle görendir.» (14).

İnsan, kendisi ve başkası için dünyada yaptığı şeyler mukabilinde rehin ve ipotektir (yani yaptıklarından mes'ûldür) :

«... Herkes kazancı mukabilinde bir rehindir.» (15)

«Her nefis kazandığı (kesb-ü ihtiyar ettiği) şey mukabilinde bir rehindir.» (16)

Atalar da dünyada yaptıkları şeye kavuşmuş olup «işe göre karşılık» kanunu mucibince muamele göreceklerdir. Cenab-ı Hak şöyle buyurmaktadır :

«İşte kim zerre ağırlığınca bir hayır yapıyor (idiy)se onu(n sevabını) görecek, kim de zerre ağırlığınca şer yapıyor (idiy)se onu(n cezasını) görecek.» (17)

Ebû Dâvûd ve Tirmizî, sahîh bir senetle, Ebû Hüreyre (R.A.) den, Hz. Rasûlüllâh (A.S.) ın şöyle buyurduğunu rivâyet etmişlerdir :

«Muhakkak ki Allah, cahiliyyet devrindeki kibir ve azameti ve atalarla öğünmeyi sizden gidermiştir. (Artık insan) ya Allah'tan korkup sakınan bir mü'min veya Allah'a isyân eden bir günâhkârdır. Hepiniz Âdem (A.S.) in oğullarısınız. Âdem de topraktandır. İnsanlar (mensûb oldukları) kavimlerle öğünmeyi artık terketsinler ki, böyle yapanlar ancak cehennem kömüründen bir kömürdürler; Yoksa Allah'a karşı, burnuyla pisliği iteleyen siyah böcekten daha hakir olurlar.»

Cahiliyye devri cemiyetinde ırkçılığın büyük bir mevkii vardı. Hem de ne mevki... Bir kimse kendi kabilesini müdafaa eder ve haklı-haksız daima ona yardımcı olurdu. İslâm haksız yere yardımlaşmayı haram etti ve bunun İslâm'a aykırı olduğunu ortaya koydu.

Ebû Dâvûd, Cübeyr b. Mut'im (R.A.) den, Hz. Rasûlüllâh (A.S.) ın şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir :

«Irkçılık da'vâsı güden, ırkçılık üzere harbeden ve ırkçılık yolunda ölen bizden değildir.»

(Devamı 25. sayfada)

(1) *es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır 1960, s. 177-185.*
(2) *el-En'âm sûresi, âyet:* 98.
(3) *er-Rûm sûresi, âyet:* 22.
(4) *el-Hucurât sûresi, âyet:* 13.
(5) *el-Câsiye sûresi, âyet:* 13.
(6) *el-Bakara sûresi âyet:* 168.
(7) *el-A'râf sûresi, âyet:* 158.
(8) *el-Enbiyâ' sûresi, âyet:* 107.
(9) *el-Fâtır sûresi, âyet:* 15.
(10) *en-Nisâ' sûresi, âyet:* 123-125.
(11) *el-İsrâ' sûresi, âyet:* 70.
(12) *el-Kehf sûresi, âyet:* 28-29.
(13) *el-Mü'minûn sûresi, âyet:* 101.
(14) *el-Mümtehine sûresi, âyet:* 3.
(15) *et-Tûr sûresi, âyet:* 21.
(16) *el-Müddessir sûresi, âyet:* 38.
(17) *ez-Zilzâl sûresi, âyet:* 7-8.

Köşeden...

Hazırlayan : **Ahmed AĞIRBAŞLI**

İSLÂM TARİHİ

Bugüne kadar Mekke'de câri olan eski bir âdete göre yeni doğan çocuklar, kendilerini çöle götüren süt annelere tevdi edilirdi. Hz. Muhammed (S.A.V.) in doğumu sırasında Havâzin'lerin kolu Sa'd bin Bekr kabilesinden bir topluluk Mekke'ye geldi. Hz. Muhammed (S.A.V.) in müstakbel süt annesi olan Halime de bu kabileye mensup fakir bir kimseydi. Kendisini taşıyan merkebin zayıf ve yorgun olması sebebiyle Mekke'ye herkesten geç vâsıl olmuştu. Bu sebeple bir zengin çocuğu bulamadı. Eli boş dönmemek için yetim olan Hz. Muhammed'i almaya mecbur kaldı. Halime, Mekke'den Hz. Muhammed'le ayrılırken, o yürümekten aciz olan merkep kervanın en hızlı hayvanı olmuş, Halime'nin evi de baştan başa bereketle dolmuştu. Bu durum karşısında Hz. Muhammed'i yetim diye almıyanlar pişman olmuşlardı tabiî...

TIB

Bugün, taş devrinde başarılı bir «beyin cerrahisi» tekniğinin varlığı keşfedilmiştir. 1863 de Amerikalı diplomat ve antropoloji uzmanı E. G. Squier Peru'da Cuzco'ya yaptığı bir gezide özel bir arkeolojik eser kolleksiyonunu incelerken eski bir insan kafatasına rastlar; kafatasının üzerinde gayet muntazam dikdörtgen şeklinde bir boşluk gözükmektedir. Kemik ustalıkla çıkartılıp alınmıştır. Olay, uzmanın ilgisini öylesine çeker ki, parasını verir kafatasını satın alır, analiz edilmek üzere Fransa'da Paul Broca'ya gönderir. Paul Broca, mesleğinde ün yapmış bir antropolog, aynı zamanda da bir tıp uzmanıdır.

Arkeolojik kalıntıları incelemekte üstad olan bu uzman hemen kafatasının künyesini okur : Bu, Peru'da Kolombiya öncesi devrine ait bir kafatasıdır.

Squier'in bulduğu Peru kafatasında da insan kafatasının bir bölüğünü çıkartmak demek olan, trefinasyon cerrahî tekniği kullanılmıştı. Eline geçen bir Inca kafatasında Broca, kemiğin kesilip alındığı bölgede bir enfeksiyon, iltihaplanma emarelerini görünce şaşırıp kalıyor, şu halde ameliyat ölümden sonra değil, o insan hayattayken yapılmış, hatta hasta iltihaplanmayı gösteren emareler kafatasına yerleşinceye kadar da hayatta kalmıştır.

Broca'nın ilk buluşundan bu yana Avrupa, Asya, Afrika, Kuzey ve Güney Amerika ve Pasifik'te birçok ameliyatlı kafatası örnekleri bulunmuştu. Şimdiye kadar ele geçen en eski örnek Stuttgart'ta Cannstadt'ta bulunan ve tarihi M.Ö. 3000 olarak tespit edilen bir kafatasıdır. ŞU HALDE BEYİN CERRAHİSİNİN TARİHİ BU KADAR ESKİYE GİTMEKTEDİR.

HUKUK

1944 yılında, İçtimâiyyat Profesörü Dr. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu «Aile Hukukumuzun Tedvini Meselesi» başlığı altında yazdığı bir makalesinde, Hıfzı Veldet'ten : «İlk Türk Kanunu Medenisinin tedvini hareketinin cereyan ettiği 19 uncu asır ikinci yarısının başlangıcından iktisadi müesseselerimizle ailevi müesesemizin vaziyetlerine bakalım : Alış-veriş münasebetlerinde, ticari muamelelerde dini zihniyetten kopma, uhrevî telâkkiden ayrılma cereyanı başlamıştır.» diye medenî kanundan bahseden satırlar naklederek Türk Medenî Kanununun İslâmdan uzaklaşma idealiyle yuğrulduğunu izah etmektedir. «Halbuki aile müesesesine ilişen meselelerde ortodoks dinî telâkki hakimiyetini muhafaza ediyor. Sosyoloji lisanıyla konuşulduğu takdirde diyeceğiz ki dini ve iktisâdi hâdiseler arasında nisbî de olsa gerçekleşen «başkalaşma», tehalüf — differenzierung, differencitation» gittikçe artıyor. Halbuki dini ve ailevi vak'alar arasında bitişiklik ve beraberlik bütün kuvvetiyle hüküm sürmektedir. Fıkha sadık kalacak bir tedvinin bile tahakkukuna imkân yoktur. Sonra Türk ailesinin yapısında henüz bir değişiklik başgöstermemiştir. Avrupa ile münasebetlerin tesirleri yalnız iktisâdî münasebetlere inhisar ediyor. Türk hukukçuları yeni ortaya çıkan hukukî münasebetlere bir şekil vermek istiyorlar. Gerçi iktisâdî münasebetlere bir hukûkî şekil vermeden ibaret olan bu işte hukukçu, henüz dinî zihniyetten kurtulmuş değildir. Fakat ne de olsa bir «te'vil» yolu aranmakta, «içtihat kapısı» nın açılması lüzumundan bahsolunmaktadır.»

TARİH

Selçuklular Anadolu'da zengin bir İslâm Medeniyeti meydana getirdiler. Bilhassa 2. Kılıç Arslan'ın tahta geçtiği 1155 ile Alâeddin Keykûbat'ın tahttan çekildiği 1237 arasındaki bir asra yakın bir müddet içinde Anadolu'da büyük bir medeniyet kendisini gösterdi. Bu devirde ilim, sanat, edebiyat, ticaret ve transit ticareti ortaçağ Türkiye'sini dünyanın en zengin ve kalabalık ülkesi haline getirdi. Selçuklular herbiri büyük bir âbide olan 96 kervansaray yaptırdılar. Kayseri, Sivas, Konya, Çankırı, Divriği, Amasya, Tokat, Kastamonu şehirlerinde muazzam hastahaneler inşa olundu. Büyük Alâeddin'in yaptırdığı Konya-Aksaray yolu üzerindeki Sultan Hanı, 110×50 = 5500 m² lik bir alana oturtolmuştu. Yine aynı devirde pek çok eser yazıldı. 1. Keykavus 72 beyitlik bir kaside sunan bir şaire 7200 dinar vermişti ki, bugünkü satınalma gücü 9 milyon TL.'na yakındır.

TASAVVUF

Zünnun (Mısrî) a sordular :
— Mürit kimdir ve Murat kim?
— Mürit, yaklaşmak istiyen; murat, kaçan... dedi.

...Bucaktan

ÖLDÜREN SEVİNÇ

— II —

Osman Sabit EYMİRLİOĞLU
Konya Yük. İs. Enstitüsü Fransızca Öğrt.

İlmimizle, aklımızla öğünmek için hiçbir fırsatı kaçırmayız; her şeyi bildiğimizi sanırız. Oysa biz kendi öz varlığımızı bile tam olarak bilmiyoruz. Aşağıdaki olaylar her gün gazetelerde okuduğumuz bir sürü vak'adan birkaçıdır. Hatırlamak için bir kez daha okuyalım :

«San Fransisco (UPİ) 1964 yılında geçirdiği trafik kazasından sonra seks manyağı olup yüzden fazla erkekle sevişen 29 yaşındaki Gloria Seykes açtığı tazminat davasını kazanmıştır. Jüri, troleybüs idaresinin genç kıza 50 bin dolar tazminat vermesini kararlaştırmıştır. Kazadan evvel San Fransisco'daki kiliselerin birinin pazar toplantılarında din öğretmenliği yapmakta olan Gloria Seykes, duruşmada, «O zamanlar arkadaşlarım benimle dünyanın 21 yaşındaki tek bâkiresi diyerek alay ederlerdi» demiştir.

«Gloria Seykes bindiği troleybüsün kontroldan çıkıp bir direğe çarptıktan sonra geçirdiği şok dolayısiyle seks duygularını kontrol edememeğe başlamış ve eski hayatını terk ederek bir seks manyağı olmuştur.» (3)

«Karaçi (A.P.) — Öldüğüne hükmedilerek gömülen 2.5 yaşındaki bir çocuk 50 saat sonra mezarı açıldığında diri olarak, baş parmağını emer halde bulunmuştur.

Çocuğun annesi Hajran gazetecilere, kızının cumartesi sabahı vefatından sonra gömüldüğünü söylemiş ve şunları ilâve etmiştir : «Fakat pazar gecesi bir rüya gördüm. Bu rüyada beyazlar giymiş bir ihtiyar bana göründü ve git kızının mezarını aç, onu canlı bulacaksın dedi», demiştir.

... Büyük bir kalabalık önünde mezar açıldığı zaman 50 saat evvel defnedilmiş olan küçük kız, mezarının içinde oturmuş vaziyette görülmüştür.» (4)

Halmstad (İsviçre)... Katerina kendini hep erkek hissetmişti. 19 yaşında bülûğa erdikten sonra da normal bir genç kadın hayatı yaşamağa başlamış, zamanla erkeklik duygularını tamamen unutarak evlenmiş ve üç çocuk annesi olmuştur.

Fakat 30 yaşına basan Katerina'ya içinden gelen bir ses, «Sen bir erkeksin; bu yaşadığın iki yüzlü hayattan utanmıyor musun?» diye seslenmeğe başlamıştır. Bunun üzerine Lund üniversitesi tıb fakültesine müracaat eden Katerina'yı doktorlar incelemişler ve kendisinin kadından çok erkek olduğunu tesbit etmişlerdir. Ameliyatlar yapılmış ve Katerina hastahaneden Peter adı ile (erkek olarak) taburcu edilmiştir.» (5)

New-York — Florencia Gomez adında 14 yaşında bir kolej öğrencisinin ihtiyarlıktan ölmüş olduğu doktorlar tarafından açıklanmıştır.

Florencia'nın ancak yaşlı kimselerde görülen damar sertleşmesinden San Francisco'daki bu hastanede öldüğü bildirildikten sonra verilen tamamlayıcı bilgilere göre, yapılan otopsiden sonra küçük kızın damarlarının 70-80 yaşındaki ihtiyarlarınkiler kadar sertleşmiş olduğu hayretle görülmüştür. Doktorlar şimdi vakitsiz gelen bu ihtiyarlamanın sebebini araştırmaktadırlar.» (6)

Hayal ve ruh konularında hemen hiç bir şey bilmiyoruz. Aşağıdaki haberlerden taşan sırları hangi bilim adamı tam olarak açıklıyabilir? Eskidenberi insanlar akıllarının ermediği şeyleri red ve inkâr etmeği akıllılık sanmışlardır. Oysa olup bitmiş bir işe, «Böyle şey olmaz» demek kadar aklın prensiplerine aykırı olan ne vardır.

Şu haberleri, red etmek için değil de, düşünmek, bir şeyler sezmeğe çalışmak amacıyla okuyalım :

«Toronto (Kanada özel) — Kanada çiftçileri, yakında, tarım ürünlerini müzikle yetiştirerek mahsûllerini artırmaya başlıyacaklardır. Müzikle verimi artırma fikrini Ottowa Üniversitesinde biyoloji uzmanı olan Dr. Pearl Weinberger ortaya atmıştır.

Dr. Weinberger bu konuda şöyle demektedir : «Tarım ürünlerinin ekili olduğu tarlalarda halk müziği çalındığı zaman önceleri 24 saatlik bir durgunluk devri geçmekte, fakat bu sürenin sonunda, mısır, fasulye, bezelye ve yulaf çok daha çabuk boy atmağa başlamakta, sapları ve yaprakları kuvvetlenmekte, daha fazla yaprak yapmaktadırlar.»

Dr. Weinberg ile beraber çalışan tanınmış Kanadalı folklor uzmanı Robert Klaymaz da şöyle demektedir : «Yüzlerce yıldanberi dünyanın birçok ilkel kavimleri, ürünleri boy atarken şarkılar söylerler ve bizler de bu insanlarla alay ederdik. Belki eski köylüler şarkılarının ürünler üzerindeki etkilerini bilmiyorlardı; fakat müziğin çeşitli tarım ürünlerinin daha hızla ve daha güçlü büyümesinde büyük rol oynadığını kesin olarak tesbit etmiş bulunuyoruz.»

Müzikle daha iyi ürün almak için önce ses geçirmez yerde ve kontrol altında tutulan tohumlara müzik çalınmakta ve bu tohumlar ekildiği ve daha sonra tarlalarda müzik çalındığı zaman, müzik dinlememiş tohumlara kıyasla % 15-25 oranında daha fazla ürün vermektedirler.» (7)

Cakarta, (A.P.) — Endonezya hükûmeti, 1967 de vuku' bulan iç mücadeleden bu yana, 19 aydan beri hâmile olduğunu ileri süren bir kadın yüzünden güç durumda kalmıştır. 23 yaşındaki Tjat Zaharafonna, henüz dünyaya gelmemiş çocuğu için, kendi evinde bir basın toplantısı tertiplemiş, aralarında Batı ülkelerinden gelen temsilcilerin de dahil olduğu gazeteciler, karnındaki çocuğun Kur'an-ı Kerim okuduğunu kulakları ile dinlemişlerdir.

Aynı yerde Bayan Zaharafonna'yı muayene eden doktorlar, gizli bir teyp bulunduğu yolundaki iddiaların da doğru olmadığını görmüşlerdir.

Endonezya Sağlık Bakanı, doğmamış bebeğin konuştuğunu, Kur'an okuduğunu teyid etmiş, bir kısım Bakanlar da kendisini desteklemiştir. Ancak Bakanla-

(Devamı 26. sayfada)

(1) Tarihte Garip Olaylar, Max Kemmeriche (Behçet Necatigil) Varlık Yayınları.
(2) Hazret-i Muhammed Mustafa (H. Heykel Paşa) Çeviren: Ömer Rıza.
(3) Hürriyet gazetesi, (1 Mayıs 1970).
(4) » » (7 Mayıs 1969).
(5) » » (5 Haziran 1970).
(6) » »
(7) » » (8.7.1969)

Âdâp Ahlâk Şemâil

Hazırlayan :

Abdullah PARLAYAN

Uyku – Su İçmek – Aksırmak

Malûm olduğu üzere İslâm ahlâk ve adabının menşei kitap, sünnet ve büyüklerin ahvâl ve harekâtıdır. Nebe' sûresi âyet 9 da, **«Uykunuzu ise bir dinlenme yaptık.»** nazm-ı celîliyle uykunun vücut için bir rahatlık olduğu sâbittir. Uyku mevzuunda bazı âdâp beyan olunur :

1. Uykuya yatmadan önce abdest almalı, varsa bile tekrarlamalıdır. Nitekim hadîs-i şerifte : **«Bir kimse abdestli olarak uykuya yatsa ibadet edici olarak yatar ve ruhu secde edici olduğu halde urûc eder. Rüyası da sadık olur. Eğer bunlara riayet etmezse bu inayetlerden mahrum olur.»** (1) buyurulmaktadır.

2. Uykudan önce misvak (2) kullanmalı. Çünkü misvak hakkında 70 kadar fazilet zikredilmiştir. Hadîs-i şerifte : **«Ümmetime meşakkatli görmeseydim her abdestte misvakle emrederdim** (3). Diğer bir Hadîs-i şerif de : **«Misvâk ağzı temizler, Allah'ı razı kılar, gözleri cilâlandırır.»** şeklindedir (4).

3. Uykudan kalkınca yine misvâk kullanmalıdır.

4. Kıbleye dönmüş olarak sağ yanı üzerine ve sağ elini yüzünün altına koyarak yatmalıdır.

5. Yatmadan önce günahlara tevbe etmeli ve bu yatışın, ömrün sonu olabileceğini düşünmelidir. Çünkü uyku ölümün küçük kardeşidir. (Bir nevi ölümdür.)

6. Yatarken âyet - ül - Kürsî'yi okumalıdır. Bu hususta şöyle bir hikâye rivâyet olunur :

«Peygamberimiz Beyt-ül mâle ait hurmaları korumak için Ebû Hureyre (R.A.) yi vazifelendirmişti. Gece bir hırsız gelip bir miktar hurma çalmış, fakat Ebû Hureyre yakalayınca, «Çoluk çocuğum nafakasızdır.» diyerek kendisini affettirmişti. Bu olay üç gece aynen vak'i olmuş, üçüncü gece Ebû Hureyre (R.A.) «Bugün seni Rasûlullah (S.A.V.) e götüreceğim, cezanı orada çekersin.» demişti. Bunun üzerine hırsız beni oraya götürme de sana bir mesele öğreteyim diyerek, «Her zaman yatarken âyet-ül kürsiyi oku, hem rahat edersin, hem de şeytan sana yakin olamaz. Sonra sabaha kadar tayin olunan bir melek seni bekler.» diyerek kaybolmuş gitmişti. Ebû Hureyre sabahleyin Rasûlullah'a durumu anlatmış, o da : «O yalancı olduğu halde sana doğruyu söyledi (o şeytan idi).» buyurmuştu. Yatarken âyet-ül kürsî okuyana bu fazilet ihsân olunur.

7. Uyku gelinciye kadar tesbîh tahmîd ve tehlilden geri kalmamalı ve uyumadan önce :

يارب قنى عذابك يوم تبعث عبادك

«Ya rabbî kullarını diriltiğin zaman beni azabından koru» (5) diye dua etmeli.

8. Sabah namazı vaktinde uyumamalıdır. Çünkü bu halin rızka engel olduğu söylenmiştir.

9. Vücuda sıhhat ve gece ibadetinde kuvvet vermesi için öğleden önce bir saat kadar uyumalıdır ki bu uykuya (kaylûle) denir.

10. Güneş doğarken uykuda bulunmamalıdır. (Buna ahmaklık alâmeti denilmiştir.)

11. Uykudan uyanında :

لا اله الا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير. ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم

şeklinde dua etmelidir. Bunun hakkında Hadîs-i şerif varid olmuştur.

SU İÇMEK

İnsanın su içmesi tabiî bir ihtiyaçtır. Fakat bunun da İslâm'da bir şekli ve âdâbı vardır, onları şöyle hülâsa edebiliriz :

1. Su kapları topraktan olmalı (altın, gümüş gibi övünmek için olan şeylerden olmamalıdır.) İbn-i Abbas hazretleri sırçadan ve billûrdan su kabı kullanmışlar ve bunlardan su içmek ne kadar hoştur, zira içersinde bulunan toz ve benzeri şeyler görünüyor» buyurmuşlardır.

2. Ayak üzeri su içmekten sakınmalıdır. (Fakat zemzem-i şerif ve abdesti müteakip artan suyun ayakta içilmesine cevaz verilmiştir.)

3. Su kaplarının ağızlarını kapamalıdır.

4. Suyun içersine üfürmemeli.

5. Suyu süzerek içmemeli (ciğer ağrısı meydana getirir denilmiştir).

6. Havuzdan ve ırmaktan eğilip su içmemeli, şayet içmek lâzımsa el ile alarak içmelidir.

7. Her nereden olursa olsun, suyu içerken üç nefeste içmeli ve Eûzu Besmele ve Elhamdülillah demeyi unutmamalıdır.

AKSIRMAK

Aksırmak insana arız olan hasletlerdendir. Bir kimse aksıracağında iki elini yüzüne tutmalı ve sesini de yükseltmemelidir. Aksırdığı an (الحمد لله) demelidir. Çünkü bu Hz. Âdem (A.S.) ın sünnetidir. Hadîs-i şerifte : **«Bir kimse aksırınca (الحمد لله) derse siz de ona (يرحمك الله) diye cevap veriniz. Eğer hamdetmezse cevap vermeyiniz.»** buyurulmaktadır. Aksıran kimsenin de karşısındakinin bu şekildeki cevabına (يهديكم الله ويصلح بالكم) diye mukabelede bulunması çok iyi bir hareket olur.

---

(1) Mecmâ-ül-âdâp, s. 327.

(2) Misvâk : Hicâz havalisinde yetişen bir nevi ağaç dalıdır. Onu dişlere sürterek fırça gibi kullanmak, ağzı pis kokulardan temizler, hazmı kolaylaştırır ve bevlin deveranını temin eder.

(3) Fıkhu's-Sünne, c. I, s. 45. Ebû Hüreyre'den.

(4) Fıkhu's-Sünne, c. I, s. 45. Hz. Âişe'den.

(5) Mecmâ-ül-âdâp, s. 328.

Hanımlar Köşesi

Fatma Zehra KANLI
(Konya Merkez Vaizesi)

Kıymetli Hanım Okuyucular!

Cenab-ı Hak muvaffak kıldığı müddetçe ilim, irfan ışığını yaymağa çalışan mecmuamızın bu sütunlarında sizlere faydalı olan konuları neşretmeğe çalışacağız.

Bizim bu sütunlarda temas etmeğe çalışacağımız konular daha önce birçok müellifler tarafından, bazan büyük, bazan küçük kitaplarda neşredilmiş olmasına rağmen, sizlere hizmet amacıyla bir defa da bu sütunlarda açıklamak hissini duyduk. Ümit ederiz ki, âcizâne hizmetimizle duanıza mazhar oluruz.

Amacımız «Bütün dünya meta'dır, ancak sâliha hanım dünyanın en hayırlı meta'ıdır» *Hadîs-i Şerifinin ışığı altında İslâm binâsının temeli olan siz hanımların gerçek vazifelerini ortaya koymak ve Allah katındaki yüce değerinizi belirtmektir. Bu maksatla üzerinde duracağımız konuları şu şekilde plânlıyabiliriz:*

- *İslâm'da kadının değeri, aile münâsebetleri ve bugünkü medeniyette kadının yeri ve vazifeleri,*
- *Tarihte yaşamış meşhur İslâm kadınlarının islâma yaptıkları örnek hizmetleri,*
- *Bugünün küçüğü, fakat yarının büyüğü olan küçük yavruların islâmî terbiyesi,*
- *Çeşitli (dinî, ahlâkî ve fıkhî) hususlarda soracağınız sorulara vereceğimiz cevaplar...*

Ben bir hanım olarak sizlere sağlanan bu imkândan dolayı «OKU» mecmuasının bütün mensuplarına, müslüman hanımlar adına şükranlarımı arz etmeyi büyük bir borç bilir, bu değerli hizmetin ebediyyen devam etmesini Cenâb-ı Hak'tan niyaz ederim.

Muvaffakıyet Allah'dan, gayret hepimizdendir, sayın hanım okuyucular...

GENÇ KALEMLER

LÂNET OLSUN

Müslümanı hor görene
Çatıp hunharca sövene
Ona gerici deyip de
Çatanlara lânet olsun.

⁂

Dinimize küfr edene
Batıl irtica diyene
Hak dinini inkâr edip
Sapanlara lânet olsun

⁂

Allah birdir yoktur güman
Varılacak tek yol îman
İnanmayıp inkâr eden
Kızıllara lânet olsun

⁂

Hayli çoğaldı küfürbaz
Mâneviyatı sağlam pek az
İslâm âlimine yobaz
Diyenlere lânet olsun

⁂

Sokaklar dolmuş îmansız
Halkı bırakmış amansız
Ho! Ho! diye caddelerde
Bağırana lânet olsun

⁂

İlmin kökü Kur'andadır
Asıl maharet bundadır
Yurt Amerika'ya mandadır
Diyenlere lânet olsun.

⁂

Çıktı anarşist hareket
Herşeyde bitti bereket
Âsileşip milli geliri
Zedeleyene lânet olsun.

⁂

Her fert ektiğini biçer
Sonunda sırattan geçer
Bu geçitten geçemeyip
Yananlara lânet olsun.

A. Şâhin RENÇBER
İst. İktisadi ve Tic. İlimler Ak.

İLÂHİ KİTAP HZ. KUR'AN

On dört asır evvel indi
Ezeli dertlerimiz dindi
Şirk ateşi hemen söndü
Kitabımız yüce Kur'an.

⁂

Oku Kur'an uy emrine
Kıymet verme sen gayrine
Böyle devam et seyrine
Kitabımız yüce Kur'an.

Şükrü GÜNEŞ

YETER ARTIK!

Sadık ALTINKESER
Çorum İmam-Hatip Okulu

Yeter! Milletimin çektiği ızdırap bitsin! Milletimi bu mukaddes topraklar üzerinde imha etmeye çalışan din düşmanları kahrolsun. Nedir sizin yaptığınız? Mâsum milletin üzerine her gün binlerce belâ yağdırıyorsunuz. Milleti, içeriden sinsice hareket etmekle, uçuruma sürüklüyorsunuz. Olandan bitenden haberdârız. Bunların yanınıza kalacağını mı sanıyorsunuz?

Mâsum milletim bu topraklarda cirit atan satılmışlara göz yumdu ise kardeş kanı dökülsün diye mi müsâmaha gösterdi? Sözüm ona, biz ilericiyiz, biz garbcıyız diyen mason uşakları, bizden sizlere ihtar olsun! Her gün bir olay, her gün bir anarşi husule getirmekle, milletimin üzerine olan kinini bir kat daha arttırıyorsunuz. «Bağımsız Türkiye» parolasıyla Türkiye'yi bağımsız yapacağız diyen sahtekâr idare bezirgânları! Söyleyin nereye bağlı? Eğer bir yere bağlı ise, bu bağları hep birlikte keselim. Hayır! Türkiye bir yere bağlı değil, O'nu siz bağlamak istiyorsunuz, Milletimi bu bahtı kara Anadolu'dan mahrum etmek istiyorsunuz.

«Milletimi» dedim; evet «milletimi» diyorum. Ama bu hedefiniz sizler için bir hayâl olacak. Milletim uyandı artık; kimlerin hangi maskelere bürünüp, kalleşçe hareket ettiğini, bir makam işgal ederek memleket aleyhinde nasıl çalıştığını milletçe öğrendik ve bunları biliyoruz. Ama şimdiye kadar sabrettik. Kardeşi kardeşe, işçiyi patrona, talebeyi hocaya düşürdüler, sabrettik. Din kardeşlerimizi moskof kurşununa hedef aldılar, sabrettik. Beyazıt kulesine kızıl paçavra astılar, göz yumduk. Bunlara karşı koymadıysak bu vatanın, milletin sahipleri olmadığından mı? Hayır kardeşim, tarih hazinesi olan güzel Anadolu'da dökülen kanların tekrar dökülmesini istemediğimizden karşı koymadık.

Bu memleket içerisinde kardeş kanı dökmek istemiyoruz. Yeni bir iç harp yaratmak isteyenlere ihbârımız olsun. Eğer sizler hâlâ kardeş kanı dökmeye devam edersenız, bu hareketiniz bardağı taşıran son damla olacaktır, bu damla da sizi boğmaya yetecektir.

Yeter artık! İşlediğiniz küstahca anarşi hareketleri, memlekete bir iç harp doğurmaya zemin hazırlamakta. Ama biz iç harp istemiyoruz. İşleri sulh yolu ile, kanunla halletmek istiyoruz. Bu da olmazsa bu memleketin ve bu milletin uğruna canımızı esirgemeden, kanımızın son damlasına kadar cihada hazırız.

Anadolu'nun toprağı kanla yoğruldu. Ama, yine de milletimi bu mukaddes topraklardan çıkartamadılar. Çünkü milletimin damarındaki kan buna müsâade edemezdi. Milletim, kendini şefkatli anne gibi kucaklayan bu toprakların elinden çıkmasına seyirci kalamazdı. Tarih bunu göstermiş ve ispatlamıştır. «Ya istiklâl ya ölüm!» parolasıyla İSTİKLÂL HARBİNİ kazanan ecdat bunun en büyük misâlini göstermiştir. Dün, yurdu bir örümcek ağı gibi saran düşman, bardağı taşıran son damlada boğulmuştur. Silleyi yiyen her düşman geri çekilmeye mecbur kalmıştır.

Ey Garp hayranı, mâzî düşmanları! Sizlere söylüyoruz: Memleketi kalkındıracağız, ileri bir ülke yapacağız diyenler! Bu mudur memleket anlayışınız, bu mudur millet anlayışınız ve memleket kalkınması?... Her hâdisede memleketin sinesinde büyük rahneler açan zavallılar! Din terakkiye mânîdir dediniz. Din, tekniğe karşıdır dediniz, mâzîden ibret alınmaz dediniz de siz ne yaptınız? Memleketi kalkındırıyordunuz da biz mi mâni olduk? Bizim mâziye bağlı kalışımız, din ve an'anelerimize sadâkatimizdir. Mâzî bir yay gibidir, ona basıp âtiye atılmak istiyoruz. Teknik, medeniyetin bir semeresidir ve o Garptan da olsa, Şarktan da olsa alınmaya şayestedir. Yoksa, Garbın medeniyeti diye tarif ettiğiniz cife medeniyetin en büyük düşmanıyız.

Ecdâdın kanlarıyla yeşeren Anadolu toprağının her taşı altında bir şehidin hâtırası buhurdan gibi tütmektedir. Bizler, bu mukaddes beldenin haremine düşman sultasını uğratmamaya azimliyiz. Vatanımızın elden çıkmaması için ve İslâm ümmetinin âlemdarlığını tekrar elde edebilmek için tek damla kanımıza kadar CİHAD durağından ayrılmamaya azimliyiz.

Komünizmin Kralları

Uzun müddetten beri gazete sütunlarında büyük manşetlerle okuduğumuz öğrenci hareketlerini eleştirmekten başka çaremiz yoktur. Ne yazık ki, bu vatanî vazifede olanca gücü ile çalışanlar olduğu gibi, bu çalışmaları baltalayan kişiler de az değildir. Bu vahşet, bir komünizm vahşetidir ve bu vahşeti işleyen öğrenci kılığındaki kişiler de komünizmin krallarıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında, *Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir*, deniliyorsa bu, öğrenciler polise veya hükûmete karşı gelebilir, şeklinde anlaşılmamalıdır. Normal Cumhuriyet düzeni içerisinde hak aramak lâzımsa bu, hocayı dövmekle elde edilemez; eğer hocanın hocalığını gururuna yediremiyorsa bir talebe okuldan çeker gider, çünkü kimse onu zorla okula getiremez ve o da zevki için bir toplumu rahatsız edemez.

İnsan, insan olabildiği zamanca mutludur. Ama bu insanlık vatan ve milletin hainliği ile olmaz. İnsan, üzerinde doğduğu ve yaşadığı yere biraz olsun hürmet eder. *Bir fincan kahvenin kırk yıl hatırı vardır* diyen, her halde bu sözü böyle bir zaman için söylemiştir.

Anadolu yıllar yılı hür yaşamış, bu yurdun evlâtları Avrupa ve Asya'da asırlarca at oynatmıştır. Ama şimdi burada durup da eskisiyle kendimizi teselli edecek değiliz, fakat istiyoruz ki; eskisiyle övündüğümüz kadar bu gün de medenî bir millet olalım, dertlerimizi anlayış yoluyla halledelim. Mesele hiç bir zaman patırdı-kütürtüyle hallolmaz. Medenî millet, anlaşmayı daima ön plânda tutar. Ve hükûmet de önemli bir dâvâyı her halde cevapsız bırakmaz. Ama sen: «Bu memlekette hürriyet var!..» diyerek hocayı döver, polise karşı gelir, hükûmeti zorlarsan sonucu daima vahim olur. Çünkü; bu gibi hareketler tarihin hangi devrinde olursa olsun daima zararlı olmuştur. Bu da yalanın doğruyla, gerçeğin eğriyle kıyas edilmemesinden doğmaktadır.

Bir insanı, bir milleti (Allah'ın kudreti dışında) kendinden başka kimse kurtaramaz. Belki dostları, imkânları dahilinde yardım edebilirler; ama bu hiç bir zaman gerçek güçle kıyas edilemez, çünkü gerçek güç bir insanın, bir milletin kalbindeki imandır.

Kerim ÖZBEKLER

BEKLENEN GÜN

Küfür düşmüş dillerden
Biz böyle bir gün bekliyoruz.
Ağaç bitmiş çöllerden
Biz böyle bir gün bekliyoruz.

Kumar oynanmaz olmuş
Camiler cemaatle dolmuş
Küfrün günleri dolmuş
Biz böyle bir gün bekliyoruz.

Rakı içilmez olmuş,
TÖS'e gidilmez olmuş,
Komünistler müslüman olmuş
Biz böyle bir gün bekliyoruz.

Giyilmez olmuş mini etek,
Belli oluyor kadınla erkek,
Susmuş artık dinsiz köpek,
Biz böyle bir gün bekliyoruz.

Moda kalkmış ortadan,
Kaybolmuş dine atan,
Görünmüyor fuhuş yapan,
Biz böyle bir gün bekliyoruz.

Şakir ÇAVUŞ
Amasya İmam-Hatip Okulu

T.R.T. Müslümanlara Karşı Yine Kin Kustu

Mübalâğa, yalan, iftira artık T.R.T.'nin her günkü marifeti (!) haline geldi. Bütün programlarıyla müslümanların temiz inançlarını sarsmaya çalışan RADYO, yalan haberleriyle de bütün düşünceleri fesada boğmaya çalışmaktadır.

T.R.T. bu iftiralarına 17 Ocak 1971 tarihinde bir yenisini daha ilâve etti. Bolvadin müftüsü ve mecmuamızın eski Yazı İşleri Müdürlüğü ve sahipliğini yapan SÜLEYMAN ÖZKAFA'nın **Bolvadin Kaymakamına hakaret ettiğini, Mustafa Kemal'in portresini kırdığını, Mustafa Kemal ve devrimlerine küfür ettiğini, İmam-Hatip Okulu talebelerinin ve halkın Kaymakamı dövdüğünü, bu olay üzerine Süleyman Özkafa'nın kaçtığını... v.s. haber olarak ve gururla, övüne övüne yayınladı.**

Halbuki Süleyman Özkafa M. Kemal'in portresini kırmamış, ona küfretmemiş, Kaymakam'a hakaret etmemiştir.

İmam-Hatip Okulu talebelerinin hiç bir hâdiseye karışmadığını Bolvadin İmam-Hatip Okulu Müdürü Ârif Keleş ve hâdisenin mübalâğalı ve yanlış aksettirilmiş olduğunu da ilçe Emniyet Âmiri Komiser Zekeriyya Akıncı haber vermişlerdir.

Üstelik Süleyman Özkafa **hiç bir zaman Bolvadin'den kaçmamış ve ayrılmamıştır. Radyonun haberi ve Bolvadin Kaymakamının yaygarası tamamen yalan ve maksatlı hareketlerden ibarettir.**

Bolvadin Müftüsü Süleyman Özkafa'ya selâm ve bağlılıklarımızı bildiririz.

HABERLER ve KRİTİĞİ

POLONYALI YİNE KAN KUSTU!

Geçtiğimiz Aralık ayı ortalarında, tekeri taşa dayanan Polonya halkı ayaklanınca KIZIL TANKLAR yine işledi, isyan güç belâ bastırıldı!.. Kuzey Polonya'da başlıca **Gıdnıa, Sopot** ve **Gdansk** (Danzig) şehirlerinde işçi halk sokağa dökülmüş, **«Ekmek, ekmek, ekmek!»** diye bağırarak dükkânlara saldırmıştır. Komünist parti merkezi ve pek çok bina yakılıp yıkılmış; yer yer kanlı çarpışmalar olmuş; nihayet kızıl tanklar kadın, çocuk demeden halkın üstüne yürüyerek isyan bastırılmıştır. Bir **UPI** muhabirinin bildirdiğine göre, işçiler paltodan portakala varıncaya kadar bütün eşya ve yiyecekleri yağma etmişler!.. Aynı muhabirin verdiği bilgiye göre, bir işçi, aldığı bir paltoyu, paltosunun altına giyerek sokaklarda dolaşmıştır!..

Son zamanlarda, Polonya'da işçi ücretleri büyük ekonomik başarısızlık neticesinde **yüzde 30** düşürülmüş, buna mukabil, gıda ve yakıt maddelerine, mesken fiatlarına fâhiş miktarda zamlar yapılmıştı. Bu zamlar yüzde 10 ilâ yüzde 40 arasında değişmekteydi. Öte yandan, **son 5 yıl** içinde Polonya'nın kalkınma hızının **5.7**'ye düştüğü de Polonya Komünist Partisi raporundan anlaşılmaktadır... İşte bu korkunç iktisâdî kriz, Polonya halkının komünist idareye baş kaldırmasına sebep olmuştur. Netice değişmiş değil! Sokaklar kanla doldu, insanlar acı içinde kendi kaderlerine yine itiliverdi. Üstelik, idarede yeni değişiklikler de oldu. **Edvard GİEREK** adındaki şiddet taraftarı bir cânî devlet başkanı oldu. **Komünizm iflâs etmiye edecek, fakat kendi iflâsı içerisinde milyonlarca suçsuz insanı da yakacak, boğacak**... Gelecek günler bunu gösterecek.

KIZIL İHTİLÂL «BEN GELİYORUM» DİYOR

Türk maârifi artık bugün çökmüştür iyice... Hiç kimse, Türkiye üniversitelerinde ders okutuluyor diye iddia etmemelidir... Bir avuç eşkiyânın tüneği olmuştur üniversiteler bugün! Talebelikle hiç bir alâkası olmayan bir grup çığırtkan, bugün kızıl ihtilâlin son provalarını yapmaktadır. Hükûmet kuvvetleri, ÖZERKTİR diye kızıl gerillâların yanına yaklaşamamakta, ilim muhtariyeti, namussuzcasına sûiistimale uğratılmaktadır. Beyler! Bu ne denlû özerkliktir ki, Türk vatanı zangır zangır titretiliyor da ses çıkartılmıyor? Sayıları birkaç bini aşmıyacağı pek belli bu yaban veletlerine daha ne zamana kadar müsamaha gösterilecek?..

Aslantaş'ın Annesi.

Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'nda, müslümandır, diye **Yusuf Olgun**, beş kızıl velet tarafından kurşuna tutuluyor, Yusuf 13 yerinden yaralanıyor. Ve bu arada **Hüseyin Aslantaş** adındaki CASTRO kılıklı arkadaşlarını da kafasından yaralıyorlar. Aslantaş birkaç gün sonra ebedî yolculuğa çıkıyor... Tabii ki kızıl veletler, Hüseyin Aslantaş'ın annesine arka çıkıverdiler hemen... **Sol**'un en güçlü ve ciddî basını olarak bilinen bir gazetede boy boy resimler neşrettirdiler Aslantaş'ın annesiyle birlikte... Mikrofonu, hangi asırda o yaşadığından, insanlar arasında mı, cânîler dünyasında mı bulunduğundan habersiz ihtiyar kadına uzattılar, ona **«Yobazlardan intikamımı alacağım»** bile dedirttiler!?.

Hüseyin Aslantaş giderken.

Ey zavallı kadın! Oğlunu kendi kanlı elleriyle öldürenler tarafından sen de aldatılmaktan kurtulamadın. Belki de oğluna, lüzumlu islâmî terbiyeyi veremediğin için, analık vazifeni de yapmadın.

Dövün artık bugün, «Hüseyinim benim» diye...

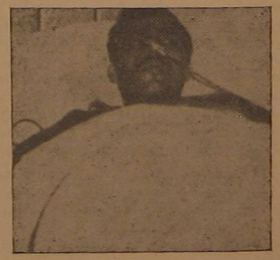

Yusuf Olgun ameliyattan sonra.

ÖĞRENCİ LİDERLERİ FORUMU

Milliyet gazetesi aracılığı ile **SAĞ**ın ve **SOL**un talebe liderleri bir araya geldiler; bir forum düzenlenerek talebe hareketleri ve son durumumuz hakkında öğrenci başkanları görüşlerini ileri sürdüler. Forumu kısaca özetliyecek olursak :

1 — **Burhaneddin KAYIHAN** (Millî Türk Talebe Birliği) : Her türlü emperyalizmin karşısındayız. Rus emperyalizminin de, Amerikan emperyalizminin de... Fakat karşı zihniyette olan arkadaşlarımız yalnız Amerikan emperyalizminin karşısındadırlar. Bugün **100 milyon** Türkistanlıyı sömüren Rusya'dan hiç bahsetmiyorlar. Biz İslâma inanmış insanlarız. İslâmın prensipleri içinde hareket ederiz, yıkıcı değil ıslâh eden hareketleri birinci plâna alırız... Kapitalizm, gerçekten bir emperyalizmdir; ama fert emperyalizmidir. Sosyalizm ise devlet emperyalizmidir. Fert emperyalizmini izâle etmek mümkündür; ama devlet emperyalizmini, daha güçlü olduğu için yok etmek mümkün değildir... M.T.T.B. ahlâk ve insana değer veren, İslâmî görüşü olan bir demokrasiden yanadır. **Silâhla emperyalizm Türkiye'den gitmez, fikirle gider.** İnsan yetiştirmek, insanı eğitmek lâzımdır. Halkın câmiini yıkan bir insan, halkın yanında değildir. Halk çocuklarına karşı silâh çekmek ve cebinde **35 kuruşu** olan bir arkadaşımızı şehid etmek hiç bir zaman halktan yana olmak demek değildir.»

2 — **Eyüp VAROL** (Türkiye Millî Talebe Federasyonu Genel Başkan Yardımcısı) : «Devlet adamlarının çoğu, emperyalist güçler tarafından elde edilmiştir ve büyük hata, oyun ve ihânetler yapılmaktadır. Türkiye'nin doğal kaynakları olan madenler ile, dış ticareti devlet tarafından yönetilmedikçe, belirli bir zümre, ülkenin ekonomik kalkınmasına engel olacaktır ve millet olarak kalkınamıyacağız.»

3 — **Bozkurt NUHOĞLU** (Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtı Genel Başkanı) : «Ana hatlarıyla baktığımız zaman, Türkiye tüm müesseseleriyle dejenere olmuştur. Düzenî, yani siyasî iktidarın niteliğini değiştirmedikten sonra üniversiteyi de kat'iyyen çağın koşullarına uygun, halkdan yana çalışır bir üniversite haline getirmiye imkân yoktur. Biz, bir bakıma küçük burjuvayız. Görevimiz, arkadaşlarımızın tâbiriyle söyliyelim, Türkiye'deki «Gayr-i Millî» güçler dışındaki güçlere, Amerikan emperyalizmine karşı durmaları için gerekli bilinci vermektir.»

Gençlik olayları ile ilgili forumda (soldan sağa doğru) Eyüp Varol, Nihat Çetinkaya, Burhanettin Kayıhan, Bozkurt Nuhoğlu, Gökalp Eren ve forum yöneticisi Ali Gevgilili bir arada...

4 — **Nihat ÇETİNKAYA** (İstanbul Ülkü Ocakları Birliği Başkanı) : «Türk Eğitiminin, Türk Üniversitesinin en küçük bölümlerine kadar giren Amerika, eğitimi tamamen kendi zihniyetine göre kurmuştur. Amerika'nın yetiştirdiği pasif bir neslin yanında, Amerika'ya karşı politika yapan Rus ve Çin emperyalizminin de çeşitli gruplarını görüyoruz. Tamamen demokratik, millî sosyal ve lâik bir anlayışla **«Milliyetçi — Toplumcu** düzen istiyoruz.»

5 — **Gökalp EREN** (Dev-Genç İstanbul Bölge Yürütme Kurulu Üyesi) : «Bilinçli kitleler emperyalizm sömürüsünden kurtulduktan sonra tekrar emperyalizmin sömürüsü altına girmezler. Halkımızın devrimci mücâdelesini ört-bas etmek ve çatışmaları üniversite içinde geliştirip orada boğmak istemektedirler. İki yıldır süren silâhlı çatışmalar gelişerek nihayet bugünkü duruma ulaşmıştır. Bunda, Türkiye'yi sömürge durumunda tutan Amerikan emperyalizminin çıkarları vardır.

Görülüyor ki muhterem okuyucularımız, talebe liderlerinin, gençlik olayları ve son durumumuz hakkındaki teşhisleri aynıdır. Ancak, Türkiye'nin en eski ve güçlü talebe teşekkülü olan Millî Türk Talebe Birliği, Türkiye'nin kurtuluşunu İslâmî mefkûreye bağlamakta ve hem fert, hem devlet zulmüne son verecek olan İslâmî mefkûrenin Türkiye için sulh getireceğini savunmaktadır. Genç Ülkücülere gelince, onlar, milliyetçi bir sosyalizmin özlemi içindeler. Türkiye Millî Talebe Federasyonu, iktisadiyâtımızın devletleştirilmesini istemektedir. Dev-Genç ve Türkiye Millî Gençlik Teşkilâtının savundukları görüşlerin hangi istikâmete dönük olduğunu, artık sağır sultan bile anlamağa başladı.

HİNDİSTANLI BİR ÂLİM VEFAT ETTİ

Şâh Veliyyullah Dehlevî Hazretlerinin diyarında bir büyük âlim vefat etti : **Seyyid Talha el-Hasenî... HADİS** ve **ARAPÇA**da mütebahhir olan bu büyük zatın derin bir ilmî, güçlü bir tedkikatı vardı. Aklî, naklî, edebî ve riyâzî ilimlerin pek çoğunda yüksek pâyeler elde etmiş bulunan merhum Seyyid Talha, tarih, terceme-i hal ve ilm-i ricâl hususunda yegâne kaynak olarak kabul edilmekte idi. Mühim eserleri vardır. Bunlardan «İslâm Medeniyeti» meşhurdur. Öte yandan, Kur'an-ı Kerim'in İcâzı ve Belâğatı mevzusunda da, birçok makaleleri vardır. Asrımızın büyük allâmesi İslâm da'vetçisi **Seyyid Ebü'l-Hasen Ali Ennedvî** ile yakından akraba olan Seyyid Talha merhum, bir müddet önce Pakistan'ın KARAÇİ şehrine göçmüş ve orada yerleşmişti. 80 yaşlarında olduğu halde orada vefat etti.

Seyyid Talha Hazretleri, 19. asır başlarında İngilizlere ve müslümanlığın can düşmanı **SİKH**lere karşı Hindistan'da İslâmî cihâdın en güçlü örneğini vermiş olan **Seyyid Ahmed eş-ŞEHİD'in** (1786-1831) neslindendir. Başta Üstâd Ebü'l-Hasen en-**NEDVÎ** olmak üzere bütün Hind Müslümanlarının başı sağ olsun.

KONYA, ERZURUM ve İSTANBUL Y. İSLÂM ENSTİTÜLERİNİN TALEBE CEMİYETLERİ SEÇİMLERİ YAPILDI

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti seçimleri 19.12.1970 de toplanan Genel Kongrede yapılmıştır. Bu meyanda enstitünün çeşitli meseleleri dile getirilmiş ve çözüm yollarına işaret edilmiştir.

Yeni İdare Heyetine şu arkadaşlar

seçilmişlerdir : Hami Aydoğan, Mehmet Bozgeyik, Sadi B. Sarı, Bekir Kutlu, Mehmet Aydın, Abdullah Kavlak, Rahmi Yârân, Güngör Ünsal, Recep Öztürk.

Öte yandan haber aldığımıza göre Erzurum Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti seçimi de 26.12.1970 tarihinde yapılmış, İdare Heyetine şu arkadaşlar seçilmişlerdir. Mustafa Özdamar, Y. Bahri Köstekçi, Şefik Âşıkoğlu, İbrahim Balık, Sadık Çelenk, Osman Şarklı, Kadir Avcı, Mustafa Balık, Kasım Tosun.

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti Başkanı
Hami AYDOĞAN

İstanbul Y. İslâm Enstitüsünde ise 18.1.1971 tarihinde yapılan seçimde şu arkadaşlar vazife başına getirilmişlerdir : Mustafa Özyürek, Erol Bayraktar, Mümtaz Çuhadar, Sabri Dereli, A. Faruk Yılmaz, Halil Soran, Ahmet Derin, Mehmet Aksoy, İhsan Kıraç, Mehmet Barış.

Yapmış oldukları hizmetlerinden dolayı geçen İdare Heyetlerine teşekkür eder, yeni seçilen arkadaşlara da Cenab-ı Hak'tan hayırlı muvaffakiyetler temenni ederiz.

BİR KARDEŞİMİZİ DAHA KAYBETTİK

1950 senesinde Konya'nın Elmasun (Güneybağ) *kasabasında dünyaya gelmiş, ilkokulu bu kasabada bitirir bitirmez Konya İmam-Hatip Okulu'na kaydını yaptırmıştı. Dört kardeşin en büyüğü olan şehit kardeşimiz Hasan, annesi Fatma ve babası Mustafa'nın diş ve tırnaklarından ayırdıkları küçük bir payla okur, tatil zamanlarında ise bugün kazma, yarın kürek ve bir başka gün harmanda çalışarak harçlığının büyük bir kısmını bizzat tedârik ederdi. Daha bu yaz kireç ocaklarında çalışmıştı...*

En büyük ideâli bir öğretmen olmaktı. İslâma hizmet edebilmenin en güzel metodu O'nun için bu idi. Çünkü; Allah'a en güzel şekilde hizmet eden Peygamberler birer öğretmen değiller miydi?

Hasan Candan bu sene İmam-Hatip Okulu'nun son sınıfına geçmişti. Büyük bir azim, güçlü bir îmanla derslere başlamıştı. Fakat, gel gör ki, bir el onu durdurdu. Hasan'a bir hâl olmuştu : Benzi sararmış, dermanı kesilmişti. Uzun müddet hastahanede yatmasına rağmen doktorlar bir hâl çaresi bulamamışlardı. Kana karışan üre oranı gün geçtikçe yükselmiş ve Ramazan bayramı sabahı ezan sesleri ile birlikte Candan kardeşimiz şehit Hasan olmuştu!

O'nun şehadetine üzülmüyoruz. Zira O, «Bir ölü değil, Allah yolunda huruç eden ve aramızda yaşıyan bir diridir.» *Heyhat! İslâm bir mücahidini kaybetmişti... Ve ey şehit kardeşimiz!*

Senin ruhun müsterih olsun. Bıraktığın boşluğu daha büyük bir azim ve daha şecaatlı bir îmanla dolduracak ve bu uğurda şehit olacak kardeşlerin var. Sen rahat uyu... ruhun şâd olsun... ve bizden size FATİHA olsun...

Tahsilinin yarısında vefat eden
Hasan CANDAN

Bayram Sabahı

(Baştarafı 13. sayfada)

Nasıl dopdolu olmaz ki camiler, insanlığın soğuk yüzünü güldürecek ve insanlığa mürebbi olacak gönüller bu aşk iksiriyle olgunlaşacaktır.

Babasının, elinden tutarak getirdiği yavru, herkesin başının huşû ile eğildiği sırada mihrabın mukarnaslarında, minberin motiflerinde, kubbedeki çinilerin renklerinde bir gizli el arar. O, kimsenin kendisiyle ilgilenmediği bir anda, bir secde ânında bile girift motiflerin esrarını çözmekle meşgul!

İşte kalbini bu tatlı arama ile tatmin eden zevki yeniden tatmak, gönlünü çok büyük bir boşluğa sevkeden tecessüsü yenmek için daima oraya koşan çocuk baştan başa, bütün varlığıyla aşk dolacak ve bu aşkın tabii seyrine uyacaktır.

İşte insanlığın donmuş çehresini yumutaşacak, taşlaşmış soğuk kalbinin ateşini yakacak el, bu çocuğun elidir.

Bayram sabahında bu NUR MİMARLARIN; cıvıltılarıyla kalbleri Allah'a bağlayacak olan çocukların, safların arasında küme küme görülemeyişi bugünkü mabedin zevk ve aşkının kemâline mâni olucudur.

Çocuklarımıza ve genç neslin îmanlı yetişmesine dikkat etmediğimiz müddetçe elimizden tutanları değil, yakamıza sarılanları göreceğimiz tabiidir. Çocuklarına bayramda serâpâ aşk dolu bir kalb kazandırarak ruhunu aşkın ateşiyle yakmayıp onları YILBAŞI GECELERİNDE «NOEL BABA» MUMLARI önünde *çatır çatır yakarak viski ikram eden kuşakların, kurdukları çatı ve tünekleriyle birlikte, yetiştirdikleri bu nesil sebebiyle çatır çatır yanacakları muhakkaktır.*

Hiç bir okulda yavrularımıza verilemiyen sevgi, aşk ve güvenin ancak mâbedin mütevazî ve zarif çatısı altında verilebileceği bilinirken, cemaatın tamamı, yarısı, dörtte biri, hiç olmazsa onda birinin bile çocuklardan teşekkül etmeyişinin BAYRAM SABAHLARINDA bile müşahede edilmesi, İslâm nâmına ne kadar büyük gaflet ve tehlike içinde olduğumuzun açık ifadesidir.

Bugün Bayram sabahlarında bile olsa, camilerimizin ihtiyarlarla değil, çocuklarla dolduğunu görürsek bütün İslâm ümmeti adına bayram edelim. Yoksa bu sabah, bir BAYRAM SABAHI değil, fakat bir AĞIT SABAHIndan başka bir şey olmayacaktır!..

İSLÂMDA PARTİCİLİK VE IRKÇILIK YOKTUR

(Baştarafı 15. sayfada)

Ama hakkı yerine getirmek ve batılı yok etmek için kabilesine yardım edip onu müdafaa etmeye gelince bu, imrenilmeye değer büyük işlerdendir. Serika b. Mâlik (R.A.) in, şöyle dediği rivâyet edilmiştir :

«Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz bize hutbe îrâd etti ve şöyle buyurdu : Sizin en hayırlınız, günâh işlemedikçe, kavmini müdafaa edendir.»

Abdurrahmân b. Ukbe (R.A.) den rivayet edildiğine göre, kendisi Uhud harbinde Hz. Rasûlüllâh (A.S.) ın yanında bulunuyordu. Müşriklerden birine vurup, şöyle dedi :

— Al, bu da benden; Ben yiğit bir gencim.

Bunun üzerine Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz ona döndü ve dedi ki :

— Al, bu da benden; Ben ensârlı bir gencim, demeliydin.»

Yani Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz bu genci kavmi ve cinsiyyeti ile öğünmekten menedip, onu daha geniş ma'nâlı dinî birlik ve beraberlikle öğünmeye teşvik etmek istemektedir.

İşte bu minval üzere İslâm, eşitlik yolunu çizmeğe, karşılıklı kardeşlik esaslarını ortaya koymağa, cemiyeti şu veya bu cins, şu veya bu renk, şu veya bu zümre arasında tefrika tanımayan şümullü bir birlik içinde düzene sokmaya devam etmektedir.

Bu yolun çizilmesi ve asr-ı saâdette hileden uzak bir şekilde bilfiil takip ve tatbik edilmesi sayesinde birlik, beraberlik ve kardeşliğin hâkim olduğu, karşılıklı şefkat ve merhamete sahip islâmî bir cemiyet ortaya çıkmıştır. Böyle bir cemiyette fertler sâlih amellere koyulurlar; Allah'tan korkup sakınmaya ve insanlara faydalı olmaya can atarlar. İşte bu ameller, insanların şeref ve kıymetinin ölçüldüğü birer mikyâs olur ve gerek fertlerin, gerekse cemiyetin şahıslara bakışı, şu âyet-i kerîmenin açısından olur :

«... **Şüphesiz ki sizin Allah nezdinde en şereflîniz, takvada en ileri olanınızdır...» (18)**

Hangi insan ki, vazifesini yapmamakta ve Allah'tan korkmamaktadır, artık onun hiç bir kıymeti ve şerefi olmadığı gibi onda hiç bir hayır da yoktur. Böyle bir kimse Allah yanında da, insanlar yanında da hiç bir değere sahip değildir.

Muhakkak ki insanların pek çoğu, bu hayırlı ve insânî prensiplere son derece muhtaçtırlar. Bu prensipleri en iyi şekilde anlayan müslümanlar, insanları bu prensiplere davet, teşvik ve sevketmekle mükelleftirler. Ta ki ayrılıklar ortadan kalksın, sınıf farkları zail olsun; Herkes, insanı kalkındırmak, yükseltmek ve şanını yüceltmek için çalışan şümullü ve insânî bir vahdet ve birlik içinde toplanmış olsun. Böylece insan, yeryüzünde Allah'ın halifesi olmak gibi, kendisi için mukadder olan kemâl derecesine ulaşabilsin.

(18) *el-Hucurât sûresi, âyet:* 13.

Kitaplar Üzerine

(Baştarafı 3. sayfada)

«HAYIR! RASÛLÜLLAH'IN ÇIKARIP ATTIĞI O YÜZÜĞÜ VALLÂHİ EBEDİYYEN ALMAM!»

Bakınız müslümandaki şu değişikliğe, inkılâba! Peygamberin (S.A.V.) emri onun bütün varlığını kuşatıyor, rûhunda fırtınalar koparıyor ve ona yepyeni bir **RUH** üfürüyor!.. Bugün aynı hâdiseyi bir müslüman kitaptan okuyor, bu haberi tatlı bir hülyâ içinde takip ediyor... Peygamber (S.A.V.), **«Ateşten bir parçayı parmağınıza geçiriyorsunuz!»** derken, müslüman, parmağına bakıyor ve orada ateşten bir parça değil, altından bir HALKA görüyor! İnanamıyor bir türlü parmağındaki kızıl halkanın ateş olduğuna... Ve artık o altın halka yerini değiştirmiyor!.....

İşte günümüz müslümanının kitap okurken içinde bulunduğu hâlet-i rûhiyye! Bu müslümanın, kitabı sırf herhangi bir mevzûda fikir edinmek için okuduğu besbelli!

Yukarıda naklettiğimiz hâdise veya buna benzer şeyler, günümüz müslümanınca sadece târihî kıymeti hâiz olan kıssa ve hikâyelerdir!

Öte yandan, bugün müslümanlar, içinde bulundukları hayatlarını beğenmekte, hâl-i hazırdaki yaşayışları kendilerine **İSLÂMÎ** gelmektedir! Bu ise, bütün te'sirleri yok edici meş'um bir haldir. **Bu öyle bir uğursuzluk ki, ilâhî emir ve nehiyler karşısında taşlar ığıranıp bağırlarından yeşil yosunlar bitirirken, müslümanların canlı cesetlerinde hiçbir dirilik emmâresi görülmez! Taş çatlasa ruhlarda bir esinti, cesetlerde bir kesinti olmaz!** ÇÜNKÜ MÜSLÜMAN, İSLÂMÎ HAYAT İÇİNDE OLDUĞUNU İNATLA MÜDÂFAA ETMEKTEDİR!

Ne acı!.. Hiç düşünülmez mi ki, kaynağı ilâhî olsun, beşerî olsun, dünyada edilmiş her söz, konulmuş her prensip insanlar içindir! Hele KUR'AN, insanlığa gerçek hayat düstûru olarak Rabb'ül-Âlemin'den (c.c.) indirilen o muazzam kitap!?.. O, ne için, kim için ve neden nâzil olmuştur? **Hakikat için, bizler için ve hayatlarımızı batıllardan hakka tebdil etmemiz için değil mi?..** O halde, O'nun hitâpları, neden asrın makina gürültüleri arasında kaybolup gidiyor? Neden O'nun hikmetlerini, koyduğu esasları açıklıyan, mevzû edinen İslâmî eserler bir roman havası içinde mütalâa olunuyor?.. Neden?..

İşte büyük dert : Kitaplar, inceleme ve islâmî mevzûlarda bir fikir edinme zihniyetiyle okunuyor! İşte dert bu bakımdan büyük!..

Müslümanlar bu hususta derin bir tefekküre varmalılar. Kitap, okunmak için açılmadan evvel, İslâmî bir okuyuşun bütün âdâbı göz önünde bulundurulmalı; bir huzur hâlinde besmele, Allah'a (c.c.) hamd ü senâ, Rasûlüne (S.A.V.) salât ü selâm unutulmamalıdır. Ve o okuyuş, sırf Allah (c.c.) rızası için ve hayatta tatbik edilmek üzere bir şeyler öğrenmek maksadıyla olmalıdır. Müellifin, demek istediği her şeyi kendimize bir hitâp ve da'vet saymalı, bu hâlet-i rûhiyye içinde İslâmî eserleri okumalıyız.

Kitabı okumadan evvel, gönlümüzde bir istidât ve verim hasıl etmeliyiz ki, kitaptan ruhumuza saçılacak hikmet tohumları kurumasın! Bu da, ruh kapılarımızın hakka açık, batıllara kapalı tutulması demektir. O zaman, gayenin hasıl olacağından şüphe etmek bile doğru olmıyacaktır.

İNSAN HAKLARI ÜZERİNE

(Baştarafı 9. sayfada)

olarak işlemeyin.» (En'am : 151)

«Bir mü'mini kasden öldürenin cezası, içinde uzun müddet kalacağı cehennemdir. Allah ona gazebetmiş, onu lânetlemiş ve ona büyük azab hazırlamıştır.»

İslâm böyle esaslı bir hakkın teminini yalnız vicdana bırakmıyor, sadece âhirete bırakmakla da yetinmiyor. Bunun için kesin ve iyice açıklanmış teminat vazediyor. Kasdî öldürmelerde kısas, istemiyerek öldürmelerde diyet ve fidyeyi tesbit ediyor :

«Ey îman edenler! Öldürenler hakkında size kısas farz kılındı. Ey akıl sahipleri! Kısasta sizin için hayat vardır, artık Allah'a karşı gelmekten sakınırsınız.» (Bakara : 178-179)

Namusu teminatı altına alır :

«Her müslümanın diğer müslümana kanı, ırzı, malı haramdır.» (Nesai hariç altı hadis kitabı)

Bunu infaz için de şu kanunları tasrih eder : **«Zina eden kadın ve erkeğin herbirine yüz değnek vurun. Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız, Allah'ın dini konusunda o ikisine acımayın. Onların ceza görmelerine, mü'minlerden bir topluluk da şahit olsun.»** (Nur : 2)

(Sonu Gelecek Sayıda)

ÖLDÜREN SEVİNÇ

(Baştarafı 17. sayfada)

rın bir kısmı bu iddiayı tekzip etmişlerdir. Beri yandan resmî bir açıklamada saray sözcüsü, Başkan Suharto'nun da 19 aylık doğmamış bebeğin sesini işittiğini belirtmiştir. Olay Endonezya'da, siyasî bir kargaşalık çıkaracak kadar yaygın bir hal almıştır (8).

Yukarıdaki aktarmalar ve hemen her gün tekerrür etmekte olan bir sürü benzerleri insan, hayat ve ruh konularındaki yetersiz bilgimizi yüzümüze vuran birer örnektirler. İlmin ve felsefenin bütün gayretlerine rağmen hâlâ kendimizi bile hakkıyle anlıyamamış olmamız, hiç olmazsa haddimizi bilmemizi gerektirmektedir. Bu durum Allah'ın ne büyük bir yaratıcı olduğunu, anlıyamıyacağımız kadar yüce, kavrıyamıyacağımız kadar sonsuz olduğunu en güzel bir şekilde isbatlamaktadır. Biz ancak O'nun izin verdiği kadar anlıyabiliyoruz. Fakat bizi yaratanı bütün varlığımızla sevmemize hiçbir engel yoktur. Kur'an-ı Kerim'de : «Allah mü'minleri sever, mü'minler de Allah'ı severler.» (9) buyurulmuştur. Elbette insan kendini yaratanı sevecektir, bundan daha tabiî birşey olamaz. En büyük, en mâkul ve en temiz sevgi budur.

(Devamı var)

(8) **Hürriyet Gazetesi (25.10.1970)**
(9) **(5 : 54).**

TEFSİR İLMİNE GİRERKEN

(Baştarafı 6. sayfada)

nılacak olurlarsa o zaman da ma'nâ yönünden birleşirler.

اذا اجتمعا افترقا واذا افترقا اجتمعا

kaidesini bu kelimeler üzerinde de tatbik edebiliriz. Şu halde

هذا رجل مؤمن

denildiği zaman bu ibareden o kimsenin مسلم olduğu da anlaşılır. Keza هذا رجل مسلم denilecek olursa o kimsenin مؤمن olduğu ilk hatıra gelen şey olur. Fakat bu iki kelime bir arada zikredilecek olursa o zaman aralarında bir fark görmek gerekir. Meselâ هذا رجل مسلم وليس بمؤمن diyecek olursak kelimeler aynı ma'nâya kullanılmamış olurlar. Bu son kısma

قالت الاعراب آمنا قل لم تؤمنوا ولكن قولوا أسلمنا ولما يدخل الايمان فى قلوبكم

— Bedeviler «İman ettik» dediler. De ki, «Siz îman etmediniz amma (bari) müslüman olduk deyin. İman henüz sizin kalblerinize girip yerleşmemiştir — âyetini (15) misal verebiliriz. Zira bu âyetde îman ve islâm kelimeleri bir arada bulunmuşlardır. Bu bakımdan da — temas edildiği gibi — aralarında bir farkın bulunması icabeder. Buna binâen bir âyet hakkında «bu âyetin tefsiri nedir?» denildiği zaman bunun te'vil anlamına da hamledilmesi lâzımdır. Şayet, «Bu âyetin te'vil ve tefsiri nedir?» denilecek olursa o zaman her iki kelimenin de ma'nâlarını farklariyle birlikte ayrı ayrı izah ve beyan etmek lâzımdır.

(15) el-Hucurat sûresi, 14.

Kur'an-ı Kerîm'e Göre Hazret-i Muhammed

(Baştarafı 12. sayfada)

«Yahut kendi peygamberlerini(15) tanımadılar da şimdi onun için mi bunu inkâr edicilerdir onlar?»

«Yoksa "Onda bir delilik var" mı diyorlar? (16) Bilâkis o (peygamber) onlara hakkı (Kur'an'ı) getirmiştir. (Fakat) onların çoğu hakkı çirkin görenlerdir.» (17).

(Devamı var)

(15) **«Hz. Muhammed (s.a.) i» Medarik. Ona kendileri çocukluğundan beri «Emin» demişlerdi. Ömründe bir kere bile yalan söylemediğini, en yüksek ahlâka mâlik olduğunu, kimseden okumadığını, ders almadığı halde ilimde en yüksek bir kemâl sahibi bulunduğunu... v.s.'yi pekâlâ biliyorlardı.» Beyzâvi.**

(16) **«Ve böyle olduğu için mi O'nun tebliğlerine kulak asmıyorlar? Halbuki kendileri de O'nun akılca herkesten üstün, fikir ve nazar yönünden gayet sağlam ve kesindir.» Beyzâvi, Medârik.**

(17) **el-Mü'min, 68-69.**

Bir Hakikat Yolcusu

(Baştarafı 7. sayfada)

O anda Peygamber Selman'ı kolundan tutarak önüne çekiyor ve soruyor :

— Kimsin, ismin ne, nerelisin?

— Adım Selman'dır. Isfahanlıyım. Müjdeni birçok kimselerden aldım. Sana kavuşma uğrunda hürriyetimi kaybettim. Ama benim için hiç bir şeyin kıymeti yok. Sana kavuştum ya, muradıma erdim, der ve hayatını anlatır.

Daha sonra kelime-i şehâdet getirerek islâmiyeti kabul eder. Böylece Selmân'ın hayatı yepyeni bir safhaya girer.

(Devamı var)

SÖNMEZ TAKVİMLERİ
SÖNMEZ
SÖNMEZ KİTAPLARI
GENEL DAĞITIM
SÖNMEZ Neşriyat ve Matbaacılık A.Ş.
«Sultanahmet, Atmeydanı No: 19»
ISTANBUL
Telefon : 22 84 09 • 26 86 84

KONYA
SARAN TURİZM
Sayın Dost ve Müşterilerinin Mübarek Kurban Bayramını candan tebrik eder, işlerinde başarılar diler.
Ankara — İstanbul — İzmir — Adana — İskenderun seferlerinizde her zaman hizmetinizde.
Tel. : Otogar : 3439 — Alâaddin Terminal : 2912

KIVRAK KOLL. ŞTİ.
SÜLEYMAN KIVRAK ve OĞULLARI
Kalorifer, İnşaat ve Sıhhî Tesisat Malzemeleri
Bütün İslâm Âleminin ve sayın müşterilerinin Kurban Bayramını en samimî dilekleriyle tebrik eder.
Şarampol Cad. 54 - ANTALYA — Tel. : 1215 — 1770 Ev : 1150
Lârende Cad. 129 - KONYA — Tel. : 1618 Ev : 2282

BUGÜN Gazetesi
Konya Bürosu
Bütün Okuyucu ve Dostlarının Bayramlarını en derin hisleriyle tebrik eder.

TÜLBENT ve MERMER ŞAHİ
Lâle
ADRES :
Sadullah Talay ve oğlu Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No: 116 — Tel : 22 13 23
İstanbul

Art

MADENİ EŞYA SANAYİ

Kurban Bayramının bütün âlem-i İslâma hayırlı olması dilekleriyle...

ÇATAL, KAŞIK, BIÇAK VE ÇAY KAŞIKLARI, OFSET MANZARALI TEPSİLERİ

Garantili ve Ucuzdur. Daima Tercih Ediniz.

Satış yeri : Tahtakale, Tomruk Sok. Asri İş Han, No.: 203

Sicil Tic. : 95659-41051
Telefon : 22 89 54

YENİ YILDIRIM ELEKTRİK
Ömer Çoktosun
Kurban Bayramının, Milli Nizamın yaşanmasına vesile olmasını diler.
Mağaza : Eski Odun Pazarı, No. 29-31
Tel. : 2073 — Ev : 2171 KONYA

HACI AHMET ÇÖĞEN
OĞULLARI
Rasim ve Necdet Çöğen
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 2790 - 2852 — Ev : 2216
İstanbul Cad. No.: 21 KONYA

CAN KİTABEVİ
MUSTAFA CAN
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. Dükkân : 1567 — Ev : 1715
Şeyh Ahmet çarşısı No. 21 KONYA

KANAAT KİTABEVİ
HÜSEYİN CANPOLAT
Bütün Dost ve Müşterilerinin Bayramını tebrik eder.
Tel. : 1096 dan
İstanbul Caddesi No. 61 KONYA

K E M A L
Manifatura ve Tuhafiye
KEMAL TATAR
Bayramınızı tebrik eder.
Kebapçılar içi No. 4 KONYA

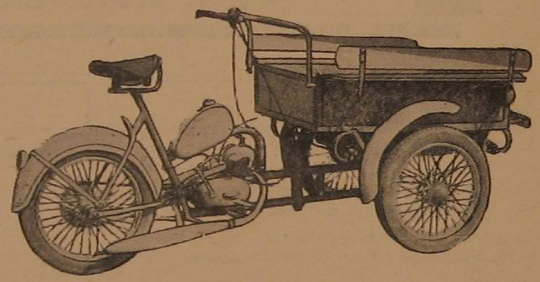

ESAT YURTTABİR
Bilûmum Motorlu-Motorsuz Bisiklet Arabaları İmalâtçısı
Bayramınızı tebrik eder.
Karaman Cd. Bordabaşı Sk. No. 21/A Tel. : 3104 KONYA

ÜNİVERSİTE Koll. Şti.
Fevzi Özçimi ve Ortağı
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 3149 — Telgraf : Üniversite
Uzun Bedesten No. 1 KONYA

Hüseyin Nuri Küçükkeleş ve Ortağı
EROL — MUSTAFA
Bayramınızı tebrik eder.
Ticarethane Tel. : 1195
Aziziye Meydanı No. 46 KONYA

Y I L M A Z
Elektrik Ticarethanesi
MEHMET B. YILMAZ
Kurban Bayramınızı tebrik eder.
Şükran Mah. Zafer Sk. No. 44 Konya

G Ü V E N
Manifatura Koll. Şti.
Bayramınızı tebrik eder.
Telgraf : Güven-Konya — Tel.: 1390
Kapu Camii civarı
Unkapan Sok. No. 5 KONYA

Ömer Faruk Fırat Sanayii
Kurban Bayramının Bütün Müslümanlara hayırlı olmasını diler.
Tel. : 27 07 21 — 27 07 33
Tacirhane Sk. Cebeci Han No. 15/1-2
Mercan/İSTANBUL

Konya Kumaş Sanayii Ltd. Şti.
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 22 98 40
Gürün Han Kat 2 No. 206 - İstanbul

REFİK BÜRÜNGÜZ
Her Nevi Cam ve Saire
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 22 57 85 — 22 20 51
Telgraf: Bürüngüzlü İSTANBUL
Eminönü, Çiçekpazarı No. 40-42

İNCİ ORLON
Yün Şetland ve Mohairleri
Süleyman, Mehmet ve Mevlüt Çelik
Bayramınızı tebrik eder.
TOPTAN SATIŞ YERİ
İstanbul, Gürün Han Kat 4 No. 407
Tel. : 27 77 81
Konya, *Aile Pazarı* — Tel. : 1919
Saray çarşısı zemin kat No. 4-10-12

ÖZLER Koll. Şti.
Hasan Cahit Öz
Giyim Eşyaları ve Tuhafiye
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 1730
Uzun Bedesten No. 44 KONYA

GÜNERİ Koll. Şti.
Ali Güneri ve Ortakları
Tahin, Helva, Şekerli Mamûller ve Bakkaliye
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 2845
Aziziye Camii civarı No: 44 KONYA

REMZİ BEDİZ
Radyo Tamir Teknisyeni
Dostlarının ve bütün müslümanların KURBAN Bayramını tebrik eder.
Tel. : 2997 den
Garaj Caddesi No. 22 KONYA

BARDAKÇILAR
Mehmet Bardakçı
TOPTAN BAKKALİYE
Müslüman kardeşlerinin Bayramını tebrik eder.
Tel. : 2412 — Ev : 2413
Türbe Cad. No. 23 KONYA

ÜÇ KARDEŞLER
Dosya dolabı, Çelik masa Etejer ve Bilûmum Çelik Eşya
Ali, Rifat ve Mehmet Savcı
Dost ve müşterilerinin Bayramını tebrik eder.
İstanbul Cad. No. 242 KONYA

EGE BİSİKLET TİCARET
Koll. Şti.
N. Cengiz - M. Aktaş - M. Kaplan
Bayramınızı tebrik eder.
Sirkeci, Hamidiye Cad. Kafkas Geçidi No. 14 — İstanbul
Tel. : İstanbul 271612 — Denizli : 1232

MAHİR AKALIN
Her Nevi Cam ve Cam Yünü
Bütün dost ve müşterilerinin mübarek bayramlarını tebrik eder ve nicelerini idraki niyaz eder.
Tel. : 278426 — 262812
Eminönü, Çiçek pazarı
Yeni İş Hanı No. 209 İSTANBUL

ANKARA PAZARI
Toptan Bakkaliye
Dost ve müşterilerinin bayramını tebrik eder.
Tel. : 1449
Aziziye Camii doğusu No. 5 KONYA

Mehmet Tevfik Arıkan
EL-EMEK
Yol İnşaat ve El İşleri
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 2777 KONYA
Mevlâna Cad. Özel İdare altı No. 9/D

ÜNVER YÜN ve TRİKO
Abdurrahman Ünver
Her Nevi Orlon, Yün ve Mamûlleri
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 2863 KONYA
Modern Vakıflar Çarşısı No. 30

Sabri Alptekin
FIKS Lâstikleri Bayii
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 2212
İstanbul Cad. No. 170/E KONYA

Z A F E R
Manifatura - Tuhafiye
MEHMET SAĞ
Bayramınızı tebrik eder.
Tel. : 3037
Kebapçılar içi No. 3 KONYA

KONYA Tuhafiye
Halit Açıyor ve Ort.
Bayramınızı tebrik eder.
Tuhafiye Çeşitleri İmalât ve Toptan Satışı
Sultanhamam, Gürün Han No. 214
Tel. : 22 74 09 İSTANBUL

Davutoğlu Kollektif Şirketi
Mehmet ve Tahsin Davutoğlu
Davutoğlu Triko İmâl - Toptan Satış
Bayramınızı tebrik eder.
Gürün Han Kat 5 No. 526-598
Tel. : 27 70 88 İSTANBUL

M E H T A P
Alüminyum Mutfak Eşyaları
İ. Hakkı Dayıoğlugil ve Kardeşleri
Bayramınızı tebrik eder.
Bakırcılar Fuatpaşa Cad. No. 60-1/3
Tel. : 22 88 69 Beyazıt/İSTANBUL

Hilmi ve Ahmet Uğurlu
TOPTAN MANİFATURA
Bayramınızı tebrik eder.
Tuzcular içi, Vakıflar Bedesten Çarşısı No. 3 KONYA
Tel. : 1590

Ali Özcan
SUHULET Cilt Evi
Bayramınızı tebrik eder.
Matbaacılar Pürçüklü Sk. No. 1/A KONYA

Dr. HİKMET KUŞOĞLU
Dahiliye Mütehassısı
İslâm âleminin bayramını tebrik eder.
Tel. : Mu. : 3592 — Ev : 1439
Fatih Çarşısı Kat 3 No. 318 KONYA

Tüccar Terzi
MUSA İPTEŞ
Bayramınızı tebrik eder.
Kebapçılar İçi No: 12 KONYA

BAYRAM HEDİYESİ
Fatih Dersiâmlarından Merhum Konyalı Âtıf Tüzüner'in *Kur'an-ı Kerim meâli* piyasaya arzedilmiştir.

İZZET ÇATLI
Umumî Philips Acenteliği
Bayramınızı tebrik eder.
Tel.: Mağaza: 2227 — Ev: 2419
Selimiye Cd. Yeni Pazar karşısı No. 1
KONYA

Yusuf Özönder ve Ort.
AKARTAHİN
İmalâthanesi
KURBAN Bayramının bütün İslâm âlemine hayırlı olmasını diler.
Tel.: 1462 — 1463 KONYA

Mustafa Öncel
BÜYÜK ECZANE
Bayramınızı tebrik eder.
KONYA

REKABET
Kesekâğıt Fabrikası
CEMİL KAŞDOĞAN
Bayramınızı en iyi dilekleriyle tebrik eder.
Merkez: Keçeciler içi No. 55
Tel.: Mer.: 2933 — Şube: 2792
KONYA

İhsan Köseoğlu
BUGÜN
Bayramınızı tebrik eder.
Kumaş, Konfeksiyon Tuhafiye ve Manifatura Satış Mağazası
Mevlâna Cad. Özel İdare bitişiği
Pasaj No. 7-8 KONYA

MUSTAFA ÇALIŞKAN
TÜCCAR
Bayramınızı tebrik eder.
Tel.: Dükkân.: 1658 — Ev: 2458
Aziziye Camii civarı No. 41 KONYA

Asım Sözbir
GÜZELİŞ HELVA EVİ
KURBAN Bayramınızı en samimi hisleriyle tebrik eder.
Tel.: 2091
Çıkrıkçılar Cad. No. 44 KONYA

ABAJUR ANTİK
İhsan ve Harun Öcal
Bayramınızı tebrik eder.
Mevlâna Cad. No. 4 KONYA

KONYA
Saat ve Alât Deposu
Enes Konuş ve Kardeşi
İthalât ve Dahili Ticaret
Bütün müşterilerinin ve müslümanların bayramını tebrik eder.
Tel.: 1760
Fatih Çarşısı No. 28
P.K. 187 KONYA

Mustafa Pekyatırmacı
ve Ort. Koll. Şti.
Bayramınızı tebrik eder.
Toptan Lâstik, Plâstik ve Kavafiye
Tel.: Mağaza: 1614 - 1864 — Ev: 2557
Başaralı Cd. Zafer S. No. 40 KONYA

Dr. Mehmet Hulûsi Baybal
Bayramınızı tebrik eder.
Ev: Hamidiye Mah. Adliye Bulvarı
Baybal Ap. Tel.: 2416
Muayenehane: İstanbul Cad. 100/2
Tel.: 1455 KONYA

ZAFER OPTİK
Saat ve Fennî Gözlük
Mağazası
MEHMET ve HALİL KOLAT
Bayramınızı tebrik eder.
Tel.: 2064
Fatih Çarşısı No. 29 KONYA

Mustafa Çekirdekçi ve Oğ.
Yapak, Tiftik ve Yün İplik Fabrikası
Bayramınızı en iyi hisleriyle tebrik ederler.
Tel.: Fb: 2664 — Yz: 1794 — Ev: 2275
Pürçüklü Sok. No. 14 KONYA

ÇINAR MOBİLYA
Mustafa Çelikörs — Lütfi Cömert
Bayramınızı tebrik eder.
Tel.: 2083
Kebapçılar içi No. 6 KONYA

DESEN TURİSTİK
Ahmet Özboyacı — Mehmet Tuşat
Bayramınızı tebrik eder.
Turistik Eşya ve Kristal Kolye, Yüzük Çeşitleri
Mevlâna Cad. No. 10 KONYA

Dr. Operatör
Ahmed Said Uğurlu
Bayramınızı tebrik eder.
Tel.: Mua.: 2497 — Ev: 1497
Fatih Çarşısı, Kat 4 No. 427 KONYA

UĞUREL TİCARET
Recep Büyükmesci
Radyo, Bisiklet, Dikiş Makinası Acentası
Bayramınızı tebrik eder.
İstanbul Cad. Aziziye Cami karşısı
No. 67 KONYA

Dr. Ali Kemal Belviranlı
«En iyi dileklerimle mü'minlerin bayramını tebrik ederim.»
Tel.: Mua.: 2290 — Ev: 2291
Mevlâna Cad. Özel İdare karşısı
KONYA

GÜVEN
M.A.N. Ticaret
Halil Motorcu ve Mehmet Kıyıcı
Bayramınızı tebrik eder.
Tel.: 2821
Karaman Cad. No. 264 KONYA

Nurullah Nurullahoğulları
KALEMCİ
Müslüman kardeşlerinin bayramını tebrik eder.
Ticaret Odası, Pasajı No. 7 KONYA

BİLLÛR ÇİÇEK
Nuri Baş
Züccaciye — Porselen ve Bilûmum Mutfak Eşyaları
Bayramınızı tebrik eder.
Saray Çarşısı Zemin Kat No. 1-2
Tel.: 1091 KONYA

ŞENYUVA
İnşaat Müteahhitliği
Bayramınızı tebrik eder.
Türbe Meydanı, Kızılay bitişiği
KONYA

FOTO AR
Ali Rıza Ceylân
Bilûmum Fotoğraf İşleri
Dost ve müşterilerinin bayramını tebrik eder.
P.T.T. Arkası No. 27 KONYA

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M. Av. Gültekin Tüfek - SİMAV* — Gönderdiğiniz 450 TL. ve 12 kişilik isim listesini aldık. Abone kayıtlarını yaptık. Hangi abone namına kaçar lira gönderildiği mektupta belirtilmediği için biz sizin hissenize 42, diğer yeni abone kardeşlerimiz için 34 TL. üzerinden muamele yaptık. Bizim için büyük kıymet ifade eden bu hayırlı gayretlerinizin devamını diler, Allah'a emanet ederiz.

★ *M. Mustafa Keysan - ALMANYA* — Tesadüf eseri elinize geçen mecmuamızı okuduktan sonra kendinizde mecmuamıza karşı büyük bir sempatinin hâsıl olduğunu beyan eden ve bu vesile ile bundan sonra abone olma isteğinizi belirten samimi mektubunuzu aldık. Sizi ve Türkiye'de bulunan kardeşinizi abone yaptık. Ve her ikinize de mecmualarınızı postaladık. Abone şartlarımız üzerinde henüz bir değişiklik olmamıştır ve şu şekildedir: Senelik abone bedeli Yurt içi: 12; Yurt dışı: 16 TL. dır. Memleket haricinden para göndermek ancak posta havalesiyle mümkün olduğu için bu yola baş vurunuz. Gönderici yerine isim, adres ve abone numaranızı yazınız. Alıcı yerine ise, «İslâmın İlk Emri OKU Mecmuası, P.K. 105 KONYA» adresini yerleştiriniz. Göndereceğiniz para bu şekilde bize ulaşacak ve hesabınıza işlenecektir. Sevgi ve selâm.

★ *M. Yusuf Yüksel - SİVAS* — Büyük da'vanın büyük neşir organı İslâmın İlk Emri OKU'ya yardımda bulunmak, nefsini İSLÂM uğruna feda eden, bu yüce gaye ile meşgul olan her müslümanın vazifesidir. Bu vazifenin ifasında titizlik gösterdiğinizden dolayı çok çok teşekkür ederiz. Allah azim ve gayretinizi ziyâdeleştirsin. Bildirdiğiniz eski abonelerimizin abonelerini yeniledik, yeni bulduğunuz kardeşlerimizi ise abone kaydettik. Ancak fiat artışı daha tahakkuk etmediğinden fazla olarak gönderdiğiniz paraları kardeşlerimizin abone hesapları üzerine ilâve ettik, isteğinize uygun olarak size her ay mecmuamız 4 adet fazla gönderilecektir. Muvaffakiyetler...

★ *M. Nebi Başaran - ALMANYA* — Karşılaşılan bin türlü zorluklar insanı yıldırmamalı, yıpratmamalıdır. Bize abone bulma işinde tesadüf ettiğiniz mukabil hareketler sizi bu yoldan çevirmesin. Daima gayretlerinizi bekliyoruz. Evvelce 95. sayıda biten abonenize yeni gönderdiğiniz 32 lira 70 kuruşu ekledik. Böylece aboneniz 119. sayımıza kadar devam edecektir. Muhabbet ve selâmlar...

★ *M. Bilâl Özcan - ADANA* — «İslâmın İlk Emri OKU» ayda bir defa çıkar. Tanesi sadece bir liradır. Senelik abone ücreti de 12 liradır. Bu bedeli göndermede en iyi ve okuyucu için en ucuz yol, postahaneden istenecek posta çeki yatırma kâğıdının gönderici kısmına kendi isim, adres ve abone numarasını, alıcı kısmına da bizim adresimiz ile beraber hemen alttaki sekiz haneli yere 50059110 numarasını dikkatlice yazmaktır. Çünkü bu şekilde hareket eden okuyucularımız ayrıca parayı gönderebilmek için bir ücret ödemeyeceklerdir. Selâmlar...

★ *M. Ersoy Demirsoy - BİNGÖL* — Arzunuz üzerine sizleri abone yaptık. Numaralarınız: 16778, Ahmet Aygündüz 16779, İzzet Köseli 16780 ve Yusuf Gürses 16781 numaraları ile bizde kayıtlıdırlar. Bilmukabele selâm, sevgi ve muvaffakiyetler.

★ *M. Halil Horzum - KÜTAHYA* — Mektubunuzda bahsetmediğiniz, fakat 24.2.1970 tarihinde elimize geçen 15 liralık havale de abonenize geçirilmiştir. Şu kadar var ki bu son gönderdiğiniz 15 lira ancak 79 dan 93 e kadar olan sayılarımızın bedelini kapatmaktadır. Buna göre 16 lira borçlu durumdasınız. Yeni senenin abone bedeli olarak 12 lira daha eklerseniz 28 lira olur. Bunda bizce bir yanlışlık yoktur. Durumu bildiririz. Selâmlar...

★ *M. Sırrı Sancaklı* — Gönderdiğiniz 24 TL. nı aldık. Bu durumda aboneniz 115. sayıya kadar devam edecektir. Hakka emanet olunuz.

OKUYUCULARIMIZIN DİKKATİNE: Kendilerine borçlarını posta çeki ile bildirdiğimiz okuyucularımızın bu borçları içine abonenin yenilenmesini mümkün kılmak üzere yeni yılın abone bedeli de dâhil edilmiştir. Meydana gelmesi muhtemel karışıklıkları ve itirazları önlemek için ehemmiyetle bildiririz.

Parası elimize geçen okuyucularımız:

Osman Şenyiğit, Hüseyin Atay, Ferhat Kılıçoğlu, Uğur Güngör, Ahmet Çelik, Selâhaddin Şengören, Ömer Cebeci, Şemseddin Aksu, Akif Yalçınöz, Mehmet Kiremitler, Cevdet Barış, Osman Tatlısöz, Celil Böcek, Yılmaz Kulaşaklı, Emin Göksu, Nihat Helvacı, Kâzım Parlak, Mehmet Özgüngör, Nazım Ünlü, Mevlüt Penbegül, M. Ali Derviş, Hasan Çelik, Mustali Canbilen, A. Reşit Ufak, Halil İbrahim Atılgan, Tahsin Altıparmak, Abdullah Ertük, Muzaffer Altıntaş, Ülker Erkiletlioğlu, Ahmet Gülhan, Ömer Özbek, H. İbrahim Nalbant, Hamdi Düzgün, Ramazan Şengül, Dr. Güngör Savaş, Ali Var, Halil Güven, Osman Acar, Mehmet Sarel, Mustafa Hatiboğlu, Cemal Tümtürk, Mahmut Özcan, Ali Osman Özcan, Mustafa İzdeş, Ahmet Gündüz, Ali Göksu, Mehmet Ballısoy, İlyas Memiş, İbrahim Kaya, Mustafa Tarık, İbrahim Canpolat, Kadir Şahin, Faruk Karakucak H. A. Kadir Gürpınar, Mehmet Özkan, Niyazi Acar, Nadir Sönmez, Mustafa Akoğlu, Serdar Doğru, Abdullah Göksoy, Süleyman Arslantoz, Sezer Şengök, Hilmi Kurtoğlu, Recai Boyacıoğlu, Abdullah Ertürk, İhsan Küçüksönmez, Ahmet Güler, Sırrı Sancaklı, Zeki Ergün, Altan Muci, Mustafa Gayret, Mehmet Turfanda, Süleyman Köse, Vecdet Yaylı, Fuat Adıgüzel, Selâhaddin Dışpınar, İrfan Acar, A. Zeki Sayan, Ömer Öztürk, İbrahim Ceylân, Şükrü Eğe, Mehmet Kavas, Mehmet Ünlü, Muzaffer Işık, Lütfi Kılıç, Mehmet Erşan, Hasan Üstün, Süleyman Koymacı, Hüseyin Erişen, Mustafa Erşen, Durmuş Keskinkılıç, Abdulmuttalip Gül, Faruk Kılıç, Maksut Otar, Meryem Yenice, Hasan Algül, M. Ali Eren, Hacı Mustafa Ergun, Mehmet Altınışık, Mehmet Kaya, Asb. Hüseyin Çelik, Asb. Mehmet Cengiz, Asb. Mehmet Salmanlı, Mehet Gündoğdu, Halil Dönmez, Mehmet Etyemez, Orhan Çıtak, Kemâl Dartar, Ishak Germi, Kemâl Demirel, Bekir Benli, Halil Akkaç, M. Ali Armutçuoğlu, Cemal Özdemirci, Sait Cavudak, Burhanettin Öztürk, Sezai Bahar, Sami İnan, Hasan Ak, İbrahim Tuluk, Mevlüt Soydan, Mehmet Savan, Sefer Özçelik, Kemâl Gültaş, Mustafa Sezer, A. Nazım Aydoğan, Sönmez Kitabevi/Malatya, Mehmet Tuğrul, Abuzer Doğan, Cahit Akur, Ziya Ankaralı, İrfan Çelik, Mustafa Yazıcı, Ali Sevim, Niyazi Büyükberber, Kâzım Beğisi, Ahmet Ergün, Ahmet Yücenur, Mehmet İncialan, Mehmet Önder, Hamid Berber, Selâmi Özyıldırım, Kemal Göçer, Hamid Özay, Ali Haydar Çakıcı, İlyas Yörük, Sami Karar, Ahmet Yıldırım, Ali Nâbi Koçak, Yusuf Kavaklı, Zülfikâr Yıldırım, Hasan Baba Gültepe, H. M. Ali Özcan, Hasan Ersöz, Ali Kaplan, Halil Duran, Yüksel Kanar, Mehmet Mutlu, Tahir Yüksel, Süleyman Altıntaş, Murlu Aydınlı, M. Nurullah Mürşid, İsmet Fülerman Divan, Emin Malıçok, Ali Arslan, Yalçın Kayalı, Süleyman Tutal, Fevzi Doğaner, Ali Kulak, Receb Demir, Arslan Miletli, Ali Aycı, Abdil Akgün, Mehmet Kayaroğlu, Hüseyin Topbaş, Bilâl Okutan, Arif Z. Sayan, Osman Tırpancı, Bayram Şahiner, Vahid Sezen.

İslâmın İlk Emri
OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BAYRAM SABAHI

Bir ilâhî duygu kalplerde yaşar,
Zikreder mü'minler ulu ALLAH'ı,
Aşk ile tekbirler bir anda coşar,
İMÂN tazelenir bayram sabahı.

Ruh ve kalıp Hak'ka secde ederek :
İnsan bulur ancak gerçek felâhı.
Gözden ve gönülden yaşlar dökerek,
Kalpler temizlenir bayram sabahı.

Aşk ile alınan bunca tekbirler,
İnsanı yüceltir, siler günâhı.
Bükülmüş boyunlar, açılmış eller,
Hak'tan af dilenir bayram sabahı.

İsmail BAYRAM

FİATI : 1 LİRA

Sayı : 108 MART 1971

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

BU SAYIDA

★ Hâdiseler — Düşünceler
★ OKU'dan Okuyucularına
★ Aldatma
★ İslâm Da'veti ve Sünnete İttiba
★ Hz. Muhammed'in Cinlere Kur'an Okuması
★ Bir Hakikat Yolcusu
★ Rasûlu'llah ve Sünneti
★ Haccın Bugünkü Hedefi
★ İnsan Hakları Üzerine
★ Kur'an-ı Kerim'e Göre Hz. Muhammed (S.A.V.)
★ Öldüren Sevinç
★ İhram Tekbirinin Şartı
★ Hilim veya Nefse Hâkimiyet
★ Kültür Emperyalizmi ve Nedenleri
★ Sefer Âdâbı
★ Hanımlar Köşesi
★ Genç Kalemler
★ Şiirler
★ Haberler ve Kritiği
★ Okuyucu Suallerine Cevaplar
★ Okuyucularla Başbaşa

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER

DÜŞÜNCELER

Müslüman-Türk toplumunun hayatına Tanzimattan beri adabte edilmek istenen düzen, ma'şeri vicdanda kendisine bir mesnet bulamadığı için iflâs ettiğini kendi kendisini vurarak isbat etmiş bulunuyor. Tam on asırdan beri tekevvün ve terkibine karıştığımız ve kültür câmiasına, ırkımıza has büyük hamlelerle katıldığımız, ayrıca eksik olan taraflarımızı onun mâna dinamizmi ile tamamlayıp, kavmiyyetin kâbuslu günlerinden kurtulduğumuz İslâm nizamı, zaten ruh ve mahiyet olarak bu devşirme düzenle ma'küsen mütenâsib bir fikir ve iman manzumesiydi. Avrupa ile batılı anlamda bir temas, bize bir yenilik, bir merhale gibi gösterildi. Ve bütün siyasî, iktisadî ve ictimaî meselelerimizin halli bu sihirli temas sonunda gerçekleşeceği va'dine münevverlerimiz tam birbuçuk asır aldandı. Halbuki İslâm mucizesi gibi muhteşem bir nizâmın içinde yoğurulmuş bir milletin, bütün sistemlerini maddeye ve maddî ölçülere istinat ettiren batılı düzene gönül vermesi, sadece kendisini değil, o kültür ve medeniyyet manzûmesine hizmet eden diğer unsurlarla birlikte bizzat o medeniyyeti inkâr demekti. Çünkü İslâm her cephede kendisine has kıstaslar, zamanı aşabilecek ölçüler getirmiştir. Bunun içindir ki o şu veya bu menşe'den mülhem fikir ve ölçülere mütehammil değildir. Zira *«İslâm, kendisinden başkasına söz ve irade tanımıyan ve tanıması da aklen muhal olan iradedir.»* Şimdi bu mutlak ilâhî irade, batının, hak ölçülerine muğayir ve fakat kendi bütünlüğü içinde bir perspektiv arzeden materyalist nizamının bir peyrevi olamazdı. Sanki islâmi nizamı koyan kendileriymiş gibi, onun asırlardan beri milletimizin ferdi ve ictimaî yapısına ne engin tesirler bıraktığını nazar-ı itibara almadan emekliye sevketme istekleri vardı. Ve her sahada geri kalmışlığımızın sebeplerini İslâmda arama tutkusu mevcuttu. Fakat İslâma karşı materyalist fikirlerle meşbu' entellektüellerin ortaya attığı bu alternatif, bugün kendi kendini yemekle meşgul. Kanaatimizce Türkiye'deki DEV sancıların menşei işte bu lüzumsuz adaptasyon gayretleridir.

Bize karşı yüreği gayz ve nefretle dolu olan bir hizbin şuurlu olarak ileri sürdüğü bu fikir, bizi kendimize dönmekten ve kendi dertlerimizin çarelerini kendi laboratuarımızda aramaktan alakoyma gayesini gütmektedir. İşte bu kadarını biz anladığımız halde, milletin ve millet müesseselerinin güdücüleri bu gerçeği daha iyi kavrayacakları yerde, anlayanları tahtie etmekte ve kurtuluş çaresinin batılı anlamda batılılaşmakta olduğu fikrinde ısrar etmektedirler. Hiçbir devirde hatta hiçbir yerde heyet-i ictimaiyyeye hareket ve aksiyon vermesi gereken güdücülerin ma'şeri vicdandan kopuk bir fikir mihrakı etrafında temerküz etmesi görülmüş şey değildir. Batılının, her buhranlı devrimizde bize sunduğu hal tarzı, belki ilk günlerde bize parlak görünebilir. Fakat bütün tarih boyunca bir milletin hayaller ve fantezilere aldanarak kendi ruhunda meknûz olan siyasî, iktisadî ve ictimaî şuuru tutuşturmaması da düşünülemez. Şimdiye kadarki tecrübeler göstermiştir ki batı, her yeni şeyin arkasında bizi kendisine daha çok köle edecek iktisadî hal çareleri (!) getirmiştir. Ve bize çare gibi yutturmak istediği şeylerin gerisinde daima bizi içten içe vuran o mel'un suratı görmüşüzdür biz.

Artık şu iyice anlaşılmalıdır ki bir millet, kendi ruhundaki ateşi yakmadıkça, kendi içinden yeni müceddidler ve ilim otoriteleri çıkarmadıkça, yabancı fikir ve muhtevaya bağlı ekoller, gençliğin dimağını daima törpüleyecektir. Böyle bir gayeye ulaşmak için, çeşitli baskı grupları, hizipleşmeler, dışardaki menfaatperestlerin işini kolaylaştırdığı için onlar, memleket içinde ayrılık ateşini körüklemeyi belli başlı hedef kabul edeceklerdir. Fakat yüreğinin olanca safvet ve samimiyyetiyle, îmanının olanca enginlik ve haşmetiyle İslâm mûcizesine inananlar kadrosu, mazlum ve mağdur milletin gönülleri heyecana veren altın nesli, ufuktan sökün etmeye başlamıştır. Sorumlular, bu muhteşem neslin yolunu kesmek için şurada-burada kendi hallerine ibadet eden müslümanları âyin yaparken (!) isterse yakalayadursunlar. Kur'an-ı Kerîm kurslarına âni baskınlar yaparak Allah'ın kelâmını heceleyen yavruların bir damlacık yüreğinde zulüm anıtları yükseltsinler, îmanlı gençliğin, geleceğin Büyük Türkiye Rüyasını gördüğü ve onun ateşiyle yandığı İmam-Hatip Okullarını *«beyin yıkama merkezleri»* olarak kabul etsinler. İman kadar kutsal bir hizmetin harmanında savrulmayı varlığının tek gayesi bilenler ve bu gayenin tahakkuku için körpeliğini, gençliğini vererek da'vâsını ma'şeri vicdanın sıcak îman ikliminde dile getirenler, *İmam-Hatipliler*, kendi iç dünyasında muvazene kuramıyanların hücumuna hedef olsunlar, Üniversite harâmîler yatağı, çete barınağı olsun ve fakat bunlara hiçbir mes'ul makam kanun adına ciddî bir müdâhalede bulunmasın... Evet, kim ne yaparsa yapsın, Müslüman-Türk milletinin en az birbuçuk asırdan beri kudûmuna intizar ettiği altın neslin yolunu kesemiyecektir. Çünkü o, Müslüman-Türkün yeni hayat şartlarına göre öz nefsinde sakladığı yedek enerjinin muharrik bir güçle fikir ve aksiyona dönüşümü demektir ki, milletimiz bu yönüyle tarihin en büyük emanetini yüreğinde depolamış demektir.

Altın Neslin kadrolaşacağı, fikirde, siyasette, iktisat ve ictimaiyatta ağırlığını ortaya koyacağı güne kadar, batının emperyalist fikirleriyle yoğurulan ve İslâmı, prangaya vurulmuş bir mahkûm gibi cemiyet sahasından atarak ferdi vicdanına itelemeğe alışık binbir türlü küçüklük ukdesiyle gittikçe küçülen entellektüeller bizi adaptasyon yoluyla frenklere uydurmağa belki daha çok gayret edeceklerdir. Fakat şurasını unutmamalıdır ki, onların güneşi, ölü renkli solgun ışıklarını batı ufkunda son bir dalgalanışla çekip-giderken; *Bizim Güneşimiz*, zamanın koynunda asırlık uykularını sürdüren Müslüman Milletlerin şakaklarında fikir teri döktürecek hararetini hissettirmek için, doğu ufkunda ebedî sabahların habercisi olarak doğmak üzeredir.

Bu satırları, hiçbir fikir humması çekmiyen insanların iç ezikliği ile dillerine doladığı ve fikir donukluklarının mükâfatını sadece tenkitte aramaya alışık meccanilerin sözleri gibi kabul etmek, *Altın neslin* ihya edeceği *«İslâm Mucizesi»*ni tanımamak demektir.

İslâmın İlk Emri
O K U

OKU'DAN OKUYUCULARINA

AZİZ Okuyucu!

Aslında bizden çok sizlerin eseri olan bu mecmuamızın ilk sayısı, bundan tam on sene önce 1 Mart 1961 yılında neşredilmişti. Böylece OKU, onuncu yaşını doldurmuş bulunmaktadır. On yılda dokuz cilt; diğer bir deyişle on yılda 108 sayı... OKU aylık bir mecmua olduğuna göre 1 Mart 1971 tarihinde elinizdeki nüshanın sayısı 121 olmalıydı. 121 yerine 108 olduğuna göre arada on üç sayılık bir tehir var. Bu, yüze göre doksan demektir. Yani devamlı çıkma bakımından OKU, 10 üzerinden 9 not almıştır. Buna göre on yaşını «pekiyi» derece ile idrak etmiştir.

Birinci sayısına (1000) adet baskı ile başlayan OKU, 108. sayısında (14000) adede ulaşmıştır. Bu yükselişte en büyük hisse ve gayret yine siz okuyuculara aittir.

Sürekli çıkma ve tirajı arttırma babında yüz ağartıcı bir mâziye sahip olan OKU, muhteva bakımından da yerinde saymamış, daima ileri gitmiştir. Bu vasfı ile OKU, dinî, ilmî, ictimâî ve edebî sahada mühim bir boşluğu doldurmağa çalışmakta ve küçümsenmiyecek bir hizmet ifa etmektedir. En büyük hedef, bu hizmeti, daire daire dünya çapında genişletip her millete kendi lisanıyla İslâmı anlatabilmektir. Bu günleri gösteren Yüce Mevlâ inşaallah o günleri de lütfedecektir.

Bütün bunlar kuru bir iddia değil, tahdis-i nimet olmak üzere Cenab-ı Hakk'a arz-ı şükrandır. OKU'nun iddiası yok, da'vâsı vardır. Bu da'vâ sadece bizim değil, kendine gelmeye ve öz benliğine kavuşmağa çalışan bütün bir İSLÂM ÂLEMİ'nin mukaddes da'vâsı ve yolunu şaşıran topyekün insanlık âleminin kurtuluş vesilesidir. İnsan, hususiyle müslüman, bu da'vâyı duyduğu, yaşadığı, duyurup yaşattığı nisbette insandır ve müslümandır. Bu da'vâdan nasibi yoksa «Hayvan» bile değildir.

OKU, neşir hayatına birinci cildini teşkil eden ilk oniki sayısının fiatı 75 kuruş olarak devam etmiştir. 13. sayı ile ikinci cilde başlarken fiat da bir lira olmuştur. Tam dokuz senedir, 13. sayıdan 108. sayıya kadar aynı fiat devam etmiştir. Bu müddet zarfında nice mevkuteler, nisyan ile ma'lûl beşer zihninde belli-belirsiz izler bırakarak silinip gitmiş; yaşama mücadelesine devam edenler de muayyen fasılalarla müteaddit defalar fiat artırma mecburiyetinde kalmıştır. Bu meyanda OKU da aynı mecburiyetle pek çok defalar karşı karşıya kalmış, fakat daima bu çareye baş vurmaktan uzak durmaya çalışmıştır. Çünkü OKU, kâr ve kazanç gayesi ile neşredilen bir neşir organı değildir. Bu mecmua, Türkiye'de ilk defa, Konya İmam-Hatip Okulu mezunları tarafından «TÜRKİYE İMAM-HATİP OKULLARI MEZUNLARI CEMİYETİ» adı ile kurulan, Müslüman-Türk milletinin geleceğine ümitle bakmasının en büyük teminatı olan îmanlı genç İmam-Hatip neslini sinesinde toplayan bir cemiyet adına çıkarılmaktadır. Bu cemiyet ticarî bir şirket değildir. Ulvi bir gaye ve yüce bir da'vâ peşinde koşan gençlerin mukaddes yuvasıdır. Onun için mecmuadan, indallah makbul olacak bir hizmetin dışında, hiçbir şey beklememiş; mecmuadan madde olarak sağladığını çok fazlasiyle yine mecmuaya vermiştir ve vermeye devam edecektir.

OKU, bugüne kadar, satışından elde edilen gelirle değil, buna ilâve olarak çeşitli teberru ve aidat gibi cemiyetin diğer gelirleriyle neşredilegelmiştir. Zaten abonenin mühim bir kısmı borcunu zamanında ödemediği gibi, çoğu da hiç göndermemektedir. Mecmuayı çıkaran idare heyeti üyelerinin hemen hepsi talebe olduğu ve her yıl seçimlerle büyük bir kısmı yenilendiği için, abonenin ayağına kadar gidip abone bedellerini ve biriken borçları bizzat toplama imkânı olmamakta, buna bilhassa zaman bakımından imkân kalmamaktadır. Merkezi Konya'da olduğu halde, hizmetin daha iyi olabilmesi için İstanbul'da bastırılan mecmuanın her sayısını zamanında neşre hazırlamak bile birçok feragat ve fedakârlıklara bağlı bulunmaktadır. Ve bütün bu hizmetler tamamen fahrî olarak yapılmakta, OKU'nun ne sahibi, ne müdürü, ne yazarları ve ne de bu uğurda hizmet eden idare heyeti üyeleri hiçbir ücret almamaktadır. Bütün bunlara ilâveten, muhtevanın daha dolgun olabilmesi için, sahife adedimiz, geçen sayıdan itibaren 28'den 32'ye çıkarılmıştır.

Sırf hakikatı söylemeğe çalıştığımız için, haktan nasibi olmayanlar tarafından hakkımızda açılan da'vâlar çok defa aleyhimize neticelenmekte, beklenmedik para cezaları kambur üstüne kambur olmaktadır.

İşte bütün bu şartlar altında OKU, bugüne kadar sadece bir liralık fiatla gelmeyi başarmıştır. Mecbur kaldığımız halde bugüne kadar fiat artışına gitmememizin sebepleri yukardaki maruzatımızın içinde mündemiçtir.

Nisan 1971 den itibaren 109. sayı ile onbir yaşımıza basmış ve onuncu cilde başlamış olacağız. Bu başlangıç bir fiat değişikliğini de beraber getirecek.

Evet muhterem okuyucular! Bugüne kadar her nüshası bir lira olan OKU, bundan sonra «İKİ» lira olacak. Bizi, bugüne kadar ısrarla kaçtığımız bu kararı almaya sevkeden amilleri yukarda zikrettik. Yaşamak ve hizmette daha mükemmel bir şekilde ve daha müsait şartlar altında devam edebilmek için bu kararı almağa mecbur kaldık. Bu kararı makûl bulup, bizi anlayışla karşılayacağınızdan eminiz. Çünkü alacağımızı kendimize değil, yine mecmuaya vereceğiz, yani müşterek yol ve da'vâmıza harcayacağız.

Gönül ister ki, hiç bir fikri ve ilmi asalet ve haysiyeti olmayan bunca varakpârelerin yüzbinler basıp sattığı şu İslâm diyarında, şuursuzca karanlık bir uçuruma doğru hızla yuvarlanan cemiyet ve cemaatı kurtarabilmek için, mukaddes da'vâmızın sesini duyurmağa çalışan OKU ve emsâli neşir organlarımız, yüzbinlerce değil, milyonlarca basılsın ve meccânen dağıtılsın. Çünkü biz, âhir zaman ümmeti, susayanın su içtiği bir kuyu değil, isteyenin de, istemeyenin de üzerine yağan bir yağmur olmak mecburiyetindeyiz. Binaenaleyh her türlü esbâb ve vesâit ile İslâmı yaymak bizim

(Devamı 28. sayfada)

İslâm Hukuku

ALDATMA

Mehmet SAVAŞ

İSLÂM fukahası rıza bulunmıyan alış-verişlerin hükümsüz olduğunu icma'la kabul etmişlerdir: Çünkü rıza şartı Kur'an'da sarahaten zikredilmiştir. Bazı alış-verişlerde (akidelerde) rızaya halel veren birçok şekiller vardır. Fukaha, şekillerden bazılarını **«Hilabe» (Aldatma)** ismi altında incelemişlerdir. Aslında «Hilabe» kelimesi bir hadîs-i şerîfte vârid olduğu için mezkûr şekillere unvan olarak verilmiştir. Şöyle ki, Sahabelerden Habban bin Münkir isminde biri alış-verişlerde aldatıldığını peygamberimize söylemiş, peygamberimiz de ona **«Bir şey satın aldığında aldığın kimseye, aldatma yok, ben üç gün muhayyerim, de»** buyurmuştur. Fukaha Hilabeyi şöyle tarif ederler: **«Alıcı veya satıcıdan biri diğerini mühim bir sözle veya fiili vesilelerle aldatır ki o söz veya o fiil olmasaydı, o kimse razı olmayacaktı.»** (1)

Şimdi de Hilabe başlığı altında zikredilen şekillerden birkaçını görelim:

1 — Hiyanet, 2 — Neceş veya tenâcüş, 3 — Tağrir, 4 — Tedlîsü'layb (aybı gizleme).

1 — Hiyanet: Fukaha bunu, emânet alış-verişlerinde gösterirler. Zira alınan bir şey satılırken «Şu ana parası, şu da kârıdır» diye ta'yin edilmez; bir pazarlıkta «Şu kadar kuruşa satarım» der, karşı taraf da rıza gösterir alırsa, bu şekle fukaha **«Bey'ul-Müsavame»** ismini vermişlerdir ki, bunda hiyanet şekli düşünülemez. Ama «Şu kadara aldım, yüzde şu kadar da kârla satacağım der, karşı taraf da kabul eder, alırsa, buna «Emânet alış-verişleri» denir. Bu ismin verilmesinin sebebi, alış fiyatının ve kâr haddinin açıklanmasıdır. Bu da üç şekilde olur:

a — Aldığı fiyatla satmak. Meselâ, 5 liraya aldığı bir kitabı yine kârsız olarak 5 liraya satarsa ve bunu satarken 5 liraya aldığını söylerse, buna **«Tevliye»** denir.

b — Aldığı fiyatı açıklayıp zararına satmak. Meselâ, «Beşbin liraya aldığım şu arabayı sana aldığım fiyattan beş yüz lira aşağısına sattım» demek gibi. Buna da fukaha **«Vagia»** veya **«Muvâgaa»** ismini vermişlerdir.

c — Aldığı fiyatı belirttikten sonra üzerine muayyen bir kâr haddi koyarak satmak ki, buna da **«Murabaha»** denir. Meselâ, birinin diğerine «Ben bu kalemi yüz liraya aldım, yüzde 15 kârıyla sana yüz onbeş liraya sattım» demesi gibi. Görülüyor ki, bu üç şekilde alış fiyatı söyleniyor, eğer söylediği fiyat doğru ise hiç bir şey yoktur, akid normaldir, doğru değilse hıyanet olmuş olur. Bunu bir misalle açıklayalım ve İslâm hukukundaki hükmünü beyan edelim:

Bir satıcı «Şu kumaşın metresini ben kendim 100 liradan aldım. Yüzde yirmi kârla sana yüz yirmi liradan satıyorum (sattım), derse bakılır: Eğer hakikaten 100 liradan almış ve 120 ye satmışsa normal bir alış-veriş yapılmış olur; ama kendisi yirmibeş liraya aldığı bir şeyi 100 liraya aldım der, şu kadar da kâr hakkım vardır, derse bu alış-veriş hiyanete girmiş olur ki, alan kimse bunu öğrenirse bazı fukahaya göre bu alış-verişi (akdi) ibtal edebilir. Hanefi'ye göre ibtal edemez, fakat fiyatta ve bilmukabil kâr nisbetinde bir düşürme yapılır. Meselâ biraz önceki misâlde kumaşı yüze değil de 75 liraya aldığı hakikatı ortaya çıksa % 20 kârla sattığını da itiraf etse, işte o zaman yüzde yirmi kârı 75 lira üzerinden hesaplanır, yüz lira üzerinden değil.

2 — Hilâbe şekillerinden ikincisi **«Neceş»** veya **«Tenâcüş»** demiştik.

Neceş kelimesi aslında avı, yerini değiştirmesi için kaldırmak, avlanmasını kolaylaştırmak demektir.

Fukahanın ıstılâhında neceş, mal sahibinin daha önceden gizli olarak anlaştığı bir kimsenin almak maksadıyla değil de, diğer müşteriler tergib etmek maksadı ile onların önünde birşeye kıymetinden fazla fiyat vermesine denir ki, bu da İslâm hukukunda rızaya halel getiren bir alış-veriş şeklidir, yasaktır. Nitekim sahîh hadîsde yasak olduğu sarâhaten işaret edilmiştir.

Eğer yalancı müşterinin araya girmesiyle, alan kimse hakikaten aldanmış, fâhiş bir fiyatla almışsa birçok fukahaya göre (Şâfii, Maliki, Hambeli) akdi ibtal edebilir. Hanefî fukahasına göre bu alış-veriş tahrimen mekruhtur. Hatta Malikî fukahası müşteriyi satıcıya kıyas ederek aynı hükmü vermişlerdir (2). Meselâ mezatta bir müşteri diğer biriyle anlaşarak mezata girse, anlaştığı adam mezattan onun ucuz alması için ayrılırsa, mal sahibi de bunu bilirse Malikilere göre mal sahibi bu akdin ibtâlini isteyebilir (3).

[1] **El-Medhal, I/404.**
[2] **Aynı eser.**
[3] **Aynı eser.**

İslâm Davetçilerine

İslâm Da'veti ve Sünnete İttibâ

Yusuf IŞICIK

İSLÂMÎ hareketin usûl ve metotlarının müslümanlar tarafından unutulmuş olduğu veya cihanşümûl bu hak hareketin kendine has yollarının **GARP EMPERYALİZMİ** tarafından müslümanlara unutturulmuş bulunduğu bir gerçektir. Bunun en büyük delili, insanlığın kurtuluş projelerini ata mirası olarak ellerinde bulunduran müslümanların, dünya mefkûreler sahnesinde kendilerinden beklenilen işleri bir türlü tahakkuk ettirememiş olmalarıdır.

Bugün, İslâm namına hiçbir iş yapılmıyor değildir. Gerçekte, pek çok islâmî teşkilâtlar hareket halinderler ve islâmî faaliyetler çeşitli sahalarda devam ettirilmektedir. Şukadar var ki, islâmî kuruluşlar, bu **HAK DA'VA**yı yaymayı hedef edindikleri halde, bu hedefe giden yolları tam seçmiş değildirler. İslâm ıstılahında **SÜNNETE İTTİBÂ**, islâmî olan her hareket-te bu dinin rûhuna uygun yolları takip etmek demektir. Cihanşümûl bu hareketin yollarını gösteren de, yüce İslâm Peygamberi (s.a.v.) dir.

İslâm Da'veti'nin sıfatının değişmemesi, onun, beşeriyyetin hayrı için tek emin ÇAĞRI olarak devam edebilmesi, ancak ve ancak onu yapanların, SÜNNET'in çizdiği da'vet yollarına bağlı kalmalarıyla mümkündür. Da'vet... Evet, şu engin ve zengin kelimenin delâlet ettiği **HAKKA ÇAĞRI** ameliyesi, kendine mahsus ve tamamı ile islâmî olan yollara alışkındır ve **SÜNNET YOLU**ndan başka bir yörüngeye bu büyük ma'nâyı oturtmak mümkün değildir. Kısaca, **DA'VET**, Sünnet yolunda gidildikçe da'vettir...

Yakın tarih, bize pek çok islâmî teşkilâtlardan haber vermektedir. Ve biz, İslâmı yaymaktan başka bir hedefi olmıyan bu teşkilâtların, kendilerinden beklenilen işleri göremeden dağılıp gittiklerini aynı kaynaktan öğrenmekteyiz. Bugün dahi aynı şeyler müşâhade edilmektedir... Büyük bir şevk ve gayretlerle islâmî harekete girişen pek çok fikir ve aksiyon adamları, ne yazık ki aynı şevkle bu **HAK HAREKET**in metotları üzerinde düşünmediler ve Sünnete ittibâsız girişilen samimî hareketler sonuçsuz kaldı.

Sünnete ittibâ, bu da'vanın canlılığını devam ettiren en büyük âmildir. Başlangıçta iyi niyetlerle girişilen pek çok hareket vardır ki, zamanla hedefinden kayma tehlikelerine müptelâ olur. Yapılan işler niçin ve neden yapılmaktadır; bunlar unutulmıya başlanır... Faâliyetler, şuursuzluğa doğru gider ve hattâ böylelikle, başka ideolojilere hizmet dahi edilebilir! Sünnete ittibâ, İslâm da'vetini aslî rotasında tutar; yapılan da'vet ameliyesinde her an uyulması prensip haline getirilmiş **SÜNNET KAİDELERİ**, bu da'vetin İSLÂMÎ çehresini muhafaza eder.

Bir da'vet adamı düşününüz... Kabiliyetini hak yolda bezletmek için, iyi niyetlerle harekete geçmiştir. Hakkı tavsiye etmiye, insanları irşada başlamıştır. Fakat, gerçeği insanlara duyururken kullandığı vasıtalar, edindiği usûller, Peygamber (s.a.v.) yoluna uygun değildir. Da'vete başlarken Hazret-i Peygamber (s.a.v.) nasıl bir yol tutardı, da'vetin O'nun (s.a.v.) tarafından konulan prensipleri ne idi; bunları göz önünde bulundurmamaktadır. Da'vet yolunda karşısına dikilen engelleri kendi karakterine uygun şekillerde yok etmeye çalışmakta, da'vetine mânî olan câhillere, zâlim ve münâfıklara karşı Sünnete aykırı tutumlara girmiş bulunmaktadır. FIKHın zâhirî hükümlerinden başka hiçbir âdâp ve erkân, iç muhasebe ve murâkabe tanımamakta; insanlara söz söylerken dahi, kendine has RABBÂNÎ bir üslûp seçen İslâm Peygamberi'nin (s.a.v.) da'vetçiliğini unutmuş bulunmaktadır. İşte böyle bir da'vetçi, **İSLÂM DA'VETİ**'nin canlılığını muhafaza edip, onu her an kontrol eden ve hedefine ışık tutan **SÜNNET ÖLÇÜSÜ**nü kaybetmiştir. Zamanla, meşgul olduğu da'vet, aslî rotasından sapacak; ölçüler ve telâkkilerin gün be-gün değişmesi yüzünden, gaye dahî bir gün olup şüphe bulutlarıyla kararacaktır. Bu da'vetçinin yollarını koyu tereddüt dumanları kaplıyacak ve nihayet, başlangıçta hâlis niyetlerle tesbit edilen hedef kaybolacaktır!

Bu durum, seyr ü sülûk yolunda sofinin helâkini hazırlıyan sebeplerden çok daha tehlikelidir ve da'vet yolunun en çetin engeli, gerçekte budur.

Da'vet yolunun bu korkunç tehlikesi, çok defa, **«Farzları yaşamak devrindeyiz; Sünnetlerden önce dinin kesin emirlerini yerine getirmiye ve cihâd etmiye mecburuz.»** zihniyetinin eseri olmaktadır. Bu, kişiyi dinî emirleri hafife almıya, onu başıboş, aylâk bir müslümanlığa götüren ve kalbi karartan uğursuz bir felsefedir. Bu düşünce, müslümanları diğer din ve ideoloji mensuplarından farksız bir topluluk haline getirdi. İslâmî hayatın çehresini süsliyen, müslümanların hareketlerini ışıklandıran **SÜNNET MÜESSESESİ**nin hafife alınmıya başlamasıyla herşey sona ermiş demektir!..

Yüce Peygamberin (s.a.v.) sünnetinin Allah'ın (c.c.) emri olduğunu, O'nun (s.a.v.) söylediklerinin hiç eksiksiz müslümanlar tarafından alınması gerektiğini,

(Devamı 18. sayfada)

TEFSİR

Hz. Muhammed'in Cinlere Kur'an Okuması

— III —

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

« اولئك الذين يدعون يبتغون الى ربهم الوسيلة أيهم اقرب ويرجون رحمته ويخافون عذابه ان عذاب ربك كان محذورا »

«Onların taptıkları da — hangisi Rablerine daha yakın (olacak) diye — (bizzat) vesile arıyorlar. Onun rahmetini umuyorlar, Onun azabından korkuyorlar. Çünkü Rabbinin azabı korkunçtur.» (1)

Bu âyet-i kerîmenin nuzûlü hakkında şöyle denilmektedir : İnsanlardan bazıları bir kısım cinlere ibadet etmekteydiler. Fakat bu cinler müslüman olunca o kimseler küfürleri üzerine kalakaldılar. Bunun üzerine de mezkûr âyet nâzil oldu (2). Bu âyetin nâzil oluşunda ileri sürülen hâdisenin Cenab-ı Hakk'ın (3) :

قل اوحى الى أنه استمع نفر من الجن فقالوا انا سمعنا قرآنا عجبا

— (Habibim) de ki : «Bana şu hakikat(ler) vahy olunmuştur : Cinden bir zümre (benim Kur'an okuyuşumu) dinlemiş ve (şöyle) söylemişler : «Biz hakikî hayranlık veren bir Kur'an dinledik», âyeti ile :

وان صرفنا اليك نفرا من الجن يستمعون القرآن فلما حضروه قالوا انصتوا فلما قضى ولوا الى قومهم منذرين

— Yâdet o zamanı ki cinlerden bir taifeyi Kur'an dinlemeleri için sana (doğru) çevirmiştik. İşte bunlar onun huzuruna gelince (birbirine) : «Susun (dinleyin)» demişler, (okunması) bitirilince de (kendilerine azab ile) korkutmaya memur olarak kavmlerine dönmüşlerdi — âyeti (4) arasında bir ma'nâ bağlantısı kurulabilir. Müfessirler, bu âyetler müvacehesinde Rasulullah'la cinler arasında nasıl bir olay geçtiği ve Rasulullah'ın cinlerle bizzat görüşüp görüşmediği hususunda muhtelif rivayetler zikretmişlerdir. Şimdi, ma'nâ bakımından, bilhassa ikinci ve üçüncü âyetlerin anlaşılmasına yardımcı olabilecek birkaç rivayet üzerinde duralım :

عن ابن مسعود رضى الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لاصحابه وهو بمكة : من أحب منكم ان يحضر الليلة أمر الجن فليفعل فلم يحضر منهم احد غيري فانطلقنا حتى اذا كنا بأعلى مكة خط لى برجله خطا ثم أمرنى أن أجلس فيه ثم انطلق حتى قام فافتتح بالقرآن (5)

Görüldüğü gibi bu hadiste, cereyan eden cin olayının Mekke'de vuku bulduğu beyan buyurulmaktadır. Rasulullah yanında bulunan Abdullah b. Mes'ud'a Mekke'nin yukarı kısımlarında bir yer tahsis etmiş ve oradan ayrılmamasını da tenbih ederek ilerlerde Kur'an okumağa başlamıştır :

عن ابن مسعود رضى الله تعالى عنه قال : كنت مع رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ليلة صرف اليه النفر من الجن . فأتى رجل من الجن بشعلة من نار الى رسول الله صلى الله عليه وسلم (6)

Bu hadiste de cinlerden birinin elinde bir meşale olduğu halde Rasulullah'a doğru geldiği ifade olunmaktadır :

من طريق ابى زيد عن ابن مسعود قال : بينا نحن مع رسول الله صلى الله عليه وسلم بمكة وهو فى نفر من أصحابه اذ قال : ايكم منكم معى رجل (7)

Bu uzun hadiste de İbn Mes'ud bize, Rasulullah'ın cinlere giderken ashabından birini çağırdığını ve bu emre kendisinin imtisal ederek Rasulullah'la beraber gittiğinden ve orada geçen hâdiselerden söz etmektedir. Abdullah burada Rasulullah'ın cinlerle uzun müddet beraber bulunduğunu ve yanına ancak fecr vakti gelebildiğini de anlatmaktadır. Hattâ Rasulullah namaza durunca cinlerden ikisi gelerek kendilerine iktida etmek istemişler ve Rasulullah da onlara namaz kıldırmıştır. Daha sonra Abdullah bunların kimler olduklarını sormuş, Rasulullah da bu kimselerin Nusaybîn (Nasîbîn) cinlerinden olup, aralarındaki bir ihtilâftan dolayı geldiklerini beyan buyurmuştur.

فقال النبى صلى الله عليه وسلم : انى اريد أن أقرأ القرآن على الجن الليلة فأيكم يتبعنى فأطرقوا ثم قال الثالثة فأطرقوا ثم قال الثالثة فأطرقوا فقال ابن مسعود : أنا يا رسول الله (8)

Burada ise Rasulullah'ın o gece cinlere Kur'an okumak istediğini ve ashabından hangisinin kendisiyle beraber gelebileceğini üç defa tekrar buyurarak sorduğunu ve üçüncü defasında Abdullah'ın, «Ben ya Rasulallah» dediğini ve kendileriyle beraber gittiğini görmekteyiz.

el-Kurtubî'nin rivayetine göre (9) Rasulullah'a cinlerden bir elçi gelmiş ve Rasulullah da onların davetlerine icabet buyurarak gidip onlara Kur'an okumuştur. Müslim Abdullah b. Abbas'dan Rasulullah'ın cinleri görmediğini ve onlara Kur'an okumadığını rivayet etmektedir (10). Halbuki İbn Abbas'dan gelen başka rivayetlerde (11) Abdullah b. Abbas'ın, bu cinlerin Rasulullah tarafından kavimlerine elçi olarak gönderildiğini bildirdiğine temas edilmektedir. Şu hale göre nasıl olur da İbn Abbas yukardaki anlayışına göre bu cinlerin kavimlerine elçi olarak gönderildiklerini iddia edebilir? Fethu'l-Bârî sahibi zıt gibi görünen bu rivayetleri, hâdisenin müteaddit defalar vukubulduğunu söylemekle birleştirmek mümkündür demektedir (12).

Umdetü'l-Kari'de de bu hâdisenin müteaddit olduğu beyan edilmektedir (13). Bu hâdisenin müteaddit olduğunu kuvvetlendiren delillerden biri de Rasûlullah'ın cinlerle muhtelif yerlerde buluştuğunu gösteren rivayetlerin mevcudiyetidir. Meselâ İbn Cerîr et-Taberî tefsirinde (14) bazılarından Rasulullah'ın cinlere Kur'an okuduğu yerin Hacûn olduğunu rivayet ederken bazıları da Nahle denilen yerde olduğunu söylemişlerdir. Şu hale göre Rasulullah'ın cinlerle buluşması müteaddit defa vuku bulmuştur. Hatta bunun altı kere vâki olduğunu söyleyenler de vardır (15). Öyleyse Abdullah b. Abbas'ın Rasulullah'ın cinlere Kur'an okumadığını ve onları görmediğini söylemesi,

قل أوحى الى أنه استمع نفر من الجن

âyetiyle ilgili hâdiseye müteallıktır. Yoksa İbn Abbas'ın bu hâdiseyi mutlak olarak inkâr etmiş olması düşünülemez. Çünkü,

وان صرفنا اليك نفرا من الجن

yeti bunun bariz bir delilidir. Zira bu âyette, Rasulullah'ın cinlerle konuştuğuna ve onları kendi kavimlerine elçi olarak gönderdiğine işaret olsa gerektir (16).

---

[1] *el-İsrâ' sûresi*, 57.

[2] *Sahihu'l-Buhari, el-Amira* 1315, *V*/227, *Sahihu Müslim, el-Amira* 1333, *VIII*/244, *Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerir et-Taberî, Camiu'l-beyan fi tefsiri'l-Kur'an, XV*/104.

[3] *Sûratü'l-Cin*, 1.

[4] *Sûretü'l-Ahkaf*, 29.

[5] *es-Süyuti, el-Hasaisü'l - Kübrâ, Haydarabad* 1319, 1/137, *Tefsirut-Taberî, XXVI*/32 *Ebû Nuaym, Delâilü'n-Nübüvve, Haydarabad* 1320, *II*/129-130.

[6] *el-Hasaisü'l-Kübrâ, I*/138.

[7] *İbn Hanbel, Ebû Abdillah Ahmed b. Muhammed el Müsned*, Mısır 1313, *I*/458-459, *İbn Seyyidi'n-nâs, Uyunu'l-eser fi fununi'l-mağazî ve's-şemaili ve's-siyer, Kahire* 1356, *I*/137, *el-Hasaisü'l-kübrâ, I*/138.

[8] *Muhammed b. Abdillah el-Kurtubî, el-Cami' li ahkami'l-Kur'an*, Mısır 1967, *XVI*/212.

[9] *Tefsiru'l - Kurtubî, XVIII*/3-4, *Müslim, II*/36.

[10] *II*/35.

[11] *Umdetü'l-Kârî, VII*/290; *Tefsiru't-Taberî, XXVI*/33; *Tefsiru'l-Kurtubî, XVI*/213.

[12] *VIII*/513.

[13] *III*/96.

[14] *XXVI*/33.

[15] *Haşiyetü'ş-Şihab ale'l-Beydavî*, Mısır 1283, *VIII*/255, *Bedruddîn Ebû Abdillah eş-Şiblî, Âkâmü'l-Mercân fi ahkâmi'l-cân*, Mısır 1326, *s.* 53.

[16] *Haşiyetü'ş-Şihab, VIII*/254-255.

İslâm tarihi

M. S.

Bir Hakîkat Yolcusu

— V —

İşte böylece Selmân, yıllardır aradığı lidere, insanlığın önderi, büyük kurtarıcı Hz. Muhammed'e kavuştu ve İslâmla müşerref oldu. Köle olduğu için huzur-u Peygamberi'ye pek gelemiyor, kölelikten kurtulma çareleri arıyordu. Nihayet Peygamberimize bu meseleyi açmağa karar verdi ve dedi ki :

— Yâ Rasûlallâh, ben köleyim, Allah'tan başkasına kul olmak istemem. Bundan kurtulmak için ne yapmam lâzım?

— Git, efendine söyle de seni para mukabili azâd etsin. Ve de ki : «Ben hürriyetime kavuşmak istiyorum; buna karşı benden ne istersin?»

Selmân, «Benim kendimi kurtaracak param yok ki!» demek ister gibi bir tavır almıştı. Fakat hemen kendi kendine : «Bu teklifi bana yapan Hz. Muhammed (A.S.) muhakkak ki, bunu da düşünmüştür» diyerek oradan sevinçle ayrıldı. İslâma ve müslümanlara karşı kalbi kin dolu yahûdi efendisinin yanına gelip şu teklifi yaptı :

— Beni para mukabili azâd eder misiniz?

— Ederim ama, sen benim istediklerimi veremezsin.

— Veririm. Ne istersen söyle.

— Bana kırk okka altın ve bir de yeni dikilmiş üçyüz fidanlık bir hurma bahçesi. O da bir şartla ha! Fidanların hiçbirisi kurumayacak.

Yahûdî, bütün bunları Selmân'la alay ederek söylüyordu. Ama Selmân hiç tereddüt etmeden bu ağır şartları kabul etti ve hemen Peygamberimizin yanına giderek durumu O'na anlattı.

Hz. Muhammed de biraz düşündükten sonra bütün müslümanlara hitaben «Kardeşinize yardım ediniz» buyurdular. Sahâbelerden biri : «Yâ Rasûlallâh, benim falan yerde bir arsam var, onu kardeşime hibe ediyorum» deyince diğer sahabeler de : «Biz de fidanları getirelim, çukurları kazalım» dediler. Bu esnada Peygamberimiz : «Benim evde de ufak bir parça altın var, onu getirin» buyurdu. Getirdiler. Selmân parçayı görünce :

— Yâ Rasûlallâh, o benden böyle bir parça değil, kırk okka altın istedi, dedi.

Peygamberimiz de :

— Evet, kırk okka, biliyorum. Sen al, bu parçayı götür, ver. İnşâallâh o küçük parça tam kırk okka gelecektir, cevabını verdi.

Selmân'ın gözleri dehşetten açılıp kapanıyordu ve içinden : «Bu bir mucizedir. Ufak bir parça kırk okka gelir mi? Peygamberin elinden çıkan elbet gelir» diyordu.

Parçayı alıp götürdü. Tarttılar, tam kırk okka geldi ve efendisine teslim etti.

Gelelim hurma bahçesine... Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz sahâbelerine «Çukurları kazın, fidanları hazırlayın, ben gelmeden hiçbir fidan dikmeyin» emrini vermişti. Şimdi her şey hazırdı. Sahâbeler Hz. Peygamberi bekliyorlar ve kendi kendilerine «Acaba ne hikmete mebni Peygamberimiz fidanları bize diktirtmiyor» diyorlardı. Nihayet Peygamberimiz geldi. Fidanları birer birer kendi eliyle dikti. Hz. Ömer (R.A.) de kimsenin haberi olmadan bir fidan dikmişti. Aradan az bir zaman geçti. İkiyüz doksandokuz fidan yeşerdi. Birisi ise sarardı. Bunu gören Peygamberimiz sordu :

— Bu fidanı kim dikti?

Hz. Ömer :

— Ben Yâ Rasûlallâh... Sizin «Kimse dikmesin» sözünüzün sebeb-i hikmetini öğrenmek için diktim, diye cevap verdi.

(Devamı 29. sayfada)

Rasûlu'llâh ve Sünneti

Ali Osman KOÇKUZU

YAZIMIZIN başlığında, hernekadar sadece Rasûlu'llahın (A.S.) sünnetinden bahsedileceğine dair bir işâret varsa da, üzerinde durmak istediğimiz mevzû, sünnetin en geniş ma'nâsı ile; Sahâbe ve Halifelerin yaşayışlarını da içine alan tarzda sınırlandırılan şeklidir.

Bilindiği gibi sünnet, Allah'ın Kitabından sonra Müslümanların her türlü inanış, düşünüş ve yaşayışını tanzîm eden düsturlar mecmû'asıdır. Sünnete, İslâm âlimleri Kur'ân-ı Kerim'in açıklayıcısı gözüyle bakmışlar, birçok âyet-i kerîmede Kitab (Kur'ân-ı Kerîm) ile birlikte geçmekte olan (Hikmet)i de, Rasûlullahın hadisleri ve sünneti olarak anlamışlardır (1).

Her biri kendi hudutları içinde müstakil, tamamı ise bir bütün teşkil edecek olan yazılarımızda biz, Sünnetin kıymeti, İslâm i'tikâdi ve teşrî hayatındaki yeri ile Kur'ân-ı Kerim'i açıklayış yolları üzerinde durmağa çalışacağız.

Sünnetten gerektiği şekilde faydalanma, bir başka ifade ile onunla yeniden dirilip hayat bulma, sünnetten önce onun sahibini tanımaya bağlıdır. Son Peygamber, en güzel ahlâk üzerine yaratılmış en mükemmel örnek, âlemlere rahmet olarak gönderilen Rasûlullâhın tanınması ise, bir müslümanın ömrüne malolacak ve mutlaka bitmeyecek bir çırpınıştır. Birazcık olsun bunu elde edebilen müslüman şüphesiz bahtiyârdır.

Pek eski devirlerdenberi görülegeldiği gibi zamanımızda da, dinî ve dünyevî birçok mesele için; «Delil olarak âyet-i kerîme isteme», «Kur'ân-ı Kerîm'in o mevzua dair ne söylemiş olduğunu öğrenme arzusu» yaygın hale gelmiştir. İslâmî ilimlerle uğraşan herkes bu türlü suallere muhatap olmaktadır. Bu merak, normal hudutları aştığı veya iyi niyyete bağlı olmadığı zaman bazı kere, «Kur'ânın sükût ettiği konularda insanların diledikleri şekilde hareket serbestîsine mâlik oldukları» hissini doğurmakta veya istifham sahiplerinde bu hal müşâhede edilmektedir. Birçok ahvâlde, Kur'ân-ı Kerim'in, «hükmünü beyana lüzum hissetmediği» mevzular, Rasûlullahın (A.S.) veya halifelerinin tatbikatında hükme bağlanmıştır.

Durum böyle olunca ortaya bazı meseleler çıkmaktadır :

a) Hadislerin veya en geniş ma'nâsı ile sünnetin, dinî hüküm koyma yetkisi nedir?

b) Rasûlu'llah ve Sünneti, müstakil olarak — Cenâb-ı Hak adına — bir meseleyi halletmede selâhiyet sahibi midir?

c) Müslümanlar, Kur'ân-ı Kerîm'de bulamadıkları çözüm şekillerini, Hz. Peygamberin Sünnetinde buldukları takdirde mesele halledilmiş oluyor mu?

d) Mâdem ki âyette beyân edilmemiş, dolayısıyla sünneti alıp almamakta (ona uyup uymamakta) muhayyeriz... gibi bir iddia ortaya atılabilir mi? Birkaç örneğini arzettiğimiz istifhamları şöylece özetlemek mümkündür : «Hz. Peygamberin ve Sünnetinin, Müslümanların her türlü müşkillerini halletmedeki, ona hüküm koymadaki mevkii nedir?»

Sünnetin değerini tesbit işi, çeşitli bilgileri ve meseleleri içine aldığı için, bu yazı sadece «Rasûlu'llah'a uyma, onun verdiği hükümlere kayıtsız şartsız bağlanma» mevzuunda birkaç âyet-i kerîmeyi, ilâhi beyanı ihtivâ edecektir.

Peygamber Efendimiz, İslâmın tebliğine tealluk eden meseleler başta olmak üzere, her türlü davranışlarında ilâhî vahye bağlıdır (2). Onun her sözü, işi ve takriri Cenab-ı Hakkın kontrolu altındadır. Kendisinin her kelâmı bir hikmettir ve bir vahiydir (3). Bu hükmü veren âyet-i kerîmeden hareket ederek, Efendimizin sözlerini vahiy eseri sayanlar da olmuştur. Yalnız buradaki vahy, kendisi ile te'abbud edilen ve Kur'ân-ı Kerim gibi (metlüvv) olan bir vahy değildir (4)

Teferruatı, İslâmiyetle uğraşanlarca bilinen ve onları alâkadar eden bu meselenin bize, şimdiki konumuzda öğretmek istediği hakikatlardan biri şudur : «Hz. Peygamberin her sözü — sahih yani ona ait olduğu tesbit olunmuş olmak şartıyla —, müslümanlar için uyulması mecbûri olan bir düsturdur. Müslümanlar ise vahye uyma hususunda Kur'ân-ı Kerim'in de emirleri ile karşı karşıyadırlar.

Söz ve işlerinde İlâhî vahye tâbi olan ve o vahyin sahibi tarafından murakabeye tâbi tutulan Peygamberimizin — şayet vukû bulmuş ise — yanılmaları da Cenab-ı Hak tarafından düzeltilmiştir. Durum böyle olunca, doğru hüküm vermedeki isâbeti yüzde yüz olan bir zatın vereceği hükümlere uymak aklın da tecviz edeceği bir hususdur.

⁂

Kur'ân-ı Kerîm'deki, Allah'a ve Rasûlüne itâat ile ilgili âyet-i kerîmeler başlıca iki grupta toplanabilir :

a) Peygamberimize itâatı Allah'a itâat, isyanı da O'na isyan olarak tavsîf edip Rasûlu'llaha uyulmasını isteyenler;

b) Rasûlu'llaha muhâlefetin doğuracağı kötü âkıbetleri anlatarak; gözler önüne sererek, itâatsızlığı önleyip kayıtsız şartsız boyun eğmeyi te'mine ma'tûf olanlar.

Bu âyet-i kerîmelerden bazılarının meâlleri şöyledir :

a) Birinci bölümdekilere örnekler :

1 — «... kim Allah'a ve Peygamberine itâat ederse (Allah) onu altından ırmaklar akan Cennetlere sokar ki onlar orada ebedî kalıcıdırlar. Bu en büyük bir kurtuluş ve seâdettir.»

2 — «Ey îmân edenler, Allah'a itâat edin, Peygambere ve sizden emir sahiplerine de itâat edin. Eğer bir şey hakkında çekişirseniz, onu Allah'a ve Peygamberine döndürün...»

3 — «Kim Allah'a ve Peygambere itâat ederse işte onlar, Allah'ın, kendilerine nimetler verdiği Peygamberlerle, Sıddîklerle, Şehîdlerle, iyi adamlarla beraberdirler...

4 — «Kim o Peygambere itâat ederse muhakkak Allah'a itâat etmiştir. Kim de yüz çevirirse...» (5)

Birinci âyetin üst tarafında mirâsa ait hükümlerden bahsedilmekte, altında ise Allah ve Rasûlüne isyanın kötü neticesi anlatılmaktadır. İkinci âyetteki, işleri Allah'a döndürmek, onun kitabına, Peygambere döndürmek ise sağlığında kendisine, daha sonra da sünnetine uyma şeklinde anlaşılmaktadır. Üçüncü âyetteki durum Cenab-ı Hak tarafından «ilâhî bir lütuf ve inâyet» olarak tavsîf edilmiştir.

b) İkincilere örnekler :

1 — «... Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasak ettiyse ondan da sakının. Allah'tan korkun...»

2 — «Peygamberi, kendi aranızda biribirinizi çağırdığınız gibi, çağırmayın... Artık onun emrinden uzaklaşıp gidenler kendilerini (dünyada) bir fitne (ve belâ) çarpmasından, yahut (âhiretde onlara pek acıklı bir azâb (gelip) çatmasından çekinsin(ler).» (6)

⁂

Netice olarak şunu söyleyebiliriz ki, İslâmı bize tanıtan Hz. Peygambere itâat, Allah'a itâatın aynıdır. Ona isyân, verdiği hükümlere sırt çevirme de tıpkı Cenab-ı Haktan ve rahmetinden yüz çevirmedir. Çeşitli sebepler üzerine inen bu âyetlerin ihtivâ ettiği itâat tavsiyeleri ve emirleri, umûmî hükümler olarak kıyamete kadar devamlıdır, o zamana has değildir.

Allah'tan getirdiği kitaba ve dine inandığımız zatın; Peygamberimizin, sahîh olan her sözü — ister esası Kur'ân'da bulunsun, isterse bulunmasın — itirazsız baş eğilecek ve gereği ile amel edilecek bir şer'î delildir. Verilen hükmün akla uygunluğu meselesine gelince; sahîh akla düşen ise İlâhî hikmetleri, sırları kendi kudreti dahilinde anlamakta insanoğluna yardımcı olmaktır, yoksa ayakbağı değil.

[1] eş-Şâfi'î, er-Risâle, s. 78.

[2] el-En'âm, 50, 106; el-A'râf, 202; Yûnus, 15, 109; el-Ahzâb, 2; el-Ahkâf, 9 ve benzeri âyet-i kerîmeler.

[3] en-Necm, 3-4.

[4] Tafsilât için Bkz.: er-Risâle, 91-93; Gazâli, el-Mustasfâ, I, s. 83; İbnu Hazm, el-İhkâm, I, s. 97-105, IV, s. 107, 108; İbnu 'Abdi'l-Berr en-Nemerî, Câmi'u beyâni'l-'İlm ve fadlih, II, s. 191. v.d.

[5] en-Nisâ, 12, 59, 80. Benzeri âyetler için Bkz.: el-Mâide, 96; el-Enfâl, 1, 20, 47; er-Ra'd, 32; İbrâhim, 50; en-Nûr, 56; el-Ahzâb, 57; Muhammed (A.S.), 34; el-Mucâdile, 13; et-Teğâbun, 16 v.d.

[6] Haşr, 7; en-Nûr, 63.

ARANAN GENÇ

Ey bu vatanın genci,
Bu vatanın meçhul genci.
Benzi solmuş, başı dönmüş...

Âciz düşmüş.

Ey mübarek Anadolu toprağının evlâdı;
Mübarek Anadolu'nun garip evlâdı
Eğilmez başın, bükülmez kolun;

Zedelenmiş

Ey kahraman Fatihler'in, Yavuz'ların torunu,
Kahraman Mehmet'lerin öksüz kalmış torunu...
Asil kanın, iffetin, namusun, haysiyyetin...

Kirletilmek istenmiş.

Ey Nene Hatun'ların, Emine Çavuş'ların kızı,
Yemenilere bürünmüş, nur yüzlü anaların sen misin kızı
Şehvetin, hayasızlığın, küfrün...

Timsâli olmuş...

Ey elinde Kur'an, göğsünde iman taşıyan Nesl-i Cedid,
Nerdesin ey Asım'ın Nesli ey Ümid-i Vatan?
Koş, kükre, haykır artık, vakitler...

Çoktan geçmiş.

Mustafa ŞAHİN
K. T. Ü. Talebesi
ORDU

MUBÂREK OLSUN

Dühûlüyle şerefyâb olduğumuz HİCRÎ 1391 senesinin, Âlem-i İslâm için beklediğimiz SAÂDET SABAHInın habercisi olmasını Büyük ALLAH'tan (c.c.) niyaz eder, muhterem okuyucularımızın ve bütün İslâm Dünyasının mubarek yeni yılını tebrik ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

İslâmın Gayesi:

Haccın Bugünkü Hedefi

İ. Semahaddin CEM

Yeryüzündeki bütün müslümanlar ve İslâmiyeti az çok tanıyan gayri müslimler bilirler ki İslâmın beş şartı vardır ve bunlardan biri de Hacc'dır; teferrüâtı ilmihâl kitaplarında yazılıdır. Bu Hacc emri farz olduğu gündenberi asırlardır milyonlarca müslüman bir araya Hacc mevsiminde gelmekte, Kâbe'yi, sonra Medine-i Münevvere'yi iymân zevk ve neşvesi içinde ziyaret etmektedir. Bu farz ve ziyaret keyfiyeti, İslâmın bu şartının ferdi olduğu kadar son derece de içtimaî ve mâşeri olduğunu göstermekte ve anlatmaktadır.

Bugün yeryüzünde müslümanların nüfusu Allah'a şükür yüz milyonları aşmaktadır. Çoğalmak, her türlü menfi telkin ve iddiaya rağmen hem çok lüzumlu, hem de çok faydalıdır; İslâm âlemine son derecede ehemmiyetli ve kıymetli menfaatler temin edecektir. Dünyamızın topyekûn çekmekte olduğu ve geçirmekte bulunduğu çileler ve buhranlardan İslâm âlemi de şiddetle tesir alıyor, müteessir oluyor. Uzun zamanlardanberi Hıristiyan milletler tarafından sömürülen Asyalılar ve Afrikalılar, bu arada bir kısım müslümanlar uyanmış, istiklâl ve hürriyetlerini kazanmak için mücadele ve cihad sâhalarına atılmışlardır. Dağınık halde bulunduğu görülen İslâm âlemini bir fikir, mefkûre ve gaye birliğine götürecek ve ulaştıracak olan tek akıyde ancak İslâmiyet'tir. Bunun gerçekleşmesi için de fırsatlar dâima konferanslarla, kongrelerle, müslümanlar arasındaki toplantılarla zuhur etmektedir. Bilhassa her yıl Hacc mevsiminde müslümanların bir araya gelmesi en bulunmaz fırsatların yegânesidir denilebilir.

Hâlen, yânî yirminci asrın bu son devresinde, İslâm dünyasının karşısında büyük ve kudretli düşmanlar vardır ki, başlıcaları komünizm ve siyonizm'dir. İslâma cephe almak ve müslümanları parçalamak için bu her iki küfür hizbi de gaye birliğinde birleşebilirler ve birarada İslâma karşı hâince çalışabilirler. Müslümanların bugün uğradıkları tehlikeler, belâlar, her türlü felâketler hep bunların başları altından çıkmaktadır. Bir ân bile gâfil olmağa, gaflet ve tereddüde düşmeğe gelmez. Müşterek dâvâ için, behemehâl İslâm'ın ana dâvası etrafında toplanmak şart ve elzemdir. Her nevi desîseci ırkî gayret ve çalışmaları bir yana bırakarak İslâm'ın toplayıcı ve birleştirici mânevî ve ulvî mefkûresine sarılmalıdır. Kıble ehli olan müslümanlar bir mâneviyât vahdet ve tevhîdinde birleşmelidir.

Bugün artık Hacc'ın gayelerinden biri de bu olmalıdır. Kuru kalabalık hâlinde Kâbe etrafında toplanıp ağlaşmaktan ziyade bu din idrâk ve şuûrunu maddeden mânâya, bedenden rûha, zulmetten nûra çevirerek İslâm ittihâdının tahakkuku için Haccın mevsim ve günlerini fırsat bilmelidir. İktisadi zorluk ve meseleler, içtimaî dert ve sıkıntılar, İslâmın içindeki ve dışındaki insafsız gizli ve açık düşmanların kötülükleri, parçalayıcı, bölücü ve yutucu sapık ideolojilerin yıkıcı tesir ve nüfuzları hep bu Hacc kongrelerinde verilecek kararların tatbiki ile ortadan kalkabilir. Hacc'ı, müslümanlar, her yıl tekrarlanan alelâde bir seyahat olmaktan çıkarmalı, ona lâyık olduğu en ulvî, yapıcı, en içtimaî ve dinî hamle ve hedefi vermeğe bakmalıdır. İslâm âleminde, hemen her memlekette bugün bir mâneviyat ve ahlâk buhranı da vardır. Bu çok tehlikeli buhranın derhal imhâsı ve yerine mâneviyât, ahlâk ve faziletin ihyâsı için bir ân bile durmamalı, İslâmın ahlâk ve mâneviyât umdelerini sür'atle tatbik etmek gayesiyle Hacc'da kararlar vermeli, tatbika geçmelidir. Gizli şirk ve putperestlik, putçuluk ve lâdinilik bâzı İslâm beldelerini sarmıştır. Birimizin derdi hepimizin derdidir, zira mü'min mü'minin kardeşi, mü'min mü'minin aynasıdır. İktisadi ve malî güçlüklerden önce bu mânevî ve ahlâkî çözülüşleri gidermek lâzımdır. Sonra Allah indinde hepimiz mes'ûl oluruz. Dâva tektir, müşterektir: İslâm ahlâk ve mâneviyâtını, ilâhî vahdâniyeti hâkim kılmak!

HACDA TAVAF

Mübarek gün geldi çattı,
Ruhlara nûr ışık saçtı.
Cümle müslümana açtı,
Hac yolunu kâdir Allâh.

Hem bedenen hem de mâlen.
Sırrına er sen de mânen.
Fedâ et kendini cânen.
Râzı olsun yüce Allâh.

Hak dinidir İslâm dini.
Kabul etmez bunca kini.
Hak yolunda Hakla hini.
Affeder yüce Hak seni.

Etmek için haccı tavaf.
Dizildi yollara sâf sâf.
Dillerinde güzide lâf.
Dâim Allâh, tek bir Allâh.

Varmak için uğraşalım.
Yarıp dağları aşalım.
Varıp Hakka kavuşalım.
Esirgesin dâim Allâh.

Abdullah Şâhin RENÇBER
İk. ve Tic. İlm. Yük. Ok.
İSTANBUL

İnsan Hakları Üzerine

— III —

Abdülmuttalip YILDIRIM

Mal teminatı:

Bu teminat, helâl malı çalan hırsıza verilen ceza ile belirtilir: «Erkek ve kadın hırsızın, Allah tarafından ibret verici bir ceza olarak ellerini kesin. Allah Azîzdir, Hakîmdir.» **(Maide: 38)**

Mesken masuniyeti:

İslâm, mesken masuniyetini teminat altına alır, hiç bir kimsenin başkasının pencere ve duvarından bakmasına bile müsamaha göstermez: «Ey mü'minler! Evlerinizden başka evlere seslenip, sahiplerine selâm vermeden girmeyiniz. Eğer düşünürseniz bu sizin için daha hayırlıdır. Eğer evde kimseyi bulamazsanız, yine de size izin verilmedikçe içeriye girmeyiniz. Size "dönün" denirse dönün. Bu sizi daha çok temize çıkarır. Allah yaptıklarınızı bilir.» **(Nur: 27-28)**

«... Evlere arkalarından girmeniz iyi değildir; iyi kimse kötülükten sakınan kimsedir. Evlere kapılarından girin. Allah'dan sakının ki, felâha eresiniz.» **(Bakara: 189)**

Ferdin haklarını temin ettikten sonra toplumun sükûn ve huzurunu ele alarak toplu halde bozgunculuk şebekelerini sabıkalar ve cezasını derhal infaz eder: «Allah ve Peygamberi ile savaşanların ve yer yüzünde fesat çıkarmaya uğraşanların cezası öldürülmek veya asılmak veyahut çapraz olarak el ve ayakları kesilmek, ya da yerlerinden sürülmektir. Bu onların dünyadaki cezalarıdır. Âhirette ise onlara büyük azap vardır.» **(Maide: 33)**

Suçluyu içinde bulunduğu duruma göre muhakeme eder ve hatta gerektiğinde müsamaha bile gösterir: «Kim ki, mecbur kalıp da eşkiyalık yapan bir kimse olmamak ve zaruret miktarını aşmamak üzere bunları yaparsa günah işlemiş sayılmaz.» **(Bakara: 173). Hatta bunun için Hz. Ömer (R.A.) kıtlık senesinde hırsızlık cezasının tatbikatında müsamaha göstermişti.**

Bunlar ve diğer hükümleriyle İslâmiyet ferdi sulhu, ferdi olgunluğu ve istikrarı temin ederek hükmü geniş topluluklara, cemiyet ve ümmetlere intikal ettirir. Zira ferdi teminat ve ferdi saygı temin edilince otomatik olarak cemiyetler için bir huzur ve sükûn kurulmuş olacaktır.

Bunun akabinde yeni hükümetlerle topluluklar ve milletler arasında da sulh ve haklar tesis ve temin edilecektir. Bunun için Cenab-ı Hak buyurur: «Ey insanlar! Gerçekten biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık ve birbirinizi kolayca tanıyabilmeniz için sizi milletler ve kabilelere ayırdık.» **(Hucurat: 13)**

Böylece insanın dünyada boğuşmak için değil, iyi işlerde birleşmek için bulunduklarını belirtir. Ve bu anlayışın neticesidir ki, milletler arasında harbi, meşrû sebep olmadan asla caiz görmez. Bu hususta Kur'an-ı Kerîm'de buyurulur: «Mü'minlerden iki taraf birbirleriyle savaşırlarsa aralarını bulunuz; bunlardan biri diğeri üzerine saldırırsa, saldırganlarla Allah'ın emrine dönmelerine kadar savaşınız. Dönerlerse aralarını adaletle bulunuz. Âdil davranınız, muhakkak Allah âdil davrananları sever.» **(Hucurat: 9)**

Savaşın değil, barışın gaye ve hedef olduğunu beyan için Allah Teâlâ buyurur: «Onlar barışa yanaşırlarsa sen de yanaş ve Allah'a tevekkül et.» **(Enfal: 6)** «Eğer sizden uzak durur, savaşmaz, size barış teklif ederlerse, Allah onlara dokunmaya size müsaade etmez.» **(Nisa: 90)**

Bu konuda son sözü de S. Kutub'dan dinleyelim:

Fakat eğer harb olacaksa, bu harb beşeriyyetin kurtuluş harbi olur. Derebeylik ve istibdat sistemlerine karşı harb, insanların bir kısım insanlara kölelik etmesine karşı harb, hurâfelere, evham ve esâtiyre karşı harb, bütün mânâsı ile ve her sahada kurtuluş harbi. Nefsânî arzulardan uzak, iktisat; ırkçılık ve zoraki hüküm sürme sebeplerine dayanmayan bir harb. İnsanlığın şerefle kabul edebileceği bir harb; çünkü bu insani sıfatları, insani hukuku ve insani prensipleri gerçekleştiren bir harptir.

Harb yalnız bu tarzda olduğu zaman insani ve islâmi harb olur. Böyle bir harbte tahrib, öldürmek, yok etmek düşünülmez, suçsuzlara, zayıflara dokunmak câiz değildir. Şer ve zulüm kuvvetlerini dize getirmekten ibaret olan ilk hedefinden öteye geçmez. Bu harpte imha, intikam ve insanları zillete uğratmak gibi bir düşüncenin yeri yoktur.

Bu beşeriyyet, baştan aşağı iniş çıkışlarla dolu olan yolda, düşe kalka devam edecek, Allah'tan uzaklaşmış inkârcı medeniyyetin meydana getirdiği her kokmuş su birikintisinde dilini uzatıp yalanarak susuzluğunu gidermeye çalışacaktır.

Ancak İslâm idareyi ele alsın da, şaşkın beşeriyeti adalet, nizam ve selâmet yoluna yöneltsin...

SON

Mukayeseli Dinler Tarihi

KUR'AN-I KERÎM'E GÖRE HAZRET-İ MUHAMMED (S.A.V.)

— V —

Osman CİLÂCI
Yüksek İslâm Enstitüsü
Dinler Tarihi Öğretim üyesi

KUR'AN'ın nurunu söndürmek için asırlar boyu yapılan bütün hileli çalışmalar semeresiz kalmıştır. Çünkü muhafazası bizzat inzâl edence garanti altına alınmıştır (1). Onun için Müslümanlarca bu hususta bir endişe yoktur. Kur'an'ı iptal için gayret gösterenlere temas eden âyette Allah (c.c.):

«Hakikaten onlar (2) alabildiklerine hileler düzerler(3).» «Ben de onların hilelerini (ceza ile) (4) karşılarım» (5) buyurur.

Hz. İsa (a.s.) nın da peygamberimizin kendinden sonra geleceği müjdesini veren âyette Cenab-ı Hak şöyle buyurur :

«Meryem oğlu İsa da bir zaman (şöyle) demişti : «Ey İsrail oğulları (6) ben size Allah'ın peygamberiyim. Benden evvelki Tevrat'ı tasdik edici, benden sonra gelecek bir peygamberi de — ki adı Ahmet'tir — müjdeleyici olarak (geldim) (7). Fakat o, (8) kendilerine açık açık bürhanlar getirince, «Bu apaşikâr bir büyüdür» dediler» (9).

Kısaca ve özet olarak vermeye çalıştığımız iki cihan güneşi (10) Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.) nın hayatını, O'nun bütün insanlığa kıyamete kadar bâki kalacak ebedi vasiyeti mahiyetindeki Veda Haccı Hutbesi'ni takdim etmekle nihayetlendiriyoruz.

Samimî temennimiz, O'na lâyık bir ümmet olabilme şerefini, Cenab-ı Hak'kın bize ihsan etmesidir.

VEDA HUTBESİ (11)

«Ey nas! Sözümü iyi dinleyiniz. Bilmiyorum, belki bu seneden sonra sizinle burada ebedi olarak bir daha birleşemeyeceğim.

Ey nas! Bugünleriniz nasıl mukaddes bir gün ise, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay ise, bu şehriniz (Mekke) nasıl mübarek bir şehir ise canlarınız, mallarınız, ırzlarınız da öyle mukaddestir, her türlü taarruzdan masundur.

Ashâbım! Yarın Rabbinize kavuşacaksınız. Ve bu günkü her hal ve hareketinizden muhakkak sorulacaksınız. Sakın benden sonra eski dalâletlere dönüp de birbirinizin boynunu vurmayınız. Bu vasiyetimi burada bulunanlar, bulunmayanlara bildirsin. Olabilir ki bildirilen kimse, burada bulunup da işitenden daha iyi anlayarak muhafaza etmiş bulunur.

Ashabım! Kimin yanında bir emanet varsa onu sahibine versin. Faizin her nevi mülgadır, ayağımın altındadır. Lâkin borcunuzun aslını vermek gerektir. Ne zulmediniz, ne de zulmolunuz. Allah'ın emri ile faizcilik artık yasaktır. Cahiliyetten kalan bu çirkin adetin her türlüsü ayağımın altındadır. İlk kaldırdığım faiz de Abdulmuttalib'in oğlu Abbas'ın faizidir.

Ashabım! Cahiliyet devrinde güdülen kan davaları da kâmilen mülgadır. İlga ettiğim ilk kan davası da Abdulmuttalib'in torunu Rabia'nın kan davasıdır.

Ey nas! Bugün şeytan sizin şu topraklarınızda yeniden nüfuz ve saltanatını kurmak kudretini ebedi surette kaybetmiştir. Fakat size bu kaldırdığım şeyler haricinde küçük gördüğünüz işler de ona uyarsanız bu da onu memnun edecektir. Dininizi korumak için bunlardan da hazer ediniz.

Ey nas! Kadınların haklarına riayet etmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları Tanrı emaneti olarak aldınız. Ve onların namuslarını ve ismetlerini Allah adına söz vererek helâl edindiniz. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Sizin kadınlar üzerindeki hakkınız, onların aile harimini sizin hoşlanmadığınız hiç bir kimseye çiğnetmemeleridir. Eğer onlar razı olmadığınız herhangi bir kimseyi aile yuvanıza alırlarsa onları hafif surette darp ve tahzir edebilirsiniz. Kadınların da sizin üzerinizdeki hakları, memleket göreneğine göre her türlü yiyim ve giyimlerini temin etmenizdir.

Ey mü'minler! Size bir emanet bırakıyorum ki siz ona sıkı sarıldıkça yolunuzu hiç şaşırmazsınız. O emanet Allah kitabı Kur'an'dır. (Müslim, Nevevi)

Ey mü'minler! Sözümü iyi dinleyiniz ve iyi muhafaza ediniz. Müslüman, Müslümanın kardeşidir ve böylece bütün Müslümanlar kardeştirler. Din kardeşinize ait olan herhangi bir hakka tecavüz başkasına helâl değildir. Meğer ki gönül hoşluğu ile kendisi vermiş olsun.

Ashabım! Nefsinize de zulmetmeyiniz. Nefsinizin de üzerinizde hakkı vardır. (Siret-i İbni Hişam)

Ey nas! Cenab-ı Hak, her hak sahibine hakkını Kur'an'da vermiştir. Varis için vasiyete lüzum yoktur. Çocuk kimin döşeğinde doğmuşsa ona aiddir. Zinakâr için mahrumiyettir. Babasından başkasına nesep iddia eden soysuz, yahut efendisinden başkasına intisaba kalkan nankör Allah'ın gazabına, meleklerin lânetine ve bütün Müslümanların ilencine uğrasın. Cenab-ı Hak bu makule insanların ne tevbelerini, ne de adalet ve şahadetlerini kabul eder. Bundan sonra Resul-ü Ekrem o muazzam halk kitlesine :

Ey nas! Yarın beni sizden soracaklar, ne dersiniz?
diye sordu. Ashab-ı Kiram :

Allah'ın risaletini tebliğ ettin, risalet vazifeni ifa ettin, bize vasiyet ve nasihatte bulundun.
diye şahadet ederiz, dediler. Resul-ü Ekrem mübarek şahadet parmağını göğe doğru kaldırarak sonra da cemaat üzerine çevirip indirerek üç kere :

Şahit ol ya Rab, şahit ol ya Rab, şahit ol ya Rab!
buyurdu. (Müslim)

B İ T T İ

---

[1] *«Kur'an'ı biz indirdik, biz. Onun koruyucuları da şüphesiz ki biziz.» (el-Hıcr, 9).*

[2] *«Kâfirler» Celâleyn. «Müşrik Mekke'liler» Beyzâvî, Medârik.*

[3] *«Kur'an'ı iptal etmek, onun nurunu söndürmek için» Beyzâvî, Medârik. «Peygamber (s.a.) e karşı» Celâleyn.*

[4] *«Ummadıkları yerden intikam suretiyle» Beyzâvî. Onlara derece derece refah vermek (istidrac etmek) sonra birdenbire vurmak suretiyle.» Celâleyn.*

[5] *et-Târik, 15-16.*

[6] *«Ey kavmim demedi. Çünkü İsrail oğullarıyla onun akrabalığı yoktu.» Beyzâvî, Celâleyn, Medarik.*

[7] *Ebû Dâvud'un, Ebû Mûsa (r.a.) dan tahric ettiği bir hadiste Rasulullah (s.a.) ın ashabına Habeşistan hükümdarı Necâşi'nin «Görür gibi bilirim ki Muhammed (s.a.) Allah'ın peygamberidir. O, hiç şüphesiz İsa (a.s.) nın müjdelediği insandır. Eğer hükümdarlıkta bulunmak yüzünden halkın işini yüklenmemiş olsaydım, muhakkak ki ona gider, onun ayakkabılarını taşırdım» dediğini beyan buyurduğu zikredilmiştir.*

[8] *«Hz. Ahmet, Muhammed (s.a.) yahut İsa (s.a.)» «Beyzâvî, Celâleyn, Medârik.*

[9] *es-Saf, 6.*

[10] *«Yusuf denemez ona eştir,*
Bir necm idi o, bu bir güneştir.»
M. Fehmi Gerçeker.

[11] *Zeynü'd-Din Ahmet Zebidi, Terid-i Sarih, ter. Kâmil Miras, İst., 1946, c. X, s. 431-434.*

ÖLDÜREN SEVİNÇ

III.

Osman Sabit EYMİRLİOĞLU
Konya Y. İs. Enstitüsü Fransızca Öğrt.

SEVMEK bizim en güzel işimizdir. Peygamberimiz «Allah'a imandan sonra amellerin en üstünü insanları sevmektir.» buyurmuştur.

Sayın Dr. Rafet Kayserilioğlu'nun bir yazısında aklımda kaldığına göre, bir bilgin, aynı cinsten altı çiçeği, altı ayrı saksıya dikmiş. Saksılara belli miktarda, aynı topraktan koymuş ve üçünü bir köşeye üçünü de bir başka köşeye yerleştirmiş, aynı miktarda güneş ve su alıyorlarmış. Ancak birinci köşedeki üç çiçeğe ayrıca güzel ve tatlı sözler söylüyor, seviyor, okşuyormuş. Bir ay sonra sevilen çiçeklerin sür'atle geliştiğini, boy attığını, renklerinin daha parlak olduğunu hayretle görmüş.

Demek ki, sevgiden yalnız insanlar ve hayvanlar değil, bitkiler de anlamaktadırlar. Öyleyse sevgi bütün canlıların ortak dilidir. Bir ünlü mutasavvıf : «Kâinatta hiçbir yaratık yoktur ki, canlı olmasın.» (1) diyor. Atom konusundaki bilgilerimizle de çelişmiyen bu yaman anlayışa göre, taş da, toprak da canlılar da sevginin dilinden anlamaktadırlar. Öyleyse hiçbir şeye hor bakmıyalım; taşı, toprağı bile sevmeğe çalışalım. Kur'an'da : «Allah sizi yerden bir bitki gibi bitirdi, sonra sizi yere döndürür, sonra sizi (yeniden) çıkarır.» (2) buyurmuştur. İçinden çıktığımız, üstünde yaşadığımız, tekrar bağrına döneceğimiz toprağı sevelim ki, sonra o da bizi sevsin, bizi sevgi ile kucaklasın. Unutmıyalım ki, dünyanın en özgür, en mutlu insanları toprağı sevenler, toprağa alın teri dökenlerdir. Toprak da onların bir tek tohumuna on verir, yirmi verir, yüz verir. Toprakla uğraşanların aç oldukları söylenir. Oysa dünyanın açlarını da, toklarını da onlar doyururlar.

Burada akla şöyle bir soru gelebilir :

— Sevmek ve sevilmek insanın elinde midir?

Bu konuda Kant şöyle demiştir :

«İyilik severlik bir ödevdir. İyiliği seven, hep iyilik eder. Sonunda, iyilikte bulunduğu kimseyi gerçekten sevmeğe başlar. Bu bakımdan, *«Kendi cinsinden olanı, kendini sevdiğin gibi seveceksin»* sözü, onu önce seveceksin, sonra da sevdiğin için ona iyilikte bulunacaksın, anlamına gelmez; önce iyilik edeceksin ve bu iyilikseverlik sende insan sevgisi doğuracak, demektir ki, bu da iyiliğe yönelmenin sonucu olan bir olgunluk ve mutluluktur.» (3)

Demek ki, filozof Kant'a göre sevmek insanın elindedir. Ancak sevmek için önce iyilik etmek elimizde olduğuna göre, sevmek de elimizde demektir. Seven de sevilir.

Ufacık bir iyiliğin, koca koca kitapların, yapamadığını yaptığını anlatan çok örnekler vardır. Aşağıdaki haber bunların yenilerinden biridir :

«*SAMSUN* — Leo Telpes adlı, 30 yaşında bir Hollandalı, Samsun'da... ismini değiştirerek Hasan Karadeniz adını almıştır.

Hollanda'da, Bafra'nın Karaburç köyünden Türk işçisi Muzaffer Kurt'la tanışan ve arkadaş olan Leo, Türk arkadaşına, *«Ne olur Türkiye'ye izine giderken beni de götür»* ricasında bulunmuştur. Muzaffer, Hollanda'lı arkadaşını Türkiye'ye getirmiş, Samsun'da misafir etmiştir... Türk konukseverliğine hayran olan Leo, bir gün Muzaffer'e : *«Türklerin niçin bu kadar iyi ve konuksever olduklarını»* sormuştur. Muzaffer, Hollanda'lı arkadaşına : *«Çünkü Türkler Müslümandır. Müslümanlığın belli başlı şartları arasında konukseverlik, ruh temizliği vardır»* cevabını verince, Leo derhal Müslümanlığı seçtiğini bildirmiştir.» (4)

---

[1] *Fususul-Hikem-Muhiddin Arabi (M. Nuri Gençosman).*

[2] *Nuh, (16-17).*

[3] *Penseés et Maximes (E. Cazes) Paris, Librairiech. Lelagrave.*

[4] *Hürriyet Gazetesi (12.8.1970).*

(Sayfayı çeviriniz)

AYNAM AYNALAR İÇİNDE

Aynalara bakmam aynalar yalan
Aynalar eşyayı ters gösteriyor
Yalanlar içinde ömrün eriyor
Çırılçıplak gerçek geride kalan

Aynalara bakmam aynalar yalan
Uğramam bir daha perili köşke
Yasak sınırları zorluyor akıl
Duygulara yenik oluyor akıl

Ben aynamda karşı çıkmışım aşka
Uğramam bir daha perili köşke
Sorular taşıyor kör cevaplara
Düşünmeden uçan kuşun kaderi

Suda minaresiz kent gölgeleri
İçinde balığın rızkını ara
Sorular taşıyor kör cevaplara
Aynalar saklanbaç oynuyor şimdi

El değmemiş bâkir düşüncelerle
Arzumun ilgisi yoktur kederle
Cennet tutkusuyla kaymıyor şimdi
Aynalar saklanbaç oynuyor şimdi.

Metin MENGÜŞOĞLU

ÖLDÜREN SEVİNÇ

(Baştarafı 13. sayfada)

İyiliği emreden pek çok âyet ve hadis vardır. Ünlü kişilerin hepsi de iyiliği öğütlemişlerdir. Yüzyıllar boyunca üzerinde tartışılmıyan tek değer, bütün insanlık tarafından itirazsız kabul edilen gerçek fazilet, iyiliktir. Bütün dinler ve felsefe bu noktada birleşmişlerdir.

«İyilik ediniz, zira Allah iyilik edenleri sever.» (Bakara: 195).

«İyilik yapan kendine yapar, kötülük eden kendine eder, Allah kullarına zulmetmez.» (Fussilet, 46)

«... Allah sana nasıl iyilik etmiş ise sen de öylece iyilik et...» (Kasas, 77)

«Kim iyilik ederek varlığı Allah'a teslim ederse, bir insanın sarılabileceği en sağlam kulpa sarılmış olur.» (Lokman, 22)

«Kim dualarının kabul olunmasını ve sıkıntılardan kurtulmayı dilerse, sıkıntıya düşmüş bir adamı ferahlandırsın.» (5) Hz. Muhammed (A.S.)

«Şüphesiz cömert insan Allah'a, insanlara, cennete yakın, ateşe uzaktır. Muhakkak cimri insan Allah'tan, insanlardan, cennetten uzak, ateşe yakındır. Selek, cömert bir cahil, Allah katında cimri bir âlimden daha vergilidir. Hastalıkların en çirkini cimriliktir.» (6) Hz. Muhammed (A.S.)

Pascal'ın İncil'den aldığı esaslardan biri, «yalnız Allah rızası, Allah sevgisi ve kendimizi kemâle erdirmek için, elimizden geldiği kadar iyilik yapmak.» (7) dır.

«İyiyi tanımak, iyiyi elde etmek için ellerinden geleni daima yaptıklarını bilenlerin duydukları düşünce rahatlığı ve iç huzuru eşsiz bir zevk olup, her zevkten daha tatlı, daha sürekli ve daha sağlamdır.» (8) (Descartes)

«Elinden gelen her iyiliği yapmış olan bir insan, ne zaman ölürse ölsün, yeteri kadar yaşamadığı için asla şikâyet etmesin.» (9) (Çiçeron)

«Kötülük etmemek kâfi değildir; elden gelen her iyiliği yapmak gerekir. Bizzat iyilik etmekle de iş bitmez; başkalarının eline fırsat geçince yapacakları kötülükleri de önlemek lâzımdır.» (10) (Fénélon)

«Ruhu yükselten ne dehâ, ne ün, ne de aşktır; iyilik severliktir.» (11) (Lacordaire)

«İyilik etmemek büyük bir kötülüktür.» (12) (J. J. Rousseau)

İyiyi öğmek istemek, güneşin güneş olduğunu isbata kalkmak gibi lüzumsuz bir şey... Şu şerefli hadis, iyiliğin ne büyük bir değer, ne asîl bir temizleyici olduğunu, en veciz şekilde anlatmaktadır :

«Bir gün Muhammed (A.S.) sahabelerine şöyle der : «Hesap günü üç kişi Allah'ın huzuruna gelecek. Sorguya çekildiklerinde biri : «Rabbim, ben bütün ömrümü namaz kılarak, oruç tutarak, hac yaparak, senin bütün emirlerini yerine getirerek geçirdim.» *diyecek. Allah :* «Hayır, sen bütün bunları dindar görünmek için yaptın; doğrusu dindarlıkla ün de kazandın. Ey ateş bekçileri, bunu cehenneme atın.» *buyuracaktır. İkinci şahıs :* «Rab'bım, ben din ilimlerini öğrendim ve bütün ömrümü bu bilimleri öğrenmekle ve Senin dininin gerçek kavramlarını yaymakla geçirdim.» *diye cevap verecek. Allah :* «Hayır, sen bütün bunları ancak bir bilgin olarak ün salmak için yaptın ve dünyada bu muradına da erdin, ey ateş bekçileri, bunu cehenneme atın.» *buyuracaktır. Üçüncü kişi,* «Din yolunda yaptığı kutlu savaşlarda gösterdiği yiğitliğe güvenerek, ömrünü bu yolda tükettiğini ve şehit olduğunu» *söyleyecektir. Oysa onun amacı da bu dünyada cesaret ve şecaatla ünlenmektir. Ünlenmiştir de. Allah hesap günü onun da cehenneme atılmasını emredecektir.*

Muhammed (A.S.) oysa der, o gün Allah'ın huzuruna bir fahişe çıkar. Kimseye iyilik etmemiş, bütün ömrünü günah işlemekle geçirmiş, olduğu sanı-

(Devamı 29. sayfada)

[5] *Binbir Hadis — M. Arif.*
[6] *Tirmizî.*
[7] *Pascal - J. Checalier (M. Toprak).*
[8] *Penseés et Maximes (E. Cazes).*
[9] » » » » »
[10] » » » » »
[11] » » » » »
[12] » » » » »

DEVRİM RÜZGÂRLARI

Dalı koptu ağacımın
Yaprakları mor mor oldu.
Kesmez ucu kılıcımın
Soldu gönül gülüm soldu.

Esti devrim rüzgârları
Peteğinden düştü arı,
Zararı çok, nerde kârı!
Doldu yaşla gözüm doldu!..

Yuvalardan uçurdular
Ne şanlıydı senin adın.
Bir tuzağa düşürdüler
Orta malı oldun kadın.

Moda zehri içirdiler
Süper mini giydirdiler
Çırılçıplak gezdirdiler,
En sonunda öldün kadın!

⁂

Kütüphane eser dolu
Açıp bakan yoktur şimdi.
Yollar oldu küfrün yolu
Puta tapan çoktur şimdi.

Nakkaş başka, nakış başka
Geçti bahar, bu kış başka,
Döndü gözler, bakış başka,
Sanma insan toktur şimdi!..

⁂

Sokaklarda argo dili,
Şartlar kalktı, koşul oldu.
Sil yaşını al mendili
Süslü halı bir çul oldu!..

Güzel Türkçe hece hece
Oldu şimdi bize gece
Bilinmeyen bir bilmece
Edeb-nâmus bir pul oldu!..

⁂

Türkün namlı mûsikîsi
Can evinden kurşunlandı.
Batılının cırlak sesi
Radyolarda alkışlandı!..

Sahte san'at sahnelerde
Şehvet akan perdelerde
Bir dur diyen yok ki... nerde!
Sanatkârlar hep taşlandı!...

⁂

Törpülendi insan aklı,
Kargalar hep yuvalarda!..
Hak, hakikat, iman saklı
Bayrak ölgün, havalarda!..

Kalbler paslı; kör cemiyyet,
Kalmadı ki hüsniniyyet.
Dilde kaldı İslâmiyyet,
Sadâkat yok dâvâlarda!..

⁂

Devrim diye devirdiler;
Öz vatanda gurbet başlar!..
Evirdiler, çevirdiler;
Sunuldu hep zehir aşlar!..

Uyanalım bu seherde,
Filizlensin tohum yerde
Düşmeyelim sakın derde;
Nice taşlar; yarar başlar!..

Âdem ÜNAL

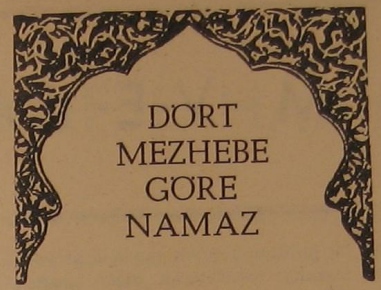

İhram Tekbirinin Şartı

Lütfi ŞENEL
Yük. İs. Enst. Mez. Tar. Öğretmeni

MALİKİLERE GÖRE : İhram Tekbirinin şartları şunlardır :

1 — Bir kimse kâdir olduğu takdirde onu arap dili ile söylemesi. Bir yabancı gibi meselâ; onu söylemekten aciz ise, özür olarak kabul edilir ve ona vacip olmaz. Niyetle namaza girer. Eğer onu kendi lisanı ile tercümesini bilirse ve onunla söylerse zahir olan kavle göre namazı batıl olmaz. Ama Arapça ile onu tayin etmeye kadir olursa aynı hususî lâfzıyla «Allah-u Ekber» diye getirir. Başka lâfız ve mânası caiz olmaz. Arapça bile olsa böyledir. Bu hususa Şafiîler ve Hanefiler muhalefet ettiler. Çünkü Şafiîler «Allah» lâfzı ile «Ekber» lâfzı arasına başka bir lâfzın girmesine cevaz verdiler. «Allahu-r Rahman Ekber» demek gibi. Ve Arapçaya kâdir olmayanlar için arapçadan gayri bir dille tekbir getirmelerine cevaz verdiler. Malikiler buna muhalefet ettiler. Ama Hanefiler, arapçaya kâdir olamayanın, kerahatsiz olarak başka bir dille tekbir getirmesine cevaz verdiler. Ama arapca söylemeye kâdir olursa, onun için şöyle dediler :

1 — Namazı sahîh olur ve arapçadan gayri bir dille tekbir getirdiği için tekbiri tahrim ile kerahat olur.

2 — Farz namazlarda kıyama kâdir olduğu halde tekbirini kıyamda getirmesi. Şayet onu eğilerek getirirse batıl olur. Eğilmesinin kıyama veya rükûa daha yakın olması arasında bir fark yoktur. Ancak bir hal için olur, o da kendisini kıraat ve rükûda geçmiş olan imama uymak istediği zaman. Eğer imam rükûda iken o şahıs imama yetişmek isterse eğik vaziyette tekbir alır. Ve imam doğrulmadan rükûa varır. İmama uyan şahsın tekbiri böyle olursa sahîh olur. Fakat bu rek'âti sayılmaz. İmamın selâmından sonra onun iadesi gerekir. Ama, ayakta olarak tekbire başlar, imam rükûdan doğrulmadan evvel tekbirini tamamlarsa o rükû etmiş sayılır. Veya rükû için eğilme hali dolayısiyle, tercih olunan kavle göre, o rek'âti sayılır. Böyle bir halde ihram tekbiri ile birlikte niyet etmelidir. Veya rükû ile beraber ihrama niyet etmelidir. Ama sadece rükûa niyet ettiğinde namazı bağlanmamış olur. Fakat onun namazını kesmesi caiz olmaz. Belki onun imamete ihtiram için imamla birlikte geri kalan namaza devam etmesi lâzımdır. Sonra onu iade eder.

3 — «Allah» lâfzını «Ekber» lâfzından önce söylemektir. Meselâ «Allah-u Ekber» demelidir. Ama «Ekber Allah» denirse sahîh olmaz. Bunda bütün mezhepler müttefiktirler.

4 — İstifham mânasına gelmesi dolayısiyle Allah lâfzının hemzesini kasten uzatmamalıdır. Ama istifham kastı olmazda, nida kastı veyahut hiç bir kasıt olmazsa bunun zararı yoktur.

5 — «Ekber» lâfzındaki (ب) «be» yi kasten uzatmamalıdır. O نبر nin çoğulu olur, o da büyük davul mânasınadır. Kim bunu kastederse Allah'a ağır söz söylemiş olur. Ama (ب) nin uzatılmasında böyle bir kasıt yoksa zararı yoktur. Bu iki işte malikiler diğer üç imama muhalif oldular. Çünkü onlar, bunlarla tekbirin batıl olduğunda ittifak ettiler. Onun mânasının saçma olması veya olmaması kastı birdir. Mezhep görüşlerinde açıklandığı gibi.

6 — Lâfza-ı Celâl'in tabii bir medle uzatılması. Bu meselede bütün mezhepler müttefikler.

7 — Lâfza-ı Celâl'deki (ه) «he» harfini kaldırmamak. «Alla Ekber» demek gibi. Bunda da bütün mezhepler müttefiktirler. Ama Lâfza-ı Celâl'in (ه) «he» sinin uzatılmasından dolayı sonunda (و) «vav» çıkarsa bunun Hanefilerce ve Malikilerce bir zararı yoktur. Şafiî ve Hanbeliler buna muhalefet ettiler. Şafiiler şöyle diyorlar : Eğer namaz kılan bunu bilmiyerek yapıyorsa onun için bu affedilebilir. Fakat bilerek yapıyorsa onun bu hareketi affedilemez. Şayet bu fiili işlemiş olsa tekbiri bâtıl olur. Hanbeliler de şöyle dediler : Böyle bir hareket mahzurludur. Her ne halde olursa olsun, onunla tekbiri bâtıl olur.

8 — «Allah» lâfzıyla «Ekber» lâfzının arasını sükûtla ayırmamak. Bu sükûtun örf için olması şartıyla veya örf olan kısa bir müddet için olursa onun zararı yoktur. Bütün mezhepler, bu iki lâfız arasını sükûtla ayırmanın mahzurlu olduğunda ittifak ettiler. Ancak çok az olursa mahzuru olmaz. Ama Malikiler örf üzere takdir edilen az bir miktar durmayı kabul ettiler. Şafiiler ise şöyle dediler : «Az bir miktar olursa, o da teneffüs sektesi kadar veya harfler arasındaki sekte miktarı kadar, affedilebilir.» Hanefiler ve Hanbeliler ise : «Sükût etmek mahzurludur. Ki, o sükût esnasında konuşmak mümkündür. Az bir söz de olsa zarar verir» diyorlar.

9 — «Allah» lâfzı ile «Ekber» lâfzının arasını az bir sözle de olsa, çok sözle de olsa ayırmamak. Hatta iki lâfzın arasını bir harfle bile ayırmamak lâzımdır. Ayırırsa sahîh olmaz. Bu hükümde Hanbelilerle Malikiler müttefiktirler. Ama Hanefiler yalnız (ال) harf-i tarifi ile ayrılmasına cevaz verdiler. «Allahu'l Ekber» dese veya «Allahu'l-Kebir» dese o sahîh olur

(Devamı 28. sayfada)

Yazan :
es-Seyyid SABIK

HİLİM VEYA

I.

HİLİM veya nefse hâkimiyet, şahsiyyetin kuvvetli olduğunun bir delili, rüşd ve aklî olgunluğun bir alâmeti ve gerçek dindârlığın bir eseridir.

Hilim, keyfi arzuların boğuştuğu, fikirlerin çarpıştığı ve görüş istikametlerinin çok değişik olduğu bir cemiyette yaşayan insanın asla müstağnî kalamayacağı sıfatlardan biridir.

İslâmın bir takım hikmetli tevcihleri vardır ki, bu tevcihlerin rolü insanı hilim sıfatı ile ahlâklandırmaya ve onun kulpuna sarılmaya sevketmektir.

Allah Taâlâ Hazretleri, şüphesiz ki, genişliği gökler ve yeryüzü kadar olan cennetini öfkesini yenenler, insanları affedenler ve kendilerine kötülük yapanlara iyilik edenler için hazırlamıştır :

«Rabbınızın mağfiretine ve takvâ sahipleri için hazırlanmış olan cennete — ki eni göklerle yer (kadardır) — koşuşun.

Onlar (o takvâ sahipleri) bollukda ve darlıkta infâk edenler, öfkelerini yutanlar, insanlar (ın kusurların) dan afv ile geçenlerdir. Allah iyilik edenleri sever.» (2)

Bu şekilde kötülüğe karşı iyilik yapmada nefis için bir şifâ ve hiddetten de kurtulma vardır. İnsana en çok yaraşan ve netice bakımından en güzel olan da, şüphesiz ki, budur.

İyilik ile kötülük Hakkın mîzanında asla müsâvî değildir. Allah katında da, insanlarca da kötülük kötülüktür; aynı şekilde iyilik de iyiliktir. Bunların her birinin hayatî olaylarda netice ve tesirleri vardır.

Bu böyle olunca, kalbleri bir araya getirip alâka ve bağları sağlamca bağlama vazifesini gören bir vasıtadan asla müstağnî kalınamaz. İşte burada, kötülük edene karşı yapılan iyilikten daha üstün ve yeterli hiçbir şey yoktur. Bu iyilik, bir taraftan kötülük yapan kimseye inkâr ettiği insanlığı hatırlatacak, diğer taraftan da onu kardeşini sevmeğe sevkedecektir. Zira çok defa ihsân, insanı köle yapar :

«Ne (her) iyilik, ne de (her) kötülük bir olmaz. Sen (kötülüğü) en güzel (haslet ne ise) onunla önle. O zaman (görürsün ki) seninle arasında düşmanlık bulunan kimse bile sanki yakın dost(un olmuş)tur.» (3)

Bu öyle bir haslettir ki, bunu ancak nefisleri arınıp ruhları yücelen ve hayrın da, şerrin de yerini tanır hale gelen hakîm kimseler elde edebilirler :

«Bu (en güzel haslete), sabredenlerden başkası kavuşturulmaz. Buna, büyük bir hazza (hayra ve ruh olgunluğuna) mâlik olandan gayrısı erişdirilmez.» (4)

Rıfk ve mülâyemet Allah'ın sıfatlarındandır. Allah, kendi sıfatının eserini kulları üzerinde görmeyi sever. Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Muhakkak ki Allah Taâlâ Hazretleri, her işde rıfk ve mülâyemeti sever.» (5)

Bu sıfat insanın nefsinde tecellî ettiği zaman, insan Allah'a yaklaşır ve O'na komşu olmağa liyâkat kazanır. Allah'a yakın olduğu nisbette de cehennemden uzaklaşır. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Kendisine cehennem haram kılınan kimseyi size haber vereyim mi? (Allah'a) yakın olan, (işlerde) güçlük çıkarmayan, yumuşak davranan ve kolaylık gösteren herkese cehennem haram olur.» (6)

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz, bizzât kendisi örnek olarak alınan bir zâttır. Bizzât kendisi hiçbir şeye, hiçbir kadın ve hizmetçiye, Allah yolunda cihâd etmesi dışında, asla vurmamıştır. Kendisine karşı bir harekete girişildiği zaman Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, sadece Allah'ın haram kıldığı şeyler çiğnenmesin diye, bu hareketin sahibini cezalandırır ve bu ceza da Allah için olurdu.

Hz. Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz, iki iş arasında muhayyer bırakıldığı zaman günah olmamak şartiyle, mutlaka bu ikisinden kolay olanını tercih ederdi. Şayet günah olursa, o takdirde kendisi, insanların günahtan en uzak olanı idi.

Abdullâh b. Mes'ûd (R.A.)'dan rivayet edildiğine göre Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz, Huneyn vak'asında ganimet taksiminde bazı kimselere fazlaca mal verdi. Bunun üzerine ashâbdan biri :

— Vallâhi bu taksimde adalete riâyet edilmemiş ve Allah rızası gözetilmemiştir, dedi.

Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz de :

— Allah ve Rasûlü adalete riâyet etmezse kim riâyet eder, dedi ve devamla, **«Allah Mûsâ (A.S.)'ya rahmet eylesin. Bundan daha fazla eziyet gördü de yine sabretti.»** buyurdu (7).

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, kendisinde hilim sıfatını gördüğü kimseyi takdir ve tebcîl ederdi. el-Münzir'ül-Eşecc b. Abdi'l-Kays'e şöyle buyurmuştu :

— Sende Allah'ın sevdiği iki sıfat var; hilim ve nezaket.

el-Münzir sordu :

— Yâ Rasûlallâh, o iki sıfatı ben mi huy edindim, yoksa Allah mı beni o şekilde yarattı?

Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz :

— Seni Allah öyle yarattı, buyurdu.

Bunun üzerine el-Münzir :

— Beni, Allah'ın ve Rasûlünün sevdiği iki huy üzere yaratan Allah'a hamdolsun, dedi.

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, Allah'ın destek ve takviyesinin halîm kimselerle beraber olduğunu açıklamaktadır. Bir zât Hz. Peygamber (A.S.) Efendimize şikâyet etmiş ve şöyle demişti :

NEFSE HAKİMİYET[1]

Terceme :
Ahmet GÜRTAŞ

— Yâ Rasûlallâh, benim bazı akrabalarım var ki, kendilerini ziyaret ediyorum, onlar bana gelmiyorlar; ben onlara iyilik yapıyorum, onlar bana kötülük yapıyorlar; ben onlara karşı yumuşak davranıyorum, onlar bana karşı kabalık yapıyorlar.

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz de şöyle buyurdular :

— Eğer sen söylediğin gibi isen, onlara kızgın kül yedirmiş gibi olursun (yani kızgın kül yiyen kimsenin çektiği eziyet gibi onlara da azab ve günah ulaşır). Sen bu hal üzere devam ettikçe, onlara karşı, Allah'dan (gelecek) bir yardımcı senin yanından asla eksik olmaz.

İnsanı üstün kılan kuvvet bedenî kuvvet değildir. Bu kuvvet, insanda olduğundan daha çok hayvanda mevcuttur. Fakat insanı üstün kılan ve onu takdir etmeye sebep olması gereken kuvvet, nefse hâkim olma kuvvetidir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Babayiğit kimse, tuttuğunu yere çalan pehlivan kimse değildir. Babayiğit öfke anında nefsine hâkim olandır.» (9)

Görülüyor ki, gerçekten kuvvetli insan nefsine hâkim olan, onun başkaldırmasına meydan vermeyen, onu cahillik ve ahmaklık yapmaktan uzak tutan kimsedir. Bu da her türlü hal ve ihtimallere karşı tecrübeli ve hazırlıklı olmaya muhtaçtır.

(Devamı var)

---

[1] es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 187-191.
[2] Âl-i Imrân sûresi, âyet : 133-134.
[3] Fussilet sûresi, âyet : 34.
[4] Fussilet sûresi, âyet : 35.
[5] Tirmizî, İbn-i Mes'ûd'dan rivayet etmiş ve «Hasen hadistir» demiştir.
[6] Buhârî ve Müslim rivayet etmiştir.
[7] Buhârî ve Müslim rivayet etmiştir.
[8] Ebû Dâvûd ve Tirmizî, Zârî' el-Kays'dan rivayet etmiştir.
[9] Buhârî ve Müslim rivayet etmiştir.

Yazan :
Ebu'l A'lâ EL-MEVDÛDÎ

KÜLTÜR EMPERYALİZMİ ve Nedenleri

Terceme :
Mehmet AYDIN

V.

Şurası muhakkak ki, müslümanlardan büyük bir topluluk, bugüne kadar İslâm da'vetine sadakatla sarıldılar. Ve müslüman olarak kalmayı en büyük arzu edindiler. Fakat genç kuşaklardan daha büyük bir topluluk ise, Garb Medeniyetinin ve fikrinin tesirinde kaldılar ve böylece İslâm caddesinden uzaklaştılar. Bu grup ise hergün biraz daha artış kaydetmektedir.

Garb fikir hâkimiyeti, bütün dünya fikir âlemini istilâ etti. Böylece islâmî gözle âleme bakış ve islâmî tefekkür üslûbuyla düşünüşün metotları hazırlanamadı. Çünkü bu hal, onlardan bu kapasitede fikir adamlarının çıkmasına fırsat vermedi.

Bugün İslâm, yeni bir Renaissance beklemektedir. Bizden önceki mütefekkirlerin ve muhakkiklerin çıkardığı deliller bugünün problemlerine tam olarak cevap verememektedirler. Çünkü dünya, terakkî yolunda bir hayli ilerledi. Bunun için, 600 sene önce cevaz verilen birçok şeylere bugün müracaat etmek mümkün değildir. Şurası kat'idir ki, ilim ve iş meydanındaki liderler dünyayı ilerletmekle mükelleftirler, onu geriye götürmekle değil.

İslâmı, dünyadaki liderlik mevkiine döndürmek istenildiği zaman; onun için tek yol, fikir ve araştırma adamlarını yetiştirme ve onları bu sahada mütehassıs yapmaktır. Böylece fikir kuvvetiyle, araştırma gücüyle, hâkim olan garb medeniyeti yıkılacaktır. Sonra bu fikir adamları, kâinatı ve onun esrarını derinliğine inceleyerek, Kur'an'ın hidayet uslûbu üzerine fikir, düşünce ve yepyeni bir felsefe kuracaklar ve bu, İslâmın gerçek düşüncesi olacaktır. Ve bunun üzerine tabiat ilimlerini (Natural science) yükselteceklerdir. Böylece, Kur'an'ın çizdiği hatlar üzerinde terâkkî başlıyacaktır. Artık küfür felsefesi yıkılacak, yerine ilâhî nazariye ikâme edilecektir. Sonra bu fikir hareketi, ilerliyecek kuvvet ve azimle bütün âleme hâkim olacaktır. Böylece de dünya, Materyalist garb medeniyetinin yerine İslâmın getirdiği Hak medeniyeti kabul edecektir.

Bütün yukarda söylediklerimizi şu misalle anlatmamız mümkündür : Bu dünya bir tren, onun lokomotifi de fikir ve araştırmadır. Bu lokomotifin idaresi de, mütefekkir araştırıcıların, mütehassısların elindedir. Tren lokomotifi idare edenlerin arzu ettiği istikâmette gidiyor. Yolcular da, isteseler de istemeseler de trenle birlikte aynı istikâmete gitmek zorundadırlar. Yolculardan birisi, trenin gittiği istikâmete gitmek istemese; oturağını, sağa, sola, arkaya çevirmekle trenin istikâmetini arzu ettiği yöne çevirmekten âciz kalacaktır. Yine de tren hareketine devam edecektir. Çünkü yolcu, oturduğu yerden trenin istikâmetini değiştiremez. Ancak lokomotifin idaresini eline alırsa, o zaman istenilen istikâmete treni çevirebilir. Şimdi hareket halinde olan bu cihânın belâsına giriftar olanların hepsi, Allah'tan ve islâmî fikirden uzaklaşmışlardır. Bunun için tren, maddeciliğe, mübahcılığa doğru gitmekten geri kalmayacaktır. Böylece ona binenlerin hepsi, islâmî gayeden ve maksattan uzak olarak yaşayacaklardır. Bu «insanlık treninin» istikâmeti değiştirilmek istenildiğinde himmet, azimet, ciddiyet, doğruluk sahibi kimselerin îman saflarında yılmadan çalışmaları gerekmektedir. Tâ ki lokomatifin idaresi mülhidlerin, Allahsızların elinden alınabilsin. Şurası açıktır ki, bunlar gerçekleşmezse, trenin istikâmetinin hatalı yoldan dönmesi ve dinsizlerin elinden onun idaresinin alınması, onlara kızmakla, buğz etmekle mümkün olmayacaktır.

S O N

İslâm Da'veti ve Sünnete İttibâ

(Baştarafı 5. sayfada)

Kur'an-ı Kerîm beyan etmektedir (1). Allah'a (c.c.) itâatın Rasûlüllah'a (s.a.v.) itâatten başka bir şey olmadığı (2) Kur'anın prensiplerindendir. Allah Azze ve Celle, îmanın sahih olması için Peygamberine (s.a.v.) tam teslimiyeti mü'minlere şart koşar :

«Hayır öyle değil, Allah hakkıçün, onlar aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem kılmadıkça, verdiğin hükümlerden dolayı hiçbir sıkıntı duymadan sana bütün teslimiyetleriyle baş eğmedikçe îman etmiş olamazlar!» (3)

Kısaca sonucu düğümliyelim : Burada kasdettiğimiz **SÜNNETE İTTİBA**, Hazret-i Peygamberin (s.a.v.) bir ömür boyu tuttuğu yollar, usûller, metot ve âdetlerdir. Bir fıkıh kaidesi olmanın ötesinde bu ma'nâda SÜNNETE İTTİBÂ ile Kur'ana ittibâ arasında hiç bir fark yoktur. Bir İslâm mütefekkirinin dediği gibi, **misvak kullanmakla harp meydanlarında cihad etmenin hiçbir farkı yoktur.** Unutmıyalım ki, Sünnete uymak, yaşayışımıza **«İSLÂMİDİR»** mührünü vuracak ve bizleri farzları işlemiye sevkedecektir. İslâm da'vetçisi — ki daha önce belirttiğimiz gibi her müslüman **DA'VETÇİ** dir —. Sünnete uyduğu müddetçe da'vet yolundadır ve hareketlerinin semeresini ancak böylelikle elde edecektir. Yatarken, kalkarken, çeşitli yerlere girip çıkarken, yemek yerken, su içerken, konuşurken, otururken hep **SÜNNETE İTTİBÂ**... Buna İslâm da'vetçileri mecburdurlar. Da'vet, Hazret-i Peygamberin (s.a.v.) bize bıraktığı en büyük emanettir. Bu emanetin şartları, bu emâneti bize devreden **ULU DA'VETÇİ**'nin (s.a.v.) usûlüne riâyetle yerine getirilecektir.

[1] **Kur'an-ı Kerîm el-Haşr sûresi : 7.**
[2] » » **en-Nisâ sûresi : 79.**
[3] » » » **sûresi : 65.**

Âdâp Ahlâk Şemâil

Hazırlayan :
Abdullah PARLAYAN

Sefer (yolculuk) Âdâbı (1)

Gaye ve maksadı dinî ve dünyevî ilim öğrenmek için, yahut dinî işlere yardımcı olabilmek için yolculuğa çıkan herkes âhiret yolunun yolcularından sayılır. Bu şekilde yapılacak yolculuğun bazı şartları ve âdâbı vardır. Âdâbına geçmeden önce yolculuğun kısımlarına bir göz atalım. Yolculuk dört kısımdır.

BİRİNCİSİ : İlim tahsili için olan yolculuktur ki, tahsil olunan ilmin nev'ine göre vacip veya nafile olur. Tirmizi'den mervî bir hadîs-i şerîfte Peygamberimiz; «İlim tahsili uğrunda evinden çıkan kimse dönünceye kadar Allah yolundadır.» buyurmaktadır.

Bir de Allah'ın yeryüzündeki âyâtını görmek üzere çıkılan yolculuklar vardır ki, ibretle bakan gözler için bunda pekçok faydalar vardır. Yeryüzünde komşu ülkeler dağlar denizler, çöller, ovalar, çeşit çeşit hayvanât ve bitkiler vardır. Bunların hepsi lisân-ı hal ile Allah'ın birliğine şehâdet ederler.

İKİNCİSİ : Hac ve cihâd gibi ibadet için yolculuğa çıkmaktır. Buharî ve Müslim'in ittifak ettikleri bir hadiste «Ancak üç mescid için yola çıkılır : Şu benim mescidim, Mescid-i haram ve Mescid-i Aksa (Kudüs)» buyurulmuştur.

ÜÇÜNCÜ : Dinî duyguları baskı altında tutan ve dini zedeleyen bir sebepten kaçınmak için yapılan yolculuk yani hicrettir. Buharî'de, Ebû Said el Hudrî'den mervi bir hadîs-i şerîfte, «Öyle fenalıklar zuhur edecek ki, bir müslümanın en hayırlı malı kendi dinini fitnelerden selâmete çıkarmak için dağ başlarında gezdirip (birikmiş) yağmur suyu başlarında güttüğü davarlar (dan ibaret) olacaktır» buyurmaktadır.

DÖRDÜNCÜSÜ : Ebeveyne isyan için yapılan seyahattır ki bu haramdır. Hastalık mahallerinden çıkmak (taun gibi bulaşıcı hastalıklar) ve seyahat yapmak ise mekruhtur.

Yolculuğun âdâbı şöylece hülâsa edilebilir :

1 — Yolcu yola çıkmadan önce, hak sahiplerine haklarını verip borçlarını ödeyip bakmaya mecbur olduğu kimselerin nafakalarını temin edip emanetleri yerine tevdi ettikten ve helâlinden bir miktar rızk aldıktan sonra yola çıkmalıdır. Zahmet ve sıkıntılarla dolu olan yolculuğun meşakkatini hafifletici bir devâ olmak üzere, aşırılık ve masiyetten uzak olarak, bazan yol arkadaşlarıyle şakalaşması ve eğlendirici davranışlarda bulunması câizdir.

2 — Yola çıkarken kendisine bir arkadaş seçmeli ve tek başına yola çıkmamalıdır. Bir hadîs-i şerîfte : «Yolculukta üç kişi olduğunuz vakit aranızdan birinizi başkan seçin (onun emriyle hareket edin)» buyurulmaktadır.

Bu hadîse uyarak hareket eden yolcular arasında nizam, intizam, birlik, beraberlik görülür. Düzensizlik ve bozukluk da ancak her kafadan bir ses çıkan topluluklardadır. Kiânâtın nizamı mükemmel bir şekilde devam etmektedir. Çünkü o nizamın idaresi tek bir Allah'ın elindedir. Enbiya sûresi, âyet: 22 de : «Eğer yerde ve gökte Allah'tan gayri ilâhlar olmuş olsaydı (âlemin) nizamı bozulurdu.» buyrulmaktadır.

Bunun gibi tek bir şahıs tarafından idare edilen işler muntazam ve mükemmel olur. Yolculukta da seçilen başkanın talimâtına göre hareket edilmelidir.

3 — Yola gidecek şahıs dost, akraba ve komşularıyla helâllaşmalı ve evden çıkmazdan önce iki rekât namaz kılmalıdır. Bu menduptur. Yola giderken evde kılmak, gelirken de Mescid-i şerîfte kılmak Peygamberimizin sünnetidir. Vasıtaya binmezden önce de :

« سبحان الذى سخر لنا هذا وما كنا له
مقرنين وانا الى ربنا لمنقلبون

«Bu imkân ve nimetlerini bizim emrimize veren Allah'ı tesbih ve takdis ederim. Allah'ın lutuf ve ihsanı olmamış olsaydı biz bunlara yaklaşamazdık şüphesiz biz Rabbimize döneceğiz» âyetini okumalıdır.

Bütün bu zahirî adabın yanısıra bir de bâtınî âdâb vardır. Kişi ancak ilmini artıracak bir husus olduğu zaman yola çıkmalı, her memlekete girerken, o beldenin bilgin kimselerini görmeye niyet etmeli, onların her birinden kendisine ve başkasına faydalı olacak bir edebî söz öğrenmeyi düşünmelidir. Bir kardeşini ziyarete gidince üç günden fazla kalmamalıdır. Ancak kardeşinin ısrarı üzerine daha fazla kalabilir. Sefere çıkan kimse faydasız şeylerle meşgul olmamalıdır. Zira faydasız şeylerle meşguliyet yolculuğun bereketini azaltır.

Yolculuktaki âhiret azığına gelince; bunlar kişinin temizliği, orucu, namazı ve ibadeti için muhtaç olduğu bilgilerdir. Şöyle ki : yolculuk taharette (temizlikte) iki ruhsat bahşeder : Mest üzerine mesh ve teyemmüm. Farz namazlarda iki ruhsat sağlar : Kısaltma yani 4 rekatı iki rekat kılmak ve cem'us-salât (yani iki namazı bir vakitte toplamak). Orucda bir tek ruhsat vardır ki o da orucu yemektir (2). Nafile (sünnet namazlar) ye gelince kafileden geri kalmamak için nafile namazları binek üzerinde kılmaya cevaz verilmiştir. Binekte namaz kılan kimse rükû ve secdeyi imâ eder, secde için yapacağı imâyı rükûdan daha eğik yapar. Binekte namaz kılan kimseye ne başlangıcında, ne de devamında kıbleye dönmek vacip olmaz. Yolun istikâmeti kıbleye bedeldir. Ramazan orucunu yemeye gelince bu bir ruhsattır. Eğer zarar ve zahmeti yoksa evlâ olan orucu tutmaktır. Zararlı ise orucu yemek lâzımdır (3).

Hz. Rasûl Efendimiz seferden döner ve Medine-i Münevvere'ye girerken bir deve kurban ederlerdi. İmkânı olanlar Hz. Peygamber'e uyarlarsa iyi olur.

5 — Yolculuktan dönerken evine hediye getirmelidir. Bu hediyenin az veya çok olmasında bir mahzur olmayıp, torbasına koyduğu taş bile hediyyeden sayılır.

[1] **Yolculuk ve âdâbı hakkında fazla malûmat için Bkz.: Mecmau'l-Âdâp, s. 282-331. Tenbih-ül-Muğterrin, İhyâü-ulûmiddin, bâbü's-sefer.**

[2] **Buradaki cem'u's-salât ruhsatı, şafii mezhebine göredir.**

[3] **İhyâü Ulûmi'd-din, Adab-üs-sefer.**

Hanımlar Köşesi

Fatma Zehra KANLI
(Konya Merkez Vaizesi)

Kıymetli Hanım Okuyucularım,

Bir önceki sayımızda bu sütunlarımızı sizler için ayırdığımızı siz müslüman hanımlara müjdelemiş, üzerinde duracağımız konuları da açıklamıştık.

Bu sayımızda ve ön plânda cemiyetin temelini teşkil eden kadının Cenab-ı Hak katındaki değerinden ve toplum içindeki tutumundan bahsetmeyi uygun gördüm.

Kadın, bütün insanlar arasında sorumluluğuyla, ince duygusuyla cemiyetin bir yüzü gibidir. Kadına gerçek değerini veren Hâlık-ı Zülcelâl, Kur'an-ı Kerîm'in birçok yerinde ve «Kadınlar sûresi» adı ile inen Nisa sûresinde ona emreder, onu sevindirir, her türlü kötülüklere karşı onu korur, korkutur, sakındırır, yaşayışından sorumlu kılar; fakat onu erkekten ayırmaz. Mü'min erkeklere hitabederken mü'min kadınlara da hitabeder, onun üstün vasıflarını belirtir. Kadının bu yüksek derecesini yalnız İslâm Dini kabul etmiştir. İnsanlık tarihi boyunca cezalı olarak bilinen, hiçbir hakka sahip olmayan kadının gerçek değerini Kur'an-ı Kerîm'de görmekteyiz. Hatta bugün görünüşte «medenidir» diyerek her şeyimizi onlara uydurmağa çalıştığımız Avrupa devletlerinin bir çoğunda dahi yakın bir zamana kadar kadın hiçbir hakka sahip değildi, kocaları tarafından satılabilir, istenildiği gibi kullanılırdı. İlk günâhın işlenmesine sebep olan kadın (Hz. Havva) olduğuna inanan Hıristiyan Milletleri kadına bir şeytan nazarıyla bakarlardı. Hatta kadın yaratılıştan murdar bir varlık olduğu için İncil'e dahi el süremez, daima nefretle karşılanır, satılık bir mal gibi elden ele dolaşırdı. Kadının bu yürekler acısı hâli İslâm güneşinin zuhurundan önce Arap yarımadasında da bundan daha feci bir şekilde devam etmekteydi. Cahiliyye devrinin arapları kadını çok uğursuz sayarlar, kız doğuran hanımlarını döverler, doğan kızlarını da diri diri toprağa gömerlerdi. Kız çocuğu bir aile için maddeten ağır bir yük, mânen de bir ar, bir leke sayılırdı.

İşte kadının bu değersiz hâli İslâm güneşinin Hıra Dağında parlamasına kadar devam etmiştir. Âlemlere Rahmet olan Hz. Muhammed'e (S.A.V.) inen O ilâhî nur, kadının dûçâr olduğu bu zulmeti yırtmış, ona bugünkü gerçek değerini kazandırmıştır. O artık kölelikten, kötüye kullanılmaktan kurtulmuş, evinin sultanı, çocuğunun gerçek mürebbîsi, kocasının hayat arkadaşı; cemiyetin sağlam temelini teşkil eden mesture bir hanım olmuştur.

Rabbımız Tevbe sûresinin 71. âyetinde: «Mü'min erkekler de, mü'min kadınlar da birbirlerinin dostları ve yardımcılarıdır. Onlar insanlara iyiliği emrederler, kötülükten vazgeçirmeğe çalışırlar, namazı doğru kılarlar, zekâtı verirler, Allah (c.c.) ve rasülüne itaat ederler. İşte bunlar; Allah (c.c.) onları rahmetiyle yargılıyacaktır. Çünkü Allah (c.c.) Azizdir, Hamiddir» buyurmaktadır. O Kaadiri Mutlak, kadının değerini îmanı ile takviye etmekte ve ameliyle değerlendirmektedir. Kadına Allah (c.c.) katında gerçek yaşama düzenini ancak îmanı kazandırmıştır. Kadın yaratılış îcâbı şefkat, muhabbet bekleyen ince ve zarîf bir yaratıktır. Hakkıyla inanan kadın, yaratanı katında sorumlu olduğunu bilerek yaşamalıdır. Allah'a (c.c.) îman etmenin ve onun ilâhî emirlerini yerine getirmenin sevinci içinde yaşayan kadın İslâmiyetin ilk ve parlak devirlerinde hayatın her safhasında erkeklerin yanında yer almakta; savaşta gerçek yardımcı, ticaret hayatında üstün bir unsur, ilim öğrenmekte çalışkan, azimli bir öğrenci olarak görülmektedir. İslâmiyet kadını, bir süs eşyası olarak değil; erkeğin iffet ve namusunu koruyucu ve ebedî hayat arkadaşı, dert ortağı olarak kabul etmiştir. Hz. Peygamber (S.A.V.) efendimiz onun toplum hayatındaki yerini, «Kadın erkeğin yarısıdır» diyerek açıkca ve kesinlikle belirtmişlerdir. Bir sâliha ana olarak, bir eş olarak kadın Allah (c.c.) için sevmenin, Allah (c.c.) için yaşamanın, Allah (c.c.) için hizmet etmenin aşkıyla güzel olan, güzellik veren ve güç kazandıran bir varlıktır. Kadın inanç bakımından da üstün bir mevkiye sahiptir. Çünkü İslâmiyeti ilk kabul eden Peygamberimizin zevcesi Hz. Hatice olduğu gibi, herkes O yüce Peygamberi reddederken, O'na îman dolu kalbinden gelen sesle, «Sana inanıyorum, seninle beraberim, yalnız değilsin» diyerek fısıldıyan yine Hz. Hatice'dir. Yine dini uğruna, îmanı uğruna binbir çeşit eziyetler içinde ilk şehit edilen de Ammar'ın (R.A.) annesi Sümeyye'dir.

Bugün kadın, toplum yaşayışındaki yeri ve görevi bakımından çok değişik görüşlere konu olmaktadır. Bu görüşlerin bir kısmı kadını sahip olduğu haklardan alıkoyup, onu içtimaî bir varlık olmaktan çıkarma temayülü göstermektedir.

Günümüzde bu türlü sathî değerlendirmenin yanı sıra, kadını alçaltan, onu sorumsuzluğa götüren toplumlarla da karşılaşmaktayız. Esefle söyliyebilirim ki, bugün toplumumuza hâkim olan havaya göre kadın, sadece ekonomik ve fizyolojik bir varlık olarak görülmekte, Cenab-ı Hak katındaki yaratılışından uzak bir mesafede tutulmaktadır. Bu değişik görüşler arasında kadın hakkında gerçeğe uygun bir hüküm vermek gerekirse, diyebiliriz ki; kadın ne bir meta', ne bir süs eşyası ve ne de ekonomik ve fizyolojik bir varlıktır. Kadın, Allah (c.c.) tarafından en yüksek bir meziyette yaratılmış bir varlık, herşeyden önce bir insandır. O insanlığın bütün haysiyet ve meziyetlerini varlığında taşımaktadır. Kadın sorumludur ve toplum hayatına şekil ve renk veren, yarının büyüğünü yetiştiren, cennetle müjdelenen en mühim bir unsurdur. Kadın, kendi yerini ve değerini bildiği, insanlık ve kadınlık haysiyetini, iffetini muhafaza edip mes'ûliyet duygusu ile yaşadığı müddetçe, muhteremdir, hanımefendidir. Allah'ın (c.c.) Rasulü Hz. Muhammed (S.A.V.) in de buyurdukları gibi, «Gerçekten Allah (c.c.) kadınlara karşı hayırlı olmanızı, onlara iyi muamele etmenizi tavsiye etmektedir. Çünkü kadınlar analarınızdır, kızlarınızdır, bacılarınız ve teyzelerinizdir.» Kadınlara karşı davranışımızda ve hüküm vermemizde Allah'ın Rasülü'nün bu uyarıcı ve hakikî emrini unutmamak gerekmektedir. Ancak böylelikle huzurlu bir hayatın zevkine ve önemli şartlarından bir kısmına kavuşmuş olacağız.

Kadın da bu nimetlere karşılık toplum içerisindeki yerine lâyık, Allah ve Rasülünün rızasına mazhar olabilmesi için omuzuna aldığı sorumluluğu bilip onu yerine getirmeye mecburdur. Çünkü Cenab-ı Hak kendisini değerlendirirken sorumlu da kılmışdır. Kadın, cemiyet içerisinde yüksek değerini muhafaza ettiği gibi Allah (c.c.) katında da sorumlu olduğunu idrak edip, kendisinden istenen herşeyi yerine getirmeye gayret göstermelidir. İffet ve namusunu koruyup, ibadetlerini yapıp, mü'min olan zevcine tâbi olmalıdır ki, cennet ayaklarının altına gelsin ve dünyanın en hayırlı yaratığı olsun. Ne mutlu o kadına ki değerini bilerek cennete lâyık olur; ne bedbaht o kadın ki, değerini bilmez de cehenneme yuvarlanır.

MÜSLÜMAN YAVRULARIN KÖRPE DİMAĞLARINA, İSLÂMIN İNKILÂP MEFKÛRESİ NOKTA NOKTA NAKŞEDİLMEDİKÇE, CEMİYETİMİZ, BÂTIL KASIRGALARIN KORKUNÇ TEHDİDİNDEN HALÂS BULMIYACAKTIR.

GENÇ KALEMLER

Gün Doğmadan Uyan

Arkadaş!

Eğer Allah-ü Zülcelâl Hz.'nin kâinatı idare etmesindeki hikmetini ve bu âleme vermiş olduğu nizâmın ne derece düzgün olduğunu öğrenmek istiyorsan; gün doğmadan uyan.

Önce seyredebilmek için merdiven basamaklarını yavaş yavaş çıkarak yüksel, şimdi Kâinatın sessizliğine kulak ver.

Evet, bir öğretmen sınıftaki üç-beş talebesini sükûnete davet edebilmek için saatlerce uğraşıp bir düzen veremediği halde; acaba kâinattaki nebâtât, hayvânât ve beşeriyeti, bir düzen dahilinde sükûnete davet eden kuvvet ve kudret nedir? Bu soruyu cevaplandır.

Şimdi ayağa kalk ve güneşin doğacağı tarafa bak. İçinden gelen hiss-i hakikî ile bulutun sarardığı noktaya dikkat ettikten sonra âlemin uyanışını gör.

Arabasının başına geçen şöför nasıl ki direksiyonu döndüğü tarafa arabayı çekebilirse; büyük bir âmirin emri altında bir nizâm ve intizâm içinde direksiyonun döndüğü tarafa yöneldiğini anla. De ki; «Bu kâinatı büyük bir azamet ve kudret sahibinden başkası idare edemediği gibi, bu muazzam direksiyonu ancak bütün mevcudatın sahibi ve kâinatın idarecisi olan Allahü Teâlâ kullanabilir.»

Şimdi artık gün doğmuştur. Allahü Teâlâ'nın yaratmış olduğu madde âlemi onun müsaadesiyle faaliyete geçmiştir. Akl-ı selim sahibi isen; en küçük bir yaratıktan başlayarak kâinatın nizâmsız olmadığından ibret al ve nizâmsız olma. Vicdanına danışarak adâleti takip et.

Hâlıkını tanı ve kulluğunu yap!

Salih CENGİZ
İmam-Hatip Okulu
URFA

Esas Olan Nedir?

Bahar geldi dediler,
Çayır, çimen, dağ, taş, tepe
Yeşillendi dediler.
Yani etrafın yeşiller giymesi
Kar yağınca etrafın süslenişi gibi
Bir şey ifade eder mi?
Böyle bir süsleniş neye yarar?
Önemli olan devamlı süslü kalmak...
Güneş gelince kar eriyip gidecek,
O güzel olan şeyler güzelliğini kaybedecekler.
Sizin dediğiniz güzellik,
Bu güneşin önünde durabiliyorsa, güzeldir.
Amma, duramıyor ki...
Neye yarar?
İş öyle geçici süslerle,
Dıştan süslenmek değil,
Esas olan, bakî süslerle
Kalbi süslemektir.

İsmail Hakkı AYDIN
Trabzon İmam-Hatip Okulu

İLÂHÎ bir Kanun, gel diyor bize,
Emirnâme yazılsın da gidelim...
Elvedâ edelim, oğula, kıza,
Kervan yola dizilsin de gidelim...

Bir ben değil, herkes gider bu yola,
ALLAH'ın zikrini diline dola,
Cennetin verecek, sevdiği kula,
Makamımız gezilsin de gidelim...

Asırlar boyunca, kalınır sandım,
Vefâsız dünyadan, bıktım usandım,
Amentü billâhi dedim, inandım,
Sert yürekler ezilsin de gidelim...

Unutma kardeşim, ağaçtan atı,
Mezara taşıdı niee zevâtı,
Bir güle benzeyen insan hayâtı
Bağlar gibi bozulsun da gidelim...

Vücudum ruhuma olmuş bir kafes,
Can bedenden çıkar, kesilir nefes,
Kayıptan duyarsam, «gel» diye bir ses,
Mezarımız kazılsın da gidelim...

Yorganım topraktır, yastığım taştan,
Günâhım fazladır, korkum ataştan,
Vefâ gelmez ammâ kavm-ü kardaştan,
Arkam sıra üzülsün de gidelim...

Heybetle gelince, sorgu Meleği,
Sırtına giyersin, beyaz gömleği,
SOYDAN'ın ALLAH'dan budur dileği,
Hesabımız süzülsün de gidelim...

Mevlüt Ahmet SOYDAN

BİZ

Ya müslüman kalacağız, ya müslüman öleceğiz
İslâmiyyet uğruna biz canımızı vereceğiz.

Ecel teri ruhu yaksa, kanımız çağlasa aksa;
Allah için yaşamaksa, yine Allah diyeceğiz.

Hakk'a serden geçeceğiz, kanlarını içeceğiz
Ya Müslüman kalacağız, ya müslüman öleceğiz.

Ey Allah'a inananlar! Gülecektir ağlayanlar
Hakk için akacak kanlar, dünyada arzudur bize.

Ya müslüman kalacağız, ya müslüman öleceğiz;
Ağladıkça güleceğiz, dünyaya geldiğimize.

İsmet İPEK
İmam-Hatip Okulu
Osmaniye/ADANA

SEVGİ VE DÜŞMANLIK ÖLÇÜSÜ

Aziz din kardeşlerim, uyanın! Allahü Teâlâ Hazretleri îman edenleri, kulluk vazifesini yerine getirenleri, iyi işler işleyenleri, Hz. Muhammed'i (S.A.V.) seven, O'nun sünnetine tâbi olanları, Kur'ana sarılanları, şeriatın emirlerini yerine getiren, yasaklarından kaçanları, HAK yolda canla başla çalışanları seviyor.

Allah (c.c.), kâfirleri, zâlimleri, fâsıkları, Hz. Peygambere düşmanlık edenleri, Kur'an-ı Kerîm'i rafa kaldıranları, münafıkları, mürtedleri sevmiyor.

Ey mü'min kardeşim, uyan artık! Allahü Teâlâ'nın sevdiklerini sev, sevmediklerini sevme! Şu yazmış olduğum islâmî ölçüden şaşma. Uyan! Uyan!..

Âtıf YÜKSEL
Ordu İmam-Hatip Ok.
3. sınıf öğrencisi

HARAM

Uzatma elini harama çek kardeşim
Helâldan kazanıp yemektir senin işin
Sakın yaklaşma az da olsa harama
Katma haram'ı cebindeki helâl parana

Ali ŞEREMET
Konya İmam-Hatip Ok.

EZAN-I MUHAMMEDİYİ DÜNYA UFUKLARINA YAYAN MİNARELERİ HATIRLARKEN

Yıllardır göğsünden çıkan sadalar,
Her sabah âlemi saran nidalar,
Mermer yürekleri delen sadalar,
Şehadet parmağı sen değil misin?
Nidâ-yı Allah'la semayı yaran,
Dalsız ağaç gibi eğrisiz duran,
Kutsal gecelerin mahyası olan,
Zerafet timsali sen değil misin?
Karanlık gecede huşuya dalan,
Beyaz çehresiyle âsûde kalan,
Zühre yıldızından sabahı soran,
Mâbedin bekçisi sen değil misin?
Atalardan miras kalan bu yurdun,
Ezelden bağrında haykırdın durdun.
İlâhî nağmeyi hep sen duyurdun,
İslâm'ın sembolü sen değil misin?
Payidâr oldukça âlem-i İslâm,
Yanık terennümle daima seslen,
Bir kuru ağaçsan, imânla beslen,
Yıllarca solmayan sen değil misin?

Rıza TOZLU
İmam-Hatip Okulu
Gümüşhane

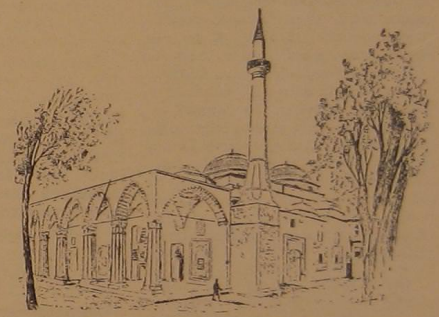

TÜRKİYEM

Vatanımın her yeri âbidelerle süslü
Türkiye'me sığmıyor müslümanların cûşu
Kulağıma gelmiyor pis çanların vuruşu
Bu vatanda dolaşır İslâmiyetin kuşu.
Şehidlerim, canıyla kurtardı bu vatanı
Onun kanına batmış şanlı Türk'ün bayrağı
Vatanımda çok vardır Müslümanlar otağı
Yurdumun köşeleri dolu derviş yatağı.
Yurduma kem bakanın canına kıyacağım
O dinsizin kanını toprağa yayacağım
Sonra denize atıp peşinden bakacağım
İslâmiyet yurdunu İslâm yaşatacağım.
Vatanımın toprağı şehidler ile dolu
Türkiye'den geçmesin pis dinsizlerin yolu
Her yana uzanacak İslâmiyetin kolu
Dinimiz İslâm dini, yolumuz Hakk'a doğru.

İsmail Hakkı AYDIN
İmam-Hatip Okulu
Trabzon

HABERLER ve KRİTİĞİ

ARAPÇA ÖĞRENMEK VAHŞİLİKMİŞ! Kardeş ve komşu bir ülke olan Irak'ta islâmî ilimleri öğrenmek gayesi ile giden bir Türk talebesine Türkiye'yi temsil etmekte olan Türk konsolosunun verdiği cevap biz Müslüman-Türkler için yüz kızartıcıdır.

Bağdat'ın Samara ilçesindeki ilmiye okulunda okuyabilmek için, Türkiye'ce bir sakınca bulunmadığına dair ataşelikten bir formalite almaya giden Türk talebesi oradaki konsolosumuza, «Elimde iyi hâl kâğıdım var; askerliğimi de yaptım. Arapça ve Arap edebiyatını kuvvetlendirmek için Sultan Abdülhamid'in eseri olan yüksek okulda okumak istiyorum.» diyerek gerekli belgeyi istediği zaman Türk Konsolosu Ayhan Dumlu, Ramazan günü ağzında sigarasını tüttürerek, «Ne olacak Arapça öğreneceksin de? Türkiye'ye bir vahşî daha mı yetişsin?» diyerek Arapça öğrenmeyi vahşilik olarak nitelendirmiş!

Zamanımızda Afrika'daki vahşi yamyamların dillerini öğrenmek dahi bir meziyet sayılırken, islâmî ilimleri öğrenmede anahtar sayılan Arapçayı bir müslümanın öğrenmesi hangi akıl ve mantık ölçülerince vahşilik sayılabilir? Hele bu kelimeyi sarfeden şahsın, müslüman bir milleti temsil edişi bilmem nasıl izah edilir!

Aslında Arapçaya karşı duyulan bu vahşice duygu İslâm düşmanlığından ileri gelmektedir. Avrupa'ya dahi ilim müslümanlar tarafından ve onların müşterek dili olan Arapça vasıtasıyla girmiştir. Avrupayı ve hatta bütün dünyayı uykusundan uyandırıp, ilim ve fazileti öğreten böyle bir dine ve dile saldırarak müslümanlara vahşi (!) demek vahşiliğin tâ kendisidir.

Son olarak bu türlü zihniyet sahibi beylere deriz ki, Türkiye Müslüman bir ülkedir. Bu ülkeyi dışarıda ve içeride müslümanların şerefine leke sürdürmeyecek bir şekilde temsil edeceksiniz ne âlâ. Yoksa o makamları terkedin, zira sizi besliyenler müslümandırlar!

⁂

ÖRNEK BİR HAREKET **İstanbul İmam-Hatip Okulu bu sene son sınıf öğrencilerinden imtihan sonucu başarı gösteren yedi talebeyi mesleki tatbikatta bulunmaları gayesiyle mukaddes topraklara göndermiştir.**

BİLGİLERİ SAYESİNDE HACCA GİTMEYE HAK KAZANAN İSTANBUL İMAM-HATİP OKULU'NUN YEDİ TALİHLİ ÖĞRENCİSİ, OKULUN KAPISI ÖNÜNDE.

Müdür ve öğretmenlerden müteşekkil yedi kişilik jüri önünde Kur-an-ı Kerim, Arapça ve Hac erkânından imtihana giren 54 öğrenciden yedici başarı göstermiştir. Bu başarıyı gösteren öğrencilerin hicaza gidiş gayeleri, hem hac kafilelerine rehberlik yapmak, hem de nazari olarak öğrendiklerini fiilen yaparak mesleki yönlerini kuvvetlendirmektir. Ayrıca bu talebeler hac dönüşünde, edindikleri intibalarını konferanslar halinde anlatmakla da görevlendirilmişlerdir.

Nazari olarak öğretilen islâmi bilgilerin tatbikatlı bir şekilde öğretilmesi ve öğrenilmesi güzel bir şeydir. İnşaallah İstanbul İmam-Hatip Okulunun bu güzel hareketi, bütün İmam-Hatip Okulları için bir başlangıç ve nümune olur.

⁂

YA KİMİN İSMİ KONACAKTI? Robert Kolej'de tertip edilen bir forumda, mezkûr kolejin MUHTAR bir hâle gelmesi ve muhtariyet elde edilince de çeşitli bölümlerine konulacak isimler tartışmaya yol açıyor. Tam bu sırada mukaddes duyguları galeyana gelen bir genç kız, «Şayet iş isim koymaya kaldı ise, ben de falan bölüme "NENE HATUN" isminin konulmasını istiyorum» diyor.

Fakat bu genç kızın isteği karşısında, kızıl görmüş boğa misali, yerinden fırlayan ne idüğü belirsiz birisi, «Hayır, NENE HATUN adını koydurmıyacağız. Çünkü o Ruslara karşı savaşmış bir gericidir.» diyerek Nene Hatunların şahsında şanlı mâzimize ve mukaddesatımıza karşı beslediği kini böylece kusmuş oluyor.

Nene Hatunların, Emine Bacıların, uğrunda öldüğü, varını yoğunu sarfedip bizlere emanet ettiği bu cennet vatandaki ilim ve irfan yuvalarına bunların ismi konmayacaktı da Rus fahişelerinin mi ismi konacaktı?

Bu kuş beyinlilere deriz ki, şayet bu isimleri beğenmiyorsanız, özlemini çektiğiniz, isimlerini beğendiğiniz diyarlara gidiniz. Ve şunu da hiç bir zaman unutmayınız ki, Nene Hatunların, Emine Bacıların torunları ancak ve ancak nenelerinin ideali ile yaşar ve icabında yine onun uğruna seve seve ölürler.

⁂

MÜSLÜMAN ÜLKEDE İSLÂM DÜŞMANLIĞI! **Son zamanlarda Müslümanlara yapılan baskı — işgal altındalarmışcasına — daha da arttırılarak olmadık zulüm ve işkence yapılmaktadır. Komünistler durmadan anarşi çıkarıp soygunlar tertiplerken ses çıkarılmaz, fakat Müslümanların hatim duası yapmaları nizam düşmanlığı ve particilik (!) olarak nitelendirilir.**

Tavşanlı vaizi Rifat Orhan, «Barış gönüllüleri Hıristiyan misyonerleridir» dediği için Savcılık yakasına yapışır. Bolvadin müftüsü Süleyman Özkafa güya Mustafa Kemal'in resmini müftülük binasına asmadığı için azılı Kaymakamın tertibine kurban gider. Fethiye'de ve Isparta'nın Kuleönü köyündeki Kur'an talebeleri birer cânî gibi yakalanır.

Neticede TRT ve bütün İslâm düşmanı basın ellerindeki bütün imkânlarla Müslümanlara saldırırlar. Radyo günlerce Kuleönü ve Fethiye'deki Kur'an talebelerinden, birer eşkıya çetesi mensubu gibi bahseder. Sanki Türkiye'yi herhangi bir nükleer silâhla bir anda imha edecek gizli bir düşman karargâhı basılmış gibi günlerce gazete sütunlarında durmak bilmeyen, İslâm aleyhine yazılar yazılır. Hâdiseler kasten ters aktarılır. Ve böylece Müslümanları Allah kelimesini dahi söyleyemez hâle getirmeye çalışırlar.

Isparta'nın Kuleönü köyünde yakalanan Müslüman yavrular.

Fakat O.D.T.Ü. talebesi Deniz Gezmiş ve avenesinin soygun üstüne soygun yapması birer kahramanlık olur. Yapılan soygunların hırsızlık olmadığı (!) tezi savunulur. Üniversitelerde dinamit lokumları, bombalar ve her çeşit silâh ele geçer, bunlar da devrimcilik olarak nitelendirilir! Talebeler öldürülür, öğretmenlere küfürler savurulur ve dayak atılır, adına ilericilik (!) denir. Atatürk'ün Ankara'daki bir resminin altındaki «Komünizm Türk Milletinin en büyük düşmanıdır, her görüldüğü yerde ezilmelidir.» yazısının bulunduğu levha resimle beraber parçalanır, TRT hiç ses çıkarmazken Bolvadin'deki tertibe hemen çanak tutar.

Müslüman bir ülkede Müslümanlara yapılan bu baskı Roma'da Hıristiyanlara dahi yapılmamıştır. Ey ehl-i İslâm! Gafletten kendini kurtar. Sana yapılan bu zulümler ne ilktir ve ne de sonuncusu olacaktır! Bu zulüm ancak, Müslümanların islâmî bir şuura sahip olmaları ile son bulabilir.

⁂

UZAK DOĞU'DA VAHŞET! Teknolojinin baş döndürücü bir sür'atle ilerlediği yirminci asırda; insanlar da o nisbette insanlık duygularından sıyrılmaktadır. Her şeyi makinalaştırmak isteyen insan, kendisini taşlaşmaktan kurtaramıyor. Meydana getirdiği ruhsuz medeniyete nisbet edercesine makinalaşmış, insanlık duygularından tecrid edilmiş robot olmaktan kendisini kurtaramıyor.

İşte 20. asır medeniyeti ile yoğrulan insanın, Yakın Doğu ve Uzak Doğu'da meydana getirdiği tüyler ürpertici vahşeti. İki süper devletin kendi menfaatleri uğruna, soğan doğrar gibi, onbirlerce insanı merhametsizce doğratmaları.

Kime ve neye hizmet ettiklerini bilmeyen yüzbinlerce insan, çılgınlar gibi birbirlerini kanlarını akıtmakta ve öldürdükleri insanların kafalarını kesip ciğerlerini çıkartmak suretiyle kendi kendilerini eğlendirmeye çalışmaktadırlar. Kafaları, kolları kesilmiş, karınları deşilmiş binlerce cesedin üstünde yapılan 20. asır medeniyetinin eğlencesi (!).

Geçmişte tarihin temiz sayfalarını kirleten vahşice işlenmiş cinâyetler bugün medeniyet nâmına, insanların saadetini temin (!) ve haklarını koruma adı altında daha vahşiyane, tüyler ürpertici bir şekilde yapılmaktadır. Dün esir pazarlarında bir eşya gibi alınıp satılan insan, bugün sulh nâmı ile yapılan cinayet mahallerinde hayvanlar gibi boğazlanıp karınları deşilerek uzuvları kesilmektedir ve oynatılan bu vahşi drama da insan haklarını koruma deniliyor. Yüzünde tüy bitmemiş, çocuk denecek yaştaki binlerce ma'sumun ellerine tutuşturulan en modern silâhlarla aynı milletin halkını ikiye bölüp, birbirine saldırtarak kırdırtmak hangi insanı korumaktır?

Komünist ve kapitalist iki blokun kendi çıkarları uğruna ikiye böldükleri Vietnam'da oynatılan bu dram insanlık için yüz kızartıcıdır. Bu dram sadece Vietnam'da değil; Yakın Doğu'da, Eritre'de, Çat'da ve bütün kalkınmamış küçük memleketlerde oynatılmaktadır. İnsanlığın mahvı için, yaptıkları korkunç silâhları satabilmek için ya küçük devletleri ikiye bölerler veya iki küçük devleti birbirine saldırtırlar ve böylece de karınlarını doyururlar.

İki blok da insanlığın mahvı için çalışmaktadır. Aralarındaki fark: Biri öldürür, diğeri de süründürür! Durmak bilmeyen feza yarışları, ay seyahatleri hep insanları korku, dehşet içinde bırakmak ve neticede geri kalmış o insan kütlelerini kul-köle yapmak içindir bütün bu gayretler. Yardım adı altında insanların eline silâh verip, karşılığında canlarını almak büyük devletlerin meziyeti; can vermek de küçük ma'sum devletlerin çilesi haline geldi yirminci asırda!...

İki Kuzey Vietnam'lı askerin kesilmiş başlarını tutan bir Kamboçya'lı.

Aya gitmeyi ma'rifet sayıp, insanlara, köpeklere yapılan muameleyi dahi çok gören taş yürekli madde

esirleri! Önce insanlıktan nasibinizi alın ve ondan sonra da meydana getirdiğiniz medeniyetle öğünün. Zira insanlığın mahvı için kurulan, kalblerdeki insanlık duygu ve hasletlerini söküp atan bir medeniyeti hayvanlar dahi kabul etmezler.

⁂

KİLİSEDE Küçük, büyük bütün MÜSLÜMAN devletler kendi güçleri ÇOCUKLARI nisbetinde yaptıkları mamülleri ihraç ederken, biz de bol bol insan ihraç etmekteyiz! Tam çalışma çağında olan binlerce işçimiz güçlerini maalesef yabancı devletlerin kalkınmasında harcamaktadırdır. Dün dedelerinin, babalarının İslâmı yaymak ve fetihler yapmak için gittiği ülkelere, bugün onların torunları işçi olarak gitmektedir. Ve kendi işçimizin, yabancı ülkelerde yaptığı mamüller de yine kendimize ateş pahasına satılmaktadır.

Bizim en çok işçi ihraç ettiğimiz ülke Almanya'dır. Yarım milyona yakın işçimiz bu ülkede çalışmaktadır. İşçilerimiz dışarıya bazan tek başlarına, bazan da karı-koca ailece gitmektedirler. İşte bu ailece giden işçilerimizin çocukları Alman Çocuk Yuvalarında Hıristiyan-Alman örf ve âdetlerince yetiştirilmektedir. Alman çocuk yuvalarında hâlen onbine yakın Müslüman-Türk çocuğu bulunmakta ve bu çocuklara kilise mensupları tarafından kilise ilâhileri öğretilip, kilise terbiyesi verilmektedir.

Fakirlik ve yoksulluktan kurtulmak gayesiyle, para kazanmaya gittiğimiz dış memleketlerde, çocuklarımızın kilise mensupları elinde terbiye edilmesi, gelecekte Türkiye'nin Hıristiyanlaşmasına yardım edecektir. Ecdadımızın asırlarca haçlılara karşı vermiş olduğu savaşlar; bu toprakların Müslüman vatanı olarak kalması içindi. Yoksa her türlü fikrin veya dinin pazarı olsun diye değil. Onlar kıymetli canlarını feda edip, bu toprakları bizlere emanet edip giderken, bizler de onların temiz hâtıralarına ithafen, yoksa Hıristiyan bir nesil mi bırakacağız?

Bu sebepten dolayıdır ki, bugüne kadar ihmal edilen, dışarıya giden işçilerimizin çocuklarını barındıracak, dinimize, milli örf ve âdetlerimize uygun, islâmi bir terbiye içinde yetiştirilmek üzere açılması gereken çocuk yuvalarını hayırsever veya ilgililerce bir an önce açılmasını cânı gönülden istiyoruz. Hatta bu hayırlı işi bizzat Almanya'daki işçilerimizin bir araya gelip daha çabuk yapacakları kanaatındayız. İnşaallah böyle bir teşebbüs geciktirilmez de Müslüman çocukları Kilisenin elinden kurtulur.

⁂

GÜZEL KUR'AN-I KERÎM OKUMA MÜSABAKASI YAPILDI

Geçtiğimiz Ocak ayı içinde Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Cemiyeti tarafından tertip edilen Kur'an-ı Kerîm Yarışması halk tarafından muazzam bir rağbet görmüştür. Konya Kapu camiinde, yatsı namazını müteakip yapılan yarışma, camii hınca hınç dolduran cemaatın gözlerini yaşartmıştır.

Peygamberimizin «Sizin en hayırlınız Kur'anı okuyan ve okutandır.» meâlindeki Hadîs-i Şerîflerinin sırrına mazhar olmak isteyen genç hâfızlar, Kur'an tilâvetinde birbirleriyle yarışarak dinleyenlere huzur, sükûn ve ma'nâ dolu dakikalar geçirtiler.

Uğrunda yüzbinlerce mü'minin canını seve seve verdiği o ilâhî tilâvet veya dinleme, bir Müslüman için en büyük zevktir. Hele bir de ma'nâsını idrak ederek dinlemek insanı gaşyeder.

İşte bu yüzdendir ki yüzlerce mü'min, içindeki boşluğu doldurup, ruhen tatmin olmak için; Kur'an tilâvetinde yarışanları dinlemeye gelmişti. Ehl-i İslâmın ruhlarında fırtınalar koparan ilâhî kitap Kur'an-ı Kerîm'i dinlemek için müslümanlar elbette geleceklerdi ve geldiler de.

Bu güne kadar değil bir âyeti, bir harfinin dahi eksilmeden bize kadar ulaştığı, Hazret-i Peygambere (s.a.) inzâl edildiği şekilde, asırların eskimesine rağmen bütün tazeliğini muhafaza ettiği ilâhî bir kitabın okunuşunda yarışmak ne kadar güzel bir şeydir. Gönül isterdi ki bu türlü yarışmalar bütün yurtta olsun.

Yüksek İslâm Enstitüsü öğretmenlerinden Mustafa Göl, İbrahim Yılmaz, Kâmil Yaylalı, ayrıca İmam Hatip Okulu Meslek Dersleri öğretmenlerinden Ahmet Kurhan ve Halit Barkale'den müteşekkil jüri önünde yarışan genç hâfızlardan birinciliği Enstitünün son sınıf öğrencilerinden Mehmet Kaya, ikinciliği üçüncü sınıftan Enver Töre, üçüncülüğü de yine üçüncü sınıftan İ. Hakkı Küçükkalaycı almışlardır.

Derece alan kardeşlerimizi başarılarından dolayı tebrik ederiz.

⁂

TÜRKİYE İSLÂM ENSTİTÜLERİ TALEBE FEDERASYONU YILLIK KONGRESİNİ BALIKESİR'DE YAPTI

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu bu sene 30 Ocak'ta Balıkesir'de umumi heyet toplantısını yapmıştır. Her Yüksek İslâm Enstitüsünden katılan onar delegenin ve kalabalık bir misafir topluluğunun iştirakiyle 3 gün devam eden toplantıda çeşitli meseleler görüşülmüş, kararlar alınmıştır. Kongreyi, Balıkesir valisi sayın Niyazi Akı ve Balıkesir müftüsü sayın Mehmed Emre de takip etmiştir. Vali Niyazi Akı'nın dinsizliği yerici, İslâm Enstitülerinin memleketteki müsbet faaliyetlerini övücü uzun açış konuşmasını müteakip müftü muhterem Mehmet Emre Bey de, dini cephenin hiçbir ayrılık söz konusu etmeden birleşmesi gerektiğine işaret eden bir konuşma yapmıştır.

Seçimler şöyle neticelenmiştir :

1. Başkan : Hayreddin Şallı

2. Başkan : Mustafa Özdamar

İdare heyeti şu arkadaşlardan teşekkül etmiştir :

Mehmet Keskin, Hasan Ayyılmaz, Hüseyin Tiryaki, Veysi Patır, Remzi Akoğlu.

Seçimlerden sonra bütün Balıkesir halkına gösterdikleri yakın alâkadan dolayı teşekkül edilmiş, İmam-Hatip Okulu ilgilileriyle vedâlaşılmış ve bu seçimin bütün Müslümanlar için hayır getirmesine dua edilmiştir...

Yeni seçilen arkadaşlara Allah'tan (C.C.) muvaffakıyyetler niyaz ederiz.

Soru : Ş. A. Tuğralı / Bornova - İZMİR

Muhterem okuyucumuz bütün ihtimam ve gayretine rağmen annesinin bir kalb enfarktüsü neticesinde vefat ettiğini yazıyor ve ilâve ediyor : «Tıbbî bakımdan annemin ölümüne sebep, bu yazdığım durum. Fakat dinen de öyle mi? Gerçek sebep bu mu, yoksa o ilâhî emrin vakti gelmiş, bunlar birer bahane mi? Öyle olmasa yine de ölür müydü?»

Cevap : Anneniz kendisi için takdir edilen hayatı sona erip eceli geldiği için vefat etmiştir. Yakalandığı hastalık görünüşteki sebeptir. Herşey ezelde takdir edilmiş ve bu takdir çeşitli sebeplere bağlanmıştır. Sebepsiz hiç bir şey kendi kendine olmaz. Annenizin eceli de bahsettiğiniz hastalığa bağlanmış ve vakti gelince bu hastalık sebebiyle vefat etmiştir. Fakat vukuundan önce bizim bunu bilmemize imkân olmadığı için biz, gerekli tedbirleri almakla vazifeliyiz. Gerçi bizim tedbirimiz Allah'ın takdirini bozamaz. Fakat biz tedbir almakla vazifemizi yapmış oluruz. Nitekim «Tedâvi çareleri arayınız. Derdi veren Allah dermanını da vermiştir.» Ve «Tedâvi olunuz. Çünkü Allah, ihtiyarlık dışında, devasını vermediği hiçbir dert yaratmamıştır.» meâlinde Hadîs-i Şerîfler vardır. Siz tedâviye çalıştığınız için vazifenizi yapmışsınız. Fakat ecel geldiği için tedavi fayda vermemiş. Yani tedbir takdiri bozmamış. Tedâviye çalışmak da bir sebeptir. Şifayı verecek yine Allah'tır. Şukadar ki biz sebebine sarılmış oluyoruz. Sebebe sarılmadan hiçbir şey kendiliğinden olmaz. Bizim vazifemiz sebeplere sarılmaktır. Çünkü neticenin ne olacağını daha önceden bilememekteyiz, o yine Allah'ın elindedir.

Şayet tedâvi gayretiniz fayda verip anneniz vefat etmemiş olsaydı henüz eceli gelmemiş demekti. Eceli geldiğinde mutlaka, fakat bu defa belki bir başka sebeple, yine vefat edecekti. Nitekim tedâvi ile şifa bulup, sonradan hesapta olmayan herhangi bir sebeple hayata veda eden nice insanlar görmekteyiz.

Bugün size düşen, birbuçuk, iki yıl önce vefat eden annenizin ardından hâlâ üzülüp göz yaşı dökmek değil, sağlığında ona karşı, sebeplere sarılarak vazifesini yapmış bir evlâdın kalb huzuru içinde, ona hayır dua etmek ve onu rahmetle anmaya vesile olacak, Allah'ın ve Rasulünün sevip istediği ve razı olduğu güzel işler yapmaktır.

Hususî cevap için pul göndermeniz şart değil. Şayet bu cevabımıza rağmen yine tatmin olmadıysanız, mektup yazınız; tereddütlerinizi izaleye çalışalım. Bağlılıklar.

Soru : Ali Ulu / KONYA

Şu beş sorumu cevaplandırır mısınız?

1) Bayramda farz namazı müteakip teşrik tekbiri getirmezsek namazımız olur mu? Ne yapmalıyız?

2) Münferiden kıldığımız namazlarda kaamet getirmezsek namaz olur mu?

3) Salât-ı vitrin üçüncü rek'âtında tekbir almayı unutarak rükûa varırsak ne yapmalıyız?

4) Zamanımızda bir dükkânı bir kimseden devralmak için hava parası nâmıyla büyük miktarda meblâğ alınıyor. Bunun hükmü nedir? Mal sahibi veya kiracı teklif etse durum nasıl olur?

5) Tırnak kesildiği zaman bunu yakmak mı lâzım, yoksa duvar deliklerine de sokulabilir mi?

Cevap : 1) Kurban bayramında, müftabih olan kavle göre, arefe günü sabah namazından başlayıp, dördüncü bayram günü ikindi namazının sonuna kadar, farz namazlardan sonra tekbir getirmek vâciptir. Getirmemenin namaza tesiri yoktur. Bilerek terkeden günaha girmiş olur. Çünkü vacibi terketmiştir.

2) İkâmet her farz namaz için, edâ olsun, kazâ olsun sünnettir. Terketmenin namaza tesiri yoktur. Bu sünneti terkeden ikâmet sevabından mahrum kalır.

3) Vitir namazının üçüncü rek'âtındaki kunut tekbiri vâciptir. Unutup rükû ve secdeye varan kimse sehiv secdesi yapmalıdır. Bu durumda namazın iadesi lâzım gelmez.

4) Hava parası diye alınan para hiç bir mukabili olmadığı için haramdır. Alınması câiz olmayan bir şeyi teklif etmek de câiz değildir. Bazı kimseler bunu meşru bir şekle sokmak gayesiyle dükkâna koyduğu bazı kıymetsiz eşyayı, hava parası diye alacağı paraya mukabil saymakta ve meşru bir iş yaptığını zannetmekle ancak kendini aldatmaktadır. Bu gibi kimselere «Ameller niyetlere göredir» ve «Müftüler fetva verseler de, kalbinden fetva iste» hadîslerini hatırlatmak kâfidir.

5) Kestiğiniz tırnaklarınızı tenha bir yere gömmeniz en muvafık olandır.

Soru : Ali Yıldırım / VAN

«Yeni doğan çocuklar için Kurban niçin kesilir?»

Cevap : Yeni doğan çocuğun doğumunun 7 nci gününde adının konması, saçının kesilip, kesilen saç ağırlığınca gümüş veya altın sadaka verilmesi ve bir kurban kesilmesi müstehaptır. Kesilen bu kurbana «Akika» denir ki Şafiî ve Hanbelî mezheplerine göre erkek çocuk için iki, kız çocuk için de bir kurban kesmek Sünnet-i müekkededir. Malikî'ye göre mübahtır. Hanefî mezhebine göre ise mübah veya nâfiledir. Kesilen kurbanın aynen kurbanda kesilen koyun ve keçilerden olması lâzımdır (1).

Soru : Rıza Dönmez / RİZE

«İkindi namazından sonra namaz kılınabilinir mi?»

Cevap : İkindi namazından sonra nafile namaz kılmak mekruhtur. Geçmiş namazları kaza etmek câizdir. Bu hâl günün batmasından 45 dakika öncesine kadar de-

vam eder. O zaman kaza namazı kılmak da câiz değildir, ancak o günün ikindi namazının farzı kılınabilir (2).

Soru: Ahmet Candan / KOZAN

«Şu sorularımı cevaplandırmanızı rica ederim:
1) Misafir, yolculukta geçirdiği namazları memleketinde nasıl kaza eder?
2) Avcının yaraladığı av, uçtuktan sonra suya düşse ve ölü olarak sudan çıkarılsa yenir mi, yenmez mi?»

Cevap: 1) En az doksan kilometre mesafeye gitmek isteyen bir kimse, bulunduğu şehrin belediye hudutlarını geçer geçmez misafir sayılır. Bu kimse imam olduğu veya yalnız kıldığı zaman farz namazları (akşam hariç) iki rek'ât kılmak mecburiyetindedir. Fakat misafir, imama uymuşsa tam olarak kılmalıdır. Sünnetleri her zaman tam olarak kılar ve zaruret olmadıkça da terketmez.

Misafir, mukîmken geçirdiği namazları sefer esnasında tam, sefer esnasında geçirdiği namazları da, mukim olduğunda iki rek'ât olarak kaza eder. Hüküm, geçirdiği zamana göredir, kaza ettiği zamana göre değil (3).

2) Yaralanan av uçtuktan sonra suya düşse ve ölü olarak bulunsa o avı yemek helâl olmaz. Yaralanan tavşan, yuvarlanıp keskin bir kaya üzerine düşerek ölse hüküm yine böyledir. Çünkü bu şekilde hayvanın yaralanmasından mı, yoksa kayaya çarpmasından mı, yahut da suda boğulmasından mı öldüğü şüphelidir (4).

Soru: Talip Koçarslan / NİZİP

«Bizim buralarda bazı din adamları şöyle bir fetva verdiler: "İçerisinde kurban kesilen üç günden önce alınan kurbanlık hayvanlar, kurban kesilemezler ve bu kurbanlıklar nezir olurlar." Bu fetvayı duyan bazı müslümanlar, eyyâm-i nahirden (yani Kurban bayramının ilk 3 gününden) önce satın aldıkları kurbanlıklarını geri sattılar; pek çok kargaşalıklar zuhûr etti. Bu hususta bizi aydınlatır mısınız?» diyor.

Cevap: Kurbanlık hayvanın, adı geçen üç gün içinde alınması gerektiği, aksi takdirde bu üç günden önce alınan hayvanların kurban olamıyacağı gibi bir durum dinimizde yoktur. Kurbanlık deve, sığır veya koyun ve keçi ne zaman alınırsa alınsın, şeriatin şart koştuğu hususlar bu hayvanlarda bulundüktan ve kurban niyetiyle kesildikten sonra kurban câizdir, vacip yerine getirilmiş olur. Selâmlar...

[1] İbni Abidîn, C: VI, s. 226.
[2] Mecmeul enhur, C. I, s. 61.
[3] İbni Âbidîn, C: I, s. 121.
[4] Bedâi'us Sanai', C: V, s. 58.

Oku'dan Okuyucularına

(Baştarafı 3. sayfada)

en mümeyyiz vasfımız ve en mühim vazifemizdir. Fakat ne acı tecellîdir ki, otuzbeş milyonluk bir müslüman kitlesi içinde biz sadece ondört bin tirajla ve bir liralık fiatla yaşamağa gayret ediyoruz.

Herşeye rağmen bedbîn ve nevmid değiliz. Vazifemiz esbaba tevessül etmektir. Neticeyi halkedecek Yüce Yaratanımızdır. Dün, bugün kadar değildik. Yarın, İnşaallah, bugünden daha iyi olacağız ve yukardaki arzumuz da gün gelip tahakkuk edecektir. Gayret bizden; tevfik Allah'tan.

Mevlâ görelim n'eyler,
N'eylerse güzel eyler.

İSLÂM'ın İlk Emri
O K U

DÖRT MEZHEBE GÖRE NAMAZ

(Baştarafı 15. sayfada)

dediler. الله كبير «Allah-u Kebîr» demesinin sahîh olduğu gibi. Ama Şafiiler Allah'ın sıfatlarından bir sıfatla ayrılabileceğine cevaz verdiklerini bildirdiler. Bu ziyadede de iki kelimeyi geçemez. Şayet الله الرحمن الرحيم اكبر «Allah Er-Rahman er-Rahîm-i Ekber» derse sahîh olur. Bu husus mezheplerinin görüşünde belirtilmişti.

10 — Tekbiri, dilini hareket ettirerek getirmesi. Şayet dilini oynatmadan kendi içinden getirirse o sahîh olmaz. Ama işitebileceği yüksek bir sesle getirmesi cnlara göre şart değildir. Eğer dilsiz olursa tekbir ondan düşer. Onda niyetle iktifa edilir. Buna üç mezhep muhalefet ettiler. Tekbir getirenin, işitebileceği bir sesle söylemesini şart koştular. Yalnız dilini hareket ettirmiş olsa bile onun namazı bâtıl olur. Ancak dilsiz olursa bundan affedilir. Bunu Hanefi ve Hanbeliler kabul ediyor. Ama Şafiiler mümkün olduğu kadar dilini ve dudaklarını hareket ettirerek getirmesi lâzımgeldiğini söylüyorlar.

Art
MADENİ EŞYA SANAYİ
ÇATAL, KAŞIK, BIÇAK VE ÇAY KAŞIKLARI, OFSET MANZARALI TEPSİLERİ
Garantili ve Ucuzdur. Daima Tercih Ediniz.
Satış yeri: Tahtakale, Tomruk Sok. Asri İş Han, No.: 203 İ S T A N B U L
Sicil Tic.: 95659-41051
Telefon: 22 89 54

BİR HAKİKAT YOLCUSU

(Baştarafı 7. sayfada)

O büyük insan darılmadı, kızmadı, tebessüm ederek fidanı söküp tekrar dikti ve o anda yeşerdi. Selmân üçyüz fidanlık bahçeyi de efendisine teslim edip hürriyetine kavuştu.

Uzun yıllardır hasretini çektiği hürriyet havası ile ve bütün zorlukları aşarak, güçlükleri yenerek kavuştuğu İslâm'ın içinde ve onun rehberi Hz. Muhammed (A.S.)'in yanında olma mutluluğu ile Selmân yepyeni bir hayat sürmeye başladı.

Daha sonraları Hz. Ömer zamanında valilik yapan, zühd ve takvası ile meşhur olan ve hayatı, her müslümana örnek ve rehber olacak hâdiselerle dolu bulunan «Bir hakikat yolcusu» Hz. Selmân (R.A.), Hicretin otuzbeşinci yılında Rahmet-i Rahmân'a kavuşmuştur...

S O N

ÖLDÜREN SEVİNÇ

(Baştarafı 14. sayfada)

lır. Durumu umutsuzdur; fakat Allah ona» «Hayır, der, sen filân sıcak günde bir kuyunun yanında bulunuyordun. Orada susuzluktan ölmek üzere olan bir de köpek vardı. Köpek suya yetişemiyordu; kova yoktu, acıdın, pabucunu çıkardın, elbiseni ip yaptın ve köpeğin susuzluğunu giderdin. Ey cennet bekçileri, bu kadını cennete götürün.» (13)

Koka ağacının yapraklarından elde edilen beyaz bir toz (kokain); buğday, çavdar başakları üzerinde büyüyen bir çeşit mantardan çıkarılan bir acayip madde LSD (Lysergie Diethylamide); nokta büyüklüğündeki haşhaşın içinde gizlenen morfin, eroin ve benzeri zehirler bu gün milyarları felâkete sürüklemektedir. İnsanoğlu bunlardan mutluluk ummakta, bunları elde etmek için varını yoğunu vermekte, hırsızlık bile etmektedir. Bunlar ise onu önce insanlıktan çıkarmakta, sonra öldürmektedir. Amerika Milli Dimağ Sağlığı Enstitüsü Direktörü Dr. Stanley Yolles, bu gün Amerika Birleşik Devletlerinde altı milyon alkolik, yirmi milyon da uyuşturucu madde müptelâsı olduğunu söylemiştir. İşte hayran olduğumuz Batı, bu gün bu duruma gelmiştir!

Şüphesiz sevinç ve mutluluk peşinde koşmak, insanın hakkıdır; ancak aranan sevinç, zavallı insancıkların öldürücü zehirlerde, çocukça işlerde buldukları sahte sevinç değil, iyilik eden kimsenin, ölümsüzlük veren soylu sevincidir.

Birbirimize tavsiye edeceğimiz sevinç işte bu tertemiz sevinç olmalıdır.

S O N

[13] *Le Prophète de l'Islâm (M. Hamidullah).*

TÜLBENT
ve
MERMER ŞAHİ
Lâle
ADRES:
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No: 116 — Tel.: 221323
İstanbul

ÜÇ KARDEŞLER
ÇELİK EŞYA SANAYİİ
Ali, Rifat ve Mehmet Savcı
Çelik Masa — Dosya Dolabı — Kütüphane — Etejer — Yemek Masası — Sandalye — Döner Koltuk ve Bilûmum Çelik Eşya
Tel.: 3786
İstanbul Cad. No. 242 KONYA

ÇANAKKALE SERAMİK FABRİKALARI A. Ş.

MANNESMANN - SÜMERBANK BORU ENDÜSTRİSİ T.A.Ş.

E.C.A.

E.C.A. PRES DÖKÜM SANAYİ

DÖKÜMAY (BANYO) FABİKALARI

Kıvrak KOLL. ŞTİ.

SÜLEYMAN KIVRAK ve OĞULLARI

MERKEZ: LÂRENDE CADDESİ No. 129 Tel.: Mğz. 1618 — Ev: 2282 KONYA

ŞUBE: ŞARAMPOL CADDESİ No. 58 Tel.: Mğz. 1215 - 2533 - 1770 - Ev: 1150 ANTALYA

KONYA ve ANTALYA ACENTELİKLERİ

DEMİR — ÇİMANTO — BORU — FAYANS

HER NEV'İ KALORİFER, İNŞAAT VE SIHHİ TESİSAT MALZEMELERİ

Toptan - Perakende satışlarıyla

Sayın İnşaat Sahiplerinin Hizmetindedir.

VitrA

ECZACIBAŞI SERAMİK FABRİKALARI A.Ş.

SIHHÎ TESİSAT MALZEMESİ

YETKİLİ SATICISI

CAN KİTAP EVİNDE

Satılmakta Olan Kitaplardan Bazıları

Büyük boy Cami Kur'an-ı Kerim
Kur'an-ı Kerim'ler (her boyda)
Kur'an-ı Kerim tefsiri Ö. N. Bilmen
Elmalılı Tefsiri
H. Basri Çantay'ın Tefsiri
B. İslâm İlmihali
Nimetil İslâm
Amentü Şerhi
Binbir Hadis
500 Hadis
Riyazüssalihin
Muvazzah ilmi kelâm
Cuma Bayram Hutbesi
İslâm Dini (A. Hamdi Akseki)

Hz. Muhammedin Hayatı
Menakıbı Çiharyarı Güzin
Hüccetil İslâm
Mızraklı İlmihal
Necatil Müminin
Müslümanın Din Kitabı
İmtihan Rehberi
Bostan
Gülistan
Halkadan Pırıltılar
Altın Halka
Büyük Rüya Tâbiri
Kırk Sual
Tam Mevlüt
Mevlâna ve Mesnevi
Yunus Emre Divanı
Tesbih Çeşitleri
Namaz Takkeleri

ARAPÇA KİTAPLAR

Tacul Usul
Ramuzul Ahadis
İhyaı Ulum
Ahteri Kebir
Molla Cami Kayıtlı
Meragulfelah Kayıtlı
Emsile
Guduri
Telhis
Usuli Tedrisi Arabi
Nurilizah Kayıtlı
Nahvi Kayıtlı
Muhtasar Mani Kayıtlı
Dürretil Vaizin
Dürretil Nasihin
Misbahil İhvan

Hûlasatul Beyan
Tıbyan Tefsiri Kenarlı
Celâleyn Tefsiri
Mevizatıl Ulum
Ettergıbı Vetterhip
İbni Akil
Tezkiretül Kurtubi
Tenbihül Gafilin
Muhtaril Ahadis
Şerhi Akaidi Kestelli
Risale-i Şemsiye
Ennahvül vaiz
Mecmaul Mutin
Fetevayı Ali Efendi
Tarih Taberi
Siretin Nebi

NOT: Yukarıdaki kitaplardan maada birçok kitaplarımız mevcuttur. Posta ile ödemeli gönderilir.

CAN KİTAP EVİ

Aziziye Camii karşısı Şeyh Ahmet Çarşısı No.: 21 — Tel.: 1567 — K O N Y A

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M. Cemil Durak - ALMANYA* — «Hak için çalışan kalemlerin yuvası OKU'nun cidden maddi imkânlara da sahip olmasına canla, başla çalışacağız. Bu gaye ile posta havalesi ile 163 TL.'nı OKU'ya gönderdim.» diye başlayan derûnî hislerin mecmûu samimî mektubunuzdaki isteğinize uyarak Bursa'daki köyünüz camii kitaplığına mecmuamızın tamamını ve elimizdeki bazı kitapları gönderdik. İslâmî uyanışa vesile olmasını temenni ederiz. 1970'te yolladığınız 30 lira alınmış ve hesabınıza işlenmişti. Buna göre aboneniz 116. sayıya kadar borçsuz devam edecektir. İkinci bir mektupla isim ve adreslerini belirttiğiniz Almanya'daki 25 kardeşimiz mecmuamıza abone kaydedilerek 1971 Ocak sayısı derhal adreslerine gönderilmiştir. Hayat, bir mücadeleden ibaret olması itibariyle aksi fikirli kimselerle, her zaman karşılaşmak mümkündür. Güneş balçıkla sıvanamıyacağı için böyle şahısların da'vayı engelemek amacıyla yaptıkları çalışmalar daima boşa gidecektir ve kervan hedefine doğru yol alacaktır. Gayretlerinizde Allah'dan (c.c.) yardım diler, oradaki bütün müslüman kardeşlerimize selâmlarımızı sunarız.

★ *M. Mehmet Ali Acar - İZMİR* — Türkiye'de doğan iman güneşinin parlak ve latif ziyaları altında vatan sathına yayılan Asım neslinin aziz neferi! Gerçek gayede yaptığınız hayırlı çalışmanın bir neticesi olarak eski abonelerin kaydını yeniledik, bazılarının bildirdiğiniz şekilde adreslerini değiştirdik ve abone olmak isteyen kardeşlerimizin kaydını yaptık. Alâkanızın devamını beklerken, Allah'ın rahmet ve bereketinin üzerinize olmasını temenni ederiz.

★ *M. Hamdi Oruç - ALMANYA* — Mecmuamız İslâmın İlk Emri OKU'ya Almanya'dan gönderdiğiniz 40 lirayı alarak hesabınıza işledik. Aboneniz 108. sayıya kadar sürecektir. Bundan sonra mecmualarınız yurdumuzdaki bildirdiğiniz adrese postalanacaktır. Ma'nâ inkılâbına vesile olacak çalışmalarınızı bekler, Cenâb-ı Hak'tan sıhhat, afiyet ve neş'eler temennî ederiz. Allah'a emanet olunuz.

★ *M. İsmail Kirazoğlu - İZMİR* — Kendilerini görmeden paralarını gönderdiğinizden dolayı abone numaralarını öğrenme fırsatı bulamadığınız ve bu sebepten abone numaralarını bize yazma imkânını elde edemediğiniz okuyucularımızın hesaplarını bularak abonelerini yeniledik. Zaten ekserisi yanyana olduğu için bunda pek zorluk çekmedik. Bize karşı hüsn-ü teveccünüzden dolayı teşekkürlerimizi bildiririz. Yaptığınız bu hayırlı işin ecri Allah (c.c.) yanında mahfuz olup, sa'yiniz meşkûrdür. Bilmukabele sevgi ve selâmlar.

★ *M. Ali Bulut - KAYSERİ* — İlim merdiveninin yeni bir basamağına geçişinizi ifade eden mektubunuzdaki beyâna uyarak adresinizi değiştirdik. Artık mecmualarınız İmam-Hatip Okuluna değil, Yüksek İslâm Enstitüsüne gönderilecektir. Diğer üç Yüksek İslâm Enstitülü kardeşimizi de abone yaptığımızı bildiririz. Hayatın bu safhasında sizler ve bütün ilim talibi gençler için Allah'ın yardımını isteriz. Muvaffakiyetler...

★ *M. Halil Vanlı - TURHAL* — 1009 no'lu abone hesabınıza posta havalesi vasıtasıyla gönderdiğiniz 48 lirayı aldık ve işledik. Bu durumda borcunuz olmadığı gibi mecmualarınız 160. sayımıza kadar bedeli alınmış olduğu halde gidecektir. Gösterdiğiniz alâkaya ve borcunuz üzerindeki titizliğinize teşekkürler... Selâm ve muhabbetler...

★ *M. Hasan Aytekin - DERİNKUYU* — Posta çeki ile size bildirdiğimiz borç tutarına yeni yılın abone bedeli dahildir. Yeni yıl abonesini devam ettirmek için gerekli olan 12 liranın haricinde kalan para geçen senelere ait borçtur. Evvelce siz 95. sayıya kadar gelecek şekilde bize para yatırmış ve sonra hiç para ödememişsiniz. Sizden 23 lira talep etmekle mecmuanızın 118. sayıya kadar devamını te'min etmiş oluyoruz. Selâmlar... Bağlılıklar...

PARASI ELİMİZE GEÇEN OKUYUCULARIMIZ :

Mehmet Kaşlı, İsmail Ö. Geçginli, Ali Ö. Geçginli, Şaban Yükü, İbrahim Kul, Mustafa Ünlü, Gültekin Tüfek, Fehmi Yörük, Ahmet Kaskut, Hüseyin Karaboya, Behçet Diril, Necmi Top, Osman Hanlıoğlu, Osman Çakır, Salih Özenç, Şerif Gün, Akif Aydın, Seyfi Vural, Talip Koşaslan Hayri Alay, A. Kadir Baba, H. Hüseyin Acar, İsmail Doğru, Münir İriboz, Mehmet Sakacı, Mustafa Kaya, Hüseyin Çalışkan, Ali Tüysüz, Hamza Aslanlar, Dr. Ahmet Baytur, İsmail Sözüer, Ömer Arda, Hakkı Karaman, Abdullah Emirdağ, Abdurrahman Dişbudak, Mehmet Heper, H. Hüseyin Gültekin, Ali Akgümüş, Hasan Erean, H. İsmail, H. Aksoy, Mehmet Küheylân, Mahmut Işık, İsmet Çakılcı. M. Nedim Altınbaş, Ali O. Özaydın, Mehmet Örs, Hamdi Yiter, Mehmet Bilgin, İbrahim Akyüz, Hayri Gök, Aka Timuroğlu, Mehmet Avcı, Hüsameddin Akkoç, Bekir Sarıtoprak, Mehmet Tuncer, İrfan Cengiz, Salih Aktaş, Ahmet Uçar, Adnan Aksan, Ahmet Kaya, Muhterem Akşahin, Muzaffer Kabasakal, Mehmet Kuyumcu, Osman Sunar, Memiş Şimşek, Uğur Kurhan, K. Mehmet Eker, Halis Ünlü, Rıza Hıdır, İlhami Eroğlu, Musa Eryılmaz, Osman Çamsırtı, Adil Şenkahveci, Fehmi Dinçer, Necmi Top.

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi: Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına: *Hasan TEKELİOĞLU*/Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*/İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA/Muhabere Adresi: P.K.: 105 — KONYA/Posta Çek Numarası: 50059110

1499/Abone şartları: Yıllık: 12 T.L., Altı Aylık: 6 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 16 T.L.)/Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.

MUHARREM — 1391 — Yıl: 11 — Cild: 9

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih: 5.3.1971

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

FİATI : 1 LİRA

Sayı : 109
NİSAN 1971

İSLÂMIN İLK EMRİ

OKU

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

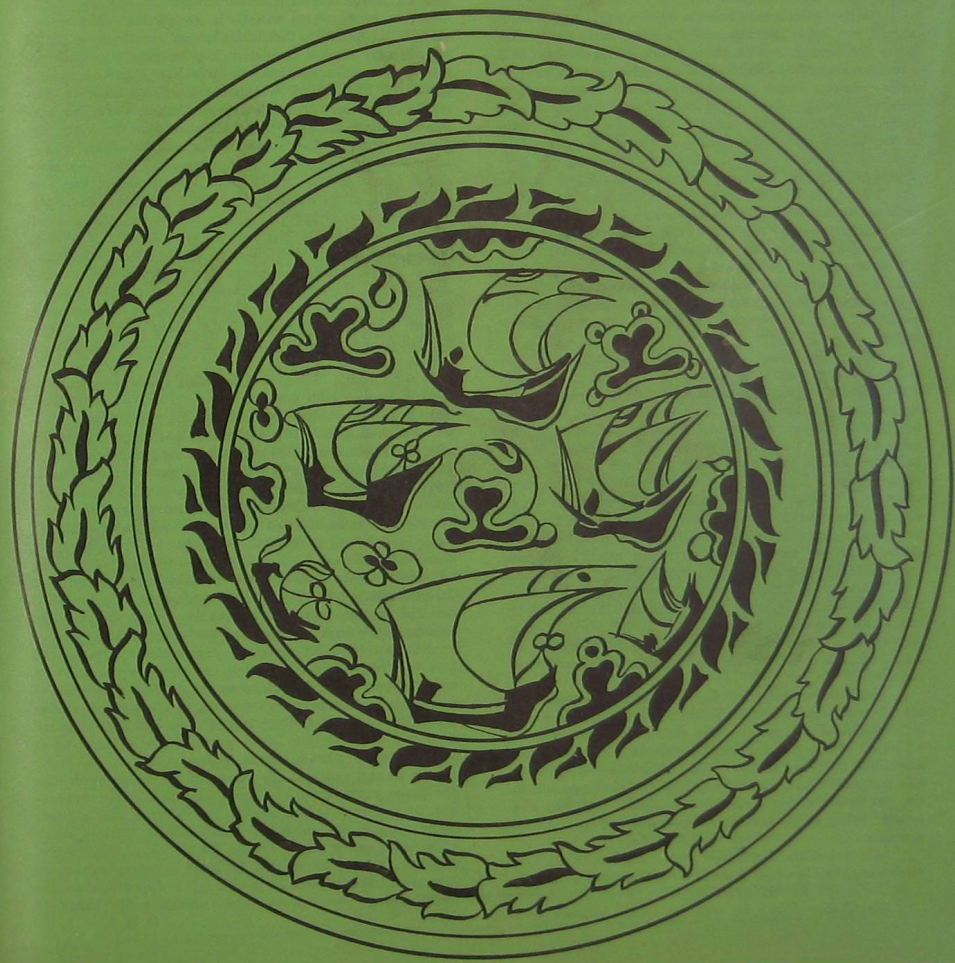

Anadolu, hilkat gününden beri büyük tarihî hâdiselerle kaynayan Anadolu, bu son günlerde bir hicran kabı sanki. Millet, ordu, gençlik ve bu üçüne bağlı olan tâli kuruluşlar, bu hicran kabının içinde ayrı ayrı te'sirler altında kaynamaktadır. Fakat şunu esefle söyleyelim ki bu müesseselerin hiç birinde bu hicran kabını kaynatan ateş olma da'vası yoktur. Herbiri kendisini teşkil eden bütünün hilâfına son zerresine kadar buharlaşmak ve yokluğa karışmak isti'dadındadır. Çilesi çekilmiyen, şehidi verilmiyen mefkûrelerin bütün tarih boyunca serencamı işte böyle düğümlenir.

Tarihin akışı içinde kaderin örgüleştirdiği millet manzûmesi, bir ma'nâ şahlanışı ve bir keyfiyet ummanıdır. Onu böyle örgüleştiren, madde plânında bir kemiyyet kalabalığı olmaktan kurtarıp bir keyfiyet hâline getiren unsurların başında şübhesiz birçok sosyologların kasıtlı olarak gerilere itelemek istediği *Din realitesi* gelir. Tarihin mahsûlü olan ve millet denilen içtimaî varlığın, sekiz birleştirici kuvvetin te'siri altında tekevvün ettiğini söyleyen nazariyyeciler, bu sekiz birleştirici faktörün içine din'i almamışlardır. Başka içtimaî varlıklar bir yana, tarihin tanıdığı en eski kavim olan biz, İslâmı kabulümüzden önce bu birleştirici kuvvetlerin bir kaçına sahip olduğumuz halde, ebedî bir vatan edinemediğimiz ve bir manevî kuvvetin kıskacında yoğrulmadığımız için millet haline gelemedik. Fakat İslâm gibi bir büyük nizamın eritici kıskacında yoğurulduktan sonradır ki zamanı aştık ve mekânı kapladık, varlığımızı daha ciddî olarak şarka-garba duyurduk. Bundan sonradır ki Türklük, İslâmlıkla tev'em bir ceset ve ruh karması olmuş, bütünleşmiştir.

İşte günümüzdeki bütün anarşist hareketler, bu ruh ve ceset terkibini çözerek, bu madde ve ma'nâ mükemmelliğini tahrib etme gayesini gütmektedir. Milleti millet yapan sekiz unsurun birleşerek bir millet ibda' ettiği çok mutlu bir tesadüftür. Öyle bir mükemmel teksîf şuuru olmalı ki, bu sekiz unsur, bir ma'şeri ruh olarak tarihin içinden engellerin kamburuna basa basa millet dediğimiz realiteyi meydana getirsin. Bunun içindir ki bazı milletler, eksik olan unsurların te'sirini azaltmak için, millet yapısında büyük önem taşıyan derûnî faktöre yani îmana en büyük «müşterek» olarak sarılmışlardır. Çünkü îman kadar kütlenin iradesine istikâmet vererek onu bir bütün halinde aksiyona geçirecek başka bir kuvvet daha yoktur. Çünkü îman kadar Türklüğün henüz billûrlaşmamış, tam kıvamını bulmamış ruh muhtevasını, değişmez ifade çizgilerine yükseltmiş bir başka ruh mimarisi daha yoktur. O, asırlar boyunca Anadolu'ya akıp duran serazat hayatiyyeti terbiye ederek, Allah'ın çekilmiş kılıcı hâlinde şekillendiren mânâ organizasyonudur.

Şimdi bu noktadan «*Ordu*» dediğimiz, millet realitesinin nüvesini teşkil eden büyük alâka mihrakını, bir zamanlar Avrupalının ruh makta'larına «Türk Korkusu» sindirmiş bu büyük zabt u teshir gücünü ele alalım. Emr ü kumanda mevkiinde bulunan insanların hata ve sevabı yüzünden, tarihî seyrinde büyük munhaniler çizen bu muhteşem disiplin, «destanlara destan katan efsunlu silâhlar»ı kabza-i kudretinde teshir ettiği günlerinde Avrupalı onu şöyle anlatmaktadır :

«Osmanlı-Türk Devletinde ordu, hükûmetin korkularından veya emellerinden doğmuş bir teşkilât değil, Osmanlı-Türk milletinin normal devletidir.»

Sir Charles Elist'e ait olan bu teşhis, bilhassa ebedmüddet Türk devlet ve hâkimiyyetini ta can evinden dişlemek istiyen MASON LOCALARI tarafından çok ehemmiyetli bulunmuş, bütün bir keyfiyet olarak ağaç nasıl çekirdeğin içinde mündemic ise, Türk Milletinin de kendi ordusu içinde mündemic olduğu çok öncelerden kabul edilmiştir. İşte başları ÇİZMELERin altında ezilen kuyrukların, MEHMETCİKe karşı Moskof kurşunuyla müsademeye girişmeleri, hep bu mihrabı devirme temayülünden doğmaktadır. Bir takım mâceraperestlerin merhale merhale memleketi ve milleti bir sınıf kavgasının kucağına doğru sürüklemeleri hep bu büyük hedefi yıkmak içindir. Bin yıllık MİLLÎ ORDUya karşı, kızıl metotlarla yetiştirilen Militanların «HALK KURTULUŞ ORDUSU» adıyla örgütlenerek MİLLÎ olan herşeyi yıkmak istemeleri, hep bu büyük makanizmanın işlemez hale sokulmasıyla mümkün olacaktır. Bunun içindir ki, Üniversitede talimli komünistlerin, palazlanmalarına meydan verdiği ve devlet otoritesinin gözünden saklıyarak milyonluk şehirlerde halkımıza ölüm korkusu saçtırdıkları kızıl ajanlar, şimdi ilim adına yükseltilen mâbetlerin önünde, Mehmetçiği kurşunlamaktan çekinmemektedirler. Şimdi *Mevlût MERİÇ*'lerin toprağa düşen kanı, bir derya oldu, onları da, onlara yataklık yapanları da boğdu. Sine-i hilkette kaynayan yüzbinlerce şehidin kanına, şimdi jandarma eri Mevlût Meriç'in de kanı karıştı. Öncekiler mertçe öldüler ve öldürdüler ve bize bir vatan yaptılar. Fakat Mevlût MERİÇ, kahbece kurşunlandı ilmin harim-i ismetinde (!). Bu hâdiseyle Üniversite ve gençlik buhranı, bizim için bir muamma olmaktan çıkmış ve melûn suratlardaki maske yere inmiştir. Tetiği çeken kanlı elin bağlı bulunduğu kafayı yetiştirenler, şüphesiz Türk kültürünü yozlaştıranlardır.

Günümüzde ideolojilerin savaşları yapılmaktadır. Eskiden din uğruna şehit verilirdi. Şimdi ideolojiler, kanla beslenıyor ve insan iskeletinden ehramlar yükseltiliyor. Vahşetin yüreklerde ika' ettiği korku, kurûn-ı ûlâda olduğu gibi kaleler yükseltmiyor. Bilâkis insanlığa dişiyle topraklar kazdırarak hendekler açtırıyor. Gençliğin, pırıl pırıl iç dünyasına uzanan yolları, zulmün ve cehlin barikatlarıyla tıkayan ve dolayısıyla insanlığın mutlu geleceğiyle kurulmak istenen köprünün inşasına müsaade etmiyen bir zihniyet, bütün geçmiş ve geleceğiyle topyekûn insanlığa karşı ve onun kaderine karşı bir büyük günahın tezgâhlayıcısıdır. Ve bu tezgâh bugün *Üniversitedir*. Tezgâhlayıcılar da muhtar üniversitenin gayr-i muhtar kalpazanlarıdır. Ve bu savaş gençliğin kafasında cereyan etmektedir. Gayesi ise gençliğin ruhunu törpülemek ve kendisini inkâr ettirmektir.

Esasen ideolojik savaşlar, topla-tüfekle olmuyor. O, kafa ve gönül tahrib edeceği için, hedefine uygun silâhlarla endah ediyor. Onun için dinî ve millî kültürle ruhunun susuzluğunu kandıramıyan yüreklerde, bomba şimşeklerinden daha müessir tahribat yapan ideolojik eserlere karşı direnme gücü yok demektir. İşte bizim gençliğimizin en zayıf tarafı budur. Maziye uzanan bütün yolları kestikten, aşkın ve îmanın nirengi noktalarında yanan bütün şehrayinleri söndürdükten sonra gençlik, yolunu şaşırmaz, ışığını kaybetmez de ne olur? Dokuz asırdan beri kan ve ateş çemberi içinde kurulan bu vatanın destanlık tarihi, 1923'den sonra başlatılırsa herşey cüce, herşey küçük kalır. Ama millet evlâdının, ruhundaki yücelik, bu cüce kalıplara sığmaz ki. Gün gelir, hükûmetlerin iradesi bu ruhun azameti karşısında meflûç kalır.

İslâmın İlk Emri
O K U

Demokrasi Ecel Pençesinde

Bugün, demokratik dünyanın her yerinde zuhûr eden HALK İDÂRESİNE KARŞI DİRENİŞLER, demokrasiyi inkârın imzalı vesikasıdır.

● BAŞYAZI ●

Onsekizinci asra kadar diktatörlük idaresine karşı için için enerji yüklenen AVRUPA ÂLEMİ, Amerikan ihtilâli ile **DEMOKRASİ**nin eşiğine ayak basmış ve 1789 **Fransız İhtilâli** ile krallık rejimini yıkmıştı. İslâm Dünyası hâriç, bütün ortaçağ boyunca, insanca yaşamanın hasretini çeke çeke derebeylerinin ve sahtekâr din reislerinin istibdâdı altında ezilen beşeriyyet, Fransız İhtilâlinin getirdiği **DEMOKRASİ**yi büyük bir şevkle karşıladı ve bağrına bastı. Birbirini takip eden ihtilâllerle başta Avrupa, pek çok milletler, **demokrasi** bayrağını büyük bir heyecanla ülkelerine diktiler...

İnsanlık artık, kendi kendini idâre salâhiyetini eline almıştı. Demokrasi ile bütün sıkıntılarının dinip, asırlardır sürüp gelen huzursuzluğunun nihayete ereceğine şeksiz-şüphesiz inanan insanlık, umduğunu bulamadı. Eşsiz bir sadâkatle kucakladığı **DEMOKRASİ** kardeşi, onun iniltilerini dindirecek yere, ruh sıtmaları içinde çırpınan insanlığın yanan cismine soğuk bir su dahi serpmek kabiliyetini gösteremedi! Hânelerinde binbir türlü fesat kaynıyan insanların inmeli dimağlarından dökülen acâip doktrinleri, insanlık hayat düstûru olarak tuttu ve demokrasi nâmına nice müfsitler kitleleri helâk ettiler!..

İnsan, kendi kendini idareye kalkıştı; koskoca kâinât lâboratuarında kendini kendine başbuğ yaptı! Gâip âlemlerle merbut bulunan kendi nefsinin hakikat ve keyfiyetinden habersiz, kendi kendisinin câhili bir beşeriyyet, ardı arkası kesilmiyen mes'elelerini halle kalkıştı! Tehlikeli maddelerin bulunduğu bir kimya lâboratuarında kaygusuzca oynıyan çocukların şuursuzluğu içinde âlem sahnesindeki rolüne koyulan **beşeriyyet kervanını** DEMOKRASİ selâmete ulaştıramadı...

Asırlarca didinerek hazırladığı **DEMOKRASİ REÇETESİ** beşeriyyete şifa sunamadı! İnsanlık, cebbar diktatörlerin saltanatlarını sayısız kurbanlar vererek ve uzun asırlar seller gibi kanlar akıtarak yıktı, yerine kendi irâdesini hâkim kıldı. İstediği oldu, **HALK İDÂRESİ** kuruldu. Fakat, huzur yine gelmedi; zavallı beşeriyyete asırlardır nazlanan **SAÂDET**, ondan kaçmaya devam etti.

Bu hengâmede, İslâm Âleminin asırlık dertleri nüksetti. Elindeki **demokrasi** ile **GARP EMPERYALİZMİ** kol kol **Âlem-i İslâma** saldırıya geçti. Hıristiyanlık ve Yahûdiliğin dinmiyen tarihî hıncı, bütün âlemi topladı, **İslâm Ülkelerine** yağdırdı!.. **Abdullah İbni Sebe**'nin ve **Papa Urban**'ın habis niyetlerine fıtraten müptelâ topyekûn **EMPERYALİST GÜÇLER**, İslâmın kalelerini korkunç bir harp tekniğiyle dövmiye başladı! Bu, şeytanın yeryüzünde işlediği en korkunç ve en habîs cinâyeti idi! Bu, hu-zûra hasret giden Avrupa'nın, İslâm dünyasını kıskanışı idi! **Bu, Demokratik dünyanın, İslâm dünyasına ihâneti ve hiyâneti idi!..**

Avrupa Emperyalizmi, İslâm ülkelerinde, kafası demokrasi beziri ile vaftizlenmiş pek çok eleman yetiştirdi. Sultan Fatih'e Bizans surlarını yıkan havan toplarının tekniğini ilhâm eden İSLÂM, «**Müslüman dünyanın terakkisine mani**» ilân edildi. Garp orduları, mubârek vatanlardan çekilip giderken, Avrupalının rûhu mutmain idi. Arkasında kendi iptilâsını o mubârek beldelerde yayacak **AVRUPA KAFALI YERLİLER** bırakmıştı çünkü!..

Ve İslâmlık, tarihin hiçbir devrinde görülmiyen bir sûikaste kurban edildi. Varlıkları onsuz düşünülemiyen İslâm milletleri, İslâmdan kopunca, Garbın asırlardır özene bezene hazırladığı süslü tuzağa tutuldu.

Bugün, GARP da, ŞARK da demokrasinin bir meçhul merhalesine ulaşmış bulunuyor. Kısaca, **ŞEYTAN**, Doğuyu da Batıyı da o menhus tuzağına kıstırmış durumda... Beşeriyyeti, hazırladığı sahneye çıkardı ve karşıya geçip âlemin bu görülmemiş tenâzuuna ağzı kulaklarında gülüyor!..

Her fânînin, va'dini doldurup tarih olduğu muhakkak... Demokrasi dahi, va'dinin son demlerini yaşıyor!.. Ecelin kapanından fırlamak için çırpınan **DEMOKRASİ**nin bütün didinmeleri boşa!.. Çünkü, fâniliğin gereğinden kurtulmak muhâl!..

Kendi asırlık gayretiyle hazırladığı **demokrasiyi** bu kez yıkmaya kalkışması, beşeriyyetin kendi kendini inkârından başka bir şey değildir! İnsanlık, nizâm-ı âlemden bu yana en büyük haltı işliyor, **kendini inkâr ediyor!** Bunda o, hem haklı hem de mecburdur. Çünkü, Allah'ın (C.C.) sultası önünde eğilmiyen insanlar insanlıktan çıktılar ve zaten kendi beşeriyyetlerini inkâr ettiler. **Bugün, demokratik dünyanın her yerinde zuhûr eden HALK İDÂRESİne karşı direnişler, bu inkârın imzâlı vesikasıdır.**

Ve bugün, Müslüman-Türk vatanında, demokrasiye silâh çeken demokrasi mahsûlü gençliğin ve öteden beri bu Garp ma'mûlü sisteme bir türlü alışamamış olan Müslüman-Türk halkının durumu dahi, bu memlekette demokrasinin inkârından başka bir şey değildir! Demokrasi, ecelinin pençesinden kurtulamıyacak; fakat onun başını yemesinden sonra boşalacak olan yere ilk defa akın edecek olan hangi düzen olacaktır? İşte bu, düşünülmeye değer tek noktadır ve muhasebesi vicdanlara havâle olunur...

★

TEFSİR

ABDEST AYETİ HAKKINDA

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

يا ايها الذين آمنوا اذا قمتم الى الصلاة فاغسلوا وجوهكم و ايديكم الى المرافق وامسحوا برؤسكم وأرجلكم الى الكعبين. (1)

Mâide sûresinin bu altıncı âyeti, Kur'an-ı Kerîm'in en çok hüküm taşıyan, mes'elelerle dolup taşan âyetlerinden biridir. Hatta ilim adamlarından bazıları bu âyetin bin kadar mes'eleyi ihtiva ettiğini beyan etmişlerdir. Burada biz birkaç meseleyle bilgi vermeye çalışacağız.

1 — İlim adamlarının beyan ettiklerine göre bu âyet-i kerîme Medine-i Münevvere'de nâzil olmuştur. Namaz ise malûm olduğu gibi Mekke-i Mükerreme'de farzolmuştur. Burada ortaya çıkan bir müşkil şu şekilde izah edilip giderilmektedir : «Bu âyet-i kerîme nâzil olmadan önce abdest, tilâvet edilmeyen bir vahy ile (sünnetle) sabit idi.» Bu sebeple bu hususta konuşan ilim adamları, «Abdest Mekke'de sünnet idi» tâbirini kullanırlar. Bunun mânası, «Abdest sünnetle sabit idi» demektir. Şurasını da bilmek gerekir ki hüküm bakımından farzıyet ifade etmekteydi.

2 — يا : Sekiz kadar nidâ edatından biridir. Muhatabın mertebesinin yüceliğine, gafletine ve tahkirine işaret edilmek istendiği zaman kullanılır. Kur'an-ı Kerîm mü'minlerin devamlı olarak kemâle ulaşmaları için çağrıda bulunmaktadır. Bu edat ile hitabın hikmetlerinden biri de bu olabilir.

3 — آمنوا : Bundan önceki yazmış olduğumuz bir makalemizde îman ile islâmın ayrı ayrı zikredildikleri zaman mâna bakımından aynı olacaklarına temas etmiştik. Burada da آمنوا lâfzı kullanılmış fakat أسلموا mânası da kelimeye yerleştirilmiştir.

4 — آمنوا : Bu lâfızdan hitabın erkeklere olduğu sarahaten anlaşılmaktadır. Fakat kadınlar da bu hıtâbın şumûlü içindedirler. Yani hükme tebeiyetle dahil olmuşlardır.

5 — Görüldüğü gibi âyet-i kerîmede şart edatı olarak ان (İn) değil de اذا kullanılmıştır. Halbuki teyemmümden bahsedilirken ان kullanılmıştı. Cenab-ı Hakk'ın kelâmında bu gibi değişikliklerin çok ülvi mâna ve hikmetlerden doğduğu bir gerçektir. Bu bakımdan iki edat arasında bir fark aramak lâzımdır. Bunu hoş bir dil ve bize güzel beyitlerle sunan Carullah'ın ifadelerini dinleyelim :

«Şu Nahvcilerin şeyhine (en büyüğüne, en bilgilisine) selâmı(mı) ilet ve ona de ki : Bir sûalim var, bu sûalime cevap veren lâyık olduğu hürmet ve saygıyı görecektir. (Şöyle ki) ben (mâna bakımından) şüpheye düşersem siz beni(m şübhe ifade eden o edatla fiili) cezmeder görürsünüz. Halbuki (bir ikinci edatla fiili) cezmettiğim zaman (mânaca) kat'iyet ifade edemiyorum.

De ki (bu sorunun) cevab(ın)da : ان (edatı her ne kadar şart cümlesinde cezm husule getirirse de bil ki mânası tereddüt (ifade etmek)dir. (Halbuki) اذا şart (edatı olarak) vâki olursa (bir) hükmün kesinliği(ni belirtmek) içindir. Bununla beraber اذا nın lâfzı (şiirde kullanılmış olması hariç) (fiilleri) cezmetmez.»

Bu izahtan sonra âyet-i kerîmede işaret edilmesi istenen hikmet (Allahu ve Rasuluhu a'lem) böylece ortaya çıkmış olur ki, mü'minlerin namaz hakkında asla gevşek davranmayıp onu gerektiği gibi edâ etmelerinin lüzumlu olduğu ve aksinin düşünülemiyeceğine işaret vardır.

6 — Âyet-i kerîmenin zâhirine göre namaz kılmak maksadiyle kalkmak (abdestli olsa bile) temizliği, yani abdest almayı vacip kılmaktadır. Halbuki selef ve halef arasında namaz kılmak için kalkmanın, mutlaka abdesti gerektireceği mevzu bahis edilmiş bile değildir. Çünkü insan abdestli olarak da namaza kalkabilir. Şu hale göre temizliğin yani abdest almanın lüzumu başka sebeplere dayanmaktadır ki o şey hades (abdestsizlik hali)dir. Çünkü Rasulüllah (s.a.) Mekke'nin fethedildiği gün bir abdestle beş vakit namaz kılmış ve mestleri üzerine de meshetmişti. Hz. Ömer : «Ya Rasûlallah, yapmadığınız bir şeyi yaptınız» deyince Hz. Peygamber : «Bilerek yaptım» buyurmuştur. Bu da gösteriyor ki namaz kılmak için kalkmış olmak abdesti gerektirmemektedir. Çünkü — temas edildiği gibi — insan abdestli olarak da namaza kalkabilir. Bu durumda abdest alması farz değildir. Ayrıca : «Eğer ümmetime meşakkat vermiyeceğimi bilseydim her namaz için abdest almalarını ve her abdestte de misvak kullanmalarını emrederdim» hadisi de abdestli olan bir kimsenin namaza kalktığı zaman abdest almasının farz olmadığına delâlet etmektedir. Hz. Ebû Bekr, Ömer, Osman ve Ali'nin her namaz için(abdestli olsalar bile) abdest almaları vücubiyete değil istihbaba hamledilmektedir.

(Devamı var)

[1] Bu âyetle ilgili fıkhî tefsir, el-Cassas ve İbnü'l-Arabî'nin «Ahkamü'l-Kur'an» adlı eserleriyle, Bedaiu's-sana'i, ez-Zeylaî, el-Bahru'r-Raik, Fethul-Kadîr ve daha başka eserlere bakılarak hazırlanmıştır.

SEVGİLİ OKUYUCULARIMIZ :

MECMUAMIZIN SİZLER İÇİN HAZIRLATTIĞI OFSET BASKILI NEFİS HEDİYEMİZİ BAYİLERİNİZDEN İSTEMEYİ UNUTMAYINIZ...

İslâmın İlk Emri
O K U

İNSANLIĞIN DOĞU ve BATIYA HAYKIRIŞI(*)

Çeviren :
A. Bâkî TURAN
İ.H.O. Meslek Dersleri Öğretmeni
KARS

- I -

Yazan :
Ebu'l-Hasen en-NEDVÎ

H. 23 Cemaziyelulâ, M. 11 Ekim/963 tarihinde Londra Üniversitesi konferans salonunda verilen bu konferans, aynı üniversitenin öğrencilerinden kalabalık ve seçkin bir grupla Londra'da ilmi araştırma ve inceleme ile iştigal edenler tarafından takip edilmiştir.

«Rabbim benim göğsüme genişlik ver. İşimi kolaylaştır. Dilimden de (şu) düğümü çöz ki; sözümü iyi anlasınlar.» (1)

Baylar, bayanlar!

Büyük ingiliz şairi Rudyard Kipling'ten şöyle bir söz nakledilir: «Doğu doğudur; Batı batıdır. Bunların bir araya gelmesine ve birleşmesine imkân yoktur.»

Bu söz, 20 nci asrın başlarında ölen bir edipten sadır olmuş ise de; bu gibi iddialar daha önce de Doğu ve Batının ruhuna nakş olmuş, edebiyat ve felsefelerinde kökleşmiştir.

Fikirler ve mantıklar zamanla tekâmül ederler, cemiyetin temayül ve duygularında rollerini oynarlar. Bunun akabinde büyük bir edip yetişir ki; o cemiyetin tercümanı olur, gayet açık ve edebî bir lisanla veya belâğatlı ve müessir bir şiirle toplumun durumunu izah eder. O da bu edebî parçaları ve şiirleri bir darb-ı mesel halinde tekrar edip durur ve her zaman o edibi hürmetle ve tazimle anar. Böylece o toplumda yaşayan her fert onları bağrına basar ve her tarafta bu edebî parçaları ve müessir şiirleri durmadan tekrarlar ve hafızasına yerleştirir.

Ben hiçbir fikir ve hiçbir edebî söz bilmiyorum ki; insanlığın maslahatına, birlik ve beraberlik şuuruna bu söz derecesinde câniyâne kast etsin; bir bütün olan insanlık âlemini bu şekilde Doğu ve Batı diye iki kitleye ayırsın, sonra da saf, ilmî ve tarihî bir realite olarak da mütalâa edilebilsin. Gerek doğulu ve gerekse batılı daima doğu ve batıyı, birleşmeleri imkânsız, birbirine rakip ve hatta düşman olan ayrı iki kutub halinde mütalâa etmeyi âdet edinmişlerdir. Karşılaşmaları ancak harp meydanında olmuş ve bir araya gelmeleri vâkî olmuşsa, her biri diğerinin kötülüklerini ve ayıplarını saymış ve bu suretle kendini tatmin etmiştir.

Baylar!..

Öteden beri doğu ve batının manzarası böyledir. Her ikisinin de birbirlerini tanımaları gayet zaif ve sathi olmuş, iyilik ve güzellik esaslarına değil ve fakat çirkinlik ve noksanlık esaslarına dayanmıştır. Her biri diğerine daima şüphe ile bakmış ve karşıdakini hakir görmüştür.

Batı, ilk olarak haçlı seferlerinde doğuyu tanıdı. Bu savaşlara iştirak edenlerin kafalarına hâkim olan fikir, taşıdıkları ruh, müslümanlar ve onların inanç ve ahlâkı hakkında duydukları asılsız rivayetler, mukaddes toprakları Kudüs'ü putperest canavarların pençelerinden kurtarmak üzere savaş meydanına bir kahramanlık edâsı içinde koşmaları ve bu savaş alanını kaplayan kara bulutlar, haçlının, doğuyu ve doğuluyu anlamasına, müslümanların meziyetlerini takdir etmesine, inanç ve ahlâkı hakkında araştırma yapmasına ve ülkeler arası menfaat ve maslâhat konusunda hür ve esaslı bir tebâdül cihetine gidilmesine meydan vermedi.

Fakat, Haçlı Seferleri, medeniyet tarihinde görüldüğü gibi, yine de faydadan hâli olmuş değildir. Bu fayda, iki kıt'a arasındaki geniş uçurumu tam mânasiyle kapatmamış ise de; hiç olmazsa biraz daraltmıştır.

Batı âlemi, siyasî ve iktisadî çıkarları için çelik elini doğu âlemine uzattığı, 19 uncu asırda nüfuz ve sultasını ora memleketlerine teker teker yaydığı, medeniyetiyle, tekniğiyle, ilmiyle, kültürü ile, tahakküm üslûbları ile ve tüm ordularıyla hücum ettiği zamandır ki; doğu onu tanıdı. Modern ilimlerde ve harp tekniğinde geri kalmış olan doğu, bu sömürge dehşeti neticesinde öyle sarsıldı ki; artık batıyı iyi tanımasına, onun ilminden, tekniğinden ve insanlığa faydalı olabilen başarısından istifade etme imkânına sahip çıkamadı. Affınızı istirham ederek söyliyeyim ki, doğu, en parlak devrini yaşayan, din kuvveti bakımından gayet zaif olan ve hatta materyalist bir zihniyet takip eden batı medeniyetinin semeresinden istifade etmeye mecal bulamadı ve dolayısıyle batıyı tanıyamadı. İkinci defa istirham ederek söylüyorum ki, Avrupa idarecilerinin doğululara karşı takındıkları tavır, duydukları gurur, kendilerinden sâdır olan ve fakat müdâfaa ettikleri ve onunla iftihar ettikleri demokrasi ruhu ve insanlığın şeref ve haysiyeti ile bağdaşmayan fikirler de doğulunun batılıyı tanımasına engel teşkil etti.

(Devamı var)

[*] **Hadis Mealgarb (Ebü'l-Hasen Ali Haseni en-Nedvi).**

[1] **Taha sûresi : 25, 26, 27 ve 28. âyet.**

SÜNNET

HADİSELERDE

Sünnete Bağlanma

Ali Osman KOÇKUZU

Cenab-ı Hakka, geçmiş kavimlere ve daha başkalarına izâfe edilen sünnet, Rasûlüllah ve ashabında; onlara izâfede daha etraflı mânasını bulmuş; kendilerinden ümmete intikal etmiş «şifâhî, sözlü ve ameli yaşayış»ın; üç mübârek neslin islâmı tatbik şeklinin ifâdesi haline gelmiştir. Zaten bu tatbikat; Rasûlullah'ın, Halifelerinin ve Ashabının sünneti, müslümanın tatbik edeceği yol ve varacağı neticedir.

Efendimizin söz, fiil ve takririnin ifâdesi olan sünnet sözü, ıstılâhtaki şümûllü mânasına temel olmak üzere bizzat Rasûl-i Ekrem Efendimiz ve sahâbileri tarafından da kullanılmıştır.

Kur'ân-ı Kerîm'de çeşitli vesilelerle zikredilen sünnetin, o mahallerdeki aldığı mânalar ise, bize Hz. Peygambere ve sünnetine ittiba' mevzuunda, mezkûr düsturların hududu hakkında bilgi verir.

Muhtelif vesilelerle üzerinde göz nuru dökülen sünnetin, bu yazımızda bizi bağlayan yönü: «Ona uyulması(i'tisâm); çizdiği ve sınırlandırdığı hududun öte aşılmaması»dır.

Peygamberimizin sözlerinde sünnete ittiba' ve i'tisamın(sımsıkı sarılmanın) birkaç şekilde varid olduğunu görmekteyiz. Bir kımında sünnet, Allah'ın Kitabı ile birlikte zikredilmekte ve her ikisine de uyma; her ikisiyle de amel istenmektedir. Bu nevi sözlerinde Rasûlullah Müslümanlara :

«Kur'ân-ı Kerîm ile birlikte bir benzerinin kendisine verildiğini, bu iki esasa sımsıkı tutundukları takdirde asla sapıtmayacakları, dalâlete düşmeyecekleri...» gibi hususlar anlatır ve sünnete ittibaı emreder (1).

Efendimizin bu nevi tebliğatı çok beliğdir. Çok defa uzun konuşmaların, inzâr ve tebşirin sonunda vukû bulmaktadır. Hadislerde veda eden bir zatın son ve intibâha davet edici vasiyyetleri hissedilmektedir. Bu toplantıları anlatan Sahâbiler, dinleyenlerin kalben rikkate geldiklerini, hazır olanların gözlerinin yaşla dolduğunu kaydederler.

Çok kere kendisini araya koymadan insanları Allah'a da'vet eden Peygamberimizin, kulluğuna ve Risâletine pek yaşıyan bu türlü tevâzuu bize, kendisini bertaraf etme zihniyet ve kanaatını vermemelidir. Nerede Hakka itaat bahis mevzûu edilirse, bizler orada Rasûlüllah'a itaat ve onun sünnetine sımsıkı bağlanmağa mecbur olduğumuzu asla hatırdan çıkarmamalıyız. Çünkü Allah'ın Peygamberi diliyle halâl kıldığı halâl, haram kıldığı da haramdır (2).

Diğer bir kısım hadislerde ise, doğrudan doğruya Rasûlüllah'a karşı isyan nehyedilmektedir. Peygamberimiz bazı kötü işleri ve onları yapanları; Allah'a itaatsizliği ve isyanı yerdikten sonra; bunları yapanlar : «...Ebu'l-Kâsım'a da isyan etmiş olur.» «... Allah'ın Rasûlüne de isyan etmiş olur.» «... Bana da isyan etmiş olur.» «... Muhammed'e de isyan etmiş olur.» inzarları ile sözlerine son vermiştir (3).

Üçüncü bir grup hadis daha vardır ki, sünnet buralarda sahâbenin — bilhassa Hâlifelerin — tatbikatını da içine almaktadır.

Ahmed b. Hanbel'in el-Musned'inde geçen bir hadisde Hz. Peygamber, Mu'âz (r.a.) ın bir tatbikatı için : «Bu Mu'âz'ın sizin için sünneti'dir(tatbîk tarzıdır) siz de öylece yapınız...» diyerek sünnet tâbirini «sahabe yaşayışı»na da teşmil etmiştir (4). Bu çok görülmemelidir. Faziletleri Kur'ân ve Hadisler ile açıklanan ilk müslümanlar(es-Sâbikûn), bu tebcîl ve takdire lâyıktırlar. Çünkü onlar sevgilileri ve dostları gibi yaşamışlardır.

İrbâz b. Sâriye hadisinde (5) ise Peygamberimiz, kendi sünneti ile halifelerinin (6) sünnetine — dişlerimizle tutarak — sarılmamızı; elden kaçma endişesiyle avımı yakalayıp vargücüyle bağrına basanlar gibi olmamızı istemektedir.

Rasûlüllah'ın Sünneti... Hulefâ-i Râşidin'in sünneti... ve onlara sımsıkı sarılmayı; elden kaçırmamayı ihtar eden Nebevî üslûb!... :

عضوا عليها بالنواجذ !

Bütün bunlar göz önüne alındıktan ve bilindikten sonra insanların sualleri : «Bu meselede bir âyet var mı?» tarzındaki merakları biraz tuhaf olmaktadır.

Allah'ın Rasûlü, insanların ileride çeşitli özürler ortaya atarak, sünnete karşı menfi tavırlar takınacaklarını sağlığında haber vermiş; bazı karnı tok kimselerin, koltuklarına rahatça yaslanıp : «Kur'ân-ı Kerîm bize yeter!» şeklinde konuşacaklarını ifâde buyurmuştur. Bu nevi hadisler çok defa şu sözlerle bitmektedir : «Rasûlüllah'ın haram kıldığı şeyler muhakkak Allah'ın haram kıldığı gibidir» (7).

Sünnete vârid olan bu türlü haberler, İslâm âlimlerinde, sünnetin de teşri'de, ahkâm koymada — bir mânada — müstakil olduğu kanâatını uyandırmıştır (8).

Şurası unutulmamalıdır : Rasûlüllah'ın koyduğu her hüküm kitaba, yani Allah'ın kelâmında ifâdesini bulan ahkâma mutlaka uygundur.

Bu husus çeşitli şekillerde tebliğ olunduğu için Sahâbe böylece bilgi sahibi idi. Nitekim bir hâdise üzerine Abdullah b. Abbas etrafındakilere :

— «... Siz ne fena konuştunuz! Allah'ın Peygamberi halâl kılıcı ve haram kılıcı olmaktan başka bir sıfatla gönderilmedi» (9) demiştir.

Son sözlerimiz arasında kısaca temas ettiğimiz mevzû, başlıbaşına bir mesele olan, «sünnetin istiklâli; teşri'de söz sahibi olup olmaması» ile alâkalı olup sadece özet halinde ifâde edilmiştir.

Netice olarak şunları söyleyebiliriz :

1) Rasûlullah'a ve sünnetine bağlanma, Kur'ân-ı Kerîm'de beyan edildiği gibi hadislerde de açıklanmıştır.

2) Hz. Peygambere uyma, sağlığında kendisine, daha sonra da söz fiil ve takrirlerinin ifâdesi olan sünnetine bağlanma ile olmaktadır.

3) Sahâbenin yaşayışı sünnete dahil olduğu için ona uymak ve onlar gibi yaşamakla da emrolunmuş durumdayız.

4) Hz. Peygamber'in helâl saydığı şeyleri aynen Allah'ın tahlili, haram kıldıkları ise yine tıpkı Cenab-ı Hakkın tahrimi gibidir. Çünkü fiil halinde yaşama; sünnetin tamamiyle tecelli

5) Bizlere düşen, sünnete bağlanma; onu Rasûlüllâh vahye bağlı ve ilâhi murakabeye tâbidir. Onun rızası hilâfına iş yapamaz.
ettiği kimseler olmadır. Vazifemiz sünnetle yeniden dirilme, sünneti neşir için ilim, mal ve bedence gayret sarfetmedir.

Müslümanlar sünnetle dirildikleri takdirde, İslâmın dipdiri ve her türlü zaman ve mekânda yaşar kabiliyette olduğunu önce kendileri, sonra da cihan farkedecektir.

---

[1] Bu meâldeki hadisler için Bkz.: İbnu Abdilberr, Câmi'u beyâni'l-'ilm, II, s. 180.

[2] ed-Dârimî, es-Sunen, Mukaddime, bab: 39.

[3] el-Mu'cemu'l-Mufehres, IV, s. 252 (Bu türlü örnekler pek çok olduğu için usûle uygun olmamasına rağmen el-Mu'cem kaynak olarak gösterilmiştir).

[4] el-Musned, V, s. 246.

[5] el-Hatîb, el-Kifâye, s. 9 v.d.

[6] Ahmed İbnu Hanbel, el-Musned, IV, s. 126, 127; Ebû Dâvûd, es-Sunen, K. Sunne 5; et-Tirmizî, es-Sunen, K.'ilm 16; İbnu Mâce, Mukaddime 7; ed-Dârimî, es-Sunen, Mukaddime 16.

[7] İbnu Mâce, es-Sunen, Mukaddime : أحاديثه رسول الله والتغليظ على من عارضه

el-Hatîb, el-Kufâye, s. 10, 11.

[8] Mâlik, el-Muvatta', K. eşribe 14; Ahmed İbnu Hanbel, el-Musned, III, s. 316, 348; Muslim, el-Câmi'u's-sahîh, K. fedâilu's-Sahâbe 95; Ebû Dâvûd, es-Sunen, K. Nikâh 12; ed-Dârimî, es-Sunen, Mukaddime 19.

[9] Ahmed ibnu Hanbel, el-Musned, I, s. 294, 326, 345; Muslim, el-Câmi'u's-Sahîh, K. sayd 47.

İslâm Vakıf müessesesini yeniden ihya etmek gerekirken

Ahmet AĞIRBAŞLI

TANZİMAT denen, fakat yaptığı işlerin meydana getirdiği felâketlerin tazminatını ödeyemiyecek derecede sefil olan bir devr-i seyyienin yetiştirdiği «sahte kahramanlar»ın bu milletin mukaddesatına indirdiği darbe malûm...

Küfrün müslümanları yok etmekteki taktiğinin esası, onun ruh köküne koyacağı dinamitin fitilini, tarihte milletin arasından kopardığı bağlardan icad etmektir.

Bin yıllık bir hükümranlık, çağının şaheserleri bugün dahi memleketimizin incileri durumundadır. Bu emanetleri muhafaza etmek gibi büyük bir vazifeyle karşı karşıyayız. Ecdadımız, bir torunlarının mukaddes emanetlere kendileri gibi paralar sarfederek sahip çıkamıyacağımızı düşünebilmişler ve kendi yaralarını kendileri sarabilmeleri için mukaddes varlıklarımız namına «vakıf müesseseleri»ni tesis etmişlerdi.

Birkaç sene içinde gelirleriyle aralarına bir katını daha ekliyecek kudrette olan islâmi vakıflarımız maalesef uyuşukluğumuz ve malımıza sahip olmayışımız yüzünden elimizden çıkarak asli maksatlarından uzaklaştırılmıştır.

Vaziyet bu iken...

«İslâmi Vakıf Müessesesi»ni yeniden ihya etmemiz gerekirken...

İslâm namına toplanan paraları maalesef bir düzensizlik içinde yalnış telâkkiler sebebiyle, yahut da İslâmı tam anlayamama yüzünden mahalline harcamıyoruz. Bugün islâmi faaliyetler, maddi güce dünkünden çok daha muhtaçtır.

Cuma ve bayram namazlarında cemaat dışarıda kalıyor, cami alımıyor 50 metrekare bâri genişletelim diye canım sapasağlam camileri yıkıp yenisini yapmak İslâm nâmına toplanan parayı fazladan toprağa gömmek oluyor. O parayla camisiz semtlerimize birer cami kazandırsak, ya da İslâm davetçilerine yardımda bulunsak, daha güzel olmaz mı acaba?

Sonra, Peygamberimiz (S.A.V.) «Camilerinizi sade yapınız» diye emrederken, haddinden fazla avizeyle süslemek, haddinden fazla halı v.s. ile donatmak israf değil de nedir?

Bir Süleymaniye Camiine bir milyon lira para sarfederek halıları döşemek hayırdır ama, bu milyonları islâmî bir basına yatırmak, İslâmın inkişafına harcamak daha hayırlıdır.

Bir müslüman mecmua İslâma hizmet yolunda, okuyucularının dirhemleriyle kapanmamak için kıvranırken bir milyon lirayı bugünün vasatında yerlere sermek müslümanlar namına acınacak bir durumdur.

Maksat Camilere bir yadigâr bırakmaksa kaybettiğimiz vakıfların acısını unutturacak yeni vakıflar tesis etme cihetine gitmemiz daha yerinde bir iş olacaktır.

İslâm yolunda yapacağımız faaliyetleri bir plân dahilinde, İslâmın ruhuna uygun bir şekilde yapmalıyız.

Vakit geçirmeden «İslâm Vakıf Müessesesi»ni ihya etmek gerek!

İSLÂM HUKUKU

Mehmet SAVAŞ

Örf ve Âdetin İslâm Hukukundaki yeri

Yakın zamana kadar bazı devletlerin medenî bir millet ve teknikte ileri bir devlet olmalarına rağmen — müdevven bir düsturla — (anayasa) değil de örfî bir anayasayla idare edildiği misal verilerek, örf ve geleneklerin herşey olduğunu ileri sürenler eksik değildir. Yine bazı kimseler, İslâm hukukunda da hukukcuların kaydettikleri — zamanın değişmesiyle hükümlerin de değişmesi inkâr edilmez — kaidesini ileri sürerek İslâm hukukunun da örf ve âdetlere göre değiştiğini iddia etmektedirler.

Evet, fukaha örfe çok önem vermiş ve bu hususta kitaplar bile te'lif etmişlerdir. Fakat hepsi de İslâm hukukunun iki mihver üzerinde dolaştığını ittifakla kaydetmişlerdir. Bu iki mihverden birincisine sabit, değişmeyen mihver, ikincisine de değişen, müteharrik mihver ismini vermişlerdir.

Şöyle ki: İslâm Hukukunda ibadet, itikat ve bazı muamelât meseleleri Kur'anla, hadisle, icma ile, kıyasla (itikatta ve ibadın tesbit ve inşasında kıyasa yer verilmez) sabittir. Bu esaslarla sabit hüküm ve esasların değişmesine imkân yoktur demişlerdir.

Ama bazı meseleler de vardır ki maslahat ve menfaat icabı sabit olmuş, Kur'ana, hadise ve icma'a muhalif değildir. İşte bu gibi meseleler örfe, âdete ve âmme menfaatine göre değişebilir, denmiştir.

Her iki mihver üzerine mebnî hükümlerin misaline geçmezden önce örfün kabul edilebilmesi ve hükümlere de hakem olabilmesi için, kabul edilen ve edilmeyen örfler ve şartlarından, daha sonra da fukahanın kaydettikleri, fıkıh kitaplarında çok rastlanan bazı kaidelerinden bahsedelim:

1 — Örfün hukukî bir meseleye mesned (dayanak) olabilmesi için umûmî olması lâzımdır. **Şehirde birkaç esnafa göre örf ve âdet telâkki edilen herhangi bir örfün, bütün esnafça kabul edilmedikçe hukûkî bir netice doğurmasına imkân yoktur.**

Meselâ: Bir tüccarın yanında kalfa olarak çalışmak isteyen kimse 500 lira maaşla işe başlasa — bütün tüccarların arasındaki âdete göre kalfalara öğle yemeği yedirmek patrona aitse — bu kalfaya patronu öğle yemeğini yedirmemezlik yapamaz. Çünkü bu durum bütün tüccarlarda böyledir.

2 — Örfün aksini isbat eden sarih bir ifade olmaması: **Yukardaki misalde kalfa ile pazarlık yaparken patron: «oğlum burada 500 lira aylıkla çalışacaksın ama öğle yemeği kendine ait olacaktır» der, o da kabul ederse, sonradan örf ve âdet böyledir diye bir hak (yani öğle yemeği) talep edemez.**

3 — Sarih ve kat'î olan bir nass-ı Kur'ana ve bir hadîs-i şerîfe muhalif olmaması: **Eğer örf Kur'an veya Hadisle sabit bir hükme muarız ve muhalif olursa hükümsüzdür. Meselâ, tebenni (evlât edinme) âdeti; Kur'an-ı Kerîm'e muhalif olduğu için İslâm Hukukunda yasak olan bir şeydir, çocukları olmayan kimselerin böyle bir işi, âdettir diye yapmaları İslâm Hukukuna göre yasaktır. İçki ve kumar âdetleri de bu gibidir.**

Şu halde İslâm Hukukunda örf ve âdetlerin hukûkî bir neticeyi doğurabilmesi için bu şartlara riayet edilmesi gerekir. Buna göre de zamanın değişmesiyle hükümlerin değişebileceği kaidesi ancak kıyas yoluyla yapılan içtihadî hükümlere münhasırdır. Genel olarak bütün hükümlerin değişeceği mânasına gelmez. Bu gibi meseleler örfî bir karine olarak hukûkî müeyyideler mesabesindedir. Buna örnek olarak da şu misali verebiliriz: Karı-koca birbirlerinden ayrıldıklarında bazı ev eşyası hakkında ihtilâfa düşseler, örfî karinelerle hâkim, erkeğe âit olanla kadına ait olanları ayırabilir.

Bundan dolayı fukaha (El-âdetü muhakkemeh) yani (örf bazı meselelerde hakem tayin edilir, ona göre hüküm verilir) meâlindeki kaideyi vaz'etmişlerdir...

HİNDİSTAN'DA İSLÂM MÜESSESELERİ

Sayın Bay,

Bundan kısa bir müddet önce Konya'ya gittiğimde mecmuanızı gördüm ve beğendim.

Size Hindistan'daki Müslümanlar ve İslâm Müesseseleri hakkında bir makale gönderiyorum. Eğer bu makaleyi kıymetli mecmuanızda yayınlayacak olursanız, lütfen bize de iki nüsha gönderiniz.

Saygılarımla,

(Somnath Dhar)
Birinci Kâtip (Enf. ve Kültür)
(HİNDİSTAN SEFARETİ)

HİNDİSTAN, orta çağlardan bu yana zengin ve üstün bir islâmî ilim ve geleneğine sahiptir. Asırlar boyunca Müslüman bilginler ve ilâhiyatçılar öğretim ve çalışma yoluyla kendilerini İslâm dininin anlaşılması ve tefsiri konusuna hasretmişlerdir. Bu vesileyle, esas itibariyle ilâhiyat ilmi kapsamına giren, Kur'an, İslâm gelenekleri, İslâm hukuku, dinin kavramı ve tatbiki gibi konularda geniş bir edebiyat meydana gelmiştir. Geleneksel eğitim tamamen din çerçevesi içinde tahdit edilmiş olup; İslâmiyet ilminin hazineleri olarak önemli müesseselerin büyümesine yol açmıştır. **1947** de memleket bölündüğünde başlıca İslâmiyet çalışma merkezleri ana kıt'a Hindistan'da kalmıştır. Çalışmalar sadece bu yönde kalmayıp diğer yönlere de çevrilmiştir. Bu, hem modern, hem de geleneksel düşünce ekollerini temsil eden bugünkü Hintli bilginlerin çok yönlü eserlerinde aşikâr surette görülür.

Dar-ul Ulûm of De oband

Geleneksel İslâmiyet Merkezleri arasında **Saharanpur**'daki **Darul Ulum of Deoband**'ın çok önemli bir yeri vardır. Hintli Müslümanlar'ın tarihinde çok buhranlı bir devre olan **1866** da kurulmuş olup, bu müessese halen ilâhiyat çalışmaları alanında önde gelmektedir. Çok büyük bir şöhrete sahip olup yüzyıllık varlığı müddetince daima İslâm dünyası talebelerini cezbetmeğe devam etmiştir. Tanınmış ulema ve dinî liderler bu müessesede tahsil görmüş olup, aynı zamanda, bu kuruluşun ilmî başarıları yanında, memleketin sosyal ve siyasî hayatına kıymetli yardımları dokunmuştur. Burada tahsil ücretsizdir ve talebeler Arap ve İslâm geleneksel ilimlerine göre eğitilirler.

Benzeri diğer bir kuruluş da **Nadwatul Ulema of Lucknow** olup 19. asrın sonlarına doğru tesis edilmiştir. İslâm ilâhiyat ilminin çeşitli kademelerinden geçen talebelerin Arapça'yı da mükemmelen öğrendikleri bu bilim müessesesi, İslâmiyet Araştırma ve Basın Yayın Akademisi kanalıyla, İslâmiyet tarihi, Arap edebiyatı ve felsefî ilâhiyat ilmi sahalarında eserler de meydana getirmektedir. Bu müesseseye bağlı âlimlerin İslâmiyetin tefsiri çalışmalarında en çok ilgilendikleri husus Hintli Müslümanlar arasında başlıca mezhep gruplarının görüşlerini uzlaştırmak olmuştur.

1914'de tanınmış âlim **Maulana Shibli** (Mevlâna Şibli) **Nu'mani Azamgarh**'da bir edebiyat akademisi kurmuştur. Bu kuruluşun ismi **(Darul Musannifin)** dir. **Shibli**, klâsik İslâmiyet ilminin derinliklerine inmiş olup, sonra gelen bilim adamlarının yararına sağlam araştırma tesisleri kurmuştur. Akademinin çok sayıda basılı eserleri bulunmaktadır. Bunlar **Urdu** dilinde yazılmış olup tarihî ve biyografik yazıları kapsamaktadır. Akademinin sosyal, dinî ve kültürel gelişmeleri de içine alan orta çağ Hindistan tarihi ile ilgili bir projesi bulunmaktadır.

Akademi, aynı zamanda, Urdu dilinde Ma'arif adıyla bir ilmî mecmua da neşretmektedir.

Nadwatul Musannifin of Delhi 1938'de ayni gayeyle kurulmuş olan diğer bir müessesedir. İslâmiyet hakkında pekçok kitap neşretmiştir. Edebî bir mecmua **«Burhan»** Urdu dilinde yazılan ve dinî konuları eleştiren neşriyatın başında gelmektedir.

Yeni Bir Yaklaşım

Yayınlanmış Arapça metinlerin İslâmiyet çalışmalarına bir kaynak teşkil edecek şekilde tekrar tertiplenip basılması, orijinal eserlerin derlenmesiyle birlikte ilerlemiştir. Bu alanda en aktif müessese **Da'iratul Ma'arifil Osmania of Hyderabad** olmuştur. İslâmiyet ilmine hizmetleriyle milletlerarası bir şöhret kazanmıştır. Bilhassa Hadith edebiyatı üzerine faydalı ve önemli bir kaynak teşkil eden yayınları önemlidir. Aynı zamanda, tıb ilmi, astronomi, tarih, coğrafya, dilbilimi ve edebiyat konularını içine alan orijinal elyazması kitaplar da yayınlanmıştır. Bu müessese **1888**'de kurulmuş olup, **1944**'de **Osmania Üniversitesi**ne bağlanmıştır.

İslâmiyet çalışmalarının yeniden düzenlenmesi için gösterilen gayretler konuya yeni bir şekilde yaklaşmadır. Bu yaklaşış geleneksel ekol yazarlarının değişik tahmin ve maksatlarına tezat teşkil etmektedir. Tarihte İslâmiyetin rolü ve modern dünya ile olan ilişkisini tayin etmede daha çok objektif olma gerekliliği gittikçe anlaşılmaktadır. Üniversiteler bu fikre gerçek bir şekil verebilmek için çok çalıştılar. Bununla ilgili olarak, **Aligarh Muslim Üniversitesinin** İslâmiyet çalışmaları kayda değer. Bu üniversitenin kurucusu **Seyyid Ahmet Khan**'dır. Kendisi, İslâmiyet konusunda ve ortaçağ Hindistan tarihi ile ilgili eserleri yanında, bir eğitim ıslâhatçısı olarak tanınır. **S. A. Khan** ve meslekdaşları tarafından başlatılan bu yol halen takib edilmektedir.

1954 yılında üniversiteye bağlı **İslâmiyet Enstitüsü** kuruldu. Burada İslâmiyet üzerine araştırmalar

(Devamı 29. sayfada)

Mimar Koca Sinan

(1488 — 1588)

Hasan ÖZÖNDER
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Türk Medeniyeti Tarihi Öğretmeni

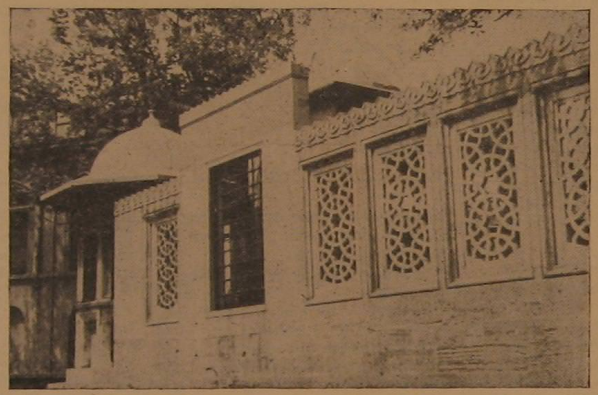

Mimar Sinan'ın Türbesi

Osmanlı İmparatorluğu'nun altın çağının en büyük mimarı, Mimar Koca Sinan'dır. Hudutları bir kıt'adan, bir kıt'aya uzanan muhteşem İmparatorluğun geniş topraklarını çil çil kubbelerle bezeyen ulu mimarlarımızın arasında, Sinan'ın, müstesna bir yeri ve değeri vardır. Sinan, Türk-İslâm Medeniyetini, dünya milletleri ve devletleri muvacehesinde hayranlıkla ve gıpta ile ifade olunan bir medeniyet vasfına bürüyen elemanlardan birisidir. Koca Sinan, kendisinden evvel gelen Mimar Kemaleddin, Mimar Hayreddin ve Mimar Acem Âlisi gibi büyük üstadların açtığı yoldan yürüyerek, Türk Mimarîsini şâhikaya ulaştırmıştır.

Şark ve garb kubbelerine dair mühim eseriyle tanınmış olan Gösset (Les coupolos d' Orient et d' Occident), Türk mimarlarının, mimarîdeki dehâlarına lâzım gelen kıymeti vermediği halde, Sultan Süleyman devrinin mimarı olan Sinan'ı, eski Yunanistan'da Perikles devrinin Fidyas'ı ile bir ayarda tutmaktadır.

Viyana Üniversitesi şarkiyatçılarından Prof. H. Glucb de, bir konferansında, Garbın büyük san'atkârı olan ve Roma'daki St. Pierre kilisesini inşa eden mimar ve ressam Michel Angelo (Mikel Anj) ile Sinan'ı mukayese ederek, Sinan'ın ondan daha yüksek olduğunu tebarüz ettirmiştir.

Bu büyük adamı Türkler'e mâl etmek istemiyen bazı Avrupa muharrirleri, onun aslen bir hıristiyan ve hattâ Macar olduğunu iddia etmişlerdir.

HAYATI: Mimar Sinan, 1488 (H: 894) yılında Kayseri'nin Ağrınas köyünde doğmuştur. Babasının ismi: Abdülmennân'dır. Küçük Sinan, yaratılışı icabı neccarlığa yani dülgerliğe meraklı, kabiliyetli bir ruha sahip olduğu için, henüz genç yaşta iken, köyde kendi bahçelerinde kümes inşâ etmek, su yollarını tamir etmek ve havuzlar yapmak gibi inşaat işleriyle uğraşır; keser, bıçak, destere gibi dülgerlik âletlerini kullanmaktan ve bu işlerle meşgul olmaktan büyük zevk duyarmış.

Birinci Selim zamanında, Yeniçeri yetiştirilmek için, her sene vilâyetlerdeki gençlerden bir kısmı seçilerek toplanırdı ki, bunlara: «devşirme» denirdi. 1512'de Kayseri'den alınan devşirmeler arasında Sinan da vardı. Sinan o zaman 23 yaşında idi. Vilâyetlerden İstanbul'a sevkedilen bu devşirmeler umûmiyetle üç kısma ayrılarak, bir kısmı Topkapı Sarayı'na, bir kısmı Edirne Sarayı'na, diğer bir kısmı da Atmeydanındaki İbrahim Paşa Sarayı'na yerleştirilir ve oralarda talim ve terbiye görürlerdi. Sinan, İbrahim Paşa Sarayı'na verilmişti. Orada dülgerliğe heves etmiş ve ustalardan bu işi öğrenmişti.

Kanûnî Sultan Süleyman zamanında, «Acemi oğlanlık»tan, «Kapı»ya çıktı. Genç mimar, Sultan Süleyman ile beraber seferlere gitti. Estergon'da «Kızıl elma Camii»ni yaptı.

Mimar Sinan'ın hayatı ve eserleri hakkında en çok malûmat alınabilen kaynak, Mimar Sinan'ın ağzından ve kendi ifadesi üzerine Sâi tarafından yazılmış olan «Tezkeret'ül-Bünyân» isimli eserdir.

Sinan, kendi terceme-i hâlini ve yaptığı eserleri, eslâfa bildirmek için, zamanın şâir ve ediblerinden Sâi ismindeki bir zâttan, kendisine dair bir risâle yazmasını istemiş ve ona lâzımgelen izahatı vererek, kendi ağzından bu kitabı yazdırmış olduğu, bu eserin başındaki şu satırlardan anlaşılmaktadır:

«Sahife-i rüzgârda nam u nişânı kalub duayı hayr ile yâd olmasına bâis olmak için bu hakîr-i şikeste zamirfitade-i bîdestgir Sâî-i dâiden hasbuhallerin nazım ve nesir üzere tahrir ve takrir murad edindiler...»

Sinan, «Acemi» olarak Saray'da tahsilini ikmâl ederken, dülgerlik ve sadefkârlık da öğrenmişti. Terbiye ve tahsilini bitirince, «Yeniçeri» neferi olarak Ocağa kaydedildi (1514).

Piyade olarak İran Seferi'ne iştirak etti ve orada gösterdiği kahramanlıklarla temayüz eyledi. Rus ve Belgrad seferlerinde de bulunarak, gösterdiği yararlıklara mükâfaten, «Atlı sekbân» sınıfına terfi ettirildi. Mohaç seferinde «Yayabaşı» ve sonra «Zenberekçi başı (Harb silâhları nâzırı)» olmuştur. Bilâhare Bağdat seferinde bulunarak orada bir müddet kalmış ve Sultan'ın İran Seferi'nde Lütfi Paşa ile Van'a gitmiştir. Ordu ile Nâtuvân karyesinde iken, Adilcevaz, Erceyş, Bargir ve Nafs-i Van taraflarını işgal eden İran askerlerinin ahval ve vaziyetlerini teftiş etmek üzere ayrılan askerî bir kıt'a ile gölü geçmek için lâzımgelen gemileri yaptırmasını Paşa, kendisine emretmişti. Bu önemli görevi Sinan şöyle anlatır: «Buna lâzımgelen levazımın mefkudiyetine rağmen yoldaşlarımla çalışarak az zaman zarfında üç kadırga inşa ederek, top ve tüfekle techiz ettim. Bunları gören paşa hazretleri: (Kaptanlığın yine sen eyle!) diye emretti. Yoldaşlarımla yola çıktım ve Kızılbaş askerlerinin ahvaline vukûf hâsıl ettim. Paşa beni iltifatlariyle mümtaz eyledi. Seferden dönüşte bana: (Haseki)'lik rütbesi ihsan olundu.

Buğdan seferinde Purut suyu kenarına gelince, askerlerin geçmesi için bir köprü kurmak lâzım geldi. Birçok kimseler köprüyü kurmaya çalıştılar. Fakat, suların tesiri dolayısiyle köprü binasına âciz kaldılar. O zaman Lütfi Paşa Padişaha dedi ki: «Saadetlu Padişahım! Köprü binasını Sinan Subaşı denilen kulunuza emir buyurun. Gayet usta bir mimardır. Yoldaşlariyle mukayyed olsun.

Padişah'ın emriyle hemen inşaata mübaşeret edip, üç gün zarfında oraya bir âlî köprü bina eyledim.» Sinan'ın bu üstün başarısı, bilhassa Padişah'ın çok dikkatini çekmişti.

Aradan yıllar geçmiş ve 1585'de Vezir-i A'zam Ayaz Paşa vefat etmişti. O esnalarda mimar başı olan Acemâlisi de ölmüş ve mimarbaşılık münhal bulunuyordu. Ayaz Paşa'ya bir türbe yaptırmak için, muktedir bir mimar aranıyordu. Lütfi Paşa: «Bu işi en iyi yapacak mimar, Haseki olan Sinan Subaşı olmak gerektir.» dedi. Yeniçeri Ağası beni çağırdı ve: «Paşa hazretleri seni mimar etmeği mukarrer etti. Eğer münâsip görmez isen bir başkasını tedarik eyle.» dedi. Benim için tarikimden ayrılmak güç geldi ise de, yapacağım nice camilerden dolayı dünyevî ve uhrevî iyiliklere vesile olacağımı düşünerek kabul ettim.»

Sinan'ın bu mertebeyi kabul edişi, şan, şöhret ve dünyevî menfaatler için değildir. O her haliyle, ruhundaki ululuklarını, tevazu tülleriyle sadeleştiren bir ulu şahsiyettir. Nitekim, onun bu duyguları şu satırlarda makes bulur:

«Murad idindim ola tâ ki mimar
Kemaliyle koyam âlemde âsâr
Der idim ki: «Müyesser eyleye Hak
Bana bir âli Beytullah yapmak.»

Bu göreve getirilmesinden sonra, kollarını sıvayan koca mimar, o güne kadar zihninde ve gönül âleminde tahayyül ettiği imar ve bina plânlarını yavaş yavaş tatbik etmeye başladı. Çok daha başka, çok daha ulu binaların tasarılarını hazırlamıştı ama, her şeye ilkinden ve sadesinden başlamalıydı. İşte, bu düşünce ile, önce, 1538 yılında Eyüb'de Ayaz Paşa Türbesini, arkasından da, Haseki Hürrem Sultan İmareti'ni inşa etti. Böylece, ulu mabedlerin, Süleymaniye'lerin, hanların, hamamların, kervansarayların, çeşmelerin, sebillerin, selsebillerin, su kemerlerinin, yolların, tekkelerin, türbelerin ve daha nice nice muhteşem ve mutantan devâsâ eserlerin inşa yolu açılmış oldu.

Türk-İslâm Medeniyeti'nin yüzünü ağartan örneklerden olan ve bu muhteşem medeniyetin dini, askerî ve sivil mimarisinin eserleri olan binalar, camiler, hanlar, hamamlar, kervansaraylar, bazı safdillerin zannettikleri ve ifade ettikleri gibi, bir israf, bir gösteriş, bir fuzûliyat değildir. Bu binalar, bu ulu mâbedler, bu çil çil kubbeler, Müslüman Türk'ün, İslâm'a, Kur'an'a, Fahr-i Âlem Efendimiz'e olan iştiyakının, hürmetinin, arzusunun, gönül âteşinin, aşkının, cûş u hurûşunun bir nişanı, bir sembolüdürler.

Bu ince gönül idrakinin bir ifadesi olarak da, dev binaların, yüce hanların, muazzam kervansarayların, ulu mabedlerin, Süleymaniyelerin koca mimarı Sinan, kendi kabri için, Süleymaniye'nin bir ucuna, göze rastgelmiyen bir kenarına yaptığı gayet sâde, gayet mütevazi, gayet mânidar bir türbecikle iktifâ etmiştir.

Mimar Sinan, 1488 de doğduğuna ve 1588'de öldüğüne göre, 100 yaşına kadar yaşamış ve I. Selim, Kanûnî Sultan Süleyman ve II. Selim ve III. Murad gibi dört padişaha hizmet etmiştir. İki defa evlenmiş, fakat çocuğu olmamıştır. Evi, Aksaray'da Horhor çeşmesi yakınında imiş. Mu-

Sinan'ın Türbesinden başka bir görünüş.

maileyh, Hasekiliğe mahsus olan ulûfesini ömrünün sonuna kadar almış ve hizmeti mukabil, nâil olduğu ihsanlarla epeyce para kazanmış ise de, gayet cömert olması ve konağında her gece 20'den 50'ye kadar misafir eksik olmaması dolayısiyle, öldüğü vakit bir serveti zuhur etmemiştir; fakat borcu da çıkmamıştır. «**Koca Sinan**» lâkabı ona, seksen yaşından sonra verilen bir tâbirdir. Bunun sebebi, mimarideki ustalığı ve üstünlüğü; bir de, kendinden evvel gelen diğer Sinan isimli mimarlardan ayırdedilebilmesi içindir.

ESERLERİ : Mimarbaşı Koca Sinan'ın, yüz yılı bulan uzun ömrü boyunca ve san'atkârlık hayatında imar ve inşa eylediği eserlerini, önemlerine binâen teker teker ele almak ve kısa da olsa bilgi vermek gerekir; fakat, bir mecmua makalesinin hacmini çok, pekçok kabartacak olan bu bilgilerden sarf-ı nazar eyliyerek, sadece eserlerinin bazılarından, onları da yanlızca isimlerini zikrederek geçeceğiz;

Mimar Sinan'ın yetiştirdiği mimarların adedi kırkı geçer. Bunlardan bazıları Hind Hükümdarı Babür'ün dâveti üzerine Hindistan'a giderek Delhi, Ağra ve Lâhor şehir kalelerini inşa ettikleri gibi, bunlardan Mimar Yûsuf da Delhi'de saraylar inşa etmiştir.

Sinan, mimarî hususunda harikulâde bir dehaya sahipti. Ordu ile yaptığı seferlerde, İran ve Mısır'daki bütün binaları görmüş, Anadolu'nun her tarafını gezmiş, eski Selçuk eserlerini tetkik etmiş ve bunlardan kendisine mühim dersler edinmiştir.

Mühendislik ve inşa ilimlerindeki vukûfuna inzimam eden san'at bilgisi sayesinde, daima yepyeni inşa formülleri buluyor ve orijinal eserler yapıyordu. Onun için eserlerinde fevkalâde bir güzellik ve tenevvü görülmektedir.

Eserlerinin en zarif, en güzel, en muhteşem örneklerinden olan Şehzâde, Süleymaniye, Selimiye Camileri, onun başkanlığı altında çalışan birçok Türk mimarlariyle, çinicilik, camcılık, dökmecilik ve oymacılık üstadlarının, san'atının erbabı hattatlarımızın, Müslüman Türk Kültürü içindeki müşterek eserleri mahiyetindedir. Bütün bu muhteşem eserler, Müslüman Türk'ün, taşı, mermeri, ağacı, camı, kalemi, kâğıdı dile getirişini gösterir. Gök ekranına uzanan, açılmış kollar misali nârîn ve zarif minareler, bu necib milletin hayrına, selâmetine, sıhhatine, bekâsına bütün gece ve gündüzler boyunca devamlı olarak niyâz eden duacılarıdır. Çil çil altun kubbeler, Allah'ın ululuğu karşısında secdeye kapanan insanın sembolü; şarıl şarıl, gürül gürül akan çeşmeleri, sebilleri, selsebilleri de, Allah'ın rahmet ve merhametini âleme ilân eden birer alâmettirler.

Şehzâde Camiindeki şu birbirleriyle kaynaşan, kucaklaşan kubbeler; Süleymaniye'deki şu Lâfza-i Celâl'ın elif'ini yalayan kalem; Selimiye'deki şu kıvrım kıvrım mermerler, Müslüman Türk'ün kalbindeki îmanı, gönlündeki ihlâsı, kalbindeki aşk u muhabbeti ne kadar güzel bir şekilde terennüm etmektedirler.

Koca Sinan'ın, sadece Allah'ın rızası ve halkın hizmeti için âbideleştirdiği eserler, «Tezkiret'ül-Bünyan»daki, kendisi tarafından hazırlanan listeye göre, şöylece sıralanabilir : 81 cami, 50 mescid, 55 medrese, 7 dar'ul-kurra, 19 türbe, 14 imâret, 3 dâr'üş-şifâ, 7 su kemeri ve bendi, 16 kervansaray, 33 saray, 6 mahzen, 32 hamam'dır. Bunlardan başka daha birçok kemer, yol, sebil, selsebil, çeşme inşaı ve eser onarımı da vardır.

Sinan'ın bu kadar eserinde gözönünde bulundurduğu idealine dair bir fikir vermesi için, Sultan Selim Camiini inşa ederken gönlündeki tahayyül ve gayesinin ifadesi olan şu sözlerine bir kerre kulak vermek kâfi gelecektir; Sinan öyle der :

«Ayasofya gibi bir kubbe, Devlet-i İslâmiye'de binâ olunmamıştır deyû yabancıların mimar geçinmeleri, Müslümanlara üstünlüğümüz vardır dedikleri kalbimde yer ettiğinden, Sultan Selim Camiinde izhar-ı kudret edip, Ayasofya kubbesinden altı zira' kaddin, dört zira' da derinliğin ziyade eyledim...»

Bu aşk, îman, kudret, dâva ve mânanın şurundan uzak olanlara parmak ısırtan Selimiye'deki bu ulvî sır, bu ruh ile daha canlanmakta, dile gelmekte, güç ve kuvvet kazanmaktadır...

Söz buraya gelmişken hiç Âkif susar mı; susabilir mi? Elbette susmaz, susamaz ki... İşte haykırıyor :

Dur da Mabuduna yükselmek için ilme basan
Mâbedin halini gör, işte serâpâ îman...
Yüce dağlar gibi âfaka düşerken sa'ye,
O, bekadan daha câzip kesilen âbideye
Bir nazar, zevk-i bediini yeter tatmine...
Durma öyleyse urûc et, o ziyâ âlemine
O ziyâ âlemi bilmez ki karanlık ne demek;
O semâvî yuva kirlenmedi, kirlenmiyecek
Onu i'lâ eden etmiş ebediyyen i'lâ...
Etse dünyaları tûfân gibi levs isti'lâ.

Âkif'te bu yankıyı meydana getiren mâna, büyük şâirimiz Ârif Nihad Asya'ya şu mısraları terennüm ettirir :

S İ N A N

Dağ parçası kubbeler; ufaktan, iriden...
Gel, haşmeti gör; yandan, ilerden, geriden.
Bir mu'cize devrinde S i n a n , Erciyas'ı,
İstanbul'a dikmiş, getirip Kayseri'den.

ÖLÜMÜ : «Koca Sinan, uzun boylu, zarif vücudlu, gür bıyık ve sakallı, kara gözlü, buğday benizli, melihülvech, hoş sohbet, gayet semih fukaraperver, şiir ve inşaa kaadir, Arabî Fârisi, Türkçe ve Rumca lisanlarına vâkıf, gayet seci' ve cesur bir zât olup, fenni-i mimarî ile hendese kuvve-i irfan ve îcadına pâyân tasavvuru haric-i imkândır.»

Böylesine güçlü, böylesine usta, böylesine mâhir bir bünye, Hakk'ın rızasına, halkın hizmetine koşarak geçen günleriyle, yüz yaşına varmış ve artık yorulmuştu. O, Süleymaniyeleri, Selimiyeleri inşa edip, bu dev kubbeleri çatmakla, pek yakında çekileceği ebedî âlemindeki, cennetteki köşkünün de çatısını yapmış oluyordu. Ve nihayet, mimar-başı Koca Sinan, (8/9 Nisan 1588) tarihinde, pergel, gönye, cetvel ve şakulundan ayrılıp, hayata gözlerini kapadı.

Mütevazi türbesi, kendisine en fazla lâyık olan yerde : «Elyevm hayret-efzây-ı ukûl olan kendi eseri» Süleymaniye Camii külliyesi'nin bir köşesindedir. Daha sağlığında iken kendisinin yaptığı bu türbe, bu muhteşem külliye deryasının içerisinde bir damlayı andıran mütevazi ve açık tipli sâde bir türbedir. İstanbul'da Ağakapısı yakınında kendi namına bir cami, mektep ve sebil yaptırmıştır. Kendi adıyla anılan bir de mahalle vardır.

∴

Garbın ve şarkın, önünde dize geldiği Koca Sinan'ı bu yıl da acaba kaç gazete, kaç mecmua ve kaç dernek hatırlayıp, anma törenleri yapabilecektir. Siyaset çamurunun bütün göz ve gönülleri sıvadığı, aslı-esası olmıyan, ardı arkası kesilmiyen dedikodu, lâf-u güzâfla geçen günlerimizin bu gülgülesinden başını kurtarıp da, her gün biraz daha unutulmıya yüztutan dev şahsiyetli ecdadımızı, bu nisyan kabrinden kurtaracak gazete, mecmua ve derneğin sayısı, acaba, bir elin parmak adedini geçebilecek mi?... Mimar Sinan ölmemişti, bu nisyanımızla onu biz öldürdük; Mimar Sinan gömülmemişti, bu nemelâzımcılığımızla onu biz gömdük; Koca Sinan unutulmamıştı; bu lâkaydiliğimizle onu biz satırlardan siliverdik... Halbuki böyle mi olmalıydı? Onun torunları olan bizler, bu nemelâzımcılık girdabına böyle tepetaklak yuvarlanmalı mıydık... Şuna emin olunuz ki, tarihinde böyle dev simalardan mahrum olan birçok gecekondu milletler, bu anma günlerinden mahrum kalmamak ve dünya milletlerinden mahcup olmamak için, yok yerden dâhi icad etmekte, hiç olmadığı halde büyük şahsiyetler ilân ederek, onun doğum ve ölüm yıldönümlerini büyük törenlerle anmaktadırlar. Biz ise, hamdolsun böyle uydurma ve gecekondu şahsiyetlere hiç muhtaç değiliz. Senemizin her gün ve gecesini dolduracak kadar büyük, ulu sima ve şahsiyetlere sahibiz. Ama, anmıyoruz, anlamıyoruz; tanımıyoruz, tanıtmıyoruz. Onlardaki bu cömertliğe ve biz'deki bu nemelâzımcılığa, bizi gayet iyi bilenler acı acı gülmektedirler. Unutulmamalıdır ki, büyüklerine hürmet etmiyen milletler, büyük insan yetiştiremezler. Yapmak çok zor; yıkmak ise, çok kolaydır. Zaten Âkif onun için haykırmıyor mu :

Yıkmak insanlara yapmak gibi kıymet mi verir?
Onu en çulpa herifler de emin ol becerir.
Sade sen gösteriver: «İşte budur kubbe!» diye;
İki ırgatla iner şimdi Süleymaniyye;
Ama gel kaldıralım dendi mi... Heyhat, o zaman,
Bir «SÜLEYMAN» daha lâzım yeniden, bir de «SİNAN».

Binâenaleyh, tarihî eserlerimize, asîl ve necip ecdadımıza sahip çıkalım. Bu vatan, bu millet, bu tarih, bu devlet herkesten çok bizimdir. Benim dedemin kanlarıyla, senin dedenin canlarıyla, kahramanlıklarıyla bu güne kadar ayakta durmuş ve bize emanet edilmiştir. Onu biz koruyacağız; onu biz omuzlarımızda yükseltip, yücelteceğiz. Bunun için de üç şey lâzımdır : Birincisi çalışmak; ikincisi çalışmak; üçüncüsü yine çalışmaktır. Başka yol yoktur; tek çıkar yol budur. Cenab-ı Hak, bu necip milleti, şu aziz memleketi, mâna ve madde mimarlarından mahrum bırakmasın. Zira, varlığımız onlarla kaim; canlılığımız onlarla daimdir.

Mimarbaşı Koca Sinan'ı bu yıl da, bir kerre daha rahmet ve minnetle yâdeder, aziz ve ölümsüz ruhuna fatihalar sunulmasına vesile olması dileğiyle şu mısralarla yazımıza son veririz:

Geçti bu demde cihandan pîr-i mimâran Sinan;
Ruhu için ihsân ide fatiha, pîr u civân.

TARİH Köşesi

Osmanlı Tarihinde ilk defa olmuş şeyler

Hasan BAĞCI

● Selâniki'ye göre **minârelerde kandil donanmasının** âdet olmaya başlaması «Mevlid Kandili» münâsebetiyle **Üçüncü Murad**'ın bir «Tezkire-i Şerîf»iyle başlamıştır. Bununla beraber bu Mevlid Kandilinden evvel de minârelerin tenvir edilmiş olduğuna ait muhtelif kayıtlara tesadüf edilmektedir. Üçüncü Murad'ın bu irâdesi, o zamana kadar Kandil gecelerinde yapılan minâre donanmalarına ilk defa olarak resmî bir mâhiyet vermek maksadıyla da izah edilebilir. (9/10 Şubat 1588 — 11/12 Rebîü'l-evvel, 996 Salı/Çarşamba gecesi) (1).

● **Bâtıl i'tikad yüzünden** ilk sadâret tebeddülü, **Vezir-i A'zam Siyavuş Paşa'nın «Uğursuz»luğundan dolayı azledilerek yerine Koca Sinan Paşa'nın üçüncü defa sadârete getirilmesi hâdisesinden sonra başlamıştır. Osmanlı tarihinde bütün tereddi ve inhitat fenalıklarının ilk tezâhürleri hep Üçüncü Murad devrindedir. İki gün evvel taltif edilmiş bir Vezir-i A'zam'ın, hiç bir kabahati olmadığı halde bâtıl bir i'tikad yüzünden birdenbire azledilmesi de nihayet cincilerle üfürükçülerin devlet mukadderâtına hâkim olacakları acı günlerin ilk alâmeti sayılabilir. (28 Kânun'u-Sâni 1593/24 Rebîü'l-âhir, Perşembe 1001)** (2).

Osmanlı tarihinde ilk defa olarak Vezir-i A'zam'a itirazın «Fetvâlı küfür» **sayılmaya başlaması, Üçüncü Murad zamanında olmuştur. Bu karar: Derviş Paşa'nın «kendü lisânından mesmûum olmuşdur» diye kaydeden Peçevi'ye göre, Şeyhü'l-İslâm Bostan-zâde ve bilhassa «Hâce-i Sultânî» sıfatıyle büyük bir nüfuz sahibi olan «Tâcu't-Tevârih» müellifi Sa'düddin Efendinin sefere açılmasına muhâlif kalmalarından sonra verilmiştir. (4 Temmuz 1593/4 Şevvâl Pazar 1001).** (3).

● **Yeniçerilerin** Osmanlı tarihinde ilk defa olarak **«kelle istemeye başlamaları»** «Beylerbeyi vak'ası» üzerine Üçüncü Murad zamanında olmuştur. (2 Nisan 1589/16 Cumâda'l-ûlâ, pazar 997) (4).

● **Fetret devrinde saltanatlarını ilân edip Anadolu ve Rumeli'deki Osmanlı arâzisinin mecmûuna hiç bir zaman hâkim olamadıkları için pâdişahlar cedveline giremeyen Süleyman ve Mûsa Çelebiler sayılmamak şartıyle: Birinci Ahmed, Osmanlı pâdişahlarının 14'üncüsü ve şehzâdeliklerinde vâlilikte bulunmamış pâdişahların da ilkidir. Rivâyete nazaran 14 yaşına kadar sünnet edilmemiş olan Sultan Ahmed cülûsundan 33 gün sonra 23 Kanun'u-Sâni 1604 (20 Şa'ban, 1012) Cuma akşamı Topkapı sarayında sünnet edilmiş ve bu münâsebetle gerek İstanbul'da ve gerekse taşrada büyük şenlikler yapılmıştır** (5).

● Peçevî «Dühân-ı bed-hûy» diye «pis kokulu» gösterip aleyhinde bulunduğu **tütünün** ilk defa olarak 1600-1601 tarihinde «İngiliz keferesi» tarafından «bâzı emzâ-ı ratba şifâ olmak nâmına» ilân gibi idhâl edilmiş olduğundan bahsederse de; umumiyetle 1605-1606 târihi esas ittihâz edilir.

Kahve gibi tütün de ilk önce ilmiyye sınıfının muhâlefetiyle karşılaşmış ve hatta onun gibi bunun da aleyhinde fetvâlar verilerek devir devir men'edilmiş, buna rağmen yasak edildikçe gizli içilmiş ve nihayet ulemâ bile her ikisinin tiryâkisi olmakla hiç bir mahzur görmemiştir!

● **Peçevi İbrahim Efendi, kahvehânelerin duman dolduğunu yana yakıla tasvir ettikten sonra İstanbul sokaklarının tiryâki lülelerinden çıkan dumanlarla ne hâle geldiğini şöyle anlatır:**

«Esvâk-u-bâzârda dahî lûle ellerinden düşmez oldu, biribirinin yüzüne gözüne pof pof deyü esvâk-ü-mahallâtı dahî kokuttular ve hakkına nice yâve eş'âr nazmidüp bimünâsebet okuttular...»

Peçevi İbrâhim Efendi gibi o devre göre Garb kültürüyle çok sıkı temâsı bulunan müverrih, o zaman çubukla içilen tütünün sebep olduğu yangınlardan şikâyet etmekte ve «def'i-hâb» ile «rutûbet def'i»nden başka hiç faydası olmadığından bahsetmektedir (6).

● **Her cülûste** Ka'be örtülerinin yenilenmesi **ve bunlara Halife sıfatıyle yeni pâdişahın ismi işlenmesi Yavuz Sultan Selim devrindenberi âdet hükmünü almıştır. Birinci Ahmed zamanına kadar Kahire san'atkârlarına işlettirilerek Mısır'dan gönderilen bu «Estâr-ı dâhiliyye»nin, artık orada iyi yapılmadığı anlaşıldığı için İstanbul'da işlettirilip merâsimle yola çıkarılması âdet hâlini almıştır. (Ka'be'nin kuşağı ve Hz. Fâtıma merkadinin örtüleriyle beraber mecmuunun 910 zira' ve hepsinin 17692 miskâl altın sırmayla işlendiği rivâyet edilir.)** (7)

● İlk deli pâdişah Birinci Mustafa'dır; sonuncusu da Beşinci Murad'dır (8).

İstanbul'da öldürülen ilk pâdişah Genç-Osman denilen İkinci Osman'dır. İlk teceddütcü pâdişah da odur. Genç-Osman'ın kaatili olduğu için Osmanlı tarihinde lânetle anılan soysuz Vezir-i A'zam boşnak Kara Davud, bâzı menbâlarda Kerbelâ vak'asına benzetilen bu şenî faciadaki baş rolünü, bir rivayete göre deli Mustafa'dan aldığı bir «Hatt-ı Hümâyun»la Kazaskerlerin verdikleri fetvaları koynuna koyduktan sonra oynayabilmiştir.

«Hâile-i Osmaniyye», yalnız Türkiye dahilinde değil, en uzak ecnebi memleketlerinde bile çok büyük, derin ve unutulmaz bir teessür uyandırmış, hattâ bu umumî teessür tarihten başka edebiyata da aksederek muhtelif dillerde mersiyeler yazılmasına sebep olmuştur.

Bâzı Garb mebâlarına göre: Genç-Osman, öldürüleceği sırada bir çeyrek süren ilk boğuşmada üç cellâdı yumrukla yere serip diğerini kaçırmıştır. İşte bu suretle ilk hamlede on bir kişi mağlûp olmuş demekti... Fakat Genç-Osman silâhsız olduğu halde, cellâtlar her türlü levazımlarıyla gelmişlerdi. Onun için ikinci hamleyle başlayan uzun boğuşma esnasında Sultan Osman'ın bir omuzu baltayla kırılıp yere düştüğü sırada Cebeci-Başı'nın kemendi de boynuna geçmişti. (20 Mayıs 1622/9 Receb, Cuma, 1031) (9).

● **Üçüncü Ahmet devrinde İbrahim Müteferrika ile arkadaşı yirmisekiz Çelebi-Zâde Said Efendi, İstanbul'da ilk Türk matbaasını açtılar. Lâle devrinin günümüze kadar gelen en önemli yeniliği, şüphesiz ilk milli matbaanın kurulmasıdır ki, yalnız kitaplar neşretmiş olan bu meşhur matbaa 1727 senesi 16 Kanun'u-Evvel Salı günü işlemiye başlamıştır. İlk eser olarak ise, «Sahâh-ı Cevherî» tercemesi ve «Vankulu Lûgatı» dizilmiştir.**

Avrupa'da XV'inci asrın ortalarından itibaren yayılmaya başlamış olan matbaacılığın bizde bu tarihe kadar takriben iki buçuk asır gecikmiş olması umumiyetle din taassubiyle izah edilirse de doğru değildir. Osmanlı askeri teşkilâtını Avrupa'ya ilk tanıtan büyük eserin müellifi Kont de Marsigli kendisinin İstanbul'da bulunduğu zaman şehirde doksan bin hattat mevcut olduğundan ve işte bundan dolayı hükümetin o kadar insanı işsiz bırakıp iktisadî bir buhrana sebep olmaktan çekindiği için matbaacılığı kabulde tereddüt ettiğinden bahsetmektedir. Zaten Avrupa'da basılmış Arabca, Türkçe ve Acemce eserlerin daha üçüncü Murad devrinden itibaren pâdişahın fermanıyla Türk piyasasında satış serbestisine mazhar olması da meselenin taassubla alâkadar olmadığını gösteren bir delil demektir (10).

---

[1] *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: 3, s.* 106.

[2] *Aynı eser, s.* 126.

[3] *Aynı eser, s.* 128-129.

[4] *Aynı eser, s.* 111-113.

[5] *Aynı eser, s.* 229-231.

[6] *Aynı eser, s.* 243.

[7] *Aynı eser, s.* 253-254.

[8] *I — Ulu Hâkan Abdülhamid Hân, Yazan: N. Fazıl Kısakürek, s.* 45-46. *İst.* 1965.

II — Türkiye Tarihi, Cilt: 8, s. 215-218.

III — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: 3, s. 269-272.

[9] *I — Türkiye Tarihi, Cilt: 8, s.* 233-249-265-267.

II — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: 3, s. 310-312.

III — Tarih Boyunca Büyük Mazlumlar, Yazan: N. Fazıl Kısakürek, Cilt: 2, s. 5-80, *İst.* 1966.

[10] *I — Türkiye Tarihi, Cilt: 11, s.* 24-26, *İst.* 1967.

II — Müteferrika'dan Birinci Meşrûtiyede kadar: Osmanlı Türklerinin Bastıkları Kitaplar, Yazan: Dr. Jale Baysal, s. 78, *İst.* 1968.

III — Türk Tarihinden Yapraklar, Yazan: Yılmaz Öztuna, s. 222, *İst.* 1969.

IV — Ulu Hakan Abdülhamid Han, s. 181.

V — İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, Cilt: 4, s. 16-17, *İst.* 1961.

Devlet Adamın En Büyük Meziyeti Mes'uliyet Duygusuna Sahip Olmaktır

Hüsnü DİKEÇLİGİL

Devlet adamlığı kolay bir şey değildir. Bir milletin yüksek mevkilerde oturan şahsiyetleri veya siyasileri vatan ve milletlerinin kaderini tayin ederler. Eğer, makam koltuklarında oturanlar bu ağır mes'uliyetin farkında değilseler, yalnız ve yalnızca nefsi arzularını tatmin, taraf ve etrafını kollama arzu ve niyeti içinde iseler böyle bir vatanın ve onun sakinlerinin rahat ve huzur içinde olması imkânsızlaşır. Doğum sancıları çekmekten de kurtulamazlar.

Devleti idaresinde yalanı, dolanı, riyayı kendisine san'at edinmiş olanlar bir müddet için belki halk tarafından hoş karşılanabilirler. Fakat zaman, münafıkların foyasını ortaya koyar. Hak ve hakikat yolundan sapmış olanların şahsiyetleri gün geçtikçe erir, sözlerine inanılmaz olunur.

Bu gibilere aldananlar da, nefsaniyetinin atına binmiş olanlar ve menfaat düşkünleridir. İslâm görünüp de, müslim olamıyanlardır. İslâmı anlamamış olan kişiler veyahut da İslâmı anlayıp da nefislerinde tatbik edemiyen acizlerdir.

Nizâm-ı âlem olan dinimiz, kesin çizgileriyle herşeyi bizlerin gözü önüne sermiş, Peygamber Efendimiz bu hususta en büyük örneği vermiştir. Gözlerimiz görmüyor veya görmek istemiyorsa, kulaklarımız işitmiyor veya duymak istemiyorsa, kalplerimiz kararmış veya mühürlenmişse kabahat kimde? Şeklen müslümansak veya müslüman geçiniyor da, emrolunanı nefislerimizde tatbik edemiyorsak şekvacı olmaya ne hakkımız var?

Hergün binbir dertlerle dolu bir hayat manzumesinin içinde yaşıyoruz. Zaman törpülüyor bizleri. Zamana hakim olması gerekenler, zaman içinde eriyip gidiyor. Ders alınamıyor, alamıyoruz bir türlü!.. Başlar seçmişiz mes'uliyet duygusundan ırak... Haktan, hakikattan, adil olmaktan uzak.. Aldatmaca, yalan, düzen, birbirini nakseden beyanlar idarecilerin san'atı olmuş bu ülkede!.. Ülke ise bir tarih hazinesi. İslâm için toprağa düşenlerin vatanı. Hiç bir milletin kuramadığı devlet idaresini, yüzyıllar boyu idame ettirenlerin diyarı.. En büyük devlet adamlarının yetişmiş olduğu, gerçek mes'uliyet duygusuna sahip şahsiyetlerin hâlâ bütün tarihi gerçekleriyle abideleşegeldiği kutsî bir vatan coğrafyası!.. Bütün bunlar karşısında, kaybedilen ve özlemi duyulan o ruh aranıyor bu ülkenin insanlarınca..

Efendiler!

Kur'anımız: «Emaneti ehil ellere tevdî ediniz.» **diye buyurmuyor mu? Yok mu bu ülkenin ehil insanları? Elbette ki vardır. Ama biz bu hakikata vasıl olamayınca ve gerçeğin tahakkukuna çalışmadıkça sızlanmaya ne hakkımız var?...**

Buhârî ve Müslim'de rivâyet edilen şu hadisi şerifin meâli lâtifine kulak veriniz. Ne güzel çizer ve çizmektedir devlet adamının vasfını. Şöylece buyuruluyor:

«İlâhî! Her kim milletin işinden bir vazifeye tayin olunur da, onları meşakkate düşürürse, sen de onu meşakkate düşür ve her kim milletin işinden birine tâyin olunur da onlara karşı rıfk ile muamele ederse sen de dünya ve âhirette ona yumuşaklık göster.»

Burada devlet adamının vasfı en ince noktasına kadar çizilmiştir. Eğer teb'asını yani halkımızı meşakkate düşürür veya düçar ederse, Allah'tan bu gibi devlet adamlarının meşakkate düşürülmesi istenmektedir Peygamberimiz tarafından.. Bu gerçek geçmiş tarihimizde tecelli ettiği gibi, bugün de icrayı hükümdedir. Makam sandalyalarında oturup halka rıfk ile muamele edip, onları huzura kavuşturanlar ise; geçmişte rahmetle anıldığı gibi, bugün içinde hörmetle yadedilenleri oluyor.

(Devamı 28. sayfada)

İSLÂM[1]

Mustafa ATEŞ

Hz. İsa Peygamberin doğumundan İslâm'ın zuhuruna kadar tam 6 asır geçti. Fetret devri denilen bu zaman zarfında Hz. İsa-Mesih'te bir tek tabiatın mevcudiyyetine kaail olanlarla onda insanlık ve ulûhiyyet gibi iki ayrı tabiat ve mizacın bulunduğuna inananlar, Hz. Meryem'in ulûhiyyetini benimsiyenlerle bu ulûhiyyet fikrini inkâr ve reddedenler; Mesih-İsa'nın (haşa) Allah'ın oğlu olması hasebiyle ona oğulluk isnad edenler ve fakat bu oğulluğun sair mahlûkatın üzerine tercih ve Allah'a yakınlık mânasını ifade eden mecazî bir oğulluk olduğuna kaail olanlarla gerçekten Hz. İsa Mesih'in Allah'ın oğlu olduğuna ve inanan mü'minlerin Zat-ı İlâhiyyeye lâyık bir imanla bunun hakikatına inandıklarını söyleyenler arasında Hıristiyan mezhepleri gittikçe daha çok şûbeleşti, kol-kol, fırka-fırka ayrıldı.

Bütün bu mezhepler, Arap Yarımadasına yavaş yavaş sızıyor, her fırka kendi tefsir ve izah tarzının doğru, muarızlarının tâbi olduğu mezhep ve fırkaların görüş ve izah tarzının yanlış olduğunu ileri sürüyor ve buna mantık dilinde, meşhur ve müsellem kaziyyelerden mürekkep «Delil-i İknâi» denilen cedelle istidlâl ediyordu. Bu delil ve bürhanlardan çoğu da mantıktan ve eski Yunan filozoflarının düşünce tarzından istimdat ediyordu. Çünkü Orijin, Nestur ve Arius gibi filozoflar, felsefi ve lâhûti — Zati Bari'nin her şeyden münezzeh olan Yüce Varlığıyla ilgili fikir sistemi — düşünce erbabındandır ve muhtelif Hıristiyan mezheplerinin ileri sürmüş olduğu bu lâhûti ve felsefi dillerin sahipleri hep Grek felsefesine aşina olan kimselerdir. Ve bilhassa Heraklitos, Eflâtun, Aristo ve Zenon gibi filozofların fikirleriyle meşbu', onların felsefi ekollerine yakın kimselerdi.

Bu fikirlerle kafaları dolmuş olan kimseler, Suriye'ye, Filistin'e ve Irak'a türlü sebeplerle hicret ettikten sonra Araplar bu mezhepleri ucundan-kıyısından tanımaya başladılar. Nitekim daha sonra doğrudan doğruya kendi memleketlerine hicret eden rahip, tüccar ve seyyahlardan da Hıristiyanlığın çeşitli görüş ve inanışlarını öğrenmişlerdi. Ve Arabistan'a hicret eden rahip ve tüccarlar hiç de küçümsenecek bir sayıda değillerdi.

Bundan evvel de Arap Yarımadasının bir çok yerlerine Yahudilik ve ona bağlı mezhepler yayılmıştı. Hıristiyanlığın zuhurundan ve Roma İmparatorluk topraklarında Hıristiyanlarla Yahudilerin sürtünmesine kadar da Yahudilik Cezîret'ül-Arapta yayılmasına devam etti.

Yahudilerin tamamen kendilerine has felsefeyle karışık dini mezhep ve inanışları vardı. Bu mezhepler bazan, hıristiyan fırkalarıyla felsefecilerin ve ilâhiyyatçı filozofların fikir ve düşüncelerinin birbirine karıştığı gibi ilâhiyyatçı felsefenin bir takım te'villeriyle de karışıyordu.

Arap Yarımadası, İran topraklarına kadar tabii bir yeknesaklıkla kesintisiz uzanıp giden geniş bir ülkedir. Bu ülkenin komşuları ise hep doğu milletleridir. Bilhassa sahranın iç kısımlarındaki ma'mur yerlerde, Yemen'in sahillerinde ve Bahreyn ülkesinde Araplara komşu olan hep bu şarklı milletlerdir. Bütün bu bölgelere Ateşperestliği, yıldızlara tapıcılığı ve Mecûsiliğin kalıntısı diğer şeyleri hep Fürsler nakletmiştir.

Araplar, hıristiyanlığı bir tek kaynaktan veya sadece Şimal komşularına ait bir menba'dan almış değillerdir. Çünkü Habeşlilerin eski inanışlarından arta kalan tamamen Putperestlikte memzuc bir hıristiyanlık anlayışları vardır. Habeş Yahudileri ise en eski Arapların, Ateşperestlerin ve Habeşlilerin akidesiyle karışmış bulunan Putperestlikten bazı şeylere inanıyorlardı.

Arapların pek azı, halis vahdaniyyet akidesine, tecrid ve tenzih fikrine inanışın bünyesinde nadir bulunduğu bu dinlerin pek çok şekline inandılar ve bu muharref dinleri benimsediler. Amma onların çoğu, mukaddes taşlara veya putlaştırdıkları seleflerine, yani geçmişteki büyüklerine perestiş ediyorlardı. Araplar, bütün kabilelerde olduğu gibi geçmişten miras kalan her şeyi muhafazada tehalük gösteriyor ve bu selef ibadetini sanemperestlik şeklinde muhafaza ediyordu. Fakat onlar, her şeye rağmen Allah'ı tanıyor ve kendilerinin Allah'a tekarrüb etmek için putlara tapındıklarını söylüyorlardı.

Vakta ki İslâm, Arap Yarımadasında zuhur edince, Zât-ı İlâhiyye namına bir tek fikrin bile mevcut olmadığı pek çok yanlış düşünceleri tashih etmek ve sekîm fikirleri sıhhata kavuşturmak İslâm'ın üzerine düştü. Fikr-i Ulûhiyyeti, eski ibadet ve prestiş şekillerinin bakiyyesi demek olan dağınıklıktan, perişanlıktan; kitabi dinlerin çeşit çeşit te'villeri üzerinde birbiriyle münakaşa edenlerin ortaya attığı ziyadelerden temizlemek yine İslâm'a düşen bir vazife idi.

İmdi risalet-i İseviyye, eğer insanın ruhuna ibadet fikrini yerleştiren ve insanlığa göklerin rahmet ve müjdecisini tebşir eden ilk semavî din ise, şüphe ve tereddüde lüzum kalmadan diyebiliriz ki Risalet-i İslâm veya Risalet-i Muhammediyye de fikr-i Ulûhiyyeti tamamlıyan ve onu geçmiş dinlerin tatbikatına arız olan şeylerden temizliyen ilk semavî dindir.

İslâm'da ulûhiyyet fikri tam müstakil bir fikir, bir sistemdir. Başlı başına bir manzume olan bu fikir sisteminde bir taraf diğer bir tarafa tercih edilemez. Şirk ve müşahabetin, fikr-i ulûhiyyeti şâibedar edecek bütün ârızaları İslâmda süret-i kat'iyyede müsamaha göremez. Ne histe ne hayalde, ne ruhta ne vicdanda Allah için bir eş, bir ortak, bir benzer, bir nazir yoktur. Belki «en yüce mefkûre ve «en yüksek mesel» onundur, ona aittir. Ve On'un misli gibi bir şey daha yoktur.

İmdi Allah birdir, şeriki ve naziri yoktur. «Mülkü saltanatta ortakları da yoktur O'nun...» Allah, onların ortak koştukları şeylerden yüce, çok yücedir.» «Tenzih O sübhana ki O, onların şerik koştukları şeylerden çok münezzeh bulunuyor...»

Müslümanlar, evet onlar da «Bizim Allah'a hiç bir şey şerik koşmamız yakışmaz...» ve «Rabbimize hiç bir kimseyi asla ortak tanımayız...» diyorlar.

İslâm, putları her türlü şekliyle reddetmiş, ister temsil, ister remz, ister Allah'a yaklaştırmak gibi lüzumsuz bir aracı durumunda olsun hepsini, her şekliyle redd ü inkâr eylemiştir.

Bütünüyle kemal sıfatlarından çıkan en yüce ve en yüksek mesel, mesel-i a'lâ Allah'ındır. En güzel isimler O'na mahsustur. O'nun yüce zatında mevcut olan kuvvet ve kudret sıfatı, rahmet ve mehabbet sıfatına; rahmet ve mehabbet sıfatı da kuvvet ve kudret sıfatına üstün gelmiş değildir. O her şeye gücü yeten bir Kadir-i Mutlaktır...» O intikam sahibi yüce bir azizdir. Yine O, böyle olduğu gibi aynı zamanda «Rahman ve Rahimdir.» Pek yarlığayıcı bir kerem sahibidir. Rahmeti her şeyi içine almıştır. Ve «Allah dilediği kulunu rahmetiyle mümtaz kılar...» Yegâne hallaak ancak O'dur, başkası değil. Ve «Allah'tan başka var mı bir haalık?»

İslâm'da İlâh, sadece nizamın kaynağı olmuş ve onunla yetinmiş; Ve ilk hareketin menbaı olmuş, onunla iktifa etmiş de değildir. Fakat O Allah, her şeyin hâlıkı, her şeyin yaratıcısıdır. «Her şeyi yaratan ve takdir eden O'dur...» Halkı yeni baştan yaratan, sonra da onları iade edecek olan O'dur. Ve «Mahlûkatı bütünüyle bilen ancak O'dur...»

Kitaplı ve kitapsız dinlerde, tıpkı te'vil sahiplerinin reddedilen görüşü gibi, Aristo felsefesindeki «Allah fikrini» redd ü inkâr eden hususlar da İslâm tefekküründe Allah'ın sıfatlarından sayılmıştır.

Çünkü Aristo felsefesine göre (haşa) Allah, zatını bilir, onu taakkul ve idrak eder de zatından gayrisini bilmez ve idrak etmez. Onun mantığına göre Allah irademden münezzehtir. Çünkü irade onun re'yinde bir talep, bir istektir. Allah ise zâtından başka hiç bir şey istemiyen bir kemâldir. O, külliyâtı ve cüziyyâtı bilmekten çok yücedir. Çünkü O, bunları, beşer aklının ilimlerinden sayar. Mahlûkata ne rahmet nazarıyle bakar, ne de onlara karşı katı muamele eder. Zira mahlûkat, kemâle doğru koşmakla kemâli elde etmeğe daha çok lâyık bir varlıktır.

Fakat İslâm itikadında Allah, Alim-ül Gayb veşşehadedir. Hem hazırı bilir, hem gaibi. «O'ndan zerre miskali bir şey kaçıp kurtulamaz...» Mahlûkatı bütünüyle bilen O'dur. «Biz yarattığımız varlıklardan gaafil değiliz.» «İlim yönünden O, herşeyi ihata etmiştir.» «Yaratmak ve tedvir etmek munhasıran O'na mahsustur.» «Sinelerde olanı hakkiyle bilendir, O...»

Keza yine O, dilediğini yapan irade sahibi bir fa'aldir. «Yahudiler, Allah'ın eli bağlıdır, dediler. Onların eli bağlansın ve söyledikleri şeyler sebebiyle lânete uğrasınlar. Bilâkis Allah'ın kudret elinin ikisi de açıktır...» Bu âyette, bazı müfessirlerin ifadelerinde varit olduğu gibi, Zekât ve Sadaka ile ilgili hususi bir münasebetle Yahudi arapların fikirlerini redd vardır. Fakat aynı zamanda yine bu âyet-i Celile, her ne surette olursa olsun Allah'ın iradesini selbedenlerin hepsini de reddetmektedir. Ayrıca bu sözlerle Aristo felsefesinden aktarılan rivayetlerden herhangi birine işaret eden Yarımada Yahudileri hakkında nâzil olması da uzak bir ihtimal değildir.

Kur'an-ı Kerîm, çeşitli dinler arasındaki ihtilâfa işaret etmektedir. Hac sûresinde bu ihtilâf hakkında şu âyet-i Celile gelmiştir. «Onlar ki Vahdaniyyet-i İlâhiyyeye ve Risalet-i Muhammediyyeye îman ettiler ve onlar ki Yahudi oldular ve O sabiîler ve o hıristiyan ve mecûs ve o şirk koşanlar, herhalde Allah kıyamet günü bunların arasını şüphesiz fasledecektir. Çünkü Allah (C.C.) her şeye şahit bulunuyor...» Kur'an-ı Kerîm, El-En'am sûresinde de mataryalist kâfirlere işaret buyuruyor. «Bizim için hayat ancak dünya hayatıdır. Biz, öldükten sonra dirilecek değiliz... diyorlar.» Ve Casiye sûresinde yine onlar hakkında şöyle varid olmuştur: «Bizim için ancak dünya hayatı vardır, ölürüz ve yaşarız, bizi öldüren ancak tabiattır. Buna dair onların hiç bir ilmi yoktur, onlar ancak zan peşinde koşuyorlardı...»

İslâmda Allah fikri, bu dini akidelerde ve bu dini akideler üzerinde devreden felsefi mezheplerde dağılmış vaziyette bulunan pekçok eksik fikir ve görüşleri tamamlamış, noksanları gidermiştir. Bu sebeple İslâmdaki bu tamamlayıcı tefekkür, Zât-ı İlâhiyyenin sıfatlarında en yüksek ideale ulaşmış bulunuyor. Ve bu fikir, Allah'ın kemâl sıfatına yaraşan îmanı akıllara yerleştirip, ruhları, vicdanları îman kıstasıyla, nazar ve kıyas ölçüleriyle tashih ediyor.

İşte sırf bu sebepledir ki, insan tefekkürü, ma'rifetullah'a ulaşma yollarını yalnız ve yalnız İslâm'da buluyor. Her ne kadar bütün hidayet ve hidayet yolları Allah'dan ise de: «O, insanların önünde olanı da bilir, arkasında olanı da... Dilediği şeyler müstesna, insanlar O'nun ilminden bir şeyi kuşatamazlar» ve «Hiç bir kimse için Allah'ın izni olmadan îman etmek mümkün değildir.»

İslâm'ın getirmiş olduğu Zât-ı Barî akidesi hakkında söylenecek şeylerin en mücmeli şudur: Zât-i İlâhiyye, beşer idrakinin en güzel sıfatlar babında tasavvur ettiği kemâlin gaye noktasıdır.

Öyle ise Allah, evet O, en yüksek mefkûre ve «en yüce meseldir...»

O, zamanın ve mekânın ihata edemediği hiç bir şeye muhtaç olmayan bir vahid-ü Sameddir. Zamanı ve mekânı çepeçevre kuşatan O'dur. Evvel ve ahir, bâtın ve zâhir ancak O'dur. «O'nun kürsüsü Semavat ve arzı içine alır.» «Uyanık olun ki O, her şeyi muhittir...»

(Devamı var)

---

[1] Abbas Mahmud El-Akkad'ın «Allah-ülûhiyyet fikrinin doğuşu» isimli eserinden terceme edilmiştir.

OKUYUCU MEKTUPLARI

OKU Mecmuasının çok muhterem idarecilerine — KONYA

Gerçek kardeşlerim! İslâmın İlk Emri «OKU» hitabı celilini kendine bayrak edinerek, çok ulvi bir dâvaya kendini adayan kıymetli mecmuanızın 104. sayısında biz okuyucularınıza ayrıca bir arzuhal göndererek OKU mecmuasının içinde bulunduğu çok müşkil şartları bize duyurmuş, bu şartlar altında ne yapmamızı da biz okuyucularınızdan sormuştunuz. Evvelâ sizin yaptığınız büyük hizmetiniz, fedakârlığınız, sa'y-ü gayretinizi takdirle karşılar, minnettarlığımı bildirir, en samimi ifadelerimle çok çok teşekkürler ederim. Allahü Tealâ sizlerden çok razı olsun. Zahmetinize çok çok rahmet etsin. Tuttuğunuz bütün hayırlı işleri kolay getirsin. Amin!

Kardeşlerim! Ortalama 7 milyon evi, âileyi bulan 36 milyonluk müslüman bir ülkede OKU gibi çok saf, temiz, ilim ve irfan kaynağı 10 yıllık bir mecmuanın 11500 abonesinin bulunmasına, 12500 baskısının yapılmasına çok üzüldüm. Bu üzücü ve utandırıcı derde bir deva bulabilmek için, elimden gelen maddi ve mânevi bütün yardımları yapmaya karar verdim. İnşaallah çabamız makbûle geçer ve büyük fayda sağlar.

OKU'nun yaşayabilmesi için, fiat artışını siz münasib görmemişiniz. Biz de münasib görmüyoruz. Bu tedbir okuyucuyu azaltır. Veya arttırma hamlesi yapıldığında büyük fren olabilir. Bu tedbir en son çare olarak kalmalıdır. Yapılacak ilk iş OKU'nun tırajını yükseltmek, masraflarını azaltmak olmalıdır. OKU'nun trajı 13 binden, 50, 100, 500 bine çıkacak olursa, her mecmua başına düşen bazı masraflar o nisbette azalmış olur. İdarehane, dizgi, baskı ve dağıtım araçları sizin olursa, masrafınız azalır, bugün yüz kuruşa idare etmez olan OKU, belki daha aşağı da idare edebilir. Evet, bu gerçek böyle ama, OKU'nun trajını nasıl arttıralım? Bu işleri yapacak parayı nereden, nasıl bulalım diyeceksiniz.

Ben Kayseri Askeri Dikim evinde götürü işte çalışan, asgari 850, azami 1050 arasında para alan, ayrıca 4 yarım maaş ikramiyesi bulunan, başka bir geliri olmayan bir işçiyim. Kendi kazancımla yaptırdığım evimin borcunu öder ödemez, oğlumu yüksek tahsile başlattım. Burs almıyaraktan, başka bir yardım görmeyerekten, baş belâsı, fitne, fesat kaynağı yurtlara da sokmadan, senede 10 ay 500-550 lira göndererek, İstanbul Teknik Üniversitesi son sınıfta okutmaktayım. Güvenilir fazla bir param da yok.

OKU'nun içinde bulunduğu acı, üzücü ve çok utandırıcı hâli duyunca, normal masraflarımdan tasarruf edebildiğim 200 lirayı bağış olarak size gönderdim. İnşaallah daha çok yardım edebileceğim günler gelecektir.

Çok şükür, Rabbimin verdiği genişlikle, içinde bulunduğum sıkıcı şartlar altında bu parayı size göndermem bana ağır gelmedi, âdeta bu hayırlı işi yapmış, bu parayı vermiş olmakla büyük bir ferahlık duyuyorum. Tahminimize göre OKU okuyucuları arasında en az maddi imkânlara sahip bir insan olarak bu yardımı yapabilmek bize ağır, zor gelmezse, bizi büyük bir sıkıntıya sokmazsa, biz bunu yapabilirsek, 11500 abonenin, 12500 okuyucunun en az 10 bini bunu ferah, ferah yapabilir. O kardeşlerim şunu iyi bilsinler ki, Allah yolunda yapılacak hayırların en büyüklerinden biri zamanın cihad araçları olan dinî ve milli basını desteklemektir.

Elbette müslüman kardeşlerim hayırda yatırımı en çok kâr sağlayan yere yapmak isterler. İşte OKU, mânen en çok kâr sağlıyacak bir yatırım yeridir. Allah yolunda 100, 200 lirayı da pahalılıkda nasıl verelim diye sızlanmak, ağlamak ayıptır, Allah'ın nimetlerine karşı nankörlüktür. 100, 200 lira çok büyük bir para değildir. Kolayca verilir. Yalnız verilmek istensin.

200 lira çok mühim bir para değildir, verilir. Vereni yıpratmaz. Fakat bu 200 lerin bini bir araya gelirse 200 bin lira, 10 bini bir araya gelirse 2 milyon lira olur ki, bununla OKU çok büyük şeyler yapabilir. Bunun için Allah yolunda bütün «OKU» okuyucularını ve mü'min kardeşlerimi OKU'nun istediği bu yardıma davet ediyorum. Allah Hak mücahidi OKU'yu genişletecekleri, kat kat darlıklardan genişletsin âmin!

OKU'nun trajının artmasına gelince, biz bir müslüman âileyiz, evimiz bir müslüman evi diyen her müslüman evine günde bir islâmî gazete giremezse bile, haftada, 15 günde veya hiç olmazsa ayda bir islâmî mecmua girmelidir. OKU gibi seneliği oniki lira olan mecmuaya hepimiz abone olmalıyız. 12 lira çok kimselerin akşamki bir günlük kahve, sinema, tiyatro bilmem ne parası değildir. Sokakta külhanbeyliği taslağı 10, 15 yaşlarındaki çocukların içtiği iki günlük Maltepe sigara parası değildir. Çok kimseler var ki 10, 15 liralık küçücük bir hayırdan darız, yok diye kaçar. 10 yaşındaki oğlu her gün Maltepe, Hisar sigarası içer. Veysel Karani'ye bir tavuk vermezsen, sansar karanı 10 tavuk götürür kabilinden. Bunun için bütün müslüman babaları uyarıyorum. Senede 12 lira OKU'ya verip evlâtlarınıza ilim, irfan, güzel ahlâk aşısı yaptırmak, güç yetmiyecek birşey değildir. Fakat siz bunu yapmazsanız, evlâtlarınız birer sansar olur. 10, 50, 100 misli fazlasını hem de gözünüzün önünde sürer savurur.

Bugün Türkiye'de trajları 50, 100 bini bulmayan islâmî mecmualarla, İslâm düşmanlarının karşısında hiçtirler. Fakat hiç olmazsa ayda 5 milyon islâmî mecmua bastırılıp bütün yurda dağılacak olursa, o zaman onlar Türkiye'de İslâmın büyük bir güç, kendilerinin hiç olduklarını kabul edecekler, ister istemez Hak önünde boyun eğecekler, Müslümanlar olarak İslâm düşmanlarına bunu yapabilmemiz çok kolaydır. Hiç olmazsa ayda bir defa olsun, evimize islâmî bir mecmua sokmak kâfidir.

Biz orta halli bir kütübhane, az çok ilim sahibi, dinî, millî, ilmi birçok araştırmalar yapan şair ve yazar bir insanız. Abonelisi olduğum mecmuaların ne bilgisine ihtiyacım var, ne de okumaya fazla bir vaktim var. Alır, bir göz gezdirir, önemli yerleri okur, evimde bulundururum. Sırf islâmî neşriyatı desteklemek için aboneyim. Halbuki müslüman kardeşlerimin yüzde 90'ının bunu almaya, okumaya, çocuklarına okutmaya çok ihtiyaçları da vardır. Biz amansız düşmanları çok olan müslümanlar olarak, Türkiye'de çok faydalı, dinî mecmualarla ilgi kur-

(Devamı 28. sayfada)

Kasım 1970 tarih ve 104 sayılı mecmua içine konularak gönderilen broşüre cevap :

İslâmiyetin nurunu saçan ilâhî güneşin ışığını mâneviyatına yansıltamıyan, fazilet ve ahlâk deryasından nasip alamıyanlar tıpkı dünyanın güneşle ay arasına girerek güneş ışınını alamıyan ay gibi kararanlar maalesef kendilerini aydın göstermek için dalâlet karanlığının girdaplarında bocalamayı kendilerince bir yenilik sayanlarla mücadele etmek elbette şimdiye kadar kolay olmadığı gibi şimdiden sonra da kolay olmayacak. Vatanın bütünlüğünü tehlikeye düşürmek istiyen İslâmı inkâr edip LENİN ve MAO'lara hizmet felsefesini gerçekleştirme imkânını arıyan bazı kiralıklar, sun'i terör havası meydana getirip oldu bittilerle bu memleketi hiç bir zaman kendilerinin gömüldüğü o karanlık girdaplara gömemiyeceklerdir. Çünkü ilâhî bir mühürle îman ıstampasına basılarak kalplerine mühür basılanlarımız, o îmansızların yanında denizde bir bardak su misali çoktur. Kalplerinde bu ilâhî mührü taşıyan fertler, toplumlar, müesseseler, kanunlar, basın var. İşte bu mefhumların bir üyesi olan müessesesiniz birlik ve beraberliğin tesisi, tesanüdün muhafazası için takdire değer, inkârı mümkün olmayan hizmeti esirgememektedir. O kimseler af edersiniz tıpkı pislikten hoşlanan böcekler misâli pisliğe konarlar. İslâm şerefini taşıyanlarda arının güle konduğu gibidirler. Yılmak bilmiyen azminizin mahsulü OKU Mecmuasına hiç olmazsa en az 25 kuruş zam yapılmasını tasvip ediyorum; istiyen Saklambaç, Günaydın, Yelpaze okur. Çünkü ondan hoşlanırlar. İstiyen de yukarıda arz ettiğim gibi HAKSES — OKU — YENİ ASYA okur. Yılmak bilmiyen azminizle müessesenizin dinimize ve mensuplarına insanlığa faideli yazılarınızın neşri ile insanlığın irşadını temenni eder CENAB-I HAKTAN müessesenize, yazı ailesine ve yardım edenlere uzun ömür dileğiyle muvaffakiyetinizin devamını niyaz ederim.

Ahmet İNAN
Yazla Köyü
AKŞEHİR

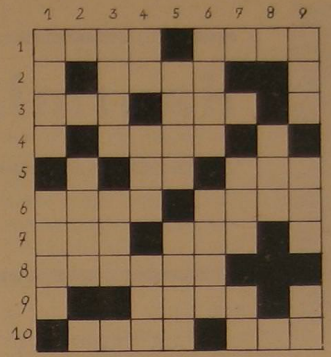

Tarih Bulmacası

SOLDAN SAĞA :

1 — Hâlen içinde yaşamakta bulunduğumuz tarih — Fâtih Sultan Mehmed'in İstanbul'u fethi. 2 — (Tersi) İttihatçıların II. Abdülhamid'i devirip, iktidarı ele geçirmek için tertipledikleri (31 Mart) fâciasının vuku bulduğu tarih. 3 — En büyük inkılâpçı, en büyük insan Hz. Muhammed (S.A.V.) iu Mekke'de doğumu. — Hz. Muhammed'in, annesi Âmine, hizmetçileri Ümmü Eymen ile birlikte Medine'ye gelip Babası Abdullah'ın mezarını ziyaret etmesi ve dönüşte EBVÂ köyünde Annesinin vefatı. 4 — Osmanlı padişahı I. Mahmut zamanında İran ile üç yıl devam eden savaşın son bulması. 5 — Beni Nadir gazvesiyle, şımaran Yahûdiler bi'setin kaçıncı yılında sürgün edildiler? (Tersi) — Fütûh-ül Büldân isimli eserin müellifi büyük tarihçi Belâzürî'nin vefatı. 6 — Gazi Orhan zamanında İznik'te ilk Osmanlı medresesinin kuruluşu — İslâm kültürünün temeli olan Arap harflerinin yerine lâtin harflerinin kabûlü (3 Kasım). 7 — Hz. Muhammed (S.A.V.) in Mekke'den Medine'ye hicretleri ve hicri takvimin başlangıcı. — Hz. Muhammed (S.A.V.) in Hz. Hadice'den, ilk çocuğu Kasım'ın doğması. 8 — Osmanlı padişahı IV. Mehmed'in 6 yaşında padişah oluşundan bir yıl sonra (Tersi). 9 — (Tersi) Fâtih Sultan Mehmed'in doğum tarihi (30 Mart). 10 — Köprülüzâde Fazıl Ahmed Paşa'nın, Avrupa'da «düşürülemez» olduğu söylenen UYVAR Kalesini fethettiği tarih. — Hz. Muhammed'in 20 yaşında Hılf-ül Füdûl Cemiyetine katılması.

YUKARIDAN AŞAĞIYA :

1 — İstanbul'da Kanûni Sultan Süleyman tarafından Süleymaniye Camiinin yaptırılması, etrafına 6 fakülteli Yüksek Süleymaniye Üniversitesinin kurulması. — Osmanlı padişahı II. Mustafa'nın tahta geçmesi. 2 — Orhan Gazi'nin padişah olması. 3 — II. Kılıç Arslan'ın büyük oğlu Rükneddin'in (II. Süleyman Şah) tahta geçişinin ertesi yılı (Tersi). — Kıblenin Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'dan Mekke-i Mükerreme'deki Ka'be-i Muazzama'ya çevrilmesi (Hicretin ikinci yılı) (Tersi). 4 — Veda Haccı'nın yapıldığı (hicri) sene. — Irak'ta Abbasî halifeliğinin kuruluşu. — Hz. Muhammed'le Medinelilerin ikinci Akabe Biatları (Tersi). 5 — Fâtih'in hocası Akşemseddin'in vefatı (Tersi). — Hıristiyanlara göre Hz. İsa'nın, İslâma göre de İsa'ya benzetilen Yuda'nın Kudüs'te haça gerilerek asılması. 6 — II. Kılıç Arslan Eğridir Gölünün az kuzeyinde Miryokefalon'da en büyük Bizans İmparatorlarından sayılan Manuel Komninos'un kumandanlık ettiği haçlı sürülerini darmadağın etti. İmparator Manuel Komninos, 100.000 altın, 100.000 gümüş ve donanmış atlar vererek esirlikten kurtuldu. Bizans'ta, Anadolu'nun geri alınması için artık hiçbir ümit bırakmayan bu olay kaç tarihinde oldu? — I. Cihan harbi. 7 — Sâmânî Devletinin ortadan kaldırılışının bir yıl öncesi (Tersi). — Uhud Harbi bi'setin kaçıncı yılında vuku buldu? 8 — Hz. Muhammed 12 yaşında Suriye'ye gitmezden bir yıl öncesi. 9 — Endülüs Emevî Devleti bu tarihten 3 yıl sonra kurulmuştur (Tersi). — Hz. Muhammed'in amcası Ebû Tâlib ile Suriye'ye ticâret kervanı ile gitmesi ve Busra'da Buheyra'nın bu genç çocuğun (Muhammed) beklenen son peygamber olacağını sezdiği tarih (Tersi). — Mi'rac bi'setin kaçıncı yılında vâki' olmuştur? (Tersi).

Hanımlar Köşesi

Fatma Zehra KANLI
(Konya Merkez Vaizesi)

ÇOCUK TERBİYESİ

AİLE hayatında en mühim yeri işgal eden unsurlardan biri de çocuktur. Yuvalarımızı güzelleştiren, ona renk ve tad veren, aileye saadet getiren bu günün küçüğü, yarının büyüğü olan çocuklarımızdır. Çocuk aile bahçesinin bir gülü, gözlerin nuru, kalplerin sürürudur. Çocuk ailenin saadet ve devamını temin ve aile fertleri arasındaki bağlılığı takviye eder. Çocuk olmayan ev çiçeksiz bahçe gibidir. Ailenin ve evin neşesi, aile hayatının temel direği olan çocuk, İslâm dininde dikkatle ele alınmış, erkek ve dişi ayırımı yapılmadan hak ve hukuku korunmuş, yetişmeleri için tedbirler alınmıştır. Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerim'de meâlen: «Çocuklarınızı fakirlik korkusuyla öldürmeyin. Biz onların da, sizin de rızkınızı veririz. Gerçekten onları öldürmek büyük bir suçtur.» buyurmakta, Rasulullah Efendimiz (S.A.V.) de: «Çocukların köle olarak satılmasını, yeni doğan çocukların diri diri gömülmesini, çocuk düşürmeyi, gaza ve muharebelerde çocukların öldürülmesini» şiddetle men etmiştir. Çocuğu öldürmenin büyük günah olduğunu da, Ashaptan birisinin Peygamberimize hangi günahın daha büyük olduğunu sorması üzerine Rasulullah'ın (S.A.V.) «Çocuk katli olduğunu» haber vermeleriyle tesbit ediyoruz.

Çocuğun dünyaya gelmesine sebep olan anne ve babanın, kendilerine bir emanet olan çocuklarına karşı yapacakları mühim vazifeleri vardır. Onun dünya ve âhiret saadetini anne ve baba temin edecektir. Çünkü çocuk kendilerine Rabbımızdan bir emanettir. Emaneti korumakla da yine ebeveyn sorumludur. Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerîm'de: «Ey îman edenler! Kendinizi, evlâd ü iyalinizi cehennem ateşinden koruyunuz.» buyurmaktadır. Kendisine bir emanet olan çocuğuna İslâm terbiyesi vermeyen bir anne-baba ona cehennem yolunu hazırlamış olur. Peygamber Efendimiz (S.A.V.) de: «Anne ve babanın terbiye etmediği bir kimseyi zaman terbiye eder. Zamanın terbiye etmediği bir kimseyi ise, cehennem ateşi terbiye eder.» buyurmaktadır.

Bir kimsenin kendi evlâdını azabın en şiddetlisi olan cehennem ateşine atması mümkün müdür? Hangi ana-baba ciğer paresinin, gözü önünde azap çektiğini görür de tahammül edebilir?

Hâlık-ı Zülcelâlin izniyle, rahm-i maderden dünya misafirhanesine gelen her çocuk İslâm ahlâkı üzere doğar. Onu iyi veya kötü yapan ebeveynidir. Hadis-i Şerifte meâlen: «Her doğan çocuk İslâm fıtratı üzere doğar. Sonra ebeveyni onu ya Yahûdileştirir, ya Nasrânileştirir veyahut da Mecûsileştirir.» buyurulmaktadır. Bu Hadis-i Şerif ışığı altında düşünecek olursak çocuklarımızı fıtratı asliyelerinden ayırmamamız gerektiğini anlarız. Demek ki, çocuğa ilk tesir eden, onun dünyaya gelmesine sebep olan ve onu iyi veya kötü yapan bizzat annesi oluyor. Çünkü çocuk uzun bir zaman ilk algı devresinde yalnız olarak annesiyle kalır. Binâenaleyh çocuğun aldığı terbiye annesinin aldığı terbiyeye bir aynadır denebilir.

Anneler, bu mühim vazifeyi üzerlerine aldıklarına göre onu eksiksiz yerine getirmeleri lâzımdır. Bu vazifede muvaffak olmak ise annenin İslâm ahlâkını ve çocuk ruhunu bilmesine dayanmaktadır. Bir anne müslüman olabilir; fakat İslâm ahlâkını bilmedikten, çocuk ruhunu anlamadıktan sonra, çocuğu istenilen şekilde yetiştiremez. Bugün memleketimizdeki ahlâk dışı hareket edenlerin, İslâma ve kanunlara baş kaldıran çocukların anne ve babaları müslümandır. Fakat ana-baba İslâm esaslarını ve ahlâkını bilmekten uzak ve bu ruhu çocuklarına yaşatmaktan âciz olduklarından onların bu ahlâk dışı hareketleri yapmalarına mâni olamamışlardır. Bütün bunlardan kurtulmanın tek çaresi anne ve babaların çocuklarını iyi tanımaları ve iyi anlamalarıdır. Çünkü her çocuk ayrı bir ruha, her anne de ayrı bir anlayışa sahiptir.

Bir memleketin ilerlemesi çocuklara verilen kıymet, onlara öğretilen ilim ve ahlâka bağlıdır. Bu ahlâk ve ilim önce ailede başlayıp okullarda kemâl bulmaktadır. Öyleyse çocuğun iyi veya kötü olmasını sağlayan ikinci bir ortam da okullar olacaktır.

Fakat bugün şu bir gerçektir ki, istisnâsı bir tarafa, her müslüman anne ve baba çocuğundan şikâyetçidir. Çocuğunun bozuk bir tahsil sisteminde okullardan gereği gibi feyz ve bilgi alamadığından, gayri meşru ahlâk ve davranışların meşru telâkki edildiği çevre ve cemiyetin çocuğu üzerindeki fena tesirlerden hep ebeveyn acı acı dert yanmaktadır. Bu güzel yurdumuz geri kalmışsa, ilim ve bilgi yuvası olması icabeden okullarda meydana gelen bozgunculuk devam ediyorsa kat'i olarak diyebiliriz ki, bunların sebebi bu vatan çocuklarına müsbet ve islâmi ilim ve terbiyenin verilmemiş olmasıdır. Anne ve babanın şikâyetine ve dert yanmasına sebep olan da işte budur. Evet, anne ve baba bu üzüntüsünde haklıdır. Ancak çocuğun hareketlerinde aile terbiyesi esas olduğuna göre çocuklarının bu durumuna kendileri sebep olduklarından şikâyetlerini kime söyliyebilirler ki?

Çocuk yemek yeme âdâbından tutun da konuşmasına, tanışmasına, bütün hareket ve davranışlarına kadar her şeyi ebeveyninden öğrenecek, hayatını onlara uydurmaya gayret edecektir.

Çocuk ahlâkına tesir eden üçüncü bir âmil de cemiyettir diyebiliriz. Ancak ailede ve mektep çağında İslâm kültürüyle bezenen çocuğa onu tamamen sardığı anda, cemiyet ona hiçbir menfî tesir yapamıyacaktır. Çünkü cemiyet fertlere eğer kafalarında ve ruhlarında bir boşluk varsa tesir edebilir. Aksi halde fert cemiyete değil, cemiyet ferde göre şekil almaya yönelecek, onun ruhuna ve düşüncesine sahip olan inanç ve gaye cemiyete hâkim olacaktır.

Kur'an-ı Kerim'de meâlen: «Ey îman edenler siz nefislerinizi islâh etmeye bakın. Kendiniz doğru yolu bulunca sapanlar size zarar vermez. Hepinizin dönüp varacağı nihayet Allah'dır. Artık o neler yapıyordunuz size haber verecektir» buyurulmaktadır.

Bu bakımdan çocuğunu vücut selâmetine sahip olduğu kadar, kafa ve kalb selâmetine de sahip olarak yetiştiren bir anne ve babanın hidayete ermiş yavrusuna istenildiği kadar menfi telkin yapılırsa yapılsın Allah'ın izni ile aslâ tesir etmiyecektir. Yeter ki sağlam bir nesilden sağlam bir İslâm terbiyesi almış olabilsin...

İhtiyar Amcanın Hikâyesi

BİR GÜN OTURUYORDUM PARKTA
İHTİYAR BİRİ YANAŞTI YANIMA
HEM AĞLIYOR, HEM DE İNLİYORDU
NEDİR DEDİM İHTİYAR AMCA DERDİN?
SORMA EVLÂT, SORMA DERDİMİ!
DEDİM: SÖYLEMEZSEN BULAMAZSIN ÇARESİNİ
O ZAMAN ANLATMAYA BAŞLADI HİKÂYESİNİ
BİR ZAMANLAR KUVVETİM YERİNDEYKEN
KALIR ZANNNETMİŞTİM BU KUVVET BENDE
BABAMI KOLUNDAN TUTUP ATMIŞTIM DIŞARI
HİÇ DÜŞÜNMEMİŞTİM BU ZAMANI
AĞLAYARAK GİTMİŞTİ YANIMDAN
HİÇ ALDIRIŞ ETMEMİŞTİM O ZAMAN
HELE O BENİM İÇİN SABAHLARA KADAR
UYKU YERİNE BAŞIMDA SABAHLAYAN ANAM
DEMİŞTİ KARIM, DİLİ UZADI KAYNANAMIN
O ZAMAN KAPI DIŞARI ETMİŞTİM ANAMI
YALNIZ KAPI DIŞARIYLA KALSAYDI YANMAZDIM
BİRAZCIK DA PATAKLAMIŞTIM ANAMI
YAŞ İLERLEDİKÇE İLERLEDİ
25, 35 DERKEN ŞİMDİ 60'A YÜKSELDİ.
ÇOCUKLARIMI BİRBİRİNDEN NAZLI BÜYÜTTÜM
ORTA, LİSE, DERKEN ÜNİVERSİTEYİ BİTİRTTİM
YEMEDİM YEDİRTTİM, GİYMEDİM GİYDİRTTİM
ŞİMDİ ÇIKTI MÜHENDİSİM DİYE ORTAYA
YARDIM EDERDİ BİRAZCIK MAAŞINDAN
SORARDI HATIRIMIZI BAZAN
HELE EVLENİNCE BİR HANIM EFENDİYLE
YETİREMEDİ MAAŞINI SÜKSESİNE
BAŞLADI ELÂLEMDEN PARA DİDİNMEYE
ALAYIM BIRAZCIK BORÇ DİYE.
DEDİ OĞLUMA GELİNİM, UTANIYORUM ANANDAN, BABANDAN
YAKIŞMIYOR BİZİM YANIMIZA
HELE KAYNANAMIN DİLİ DİKEN GİBİ BATIYOR.
EVLÂDIM O ZAMAN KAPI DIŞARI ETTİ BİZİ
NE BİR MAAŞIM, NE DE BİR GELİRİM VAR ŞİMDİ
NE DE ÇALIŞACAK KUVVETE SAHİBİM
İŞTE GEZİYORUM AĞLAYA İNLEYE
BELKİ BİRİ ACIR BEŞ KURUŞ VERİR DİYE
ŞİMDİ OLSAYDI ANAM, BABAM YANIMDA
BÜTÜN KAZANCIMI VERİRDİM ONLARA
AFFETTİRMEK İÇİN KAPANIRDIM AYAĞINA
BELKİ BENİM DE EVLÂDIM ALIRDI BENİ YANINA!..
EY İHTİYAR AMCA DÜŞÜNME DERİN DERİN
BİLİYORDUN SENİN DE BAŞINA GELECEĞİNİ
GÖSTER KİM BU DÜNYADA ÇEKMEDİ
ANASINA, BABASINA ETTİKLERİNİ?

Halil ŞAHİN

GENÇ KALEMLER

İSLÂM'DA DÜRÜST ÇALIŞMAK İBADETTİR

H. Mahmut ÇAVARCI
İmam-Hatip Okulu — KONYA

İnsanlık tarihinde, islâmiyet kadar çalışmanın ehemmiyetini bildiren bir din görülmemiştir. İnsan başıboş bir mahlûk olarak yaratılmamıştır. Elbette bir gaye, bir sebep ve bir imtihan olmak için gönderilmiştir.

Şüphesiz ki insanın doğuştan ölümüne kadar varlığını ve neslini devam ettirebilmesi için şu fanî dünyada çalışması lâzımdır.

Tabiî bu çalışmanın bir iyi tarafı vardır ki islâmiyetin emrettiği çalışma, bir de kötü tarafları vardır ki o da gayr-ı meşru yerlerde çalışmaktır. Hz. Peygamber Muhammed Mustafa (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlar:

— Helâl bellidir. Haram da bellidir. (Her ikisinin de sınırları dince açıklanmıştır.) Haram ile helâl arasında şüpheli noktalar vardır. Halkın çoğu bunları bilmez. Şüpheli noktalardan kaçınanlar dinini ve namusunu korumuş olur. Şüpheli noktalara düşenler yasak bir koruluğun etrafında hayvan otlatan ve her an için koruluğa düşmek ihtimali olan bir çoban gibidir. Dikkat edin! Her padişahın girilmesi yasak olan bir bölgesi, bir koruluğu vardır. (Padişahlar Padişahı olan) Allah'ın koruluğu ve yasak bölgesi de haramlarıdır. Vücutta bir et parçası vardır. O, saf ve temiz olduğu zaman vücudun tümü huzur içindedir. O, bozuk olduğu zaman bütün vücut da huzursuzluk ve bunalımlar içerisindedir. Dikkat edin! Bu et parçası kalbdir.» İşte bu hadis-i şerifte çalışmanın (helâl kazancın) ne dereceye kadar ehemmiyetli olduğu âlenen belirtilmektedir.

Aziz kardeşim; daha evvelden seçerek halen devam etmiş olduğun işine, sanatına islâmın emretmiş olduğu şekilde çalış. Çiftçi, marangoz, bakkal, memur v.s. isen işine hile katma; haksızlık, hırsızlık yapma. Zira bütün bunlarla karşındaki kimseyi değil, kendi kendini aldatmış olursun. Her işini Allah için yaparsan Cenâb-ı Hak indinde ibadet etmiş olursun. İslâm dini tembelliği, miskinliği müslümanlara hiç bir zaman câiz görmemiştir. Bu tembel ve miskin kimseler millet ve memleket için zararlı bir mahlûktan başka birşey değildirler. Hz. Peygamber bir hadis-i şerifinde:

«Hiç ölmeyecekmiş gibi dünya için, yarın ölecekmiş gibi de âhiret için çalış» buyurmuşlardır. Çünkü tembel insan mutlaka başkalarının sırtından geçinmek ister, çalışıp kazanmaktan kaçar ve herkese yük olur. Yine Hz. Peygamber (S.A.V.) şöyle buyuruyor:

«El emeği ile kazanılandan daha hayırlı bir yemeği hiç kimse yemiş değildir.» Allah'ın peygamberi Davud (A.S.), elinin emeği ile geçimini temin ederdi. (Demircilik ederdi.)

İslâmiyette başkalarına yük olmak da yasaktır. Cenâb-ı Hak, insanlara vereceği rızkı çalışmak şartına bağlamıştır. Rızık için olanca kudretiyle çalışmak insanın vazifesi, rızkı yaratmak ve ihsan etmek de Allah'ın şanındandır. Atalarımızın bir sözü vardır: «Yol, yürümekle; merdiven, çıkmakla biter.» derler. İşte maddî ve manevî yükselme de dürüst çalışma ile olur. Bugün en basit bir misâl verecek olursak herhangi bir âlet veya malzeme alacağımız zaman, vardığımız yere Avrupası var mı? diye sormaktayız. Halbuki bu ne garip şey, kendi malzememiz dükkânımızın bir köşesinde dururken Avrupasını aramaktayız. Kendi imâl ettiğimiz şeyler o dükkânın köşesinde bir yeva birkaç sene bekliyerek işe yaramaz bir hale gelmektedir. Bunun sebebi ise hepimizce malûmdur. İşlerimize hile yapmaktayız. Kendi imâl ettiğimiz şeyi, kendimiz almaktayız. Halbuki kendi imâl ettiğimizi kendimiz almaz isek, bizden başka kim alabilir, sorarım sizlere? İşte muhterem okuyucum; bizim her işimiz böyledir. Şurası muhakkak ki çalışmıyan, işini hile ile yapan bir millet başkalarına esir olmağa mahkûmdur.

Sermayesini sokağa atan tüccar, mutlaka nasıl iflâs ederse, ömür sermayesini kahvelerde, meyhanelerde, kumarhanelerde, sokaklarda kaldırım mühendisliği yaparak israf edip öldüren insan da elbette ebedi iflâsa lâyık olacaktır.

Cenab-ı Hak bir âyet-i kerîmesinde; «Biz azimüşşan geceyi istirahat, gündüzü de çalışma zamanı olarak yarattık» buyurmaktadır.

Dürüstlükle çalışan ve vazifesini tam yapan bir kimse dünyada da sevgilidir, âhirette de sevgilidir. Allah'a kulluk ve îmana hizmet başta olmak üzere bütün vazifeleri yapmağa çalışmak ibadetten başka birşey değildir.

Allah kimseyi doğruluktan ayırmasın. (Âmin)

ÖLÜM!...

Doğup büyümek derken hayat yarı. Sonra da ölüm!..
Bir su akışı misâli geçiyor şu fânî ömrüm
Derken bir gün ölüm dediğimiz ecel çatacak,
İnsanoğlu şu fâni dünyadan ebedî âleme göç yapacak.

Beklenmedik zamanda, çatıverir bir anda.
Baksan azrail gelmiş; îman aklına gelir mi aceb o anda?
Ya uyanıksın gezerken dünyâda, ya uyursun rüyanda.
İhtiyar, genç, çocuk demez geliverir bir anda.

Kalbin durur kriz derler, kanser olur ölürsün.
Benzin sararır, verem derler, ölümün görürsün.
Miden ağrır ülser derler, çeke çeke ölürsün.
Daha binbir çeşit ölüm şekilleri görürsün.

Başın ağrır tedâvi için gidersin Londra'ya
Avrupa şehirlerini gez oraya buraya,
İster uçakta ol havada, istersen yaya.
Ecel geliverir hemen gününü soya soya.

Bunların hepsi takdir-i ilâhiye dayanır.
Bu dünya bâkidir diyen gâfil aldanır.
Hani dünya'ya hükmeden şahlar sultanlar nerde?
Bir avuç toprak gözüne örtülmüş, bir kara yerde.

Âdem ÖZTÜRK
İmam-Hatip Okulu - Konya

HAVA RAPORU

Ağaçlar canlanıyordu
Bir hava esmekteydi sağdan
Toprak, dağ, dere, ova, herşey...
Ve insanlar
Mutlu idiler bu havadan

Erdem ŞENTÜRK

EMANET

Niyazi KAMACI
İmam-Hatip Okulu

Dünya kurulduğundanberi her insan cemiyet içerisinde vazife ve mesuliyet duygusuyla birlikte yaşamıştır.

Mesuliyet duygusundan mahrum olan insanlar, cemiyet için ağır bir yük olmaktan, cemiyetin başına bir belâ, bir musibet kesilmekten başka bir durum arzetmezler.

Kendimizden başlayarak, ailemize, muhitimize ve bize tevdi edilen vazifelere kadar hepsi birer emanettir.

Meselâ insanın vücudu, Allah'ın bir emanetidir. Onu hastalıklardan, çeşitli tehlikelerden korumak herkesin ilk ve en önemli vazifesidir.

Allah nazarında en mükemmel insan, mes'uliyetini idrak eden, verilen vazifeyi hakkıyla yerine getiren, kimsenin kontrol ve ikazına lüzum bırakmadan çalışan, riyadan uzak bir düşüncenin mümessilidir. Peygamber (S.A.V.) Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyor: «Hepiniz çobansınız ve güttüğünüz sürüden mes'ulsünüz.»

Bu hadisin ihtiva ettiği mâna çok geniştir. Aileden başlayarak, bütün bir milletin mukadderatını ellerinde tutan kimselere kadar, herkese hitap etmektedir. Bir baba, evlâdının memleket ve milletine faydalı olması için gayret sarfetmiyorsa, mes'uliyet duygusundan uzak, kendisine verilen emanete ihanet eden bir zalim mevkiine düşer. İşte bu mes'uliyet hissinin kalplerden silinmesinden dolayıdır ki, komşu komşunun perişan haline aldırmıyor, esnaf birbiriyle rekabet halinde kardeşlerine iflâs plânları hazırlıyor. Haddizatında bu milletin, kalbi vatan sevgisiyle dolu, kendisine tevdi edilen emanetin ağırlığından omuzlarının çatırdadığını hissedebilen; mes'uliyetini müdrik kimselere çok ihtiyacı vardır. Vatan şairimiz merhum Mehmet Âkif bu hususu şu beytiyle ne güzel ifade etmiştir:

Sahipsiz olan memleketin batması haktır
Sen sahip olursan bu vatan batmıyacaktır.

Bugün müslümanların ekserisi, İslâmın emanet ve mes'uliyet mefhumuna verdiği değerden habersiz oldukları için, bir kısmı dini kendi çıkarlarına âlet ederken, diğer bir kısmı, sadece kendini kurtarabilmek, Allah'ın va'dettiği cennetine girebilmek için plânlar hazırlamakla meşgul oluyor.

Düşünmüyor ki, din cemiyet dinidir, cemiyeti düşünmiyen her müslümanın dünyası da, âhireti de hederdir.

Müslüman bir zengin, cemiyetin dertleriyle ilgilenmiyorsa, Allah yolunda istenileni vermiyorsa, komşusu fakr-u zaruret içerisinde kıvranırken, ondan bihaber oluyorsa, gece sabahlara kadar ibadet etse, tesbihler çekse, Allah nazarında sorumluluktan kurtulamaz.

Dinimizi iyi anlamadığımız müddetçe, onu hakkıyla değerlendiremez ve daldığımız gaflet uykusundan ancak kabre vardığımız zaman uyanabiliriz ki, bu uyanış bize hiç fayda vermiyecektir.

ALLAH'A İNANANLAR!...

Ey... ilâhî kudretin mümessili insanlar
Ey... mü'minler, ey Allah'a inananlar
Dün ecdadı pençe pençe kandayken
Bugün kurtuluşu yaşamakta sananlar...

Dur, düşün, dinle sonra kendi benliğine dön
Alev saçan ağzıyla canavardır arka, ön
Parçalayacak seni, öldürecekler seni,
Sızlatacaksın aziz makberdeki dedeni
Âlem canlı tabiat, içinde bir filizsin
Güneşsiz kuytularda sefilcesin, renksizsin
«Olursa olsun...» deme inan ki sen dünyâya
İçinde kahrolduğun şu yalancı rüyâya
Varolmak için değil hayat için gelmişsin
Heyhat!.. Ayak altında çiğnenmiş ezilmişsin.
Tarihin gururunu böyle mi yapmalıydın
Bir kuş uçsa semadan uzanıp kapmalıydın.

Alp Arslan'lar, Günhan'lar, Osman'lar, Kanuni'ler
Barbaros'lar, Sinan'lar, Buğra Han'lar böyleydi
En köhne makberdeki ecdadın birer, birer
Pençe pençe kanlarla dinç sultanlar böyleydi.

İsmet İPEK
İmam-Hatip Ok./Osmaniye

YETER ARTIK DURDUĞUMUZ

Dur diyelim komünizme
Yeter artık durduğumuz
Sarılalım dinimize
Yeter artık durduğumuz

Giyilmesin artık mini etek
Yemiyelim küfürden kötek
Durma artık komünizmi çökert
Yeter artık durduğumuz

Şakir ÇAVUŞ
İ.H.O. — AMASYA

İSLÂM ŞUURU ARANMALI

Kumruların kanadında
İslâm şuuru aranmalı
Müziklerin sonadında
İslâm şuuru aranmalı

Çiftçilerin böreğinde
Fırıncının çöreğinde
Bebeklerin yüreğinde
İslâm şuuru aranmalı

Kurşunların kapsülünde
Çakmakların uç yerinde
Kutluk Han'ın zaferinde
İslâm şuuru aranmalı

Gökyüzünde, yeryüzünde
Hem dağında hem düzünde
Şu mevsimlerin güzünde
İslâm şuuru aranmalı

Cebirin iks karesinde
Geometrinin küresinde
Coğrafyanın yöresinde
İslâm şuuru aranmalı

Zenginlerin parasında
Terazinin darasında
Yerle göğün arasında
İslâm şuuru aranmalı

Salâhaddin YAŞAR
Anamur Lisesi

HABERLER ve KRİTİĞİ

ALMANYA'DA İSLÂM DÜŞMANLIĞI

Almanya'da yarım milyona yakın Müslüman Türk işçisinin ve çeşitli Müslüman cemaatlarının bulunuşu Alman Yahudilerinin uykularını kaçırmıştır. Her zaman her yerde İslâmın baş düşmanı olan bu tiynetsiz yaratıklar, Almanya'daki Müslüman cemaatleri Alman milletinin gözünden düşürmek için İslâm aleyhine alçakca tertipler hazırlamaktan çekinmemişlerdir.

Almanya'nın en fazla satılan 4,5 milyon tıraj'lı BİLD REİTUNG isimli gazetesi İslâm'a leke sürüp Müslümanları teessüre gark eden bir haber vermiş ve **«İslâmî inançlar yüzünden Almanya'da sarılığın yayıldığını»** iddia etmiştir. Mezkûr gazete, haberin kaynağını Hamburg sağlık dairesinin yayınlandığı, tamime dayandırmaktadır. Bu tamimin ise üç yahudi profesör tarafından kaleme alındığı bildirilmektedir. Gazetenin, bu üç yahudi profesörünün tertibi neticesinde yayınlanan tamime dayanarak verdiği haber şöyledir : **«Hamburg Sağlık Dairesi önemle duyuruyor : Almanya'ya yabancı işçilerin gelmesinden sonra ve katı islâmi inançlar yüzünden Hamburg'da başta sarılık olmak üzere bazı salgın hastalıklar görülmektedir. Sarılık vak'asının artması üzerine Alstertei'de mahalli sağlık dairesinin yaptığı araştırma, mikrobun bir Türk buz satıcısı tarafından yayıldığını göstermiştir. Bunun üzerine sağlık dairesi, ilâç ve yiyecek maddesi satan yerlerde ve kantinlerde islâmi kaidelere göre hareket eden kimselerin çalıştırılmamasını tavsiye etmiştir.»**

Ayrıca gazete, müslümanların tuvaletlerde temizlik için su ve su olmadığında taş ve toprak kullanıp kâğıt kullanmadıklarını, temizliğin sol el ile yapılıp bu elin başka işlerde kullanılmadığını (!) yazmaktadır. Müslümanların bu katı(!) inançlarını Sûre-i Mâide'nin 6. âyetine dayandırdıklarını, çok bilmiş (!) bir yahûdi profesörü yaptığı araştırmalar (!) neticesinde ortaya çıkarmış.

Herşeyden evvel şunu belirtelim ki: Sûre-i Mâide'nin 6. âyeti, tuvalette yapılacak temizlik hakkında değildir. Mezkûr âyet-i kerîmede Cenâb-ı Hak müslümanlara namazdan evvel abdest almalarını ve su bulunmadığı takdirde teyemmüm yapmalarını belirtmektedir.

Toprağın temizlemede kullanılmasına gelince : Köpek salyasındaki mündemiç mikrobun ancak ve ancak toprakla temizlenebileceği Dünya tıp yetkililerince açıklanmıştır. Oysa bu hakikatı bin dört yüz sene evvel İslâmın Peyğamberi bildirmişti.

Gazeteye göre müslümanlar tuvalette kâğıt kullanmıyorlarmış (!). Bugün medenî diye geçinip böbürlenen siz Avrupalılar ilmin «İ» sini bilmezken; sizin hâlâ anlayamadığınız ve kavramaktan âciz kaldığınız hakikatları müslümanlar 14 asır evvel öğrenip ilmin bekçiliğini yapan kalemle kâğıdı baş tâcı etmişlerdir. Ve kâğıdı medenî geçinen sizler gibi kıçını temizlemede kullanmamışlardır. İslâmiyet ilme ve onun muhafızlarına hiçbir dinin ve doktrinin veremediği kıymet ve değeri fazlası ile vermiştir.

Müslümanları saçma sapan mütâlaalarla pis olarak itham eden sizler, daha tuvalet nedir bilmez, sokaklarınız insan pisliğinden geçilmezken, hayatınızda bir defa vaftiz edilirken, hangi mikropların bulunduğu meçhul olan vaftiz suyu ile yıkanıp, kirlerinizi ve pis ter kokularınızı bazı kokularla gidermeye çalışırken; müslümanlar İslâmın icabı olarak günde beş defa abdest alıp ve hiç olmazsa haftada bir defa da bütün vücudunu hamamda temizlemekte idiler. Hatta müslümanlar değil diri iken, öldükleri zaman dahi yıkanıp öyle gömülmektedirler.

Kendi pisliğinizi İslâma ve onun müntesiplerine bulaştırmaya çalışıp müslümanları ifsad etmeye uğraşmanız, siz yahûdi ve hıristiyanların en büyük pisliklerindendir. Siz ne kadar çabalarsanız çabalayın İslâm kıyamete kadar ayakta dimdik duracaktır. Zira O'nun muhafızı Cenâb-ı Haktır.

CAMİLERE BOMBA ATILDI

Bir taraftan Kur'an Kursları basılıp müslümanlara olmadık zulüm ve işkence reva görülürken, diğer taraftan da bu masum insanların ibadethaneleri dinamitlenip, tahrip edilmektedir. Önce Gaziantep Çınarlı Camiine, daha sonra Kırıkhan'daki Hamidiye Camiine meş'um eller tarafından bomba atılmış ve komünist ülkelerin dahi tenezzül etmediği alçakça hareketlerle İslâm ve O'nun müntesipleri yok edilmek istenmiştir.

Tarihte namussuzluğu ve alçaklığıyla maruf yahûdiler bile, müslüman ibadetgâhlarına bu derece cür'etkârâne bir alçaklıkla hücum etmemişlerdir. Hattâ insan eti yiyen yamyamların dahi kutsal addedilen hiçbir şeye el uzatmadıkları ve saygılı davrandıkları bir gerçektir.

Kırıkhan'da müslüman halkın dinî duygularını tahrik ederek, anarşi yaratmak ve böylece de kızıl ihtilâle zemin hazırlamak isteyen satılmış kızıl veletler halkın gazabından kurtulmak için kaçacak delik aramışlardır. Hiç ummadıkları bu kazada binlerce müslümanın bir araya gelişi karşısında kızıl veletler şaşkına dönmüşler ve durmadan küfürler savurup silâh çektikleri polise sığınarak canlarını kurtarabilmişlerdir. Gaziantep ve Kırıkhan'daki ma'şeri kalabalıktan ürken ve korkularından ne yapacaklarını bilemeyen kızıl ajanlar yaptıkları alçaklığı örtbas etmek için derhal yaygaralar kopararak kendilerini masum gösterme çabasına düşmüşlerdir.

Yüzlerce müslümanın uğrunda canlarını verip, kanlarını akıttıkları bu ibadethânelere uzanan her uğursuz el kırılacak ve diller de kökünden koparılacaktır. Bir hayvanın dahi yuvası ve yavrusu için canından vazgeçtiği şu kürre-i arzda, bir müslümanın canı, ruhu ve her şeyi olan dini ve o dinin emri icabı olarak yapacağı ibadetin mahallî için seve seve canını vermesinden daha tabii bir şey olamaz. Zira insan, insanlık değer ve hasletleri içinde yaşadığı müddetçe insandır. Bu değerler onun elinden alındığı zaman o, yürüyen bir ölü haline gelir. İşte insana bu değerleri veren dindir. Onun için hiç bir dinin mensubu mukaddes duygularına saldırılmasını istemez.

Son olarak bu satılmışlar güruhuna deriz ki : İslâma ve ondan olan her şeye saldırmaktan kaçınınız. Zira bizde bir darb-ı mesel vardır : «Eceli gelmiş köpek cami duvarına işer.» diye. Onun için müslümanlara sataşmaktan vazgeçin!..

ÖLMEYEN HAÇLI ZİHNİYETİ

Müslümanlardan daha geniş bir hürriyete sahip olan ermeni cemaati ve benzeri azınlıklar semizleştikçe küstahlaşmakta ve şirretliklerini artırmaktadırlar. Ellerine geçen her fırsatta İslâm'a

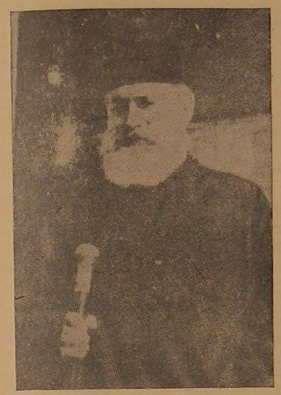

Koynumuzda beslediğimiz yılan Patrik Şınork Kalustyan

ve onun sâliklerine bilhassa Müslüman Türklere karşı akla hayale gelmeyen yalan ve iftiralarda bulunarak alçakça tertipler düzenlemekte ve asırlarca korkunç facialara sebep olan haçlı zihniyetini hortlatmak istemektedirler.

İşte bu zihniyetin mümessilliğini yapanlardan birisi de din kisvesine bürünmüş cânî kılıklı ermeni patriği Şınork Kalustyan'dır. Eylül ayı içinde, İskenderun askerî tesislerine ait askerî mikro-filmler ve külliyetli miktarda para ile yurt dışına kaçan bu patrik, Hıristiyan ülkelerde Türkiye aleyhine tertipler hazırlayarak, Hıristiyan âlemini Müslüman Türklere karşı ayaklandırmak istemiştir. Yıllarca koynumuzda beslediğimiz, bizden fazla bu yurdun nimetlerinden faydalanan patrik, Uruguay'da Türkiye aleyhine bir komplo düzenlemiş ve bu hükûmetin parlementosuna Türkiye'deki ermenilerin zulme uğradığı gerekçesi ile, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler nezdinde protesto edilmesi için karar aldırtmıştır. Ve yine bu patrik, Amerika'da kaldığı müddetçe çeşitli gazetelere verdiği beyanlarda «Sovyet Ermenistanında bile Türkiye'den daha hürüz.» diyerek Müslüman Türkleri komünistlerden de daha âdî ve zâlim göstermek istemiştir.

Türkiye'de bulunduğu müddetçe de bazı karanlık faaliyetlerde bulunduğu söylenen Ermeni patriği Kalustyan'ın tekrar Türkiye'ye dönüşü ve yurda sokuluşu doğrusu hayret vericidir. Türkiye'de yeni bir Ermenistan kurma hülyası içinde, Hıristiyan ülkelerde Türkiye aleyhine yaygaralar koparan bu azılı müslüman Türk düşmanını, Müslümanlara her çeşit zülmün reva görüldüğü şu günlerde yurda sokmak ne ile izah edilir, bilmem!

Ey gafiller sürüsü, iliklerine varıncaya kadar kanını emerek yiyip içip, göbeğinizi şişirdiğiniz ve sonra da arkadan vurmaya çalıştığınız şu vatana ve onun gerçek sahiplerine saygılı olun! Zira millî mücadele yıllarında yaptığınız kahpelikler daha unutulmamıştır.

NİHAYET MASKELER DÜŞTÜ

Devrimcilik nâmı ile yürütülen eylemlerin (!) gerçek yüzü artık açık ve seçik olarak meydana çıkmış; asıl gayenin kızıl bir ihtilâl ile Komünizmi ihya etmek olduğu son olaylarla daha bâriz bir şekilde anlaşılmış oldu. Düne kadar çeşitli kuruluş ve hiziplerle himaye edilen ve hâlâ da bazı çevrelerin açıkça veya perde arkasından desteklediği sokak olaylarının asıl maksadını, hamalından en büyük devlet ricaline kadar herkes öğrenmiştir.

Masum (!) diye nitelendirilen, üniversiteleri ilim yuvasından ziyade cephaneliğe çeviren satılmış veletler, son olarak milletin gözbebeği Mehmetçiğe de kurşun sıkmaktan çekinmemişlerdir. Gayelerini tahakkuk ettirebilmek için önlerine çıkan her engeli aşabilmek ve hayallerindeki kızıl rejimi kurmak isteyen bu lar yağdırarak vatana, millete ve onun asil bekçilerine karşı beslediği kini kusmuşlardır. Saatlerce devam eden silâhlı düelloda bir çıfıtın serseri kurşunlarına hedef olan bir Mehmetçik alnından vurularak şehit olmuştur.

Mehmetçik vazife başında.

Ardı arkası kesilmeyen soygunlar, sabotajlar tertip edip, anarşi yaratmak için dini, milli duyguları tahrik ederek, kızıl emellerine ulaşmak isteyen Deniz Gezmiş ve birkaç serseri satılmıştan müteşekkil kızıl eşkıya çetesi, milletin şeref ve haysiyetini sıfıra indirmek ve memlekette güya kendilerinin bir varlık (!) olabildiklerini göstermek için, milletin ve devletin taht-ı emânında olan yabancı subayları kaçırmışlar ve bu üçbuçuk komünist bozması kızıl veletler Türkiye'de Komünist ihtilâlin kendilerince kurulan bir teşkilât tarafından resmen başlatıldığını ilân etmişlerdir.

Son adam kaçırma ve soygun olaylarının faillerini arama gayesiyle O.D.T.Ü.'ne giden polis, karşısında otomatik silâhlarla mücehhez üniversite talebelerini (!) buldu. Her zaman ve her yerde polise saldırmayı, meziyet sayan bu komünist yardakçılar, polisi, üniversiteye sokmıyacaklarını, ellerindeki otomatik silâhları konuşturmak suretiyle açıklamışlar ve bunun üzerine olay yerine jandarma birlikleri gelerek bu kızıl isyana gereken cevabı vermek istemiştir. Mehmetçiği karşısında gören bu komünist ruhlu kızıl veletler, bir an bile tereddüt etmeden, o sulhte kuzu, savaşta arslan kesilen vatan bekçilerinin üzerine kurşun-

Öğrenci - Jandarma çatışmasında yaralanan bir asker.

Kur'an kursları basılıp, islâmî eserler paramparça edilirken kıskıs gülüp, «Yobazlar, gericiler, imha etmeli bunları» diyen kızıl irticaın önderliğini yapan, satılık kalemler O.D.T. Üniversitesindeki silâhlı çatışmada, sizin masum diye gösterdiğiniz kızıl veletlerin kurşunları ile şehit olan jandarma eri Mevlût Meric'in katilleri hakkında neden kalemleriniz bir şeyler yazmadı? Yoksa bu hususta efendinizden bir emir almadınız mı? Üniversite olaylarını tasvip edip, sokak hareketlerine berdevam diyen çok bilmişler (!) gürühu! Nerede o sizin devrimciliktir, ilericiliktir diye bülbül kesilen dilleriniz? Aman sağa dikkat, ne gelirse sağdan gelir derken; sol, kızıl ihtilâlin adımını atıverdi. Ve sizler de, bu masum (!) ihtilâl karşısında, «Biz böyle olmasını istemiyorduk» diye aldatıcı ve oyalayıcı sözlerle bu kızıl hareketlerdeki rolünüzü artiste taş çıkartırcasına oynıyarak güya kendinizi temize çıkarmak istiyorsunuz.

Fakat siz kızıl uşaklara Türkiye'nin müslüman olduğunu hatırlatır ve deriz ki; bu millet çok bâdireler atlatmış ve her seferinde de vatana ve millete uzanan hain elleri kırmıştır. Müslüman Türkiye'yi karanlık yollardan sürüklüyerek komünist yapmak isteyen kuş beyinliler, âkıbetiniz Endonezya'daki yoldaşlarınızdan farklı olmayacaktır, haberiniz olsun.

T.İ.H.O. MEZUNLARI CEMİYETİ YILLIK KONGRESİNİ YAPTI

14 Şubat 1971 pazar günü Federasyonun Ankara'daki binasında yıllık kongresi yapılmıştır. Üye cemiyet sayısının yarıdan fazla olmasıyle toplantı açılmış, faaliyet raporu ve hesap bilânçosunun okunması ve üyelerin ibrâ etmeleriyle eski cemiyet vazifelerini teslim etmiştir. Sonra yeni cemiyette vazife görecek arkadaşların seçimine gidilmiştir.

Dilek ve temenniler faslında birçok dertlerimiz ortaya serilmiş ve yeni federasyondan çareler araştırılması istenmiştir. Kongre geç vakte kadar devam etmiş ve bir Kur'an ziyafeti verilerek kapanmıştır.

Federasyon İdare Heyetine seçilen arkadaşlarımız şunlardır : Yakup Üstün, Niyazi Baloğlu, Mehmet Kuzu, Nureddin Höçük, Mehmet Kervancı, Hüseyin Akgül, İbrahim Akdoğan, Sadık Ağaç ve Faruk Kaya'dır.

KONYA YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ TALEBE CEMİYETİ MÜSABAKASI

11 Mart 1971 perşembe akşamı Talebe Cemiyeti Y. İ. Enstitüsü talebeleri arasında bir hitabet müsabakası tertip etmiştir. Cemiyet Başkanı Hami Aydoğan'ın açış konuşması talebelere sitemlerle doluydu. «Normal düşünülürse cemiyet olarak bizim çalışmalarımızda sizin bizi teşvik etmeniz lâzımdır. Halbuki biz birşeyler yapmak istiyoruz, siz iştirak ve icabet etmiyorsunuz...» gibi ifadelerle müsabakaya girenlerin az olmasını ve dinleyici iştirâkinin tatminkâr olmadığını tebârüz ettirmiş ve talebe arkadaşları daha olgun ve çok çalışmaya davet ederek, kendilerini bekliyen büyük da'vâları hatırlatmıştır.

Çok hoşa giden yarışmada müsabık sadece 5 kişiydi. Her biri 10 dakika kendi istediği ve hazırlandığı mevzuda (şart olmamasına rağmen) şifahî hitâb ettiler. Bundan sonra jürinin o anda tesbit ettiği çeşitli mevzûlardan birini konuşma sırasına göre müsabık kur'a ile seçmiş ve hemen konuşmaya başlatılmıştır. Bu hitabenin müddeti 3 dakika olmuş, bundan az veya çok konuşma puana tesir etmiştir. Yarışma son bulunca jüri dereceleri tesbit etmiştir.

Derece alan arkadaşlar şunlardır : 1. Sefer Akyüz, 2. Enver Töre, 3. Abdulhâlık Duran, 4. M. Ali Öztürk, 5. A. Himmet Rendecioğlu.

Derece alan arkadaşlar çeşitli hediyelerle taltif edilmişlerdir.

Müsabaka sonunda hocalarımızla çeşitli meseleler hakkında sohbet yapılmıştır. Yarışma çok câzip karşılanıp bütün enstitü talebesini etkilemiştir. Talebe cemiyetindeki müteşebbis arkadaşlar takdir edilmiş ve yeni yeni müsabaka fırsatı meydana getirmeleri istenmiştir.

KONYA Y. İ. ENS.'DE EDEBİYAT YARIŞMASI

M.T.T.B. Yüksek İslâm Enstitüsü Talebe Derneği Şiir, Makale ve Hikâye dalında bir yarışma tertiplemiştir.

14.3.1971 akşamı yapılan müsabaka Kur'an-ı Kerîm tilâvetiyle açılmış ve Başkan Numan Yazıcı talebelerin alâkasız kalmasını kınamış ve Y. İ. Enstitüsü talebesinin vazifelerinden ve bu vazifenin gerektirdiği cevvallikten söz etmiştir.

Müsabaka yazıları, belirtilen tarihe kadar Talebe Derneğine birer mahlas ve açık adres ile verilmesi şeklinde toplanmış, ismi daha önce açıklanan jüri tarafından değerlendirilerek derecelenmiştir.

Yarışma neticesi şöyle olmuştur.

Makalede :

1. (Vakkasoğlu) Hasan Sarı
2. (Rahmani) M. Ali Öztürk
3. (Garibî) Mehmet Işık

Hikâyede :

1. (Lüzumsuz) Rahmi Yaran
2. (Dertli) Abdullah Azman
3. (Değirmencioğlu) Numan Yazıcı (Hakkından feragat etti.)
3. (His) H. İbrahim Sağlam

Şiirde :

1. (Oğuz Erbaki) Yunus Geyikçi
2. (Divâne) Ziya Koçak
3. (Nedîmî) Ömer Eröğüt
3. (Garîb) Mevlût Bayraktar

(Son iki arkadaş üçüncü dereceyi beraber aldıkları için üçüncü ve dördüncü kur'a ile tesbit edildi.

Neticelerin bildirilmesi sonunda her yarışmacı kendi yazı veya şiirini okumuştur.

Bu tip çalışmalar talebe arkadaşlarımızı büyük davaya hazırlayan vasıtadır. Böyle cazip esprilerle gayelerine doğru itilmektedirler. Mevzubahis cemiyetlerimizden daha başka faaliyetler bekleriz.

OKUYUCU SUALLERİNE CEVAPLAR

NİĞDE'den Muhterem Mustafa İLTER : «Düğünlerimizde fazla miktarda başlık parası alınmasının ve çalgı ile gelin getirilmesinin dinimizdeki durumu nedir?»

Cevap : Değil fazla miktarda olması, pek cüz'i meblâğ dahi olsa başlık almak haramdır. Dinimiz bunu reddeder. Bahşiş, yüzgörümlüğü vesair adlarla kız velisinin erkek veya erkek tarafından para istemesi, İslâmın pek mukaddes olarak tanıdığı kadını satmak âdiliğinden başka birşey değildir ve İslâm neslinin çoğalmasına mânî şeytânî bir âdettir. Ancak mehiri bunlarla karıştırmamak lâzımdır. MEHİR, İslâm hukukunda nikâh akdi sebebiyle erkek tarafından kadına bir hak olarak ödenen meblâğdır. Bu meşrûdur ve nikâhın şartlarındandır. Bu para veya bir başka metâı, kadının annesi, babası veya velisi alamaz; mehir kadının hakkıdır. Mehrin miktarına gelince, bu hususta en ideal ölçü : Erkeğin durumuna uygun olması ve evliliği güçleştirmemesidir. Bir hadîs-i şerîfte : «**Mehrin en iyisi az olanıdır.**» buyrulmaktadır.

Düğünlerde çalgı çalmak meselesine gelince : Ahlâksızlık vesair kötü yönleri olmayan türküler, şarkılar düğünlerde söylenir, tef ve buna benzer düğün aletleri (zurna hariç) çalınır. Peygamberimiz (s.a.v.) düğünlerin teflerle ilân edilmesini emretmiştir. Kendi evinde, bir münâsebetle tef çalınmış, türkü söylenmiş; kadınlı-erkekli oturulmaması, yani şeriatın yasak kıldığı fuhşiyatın bulunmamasıdır. Bir hadîslerinde Rasûllullah (s.a.v.) şöyle buyurur : «Allah'a ve âhiret gününe îman eden kimse içkili sofraya oturmasın.»

KONYA'dan Muhterem Necati ERSAN : Bir hadîs-i şerîfte, sadaka vermenin ömrü uzatacağı bildirilmektedir. Halbuki, ecelin bir saniye dahi tehir veya ta'cil edilmiyeceği Kur'ân-ı Kerîm'de açıkça bildirilmektedir. Buna göre, acaba sadakanın ömrü uzatması nasıl olmaktadır?

Cevap : Hadîs-i şerîfte anlatılmak istenen ömür uzunluğu, hayatın hayır ve saâdetlerle bereketlenmesi, böylece, kısa da olsa hayır işlenerek geçirilen mutlu bir ömrün uzun fakat günâh ve musibetlerle geçen bir ömürden daha iyi ve mubarek oluşudur. Meselâ, dünyada hiç bir evlâd bırakmamış, fakat binlerce İslâm mücâhidi yetiştirerek ölmüş bir âlimin ömrü, bu hayırdan yoksun fakat birkaç evlât ve nesil bırakarak dünyasını değiştiren bir kişiden çok daha hayırlıdır ve adı geçen âlim için : «**Yeryüzünde binlerce evlâdı vardır**» denilebilir. Sualinizin cevabını, bu misâli göz önünde bulundurarak daha da iyi kavrıyabilirsiniz.

İSTANBUL'dan A. YILDIRIM : İslâm FIKHI, içine ibadet, muâmelât, ukûbât, ahlâk, ahvâl-i şahsiyye, siyâset gibi dinî hükümlerin tamamını içine alan bir BÜTÜNdür. Şimdi, bu hükümlerden sadece birini meselâ ibâdeti kabul edip diğerlerini inkâr eden bir imamın arkasında namaz kılınır mı?

Cevap : Kanaatimizce, süâliniz içinde cevabınızı bulacaksınız. Dediğiniz gibi İSLÂM, içine aldığı dinî ve dünyevî prensiplerle bir bütün teşkil eder ve ancak o prensiplerin tamamına hiç şeksiz-şüphesiz inanan kimseler müslüman olabilir. İslâmî hükümlerden birini de olsa inkâr eden bir **SÖZDE İMAM**'ın arkasında namazın kılınıp kılınmayacağını takdirlerinize bırakıyoruz.

NİĞDE (Hüyük) den Muhterem Abdullah ANDÜSE : 1. Bazı yerlerde müezzinler, hatipler hutbeye çıkarken veya hutbeden inerken, Peygamberimize (s.a.) salevât getirmeleri için cemâati teşvik etmektedirler. Bu caiz midir? 2. Camie bitişik son cemâat mahalli, o camiin imamına ev olarak tahsis edilebilir mi?

1. Herhangi bir mecliste Rasûl-i Ekrem'in (s.a.) ismi zikredilince orada bulunanların salâvât getirmeleri lâzımdır. Ve müslümanların Peygamber efendimize sık sık salât ü selâm getirmeleri de çok efdal bir iştir. Ancak yukarıdaki durum ne Peygamberimiz ve ne de Ashabının zamanında olmamıştır ve bu yüzden de bid'attır.

2. Mescid bitişiğinde imama tahsis edilen evde mescid hükmü yoktur. Fakat mevzûbahis ev, mescidin içinde ise ve zaman zaman cemâate açılarak içerisinde namaz kılınıyorsa o yer mescid hükmündedir ve sorduğunuz şeyler o zaman mahzurludur.

Diğer sualinizi anlıyamadık; daha açık bir şekilde tekrar sorarsanız cevaplandırırız inşâallah...

ADAPAZARI'ndan Muhterem Tahsin ULUTAŞ : Annemiz sizlere ömürler rahmetli oldu. Biraderim annemi çok sevdiğinden, hanımına demiş ki : «Falan kadını babam için istemeye gidersen benden boşsun!» Fakat şimdi pişman oldu ve adı geçen kadını istemeye gitmesi de biraderimin hanımına münâsip düşüyor. Giderse boş olur mu?

Cevap : Biraderinizin hanımı mevzûbahis yere gittiği takdirde, aradaki talâğın biri düşer, iki talâkla evlilikleri devam eder. En iyisi, böyle mecburi olmıyan bir mesele yüzünden talâğın birini hiç zedelememektir. Eğer kardeşinizin hanımı o yere giderse, geriye iki talâk daha kalır ve bu tip hâdiseler iki defa daha vukû bulacak olursa tamamen boş olur. Şunu da kaydedelim ki, talâğın üçünü de içine alan bir söz bir erkekten sâdır olursa, meselâ bir kimse hanımına «Sen benden üçten dokuza boşsun» veya «Sen üç defa boşsun» dese, o zaman bir çırpıda kadın boş olur.

Diğer sorunuza gelince : Bir baba sağlığında miras hükümleri gereğince çocukları arasında taksimat yapamaz. Fakat, çocuklarına mal bağışlayabilir. Hz. Peygamber (s.a.) bunun eşit bir şekilde olmasını emretmiştir. Geriye kalan malı veya parayı çocuklarından birine veya ikisine, diğer kardeşlerin rızasını alarak bağışlayabilir.

ÇORUM'dan Muhterem Mustafa KIŞ : Futboldan alınan para helâl mıdır, haram mıdır?

Cevap : Spor, gayesi, insan cismini güçlendirmek, harbe hazırlık yapmak vs... gibi faydalar elde etmek ve oyun esnasında İslâmın nehyettiği bir durum zuhur etmemek şartıyla dinimizde mubahtır. Spordan para almaya gelince : Meşrû (helâl) olan bir müsabakada, konulan ödülü almak şu şekilde câiz olabilir:

Ödülü, müsâbıklardan biri veya müsabakayı tertip eden bir başkası hiç bir şart koşmadan, kazanan için korsa, almak câizdir. Ancak : «**Ben kazanırsam sen bana şu kadar para vereceksin, sen kazanırsan ben sana şu kadar para vereceğim.**» gibi bir şartla ortaya konan ödül, kumardır ve haramdır. «**Sen beni yenersen sana şu kadar para vereceğim, fakat ben seni yenersem senden hiç para almıyacağım.**» gibi tek taraflı bir şartla ortaya konan ödülü de almak câizdir. Bu ölçüleri göz önünde bulundurarak bugünkü şekliyle **FUTBOL**'un ve diğer oyunların durumunu ve bu müsabakalardan alınan paraların dinî vaziyetini takdir ve tayin ediniz.

İslâmın İlk Emri
OKU

OKUYUCU MEKTUPLARI

(Baştarafı 19. sayfada)

ma, onlara abone olma işine çok önem vermeliyiz. Bütün müslüman kardeşlerimden büyük anlayış bekliyorum.

OKU'yu İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti neşrettiği halde, öyle tahmin ediyorum ki, onu Türkiye'deki 50 binden fazla İmam-Hatiplinin 10'da biri bile okumuyor. Bu bile büyük üzüntü doğuruyor. Onlar bile senede 12 lirayı OKU'ya vermiyorlar. Bunun sağlıyacağı manevi büyük faydayı henüz kavrıyamıyorlar. Artık İmam Hatiblisinden başlıyarak Türkiye'de büyük bir uyanışla uyanmanın, OKU'yu okumanın ve mümkin olduğu kadar her müslümana okutmanın zamanı çoktan gelmiş ve geçiyor bile.

Bizim dikimevinde Ahmet Öztaşkır isminde bir arkadaş vardır. Müthiş OKU'cudur. Dikimevinde ve dışarda, kırka yakın müslümanın OKU'ya abone olmasını sağlamıştır. Hâlen de birçoklarının parasını toplar, eli ile gönderir. Eğer her müessesede, mahallede, köydl bir Ahmet Öztaşkır olsa, OKU'nun abonesinin milyonları bulması işten bile değildir. Artık her OKU okuyucusunun Allah rızası için bir Ahmet Öztaşkır olması, OKU'yu müslümanlara tanıtması, abone olmaları için azamî gayret ve çabayı göstermeleri icabetmektedir. Bilelim ki hayra sebep olanın kazancı, sebep olduklarının tümü kadardır.

OKU'yu 10 yıldır neşreden insanlar olarak size de, yeniden büyük faaliyetler, anlayışlar, yenilikler yapmak düşmektedir. Evet, OKU güzel bir mecmuadır. İmam Hatip Okulu mezunlarının bile büyük bir çoğunluğu onu okumaya devam etmediklerine göre, OKU'nun vermekte olduğu manevi ilâçlar zamanın büyük ızdırablarını, üzüntülerini, dertlerini, sarhoşluklarını gidermeye kâfi gelmiyor. Meşhur bir atasözü var. Nasihatla uslanmayanı etmeli tekdir, tekdir ile uslanmayanın hakkı kötektir, diye. Milleti uyarmak için bir nasihat kâfi gelmiyor. Bütün yaraları bulup, parmak basmak, neşter vurmak icap ediyor. Türkiye'de sorumluları bulup yakasına sarılmak, yaptıkları hatalarda yaralarına parmak basmak, davayı başarmak için şarttır. Eğer hepimiz kendimize düşen vazifeyi hakkıyla yapacak olursak, OKU'yu çok yakın bir gelecekte, 50 binlerin, 100 binlerin, 500 binlerin, milyonların okuduğu bir mecmua yapmak işten bile değildir. Sizi ve bütün okuyucularınızı ve bütün müslüman kardeşlerimi en iyi dilek ve temennilerimle candan selâmlar, bütün hayırlı işlerinde büyük başarılar, kolaylıklar dilerim.

As. Dikimevi — KAYSERİ

DEVLET ADAMININ EN BÜYÜK MEZİYETİ MES'ULİYET DUYGUSUNA SAHİP OLMAKTIR

(Baştarafı 15. sayfada)

Yine, (Ebû Davut ve Tirmizi'ce rivâyet ediliyor) ve buyuruluyor ki:

«Allâhu teâlâ bir kimseyi müslümanların herhangi bir işini görmeğe memur eder de, o kimse müslümanların eksik ve gediklerine karşı kapısını kapatır, kulak asmazsa Allâhu Teâlâ da kıyamet gününde onun ihtiyacına bakmaz.»

Devlet adamının mes'uliyetini bundan daha güzel tebaruz ettiren ve ettirecek olan bir beyâna raslanamaz. Milletin, daha doğrusu halkın eksik ve gediğini kapatmak isteyenlerin, ilkönce kendilerinin eksik ve gediklerinin olmamaları gerekir. Yüce mes'uliyet duygusu taşıması icabeder. Din hizmetlisi olduğu halde, siyasi mes'uliyet taşıyanların bile, eksik ve gediği olan kimselerin, bu eksik ve gediklerini örtmeye çalıştıkları bir devirde yaşanılırsa, necat bulunur mu hiç?... Kurtuluş isteyenlerin titreyip kendilerine dönmeleri lâzım. Başka çıkar yol bilmiyoruz biz...

Hindistan'da İslâm müesseseleri

(Baştarafı 9. sayfada)

ve Batı Asya memleketleri tarih ve kültürü üzerine çalışmalar sürdürülmektedir. Bu enstitü, eski metinlerin orijinalleri ve çeşitli ekollerin fenni ve ilmî tecrübe ve tefsirlerini içine alan kıymetli kitaplar ve monografilerin yayınlanmasını öngörmektedir. Ayni zamanda, burada, Urdu dilinde bir mecmua ve İngilizce bir bülten de yayınlanmaktadır.

Ümit Verici Bir Hareket

Uzun süre Batı Asya memleketlerine gereken alâka gösterilmemiştir. Hindistan'ın bu memleketlere tarih ve milli menfaatler yönünden yakınlığı vardır. Çağdaş Batı Asya bir değişim geçirmektedir. Sosyal hayat sür'atle değişmekte ve siyasî hayat devamlı bir gerginlik içinde bulunmaktadır. Bu bölgede meydana gelen değişiklikleri incelemek için, **Aligarh Üniversitesi**nde **Batı Asya İnceleme Merkezi** kurulmuştur. Bu merkez sadece çağımızın problemleriyle uğraşacak, Avrupa ve Amerika'daki ileri inceleme merkezleri ile aynı paralelde olacaktır.

Bu vesileyle Hindistan'ın önemi de unutulmamıştır. Hindistan 12 asırdan daha fazla bir zaman süresinde İslâm tarihi ve kültürü etkisinde kalmıştır. Buna mukabil, İslâmiyet de Hindistan'ın çevre ve şartlarının etkisinden kurtulamamıştır. **Aligarh Muslim Üniversitesi Tarih Bölümü**nün ortaçağ Hindistan tarihi üzerine yaptığı incelemelerde bilhassa Hint-Müslüman kültürünü ön plâna almıştır. Bu Bölüm son zamanlarda bir ileri inceleme merkezi olarak tanınmıştır. İslâmiyet üzerine yayınlanan mecmualar arasında **İslâm kültürü mecmuası**, tarih, edebiyat, cemiyet ve kültür konularını kapsıyan yazıları ile özel bir değer taşır. Bu mecmua büyük bir şöhrete sahiptir. Tanınmış Hintli ve yabancı bilginlerin yazıları bu mecmuada yayınlanır.

Son yirmi sene zarfında, İslâmiyet çalışmaları ümit verici bir şekilde hızlanmıştır. Bugün Hindistan, İslâm dünyasının problemleriyle daha yakından ilgilenmektedir. Bu bakımdan İslâmiyet çalışmalarının Hindistan'ın ilim hayatında saygı değer bir yeri olmalıdır. Bu yalnız ilim yönünden değil, anlaşma ve haberleşme sahasının genişletilmesinde bir vasıta olması yönünden de lüzumludur.

Art
MADENİ EŞYA SANAYİ
ÇATAL, KAŞIK, BIÇAK VE ÇAY KAŞIKLARI, OFSET MANZARALI TEPSİLERİ
Garantili ve Ucuzdur. Daima Tercih Ediniz.
Satış yeri : Tahtakale, Tomruk Sok. Asri İş Han, No.: 203 İ S T A N B U L
Sicil Tic. : 95659-41051
Telefon : 22 89 54

İRFAN YAYINEVİ
Yeni çıkan eserlerini iftiharla takdim eder :
★ **İslâm Hukukunda Mezhebler** ..... 12.50 TL.
Hazırlayan : Hayreddin KARAMAN
★ **Taklitlerin Çarpışması** (2. baskı) ..... 6.— TL.
Muhammed KUTUB
★ **Üvey Anne** (2. baskı) ..... 8.— TL.
A. Lütfi KAZANCI
★ **Kaynana MÜNEVVER HANIM**
(2. baskı) ..... 10.— TL.
A. Lütfi KAZANCI
★ **Garp Medeniyetinin Menbaı Olan İSLÂM MEDENİYETİ** ..... 4.— TL.
İ. Hâmi DANİŞMEND
Bu kıymetli eserleri kitapçınızdan temin etmekte acele ediniz.
Adres : İRFAN YAYINEVİ
Bâbıâli Cad. No : 50
Cağaloğlu - İstanbul

ALPTEKİN KONFEKSİYON
ELBİSE — PARDESÜ
İmalât ve Toptan
OSMAN ALPTEKİN
Tel. : 27 53 52
Çakmakcılar yokuşu
Tarakçılar Cad. No. 25
İstanbul

Çıktı
BİRİNCİ CİLD
NOKTA REKLAM
DÖRT MEZHEBİN FIKIH KİTABI
كتاب الفقه على المذاهب الأربعة
Tercüme
HASAN EGE
Diyanet İşleri Yüksek Din Kurulu eski azası ve Teftiş Kurulu Başkanvekili.
Fiatı : 35 Lira
BU KİTAP CEZERİ BAŞKANLIĞINDA BİR HEYET TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.
UMUMİ DAĞITIM : Bahar Yayınevi Beyazsaray Zemin kat Nu. 25
Tel: 276003 Beyazıt-İstanbul

ÇANAKKALE SERAMİK FABRİKALARI A. Ş.

MANNESMANN - SÜMERBANK BORU ENDÜSTRİSİ T.A.Ş.

E.C.A

E.C.A PRES DÖKÜM SANAYİ

DÖKÜMAY (BANYO) FABİKALARI

Kıvrak KOLL. ŞTİ.

SÜLEYMAN KIVRAK VE OĞULLARI

MERKEZ : LÂRENDE CADDESİ No. 129 Tel. : Mğz. 1618 — Ev : 2282 KONYA

ŞUBE : ŞARAMPOL CADDESİ No. 58 Tel. : Mğz. 1215 - 2533 - 1770 - Ev : 1150 ANTALYA

KONYA ve ANTALYA ACENTELİKLERİ

DEMİR — ÇİMENTO — BORU — FAYANS

HER NEV'İ KALORİFER, İNŞAAT VE SIHHİ TESİSAT MALZEMELERİ

Toptan - Perakende satışlarıyla

Sayın İnşaat Sahiplerinin Hizmetindedir.

VitrA

ECZACIBAŞI SERAMİK FABRİKALARI A.Ş.

SIHHÎ TESİSAT MALZEMESİ

YETKİLİ SATICISI

DİKKAT!

CAN KİTAPEVİ SUNAR

SAYIN OKUYUCULAR

Sizlere faydalı olabilmek için bütün dini kitaplar, Kur'ân-ı Kerîm çeşitleri, Kur'ân öğrenmek için Kur'ân Dili ve Kur'ân-ı Kerîm alfabesi çeşitleri kitabevimizde mevcut olup, tenzilâtlı satışlarımıza başlamış bulunuyoruz.

CAN KİTABEVİ
Müze Cad. No. 24
Tel. : 1567
KONYA

MUSTAFA CAN
Aziziye Camii karşısı
Şeyh Ahmet çarşısı No. 21
Tel. : 4109
KONYA

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES :

Sadullah Talay ve oğlu

Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No : 116 — Tel. : 221323
İstanbul

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M. Ahmet Öztaşkın - KAYSERİ* — Da'vâ, uğrunda çaba isteyen mukaddes bir mefhûmdur. Hakkıyla bir çaba içerisinde bulunanlar da'vâya olan sadâkatlerini isbat ediyorlar, vazifelerini yapıyorlar demektir. 14 eski abone, 4 de yeni abone olmak üzere 18 kardeşimizden topladığınız 216 lirayı alınca hesaplarına işledik. Yeni abone olan kardeşlerimize de hemen mecmualarını gönderdik. Gayemizi gerçekleştirme yolunda yaptığınız yardımlara en derûnî hislerimizle teşekkür eder, Allah'tan bol ecir ihsan etmesini dileriz. Gayretlerinizin boşa gitmeyeceği muhakkaktır. Bu alâkanın devamını ister, sizi sevgiyle kucaklarız.

★ *M. Rahmi Dönmez - SİVAS* — Posta çeki ile gönderdiğiniz 26 lira, evvelce 92. sayıda biten abonenizi normal durumda iken 117. sayıya kadar devam ettirecekti. Ancak bu sayı ile beraber, hayat şartlarının tamamen değişmesi, kâğıt fiatları üzerine zam gelmesi ve yine pahallılığın devam edeceği gibi bir takım sebeplerin zuhur etmesi üzerine, mecmuamızın fiatı artırıldı ve iki liraya çıkarıldı, senelik abone bedeli de 24 lira olarak kararlaştırıldı. Bu münâsebetle fiat artışına intibak ettirilmiş olarak mecmuanız 113. sayıya kadar parası yatırılmış bir şekilde gönderilecektir. Allah'ın selâmı, rahmet ve bereketi üzerinize olsun.

★ *M. Ali Türkel - İSTANBUL* — 20. asır insanın gözleri önüne serilen binlerce yoldan, kurtuluşa götürecek olanı ancak ve ancak cihad yoludur. Nefsle yapılacak cihad ve düşmanla yapılacak cihad... Bugün düşmanlar, kötü fikirli, garazkâr ruhlar, zihinlere olanca güçleriyle hücum etmekte, alabildiklerine beyinleri bulandırmaya çalışmaktadırlar. Bunlardan korunabilmek için tam bir îmana, saf ve metin bir zihne, muhafazakâr bir vicdana sahip olmak şarttır. Mâlikiyyeti icap eden bu hususların meydana gelmesi için, her ne şekilde olursa olsun, yapılan çalışmalar meşkûrdür, Allah yanında makbûldür. İsteğiniz üzerine parasını bize gönderdiğiniz sizden başka 12 okuyucumuzun isimlerini veriyoruz : Mehmet Delice, Yaşar Yavuz, Musa Taşkıran, Melih Ertürk, Hacı Keleş, Kadir Altınayva, Metin Ayan, Celâl Özkul, Dündar İşbaşaran, Fikri Erol, Yunus Yiğit, Abdullah Ballıözkük. Abonelerine mahsup olmak üzere gönderdiğiniz 156 lirayı hesaplara geçirdik. Ayrıca isim ve adresini bildirdiğiniz iki kardeşimizin abone kaydını yaptık. Bilmukâbele selâm ve sevgilerimizi sunarız.

★ *M. Mehmet Taşçı - ALMANYA* — 26.11.1970 tarihinde adresimize gönderdiğiniz para elimize geçmiş ve hesabınıza gerektiği şekilde işlenmişti. Ancak bunu size bildirme lüzumunu hissetmemiştik. Mektupla durumu sormanız üzerine paranızı aldığımızı bildirir, eski hesaba göre 148. sayıya kadar aboneliğiniz devam edecekken, yurt dışı için 30 lira olan senelik abone bedeline göre ayarlanmış olarak 125. sayıya kadar devam edecektir. Sizin adresinizle aynı olan Mustafa Tosun kardeşimizin abonesini yaptık, numarası 17184. Muhaberenizde bu numarayı yazmayı ihmal etmeyiniz. Adresinizde bildirdiğiniz ufak değişikliği aynen hesabınızda da yaptık. Cennet vatanımızdan ayrılığın verdiği ıztırabın izâlesine vesile olması için en kalbî selâm ve sevgilerimizi bildirir, muvaffakiyetler temennî ederiz.

★ *M. Davut Yılmaz - NAZİLLİ* — Sizi mecmuamıza Konya'daki Ma'nevî Değerleri Koruma ve İlim Yayma Cemiyeti abone yaptığı için abone borcunuzu da o Cemiyet ödemektedir. Ve son olarak alınan paraya göre abone müddetiniz 120. sayıda son erecektir. Adresinizi istediğiniz şekilde değiştirdik. Bağlılıklar...

★ *M. Nazım Yanık ve İzzet Tekşan - ORDU* — Gönderdiğiniz paralar elimize geçmiştir. Eskiden 118. sayıya kadar devam mümkün olacakken, fiat artışıyla 113. sayı, aboneliğinizin bittiği sayıya işaret edecek. Dursun oğlu Hami Yılmaz abone kaydedildi. 17124 numara ile kayıtlı... Selâmlar...

★ *M. Ahmet Gürsoy - BURDUR* — Yusuf Aydın'ın abonesine mahsup olmak üzere gönderilen parayı aldık. Buna mukabil 39603 no.'lu makbuz kesilmiştir ve paranın tahsilinin delilini eder. Diğer okuyucularımıza izah ettiğimiz ve baş sahifede beyanat verdiğimiz duruma göre 118. sayıya kadar gideceği yerde bu rakam 113. sayıya düşecektir. Allah'a emanet olunuz.

★ *M. Şahabeddin Özden - İSTANBUL* — Abonelerimizin yüzbinlere hattâ milyonlara bâliğ olabilmesi sizin gayretlerinize bağlıdır. Yeni aboneler bulmanız bizi olduğu kadar ulvi da'vânın her neferini de sevindirecektir. Posta çekiyle gönderdiğiniz 50 lira ile 134. sayıya kadar mecmua size gönderilecekken, son duruma göre aboneliğiniz 121. sayıda hitam bulacaktır. Şelâm Hakk'a tâbi olanlara...

PARASI ELİMİZE GEÇEN OKUYUCULARIMIZ :

Ayhan Yangınoğlu, Mehmet Canpolat, Zekâi Bakkal, Erdem Şahin, Ömer Arslan, Yusuf Atakal, Ahmet Özer, İzzet Coşkun, İsmail Çıkılı, Ahmet Demir, H. Hüseyin Öztuş, Kemal Özyurt, Ramazan Bitirgen, Ferit Çetinkaya, Ali Yılmaz, Mehmet Asartepe, Abbas Yazıcıoğlu, Ramazan Kaynar, Hüseyin Eryıl, Kahraman Kantarcı, Hasan Yurtseven, Selâhaddin Çelen, Ali Temizli, Muammer Gür, Ersoy Demirsoy, Selçikli Kur'an Kursu, Osman Özgül, Hüseyin Okur, Sadık Gümüş, Tayyar Alnıak, Tevfik Saygılı, Celâli Yılmaz, Orhan Çiçek, Emin Gürçay, M. Akif Koç, Hasan Zeybek, Ekrem Avcıoğlu, İsmail Çalışkan, Hüsnü Diri, Bayram Tekgöz, Mahir Aybar, Şevket Eren, Âdem Soydoğan, Mustafa Erçin, İbrahim Yeğin, Ahmet Acar, Abidin Gökgöz, Semiha Aybek, Halis Doğru, Bekir Sarıtoprak, Hakkı Asal, Mahmut Koç, Hamit Cankır, Nadir İnce, Yunus Sak, Mustafa Altınel, NNamık Özdellal, Hasan Akın, Hüseyin Köse, Mehmet Alıcı, Ömer Temoğlu, Yusuf Karaduman, Sezai Bahar, Osman Sağdıç, Mustafa As, Zübeyr Ekici, Kemal Mum, Şaban Mat, Hasan Cebeci, Kâzım Köroğlu, Ali R. Armutcu, Kâmil Şenocak, Şaban Çetin, Keçebaşlar, Hakkı Safoğlu, Ahmet Şenol, Yunus Karamanoğlu, Nail Bektöre, Mehmet Saka, Faik Duran, Mustafa Yazıcı, İbrahim Atan, Hasan Sezek, A. Hayri Alaman, Tevfik Şenol, Halil Ersoy, Nebi Kuş.

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR* İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110 ☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 30 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.

SAFER — 1391 — Yıl : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 1.4.1971

Sayı : 110
MAYIS 1971

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

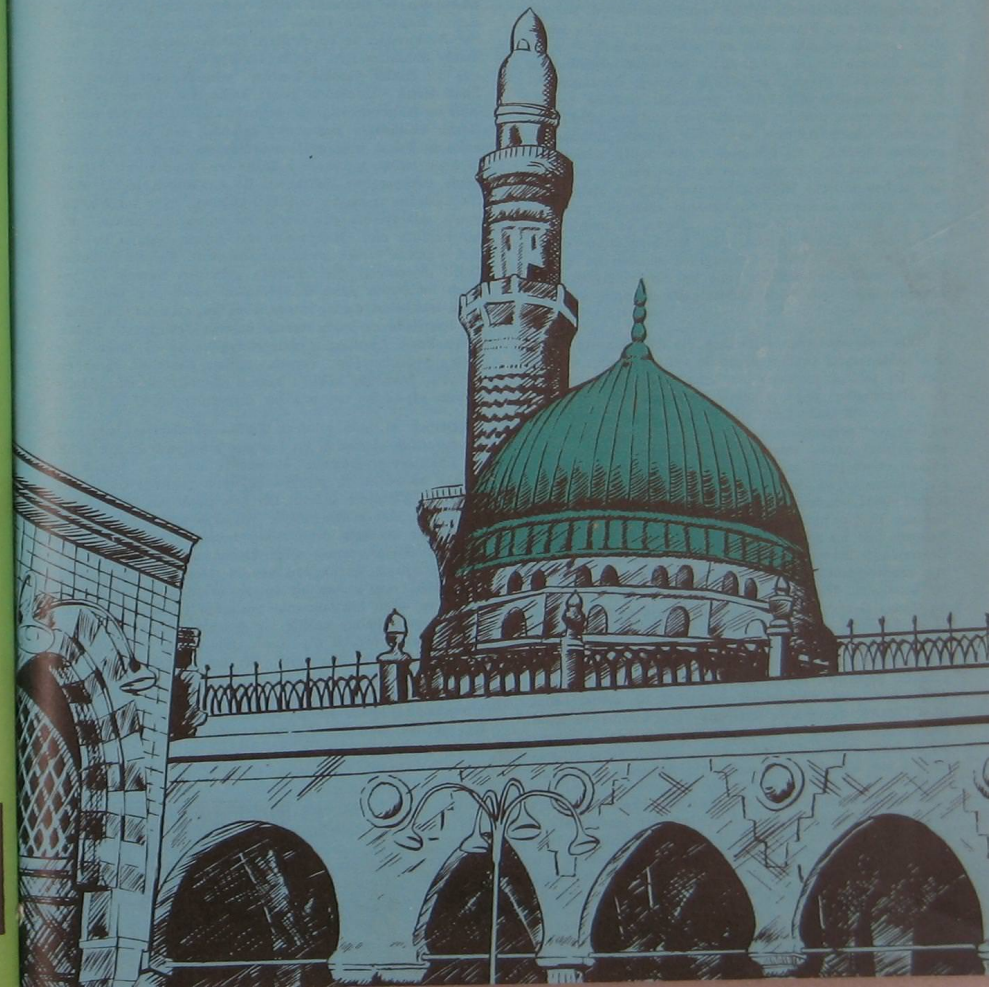

OKU
İSLÂMIN İLK EMRİ

200
KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

Son on yıl içinde Türkiye'de büyük gelişmeler olmuş; buhranlar, inkılâplar, ihtilâller, darbeler ve muhtıralarla ortaya çıkan intikal devreleri, hep bu on yıllık zaman şeridi içinde akıp gitmiştir. Bir milletin hayatında çok kısa bir devreyi içine alan bu zaman, yüklü olduğu ideolojik buhranlarla, fikrî ve iktisadî oluşlarla bir çağın yükünü taşımaktadır. Ma'kûs bir talihle tam yirmiyedi yıl, bu milletin kaderine el koymuş bir siyasî teşekkül, millet irâdesiyle al-aşağı edilmiş; millet adına 27 yıllık zulüm ve istibdat üzerine sünger çeken diğer bir siyasî organizasyon bu hareketinin cezasını sehpalarda ödemiş; dokunulmazlığı var zannedilen *ANAYASA*, yerini bir yenisine terketmiş; daha sonra ihtilâlin getirdiği yeni şartların yükü, partilerarası taksim edilerek mes'uliyet karması hükûmetler meydana gelmiş; bu çekişmelere yine millet irâdesi son vermiş; sandıktan çıkanlar işe vaz'iyed etmeye başlamışlar, derken nihayet 1960'dan beri üniversiteye sızan militanlar, malûm çevrelerin himayesinde ciddî bir gaile olmuş ve kargaşalık hâd safhaya ulaşmış ve muhtıra ile ortaya nev-i şahsına münhasır bir hükûmet zuhur etmiştir. Fakat büyük hâdiseleri kucağında emziren bu kısacık zaman içinde hükûmetlerin, dine ve din müesseselerine karşı tutumları çok bâriz farklar göstermeden, aynı olmuştur.

Dinî müesseselerden rejim için bir tehlike vârid olmadığı halde, siyasî iktidarı ellerinde bulunduranlar, oldumolası bu tehlike kuşkusundan kendilerini sıyıramamışlardır. Hükûmetleri değil, istiklâl ve millî bütünlüğümüzü, devlet ve milli ordumuzu tehdit eden anarşiyi bertaraf edecekleri, programlarında bunlara en müessir hal tarzı getirecekleri yerde, *İmam-Hatib Okullarını «ıslah» namı altında «ifsat» etme* temayülünü izhar ediyorlar. «Reformcu hükûmetin» en bâriz vasfı da bu oluyor. Halbuki bir intikal devri hükûmetinin el atacağı ne kadar çok meselesi var Türkiye'nin... Bir günlük kapılarının açılış ve kapanışı bile bu fakir milletin milyonlarına bâliğ olan Üniversiteyi, biz sadece militan yuvası, ilim kalpazanı yatağı zannediyorduk. Halbuki son üniversite olayı, oranın bir batakhane, bir fuhuş yuvası olduğunu da ortaya koydu. Deniz Gezmiş Çetesinin ma'şûkalarıyla oynaşlarına ve harem hayatına sahne olan Üniversite, artık içinden çürümenin ve kendi kendisini ipe çekmenin en öldürücü örneğini verirken, içinden ve dışından kıpkızıl kanlı olaylara yataklık yaparken, bunun üzerine varamama ve haşmetlû devlet otoritesini, *muhtariyeti devletüstü bir devlet kabul eden ÖZERK kurumların* karşısına çıkaramama ve fakat Kur'an Kurslarının ve İmam-Hatib Okullarının karşısına bu haşmetli otoriteyi çıkarma, neyin ifadesi, hangi kuşkunun ve ruh kompleksinin tecellisidir? Anlamak istiyoruz...

Devletin haşmetli kudretini Kur'an-ı Kerîm Kurslarının önüne dikmeğe lüzum yok. Onları, bir jandarma onbaşısı da kapatabilir. Her devirde, Kur'an Kurslarına baskınlar yapılmış, her devirde evlerinde kitap okumak için toplananlar, âyin yaparken (!) yakalanmışlar ve fakat, millî varlığımızı, devletimizin bekâsını tehdit eden komünistler, hürriyet ve demokrasiden en geniş mânâda istifade ederek, palazlanmışlar ve bu noktaya gelmişlerdir.

Esasen nefesleri kesilecek ve yaşadıkları vasat temizlenecek de bunlardır. Fakat hükûmet, bunlardan değil, kendi kendine Allah kitabını heceleyen Kur'an Kursu talebesinden ve Kur'anın ilmini yapmak için içteniçe kaynayan İmam-Hatib Okulu talebelerinden endişe etmektedir. Bu kursları ve bu okulları, lâiklik ilkesine aykırı düşmekte oldukları için, henüz Türkiye'de vuzuha kavuşmamış bir lâiklik ilkesine kurban vermek istemektedirler. İmam-Hatib Okulunda yeteri kadar köy imamı yetiştirmek ve fazlasının ağzını boğmak... İşte, tam iki düzine Garplı kültürüyle yuğrulmuş kafanın, din ve din adamı anlayışı. Fakat inşa ettiği müessesenin üzerine titremesini bilen millet, bu yersiz müdahaleye, ümid ederiz ki müsaade etmeyecektir. Salâhiyeti ile mes'uliyeti hiçbir mantık ölçüsüne uymayan intikâl hükûmeti, eğer bu mes'uliyetsiz salâhiyetine güvenerek, bu atılışa girişecekse, bu, bir keyfilik olur. Muhtıranın asıl gayesi, orduyu da dişleri arasında ezecek çarkı durdurmaktır. Mevcut hükûmet DUR! diyemediği için, muhtıra gelmiştir. Demek ki, gelecek tehlikenin yönü bildirilmiştir. Şimdi sen, bütün bu ciddî tehlikeleri nazarı itibara almadan, orta dereceli okullar içerisinde en soylu ve en başarılı çalışmayı yapan, İmam-Hatib Okullarını ıslah edeceğim, yeteri kadar köy imamı yetiştireceğim dersen, millete hayatiyet veren en kuvvetli kaynağın köküne kezzap dökmüş olursun. Muhtıranın gâyesi bu ise, ona bir diyeceğimiz yok!

Demek ki, sola yıkılmış Eğitim Şûralarının başarmağa muvaffak olamadığı bu budama ameliyesi, bugün artık bir hükûmet programına alınmış bulunuyor, demek ki, tehlike ve kuşku (!) gittikçe büyüyor; gözlerde büyüdükçe korku gönüllere siniyor. Bir köy papazının bile, birkaç dil bildiği Batı medeniyetiyle şimdiye kadar gelip-geçen başvekiller arasında daha yakın teması olduğu söylenen son Başvekilden, temas ettiği âlemin siyasileri kadar olsun bir anlayış, kucak açış ve din müesseselerini bağrına basış değil, evet sadece bir anlayış bekliyoruz. Bütün müessese ve tahsil kurumlarının yozlaştığı ve anarşiyi besleyen bir yuva haline geldiği bir devirde, *sadece İmam-Hatib Okullarını ISLAH (!)*, îman ehlinin kan kusacağı devirlerin başlangıcı olsa gerek. Bir tek taşının üstüne bile millet olarak titrediğimiz bu müesseselerin, bir de gerçek mânâda SAHİBİ vardır. *«Develerin sahibi, develerine sahip çıkarken, içinde Kur'an ilim ve hikmetinin tedris edildiği yerlere, herhalde Kur'an'ın sahibi sahip çıkacaktır.»*

İslâmın İlk Emri

Oku

Peygamberimiz Efendimiz

نسخهٔ کونینرا دیباچه اوست

جمله عالم بندکان و خواجه اوست

İki Dünya nüshasının önsözü O'dur.
Bütün âlem köledir; Efendi O'dur.

Molla Cami

Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ

Veladet-i Nebevi Dolayısıyla

ALLAH Teâlâ Hazretlerinin en yüce sevgilisi, kâinatın fahr-u şerefi, var olan her şeyin hilkat sebeb-i, beşeriyetin büyük lideri, insanlık âleminin eşsiz rehberi, Mevlâya gönül veren kişilerin halâskârı, peygamberler peygamberi, velîler serveri, nur kaynağımız, feyz menbaımız ,Peygamberimiz Efendimiz'den söz açmak istiyorum...

O'nu hangi yönüyle ansam ve hangi vasfıyla senâ etsem, biliyorum ki, ifadem yetersiz; kelâmım kasîr, beyanım kısır kalacaktır. Serâ ile süreyyâ nisbetinde fazilet farkı olan bir kişinin, Ondan söz etmesine cür'et dense sezâdır. O; **Ahmed, Mahmûd, Ebû-l-Kasim ,Muhammed, Mustafa**'dır.

Ali Ulvî bey ne güzel söylemiş :

Nasıl medheylesin Ulvî; Senin meddahın
Allah'dır.
Gönül şehrinde her medha, sezasın
ya Rasûlallah!..

Habîbullah'ı, onbinler kesiti olan som bir kristale, eşine ve benzerine raslanmıyan bir pırlantaya benzetmek isterim. Bu kristali güneşe tutunuz; manzara şu : Yüzbinlerce gönül çarpıcı ahenkte kaynaşan renkler ve güneşler... güneşler... Şu müşahedeyi söylemek de, yazmak da cidden güç... O insanüstü insanı, lâyıkı vechile tarîf etmek; ve O, şu idi demek de bir okadar ciddidir. Evet, beşer ama, bizim gibi mi?

O, hulâsa-i mevcûdattır. Varlığın özüdür. Hilkatin gözbebeğidir. Bütün bunları bir çırpıda dile getiren, vasf-ı Peygamberîyi en iyi şekilde tüllendiren Şeyh Galip merhum :

Hoşca bak zatına kim, zübde-i âlemsin SEN,
Merdüm-i dîde-i ekvan olan âdemsin SEN!..

Diyor. Evet, O olmasaydı, canlılar cansız kalır. Gönüller karanlığa gömülür. İdrakler küt olur. Fikirler ebedî körlük derdine giriftâr olurdu. Çünkü : İmanımız O'ndan; İslâmımız O'ndan; Kur'an'ımız O'ndandır. İlâhî gülzarın güllerini bize O sunmasaydı, kim sunacaktı? Kim bize hakikatın tadını tattıracaktı? Allah sevgisini, aşk ab-ı hayatını kalblerimize hangi kul aktıracaktı?

Her şeyimizi, madde ve mânada bütün varlık ve mazhariyetlerimizi, Efendimize borçluyuz.

Cenab-ı Hak :

لولاك لما خلقت الأفلاك

Muhammedim; sen olmasaydın, felekleri
yaratmazdım!

Buyurmuyor mu? Tarihin akımıyla, yeryüzüne ışık tutan bütün peygamberler, seçkin mürsidler bile, yollarını onun nuruyla görmüşler ve onun nuranî himmetinden istimdâd eylemişlerdir. Büyük atamız Âdem Aleyhisselâmın tövbesinin kabulü ve rahmet-i Rahman'a mazhar oluşunda, İslâm Peygamberini vesîle ittihaz eylediğini — **Rabbim Muhammedin hürmetine beni affeyle** — dediğini ve bunun üzerine affedildiğini, İmam-ı Tirmizî Sünen'inde tahric ediyor.

Bir din ulusu :

وأنت باب الله أى امرئ
أتاه من غيرك لا يدخل

Sen, Allah kapısısın ya Rasûlallah!..

Kim bu kapıyı şaşırır; Senden gayriye müracaat ederse, huzur-ı Hakk'a giremez!

Diyor.

Seyyit Muhammed Vefa (K.S.) da şöyle der :

فانت رسول الله أعظم كائن وأنت لكل الخلق بالحق مرسل

Sen, Allah Teâlâ'nın Rasûlü, en büyük varlıksın!
Ve yine Sen, bütün insanlığa, HAK ile
gönderildin.

Seyyit Sâlim Hazretleri :

لك ذات العلوم والأسماء يا نبياً نواه الأنبياء

İlâhî ilimler ve esmaya aid tecelliler, hep senin
içindir.
Ey bilcümle embiyanın kendisine nâiblik ettiği,
en yüce Peygamber!

Diyor. İmam-ı Büsırî, bu gerçeği, meşhur kasidesinde, şöyle ifade eder :

Bütün rasüllerin getirdikleri mu'cizeler : Haz-

(Devamı 19. sayfada)

TEFSİR

ABDEST AYETİ HAKKINDA

— II —

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

ABDESTLİ iken namaza kalkıldığı zaman tekrar abdest almanın lüzumlu olmadığı Hz. Ömer, Ebû Musa, Câbir b. Abdillah, Abîde es-Selmanî, Ebû'l-Aliye, Said b. el-Müseyyeb, İbrahim ve Hasen'den de rivayet edilmektedir. Rasûlullah'ın **«Abdest üzerine abdest, nûr üzerine nûrdur»** hadîsi de abdestli iken namaza kalkınca ikinci bir abdestin vâcib olmadığına delâlet etmektedir. Bütün bunlar gösteriyor ki, Cenab-ı Hakk'ın (اذا قمتم الى الصلاة) kavl-i kerîmi usulcülerin istılâhlarına göre izah ve beyana muhtaç bir mücmeldir.

7 — (الى الصلاة): Âyeti- kerîmenin bu kelimeleri üzerinde konuşan bilginler, buradaki (الصلاة) lâfzının farz, vâcib ve nâfile namazlara da şâmil olduğunu beyan etmektedirler.

8 — (فاغسلوا): Abdest azalarından bazılarının yıkanması gerektiğini bildirmektedir. (الغسل) yıkanması gereken yer üzerine — necaset bulunmuyorsa — suyu temas ettirmekten ibarettir. Bu durum karşısında âyet-i kerîmenin bu terkibine göre yıkanan abdest âzâsının ovulması şart değildir. Fakat **Mâlik,** yıkanan yerin ovulması gerektiğini söylemektedir. Âyet-i Kerîme'de geçen (غ.س.ل) maddesinden müteşekkil bulunan emr fiilinin mefhumu usulcülerin de dediği gibi **«has»**tır ve beyana muhtaç değildir. Meselâ «ovmak» gibi zâid bir mâna bu lâfza tahmil edilemez.

9 — (وجوهكم) الوجه yâni yüz, ağzın aşağı tarafından ve iki çene kemiklerinin birleştiği yerden alnın üst kısmından başladığı yere, yanlarda ise kulak yumuşaklarına kadardır. Bu kısma (الوجه) denilmiş olması müvacehenin ekseriyetle bu kısımla vuku' bulmasından doğmaktadır. Bu itibarla âyet-i kerîmenin bu kısmına göre kulakların yüzden sayılabileceği hatıra gelirse de başa giyilen bazı şeylerle bu âzâların örtülmeleri bahis konusu olduğundan (وجه) in tarifine alınmamıştır.

10 — (وجوهكم) den anlaşıldığına göre istinşak ve madmada vücûbiyet tarîkıyla bu terkibin ma'nâ çerçevesi içine alınamaz. Çünkü (وجه) in tarifi daha çok lügat metinlerinin ifadelerine dayanmaktadır. Yani şer'î mâna, lügavî mânadan müteferri'dir. Bu durum karşısında abdest alırken madmada ve istinşakın yapılması vücûbiyetle istenmiş değildir. Aksi iddiada bulunanlar, âyete, şâmil bulunduğu mâna dışında bir mâna yüklemiş olurlar ki, bu hâl bir nevî nesihtir.

11 — (وايديكم) kelimesinin lügat bakımından ifade ettiği mâna parmak uçlarından omuzlara kadar uzanmaktadır. Hatta Ammar b. Yâsir, teyemmümde, omuzlarına kadar meshettiğini beyan etmiş ve bunu duyanlar arasında inkâr eden olmamıştır. Fakat bu terkipten hemen sonra (الى) harfi ile (يد) kelimesinin mânası sınırlandırılmıştır.

12 — (وايديكم) «Cem'in cemi ile mukabelesi müfredin müfrede tahsisini gerektirir.» diyen esasa göre ikinci elin yıkanması ya cehaletten veya Rasûlüllah'ın fiiline ittiba neticesinden doğmuştur. Şunu da hatırlamak yerinde olur ki, bu kaide muttarıd değildir.

13 — (الى المرافق) Cer harfi olan (الى) nin sekiz kadar mânası vardır. Burada, üzerinde durulması gereken husus, (الى) harfinin mâba'dinin mukabiline, yani gayenin mugayya'ya dahil olup olmadığı meselesidir. Bu sebeple, abdest alırken dirseklerin yıkanacağı veya yıkanmasının lüzumlu olmadığı meselesi ortaya çıkmıştır. Hanefî bilginlerinden **Züfer, dirseklerin yıkamaya dahil olmayacağını** söylemektedir. Çünkü Züfer'e göre gaye mugayye'ye dahil değildir. **Birçok ilim adamları ise dirseklerin yıkanması gerektiğine zâhib olmuşlardır.**

Şurası bir gerçektir ki, gaye bazan mugayya'ya hiçbir suretle dahil olmaz. Meselâ (وأتموا الصيام الى الليل) âyetinde olduğu gibi ki, gecenin başlamasıyla oruç sona erer. (قرائت القرآن من أوله الى آخره) cümlesinde ise durum aksinedir. Şu halde âyet-i kerîmenin (الى المرافق) kısmında her iki husus da nazar-ı itibara alınabilir. Yani âyetin bu kısmı da «mücmel»dir ve beyana ihtiyacı vardır. **Cabir b. Abdillah**'dan rivayet edilen bir hadîsde **Rasûlullah'ın abdest alırken dirseklerini de yıkadığına** temas edilmektedir. Şu halde Rasûlullah'ın bu fiili mücmel bir şekilde vârid olan âyet-i kerîmenin bu kısmının mübeyyini durumundadır. Bu sebeple Hanefî bilginlerinin ekseriyetine göre — Züfer hariç — **dirseklerin yıkanması gerektiği** söylenmiştir. Ahvat olan yol da budur. Âyet-i kerîmedeki (الى) harfini (مع) mânasına alanlar da vardır. Bu durumda mâna (مع المرافق) olacağından delile lüzum kalmaz. Ayrıca ihtilâflar da ortadan kalkmış olur. Arap dilinde (الى) edatının (مع) mânasında kullanıldığı müşâhede edilmiş hususlardandır. Meselâ Cenab-ı Hakkın (ولا تأكلوا اموالهم الى اموالهم) âyetindeki (الى) harfinin (مع) mânasında olduğu söylenmektedir.

TEBRİK

Kıymetli okuyucularımızın ve bütün âlem-i İslâm'ın Mevlid Kandil*'lerini tebrik ederiz.*

İslâmın İlk Emri
O K U

İNSANLIĞIN DOĞU ve BATIYA HAYKIRIŞI

- II -

Yazan :

Ebu'l-Hasan en-NEDVÎ

Çeviren :

A. Bâki TURAN

İ. H. O. Meslek Dersleri
Öğrt. Kars

DÜN, ülkesinde efendi olan ve sömürülen insan, derin şuurlu ve ince duyguludur.

Daha sonra zayıf düşen şark, ister istemez kuvvetli olan batıya teslim oldu, onun mânâ ve kıymetlerine boyun eğdi. Ve hayat üslûbunu bir nevi kutsallaştırdı, şahsiyet ve şerefini kaybettiren taklitçiliğe kaçtı. Garbın gidişâtına ayak uydurdu, bütün hayatın seyrinde ona itimad etti ve derken geri kalmaya mahkûm oldu. Bu hususs, garbın şarka, değil tâzim, hürmet ve eşitlik gözüyle bakmasına, insan olarak telâkki etmesine bile mânî oldu. Batı, doğuya şöyle bir göz atmadı, ondan herhangi bir hikmet ve irşat beklemedi ve ondan bir yeniliğin, bir ilerlemenin husûlünü de hiçbir zaman arzu etmedi. Bunun neticesinde doğu, artık garbın materyalist medeniyeti içinde eriyor ve kayboluyordu.

Bilâhare doğu âlemine ırkçılık taassubu musallat oldu ve bu fikir yeniden doğunun batıya yardım ve irşat elini uzatmasına mânî oldu. Halbuki daha önce doğu, batıya yardımcı olmuştu. Fakat bugünkü durumuyla İslâm âlemi, acıklı manzaralar arzetmektedir. Çünkü, doğunun esas gâyesi, hidayet ve irşat olduğu halde; o, bu taassup sebebiyle sadece kendisiyle meşgul oldu, dar bir çerçeveye girdi, coğrafî ve etnik bir sahaya sıkışıp kaldı. Ve bu alanda büyük gayretler gösterdi. Halbuki İslâm âlemi, bütün tarih boyunca zengin bir kaynağa sahip idi, bütün insanlık âlemi için hak ve hakikat parıltılarının menbaı ve menşei idi.

Nihayet batıda, şark ilimleriyle uğraşmak gayreti ve bu ilimlerle uğraşan müsteşriklerin devri gelip çattı. Bunların, şark ile garp arasında bir köprü olacakları, bu iki kardeş millet arasındaki geniş ve zâlim uçurumu dolduracakları, birbirlerini tanımamalarının ve yekdiğerinden uzak kalışlarının tevlit ettiği hoşnutsuzluğu ortadan kaldıracakları, şarkın sahip bulunduğu nübüvvet talimatı, ahlâk prensipleri, peygamberlerin dinî kişilikleri ile yaşayış tarzlarını (siyretlerini) ve bunların intaç eyledikleri kıymetli ve ilâhî kanunu, garp âlemine aktaracakları kuvvetle ümit ediliyordu.

Müsteşrikler, gerçekten, asırlardan beri güneş yüzü ve aydınlık görmeyen, raflarda toz içinde kalan islâmî eserlerin ihyâsı, tashihi, asıllarıyla karşılaştırma ve yayılması hususlarında ciddî çalışmalara giriştiler, ilmî kıymetleri küçümsenemeyen birçok kitapları te'lif ettiler. Zerre kadar insafı olan, içinde ilim sevgisi bulunan hiçbir kimse, onların bu ilmî çalışmalarını, birçok zorluklara katlanışlarını, fedakârlıklarını, ince araştırmalarını ve ilmî metodlarını inkâr edemez. Fakat doğulular ve bilhassa birçok müslümanlar, onların çoğunun, ilmî bir zihniyete sahip olduklarından ziyade; dinî taassub çerçevesi içinde hareket ettiklerini sanıyorlar. İlim ve hakikati sevenler ise, onlardan sadece hakkı ve hakikati kabul etmelerini hissî hareketlere kapılmadan tarafsız kalmalarını bekliyorlardı. Her ne olursa olsun, müsteşrikler, büyük gayret ve ciddî çalışmalarına rağmen; doğu ile batı arasındaki boşluğu kapatmak hususunda kusur ettiler ve 20 nci asır materyalist medeniyetinin hâkim olduğu garp âlemine, genel olarak bütün şark dinlerini ve özellikle de İslâm dininin hakikatini ve yüce prensiplerini doğru bir şekilde takdim etmediler. Çünkü İslâm, son ve ebedî dindir. Onda, nübüvvetin tâlimâtı ve ilâhî vahiy, artık son merhaleye ulaşmıştır. O, bu asrın tabiatiyle muvafakat halindedir. Diğer bazı dinlerde görüldüğü gibi; o, hiçbir zaman medenî gelişmeyi engellemez. Bilâkis onu emreder. Onda ne ifrat var, ne tafrit, ne donukluk var, ve ne de gericilik... O, yüce prensipleriyle her gün biraz daha gelişen ve ilerleyen toplumun gerçek ihtiyacını en uygun bir şekilde karşılayan yegâne dindir.

Sebepler ve âmiller oldukça ve bunlar münakaşa ve ilmî tartışmalara mevzû olmaya elverişli bulundukları müddetçe, deriz ki: Doğu batıdan uzak kaldı ve kendi mukadderatı ve risâleti ile başbaşa bırakıldı. Böylece doğu ve batı, şüphe, zan, nefret ve kin tozları altında karşı karşıya geldiler. Müşterek insanlığın menfaati ve sağlam bir medeniyetin teessüsü için birleşmediler. O, bundan ilâhî hikmetler almadığı gibi; bu da ondan ilim ve teknoloji almadı. Asırlar boyunca her ikisinin de elde ettikleri ilmî, felsefî ve edebî gelişmeler alanında

Devamı 19 da

SÜNNET

Rabî'u'l-Evvel ve Hatırlattıkları

Ali Osman KOÇKUZU

«Ol Rabî'u'l-evvel âyı nîcesi,
on ikinci gîce isneyn gîcesi,
ol gîce kim doğdu ol Hayru'l-beşer...»

Vesîletu'n-necât'da, Süleyman Çelebi'nin, yukarıdaki mısrâlarla terennüm ettiği gece, önümüzdeki günlerde geçecek olan, Efendimizin (velâdet) doğum gecesidir.

İnsanlık tarihinde bu hâdise, daha çok biz Müslümanları, veya bir bakıma bizlerle birlikte Cihânı alâkadar eden bir vak'adır.

Dünyâ'ya, âlemlere rahmet ve son Peygamber olarak gelen, Allah'ın Rasûlünün, insanlığın her yönden yükselmesi, kendisine lâyık bir hayata kavuşması ve ayrıca öteki hayatını da tanzim etmesi için getirdiği düstûrlar; eşsiz itikâd, amel ve ahlâk prensipleri gözönüne alınınca, Rabî'u'l-evvel'deki bu mes'ûd hâdise daha da ehemmiyet kazanmaktadır.

Kendisine inanmış olsun veya olmasın, her zümrenin dikkatini üzerine çekmiş olan bu düstûrlar, asırlar boyunca insanlığın derdine devâ olmuş, beşeriyet bilerek veya bilmeyerek o yoldan gittiği müddetçe, kederden kurtulmuştur.

Memleketimizde «mevlid ayı» olarak anılan bu ay, bize hiçbir zaman unutmamamız gereken bazı hakikatları tekrar hatırlattığı; bizim kendimize gelerek düşünmemizi temin ettiği için de ayrıca ehemmiyeti haiz zamanlarımızdandır.

Mevlid kandillerinde, her yıl tekrarlanan kutlamalar, o günlerde yapılan ihtifaller, İslâmî matbûattaki özel neşriyat (1), hep bugünün daha doğrusu o günde dünyaya gelen zâtın, iyiden iyiye tanınması için girişilen faaliyetlerdir. Bu sene de, bu ayın kudsiyeti ve taşıdığı derin mânânın anlatılması için şüphesiz birtakım gayretler sarfedilecektir. Bu cümleden olarak biz, bu yazımızda sadece, Efendimizin ahlâkî yüksekliğine ve kemâline temas eden bir âyeti kerimenin, hadisler vasıtasıyla nasıl izah ve tefsir edildiği üzerinde duracağız.

Kur'ân-ı Kerîm'in birçok âyetlerinde, Cenâb-ı Hak, bize Peygamberimizi tanıtır, O'nu benzeri olmayan yüksek vasıflarını hatırlatarak bizlere öğer. Bunlardan biri de, Efendimizin ahlâkını anlatan, tesbit eden:

وانك لعلى خلق عظيم. «Muhakkak ki sen, pek âzîm bir ahlâk üzerindesin» (2) âyetidir. Sûrenin baş taraflarında, Peygamberimizi iyice tanımayan kimselerin kendisine yönelttikleri bazı kötü sıfatları reddeden Cenâb-ı Hak, akabinde bu âyeti kerîmeyi getirmektedir.

Âyette geçen (hulûk) kelimesi, dil bakımından seciyye karşılığıdır. (3). Aynı kökten gelen (halk) ile aynı mânâdadır. Râgıb el-İsfehânî'nin açıklamasına göre, (halk) daha ziyâde gözle müşahede edilen sûret, şekil ve hey'etler; (hulûk) ise, basîretle idrâk olunan, gönülle bilinen kuvveler ve seciyyeler için kullanılmaktadır (4).

[والخلق والخلق فى الأصل واحد . . . لكن خص
الخلق بالهيات والأشكال والصور المدركة بالبصر ، و
خص الخلق بالقوى والسجايا المدركة بالبصيرة . . .]

Cemi sîgası olmasına rağmen, kelime, dilimizde müfred karşılığı kullanılmaktadır (5). Ahlâk ile de terceme edilebilmektedir.

(Huluk) kelimesini (Dîn) mânâsına alanlar ve o şekilde anlayanlar da olduğu için: «Sen büyük bir yol, en kıymetli bir din (İslâm) üzerindesin, onu tebliğe memûrsun» şeklinde te'vîl de edilmiştir. Nitekim müfessir İbnu Kesîr'in ifâdesine göre, Mücâhid, Ebû Mâlik, Süddî, Rabî' b. Enes, Dahhâk, İbnu Zeyd aynı kanaattadırlar. Kelimeye (edeb) mânâsı takdir edenler de olmuştur (6).

Dirâyet yönünden yapılan bu kabîl izahlar yanında, bizim dikkatimizi çeken husus, Hz. Âişe validemize ait bir açıklama, bir rivâyet tefsîridir. «Efendimizin ahlâkının, Kur'ân'dan ibâret olduğunu söyleyen Hz. Âişe, kendisine yapılan mürâcaatlara: «Siz Kur'ân okumuyor musunuz?» şeklindeki sorusunun akabinde, bu açıklamayı yapmaktadır. Âişe validemizin mezkûr açıklaması, ona ait bir tefsîr, sahâbî sünnetinin (sözlerinin) kitabullahı açıklamasının bir örneğidir (7).

Bu hadisin muhtelif rivâyetleri mevcuttur. Bir tanesinde, sual sahibi olan zat, başından geçeni uzunca anlatmaktadır. Peygamberimizin ibâdetleri ve bilhassa evlerinde kıldıkları gece namazları ve benzeri kullukları için, etraftan bilgi toplamakta olan râvî Sa'd b. Hişâm'a, bu iş için ehil olarak Hz. Âişe tavsiye edilmiş, o da bir dostu ile Ummu'l-Mü'minîn'in yanına kadar gitmiştir. Ziyâret esnasında, Sa'd ile Hz. Âişe arasında şu konuşma geçmiştir:

— Ey mü'minlerin anası bana Rasûlüllah'ın ahlâkından haber ver.»

— Sen Kur'ânı Kerîm okumuyor musun?

—«Evet okuyorum.»

—«Allah'ın Rasûlünün ahlâkı Kur'ândan ibâretti» (8).

Sa'd, bu konuşmayı müteâkib, cevabı, kendi hayatında tatbik etmek niyetiyle, başka kimseden bir şey sormamağa karar vermişse de, bilâhare Efendimizin «gece namazlarından» bilgi almış ve gitmiştir.

Hadisten anladığımız, Efendimizin her işinde olduğu gibi, ahlâkında da ilâhî vahye uyduğu ve onun dışına çıkmadığı hususudur. Kur'ân kendisine ne teklif etmiş ise onu bizzat tatbik etmiş, Kur'ân yaşandığı takdirde, ortaya çıkacak olan «mükemmel insan» örneğini göstermiştir.

Hz. Âişe'den başka, Efendimizin ahlâkından bahseden pek çok Sahâbî mevcuttur. Onlar, efendimizin güzel huylarını tek tek saymaktadırlar. On yıla yakın bir zaman hizmetlerinde bulunan Enes B. Mâlik, Efendimizin şefkat ve merhamet sahibi olduğunu, kendisini hiçbir vakit azarlamadığını, yapmış olduğu işlerden dolayı: «Niçin böyle yaptın?» demediği gibi, yapamadığı hizmetler için de: «Neden bunu yapmadın?» şeklinde bir ta'zîrde bulunmadığını ifâde etmektedir (9).

Âyet ve hadislerden anladığımıza göre, Peygamberimiz, tam bir itidâl içinde hayatını geçirmiştir. Kendisinde aşırılık yoktur, her yönden olduğu gibi, ahlâk bakımından da insanların en mükemmelidir. Onun ahlâkını benimsemek bahtiyarlığına erişenler, bıraktığı esaslara sımsıkı sarılmak mecburiyetindedirler. Kitâb ve Sünnete bağlanan, onlara gerektiği şekilde temessük eden, Efendimizin yoluna girmiş, ona yapışmış gibidir. Ona yapışanın âkibeti ise mutlaka emândadır, garantilidir.

Âişe vâlidemizin, «onun ahlâkı Kur'ândan ibâretti» şeklindeki açıklamasından, Sünnetin dışarıda bırakıldığı mânâsını çıkaramayız: Peygamberimizin yaşayışı ve sözleri ile Kur'ân'ın açıklanıp mânâsının anlaşılmasının tekemmül edeceği onların malûmudur. Evvelce de arzettiğimiz gibi, Ashâb nazarında sünnete sırt çevirme büyük bir mahrûmiyettir.

Yazımızı, Peygamberimizin ve ashâbının bazı sözleri ile bitirmeyi uygun görmekteyiz:

«Mü'minlerin îmân bakımından en kâmil olanları, ahlâkı en güzel olanlarıdır». (10)

«İnsanlara verilen, bahşedilen şeylerin en hayırlıları... güzel ahlâktır». (11)

«İnsanlarla güzel ahlâk dairesinde müaşerette bulun». (12)

«Âhirette amellerin en hayırlı ve fazîletlisi nedir? sorusuna Efendimiz: «Güzel huydur» cevabını vermiştir». (13)

«(Âhirette) kişinin mîzânına konulacak en fazîletli (ve ağır) amel, güzel huydur». (14)

«Rasûlüllah, halkın en güzel ahlâka sahip olanı (ahlâkça en güzeli) idi». (15)

---

(1) Diyânet İşleri Başkanlığınca geçen yıl neşredilen kıymetli «özel sayı» ve benzeri dergiler ve eserler.

(2) el-Kalem sûresi, âyet: 4.

(3) Cevherî, es-Sıhâh, IV, s. 1471.

(4) er-Râgıb el-İsfehânî, el-Mufredât fi garibi'l-Kur'ân, Muhammed Sa'id Geylânî neşri, 1381/1961, s. 157.

(5) Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dîni Kur'ân Dili Yeni meâlli Türkçe Tefsîr, VII, s. 5268.

(6) İbnu Kesîr, IV, s. 402.

(7) eş-Şâtıbî, el-Muvâfekât, IV, s. 12.

(8) Müslim, el-Câmi'us-sahih: K. Musâfirin, 139. Ebû Dâvûd es-Sunen: K. tetavvu', 26. Et-Tirmizî, es-Sunen; K. birr, 69. en-Nesâi, es-Sunen: K. Kyâmi'l-leyl, 2. İbnu Mâce, es-Sunen: K. ahkâm, 14. Ahmed İbnu Hanbel, el-Musned, VI, s. 54, 91, 111, 163, 188, 216. ed-Dârimi, es-Sunen: K. salât, s. 165.

(9) İbnu Kesîr, Tefsîr, IV, s. 402.

(10) Ebû Dâvûd, es-Sunen: K. es-Sunneh, 14. Ahmed b. Hanbel, el-Musned, II, s. 259, V, s. 89, 99; VI, s. 47, 99.

(11) Ahmed b. Hanbel, el-Musned, IV, s. 274.

(12) et-Tirmizî, es-Sunen: K. birr, 55. ed-Dârimi, es-Sunen: K. Rikâk, 47. Ahmed b. Hanbel, el-Musned, III, s. 153 v.d.

(13) Ahmed b. Hanbel, el-Musned, IV, s. 385.

(14) Aynı eser, VI, s. 442, 446, 448, 452. et-Tirmizî, es-Sunen: K. birr, 61, 62.

(15) Muslim, el-Câmi'u's-Sahih: K. mesâcid, 267. Ebû Dâvûd, es-Sunen: K. Edeb, 1. Ahmed b. Hanbel, el-Musned, III, s. 270; VI, s. 47, 99.

İSLÂM HUKUKU

Mülkiyet ve Yolları

● Mehmet SAVAŞ ●

İSLÂM hukukunda mülk edinmenin dört meşrû yolu vardır. Bunların haricindeki yol ve şekilleri İslâm şeriatı kat'iyyen reddeder. Bu meşrû yolları şöyle sıralayabiliriz :

1 — Mûbah olan sahipsiz mala el koymak, hiyazeti (mülkiyet) altına almak.

2 — Akdlar,

3 — Yerine geçme (fukaha buna halefiyye adını verir.)

4 — Mâliki olduğu maldan doğma ve üreme.

Mülkiyet esaslarında İslâmiyetten önce Arap yarımadasında ve diğer milletlerde şuyu' bulmuş birçok yollar da vardır; fakat İslâm Hukuku bu yolları ve bu nev'i sebepleri meşrû yol ve sebepler olarak kabul etmemiştir.

Meselâ : Eskiden kabileler arasında cereyan eden iç savaşlar sebebiyle elde edilen mallara el konması. Yine Arap yarımadasında Cahiliyye Devrinde, Eski Roma Hukukunda borcunu ödemekten âciz kalan borçlunun köleleştirilerek mal gibi satılması v.s.

Bir de bugün hâlâ Avrupa kanunlarında yer alan, aslen Roma Hukukunun son devirlerinden intikal etmiş mürûr-u zamanla (aradan uzun yıllar geçmesiyle) eli altında bulundurduğu başka birinin mülkünde hak iddia etme yolunu görmekteyiz ki, buna tegadüm denir.

Tegadüm iki kısımda incelenir :

1 — Hak tanıyan tegadüm (التقادم المكتسب)

Şöyle ki, bir kimse diğer bir kimsenin malını 20 yıl zimmetinde bulundursa ve sonra da zimmetindeki bu malda mülkiyet hakkı iddia etse; Batı hukukuna göre iddiası yerindedir ve hak sahibidir! Halbuki İslâm Hukukunda bir hakkın üzerinden yıllar değil asırlar bile geçse, meşrû bir sebebe dayanmadan hiç bir kimse «zimmetimdedir» iddiasiyle bu hakkı kendisine mal edemez, böyle bir hakta mülkiyet iddiasında bulunamaz.

2 — Mâni' tegadüm (التقادم المانع)

hukukunda bu nev'i tekadüm fetvada değil de kazada (yani mahkemede) mûteberdir. Meselâ esasında başkasının olan bir malı bir kimse 20 yıldır elinde bulunduruyorsa ve ilk sahip, elinde kat'i deliller olmaksızın bu malda hak iddia ediyorsa mahkeme bu dâvâyı reddeder. Ancak hasım (sanık — malın halen kendisinde bulunduğu şahıs) iddianın doğru olduğunu ikrar ederse dava sâbit olur.

Bu durum, da'vası reddedilen kimsenin hakikatta haksız olduğunu göstermez; ancak mahkemece ahkâmın istikrarı için kabul edilmiş bir metoddur. Aksi halde, elinde malının, mülkiyetinin delili olmayan kimselerin malında başkaları hak iddiasına kalkışabilirler.

Hükmün bu şekilde sabit olmasına şu hadîs-i şerifler delâlet eder :

«Zahirî delillere dayanarak verilen hükümler vakı'a mutabık değilse fetva ve kaza o hükmü helâl etmez.»

«Biz zahire göre hüküm veririz. Kalblere muttalî olan yalnız Cenab-ı Haktır.»

⁂

Öyle ise şimdi İslâm hukukunda meşrû olan ve yukarıda geçen dört mülkiyet yolunu ayrı ayrı izah edelim :

1 — Mûbah olan sahipsiz mala el koymak :

İlk olarak mûbah ve sahipsiz malın ne olduğunu öğrenelim ve sonra da misallerine geçelim. Mûbah olan mal «Temellükünde dinen hiç bir mâni bulunmayan ve şimdiye kadar hiç bir kimsenin mülkiyeti altına girmemiş maldır.» Mer'adaki otlar, kara ve denizdeki avlar gibi.

Mübahdaki mülkiyet iki şarta mütevekkiftir :

a — Daha önceden bir kimsenin, onun ihrazına teşebbüs etmemiş olması ki, buna göre, kırda birisinin topladığı odun, birisi tarafından denize atılmış ağdaki balıklar mûbah şeylerdir diye bir başka kimse tarafından alınamaz. Çünkü; odunu toplamak, ağı denize atmak ve balıkların ağa düşmesi bu malların mûbahlığını ortadan kaldıran sebeplerdir. İslâm hukukuna göre bu mallar artık mûbah değil, sahipli mal sayılırlar. Bundan dolayı fukaha «Mûbaha kim daha önce teşebbüs ederse mâlik odur (mal onun olur).» kaidesini vaz' etmişlerdir.

Bir misâl daha verelim; kırdaki ağaçların meyvası mûbahtır, herkes toplayabilir. Bu sebeple daha önce bu malları toplayan bir kimseye bir başkası, «Kimin malını kimden sakınıyorsun?» diye müdahele edip müsadere edemez.

b — İkinci şart ise : Kendisine mal etmek niyetiyle mûbah olan bir malı toplamak veya el koymak :

Buna göre bir avcı ağını ve tuzağını avlamak için değil de, kurutmak için bir yere serse veya koysa, av gelip o ağa veya tuzağa düşse başka biri tarafından alınabilir. Çünkü o tuzak konurken içine düşecek avlarda malık kastedilmemiştir. Fukaha bu hususta : «Bir işten maksad ne ise, hüküm de ona göredir.» kaide-i hukûkiyyesini vaz' etmişlerdir.

İslâm hukukuna göre meşrû harplerde elde edilen mallar mûbah olan kısma girer. Bazan düşmanın malına el koyma veya alma (harbî sebeplerden dolayı) çok faydalar sağlayabilir. Çünkü harpten maksat düşmanı zayıf düşürmek ve dolayısıyla mağlûp etmektir.

Pakistandan... ...OKU'YA

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرة الاستاذ الكريم

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته : وبعد ،

نرسل اليكم برفقة هذه الرسالة نسخة من ابحاث الى احدث مجلة ترجمان القرآن الشهرية التى تصدر تحت اشراف الاستاذ ابو الاعلى المودودى ، ونقلته الى العربية دار الصروبة . والبحث يتناول الاسباب التى ادت الى تجلى بعض الاحزاب فى الانتخابات العامة الماضية ورسوب الاحزاب الاخرى فيها بكل تفصيل . و سنرافقه قريبا ببحوث أخرى حدا انتهت اليه باكستان من ظروف وملابسات بعد الانتخابات ، ودمتم ،،،

المخلص

خليل أحمد الحامدى

مدير دار الصوبة للدعوة الاسلامية

ICHHRA - L A H O R E (PAKISTAN)

تحريرا فى ١٨/٣/١٩٧١م

الموافق لـ ٢٠/١/١٣٩١هـ

Pek muhterem ve aziz üstad,

Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun. İmdi, Üstad Ebu'l-A'lâ el-Mevdûdi'nin nezareti altında çıkan aylık «Tercemânül Kur'an» mecmuası tarafından hazırlanan ve «Dâru'l-urûbe» tarafından Arapçaya çevrilen araştırmadan bir nüshayı, bu mektupla beraber size gönderiyoruz.

Bu araştırma, geçen genel seçimlerde bazı partileri başarıya, diğer partileri de çöküntüye götüren sebepleri, bütün tafsilâtiyle içine almaktadır.

Yakında size, seçimlerden sonra Pâkistan'ın içine düştüğü ahval ve karışıklıklar hakkında diğer araştırmaları göndereceğiz.

Sıhhat ve âfiyette daim olunuz.
18-3-1971 Milâdî
20-1-1391 Hicrî

Samimî kardeşiniz
Halil Ahmed el-Hâmidî
Dâr'ul-urûbe müdürü
İchhra-Lâhor (Pâkistan)

Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış (Gelecek sayımızda bekleyiniz)

HAMÎDULLAH KONYADA ...

Yandaki resimlerde, asrımızın büyük âlimlerinden çok muhterem Prof. Dr. Muhammed Hamidullah'ı kürsüye çıkarken ve dinleyicilerinden bir gurubu görüyorsunuz. Gelecek sayımızda, bu sütunlarda inşaallah, hayatıyla ve ilmiyle bize ışık tutan muhterem hocamızın hayatına dair bilgiler ve kıymetli konferansından bazı parçalar bulacaksınız...

HİLİM
veya
Nefse Hakimiyet [1]

Yazan: **Es-Seyyid SÂBIK** Mütercim: **Ahmet GÜRTAŞ**

— II —

ÖFKENIN özelliklerinden biri de insanın davranışını ifsâd etmek ve doğruyu bulmasına mani olmaktır. O zaman akıl neyin hayırlı olduğunu göremeyebilir; uzuvlar da zarar ve ziyanla hareket ve iş yapar hale gelirler. İsterse bu zarar öfkeli kimsenin canına, malına veya sıhhatına dokunsun... İşte bundan dolayı, nasihat isteyen bir adama Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimizin şu sözü, hiç bir nasihatın kendisine eş olamayacağı altın kıymetinde bir öğüt olmuştur: «Öfkeye kapılma...» Ve Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz bu nasihatı birkaç defa tekrar etmiştir (2).

Öfkelenmeyi gerektiren hallerde halîm olabilmek, nefse gâlib gelmek ve ona hâkim olmak demektir. İşte bu, insanı, hislerinin tesiri altında hareket eden ve böylece mahv-u helâke sürüklenen diğer canlılardan ayıran bir üstünlüktür.

İnsan terbiye görmekle ve dindâr olmakla kemâle erer. Bunun içindir ki, Allah'ın has kullarına ait sıfatların başında bu hilim sıfatını buluyoruz:

«O çok esirgeyen Allah'ın (has) kulları ki, onlar yeryüzünde vakar ve tevazu ile yürürler. Kendilerine beyinsizler (yersiz) lâflar attıkları zaman «Selâm(etle)» de(yip geçe)rler.» (3)

Yani onlar mütevazidirler, kendilerine karşı kabalık yapıldığında hilimle mukabele ederler. Hilim sıfatı bu açık ilâhî beyanlar üzerinde dikkatle durmayı zarûrî kılar. Tâ ki, bunlardan istifade edilebilsin. Aynı zamanda nefisle mücâhede etmek, Allah katındaki ecir ve sevaba rağbet edip, sahibini küçük düşüren kusurlardan kaçınmış olmak için nefsi bu ilâhî hükümlere sarılmaya sevketmek de gerekmektedir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

«İlim, öğrenmekle, hilim de onu elde etmeye gayret etmekle kazanılır.»

Yani hilmin insanda devamlı bulunan bir sıfat ve ahlâk haline gelebilmesi için nefsi terbiye etmek, bu uğurda ezâ ve cefaya tekrar tekrar sabretmek icabeder.

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz, öfkeli kimsenin içinde bulunduğu vaziyeti değiştirmek için yapılması gereken şeyi şöyle tarif etmektedir. Bu tarifte taşkınlığın sebeplerini gidermenin çaresi mevcuttur: Öfkelenen kimse ayakta ise otursun; oturmakta ise yan tarafına yatsın, yahut ayağa kalkıp abdest alsın. Elbette bu fiilî gayret ve hareket, nefsi öfkeli halden çevirip uzaklaştırıcı bir rol oynayacaktır.

Böyle durumlarda Allah'ı hatırlamak ruha büyük bir kuvvet kazandırır. Süleyman b. Surad (R.A.) dan rivâyet ediliyor ve diyor ki:

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) ın yanında oturuyordum. İki adam birbirine kötü söz söylüyordu. Birinin yüzü kıpkırmızı oldu, şahdamarı kabardı. Bunun üzerine Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurdu:

«Ben öyle bir söz biliyorum ki, bu adam o sözü söylese muhakkak öfkesi zâil olur. Eûzü bi'llâhi... (Mel'ûn şeytandan Allah'a sığınırım» dese öfkesi gider.»

Bunun üzerine ashâb o adama dediler ki:

«Hz. Rasûlüllâh (A.S.), mel'ûn şeytandan Allah'a sığınmanı emretmektedir.»

Hilmin hilim olabilmesi, hilim sahibinin ceza verebilmeye muktedir olmasına bağlıdır. Af veya hilim, şayet âcizlikten ve zayıflıktan ileri geliyorsa bunun hilimle hiç bir alâkası yoktur. Bu sadece çekingenlik, bayağılık ve korkaklıktan ibarettir.

«Âcizlikten ileri gelen hilim, bayağı kimsenin sığındığı bir paravanadır.»

Bazı zayıf karakterli kimselere karşı hilim göstermek, sadece onların taşkınlık ve câhilliklerini artırır. Bunlara kendi durumlarına uygun düşecek tarzda sertlik ve şiddetle muamele yapılır. Böylece onların münakaşa ve mücadelede haddi aşmalarına ve hilmin onları aşırılık ve düşmanlığa teşvik eden bir vesile olmasına meydan verilmemiş olur. Cenâb-ı Hak şöyle buyurmaktadır:

«Kötülüğün karşılığı ona denk bir kötülüktür...» (4)

Bir arap şâiri bu konuda şöyle demektedir:

«Eğer ben hilme muhtaç durumda isem, bazı zamanlarda taşkınlığa daha fazla muhtaç olmaktayım.

Benim, hayır için hayır gemi vurulmuş bir atım vardır. Aynı zamanda benim, şer için şer ile eğerlenmiş atım da vardır.

Kim beni doğrultmak isterse ben dosdoğruyumdur. Kim beni eğmek isterse ben eğri büğrüyümdür.

Ben cehâlet ve taşkınlığa hiç bir zaman râzı olmuş değilim. Fakat mecbur bırakılırsam ona da râzı olurum.

(Bundan dolayı) bazı kimseler: «Onda kusur ve kabahat var» derlerse;

Hakikaten doğru söylemişlerdir. Ne var ki, zillet şerefli bir kimse için daha büyük kusur ve kabahattır.»

Hilim konusundaki bu talimât, arapların ruhlarında derin izler bırakmak suretiyle meyvesini verdi. Halbuki onlar câhiliyye devrinde medeniyetten uzak bir şekilde ve kabilecilik taassu-

(Devamı 26. sayfada)

(1) es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 191-196.

(2) Buhârî, Ebû Hüreyre'den rivâyet etmiştir.

(3) el-Furkan sûresi, âyet: 63.

(4) eş-Şûrâ sûresi, âyet: 40.

Tarihin değerlendirilmesinde yeni bir kıstas ihtiyacı

Kadir MISIROĞLU

TARİHÎ vukuatın bazı esasî umdelerle tahlili suretiyle bir takım ta'mimlere ulaşmak mânasını tazammun eden «Tarih Felsefesi» İslâm âlimlerinin başlattığı bir ilimdir. Filhakika âlemşumûl bir şöhreti haiz bulunan **İbn-i Haldun**'un **«Kitab-ül İber»** isimli eserine yazdığı **«Mukaddime»** bu mevzudaki ilk kaynaktır. Daha sonra Şarkta ve Garpta pek çok tarihçinin geliştirdiği tarih felsefesi, içtimaî doktrinlerin herbirine — haklı veya haksız — tarihî bir esbab-ı mûcibe kazandırmak için baş vurulan bir ilim olmuştur. Son bir-iki asırdan beri Garb'a tebaiyyeti vaz geçilmez bir şiar olarak benimseyen ve her kemali Garp âlimlerine izafe etmeyi benimsemiş bulunan Türk yarı münevverleri, tarih felsefesinin kuruculuğunu da İtalyan tarihçisi **Vico**'ya mal etmişlerdir.

Gerçekten her yeni bir içtimaî görüş getiren fikir veya hareket adamı, kendi zuhurunu haklı gösterebilmek için tarihi yeni bir kıstasla tefsir eder. Bu suretle kendi görüşüne esas ittihaz eylediği ana umdeler muvacehesinde tarihî vukuatı yeni baştan bir tahlile tâbi tutarak temsil eylediği fikri takviyeye medar olacak «kıymet hükümleri»ni elde etmeye çalışır.

Bunun en câlib-i dikkat misali **Karl Marks**'ın **«Tarihî Materyalizm»**idir. İnsanı sırf maddî ve uzvî ihtiyaçlarına bağlı hareketler içinde telâkkî eden **Marks,** bütün tarihî vukuâtı bu âmillerin ortaya çıkardığını iddia eder. Böylece insanlık tarihinin maddî ihtiyaçlar saikasıyla tekevvün ve teşekkül ettiğini isbata (!) çalışarak getirdiği doktrine bir esbab-ı mûcibe kazandırmaya çalışır. Aynı şekilde **Freud** da insan tabiatında aslî bir meyil olarak meknûz olan **«cinsiyet»**i nazar-ı itibare alarak bütün ferdî ve içtimaî hareketleri onunla izah yolunu tutmuştur. Filhakika her iki müellifin de üzerine parmak bastığı müessirler, tarihî vukuatın seyrinde rol oynamışlardır. Ancak, bunlar, istinad ettikleri müessirleri hadsiz bir surette şümullendirmek ve vukuâtı tek müessirle izah etmek yönünden hataya düşmüşlerdir. Buna mukabil **«İslâm İçtimaî Doktrini»** insanın Allah indindeki mutlak bilgisine istinad ettiği içindir ki, sâir müelliflerin tesbit ettikleri fıtrî ve beşerî meyilleri topyekûn nazar-ı itibare almak ve onları bütün vukuâtın yegâne âmili telâkki edecek tarzda şümullendirmemek noktasından bütün içtimaî doktrinlere fâiktir.

Bizim tarihimizin değerlendirilmesinde, Cumhuriyet devrinden itibaren **«İnkılâpçılık»** esas mi'yar olmuştur. Bir kimse inkılâpçı ise makbul, muhafazakârsa merdud ilân edilmiştir. Hem de inkılâp Garp hayat-ı içtimaiyesini iktibas istikâmetinde mutlak bir teslimiyet mânasını tezammun etmek şartiyle... Hangi vak'a ki, Garb'ı iktibas istikâmetinde bir merhale teşkil eder, o övülmeye lâiktir. Hangi vak'a ki, Garbı'n iktibası yerine kendi millî ve an'anevî kıymetlerini muhafaza gayretini tazammun eder, o merdûttur. Mektep kitaplarına sathî bir nazar atfetmek bu teşhisin ne kadar haklı olduğunu tesbite kifâyet eder.

«İnkılâp mantığı» ile tarihimizin tetkiki inkılâpçılık zihniyetinin ortaya çıktığ günden beri ma'ruz kaldığımız maddî ve ma'nevî kayıplar ile iflâsa müncer olmuştur. Bu sebeple tarihimizin bugüne kadar değerlendirilmesinde esas ittihaz edilen bu umde, artık kabil-i tervic değildir. Bu durumda yeni bir kıstasın tesbiti zarurîdir.

Türkiye'de **«sağ zümre»**yi teşkil eden fikir adamlarının millî tarihimizi değerlendirmekte nasıl bir kıstas takip etmeleri lâzım geldiği hususu Vak'anüvislerin tarihî tetkiki ile kolayca anlaşılır. Çünkü azamet ve fütûhât devirlerimizin tarihî vukuatını kaydeden bu tarihçilerimiz, halkımızın mutekid bulunduğu İslâm'a ve millî an'anelere bihakkın mütemessik bulunduklarından vukuâtı bu esas görüş ve hissiyat ile değerlendirmişlerdir. Onların muhalled eserlerinin tetkiki gösterir ki, Türk tarihinin değerlendirilmesinde **«İnkılâp Mantığı»** yerine **«Tekamül»** mantık ve zihniyetinin takibi elzemdir.

Bugün iflâs mevkiinde bulunan inkılâpçılığa karşı tarihin şaşmaz kıymet hükümlerini ifade suretiyle bilhassa yakın tarihimizi değerlendirmeye mecbur bulunduğumuz şu sırada bu **«tekâmül mantığı»** ile vukuâtı yeniden tahlil ve izaha mecburuz. Hem de bütün sağcı yani müslümanlık ve Türklükten yana olan bütün grupların benimsemesi suretiyle...

Gelecek yazımızda yakın tarihimizin **«tekâmül mantığı»** ile tahlilinden hâsıl olacak tarihî kıymet hükümlerini ve mukabil görüş olan **«İnkılâpçılık»**ın reddine haklı bir esbab-ı mucibe teşkil edecek tahlillerimizi takdim edeceğiz.

İSLÂM

Mustafa ATEŞ

— II —

BAKÂ ve fenâ ile ilgili meselelerde İslâm hak ile bâtılın arasını ayırdedici hak sözü getirmiştir. Akıl, İslâm akidesinde olduğu kadar bâkî ve fânî varlıkların anlaşılmasına en yakın bir şekil tasavvur etmiyor. Çünkü akıl için sermedî ve ebedî iki ayrı varlık tasavvuru mümkün değildir. Hem de bu iki varlığın ikisi de gayr-i mahlûk olsun, biri mücerret varlık, diğeri muşahhas madde ve ikisinin de başlangıcı ve sonucu olmasın, ikisi için de ibtida ve intiha tasavvur edilmesin, bu akıl için mümkün değildir.

Fakat aynı akıl, zamana bağlı varlıkları halkü icad eden ebedî ve sermedî bir varlığı pekâlâ tasavvur eder veya zamanla mukayyet olmayan devamlılık arzeden bir vücut, bir varlıkla zamanla mukayyet, zaman içinde başlayıp zaman içinde biten başka bir varlık tasavvur eder.

Eskiden Eflâtun şöyle demiş ve söylediklerinde de isabet kaydetmişti: Zaman ebediyyetin taklidi, sonsuzluğun sahte müsabıkıdır. Çünkü zaman mahlûktur, sonradan yaratılmıştır. Halbuki ebed ve sonsuzluk, mahlûk değil ve sonradan yaratılmamıştır.

Böyle olunca mahlûkatın bakâsı, zamanın sihirli akışı içinde bir bakâ, bir varlık fikridir. Yaratıcı olan Hâlık'ın bakâsı ise ebedî ve sermedî bir bakâ, bir sonsuzluktur. O'nu, mazi, hal ve istikbal sınırlıyamaz. Çünkü bunlar, faniliğin emzirdiği insanların tasavvurunda hareket ve intikalin hudutlarıdır. Ebedî ve sermedî yaratıcı hakkında hareket ve intikal tasavvuru ise caiz değildir.

Öyle ise Allah, «Lâ-yemût olan diridir.» «Öldüren - dirilten O'dur...» «O'nun zâtından başka her şey helâk olacaktır.»

Devamlılık kendisine mahsus, başlangıç kendinden ve intihâ gide-gide nihayet kendisine dayanacak olan zâttan başka âleddevam bakâ sıfatıyla muttasıf olan yoktur.

Din hakkında söz söyliyen bazı kelâmcılar, bu aşırı tenzih fikrinin yaratıcıyı, yaratılandan, hâlık'i mahlûktan ayırır, Allah'la insan arasındaki mesafeyi açar diye tahayyül etmişlerdir.

Halbuki bu, şuurda büyük bir vehim, fikirde büyük bir hatadır.

Çünkü kemâlin hududu yoktur. Ve hududu olmayan hiç bir şeyin kendisi ile mevcut varlıklar arasında bir mesafe, bir uçurum mevzuubahis değildir. «Maşrık da Allah'ındır, mağrib de, nereye dönerseniz Allah'ın zâtı oradadır.» «Biz insana şah damarından daha yakınız.»

Hiç şüphesiz kâinatın, bundan evvel hakikî hıristiyanlığa ihtiyacı olduğu gibi, bundan böyle de bu îmana, bu İslâm îmanına ihtiyacı vardır. Âlem, mukadder olan zaman süresi içinde ikisini de beklemiş, ikisini kabul ve telâkki etmiştir.

Hz. İsa Peygamber, Zât-ı İlâhiyyeye mahsus güzel bir şekille geldi dünyaya...

Hz. Muhammed Aleyhisselâm ise akıl ve şuurda tam bir güzellik ve tam bir bütünlükle geldi âleme...

Bütün saf hıristiyanlık bazan bir tek kelimede hülâsa edilebilir: Sevgi!...

İslâm da bazan öz cevherini toplayıcı bir tek kelimede «HAK» kelimesinde gerçek ifadesini bulur.

«O beyan olunan hakk'a tahvil, şu sebepledir ki Allah hak O.» «Biz seni rahmetimizin muştulayıcısı, azabımızın habercisi olarak hak ile gönderdik.» «Demek ki, O hak melik Allah Yücedir.» «De ki, Ey Ehl-i Kitap, dininizde haksız ifrata dalıp haddi tecavüz etmeyiniz. Ve bundan evvel muhakkak dalâlete düşmüş ve bir çoklarını da dalâlete düşürmüş, sonra da doğru yoldan yan çizmiş bir kavmin hevâlarına tâbi olmayın!..»

İnsanları hakka davet eden dinlerin, da'vet anlarının mülâhazasından çıkacak netice şudur: Hıristiyanlık bir sevgi ve mahabbet dinidir. Yeni bir Şeriat getirmemiştir. İslâm ise HAK dindir. Yepyeni bir şerîat getirmekten başka kurtuluş çaresi yoktur Onun.

Hz. İsa Peygamberin zuhur ettiği çağda insanların şerîat ve kanuna ihtiyaçları yoktu. Çünkü Yahudiliğin şerîat hükümleri ve Roma Kanunları, zamanın iktizasına göre insanların dünyevî ihtiyaçlarına kâfi geliyordu. Esasen onların hastalığı, nass denilen açık hükümlere karşı aşırı sertlik, şekle ve gösterişe fazla düşkünlüktü. O gün için semahat dinine, sevgi ve mahabbet dolu bir dine ihtiyacı vardı onların. İşte Hz. İsa Peygamber, onlara bu dini getirmiş, bu dini tebşir etmişti.

Fakat İslâm'ın doğuşuna doğru Roma devleti yıkılmağa yüz tutmuş, şevket ü ikbali sönmüş, Şerîat-ı İsrâiliyyenin kudret ve saltanatı çökmüş, nüfuz ve te'siri gitmişti.

İslâm, din ve dünya işlerinde şerîatsız ve kanunsuz bırakılmıyan bir saffet, bir selîm fıtrat üzerine kabileler arasında zuhur etmiştir. Bu şerîat ve hukuk anlayışı, yeni bir hükûmetin himayesinde kendi vaz ettiği ahkâma tevfikan din ve dünya işlerinde kayıtlar ve yasaklar kor. Yeni hükûmetin makarrı, yeni dine girenlerin vatanı değiştikçe bu teşri', yeni hükûmetin değişen durumlarına uygun gelecektir. İ'tibar, zamanında bir esasın,, bir prensibin te'sis edilmesinedir. Yoksa o esasın o zamanda te'sisinin kaçınılmaz oluşuna göre değildir.

İmdi îman, hakka bağlı kaldıkça şerîatın esas ruhu da her halde, her asırda, her nesilde bâki kalacaktır.

— S O N —

Peygamberimizim Yumuşak Huyluluğunu Öğen Güzelleme

Dokuz felek, yedi yıldızın ışığı. Yalvaçların sonuncusu, Tanrı elçilerinin en yücesi olan Hz. «Ahmet» ki, akıl onun katında toprak değerindedir. İki cihan, onun atının terkisine bağlanmıştır. Naz sahrasının en taze sümbülü, sır denizinin en öz incisidir. Onun sümbül saçları; aydın günlerde yetişmiş bir çiçek demeti. Onun inci dişleri, güneşe mercan rengi işleyen bir cevherdir. Sedef'in içindeki damla, onun tatlı tebessümünden ilham almasaydı, inci olamazdı.

Onun incisi bir taşın bile gönlünü kırmadığı halde, nasıl oldu da taş, onun inci dişini kırdı! Evet, öyle bir yerde ki, taştan bir yürek var, o yürek, kuru bir sevdanın âhengini tutmuştur. (Her şey yapabilir.) O taş, inci kırmak ve yakuta sürünmek sevdasına tutulmasaydı, ona şifa macunu nerede bulunacaktı? Melâmet taşı, onun mücevher dizisi olan dişlerinden birini yerinden ayırdı. Bir cevher, daracık çekmecesinden dışarı çıktı. Taştan cevahir doğmak nüktesi şaşılacak bir söz değildir.

Meğerse ham gümüşün bedeli taş oldu, geldi o ufacık ağzı yaraladı. Taştan (sedefin içinden) çıkan inci, onun dudaklarıyla, dişleri değerinde olabilir mi? Taştan çıkan cevherin ocağı yerdir. Onun dişlerinin incisine nasıl bedel olabilir? Onun mübarek dişlerinin açıldığını görmek sevdası, taşı can ve gönülden harekete getirdi. Taşın çarpmasiyle mübarek ağzı kanlar içinde kalınca, kerem sahibi olmak şerefini de kendine yakıştırdı.

Dişinin kırılmasından dolayı, can ve gönülden şükretti. Allaha sunduğu bu armağanı az gördü. Dünya emellerinden, gönlündeki bütün arzulardan vazgeçti. Her iki cihanda gözü kalmadı. Onun leşkerinin savaş meydanında, eller mızrak, diller hançerdi. Onun adalet hançeri olan dilinin, dişe ne ihtiyacı var? Dişli hançer ne işe yarar!? Bütün varlıklar, onun keremine bakarlar, diken ekerler, onun gönlünden demetler toplarlar.

Bağ güllerle dolu. Diken sözü ne oluyor? Nâzım tesbihi, o hakikat zincirine dizilmiş, şimdi yılan kuyruğundan bahsetmenin ne yeri var? Tavus kuyruğuyla karganın sesini kes. Bülbül nefesiyle bağ yolunu tut. Nizami'nin gönlü onun feyziyle gül gibi açılmıştır. Onun gülü üzerinde şakıyan hoş sesli bir bülbüldür.

(Mahzen-i Esrar)

Ya Rasûlallah

Güzellik şehrinin sultanı sensin ya Rasûlâllah,
Muazzam Kâinatın cânı sensin ya Rasûlâllah.

Kerîm ahlâk senin zâtında bulmuştur kemâlâtı,
Fazilet mülkünün hâkânı sensin ya Rasûlâllah.

Seçilmiş, medh edilmişsin, seven, medh eyleyen Allah,
Bu canlar tahtının cânânı sensin ya Rasûlâllah.

Bihamdillah, mübeşşersin büyük rahmetle Mevlâdan,
Onulmaz dertlerin dermânı sensin ya Rasûlâllah.

Bütün ümmetlerin me'yûs olurken Rûz-i Mahşerde,
Kebâir ehlinin fermânı sensin ya Rasûlâllah.

Ne mümkün vasf-ı memdûnun, bütün zerrat lisan olsa,
Bu hilkat sırrının şâyânı sensin ya Rasûlâllah.

Senin sevginle mümkindir erişmek hubb-u Mevlâya,
Yanan âşıkların her ânı sensin ya Rasûlâllah.

Nuri BAŞ

O GÜN

Gerçek inkılâba şu cihan gebe
Küfrün saltanatı devrilecektir.
Kalbler heyecanla ALLAH diyecek,
Zulmet aydınlığa çevrilecektir.
Bir mübârek gazâ olacak: O gün:

Şehitler yeniden dirilecektir.
Yer yer sarsılacak dünya nizamı,
Putlar yüzüstüne devrilecektir.
Tam hedef vuracak oklar, yayında,
İMAN gücü ile gerilecektir.
Şanlı tekbirlerle, albayraklarla...
MİLLÎ MÜCADELE VERİLECEKTİR.

İsmail BAYRAM

Mukayeseli Dinler Tarihi

Yazan :
Afif Abdülfettah TABBÂRA

Terceme :
Osman CİLÂCI

Kur'ân-ı Kerîm'in İsrail Oğullarına Olan Tavsiyeleri Ayni Zamanda Mü'minler İçin-dir de.

Bütün beşeriyeti şumulü içine alan islâmî davet, yalnız bir millete has olmamakla temeyyüz eder; bu, âlemlerin Rabbi'nın Resulü Muhammed (s.a.)e; bütün insanlığa bildirmesini emrettiği bir hakikattir: «Ya Muhammed, biz seni âlemlere rahmet olarak gönderdik.»

Allah — İslâm'a göre — kâinatın yaratıcısı, âlemlerin Rabbı, çeşitli ırk ve cinsten olmalarına rağmen bütün insanların ilâhıdır. İbrânîlerin itikadınca Yahova, yalnız İsrail Oğullarının ilâhı olmuştur.

Hz. Muhammed (s.a.) in risaleti umumî olduğu kadar, ayni zamanda Allah'ın resullerinden Mûsa, İsa, İbrahim ve diğerlerinin getirdikleri (şeriatler) nin de tamamlayıcısı ve ikmâl edicisidir. Bu sebeple biz Kur'an-ı Kerim'de Musa'nın ve İsa'nın tâbilerine yönelmiş birçok tavsiyeleri, ayni anda Muhammed (s.a.) in tâbilerinin de uyması gerektiği ve mücibince amel etmeleri icabeden tavsiyeler olarak görmekteyiz. Çünki Allah'ın resulleri arasında ilâhî risaletin özü birdir, (tektir).

Allah'a İbadet ve İnsanlara İyilik.

Şu âyet-i kerîme İsrâil Oğullarına Kur'an-ı Kerîm'de zikri geçen, onların muhatap oldukları tavsiyelerdendir :

«Hani İsrail Oğullarından : «Allah'tan başkasına ibadet etmeyin, anaya, babaya, hısımlara, yetimlere, yoksullara iyilik yapın, insanlara güzellikle söyleyin, dosdoğru namaz kılın, zekât verin» diye (emretmiş), teminatlı söz almıştık. Sonra (bu sağlam sözünüze karşı) içinizden birazınız hariç olmak üzere arka döndünüz ve siz (de atalarınız gibi) hâlâ yüz çevirmekte berdevamsınız» (el-Bakara, 83)

Allah (c.c.) bu âyette, İsrâil Oğullarından; kendisinden başkasına ibadet etmemeleri, mahlûkatından melik, haham, mal ve diğer hiç bir şeyi ibadette ona ortak kılmamaları hakkında aldığı ahdi açıklıyor; keza Allah, yine İsrail Oğullarından, anaya, babaya, akrabaya, yetimlere, kendilerine kâfi gelecek şeyi kazanamayanlara yardım ve âciz olan muhtaçlara karşı ihsanda bulunmaları için de ahit almıştı; yine Allah onlardan, insanlarla iyi konuşmak, onlara iyiliği emredip kötülükten nehyetmek, gıybet ve koğuculuğa dalmamak için de söz almıştı. Bütün bunlar, insan kitlelerini birbiri ile aralarında husumet ve adâvete meydan vermeden kaynaştırmayı temin eden hasletlerdir. Yine Allah onlardan namaz kılmaları, mallarından, bir kısmını fakirlere harcamaktan ibaret olan zekâtı vermeleri için de söz almıştı. Fakat İsrail Oğullarından çok azı müstesna, bu yüksek düsturları yerine getirmekten yüz çevirdiler.

Kur'an-ı Kerîm'de İsrail Oğullarına hitaben yapılan tavsiyelerden biri de şudur :

«Dosdoğru namaz kılın, zekât verin, rüku' eden (mümin)lerle birlikte rüku' edin (cemaata devam edin.»

«(Ey Yahûdî bilginleri) siz, insanlara iyiliği (gerçeği ve peygambere îman etmeği) emredersiniz de kendinizi unutur musunuz? Halbuki Kitap (Tevrat) da okursunuz. Hâlâ aklınızı başınıza almayacak mısınız?»

«Hem sabır (ve sebat) ile, hem namazla (Haktan) yardım isteyin. (Gerçi) bu, elbette büyük (ağır ve çetin bir şey)dir. Ancak (Allah'a karşı) yüksek saygı gösterenler öyle değil.»

«O (yüksek saygı göstere)nler ki, onlar hakikaten Rablerine kavuşucu ve hakikaten ancak ona dönücü olduklarını bilirler (de namazlarını o vech ile kılarlar.)» (2)

Kur'an-ı Kerîm İsrail Oğullarını namaza çağırıyor; Çünkü onlar zevahiri yerine getirmek suretiyle namazdan sapmışlardı. Görünüşte namazı kılıyorlar, fakat onu gerektiği şekilde (ikâme) etmiyorlardı. Çünki (ikâme), bir şeyi güzel neticeleri görünecek şekilde tam ve sağlam olarak yerine getirmektir. Namazı (ikâme) ancak Allah'a yönelmek, ona karşı nefsin ıslâhını temin edecek ihlâs ve huşu' ile olur. Sonra Kur'ân-ı Kerîm onları muhtaçlara zekât vermeğe çağırmaktadır. Zekât da, cemiyeti düzelten ve mahrum zümrelerden gelecek her türlü kargaşalık, ihtilâl ve fitnelerden toplumu koruyacak şeylerdendir, (düsturları havidir). Bundan sonra Kur'an-ı Kerîm onlara «rüku'» ile emretmiştir. Rüku', namazın mühim rükünlerinden bir rükündür. Rüku'a, Allah'ın emrine bağlılık, ondan korkma ve büyüklüğü karşısında boyun eğme bulunması sebebiyle temas ve işaret edilmiştir. Rüku' edenlerle rüku', inananlar cemaatine dahil olmak ve birlikte namaz kılmak demektir. Çünkü İslâmda namazın en büyük görüntüsü Allah'a karşı olan rüku'dur.

Bundan sonra Kur'an-ı Kerîm, Tevrat'ı okuyupdurmalarına rağmen Allah'ın tavsiye ve emirlerini halka tebliğ eden, fakat onunla amel etmede kendilerini unutan İsrail Oğullarını yermiştir. Halbuki onlara yaraşan, okumuş oldukları Allah'ın kelâmından nasihat almaları, düşünüp taşınmaları ve onunla amel etmeleri idi.

Son olarak Allah, kendisinden bu hayatın musibetlerinden (nefislerine) zor gelen şeyler hususunda sabır ve salâtla yardım dilemeği de emrediyor. Gerçek sabır, insanların nefislerine güç gelen hayırlı amellere karşı iyi bir sabır örneği gösteren sabredenlere (sâbirîn) Allah'ın va'dini hatırlamak, Allah'ın emrettiği işlerden dolayı meydana gelecek musibetlerin yine onun mahlûkâtı üzerinde icra kıldığı bir fiili ve tasarrufu olup, onun emrine mutlak surette teslimiyet göstermek gerektiğini derinden düşünmek suretiyle nefsin çocukça meylettiği haram arzulardan onu men etmektir. **(Devamı var)**

---

(1) Afif Abdü'l-Fettah Tabbâra, el-Yahûdü fi'l-Kur'ani'l-Kerîm, Beyrut, 1966, s. 62-66.

(2) el-Bakara, 43-46.

En Büyük Kumandan Hz. Muhammed (s.a.v.) ve Askerî Teşkîlâtına Kısa Bir Bakış

Abdülvehhab GÖÇÜLÜ

Hz. Muhammed (A.S.) insanları hidâyete, saadete çağırmaya memur Allah'ın elçisi... O, bu vazifeyle dalâletteki insanlar arasına girmiş, sabırla, metanetle irşad vazifesini yürütmüştür. O'nun esas gayesi insanları hakka da'vet olduğuna göre, metodu da kırıcı, yıkıcı değildir. Bu gayeyle 13 yıl Mekke'deki Peygamberlik hayatında Rasûlullah hiç bir düşmanla savaşmamış, her türlü hakaret ve zulümlere sabırla ve tevekkülle mukabelede bulunmuştur.

Ancak İslâmın düşmanı sadece müşrikler iken; hicretten sonra buna Yahudi ve münâfıklar, daha sonra da hristiyanlar dahil olmuşlardır. Böylece müslümanlar dinlerini koruyabilmek için savaşmak zorunda kalmışlar, bunun için de geniş askerî tertibat almış, düşmanlarla çok çetin harpler yapmışlardır.

İslâm tarihinde Hz. Peygamberin bizzat bulunduğu harpler (gazve) 27, kendisinin bizzat iştirak etmediği seriyyeler (keşif kolları ve küçük askerî birlikler) 47 veya daha çoktur.

Medine Devrinde Rasûlullah Mekke'li müşriklerle büyük Bedir Gazvesi, Uhut, Hendek gazveleri ve Mekke'nin fethi; Mekkeli olmayan müşriklerle Müreysi Gazvesi, Huneyn gazvesi ve Evtas Harbi ve Taif Muhasarası; Yahudilerle: Benî Kaynuke, Benî Nâdir, Benî Kurayza gazveleri ve Hayberin fethi; Hristiyanlarla Mûte Harbi ve Tebük Seferi gibi büyük, askerî harp ve münasebetlerde bulundu.

Allah'ın izniyle Rasûlullah düşmanlarıyla yaptığı bütün harplerde galip geliyor, İslâmiyet sür'atle Arap Yarımadasına yayılıyordu. Bu muvaffakiyetin sırrı ne idi? Şüphesiz Cenab-ı Hak dinini muhafaza edecek, onun müntesiplerini himaye edecekti. Fakat kalpleri serâpâ iman dolu büyük insanlar, sahabiler bunu bilmelerine rağmen aslâ tedbirsiz, sa'ysiz harbetmiyorlar, böyle bir güvenle aslâ gönüllerini eğlemiyorlardı ki! Uhud harbinde Hz. Peygamberin okçuları bir ara böyle bir düşünceye, galip oldukları zannına kapılır gibi oldular ve Rasûlulla'ın kesin emrine rağmen yerlerini bıraktılar da İslâm Ordusu hezimetle yüz yüze gelir gibi oldu.

O halde İslâm Ordularının muzafferiyeti nereden ileri geliyordu? Bu sır Rasûlullah'ın yüce kumandanlığı ve İslâm erlerinin coşkun imanlarını anlamakla çözülebilir. O halde ana hatlarıyla Asr-ı Saadette «Askerî Teşkilât» üzerinde duralım:

Bu zamanda devamlı bir ordu şekli yoktu. Her eli silâh tutan askerdi. Kabileler birbirleriyle savaşıp duruyorlardı. Hz. Peygamber bu dağınık gücü birleştirerek sevkini eline aldı ve zararsız hale getirdi. Böylece menfaat ve kabile harpleri kalkarak yerine İslâmî gayeler için harp (cihad) ikame edildi.

Savaş olacağı zaman ilân edilir, herkes gönüllü olarak gelip sicil kütüğüne adını yazdırır, sonunda Hz. Peygamber bunların içinden harbe gidemeyecek olanları ayırırdı. Bu askerlerden her biri bütün levâzımatını kendisi temin eder, fakat tedarik edemiyecek olursa, bunlar da hazineden techiz edilirdi.

Ordu kumandanını Hz. Peygamber tayin eder veya bizzat kendisi idare ederdi. Ordunun klâsik şekli öncü, ardçı, sağ cenah, sol cenah ve orta cephe (merkez) olmak üzere beş bölümden müteşekkil olurdu. Her kısmın ayrı kumandanları olur ve bunlar arasında da emirleri birliklere ulaştıracak vâzi'ler bulunurdu.

Hz. Peygamber istihbarat için casuslar kullanır, keşif kolları çıkartır veya yakalanan esirlerden soruşturmak suretiyle düşman hakkında malûmat elde ederdi.

Savaşlar mübareze şeklinde başlar, sonra bütün ordu teşmil olurdu. Düşmanı şaşırtmak için çeşitli metodlar tatbik edilir, merkezden hiç haber sızdırılmaz hattâ uydurma şayialar yayılarak düşmanın kanaatı başka yönlere çekilirdi. İcabında yön değiştirerek, ateşler yakarak bu iş kolaylaştırılırdı. Hareket çok gizli tutulur, çok zaman asker bile gideceği yeri bilmezdi.

Hz. Peygamber sulh zamanlarında askerin ta'lim ve hazırlıklarıyla yakından ilgilenir, çeşitli spor faaliyetleri yaparak hareket kabiliyeti sağlardı.

Hz. Peygamber meteorolojiyi, rüzgârın ve güneşin asker üzerindeki te'sirlerini bilir, askerine ona göre hareket verirdi. Sonra arazinin durumuna en elverişli şekilde harp taktiği uygulardı.

O zamanlar askerin hangi tarafa ait olduğunu bildirecek üniforma yoktu. Fakat Rasûlullah buna da bir çare bulmuştu. Askerine çeşitli parola verdirerek veya miğferinin, sarıklarının üzerinde sûfah (yünden bir ibik) taşıtarak bu işi de halletmişti.

Rasûlü Ekrem'in harplerinde düşman sayıca daima çok, silâhca zengin idi. Askerleri açlık sıkıntısı çekmezlerdi. Halbuki İslâm ordusu sayıca düşmandan az olduğu gibi, çok zaman silâh, binek hayvanı sıkıntısı da çekilir, asker çoğu zaman yaya yürür, açlık, susuzluk sıkıntısı çekerdi. Meselâ, Hendek savaşında müslümanlar aç kalmışlar, büyük eziyetler çekmişlerdi. Hattâ Rasûlullah bile karnına taş bağlıyarak bu sıkıntıya tahammül etmeye çalışmıştı.

İşte bütün bunlara rağmen İslâm orduları gazalardan hep muzaffer olarak dönerdi. Bununsa tek sırrı, Rasûlü Ekrem'in iyi bir kumandan, dirayetli bir devlet reisi olmasından ve müslümanların İ'lâyı Kelimetullah için canlarını fedadan çekinmeden, ve göz kırpmadan savaşa atılmaları «Kalırsam gazi, ölürsem şehit olurum» inancıyla kılınç sallamalarıdır.

Allah o yüce Rasûl'ün yolundan ayrılmamayı cümlemize lûtfetsin.

Ezanın Etrafında...

Ahmet AĞIRBAŞLI

MUKADDES MEFHUMLARIN MUKADDES ALEMLERİ

Kendilerini âdi şeylerden vasf-ı mümeyyizleriyle tefrik eden bazı mukaddes mefhumlar vardır. Bu vasf-ı mümeyyizler, mefhumların şahsiyetini ortaya koyan, alemleri ve karakteristik hususiyetlerinin hakikî vechesini çizgi çizgi ifade eden alâmet-i fârikasıdır. Bir bayrak veya bir sancak; bir vatanın, bir milletin istiklâlinin alâmet-i fârikasıdır ve mukaddes kıymeti vardır. Belirli günlerde direklerde yükselen bayraklar yavaş yavaş semaya doğru ilerlerken insanın bütün hisleri de deniz dalgaları gibi coşa coşa kabarır. Bu milletin bayrağı cihad meydanlarında şehidlerinin kanlarıyla çağlayan vadilerin üzerinde Allah Allah sadâlarıyla, kılıçların şakırtılarının meydana getirdiği ilâhî havanın tavanlık ettiği tezgâhlarda dokunmuş, motiflenmiş ve renklendirilmiştir. İşte, mukadderatın dokuttuğu bu bayrak, bu memleketin alemidir. Bu alem asliyetiyle kabul edilmiş ve edilmelidir de... Çünkü bayrak gibi mukaddes bir kıymeti asliyetinden uzaklaştırmayı düşünmek, mânasızlık girdâbında kaybolmanın ifadesidir. Meselâ, ay-yıldızı, sırmalarla işlenmiş bir bayrağın, sadeleştirme bahanesiyle sırmalarını sökseniz, hiç bir değeri kalmayacak bir paçavraya dönecektir. Bu hal, Nasreddin Hoca'ya atfedilen leyleği kuşa çevirme hâdisesiyle yakından alâkalıdır. Hoca zavallı leyleği sadeleştirip kuşa çevirme bahanesiyle ayaklarını, gagasını, kuyruk ve kanatlarını kesmeye kalkışır ve de keser. Bizim Hoca Halîk'ın (C.C.) şeklinden razı olduğu leylek üzerinde tasarrufat yaparken ya cür'et ettiği bu işte muvaffak olacak, yahut da leyleğin kahrına uğrayacaktır.

İSLÂM'IN ALEMİ : EZAN

Ezan, mukaddes İslâm mefkûresinin büyük bir alemidir. Bayrak gibi bunun da harîm-i ismetine el sürüp, bekâretine halel getirilemez.

Ezan i'lâm, bildirmek, ilân etmek demektir. Şeriatta ise İslâmın esaslarını öz olarak cihana ilân etmek, İslâm'ın kurtuluş dini olduğunu bütün dünyaya haykırmak ve İslâmın gür sesini duyurmanın şâheser ifadesidir. «(Erbab-ı Dâniş) (ilim erbabı) ve dikkatin ikâz-ı ârifânelerine göre ezan, elfâz-ı kalîle (az söz) ile mesâil-i i'tikadiyye ve ameliyyenin hemen kâffesini (hepsini) hulâsaten câmi' ve şâmildir. (الله اكبر) Lâfz-ı Celîl'i Vücûd-u Bârî'yi (C.C.) tasdîkâ delâlet ettiği gibi bilcümle Sıfat-ı Kelâmiyyesini de isbat eder. (اشهد ان لااله الاالله) kelime-i tayyibesi tevhîde ve nefy-i şirke (şirki inkâra), (اشهد ان محمداً رسول الله) cümle-i cemîlesi de Risâlet-i Celîle-i Muhammediyeyi (S.A.V.) ve onun zımnında bütün enbiyâ ve rusûl aleyhim'üs-selâmın alelıtlak nübüvvet ve risaletlerini tasdîkâ dâll (delil) olduğu gibi (حى على الصلاة) sîga-i emri ancak resûl sayesinde malûm olan tâat-ı ilâhiyeye davettir. (حى على الفلاح) sîgası da bekâyı dâim demek olan felâh ve necat yoluna çağırmaktır ki, bu da, meâd ve ukbâyı tasdîktan ileri gelir. Bu elfâz-ı şerîfenin tekrarı mazmunlarını te'kid içindir. Ezandan hâsıl olan fevâid vaktin girdiğini ihsar, nâsı (insanları) cemaatle namaza dâvet, şeâir-i İslâm'ı izhar gibi pek mühim şeylerdir.» (1)

Ezan görüldüğü gibi sadece namaz vaktinin ilânı değil, İslâmın ilânıdır. Eğer ezan sadece namaza da'veti sağlasaydı, meşrû kılınmadan önce namaza çağırmak için kullanılan (الصلاة ! الصلاة) «Namaza! Namaza!» lâfızları bu davet işi için pekâlâ kâfi gelebilirdi. Fakat bu kuru ifâde, İslâm intişarı bölgeleri aşınca terkedilmiştir.

Eğer, Mekke devrinde kalbi yalçın kayalardan daha katı olan müşriklerin karşısında namaz vakitlerinde İslâmın ilânı demek olan (EZAN) okunacak olsaydı, Kureyş buna fırsat vermiyecek ve epeyce kan dökülecekti. Çünkü günde beş kerre ezanla Kureyş kurtuluş için İslâm'a da'vet edilecek, hakikatle karşı karşıya kalınca küfrünün çığlığını basacak, müslümanlara daha fazla eza ve cefaya girişecekti. Çünkü Kureyş her hâl ü kârda fırsat arıyordu. Müslümanlar, henüz az oldukları için onlara karşı koyacak fırsata sahip değillerdi. İmanı coşan müslümanlar Harem-i Şerife gelerek Kureyş'in huzurunda İslâmı haykırıyorlar, fakat Kureyş'in taarruzuna ma'ruz kalıyorlar, bitkin bir halde geri dönüyorlardı. Hz. Ebubekir (R.A.) ve diğer müslümanlar, Peygamberimize (S.A.V.) İslâmiyeti müşriklere karşı açıklamak arzusunda olduklarını beyân ettiler, lâkin Peygamberimiz (S.A.V.) : «Ey Ebubekir! Biz henüz azız, bu işe yetmeyiz.» (2) dediyse de, ısrarları üzerine müslümanları kırmadı. Topluca Harem-i Şerif'e gidildi. Allah'a ve Rasûlüne inancın esasları anlatılmaya başlanınca Kureyş, Ebubekir ve arkadaşlarına saldırdı, ortalığı altüst etti! Ebubekir (R.A.) o hale geldi ki, kabilesi onu baygın bir halde evine götürmüştü... İşte müslümanlar, Kureyşin şerri yüzünden ibadetlerini bile gizli yapıyorlardı. Gerçi bir müddet sonra sayıları Hz. Ömer'le 40'a ulaşınca açıktan açığa namaz kılmaya başladıysalar da, Medine'ye hicret edinceye kadar müşriklerin sûikastleriyle her an karşı karşıya idiler. Zaten Kureyş'in Hz. Muhammed'i (S.A.V.) evinde öldürme kararı almış olmasından, hicret yolu Rasûl-i Ekrem'e açılmıştı (3).

EZAN, ARŞ-I A'LÂDAN İMDÂDA KOŞUYOR

Medine'ye hicretle Kureyş'in tahakkümü kalkmış ve müslümanlar İslâm'ı gür sadâlarıyla serbestçe cihana haykırabilme imkânına kavuşmuşlardı. Artık her gün, yolunu kaybetmiş, dalâletteki insanları hakikata çağırmak, İslâmın yegâne kurtuluş yolu olduğunu onlara ilân etmek lâzımdı. Kilisede ibadet vaktini bildirmekten başka hiç bir mâna ifade etmeyen (çan)ın vazifesinden fazla bir şey yapmayan, daha üstün mâna taşımayan ve günde beş defa namaza da'vet için kullanılan (الصلاة الصلاة) «Namaza! Namaza!» lâfızları Kureyş'in tahakkümünden artık müslümanların selâmete erişmeleriyle birlikte sadece da'vet vazifesi yerine, günde âleme İslâmı beş kere kısaca takdim edecek nazımlara yerini bırakması lâzımdı. Ve bu yüzden, daha Medine'ye hicretin ilk yılında bu âlemşümûl vazifeyi yapacak olan EZAN-I MUHAMMEDİ, ilâhî kattan hemen arz-ı endam ediverdi.

Mescid yapıldıktan sonra Peygamberimiz bir gün müslümanları namaza toplamak için ne yapmak lâzım geldiğini ashabı ile görüştü. «Namaz vakti gelince bir bayrak dikilsin; onu görenler birbirlerine haber verirler» denildi. Peygamberimiz bu fikri beğenmedi. Yahudilerin borusu gibi boru çalınması teklif edildi. Resûl-i Ekrem bunu da hoş karşılamadı, «Bu Yahudilerin işidir» dedi. Yüksekçe bir yere ateş yakılmasını söylediler. Peygamberimiz bunu Mecûsilere ait olduğundan reddetti. Ve bir netice alınmadan dağılındı.

Ensar'dan Abdullah b. Zeyd El-Ensarî (R.A.) bir sabah Peygamberimize geldi : «Yâ Rasûlâllah! Bu gece uyurken üzerinde iki parçadan yeşil elbisesi bulunan, elinde bir (çan) taşıyan bir adam yanıma uğrayıp beni dolaştırdı. Ona : «Ey Allah'ın kulu! Bu çanı satar mısın?» deyince, «Ne yapacaksın onu?» dedi. Onunla namaza da'vet edeceğiz, dedim. Ben sana daha hayırlı olan bir şey göstereyim mi?» dedi. Ben de : Olur! Nedir o? dedim.

الله اكبر الله اكبر الله اكبر الله اكبر اشهد ان لااله
الاالله اشهد ان لااله الاالله اشهد ان محمداً رسول الله اشهد
ان محمداً رسول الله حى على الصلاة حى على الصلاة حى على الفلاح
حى على الفلاح الله اكبر الله اكبر لااله الاالله

dersin, dedi. Benden biraz geri durduktan sonra kameti öğretti. Uyanınca Peygamberimizin (S.A.V.) yanına geldim. Peygamberimiz (S.A.V.) : «İnşaallah bu, hak rüyadır. Bilâl (R.A.) ile kalk da gördüğünü ona öğret. Ezanı okusun. Çünkü onun sesi seninkinden daha gürdür.» dedi. Bilâl (R.A.) ile kalktık. Ben ona öğretmeye, o da okumaya başladı.

Evinde bulunduğu sırada Ömer b. Hattab (R.A.), bunu işitir işitmez, ridasını sürüyerek dışarı çıktı ve : «Ya Rasûlâllah! Seni hak dinle gönderen Allah'a yemin ederim ki, onun gördüğü şeyin tıpkısını ben de görmüştüm» dedi (4).

Ayrıca Peygamberimize (S.A.V.) daha önce ezan hakkında vahiy gelmiş bulunuyordu. Bunun için Peygamberimiz Hz. Ömer (R.A.) e bu hususta : «Vahy senden önce davrandı ya Ömer!» dedi (5). Ezan, «Ey îman edenler! Cuma günü namaz için nidâ edildiğiniz zaman, hemen Allah'ı zikretmeye gidiniz, alış-verişi bırakınız. Bu, bilirseniz, sizin için daha hayırlıdır.» (6) âyetiyle de te'yid edilmiştir (7).

«Hz. Ömer (R.A.) rüyasını ihbara geldiği vakit vahiy varid olmuş bulunuyordu. Müşarünileyh, rüyamı nakledeyim derken bir de bakmış ki, Bilâl ezan okuyor. Nebiy-yi Ekrem (S.A.V.) kendisine :

« سبقك بذلك الوحى = Bu dediğin husus için vahiy daha evvel geldi.» buyurmuşlardır. Demek ki, ezan yalnız menâm ile değil vahiy ile de sübût bulmuştur.» (8)

EZAN'A KARŞI TEPKİNİN KISA BİR TARİHÇESİ

Yıldırımı sivri uçlarıyla kendilerine çeken paratönerler gibi, göze batacak derecede mühim olan şeyler insanların dikkat nazarlarını üzerlerine daha fazla toplarlar.

Ezan, daha İslâmın şiarı olduğu ilk günden beri üzerine kem gözlerin ifsâd edici bakışlarını toplayan bir sahnenin en cazip noktası olmuştur.

Asr-ı Saâdette yahudilerle Medineli müşrikler, müslümanlar ezan okurken, onu alaya kalkışırlardı. Bunun üzerine yahudi ve müşriklere hadlerini bildiren şu âyet-i kerîmeler nâzil oldu (9) : «(Ezanla) birbirinizi namaza çağırdığınız zaman (onu) bir eğlence ve bir oyun (mevzûu) edinirler. Bu, kendilerinin hakikaten akıllarını kullanmak bir gürüh olmalarındandır. De ki : «Ey ehl-i kitap, sizin bizden hoşlanmayışınız (ın sebebi) Allah'a (inandığımızdan) ve bize indirilenlerle daha evvel indirilenlere inandığımızdan ve sizin bir çoğunuzun da fâsık kimseler olduğunuzdan başka (bir şey) değildir.» (10)

Türkiye'mizde ezana karşı girişilen reform hareketlerinin tarihi 40-50 senelik bir maziye sahiptir. Bu teşebbüse 1932 yılında başlanmıştır. 18 Temmuz 1932'de Diyanet İşleri Başkanlığına yazdırtılan ve İstanbul Müftülüğüne gönderilen özel 636 sayılı yazıyla ezan ve kaametin birkaç ay içinde Türkçe okunacağı bildirilmiştir (11).

Yeni kurulan Cumhuriyet hükûmetinin ezanı Türkçe okutma kararı, gerek mecliste ve gerekse müslümanlar ara-

(Devamı 28. sayfada)

(1) Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, Ahmet Naim, 1962, C. 2, s. 550.
(2) İslâm Tarihi (Mekke Devri), Asım Köksal, 1966, s. 148.
(3) İslâm Peygamberi, Prof. Muhammed Hamidullah, 1966, s. 104.
(4) a) Sahîh-i Müslim Ter., M. Sofuoğlu, c. 2, s. 8-9.
b) Asr-ı Saâdet, M. Şiblî, Müt : Ö. Rıza Doğrul, c. 1, s. 306.
c) İslâm Tarihi (Medine Devri), Asım Köksal, c. 1, s. 126.
d) Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, c. 2, s. 552-553.
(5) İslâm Tarihi, A. K., c. 1, s. 128.
(6) Cuma sûresi : 9.
(7) İslâm Tarihi, A. K., c. 1, s. 128.
(8) Tecrîd-i Sarîh Tercemesi, A. Naim, c. 2, s. 556.
(9) İslâm Tarihi, A. K., c. 1, s. 130.
(10) El-Mâide sûresi, âyet: 58-59, (Kur'an-ı Hakim ve Meâl-i Kerîm, H. Basri Çantay).
(11) Atatürk Devrimi Kronolojisi, Sami N. Özerdim, Varlık Yayınevi, 1966, s. 87.

Güneş Doğuyor

Ebu-l CİHÂD

Şu günlerde mü'minler büyük bir sevinç içindedirler. Güler yüzleri, dimdik başları ve sert adımlarıyla caddede karşılaştıkları kardeşlerini tebrik ediyorlar, birbirlerine müjde veriyorlar. Birine durup da soracak olursanız, niçin sevinçlisiniz, neden birbirinizi müjdeliyor ve niçin tebrik ediyorsunuz? diye. Size vereceği cevap şu olacaktır: Zulmeti boğan, karanlıkları aydınlatan, canlara kan katan, ölmüş kalpleri dirilten, vücude yepyeni bir hayat veren, ellerden kelepçeleri, ayaklardan zincirleri kıran, bükük boyunları doğrultan, eğik başların dimdik durmasını sağlayan, âleme nur saçan güneş bundan 14 asır önce doğmuş ve nihayet insanoğlunun beklediği büyük kurtarıcı, iki cihanın serveri, kâinatın fahri Hz. Muhammed (S.A.V.) dünyaya şeref vermiştir. Onun için sevinçliyim. O gelmeseydi, hiç kararan kalpler aydınlanır, ağlayan gözlerin yaşı diner miydi? O gelmeseydi zulüm kalkar, adalet tecelli eder, mazlumların yüzü hiç güler miydi? O gelmeseydi insanoğlu bir kurt olmaktan çıkar mıydı? O gelmeseydi bunların hiç birisi elbette tahakkuk etmezdi.

Evet, mü'minlerden alacağınız cevap bu olur ve hem de doğrudur. Çünkü Cenab-ı Hak O'nun hakkında Kur'an'ında: **«Seni biz âlemlere rahmet olarak gönderdik»** buyurmuştur. Muhterem okuyucular, isterseniz gelin, hep beraberce 14 asır önceki Mekke'yi ve o günkü hâlini yakından izleyelim:

Mekke iki tepe arasında vadide kurulmuş bir şehirdir. Kudsîyeti tâ ilk insanoğlunun yeryüzüne ayak bastığı günden beri devam edegelmektedir. Çünkü yeryüzünün en mukaddes mâbedi kâbe, tâ o zamanlarda yapılmış, Nuh'un tufanında kaybolmuş, daha sonra Hz. İbrahim Aleyhisselâm tarafından Allah'ın emriyle tekrar inşa edilmişti. Bundan dolayı kudsîyeti eskidir. Bütün bunlara rağmen Mekke, güzelliği, bol suyu, ağaçlığı, yemyeşil tepeleri, mütedil iklimiyle değil de mânevî havası Hz. İbrahim'in duasının bereketi ve Hz. Muhammed'in maskıt-ı ra'sı olduğundan dolayıdır.

⁂

Hz. Muhammed'in doğumundan günler öncesi Mekke'nin içinde yepyeni bir hava esiyor, insanlar telâşlı telâşlı dolaşıyorlardı. Hâşim Oğullarının henüz genç yaşta ölen oğulları Abdullah'ın zevcesi Âmine'nin doğumunun yaklaşması bir taraftan sevindiriyor, diğer taraftan da üzüyordu. Seviniyorlar; çünkü ailelerine bir nüfus daha eklenecek, belki de gördükleri esrarengiz rüyaları tahakkuk edecek, Âmine'den doğacak bu çocuğun fevkalâde halleri olacaktı... Üzülüyorlardı; çünkü doğacak çocuğun babası ölmüştü. Beklenen o nurtopu gibi çocuğun başını şefkatle okşayacak, kucağına alacak, bağrına basarak, «Yavrum» diye sevecek babası yoktu.

Kâbe'nin gölgesine atılmış bir yatağın gölgesinde ak sakallı, nuranî yüzlü, fakat dinç bir ihtiyar oturuyor, etrafında Mekke'nin eşrafı halka olmuş sükûnetle onu dinliyorlardı. İhtiyar eliyle sakalını sıvazlıyor, bazan derin bir düşünceye dalıyor, gözleri yaşarıyor, içini çekiyor, daha sonra başını kaldırarak gözlerini semaya dikiyor, orada bir noktayı seyrediyor, seyrediyordu... Gelip geçenlerin selâmlarıyla biraz kendine geliyor, az sonra yine derin sessizlik ve düşüncelere dalıyordu.

Bu ihtiyar niçin böyle kederli, mahzun, etrafa aldırış etmeden duruyor? Niçin kâh kafasını gökyüzüne dikiyor, uzaklara bakıyor, kâh kafasını önüne eğiyor, sakalını sıvazlayarak yere bakıyor, kâh kafasını böyle sağa-sola sallıyor? Neden hiç konuşmuyor? Evet, kimdi bu pîr-i fânî, kimdi bu nuranî yüzlü ihtiyar adam?

İşte bu ihtiyar, yakında doğacak, nuruyla karanlıkları boğacak, yalnız Mekke'nin değil, bütün dünyanın bozuk düzenini yıkacak, yepyeni bir nizam kuracak, haklıyı haksızdan ayıracak, hürriyete susayanlara hürriyet bahşedecek, siyahla beyazı eşit tutacak, kadınları bir ticaret metaı olmaktan kurtaracak, insanları, boyları, malları, mevkileriyle değil de, topluma yaptıkları iyilik, Yaradan'a yaptıkları kullukla ölçecek olan Hz. Muhammed'in dedesi Abdülmuttalib'ti... Aylar önce kaybettiği ve çok sevdiği Abdullah'ın öksüz olarak doğacak çocuğunu düşünüyor, onun için Cenab-ı Hak'tan inâyet bekliyor, yaşlı gözlerini semaya dikiyor, doğacak torunu için dua ediyordu...

(Devamı var)

İnsanlığın Doğu ve Batıya Haykırışı

(Baştarafı 5. sayfada)

birbirlerinden istifade etmek yolunu tutmadılar. Şayet karşılıklı istifadeleri vâki olmuşsa, gayet zayıf ve gayet basit olmuştur.

Doğu âlemi, böylece tabiî yolunu tutuyor ve din duygusu ile yoğrulmuş olan hayatını idame ettiriyordu. Peygamberlik müessesesi zaman zaman onu uyarıyor ve güçlü ruhiyatçılar da her an onun ruhî hayatına semâvî bir gölge aksettiriyordu. Doğunun ele aldığı konu, insanın yaşadığı çevreden ziyade; insanın bizatihi kendisi idi. O, bu konuya tam bir ihlâs ve ciddiyetle sarılmış, bu alanda çok gayret göstermiş ve bütün imkânlarını kullanmış, zekâsını, şuurunu ve iradesinin gücünü hep bu noktaya hasretmiştir. Muammalar kervanını teşkil eden beşerî sırların açıklanması bâbında var kuvvetiyle çalışan doğu âlemi, topyekûn insanî değerleri ve yeryüzünde eşi olmayan insan enerjisinin işletilmesi, ihtiraslarının tanzim edilmesi ve bunların îmân ile doyurulması ve ahlâkının ıslahı hususunda da hiçbir fedakârlıktan kaçınmadı. Çünkü beşerin ıslahı, bu tarz hareketlere bağlıdır, onsuz tasavvur edilemez.

Peygamberler her asırda, insanları doğru yola sevkettiler. Bu pâk silsilenin sonunda da Hz. Muhammed (SAV.) bu mukaddes görevi ele aldı. İnsan denen bu yaratıkla oldukça meşgul oldu ve onu terbiye etti. Onun gizli bırakılan taraflarını açığa çıkardı. Onu lâyık olduğu seviyeye yükseltti. İnsanda basiret gözünü açtırdı. Bu, öyle bir gözdür ki, insan, ancak bununla hem kendisinin ve hem de bu kâinatın yaratıcısını idrâk edebilir. İnsanoğlu yalnız bu göz vasıtasiyle aydınlığa, mutluluğa, doğruluğa, ilme, azme, mahabete, selâmete ve sükûnete kavuşabilir, sadece bu göz sayesindedir ki; insanoğlu hayat ve aksiyonun kaynağını, kâinattaki dehşet verici ilâhî nizâmı tanıyabilir. Neticede bunu bilen insan, âlemde dağınık olan bütün birlerin bağlı olduğu merkeze muttali olur. Bunun akabinde, insanın gözünde kâinat, artık dağılma, parçalanma kabul etmeyen bir ünitedir. Bu ünitede (Vahdet) çelişme, sapıklık, rekabet ve gurur temayülü, egoizma gibi şeyler bulunmadığı gibi, onda kendi başına çalışan, birbirleriyle çarpışan ve bozuşan mantıklar da mevcut değildir. Bu göze sahip olan insanın nazarında bütün mantıklar tek bir kuvvet tarafından idare edilen bir memlekettir. Bu ülkeyi kahhar ve fakat aynı zamanda sonsuz bir merhamete sahip olan tek bir idareci idare ediyor. İnsan, ancak bu kalb sayesinde her türlü puta tapıcılıktan, dualizmden, evhamdan, hurafelerden, efsanelerden (Mythology), taklitlerden ve kötü âdetlerden kurtulabilir. Bu kalb gözü sayesinde insan, taş, ağaç, nehir, güneş, ay, melek, insan, dişi ve erkek gibi tüm yaratıklara artık asla boyun eğmez. Ancak kâinatın yaratıcısı ve yürütücüsü olan Allah'a boyun eğer ve ona tapar.

« (O) doğunun da, batının da Rabbidir. O'ndan başka hiçbir tanrı yok, o halde, (umûrunda) güvenerek ve dayanarak onu tut.» (1)

---

1. El-Müezzemmil: 9

Peygamberimiz Efendimiz

(Baştarafı 3. sayfada)

ret-i Muhammedi'n nuru vasıtasıyla, onların elinde zuhur etmiştir.

O; fazilet güneşi; Onlar ise, yıldızlardır. Güneşin olmadığı devirlerde, insanlığı aydınlatarak, O'nun ışığıyla yol göstermişlerdir.

Evet, her peygamber; ümmetine, O'ndan bahsetmiş ve yetiştikleri takdirde, son peygambere mutlaka inanmalarını tavsiyede bulunmuştur. Hattâ, her nebî ve o nebînin ümmetine; Fahr-i Risalet'e ve onun din ve şerîatine yardımda bulunmaları için vazife verilmiş; ahid alınmıştır.

Hazreti Musâ gibi bir peygamber-i âlişânın, Rabbısıyla mükâleme anında, Allah Teâlâ, Habîbini ve Onun ümmetini senâ eyleyince **— O yüce Peygambere beni ümmet kıl —** diye niyazda bulunduğunu, İmam-ı Kastalânî nakleder.

Şu merhalede bizler; enine boyuna düşünmeliyiz: Biz kimiz, neyiz!..

Evet, İlâhî lutfun imdadı ve Rabbânî takdirin sevkiyle, O en yüce Peygambere, eşsiz sevgiliye ümmet olma şerefine mazhar bulunuyoruz. Onun yolundayız. Onun izindeyiz. Onun Muhammedî nuru, gönüllerimizde, mübarek adı dillerimizde. Kâinata ışık saçan, insanlığa feyz dağıtan, beşeriyete yön veren mukaddes kitabı; Kur'an-ı Hakîm, önümüzde ve yönümüzdedir. Bu kudsî gerçeği idrak edenler, mutlaka kurtulacak. O risaletpenah'ın izinde gidenler muhakkak Hakk'ı bulacaktır. Onun din ve şerîatine yardım edenler kat'iyyen zaferyâb olacaktır. Bu, Allah Teâlâ hazretlerinin va'didir.

Onun da'vasının derdiyle dolmayan gönüller boş. Sevdasıyla çırpınmayan kalbler karanlık. Mefkûresiyle parlamıyan beyinler kuru. Sünnetiyle süslenmiyen ameller batıldır, hiçdir!

O, yolunu ve sünnetini, Hazreti Ali'ye şöyle tarif buyurmuştur:

Marifetullah sermayem, AKIL dînimin aslı, Muhabbetullah esası, Şevkullah binitim, Zikrullah hemdemim, ALLAH'A İTİMAD hazinem, Hüzün refikım, İLİM silâhım, Sabır libasım, Kadere rıza ganimetim, Rabbime karşı azimle müftehirim, Dünya'ya meyletmemek şiarım, Allah'ı yakin ilmiyle bilmek azığım, Hakk'a taat bana yeter. CİHAD temel ahlâkım, gözümün süruru da namazdadır.

Bütün gam ve düşüncem; ümmetim içindir. İştiyakım, Allah Teâlâ Hazretlerinedir.

Gerçek şu: Değil O'nun haliyle hallenmek, O'nun zikriyle vakit geçirmek ve O'ndan söz etmek bile en mübarek amel ve ibadettir. Rabbimizden, onun senasını edecek liyakat diler; çok mübarek Zat-ı Risaletpenahîlerine kurbiyet ve vuslat niyaz eylerken; sözü, seçkin mütesavvıf İbn-i Fariz'in diliyle bitiririm:

وعلى ثنائك واصفيه يفنى الزمان وفيه ما لم يوصف

En mütefennin edibler ve en mahir şairler bile, durmadan, O'nu senâ eyleseler: Zaman biter de, yine o yüce insanın senalarından söylenmedik kalırdı!..

Çocuk Terbiyesi

Fatma Zehra KANLI
(Konya Merkez Vaizesi)

Çocuğun maddî yönüne gelince: Onun büyümesini ve İslâm ahlâkını öğrenmesini sağlamak için maddî gıdasına da dikkat etmek lâzımdır. Rabbin izni ile dünyaya gelen çocuk, yavaş yavaş büyümeye başlar ve zamanla bütün organları gelişir, vücut yapısı büyür, vücutun büyümesiyle organları kullanma kabiliyeti de artar. Bu bedenin gelişme ve hareketi yanında çocuk bir takım iyi veya kötü hareketler de öğrenir ki, çocuğun bu hareketlerini kontrol etmek anne ve baba için büyük bir vazifedir.

Çocuğu zamanında terbiye etmek, dinî ve dünyevî bilgilerini öğretmek, ahlâk kaidelerine uymasını, ibadetlerini yapmasını sağlamak ana ve babanın vazifeleri ve aynı zamanda çocuk için hareket plânıdır. Ve yine bu vazifeler ebeveyn için mânevî garanti ve feyz kaynağıdır. Hadîs-i şerifte meâlen: **«İnsan öldüğü zaman bütün ameli kesilir, ancak üç şeyden kesilmez. O üç şeyden birisi de dünyada hayırlı evlât bırakmaktır. Bir kimse ölse bile dünyada bıraktığı evlâdı hayırlı ameller işledikçe, ana ve babasının defterine de yazılır. Çünkü o evlâdı o kimseler yetiştirdi.»** buyurulmaktadır.

Şu halde biz daha ziyade ebeveyn zaviyesinden müslüman bir çocuk yetiştirmek ve ona İslâm terbiyesi vermek için dikkat edilecek hususlar üzerinde maddeler halinde kısaca duralım:

1 — Anne ve baba için yaşadıkları müddetçe yiyip - içip ve gelecek olan nesillerini muhafaza etmeleri birinci vazifeleridir.

2 — Müslüman bir erkeğin izdivaç edeceği kadının bir İslâm kadını olması gereklidir. Peygamberimiz (S.A.V.) meâlen: **«Kadın dört şeyi için nikâhlanılır: Dini, nesebi, güzelliği ve malı için. Sen dindar olana yapış ki, elin bereket bulsun»** buyurmaktadır. Bir baba Cenab-ı Hak'tan kendisine dinde ve dünyada iyi bir yardımcı, sonunda da hayırlı bir halef olacak evlât istemesi lâzımdır. **«Ey Rabbımız, bize zevcelerimizden ve neslimizden gözlerimizin nuru olacak sâlih kimseler ihsan et»** diye dua edenleri Rabbımız övmüştür.

3 — Çocuk dünyaya geldiği zaman sağ kulağına ezan, sol kulağına ikâmet okuyup güzel bir isimle isimlendirmeleri lâzımdır. Hadîs-i şerifte meâlen: **«Çocuğun babası üzerinde üç hakkı vardır. Bunlardan birisi de onu güzel bir isimle isimlendirmesidir.»** Yine meâlen: **«Mahşerde dünyadaki isimlerinizle çağrılacaksınız. Onun için isimlerinizi güzel koyunuz.»** buyurmuşlardır. Bu ebeveynin evlâdına evvelemirdeki vazifesidir.

4 — İyi bir anne, baba; en güzel örnek olan Resûl-i Ekrem'i kendilerine rehber etmeli ve kendileri de çocuklarına mümtaz birer nümûne olmalıdırlar. Kendisinin yapmadığı bir şeyi, anne, baba evlâdına asla yaptıramaz. Kur'an-ı Kerîm'de: meâlen: **«Ey îman edenler, yapmayacağınız şeyi niçin söylüyorsunuz?»** Yine bir başka âyette: **«Siz insanlara iyiliği emredersiniz de kendinizi unutur musunuz?»** buyurulmaktadır.

5 — Dili açılarak konuşmaya başlayan bir yavruya, önce, **Allah, bismillâh** ve zamanla **«Lâilâhe illallah, Muhammedurrasûlüllah»** gibi sözler öğretmelidir. İşte sır buradadır; kelime-i tevhidle kalbi yatışan bir yavrunun âkıbetinden korkmamak lâzımdır Bunu Efendimiz (S.A.V.) meâlen: **«Çocuğunuz açık konuşmaya başladığı zaman ona kelime-i tevhid öğretin, sonra ne zaman ölürse ölsün aldırış etmeyin artık.»** buyurmuşlardır.

6 — Biraz daha büyüyünce çocuğa verilmesi gerekli ilk duygu **hayâdır.** Dinimizin emirlerine aykırı hareket ettiğinde veya böyle bir hareket meydana geldiğinde çocukta zahir olan utanma hissi çok mühimdir. Hadîs-i şerifte: **«Hayâ, îman şubelerinden birisidir.»** buyurulmaktadır. Çocuğa hayâ telkini hususunda:

a — Anne ve baba hayâ sahibi olmalıdırlar ki, çocukları da hâyâlı olsun.

b — Hayâ perdesini yırtan gazetesinden sinemasına kadar her türlü neşrtyat ve açık konuşmalardan, bilhassa duygu ve şahsiyetin geliştiği bir devrede çocuğu kaçındırmak lâzımdır.

7 — Cenab-ı Allah'ın bizlere lûtfettiği ciğerpâre yavrularımızla mutlaka meşgul olmamız lâzımdır. Bu noktada özellikle; ilk önce dikkat edeceğimiz husus çocuklarımızı kendimize karşı kinli yetiştirmememizdir. Bunun için de:

a — Çocuklarımıza lüzumsuz yere fazla şiddet göstermemelidir.

b — Anne ve babadan birisi, çocuğu döverken diğeri koşar elinden alır ve sevip okşamaya başlarsa, daha ilk adımda bu gibi hareketler anne ve babasından birini sevip diğerinden nefret etmesine sebep olur. Burada anne ve babanın anlaşarak hareket etmeleri lâzımdır.

c — Çocuklarınızla sakın alay etmeyiniz. Çünkü çocuklar kendilerini küçümseyen, durmadan alay eden anne ve babadan nefret eder.

8 — Çocuklarınızın sizlere karşı daima saygılı olmalarını istiyorsanız onların yanında kendi kusurlarınızdan bahsetmeyiniz. Şunu unutmayınız ki, çocukların gözleri bir fotoğraf makinasının objektifi kadar hassas, zihinleri de yazılmamış bir kâğıt kadar temizdir. Onların gözleri neyi görürse, kulakları da neyi duyarsa onu taklit etmek ister. Bunun için de:

a — Çocuğunuzun yanında karı-koca olarak sakın birbirinizle çekişmeyin. Birbirinizin kusurlarını sayıp dökmeyin. Aksi takdirde sizin yaptıklarınızı çocuklarınız da yapar, mâni olmaya çalışsanız, siz de vaktiyle böyle yapmaz mıydınız cevabiyle karşılaşırsınız.

b — Her şeyi zihnine çabuk nakşeden çocuklarınızın yanında bir anne, baba olarak küçükken yaptığınız yaramazlıkları, öğretmeninize nasıl karşı geldiğinizi, kopye çektiğinizi, komşunun bahçesinden aşırdığınız meyveleri ballandıra, ballandıra anlatırken, çocuk bunları kuzu gibi dinler. Fakat ilerde bunları kendisi de yapmaya kalkışır. Çünkü bir çocuk kendi anne ve babasını dünyanın en iyi insanı olarak kabul eder. Bu hareketi kendisi de yaparken, herhangi bir sakınca hissetmez.

c — Çocuklarınıza olmayacak ve yapamayacakları emirleri vermeyiniz. Zira böyle emirleri verince elbette ki başaramıyacaklar ve sizin de onlara olan otoriteniz sarsılacaktır.

d — Çocuklarınıza verdiğiniz sözü mutlaka tutun ve yerine getiremiyeceğiniz şeyler için sakın söz vermeyin.

e — Çocuklarınızı daima eşit sevin, sevginizde birini öbürüne tercih etmeyin. Onları cezalandırmada ve mükâfatlandırmada eşit tutun; suçlarından dolayı, birini cezalandırır, diğerini cezalandırmazsanız, birini şımartmış, diğerini hırçınlaştırmış olursunuz.

9 — Çocuklarınızın yanında insanların kötü hallerini sayıp dökmeyin. Onlara her zaman acıma hissi verin. Eğer böyle yaparsanız, çocuklarınıza insanlık sevgisini aşılamış olursunuz.

10 — Çocuk terbiyesinde dikkat edilecek noktalardan birisi de, çocuğu yalan söylemekten sakındırmaktır. Ne yazık ki, diğer kötü alışkanlıklar gibi, yalancılığı çocuğa ebeveyni öğretir.

Meselâ: Birkaç gün önce sizi evden alması için randevu verdiğiniz bir arkadaşınızla, başka bir işinizden dolayı gitmek istemiyorsunuz. Arkadaşınız kapıya gelince çocuğunuza: «Çık, babam evde yok de» dersiniz. Çocuk da çıkar, «Babam evde yok» der. Fakat çocukta şöyle bir intibâ meydana gelir. Demek ki, babam evde olduğu halde evde yok demenin hiç bir mahzuru yokmuş, deyip zamanla kendisi de aynı yalancılığı yapmaya kalkışır. İşte farkında olmadan ebeveynin bu hatası ilerde büyük hatalara yol açar ki, bu hem yavrusu, hem de cemiyet için büyük bir yaradır.

11 — Çocuklarınızla baş edemediğiniz konulardan birisi de, ona küçük yaşta modanın ne olduğunu öğretmeniz. Ona her mevsimde modaya uygun elbiseler giydirmeniz, onun moda çılgını bir manyak olarak yetişmesine sebep olur.

12 — Terbiyenin en mühimlerinden, hattâ temellerinden biri de, çocukların kötü arkadaş edinmelerine engel olmak, iyi arkadaşlarla bir arada bulunmalarını sağlamaktır. **«Kişi akranından azarı»** sözü çok doğrudur. Hadîs-i şerifte: **«Kişi, arkadaşının dinindedir. O halde sizden her biriniz kim ile arkadaş oluyor, iyi baksın!»** buyurulmuştur.

13 — Çocuklara küçük yaştayken Kur'an-ı Kerîm'i öğretmek ve yedi yaşına girdiği vakit namaza alıştırmak, namazla emrolunduğu zaman da, namaz kılmaya zorla teşvik etmek lâzımdır. Unutmamalıdır ki, ağaç yaş iken eğilir.

14 — Okuma çağına geldiği zaman çocuğu okutmalı, dinî ve dünyevî bilgileri iyice öğretmeli; istidâdına göre iyi bir meslek, meşrû bir san'at seçmelidir.

15 — Anne ve baba bütün vazifelerini tam olarak yaptıktan sonra çocuklarına olan son vazifeleri de evlendirmektir.

Ey müslüman anneler ve babalar! Çocuklarınıza olan son vazifelerinizi de yaparken, onları evlendirirken alacağınız gelinin, seçeceğiniz damadın evvelâ dinli, îmanlı, ahlâklı ve Allah korkusiyle mücehhez olmalarına dikkat etmeniz lâzımdır.

Çocuk terbiyesinde dikkat edilecek hususları bu şekilde sıraladıktan sonra, bu mühim konuyu şöyle bir neticeye bağlayalım:

Bugünün kundaktaki yavrusu, yarın bizleri ve gelecek nesli temsil edecektir. İslâm'a hakkıyla inanan, onun yolunda cihat eden, ilim ve îmanla mücehhez bir nesil yetiştiği zaman, milletçe huzura kavuşulmuş; ecdadımızın asırlar boyu cihana şan ve şerefle hâkim olduğu devirlere, gerçek hürriyet ve refaha, ebedî saadete erişilmiş olacaktır.

Kurtuluş Yolu

Bugün dünya milletleri olarak, bütün insanlık, bir ruhî bunalım ve keşmekeşlik içersindedir. Her türlü makineleşme ve sanayileşmeye rağmen, insanoğlu yine de mesut değil. Kim ne derse desin, Doğu ve Batı blokunda her yerde yine de kaba kuvvet, zulüm, ihtikâr, adaletsizlik kol gezmektedir. Bilhassa dünya milletleri arasında İslâm ülkelerinin, içerisinde bulunduğu durum, daha da yürekler acısıdır...

Bu huzursuzluktan, bu fitne ve fesattan kurtulmak için, kurtuluşu nerede, nasıl, hangi kanunda, hangi rejimde, hangi doktrinde arayalım?

Herkes, hangi kanun ve doktrinde ararsa arasın, hepsi boş ve beyhudedir. Bütün inceleme ve araştırmalar göstermiştir ki, kurtuluş, yalnız İSLÂMDADIR... Peygamber efendimiz bir hadis-i şeriflerinde:

«Muhakkak ki ileride müzlim gece kıtaları gibi fitneler olacak» buyurduğunda, Ashab: «Ya Resulullah (S.A.V.) ondan kurtuluş nedir diye sormuşlardır. Peygamber efendimiz (S.A.V.): «Allah Taalâ'nın kitabı (Kur'ân-ı Kerîm) dir. Onda sizden evvelkilerin nebei, sizden sonrakilerin haberi ve kendi aranızdakilerin hükmü vardır. O'nu cebbarlıkla terkedenin, Allah belini kırar. Doğru yolu (kurtuluşu) ondan başkasında arayanı, Allah (C.C.) dalalete düşürür» buyurmuştur.

Bu kadar ikazlara rağmen, kurtuluşu İslâm'dan başka yerde arıyorsak, ağlayalım gülünecek halimize. Kurtuluşun İslâm'da olduğunu yalnız Peygamber efendimiz (S.A.V.) değil, tarih boyunca İslâm'a cephe alan müşrikler dahi haykırmaktadır.

Şöhretli İngiliz düşünürü Bernard Show: «Eğer İngilizler, dünya üzerinde beşeriyeti felâkete sürükleyen mefkûreleri kaldırmak, insanlığı felâket ve sefalete çeken çirkinlikleri önlemek isterlerse, bir tek çareleri kalmıştır, o da: Hz. Muhammed'e (S.A.V.) sarılmak, O'nun izini takip ederek, Kur'ân ahkâmına sahip olmaktır» diye bar bar bağırıyor.

Müslümanlığını ilân eden Alman ilim adamı Ali Ömer: «Bütün insanların peşinden koştukları sulh ve sükûnun, ancak İslâmiyetle kaabil olacağını, kendi memleketim sâkinlerine ve icap ederse bütün dünya'ya ispat için, her türlü güçlüğü yenmeğe hazırım» diye haykırıyor.

İslâm'ı hor ve hakir gören kuş beyinlilerin kulakları çınlasın...

Almanya'nın mütefekkir devlet ada-

(Devamı 28. sayfada)

GENÇ KALEMLER

İslâm'da Mes'ûliyet

İnsanın yaradılış gayesi, dünyaya gelip, başı boş gezmek değildir. İnsan, bir vazife için bu dünyaya gelmiştir. Bu vazifenin birçok çeşitleri vardır. Bizim burada bahsedeceğimiz vazife; insanın kendi hemcinslerine karşı olan vazifeleridir. İslâm, bu şekildeki bir vazife ve mes'uliyete büyük bir önem vermektedir. Mes'uliyet hususunda İslâm, büyük küçük, erkek kadın arasında hiçbir fark gözetmez. Hadis-i Şerifte belirtildiği gibi, herkesin kendine ve vazifesine göre bir mes'uliyeti vardır. Koca ailesinden, kadın kocasının malı ve çocuklarından mes'uldür. Eğer herkes kendi mes'uliyetini anlar ve başkalarına yardımcı olursa, işte o zaman, istenen bir cemiyet meydana gelir. Herkes kendi evinin önünü temizlerse, sokaklar temiz olur. Şimdiye kadar gelip geçmiş hiçbir dinde olmayan farz-ı kifâye, işte bu mes'uliyet şuurunu insanlar ve müslümanlar arasında yaymak ve geliştirmek içindir. Kötülük işleyen ve doğru yolda olmayan bir kimseyi, başıboş bırakıp onun uçuruma yuvarlanmasına mâni olmamak, cemiyete büyük sorumluluk yüklemiş olur.

Allah-ü Teâlâ «Nefsinizi ve ehlinizi ateşten koruyunuz» diye buyurmaktadır. Bu bize, önce kendi nefsimize sonra da ailemize karşı mes'uliyetimiz olduğunu göstermektedir. Bizlere düşen, vazife ve mes'uliyetimizi tam olarak öğrenip ona göre davranmamızdır.

Necati KIRIŞ
Ordu İmam-Hatib Okulu

Türkistan'ın Feryâdı

Memleketim vardı bundan yıllarca önce
Güllerim vardı kokardı konca konca
Öterdi bülbüller gül dalına konunca
Kestiler gülümü, yoksul koydular bülbülümü

Dağlarım vardı yüksek yüksek ağaçlık
Gölgesinde akla gelmezdi ne susuzluk, ne açlık
Tarlalarım vardı ne verimsiz, ne taşlık
Aldılar elimden gece gündüz düşmez dilimden

Kırlarım vardı otlardı mandalarım davarlarım
Koşar zıplardı oralarda kuzularım yavrularım.
Ağaçlarım vardı direği idi semaların
Kestiler dalımı aldılar elimden malımı

Ovalarım vardı benim vadiler boyunca
Çalışırdım gece gündüz saatler boyunca
Yaşatırlar şimdi rezil olarak ömrüm boyunca
Ayırdılar evlâd u iyalimden göremem doyunca

Camilerim vardı hem saadet hem cennet
Minarelerimde okunurdu Ezan-ı Muhammet
Harâb etti vicdansız mel'un hıyanet
Görecektir cezasını hele gelsin kıyamet.

Ali ŞEREMET
İ.H.O. 2. sınıf talebesi
KONYA

Arzulanan Birlik

Düşünüyorum... Etrafıma bakıyorum. İnsanoğlundan başka her varlıkta, her mahlûkatta, İslâmî bir vahdet görüyorum. Ağaçlara bakıyorum, ekserisi aynı zamanda çiçek açıp, aynı zamanda meyve veriyorlar. Karıncalar, yiyecek taşırken, vahdet işareti olarak tek yoldan gidip geliyorlar. Otobüste giderken, yola bakıyorum. Önce tek bir çizgi halinde görülüyor, sonra yol halinde şekilleniyor. Yolda da, her şeyde olduğu gibi bir birlik, vahdet var.

Ama insanoğlu aslâ bir fikir etrafında birleşemiyor. Bir gayeyi kendine örnek alıp, bir yoldan gidemiyor. İslâmiyetin ilk yıllarında, bu vahdeti görüyoruz. Fakat İslâmiyetten zamanımıza gelinceye dek tedricen birlik mefhumu kayboluyor. Bunu ben, birkaç defa denedim. Okuduğum sınıfta dahi tek fikir, tek düşünce yok! Bu tek mevzu üzerinde olmasına rağmen, gene düşünceler ayrı.

Bu mesele üzerinde düşünüyorum. Hepimiz, Cenab-ı Hakk'ın «Birleşiniz!» emrini biliyoruz. Fakat bunu bildiğimiz halde, tatbik etmiyoruz. Birleşmemekte ısrar ediyoruz. Sanki birleşmekten, yekvücut haline gelmekten çekiniyoruz gibi. Acaba bizim vahdete gitmemizi engelleyenler mi var? Hayır! Öyleyse niçin vahdetten kaçıyoruz? Düşüncemin sonunda, buna tek sebep buluyorum. O da: «İslâmın emrine lâkayt kalmamızdır.»

Ben ve bütün müslümanlar, şüphesiz ki birleşmek, yekvücut hâline gelmek, sınıfta, caddede, camide, işyerinde, hulâsa her yerde birlik, beraberlik isteriz. Arzumuz budur. Şunu da bilmek lâzım ki, bunlar lâf söylemekle, içinden geçirmekle olmaz. Bu iş ancak bedenen, mâlen, fikren, kalemen, çalışıp, yekvücut haline gelmekle olur. Allah, bu vahdeti, birliği bize nasip eylesin.

Yahya SEMİZ
İmam- Hatip Okulu — KONYA

ÇANAKKALE

Çanakkale; şehitler, gaziler tûfânı,
Çanakkale; Türk'ün akıl almaz irfânı,
Bu savaş şahlanan bir milletin îmânı,
Bu, senin benim Anadolu'nun iz'ânı.

Düşen şehide bak, yağan gülleye inat,
Tek bir ses «Allahüekber», yok başka feryat
Ve şehadet onun için büyük kanaat,
Ne oldu yine mi şehid verdi, sağ kanat?

Gümüşane — Ömer UZUN

Okuyucu Suallerine Cevaplar

□ **Osman KİLO — Batı Almanya: 1 — Biz işçiyiz. Mesai saatlerinde elbisemiz daima kirli oluyor. Sonra içki içilmiş veya domuz eti yenilmiş masada yemek yemeye mecbur kalıyoruz. Böylece bu pisliklerin üzerimize bulaştığını zannediyor ve bunun için de namazı kılamıyoruz. Ne dersiniz? 2 — Bulunduğumuz iş yerinde cuma namazları kılınmadığı için biz de kılamıyoruz. Mes'ul müyüz?**

Cevap: 1 — Müslümanın en büyük hususiyetlerinden birisi, onun her şeyiyle temiz oluşudur. Onun içi-dışı temiz, elbiseleri, oturup kalktığı yerler temizdir. Binaenaleyh namaz kılarken de elbiselerinin ve namaz kıldığı yerlerin temiz olması gerekir. Buna rağmen kirli elbiseyle kılınan namaz sahih, fakat âdâba münafi olur. Ancak necasetle, kanla, irinle veya domuz etiyle pislenmiş elbiseyle veya böyle pis yerde kılınan namaz sahih olmaz.

Şunu belirtmeliyiz ki, üzerine pislik bulaştı diye kuru bir vesveseyle hüküm verilmez; temiz bir şey zanla pis olmaz. Böyle yersiz bir zanla namazı terketmek, Allah'a inanan bir insana yakışmaz.

Son olarak şu âyet-i celileyi hatırlatırız: «Fakat (muharebe, su baskını ve benzeri gibi bir tehlikeden) korkar (ak Hakkın divanına tam huşu' ve taatle durmak imkânını bulamaz) sanız o halde (namazı) yürüyerek, yahut süvari olarak (kıbleye veya kıbleye dönme imkânı yoksa herhangi bir cihete karşı) kılın (bırakmayın. Tehlikeden) emin (ve salim) olduğunuz vakit ise yine aynı Allah'ı size bilmediğiniz şeyleri nasıl öğretti ise, o vech ile anın.» (1)

Cuma namazı kılınmayan yerde öğle namazını kılmak lâzımdır. Çünkü cuma namazının kılınabilmesi için birçok şartlar vardır. Şartların tahakkuk etmediği yerde öğle namazı kılınır.

□ **Âbid GÖKSEL — Akşehir: 1 — Herhangi bir müessesenin açmış olduğu müsabakaya iştirak etmekle, kupon biriktirirek çekilişe katılmakla kazanılan hediyeleri veya banka keşidelerinden tesadüf eden paraları almak mahzurlu mudur? 2 — Senelerce dalâlette kalmış bir kimse ıslâh olursa geçmiş ibadetlerini nasıl ödeyecek?**

1 — Müsabakalar meşrû ve ilme, kabiliyete dayanıyorsa ve bu yönde teşvik ve harekete sevkeder mahiyette ise iştirak edilebilir ve kazanıldığı takdirde verile hediyeyi kabul etmek caizdir. Banka çekilişleri, Spor Toto, Piyango veya kupon gibi şeylerle iştirak edilen ve sırf şahsa dayanan çekilişlerde çıkan paralar islâmî yolların haricinde bir kazanç şeklidir ve kat'iyyen haramdır.

2 — Böyle bir kimsenin üzerinden şüphesiz ki, borçları düşmez; onların ödenmesi lâzımdır. Fıkıh kitaplarında belirtilen şekillerde bu borçlar kaza edilerek ödenir. Böyle bir kimse ibadetlerine normal devam eder ve takatı nisbetinde ve sabırla geçmiş ibadetlerini kaza eder. Bundan başka yapacağı bir şekil yoktur.

Diğer sorularınızı mahallî müftülüklerden sormanız yerinde olur.

□ **Bekir YÜKSEL — Konya: İki ailenin dörder çocukları var. Fakat her iki aile de birbirinin ilk çocuklarını emzirmişler. Bu karşılıklı iki aile tarafından emzirilen iki çocuktan sonraki çocuklar birbirleriyle evlenebilirler mi?**

Cevap: Bir çocuk iki yaşından küçükken başka bir kadından emse, bu çocuk emziren kadının küçük veya büyük çocuklarıyla evlenemez. Ama o kadının çocuklarının herhangi biri süt kardeşleri olan çocuğun diğer kardeşleriyle evlenebilirler. Buradaki kaide şudur: Emenin emzirene hepsi, emzirenin emene nefsi haramdır.

□ **Mustafa BALIK — Erzurum: 1 — Bir adam 15 liraya aldığı bir malın hepsini bitiremediği için 2-3 sene sonra aynı malın alış fiatı 25, satışı ise 30 lira olmuştur. Bu durumda 15 liraya aldığı malı yeni piyasaya göre 30 liradan satabilir mi?**

2 — İslâm'da kâr haddi hususunda geniş bilgi verir misiniz?

3 — Ana rahminde dört aylık çocuğun yok edilmesi yahut çeşitli sebepler dolayısiyle veya geçim korkusuyla doğum kontroluna gidilmesi caiz midir?

4 — Nazarın hikmeti ve korunma çareleri nelerdir?

Cevap: 1 — Birkaç yıl önce alınan bir malın fiatı piyasada değişse, o malı bugünkü revaca göre satmakta bir mahzur yoktur. İslâm'da pazarlıklar rızaîdir. (İstismar olmaması şartiyle) bu şekilde satış caizdir.

2 — Islâm'da kâr haddinin izahı geniştir; bu sütuna sığmaz. Ancak ileriki sayılarımızda bu mevzuda geniş bir makale bulacaksınız.

3 — Dört aylık ana rahminde bir çocuğu annesinin hayatını kurtarma gibi bir sebep haricinde düşürmek veya buna teşebbüs etmek caiz değildir. Eğer anne düşürecek olsa caniye (katil) addedilir ve çocuğun diyetini (gurra) vermesi lâzımdır.

4 — Nazar mevzuu daha önce bu sütunlarda cevaplandırılmıştır.

□ **Hasan HIZAL — Arsin: Sorularınıza hususî cevap vermemiz mümkün değil. Bu sütunda cevaplandırmamızı istiyorsanız lûtfen bildiriniz.**

Allah'a emanet olunuz aziz okuyucular...

İslâmın İlk Emri
O K U

(1) Bakara, 239.

HABERLER ve KRİTİĞİ

PAKİSTAN'DA KARDEŞ KAVGASI

Pakistan, Asya kıtasının Güneyinde, Hindistan'ın Doğu ve Batı kesimlerinde kurulmuş olan bir müslüman ülkesidir. Aralarını Hindistan'ın böldüğü Pakistan, Doğu ve Batı olmak üzere iki kısımdan müteşekkil olup, yüzölçümü 944,304 kilometrekaredir. Batı Pakistan 803,201 km², Doğu ise 141,103 km²dir. Fakat toprağı az olmasına rağmen nüfusun çoğu Doğu Pakistan'dadır. Pakistan'ın nüfusunun 100 milyonu aştığı ve bunun 57 milyondan fazlasının Doğu Pakistan'da yaşadığı bildirilmektedir.

Pakistan, 60-70 hicrî 682-692 milâdî yıllarında İslâm ordularının bu bölgeye girmesi ile müslüman olmaya başlamış ve Müslüman Türklerin bu bölgede geniş fütûhâta girişmesi neticesinde İslâmiyyet burada hızla yayılmıştır. 18. asırda İslâm âleminin zayıf durumundan istifade eden İngilizler, bu bölgede kendi hâkimiyetlerini kurmuşlar ve bazı ayaklanmalara rağmen uzun müddet hâkimiyetlerini devam ettirmişlerdir. 1947 yılına kadar sadece Hindistan ismi ile ma'rûf, Müslüman ve Hinduların müştereken yaşadığı bu ülkede, İngilizlerin Hinduları kayırıp İslâm cemaatine zulmetmesi neticesinde müslümanlar istiklâl mücadelesine başlamışlardır. Ve müslümanların **Seyid Ahmed Han** liderliğinde başlattıkları istiklâl mücadelesi, **Muhammed Ali Cinnah**'ın zaferi ile sonuçlanmış ve bu suretle 1947'de Hindulardan ayrı Müslüman Pakistan Devleti kurulmuş oldu.

Bugün ise bu kardeş ülkeye felâket üstüne felâket yağmakta ve meş'um eller tarafından parçalanmak istenmektedir. Binlerce can ve mal kaybına sebep olan kasırga felâketinin yarası sarılmadan, ikinci bir felâket bu kardeş ülkeye bir karabulut gibi çökmüş ve sel gibi kardeş kanı akmaya başlamıştır. Bağrında değerli şahsiyetler yetiştiren Pakistan, bugün, **«böl, parçala, hükmet»** siyasetine kurban edilmek istenmektedir. Dün Müslüman - Arap âleminde oynatılan dram, bugün Pakistan'da da oynatılmakta ve koskoca Arap âlemini, hattâ İslâm Dünyasını paramparça eden zihniyet, aynı felâketi Pakistan'ın da başına getirerek bu kardeş ülkeyi korkunç uçuruma yuvarlamak gayreti içindedir.

Sosyalist Avâmî Partisi lideri Mucib-ür Rahman, Kızıl Çin ve Putperest Hindistan'ın yardımı ile Doğu Pakistan'ı Batı'dan ayırarak müstakil, islâmî prensiplerden ayrı, komünistvarî bir devlet kurma çabasına düşmüş ve menfur emelini gerçekleştirebilmek için sudan bahanelerle, hattâ tabiî âfetleri de istismar ederek kardeşi kardeşe düşman etmiş ve bir avuç satılmış kızıl serseri ile Pakistan'da kardeş kanının akmasına sebep olmuştur. Tüyler ürpertici cinayetlerle gerçekleştirilmek istenen bu kızıl ihtilâl, Pakistan'ı maddeten ve mânen çökertip; tedâvisi güç yaralarla, karanlık ve çıkılması imkânsız uçurumlara itmektedir.

Pakistanlı müslüman zenginlerin, üzerlerine düşen vazifelerini yapmamaları veya idrak edememeleri ve müslüman halkın da islâmî şuurdan yoksun oluşu, Pakistan'daki bu elîm âkibeti hazırlayarak komünistlerin bu ülkede at oynatmalarına yol açmıştır.

Pakistan'ın durumundan farklı olmayan bizler de, şayet bu kardeş ülkenin başına gelen felâketten ibret alıp, kendimize gelmezsek; aynı âkibetin belki daha beteri ile başımıza geleceğinden hiç şüpheniz olmasın. Tek kurtuluş çaresi İslâm'a dönmek ve onun kopmak bilmez çelik halatlarına tutunmak suretiyle olacağını müslüman olarak unutmamamız gerekir.

(Gelecek sayımızda Pakistan'la ilgili bir tetkik yazısı bulacaksınız.)

İŞTE DOĞU PAKİSTANDA KATLİAM

DOĞU'DA AÇLIK!

Bir taraftan ekmekler çöp tenekesine atılırken, diğer taraftan halk sokaklara dökülmektedir. Tezatlar ülkesi haline gelen Türkiye'de, sofrasını enva-i çeşit nimetlerle donatanların yanında, sofrasında sıcak bir yemek şöyle dursun, kuru ekmeği dahi bulamıyan binlerce aileler mevcuttur. Günlerce ocağında duman tütmeyen, tuz - ekmeğe hasret aileler, durmadan değişen hayat şartları karşısında açlık, sefalet ve ölümle mücadele etmek zorunda kalmışlar ve bu insanların feryatlarına da bütün kulaklar tıkanarak kaderleri ile başbaşa bırakılmıştır.

Geçen Mart ayı içinde 3 bini aşkın köylü Batman'da şimdiye kadar yapılan mitinglerden apayrı bir miting yapmışlar ve: «Açız, ekmek parası kazanmak istiyoruz» **diye bağırmışlardır. Bu sesler Polonya'dan, Vietnam'dan değil Anadolu'nun kara bağrından gelen iniltilerdir. Binlerce** Doğulu kardeşimiz akşam evine bir kuru ekmek götürebilmek için gerekli parayı temin gayesiyle iş yerlerine hücum etmişler ve çalışmak istediklerini, açlıkla karşı-karşıya olduklarını yırtılırcasına haykırmışlar

Batman Rafinerisi Bölge Müdürlüğü önünde toplanan ve: «Ekmek parası kazanmak istiyoruz!» diye bağıran Batmanlılar jandarma kuvvetleriyle dağıtıldı.

Bu haberlerin gazetelerde çıkmasına rağmen hiç bir müslümanın buna aldırmaması doğrusu Türkiye'nin geleceği için kötü bir puandır. Binlerce müslüman zenginin göbeklerini tıka-basa şişirip, paralarının üzerine bir tavuk misâli kuluçkaya yatışı ve açız diye bağrışan müslümanların sesine kulak tıkayışları iyiye alâmet olmasa gerek. Oysa Cenab-ı Hak, müslüman zenginlere, fakirlerin gözünü mallarınızda koymayın ve onların hissesini verin **diyerek zengini fakirin hâmisi kılmıştır. Hattâ yakın komşu ve akrabası fakir ve çalışmaya kudreti de yetmiyorsa, zengin şahıs onların iaşesini temin etmek zorundadır. Tabiî bu dediğimiz müslümanlar içindir. Zira:** Komşusu aç olduğu halde karnını doyuran bir şahsın İslâm cemaatından olmadığını **Peygamberimiz söylemiştir.**

Son olarak bütün müslümanlara ve bilhassa zenginlere şu hususu hatırlatmak isteriz: İslâm'a gönül vermiş ve onun yüceliğine inanıyor isek, onun emirlerini yerine getirmek mecburiyetindeyiz. Aksi halde, İslâm'a kulak tıkayıp paralarımızın üzerine paracıklar ilâve edip, gel keyfim gel deyip elâlem ne olursa olsun dersek; bir gün Allah göstermesin bir komünist ihtilâli oluverirse; işte o zaman değil paraları, canımızı bile kurtaracağımız meçhuldür. Dünya'daki cezanın önü, sonu nihayet ölümdür. Fakat Cenab-ı Hakk'ın âhirette vereceği ceza...

KIBRIS TÜRKLERİ NELERLE MEŞGUL?

Nerede ve ne zaman olursa olsun, bir cemaatın ayakta durabilmesi ancak ve ancak kuvvetli bir inancın mevcudiyeti ile olabilir. Velev ki bâtıl dahi olsun bir fikrin veya dinin etrafında toplananlar, Dünya durdukça seslerini duyurabilirler ve mevcudiyetlerini de kabul ettirirler. İnsanları, hayat boyunca yaşatan tek şey, ümit veya idealdir. Cemiyet için ümit veya ideal, o cemiyeti teşekkül ettiren cemaatin toplu olarak inandığı bir inanç kaynağının gerektirdiği yolda yürümektir. Aksi halde aynı ırktan olup, aynı dili konuşan bir milletin veya cemaatin bekâsını düşünmek, fazla hayalperestlik olur. Zira bâtıl dahi olsa inançlarını kaybetmiş milletlerin tarihten silindiklerini tarih bize göstermektedir.

İşte bize canlı ve taze bir misal teşkil eden Kıbrıs'taki Türk cemaatının yürekler acısı durumu! Gün be gün İslâm'dan uzaklaştırılmaya çalışılan ada Türkleri, Rumlara îman zaafı yüzünden karşı koyamamakta ve fırsatını buldukça da adadan kaçmaktadırlar. İslâmî bütün örf ve âdetlerini, Batı'nın pespaye gelenekleriyle değiştiren Kıbrıs Türkleri, dillerini, hattâ ırklarını dahi unutacak kadar zelîl bir hale gelmişler. Durumları bu merkezde olduğu halde onlar, adadaki Türk cemaatının birliğini temin edecek ve ada Türklerini yekvücut halinde birbirlerine perçinleştirecek olan İslâm'ı, sistemli bir şekilde adadan yok etme gayreti içindedirler. İslâm dininde reform (!) yapma çabasına düşen Kıbrıs Türk cemaat liderleri, İslâm'a Makarios'un dahi yapamadığı darbeyi reform (!) namı altında yapmak istemektedirler.

Bakınız siz, şu bizim reformist, çalışkan (!) Türk cemaat liderlerinin gayretlerine: Bu cemaat liderleri önce halkın anlayamadığı (!) gerekçesiyle ezanın Türkçe okunmasını ileri sürdüler. Her ne hikmetse bundan vaz geçtiler. Şimdi de adadaki din adamlarının mağduriyetlerini önleme (!) bahanesi ile; bugüne kadar halkın kendi iradesiyle iş başına getirdiği müftüleri, devlet dairesinde çalışan herhangi bir kâtipten farksız bir şekilde devlet statüsüne tâbi tutmak istemektedirler. Bugüne kadar adadaki dinî işleri muhtar bir halde yürütme selâhiyetine sahip olan müftülük, din ile hiç bir ilgisi olmayan vakıflar idaresine bağlanmakta ve vakıflar idaresinde görevli, İslâm'dan bihaber şahıslara müfti, vaiz ve imamların tayinini yapma selâhiyeti verilmektedir. İşin asıl garip tarafı: Müftünün de izni olmadan hangi camide olursa olsun; namaz kıldırma ve vaaz etme hakkının kaldırılmasıdır. Hattâ izinsiz namaz kıldıran veya vaaz eden kimseye 6 ay hapis ve en azından da 50 lira para cezası tatbik edilecekmiş! Yani imam hastalansa veya zarurî bir işi çıksa cemaatten birisi müftünün izni olmadan namazı kıldıramayacak. Kıldırırsa, hapisaneyi boylayacak!

Şimdi her halde adadaki Türklerin niye gün be gün Rum cemaatının arasında eriyip gittiğini anlamışsınızdır. Dînî cephesi muhkem bir şahsın, aynı dinin müntesiplerine, o dinin icaplarını öğrettiği veya dinî bir ibadette imamlık yaptığı için, herhangi bir câni gibi mahkûm edilişi Dünya tarihinde eşine ender rastlanan yüz kızartıcı bir alçaklıktır. Hele İslâm dini gibi ulvî bir dinin; belirli şahısların inhisarı altına aldırtılması ve dinî sahadaki salâhiyetli şahısların ağzına kilit vurulması en hafifinden bir kâfirliktir. İslâm'ın amansız düşmanlarına parmak ısırtırcasına girişilen İslâm'ı sistemli bir şekilde yok etme çabasına düşen Kıbrıs Türk idarecileri yaptıkları hatayı telâfi edip İslâm'a dönmezlerse sonları Dünya ve âhirette felâkettir; haberleri olsun.

EZAN, TÜRKÇE OKUNMALIYMIŞ

Aşağı yukarı bütün peygamberlerin kar-şısına bir Nemrut, bir Firavun, bir Ebû Cehil çıkmış ve bunlar Allah elçilerine olmadık zulüm ve işkenceyi yapmaktan çekinmemişler; fakat sonunda hep mağlûp olarak, daha bu Dünya'da Allah'ın gazabına uğramışlardır. Lâkin bunlar geberirken arkalarında kendi icraatlarını yürütecek nesiller bırakmayı da ihmal etmemiş değillerdir. Bu Ebû Cehil torunları, dedelerinden aldıkları nasihate harfi harfine uyarak, her devirde doğru yolda yürüyenlerin karşılarına çıkıp bu ihlâs sahibi mü'minlerin inançlarını ifsad etmeye veya yok etmeye gayret ederler.

İşte bunlardan birisi de, İslâmla hiç bir ilişkisi bulunmadığı ve belki İslâm kelimesini de tesadüfen duyduğu halde, İslâm namına tasarruf etmeğe yeltenerek ezanın Türkçe okunmasını istemiş. Bir başka İslâm düşmanı da gûya halkın anlayamadığı (!) gerekçesiyle sadece ezanın değil, Kur'an'ın hattâ ibadetin dahi Türkçe yapılmasını can u gönülden istiyormuş. Bunlar, daha bu isteklerini gerçekleştirmeye uğraşırlarken, Devlet Tiyatrosu bir piyeste, piyesle hiç ilgisi olmadığı halde ezanı Türkçe okumak cür'etinde bulunmuş. Tabiîdir ki, şu kürre-i arz'da kâfir kâfirliğini, müslüman müslümanlığını, soysuz da soysuzluğunu yapacaktır. Bu değişmez bir kanundur.

Gelelim işin aslına: Türkiye Cumhuriyeti her şeyden evvel lâik idi. Bunun mânası: Din devlete, devlet de dine karışamıyacak demektir. Fakat Türkiye'de bunun tam tersi uygulanmaktadır. Bu bir tarafta dura dursun; biz ezanın Türkçeleştirilmesine dönelim: Allah lâfzının Türkçe anlamı Tanrı kelimesi ile ifade edilmektedir. Şurasını hemen belirtelim ki, Tanrı kelimesi Allah lâfzının karşılığı değildir. Onun için daha ezana başlarken söylenen bir lâfzın Türkçeye karşılığı olmadığını idrak eden bir kimse, bu Türkçeleştirme nazariyesinin sakatlığını derhal anlar.

Ezanın halk tarafından anlaşılamadığı (!) mes'elesine gelince: Şayet bu fikri ileri süren ezanı anlayamıyorsa, kendi kafasızlığına ve cehline halkı da ortak etmeye hakkı yoktur. Zira ezanı bugün, müslüman olan herkes kendi isminden daha iyi bilmekte ve anlamaktadır. Hem sonra, ezan, İslâmın bir alemidir. Müslüman olan bir şahıs nerede olursa olsun, «Allahü Ekber » lâfzını duyduğu an namaz vaktinin girdiğini derhal anlar.

Bu çokbilmiş (!) beylere göre ezan anlaşılır (!) bir hale getirilmeliymiş. Fakat bunların dedikleri gibi anlaşılır (!) hale getirilecek olursa, o zaman ezandan hiç bir şey anlaşılmayacaktır. Zira sadece Türkiye'de 4-5 çeşit ezan okunacaktır. Öyle ya! Çerkezler, Tatarlar, Kürtler filân ezanı hep kendi dillerinde okuması gerekir.

Diğer müslüman milletler de, kendi dillerinden ezan okuyacak ve böylece müslüman bir ülkeden diğer müslüman bir ülkeye giden müslümanlar şaşırıp kalacaklar. Hıristiyanlar bile çanlarında bir değişiklik yapmamışlar bu yüzden.

Bir de Kur'an-ı Kerîm'in ve ibadetin Türkçeleştirilmesi meselesine gelelim: Herşeyden evvel Arapçadaki lûgat zenginliği hiç bir dilde mevcut değildir. Bu sebepten de Arapça ile ifade edilen herhangi bir fikrin tam karşılığı başka dillerde ifade edilemez. Belki o ifadenin anlamı aktarılabilir. Sonra Kur'an-ı Kerîm'in apayrı bir özelliği vardır. Her Arap kolay kolay Kur'an-ı Kerîm'in itade ettiği mânayı kavrayamaz ve anlayamaz. Cenab-ı Hak Kur'an-ı Kerîm'e öyle bir hususiyet vermiştir ki, O'nun başka dillere tercemesinin hafızalarda tutulması hemen hemen imkânsız gibidir. Fakat asıl metnin hıfzı o kadar kolay ki 10 yaşındaki çocukların, hatta daha küçüklerin bile hafız oldukları sabittir. İbadet yaparken de hıfz lâzımdır. Asıl metinde bir kelimenin yerine başka bir kelimeyi, hattâ zamirleri değiştirerek okuduğumuzda namaz bozulmaktadır. Peki ya bunu Türkçeleştirdiğimizde nasıl okuyacağız? Türkçedeki kelimeler zaten Kur'an'daki lâfızları ifadeden âciz; hem de imkânsız

Kısacası İslâm vahyedildiği dil ile kaim olabilir. Ve kıyamete kadar da öyle kalacaktır. Allah'ın nurunu, bütün kâfirler bir araya gelseler ve hep birden üfleseler yine söndüremezler. Zira o kendi nurunu tamamlayacaktır. Yalnız onun nurunu söndürmeye yeltenenler kendilerine dikkat etsinler; zira Cenab-ı Hakk'ın gazabı da affı kadar büyüktür.

Hilim veya Nefse Hakimiyet

(Baştarafı 10. sayfada)

bu ile yetişmişlerdi. Herhangi biri en basit sebeplerden dolayı öfkelenir, kızılmayacak yerde öfkesi artardı. Nihayet İslâm gelince bunların ahlâkını düzeltti, kibir ve azametlerini teskin edip yatıştırdı. Hz. Âişe (R.A.) validemiz şöyle buyuruyor:

«Aşkolsun takvaya! Öfkeli kimsede intikam hissinden eser bırakmadı.»

İbn-i Abbâs (R.A.)'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

«Uyeyne b. Hısn gelip kardeşinin oğlu Hurr b. Kays'a misafir oldu. Hurr, Hz. Ömer (R.A.)'in yakınlarından idi. İster ihtiyar, ister genç olsun, kurrâ' olan zevât Hz. Ömer'in meclis arkadaşları ve müşavirleri idiler. Uyeyne, kardeşinin oğluna dedi ki:

— Kardeşim! Emîru'l-mü'minîn Hz. Ömer'in nezdinde itibarın var; huzuruna girmek için bana izin al.

Hz. Ömer gerekli izni verdi. O'nun huzuruna girince Uyeyne:

— Ey Hattâb'ın oğlu! Bu ne hal? Vallâhi bize çok vermiyorsun ve aramızda adaletle hükmetmiyorsun, dedi.

Bu söz üzerine Hz. Ömer kızdı ve onu cezalandırmak istedi. O zaman Hurr Hz. Ömer'e şöyle dedi:

— Ey Mü'minlerin Emiri! Allah Tabâlâ Hazretleri, Nebîsine şöyle buyurmuştur: «Af yolunu tut, uygun olanı emret, câhillere aldırma» (5). Bu da câhillerden biridir.

Vallâhi, Hurr bu âyeti okuyunca Hz. Ömer daha ileri gitmedi. Çünkü O, Kitâbu'llâh'ın hükmüne son derece bağlı idi.»

Bir hırsız İbn-i Mes'ûd'un bir şeyini çalmıştı. O da şöyle duâ etti:

«Yâ Rabbî! Eğer hırsız bir ihtiyaçtan dolayı onu çalmışsa helâl olsun. Eğer günâh işlemeye cür'etkârlığından dolayı onu çalmışsa son işlediği günâh bu olsun.»

(5) el-A'râf sûresi: 199.

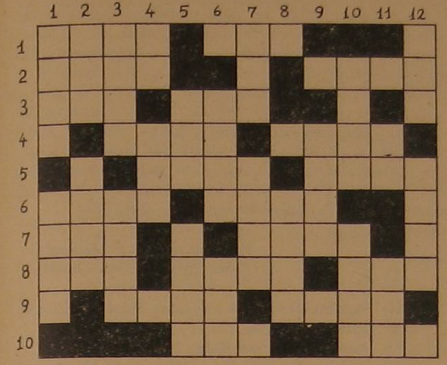

Tarih Bulmacası

Soldan sağa:

1 — Bir Fransız tarihçisinin: «Tarihte hiç bir savaş gösterilemez ki, Mohaçta olduğu gibi tek muharebede bütün bir milletin istiklâlini asırlar boyunca ortadan kaldırsın» diye anlatmaya çalıştığı Mohaç Meydan Muharebesinin vuku' tarihi — Mekke'nin Hz. Muhammed (S.A.V.) ve ashabı tarafından fethi, Kâ'benin putlardan temizlenmesi.

2 — Türkiye'de İmam-Hatip Okullarının açılmaya başlaması. — Osmanlı Halifesi Vahidüddin'in direktifi üzerine Gazi Kemal'in Samsun'a ayak basışı. (Tersi)

3 — Şam'da Emevî Hilâfetinin başlaması. (Tersi) — Orta Asya'da Türklerin Müslümanlığı kabule başlaması.

4 — Tunus'un istiklâlini ilân etmesi. — Kırım Harbi esnasında İstanbul - Edirne - Varna - Kırım arasında ilk telgraf hattının kuruluşu (9 Eylûl).

5 — Köprülü-zâde'nin Girit'e serdar-ı ekrem oluşu, 15 Mayıs. (Tersi) — Anadolu Selçuklu Padişahlığının Moğollar tarafından kaldırılması. (Tersi)

6 — 30 Ağustos Zaferi. — Tanzimat'ın Batı'dan esen tınazıyla İslâm düşmanı her milletin harmanını savurmaya çalıştığı sırada Amerikan Misyonerlerinin, kalkıp Kırım Harbi esnasında Türklere yardım bahanesiyle İstanbul'a gelerek Bebek'te bugünkü Robert Koleji açmaları.

7 — Alafranga saatin esası olan zevâli çalar saatin, Abbasî Halifelerinden Harûn Reşit tarafından Frank İmparatoru Şarlman'a hediye olarak gönderilmesi — Irak Selçuklu Devletinin kuruluşu. (Tersi)

8 — 1453'te yıkılan Bizans'ın kuruluşu. — Büyük coğrafya ve kartografya âlimi Pîri Reis'in Hind Okyanusunu dolaşması. (Tersi) — Kahire'de Fâtimiler tarafından Camiu'l-Ezher'in bina edilmesi.

9 — Süveyş Kanalı'nın açılması (19 Kasım). — Mecelle yerine Medenî Kanunun kabulü.

10 — Bayezit Bistâmî Hz.'nin vefatı (Hicrî). (Tersi) — Abbasî Halifesi Me'mûn devrinde Musul vilâyetinde Sincar Sahrasının ölçülmesi ve Dünya çevresinin ilk defa 40 milyon metreye yakın olarak hesaplanması. (Tersi).

Yukardan aşağıya:

1 — Musul'u alan 1. Kılıç Arslan'ın, dönüşte Hâbûr ırmağını geçerken atıyla beraber boğuluşu. — Bu memlekete ifade ettiği mânânın tam aksini getiren (Tanzimat) hâdisesinin başlaması.

2 — Hz. Muhammed'in (S.A.V.) Hz. Hatice ile evlenmesi. — Halife 2. Abdülhâmid'in (31 Mart) tahttan indirilişi.

3 — Kösem Valide'nin sarayda boğuluşundan üç ay sonra giren yıl. (Tersi). — Akkoyunlular'ın ortadan kaldırılışı. (Tersi)

4 — Müslümanların Ebû Süfyan'ı bozguna uğrattıkları Sevik Gazvesi bi'setin kaçıncı yılında vukû' buldu. (Tersi) — Afganistan'da Gazneliler devletinin kuruluşu.

5 — Endülüs'te Emevî saltanatının kuruluşu. — Mısır'da Abbasî hilâfetinin başlaması.

6 — Tarihçi Hammer'in tâbiriyle: «Tataristan çölünün ortasında Osmanlı azametinin bir âbidesi olan «Seddülislâm» kalesinin Ukrayna'da inşa edilişi. — Hz. Muhammed (S.A.V.) in Hz. Hadice ile evlenmesi.

7 — Hz. Muhammed'in (S.A.V.) Hz. Aişe ile evlenmesi. (Tersi) — Sultan Aziz bu tarihten bir yıl sonra Fer'iye Sarayında esrarengiz bir şekilde ölmüştü.

8 — Sultan Melik-Şah'ın ve Hoca Ahmed Yesevi'nin vefatları. (Tersi)

9 — Yıldırım Bâyezid'in Atîna'ya girişi. (Tersi).

10 — Şehzade Bâyezid'in saltanat kavgası yüzünden Konya Meydan Muharebesinde ağabeyisine yenilişi. — Lozan hezimeti.

11 — Peygamberimiz evlendiği zaman kaç yaşındaydı. (Tersi) — (Çin Fatihi) olerak tanınan Uygur Hükümdarı Bögü Kağan'ın Çin Başkenti Lo-Yang'ı fethetmesinden bir yıl önce.

12 — Peygamberimizin oğlu Abdullah'ın doğumu. — Fatih Sultan Mehmed'in Rumelihisarı'nı yaptırması.

Geçen sayıdaki bulmacanın çözülmüş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	1	9	7	1	■	1	4	5	3
2	5	■	9	0	9	1	■	■	5
3	5	7	1	■	5	7	6	■	7
4	7	■	1	7	4	6	■	5	■
5	■	1	■	5	1	■	8	8	3
6	1	3	3	0	■	1	9	2	8
7	6	2	2	■	5	9	9	■	5
8	9	4	6	1	■	1	■	■	■
9	5	■	■	2	3	4	1	■	0
10	■	1	6	6	3	■	5	9	1

Ezanın Etrafında...

(Baştarafı 17. sayfada)

sında sert tepkilerle karşı karşıya kalmasına rağmen «1950 ye kadar» (12) tatbik edilmiştir.

Ezan-ı Muhammediyi türkçe okutma kararı alındığı sıralarda bir milletvekili Büyük Millet Meclisi kürsüsünde müslüman halkın ızdırabını şöyle dile getirmiştir: «Seçim günlerinde köylüler bize ne dedi bilir misiniz? Biz açız, sefaletteyiz, çoluğumuz çocuğumuz gıdasızlıktan bitkin bir haldedir. Fakat bunlardan ziyade bizim gücümüze giden, bizi müteessir eden şey, câmilerimizden, minarelerimizden mübarek ezanımızı, «Allahü ekber...» dememizi yasak etmeleridir. Bizi Kur'an dilimizle, Peygamberimizin dili ile ibadetten men'etmeye, Allahü ekber dedi diye, Kur'an dili ile kelime-i şehâdet getirdi diye imamlarımızı, müezzinlerimizi zindanlara atmağa ne hakları vardır? Lâiklik bu mudur? Hangi köye gittiysek, hangi şehirli ile görüştüysek bunu söylediler?» (13)

Mecliste yapılan her türlü müdâfaaya rağmen ezanın Türkçe okunuşu kabul edilirken bir yandan da müslümanlar boş durmuyor, yer yer isyanlar ve ayaklanmalar tertip ediyorlardı. Bu ma'şerî vicdanın tepkileri hükûmet tarafından bastırılıyordu. «Bursa'da Türkçe ezanı protesto etmek için yobazların (!) 1 Şubat 1933'de ayaklandığını duyan Gazi, İzmir'e giderken yolundan dönmüş, Bursa'ya gelmişti. 7 Şubat günü gazetelerde çıkan demecinde: «... Meselenin mahiyeti esasen din değildir. Kat'î olarak bilinmelidir ki, Türk milletinin millî dil ve millî benliği bütün hayatında hâkim olacaktır.» demişti.» (14)

Gelecek sayıda:

Ezan niçin türkçe okunamaz?
Ezana fırlatılan inkâr roketleri

(12) Atatürk Devrimi Kronolojisi, Sami N. Özerdim, Varlık Yayınevi, 1966, s. 87.
(13) Kara Kitap, Eşref Edip, 1967 İst., s. 26.
(14) Atatürk Devrimi Kronolojisi, Sami N. Özerdim, Varlık Yayınevi, 1966, s. 87.

Kurtuluş Yolu

(Baştarafı 21. sayfada)

mı Bismark, aynen şöyle diyor: «Bu kanunlar (Avrupa Medenî Kanunları) değil bir cemiyetin, bir hane halkının saadetini bile temin edecek mahiyetten pek uzaktır. Lâkin Muhammedî'lerin Kur'anı bu kayıttan âzâdedir. Ben, Kur'anı (İslâm'ı) her cihetten tetkik ettim, her kelimesinde büyük hikmetler gördüm.

Nihayet Harvard Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Hakink: Hakikî hayata intibak bakımından, İslâm kanunlarından daha üstünü yoktur. Hakikati itiraf etmek lâzım gelirse, Müslümanlık, bizim huzur ve refaha kavuşmamız için gereken bütün maddeleri bol bol hâvidir» diyor.

Ey basiret gözü kör, her şeyi Batı'dan, Batının tefessüh etmiş nizamlarından ithal ettikleri şeylerle halletmek isteyenler!.. İşte size Batılılardan bir sürü misâller.

Biz de bütün özümüzle inanıyor ve var kuvvetimizle haykırıyoruz: «Yegâne kurtuluş yolu «İslâm'dır»!.. Kurtuluş İslâm'dadır!.. Geliniz hep birlikte İslâm'a yönelelim!.. Bulunduğumuz rezil ve bedbin hayatın cilvelerinden kurtulalım!» Son sözlerimi, İslâm şairi Âkif'in mısralarıyla bitiriyorum:

«Doğrudan doğruya Kur'an'dan alıp ilhamı,
Asrın idrâkine söyletmeliyiz İSLÂM,»
Hasan Kaya

BU İNANÇ BİZDE OLDUKÇA

Baykuş yurdumda ötemez,
Moskof atın oynatamaz
Mert er yurdunu satamaz,
Bu inanç bizde oldukça.
Birlik olup haykıralım,
Varıp Kafkas'a dalalım,
Eski yerleri alalım,
Bu inanç bizde oldukça.
Tarihten ilham alalım,
Haklıdan yana olalım,
Moskof'tan ilmi çalalım,
Bu inanç bizde oldukça.
Fetih sultanı Mahmed'i,
Bilgin şehzade Ahmed'i,
Aratmaz Türk'ün muhidi,
Bu inanç bizde oldukça.
Daavamız İslâm daavası,
Essin misk-ü amber havası,
Çöker Moskof, Amerikası,
Bu inanç bizde oldukça.
Artık uyanalım yeter,
Uyumak gaflete iter,
Çölde bile her şey biter,
Bu inanç bizde oldukça.

Abdullah Şahin RENÇBER
İktisadî ve Ticarî İlimler Yük. Ok.
İSTANBUL

DİKKAT!
CAN KİTAPEVİ SUNAR

SAYIN OKUYUCULAR

Sizlere faydalı olabilmek için bütün dini kitaplar, Kur'ân-ı Kerîm çeşitleri, Kur'ân öğrenmek için Kur'ân Dili ve Kur'ân-ı Kerîm alfabesi çeşitleri kitabevimizde mevcut olup, tenzilâtlı satışlarımıza başlamış bulunuyoruz.

CAN KİTABEVİ
Müze Cad. No. 24
Tel.: 1567
KONYA

MUSTAFA CAN
Aziziye Camii karşısı
Şeyh Ahmet çarşısı No. 21
Tel.: 4109
KONYA

TÜLBENT
ve
MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES:
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No: 116 — Tel.: 221323
İstanbul

Amerika'dan Rusya'ya kadar bütün siyaset ve iktisad mahfellerine hakim olan gizli kuvvet:

YAHÛDİ

Yazan:
Louis MARCHALKO

15 Lira — 332 Sahife

Yahudi'den gayri milletlerin yüreğini hoplatacak korkunç gerçekler...

SEBİL YAYINEVİ
Vilâyet Han
Cağaloğlu/Istanbul

Hz. Peygamber (s.a.v.) Hakkında
AİLE SOHBETLERİ

ندوات الأسر في سيرة خير البشر

Müellif:
Muammer Ömer DAÛK

Mütercim:
Mehmet AYDIN

Her ailenin, çocuklarını toplayarak Peygamberimizin doğumundan vefatına kadar, kıymetli hayatını, her akşam bir bölüm olarak, çektiği sıkıntıları, kazandığı muzafferiyetleri, gazveleri, ümmetine tavsiyelerini, mübarek hılyelerini, sohbetlerin sonunda mevzu ile ilgili âyet ve hadîslerden kolayca anlaşılan hikmet ve ibretleri okuyacaksınız. Eser 416 sahife 15 lira, lüks ciltli 20 lira.

En az beşer kitap sipariş edenlere yüzde 20 iskontolu, kitapçılara yüzde 30 iskonto, ödemeli gönderilir.
İsteme adresi:

Ramazan Uysal
UYSAL KİTAPEVİ

Kapu camii civarı Başaralı Cd. No: 12/A — KONYA

NOT: Kitabevimizde bilûmum dinî neşriyat toptan ve perakende en uygun fiatla temin edilir. Katolok isteyiniz.

MADENİ EŞYA SANAYİ

ÇATAL, KAŞIK, BIÇAK VE ÇAY KAŞIKLARI, OFSET MANZARALI TEPSİLERİ

Garantili ve Ucuzdur. Daima Tercih Ediniz.

Satış yeri : Tahtakale, Tomruk Sok. Asri İş Han, No.: 203 İ S T A N B U L

Sicil Tic. : 95659-41051
Telefon : 22 89 54

Binâlarınızın dış Cephelerini Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri :

a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ
Fermeneciler, Nu. : 74-87
İSTANBUL

44 63 93
Tel. : 48 12 24
Fb. : 21 25 37

Tarihin Eşiğinde

G A L İ Ç Y A

Süleyman Nazif

Konya Y.T.T.B. Neşriyatı

F : 2,5 TL.

Konak İşhanı 5/19-21 Konya

Büyük Kapı

— ek —

İdarehânemizden temin edebilirsiniz.

İRFAN YAYINEVİ

Yeni çıkan eserlerini iftiharla takdim eder :

★ **İslâm Hukukunda Mezhebler** ... 12.50 TL.
Hazırlayan : Hayreddin KARAMAN

★ **Taklitlerin Çarpışması** (2. baskı) 6.— TL.
Muhammed KUTUB

★ **Üvey Anne** (2. baskı) ..... 8.— TL.
A. Lütfi KAZANCI

★ **Kaynana MÜNEVVER HANIM**
(2. baskı) ..... 10.—TL.
A. Lütfi KAZANCI

★ **Garp Medeniyetinin Menbaı Olan İSLÂM MEDENİYETİ** ..... 4.— TL.
İ. Hâmi DANİŞMEND

Bu kıymetli eserleri, kitapçınızdan temin etmekte acele ediniz.

Adres : İRFAN YAYINEVİ
Bâbıâli Cad. No : 50
Cağaloğlu - İstanbul

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M. Tahir Yürek - B. ALMANYA* — Düşman kucağında, habis fikirlilerin dikenli sinesinde rızık temini için barınmak zorunda kalan siz imanlı kardeşlerimize yapılan hristiyan doğmalarının acı telkini, zaman zaman bizlere aksettiriliyor ve bu elim haberler kalbimizde rahneler açıyor. Mektubunuza eklediğiniz hristiyanlar tarafından Türkler arasında dağıtılan ve onları toplantıya dâvet eden bildiriyi üzüntü ile okuduk. İnşallah, gelecek sayımızda, bu bildirinin fotokopisini okuyucularımızın gözleri önüne serecek ve gerekli tenkidi yapacağız. Hemen şunu söyliyelim ki, istikbâlden aslâ ümidimizi kesmiş değiliz. Küfrün karşısında göğüslerini arslanca germiş iman erlerimiz var çünkü... İşte, bu erlerin Akif'teki yankıları:

Garbın âfakını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim, iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
«Medeniyet» dediğin tek dişi kalmış canavar?

Bizzat kendinizin açtığı 6 mescitte tertiplenen konuşma, mevlid ve sohbetlerin devamı ile kalblerde, istenilen tesiri husule getirmesini Cenâb-ı Hak'tan temenni eder, hayırlı çalışmalarınızdan dolayı da tebrik ederiz. Bu gayretlere güvenerek, şâirin ağzından şöyle haykırmak geliyor içimizden:

Ey fikr-i habîs, son zulmünü yap da çekil!
Yüzü Rahman'a yönelmiş ehl-i hikmet geliyor.
Kalbi imanla mücehhez o büyük ashaba vekil,
Yolu Peygambere dönmüş ehl-i sünnet geliyor.

Mecmuamıza abone kaydınız yapılarak sene başından itibaren çıkan mecmualar adresinize gönderilmiştir. Neşredilmek üzere bize yollayacağınız yazı ve resimlere sahifelerimiz daima açıktır, yüksek alâkalarınız bizi çok memnun edecektir. Bu arada, sizden en çok istediğimiz şey, mecmuamızı ve dinî neşriyatta bulunan dergi ve gazeteleri çevrenizde tanıtmanız, aboneler bulmanızdır. Sizi Allah'a (c.c.) emanet bırakır, sevgi ve selâmlarımızı sunarız.

★ *M. Seyfi Çağlar - İSTANBUL* — Dört kişinin abonesine mahsup olmak üzere, tarafınızdan gönderilen 100 (yüz) lira elimize geçmiş ve işlenmiştir. Buna göre, sizin aboneliğiniz: 126., S. Demiral'ın aboneliği: 123., M. Tahan'ın aboneliği: 121., ve P. Çorman'ın aboneliği de 120. sayıda hitam bulacaktır. Husule gelen yanlışlık düzeltilmiştir. Hoş karşılamanızı hassaten rica ederiz. Çeşitli sebeplerle abonelerini kestirmek isteyen birkaç okuyucumuzun hesaplarını da alacakları bitince kesilecek şekilde ayarladık. Arkadaşlarınız arasında abone bulmak, paralarını toplayıp yatırmak gibi çalışmalarla bize yardımcı olduğunuz için, teşekkür eder, muvaffakıyetler temennisinde bulunuruz. Selâmlar...

★ *M. Kemal Dirgin - ALMANYA* — Komünizm, siyonizm ve her türlü zararlı fikirlerin karşısında yılmayan bir azimle mücahedeye uğraşan cemiyetimize yardım olmak üzere gönderdiğiniz 122 lirayı aldık. Allah (c.c.) razı olsun. Mücâdele bayrağını dalgalandırmak için estirilen rüzgâra katılışınızı tebrik ederiz. Türkiye'deki köyünüzde kurduğunuz cemiyet vasıtasiyle yapılan faaliyetler, şayanı takdirdir. Temennimiz şudur ki, sizin de istediğiniz gibi her köyde bir cemiyet kurularak dinî yönden köy halkının gelişmesini sağlasın. Camilerin yapım ve onarımlarıyla ilgilensin, tabii güzellikleri işlesin, maddî ve mânevî intizamı temin etsin... Ahmet Sarı kardeşimize mecmualarımızın artık muntazaman gideceğini tahmin ederiz. Allah'ın rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

★ *M. Celâl Ünal - KASTAMONU* — Mecmuamız hakkındaki hüsn-ü teveccühünüze teşekkürler... Mektubunuzda arzettiğiniz şekilde adresinizi değiştirdik. Aboneliğinizin devamını temin için, posta havalesiyle gönderdiğiniz 40 lira hesabınıza fiat artışına göre hesaplanarak işlendi. Bu duruma göre aboneliğiniz 124. sayıya kadar devam edecek. Hayır dua ve gayretlerinizi bekleriz...

★ *M. Bahri Şenel - BELÇİKA* — Anavatandan uzakta, kalbi imanla çarpan 24 Müslüman - Türk kardeşimizin, mecmuamıza aboneleri yapıldı ve listede belirtilen adreslere mecmualar derhal gönderildi. Bu kardeşlerimizden toplanan 432 lira, eşit şekilde hesaplara geçirildi. Ayrıca babanız vasıtasıyla yolladığınız haber de bize ulaşmıştır. Endişeye düşmemenizi rica ederiz. Hâdiseler inşaallah vehminizi dağıtacaktır. Mecmuamıza yeni aboneler bulma hususundaki çalışmalarınız bizi çok sevindirecektir. Cenâb-ı Hakk'a emanet olunuz, aziz kardeşimiz.

★ *M. Muzaffer Pişkin - ALMANYA* — Müslümanlar birbirinin kardeşi olması münasebetiyle, onların kalbleri daima birdir. Onlar, HAK YOL'da her zaman beraberdirler. Bu hakikatı mektubunuzda açıklayarak, beraberliğinizi ilân ettiğiniz için, çok sağolun. Sizin ve Türkiye'deki Şükrü Esin ile Ömer Candan kardeşlerimizin mecmuamıza abone kayıtları yapılmıştır. Aboneler için mektupla göndereceğiniz paranın kaybolma tehlikesi bulunduğu, posta çeklerinin ise yurt dışından kullanılma imkânı olmadığı için, üç kişilik abone bedeli olarak 78 lirayı posta havalesiyle adresimize göndermenizi rica ederiz. Size ve oradaki bütün kardeşlerimize anavatandan bilmukabele selâmlar, sevgiler...

★ *M. Bekir Uslu - NİĞDE* — Evvelce posta havalesiyle yolladığınız 50 lira elimize geçmiş olmakla beraber, orada abone numaranızı bildirmediğiniz için, bu para işleme konulamamış ve muallâkta kalmıştı. Belki de size gönderdiğiniz paranın ne için olduğunu ve abone numaranızın kaç olduğunu soran bir broşür tarafımızdan yollanmıştır. Mektubunuzu aldıktan sonra yapılan tetkik neticesinde paranın işleme tâbi tutulamadığı anlaşılmış ve zarfın üzerine yazmak lûtfunda bulunduğunuz abone numaranızdan hesabınız aranarak 50 lira oraya işlenmiştir. Bununla 107. sayıya kadar olan borcunuz kapanmış olup, yeni senelik abone bedeli ile 26 lira göndermeniz icap etmektedir. İşlerinizde başarılar dileğiyle...

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 30 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
REBİU'L-EVVEL — 1391 — Yıl : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 12.5.1971

Sayı : 111
HAZİRAN 1971

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

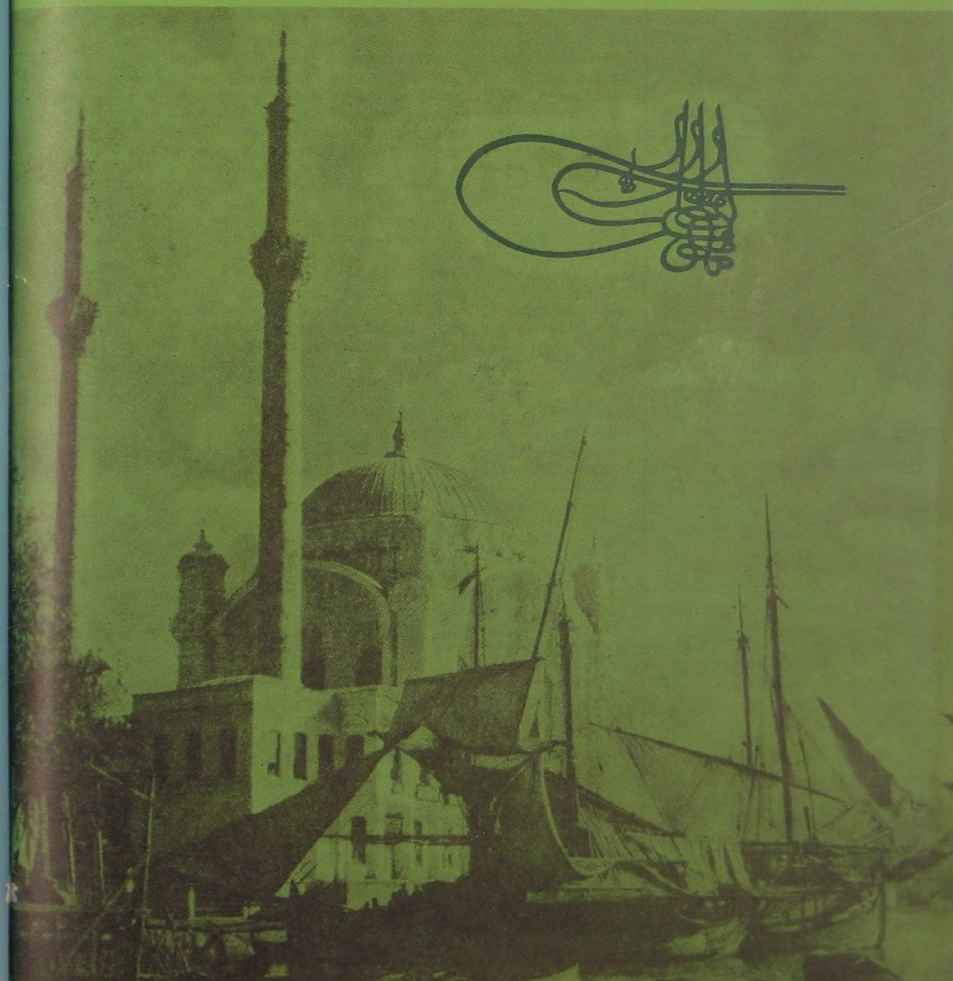

OKU İSLÂMIN İLK EMRİ

200 KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İçindekiler..

★ Hâdiseler — Düşünceler
★ Fatih ve Ayasofya
Abdülgaffar KINIKÇI
★ 20. Asrın Hâlâ Ulaşamadığı Fatih'in Teknik Dehâsı
Abdülvehhab GÖÇÜLÜ
★ Sünnet ve Bid'at
Ali Osman KOÇKUZU
★ Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış
★ Akşemseddin
İhsan MESTÇİ
★ İnsanlığın Doğu ve Batı'ya Haykırışı
Ebu'l Hasen en-NEDVÎ
★ Akdler
Mehmet SAVAŞ
★ Mustafa Ağabeyin Ardından
Yusuf IŞICIK
★ Abdest Âyeti Hakkında
H. KÜÇÜKKALAY
★ Fatih Devrinde İlim
A. BÜYÜKSÜTÇÜ
★ Güneş Doğuyor
Ebu'l CİHAD
★ İsrail Oğulları'na Kur'an-ı Kerîm'in Tavsiyeleri
A. TABBARA
★ Ezan Niçin Türkçe Okunmaz
Ahmet AĞIRBAŞLI
★ İstanbul'un Fethi
Tevfik BÜYÜKALİM
★ Lâdikli Ahmet Ağa'nın Ardından
★ Anama Mektup
Emin ERTAN
★ Anneler Günü ve Düşündürdükleri
F. Zehra KANLI
★ Genç Kalemler
★ Haberler ve Kritiği

✻ HÂDİSELER ✻ DÜŞÜNCELER ✻

BUGÜN Anadolu Türklüğü, şuurumuzu ve gayr-i meş'ûrumuzu yakan bir hristiyanlaştırma gayretiyle karşı karşıyadır. Bu, toprağın kaderi mi, yoksa toprağa kaderini bağlayan insanların alın yazısı mı? Bilmiyoruz!.. Bildiğimiz bir şey varsa, Bizans ve Roma Devrinden kalma taş-tuğla yığınlarına, bin yıldan beri Anadolu'nun havasına ve suyuna sinen nefeslerin ve bu toprakların bizim olduğuna dair tarih yapan MİLLETİN, tarih olmuş eserlerinin kurban edilmesidir.

Efes'te canlandırılan ve günden güne âbadan hale getirilen Bülbüldağı ve Meryemana efsânesine mukabil, Selçuk'ta İsabey Câmiî, mağlûp olmuş bir ordunun harp meydanında yaralı düşmüş son bahadırı gibi, uzanmış yatıyor. Vaktiyle cepheden, yandan; ilerîden ve geriden bakıldığı zaman, Tanrıdağı haşmetiyle yükselen bu eser, şimdi harap, şimdi yıkık, şimdi boynu büküktür. Portalin üzerinde yükselen tek minare, muhiti saran imansızlık zulmetini yararak yabanlaşan müntesiplerine Hakk'ın sesini i'lâ enecek bir semâvî saltanatın habercisini intizar eder gibidir. Bugünün dünya şartları içinde, bin yıldır müslüman olan milletimiz, her türlü aczine rağmen, nasıl İslâm'ın mihrakı ise, İsabey Câmiî de sinesini Allah'a açmış, bağrı yanık âşıklar gibi bütün perişan ve haraplığına rağmen, hâlâ ayakta ve Efes Harabelerini bin kat aşan bir îman aşkı ile san'at dehâsıyla zirveleşmektedir. Evet, turist, bu memlekete, yarım düzine memleketin bâkiyye-i âsarını görmeye gelirken, Selçuklu ve Osmanlı medeniyyetinin dağ parçası eserlerini de biz göstermeliyiz. Bu vatana sahipliğimiz, turistlerin önünde bir müze bekçiliğinden öteye geçmemektedir bugün... Turistin elimize sıkıştıracağı birkaç kuruşla avunacak kadar millî ruh ve haysiyyetten uzağız bugün. En mes'ul mevkileri işgal edenlerimiz bile, turistin anayurda ayak bastığı andan itibaren, bırakalım karanlık zâmirini, birtakım davranışlarını bile kontrol etmekten, hattâ böyle bir lâzimeden bile habersizdirler. Halbuki turist, birtakım ziyaretlerini, bizden koparılan ta'vizlerle müesseseleştirmek ve nizamlaştırmak ister. Dün böyle bir emeli yok idiyse de, bugün, hele *Papa* 6. *Paul*'ün ve ona bağlı iki Katolik hukukçunun, geçen yıllardaki ziyaretlerinden sonra, artık turist, memleketimize sadece eğlenmek ve para bırakmak için gelmiş kabul edilemez. O, şimdi Türkiye'ye, *François Psaltr*'nin «*Anadolu'da Hristiyanlık İzleri*» başlığı altında yazdığı makalenin ve benzeri binlerce yazı, broşür ve tetkik mahsulü eserlerin yakıcı ifâdesiyle şartlanmış olarak gelir. «Eğer dünya hristiyanlık yâdigârının kaynaştığı bir yer varsa, o da Türk toprağı olan Anadolu'dur. Kıt'ayı, Kudüs'ten sonra hristiyanlığın ikinci beşiği saymak, pek yerinde olur.

«Havâriyyûnun en faalleri, onu baştanbaşa kat'etti; bir kısmı da orada yaşardı. Saint Jean, Efes'te öldü. Havâriyyûnun Piri Saint Pierre, Antakya kilisesini meydana getirdi. Oturduğu mağara hâlâ ziyâretgâhtır. 12 sene bu kiliseyi idare etti ve 10 bin kişiyi vaftiz etti. Milletler hâvârisi olan Saint Paul, Tarse (Tarsus) da doğdu, kıt'ayı baştanbaşa gezdi; Konya'yı hak dine soktu. Efes'te iki seneden fazla vazife gördü... Ürgüp ve Göreme'de, hristiyan san'atı nokta-i nazarından fevkalâde mühim olan resimlerle süslü Kaya Kiliseleri bulunmaktadır. Cizvit rahibi Jerfanion, bu kiliseleri tasvir eden mühim bir kitap yazmıştır. İşte bu şanlı harabeler karşısında, mütedeyyin hristiyan ile tarihçi hûşû' ile eğilmeli, birincisi istiğraka dalıp dua ederken, ikincisi, bu hâlâ canlı duran taşlardan sızan hakikatleri dile getirmeğe gayret etmelidir. Turist de bu mavi sema altında kendine düşen hisseyi bulacaktır. (1)

İŞTE turist diye kendilerine kucak açtığımız ve resmî ağızların «Bacasız Fabrika» kabul ettikleri yabancılar, bu hâlet-i ruhiyye içinde, memleketimize gelmektedirler. Serserilerinin yıkmış olduğu ahlâk ve an'aneyi bırakmış oldukları paralarla ta'mire imkân yokken; şuurlu bir hristiyanlık taassubuyla kafaları doldurulmuş olanlarının kültür emperyalizmini hangi mil-

(Devamı 28. sayfada)

(1) **Ayverdi, Ekrem Hakkı; Efes, İslâm Mec. Şubat - 1957, Cilt: 1, sayı: 9.**

لَتُفْتَحَنَّ الْقُسْطَنْطِينِيَّةُ
فَلَنِعْمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُهَا وَلَنِعْمَ الْجَيْشُ ذَلِكَ الْجَيْشُ

FATİH ve AYASOFYA

Abdulgaffar KINIKÇI

1453... 29 mayıs salı sabahı... Kır atı üzerinde Sultan Fatih ve arkasında **250 binlik muazzam Fetih Ordusu** 10 asırlık Bizans'ın dev surları hükümsüz artık... Osmanlı ordusu İstanbul'a giriyor...

Bizans halkı tedirgin ve şaşkın... Gelen genç padişahın ne yapacağını bekliyorlar. Belki hayatlarından ümitlerini bile kesmişlerdir... Fatih, halkın can, mal ve namusunu korumayı va'detmiş, onların inanç hürriyetlerini şöylece garantiye almıştı :

«Şehir halkı kilise ve tapınaklarını muhafaza edeceklerdir. Lâkin çan çalmaları yasaktır. Kiliselerini câmi yapmıyacağım. Fakat yeniden kilise inşa etmiyeceklerdir. Dinimizi kabul etmeleri için asla cebir gösterilmiyecektir. Galata ahâlisine va'dederim ki, kendilerini bir köle sıfatiyle idâre etmiyeceğim. Evlerinde ne yeniçeriler ve ne de esirler iskân edilmiyecektir. İşlerini görmek için aralarından bir temsilci seçeceklerdir. Onlar aslâ rencide edilmiyecektir.»

Fatih AYASOFYA'da... İki rik'at şükür namazı kılıyor... Nasıl kılmasın ki?. O, tâ şehzadeliğinden beri, Bizans'ın küflü kilitlerini kırıp Ayasofya'yı İslâm ma'bedi haline getirmenin idealleriyle yanıp tutuşmuştu. Hacı Bayram Velî'nin kendisi için ta'yin ettiği **Hoca AKŞEMSEDDİN** durmadan O'na İstanbul'un fetih fikrini aşılamıştı. Ve işte O, Ayasofya'daydı artık...

Büyük Fetihten üç gün sonra... Ya'ni bir Haziran 1453 cuma... Ayasofya'da cuma namazı... Hatip, elinde kılıçla hutbe okuyor... O, büyük Sultan Fatih'dir...

Fatih ve Ayasofya!.. İki muazzam mefhum ve ma'nâ... O iki ma'nâyı iyi anlamalıyız...

Fatih, DÜNYA SULHÜNÜ kurmak için ortaya atılmış bir kahraman... Başka değil... Kur'an-ı Kerim'in beyânına göre Müslümanlar : **«İnsanlar için çıkarılmış, iyiliği yaşatıp kötülüğü yok eden bir topluluktur.»** Asr-ı Saâdet ve dört Halife devrinde böyle olmuştur. Sonra, yeryüzünün çeşitli yerlerinde ve muhtelif zamanlarda kurulmuş İslâm millet ve devletlerinin tek gayesi, dünyada mutlak barışı te'sis etmek olmuştur. Bu ideali onlara aşılayan İslâmdır.

Fatih!;.. Koskoca bir ülkenin bu padişahının zihnini durmadan yoran, O'nu geceleri uykusuz bırakan ideal ne idi?.. Ve sonra O, **270 bin gazi** ile tahtını, sarayını, bütün dünya zevklerini çiğneyerek Bizans surları önüne geldi. İçinde soğuk rüzgârların korkunç ıslıklar çaldığı çadırlarda geceledi. **«Ya ben Bizans'ı alacağım, ya da Bizans beni!..»** diyordu. Neden?..

Bizans, İslâmlık idealinin ya'ni **DÜNYA SULHÜ**nün önünde dikilen meş'um bir engeldi. Ayasofya'da düğümleniyordu her şey... Ayasofya, **EHL-İ SUFFA KARARGÂHI** olmadıkça ne Fatih uyku uyuyabilecekti ve ne de cihan sulhü te'sis edilebilecekti!..

Koskoca bir ülke ve içinde mes'ûd insanlar... Ama kâfi miydi?.. Bütün dünyalıya gerçeği sunmak lâzımdı. Bir tarafta, ahlâk, fazilet ve ilimce zirveye tırmanmakta olan bahtiyar insanlar... **müslümanlar** Obir yanda, papazların önünde günah çıkartan topyekûn **Avrupalı!?.** İlim tahsil etmek günah, ahlâk çökmüş... İnsanlık, taşlara ve ruhban sınıfına secde ediyor... Onları da kurtarmak lâzımdı... Fatih'in kulaklarında şu ilâhî nağme durmadan çınlıyordu :

«Siz, insanlar için ortaya çıkarılmış, iyiliği emredip, bozgunculuğu yok eden ve Allah'a inanan en hayırlı bir milletsiniz.» (Kur'an-ı Kerim)

Ve işte Ayasofya'yı İslâmın ibâdetgâhı haline getiren ruh bu idi...

Fâtih Ayasofya'yı açınca ne oldu?.. Önce, İslâm topraklarının harîminde, uğursuz bir karaltı hâlinde yükselen **KOSTANTİNOPOL** ve semâları aydınlandı. Bizans'a ve O'nun şahsında Avrupa'ya, İslâmın intişar yolu mutlak olarak açıldı...

...ve sonra Ayasofya açılınca neler olmadı ki?... İslâmın **SOSYAL DÜZENİ** müslüman olmıyan gruplar üzerinde olanca açıklığı ile tecelli etti. Nasıl?.. Fatih, Ayasofya'da cuma namazını kıldıktan sonra, Rum Ortodokslarına, derhal bir patrik seçmelerini emretti. İmparator zamanında yaptıkları ibâdet ve dînî törenlerinin aynını yapmalarında serbest olduklarını onlara bildirdi. Rumlar, **GENNADİOS**'u patrik seçtiler. Böylece **ORTODOKS KİLİSESİ** istiklâlini kazandı. Şark Hıristiyanları bu şekilde **ROMA KİLİSESİ** esaretinden kurtuldu. **Müslümanların elinde hristiyanlar din hürriyetine kavuşuyorlardı ya'ni!..**

Ortada, tecelli eden, **İslâmın SOSYAL ADALETİNDEN** başkası değildi. Çünkü Osmanlı Devleti, katıksız bir İslâm Devletiydi. Müslümanlığın cihanşümûl eşitlik nizamına bakınız ki; Fatih, hıristiyanları dinlerinde serbest bırakıyor. Herkes, ticaret mallarını memleketin her tarafında satmak hakkına sahip... Kara ve denizlerde serbest olarak seyahat hakkı verilmiş... Halktan istenen tek şey, cizye ve haraç... O da onları korumak üzere yine kendileri için sarfedilecek... **Müslümanlar zekât ve öşür veriyorlar, onlar da cizye ve haraç** Ne fark var arada?.. İşte Fatih ve O'nun şahsında YÜCE İSLÂM NİZAMI...

İşin dahası var... Fatih, Rumlara bir ferman veriyor. Bu fermanda, Rum patriğinin şahsının muhterem olduğu açıklanıyor. **Allah, Allah!.. Hıristiyan diyanet başkanının hayatını, İslâmın padişahı garanti altına alıyor! İşte İslâm bu** (Devamı 29. sayfada)

YİRMİNCİ ASRIN HÂLÂ ULAŞAMADIĞI FATİH'İN TEKNİK DEHÂSI

Abdulvehhab GÖÇÜLÜ

Orta Çağın sonunda B. Roma İmparatorluğunun son kalıntısı sadece İstanbul'du. Avrupa'ya sür'atle taşan ve Rumları İstanbul'un surları arasına sıkışmaya zorlayan İslâm Devletleri, en son Osmanlı Devleti İstanbul'u almadan Avrupa'da emniyetle ilerliyemiyecekti. Sonra İstanbul çok mühim stratejik değeri olan, Avrupa ile Asya kıt'alarını ve Akdeniz'le Karadeniz'i birbirine bağlıyan mühim bir merkez ve gayet güzel mevkie sahip herkesin gözbebeği bir şehirdi. Üstelik İslâm Peygamberi İstanbul'un fethedilmesi gerektiğine işaret ederek, bu fethin fatihini ve askerlerini öğmesiyle müslümanların nazarında bir kat daha değer kazanmıştı.

İstanbul tarihte birçok kereler (1) çeşitli ordular tarafından alınmaya teşebbüs edilmiş, hatta 7 defa da Osmanlılar kuşatmışlar, muvaffak olamamışlardı. Bu muvaffakiyetsizliklerin çeşitli sebepleri vardı. Herşeyden önce şehrin jeolojik durumu (2), etrafının kalın ve sağlam surlarla çevrilmiş bulunması (3), muhasara silâh ve âletlerinin noksanlığı ve kifayetsizliği, şehri deniz tarafından kuşatacak, yardım almasına mani olacak kuvvetli bir donanmanın olmaması ve muhasarayı bıraktıracak daha mühim ve hayati hâdiselerin zuhur etmesi veya Bizans'ın böyle bir hâdise çıkarması gibi sebeplerle (4) İstanbul alınamıyordu.

Osmanlı İmparatorluğunun mefkûresine ulaşabilmesi için Fatih'in İstanbul'u alması artık bir zaruret haline gelmişti. Rumeli ve Anadolu'da genişlemiş bulunan Osmanlılar İstanbul'a sahip olmakla toprak, idarî, mülkî ve askerî birliklerini sağlamış, fetihler esnasında geride bir tehlike ve fitne durumunu bertaraf etmiş ve Avrupa'dan gelecek akınlara göğüs germiş olacaklarından İstanbul'un mutlaka alınması gerekiyordu.

Fatih 21 yaşında tahta oturduğu zaman böyle bir zarureti biliyor ve daha şehzadeliği zamanından beri onun plânlarını tasarlıyordu. Daha önceki muvaffakiyetsizliklerin sebebini araştırıyor, surları ve Bizans'ın durumunu tetkik ediyor ve bu işin çok çetin olduğunu biliyordu.

Fakat Fatih büyük bir dâhî idi. İstanbul'un fethinde akla hayale gelmeyen plânlar ve metodlar uygulamış, bütün direnmelere rağmen Rumlar şehre hâkim olamamışlardı.

Fatih'in zekâsını garb müverrihleri bile takdir ediyor:

«Sultan en keskin zekâlı filozoflardan biridir. (Kritovulos) (5).

«Harp sanatından daha çok hoşuna giden birşey yoktur. Herşeyi bilmek isteyen zeki bir araştırıcıdır. — Langusto — (6)

«Osmanlılar boğazı kapamak gibi askerî bir problemi çözerken kullandıkları usulden anlaşıldığına göre, silâhları pek mükemmel bir şekilde kullanmak, son haddine kadar onlardan faydalanmak maharetini göstermişlerdir. — Hans Hoğg — (7)

Şimdi Fatih'in akıllara durgunluk veren plânlarını yakından görelim:

RUMELİ HİSARININ İNŞASI:

İstanbul Boğazı âdeta İstanbul'un can damarıydı. Zira tehlike anında Avrupa'dan gelecek yardım, yiyecek ve silâhlar oradan şehre girebilecekti. Böyle bir yardımı önlemek boğaza yaptırılacak bir hisar ile mümkün olabilirdi. Zaten II. Murad da boğazın Anadolu yakasına (Güzelce Hisarı) nı bu düşünceyle yaptırmıştı.

Fatih Sultan Mehmed boğazın durumunu inceden inceye tetkik etti ve yerini tesbit etti. Burası boğazın en hâkim yeriydi.

Coğrafî Önemi: Boğazın en dar yeri bu mevki olduğu için akıntının âzamî sürati 5 km ye kadar çıkar. Bu sebeple boğazdan Karadeniz'e veya İstanbul'a doğru seyreden gemiler akıntı istikametini göz önünde bulundurmalıdırlar.

Bu mevkide keskin virajlar olduğu için akıntı Rumeli Hisarının kıyısına süratle çarpar. Bu sebeple Karadeniz'den güneye inmek isteyen gemiler akıntıya kapılarak hisar mevkiine doğru sürüklenirler. Bu dalga ve burgular sebebiyle gemisini iyi kullanamayanlar için tehlike mevcuttur.

Sonra bu mevki Boğaza doğru öyle girmiş ki Emirgân-Kanlıca, Bebek-Kandilli arasında uzanan boğazın ortasından bir hat çeksek bu, mihveri doğuya doğru geçerek Boğazı keser. Bu yüzden buradaki hisar yaklaşmakta olan bütün hedefleri (kuzeyden güneye) karşılar (8).

Askerî Önemi: Hisar bütün hafif ve ağır silâhlarla tahkim edilmiş (9) boğazdan âdeta kuş uçmasına bile fırsat verilmiyordu. Bir garb müverrihi şöyle der: «Denizin yakınına en büyük topları koydurdu. Bunlar sektirme güllerle attıkları zaman karşı sahile vururdu. Yüksekten atılırsa denizin ortasına yetişirdi. Bu durum, denizden büyük gemiler geçemediği gibi küçük deniz vasıtalarının bile izinsiz geçemiyeceklerini gösterir» Kritovulos (10).

Hisarın askerî önemini kesin bir ifadeyle şöyle belirtiriz: «Muhakkak olan şey Fatih'in burasını İstanbul'un fethi için bir üs ittihaz eylemiş olmasıdır.»

RUMELİ HİSARI'nın bugünkü hali.

Hisarın yapılması da bir hârika idi: Yerini ve projelerini bizzat Fatih tesbit etmiş ve vezirlerine: «Evvelbaharda Anadolu Hisarı'nın karşısına bir de Rumeli Hisarı yapılacaktır. Lâzımı kadar amele, usta, inşaat vasıtası ve malzemesi tedarik edip acıbaharda Anadolu Hisarı'na gelip emrimize âheste olasız.» diye emretmişti.

Emrin icrası için 6000 den fazla usta ve amele (11) gece gündüz çalışmış dört aylık bir zamanda (21 Mart — 25 Temmuz) bitirmişlerdir. (31.250) metre karelik bir saha kaplıyan hisarın üç kulesi vardı. (26.70 m.) yüksekliğe varan bu kuleler, deniz seviyesinden 32 metreye çıkıyordu (12). Kalınlığı surlarda: 25 ayak, burçlarda: 35 ayaktı (13).

İnşaat kumandanı Şahabeddin Paşa bütün inşaatın işlerini öyle ayarlamıştı ki hiç kimse kimsenin işine karışmıyor ve mâni de olmuyordu. Denizde malzeme taşıyan gemilerin geliş gidişinde bile bir intizam vardı. İnşaatın iskelelerini yapanlar da ayrı idi.

Binanın çabuk bitmesi için bizzat Fatih ve vezirleri amelelerle birlikte taş taşımışlardı (14). Bunun bu kadar kısa bir zaman içinde ve bu muhteşem şekliyle yapılmış olması şayan-ı hayret bir iş idi. Rumeli Hisarı için Fransız-Türk mimari tarihi mütehassısı Albert Gabriel şöyle der: «Şayan-ı hayret bir teşebbüs! Ortaçağ ölçülerini aşan bir keyfiyet! (15)

(Devamı var)

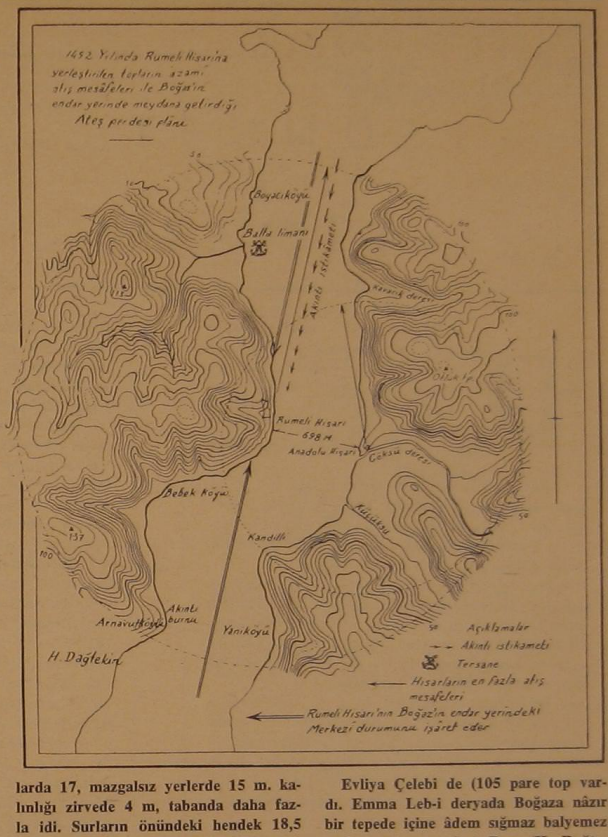

---

(1) Fatihe kadar 28 defa. 7 defasını Osmanlılar yaptı. (Enver Behnan Şapolyo. Osmanlı Sultanları Tarihi (1961 İst.) s. 107.

(2) Kostantaniye, Bahr-i Sefid ile Bahr-i Siyahın arasında bir yarımadadır. Cenuben ve garben marmara denizi ile muhattır. Şarkan «Boğaziçi» denilen ve Avrupa'yı Asya'dan ayıran Boğaz o iki sahilin de yek diğerine mütekabil ve nütenazır olarak müteşekkil yedi girinti ve çıkıntının lâtif ivicaclarını arz eder. Şark-ı Cenubî tarafında suyunu Marmara'ya döker. Ve cenub nihayetinde bir liman teşkil eder ki, bu liman harici şekline ve zenginliğine çokluğuna metani kadimen Karn-i zeheb (Altın boynuz Corne d'or) namıyla maruf olan Haliç'tir. (Mehmed Şerif Çavdaroğlu) Fatih Sultan Mehmed Hân-ı Sani ve İst. Fethi, 1953 İst. s. 45.

(3) İst. surlarının yüksekliği mazgallarda 17, mazgalsız yerlerde 15 m. kalınlığı zirvede 4 m, tabanda daha fazla idi. Surların önündeki hendek 18,5 m. genişlik ve 9 m. derinliğinde idi. Surlar kat kat idi. 30 adet kurşunla kaplı kulesi vardı. (Hammer II, 376) Yılmaz Öztuna, Türkiye Tarihi C/3, s. 194 (1964 İst.)

(4) Tahsin Ünal, Türk Kültürü, sayı: 82, sayfa: 60.

(5) Y. Öztuna, Türkiye Tarihi, 164 İst. III/122.

(6) Y. Öztuna, Türkiye Tarihi, 1964 İst. III/123.

(7) Hüseyin Dağtekin, Fatih ve İstanbul Dergisi, 1953 İst. C. I, s. 1, s. 132.

(8) Hüseyin Dağtekin, Fatih ve İstanbul Dergisi, 1953 İst. C. I, sayı: 1, s. 119.

(9) N. Barbaro, Donada da lezze ve N. Iorga (18) adet büyük top olduğunu kaydeder. (H. Dağtekin, Fatih-İst. Derg. C. 1, sayı: 1, s. 128.

Evliya Çelebi de (105 pare top vardı. Emma Leb-i deryada Boğaza nâzır bir tepede içine âdem sığmaz balyemez şayka topları vardır.) Der. (H. Dağtekin, F. İst. C. 1, sayı: 1, s. 129.)

(11) Enver B. Şapolyo, Osmanlı Sultanları Tarihi 1961 İst. s. 106. Bu rakamı Reşat E. Koçu (Fatih Sultan Mehmed 1953 İst. s. 47) 10 000 amele, 5000 usta, Yılmaz Öztuna (Türkiye Tarihi, 1964 İst. III/192) 7000 kadar işçi, Tahsin Ünal (Türk Kültürü, sayı 82, s. 60) 4000 amele, 2000 usta, 400 kara, 400 deniz vasıtası olarak zikreder.

(12) Yılmaz Öztuna, Türkiye Tarihi, III/192, 1964 İst.

(13) R. Ekrem Koçu, Fatih Sultan Mehmet, 1953 İst. 47.

(14) Y. Öztuna Türkiye Tarihi, III/193, 1964 İst.

(15) Y. Öztuna Türkiye Tarihi, III/192, 1964 İst.

SÜNNET

SÜNNET ve BİD'AT

★

Ali Osman

KOÇKUZU

★

DİNİMİZİN i'tikad, amel, ahlâk ve benzeri müesseselerini bizlere tanıtan ve islâmî teşri'de ikinci ana kaynak olan sünnet, asırlar boyunca İslâm ümmetinin gerek ferdî ve gerekse cemiyet halindeki yaşayışına yön veren en büyük âmil olmuştur.

Rasûlullâh'ın peygamberliğini tebliğe me'mûr olduğu âna kadar, hayatlarını kendi dedelerinin yaşayış tarzı içinde devam ettiren Arab kavimleri (bilhassa Kureyş), yavaş yavaş alışageldikleri bu an'anelerini değiştirme yolunu benimsemişlerdir.

Din ve Dünya işlerinde ecdâda sıkı bağlılığın kolayca terkedilemeyeceği, insanoğlunun saplanıp kaldığı âdetleri bir yenisi ile değiştirme mecburiyetinde kaldığı zaman isyan edeceği; veya en azından mazeret ileri süreceği de, geçmiş asırlarda yaşayan ümmetlerde görülmüş bir gerçektir.

Dedelerinden farklı bir îman ve yaşayış sistemi ile karşı karşıya kalan cemiyet ferdlerinin bu türlü «bahane ileri sürme» «karşı çıkmaları»nı Kur'an-ı Kerim çeşitli misâller halinde belirtmektedir. Aşağıdaki âyetlerde bu örnekleri görmekteyiz :

«Atalarımızın üstünde bulduğumuz şeyler bize yeter dediler.» (el-Mâide: 124).

«Onlar o(îman etmeyenler) bir hayâsızlık yaptıkları zaman "Biz atalarımızı da bunun üzerinde bulduk, Allah da bunu emretti dediler" » (el-A'râf: 28).

«Dediler : "Sen atalarımızı üzerinde bulduğumuz (yoldan) bizi döndüresin de bu yerde devlet ikinizin (elinde) olsun diye mi bize geldiniz" » (Yûnus: 78).

«Onlar: "Biz atalarımızı bunların tapıcıları olarak bulduk" dediler» (el-Enbiyâ: 53).

«Dediler ki: "Hayır, biz babalarımızı böyle bulduk (onlar da) böyle yapıyorlar (dı)"...» (eş-Şu'arâ': 74).

«Onlara: "Allah'ın indirdiğine tâbi olun" denildiği zaman "Hayır, dediler, biz atalarımızın üzerinde bulduğumuz şeylere uyarız".» (Lukman: 21).

«Bilâkis (şöyle) dediler: «Gerçek biz atalarımızı bir ümmet (bir din) üzerinde bulduk. Biz de hakikaten onların izleri üstünden doğruya erdirilmişleriz".» (ez-Zuhruf: 22).

«Senden evvel herhangi bir memlekette fena âkıbetleri haber verici hiç bir peygamber göndermedik ki, ille oranın erbâbı da böylece "Gerçek biz atalarımızı bir ümmet (bir din) üzerinde bulduk. Biz de hakikaten onların izleri üstünden doğruya erdirilmişleriz".» (ez-Zuhruf: 23).

Durum Hz. Peygambere bağlılık söz konusu olduğu vakitlerde de aynı olmuştur. Fakat, gerek ilâhî vahyin yardımı ve gerekse Efendimizin en azgın nefisleri bile kemâle erdiren yüce şahsiyeti, her işte olduğu gibi burada da kendini göstermiş, dünya ömrüne nisbetle çok kısa sayılabilecek bir anda (bilhassa) Mekke sâkinlerinde mühim tebeddülât olmuştur.

Rasûlullah'ın yaşayış tarzının ve sünnetinin tesiri, kendi müntesipleri üzerinde olduğu kadar henüz îman etmemiş olanlar üzerinde de derhal görülmüştür. Efendimizin can düşmanları bile kendisinin edebi, terbiyesi, hasılı bütün gidişatı karşısında tesirsiz kalamamıştır. O tarihlerde henüz îman etmemiş olan Ebû Süfyan'ın, Herakliyus'un huzurundaki konuşmaları; hakikatleri olduğu gibi haber vermesi hep bu tesire bağlanabilir (1).

Efendimizin, gerek aralarında olduğu zamanlarda gerekse daha sonraki devirlerde, Ashabının kendisine bağlılığı; ona benzeme hususundaki gayretleri uzun uzun tedkike değer. Aşağıya aldığımız birkaç örnek, bize bu hususta derin düşünme imkânı verecek kudrettedir :

«Osman b. Affân, bir gün mescide giderek bir yere oturmuş. Orada pişmiş yemek yemiş, namaz kılmış ve sonra da şöyle demiştir: Rasûlullah'ın yerinde oturdum, onun taâmından yedim ve onun namazından kıldım.»

«Ayakta su içtiğini hatırlatan bir kimseye de Ali b. ebî Tâlib şu cevabı vermiştir: "Eğer ayakta su içiyorsam, Rasûlullah'ı içerken görmüşümdür." " ben ayak üstlerinden ziyade ayak altlarının meshe daha lâyık olduğunu görüyordum: fakat Rasûlüllahı gördüm ki o, ayaklarının altını değil üstünü meshediyordu".» (2) İman, amel, ahlâk, giyiniş, âdâb vesair yönlerden efendimizi örnek alan sahâbîlerden biri olarak tanınan Abdullah b. Ömer, bu taklid ve ta'kîbi o derece benimsemiştir ki, Peygamberimizin hâcetini defettiği bir mahalde aynı hareketi tekrar etmekten kendisini alamamıştır.

Arzettiğimiz hâdiseler basit olmayıp, ashabın efendimize uymadaki îman ve gayretini bariz bir şekilde gösteren ölçüdedirler. Dünyevî ve tamamen şahsî telâkki edilecek meselelerde bile Allah'ın Rasûlünü örnek alan ilk asır ricâli, bu davranışları ile kendilerinden sonraki geleceklere imtisâl nümûnesi olmuşlar, iyi bir âdet bırakmışlardır.

Sahabenin sünnete bu türlü bağlılığını görüp onlarla birlikte yetişen tâbi'ûn ve üçüncü nesil sayılan etbâ', aynı yolu idâme ettirmişlerdir.

⁂

Sünnete sarılma selefte bu derece kuvvetli olmuş ise de, zaman zaman az da olsa ümmetin, sünnetleri (hiç olmazsa kısmen) terkettiği de görülmüştür. Başka devirleri aramağa kalkmadan günümüzü bu zümreye katabiliriz.

Aşağıda gelecek hadîs-i şeriflerde de görüleceği gibi, sünnetten ayrılma başlıca iki yolla olmuştur :

a — Sünnetleri benimsemeyerek, hatta sıhhatlerine de inanmayarak tamamen terk yoluyla;

b — Sünnetin reddettiği baş düşmanı bid'at'lara, saplanmak ve onları ümmet arasında bilerek veya bilmeyerek çeşitli yollarla yayma sûretiyle. Şimdi bu iki noktayı açıklayalım :

Hulefâ-i Râşidin'in devlet başkanlıklarının sona erdiği yıllarda başlayan, mâhiyet ve tarihçileri tamamen mevzuumuz dışında olan bölünmeler, sonraki yüz yıllarda daha da genişleyerek bazı i'tikâdî meselelere de sıçramağa başlamış, itirazlar daha çok sünnete yönelmiştir. Kur'ân-ı Kerim'in her yönden mevcut sağlamlığı yanında, itirazlarını sünnete yöneltmiş olanlar, faaliyet için iyi bir saha bulduklarına inanarak sünneti ve hadîsleri safdışı bırakma yolunu tutmuşlardır. Bu türlü gayretler, müstakil çalışmalara mevzû teşkil edecek kadar çok olmuştur (3).

İlâhî vahyin nûru ile aydınlanmış olan Efendimiz, daha sağlığında durumu takdir etmiş ki şöyle buyurmuştur: «Sünnetimden yüz çeviren benden değildir» (من رغب عن سنتى فليس منى) (4).

Bu ve benzeri ihtarlar, sahâbe üzerinde öyle büyük tesir icra etmiştir ki, onlara göre sünnetten ayrılmak büyük bir mahrûmiyet telâkki edilmiştir. Bunları bilen bir islâm âlimi de «sünneti takib etmediği takdirde kişinin müslüman bile olamayacağı» kanaatını izhar etmiştir (5).

Ashabın sünnetten ayrılma üzerindeki hassasiyeti şu iki hâdise bize açıkça göstermektedir :

a — Mervanın yanında bir fıkıh meselesinin müzâkeresi cereyan ettiği sırada, hazır olanlardan birinin Ebû Hureyre'den yaptığı bir nakil hakkında tedkik arzu olunmuş, birinin adı Abdurrahman olan iki zat giderek Hz. Âişe'den durumu sormuşlar ve şu cevabı almışlardır: «Vaziyet Ebû Hüreyre'nin dediği gibi değildir. Ey Abdurrahmân! Rasûlüllâh'ın yaptığı şekilden yüz mü çeviriyorsun أترغب عما كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يصنع ؟ ! (6) buyurmuştur.

b — Sahabî Ebû Basra (Busra) el-Ğıgârî ise yolculuk esnasındaki bir işine itiraz edenlere: **«Hz. Peygamber'in sünnetinden yüz mü çeviriyorsunuz?!** أترغبون عن سنة رسول الله ؟ » (7).

Yukarıda işaret ettiğimiz siyasî ve fikrî gruplarda görülen sünnetten uzaklaşma umulduğu şekilde yayılma kudreti bulamamış, her devirde sünneti ayakta tutan, ona yapışan, hayatını ona uygun tarzda tanzim edenler eksik olmamıştır. Bu kimselerin sünnet lehindeki çırpınışlarına ve kötülüklere göğüs germelerine çok şeyler borçluyuz.

Sünnetten ikinci ve en feci sayılabilecek ayrılış yolu ise bid'at ve hevâya tâbi olmak suretiyle vukû bulmuş olandır.

Kelime olarak bid'at; evvelce bir örneği mevcut olmayan şeyi icad etmek demektir. Istılahtaki bizimle alâkalı olan tarifi ise: «Tamamlandıktan sonra dinde yeni bir şey getirmek احداث فى الدين بعد الاكمال şeklindedir» (8).

Bid'at ve tarifleri, iyi ve kötü telâkki edilenleri, islâm âlimlerinin bid'atlara karşı yaptıkları çalışmalar mevzuumuz haricindeki meselelerdir. Biz sadece Efendimizin «rızası hilâfına islâma sonradan sokulan şeylere» karşı takındığı tavra işaret edeceğiz.

Aşağıda birkaç örneğini göreceğimiz sözlerinde Allahın Rasulü bu kötü âdetleri şiddetle yermekte, onları islâm dışı ilân etmektedir :

1. «Kim bizim şu işimizin (dinimizin) içinde ondan olmayan bir şeyi ihdas ederse o merdûdtur» (9).

2. «Kim bizim şu işimizin (dinimizin ve sünnetimizin) dışında bir iş yaparsa o merdûdtur» (10).

Kendisinden bu derece sakınmamız istenilen bid'attan korunma yolları ve bid'atların açtığı kötü çığırı kapama usulleri ise şüphesiz yine Peygamberimizin sünnetine yapışmakla elde edilecektir.

Diğer taraftan, ümmet arasında rağbet görmeyen, her ne sebeple olursa olsun terkedilen bir sünneti meydana çıkarıp onunla amel ederek, ümmetin yeniden hayat bulmasına sebep olacak gayret sahipleri için Peygamberimizin müjdeleri pek çoktur (11).

(Devamı 28. sayfada)

(1) Buhârî, el-Câmiu's-Sahîh, mukaddime, I, s. 5.
(2) Doç. Dr. Tal'at Koçyiğit, Hadisçilerle Kelâmcular Arasındaki Münakaşalar, Ankara, 1970, s. 96.
(3) Aynı eser.
(4) en-Nesâî, es-Sünen, K. nikâh, 4; ed-Dârimî, es-Sünen, K. nikâh, 3; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, II, s. 158.
(5) Prof. Dr. M. Hamidullâh, İslâm Peygamberi, I, s. 13.
(6) Mâlik, el-Muvatta', K. es-Sıyâm, hadis «11».
(7) Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, VI, s. 7. (Daha farklı iki rivâyet için bkz: Ebû Dâvûd, es-Sünen, II, s. 428, hadis «2412-13»).
(8) el-Cevherî, es-Sıhâh, III, s. 1184.
(9) Buhârî, el-Câmiu's-sahîh, K. es-sulh, 5; Müslim, el-Câmiu's-sahîh, K. el-akdıye, 7; İbnü Mâce, es-Sünen, mukaddime, 2; Ahmed b. Hanbel, el-Müsned, VI, s. 270.
(10) Ebû Dâvûd, es-Sünen, 5.
(11) et-Tirmizî, es-Sünen, K. ilm, 16; İbnü Mâce, es-Sünen, mukaddime, 15.

Pakistan Seçimlerine Objektif bir Bakış

Olan oldu ve Batı Pakistan Halk Partisi ve Doğu Pakistan Avami Partisine halk güven oyunu verdi. Daha doğru bir ifadeyle söylemek gerekirse halk bu konuda sayın Mucibür Rahman ve Zülfikâr Ali Buhotto'ya güven oyu vermiş bulunmaktadırlar. Bizim kat'î inancımıza göre halkın bu hükmü âni bir davranış, gelip geçen bir heyecan ve cazibeli bazı şeylerin peşinden gidilme neticesi vuku bulmuştur. Bizler Demokrasi nizamını isteyen kimseler olarak bu neticeye teslim oluyor ve bu iki partiyi de başkalarıyla birlikte muvaffak kılmasını dilerken, onların bu millete saadet, ıslâh getirecek şeylere yöneltilip, Pakistan halkının kuvvetini parçalayacak ve onların güçlerini sarsacak şeylerden korunmasını temenni ederiz. Bu arada general Yahya Han'ın Demokrasiyi geri getirmek maksadıyle oynadığı rolü de takdir etmekteyiz. Bunun yanında, İslâm esaslarına dayanan bir Anayasanın hazırlanmasında Pakistan halkına verdiği sözü yerine getirmesini ve böylece Pakistan'ın birliğini korumasını da beklemekteyiz. Geçen umumî seçimlerde İslâm cemaatinin geri kalması meselesine gelince bu hakikaten üzücü bir şeydir. Biz bütün îman ve ihlâsımızca inanıyoruz ki halk elde edilen neticelere göre korkunç bir hile ve büyük oyunun kurbanı olmuştur. Fakat kalplerimiz hiçbir zaman kırılmış değildir. Çünki biz, halkın selâmeti, vatanın hayrı ve İslâm için bütün yaptıklarımızı yaptıktan sonra ALLAH huzurunda mes'uliyetten kendimizi kurtardığımıza inanıyoruz. Övünüyoruz, çünkü aziz milletimizi kandırmadık, gözlerine kül saçmadık, onları uçuruma sürüklemek için uğraşmadık, sırtına binmek için çabalamadık ve biz ona saadet, hak ve hidâyet yolunu göstermek için elimizden gelen her şeyi yaptık. Ve bunda, kusur etmedik. Fakat memlekette tatlı bir va'd ve çekici sözlerden bir fırtına esmeye başladı. Ve her yerden halka gelen dalgalar, onu uzaklara kadar sürükleyip götürdü.

Şimdi, bu dalgalar arasında atılan adımın çetin neticeleri ve kötü sonuçlarından dolayı beklediğine gelince, basiret sahipleri için, bundaki işaret ve hisleri anlamak zor olmasa gerek. Biz kesin olarak inanıyoruz ki, olanlar kendiliğinden olmuş şeyler değildir. Bunlar, Pakistan'ın yöneldiği itticahların tabiî bir neticesi olarak gelmiş bulunmaktadır. Durum kötüden, daha da kötüye gidecektir, eğer müslümanlar iyiyi kötüden ayırdedemez ve kendilerine gelmezlerse, Allah'ın hepimizi doğru yola iletmesini, korkunç azap ve kötü sonuçlardan bizleri muhafaza buyurmasını dileriz. Aşağıdaki satırlarda bunları meydana getiren âmillerin münakaşasını yapmak, memleketin sürüklendiği durumu gözden geçirmek ve hâdiselerin seyrini müsbet ve sâhih bir itticaha yöneltebilecek hal çarelerini sunmak istiyoruz :

TAM yirmi üç sene gibi bir zaman boyunca fikir ve istediğini söyleyebilme hürriyetinden mahrum olan bir halktan daha kötü bir millet olabilir mi? İşte, Hindistan'ı alın! Onun istiklâli de Pakistan'ın istiklâline muttasıl olarak hayat bulmuştu. Fakat Hindistan bugün beşinci genel seçime girmiş bulunmaktadır. Halbuki Pakistan'da ilk genel seçim, ancak geçen Kasım ayında yapılmış bulunmaktadır.

Bundan daha kötü ve acı bir durum da bütün bu müddet zarfında seçime gidilmemesi yanında Pakistan halkının asıl hedef ve düşüncesi olan İslâm'dan uzaklaştırılması için çeşitli gayretlerin sarfedilmiş olması, Demokrasi ruhunu yok etmeye karşı çaba gösterilmesidir. Çünkü Pakistan'ın kuruluşundan itibaren ilk dokuz sene bir anayasa yapılması etrafında şiddetli çalışmalarla dolup taşmıştır. Ki en büyük ihtimalle bir buçuk senede bitebilirdi. Çünkü, tevcih komuta görevini elinde bulunduran kimseler, paçaları Pakistan'ın doğuşundan itibaren bir anayasa konmaması için sıvamışlardı. Böylece lâiklik devam edecekti. Halbuki büyük bir çoğunluk bu nevi bir düstûra asla razı değildi. Bu durumda islâmî olmayan bir nizamı halkın istememesine rağmen hâkim kılmak için tek bir yol vardır. O da demokrasinin karşısına çıkmak ve Pakistan'a doğru yol alınmasına mâni olmaktı. Daha sonra da memlekette diktatörlüğün pençelerini yerleştirmek için zemin hazırlamak ve böylece islâmî olmayan fikirleri yaymak suretiyle bütün halkın zillet ve meskenet içersinde bu hâdiseye seyirci kalabilmesi sağlanacaktı.

Bütün bunlarla beraber bu işe ve gayeye ulaşabilmek için büyük gayretler sarf edilmiştir.

Bu öyle bir gaye idi ki, halkın fikirlerinde İslâma ait birçok şüphelerin yerleştirilmesi canlanıyordu. Halbuki onlar Pakistan'ı meydana getirebilmek için İslâm uğrunda birçok şehitler vermişlerdir. Pakistan'ı taksim ederken de İslâm'a; kendilerini dünya ve âhirette mes'ud edecek ve kendilerini biraraya getirecek bir din olarak inanıyorlardı. Fakat bu gayenin yerine getirilmesi için halk ve hükûmet seviyesinde çeşitli müesseseler meydana getirilmiştir.

Hükûmetse her isteyene, **İslâm dininin bu asırda tatbikinin mümkün olmadığına ve onun zamanla yok olan bir nizam olduğunu** söylemesine müsaade etmiştir.

Buna ilâve olarak halkın ve bilhassa gençlerin ahlâkını bozabilmek için incelenmiş plânlara göre çok çeşitli tedbirler almıştır.

Böylece kültür ve san'at maskesi altında gayri ahlâkî davranışları yayıyorlar ve **aydın fikirlilik** ismiyle her türlü kötülüklerin işlenmesine gençleri alıştırıyorlardı.

Bütün bu tedbirlerin alınması, tek bir gayenin yerine getirilmesi içindi. **Bu gaye ise ahlâkî yönden gençleri dejenere etmektir.** Tâ ki onlar, davranışları ve fikirleri bakımından İslâmî bir nizamla bağdaşamayacak bir hâle gelsinler!.. Şayet halktan bir baskı ile İslâm nizamına girecek olurlarsa, çok geçmeden baş kaldırsınlar. İşte siyasî ve fikrî çevrelerde İslâma karşı durabilmek için aldıkları tedbirler bunlardı. İktisadî sahalarla ilgili olan mes'elelere gelince, onlar, halk arasında sınıf mücadelesini endişe doğuracak nitelikte her türlü icraatı yapmışlardır. Netice itibariyle Pakistan çiftçisini ağalık nizamından kurtarıp, bu nizamı yok edecekleri yerde, Pakistan çiftçisinin daha önce de boyunduruğu altında inlediği bu haksız nizamın tohumlarını ekmişlerdir.

Ayrıca devlet arazisini fakir ve yoksul çiftçilere dağıtacakları yerde, kendi emellerine hizmet edebilecek mülk sahiplerine, gözde kişilere ve devlet yetkililerine dağıtmışlardır.

Ticaret ve san'atta ise gayr-i tabiî bir vasıfla Kapitalizmi geliştiriyorlardı. Dış yardımlardan faydalananlar, yine mülk sahipleri oluyor, fakat bütün ağır yükler fakir halkın omuzlarına biniyordu.

İnsanlığın Doğu ve Batıya HAYKIRIŞI

Yazan : **Ebû'l-Hasen en-Nedvî**

Terceme : **Â. Bâki Turan**

— III —

Hz. Muhammed (S.A.V.) insanın kalbinde ilâhî bir pencere açtı. İnsanoğlu bu pencereden kendini ve ebnâ-yı cinsini gördü. Ve bu âlemde Allah'ın halifesi olduğunu anladı. Evet, Allah Taâlâ insanı yarattı, onu sırlarına mazhar kıldı, emanetini ona teslim etti, onu en iyi bir şekilde halk etti, en büyük fazileti yine ona ihsan etti. Vekillik ve vesâyet elbisesini giydirdi, başına şeref tacını koydu, meleklerini ona secde ettirdi (1) ve böylece insana, herhangi bir yaratığa secde etmesini ve boyun eğmesini kat'iyyetle yasak etti.

«Biz hakikat insanı en güzel bir biçimde yarattık.» (2)

«And olsun ki, biz, âdemoğullarını üstün bir izzet ve şerefe mazhar kıldık. Onlara karada, denizde taşıyacak (vasıtalar) verdik. Onlara güzel rızıklar verdik, onları yarattığımızın bir çoğundan cidden üstün kıldık.» (3)

İnsanoğlu bu pencereden diğer insanlara, yer küresinin doğusunda ve batısında yaşayan topyekûn varlıklara nazar kıldı. Onları tek bir aile, tek bir şahıs halinde gördü, hepsi bir anneden ve bir babadan meydana geliyordu. Peygamberliğin yüce ta'limatı ışığında, insan; topyekûn insanlık âlemini Allah'ın kulları olarak telâkki ediyor, Allah'ın en sevgili kulunun, insanlara en fazla iyilik yapan olduğuna inanıyor. İlâhî vahyin sesine kulak veren insana göre herkeste bir ruh, bir nefis ve bir şuur mevcuttur. Bütün insanlar ona göre bir vücut gibidir, onlardan birisinin ızdırabı, hepsinin ızdırabı demektir. Ve yine bu insana göre bir bütün olan insanlığı, renk, bölge, ırk, fakirlik, sülâle gibi esaslara göre ayırmak cahiliyet devrinin kalıntılarını yaşatmaktan başka bir şey değildirler. Çünkü bu insan, ilk kez bir gece karanlığında Allah Resûlünün (S.A.V.) şu mübarek sözlerini duymuştur: «Bütün insanların kardeş olduklarına şahidim.»

İkinci defa da o yüce Resûl (S.A.V.) gündüz aydınlığında ve büyük bir topluluk önünde şöyle buyuruyordu : «Ey insanlar, hepiniz Âdem'densiniz ve Âdem de topraktan yaratılmıştır. Arap olanın Acem'den, Acem'in de Arap olandan, beyazın siyahtan ve siyah ırktan olanın da beyaz olandan daha iyi değildir. İyilik ve fazilet ancak ve ancak takva iledir.»

«Ey insanlar hakikaten sizi (sırf) birbirinizle tanışmanız için büyük büyük cemiyetlere, küçük küçük kabilelere ayırdık. Şüphesiz ki; sizin Allah nezdinde en şerefliniz takvaca en ileride olanınızdır.» (4)

(Devamı var)

---

(1) **Secdeden maksat, hürmet ve tazimdir.** (Mütercim)

(2) **Et-Tîn : 4.**

(3) **El-İsra: 70.**

(4) **El-Hucurat: 13.**

İstanbul'un Mânevî Fatihi

AKŞEMSEDDİN

İhsan MESTCİ

Akşemseddin İbni Hamza'nın asıl adı Muhammed'dir. Lâkabı ise Akşeyh'dir. Osmancık'lı olan Akşemseddin, Şam'da 1390 (792 H.) tarihinde doğmuştur. Nesebi Hazret-i Emirül Mü'minin Ebû Bekir Sıddık (R.A.) a varan Şeyh Şihabüddin Sühreverdi'nin neslindendir.

Şam'dan daha sonra babasıyla beraber, Anadolu'ya gelmişlerdir. Önce zâhiri ilimlerle meşgul olup, Osmancık'ta müderris olmuştur. Fakat merhûmun kâbiliyyet ve istidâdı icabı, Tarik-ı tasavvufa meyl ve muhabbeti olduğu için, bazı hâl ehli kimseler, onu Mürşid-i ek-

(Devamı 22. sayfada)

İslâm Hukuku

Mülkiyet Yolları

AKDLER

(KONTRATLAR)

Mehmet SAVAŞ

İslâmda mülkiyetin meşrû yollarından ve en mühimlerinden biri de akdlerdir. Alış - veriş, icar, hibe, kefâlet gibi.

Akdi, Muhterem Üstad Profesör M. Ez-Zerka câmi' ve mâni' olarak şöyle tarif eder: **«Eseri yerinde zuhur eden meşrû bir yolla icabın kabulle irtibatıdır.»** (1)

Bazı hukukçular akdi «İki ve daha çok kimselerin bir hakkın inşası veya nakli veyahut da imhâsı için yaptıkları ittifak» şeklinde tarif etmişlerdir. Fakat birinci tarif daha câmi' ve mâni'dir.

Akdin Şartları (Mükavvimat-ül Akd):

Akdin meydana gelebilmesi için tahakkuk etmesi gereken birçok şartlar vardır ve bu şartlardan biri tahakkuk etmezse o akd batıldır, hükümsüzdür. Bu şartların hepsine birden Mükavvimat-ül Akd denir. Bunları şöylece sıralayabiliriz:

TARAFLAR: (Akdi icra eden kimselerdir ki, bunlara El-Akîdân da denir.) Akdi icra eden kimselerin bazı şartları vardır, bu şartlar bulunmazsa âkidler (akdi icra edenler) hükümsüzdür; dolayısıyla akd sahih olmaz. Meselâ akdi yapanlardan birinin deli olması, temyiz yaşından (7 yaş) aşağı bulunması, tasarrufdan men' edilmesi yani sattığı mala haciz konması gibi durumlarda yapılan akd sahih olmaz. Her ne kadar malına haciz konulan kimsenin satışı batıl değilse de nâfiz de değildir, yani akdin sahih olması için hacz eden tarafın müsâadesi lâzımdır. Bir kimsenin haberi yokken başka birisi tarafından malı satılsa bu bey' (satış) — sahih olan kavle göre — batıl değil fakat gayr-i nâfizdir. Ancak müsâade edilirse sahih olur. Aslında sahih olup da nâfiz olmayan bu nevi' akdlerin icra edilmeyiş sebebi izale edildiği zaman akd kat'ileşir. Bundan dolayı fükâhâ «Sonradan yapılan icaze (müsâade etme, hakkından vaz geçme), akdin ilk ânında verilen vekâlet gibidir.» kaidesini vaz' etmişlerdir.

AKDIN YERİ: (Mahallül akd veya El-Ma'kûdü aleyh) Meselâ: Alış-verişlerde malın, icare akdinde îcara verilen ev, dükkân, tarla gibi yerin bulunması. Ortada üzerine akd yapılan yer ve eşya olmadan yapılan akd mu'teber olmaz. Bunun da bazı şartları vardır. Bu şartlar tahakkuk etmezse ma'kûdün aleyhin satışı ve îcar sahih olmaz.

Ma'kûdün aleyhin İslâm hukukuna göre mal olması lâzımdır. Buna misâl olarak domuzu verebiliriz. Domuz İslâm hukukuna göre mal değildir. Öyle ise alınması da, satılması da caiz değildir.

Hür olan insan da mal değildir. Öyle ise bir baba oğlunu veya kızını başka birine para ile satamaz, kaçırılarak satılan insanlar da böyledir. Ayrıca bu durum (bir adam kaçırıp satma), bir cinâyet olur.

AKDİN KONUSU: (Mevzûül-akd, yani akdin meşru kılınmasının sebebi): Bu hüküm akdlerin zümresine göre değişir. Meselâ her alış-verişte satılan malın mülkiyetinin diğer bir bedel mukâbilinde müşteriye intikâl etmesi ve hibede (bağışlamada) bağışlanan şeyin bağışlayandan, bağışlananın mülkiyetine (teslim almak şartı ile) intikâl etmesinde hüküm başka başkadır. Yalnız burada çok ince bir nokta vardır. O da akdin konusu ile alan veya satanın şahsî düşüncesi veya gayesinin birbirinden fark edilmesidir. Meselâ: Malı satan kimsenin şahsî gayesi kazanç temin etmek veya paraya olan ihtiyacı veyahut da satılan şeyi beğenmemesi, mülkiyetin başkasına intikâlinden farklıdır. Bundan dolayı bazı fükahâ (Hanefî ve Şâfiî fükahâsı) yalnız şekle bakmışlar, şahsî sebepleri birçok yerlerde i'tibara almamışlardır (2).

AKDİN RÜKÜNLERİ: Bunlar da ikidir. Fükahâ bunlara îcab ve kabul ismini vermişlerdir. İcab, akdi icra eden taraflardan birinin ilk olarak aldım veya sattım demesi, kabul ise, îcaba her yönden mutabakat eden ikinci tarafın sözü. Burada her yönden mutabakat eden şartını koyduk ki, eğer mutabakat olmazsa îcab ve kabul sahih olmaz. Meselâ: Biri diğerine ben şu kalemi sana 100 liraya sattım der; öbürü de ben de 100 liraya aldım derse mutabakat olmuştur. Ama ben de 75 liraya aldım veya yüz liraya alacağım derse va'd olmuş, fakat mutabakat olmuş olmaz. Öyle ise alış-verişlerde kesinlik ifâde eden lâfızları kullanmak lâzımdır.

Ayrıca, kendisinden îcab ve kabul sudûr eden kimse sözünü söylerken tehdid altında değil de hür olarak kendi iradesiyle söylemelidir. Aksi halde akd nâfiz olmaz. Bir de taraflardan birinden îcab sudûr ettikten sonra îcabın hükmü kalkmadan kabul edilmesi lâzımdır. Bu da mutabakattandır. Aksi halde îcabı batıl olur. Sonradan gelen kabul hükümsüzdür. Meselâ: Bir müşteri dükkâna girse ve mal sahibine senden şu kitabı 50 liraya satın aldım derse, mal sahibi de: Ooo! Merhaba, hoşgeldin, ne var ne yok? dedikten sonra: Ben de o kalemi 50 liraya sattım, derse îcab ile kabul yabancı şeylerle fasledildiğinden îcabın hükmü kalmamıştır. Ama alan kimse parayı çıkarır mal sahibine verir, o da alır, kitabı teslim ederse akd sahih olur. Amma bu akd önceki îcab ve kabulün semeresi değil de, ayrıca teâtî yoluyla yapılan bey'dir.

Dilsizlerin alış-verişlerindeki işaretleri de (anlaşılmak şartıyle) lâfızları yerine kâimdir.

Telefonla veya yazışmayla yapılan veya icra edilen akdlerde aynı şartlar câridir. Makalemizin başında söylediğimiz gibi bunların her birinin izahı sahifeler tutar, fakat bizim asıl mevzûmuz İslâm hukukunda mülkiyet yollarıdır. Bu makalemiz dediğimiz gibi akdlerin izahı mesabesindedir. İnşâallah bu konulara mülkiyetin sebepleri biter bitmez temas edeceğiz. Tevfik Allah (c.c.) dandır.

---

(1) El-Medhal: C. 1, s. 262.

(2) Dr. Fethi El-Derinî: El-Hak.

Mustafa Ağabeyin Ardından

Yusuf IŞICIK

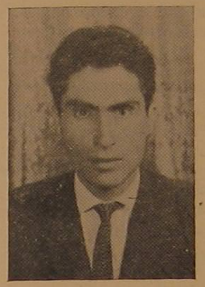

Merhum Mustafa KOÇYİĞİT

Çorak arâzîde hasbelkader yetişmiş gül fidânını asli mekânı olan *GÜLİSTAN*'a kaldırmak kadar tabiî ne olabilir?!.. Ezel kaleminin zaman ve mekânını, ömür ve rıhletini tesbît ettiği bir arkadaşımız, senelerdir yalan dünyanın cefâ denizini kulaçlaya kulaçlaya, nihâyet sâhile ulaştı... İyiler hep O'nun gibi yapıyor... O da onlar gibi yaptı... İyiler aramızda durmuyor... Allah (c.c.), sâlih kullarını, nizamâtı fesâda uğrayan şu dünyadan alıp götürüyor...

Mustafa Ağabeyi O (c.c.), hâsbelkader boy gösterdiği çölden kaldırıp, kendine çekti... Çorak toprakta Mustafa Koçyiğiti daha fazla bekletmek, susuzluk içinde daha senelerce bekletip cefa çektirmek Allah'ın (c.c.) adâletine aykırıydı... O genç gül fidânını Allah (c.c.), sâlih kullarına va'dettiği mekâna kaldırdı...

Bu böyle... Amma yine de gözlerimiz yaşlı, kalblerimiz münkesir... Çünkü O'nun bizi bırakıp gitmesine pek tahammül edemedik... Kader, Allah'a tevekkül olmasaydı, hâlimiz nice olurdu!.. Beş yavrusunu bize bırakıp gitti, şu cefâ dolu âlemi bize *«Alın sizin olsun!..* dercesine attı gitti... İki senedir adâletin tecellisini umduğu (?..) iki ayrı dâ'vâsına bakan hâkimler kuruluna, kendisini mahkemeye verenlere sitemkâr nazarlar atfederek bırakıp gitti...

Kaderin, O'nun karşısına acâip rollerle çıkışı, cidden insanoğlunu çok şaşırtıcı mahiyetteydi... Maddî hayatı, mücâdele okyanusunda söndü gitti... Hastalıkla... Ehl-i küfürle... Çoluk-çocuğunun rızkını te'min için hayatla... Hep mücâdele etti... Bugün, hastalık, hayat ve ehl-i küfür üçlüsü, O'nu yendik diye sevinmesin!.. O yenilmedi, sırtı yere gelmedi O'nun... Allah (c.c.), O'nu şu yaramaz âlemden gerçek hayata çekiverdi... Olan bundan başka değildir...

Olanca tantanası ve cevriyle kalbine sıvanan *ROMATİZMA* hâkimiyetinin boğucu zorlaması yetmedi; O'nu mahkemeye verdiler «Halkı isyana teşvik ettin» diye... Muhakemesi hâlâ devam ediyordu... *Amasya - Konya* arasında mekik dokumuştu, MUSTAFA... İslâmın İlk Emri OKU dâ'vâsına, hasta hayatını vakfeden bir hayır ehline, pek iyi muâmele etmediler... Allah (c.c.), yarın hükmünü mutlaka verecektir... Ve şimdi Mustafa, dünya mahkemesinden ukbâ mahkemesine rıhlet etti... Ellerinde evrâkı, dosyası, ilâhî adâlet sarayının kapısı önünde bekliyor görüyorum O'nu... «İ'lây-i Kelimetullah için cihad arz-ı endam ederken, beni prangaya vurdular, ey Din Günü'nün TEK SÂHİBİ!.. İşte huzûrundayım!» deyişini duyuyorum O'nun... Din, Hazret-i Rasûlüllah'ın (s.a.) buyurduğu gibi, «Garip başladı, garip devam edecek... Ne mutlu garîplere!» O, ne iyi garipti... Garip garip dolaştı, şu dünyada... Garip dinin, garip dostu oldu... Ne tantanası, ne debdebesi, ne bir zararı vardı.. Fakat mahkemeye verdiler O'nu... O garibi... Ve şimdi ne edecekler?!.. Kabri başına götürüp kursunlar ehl-i adâlet divânını ve yargılasınlar O'nu!.. Ehh... Artık iş *ÖTE*'ye kaldı, iş *ötede buluşmak* oldu!..

Son devrin din mazlumlarından büyük bir Allah (c.c.), velisinin yalın-ayak, baş açık koşarak inşâ ettirdiği *İmam Hatip Mektebi*nden mezun oldu, hasta hasta... Ne bâdirelerden atladı, *on* senedir!.. Evi eczâhâneye, vücûdu kîmya lâboratuarına döndü ilâçtan - iğneden... Görünmediği tabip kalmadı... O'nu son olarak ameliyat ettiler... Ve O, bu korkunç ameliyeye tahammül edemedi; ebedî âleme rıhlet biletini alıp Allah'a (c.c.) mülâki oldu...

Ben, hep sözü döndürüp dolaştırıp, O'nun muhâkemesine getirmek istiyorum... Neden o, bilmiyorum!.. Haksızlığa mı uğradı da bir türlü unutamıyorum O'nun mahkeme safahâtını?... Bilmiyorum!.. Hayâlimden hiç gitmiyor O'nun boynu bükük oturuşu hâkimlerin karşısında... Sanki şöyle derdi, bu mazlum duruşuyla onlara: «Size beni jurnal ettiler, sizi aldattılar... Ben, Allah'ın rızasından başka bir şey istemiyen biriyim; suçum bu mudur, bu suç mudur?!.. Allah'a (c.c.) havâle ediyorum herkesi, her şeyi ben... O (c.c.), son hükmeden en âdildir...»

Mustafa Ağabey'den (Rahmetüllahi aleyh) bize kalan, «İslâmın İlk Emri, OKU da'vâsıdır...» İnşâallah bu dâ'vâya tam sahabet ederiz, O'nun rûhu şâd olur...

Nûr içinde yat ağabeyim... Anneyin, babayın, ehl-ü iyâliyin, küçük yavrularıyın, bütün dostlarıyın başı sağ olsun...

Başınız sağ olsun muhterem okuyucularımız...

Merhum, mecmuamızın Yazı İşleri Müdürlüğü zamanından hâlâ devam eden mahkemesinde bir duruşmada.

TEFSİR

Abdest Âyeti Hakkında

— III —

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

14 — وامسحوا برؤسكم : Fıkh âlimleri arasında başdan meshedilecek miktar üzerinde ihtilâfa düşülmüştür. Hanefî bilginlerince bu hususta iki ayrı görüş ileri sürülmektedir. Bunlardan biri başın dörtte biri, diğeri de üç parmak miktarıdır

Âyet-i kerimedeki bu ihtilâfların sebebi برؤوس kelimesi üzerindeki cer harfi olan ب dan ileri gelmektedir. Bilindiği gibi bu harf, Arap dilinde çeşitli mânâlarda kullanılır. Bu mânâlardan birkaçını şu şekilde sıralayabiliriz :

a) İlsak : Bu mânâ, bu harfe tanınan ilk ve hakikî anlamdır. Hatta Sîbeveyh yalnız bu mânâ ile iktifa etmiştir.

b) Ta'diye : Bu durumda lâzım fiiller müteaddi hale getirilir. ذهب به gibi.

c) İstiane : Bu gibi hallerde harf, yapılan işin âleti üzerine dahil olur. كتب بالقلم cümlesinde olduğu gibi.

d) Musahabe : Buna bir nevi مع mânâsı da diyebiliriz. اذهبا بسلام misali gibi.

Bu harfin yirmi kadar mânâsından hangisinde kullanılmış olduğu bu terkipde düşünülecek en belli başlı hususdur. Hanefî bilginlerine göre bu harfin İlsak veya cüz'iyye mânâlarında kullanılmış olması ihtimal dahilindedir. Bu her iki mânâya göre de başın bir kısmının meshedilmesi gerekir. Çünkü meshetmek için bir vasıtaya mutlaka ihtiyaç vardır. Bu vasıta ise elin parmaklarıdır. Üç parmak ekseriyeti teşkil ettiğinden bir bütün hükmündedir. Bu durumda âyet-i kerimeden, üç parmakla meshedilmesi emredilmiş gibi bir durum ortaya çıkar. Şu halde başın bütününü meshetmek farz değildir. Rasûlullah'ın alnı üzerindeki bir kısım saçına meshetmiş olması da burada karşılaşılan mübhemiyyeti ortadan kaldırmaktadır. **Şafiî**'ye göre bu miktar daha da az olabilir. **Malik**'e göre başın hepsine veya ekserisine meshetmek lâzımdır. Bu hususdaki ihtilâflar ve delilleriyle fıkh kitapları dolup taşmaktadır. Gerekirse yerine müracaat edilebilir.

15 — وأرجلكم : Bu terkip أرجل lâfzındaki «Lâm»ın fethiyle okunmuştur ki, el ve yüz üzerine mâtuftur. Böylece âyet-i kerime

فاغسلوا وجوهكم و ايديكم الى المرافق و أرجلكم الى الكعبين وامسحوا برؤسكم

takdirinde olur. Sözleri hüccet olamıyan bazı fırkalar meshden başka bir şeyin caiz olamıyacağını söylemişlerdir. Bu ihtilâflara yol açan tek sebep âyetteki أرجل kelimesinin iki şekilde, mensub ve mecrur olarak okunmasından doğmaktadır. Meshedilmesi lâzım geldiğini söyleyenler cer kıraatine tâbi olmuşlardır. Fakat bu sahih değildir. Onlara göre أرجل kelimesi رؤوس üzerine atfedilmiştir. Buna mukabil İbn Mes'ûd, İbn Kesîr, İbrahim, Dahhak, Nâfi', İbn Amir, Kisâî ve Hafs da mensub olarak okumuşlar ve ayakların yıkanmasının lüzumuna kail olmuşlardır ki, sahih olan da budur.

Madem ki, âyet-i kerimedeki kıraatler sebebiyle mesh ve yıkama ihtimallerinin olduğu ileri sürülüyor, öyleyse bu âyetin beyana muhtaç bir durumu vardır. Bu sebeple de Rasûlüllah'ın bu hususdaki fi'line müracaat etmemiz gerekmektedir. Rasûlüllah'ın ise abdest alıp ayaklarını yıkadığını bildiren sahih birçok rivayetler vardır. Bir defasında Rasûlullah abdest alıp birer defa azalarını ayaklariyle birlikte yıkamış ve : **«Bu abdest, Allah'ın, namazını ancak bu abdestle kabul edeceği bir kimsenin abdestidir.»** buyurmuştur ki, ayakların mutlaka yıkanacağına sarahaten delâlet etmektedir.

Böylece mesh hususu iptal edilmiş olur. Ayrıca sahih hadîslerden birinde de su değmiyen topukların cehennem azabı göreceği belirtilmiştir ki, hadîsin vârit oluş sebebi şöyledir : Sahabeden bazıları ikindi namazını, Rasulullah'ın yetişmesi ve onunla birlikte kılmak için geciktirmişlerdi. Namazın fazla geciktiğini zannedince de acele acele abdest almaya ve ayaklarını mesh eder gibi yıkamaya başlamışlardı. Bu hali gören Rasulullah : ويل للاعقا من النار buyurdu.

Rasulullah'ın ayaklarını yıkamasından, âyet-i kerimeden de ayakların yıkanması farz olduğuna dair bir mana anlamak gerekir. ارجل kelimesinin mecrur okunuşu cihetine gelince; bu kelimenin mecruriyeti mücaveret sebebiyledir. Tıpkı هذا جحر ضب خرب cümlesindeki خرب kelimesinin mecruriyeti gibi. Nitekim şair Ferezdak'ın :

فهل أنت ان ماتت أتاتك راكب ـ الى آل بسطام بن قيس فخاطب

beytinde de خاطب lâfzı mücaveret sebebiyle mecrur okunmuştur. Keza şair Antera'nın :

كذب العتيق وماء شن بارد ـ ان كنت سائلت غبوقاً فاذهبي

beytindeki بارد kelimesinin mecruriyetine rağmen mânâ yönünden شن lâfzının değil ماء kelimesinin sıfatıdır. Fakat شن lâfzına nazaran mücaveretle mecrur olmuştur. Şu hale göre أرجل kelimesinin mensub okunması yıkanan âzâlar üzerine atfedildiğine delâlet eder ve bu sebeple ayakların yıkanması gerekir. Cer kıraatinde ise ayağa giyilen mestler üzerine mesh etmeye işaret vardır.

Fatih Devrinde İlim

Abdullah BÜYÜKSÜTÇÜ

Yeni nesilde, ötedenberi mâziye karşı bir karamsarlık hastalığı mevcuttur: Mâziyi kötülemek, aslını inkâr etmek ve kökünden kopup köksüz yaşamak sevdası...

Fakat, köksüz yaşamak mümkün değildir. Bu hal, ruhsuz yaşamaktan farksızdır. Zîrâ, köküyle irtibâtı kesilen bir ağaç, artık ağaçlıktan çıkıp, hayatiyetini kaybederek yere uzanmış bir kütük durumuna düşer.

O halde (hâl) e ışık tutabilmek için, şairin :

«Ne hârâbiyim ne harabâtiyim,
Kökü mazide olan âtiyim»

dediği gibi, mâziden ilham almak gerek.. Bu sebeple, biz de Fâtih devrindeki (İLİM) le, zamanımızın ilmini karşılaştırmaktan ziyâde, o devirdeki ilimden ilham almaya çalışalım.

Fâtih devrinde, ilmin bütün dallarının inkişaf ettiğini ve her yönüyle faal bir durumda olduğunu görüyoruz. Zîrâ, bizzat Fatih, her şeyden önce, beş lisan bilen bir zattı.

Fâtih, asrın meşhur âlimlerinden mükemmel bir tahsîl-terbiye görmüş, Arabî ve Farisî lisanlarından maada, bazı müverrihlerin ifâdesine göre, Rumca ve Lâtince ile İbrânîceye dahî âşina bulunmuş olduğundan, kütüphâne ve medreseler tesis ile, maarifin terakkîsinde cidden esas koymuştu. (1) Ayrıca, Fâtih Sultan Mehmed, oğlu Bayezid (II) için, Uygur dili ile Osmanlı dili harfleri ve kelimelerini sıralayarak, bir alfabe bile yazmıştı. (2)

İşte bu deliller veçhile, hâkim makamında bulunan şahıs, âlim bir kimse idi. Böyle bir kimsenin ilim hakkındaki davranışı elbette çok titiz olacaktı.

Fâtih devrinde ilim, bir bütün olarak incelenmektedir. Bunun için de zamanın medreseleri, külliye halinde teşekkül etmekteydi. Fâtih bu işe, fetihten çok az zaman sonra başlamıştı. Zîrâ, o biliyordu ki, her şey okumakla ve bunun neticesinden doğan bilmekle çözülecekti. Yine o biliyordu ki, İslâmın ilk emri «OKU» idi. İşte bu külliyenin ilki, Bizanslıların Havâriyyûn «Saintsapotres» kilisesi sahasını düzelterek bir büyük Yeni Cami ile etrafındaki 16 medreseyi 867 (1462) tarihinde başlatıyor ve 875 (1470) tarihinde, yâni fetihten 8 sene sonra, İstanbul Külliyesi «Üniversite» mükellef ve muazzam bir siteyle, Garpta bile, o tarihte emsâli olmayan bir binaya kavuşuyor. (3) Bu külliyeden başka, Fâtih, Fatih Camii etrafında sekiz medresenin inşasını da emretmişti. Bu medreselerin etraflarına talebe oturacak yerle, hastahaneler ve hamamlar yaptırmıştır. (4) Daha bunun yanında, birçok medreseler de vardı.

Bu anlayış, yâni üniversite yapma durumu, günümüzdeki anlayıştan geri olmadığı gibi, bilâkis ondan mesafelerce ileridir. Sonra bu okullar, vatan için hizmet erleri ve muhafızları yetiştiriyordu.

Sonra, memleketteki maarif sistemi, kasıtlı bir görüşün eseri olmayıp, tamamen sâlim kafaların yaptığı bir sistemdi. Şer'i ilimlere ne kadar önem veriliyorsa, diğer dünya ilimlerine de o kadar önem veriyorlardı. Şer'i ilimlere önem veriliyordu. Zîrâ, Fâtih Devri, İslâm fıkhı ile ulûm-ı şer'iyyenin en çok tetebbu' edildiği bir devir olup, Osmanlı tarihinde misline ender tesadüf edilir. Bu sahada çok kuvvetli müelliflerin (Taşköprülü «Ahmet b. Mustafa», Molla Hüsrev, Molla Gûrâni v.s. zuhûr etmesi, arapça olarak eserler meydana getirmeleri, bunun açık bir delilidir. (5)

Dünya ilimlerine önem veriliyordu. Fetihten sonra İstanbul, hemen hastahaneye kavuşuyor. Fâtih, zaman zaman tarih - coğrafya ilimlerine kadar bizzat iştirâk ettiği toplantılarla meşgûl olurdu. (6) Bunun yanında Fâtih, büyük bir dâhî olduğu kadar, şair bir kimse idi de.. Yazmış olduğu şiirlerini «Avnî» mahlasıyla yazar, çok içli şiirlerine tesadüf edilmektedir. Şahsına ait bir divânı da vardır. Şöyle ki :

«Ağlasa âşık belâyı hecr ile nâlân olup
Gözlerimden akan, onun yaş yerine kan olup.»

Fatih'in en çok üzerinde durduğu, dünya ilimlerinden biri de (Tıp) dır. Buna Fâtih, fetihten sonra önem vermiş ve Külliyeler yanında yaptırdığı hastahanelerle işe başlamıştır. İstanbul, fetihten sonra büyük bir hastahaneye mâlik olmuştur. Bunu Fâtih külliyesine bağlamışlar ve medrese tahsilini bitiren talebe, tıb'ba meraklı ise, burada tabib şakirdi sıfatıyla ameli ve nazarî dersleri takip etmiş ve bunun bâlâhânesinde kalabilmiştir. (7) Ayrıca, hastahane bütün teknik elemanlara sahip bir sıfatla çalışabilmiştir. Çünkü, hastahanenin başhekimi, cerrahları, mütehassısları ve eczacıları vardı. Yâni kadro tam ve faaldi. Böylece her çeşit hastalıktaki insanlar kabul ediliyordu. (8) Bu hâl bize, tıbbın münkeşif olduğunu pekâlâ göstermektedir.

Medreselerin çalışma nizamı ise, talebenin yetişmesine son derece elverişlidir. Kuşluk vakti ders başlar, öğleye kadar devam eder, öğleden sonra talebe serbesttir. Resmî ders yoktur.

Bu programın ayarlanması dahi şâyânı hayrettir. Zira talebe, akşama kadar genel kültürünü kuvvetlendirici derslerde çalışma imkânına sâhib oluyordu. Kütüphane hususunda da onlar için bir sıkıntı da yoktu. Her külliyenin mutlaka zengin bir kütüphanesinin bulunduğu bilinmektedir. Sonra talebe, çok sıkı bir imtihandan geçtikten sonra, diploma sahibi olabilmektedir. Bir talebenin âlim ünvanını elde edebilmesi için, şer'i ilimlerden yüksek kudret göstererek fıkıh, kelâm, usûl ve ulûm-ı şer'iyyenin müteaddit imtihanlarında muvaffak olması şarttı. En aşağı onbeş sene sonra bunlara muvaffak olan talebe, birçok imtiyazlara sâhib olarak yüksek bir mevki' kazanmış olurdu. (9)

(Devamı 30. sayfada)

(1) Fatih Sultan Mehmed Hân-ı Sâni, Sf. 104. M. Şerif Çavdaroğlu-Hilmi Kitabevi, 1953, İst.

(2) Osmanlı Sultanları Tarihi, Sf. 101. E. Behnan Şapolyo-Rafet Zaimler Yayınevi, 1961 İst.

(3) Fatih Devri Hamlelerine Umûmî Nazar, Sf. 7. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver-İstanbul Halk Basımevi 1953.

(4) Kostantiniyye Fâtihi Fâtih Sultan Mehmed, Sf. 123. Mütercim: İsmail Ezherli, Diyanet İşleri Reisliği Yayınları, 1953, Ankara.

(5) Aynı Eser. Sf. 128.

(6) Fatih Devri Hamlelerine Umumi Nazar, Sf. 12. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver.

(7) Aynı Eser, Sf. 18.

(8) Aynı Eser, Sf. 18.

(9) Kostantiniyye Fâtihi Fatih Sultan Mehmed, Sf. 128.

Güneş Doğuyor

Ebu'l CİHAD

— II —

Evet, Abdülmuttalib'in etrafını çeviren bir topluluk var. Hiç kimse konuşmuyor, bütün gözler ona dikilmiş; onu dinliyorlar! Onun yüzü güldü mü onlar da gülümsüyor, yüzünün çizgileri değişti mi onlar da değişiyor.

Kâbe'nin yakınında tek topluluk Abdülmuttalib'in topluluğu değil, başka topluluklar da var. Her kabile Nâdi Meclisinde toplanmış, fakat çehreler çok değişik. Herkes birbirinin kulağına eğiliyor bir şeyler söylüyor... Dinleyenler de birbirlerini tasdik ederek kafasını sallıyor veya ellerindeki çöplerle durmadan yerdeki kumları eşiyorlar. Arada sırada başlar Abdülmuttalib'in olduğu tarafa dönüyor; onu uzun uzun süzüyor.

Bu arada bir yabancı meclisten meclise gidiyor, orada bir şeyler anlatıyor; herkes de onu can kulağıyle dinliyor. Bu yabancının fakir olmasına rağmen dürüst bir insan olduğu karakterinden anlaşılıyordu. Dilenmiyor, fala bakmıyor, hikâye de anlatmıyor; fakat Mekkelilere müjde veren, onları sevindiren, birbirlerinin kaynaşmasına sebep olan bir rü'ya anlatıyor ve diyordu ki: «Abdülmuttalib'in oğlu Abdullah'ın evinden bir nur yükseliyor, daha sonra o nur yayılıyor, yayılıyor... Evvelâ Arap Yarımadasını, daha sonra bütün yeryüzünü kaplıyor. Arap Yarımadası bir çöl iken yemyeşil zümrüt gibi çayırlarla süsleniyor. Arasında etrafa kokular saçan renkli renkli çiçekler görülüyor.» Ve sözlerine hemen: «Ben bu rü'yâyı Abdullah'ın zevcesi Âmine'den doğacak çocuğun büyük bir şerefe hâiz olacağıyle tâbir ediyorum.» diyerek, son veriyor. O, sözlerini bitirir bitirmez her oturduğu meclisten: «Allah, Allah! Demek böyle bir rüyayı sen de gördün ha! Aynı şekilde falan da görmüş, felân da görmüş, hattâ Âmine'nin kendisi de görmüş!» sesleri geliyor. Bazıları da Mekke'nin büyük bir hâdiseye sahne olacağına işaret ettiğini söylüyor. Sanki Mekkelilerin konuşacak başka şeyi yok. Erkekler ve kadınlar, dostlar ve düşmanlar, küçükler ve büyükler, hattâ dağdaki çobanlar bile Abdülmuttalib'in doğacak çocuğu hakkında görülen rü'yalardan bahsediyorlar.

Günlerden 11 Rebiu'l Evvel pazar günü sabahı güneş ufuktan yavaş yavaş yükseliyor. Dağların gediklerinden Mekke'ye doğru süzülüp gelen ışıklar, sanki Kâbe'yi altın halatlarla dağlara bağlıyordu. Bugün Mekke'de bir sessizlik hüküm sürüyor, fakat herkes, sevinç ve neş'e ile dolu gönülleri, müstakbele ümitle bakan gözleri; sevinçlerinden, neş'elerinden etraftaki dağları yemyeşil görüyordu. Mukaddes ma'bed Ka'benin içinde ve etrafında ma'bud diye yerleştirilmiş putlar, gözlere kapkara, nefret verici bir çirkinlikle sırıtıyor, bazen de sonum geldi der gibi sağa-sola sallanıyor.

Evet, çok, hem de pek çok yakında büyük bir hâdise olacak; tarih o hâdiseyi kaydetmekle haz ve şeref duyacak. Öyle bir hâdise ki, insanlığa yepyeni bir yön verecek; yolunu kaybedenler yollarını bulacak; mazlumların âhına ilelebed son verecek. Gizli bir ses onlara: «Başlarınızı dimdik tutun! Bundan böyle artık yol aydınlanmıştır.» diyecek.

Mekke'de bugün endişe hergünkünden çok fazla. Mekke'nin o dar sokaklarından geçenlerin bir yolcu bekledikleri neş'esi gözlerinden okunuyor. Öğle vakti oluyor, yollar ıssızlaşıyor. Çünkü sıcak haddinden çok fazla. (Bilhassa Hatt-ı İstiva yakınlarında.)

Abdülmuttalib'in gelini, genç yaşta ölen Abdullah'ın zevcesi Âmine, 9 aydan fazla bir zamandır hâmile olmasına rağmen, hâmile kadınların duyduğu ağırlığı, sıkıntıyı duymadım, diyor. Ve hemen şunu da ekleyerek diyor ki: «Günlerdir evime nûrânî varlıklar gelip gidiyorlar, birbirlerine beni göstererek: «İşte bundan doğacak çocuk» diyorlardı. Bir gün bir rüya görmüştüm. Vücudumdan fışkıran bir nûr bütün dünyayı aydınlatıyor ve o esnada kulağıma bir takım sesler geliyor: «Bu senden doğacak çocuktur. Doğduğunda adını Muhammed koy» diyordu. İlk çocuğum olduğu için daha önce doğum yapmış kadınlara soruyordum; diyordum ki hamile kadın çok arızalarla karşılaşır derdiniz, ben bunların hiçbirini görmedim, ağırlık duymadım, hiç acı hissetmedim, yorgunluk çekmedim. Onlar ise bunları hiç normal karşılamıyorlardı. Ve nihayet pazar akşamı güneş battı, herkes evine çekildi. Bende bazı hâdiseler zuhur etmeye başladı. O bir tarafta Abdülmuttalib ve oğullarının endişeleri gittikçe artıyor, doğum saatını, dünyaya ışık verecek yeni güneşin doğmasını bekliyorlardı.

İsrail Oğullarına Kur'an-ı Kerîmin Tavsiyeleri

II

Mukayeseli Dinler Tarihi

İnsan Şahsiyetinin Kıymeti
Ve
Kötülüklerin Çirkinliği

Yazan :
Afif Abdülfettah
TABBARA

Terceme :
Osman CİLÂCI

İsrail Oğulları eski devirlerden beri toplumlarında kötülüklerin yaygın ve çok oluşu ile bilinir. Bu yüzden Kur'an-ı Kerim'in pek çok emirleri onlara, kötülüklerinin çirkin oluşunu ve insan şahsiyetinin kıymetini, şerefinin yüceliğini açıklamağa yönelmiştir. Bununla beraber fazilet sahibi ideal şahısların, insan şahsiyetinin selâmet ve saâdetini temin için; prensiplerden, kanunlardan ve an'anelerden çıkardıkları neticeler; Kur'an-ı Kerim'in ulvî derecesine aslâ ulaşamamıştır.

Ey okuyucu! İnançları, cinsleri ve renkleri nazar-ı itibara almaksızın mutlak olarak insan şahsiyetini kıymetlendiren ve bütün kötülükleri kat'î olarak çirkin gören ve onun çirkinliğini, zararını insan oğluna açıklayan şu Kur'an emrinin önünde tazim ve huşu' ile dur.

Bu hususta Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor :

«Bundan dolayıdır ki İsrail Oğullarına şu hakikatı hükmettik: Kim bir canı, bir can mukabilinde veya yer yüzünde bir fesat çıkarmaktan dolayı olmayarak, öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de onu kurtarırsa bütün insanları diriltmiş gibi olur. Andolsun ki peygamberimiz onlara beyyineler (apaçık âyetler, deliller, mu'cizeler) getirmişti. Sonra hakikaten yine içlerinden bir çoğudur ki bunların arkasından, (hâlâ) yer yüzünde (fesat ve cinayet husûsunda) muhakkak haddi aşanlardır.» (el-Mâide, 32.)

Bu tavsiye İsrail Oğullarına, Kâbil'in, kardeşi Hâbil'i hased ve zulüm ile öldürmesini anlatan kıssadan hemen sonra gelmiştir. Kâbil ve Hâbil Âdem'in iki oğludurlar. Bu cinayet, insan oğlunun haksız yere cinayeti intaç eden şiddetli çılgınlığa meyilli olduğuna delâlet eder. İsrail Oğulları arasında haksız yere ve düşmanlıkla cinayet yayılınca Allah onlara, bir kimsenin; kısası gerektirmeyen bir durumda veya onun kanının akıtılmasını icabettiren bir fesadın bulunmaması halinde öldürülmesinin; bütün insanların katledilmesi gibi olacağını bildirmiştir. Çünki ferd, kendi varlığında insan cinsinin tamamını temsil eder. Kim ki haksız yere insan kanını dökerse (mubah kılarsa) insan topluluğunun bütün fertlerinin kanını akıtmış gibi olur. Bu cinayetten dolayı başkalarını da suçlayarak Kur'an-ı Kerim, bir kişiyi haksız yere öldürmenin; bütün kitleyi öldürmüş kadar Allah'ın gazabını ve azâbını celbedeceğini de açıklamaktadır. Yine Kur'an-ı Kerim, nerede ise ölecek olan bir kimseyi ölümden kurtarmanın veya o kimseye isabet eden bir tehlikeyi bertaraf etmenin sanki bütün insanları diriltmiş gibi olacağını da açıklamaktadır. Çünki insan şahsiyetini kurtarmak, rahmet, şefkat ve insan kıymetini bilmektir. Yine insan bir şahsı kurtarmakla Rabbından büyük bir sevaba hak kazanır.

İşte bu, insan şahsiyetine hürmet bakımından varid olan Kur'an-ı Kerim'in yüce düsturlarındandır. İnanç ve görüş hususunda muarızlarına kabaca ve barbarca saldıran, hesapsız ve kan dökülmesini mubah sayan rejim, inkılâp ve ihtilâller zamanında bu ve bunun benzeri ilâhî talimata daha çok muhtaç oluyoruz. Aslında bu düşmanlık, fertler arasında ilâhî murakabenin za'fa uğraması ve dinî otoritenin sarsılması demektir. Hiç bir kimsenin, insan olan kardeşinin kanını zulüm ve düşmanlık yüzünden akıtma hususunda herhangi bir özrü olamaz. Böylesinin kardeşine karşı takındığı düşmanca tavır, dolaylı bir yoldan kendi nefsini katletme demektir. Katl ise, uzun veya kısa bir zaman sonra bile olsa, er geç intikamı intaç edecektir.

Cürümleri çirkin gösteren Kur'an-ı Kerim âyetleri, Arapları kendi topraklarından ve vatanlarından tardetmek için kanlarını helâl kılan siyonist cemaatlarına karşı hücum etmektedir. Zira onların dinleri mi bu cürümleri emrediyor? Aslâ! Onlar dînî bir cemaat değillerdir, bilâkis dînî ihtiyaçları için vasıta ittihaz eden siyasî bir cemaattirler.

NOT :

Geçen sayımızın sonundan unutulmuş bir paragrafı yayınlıyoruz.

OKU

Namazla istiâne (el-istiânetü bi's-salât) sıkıntıların açılması ve izâlesine, nefislerin karşılaşacağı elem ve korkulara karşı takviye edilmesine yardımcı olur. Namaz, insanla Rabbı arasında, yakîn bilgi, hidâyet ve nur talebettiği en kuvvetli bir bağdır. Sonra Kur'an-ı Kerîm yine açıklar ki: Namaz, şehvetine uyan nefislere zor, hesap gününde Rabbına kavuşacağına inanan huşû ve ilâhî korku yerleşmiş nefislere ise kolaydır.

Ahmet AĞIRBAŞLI

Ezan Niçin Türkçe Okunmaz?

Ezanın Türkçe okunmasını, bunun «hiçbir mahzuru» olamıyacağını ileri sürenleri, iki grupta mütalâa etmek mümkündür.

Birinci grup: Ezanın asliyetinden uzaklaştırılıp, «anlayabilmek için» tercümesini isteyen ve bunda «hiçbir sakınca» olamıyacağını söyleyen cahiller grubu. Bunların, İslâma karşı bir kasıtları yoktur. Fakat bu işe cahillikleri yüzünden cür'et etmektedirler. Bu meyanda «**Türkçülük**» sevdasına kapılanların da, ezanı Türkçeleştirmeyi, milliyetçilik idealinin kaçınılmaz bir vecibesi olarak telâkkî etmelerini gözden kaçırmamak lâzım.

İkinci ve üzerinde durulması icabeden grup ise, tamamen kasıtlıdır ve ezanın İslâm beldelerinde oynadığı rolü bilen ve onu te'sirsiz hale getirmek için bu işe girişenlerdir. Çünkü ezan Türkçe okununca, yürekleri yerinden oynatan o lâhûtî âhengini kaybedecek, böylece günde beş defa ilâhî nağmelerle dolup taşan gönüller, bundan mahrum kalacak ve Rabbânî nâzımlarla İslâm, günde beş defa, kendisinin kurtuluş nizâmı olduğunu âleme ilân edemiyecek... Bu bozulmuş hâliyle cenaze törenlerindeki bandoların çığırtkanlarındaki âcaipliğe bürünecek; artık o, gönülleri coşturan ezan, dinleyenleri nefret ettirmeye başlayacak.

İşte kasıtlı kimseler, bunu bildikleri için, bu işe cür'et etmektedirler.

«ÂYET DEĞİL, HADİS DEĞİL»

Ezanın türkçe okunmasında hiçbir mahzur olmayacağını söyleyenler cahilce, şöyle konuşmaktadırlar: «Ezan âyet değil, hadis değil; sadece vakit tâyin eden bir vasıtadır.» Oysa ki:

EZAN, SAHABENİN SADIK RÜ'YASIYLE SÂBİTTİR.

Ezanın zannedildiği gibi, vakit tâyin eden bir vasıta olmadığını izah etmiştik. Onun sağlam bir sübûtiyetinin bulunmadığını ileri sürenlere gelince: «Ezan, sahabe-i kiramın sâdık rü'yalarıyle sâbittir. Rü'yayı gören Abdullah b. Zeyd

ولولا أن يقول الناس لقلت انى كنت يقظانا غير نائم

(1) (İnsanların dedikodu edeceğini bilmesem, bunu görürken uyanık idim, uykuda değildim derdim.) diyor.

EZAN, KUR'AN-I KERİMLE DE SÂBİTTİR:

Buhari, ezan hadislerinden evvel واذا نادیتم ezanla namaza çağırdığınız zaman, onu bir eğlence ve oyuncak ittihaz ederler. Bu da şüphe yok ki, onların akıllıca düşünmez bir kavm olmalarındandır.) (2) ve (یاایها الذین آمنوا اذا نودی) Ey iman etmiş olanlar, Cuma günü namaz için nidâ olunduğu zaman, hemen Allah'ın zikrine gidin ve alış-verişi bırakın; bu, eğer bilirseniz, sizin için çok hayırlıdır.) (3) âyetlerini teberrüken zikrediyor ki, ezanın, nass-ı kitâb-ı kerîm ile sâbit olduğunu bununla işaret ediyor. (4)

EZAN VAHİYLE DE SÂBİTTİR.

Bu hususta vahiy, sahabelerin rü'yalarından daha önce gelmişti: Hz. Ömer (R.A.) rü'yasında, ezanı gördüğünü müjdelemeye gelince, Peygamberimiz سبقك بذلك الوحى) «Vahiy senden daha önce davrandı.» (5)

«Enbiyâdan başka kimselerin, rü'yalarıyla hüküm sâbit olmadığı halde, nasıl olmuş da ezan, sahabeden bazılarının rü'yasına istinad etmiş? Suali vâriddir. Herhalde bu meselede Sahâbî rü'yasının, vahiy ile de teekküd etmiş olması kaviyyen muhtemeldir... Sire-i İbni Hişâm şârihi **Süheylî** der ki: Ezan vahiy ile emrolunmayıp da bir zâtın rü'yasıyla meşrû' olmasındaki hikmet şudur: Ezan, Rasûlullah (S.A.V.) efendimize Leyle-i İsrâ'da, yedi kat semâvâtın fevkinde gösterilmişti. Bu ise, vahiyden ekvâdır.» (6)

EZANI TERKETMEK.

«Filhakika ezan Dîn-i İslâmın şiârı olduğu için, terki câiz olmayan ahkâmdandır.» (7)

Peygamberimiz (S.A.V.) gazaya çıktıklarında, ezan sesi duyduğu kavimlerle harbden vazgeçer, ezanı terkeden kavimlere ise harp ilân ederdi.

Enes bin Mâlik (R.A.) den :

Nebiyy-i Ekrem (S.A.V.) bir kavmin üzerine bizi gazâya götürdüğü vakitlerde, sabah olmadıkça, bize hücum ettirmezdi. Sabah olunca beklerdi; ezan sesi işitirse harpten vazgeçerdi. Ezan sesi işitmezse, kendilerine baskın ederdi. (8)

«Ezan, hadîste mevzû-i bahs olan emirden dolayı farz-ı kifâyedir. Zira ezanı terketmek için, bir belde ahâlisi ittifak ederlerse, onlara karşı kıtâl lâzımgelir. İbnül-Münzir: «Hazarda ve seferde, ezan yalnız cemaat hakkında farz-ı kifâyedir» demiştir. İmam-ı Mâlik, câmide cemaat için ezan vacibdir, diyor. Atâ' ile Mücahid ve onlara tebaan Evzâî: «Ezansız namaz sahih olmaz» demişlerdir. Hattâ Evzâî'ye göre, ezansız kılınan namaz, vakti içinde iâde olunur.» (9)

EZANI DEĞİŞTİRMEK

İslâm dini, bir bütündür. Onun hiçbir hükmünü hiçbir kimse değiştiremez. Cenâb-ı Allah'ın (c.c.) vaz' ettiği şekliyle kıyamete kadar devam edecektir. Hattâ onun müessisi Hz. Muhammed (S.A.V.) in bile Cenâb-ı Allah'ın (c.c.) hükümlerini değiştirmeye yetkisi yoktur. O, sadece Allah'ın (c.c.) emirlerini insanlara tebliğ ile mükelleftir. Bir peygamber bile, dinin hükümlerini değiştiremediği halde, iyi niyetli (!) insanlar, bu işe nasıl olur da cür'et edebilirler!

EZAN ARAPÇADIR, TÜRKÇE OKUNAMAZ.

İslâmın dili, ilâhî lisan olan Arapçadır. Şu bir gerçektir ki, Arapça, dünyanın en geniş ve en güzel lisanıdır. Müslümanların ana dilidir. (10) Bütün ibâdetlerde yalnız Arap dili kullanılır. Arapçadan başka dillerde ezan ve ibâdetler hiçbir zaman sahih olmazlar. Bu hususta İslâm hukukçularının görüşü şöyledir:

« لایجزئ بالفارسیة (ای لغة غیر لغةالعربیة) وان علم انه اذان فی الاظهار »

«Ezan olduğu anlaşılsa bile, Arapçadan başka bir dille ezan okumak sahih olmaz.» (11)

ARAPÇA OKUNUŞUNDAKİ FAYDALAR — BAŞKA DİLLE OKUNUŞUNDA MEYDANA GELECEK ZARARLAR :

Bu mevzûda çok şeyler söylenebilir. Biz, buraya, muhterem Prof. Dr. Hamidullah Hoca'nın, bu hususta mütalâalarını aktarmakla iktifa edeceğiz. (12)

«İslâm bir bölgeye, ırka yahut millete mahsus bir din olsaydı, şüphe yok ki o bölgeye, o ırka, o millete mahsus olan dil kullanılırdı. Fakat müntesipleri, birbirleri için anlaşılmaz yüzlerce ayrı dil konuşan, bütün ırklara mensup ve arzın bütün mıntakalarına yayılmış olan cihanşümûl bir dinin istekleri, bundan çok farklıdır. Bugünkü hayatımız, muhtelif ırk ve dinlere mensup insanları bir araya getirmektedir. Ve hemen hemen her şehirde, daimî ikamet eden müslümanlarla, transit geçen müslüman seyyahlar (turistler) eksik olmamaktadır ve bunların hepsinin dilleri ayrıdır. Birinciler, yabancılara nezâket ve misafirperverlik göstermek mecburiyetindedirler. Farz edelim ki (müslüman) bir İngiliz, Çin'e gidiyor ve o memleketin dilinden bir kelime bilmiyor ve yine farz edelim ki, sokakta yürürken, kulağına (şing şang şung) gibi bir ses geliyor, şüphe yok ki bu kelimelerle ne murad edildiğini anlamıyor; şayet bu kelimeler «Allahü Ekber» in o memleket dilindeki tercümesi ise, onu anlayamıyacak ve meselâ, Cuma namazını yahut cemaatle kılınan namazını kaçıracaktır. (Bir tesadüf eseri, Çin'de camiler İngiltere'deki, Fransa'daki ve şark memleketlerindeki camilere benzemezler ve minareleri de yoktur.) Bunun gibi, Çinli bir müslüman, diğer memleketlerde seyahat ederken, kendi dilleriyle ibadet eden dindaşlarıyla beraber cemaatle kıldığı namazda, müşterek bir cihet bulamaz. İşte bunun içindir ki, cihanşümûl bir din, bütün mü'minlerde müşterek olacak bazı temel varlıklara muhtaçtır. Namaza dâvet (ezan) ve namazda tilâvet edilecek bazı cümleler, şüphe yok ki ibadet vecibelerinin yerine getirilmesinde, böyle esas temellerin unsurlarını meydana getirirler. Sırası gelmişken, şu hususa dikkati çekmek yerinde olur: Bazı defalar, iki ayrı dilin kelimeleri telâffuz itibariyle birbirlerine benzerler, fakat ayrı mânâlara gelirler; bazan bir dilde zararsız bir kelime, öteki dilde gülünç yahut münâsebetsiz bir şey ifâde eder. İnsanlarda böyle bir tehlike, hiç ünsiyet edilmemiş ve meselâ yalnız seyahat esnasında işitilmiş bir dilde daha büyüktür. Böyle bir hal, Allah'a ibadet için kılınan namazın vekarına aykırıdır. Namaz kılan Araptan gayrı bir milletten olsa bile, namazda okunanlar, çocukluktan beri işitilmiş şeyler olduğundan, böyle bir karışıklığı önler.

Mü'min, Allah'a bizzat Allah'ın mukaddes kelâmiyle yöneliyor, Allah'ın sözü, Allah'a doğru giden — elektrik cereyanını nakledip nihayetindeki ampulü aydınlatan tel gibi — bir yol oluyor. Allah'a doğru yolculuk, şüphesiz her ruhun erişmeye müştâk olduğu ulvî bir hedeftir. Bu kelâmın aslı, Arap dilinde vahyedilmiştir, herhangi bir tercüme, insan yapısı olacağından, bu mistik yolculuğun gâyesine uygun olamaz.

Aynı dine sâlik olanlar arasındaki vahdet ihtiyacı üzerinde ne kadar ısrar edilse, kâfi derecede ısrar edilmiş sayılmaz. Aralarındaki kardeşlik bağlarına yenilerini ilâve edecek yerde, elde mevcut olanı tahrip etmek doğru olmaz.

Milletlerarası kongreler ve toplantılar da bir misâl olarak zikredilebilir. Meselâ bir UNESCO (Birleşmiş Milletler) oturumunda konuşulacak dili, kimse kendi keyif ve arzusuna göre seçemez, seçerse, toplantının hedefine aykırı olur ve içtimadan beklenen gâye elde edilemez. Resmen kabul edilen dillerden birini kullanmak mecbûriyetindedir. Bu da pratik sebeplerden ötürü, ya İngilizce ya Fransızcadır. Bunun böyle olmasına kimse alınmaz; umûmî menfaat için, hususî menfaatten fedakârlık yapılır, yapılmazsa o da kaybolur.

Meselenin daha az mühim olmayan bir cephesi daha vardır. Hakîkatte hiçbir tercüme, aslının yerini tutamaz. Meselâ, zamanımızda Kur'an-ı Kerîm'in İngilizce (ve hemen hemen dünyanın bütün büyük dillerinde) müteaddit tercümeleri vardır. Bununla beraber, vakit vakit, yeni yeni tercümeler yapılıyor ve eskilerin kısmen hatâlı olduğu söyleniyor. Bu, yalnız İngilizce için değil, dünyanın her dili için doğrudur. Ve her eserin tercümesi için doğrudur. Hatâlı olanı mı kullanmak, yoksa mükemmel olanı mı, yani aslı mı, yoksa tercümeyi mi kullanmak doğrudur?

Gözden kaçırılmaması gereken bir vâkıa, namazda tilâvet edilmesi icap eden kısımların pek az olmasıdır. Namaza dâvet olan, ezan ve ikâmet, nama-

(Devamı 27. sayfada)

(1) **Tecrid-i Sarih Tercemesi - Ahmed Naim, 1962, C: 2, S: 555.**
(2) **Maide : 58.**
(3) **Cuma : 9.**
(4) **Tecridi Sarih Terc. C: 2, S: 551.**
(5) **İbn-i Hişâm C: 1, S: 509.**
(6) **a) İbn-i Abidîn 1307, C: 1, S: 356.**
b) Tec. Sarih Trc. C: 2, S: 556.
(7) **Tec. Sarih Trc. C: 2, S: 568.**
(8) **Sahih-i Müslim Trc. M. Sofuoğlu, 1968, C:2, S: 13.**
(9) **Tec. Sarih Trc. C: 2, S: 561.**
(10) **İslâma Giriş, Muhammed Hamidullah, 1965, S: 193.**
(11) **a) İbni Abidîn 1307, C: 1, S: 356.**
b) Nûr-ul İzâh.
(12) **İslâma Giriş, S: 193-196.**

İstanbulun FETHİ

Tevfik BÜYÜKALİM

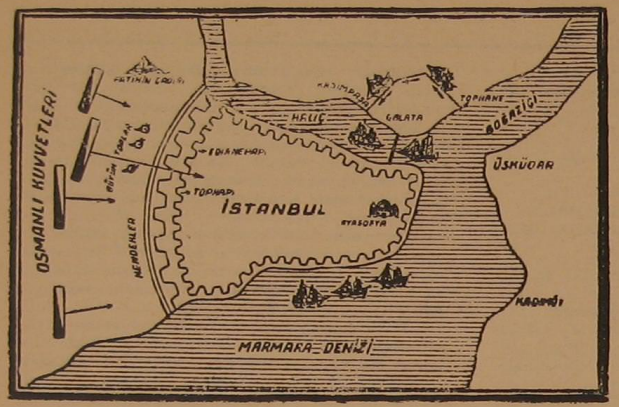

Osmanlı kuvvetlerinin İstanbul'u kuşatması.

Yirmi dörtten fazla kuşatıldığı halde alınamayan İstanbul'u, yirmibir yaşındaki bir genç, akıllara durgunluk verecek dehâsıyla, elliüç günde alıvermişti...

Sultan İkinci Mehmed Han, İstanbulu almak için hazırlıklara başladı. Bu itibarla, Karadeniz'den Bizanslılara gelecek yardımları önlemek için, Anadoluhisarının karşısına, Rumelihisarını yaptırdı. Edirne'de döktürdüğü toplardan üç büyük top ve ondört bataryayla 200 veya 300 bin kişilik bir ordu ve dörtyüz savaş gemisi hazırlandı. İstanbul surlarını inceledikten sonra, iyi bir savaş planı hazırladı. Bütün bu hazırlıklar tamamlandıktan sonra, karargâhını *İğrikapı* karşısındaki tepenin arkasına kurarak, sağ cenaha yüz, sol cenaha ellibin asker yerleştirerek, Zağnos Paşaya da Galata tepelerinin kontrolünü verdi. Baltaoğlu Süleyman Bey kumandasındaki donanmanın da denizden kuşatmaya katılmasını emretti. İstanbul'u 6 Nisan 1453'de, karadan e denizden kuşatarak, Bizans İmparatoru 12. *Costantin Drakosse*'a bir elçi gönderdi ve teslim olmalarını istedi. Bu isteği reddedilince de savaş fiilen başlamış oldu.

Evvelce mevzilenen taş gülleli toplar surları dövmeye başlar. Toplar surlarda büyük delikler açmaya başlayınca, Bizanslılar bu gedikleri büyük bir ivedilikle tâmir ederler. Bir yandan toplar suları dövlerken, diğer yandan surların altına gizlice dehlizler kazılarak, şehre ulaşılırsa da bir başarı temin edilemez. Fakat bu iş, Bizanslılarda büyük bir heyecan ve telâş uyandırır; herkes paniğe kapılır.

İkinci Mehmed Han, yıkılanların derhal tâmir edildiğini görünce, bunun Bizanslıların değil, Frenklilerin bir mârifeti olduğunu keşfeder. Bu onarma karşısında, havan topları ve diğer silâhlar tesirsiz kalıyordu.

Cenevizliler, İstanbul'a silâh ve asker temin etmek için, ellerinden geleni yapıyorlardı. Halbuki 2. Mehmed Han'la aralarında bir andlaşma vardı. Bu andlaşmaya göre: Cenevizlilerin Bizans'a yardımı yasaktı. Böyle olmasına rağmen, Cenevizliler gizlice yardım ettiler ve bilhassa iyi silâhlarla donatılmış yedi Ceneviz gemisi ve Girit gemisinden müteşekkil bir kuvvet, İstanbul limanının muhafaza ve kapatılmasında büyük rol oynadı.

İkinci Mehmed Han, donanmasının giremememesine fena halde kızıp, yeni plânlar hazırlamaya koyuldu. Bu plâna göre; Tophane'den Kasımpaşa Deresine kadar kalaslar döşenip yağlanacak ve bir kısım savaş gemisi Halic'e, bir gecede indirilmiş olacaktı. Bizanslılar, bu savaş gemilerini Halic'de görünce, büyük bir paniğe kapıldılar ve bu gemileri Halic'de yakmayı düşündülerse de başaramadılar. Çünkü: gemiler iyi silâhlarla donatılmış, ayrıca kıyıdan havan topları da, gemileri koruyordu.

İkinci Mehmed Han, Bizanslıları, başka bir yoldan da sıkıştırmaya başladı: Denizden sahile kadar bir köprü inşa ettirdi. Bu köprü, limanı ayırmak için, birbirine bağlı fıçıların üzerine atılmış bir saldan ibaretti. Bu köprüden Türk Ordusu, şehir surlarının ve kilisenin tâ altına kadar sokulabiliyordu.

Bu arada, Sakız Adasından buğday yüklü üç Ceneviz gemisinin, Bizans'ın yardımına geldiği anlaşıldıysa da, Türk savaş gemilerinin bunlara karşı giriştikleri hareket, başarılı olamadı. Buğday yüklü bu gemiler, İstanbul limanına sığındılar ve bu gemiler limanda havan topları ile bombalanırlar, fakat bunlardan sadece biri yaralanarak yüküyle birlikte batırılır.

Muhasara şiddetlendikçe şiddetleniyor, Türk askeri, Bizans'ı iyice sıkıştırmaya başlıyordu. Muhasaranın ellinci gününde, İkinci Mehmed Han, kumandanlarıyla istişare edip, zamanın geldiğini anlıyor... Karar veriliyor: Yirmidokuz Mayıs günü, umûmî hücuma geçilecek. Bu kararın, ordunun arasında yayılışını Venedikli tarihçi «ZORZO DOLF» şöyle yazıyor: «Bütün ordu, Hükümdarın bu emrini işitir işitmez, neş'e ve sevinç içinde, «Allah (c.c.) vardır ve ondan başka Tanrı yoktur, Muhammed (S.A.V.) de O'nun Rasûlü ve kuludur» diye, kendilerinden geçerek bağırıyorlardı. Üç gün müddetle bütün lâmbaları yaktılar, gündüzleri, akşam oluncaya kadar oruç tuttular, birbirlerini tebrik ediyorlar, beraberce sofraya oturuyorlar ve birbirlerini öpüyorlardı» diyor.

Ordu hücuma hazırlanmıştı, yirmidokuz Mayıs bindörtyüz elliüç'te, Salı günü, şafakla birlikte Türk Ordusu hücuma geçti; Allah, Allah (c.c.) nidâları ile savaş kızışıyor ve ordu, toplu halde sık saflarla harekete geçiyordu. Bir saat içerisinde, bütün şehir karadan ve denizden hücuma uğratılıyor ve bütün toplar birden ateşleniyordu.

Bu arada, surlara tırmanmalar başladı. Ulubatlı Hasan, düşmanın attığı binlerce ok altında, Türk bayrağını İstanbul surlarına dikerek şehid oldu. Yıkılan surlardan Türk askeri, bugünkü Topkapı ve İğrikapı üzerinden, İstanbul'a girer, öğleye doğru şehri teslim alır.

Artık yıkılan Bizans'ın köhne surları yerine, İslâm'ın sağlam temelleri atılır.

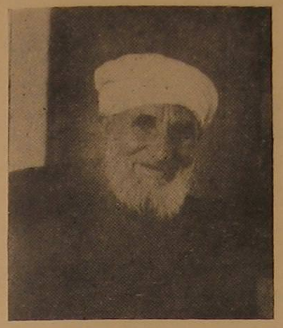

★

Lâdikli Ahmet Ağa (k.s.)nın Ardından

★

Firdevse bugün oldu revan Ahmed Ağa,
Ünvanınca: «Lâdik köylü çoban Ahmed Ağa,
Tarihini feryad ederek yazdı Kemâl:
Göçdü ulu sultan-ı zaman Ahmed Ağa.»

Yaşar Gökçek

Müslüman Türk'ün son ve büyük mümessillerinden biri olarak tanıdım O'nu... Dünya'da, esir olmayan yegâne İslâm Devleti olan Türkiye'nin, tek başına mümessiliydi âdetâ... Her cephesiyle memleketi ayakta tutan temel direkleri müşahhaslaştırıyordu sanki...

1897 Türk - Yunan harbinde, devletin seferberlik ilân etmesiyle iki ağabeyi ile beraber silâh altına alınan Ahmet Elma ve ağabeylerine, İslâmiyeti dört kıt'ada sancaklaştırmış Oğuz boylarının mümtaz bir temsilcisi olan babaları: «Ölüm var, askerden dönmek yok. Üçünüz de ölür veya yaralanırsanız, bana gazi veya şehid babası şerefini verirsiniz. Sizleri bugünler için yetiştirdim. Allah rızası için vatana, dine ve devlete hizmet etmek zamanıdır. Yolunuz açık olsun» demiş ve onları *gaza* meydanlarına salıvermişti.

Bu harpte *Pırnar* Meydan Muharebesini, *Losfaki* meydan muharebesini, *Çatalca* meydan muharebesini, *Velestin* ve *Dömeke* meydan muharebelerini kazanan; hem de bu muzafferiyetleri, bir yıldırım harbi çabukluğu ile bir ayda kazanan Türk Ordusunun bir Gazi eri idi artık O... Ve :

«Bastık yine kâfirleri avnetti Hüdâ-mız,
Hün oldu a'dünun canına tir-i gazamız;
Te'yide nüzûl eyledi gökteki ervâh,
İmdâda kıyâm eyledi yerden şühedâ-mız.»

sırrına ulaşmıştı.

Ahmed Ağa'nın askerliği, Makedonya İhtilâlinde, Yunanistan, Arnavutluk ve Bulgaristan'da vazife görmekle devam etti. İmparatorluğun nankör milletlerinin, bir kuduz köpek iştihası ile efendilerine saldırdıkları o şeametli, insanlığın yüzkarası; ihtiyar, kadın ve çocukların, cami ve mescidlere doldurularak yakıldıkları; Balkan canavarlarının binbir vahşeti, bir arada irtikâp ettikleri *Balkan Harbi*'nde de vatan vazifesine devam etti; teçhizatsız, aç ve çıplakken bile süngüsüne davranan Mehmetçiğin, Allah aşkı için, din için, vatan için, seve seve can vergisi verdiğine senelerce; her gün, her saat şahit oldu. Kendisi de bu harpten nasibini aldı ve yaralandı. Yarası kapanmadan tekrar cepheden cepheye koştu. İşte o sırada; Balkanların feci hâlini yaşadı :

«Söğüt dallarında hasta serçeler;
Eski akın destanını heceler;
Tuna ağlıyormuş bazı geceler:
Koynunda kefensiz şehitler varmış.»

Ve Birinci Cihan Harbi... Ahmet Ağa, 8 cephede dört yıl müddetle süngü salladı, fisebîlillâh, ilâ-yi kelimetulah için cihada devam etti.

«Zulmün topu var, güllesi var, kal'ası varsa,
Hakk'ın da dönmez yüzü, bükülmez kolu vardır.»

hakîkati, Çanakkale'de dünyaya isbat edildi. Dünyaya hükmedecek zannedilen o muazzam müttefik donanması, Türk'ün imân dolu göğsü önünde dize geldi. Ahmet Ağa'nın bir ağabeyi Çanakkale'de, ikinci defa yaralandı. Vatan hizmeti devam etti:

«Ne câm endişesi, ne câm ümidi,
İki cihanda bir cânan ümidi;
Zehi âşık, zehi gazi-i sâdık,
Bu gazidir ancak Didâra lâyık.»

Ya Irak cephesi.. Hele *KIRK GAZİLER*...

«Allah-u Ekber, Allah-u Ekber,
Ordumuz olsun daim muzaffer»

diyerek, koca İngiliz alaylarını yerine çivileyen yalnız KIRK Mücâhidin büyük destanı.. Ahmet Ağa'nın bir ağabeyi de burada şehid oldu. Vatan vazifesi yine de devam etti. Hicaz cephesi, onda filizlenmiş olan ilâhî aşk ve neşvenin beşiği oldu. Ve Kanal harekâtında üçüncü defa yaralandı.

Ve askere alındığının 22 nci senesinde, yaşı kırkı aşmış olduğu halde, İmparatorluğun yıkılışı, memleketin işgâli, kahbe Yunanın İzmir'e çıkışını kahrolurcasına gördü. Ve vatan vazifesi devam etti. İnönü'nde, Sakarya'da, Dumlupınar'da ve Büyük Taarruz'da O da yeşil sarıklı ve beyaz mintanlı mücahidlerin, Müslüman Türkle beraber vuruştuklarını gördü. Ve İzmir'e ilk giren birliklerde o da vazifeliydi.

Kahbe düşman, vatanın harîm-i ismetinde kahredildi. Vatan kurtuldu ve Ahmet Ağa da, 26 yıl süren askerlikten terhis edildi.

Vatanın kurtuluşundan sonra, Ahmet Ağa'nın hayatı, Konya'nın Lâdik (Halıcı) kasabasında, bir ismet ve fazilet timsâli olarak geçmiştir. O, 1922 yılından, vefat ettiği 8/Haziran/1969 gününe kadar, hayatının büyük kısmını köyünde, hayra delâlet, insanlara hayır ve iyilikle geçirmiştir. O, istisnasız herkese hayır duâ etmiş, müstesnâ bir rehber olarak yol göstermiş, bütün hayırlı işlerde öncülük yapmıştır. Kendisi bizzat, canlı bir örnek olarak etrafındakileri, kendisini sevenleri, ilme, fazilete ve güzel ahlâka dâ'vet etmiştir.

O'nun en büyük hususiyetlerinden biri de, ilâhî aşkla tutuşan ve duygularını çok nefis mısralarda dile getiren *bir halk şairi* oluşu idi. İnşallah, yakınları ve O'nu sevenler, bu güzide şiirleri derleyip bir kitap halinde neşredeceklerdir.

Ahmet Ağa, geçen yıl bir trafik kazasında, büyük oğlunu ve pek az bir zaman sonra da muhterem eşini kaybetmiş; İslâmın büyük sabır âbidesi halinde, kendisine başsağlığına gelenleri o teselli etmişti.

Aşkıyla tutuştuğu Cenab-ı Hakk'dan Ahmet Elmas Efendi (K.S.) hazretlerine *R A H M E T* , sevgilisi Hazreti Fahri Kâinat (S.A.V.) in de şefaati kübrâlarına nâiliyet istirham ederiz.

(Gelecek sayımızda «Ahmet Ağa'nın Şiirlerinden Seçmeler» sunacağız.)

(Anneler Günü) ve Düşündürdükleri

Fatma Zehra KANLI
(Konya Merkez Vaizesi)

NEDİR BU ANNELER GÜNÜ?

Geçirdiğimiz Mayıs ayının ikinci pazar günü her sene olduğu gibi okullarda «Anneler Günü» adı altında bir gün kutlandı. O günde bütün ilkokullar, temsiller, eğlenceler hazırladılar, anneye ait şiirler okudular, onlara çeşitli hediyeler sunarak sevgilerini izhar etmek istediler! O günde anenler sevildi, çocuklar övüldü. Ne yazık ki, o sevgi, o övgü orada kaldı. Çocuğun anneye karşı gelmesi, annenin sızlanması yine her zamanki gibi devam edip gitti. Hani daha dün anne seviliyordu, çocuk övülüyordu? Hediyeler almış yürümüştü? Tıpkı hıristiyanlardaki «Kilisede ibadet, dışarıda kabahat» düsturu gibi bir şey oldu o gün.

ANNELER GÜNÜ BİZE NEREDEN GELMİŞTİR?

Bugünün tarihçesi üzerinde biraz duralım. Şurası muhakkak ki, pek çok kötü âdetlerimiz gibi bu gün de bize çeşitli yollarla Batıdan intikâl etmiştir. Anneler günü Eski Yunan'da Tanrıların Ulu Anası sayılan Rhea'ya tören ve şenliklerle tapınılan gün idi. Daha sonra Avrupa'da yayılmış, daha sonra oraya hıristiyanlığın gelmesi üzerine bu tören kilise âdetleri arasına sokulmuş, 1914 de Amerika'da bir kanunla resmî bayramlar arasına girmiş, son zamanlarda da Türkiye'ye gelerek yurdun her tarafına yayılmıştır. Hıristiyanların her âdeti gibi bu âdet de bizlere yerleşmiştir. Burada, anneler günü bize Batıdan intikâl etmiştir ve kötü âdetlerdendir demekle anneler sevilmesin demiyoruz. Sadece «anne»yi hatırlamak, ona hürmet etmek için bir gün tayin edilmez. Ve bu günde anneye karşı gösterilen saygı, ona gereken hürmeti yerine getirmeye kifâyet etmez. İnsan, bilhassa müslüman annesini, babasını her an düşünür, her hareketinin onların da rızasına uygun olmasını gözetir.

İnsan üzerinde annenin hakkı babanın hakkından daha fazladır... Anneye sevgi ve hürmet babaya sevgi ve hürmetten daha önce gelmektedir. Tarihte birçok kimselerin şeref bulmalarının sırrı anneye karşı yapılacak hürmeti eksiksiz yerine getirmeleriyle çözülmüştür. Nitekim Üveys el-Karânî Hazretlerinin erdiği mertebe, annesine olan itâatındandır. O Üveys el-Karânî ki, İstanbul'daki «Mukaddes Emanetler» arasında bulunan Rasûl-ü Ekrem'in hırkasına sahip olmuştur, bu zatın Muhammed ümmeti için dua etmesinin kendisine söylenmesini Peygamber efendimiz vasiyyet buyurmuştur. Peygamberimiz, annesine yaptığı hürmetler dolayısıyla Karânî'yi övmüş, Yemen tarafına bakarak : **«Bana dostumdan (Üveys'ten) kokular geliyor»** demiş, ashap ise : **«Yâ Rasûlallah, mâdem Üveys sana dost, niçin senin ziyaretine gelmiyor»** dediklerinde : **«O, anasının hizmetine bakmaktadır.»** buyurmuşlardır.

Üveys gibi bir Yemen'linin bu mertebeye erişmesi elbette ki annesine olan sevgi ve hürmetinden dolayıdır.

Anneye hürmet mükâfat kazandırdığı gibi, ona karşı gelmek de ceza getirecektir. Ashapdan Alkame'nin son nefeslerinde dilinin tutulması annesine karşı gelmesindendi. Bütün bunlar anneye sevgi ve hürmetin ne derece yüksek olduğunu bizlere göstermektedir.

Peygamberimiz (S.A.V.) annenin evlât üzerinde büyük haklarının olduğunu şu hadîs-i şerif ile belirtmişlerdir : Bir gün Rasûlüllah'ın huzuruna sahabeden birinin gelerek : **«Ey Allah'ın Rasûlü, evlâd üzerinde ana hakkı mı büyük, baba hakkı mı?»** diye sorması üzerine Peygamber efendimiz şöyle cevap verdiler : **«Evlâdın üzerinde ana hakkı, baba hakkından büyüktür.»** buyurulmuştur. Dördüncü suale de : **«Baba hakkı, ana hakkından sonra hakların en büyüğüdür.»** şeklinde cevap verilmiştir. Bunun üzerine ashap: **«Yâ Rasûlallah! Neden anaya üç, babaya ise bir hak verdiniz?»** diye sorduklarında cevaben : **«Annen seni dokuz ay on gün karnında taşıdı, sonra binbir acılar içinde doğurdu. Sonra senin için uykularını terketti, seni emzirdi, üç sene seni kucağında taşıdı, altını temizledi, yedi sene sırtında taşıyıp on sekiz sene senin çamaşırlarını yıkadı, yemeğini pişirdi, önüne koydu. Kırk, elli, altmış yaşında bile olsan seni, merak edip yollarını gözledi. Baban ise seni ananın rahmine ekip senin yiyeceğini getirmiş, giyeceğini temin etmiştir. Anne ile mukayeseye imkân var mıdır?»** demiştir. Sahabî konuşmasına devamla : **«Ben de yâ Rasûlallah anamın bana yapacağı yardımdan, hizmetten daha çok ona hizmet etsem acaba hakkını ödeyebilir miyim?»** şeklinde sual etmiş, Peygamberimiz de: **«Bir gecelik hakkını bile ödeyemezsin.»** buyurmuştur. **«Neden yâ Rasûlallah? Ben de senelerdir anamı sırtımda taşıyor, onun altını temizliyor, yemeğini pişirip, yediriyorum. Yaşarsa aynı hizmetlerine bakacağım.»** dediğinde, **«Aranızda bir fark kalıyor ki, anan sana, yaşasın diye baktı. Sen ananın ölümünü bekliyorsun.»** buyurdular.

Kardeşim! Annenin hakkı nasıl ödenebilir ki, onun gayesi evlâdını büyütmek, adam etmektir. Anne demek; sırf şefkat kaynağı demektir. Anne demek, merhamet menbaı demektir. Anne demek; vefa, mürüvvet demektir. Nasıl hakkı ödenebilir? İnsan bir defa ölür, fakat anne her doğumunda ölür. O acılar içerisinde yine de yavrusunu düşünür. Onun yüzünü görmekle içinden gelen sevgiyle bütün acıları unutur. Hele sen âciz iken kendisini felâkete atmak pahasına bile seni her türlü musibetten, tehlikeden koruyan o değil mi? Kısa gecelerde seni emzirmek için defalarca uykusunu bölen hattâ hiç uyumayan o değil mi? Yemeden, yediren, giymeden giydiren, içmeden içiren; çektiği acılarını sana göstermeyen ve bildirmeyen o değil mi? Gözleri yaşla dolu olsa, hüzünlü olsa, ağladığını, üzüldüğünü elvâdım görür de üzülür diye hemen tebessüm ediveren o değil mi? Evlâdı uyuduğu vakit uyandırmaya kıyamayan, onun kusurlarını görmeyen, görse de görmezden gelen, evlâdının yaptığı cefayı hemen affeden o değil mi? Nasıl hakkını ödeyebilirsin? Buna imkân var mı? Ana derdimizin ortağı, yaralarımızın merhemidir.

Ana bu kahramanlığıyla **«Cennet annelerin ayakları altındadır.»** hadîs-i şeriflerindeki makamını fethetmiştir.

Ashabdan biri şöyle nakleder : **«Bir gün Rasûlullah'la biz bir yerde otururken yaşlı bir kadın geldi. Onu gören Peygamber (S.A.V.) hemen ayağa kalktı, üzerindeki abasını çıkararak o kadının oturması için yere serdi, o kadını oturttu. Ben, «Yâ Rasûlallah bu kadın kim ki, sen bu kadar hürmette bulunuyorsun?»** dediğimde Rasûlullah: **«Beni emziren süt annem»** diye cevap verdi.

Bir emziren kimseye bu kadar hürmet edilirse, bizleri doğuran, ölünceye kadar bizleri düşünen kendi annemize acaba nasıl hürmette bulunmalıyız? Ona, değil üzerimizdeki elbiseyi altına sermek, sırtımızda dolaştırsak bile yaptıklarımız borcunu ödemek için yine de kâfi gelmez.

Müjdeler olsun o kimselere ki, analarını kendilerinden hoşnut edip, onun duasını aldılar. Allah'ı razı kıldılar, Cennette Rasûlullah'ın övdüğü kimselerle beraber oldular!

Yazıklar olsun o kimselere ki analarını kırdılar, onları incittiler de ateşe girmeye müstehak oldular, Cennetten mahrum kaldılar!

Bırakalım Avrupalılar yılda birgün annelerinin haklarını merasimle ödeyedursunlar. Bir Ermeni kadınının ihdas ettiği söylenen «Anneler Günü»nü kutlasınlar. Biz kalbimizde onların sevgisini, hürmetini taşıyacak, her lâhzada onu izhar etmek için, bir tebessüm bile olsa vesileler arayacağız.

«Anneler Günü»nü kutlamakla (!) Avrupalı, anne sevgisini âdeta maddeleştirmiştir. Yapmacık bir hareketle mukaddes sevgiyi hapsetmişdir.

ANAMA MEKTUP

— Türk anasına ithaf olunur —

Mektubunu aldım sevindim ana'm,
Şimdi cevabını yazıyorum ben.
Hürmetle selâmım sana sunarken,
Uzat ellerini öpeyim Ana'm.
Babam ve halama selâm salayım,
Gönül ister sizle birlik olayım.
Hayır duanızı bol bol alayım,
Duâ edin dersi bileyim Ana'm.
Yolum Hakk yoludur bunu bilesin,
Dâvâm birdir. Bunu, gören söylesin.
Bu yoldan gittim ki sen de gülesin,
Bırak bu Hakk yolda öleyim Ana'm.
Bahar geldi koyun, kuzu doğurdu.
Bollaştı Urfa'nın yağı, yoğurdu.
Yemekler beklerse elbet soğurdu,
Soğumadan çağır geleyim Ana'm.
Yaz geldi, havalar artık sıcadı,
Oğlun da bir zaman bil ki goncaydı.
Genciken gülmedi artık kocadı,
Bari ihtiyarken güleyim Ana'm.
Hizmetim vatana, bu milletedir.
Kinim ve nefretim hep zilletedir.
Yolum İslâm, sevgim milliyyetedir.
Vatan için ölmek dileğim Ana'm.
Gelecem, hem de tam, hiç gitmesiye
Bak and'ım vatana can vermesiye
Şimdilik selâmım hiç bitmesiye
Vereyim, vereyim, vereyim Ana'm.
Ağabeyim, ablam alın selâmım,
Böylece kalmadı benim kelâmım.
Yarınlar bizimdir hoşca kalalım,
Cevabını hergün bekleyim Ana'm.

M. Emin ERTAN

GENÇ KALEMLER

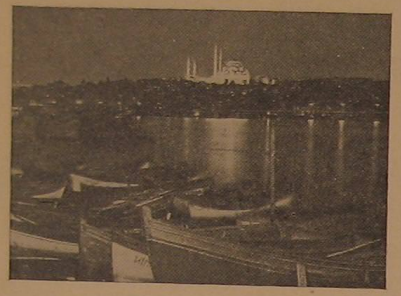

NAMAZ

İlk sabahın seher vaktinde
Okunsun ezanlar, kılınsın namaz.
Çil horozum tüneğinden kalkanda
Okunsun ezanlar, kılınsın namaz.

Dağlar taşlar ezan sesi dinlesin
Çiftçi dayı tarlasına gidende
Gök kubbemiz inim inim inlesin
Çobanımız koyununu güdende.

Dağ ağacında ağacın dalında
Okunsun ezanlar, kılınsın namaz.
Akdeniz'de, Marmara'da, Kırım'da
Duya duya iknâ olsun beynamaz.

Salâhaddin YAŞAR
Anamur Lisesi

İMAM - HATİPLİ

Biz İmam-Hatipli şanlı gençleriz
Kâfirlere karşı daim gürleriz
Kur'an yolunda yürüyen erleriz
İmam-Hatipli derler işte bize

Koşacağız millet için yardıma
Alçakları uğratamam yurduma
İpsizler de yan bakamaz orduma
İmam-Hatipli derler işte bize

Ey arkadaş vazife var herkese
İhanet etme sakın ha son söze
Yardım edeceğiz ancak biz bize
İmam-Hatipli derler işte bize

Hâbil ŞENTÜRK
İmam-Hatip Okulu - Kütahya

İSTANBUL'UN MÂNEVÎ FATİHİ

AKŞEMSEDDİN

(Baştarafı 9. sayfada)

mel Hacı Bayram Veli'ye gönderdiler. Halbuki o, Hacı Bayram'ın bazı zâhiri halleri hoşuna gitmediğinden, Haleb'de bulunan Zeynüddin Hafî hazretlerine mürâcaat etmişti. Zeynüddin ise, Akşemseddin'in feyz ve nasibini Hacı Bayram Veli'de görmüş ve onu Hacı Bayram'a göndermiştir. Akşemseddin de Ankara'ya dönmüş, bir müddet Şeyh hazretlerine hizmet etmiş, bilâhare halifelik derecesine de vâsıl olmuştur.

Daha sonra Sultan Fatih İstanbul'u fethetmeye teşebbüs ettiğinde, zamanın âlim ve mânevî büyüklerinden Akşemseddin ve Akbıyık Sultanı, askerin mâneviyâtını kuvvetlendirmek için çağırmıştı.

Fatih İstanbul'un fethinden sonra, bir sohbette, Akşemseddin'e «İstanbul'u fethettik, artık beni evlâtlığa kabul buyurarak irşâd etmenizi istirham ediyorum» diyerek, niyazda bulundu. Akşemseddin ise, «oğlum, sen, bizim halvette bulunduğumuz lezzeti tadacak olursan, senin bu saltanat gözünden düşecek, aklın ve fikrin, kalbin ve ruhun cezbeye tutulup, dünya işlerini terkedeceksin ve bu sebeble dünya nizamı ve halk, perişan olacaklar. Ve bu yüzden bizim Allah'ın gazabına mâruz kalmamız muhtemeldir. Binâenaleyh müridlik ile müdirliğin bir arada yürütülmesi gayet güç bir iştir.» der ve Fatihe nasihat vererek arzusunu kabul etmez. Bunun üzerine Padişah Akşemseddin'e iki bin altun ihsan buyurmuş ise de O kabul etmemiştir.

Akşemseddin Hazretlerinin meşhur olmasında en önemli olay Ashabtan Hazreti Halid bin Zeyd Ebû Eyyûb-el Ensârî'nin kabri şerifini bulmasıdır. Rivayete göre:

Sabah namazından sonra, bir sohbette; Fatih, Akşemseddin'den şöyle bir istekte bulunur: «Bu civarda Ebû Eyyûb--el Ensârî'nin kabr-i şerifi bulunduğunu işitmiştim, acaba neresi olsa gerek?...» dedi. Şeyh hazretleri de halvete varıp teveccüh eylemiş ve bugün kabr-i şerifin yeri olan makamı tâ'yin etmiştir. Bunun üzerine Fatih, kabr-i şerifin üzerine bir türbe ve Şeyh Hz. ne mahsus odalar, bir de Cami-i şerif bina ettirmiştir.

Eserleri arasında: Risalet-ün-Nûriyye, Hall-i Müşkilât ve Risale fi Daveran el Sûfiya fi Raksihim isimli dini ve tasavvufî eserleriyle tıbba ait Mâddet-ül-hayat isimli bir türkçe eseri vardır.

Hayatının sonuna doğru Akşemseddin, İstanbul'da kalmayıp, memleketi Osmancık'a döndü ve orada ömrünün nihayetine kadar irşad ve ders okutmakla meşgul oldu. 1459 (869 H.) tarihinde, âlem-i cemâle intikal eylemiştir. (Allah rahmet eylesin.)

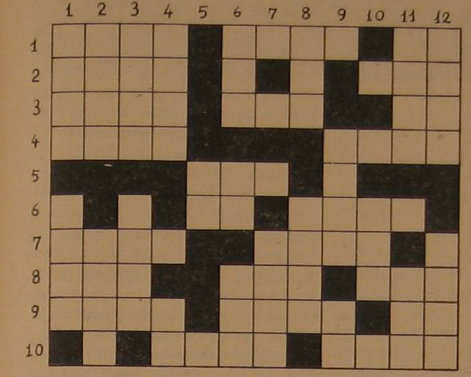

Tarih Bulmacası

Soldan Sağa :

1 — İznik'in Orhan Gazi zamanında fethi — Fâtih Sultan Mehmed'in doğumu — Fâtih'in ölümü.

2 — Üniversite ve yüksek okullarda devrim tarihi dersinin okutulmaya başlaması (Tersi) — Tercüme işlerinde Yahudilere itimat kalmadığından Hz. Peygamberin, Zeyd b. Sâbit'e İbrânî dilini öğrenmesini emir buyurması.

3 — Osmanlı padişahı III. Sultan Mehmed'in anası Safiye Sultanın hayır eseri olarak Mimar Sinan'ın en değerli şakirdlerinden ve Başmimarlıkta halefi Mimar Davud Ağa eliyle İstanbul'da YENİ CAMİ'in temellerinin atılması (9 Nisan) (Tersi) — Hayber kalesinin fethi — Fatih öldüğü zaman kaç yaşındaydı? (Tersi).

4 — Sultan Sancar'ın tahta geçişi — Sadrâzam Baltacı Mehmed Paşa'nın azli.

5 — Tebük harbiyle Suriye'de Bizansa verilen ders. (Tersi).

6 — Peygamberimiz bi'setin 8. yılında kaç yaşında idi — G. Kemal Kastamonu gezisine başlayıp, şapka giymenin bir medeniyet işi olduğunu halka anlattıktan bir hafta sonra «... Türkiye Cumhuriyeti, şeyhler, dervişler, müridler, mensuplar memleketi olamaz. En doğru, en hakiki tarikat, tarikat-ı medeniyettir» diyerek, şapkayı meşrû gösterebilmek için yaptığı konuşmanın tarihi.

7 — Yerebatan Camiinde Türkçe Kur'an'ın ilk defa Hafız Yaşar (Okur) a okutturulması, (tersi) — III. Sultan Ahmed zamanında, İstanbul kadınlarının sokaklarda süslü ve açık saçık gezmelerinin yasak edilmesi.

8 — Mısır'da Türk hanedânından Tolunlular Devletinin kuruluşu — Hicret hâdisesinin Hz. Ömer zamanında Müslümanlar için takvim başı olarak kabul edilmesi — Mısır'da kurulan Türk hanedânından İhşidoğulları Devletinin yıkılışı.

9 — Bursa'da Mimar Vezir Hacı İvaz Paşa tarafından (Yeşil Türbe ve Yeşil Cami) in yapılması — Sultan IV. Mehmed'in ölümü (tersi) — Hz. Muhammed (S.A.V.) Hılf-ül-Füdûl Cemiyetine katılışının 2. yılında kaç yaşında idi?

10 — Cumhuriyet devrinde Anayasanın 2. maddesindeki Türkiye Devletinin dini, din-i islâmdır kaydının kaldırılışı — Otlukbeli zaferi.

Yukarıdan Aşağıya :

1 — Fatih Sultan Mehmed'in vefatı — Anadolu Selçuklu Sultanı 3. Gıyaseddin Keyhüsrev'in saltânatı kaça kadar sürdü?

2 — Ezanın Türkçe okunmasına karşı Bursa'da müslümanların ayaklanması (tersi) — Fatih Camii ve külliyesinin temelinin atılması (tersi).

3 — 3. Sultan Murad zamanında Avusturya harbi (tersi) — 2. Sultan Abdülhamid zamanında Cevad Paşanın sadarete geçmesi.

4 — Sultan Sancar'ın tahta geçişi — Halid b. Velid bi'setin kaçıncı yılında müslüman oldu? (tersi).

5 — Peygamberimize (S.A.V.) vahiy kaç yaşında gelmeye başladı? (tersi).

6 — 2. Akabe biatı (tersi). — Peygamberimiz Kâbe hakemliğini kaç yaşında yaptı? — Vedâ hutbesini Hz. Muhammed (S.A.V.) kaç yaşında irad etti?

7 — Karaman ülkesinin Osmanlılara ilhâkı.

8 — Abbâsî Halifesi Me'mun devrinde dünyanın çevresinin ilk defa 40 milyon metre olarak hesaplanması (tersi) — 1. Sultan Abdülhamid zamanında Rusların istiskâl ettiği (Şahin Giray) ın Osmanlılara sığınması.

9 — Ruslarla Osmanlıların (Yaş) andlaşması — Peygamberimiz (S.A.V.) Hicretin kaçıncı yılında vefat etti?

10 — Gazneliler Devletinin kuruluşu (tersi).

11 — G. Kemal ile İ. İnönü'nün hilâfetin kaldırılması konusunda görüşmeleri ve üç hafta sonra da kaldırmaları (tersi) — Hendek harbi.

12 — Eyüp Camii ve türbesinin inşaatı ve Akşemseddin'in ölümü (tersi) — Hindistan Başkanı Ağa Han ile Emir Ali'nin hilâfetin kaldırılması üzerine Türk hükûmetine, hilâfetin kaldırılışından dolayı serzeniște bulunan ve kaldırılmamasının gerektiğini hâvî bir mektubu göndermeleri ve mektubun Türk hükûmetinin eline geçmeden önce, İstanbul gazetelerinde yayınlanması, bundan dolayı gazeteler aleyhinde dâvâ açılması.

Geçen sayıdaki bulmacanın çözülmüş şekli

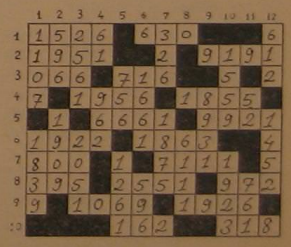

HABERLER ve KRİTİĞİ

YERLİ KIZILLAR İŞİ AZITTI

Hedeflerine varabilmek için her türlü alçaklığı deneyen kızıllar, bu sefer de memleketin gerçek evlâdı, mukaddesatçı öğretmenlere posta kanalı ile patlayıcı maddeler göndermektedirler. Kızıllar, doktrinleri olan komünizmi nasıl ki, komünizme nazaran daha kadınvari bir sistem olan sosyalizimle perdeliyorlarsa, kendileri de gerçek suratlarını göstermeye cesaret edemedikleri için doktrinlerinden ilham (!) alarak, kadın kılığına bürünerek faaliyet yapmaktalar.

Daha evvel çeşitli yerlerde uyguladıkları bir taktiği kızıllar, bu sefer de **Simav**'da uygulamışlar ve mukaddesatçı bir öğretmenin sakat kalmasına sebep olmuşlardır. Simav lisesinin değerli öğretmenlerinden **Avukat Gültekin Tüfek**'e Akhisar postahanesinden bir paket gönderilmiş. Paketi gönderen, Ayşe Güler diye bir takma adla gerçek ismini gizlemiş. Zaten komünizmin temel felsefesidir, gerçek suratını başka bir çehre ile maskelemek. Tanımadığı bir isimle adresine postalanan bu ne idüğü meçhul ve uğursuz paketi, muhterem Gültekin Tüfek müteredit bir şekilde açtığı zaman müthiş bir patlama oluyor ve şeçitli uzuvlarının yaralanmasına ve sağ elinin dirsek hizasından kopmasına sebep oluyor. Derhal Uşak devlet hastahanesine kaldırılan Gültekin Tüfek, kendine geldiği zaman bir müslümana yaraşır şekilde büyüklüğünü göstererek : «Bu, Allah'ın beni bir imtihanıdır.» demiştir.

Simav, milletin bağrından çıkan bu gerçek evlâtlarına karşı yapılan alçaklık karşısında bir anda çalkalanmış ve kimsenin olmadığı yerde kabadayı kesilen, ellerinde otomatik silâhlar olunca kahpeleşen kızıllar, halkın infiali karşısında sokağa çıkamaz olmuşlar. Simavlıların ve bütün müslümanların herhangi bir tehlike karşısında böyle devamlı uyanık olmalarını Cenab-ı Hak'tan temenni ederek, vatanın gerçek evlâtlarına karşı gösterdikleri samimî alâkayı takdirle karşılar ve muhterem Avukat Gültekin Tüfek'e geçmiş olsun der, Allah'tan hayırlı şifalar dileriz.

İÇKİ İÇME YARIŞI

Son zamanlarda Türkiye'de meydana gelen acayip ve garâib olaylar, Afrika'daki yamyam kabilelerinde dahi zuhur etmemektedir. Her türlü rezaletin otağı haline gelen Türkiye'de, batılılaşabilmek, muasır Avrupa milletler seviyesine gelebilmek için dünya tarihinde eşine ender raslanan yarışmalar (!) tertip edilmektedir.

İşte bu yarışmalardan bir tanesi : «Yılın en ilginç yarışması» **diye gazetelerde reklâmı yapılan, aslında iğrenç bir yarışma,** «Bira içme yarışı» **imiş.**

Ve bu «ilginç» (!) yarışmaya iştirak edecek ayyaşlardan ilk 3 dereceye girebilene (!) gümüş kupa armağanı verilecekmiş. Hangi sarhoşun midesinin içkiye daha mütehammil olduğunu tesbit etmek ve sarhoşlara bedavadan bir içki ziyafeti çekerek, içkisinin reklâmını yapmak gayesiyle hazırlanan bu iğrenç yarış, bütün fuzuli harcamalardan tasarruf yapılarak kalkınmak isteyen bir memlekette ne ile izah edilir anlayamadık!

İslâmiyete durmadan saldıranlar, Müslümanları gericilikle itham edip, İslâmı terakkiye manidir diyerek ortadan kaldırmak isteyen sapık sarhoş kafalı beyinsizler, acaba sizin bu yaptığınız ilginç (!) yarışmanız memleketin hangi derdine deva olmakta? Muasır milletler seviyesine yükselebilmek için uykularımızdan dahi tasarruf etmemiz gerekirken, sizin bu insanları uyutmak ve uyuşturmak için giriştiğiniz iğrenç yarışmalarınız, ilericiliğin (!) hangi şubesine dahildir. Eşeklerin yemlerini başka bir şekle sokarak içmeye ve yemeye çalışan beyinsizler, kendiniz içkiden gözünüzü açamıyorsunuz, bari şu memleket evlâdının yakasından elinizi çekiniz. Zira bir gün gümüş kupalarınız da, şişeleriniz de kafanızda patlar. Haberiniz olsun.

KARDEŞ KÜVEYT'TE İSLÂMÎ FAALİYETLER

İslâm ülkeleri arasında dış devletlere borcu olmayan, Arap yarımadasında, yarım milyona yakın nüfuslu bir İslâm beldesidir Kuveyt. İşte bu beldede son zamanlarda İslâmî faaliyetler artmaya başlamıştır. Hususî surette açılan mekteplerde küçük yavrular İslâmî eğitime tâbi tutulmaktadır. Küçük yaştaki bu yavruların cemaatler halinde namaz kılışları ve kız çocuklarının mesture kıyafetleri Kuveyt'li müslümanların nazarı dikkatini celbetmiş ve bu tip okullara da rağbet artmıştır.

Öte yandan Kuveyt'te, **İctimaî İslâh Cemiyeti**nin ve Üniversitenin müştereken tertip ettikleri açık oturumlar da halk tarafından hayli rağbet görmüştür. Mezkûr müesseselerin tertip ettiği bir açık oturumda faiz konusu tartışılmış ve müzakere heyetinde bulunan **Şeyh Hasan Eyyub,** faizin İslâmca niçin yasaklandığını anlatarak: «Faiz haramdır... kim onun haramlığını inkâr ederse kâfirdir.» demiştir. Bu tip çalışmaların bütün âlemi İslâma sıçramasını temenni ederiz.

ZULMÜN BİR BAŞKASI

Türkiye'de müslümanlar, kendi vatanları olmasına ve nüfusun ezici çoğunluğuna sahip olmalarına rağmen, diğer azınlıktaki cemaatlara nazaran daha sıkıcı ve esaretvârî bir hayat yaşamaktadırlar. Girdiği memlekette herşeye el atan Yahudiler şimdi de müslüman mezbahalarına el atmışlar ve nasıl, ne şekilde ve ne kestikleri meçhul olan nesneleri müslümanlara yedirmek istemektedirler.

Kırklareli'nde sayıları yüze dahi ulaşmıyan bir yahudi topluluğunun, mezkûr vilâyetin umumî mezbahasında, aynı şehrin Belediye Meclisi tarafından alınan bir kararla, hayvan kesiminden men edilmeleri Danıştaya aksettirilmiş. Bugüne kadar Kırklareli mezbahasında etleri yahudi haham Hayim Abrevanel kesmekte imiş. Yahudiler başka din mensuplarının kesdiği etleri yemedikleri için Trakya'nın umumî mezbahası sayılan Kırklareli mezbahasını ellerine geçirmişler ve binlerce müslümana nasıl ve ne kestikleri belli olmayan etleri yedirmeye çalışmışlar. Bir avuç yahudinin keyfi için koskoca bir mezbahanın müslümanların elinden alınışı karşısında halk işe Belediye kanalı ile müdahale ederek, yahudileri mezkûr mezbahadan uzaklaştırmışlar. Fakat yahudiler derhal Danıştay'a müracaat ederek gasb (!) edilen haklarını almak istemişler ve bizim Danıştay da yahudilerin din ve vicdan hürriyetine dokunulamıyacağını, zira memlekette din ve vicdan hürriyetinin anayasanın teminatında olduğunu bildirmiş. Müslümanlara öz vatanlarında çok görülen din ve vicdan hürriyeti, yahudilere gelince Anayasa'nın teminatı altına girmiş. Neticede yahudiler tekrar mezbahada et kesme haklarını elde etmişler.

Müslüman olarak bizler bir ehl-i kitabın kestiğini yeriz. Bugünkü yahudilerin ehl-i kitap olup olmadıkları meçhuldür. Zira bir yahudi, çıkarı uğruna komünist de olur, totemist de! Bizim esas belirtmek istediğimiz nokta bir müslümanın, % 99 u müslüman olan bir beldede yiyeceği eti gayri müslim birisine kestirmesi meselesidir. Aslında İslâm dini, bir ehl-i kitabın kestiği eti müslümanların ancak zaruretler muvacehesinde yiyebilecekleri **hükmünü koymuştur. Yine müslim bir kadının da, müslüman bir erkek bulunmadığı takdirde, yani zarurete mebni olarak kestiği et yenir. Oysa % 99 u müslüman olan bir beldede, ortada hiç bir zaruret mevcut değil iken, bir yahudinin mezbahada çalıştırılması ne ile izah edilebilir.**

Din ve vicdan hürriyeti adı altında yahudilere, müslümanların mezbahasında çalışma selâhiyeti veren yetkililer! Acaba müslümanlara, bahsettiğiniz din ve vicdan hürriyetlerini ne zaman vereceksiniz? Müslümanlar öz be öz vatanlarında, din ve vicdan hürriyetleri çiğnenerek zulüm ve işkence altında esir hayatı yaşamaktadırlar. Yahudilere bahşedilen hürriyetin bir parçasını dahi müslümanlara çok gören beyler, lütfen müslümanların yakasından elinizi çekiniz! Zira onlar da sizin bahşettiğiniz din ve vicdan hürriyetinin tanıdığı haklardan vatandaş olarak istifade etmek istiyorlar.

BESMELEDEN KORKANLAR

Müftünün keçisi çalınmışken müftü keçi çaldı diye manşetler atan malûm gazete, İslâma saldırmak için elinden geleni yapmaktan çekinmemektedir. Her fırsatta İslâma ve ondan olan herşeye saldırmayı meziyet addeden bu gazete kendisini lâikliğin ve devrimciliğin hâmisi gösterip, gerçek yüzünü maskeleyerek, lâiklik perdesi altında İslâm'a saldırmaktadır.

Milletin ahlâkını ifsad etmekte berdevam olan hayasız kadın resimleri, yatak odalarından sokak ortalarına varıncaya kadar heryere asılıp yapıştırılmakta ve hiç ses çıkarılmamaktayken, güya kendisini ilerici sayan mezkûr gazete, bir otobüsün kapısının üstündeki besmele yazılı levha için kıyametler koparmıştır. Büyük bir ifşaatta bulunuyormuş gibi otobüsteki besmele yazılı levhanın fotoğrafını da sütunlarına alan gazete, Arap harfleriyle otobüsleri türbeye çevirdiler diye dert yanmakta.

Bizim bu yerli ilericileri (!) anlıyamadık gitti. Japon malı mamüllerdeki o acayip harflere ses çıkarmayıp da, Arap harflerini görünce nefesleri kesilen yerli ilericilerin (!) bu durumlarına şaşmamak gerek. Hatta bunlar Arap harflerini Japonlar kullansa ve Türkiye'de bu harflerle tedrisat yapacak bir okul açsalar, bizim beyler gene ses çıkarmazlar. Çünkü Japonya putperest yani müşriktir. Ama Araplar müslümandır, İslâmın kaynakları da Arapçadır. Onun için bu bizim yerli ilericiler (!), İslâmdan, bir müşrikten daha fazla korktukları için Arapçaya, dolayısı ile İslâma saldırmaktadırlar.

KOMÜNİZMİN KOMÜNİSTE MÜKÂFATI

Komünizmin, bir memlekete girerken hangi boyalara girdiğini ve hangi maskeleri takındığını artık bizim yerli ilericiler (!) müstesna hemen hemen herkes anlamıştır. Komünizm, ne kılıkta olursa olsun bir memlekete girdi mi artık kendi yardakçılarına dahi merhamet etmez. İşte bir misâl:

Bir zamanlar Çekoslovak Komünist Partisi liderliğini ve Çekoslovakya devlet Başkanlığını deruhte etmiş olan sabık komünist Aleksander Dubçek'in bir devlet çiftliğinde, bahçıvanlık yaparken çekilmiş fotoğraflarını büyük tirajlı bir Alman gazetesi yayınlamıştır. Hatta sabık komünist başkana, komünist yoldaşları merhamet ederek (!) ve bugüne kadar komünizm için çalışmasına mükâfat (!) olarak, kendi doğduğu yerdeki bir çiftlikte vazife vermek lütfunda (!) bulunmuşlar. Bir zamanlar devlet başkanlığını yürütmekte olan komünist başkan, bugün bir devlet çiftliğinde işçi!

İşte komünizmin insana verdiği değeri apaçık bir şekilde ortaya seren canlı misâl Komünist bir Devlet Başkanıymış, yoldaşıymış falan tanımıyor. Hesaplarına gelmedi mi hemen alaşağı ve ondan sonra da bir zamanlar yarım dilim ekmeği çok gördüğü işçilerin içinde karnı doya (!) ekmeğe çalış bakalım. Komünistlerin lügatinde insaf, merhamet, vicdan diye birşey yoktur zaten. İnsana, köpeğe yapılan muameleyi dahi çok görürler. Ama komünist meddahlarına göre komünist ülkeler birer cennet (!) tabiî. Ne yapsınlar zavallılar, cehennemi cennet diyerek kendilerini avutuyorlar. Merak ediyoruz şu bizim, komünist ülkeleri cennet gösteren yerli komünistlerin durumunu, Komünizm için yıllarını vermiş ve Devlet Başkanı olmuş birisine mükâfat olarak bir bahçıvanlık verirlerse, acaba bizim bu yerli kızılları yoldaşları hangi makamı (!) lütfedecekler ki?

Fatih Devrinde Hüsnü Hat ve Hattatlar

Abdullah PARLAYAN

Fatih'in otuz senelik saltanatı müddetince, bütün sahada olduğu gibi, san'at (bilhassa hat san'atı) yönünde çok ileri adımlar atılmıştır. Ve bu devirde yazının her çeşidini hâvî nümûneler mevcuttur.

Mevzûumuza girmeden önce, hat san'atının tarihinden kısaca bahsetmek yerinde olur.

Hılkat-ı beşerle muasır sayılacak kadar eski olan yazı, her devrede iptidaî birtakım şekiller aldıktan sonra, asırlarca vâki' olan gayret neticesinde, tedrîcen tekâmül etmiştir. (1)

Araplarda ve diğer İslâm ülkelerinde, evvelden kûfî yazı kullanılıyordu. Sonradan sülüs ve nesh yazıları ihdas olundu. Bu yazıları «Hüsn-ü hat san'atı»nın ilk bânisi olan İbn-i Mukle (ve kardeşi Hasan) sonra İbn-i Bevvab ve daha sonra Yakûtı Musta'Sami ıslah etmişler ve kaidelerini ortaya koymuşlardır. (2)

Hüsn-ü hat'tın birçok çeşitleri vardır. Önemlileri Sülüs, Celî Nesh ve Ta'lîk (3) tir. Bunlardan başka divânî, siyakat, rik'a, reyhanî gibi bazı yazılar varsa da, bunların istimâli mahdûttur. Her yerde kullanılmazlar.

Sülüs, ta'lîk ve bunların celileri: Bina kitâbelerinde levha ve mezar taşlarında;

Nesh ve nesta'lîk: Kur'an-ı Kerîm ve en'amlarda,

Divânî: Fermanlar, beratlar, rüûslar v.s. lerde,

Rik'a, sür'atle yazılan bir yazı çeşididir. Bunun için de herkes tarafından kullanılır.

Tâ'lîk ise, son zamanlara kadar Daire-i meşihatta kullanılmıştır.

Osmanlılar devrinin (bilhassa Fatih) hattatları, — İsfahan'ın Ma'den kasabasından olan Sabır hariç — hepsi İslâm-Türk kültürüne mensup san'atkârlardır. Bu san'ata müslüman Türkler fevkalâde hizmet etmişlerdir. O derece ileri gitmişlerdir ki, Arap-Acem diğer müslüman milletler arasında zuhur eden hattatlar, Osmanlılar kadar sülüs, celî ve nesh yazısı yazamamışlardır.

Osmanlılarda, devlet ricâli bu «san'ata» hizmet etmiş, meselâ sadrazamlardan Ahmed Cevad Paşa, hüsn-ü hattın înhitattan kurtarılması için, Bab-ı âlînin en eski dairesi olan Divan-ı Hümayûnda, bir «ta'limi hat şubesi» tesis etmiştir. Fakat, Cevad Paşanın azlinden sonra, bu hayırlı iş sona ermiştir. (4)

Fatih Devri Hattatları :

Sadece Fatih devrine ait tesbit edilebilen hattatların adedi 33'tür. (5) Şimdi burada, bu büyük hattatların birkaçını zikredelim:

ALİ BİN YAHYA ES-SOFÎ : Edirneli hattat Yahya Sofi'nin oğlu olup, mermer üzerine şâhâne kitabeleriyle Fatih devrini şâ'şaadar eden en büyük hattattır. Her cins yazıda üstaddır.

Bilinen imzalı kitabeleri, Bab-ı Humâyûn'un kapı kemeri aynasında müsennâ «Besmele» ve «İnnelmüttekîne» âyet-i kerimesi, kapı kemeri üstündeki sülüs celîsi kitabesi, bir yanda dairevî «Nasrunminallah» âyet-i kerimesiyle aynı şekildeki «ketebe» kıt'ası ve Fatih Camiinin üç parçadan mürekkep inşa kitabesidir. Bu kitabenin «Ketebe» kıt'asında, (كتبه اضعق العباد علی بن مرید الصوفی) yazılıdır.

(Fatih devrinde hat san'atı) nın beşiği, kısmen Amasya olmuştur. Mektep orada teessüs etmiş ve büyük hattatlar orada yetişmiştir. Abdullah-ı Amasî, Muhiddin-i Amasî, Cemal-i Amasî ve Celâl-i Amasî, o devrin Amasyalı hattatlarındandır.

Ali Sofi'nin Fatih Camii kitabe yazısı, kapı üstü.

CEMAL-İ AMASÎ : Hicrî (835-840) senelerinde doğmuş ve seksen sene yaşamış olduğu söylenir. Vatanı Amasya, ismi Mehmed, şöhreti Cemâl'dir.

Amasya'da Sultan Beyazıt Camiinin künküresine müsennâ bir «feth» sûresi, ayrıca; altınla yazılmış sülüs bir ser-levha ve geri tarafı reyhanî yazıyla yazılmış dua-ı üsbuiyyesi vardır ki, hattatın kemâl devresine aittir.

Aynı hattatın Türk-İslâm Eserleri Müzesinde 97 numarada, ihtiyarlık devrine ait bir Kur'an-ı Kerîmi daha vardır.

ŞEYH HAMDULLAH : Künyesi Şeyh Hamdullah bin Şeyh Mustafa'dır. Amasyalı olup, babası Buhara'dan hicret etmiştir. 1436 tarihinde dünyaya gelmiş olup, babası Sühreverdiye tarikatı şeyhlerinden olmakla lâkabı (İbn-üş Şeyh) veya (Şeyh) şeklinde zikredilir.

Kendisi son Abbasî Halifesi Mu'tasım billâh'ın hattatıdır. Şeyh Hamdullah'ın hattında görülen ince hususiyetler ve san'at vâdisine verdiği şâhâne âhenkten başka, teknik safhada da kalemi (münharif) eğri keserek, o devre kadar yeknesak olan yazı kalınlıklarına, harf ve kelimelerin ufkî ve şâkûlî kısımlarıyle baş ve sonlarına güzel bir kalınlık vermiştir. Bu usûl, beş asır, Türk yazısını diğer İslâm âleminin yazılarından tefrik eden en mümeyyiz vasıf olarak kalmıştır.

Şeyh Hamdullah'ın Amasya'da geçen hayatının ilk safhasında, zamanın valisi olan müstakbel II. Bayezid'le münasebeti olmuş ve bu arada Fatih Sultan Mehmed için iki eser istinsah etmiştir.

Hayatının ikinci safhası, Sultan Bayezid'in cülûsuyla başlar. Sultan Bayezid, cülûsunu müteakip, Şeyh Hamdullah'ı «Kıblet-ül Küttab» namıyle sarayda baş köşeye oturtmuştur. Fakat bu iş, ulemanın itirazını mûcip olunca, Sultan, Şeyh'in yazdığı bir Kur'an-ı getirerek, oradaki mevcut diğer kitapların altına mı, üstüne mi? konsun diye, sual etmiş ve üstüne konsun cevabını alınca, lâtîfe yoluyla «Kur'an-ı Kerîm» kitabetini içimizde Hamdullah Efendi kadar ihyâ etmiş bir ferd yoktur. Öyleyse, sizin altınıza nasıl geçirebilirim? diyerek, ulemayı ilzam etmiştir.

Bu kadar izzet ve ikbâl içinde 30 sene mütemadiyen yazı yazmış ve en güzel eserlerini bu devrede vermiştir.

Hattâ bizzat hattatın hayatında, kendisi için şu şiirler söylenmiştir:

Şeyh oğlu Hamdi hattı tâ kim zuhûr buldu,
Âlemde bu muhakkak fesholdu hatt-ı yakût.

Şeyh-i sahib tarzı âlî ihtisas
Ab-ı rüy-ı Cevheri yakût-ı hâs.

Bu zat, hattan başka, birçok hüneri de nefsinde cemetmiştir. Tasavvufta birçok mürid yetiştirmiştir. Zamanın çok iyi terzisi olduğu söylenmektedir. Şaşılacak taraf da o ince san'atı meydana çıkaran nâzik ve mahir ellerinin, kuvvetin âzamisini isteyen okçulukta mahir olması ve menzil 'te'sis edecek kadar ileri gitmesidir.

Okmeydanında, bilinen ilk menzil taşlarından biri, ona ait olup, Okmeydanı te'sisinin ve ona vakıflar temin eden Bayezid'in bu teşebbüsünün, Şeyhi memnun etmek için olduğu da rivayet edilmektedir.

Yüzücülükte de Üsküdar'dan saraya gelecek kadar ileri olduğu söylenir.

Hayatının yazı muhasebesi, şu şekildedir:

Bayezid ve Firûzağa Camileri kitâbeleri,

İstanbul ve Amasya'da bazı camilerin kitâbe ve mihrapları,

47 adet Kur'an-ı Kerîm,

Deri üzerine bir mesabih ve meşarık-ı şerif,

1000 kadar en'am, evrad, ezkâr, sayısız kıta' ve muhtelif kitaplardır.

Şeyh'in sülüs ve nesih kıt'ası.

Şeyh, 1426 veya 1436 da, 99 yaşında vefat etmiştir. Kabri Karacaahmed türbesindedir. Mezarı, vefatından çok sonra Şahinağa tarafından yazılan yuvarlak bir taştan ibaret olup, çok bakımsızdır. Taşdaki kitâbe (رئیس الخطاطین حمد الله المعروف بابن الشیخ) dir, üzerinde tarih yoktur.

Bu hattatlardan başka, Müeyyed zâde eş-Şeyh Pîr Ali,

Abdurrahman-ı Sâbîğ, Abdullah-ı Amâsî, Aptullah-ı Hicazî, Sibekzâde, Ali Yetîm, Şeyh Ayas Esedullah-ı Kirmanî, Handan Mehmed, Hayruddîn-i Mar'aşî gibi daha birçok hattatlar vardır.

(Devamı 28. sayfada)

EZAN NİÇİN TÜRKÇE OKUNAMAZ ?

(Baştarafı 17. sayfada)

zın içindeki: Allahü Ekber, Sübhâne Rabbiyel azîm, Sübhâne Rabbiyel e'lâ, kısa bir sûre olan Fâtiha ve ondan sonra iki kısa âyet, teşehhüddeki dua ve hepsi bu kadar. Bunların hepsi, küçük eb'atta bir sahifeyi geçmez. Ve bunların metnindeki kelimelerden çoğu, sûret-i umûmiyyede müslüman kitleleri tarafından anlaşılır. Çünkü bunlar, müslüman memleketlerdeki dillerin hepsine girmiştir.

Bir çocuk bile, yahut bir mühtedî, zahmet ve güçlük çekmeden, mâ'nâlarını anlayabilir. Bir defa bunların mânâları öğrenilince ortada bir eksiklik kalmaz. Ve hiç kimse, bunların anlaşılmadan mihanikî surette okunduğunu, itiraz makamında ileri süremez.

Sözü bitirmek için, şunu söyliyelim ki, namazda Kur'an tercümesinin okunmasının câiz olduğuna dair, İmam Ebû Hanife'nin kavline istinad ettiklerini söyleyen muharrirler vardır. Fakat bu iddia, hakikatin yarısıdır. Bu yazarlar, İmam Ebû Hanife'nin bidayette bu fikirde olduğunu söyledikten sonra, El-Mergınanî'nin (Hidâye) ve El-Haskafî'nin (Dürrül Muhtar) gibi büyük fıkıh eserlerini açıkladıklarına göre, bizzat kendisinin bu fikrini değiştirdiğini ve normal hâllerde yalnız Arapça metnin okunmasının lüzumu hakkında umumî görüşe iltihak ettiğini söylemeyi unuturlar. Şüphe yok ki, istisnâî hâller için hükümler vardır. Meselâ, ihtidâ eden bir yabancı, İslâma girer girmez, hemen beş vakit namaza başlamak mecburiyetindedir. Namazda bilinen âyet ve ifâdeleri ezberden okumaya mecburdur. Onları ezberleyinceye kadar bildiği dildeki mânâlarını (tercümelerini) okuyabilir. Bu hususta, Selmân-ı Fârisî'nin (r.a.) gösterdiği büyük misâl vardır. Bu zât, İslâma yeni giren İranlılara, namazda okumak üzere, Peygamber Efendimizin müsaadesiyle Fâtiha sûresinin tercümesini göndermişti. (En nihâye Hâşiyet-ül Hidâye) de nakledildiğine göre, İranlılar, Arapça metni öğreninceye kadar, namazlarını böyle kılmışlardı. Bunun gibi, yeni mühtediler, birkaç gün için, tercümeden istifade edebilirler.

Görülüyor ki, ezanın türkçe okunması hususunda aklî ve naklî hiçbir delil ileri süremeyen inkârcıların, ezana fırlattıkları inkâr roketleri «kuru sıkı» bombardıman gürültüsünden öteye geçememekte, neticede bu hengâme, inkârcıların kahrına vesile olmaktadır.

Fatih Devrinde Hüsnü Hat ve Hattatlar

(Baştarafı 26. sayfada)

Hüsnü-hat ve hattatlardan bahseden kaynak, eserlerden bazıları, fayda mülâhazasıyla aşağıya sunulmuştur:

1 — **Defter-i Pâk-i Erbab-ı Dâniş** — 1866'da vefat eden Şeyhülislâm Sa'düddin Efendinindir.

2 — **Tezkiret-ül Hattâtîn** — 1855 de ölen müftü Mehmet Şem'i Efendinindir.

3 — **Hat ve Hattâtîn** — İranlı Habib Efendinindir. 1306'da, Ebû Ziya Matbaasında basılmıştır.

4 — **Mir'ât-ül Hattâtîn** — 1924 de vefat eden Süleyman Efendinindir.

5 — **Menakıb-i Hünerverân** — Gelibolu'lu Ali Efendinindir. 1591 tarihine kadar geçen hattatları zikretmektedir.

6 — **Gülzâr-ı Savâp** — Hattat Nefes-zâde İbrahim Efendinindir. 1650 tarihine kadar gelen san'atkârlar hakkında ma'lûmat vermektedir.

7 — **Devhat-ül Küttâp** — Hattat Suyolcu-zâde Mehmet Necip Efendinindir. Başlangıçtan 1737 tarihine hadarki hattatların tercüme-i hallerinden bahseder.

8 — **Tuhfe-i Hattâtîn** — Mustaki-zâde Süleyman Sa'dettin Efendinindir. 1787 tarihine kadar gelip geçen 2200 kişinin tercüme-i hallerinden bahseder.

9 — **Mizân-ül Hat Alâ vaz'ı hatad-ı Selef** — Hattat Kebeci-zâde Mustafa Hilmi Efendinindir. 1849 senesine kadar geçen hattatların cetvelini ihtivâ eder.

---

(1) **Son Hattatlar : İbn-ül Emîn Mahmut Kemal İnal.**

(2) **Kavaidü Hatt-ı Arabî : Hâşim Muhammed El Hattat, Bağdat, 1381, sahife: 3.**

(3) Ta'lîk : **Bu yazı çeşidi, 1417 den sonra, Tebrizli hattat Mîr Ali tarafından icadedilmiş, sonradan bize de geçmiştir. (Fatih Devri Hamlelerine Umumî Nazar), Prof. Dr. A. Süheyl Ünver, 1953. İst. Sh: 14)**

(4) **Son Hattatlar, Sh: 4.**

(5) **Fatih Devri Hattatları ve Hat San'atı, Ekrem Hakkı Ayverdi, 1953, İst.**

HÂDİSELER DÜŞÜNCELER

(Baştarafı 2. sayfada)

li ve harsî vasıta ve imkânlarla te'sirsiz hale getireceğiz!.. Öyleyse biz, ev sahibi olarak, o türlü bir davranışın içinde olmalıyız ki turist, konuk gelip konuk gitmesini bilmeli. Anadolu'nun bugünkü sâkinleri olan Müslüman-Türklerin kendilerine hâs bir medeniyetleri ve derin bir mâzileri olduğu fikri, turistin kafasında yer etmelidir. Memleketine döndüğünde de, bizden götürdüğü misafirperverliği, efendiliği, karakter adamı olduğumuzu ve milli ve tarihî şahsiyetimize düşkünlüğümüzü söylesin ve yazsın. O zaman, turist sayısı, bugün ezile-büzüle karşıladığımız miktarın birkaç misli artacak, bize ve sahip olduğumuz kültür mirasına da saygı duyacaktır. En büyüğü, Papa'nın ayaklarına kapanacak ve onu uğurlamaya gelecek kadar küçülen milletlerin ziyaretçileri olan turistlerden ise, böyle bir kadir-bilirlik bekliyemeyiz. Esasen milli ve tarihî konularda, içtimaî hassasiyeti, bizim gibi devamlı olarak iç ve dıştan telkin ve propaganda vasıtalarıyla aşındırılmış yığınların, hiç kimseden hürmet ve kadir-şinaslık beklemeğe hakları yoktur.

Katolik âlemi, Hz. Meryem adına 340 yılında inşa edilen Bülbüldağı (Panayakapulu) ndaki küçük kilise ve Fransa Devleti tebaasından Lazarist Küllüyesi mütevellisi ve Başrahibi Mösyö Jozef Gabriel'in uhdesinde olan 1000 dönümlük araziyi, bizim kendilerine peşkeş çekmemizden cesaret olarak Türk toprakları üzerinde yeni menhûs emeller ve projeler ortaya atmakta, HAÇ'ın selâmeti ve İslâmî Türklüğün imhası maksadıyla Papa ve Patrik kucaklaşmaktadır. Hâvarî ve Azizler, Anadolu'yu doğudan batıya doğru katetmişlerdi. Şimdi kültür emperyalizminin maşası olan ruhaniler, Anadolu'yu hristiyan ruhuyla isti'lâya batıdan başladılar. Kendilerine müzahir saydıkları hükûmet rıcâlinin de yardımıyla EFES'ten sonra, Milletler Hâvarisi dönme Aziz Paul'ün doğduğu kasabaya — Tarsus — teveccüh buyurdular. Selçuk'ta, Selçuk kartalını yakalıyan Pavlos'un doğduğu bu şehirde, ogünlerden kalma pekçok eser (!) varmış. Vatikan'da eşiyle beraber Papa Pol 6. yı ziyaret eden K. Gülek, bütün bu eserleri, Papalık makamında tescil ettirmiş. Tarsus'ta Sen Pol kuyusu denilen bir kuyu, onun adına izâfe edilen bir kilise harabesi ve bir de Aziz Pavlos'un doğduğu evin yeri varmış. Papa cenapları, Sen Pol'ün hemşehrisi K. Gülek'in ağzından bunları duyunca, çok memnun olmuş ve buyurmuş ki: «Bu eserleri ihyâ edelim. Bu şehir, Hiristiyanlığın mukaddes şehirlerinden biri olarak kabul edilsin. Buraya dünyanın her yanından, bol sayıda hacılar gelsin ve o büyük adamın doğduğu yerin insanları, bu hacılardan istifade etsinler!»

K. Gülek, bunun üzerine «*Tarsuslu Sen Pol Cemiyeti*» ni kurmuş. Sonra Papalığın giriştiği mezbûhâne emellere karşı, Gülek'lerin hayâllerini süsleyen rü'yalar: Papa'yla görüşme, Milletler hâvarisi Aziz Pavlos hemşehrîliği, Papa 6. Pol-Montini, hâtıra fotoğrafı, Vatikan'da, Muhterem Peder'in kanatları arasında Gülek familyası, Sen Polkuyusu, konferanslar, cemiyetler, Sen Pol Enstitüsü, hacılar, dolarlar, şifalı su satışı ve elden çıkan Tarsus! Ve Gülek'in sona eren rü'yası! Sabahlar hayır ola dostum!...

İslâmın İlk Emri
OKU

SÜNNET ve BİD'AT

(Baştarafı 7. sayfada)

Bu nevi hadîslerdeki sünneti ölü olarak tavsifeden tâbirler, bize izafesi sebebiyledir. Yoksa sünnet her asırda diridir. Bu toplulukta olmasa bile bir başka toplulukta o yaşamaktadır.

⁂

İslâm ümmeti için, kendisine en güzel örneğin bulunduğu Efendimizi imtisâl nümûnesi edinmeden başka çıkar yol yoktur.

İslâm milletlerinin madde ve mânâ sahasındaki âhenkli ilerlemeleri hep sünnete yapışmakla sağlanmıştır.

Efendimizin sağlığındaki akılları durduran tebeddülâtın; ferd ve cemiyet olarak gelişmenin sebebi bu bağlılıktır.

Emevî ve Abbâsî devletlerinde görülen zikzaklı ilerleme ve gerilemelerin âmili yine sünnete yapışma ve ondan yüz çevirmedir. Endülüs'ün ve Osmanlının yükselişi ve düşüşü aynı noktadan değerlendirilmelidir.

Kısaca: İslâma bağlananlar madde ve mânâda sünnetle diri; yüksek ve eşsiz, aksi vârid olduğu takdirde acınmağa lâyık durumdadırlar.

FATİH ve AYASOFYA

(Baştarafı 3. sayfada)

Patrikten ve diğer din reislerinden cizye ve haraç da alınmıyor. Fatih, her mezhep reisine bir asa hediye ediyor. İşte Fatih, işte örnek müslüman...

Ve arkasından... Bütün hıristiyan âlemi hayretler içerisinde... **«Nasıl olur bu»** diyorlar. Olur bu işte... İslâmın hiç bir ırk ve din farkı gözetmeden, topyekûn insanlığa tanıdığı ictimâî hak bu... Allah (c.c.) Kur'anında, Rasûlüllah (s.a.) sünnetinde böyle emretti çünkü...

Bizde, insanları haksız yere öldürmek, İskender gibi, memleketler harabetmek yok! Biz, Cengiz Han'ın torunları gibi, milletlerin kütüphanelerini yakıp yıkmayız. Bizde, Napolyon gibi ülkeler istilâ etmek yok. Bizde Len'in ve Stalin gibi, insanlığa kan kusturmak yok. Bizde bir **ÖRNEK İNSAN** var: Hz. Muhammed Mustafa... O'nun, insanlığa sunduğu, baştanbaşa gerçekler manzumesidir. Hak var, adâlet kaim bu sahilde...

Ortada bir mutlak hakikat ve bir mutlak sapıklık var. **İslâm ve ötekiler** İnsanlara Allah (c.c.) akıl vermiş.. İslâm ve müslüman, insanlığa hakkı söyler. İsteyen kabul eder, istemiyen etmez. Ve Fatih de öyle yaptı. İstiyenler müslüman oldular... Hem de küme küme... İstemiyenler, bir cizye karşılığı İslâm Hükûmetinin bütün nimetlerinden faydalandılar...

Sultan Fatih, korkularından kaçan yerli Rumları şehre da'vet etti. Yıkılmış evlerini ta'mir ettirdi. Herkese malını ispat için üç ay mühlet verdi. İşte İslâm, işte Büyük Müslüman Fatih!..

Biz Kıbrıs'ta adam kesmeyiz. Biz, Kudüs'te ev yıkıp hâne söndürmeyiz. Biz, Nijerya'da, Hint'te, Çin'de, Kamboçya'da, Vietnam'da, Habeşistan'da suçsuz insanlığa kan kusturmayız. Tâ ki onlar, adâlet ölçülerine riâyetkâr ve hürmetkâr kaldıkça...

Hangi millet ve devlette görülmüş bunlar?.. Fransa'da mı?.. Cezayir'in ağzından girip, burnundan fitil fitil kan getiren şu Fransa'da mı?.. İngiltere'de mi?.. Hint-Pakistan ülkesini asırlarca sülük gibi emen orada mı?.. Halâ siyah-beyaz ayırımı güden Amerika'da mı?.. Yoksa, ağızlarının kanları ile, çukurlarında haşri bekliyen milyonlarca maktûlün meş'um vatanı **KIZIL RUSYA'DA** mı?..

Ve Ayasofya O bugün kapalı... Fatih O'nu açtı ve O'nunla birlikte İslâm diyarından Garb'a pencere de açmıştı. Müslim, gayr-i müslim, bütün beşeriyyete, İslâm Devletinin rahim kucağını da açmıştı... Bugün, O'nun açtığı kapalı... Sadece Ayasofya mı kapalı ki?.. Bu memleket insanlarının ruhları da kepenkli!.. Ah o ruhlar açık olsaydı!..

On senedir AYASOFYA TÜRKÜLERİ dinliyorum Ayasofya nedir?.. Ayasofya bir ma'nâdır... Dört duvar ve çatılmış bir kubbe değil. Ondan çok daha büyükleri var bizde... **Ayasofya, Bizans'ın şahsında Topyekûn Garp Âleminin alnına vurulmuş bir şeref tuğramızdır.** Fatih'in anladığı ve bizim de anlamak mecburiyetinde olduğumuz AYASOFYA budur!...

Ayasofya açılacak. **Ne olacak açılıp da O?..** O'nu açtıktan sonra, mahzun kubbelerini güldürebilecek miyiz?.. Ne olacak açılıp da O?.. Ruhlarımızı çelikten çemberi içinde sızlatan nefsânî kilitleri kırabilecek miyiz?..

Fatih O'nu açmadan önce, evvelâ rûhu ile aklı arasında gerili kepengi kırdı ve Onda aklî kudretle kalbî güç birleşti... Sonra da aynı ameliyeyi milleti üzerinde gerçekleştirdi.

Bırakınız, Ayasofya şimdilik öylece kalsın! Şimdi, ortada bir Ayasofya Da'vamız var! O kapalı kaldıkça hiç olmazsa kendimizi kontrol edebiliyoruz. Eğer o açılsa ve fakat gönüllerimizde mutlak bir fütûhat olmazsa iş kötü! O zaman, Ayasofya da'vası hedefine ulaşamaz. **Dört duvardan ve bir süslü kubbeden müteşekkil bir bina açılmış ne çıkar?** Ayasofya'yı açarken, Onda demetlenmiş ve mahkûm edilmiş ma'nâyı kurtaramazsak, Ayasofya bir daha açılmamak üzere prangaya vurulmuş olur!

Evet, bu yüzdendir, biz diyoruz ki : Bırakınız Ayasofya şimdilik öylece kalsın!.. O'nu açmak için **FATİH olmak gerek!** Demek istiyorum ki, önce gönül Fâtihi olmak lâzım! Fâtih demek, **«açan»** demektir. Önce ruh kapısını, İslâmın, âlemleri kuşatan hikmetlerini ardına kadar açan demektir FATİH! Sultan Mehmet Han, bu ma'nâda bir FATİH idi. **Niçin bir başka sultana bu isim verilmemiş?..** Bunu iyi anlamak lâzım...

O, sırf kaba kuvvet sahibi biri değildi... Âlimdi, hem de âllâme... İstanbul fethinde, en usta bir mi'mar gibi, top plânları çizmiş ve döktürmüştü. **Bugünkü havan topunun esasını bulan O'dur.** Bakınız ansiklopedilere, bakınız yerli-yabancı, dost-düşman tarih kitaplarına!..

Arapça, Farsça, Yunanca, Lâtince ve İbrânice biliyordu O... Ayasofya'ya sığınmış Kostantinopol halkına, kendi dilleriyle en fasih bir şekilde hitap ettiğinde herkes şaşırmış kalmıştı! **İslâm inkılâpçısı ve fütûhatçısı böyle olur!..** Garbın-Şarkın ilmini bilir...

Ayasofya'nın açılışı, İslâmî şuur ile ruhlarımız arasında gerili kepengin açılışından sonra olacaktır Kireç suya atılınca enerji verir. Biz de, bizi harekete geçirecek cevherle donanıncıya kadar bekleyelim. Bu, şuursuz bir bekleyiş olmıyacaktır. Bugün biz her hususta cesâretsiziz. Bunun sebebi, evet, nedir?.. **Kültürsüzlük!** Eğer biz hakkıyla İslâm kültürüyle mücehhez olsaydık ve sonra Garb'a âşinâ olsaydık böyle pısırık mı olurduk?..

Ümitsiz değiliz... Önce gönüllerde bir fetih ve sonra Ayasofya'da FETİH!.. Mutlaka olacaktır. Azimkâr isek tabiî...

لتفتحن القسطنطنية فلنعم الامير اميرها ولنعم الجيش ذلك الجيش

Ruhlarımızın kapıları mutlaka açılacaktır. O ruhları açacak el ne güzel eldir! ve sonra Ayasofya mutlak fetholunacaktır. O'nu fethedecek kumandan ne güzel kahramandır!

Son olarak, FATİH'ten iki mısra sunuyorum :

«İmtisâl-i câhidû fillâh olupdur niyyetim
Dîn-i İslâmın mücerret gayretidir gayretim!»

...ve 518. fetih yılınız mubârek olsun..

MADENİ EŞYA SANAYİ

ÇATAL, KAŞIK, BIÇAK VE ÇAY KAŞIKLARI, OFSET MANZARALI TEPSİLERİ

Garantili ve Ucuzdur. Daima Tercih Ediniz.

Satış yeri : Tahtakale, Tomruk Sok. Asri İş Han, No.: 203 İ S T A N B U L

Sicil Tic. : 95659-41051
Telefon : 22 89 54

Binâlarınızın dış Cephelerini Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri :

a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ
Fermeneciler, Nu. : 74-87
İSTANBUL

44 63 93
Tel. : 48 12 24
Fb. : 21 25 37

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

ADRES :
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No : 116 — Tel. : 221323
İstanbul

Fatih Devrinde İlim

(Baştarafı 13. sayfada)

Bunun yanında, şehzadelerin yetişmesi de nazarı câlibdir. Zira, şehzade Mehmed yedi yaşına gelince, yapılan göreneklere göre, okuma çağına gelmiş sayıldı. Hemen hocalar tutuldu. Saray göreneklerine göre üç çeşit öğretmen tutulurdu: Birincisi (kültür hocaları), ikincisi (zanaat hocası), üçüncüsü (askerlik hocası) idi. (10)

Böyle derin bir kültür aldıkları içindir ki, Osmanlı Sultanları hâkim olup hükümlerini geçirebiliyorlardı. Memleket, talebesine bu kadar önem verilirken, hocalar hiç de ihmal edilmiş değildi. Hepsine çok büyük değerler veriliyor ve hattâ vezirlerin dahi sahip olmadıkları haklara sahip oluyorlardı.

Koca bir Fâtih, âlimlerin ayağına kadar gidip, onların sohbetlerine katılıyordu. Sonra dışarıdan, meşhur âlimleri memleketine dâ'vet ediyordu. Bunlardan ünlü Türk bilgini (Ali Kuşçu) yu, Azerbaycan'dan İstanbul'a dâ'vet etti. Ali Kuşçu'ya her konak için gündelik bin akçe ihsan etti. (11)

Şunu da hatırlatmak yerinde olur sanırım: Fatih devrinde ilim, sadece İstanbul'a hasredilmiş değildir. Buradaki medreselerin benzerlerini Bursa, Edirne ve İşkodra'da da görmekteyiz. Bütün bu hususlar, tek bir noktayı izah etmekte ve bir gerçeği ortaya koymaktadır: Fatih devri, Osmanlı İmparatorluğu için her yönüyle bir altın çağ olmuş, fetihte olduğu kadar, ilimde, ilimde olduğu kadar san'atta... Kısacası, bütün sahalarda ilerlenmiş bir devirdir.

(10) Osmanlı Sultanları Tarihi, Sf. 99.

(11) Aynı Eser, Sf. 115.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M. Hüner Şencan* - KIRKLARELİ — Dâ'vânın, gönüllerde buram buram tüttürüldüğü, ruhlara saâdet iksinin sunulduğu İmam-Hatib Okulu talebelerinden, genç, idealist kardeşlerimizden müteşekkil 23 kişilik bir grubu öncülüğünüzle, dimağların mâ'nevî gıdası olan mecmuamıza abone kaydettik ve Nisan ayına ait mecmuaları kendilerine postaladık. Muhtelif vesilelerle okuyucularımıza beyan etmek istediğimiz fikir şudur ki; eskiden din uğruna verilen şehitler yerine, zamanımızda ideolojilerin kanla beslenmesi, sol fikirli yıkıcıları kendi girdâbında boğsun. Gençliğin kafasında cereyan ettirilen ve onun rûhunu törpülemek, kendisini inkâr ettirmek gayesine mâ'tûf olan, üstelik de bilhassa ilmin harîm-i ismetinde, üniversitelerde vukuâ getirilen feci şenâetler düzenbazlarının beyninde patlasın. Buna mukâbil, sahip oldukları *İSLÂM ŞUURU* ile kudsî gâyenin azimkâr elemanları, insanlığın kurtuluşuna vesile olacak çalışmalarını bütün güçleri ile devam ettirsinler. Bu arada, hemen şunu belirtmek isteriz ki, bu temenni ve fikirlerin tahakkuku, muhlis ve yekvücûd bir çalışmanın neticesi olacaktır. İslâm dâ'vâsında dâima bizimle beraber olan muhterem kardeşimiz! Sizin şahsınızda bütün müslümanlara haykırıyoruz: Geliniz, açılan cihad bayrağı altında toplanınız. İşte *İşlâmın İlk Emri OKU Mecmuası* İslâm sancağını çekmiş, sizin de iştirâkinizi bütün kalbiyle bekliyor, âlemşümûl bir savaş için mücâhid topluyor!...

Bu gâyenin gerçekleşmesi için, çevrenizde mecmuamızı tanıtmanızı istiyor, yeni aboneler bulma hususunda elinizden geldiği kadar bize yardımcı olmanızı rica ediyoruz. Bilmukâbele selâmlar, bağlılıklar...

★ *M. İbrahim Değirmenci* - B. ALMANYA — Müslümanın diğer müslümana i'timadı sonsuz olması münâsebetiyle, siz istemedikten sonra, elbette ki abonenizi kesemeyiz. Borcunuzu mutlaka ödeyeceğinize inancımız tam olduğu için, husûle gelen kısa bir müddetle gecikme, mühim değildir. Nitekim gönderdiğiniz 102 liralık havalenizi aldık, gerekli işlemi hesabınızda yaptık. Aboneliğiniz 127. sayıya kadar devam edecektir. Arkadaşınızın, mecmuamıza evvelce abone olmanız için sizi teşvik ettiği gibi, siz de oradaki kardeşlerimizi mecmuamıza abone yapabilmek için gayret sarfediniz. Bu şekilde, İslâm yolunda hayırlı çalışmalar yapmış olacaksınız. Cennet vatanımızın ulvi gülşenlerinden mâ'nâ demetleri sunar, en derûnî selâmlarımızı bildiririz. Allah'a emanet olunuz, rahmetine ulaşınız...

★ *M. Hasan Bağcı* - KIRKLARELİ — İslâmî hareketin en esaslı temellerinin başında, imân gelmesi hasebiyle, faal gençliğin pırıl pırıl iç dünyasına uzanan yolları, zulmün ve cehlin bârikatlarıyla tıkayan ve dolayısıyla insanlığın mutlu geleceğiyle kurulmak istenen köprünün inşasına müsaade etmeyen bir zihniyet, tahkiki imânı hedef almakta, ruhlardan ilâhî neşveyi sökmek emeliyle var güçleriyle müslümanlara hücum etmektedir. Ve bu gâyelerinde muvaffak olmuş da sayılırlar. İşte bunun delili olmak üzere üniversitelerin durumu ve gençliğin içinde kıvrandığı müthiş bunalım! Bu imân saldırganı haysiyetsiz rezillerin taarruzlarından sâlim kalabilmek için, her şeyden evvel, sağlam bir imâna sahip olmak şarttır. «Hakîkat şudur ki: İslâmın hâlis, kâmil sarayı, ancak insan hayatının bütün cephelerini ihâta eden tevhidin ikrar direkleri üzerinde yükselebilir.» Her müslümanın vazifesi, bu direkleri inşa ile tezyinine son derece ehemmiyet vermektir.

Adreslerini yazdığınız iki kardeşimizin, Nisan ayından itibaren abonelerini yaptık, sizin de adresinizde vâkî olan değişikliği aynen uyguladık. Paralarını bilâhare gönderirsiniz. Muhabbetler...

★ *M. Mehmet Ali Tulukçu* - ALMANYA — Lehimizde yaptığınız çalışmalara çok, çok teşekkür eder, bu gayretinizin devamını Cenâb-ı Hakk'dan niyâz ederiz. Celâl B. Eruyar, izinli olarak geldiği zaman, bahsettiğiniz 100 lirayı bize yatırmış. Fakat abone olacak şahısların adreslerinin yanında olmadığını söylemişti. Biz de Almanya'ya döndüğünüz zaman, mektupla bize adresleri gönderirsiniz, böylece aboneler yapılır demiştik. Sizin mektubunuzu alınca, 4 kardeşimizin mecmuamıza abone kayıtlarını yaptık. Bu arada, evvelce makbuz kesip Eruyar kardeşimize verdiğimiz için, ikinci defa makbuz kesip, abone olan arkadaşlarınıza ayrı ayrı gönderme imkânı yoktur. Eski abonelerimizden İshak Koç'un parası da hesabına işlenmiştir. İstediğiniz mecmuaları adresinize postaladık. Allah-ü Teâlâ'nın (c.c.) bol feyiz ihsan etmesi temennisiyle selâm ve hürmetlerimizi sunarız.

★ *M. Sırrı Ulaş* - B. ALMANYA — Hak yolunun aziz yolcusu! Sâyenizde mecmuamıza abone olan iki kardeşimizden sonra, İbrahim Ulaş ve Muhittin Ulaş'ı da abone yaparak mecmualarını kendilerine gönderdik. Gayretinize Allah (c.c.) bol ecir versin. Alâkanızın devamını ister, bağlılıklarımızı beyân ederiz. Allah'a emanet olunuz.

OKUYUCULARIMIZA : Zaman zaman, bazı okuyucularımızdan mektuplar alıyoruz. Yeni seneye ait abone bedelini size göndermedikten sonra, niye bize mecmua göndermeye devam ediyor ve bizi borçlu çıkarıyorsunuz, para göndermediğimiz zaman, abone olmıyacağız demektir ve sizin abonemizi kesmeniz icap eder, diyorlar. Böylece de borçlarını inkâra yelteniyorlar. İyi ama, insanoğlu, karşısındakinin kalbinde olan şeyi nasıl bilsin? Bizim kerâmetimiz yok ya... Hem nice okuyucularımız var ki, çeşitli mazeretleri dolayısıyla para gönderemiyor, fakat bütün kalbiyle bizi destekliyor ve bunun abonesini kesecek olsak çok darılacak, bize i'timadımız yok mu diye feryâd edecek... Sizin bu gibi bir şahıs olmadığınızı nereden anlayalım? Binâenaleyh abonelerini kestirmek niyetinde olanların, mutlaka abone numaralarını da yazarak keyfiyeti mektupla bildirmelerini rica eder, aksi takdirde mecmualarımızın kendilerine gönderileceğini açıklarız. Selâm Hakka tâbi olanlara...

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 30 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
REBİU'L-ÂHIR — 1391 — Yıl : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 1.6.1971

Sayı : 112
TEMMUZ 1971

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

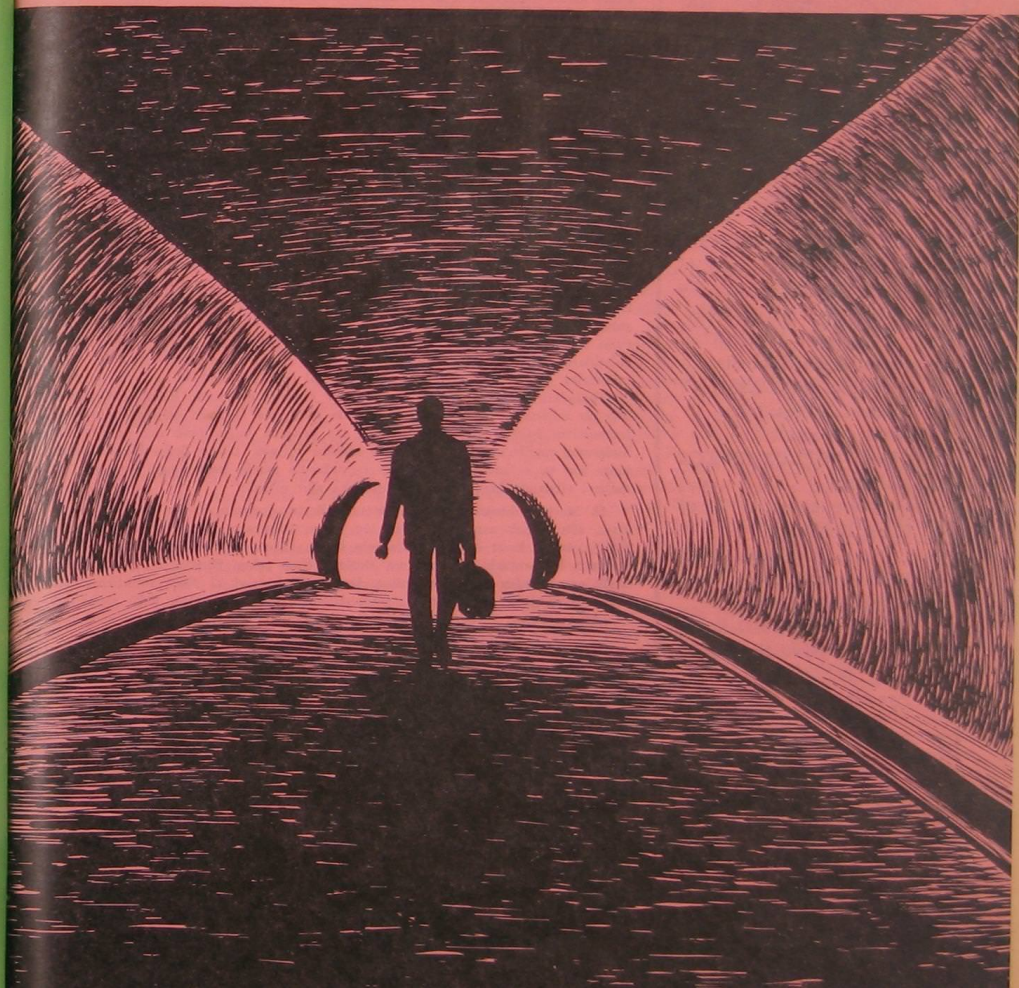

OKU İSLÂMIN İLK EMRİ

200 KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler — Düşünceler
OKU
★ Beklenilen Da'vet Kadrosu
Yusuf IŞICIK
★ 20. Asrın Hâlâ Ulaşamadığı Fatih'in Teknik Dehâsı
Abdülvehhap GÖÇÜLÜ
★ Bir Anket Üzerine
A. Osman KOÇKUZU
★ İslâm'ı Neden Seçtim?
A. Selman BENOIST
★ İnsanlığın Doğu ve Batı'ya Haykırışı
Ebu'l-Hasen en-NEDVÎ
★ Lâdikli H. Ahmet Ağa'dan Seçmeler
★ Mülkiyet Yolları : Veraset
Mehmet SAVAŞ
★ Türk Tarihinin İki Merhalesi ve Bunların Fârik Vasıfları
Kadir MISIROĞLU
★ Abdest Âyeti Hakkında
Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY
★ Peygamber Efendimizin Mübarek Şemâili
Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ
★ Merhamet
Ter. : *Ahmed GÜRTAŞ*
★ Güneş Doğuyor
Ebul CİHAD
★ Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış
Tercümân-ül Kur'an
★ Tutumumuzdaki Hatalar
A. Murad DARYAL
★ Aynalar
N. DEMİREZEN
★ Bir Mücahid Daha Kaybettik
Enver TÖRE
★ Müslüman Kadının Vazifeleri
Fatma Z. KANLI
★ Ayasofyam
Nuri BAŞ

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

Hükûmeti, DEVLET denen muazzem zabt ü teshir gücüyle bil-iltizam karıştırarak ebed-müddet TÜRK DEVLETİ'ni dinamitlemeği kendilerine başgâye edinen ta'limli komünistler, ORDU dediğimiz nizam unsurunun kabza-i kudretinde eriyip maceralarını tamamlarken, bir kısmı da tahribe yeltendikleri vatanın enkazı altında kalmamak için yabancı diyarlara iltica etmiş bulunuyorlar. Fakat şurası muhakkaktır ki aradıkları kurtuluşu o yabanlarda bulamayacaklardır. Çünkü korkunç bir ihanete kurban etmek istedikleri Türklüğün, bin yıldan beri yerde yatan şehidinin kanı, hâinleri bir derya olup boğacaktır. Anadolunun ma'nâsına efsanevî bir hava sindiren ervah-ı şüheda, şu anda bir kaç yüzü geçmiyen komünist ile onlara yataklık yapan beş on ruh-ı leîmi boğmak için milli bir gayz ile kalkan 40 milyon çift elin sahibi ile beraberdir. Türkün rûhundaki o eski hayat ateşi, işte şimdi böyle bir mahşerin kıyamında yeniden tutuşmağa başladı. İslâmın ve Türklüğün son müstakil kalesini tâ temelinden kundaklamak isteyenler, örfî idarenin ünüformalı havarileri önünde katl-i âma giriştikleri nesillerin hesabını vermeğe zorlanacaktır. Elbette sıra, bu kuduzları yetiştirip sırtlarını sıvazlayarak vatanın bütünlüğüne ellerindeki geniş imkânlarla sü-i kast hazırlayanlara da gelecektir. Sıra bize gelir korkusuyla zaten şimdiden on yıldan beri devam edegelen faâliyetlerini, yazı ve sözlerini, bildiri ve beyanlarını toptan inkâr ederek ihtidâ eden bir müsevî hulûsuyla orfî idare makamlarını yanıltmağa ve dolayısıyla hıyanetlerine fidye-i necat bulmağa çalışıyorlar. Hücre mensuplarını karanlık inlerinde bularak devlet radyosunun mikrofonunu onların şom ağızlarına tutturanların alel-acele istifası herhalde millet ve tarih önünde vakti geçmiyen bir hesaplaşmayı rafa kaldırmayacaktır. Milletin ma'kûs talihini yenenlerin, milletin ve millet müesseselerinin başına bela ettikleri nasibsizler, bütün memleket gülüstanını nasıl zehirle suladılarsa şimdi de işledikleri kızıl cinayete eş kan kusa kusa cezalarını çekmelidirler. Bütün bir milletin gençliğini iğfal edenlerin babaları, şimdi «çocukları babalarına teslim ediniz» diyerek bir cinayet gecesinde baba oğul demeden bir milleti kanlı ideolojileri uğrunda hunharca boğmak istiyenlerin bağışlanmalarını istiyor. Halbuki suçluları bu noktada bağışlamak demek, onların budanmış emellerine yeni filizlenme imkânı vermek, bütün değer hükümlerine karşı kin ve nefret ateşiyle dolup taşmalarına zemin hazırlamak demektir ki ma'şeri vicdanda hiçbir suç bundan daha ağır olamaz.

12 Mart muhtırasından sonra mes'ullerin durumu, İttihat-Terakkî çetesinin, altı buçuk asırlık koskoca bir Cihan imparatorluğunu Alman Erkan-ı Harbiyyesinin basit emr-i vaki'leriyle harbe sokmasına benzer. Onların, nasıl Osmanlı İmparatorluğuna kan ve ateşle hâtime çeken Birinci Dünya Harbine sürüklenmemizden haberleri yoksa, bugün Türkiye'yi 12 Mart muhtırasından önceki noktaya getiren kadronun da milletimizin sürüklendiği kötü akibetten haberleri yoktur. Haberleri olanlar ise kurdukları plânın akamete uğradığını görerek ta'biye değiştirmeğe kalktıkları kimsenin dikkâtinden kaçmamaktadır.

Devlet otoritesine karşı takındıkları menfi tavırlarla şenaatları perçinlenenler, bugün sınırsız ve sorumsuz Üniversite özerkliğini ilmî muhtariyet şeklinde ta'dil edecek olan Anayasa değişikliğine, örfî idarenin nezâket hudutlarını zorlayarak karşı gelmek istemektedirler. Özerkliği sol militanlara yataklık ma'nâsında analayanların işlerine elbette ilmî muhtariyyet elvermiyecektir. Çünkü onlar bu mecradan, millet evlâdının kalbine ilmin ve tekniğin nûrunu değil, ancak ve ancak sol ihtilâlin kan kokan terennümlerini doldurdular. Bundan sonra da aynı arma altında icray-i mel'anet edebilmek için «Özerklik» yoluna ağırdan ağırdan bildiriler döktürmektedirler. Tarihinin bin yılını İslâmın cihad mefkûresi uğrunda verebilen bir milletin çocukları bugün, bu solak-meşreplerin ellerinde birbiriyle kıyasıya tükenmektedirler. Seneler var ki özerklik zırhına bürünen kurumlar, bu milletin evlâdına ideolojik zehirlerle dolu bir çanaktan başka bir şey sunmamışlardır. Bütün bir «cihan-ı husûmet» önünde yavrularımıza Türklük şuur ve gururu verilmemiştir. Bunu kendileri ver-

(Devamı 29. sayfada)

• İslâm Da'vetçilerine •

Beklenen Da'vet Kadrosu

Yusuf IŞICIK

ASIRLIK çöküşümüzün, meş'um kuşağıyla çevrelediği inhitat ve buhran yıllarımız boyunca, bugüne kadar arz-ı endam etmiş bulunan **KURTARMA EKİPLERİ**nin faâliyetleri, yarım adamların yarım adımları mesabesinden hâlâ kurtulmuş değildir. Bu çalışmaların, istenilen kıvama eremeyip küt bir çırpınış ve debeleniş olmaktan çıkamayışı; daha açıkçası, millete **CANKURTARAN SİMİTLERİ** dağıtan kadroların tam ma'nâsıyla ALLAH ADAMI olamayışlarının sebebi, dönüp dolaşıp **İSLÂM'DA DA'VET** mes'elesine dayanmaktadır.

Bugün, kafa okyanuslarımızda yüzen şu istifham donanması var: **«Neden faaliyetler akîm kalmaktadır ve mücâdele kadrosunun enerjisi duman olup gitmektedir?»** Bu sorunun zihin yörüngelerimizde istenilen bir şekilde deveran etmesi bizleri müsbet bir mantığa ulaştırabilir. Fakat şurası açık ki, ne şekilde olursa olsun, beyin mekanizmalarımızın imâl etmekte olduğu pek çok istifham, gene aynı kaynağın kısır çözüm mahzenine tıkılıyor ve mes'eleler, açıklığa kavuşmak yolunda değil, binlerce istifham sarmaşığının dolaşık ve muammâ yörüngesinde meçhûle doğru yürüyüp gitmektedir. Mücâdele ve milleti kurtarma vazifesiyle kendilerini mes'ul tutan teşkilât ve fertlerin, yol üstüne yol, teknik üstüne teknik, metot üstüne metot denedikleri, fakat malûm neticeyi bir türlü değiştiremedikleri şu bulanık hengâmede, OKU DA'VASInın ilâhî menşe'li fikir lâboratuarından çok ciddî bir DA'VA TEKNİĞİne dikkatleri çekmek istiyoruz.

Kurtarma ekiplerimizin kuvvetlerinin, beleşten aparılmış aylâk mal gibi hebâ edilip, hırçın rüzgâr önünde savrulan bir TİNAZ gibi durmadan harcanması mes'elesinde müsbet bir **HAL ÇÂRESİ**ni ancak **İSLÂM METODOLOJİSİ**ne vukûfiyetimiz bulabilecektir. Evvelâ diyelim ki, kurtarma ekiplerinin, İslâm nokta-i nazarından nefsen olgunlaşmış ve dindeki da'vet vazifesini deruhte edebilecek bir ruh karakterine ulaşmış fertlerden meydana gelmesi şarttır. Bu dahi İslâm usûliyyâtının ve ona ittibâın vazgeçilmez gereğidir.

Da'vet kadrosunun fertleri, mevhum ve boş hayâlâtı insanlara takdim etmek ve **HÂL** ile süslenmemiş mücerret prensipleri arzetmek işi ile uğraşmayacaklardır. Bir ömür boyu kulaçladıkları ve içinde yüzmekte oldukları hakikat denizinin rutûbetiyle millet huzuruna çıkmayan kadrolar ve fertleri bilmeliler ki, hâlâ evhâm peşindedirler ve güçleri hebâ olmakta devam etmektedir. Halkın arasına, sırtında müsmir **AMEL HEĞBESİ** ile çıkmadıkça ve ancak yaşadığı hayata insanları çağırmadıkça, CANKURTARAN KADROLARININ zaferi umulmasın!..

İkinci olarak: İslâm bağlısı kadronun koyulduğu da'vet yolu, dünya hayatının en çetrefil patikasıdır. Kendilerini da'vet vazifesi ile vazifeli görüp meydân-ı da'vete çıkanlar, yüklendikleri mukaddes vazife ile son nefeslerine kadar hedefe doğru yürüyecekler ve sırtlarındaki **DA'VET HAMÛLESİ** ile hergün bir tepe işgal edecekler... Bu, ne bir anda, ne de bir ömür içinde olacak iştir! Silsile-i zeheb (altın halka) in her bir halkası bir adım dahi olsa ilerliyecek, bu sonsuz zincir, ancak kıyametle birlikte kopacaktır. Gönülden bağlısı bulundukları ve hayatlarıyla bu bağlılıklarını isbat ettikleri İSLÂM mefkûresine kâinatı çağıran **DA'VET KADROSU**nun, bütün insanlığın, inkâr kutbunda birleştikleri ve hakkı reddettikleri bir hengâmede dahi ye'se düşmeleri İslâmla uyuşmıyan bir durumdur. Bu noktada tek düşünce, sadece, da'vet vazifesini **İSLÂM USÛLİYYÂTI**na uygun bir tarzda yürütmektir; başka değil! Hakka çağrılanların, bütün didinmelere rağmen gaflet, dalâlet ve inkârlarında inat etmeleri bizim düşüneceğimiz mes'ele değildir.

Bizim tarihimiz (İslâm ve İslâm - Türk Tarihi) bunun örnekleriyle doludur. Adalet sarayını en ince mefrûşatına varıncaya değin **ÜMMET-İ MUHAMMED**e ve bütün insanlığa sunmuş bulunan Hazret-i Ömer b. Hattab'ın (r.a.) kölesi **ESTAK** anlatıyor:

«Ben Ömer'in hıristiyan bir kölesi idim. Bana, zaman zaman İslâmı arzeder ve arkasından DİNDE ZORLAMA YOKTUR âyetini okurdu. Nihayet vefat edeceği zaman — ben yine hıristiyandım — beni azâd etti ve bana git istediğin yere dedi.» (1)

Bütün bunlara rağmen, yani inkâr kutbunun dize gelmemesi ihtimâline rağmen şunu belirtmek isteriz. Bugün İslâmı neşr, eskisinden zor değildir. Kolay olduğunu da iddia etmiyoruz. Ancak, hususiyle belirtmek istediğimiz şey, bugün pek çok insanın, üzerlerindeki dalâlet perdesini sıyıracak bir el beklemekte olduğudur. İslâmlığın eserinin neredeyse silinecek hâle geldiği İslâm cemiyetlerindeki pek çok bilgisiz ve gafil müslüman dahi, için için tiksinmekte olduğu modern Garb hayatından sıyrılmak için bir **SÂYİHA** beklemektedir. Ve şunu da sözlerimize eklersek mübâlağa etmiş olmıyacağız:

Emperyalizmin sinsi tuzağında islâmî hayattan uzak yaşayan İslâm milletleri ve batılı nazariyelerin esaretinde yaşıyan bütün âlem, hakkın sadâsına karşı — farkında olmadan — kulak kesilmiş durumdadır.

Bunu kim inkâr edebilir? Asırlarca süren kanlı mücâdelelerden sonra sahip olabildiği DEMOKRASIye bugün **SİLÂH** çeken dünya milletlerinin hâli bu gerçeği ifâde etmiyor mu yoksa?.. Daha doğrusu, bu kadarcık şeyi anlamak irfanından yoksun mu kaldık?!..

Evet... İnsanlığa demokrasi yaramamıştır! Demokrasi, mahlûkatın efendisi olan insanın sonsuz mes'elelerini halletmekten bugün âciz kalmıştır. Çünkü, onu insanlık bugün inkâr ediyor, tepiyor! İnkâr ettiği düzenle onu ille de yönetmiye çalışanlar, âlemin büyük gümbürtülerle hallaç pamuğu gibi atılacağı pek yakın bir zamanı beklesinler!

İşte âlemin durumu... İslâm da'vetçileri büyük bir fırsatla karşı karşıyadırlar... İnsanlığın fazîlete

(Devamı 23. sayfada)

(1) İbn'ü Sa'd (Hayât'üs-Sahâbe'den naklen).

YİRMİNCİ ASRIN HÂLÂ ULAŞAMADIĞI

Fatih'in Teknik Dehâsi

— II —

Abdülvehhab GÖÇÜLÜ

TOP DÖKÜMÜ :

FATİH, İstanbul'un kalın surlarını ancak dev toplarla aşabileceğini önceden anlamıştı. Bunun için de Edirne'de derhal top dökümüne başladı. Bu işin plânlarını bizzat kendisi tasarlıyor ve ustalara döktürüyordu. Gece gündüz düşüncesini sadece bu iş teşkil ediyordu. Esasen şehzadeliğinde top dökümcülüğünü sarayda öğrenmişti (1). Mühendisleri mimar Musluhiddin ve Macar asıllı Saruca Paşa idi. En büyük topların namlusu 63 cm. çapında idi. Herbiri 600 kg. ağırlığında taş gülleler atacaktı. Bu topu ancak 50 çift öküz çekebiliyordu. Hareket ettirilmesi ve kullanılması için yüzlerce insana lüzum vardı. Fatih, kuşatmadan evvel bu topu da tecrübe etmek istedi. Tecrübe Edirne'de Belgrat kapısı önünde yapılacaktı. Top büyük bir güçlükle dolduruldu. Şimdiden topun müthiş bir gürültü çıkaracağı söyleniyordu. O yakınlarda bulunan gebe kadınlar çocuklarını düşürebilirler, insanların dilleri tutulabilirdi. Bunun için top atılmadan emniyet tedbirleri alındı. Topun atılma saati halka bildirildi. Nihayet top ateşlendi. Top ateşlenince barutun dumanı bütün şehri kaplamıştı. Çıkardığı ses kilometrelerce mesafeden duyulmuştu. Topun güllesi 2.500 arşın uzağa düştü. Gülle düştüğü yerde ise iki kulaç derinliğinde toprağa saplanmıştı (2).

Fatih, gece gündüz harp plânlarını düşünmekle meşguldü. Geceleri tebdili kıyafetle top dökümhanelerini teftiş ediyor, gecikmeye asla tahammül edemiyordu.

Büyük topun Edirne'den İstanbul'a nakli başlı başına bir iş olmuştu. Yolları tesviye etmek için 50 usta, 200 işçi çalıştı. 60 mandanın çektiği topun yanlarında 200'er asker nezaret ediyordu. Edirne'den İstanbul'a 2 ayda varabildiler.

Topların esası şöyle idi: İki kantar ağırlığındaki tunç kütlesi iki kazanda üç gün, üç gece kaynatılır ve toprak kalıplara dökülürdü. Bu topların kundakları yoktu. Namlu halindeydi. Barut önceden topun ağzından konarak bir ağaç tıkaçla sıkıştırılırdı. Namluya taş gülle konur ve namlunun dip tarafındaki fitilden ateşlenirdi.

Büyük toplar günde ancak 7 defa ateş edebiliyordu. Bu topların gülleleri yuvarlak taşlar halinde ve yanında duracak uzun boylu bir adamın göbeği hizasına gelmekteydi (3). Bu gülleler ortalama 600, azami 2000 kg. ağırlığında idiler (4).

Bu topların sayılarına gelince: Enver Behnan Şapolyo «3'ü şahî topu olmak üzere 130 top döküldüğünü» yazar (5). Reşat Ekrem Koçu ise: «Rivayetler çok muhteliftir. Uzun namlulu küçük demir topların (onbin) olduğu söylenirse de mübalağalıdır. Muhasarada Haliç'ten Marmara denizine kadar dörder büyük tunç toptan mürekkep (on dört) bataryа yerleştirilmişti. En büyük toplardan da (üç) top kullanılmıştır. Diğer bir kayda göre her bataryа bir dev topla takviye edilmiştir.» der (6).

Bunlardan başka Rumeli Hisarı'na yerleştirilen ve donanmada bulunan toplar da dahil edilirse bu sayı daha da kabaracaktır.

Fatih bu topları muhasarada daha da tekâmül ettirmiş, böylece dehasını ve zekâsının parlaklığını bir daha göstermiş oldu. Bu yenilik Haliç'deki düşman gemilerini imha etmek düşüncesinden doğdu. Haliç'in ağzı rumlar tarafından kalın zincirlerle kapatılmış olduğundan Osmanlı donanması bunlarla harbedemiyor ve surları Haliç'ten döğemiyordu. Bu durumda bu gemileri batırmak gerekirdi. Önceki toplar hedefe ancak karşısından ateş edebilecek tipte idiler. Halbuki şimdiki hedef engelliydi. Fatih'in keskin zekâsı buna da çare buldu ve topun ağzı tam yukarıya gelecek şekilde ateş ederse yukarıya sür'atle çıkan güllenin çıkış hızı kesilince ileriye fırlar ve yukardan hedefin üzerine düşerdi. Ve öyle yaptılar. Galata burnunun biraz aşağısından atarak gülleyi Galata surlarını aşırmak suretiyle Haliç'e düşürdüler (7). İşte bu topa (Humbara) sonradan Havan denildi. Yani şimdiki asırma gülle atan havan toplarının dedesi, Fatih'in teknik bilgisi ve parlak zekâsı sayesinde tâ Orta çağda icad edilmiş oluyordu.

Bu gün bile insanı hayrete düşürecek sür'at ve orijinallikte imâl edilen bu toplar, Ortaçağ Avrupasının korkunç bir sessizlik içinde âdeta iptidâî bir hayat sürerek uyudukları bir devirde Osmanlıların teknik, medeniyet, ilim ve iktisatta ne kadar ileri olduklarını pek güzel ifade eder.

İstanbul'u mutlaka almayı kafasına iyice koyan Fatih Sultan Mehmed, harbin gereğine göre yeni yeni usuller takip ediyor, İmparator Kostantin Dragozes'i teslime mecbur etmeye çalışıyordu.

BU yeni havan topları Haliç'teki düşman donanmasının, tehlikeden kaçarak surların dibine sığınmasıyla ve top menzilinden çıkması üzerine vazifesini yapamaz olmuştu. Bu durumda Fatih'in aklına yeni bir metod geldi. Düşman onun elinden artık kurtulamıyacaktı.

Türk toplarının şiddetle surları döğdüğü bir gecede zerre kadar düşmanın haberi olmadan gemiler Haliç'e inecekti.

Dolmabahçe'den Beyoğlu sırtlarından geçerek Kasımpaşa koyuna inen yol (8) binlerce amele tarafından tesviye edilmiş, 13-14 ayak uzunluğunda dört köşe ağaçlar birbirine bağlanarak üzerleri tahtalarla örtülmüştü. Bu tahta kaplama yol zeytinyağı ve içyağı ile yağlanarak kızakların iyi kayması temin edilmişti. Sonra gemiler denizdeyken hazırlanan kızaklara alınarak muntazamca rabtedilmiş ve kuvvetli halatlarla çekilmeye balanmıştı. Bu işte öküz ve mandalardan dahi faydalanılmıştı.

Artık Fatih'in gizli düşüncesi bu akıl ermez plânı hakikat haline getirmiştir. Artık mücize doğmak üzeredir. Misli görülmemiş bu hareket bir bayram seviinci ile bir şenlik halinde devam etmektedir. Bütün gemiler rengârenk bayraklar ve fenerlerle donatılmıştır. Durmadan davul ve nakkareler çalınıyor; sanki gemiler hakikaten karada yüzüyorlar. Kılavuzlar, kaptanlar gemilerde yerlerini almışlardır. Tayfaların bir kısmı eğlence içinde yelken açıyor. Hatta bir kısmı da kürek çekme hareketleri yapıyorlar. Bu eğlence, bu şenlik havası; bu davul, bu nakkare sesleri amelenin işini daha şevkle yapmasına yarıyor. Fakat bu kadar değil.

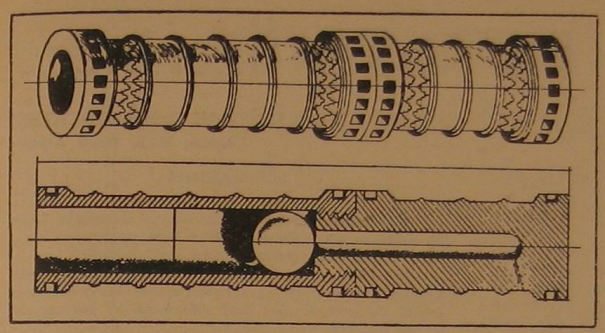

Fatih'in döktürdüğü büyük top ve şeması
(Şimdi Londra Askeri Müzesindedir.)

Bunların bir faydası daha var. Böylece bütün gece devam eden hareketi düşman hiç farkedemiyor. Hazırlıklar öylesine gizli tutulmuştur ki, son dakikaya kadar yalnız Bizanslılar değil, yolun hazırlanmasında çalışanlar bile işin farkına varamadılar. Haliç'e indirilen gemilerin adedi 70-80 kadardı (9). Böylece Fatih'in bu harikulâde düşüncesi de rahatlıkla tatbik edilmiş oluyordu.

HALİÇ'E KURULAN KÖPRÜ :

HALİÇ surlarının daha yakından dövülebilmesi ve askerin surların dibinden taarruz edebilmeleri için Haliç'e bir köprü kurmak gerekiyordu. Bu iş için bugünkü Halıcıoğlu ile Hasköy arasındaki bir nokta ile Ayvansaray sahilinde Kara suru ile Haliç surunun birleştiği köşe geçildi.

Binden fazla gayet büyük fıçılar ve büyük ağaç sandıklar, kalın zincir halatlarla birbirine bağlanmıştı (10). Üzerine atılan kalın kirişler döşeme tahtalarıyla kaplanmış, üzerine de toprak serilmişti. Enine iki fıçının konmasıyla 5 askerin ve topların rahatlıkla geçebileceği sağlam bir köprü kurulmuş oluyordu. Köprünün yanlarına rabtedilen geniş dubalar üzerine toplar konarak surların kuvvetle dövülmesi sağlanmış oluyordu.

Haliç'teki gemilerden ve köprüden yapılan top atışlarıyla surların en zayıf yeri de tehdit edilmeye başlamıştı. Zaten bir sabah uyandıklarında Rumlar, Haliç'in Osmanlı gemileriyle dolmuş olduğunu, başka bir sabah da Haliç'in yüzünün bir yol haline geldiğini görünce çok korkmuşlar, paniğe kapılmışlardı. Adeta Bizans'ın çürümüş koca direklerinin çatırdadığını duyar gibi olmuşlardı. Böyle bir vaziyette Osmanlı toplarının delik deşik ettiği surları tamir etmek bile zorlarına gidiyordu.

«V-1»LERİN CEDDİ :

TOPLARIN açtığı gedikleri Rumlar gece sabahlara kadar kapatmak için uğraşıyorlardı. Yaptıkları yerler daha zayıf olduğundan pek az dayanıyordu. Bunun üzerine bu gediklere birçok şerampol doldurup önüne birkaç kat sığır ve manda derisi germeye başlamışlardı. Fakat Fatih'in zekâsı karşısında bunlar da dayanamadı. **Türk okçuları uçları ateşli oklar atıyor ve derileri yakıyorlardı.** Bu enteresan alev füzelerini bütün Avrupa takdir eder. **«V-1» lerin ceddi** olan uçan alev füzeleri ilk defa Türkler tarafından Bizans'ın fethinde kullanılmıştır. Ki, bu füzelerin işleme prensibi asırlardan beri unutulmuş ve ancak XX. asrın mühendisleri tarafından yeniden ele alınmıştır (11).

Bu alev füzeleri düşman gemilerine karşı da kullanılarak iyi neticeler alınmıştır.

MÜTEHARRİK KULELER :

YENİ yeni harp taktiği, Rumları hayrete ve şaşkınlığa düşüren harikulâde hareketler silsilesi devam ediyordu. Bu sefer surların üzerinden içeriye ve surlara daha isabetli ateş edebilmek için mükemmel ve hareketli kuleler inşa edilmişti. Bunlar şöyle tasvir ediliyor:

Her kulenin asıl çatısı ahşaptı. Birbirine bağlanmış büyük direklerden yapılmıştı. Direk ve kerestelerin üzeri iki kat deve, manda veya öküz derisi ile kaplanmıştı. Ayrıca ateşe karşı dayanıklı olsun diye boşlukları toprakla doldurulmuş, aralıkları kıllı topraktan yapılmış çamurla örülmüştü. Kule birkaç kattı. Katlar arasında inip çıkmak için merdivenler vardı. Bu merdivenler çok muntazam ve dışarıya karşı insanı koruyacak şekilde yapılmıştı. En üst katta surların üzerine indirip geçmek için kullanılacak hareket eden köprüler vardı. Tepesinde mazgallı bir dam, alt katlarında da pencereler bulunuyordu. Kulenin içine yerleştirilen askerler, hem düşman tesirlerinden kendilerini koruyabilecekler, hem üç taraftaki pencerelerden ok vesair silâhlarını kullanabileceklerdi. Kulenin en alt katı ise depo gibi bir yerdi. Burada silâhlar, Rum ateşi, malzemesi, hendekleri doldurmak için toprak ve çalı vardı. Bu kulelerden ayrı olarak ordugahtan kuleye kadar askerin emniyet altında gidip gelebilmesi için üstü kapalı yollar da yapılmıştı. Bu yolların uzunluğu yarım mil kadardı (12).

O zamanın müverrihlerinden Venedikli Barmaro bu kulelerin Rumlara verdiği korkuyu şu cümlelerle anlatır: «Fakat onlar yalnız bir gecede, hatta dört saatten daha az bir zamanda yaptılar, bizimkilerden surun bu noktasında nöbet bekliyenler farkında bile olamadılar, iş olup bittikten sonra, sabahleyin gördüler ve dehşet içinde imparatora haber vermeğe koştular. İmparator bütün maiyetiyle geldi ve bu hârikayı temaşa etti, korku ile titreşen

(Devamı 28. sayfada)

(1) O devirde Osmanlı saraylarında şehzadelere, öğretilen zamanın ilimlerinden başka bir de sanat öğretilirdi. Fatih'in sarayda öğrendiği sanat ise top dökümcülüğü idi. Enver Behnan Şapolyo. Osmanlı Sultanları Tarihi, s. 99.

(2) Cahit Okurer. Büyük Fetih, s. 53.

(3) Reşat Ekrem Koçu. Fatih Sultan Mehmed, s. 52.

(4) Yılmaz Öztuna. Türkiye Tarihi. III/200. (Hans Högg, bu toplar için, «pirinçten yapılmış ve 300 kg. lık taş gülleler atardı» der. Hüseyin Dağtekin. Fatih ve İstanbul, c. 1, s. 13.

(5) Osmanlı Sultanları Tarihi, s. 108.

(6) Fatih Sultan Mehmed, s. 58, 83.

(7) Reşat Ekrem Koçu. Fatih Sultan Mehmed, s. 90.

(8) O zaman yaşamış bir müverrihe (Kritovulos) göre bu yolun uzunluğu takriben sekiz stadion (1512 metre) ve yarısı yokuş, Haliç içine doğru olan yeri de inişti. Fatih Sultan Mehmed, s. 95.

(9) Mehmet Ş. Çavdaroğlu. Fatih Sultan Mehmet Han-ı sani. s. 64; Enverver Behnan Şapolyo (75 adet) Osmanlı Sultanları Tarihi, s. 109; Yılmaz Öztuna (67 adet) Türkiye Tarihi, III/198.

(10) Zorro Dolfin'den terc. Samim Sinanoğlu ve Suat Sinanoğlu. Fatih ve İstanbul, s. 31.

(11) Benoist Mechin, 54-55 den Y. Öztuna. Türkiye Tarihi, III/218.

(12) Cahit Okurer. Büyük Fetih, s. 103.

SÜNNET

Bir Anket Üzerine

Ali Osman KOÇKUZU
Konya Y.İ.E. Hadîs Asistanı

İNSANOĞLU çok eski zamanlardanberi, kendi başına başaramıyacağını bildiği, yapılması gerekli işlerde, daima başkalarından yardım istemiş, onların kuvvet ve bilgisine müracaat etmiştir. Günlük alelâde ve maddî işlerde vukûbulan bu yardımlaşma, ilim ve sanat sahalarında da daima vukû bulmuştur. Medeniyetler nasıl birçok milletlerin ortaklaşa malı ve eseri telâkkî ediliyorsa, ilmî eserler ve sanat âbideleri de pek çok insanın; müteekkir ve san'atkârın ortaklaşa malı olmuştur.

İnsanın, bir başkasının yardımına koşması, onun tek başına başaramıyacağı işte yükünü paylaşması, ötedenberi, tavsiye edilen, güzel görülen bir haslettir. Dinimiz de bu konuda çok mühim tavsiye ve emirlerde bulunmuş; başkasına maddî ve manevî her türlü yardımı bir «sadaka», bir «ibâdet» telâkkî etmiştir.

Bu yardımlaşma, hele ilmî sahalarda vukû buluyorsa, kıymeti bir kat daha artmaktadır. Yine islâmî ahlâk ve terbiyeye göre ilimle uğraşanlar, kendilerine yapılan müracaatları; yardım isteklerini yüzgeri etmemelidirler. Aslında mezmûm olan kıskançlık ve saklama huyu, ilim bahis konusu olduğu zaman daha da çirkinleşmektedir.

⁂

Günümüzde islâmî ilimlerle uğraşan ferd ve zümreler, diğer sahalardan daha çok maddî kuvvetsizlik içindedir. Her evde hatta her şehirde ihtisas kütüphaneleri tesisi; ilmî arşivler kurulması bir meseledir. İslâmiyâtçı, kendi gücü ile dünyadaki, sahası ile ilgili neşriyâtı takibden bile âcizdir. Durum böyle olunca, eksik ve ihtiyaçlar ancak, başkalarına müracaat haberleşme ve benzeri yollarla temin edilecektir. Söz gelişi, Hindistan'a, Mısır'a, Avrupa'ya ve benzeri dünya ülkelerine gidemeyen bir Türk, çok sathî de kalsa — bazı sahalarda — ihtiyacını, mektuplaşma ve anketler yoluyla temine gayret edecektir. Meseleyi bu kadar uzak yerlere götürmeden, kendi memleketimiz dahilinde de düşünebiliriz. Orta Anadolu'daki bir ilim yolcusu, Van'da veya Edirne'deki bir çalışmayı, bir faaliyeti, bir şahsı ancak mektupla tanıyabilecektir. İslâmiyâtçının imkânı bundan ötede değildir.

⁂

Bu şartların zorlaması ve verdiği hızla, 20 Nisan 1968 tarihinde bir anket yazısı teksir edip, çoğu vilâyet müftisi olan, takriben (120) kadar islâmî ilimler müntesibine yollamıştık. Yazımız aynen şöyle idi:

22 Muharrem 1388
20 Nisan 1968

Muhterem Efendim,

«Vilâyet müftileri ve islâmî ilimlerle uğraşan bazı âlimlerimize şâmil olmak üzere bir anket açmış bulunuyoruz. Tamamen mesleki bilgilerimizi artırma; hadîs sahasında Türkiye'mizin durumunu öğrenme arzusundan doğan; siyasî ve ticarî hiç bir gâyesi bulunmayan bu teşebbüsümüzü, aşağıdaki sorularımızı cevaplandırmak suretiyle desteklemenizi istirham etmekteyiz. Asla ihmal edilmemesini, mümkünse daktilo ile ve kâğıdın sol tarafından üç santimlik bir kısmının boş kalması suretiyle yazılmasını istediğimiz cevabınızdan dolayı peşinen «Allah râzî olsun» der, teşekkürlerimizi, hayır dileklerimizi ve selâmlarımızı sunarız.

SORULARIMIZ

1) Peygamberimizin hadîslerinin ve sünnetinin, İslâm âleminde ve bütün Dünyada daha fazla yayılmasını temin için ne gibi çalışmalarınyapılması gerekmektedir?

2) Hadîs ve hadîsle ilgili ilimler, memleketimizde gerektiği kadar, resmî veya hususî olarak tedris edilmekte midir? Bu tedrîsat, sizce daha mükemmel bir duruma nasıl getirilebilir?

3) Bulunduğunuz vilâyette ve kazalarında, belli bir hadîs kitabını, okuduğu ve rivâyetine izin aldığı üstadlarının icâzet silsilesine istinâden okutan ve bu türlü kitaplar için rivâyet ve tedrîse icâzet veren âlimler (muhaddisler) var mıdır?

4) Bölgenizde, hadîs ve ilimleriyle ihtisas derecesinde meşgul olan; usûl ve furû-ı hadîse dair te'lif veya terceme eserleri bulunan kimseler var mıdır? Siz böyle bir gruba dahil misiniz, ne gibi eserlerin sahibisiniz?

5) Bulunduğunuz vilâyet ve kazalarında, hâlen ayakta olan (Dâru'l-hadîs müessesesi), hadîsle ilgili yazma ve basma kitapları ihtivâ eden resmî veya hususî kütüphaneler var mıdır?

6) Hadîs, sünnet ve bunlarla ilgili ilimler mevzûunda — bizim hatırlayıp da burada zikrememiş olduğumuz — tavsiyeleriniz, bize verecek haber ve bilgileriniz mevcut mudur?

7) Bu anketi yollayabileceğimiz, muktedir âlimlerin bize adreslerini vermek mümkün müdür?

Adres .....»

⁂

Anketin gönderilişini tâkibeden ilk ay içinde, yedi tane cevap aldık. O günden bu yana, müracaatımız olan muhterem ilim adamlarından başka cevap da alamadık.

Yukarıda da arzettiğimiz gibi, bu teşebbüsün ilme hizmet dışında hiç bir gâyesi yoktur. Toplanacak bilgiler, memleketimizin hadîs ve sünnet ile ilgili bilgiler yönünden durumunu anlamamıza yardım edecektir.

Aradan üç yıla yakın bir zaman geçmesine rağmen, aynı ümidle tekrar bu konuya temas edişimiz tuhaf karşılanmamalıdır. Evvelce (120) kişiyi bulan anketimiz, bu sefer, **«OKU mecmuamız»** sayesinde onbinden fazla müracaat yeri ile karşı karşıya gelecektir. Bu onbin kişi içinden, herkesin okuyamıyacağını düşünme yerine biz sunu gönlümüze daha uygun bulmaktayız: «Yazımızı okuyan pek çok okuyucumuz, bizim namımıza, civarındaki ilim müntesiplerine durumu arzedecek, onların cevaplarını istirham edecek; bizim beklediğimizin kat kat üstünde cecap gelmesine sebep olacaklardır.

Ankette bazı noktalara temas etmiş bulunuyoruz. Cevap veren zevat, şüphesiz daha yeni noktalar ekleyecek; mevzû **(sünnet, hadîs ve hadîs bilgileri)** olmak üzere pek çok eksiğimizi hatırlatacak, faydalı bilgiler verecektir.

Yazıların gönderileceği yer: **«OKU mecmuası, Cıvıloğlu — KONYA)** adresi olursa daha uygun olacaktır.

Değerli vakitlerinin bir kısmını bu işe ayıracaklarına candan inandığımız bütün islâmî ilimler mensûbu zevata, zahmetlerinden dolayı peşinen arz-ı şükrân eder. Cenab-ı Haktan tevfîk dileriz. Allah râzî olsun.

AVRUPA'DA İSLÂMİYET

İslâm'ı Neden Seçtim? (1)

BİR Fransız Katolik ailesi soyundan gelişim ve Tıp doktorluğu gibi seçkin bir mesleğe sahip oluşum bana mistik hayata hazırlayıcı sağlam ve ilmî kültür vermişti. Allah'a inanmamakla kalmıyor Hıristiyanlıkta tamamen, Katoliklikte kısmen görülen dinî merasim doğmaları bana O'nun varlığını hissetme imkânı vermiyordu. Allah inancımdaki bütünlük Teslis doğmasını ve İsa'nın ilâhîleşmesini kabul etmiyordu.

İslâm'ı tanımaksızın onun ilk kelimesi olan (لا إله إلا الله) (Allah'tan başka tapılacak mabut yoktur) kısmını ve Kur'an'daki şu hakikatlere tamamiyle inanıyordum:

«De ki: Allah bir'dir, herkes O'na muhtaçtır. O, asla doğurmadı ve doğurulmadı ve hiç kimse de O'na denk olmadı.» (K., 112, 1-4)

İSLÂMİYETE sarılışımın ilk ve önemli metafizik sebebi ortaya çıkmıştı. Beni ona iten diğer sâikler de vardı. Meselâ Allah'ın günahını affetme kudretine Katolik papazlarının sahip çıkmasını reddediyordum. Daha ileri giderek Mesih'in vücudunu temsilen hamursuz ekmek (veya kutsal ekmek) yiyerek Katoliklerin C o m m u n i o n (2) merasimleri tertip etmelerini aklım almazdı. Bu iş ilkel toplumlardaki Totem inançlarına ait bir şeydi. Bu kavimlerde ölünün ardından şahsiyetine daha iyi benzemek ve ecdada ait totemin vücudu ile canlı şeylerin tabu'su için ona ait herşey yakılıp yok edilirdi. Beni Hıristiyanlıktan ayıran diğer bir husus da merasimlerdeki dualardan önce güya vücudun temizliğini sağlamak için hüküm süren tam bir sessizlikti. Bana göre bu Allah'a karşı bir alçaklıktan başka birşey değildi. Eğer Allah bize bir ruh vermişse, bir de ihmal etmeğe hakkımız olmayan vücut vermiştir. Halbuki İslâmiyette de sessizlik vardır ama, bu sessizlik kupkuru bir ma'nâ değil; tefekkür ve müsahadeye dayanan ve insanın fizyolojik yapısına uygun şekilde tezahür eder.

İslâm'a temel ve esaslı bağlılığımın kaynağı Kur'an olmuştur. Müslüman olmadan evvel bir Uzak-Batı entellektüelinin tenkitçi ruhu ile onun üzerinde çalıştım. Bana harikulâde keşifleri gösteren Malek Bennabi'nin muhteşem «Kur'an Harikası» eserine kendimi hasrettim. Bu kitapta büyük hakikatler vardı. Kur'an beni modern ilmî araştırmalar gibi kat'î nosyonları veren on üç asır öncesinin gizli keşiflerine götürdü. Bu açık-seçik iknâ yolu beni ikinci kısım kelimeye çevirdi: (محمد رسول الله) (Muhammed Allah'ın resulüdür.)»

İŞTE 20 Şubat 1953 günü İslâmiyyete samimiyyetle bağlanarak kendimi Paris Camiinin ortasında Müftü'nün yanında buldum ve hamdolsun müslüman olarak Ali Selman adını aldım.

Yeni durumumdan çok memnunum. Şevkle tekrar ediyorum: «Ben şehadet ederim ki, Allah'tan başka tapılacak ma'bud yoktur ve Hazret-i Muhammed onun kulu ve resulüdür.»

---

(1) (Islam Our Choise).

(2) Communion Hıristiyanların şaraba batırılmış ekmek yedikleri merasimleri.

● **Ali Selman BENOİST**
(Fransız Tıp Doktoru)
İngilizceden Çeviren:
AYDIN TALAY

İNSANLIĞIN DOĞU ve BATIYA HAYKIRIŞI

— IV —

Yazan :

Ebu'l-Hasan enNedvi

Çeviren :

A. Bâkî TURAN

İ.H.O. Meslek Dersleri Öğrt.
Kars

BÜTÜN peygamberler ve en son peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.) daima insanı ele almışlar, felsefe, psikoloji ve yeni ilmî metotların hâlâ varamadığı, ulaşamadığı bir derecede insan istidatlarını ve aksiyonlarını hedef ittihaz etmişlerdir. Daha sonra peygamberimiz (S.A.V.) bu beşerî istidatların tanzimi ve onları bizâtihî fertlerin ve toplumların yararlarına tevcihi hususunu da kendine şiar edinmiştir. Yüce Resül yaratıcının rızasını tahsil etmek, canla ve mal ile ona yaklaşmak, yolunda cihâd etmek, onun mahabbet ve itaatında, insanların hizmetinde yok olmak için insanda, hayret verici bir temayül ve yakıcı bir hürmet meydana getirmiştir. Peygamberin kudsî talimatı sayesinde insanoğlu diğer insanlara dinî ve dünyevî hayatlarında zararlı olan her şeyi yok etmek için gayret sarfeder, bütün insanları kendi nefsine tercih eder, her an kendi nefsini inceden inceye muhasebeye çeker, islâmın bildirdiği ihlâs ve ahlâk ilkelerine ciddiyetle ve samimiyetle bağlı olur. Hz. Muhammed'in tebliğ eylediği ihlâs ve ahlâk ilkeleri o derece yüce ve mukaddestir ki; zekilerin zekâsı ona ulaşamaz, âlimlerin ilmi onun hakikatını idrak edemez. Bunlar, şiirlerdeki tatlı ma'nâlardan ve edebiyattaki bedii(estetik) hayallerden çok daha incedirler, zariftirler. Keza bunlar, en hassas büyüteçlerle görünemezler ve en modern âletlerle de asla şekillendirilemezler. Hz. Peygamber (S.A.V.) mahabbetin çokluğu, merhametin bolluğu, şuurun keskinliği, hassasiyetin derinliği, ruhun temizliği, ahlâkın güzelliği, nefsin safiyeti, egoizmden kaçma, dünya metaından yüz çevirme, düşüncenin yüceliği, himmetin ulviliği, Rabbi ile vüslatın verdiği şevkin ve zevkin çokluğu, Allah'ın zat ve sıfatları hakkında geniş ve detaylı bilgi vermek hususlarında, hiçbir insanın tasavvur edemiyeceği dereceye ulaşmışlardır. Hz. Peygamberin (S.A.V.) hayatını tetkik edenler ve onun yüce şahsiyetini bihakkın takdir edenler ancak bu hususları anlar ve bilirler. Sonuç olarak belirtelim ki; büyük nübüvvet müessesesinin en büyük gayesi «İNSAN» dır. İnsan, bütün peygamberlerin seçtiği mubarek bir topraktır. Bu toprağa kutsal tohumlar ektiler ve mahsulün en bereketlisini ve en faziletlisini topladılar.

Doğuda kutsal vazifelerine başlayan peygamberler yer üstü veya yer altı madenlerini keşfetmek ve onları işletmek için uğraşmadılar, yeni âletlerin ve icatların peşinde koşmadılar. Onların en kudsî gayeleri ve himmetleri, insanoğlunu terbiye etmek, iradesine hâkim olmasını öğretmek, insandaki mümeyyiz üstünlükleri ve esas gayeyi bildirmekti. Bildiğiniz gibi bütün tabiî ve endüstriyel servetler daima insanın sağlam iradesine, yönelişlerine ve gayelerine boyun eğmektedir. İnsanoğlunda sağlam bir irade ve mümeyyiz bir kuvvet bulunduk-ça; varması gereken asıl gayesini bildikçe; o, medeniyetin mahdut olan mütevazi servetiyle ve müteaddit âlet ve vasıtalarla bu yirminci asırda dahî başaramadığı birçok büyük işleri başaracaktır. Ve başardığı bu büyük işler sayesinde, büyük servet sahiplerinin yapamadıkları hizmetleri yapacaktır. Zira insanda güçlü, ihlâslı ve esaslı bir irade mevcut olursa; bu irade, bilinmeyeni çözecek, sebepleri meydana getirecek ve zorlukları yenecek, sarp dağları aşacak ve denizlerin dibine varacaktır. Fakat insanda böyle bir irade olmazsa: bütün vasıta ve sebepler zayi olur, âletler muattal(boş) kalır ve keşifçilerle icatçıların gayretleri de heba olur, gider. Çıldırtıcı açlık, öldürücü susuzluk, annenin şefkatı, sevginin ateşi, arzunun şiddetli oluşu hiç bir asırda büyük bir ilme ve bol âletlere muhtaç olmuş değildir. Her zaman ve her yerde bu ihtiyaçları nasıl gidereceklerini ve ne şekilde gayelerine ulaşabileceklerini insanlar anlamışlardır.

Peygamberler, şahsiyetlerinin kuvveti ve terbiyelerinin tesiri ile insanda öyle bir duygu, temayül, rağbet meydana getirmişlerdir ki; insanoğlu daima bu duygu ve temayülün tesirinde, her an onun icaplarını tahakkuk ettirmek mecburiyetinde olduğunu hissetmektedir. Açın yemeğe; susuzun suya; şefkatlı annenin evlâdına ve delice aşığın sevgilisine karşı duydukları duygu, besledikleri arzu, taşıdıkları bir his gibi... Böylece insanı gayesine ulaştıran yollar ve onu hedefine vardıran vesileler kendiliğinden belirdi, engeller ortadan kalktı. İnsanı gayesine ulaştıran bu yollar (metotlar) yaşadığı asırda insana kâfi geldi. İşte bunun neticesinde öyle faziletli bir medeniyet teessüs etti ki; insanoğlu bu medeniyette huzur ve sükûnun en iyisini buldu. İzzet ve şerefin en ulvisine sahip oldu. Bu, mahdut, kolay bir medeniyet idi, onda herhangi bir düğüm noktası, herhangi bir zorluk yoktu. Aynı zamanda istikbali parlak sağlam bir temel üzerine ilerlemeye ve gelişmeye de elverişli bir medeniyettir bu...

Batının, terakki, tekâmül ve kalkınma devri geldi. Fakat, bu devirde batının din ve ahlâkla ilişkisi zayıfladı. Uzun zaman din ve ahlâkı temsil eden ilim ve din adamlarının kötü ve menfi tutumu, dine karşı gösterilen lâkayıtlık, iktisadî ve siyasî birtakım âmiller ve tutumlar yüzünden ve «Yaşamak için boğuşmak lâzımdır» gibi yersiz bir düşünce tarzının hakim olması neticesinde; Avrupalı, bütün dikkat ve ihtimamını, çalışma ve gayretlerini insandan ziyade; onun çevresine, ruh ve kalbten ziyade de; gizli kuvvetlerle ve esrarla dolu olan bu tabiat âleminin ufuklarına yöneltti. Jeoloji, kimya, fizyoloji, matematik, geometri gibi pozitif ilimlerde, endüstri ve mekânik'te çok ilerlemeler kaydetti. Allah'ın değişmeyen kanunu da (SÜNNETULLAH) budur: Kim ne isterse ve o yolda gayret sarfederse muvaffak olur. Kur'an-ı Kerîm şöyle der: «Her birine, onlara da, bunlara da, Rabbinin vergisinden birbiri ardınca veririz Rabbinin vergisi (kimseden) men'edilmiş değildir.» (1)

«Hakikaten insan için kendi çalıştığından başkası yoktur. Hakikaten çalıştığı ileride (kıyamet gününde mizanda) görülecek. Sonra buna en kâmil mükâfat verilecektir.» (2)

Böylece, batı, müsbet ve tabiî ilimlerde, matematik ve geometride birçok adımlar kat'etti. Her gün yeni bir keşfe, bir yenisini daha ilâve ediyor, sihir gibi muamma olan, bilinmiyenler silsilesinden, birini alıp bilinenler mecmuasına katıyor. Her an yeni bir fethe ulaşıyor ve peyderpey ilmî zaferler elde ediyordu. Geçen asırlarda yaşayan en zeki insanların rüyalarına ve hayâllerine gelmeyen bir seviyeye yükseldi. Ben, burada ve bu konuda izahat yapmayı ve misal vermeyi lüzumsuz addediyorum. Zira gerçekten burası (Londra Üniversitesi) mezkûr pozitif ilimlerin ve batı medeniyetinin mümessillerinden ve onun merkezlerinden bir tanesini teşkil ediyor. Evet, konferans vermekle şeref duyduğum bu üniversite de diğer kardeş üniversiteler gibi pozitif ve tabiî ilimlerin tekâmülü alanında çok büyük gayretler göstermiş ve insanlık âlemine yarayacak şekilde ve hiç bir zaman küçümsenemiyecek derecede hizmetler yapmıştır. Öyleyse bu konuyu fazla uzatmaya lüzum yoktur.

(Devamı var)

(1) el-İsra sûresi, âyet: 20.
(2) en-Necm sûresi, âyet: 39, 40, 41.

Lâdikli Merhum H. Ahmet Ağadan Seçmeler

I. Mevlâm - Mevlâm

Hakikat bağının açmış gülleri
Hakk'a tevhid eder hep bülbülleri
Ol Muhammed Enbiyalar serveri
Mevlâm, Mevlâm der de yanar bu gönül!

O Nur'un ziyası vurdu cihâna,
Zirûh melek geldi, geçti kıyama.
Arzuhaller sundum Ulu Rahman'a,
Meded, meded der de yanar bu gönül!

Eser bâd-ı sabâ yüzüne senin
Misk-ü anberlerle yuğrulan tenin;
Kapında bekliyen ümmetin için,
Meded Ya Muhammed! der de yanar bu gönül!

Tecellî eyliyen nuru ararım
Bab-ı Maksûd'adır ol arzuhalim;
Dağlar mecnunuyum, neye yararım?
Mevlâm, Mevlâm der de yanar bu gönül!

Bir nazar eyledim sahra-yi Tiz'e,
Hidâyet Mevlâ'dan gelirse bize,
Âşık Ya Muhammed, bu Ahmed size,
Meded, meded der de yanar bu gönül!

II. Meded Yâ Rabbenâ !

Bunca Peygamberler Beyt-il Makdes'de,
Ötüşür bülbüller altın kafeste;
Ey Hüdâm, yardım et âhir nefeste,
Meded, Ya Râbbenâ, kullara meded!

Ol Bab-ı Halil'i seyreden gözler,
Mevlâ'dan hidâyet bekleriz bizler,
Varınca dergâh'a bu kara yüzler,
Meded, Ya Râbbenâ, kullara meded!

Güvenme ey gönül dünya varına,
Kabir ahvalinin ah-ü zarına,
Mevtin erişirse, koymaz yarına,
Meded, Ya Râbbenâ, kullara meded!

Bir nazar eyledim yedi iklıma,
Ol Nur-ı Muhammed düştü aklıma,
Ben de ulaşaydım seher vaktına
Meded, Ya Râbbenâ, kullara meded!

Gönül cennet ister durduğu yerde,
Senin nurun şifa, bendeki derde,
Ararım nurunu semâda, yerde
Meded, Ya Râbbenâ, kullara meded!

Reyhânını aldım senin nurundan,
Duman çıkar bu Ahmed'in serinden,
Mahlûkat âcizdir âh u zârimden,
Meded, Ya Râbbenâ, kullara meded!

İSLÂM HUKUKU

Mülkiyet Yolları Veraset

Mehmet SAVAŞ

İSLÂM hukukunda mülk edinmenin meşrû yollarından biri de **«Bir şahsın, zâil olan bir şahsın yerine, yahut bir mal veya eşyanın yerine kaim olması»**dır ki, bu hükme **HALEFİYYE (yerine geçme)** ismi verilir.

a) Bir şahsın diğer bir şahsın yerine kaim olması veraset yoluyla mümkündür. **Veraset ise:** Bir kimsenin akrabalık veya sıhriyyet dolayısıyla ölen kimsenin malında ve bıraktığı terikedeki malî mesûliyetlerde yerine geçmesidir. Burada hemen şunu kaydedelim ki, İslâm hukukunda veraset sadece mülkiyete bir vesiledir, borçların ödenmesinde hiç rolü yoktur. Meselâ bir kimse öldüğü zaman eğer borçlu ise borçları geride bıraktığı mallardan ödendikten sonraki geriye kalan kısmı vârislere intikal eder. Fakat ölen kimsenin bıraktığı mallar ancak borçlarını ödiyecek kadarsa ya da ödemiye kâfi gelmiyecek kadar azsa; bu durum karşısında vârisler hiçbir şey taleb edemiyecekleri gibi şahsî tasarruflarından mütevellid zararı başka birinin (vâris de olsa) çekmesi hiç de makûl değildir. Bu durum yalnız İslâm hukukunda değil, bütün hukuk ve vaz'î (mer'î) kanunlarda bir mülkiyet yoludur.

Verasetin meşruiyetindeki hikmet :

Verasetin beşeriyet için sağladığı faydalar berkesce malûmdur. İktisadın istismardan kurtularak kuvvet kazanıp gelişmesi, kuvvetin artması malûm ve mahdut bir zümrenin inhisarı altında kalmaması... gibi, cemiyetlerin iktisadî bünyesinde esas teşkil eden faydalardan dolayı gerek İslâm hukuku, gerek diğer hukuklar aralarında bazı farklar olmakla beraber, seleften halefe yani müverristen vârise intikâlini meşru ve hatta mecbur kılmıştır.

Bu intikal için daha önceden vârisle müverris arasında bir ittifaka lüzum yoktur. Çünkü varise müverrisinden intikal eden mallar ondan da kendi vârislerine intikal edecektir.

İslâm hukukunda verâset mecburidir. Bu sebepledir ki, miras müverrisin vefatını müteâkıb veraset şartlarını haiz kimselere derhal intikal eder.

Böylece müverris vârislerden birini verâsetten mahrûm edemiyeceği gibi vârislerden biri de mirâs hakkından feragat edemez ve «ben istemiyorum» diyemez, yani müverris «mahrum etme», vâris de «feragat etme» hakkına İslâm hukuk nazarında sahip değillerdir. Ayrıca müverris, vârislerden birine vasiyyet yoluyla diğer vârislerin rızası olmadan miras kalacak mallarından ayrıca hiçbir tahsisat ayıramaz. Bu kaide لا وصية لوارث. (vârise vasiyet yoktur.) hadîs-i şerifine istinad etmektedir. Yalnız vârislerden biri, diğer vârislerin rızaları şartıyla müverrisin vasiyetiyle, hakkından fazla mirasa sahip olabilir. Meselâ: Küçük yaşta bir çocuğa sahip olan bir baba diğer çocuklarını toplayarak onlara hitaben: «Ben ölünce malları aranızda taksim etmezden önce, küçük kardeşinize, tahsilli yetişmesi için malımın şu kadarını veriniz» der, onlar da kabul ederlerse ne âlâ, yoksa vârise vasiyet yapılmaz.

Mevzûmuzu fazla genişletmeden **VERASETİ** mülkiyet yollarından biri olarak kısaca bir daha hülâsa edelim.

Vârise müverrisinden intikal eden mal meşru bir sebebe dayandığı için mülk edinme yollarındandır. Ölen kimsenin teçhiz ve tekfininden sonra borçları ödenir, artan kısımdan vasiyeti varsa yerine getirilir. Yoksa vârislere intikal eder.

Müverris borçlu iken vârisler hiç bir hak iddia edemezler. Yalnız müverrislerine ait borcu ödemeyi taahhüt ederlerse o zaman terikeyi taksim edebilirler.

b) **(Halefiye) nin ikinci kısmı ödetmedir.** Buna التعويض veya التضمين denir. Bir malın diğer bir mal yerine kaim olması; meselâ bir kimse başka bir kimsenin malını telef etse veya gasbettikten sonra helâk olsa... İşte o zaman malın telefine sebep olan kimse o malın ya aynısını, ya da kıymetini vermekle ödemesi şeklinde olur.

Mecelle'nin 1248. maddesinde de mülkiyet yolları şimdiye kadar zikrettiğimiz üç kısımda incelenmiştir.

Bazıları İhya-ül Mevat'ı (احياء الموات) mülk edinmenin dördüncü bir şekli olarak göstermişlerse de sahipsiz bir araziyi devlet eliyle ihya etme, mubah olan bir mala el koymada münderiç olduğundan dördüncü bir kısım olarak zikrine lüzum görülmemiştir.

Mülkiyet yollarının dördüncüsü : Malik olunan malın üreme ve çoğalması (التوليد من المملوك) sebebiyle elde edilen mala sahip olmadır. İnsan sahip olduğu bir malın semeresine de maliktir. Koyunun kuzusu, bahçedeki ağaçlarının meyvası veya arazisinden çıkan mahsûl bu kısma misal verilebilir.

İslâm hukukunda sahipsiz bir mala rastlanamaz. Yalnız şu kadar var ki, şahısların birer tabiî şahıs olmaları gerekmez. Manevî şahsiyetler de (tüzel kişiler) malik olma gücüne sahiptirler. Meselâ: Vakıflar, hayır müesseseleri, vilâyetler, belediyeler... birer manevî şahıstırlar. Bu şahıslar da akdlerde birer taraf olabilirler. «Sahipsiz mal» tâbirlerini kullandığımız birinci kısımdaki sahipten kasdedilen «tabiî» şahıslardır. Çünkü kırdaki otlar, ağaçlar; dağdaki meyveler, denizdeki balıklar devletin ve cemiyetin malıdır. Sahipsiz mala İslâmda «Saibe» (سائبة) adı verilir ki, (لا سائبة في الاسلام) «İslâmda saibe» yoktur hadîsiyle vuzuha kavuşur.

TARİH

Türk Tarihi'nin iki Merhalesi ve Bunların Fârik Vasıfları

• Kadir MISIROĞLU •

TÜRK Tarihinde bu tarihin ana istikâmetlerine müessiriyet bakımından en ehemmiyetli hâdise **«İslâmın kabulü»**dür. Bu bakımdan Türk tarihini **«İslâmdan evvel»** ve **«İslâmdan sonra»** diye iki merhalede tetkik etmek âdet olagelmiştir.

İslâmdan evvelki Türk tarihinin fârik vasfı, fertlerin vicdan ve şuurlarına hâkim olan **«cihangirlik meyilleri»**dir. Gerçekten Türkler İslâmdan evvel sâir milletleri sevk ve idare için yaratılmış, cihangir bir millet olduklarına inanıyor ve bu inancın tesiriyle Asya ve Avrupa'nın muhtelif kavimlerini asırlar süren hâkimiyetleri altına alıyorlardı. Kadîm Hint ve Çin tarihleri bu hâkimiyetin tezahürleriyle doludur. Hâlâ bakıyesi ayakta duran ve 20. Yüzyılın en büyük hâdisesi olarak gerçekleşen «insan ayağının ay'a basması» esnasında Ay'dan tesbit edilebilen yegâne beşerî eser olan **«Çin Seddi»** Türklerin başka milletler üzerindeki cihangirâne hâkimiyetlerinin günümüze kadar gelebilen şahitlerinden biridir. Fakat İslâmdan evvelki Türk hâkimiyetleri, Türklerin sâir kavimlere nazaran birçok ahlâkî meziyetlere sahip olmalarına rağmen, ideolojik bir mesnetten mahrumdu. Yani bu hâkimiyetler, başka milletlere yeni bir **«dünya görüşü»**nü kabul ettirmek için değil, nefsânî ve daha emin bir tâbirle söylemek gerekirse, millî üstünlüklerini gerçekleştirmek maksadının eseri idi. Fakat unutmamak lâzımdır ki, o devirlerin bütün milletlerarası münasebetlerinde bu hususiyet ülemşumül bir benzerlik ve hattâ ayniyyet arzeder. Yani, ideolojik bir mesnetten mahrumiyet Kadîm Türk tarihine mahsus değildir. **«Tarihî Materyalizm»**in müdafileri bu münasebetleri de maddî ihtiyaçlar ve iktisadî mecburiyetlerle izah ederler. Halbuki insanın, İslâm'ın öğrettiği şekilde hem maddî ve hem de mânevî ihtiyaç ve arzulardan terekküp ettiği nazarı itibara alınırsa, bu görüşün kısırlığı derhal ortaya çıkar. İhtimal ki, Kabl-el İslâm Türk tarihini dolduran vukuatta maddî ve iktisadî icaplar da yer yer ve zaman zaman muayyen bir nisbette rol oynamışlardır. Fakat asıl sâik millî üstünlüğün gerçekleştirilmesini âmir olan «cihangirlik meyilleri» dir. Yani mânevî bir müessirdir.

İnsanları ırkî, coğrafî ve sair âmillerin tevlid eylediği hususiyetleri de hesaba katmak suretiyle daha ziyade inançlarının, yani, duygu ve düşüncelerinin, muayyen fiillere sevkettiğini kabul eden İslâmın nazarında, devletin ana hikmet-i vücudu «onu teşkil eden fertlerin bağlı oldukları dünya görüşü», yani **«inanç sistemi»**dir. İçtimaî hayatta **«tefekkür ve tahassüs tarzı»** olarak tezahür eden bu dünya görüşleri, devletlerin vücuduna ve taaddüdüne birinci derecede müessir olur. Bununla beraber tarihte ilk defa İslâmın zuhuruyladır ki, insanın bağlı bulunduğu dünya görüşü itibariyle telâkki edilmesi ve devletin temeli olarak muayyen bir inanç sisteminin, yâni tefekkür ve tahassüs tarzının kabul edilmesi kâmil ve tezatsız bir surette ortaya çıkmıştır. Ondan evvel de bu müessir, devletlerin taaddüdünde muayyen bir rol oynamak mevkiinde bulunduğu halde, zaman zaman sâir müessirlerle tedahül ediyordu. Zamanımızda çeşitli bloklaşmalar suretiyle ortaya çıkan birlik ve ayrılıklar, bu müessiri tarihin her devrinden daha ziyade fiilî hayatta tezahür ve müşahede ettiren misallerdir.

TÜRK tarihinin İslâmdan evvelki fârik vasfı, **«cihangirlik meyli»** olduğu ve Türkler, İslâmın telkin eylediği ahlâka gayet yakın bir ahlâk üzerinde bulundukları içindir ki, daha Hicrî I. asırda **Maverâünnehr**'e dayanan Arap orduları ile birkaç ehemmiyetsiz çarpışmadan sonra «kılıç zoru» mevzubahis olmaksızın kendi irade ve ihtiyarlarıyla» bu dine intisap etmişlerdir. Bu intisap Türklerin yukarıda ifade edilen ferdî ve millî hususiyetleri yüzünden kısa zamanda ve gayet kuvvetli bir surette millî bir **«asabiyet»** haline gelmiştir. İslâmın bütün âleme yayılmak hususundaki aslî istikameti ile Türk Milleti'nin cihangirlik meyilleri arasındaki âhenk, onların derhal bu yeni ideolojik hareketin vurucu ve müessir gücü haline gelmelerini temin eylemiştir.

Bundan sonraki devirlerin tetkiki ile görülür ki, Türk Milleti, millî tarihinin asgarî bin yılını bu yeni asabiyetin muhafaza ve müdafaasına hasretmiştir. Hattâ denilebilir ki, bu muhafaza ve müdafaanın daha da şümüllü telâkkisi mümkündür. Filhakika bin yıl Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluklarının imtidadı mecmûundan doğduğu halde, Türklerin İslâmı muhafaza ve müdafaa hususundaki hizmete hâkim ve nâfiz bir surette katılmaları, «Abbasî Devleti» zamanında bile görülmüştür. Gerçekten bir Arap İmparatorluğu olmasına rağmen Abbasiler zamanında bile İslâm ordularının kâhir ekseriyetinin Türklerden teşekkül etmiş olduğu hususunda sayısız tarihî şehadetler mevcuttur. Bu imparatorluğun çöküşünden sonra İslâmın temsilciliği mevkiine yükselen Türklerin kurdukları **«Selçuklu İmparatorluğu»** ile onun tabiî bir devamı olan **«Osmanlılar»**, İslâmı boğmak isteyen «Haçlı Taarruzları»na karşı her merhalede biraz daha muvaffak, meşkûr hizmetler ifa etmişlerdir. Filhakika Selçuklulardan evvel Filistin havalisinde, Selçuklulardan sonra Anadolu ova ve yaylalarında cereyan eden **«Hilâl-Salip Mücadelesi»** Osmanlılardan itibaren Avrupa ova ve yaylalarına sirayet etmiştir. O kadar ki, Hıristiyanlar İslâm ve onun mümessillerine karşı giriştikleri müşterek Haçlı Muharebelerinde karşılarına Osmanlılar çıktıktan sonra Birinci Cihan Harbine kadar Balkanları geçerek Asya topraklarına ayak basmak imkânlarını bulamamışlardır.

BU azametli muvaffakiyete rağmen İslâmın yayılması mes'elesinde Türklerin devri, arapların devri kadar verimli olmamıştır. Çünkü Araplar karşılaşacakları aksülâmelleri dikkate almadan her ne bahasına olursa olsun İslâmı kabul ettirmek maksadına yönelmişler, bu yüzden elde ettikleri muvaffakiyete rağmen Devletleri uzun ömürlü olmamıştır. Bu müşahedeyi gözden uzak tutmayan Türkler, araplar kadar «temessül gayreti» gütmediklerinden Arnavutlar ve Boşnaklardan başka esaslı bir İslâmlaştırma hareketine muvaffak olamamışlar, fakat bu husus onların devletlerini daha uzun ömürlü yapmıştır. Filhakika kahir ekseriyeti Hıristiyan olan Avrupa'da asırlarca tutunabilmeleri bu hususiyetlerinden doğmuş bir muvaffakiyettir. Arapların temessül gayretleri ise, İran

(Devamı 23. sayfada)

TEFSİR

Abdest Ayeti Hakkında

— IV —

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

16 — كعب الى الكعبين kelimesinin mânası hakkında lûgat kitaplarında çeşitli izahlar vardır. Ezcümle yüksek bir şeye çıkıntıya ve benzerlerine itlak olunur. Cumhur'a göre buradaki كعب den maksat ayakla incik kemiklerinin birleştiği yerde bulunan sağlı sollu çıkıntılardır. İmam-ı Muhammed'in bunları ayakkabı bağlarının altında kalan çıkıntılarla tefsir etmiş olduğu söylenmişse de ne yazık ki, Muhammed'in bu sözü yanlış anlaşılmış ve tefsir edilmiştir.

Rasulullah'ın Zü'l-mecaz çarşısında kırmızı bir cübbeyle halkı imana davet ettiğini görüyoruz. Ebu Leheb ise arkasında onu takip etmekte, attığı taşlarla da كعب ını kanatmaktadır. Arkadan atılan bir taş insanın ayak parmaklarının hemen üzerinde olan ve ayakkabı bağlarının altına raslıyan çıkıntıya isabet etmez. Şu halde كعب kelimesi her ayakta bulunan sağlı sollu iki çıkıntıya verilen bir isimdir. Keza Rasulullah namaz saflarının düzgün tutulmasını emrettikleri zaman sahabeden her biri كعب ını yanındakinin كعب ına bitiştirirdi. Bu da gösteriyor ki, كعب den maksat temas edilen yerdir.

17 — Fıkıh bilginleri başla beraber kulakların meshedilip meshedilmiyeceği hususunda ihtilâf etmişlerdir. Hanefilerce kulaklar baştan sayılır. Bu sebeple de başla beraber meshedilirler. İmam-ı Malik ve Evzai de aynı kanaattedirler. Şafii'ye göre kulaklar alınacak yeni bir su ile meshedilir. Hanefilere göre kulakların başla beraber meshedileceğine dair müteaddit deliller vardır. Bir defasında Rasulullah başına ve ayaklarına meshetmiş ve الاُذُنان من الرأس buyurmuştur. Enes b. Malik'den de aynı mânada ikinci bir hadîs varit olmuştur. Malûm olduğu gibi من harfinin mânalarından biri de cüz'iyettir. Bu sebeple hadîs-i şeriften «Kulaklar başın bir cüz'idir» mânası ortaya çıkar.

18 — Hanefî fıkıh bilginlerine göre abdest azaları yıkanırken tertip şart değildir. Buna göre sıra takip etmeksizin abdest azaları yıkanıp mesh edilebilir. İmam-ı Malik ve Evzai de bu kanaattedirler. Şafiî ise, azalar arasında tertibin şart olduğunu beyan etmiştir. Ona göre yüz yıkanmadan önce meselâ kolları yıkamak caiz değildir. Şafiî, bu görüşüyle selef ve fıkıh bilginlerinin icmaına muhalefette bulunmuştur. Burada tertibin şart olmadığı üç hususla kısaca özetlenebilir.

a — Lûgat bilginlerine göre abdest azalarını birbirine atfeden «Vav» harfi tertip ifade etmez. Ancak Kutrub, El-Ferra ve Sa'leb gibi bazı âlimler bu harfin tertip ifade ettiğini söylemişlerse de görüşleri tasvip edilmemiştir. Bu duruma göre: رأيت محمداً وعلياً diyen bir kimsenin sözünde Muhammed'in Ali'den daha önce veya onunla beraber görülmüş olduğuna hiçbir delil yoktur. Bu sebeple bu harfe istinat ederek tertibin lüzumlu olduğunu ileri sürenler âyete mütahammil olmadığı bir mânayı yüklemiş bulunmaktadırlar. Bu ise Hanefilerce âyetin neshini gerektirir.

b — Ayaklar, mâna yönünden eller üzerine atfedilmiştir. Böylece âyet-i kerimenin takdiri فاغسلوا وجوهكم وأيديكم الى المرافق و أرجلكم الى الكعبين و امسحوا برؤسكم şeklinde olur. Bu da gösteriyor ki, azalar arasında tertibe riayet şart değildir.

c —

ما يريدالله ليجعل عليكم من خرج
ولكن يريد ليطهركم وليتم نعمته عليكم
لعلكم تشكرون

«Allah, sizin üzerinize bir güçlük yapmayı dilemez, fakat iyice temizlenmenizi ve üstünüzdeki ni'metinin tamamlanmasını diler. Tâ ki şükredesiniz.» âyet-i kerîmesi de (1) iki yönden tertibin lüzumlu olmadığına delâlet etmektedir. Bunlardan birincisi Cenab-ı Hakk'ın güçlüğü istememiş olmasıdır. Tertipte ise bir dereceye kadar güçlük mevcuttur. İkincisi Cenab-ı Hakk'ın abdest azalarının yıkanmasını emretmesi mutlak bir tahareti istemesi demektir. Âyet-i kerimedeki zikri geçen ve فاغسلوا üzerindeki ف harfinin tertip ifade etmesi sebebiyle diğer azalarda da bu tertibin gözetilmesi gerekeceği söylenemez. Zira Cenab-ı Hakk namaza kalkmayı abdest için şart olarak zikretmiştir. Halbuki her namaza kalkanın mutlaka abdest alması lâzım değildir. Çünkü abdestli de olabilir. Şu halde âyette namaza kıyam zikredilmiş fakat başka bir sebep kasdedilmiştir. Bu bakımdan tertip ifade ettiği ileri sürülen mezkûr harf burada bu mânaya alınmamıştır. Aynı şekilde tertibin şart olmadığına وانزلنا من السماء ماءً طهورا «Biz gökten tertemiz su indirdik» âyeti (2) de delâlet etmektedir. Çünkü her nasıl kullanılırsa kullanılsın suyun temizleyici olması lâzımdır. Keza Hazret-i Peygamber bedeviye abdesti tarif ederken tertip hususuna temas etmemiştir. Ayrıca Rasulüllah Safa'da «Allah'ın başladığı yerden başlıyalım» buyurmuştur. Eğer âyetteki vav harfi tertip ifade etseydi böyle bir ifadeye lüzum hasıl olmazdı.

— S O N —

(1) el-Maide sûresi: 6.
(2) el-Furkan sûresi: 48.

Peygamber Efendimizin Mübarek Şemâili

يك دهان خواهم پهناى ملك
تا بكويم وصف آن رشك ملك

Feleklerin genişliğinde bir ağız isterim ki:
Meleklerin bile kıskandığı o yüce zâtden söz edeyim...
Hz. Mevlâna

Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ

● **İmam-ı Kastalânî;** «Sallallahü Aleyhi ve Sellem Efendimiz'in yaratılışındaki mükemmeliyette, geçmişde ve gelecekde, hiç bir kişinin vücuda gelmiyeceğine inanmak: İmanın kemâlindendir» der.

● **İmam-ı Kurtubî;** «Rasûl-ü Ekrem Efendimizin Şemail-i Şerifi, vücut güzelliğinin tam vasf ve beyanı, bize kadar gelmemiştir. Çünkü, Ashab-ı Kiram; Allah Rasûlünün mübarek yüzüne dikkatle bakamazlar. Kemâl-i edeblerinden, onun şeklini seyre dalamazlardı» diyor. Biz deriz ki: Fanî hayatımıza ışık tutan güneşin ışığına tahammül edemiyen gözler; iki cihan güneşinin nuruna nazarda acze düşseler çok mu!..

● Şu halde O'nu, bize geleni kadarıyla anlatmağa çalışacağız:

Kâinatın Efendisinin mübarek vücutları; mutedil yaratılışda, çok mütenâsib, gayet zarif, fevkalâde mükemmel, noksansızdı. Boyları; ne uzun ve ne de kısa değildi. Gerçekde orta boyda görünür; fakat, herhangi bir cemaat içerisinde, kolaylıkla seçilirdi. Renkleri, esmer değil, sütbeyaz da denilemez; hafif pembelik görünen pek latîf bir melâhate sahipdi. Saçları hafif kıvırcıklı olup; bazen keserler, bazen de kulak yumşaklarına kadar uzattıkları, görülürdü.

● Bakınız Molla Camî ne diyor:

Bahçe tarafına gittim; gülleri açılmış gördüm.
Bütün çiçeklerden Hazreti Muhammed'in kokusu geldi!..

Şems sûresi O'nun yüzünü; Leyl sûresi ise O'nun saçlarını vasfeder,
Bütün Kur'an sûrelerinden, Hazreti Muhammed'in kokusu geldi!..

● Fahr-i Kâinat'ın mübarek kaşları, hafif kavisli ve ayrı idi. Allah için gazablandıklarında, iki kaşları ortasındaki damar belirirdi. Alınları açıkdı. Kirpikleri, uzundu. Kudsî vecihleri, müdevverdi. Gözleri, siyah olup, beyazında çok hafif pembelik mevcuttu. Burunlarının üst kısmı ince ve ortası biraz kavisli idi. Fem-i saadetleri, fesahat ve belâğate gayet müsait, genişce yaratılmışdı. Kelâmları ağır ağır, nefesleri hayatbahş, hitabeleri, gözleri ve gönülleri coştururdu. Sohbetinde bir lâhza bulunmak şerefine erenler; insanlık içinde, sahabîlik imtiyazına yükselirler, beşeriyete rehber olma faziletine mazhar olurlardı.

● Mübarek başları, bereketli idi. Sakal-ı Şerifleri, siyah, az kıvırcıklı, sık denilebilir hüviyette ve bir kabza mikdarı uzardı. Son yıllarında, saç ve sakalında, onbirden fazla, ondokuzdan az denecek kadar ak vardı.

Ve: شيبتنى سورة هود **«Hûd sûresi, beni kocattı,»** buyururlardı.

● Mübarek boyunları orta uzunlukda ve bembeyazdı. Onu, gümüşe benzetenler de olmuştur. Omuzları geniş, sadri şerifleri dolgun ve karınları ile bir seviyede idi. Kolları uzun, elleri açık, mafsalları irice ve tam bir erlik vasfını haizdiler.

● Sırtlarında ve iki kürek kemikleri arasında, büyücek bir et beni şeklinde, **«Nübüvvet Mührü»** vardı. Sahabelerinden, bu mübarek mührü öpme şerefine erenler olmuştur.

● Peygamber-i Âlişan Efendimizin yürüyüşü, bir tepeden inercesine temkinli ve vakûrane idi. Tevazu, değişmeyen vasıfları idi. Kendilerine hitab edenlere topyekûn dönerlerdi. İşaretleri, parmak ucuyla değil, elle olurdu.

● Varlığı, âlemlere rahmet olan O büyük insanı, ilk gören heybetinden titrer; bir müddet huzurunda bulunduktan sonra da, ondan ayrılamaz; candan çok sever ve: «Böylesini hiç görmedim» derdi.

● Ehl-i dil ve Erbab-ı hakikat nezdinde, ondan bahsetmek Hakka vuslatın vesilesidir. O'nun sevgisi; kalbin cilâsı, îmanın gıdası, ruhun safâsı ve kulun Rabbisine rabıtasıdır.

«Seni sevmek haddim bile değil; amma severim!..»

Diyen şairin haline hayran olmamak ne mümkün.

● Şu niyaza bakın:

«Ya Rasûlallah, kudretim yok ki, yanında bir çadır kurup komşu olayım.
Param yok ki, mahalenden bir ev satın alayım.
Ben, göz ve kulağı, şunun için isterim:
Gözümle yüzünü göreyim, kulağımla sözünü dinleyeyim!»

● Yüz yıllarca ondan bahsedilmiş. Sayıya sığmayacak ciltlerle eserler onun vasfı için yazılmış. Kanaatımız şu ki: Sabah-ı haşre kadar ondan bahsedilse, yine hiç bir şey söylenmiş olmaz. Evet, O, kuldur, beşerdir. Fakat bizim gibi değil!..

(Devamı 29. sayfada)

MERHAMET (1)

Yazan : **Es-Seyyid SÂBIK** — Terceme : **Ahmet GÜRTAŞ**

ABDULLÂH b. Amr (R.A.)'dan, Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimizin şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

«Rahmân (olan Allah), merhametli kimselere rahmet(iyle muamele) eder. Yeryüzünde olanlara merhamet ediniz ki, semada olanlar da size rahmet etsin.» (2)

Merhamet, yüksek bir sıfat, insanî ve asîl bir duygudur. İnsanı çokca iyilik yapmağa, darda kalana imdat etmeğe, muhtaç durumda olana yardım etmeğe, zulmü ve yolsuzluğu defetmeğe, tecavüz ve haksızlığın önünü almağa sevkeder.

İslâm, insanı merhamet sıfatı ile muttasıf kılmayı istemektedir. Ta ki insanların kalbi hayır ve iyilik duyguları ile dolsun ve bu kalbler dünyaya ümit ve arzu bahşetsin.

Allah, bu dinin tek sahibidir. O, Rahmân ve Rahîmdir; her şeyi rahmeti ve ilmi ile kuşatan yine O'dur; rahmeti gazabından üstündür. Allah, rahmeti yüz parçaya ayırıp, doksandokuzunu yanında alakoymuş, yeryüzüne de bir tek parçasını indirmiştir. İşte bu bir tek parça sayesinde mahlûkat birbirlerine karşı merhametli davranırlar. O kadar ki, yavrusuna basmaktan korktuğu için, at ayağını bu merhametten dolayı kaldırır.

Allah'ın Kitâb'ı bir rahmettir :

«Biz Kur'ân'dan peyderpey onu indiriyoruz ki (herbiri) mü'minler için şifa ve rahmettir...» (3).

Allah'ın Cenneti bir rahmettir :

«(Kıyamet gününde) Yüzleri bembeyaz olanlar ise Allah(ın) rahmeti (cenneti) içindedirler. Onlar bunun içerisinde ebedî kalıcıdırlar.» (4)

Allah'ın Rasûlü bir rahmettir ve ashâbı da merhametli kimselerdir :

«Biz, seni (Habibim) âlemlere (başka bir şey için değil) ancak rahmet için gönderdik.» (5).

«(Yine o münafıkların) içlerinde öyle kimseler vardır ki, Peygambere ezâ ederler (onu incitirler) ve derler ki: O, (her söyleyeni dinleyip ona inanan) bir kulaktır. De ki: O, sizin için bir hayır kulağıdır, Allah'a inanır, mü'minler(in sözün)e inanır. O, içinizden iman edenler için de bir rahmettir...» (6).

«Muhammed Allah'ın rasûlüdür. O'nun maiyyetinde bulunanlar da kâfirlere karşı çetin (ve metin), kendi aralarında merhametlidirler...» (7).

Merhametli olanlar Allah'ın rahmetine nâil olacak kimselerdir. Bu sıfattan uzak olan kimse ise şakîdir, bedbahttır: «Merhamet etmeyen, rahmete nâil olamaz», «Merhamet (sıfatı), şakî (bedbaht) olanın dışında kimseden çekip alınmaz».

İNSANLAR içinde merhamete en çok lâyık olanlar kadınlar, zayıflar ve yoksullardır. Onlar, ızdıraplarını dindirip, yaralarını saracak merhametli bir ele muhtaç durumdadırlar. Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Dul ve yoksulların ihtiyaçlarını karşılamak) için gayret eden, Allah yolunda cihad eden gibidir; yahut gündüzü oruçla, geceyi de ibadetle geçiren gibidir.» (8)

Yine şöyle buyurmaktadır :

«Kadınların hayrına çalışınız.»

Enceşe ismindeki sahâbî bir seferde develeri güzel sesi ile şarkı söyleyerek sürüyordu. Bunun üzerine develer, üzerlerinde kadınlar varken, sür'atle yürümeğe başladılar. O zaman Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurdu:

«Ey Enceşe! Sırçalar (gibi nâzik olan kadınlar) a dikkat et.»

Yine Hz. Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Kusur (ve miskinlik) sayılmayacak şekilde tevazu' gösteren, dilenciliğe vardırmadan kendini küçük gören, biriktirdiği malı ma'siyet dışında harcayan, zavallı ve yoksul kimselere merhamet eden, ilim ve hikmet erbabı ile düşüp kalkan kimselere ne mutlu! (veya Cennet, böyle kimseler içindir).»

İşçiler ve hizmetçiler İslâm'ın, haklarında titizlik gösterip kendilerine şefkat ve merhametle muamele yapılmasını ve yüklerini hafifletmek, ücretlerini ödemek ve kendilerine kötülük yapmamak gibi hukuklarının gözetilmesini emrettiği kimselerdendir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Hizmetçinin yükünden hafiflettiğin miktar, (hesap gününde) senin mizanında kendi lehine bir ecir olacaktır.» (9)

Ve yine şöyle buyurmaktadır :

«Ücretli (olarak çalıştırdığınız kimse) ye, henüz teri kurumadan ücretini veriniz.»

Ma'rûr b. Süveyd (R.A.)'den, şöyle dediği rivayet edilmiştir :

«Rabze'de Ebû Zerr (R.A.)'in huzuruna girdik. Kendi üzerinde bir hırka vardı. O hırkanın bir benzeri de kölesinin üstünde bulunuyordu. Dedik ki:

— Ey Ebâ Zerr! Şayet kölenin hırkasıyla kendi hırkanı birleştirseydin (sana) bir takım elbise olurdu. Ona da başka bir elbise giydirirdin.

(Bize cevaben) şöyle dedi:

— Hz. Rasûlüllâh (S.A.)'ı şöyle buyururken işittim :

(Din) kardeşlerinizi, Allah sizin eliniz (hâkimiyet ve idareniz) altına vermiştir. Kimin eli altında bir (din) kardeşi varsa ona kendi yediğinden yedirsin, kendi giydiğinden giydirsin, gücünü aşacak bir şeyi ona yüklemesin. Şayet gücü yetmiyecek bir şeyi teklif edecek olursa ona (o hususta) yardım etsin.»

HZ. Peygamber (A.S.) Efendimize bir adam gelip şöyle dedi:

— Hizmetçim edebsizlik yapıyor ve yersiz hareket ediyor. Onu dövebilir miyim?

Efendimiz şu cevabı verdi :

— Onu hergün yetmiş defa affedersin.

Ebû Mes'ûd el-Bedrî (R.A.)'den, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

«Bir kölemi dövüyordum. Arkamdan (şöyle diyen) bir ses duydum:

— Ey Ebâ Mes'ûd! Unutma ki, senin köleye güç yetirmenden daha çok Allah sana güç yetiricidir.

Bir de baktım ki, o zât, Hz. Peygamber (A.S.) imiş. Ben de dedim ki:

— Yâ Rasûlâllâh! O (köle), Allah rızası için hürdür.

Bunun üzerine Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurdular:

— Şayet (böyle) yapmasaydın, şüphe yok ki, (cehennem) ateş(i) seni yakacaktı.

İslâm, gözetilmeye ve itina gösterilmeye muhtaç olan çocukları da rahmetinden uzak tutmamış ve onlara karşı sert davranandan, İslâma mensûb olma şerefini çekip almıştır. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Küçüğümüze merhamet etmeyen ve büyüğümüze hürmet göstermeyen, bir de iyiliği emredip kötülükten nehyetmeyen bizden değildir.»

Hz. Âişe (R.A.) vâlidemizden, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

«Bir bedevî Hz. Rasûlüllâh (A.S.)'a geldi ve şöyle dedi :

— Siz çocukları öpüyor musunuz? Halbuki biz öpmüyoruz.

Bunun üzerine Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurdular:

— Allah, senin kalbinden rahmeti söküp almışsa ben ne yapabilirim?» (10)

Ömer b. Abdülaziz'den, şöyle dediği rivayet edilmiştir :

«Sâlih bir kadın olan Havle bint-i Hakîm şöyle anlattı :

Bir gün Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, kızının iki oğlundan biri kucağında iken (halkın içine) çıkmıştı. (Kucağındaki çocuğa) şöyle diyordu:

(Gün gelecek) siz pintilik, korkaklık ve câhilliğe âlet edileceksiniz (yani Allah yolunda infak etme, Allah yolunda cihâd etme ve Allah yolunda ilim tahsil etme hususunda tembellik gösterenler bu konuda sizleri bahane olarak gösterecekler). Halbuki siz Allah'ın (bahşettiği) fesleğen çiçeğisiniz.»

Bir gün Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, mutadı hilâfına, secdeyi uzatmıştı. Ashabı, bunun sebebini kendisine sordular. O da şöyle cevap verdi :

«Oğlum sırtıma binmişti. Ondan önce davranmak istemedim.»

Rasûlü Ekrem (A.S.) Efendimiz, namaz kılarken çocuğun ağlamasını duyardı da namazı kısa keserdi.

---

(1) es-Seyyid Sâbık, Da'vetül-İslâm, Mısır, 1960, s. 213-218.

(2) Ebû Dâvûd ve Tirmizî rivayet etmiştir.

(3) el-İsrâ sûresi, âyet: 82.

(4) Âl-i İmrân sûresi, âyet: 107.

(5) el-Enbiyâ' sûresi, âyet: 107.

(6) et-Tevbe sûresi, âyet: 61.

(7) el-Feth sûresi, âyet: 29.

(8) Buhârî rivayet etmiştir.

(9) Ebû Ya'lâ ve İbn-i Hıbbân rivayet etmiştir.

(10) Buhârî ve Müslim rivayet etmiştir.

İSLÂM TARİHİ

GÜNEŞ DOĞUYOR

• **Ebul CİHAD**

NİHAYET akşam oldu güneş battı, her tarafa bir serinlik çöktü. Bu akşam Mekke'de başka bir fevkalâdelik, başka bir güzellik vardı. Amine'yi bu serinliklere rağmen soğuk bir ter basıyor, arada sırada gözlerini yumuyor, açıyor, etrafındakileri süzüyor :

— Kulağıma bir takım sesler geliyor sizler de duyuyor musunuz?

— Hayır hiç bir şey duymuyoruz; ne diyor sesler?

— Diyor ki bu gece dünyayı saran zulmetin son gecesidir. Büyük kurtarıcı, bu gece doğacak, putlar yere serilecek, zulmü kamçılayanlar bu geceden itibaren yok olmaya mahkûmdurlar.

O gece ziyaretçi kadınlar girip çıkıyorlar. Mekkeliler eski âdetleri üzere ayın ışığında halaka halaka oturmuş sohbet ediyorlar, gediklerden yakın tepelerden akseden çobanların sesleri otlakdan dönmekte olan develerin boyunlarındaki çan sesleri, ağustos böceklerinin cırtlak sesleri ara sıra sessizliği kesiyordu.

Abdülmuttalib'in yüz çizgilerinde bir yorgunluk hissi seziliyordu. Fakat buna rağmen gözlerinde bir umut ışığı var, hareketlerinde bir sevinç ifadesi vardı. Oğullarını etrafına almış onlara Mekke'nin durumundan bir şeyler anlatıyor, arada sırada da kafasını Haremin kapısından girenlere çeviriyor, sanki bir haber bekliyor gibiydi. Evet, Abdülmüttalib, Amine'den gelecek bir müjde bekliyordu. Çünkü ondan doğacak çocuk yakında kaybettiği ciğer paresi ve çok sevdiği oğlu Abdullah'ın acısını unutturacaktı. Vakit bir hayli ilerlemiş, herkes de yavaş yavaş evlerine dağılmaya başlamıştı. Abdülmuttalib de kalkmış, yatmak için evine gidecekti. Oğullarına kulaklarının sesde olmalarını tavsiye ederek ayrılıp gitmişti.

Amine'ye gelince. Mutevazî bir odanın içinde bir yatakta o zamana kadar görülmemiş bir manevî hava içinde hafif hafif solumakta. Gökten yeryüzüne doğru uzanan nur direkleri coşkun bir edâ ile seyrediyordu. Odadaki bir takım nuranî varlıklar ona ayrı bir neşe, başka bir tatlılık veriyordu. Nihayet son saat yaklaşmış nuranî varlıklar gittikçe çoğalmaya başlamıştı. Amine'de ne ağrı vardı, ne sızı. O güneşin doğma kâinatın aydınlanma, beşeriyetin kurtulma, zülmün son bulma, zalimin yok olma, zamanı gelmişti. Nihayet işte o doğmuştu. Hz. Muhammed (S.A.V.) doğmuştu. Bir insan değil sanki bir nur topu idi. Göbeği kesik ve sünnet olmuş olarak dünyaya teşrif etti. Kabe üzerinden, Amine'nin yattığı odanın üstünden birtakım sesler, Gök kubbeyi çınlatıyor, Haremden, Kabe'nin içinden gürültü ve patırtılar geliyordu. Nedir bunlar? Putlar yıkılıyor, tanrı diye tapılan o taş, gümüş ve altından dikili putlar hep yere seriliyordu...

O sırada hemen doğan erkek çocuğun müjdesini müjdeciler koşuşmuş Abdülmuttalib ve oğullarına veriyorlardı. Abdülmuttalib hemen yatağından fırlayarak Amine'nin evine doğru koşmaya başlamıştı.

Allah, Allah; Çocuk yeni doğmasına. rağmen dudakları kıpırdıyor, birşeyler söylüyordu. Hemen orada bulunanlardan biri kulağını çocuğun ağzına koyarak dinlemişti. Ama o anda renginde bir sararma, vücudunda bir ürperme hissedilmişti. Çünkü çocuk duyulmayan, görülmeyen, hiç beklenilmeyen bir sesle: «Ümmetim, Ümmetim, Yarab Ümmetim!» diyordu. Evet, bu ümmetin sesleri yalnız onun değil herkesin tüylerini ürpertiyordu. Doğarken bütün insanlara sahip çıkıyor, onlar için Cenab-ı Allah'a yalvarıyor. O'ndan birşeyler niyaz ediyordu.

(Devam edecek)

Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış

— II —

Tercümân-ül-KUR'AN

İslâmın ilk emri
OKU

Diğer taraftan da, gerek büyük sermaye sahipleri ve gerekse toprak sahibi ağalar hayatı çekilmez bir cehennem haline getirdiler. Keza memlekette hüküm süren bürokrasiyi hâkim kılanlar sanki kendi ülkelerinde değil de âniden fethettikleri bir ülkede hükmeden yabancılar olduklarını ortaya koydular. Bilindiği gibi bu kimseler sömürgeciliğin kucağında büyümüşlerdi. Sömürgeciliğin idare ve hüküm cihazındaki kimselere, sırf kendi arzularını yerine getirmek için telkin ettiği terbiye sistemi ise herkesçe bilinen bir şeydi ki, bunlar kibir, hissizlik, ilgisizlik gibi şeylerden başkası değildi. Bunları halk kitlelerinin karşısına çıkarıyorlardı. İşte sömürgeciliğin idare ve hüküm adamlarına aşıladığı bozuk ahlâk sistemi bunlardı. Bunlarla da idare adamlarını halk nazarında korku ve dehşet kaynağı olarak göstermek istiyorlardı. Böylece halk, bu idareciler karşısında eli kolu bağlı duracak ve sömürgecilik de halkın kanını istediği gibi emmeye devam edecekti.

İstiklâlin elde edilmesinden sonra, icra heyetinin kendi kanlarından olan vatandaşlarına karşı lâyık olduğu bir yol takip etmesi için bir islâh yapılması zarûrî idi. Fakat acı bir gerçek olarak şunu da ifade etmemiz gerekir ki, icra heyetinin düşünce tarzı, değişmek şöyle dursun, İngiliz idaresindeki günlerden daha da kötüye gitmişti.

Bunun birçok sebepleri vardır. Bunlardan biri şudur ki, idare adamları iman ve akide ile ilgili hiçbir hedefi gözleri önüne koymamışlardı. Bütün düşündükleri, ne olursa olsun hükümde kalmalarını uzatmak idi. Böylece onlar iktidarda kalmak için halkın desteğine başvuracakları yerde, bürokrasiye başvurup bu mücâdelede onu en kötü bir şekilde âlet etmişlerdi. Bu sebeple de bu durum bürokrasi hâkimiyetinin günbegün yerleşmesine, taşkınlığın artmasına sebebiyet vermiştir. Tâ ki hüküm halkın elinde kalacağı yerde bunların elinde kalmıştır. Bürokrasi, kapitalizm ve ağalığın yerleşmesi, halkı tahammül edemiyecekleri bir meşakkate sürüklemiştir. Fakat onlar bütün bunlara rağmen bir anayasa konacağı, bu meşakkat ve sıkıntıdan kurtulup Pakistan topraklarının İslâm nûruyla aydınlanıp saâdete erecekleri ümidiyle yaşayıp durdular. Nihayet tam dokuz sene süren bir mücâdeleden sonra 1956 senesinde bir anayasa getirilebildi. Fakat biz, bunun kelimenin tam ma'nâsıyla islâmî bir anayasa olduğunu söyleyemeyiz. Bununla beraber Pakistan'da islâmî bir devletin kurulmasına yardımcı olabilecek bir ortamın getirilmesini ihtiva eden bir takım maddeleri de havî bulunuyordu. Fakat bu anayasa daha konur konmaz dine karşı olanlar derhal cephe alarak ilgasını istediler.

Bazı gruplar da bu anayasaya büyük bir ustalıkla karışık seçim usûlüne göre genel bir seçim yapılmasını gerektiren bir maddenin konulmasını başarmışlardı. Yani Pakistan'daki Hindu azınlıklar için hususî sandalyeler ayrılmayacaktı. Halbuki Doğu Pakistan'da on milyona yakın Hindu sâkin bulunuyordu. Böylece siyasî çatışma birdenbire ters dönüverdi. Çünkü Doğu Pakistan'da karışık seçim yapılmasından maksat, İslâmı isteyen her partinin Hinduların oylarından mahrum olması demekti. Halbuki birlik siyasetini güden ve buna göre hazırlanan proğramını sunan her parti az da olsa müslümanların oylarıyla birlikte Hinduların da oylarını elde edecek ve te'yit görecekti. Böylece bu bölgede bir takım partiler meydana gelmiş, Hinduların destek ve te'yidini kazanmış kimseler ortaya çıkmıştır. Netice itibariyle mülhid çevreler kuvvet bulmuş ve bu durumu kötüye kullanarak siyasî çevrelerde nasîbini almak için bir tehlikeyi göze almıştı. Çünkü bu çevreler kat'î olarak biliyorlardı ki genel bir karışık seçim yapıldığı takdirde hükmü elde edecekler ve savaşı kazanacaklardı. İşte böyle bir ortam içerisinde ülkede genel seçim zamanı ilân edildi.

Bununla beraber fırsat kollayanlar ve dine karşı olanlar en korkunç metotlarını kullanarak zorlama, tehdit, ümitlendirme, tatlı vaadlerle seçmenleri tesir altında bıraktılar. Bütün bu metotlar bu kimseler tarafından durumun kendi lehlerine olması için icad edilmekteydi. Bunlar yanında bu fırkalar kendilerini destekleyenlerin seçimle ilgili dairelere nakledilmelerinde büyük bir çaba harcamışlardı. Böylece girişilen bu savaşın her ne surette olursa olsun kazanılması için onları kendilerine yardımcı kılacaklardı.

Bu durum hiçbir zaman demokrasinin tatbiki için siyasî havanın hazırlanma fikrine müsait değildi. Belirtileri demokrasi fecrinin doğma ihtimalinin çok uzak olduğunu göstermektedir. Diktatörlük ise ülkenin her tarafında karanlıklarını saçabilmek için dişlerini bilemiş bulunuyordu. Burada şunu da belirtmek gerekir ki, Sayın Üstad Ebû'l-A'lâ El-Mevdûdî 1958 senesi Ekim ayı içinde kalabalık bir gruba yaptığı konuşmasında gayet vazıh ve sarih bir şekilde demişti ki: «Seçimleri kazanmak için takip edilen bütün metotlar, herhangi bir siyasî partinin kazanmasını sağlamıyacaktır. Olsa olsa onlar ülkede en son kalan demokrasi nizamını da silip süpürecektir. Anî bir ihtilâlle karşılaşıp başımıza bir diktatörün getirilmesi ise hiç de uzak değildir.»

Çok garip bir tesadüftür ki Sayın Mevdûdî bu konuşmasını o gece 10.30'da tamamlamıştı; aynı gece saat 12'de ise örfi idarenin ilân edildiği, anayasanın ilgası, Millet Meclisinin lağvı ve Bakanların da Bakanlıklarından uzaklaştırıldığı öğrenildi. Böylece bütün ülke demokrasinin kapısına yakın bir halde iken diktatörlüğün pençesine düşüvermiş oldu.

Geçen on sene zarfında Pakistan halkının fikir, ahlâk ve iktisat yönünden güçlü bir duruma getirilmesi için hiçbir çaba harcanmadı. Yapılan ilk iş partilerin isimlerinin kötüye çıkarılması, ülkede halkın sevgisine mazhar olabileceği zannedilen başkanların sözde liderliklerine tehlike arzetmemesi için saf dışı edilmeleri olmuştur. İslâm cemâatı ve bu cemâatın muhterem başkanı Mevdûdî'nin, kendilerine tevcih edilen iftira, töhmet ve yabancı propagandaları gidermek için büyük gayret ve inayetleri olmuştur.

Bu hususta külliyetli miktarda para harcanmış, birçok kitap ve broşür müsadere edilmiş ve bunların takibi için de bozguncu ve şehir eşkiyalarından faydalanılmıştır. Bu sahada en çok çaba harcayan ve bu yolda gayret gösteren zümreler hükûmetin tasvibini alıyor ve takdirini kazanıyordu. Bütün neşriyat gerek resmî ve gerek gayri resmî olarak bu yolda bütün gayretlerini harcıyordu; Sanki bu iş hükûmet programından bir parçaymış gibi. O günleri müşahede edenler pekâlâ bilirler ki, hükûmetin müslüman cemaatına gösterdiği düşmanlığın nisbeti parti ve diğer başkanlara karşı çalışmasının elli katına yükseliyordu. Halkın boyunlarına pençelerini geçirmiş olan iğrenç sömürgeciliğin ise fitnesi tasavvur edilemiyecek bir dereceye gelmiş bulunuyordu. Çünkü diktatörlüğün tutunmasında az veya çok çaba harcayan herkese şuradan buradan sayısız hediyeler ve paralar yağıyordu. Böylece fırsat ve menfaat düşkünleri bu ânı değerlendirerek çok büyük servetler elde ediyorlardı. Vicdanların satın alındığı çarşı böyle revaç bulmuş ve bu hal halka birçok ders ve tecrübeler kazandırmıştı.

Yeni su projeleri sebebiyle ziraat için halka dağıtılması istenen bütün topraklar hükûmetin yardakçılarına dağıtılmıştı. Böylece memleketteki ağalık; küçümsenmiyecek derecede artmıştı. Büyük propagandalara sebep olan toprak reformu ise ziraat işçilerinin durumunu daha iyi hale getirmeğe muvaffak olamamıştı. Çünkü toprak ağaları bu işte kendi menfaatlarına açılan kapılar bırakmışlardı. Çünkü Pakistan'daki bu toprak ağalarının ekseriyeti hükûmetin gölgesine sığındıktan sonra bu toprak reformundan büyük ölçüde istifade etmişlerdi. Bunun tabiî bir neticesi olarak da çiftçilerin durumları çok kötüye gitmiş, geçimleri bozulmuştu.

Diktatörlüğün hususiyetlerinden biri de şudur ki, o daima riya, şöhret, neticesiz bir çaba bulunan işleri tercih eder. Bununla halkın gözünü boyamak ve memleketin hakikî durumundan onları uzak kılmak ister.

Bu nevi siyasî bir hareketle son zamanlarda da karşılaşmış bulunuyoruz. Çünkü büyük apartmanların inşa edilmesinde, yepyeni mahallelerin yapılmasında ve plânsız fabrikaların meydana getirilmesinde büyük bir faaliyet görüyoruz. Bütün bunlar halka ve Pakistan'a gelen yabancılara Pakistan'ın iktisadî gelişmede çok büyük başarılar sağladığını hissettirmek içindir. Fakat şu var ki bütün bu gelişmeler ve ilerlemeler hiçbir şeye sahip olmadığı halde ödünç paralara güvenerek yalan yere şöhretini korumaya çalışan tasarrufu kötü bir başkan gibidir. Böylece kendi imkânlarına güvenerek faydasız yere para sarfetmeye tahammül edemeyen, fakirlik ve yoksulluk içinde kıvranan ülkemiz yabancı kredilere el açtı. Böylece boş bir iktisat gelişmesinde yalancı şöhretini korumuş olacaktı. 1958 senesinden önceki borca nisbetle 31 Aralık 1967'ye kadar olan borç nisbeti arasında çok büyük bir artış vardı. Böylece Pakistan'ın alınan bu kredilere senelik faiz olarak binlerce rubiyye ödemesi lâzımdı.

Malî durum da aynı şekilde çok kötü bir durum almıştı. Memleket içinde bir tarafta vergiler, bilhassa dolaylı vergiler artıyor ve daha çok orta ve işçi sınıfı güç bir duruma düşürüyordu. Diğer tarafta da korkunç bir şekilde günlük ihtiyaçların fiatları yükseliyor ve bunun da sebebi enflâsyon olarak görülüyordu.

Dinle ilgisi olmayan çevreler bilhassa sosyalizm ülkenin tarihinde karışık bir yol seçmiş bulunuyorlardı. Fakat bunlar son zamanlarda büyük bir ustalık ve soğukkanlılıkla ileri atılarak ön saflara geçtiler. Bunlardan bir kısmı içten bağlarla hükûmete sarılmış, bir kısmı da hükûmet adamları sayesinde resmî ve yarı resmî yayın ve öğretim müesseselerine yerleştirilmiştir. Bunlar tam bir hürriyet havası içinde islâmî olmayan fikirlerini yaymaya ve yeni nesli bozmaya başlamışlardı. Diğer taraftan komünistler hükûmet dairelerine sızmışlar ve oradan işçi çevrelerinde komünizm aleyhinde propağanda yapılamayacak durumlar yaratmışlardır. Ahmaklıkla karışık diktatörlük ise memlekette sosyalistlerin tehlikeli metotlarını tesirli bir hale getirmiş bulunuyordu.

Çünkü bu metotlar her ne suretle olursa olsun meşru bir isteğe kulak asmıyor, her makûl olan talebi tahkirle reddediyordu. Halbuki aynı talep kanuna muhalif olarak istenildiği zaman ona boyun eğiyor ve gereken itinayı gösteriyordu. Bunun tabiî bir neticesi olarak da ülkede itminan içinde olmıyan bütün tabakalar en çok fitneyi kim koparır, ülkede endişe ve sıkıntıları kim yaratırsa ülkenin durumunun değişmesinde onun rolünün daha fazla olacağına inanmış bulunuyorlardı. Bu his talebelerde, işçilerde ve yoksul tabakada hayat buldukça onlar delice yollara saparak öne geçme arzusuna yöneliyorlar ve siyasî havanın bulanmasına ve siyaset fırtınalarının esmesine sebep oluyorlardı. Ayrıca ileri atılan bu zümreler halka yapacakları ciddî bir iş için ciddî bir proğram vermiyor, tabiî gelişmesine mülâyim bir bina için onları hazırlamıyorlardı da. Bilâkis torbasındaki en son oku da onları yıkıcılık, eşkiyalık ve şiddet hareketlerini hazırlamak için atmak olmuştu.

Tutumumuzdaki Hatalar

Yazılan yazılar, makaleler, kitaplar; verilen konferanslar, yapılan konuşmalarda umumiyetle dikkati çeken iki mühim husus vardır.

Bunlardan biri : Tarih boyunca dedelerimizin yaptığı iftihar vesilesi işlerin anlatılması ve bunlardan kendimiz hesabına bir iftihar, bir övünme payı çıkarma gayreti.

İkincisi: Geçmişte yapılmış kusurlu işlerin tekrar, tekrar anlatılması ve birbirimizi kıracak şekilde bunların kavgasının yapılması.

Aslında bu ikisi de bir haddi aşmamak şartı ile lâzımdır. Bunsuz olmaz. Çünkü bir milletin fertleri, ne derece büyük işler yapmış insanların çocukları veya torunları olduklarını idrak edip kavrarlarsa, ne derece dedeleri ile haklı olarak övünebilirlerse ve ne derece bir Millet olarak köklerinin çok eskilere uzandığını anlayabilirlerse o kadar geleceğe emin gözlerle bakar, başları dik yaşar ve büyük bir Millet olmanın zevkini, gururunu duyarlar. Bu da onlara bitmez tükenmez bir güç kaynağı olur.

Ve yine mazideki hata ve kusurları anmamız ve bunlar üzerinde münakaşalar yapmamız da tabiîdir. Zira bu mazideki hatalardan ders alabildiğimiz nisbette bir daha aynı hatalara düşme ihtimalimiz azalacaktır.

Zaten, tarih maziden ders ve ibret alıp, güç ve hız kazanmak için değilse ne içindir?

Yalnız burada çok dikkat edilmesi gereken mühim bir husus belirmektedir. O da şudur. İster ibret almak için olsun, isterse övünmek ve hız almak için olsun bu maziye bakışlar belirli bir haddi aştıkdan sonra bu haddi aşma oranında mahzurlu olmaya başlıyacaktır. Nitekim hepimiz hususî hayatımızda çok iyi biliriz. Bir insan yolda giderken lüzumlu, lüzumsuz fazla arkasına bakarsa burnunun dibindeki çukuru veya tümseği göremez, düşer, yahut da kocaman bir yapıyı farkedemez çarpar. Bunun için yolda giderken dedelerimiz daima tekrarlarlar. ÖNÜNE BAK. Hepimizin ömür boyu tatbik etmesi gereken bir düstur: ÖNÜNE BAK. Evet, HEP BERABER ÖNÜMÜZE BAKALIM.

İnsanlar ve milletler daima ileriye bakmalıdırlar. Yalnız ne kadar yol aldığımızı, nerede olduğumuzu ve mühim noktalarda ne şekilde karar verip hangi istikamete yöneleceğimizi tesbit edebilmek için gerektikçe geriye bakmalıyız.

Ve şunu hiç unutmamalıyız ki : Bizlerin, haklı olarak dedelerimizle iftihar etmeyi istediğimiz gibi çocuklarımızın da aynı şekilde bizlerin yaptıkları ile iftihar etmeyi isteyecekleri muhakkaktır. Ve bu, onların ellerinden alınamıyacak en büyük haklarıdır.

O vakit kendi kendimize sormamız gerekiyor: Biz dedelerimizle iftihar ediyoruz, fakat biz çocuklarımızın bizlerle iftihar etmesi için NELER YAPTIK? NELER YAPIYORUZ? Ve NELER YAPACAĞIZ? Geleceğe ait düşünce ve plânlarımız NELERDİR?

Ve daha sonra peki onlar şu, şu, şu işleri yaptılar fakat siz neler yaptınız şeklindeki soruların da cevaplarını hem kendimize ve hem de başkalarına verebilmeliyiz.

Netice olarak :

1 — Yarın kendi çocuklarımızın da bizlerle iftihar etmek isteyeceklerini,

2 — Dedelerimizin büyüklüğüne, şan ve şereflerine lâyık evlât olmak mecburiyetinde olduğumuzu,

3 — Vatan, Millet, Memleket ve İnançlarımızın yaşaması için kendi emek ve kazancımızdan ne kadar ayırdığımızı,

4 — Ve nihayet kendi kendimizin gözünde değer eksikliği duygusuna düşmemek ve kendi varlığımızdan utanır hale gelmemek için büyük işler yapmaya mecbur olduğumuzu... hiç bir şekilde, hiç bir zaman aklımızdan çıkarmamalıyız. Ve bunun için de NELER YAPTIĞIMIZ, NELER YAPMAKTA OLDUĞUMUZ ve NELER YAPACAĞIZ? şeklindeki soruların cevaplarını hem kendi vicdanımıza ve hem de herkese yüz akı ile verebilmeliyiz. Ve zihnî faaliyetlerimizin büyük bir ekseriyetini İSTİKBALE AİT DÜŞÜNCE VE PLANLARLA sürdürmeli ve bu yönde geliştirmeliyiz.

● **Ali Murat DARYAL**

AYNALAR

Siz olmayınca, çok genç hissederim kendimi,
O gençliğim, yırtıyor ihtiyarlık perdemi,

Şan, şeref, heyecan, aşk, sürekli maceralar,
Günlerden sonra başlar, başımda ağarmalar,

Ey yalancı aynalar! Şu zayıf yüzümdeki,
Siz söylediniz bana kıvrılan çizgileri,

Gün geçtikçe karşımda, yalancısın aynalar
Kopmaktaydı içinde yıllardır fırtınalar

Sizin karşınızda şu, dimdik ayakta duran,
Ben miyim ölüm için, hüngür hüngür ağlayan?

Ölüm, ihtiyarlığın gençliğe dönüşüdür
Zâhir yok oluş, gerçek hayatın doğuşudur

Nihat DEMİREZEN
İmam-Hatip Okulu — DENİZLİ

Bir Mücahid Daha Kaybettik

Enver TÖRE

«Hatırlandığı zaman insanı derin derin düşündüren, neşesini kaçıran, bununla beraber akıl sahipleri için hak ve hakikatı bulmaya vesile olan, kalpleri mühürlenmiş, gözleri hakikatı görmek kabiliyetinden mahrum, kulakları gerçeğe karşı sağır olan, beyinsizleri de gününü gün etmeğe sevk eden bu muamma ölümdür.»

Evet; Merhum arkadaşımız ölümü böyle tarif ediyordu. Ona «İnsanı derin, derin düşündüren bir muamma» diyordu. İşte bu muamma onu da kendisine çekip götürdü. Her fani gibi o da, Cenab-ı Allah (C.C.) ın «Her nefis ölümü tadıcıdır.» fermanına râm olup aramızdan ebediyyen ayrılıp gitti. Sevgili arkadaşımız Mustafa, Mustafa (S.A.V.) sına kavuştu. Çünki: Hayatı, O'nun yolunda çalışmak, çabalamak ve mücadele etmekle geçmişti. Tek gayesi Rıza-i Bari, Muhabbet-i Rasulüllah'tı. İ'lây-i Kelimetüllahı yüceltmek için canla başla çalışıyor, gerektiği zaman dilini, gerektiği zaman da kalemini bu yolda son sür'atle çalıştırıyordu. Her haliyle mücahit idi. O, bu azim ve cesareti okulundan almıştı. Gayesi, Yüksek İslâm Enstitüsünü de bitirmek ve kendi gibi kalbi Müslüman Türk vatanı ile çarpan «Serdengeçti»ler yetiştirmekti. Fakat bu şerefli arzusu tahakkuk etmedi. Daha İ.H. Okulu sıralarında iken hastalık onu yakaladı. Bir taraftan bir hayli kabarık dersleri, bir taraftan hastalık ve bir taraftan da maddî sıkıntı onu durmadan hırpalıyordu. O, elinden geldiği kadar bu engelleri aşmaya çalışıyor, bir taraftan da «Biz sizi malınız, mülkünüz, çoluk, çocuğunuz ve nefsinizle imtihan ediyoruz» Ayet-i Celilesinin esrarına bürünerek Allah'tan kendine acil şifalar diliyor, sabrediyordu. Bu şekilde lise 2 ye geldi ve burada tahsiline ara vermeyi, değilse bu hastalığın kendisini mahvedeceğini düşündü. Bir sene aradan sonra doktorların kontrolleri altında 1963-1964 yılında Konya İ.H. Okulundan mezun oldu. Okumak, okumak, okumak... yine okumak istiyordu. Her kötülüğün cahillikten geldiğini ve okumayan fertlerin millete yük olacağını kabul ederek o, daima okumak ve okutmak istiyordu.

Fakat ne çâre ki hastalık bir türlü yakasını bırakmadığı gibi günden güne de müzminleşiyordu. Okula devam edemiyeceğini anlayınca hiç olmazsa «halka nasihatta bulunurum» düşüncesiyle İmam-Hatiplik görevini almıştı. Maaşının bir kısmını tedavisine, bir kısmını da bakmak mecburiyetinde olduğu kalabalık ailesine sarf ediyordu. Amansız hastalık bir türlü üzerinden çekilip gitmiyor, daha da yerleşiyordu. Nihayet kalbe vuran romatizma kendisini şiddetle sıkıştırmaya başladı. Bu vahim şartlar altında O, yine Allah'ın emrettiği şekilde mücadelesini sürdürüyor, aktüel meselelerle yakından alâkadar oluyordu. Kendisini kıskıvrak bağlayan tehlikeyi hiç mühimsemiyerek aziz milletinin her türlü yabancı tehlikeye karşı dikkatini çekmek için yatağından şöyle haykırıyordu :

«Ey milleti merhume; Ey Ehl-i Vatan; Uyan! Kan damarına hortumunu yerleştirmiş, bir vampir yordamı ile kanını emen fikir kalpazanlarının, siyaset madrabazlarının sonuna kadar sürdürmekte çıkarları için fayda gördükleri yağmanın ve bu fazilet katl-iamının önüne geçmenin zamanı gelmiş ve çoktan geçmiştir.» Vazifesini yapmanın sürûru içinde ızdıraplarını unutup gidiyordu. Günde 5 defa en az 3 Km. mesafede olan vazifesine gidip geliyor, derdine dermanı da devamlı bir şekilde arıyordu. Müdürlüğünü yapmış olduğu, dâvasının gür sesi olan aziz mecmuasını da bir an bırakmıyor, ona da devamlı yazı hazırlıyordu. Milletlerin kalkınmasının bir yolunun da basından geçtiğini idrak eden arkadaşımız bu yolla yine menfûr tehlikeleri belirtiyor, korunmak için de çareler serdediyordu. Bu memleketin kurtulma ümidi ancak ve ancak imanlı ve vatan sever gençlerin çalışmaları neticesinde olacağını belirtiyor, memleketi ifsada götürüp, milleti tedirgin etmek için çaba sarfeden garb taklitçilerine şöyle haykırıyordu:

«Kızıl komünist liderlerin sakalını ve bıyığını taklid edecek kadar kökünden kopmuş dinî, içtimaî hiç bir kayıt tanımayan bir erkek zümresi ile, bir oriyantal dansözü kıskandıracak kadar bedeni ve ruhu çıplak, iffet, fazilet ve haya yoksunu bir (sözde) kız zümresi, hakikî Türk gençliğini ve gerçek üniversiteliyi asla temsil edemez.»

Evet; İşte Mustafa davasına böylece bağlıydı. Son çare olarak ameliyata yattı, kurtulamadı ve ebedî ölümsüzlüğe kavuştu. Cismi aramızdan ayrıldı, fakat sevgisi ve miras bıraktığı mücadele bayrağı dâva arkadaşları tarafından daima taşınacak ve bu bayrak ilelebet elden ele devredilecektir. Ateşli, fırtınalı ve imanlı ruhundan ve kamından arkada yerine bırakıp gittiği biricik oğlu Yakub'una uzun ömürler diler, diğer 4 çocuğu ile beraber aile efradına ve dâva arkadaşlarına baş sağlığı dilerim. Ruhun şâd olsun muhterem Mustafa kardeşimiz.

Müslüman Kadının Vazifeleri

Fatma Zehra KANLI
(Konya Merkez Vaizesi)

İslâm dini gerek aile müessesesinde, gerekse cemiyette kadın ve erkek arasında kendi maddî ve manevî kabiliyetlerine göre vazife taksimi yapmıştır.

Dünya işlerinde kadın ve erkeğin vazifeleri ayrıdır. Bu vazifeleri kendi fıtratlarında mevcuttur. Nasıl ki, kadınlar kahramanlıkta, ihlâsta, şefkat ve merhamet itibariyle erkeklere benzemedikleri gibi, erkekler de o kahramanlıkta onlara yetişemiyorlar.

Cenab-ı Hak Nisa (kadınlar) taifesine sonsuz bir şefkat, hakikî bir ihlâs ve mukabelesiz bir fedakârlık ihsan etmiştir. Evet, bir annenin, çocuğunu tehlikeden kurtarmak için hiçbir ücret istemeden uykusunu, rahatını terkedip ruhunu feda etmesi ve hakikî bir ihlâs ile vazife-i fıtriyesi itibariyle kendini evlâdına kurban etmesi gösteriyor ki, hanımlarda gayet yüksek bir kahramanlık var. Bu kahramanlığın inkişâfı kadının hem dünya hayatını, hem de âhiret hayatını kurtarmaktır. Kadınlarda mevcut olan bu şefkat, erkeklerde mevcut değildir.

Buna mukabil erkeklerde mevcut olan fıtrî kaviliği, dışarıya karşı korkusuzluğu ve hâmîliği kadınlarda aramak mümkün değildir. Çünkü Cenab-ı Hak: «Erkekler, kadınlar üzerinde hâkimdirler o sebeple ki, Allah onlardan kimisini kimisinden üstün kılmıştır. Bir de erkekler mallarından onların nafakasını temin ederler» buyurmaktadır.

Bu da gösteriyor ki, erkek farz olan ibadetlerinin haricinde, evini, ailesini geçindirmekle mükellef, kadın ise farz ibadetleriyle beraber evinin kadını, çocuğunun yegâne mürebbisi olmakla mükelleftir.

Fakat esefle söyleyebiliriz ki, bu fıtrî ve ulvî vazife taksimi bazı fena cereyanlarla su-i istimâl edilmekte, gerektiği gibi yerine getirilmemektedir.

Kur'an-ı Kerim'de insanlara yapılan hitaplar ekseriyetle erkekleri muhatab almaktadır. Bu demek değildir ki, sorumlu olan, ibadet edip yasaklardan sakınan sadece erkekler olsun. Eğer öyle olsaydı kadınlarınız sorumlu değildir diye ayrı bir emir de olurdu.

Halbuki Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerim'de: «Şüphesiz ki, Allah'ın emrine boyun eğen erkeklerle, Allah'ın emrine boyun eğen kadınlar, sadık erkeklerle sadık kadınlar, sabreden erkeklerle sabreden kadınlar, mütevâzî olan erkeklerle mütevâzî olan kadınlar, sadaka veren erkeklerle sadaka veren kadınlar, oruç tutan erkeklerle oruç tutan kadınlar, gizli yerlerini haramdan koruyan erkeklerle gizli yerlerini haramdan koruyan kadınlar... işte bunlar için Allah mağfiret ve büyük mükâfat hazırlamıştır.» buyurmaktadır.

Peygamber Efendimiz (S.A.V.) de bir Hadîs-i Şeriflerinde: «(İmanlı bir kadın) beş vakit namazını kılıp, orucunu tuttukça, zina ve haramdan korundukça, kocasına itaat ettikçe cennete istediği kapıdan girebilir» diye buyurmuşlardır.

Bu da gösteriyor ki, kadın Allah'a olan kulluk borcunda erkekle müsâvidir. Kadınla erkek arasındaki ayrılık, sadece hayat-ı dünyeviyesini ilgilendiren aile hayatı ve vazife taksimindedir.

Kadının cennete girmesi bu emirleri hakkiyle yerine getirdiği zaman mümkün olacaktır. Kadının kocasına itaat etmesi farz olduğu için bu emrin de gereği üzere yapılması gerekmektedir.

Bahtiyar o kadın ki, ilâhî emri yerine getirmeye çalışır, kocasını mütedeyyin görür, ebedî dostunu ve arkadaşını kaybetmemek için kendisi de mütedeyyin olur; saadet-i dünyeviyesi içinde saadet-i uhreviyesini kazanır. Bedbahtır o kadın ki, kocasının kötü hallerine bakıp onu o yönlerde taklit etmeye çalışır. İmanda ne kadar büyük bir saadet ve nimet ve ne kadar cennet meyvelerinin çekirdeğini taşımakta. Küfür ise mânevî cehennem cezalarının tohumunu taşımaktadır. Demek ki, yegâne selâmet ve emniyet yalnız İslâmiyette ve imandadır.

İbadet ne büyük bir ticaret ve saadet, kötülük ve dünya sefâhâtı ise ne büyük bir hüsran ve felâkettir.

Namaz ne kadar hoş kıymetli ve mühim, ne kadar ucuz ve az masraf ile kazanılan bir ibadettir. Bu böyledir, fakat onun letâfetini, zevkine varan bilir.

Namazda ruh yücedir, kalb huzur bulur ve zihni dinlenir. Sonra namaz cisme de ağır bir iş olmadığı gibi cem'an bir tek saat, beş vakit namaza abdestle kâfi gelmektedir. Buna mukabil Cenab-ı Hak namaz kılan bir kimsenin güzel bir niyetle yaptığı dünyevî amellerini (ev işlerine bakmak, kocasına itaat edip emirlerini yerine getirmek, çocuğunu şefkatle büyütmek) ibadet gibi mübarek kılmakta ve sevap kazanmasına vesile saymaktadır. Bu suretle insanın fânî ömrü âhirete mal edilmiş her dakikası fazîletle dolmuş olur. Yani şu halde kadın farz olan ibadetlerini yerine getirdiği zaman dünya işleri de ibadet sayılmaktadır.

Fakat bu mükâfat ve müsâmaha bugün yanlış anlaşılmaktadır. Şöyle ki çocuk büyüten bir anne çocuğuma bakıyorum, ev işlerimden ibadetlerimi yapamıyorum, bu kadar çok işleri bana yüklemeselerdi de ibadet yapsaydım diyerek birçok asılsız mazeretler beyan eder ki, bunlar yersizdir. Bu şekilde şikâyet ettiği için de Cenab-ı Hak onun üzerine dünya yüklerini daha da ağırlaştıracaktır. Oysa ki, ibadetini yerine getiren bir kimseden bu yükler hafifliyecektir. Biz Allah'a itaat etmeliyiz ki, O da bize merhamet etsin.

Namaz ve sair ibadetler her müslüman kadın ve erkek üzerine farzdır. Herhangi bir şeye güvenerek ibadetlerini terkedenin hâli, aynen gemi yolcularından faziletli ve hakîm bir kimsenin gemideki lüzumlu bir tahtayı fuzûli sayarak parçalamasına ve kendisiyle birlikte geminin batmasına sebep olmasına benzer. İbadetlerini terkedenin hayatı bir hazân gibi değersiz ve helâk olmaya müstehaktır.

İnsanı mânevî bakımından bir el fenerine benzetecek olursak, bu fenerin dört tarafının camlarını birer ibadet, içindeki yanan fitili de iman farzederiz. Lâmbanın yanması nasıl etrafındaki camlarının olmasıyla devam etmekteyse, imanın da devamı ibadetleri tam olarak edâ etmekle mümkün olacaktır. Fenerin camı kırılınca fitilin ucundaki titrek, cansız ışık nasıl hafif bir rüzgârla sönerse, iman kandilinin etrafını çevreleyerek onu muhafaza eden ibadet fânusu da kırılırsa, «iman» birgün hafif bir nefis esintisiyle sönebilir. Yani ibadetler imanın muhafızı ve onu kuvvetlendiren ameliyelerdir.

Namaz hür ve köle, fakir ve zengin, kadın ve erkek gözetmeksizin âkil ve bâliğ olan herkes üzerine farzdır. Özürlü haller dışında asla caiz değildir.

Mal, mülk, servet, evlât ve yakınları insana bir fayda sağlamaz. Onlar ancak hayatı bir müddet devam ettirmeye yarayan birer meta'dır. İnsana annesinin, babasının hacı-hoca olması da bir fayda vermez, âlemlerin efendisi Fahr-i Kâinat Efendimiz gözünün nuru sevgili kızı Fatıma'ya: «Ey Fatıma! Sakın ben Muhammed'in kızıyım diyerek ibadet ve taatte kusur etme. Beni Hak Peygamber olarak gönderene yemin ederim ki, sen beş vakit namazı vakitlerinde edâ etmedikçe asla cennete giremezsin» buyuruyor. Kalbleri mal, mülk huzura kavuşturamaz. Onu ancak «Allah'ı zikretmek, ibadet etmek» tatmin eder.

Oruç, Hac ve zekât da namaz gibi herkes üzerine farzdır. Bir kadın orucunu tutacak, durumu müsaitse Hac farizasını da yapacak, malı varsa zekâtını da verecektir. Kadın bu farizaları da tam olarak yerine getirdiği zaman hakikî müslüman olacaktır.

Gel hemcinsim, hanım kardeşim! Birkaç dakika hükmünde olan şu dünya hayatını geçici zevklerle mânasız ihmallerle ebedî hayatına tercih etme.

Vazifeni bilip yerine getir ki, dünyada huzura, âhirette sonsuz saadete erişesin.

AYASOFYAM

Nuri BAŞ

Yıllar yılı geçtim, yüce, heybetli önünden,
Mâtem dolu, bir külçeye benzer Ayasofya'm.
Bin hâtıra canlandı da haşmetli gününden,
Rûhumda derin bir yara, kanser Ayasofya'm.

Hâlâ mı garipsin, yine sen öz vatanında?
Bir bekçi mi vardır yalnız şimdi yanında?

Hep yas'da mı mihrab ile minber ve minâren?
Mâzîleri andıkça helâk olmadasın sen.

İsmin anılırken yakıyorsun beni içten,
Sesler geliyor Topkapı'dan, dertli Haliç'den.

Nurlar dolu çehrende tebessüm hani, nerde?
Mehtap mı ziyâretçin o ıssız gecelerde?

Mânânda Fetih hamlesi volkanlaşıyorken,
Binlerle cihâd ordusu arslanlaşıyorken,

Her ân, gece gündüz gözü sendeydi erâtın,
Şükrân dolu secdeyle onaylandı berâtın.

Bahtın, yeniden çağ açılan günleri gördü.
Ömrün, ne tecellî dolu nur demleri sürdü.

Âvizeyin altında gönüller yıkanırdı.
İnsan, yüce, Feyyâz olan ALLAH'ı tanırdı.

Gündüz, ışık almıştı o aydın gecelerden,
Hakk, bâtılı çözmüştü bütün bilmecelerden.

Arştan dökülen feyz ile Kur'an okunurken,
Kalbler, nice mânâ ile baştan başa nûrken,

Kudsî, ulu ma'bet, sana hayrandı felekler!
Âhengini seyretmeye âşıktı melekler.

Fâtih ile Fethin, o büyük sembolü sendin,
Mânândaki haşmetle bütün güçleri yendin.

Haykırmadasın şimdi: «O Türk Gençleri nerde?
Bir çâre bulunmaz mı şu sînemdeki derde?»

Elbet bulunur, kendimi evvel bulabilsem,
Ruhumdaki mânâlara lâyık olabilsem.

Teşhis ve tedâvimize bir bir inebilsem,
Bir gün, bu büyük illeti kökten yenebilsem,

Her yönde Fetihler bize lâyık olacaktır.
Ergeç Ayasofya'm, bu yasın, son bulacaktır.

Ruhlar, gene bir Fatih'e muhtaç yeni baştan,
YARABB, ne olur te'yidini indir bize arştan...

GENÇ KALEMLER

SEHER VAKTİ

Hani şu seher vakti vardır ya... Bütün kâinatın uyandığı günlük vazifelerine başladığı vakit... Güneş aydınlatıcı ışınlarını gönderdiği için etraf gecenin sessizliğinden yavaş yavaş kurtulmakta... Karanlık gecenin, kendini kuşattığı bir kimsenin ta uzaklarda da olsa ışık emmâreleri görmesiyle sevindiği gibi gecenin kâbûsiyle inliyen kâinat da bu ışınlarla öylece sevinmekte...

Böyle bir seher vaktinde ben de pencerenin önüne oturmuş etrafı seyrediyorum. Karşıki damın üzerinde güvercinler var. Onları hayal meyal seçiyorum. Fakat onların sabahın başladığını haber veren, kendilerine mahsus terennümleri kulaklarıma kadar geliyor. Belki de bu sesler onlara mahsus bir ibâdet şeklidir. Biraz sonra bütün kuşlar da ötmeye başlıyor. Hepsi de günün başladığını haber veriyorlar. Pencerede biraz daha duruyorum. Denizlerden, dağlardan, ovalardan aldığı çeşitli kokularla yüklü sabah rüzgârı esmeye başlıyor. Yavaş yavaş bütün bitkileri dolaşarak onlara gecenin korkunçluğundan kurtulduklarını haber vererek uyanmağa davet ediyor.

Şu anda Pencereden halâ bakmaktayım Karşıdaki evi görüyorum İçindekilerde hiç bir hareket yok. Onlar kâinatın bu uyanış hareketine sanki katılmak istemiyorlar. Güvercinler, kuşlar ve sabah rüzgârı onları uyandırmağa çalıştılar. Başaramayınca da terennümler sustu, rüzgârın esmesi durdu. Hâlâ gaflet içinde evdekiler. Ne zaman uyanacaklar acaba gafletten... Seher vaktinin bu uyanışını görmek onlara hiç mi nasip olmıyacak! Belki de öyle.

İşte bütün kâinat kendine düşen vazifeyi yapıyor. Yalnız insanoğlu vazifesini idrâk edemiyor da gafletine kurban gidiyor.

Yahya Semiz
İmam - Hatip Okulu
Konya

OLMASIN

Narasıyla cihanı titretirdi atamız,
Şimdi nasıl paylaşıyorlar bizi, bakınız.
Benim bir tek gayem vardır o da yalnız
Buna sebep, hayırsız evlâdımız olmasın.
Mahrem idiniz, anamız, bacımız, kızımız,
Nasıl oldu, Allah için siz neler yaptınız?
İsterim ki sizin bu âdî çıplaklığınız
Yetmiyor mu ki bitsin artık, fazla sürmesin.
Ne oldu o haya, nerde kaldı iffetiniz?
Hep el ele buraları terk ettiniz
Dileğimdir sizi hayasız yaptıranınız
Babanız, abiniz ve kardeşiniz olmasın.
Ölmediniz yıllardır, hep böyle süründünüz
Nihayet işte, bu son durağa geldiniz
Elinizden tutayım derken itekleyeniniz
Zinhar atalarınızın katili olmasın.
Aldatıldınız, alındınız hem satıldınız.
Soyuldunuz libastan, çıplak bırakıldınız
Mazinizi de size unutturanlarınız
Sakın ha o, hain gözlü baykuşlar olmasın.

Salih CENGİZ
İ.H.O. - URFA

İLERİCİ Mİ SANDIN?

İlericiyim diye bir kuyruklu yalan söyler,
İlerici, gerici ne demektir bile bilmez.
Bir müslüman görse hâin hâin bakar,
Kalbinde kötülük, pis pis küfür atar.
Rezilâne giyinip kendini atar sokağa,
Ne namus, ne terbiye, ne de vardır bir hayâ.
Erkek midir, kız mıdır tanıyabilirsen tanı,
Çöplüğe atsan haktır bunun gibi insanı.
Utanma duygusundan mahrum olan bir insan;
Bu hayatta her şeyden mahrum demektir inan.
Hani neresi ileri, hani neren aydın?
Böyle sapık tutumla kendini ileri mi sandın?
Bil ki esas ilerici Allah yolunda gidendir,
Kalbindeki pası, kiri O'nun nûruyla silendir.
İlericinin kalbi apaydın bir cennettir,
İlerici sadece müslüman bir millettir.

Şükran BAYTAN

İSLÂM UĞRUNA

Edirne'den Kars'a sessiz akarız,
Meşale gibiyiz, yanar, sönmez bakarız,
Kükreyerek bir şimşek olur çakarız
Bu İslâm uğruna ölür dönmeyiz.
Bilin adımız Türk, hem İslâmdır dinimiz
Bilin bin kâfire bedeldir birimiz
Bilin namert değil, merttir yâdımız
Bu millet uğruna ölür dönmeyiz
İslâmın aşkıyle şahlanıp coşan,
Engin tepeleri yel gibi aşan,
İslâm yolunda ölüme koşan,
Bu millet uğrunda ölür dönmeyiz.
Şanına bin renkten şiir yazdıran,
Cihan tarihinde bir kale olan,
İsmini tek altın harfle yazdıran
Bu İslâm uğruna ölür yine dönmeyiz.

Mehmed Günaydın
İmam - Hatip Okulu
Ordu

YALVARIŞ

Günlerce boş yere koştuk, yürüdük,
Beyhûde çiğnenen izleri hoşgör.
Gençliği hiç yere aldık sürüdük,
Şimdi yaş dolu gözleri hoşgör.

Yetilmez ardından geçen zamanın.
Yardımına koş her gün yananın,
Zamanı geldi, şimdi amanın,
Günahkâr duran yüzleri hoşgör.

Elbette beşeriz, suçumuz vardır,
Bol olan dünyada, yerimiz dardır.
Bu gidişin sonu nihayet yardır,
Çoğu son bilin, azları hoşgör.

Hakka sarılırız bâtıl nederse,
Sonumuz ne olur böyle giderse.
Yalvarıyoruz el'aman suçumuz varsa,
Haksız konuşmuşsak sözleri hoşgör.

Öztekem Hakyola düşersin yayan,
Baylar mahzundur, ağlaşır bayan.
Huzurunda yarın durulur dîvan,
Nihayet mü'miniz bizleri hoşgör.

Ali ÖZTEKE
Konya : İ. Hatib Okulu

KALBİ KARALARA

OKU İslâmın emrini,
Ancak bizi bu kurtarır.
Geçirme boşa ömrünü,
Ancak bizi bu kurtarır.

●

Müslümansan doğruyu bil,
Kötülüğü kalbinden sil.
ABDESTİN al NAMAZIN kıl,
Ancak bizi bu kurtarır.

●

Açılan İslâmın dalı,
Seni seven HAKKIN kulu.
Işıtır mü'mine yolu,
Ancak bizi bu kurtarır.

●

Garib başın düşmez derde,
Tatlı canın kalmaz darda.
ÂŞIK ALİ HAKLI BURDA,
Ancak bizi bu kurtarır.

Ali TÜRK
Bahçe-ADANA

BEKLENEN DA'VET KADROSU

(Baştarafı 3. sayfada)

ve ahlâka çağrılma vazifesine, yukarıda anahatlarını çizdiğimiz **DA'VET KADROLARI** ile girişilirse, mukaddes ideal bağlılarının yüzleri gülecek, Allah'ın (c.c.) bu ümmete yüklediği **RİSÂLET** vazifesi yerine getirilmekle âlemin çehresi revnaklaşacaktır.

İslâm da'vetinin, bütün hayat boyunca mutlaka devam ettirilmesine yukarıda dikkat çekmiştik. Her an da'vet... Usûlü kavranıldıktan sonra, neticesi hiç düşünülmeden Allah (c.c.) yoluna da'vet tek prensip olmalıdır. Bu prensibin anahatlarını ise şu **âyet** ve **hadis**den çıkarmamız pek kolay olacaktır :

«Onlar, Allah'ın emir ve yasaklarını tebliğ ederler, O'ndan korkarlar, Allah'tan başka kimseden çekinmezlerdi. Allah, hesap görücü olarak kâfidir.» (2)

«Sizden biriniz, sözle yerine getirilecek bir ALLAH EMRİni sakın söylemezlik etmesin! Allah (kıyamet günü) ona soracak: O hak sözü neden söylemedin diye... O diyecek ki: Ey Rabbim, insanlardan korktum, çekindim. Allah şöyle buyuracak: Korkulmaya ancak ben lâyıktım.» (3)

OKU'nun da'vası şudur: İslâmın nurlu kanatlarının başta İslâm cemiyetleri olmak üzere bütün dünya insanlığının semâlarında bir **EMNİYET ZIRHI** gibi gerilemesi ve mahzun beşeriyyetin bilmeden beklemeye koyulduğu **SON NUR İSLÂM**ın âlemi son defa bahtiyar etmesi, ancak, vasfını belirtmiye çalıştığımız **KURTARMA EKİPLERİ**nin sahnede görünmesine bağlıdır. Hiç çekinmeden ve samimî İslâm bağlılarını ve yaptıkları faaliyetlerini küçümsemeden diyoruz ki :

Kıskacında kıvrandığımız asırlık izmihlâlden kurtulmak için edilen gayretler, yarım adamların yarım adımları mesâbesinden kurtarılmalıdır.

---

(2) El-Ahzâb: 39.
(3) İmam'ı Ahmed (Hayât'üs - Sahabe'den naklen).

TÜRK TARİHİNİN İKİ MERHALESİ

(Baştarafı 11. sayfada)

ve ona bağlı olarak **«Şiâ»** nifakında tezahür eden ciddî aksülâmellerle karşılaşmıştır. Gerçekten İran'ın **«Şiâ»**yı benimsemesi, **«Kadîm Sasânî Medeniyeti»**nin kendi varlığını İslâm fütuhatına rağmen devam ettirebilme his ve gayretlerinden doğmuştur.

Arazi, ahali, dil ve din müşterek olduğu ve farkın sırf «Hânedân» ismine inhisar eylediği Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluklarını aynı devlet kabul etmenin mantıkî zarureti hesaba katılırsa, İslâmı bin yıl ve cihangirâne bir surette muhafaza ve müdafaa etmiş bulunan Türk Milleti'nin, onunla yoğrulan ruhu için İslâm, **«dinî»** olduğu kadar aynı zamanda **«millî»** bir **«asabiyet»** haline gelmiştir. Bu yüzdendir ki, İslâma dahil olmayan bazı **«Türani Kavimler»** Türklüklerini de muhafaza edememişlerdir. Macarlar ve Bulgarlar gibi.

Bu asabiyetin fiilî hayattaki tezahürleri, yani tefekkür ve tahassüs tarzı Osmanlıların garbten bazı içtimaî unsurlar iktibas etmeye başladıkları devre, yani inkılâpçılık hareketlerinin bidayetine kadar tezatsız bir surette devam edegelmiştir. Gelecek yazımızda bu iktibasların niçin ve nasıl ortaya çıktığı ve bugüne kadar cereyan tarzı ile millî hayatımız bakımından kazanç - kayıp tablosunun arzettiği gerçekler üzerinde duracağız.

N'OLACAK ?

Yalnız ve kuruellerimi bırakın benim.
Nasırlarımı saymasın seneler boş yere.
Oldu olacak işte
Kırıldı nacak.
Burası Cin tepesi,
Ötesi Kara dere,
Karanlık kuytulardan, karanlık kuytulara,
Değişen ne?
Ha burası,
Ha orası
N'olacak.

★

Zembiller saklar türkümüzü,
Küpler kurutur öykümüzü.
Pınarlar, serviler saklar,
Ölümsüz ölümüzü...
N'olacak.

★

İki taş değil midir insanın son türbesi,
Hani nerde?
Kara dağların,
Karalar giymiş,
Ak efesi...
N'olacak.

★

Zaman salyangoz gibidir kıvrım kıvrım,
Döneceksin, çıkacaksın, ineceksin,
Çıkacaksın, ineceksin,
Dönecksin.
Tam döneceksin..

★

İki taş değil midir insanın son türbesi,
Hani nerde?
Dün kaçan tilki,
Uğursuz baykuş,
Korkak tavşan.
Cin tepesi burada işte; ötesi kara dere,
Solmuş kekik dalları, kurumuş dağ yosunu,
Yenisi üstümüzde açacak, ama,
N'olacak.
Kim koklayacak...

● Sami BOZ

İSLÂM'DA

CEMİYETİN ÖNEMİ

M. Sait ÇEKMEGİL

İslâmda cemiyetin en büyük vazifesi ferdin, ebedi saâdeti için yaptığı bütün çalışmalarında, yardımcı olmaktır. Cemiyetin kutsiyet ve vazgeçilmez değeri işte bundandır. Bir cemiyet, fertlerinin ebedi istikballerini kazanabilmek için açık yollarını keyfi nizamlarıyla tıkıyor veya zorlaştırıyorsa işte o zaman, o cemiyetteki bütün fertlerin, ebediyetlerini kazandıracak, yegâne işi, hak ve hukuk nizamına bağlı cemiyeti tekrar teessüs ettirmek için bütün gayretlerini seferber etmektir. Bu işi unutan veya ikinci plân'a bırakan her fert - ne kadar ibadet ederse etsin ve ne kadar iyi niyetliyim derse desin - kendini ve kendi gibilerinden başkasını kandıramaz; İbadet zannettikleri amellerinin hiç biri Rıza-i-İlâhiyi kazandırmaz.

FERDİN İŞİ

Ferdin en mukaddes işi, insanın bir imtihan sahasından başka bir şey olmayan bu geçici âlemi için çırpınıp durmak değil: Bu dünyada hiç bir dakikasını israf etmek istemeden, imtihanını kazanabilmesi için yapacağı çalışmalardan ibarettir. Her hangi bir fert geçirdiği imtihanı düşünmüyor veya nazar-ı itibara almadan çalışıyorsa - isterse bütün dünyayı müslüman edecek hareketlere yaramış olsun - kendi imtihanını kazanmış olamaz...

İslâmda cemiyet, ferdin hayrı için yaptığı çalışmaları kolaylaştırmak, fert de bu cemiyeti korumak ve temadi ettirmek için vazifelidir. emiyet nizamına uymayan fert, ferdin hakkını korumayan cemiyyet İslâmî yolda olamaz. Geri kalan bütün iş ancak bu vazifelerle ölçülür ve değerlendirilir. Onlar ancak icap ettiği ve zaruretleri gerektirdiği şekilde, şuurlu fertlerin meydana getirdikleri cemiyetler tarafından ayarlanır. Esasta burası pek mühim değildir.

Şu tarihî hadiseye bakınız: Bir gün Mısır Valisi Halife Ömer İbni Abdil Aziz'e yazdığı mektubunda, Mısırlıların İslâmiyeti kabul etmek üzere olduklarını ve bundan dolayı cizyeden toplanmakta olan varidatın eksileceğini haber verdi. Onlardan cizye istemekte devam edilmesi için izin diledi... Bunun üzerine halife dillere destan olan şu fikrayı yazarak valiye yolladı: (Düşüncen ne kadar fenadır! Cenabı Hak peygamber'i a'şar memuru olarak değil, onu insanları doğru yola hidayet ve irşat için göndermiştir.

Zaten dikkat edilirse görülecektir ki, İlâhî sistemle, materyalist ekoller arasında net olarak beliren keskin bir sınır vardır. Bu hududun bir tarafında bütün davranışlarını ebedi âleme göre ayarlayan şuurlu fertlerin kurduğu cemiyet, diğer tarafında plan ve projelerini, ebediyeti hesaba katmadan, hazırlayanların toplulukları vardır.

Bütün düşünce ve sistemlerin hangi tarafın malı olduğunu anlamak o kadar kolaydır ki, tetkik imkânı olanların onları daha çıktıkları yerde tesbit etmemeleri akla muhaldir.

Bir kimseye :

— Arkadaş! neden ömrünün yarısını tahsil için harcıyorsun? diye sorunca. O da :

— Efendim bu dünyada okumayana rağbet yoktur. İnsan bilgili ve kültürlü olursa sayılır, sevilir. Biraz müreffeh bir hayat için tahsil şart olmuştur. İlim insanı saydırır, kuvvetli eder... Anama, babama, milletime, faydalı olurum, der. Bu gaye için çalıştığını ifade ederse açıkça bilinir ki bu şahıs gayri ilâhi bir düşünce içersindedir.

Fakat bir başkası da :

— Tahsil ediyorum, çünkü ilim edinmek için koşmak Allah'ın rızasını kazandıran en büyük hareketdir. Bilgili kimseler ebediyeti kazanmak yolunda daha emin adımlarla yürüyebilir; âlimler Allah'ın sevdikleri arasında başta gelenlerdendir. Müslümanların fizik, kimya, matematik ve benzeri dallarda âlim yetişmesi veya yetiştirmesi; içtimaiyatta ve teknolojide en ileride olmaları için çalışmaları yaratıcıları tarafından istenilen vazifelerindendir. Bu vazifeyi ihmal edersem ceza gününde hesaba çekilirim, bir mü'minin her sahada mü'min olmayanlardan ileri olmasını istemesi ona sonsuz istikbalini kazandırır» derse ve buna samimi olarak inanıyorsa hiç şüphe etmiyelim ki o kimse ilâhi tefekküre yükselmiştir.

İşte yukardaki hakikatlere bağlı bir islâm beldesinde iktisadî nizam ve içtimaî adalet, yine o hakikatlere bağlı müeyyidelerle gerçekleşir.

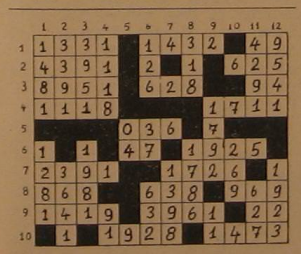

Tarih Bulmacası

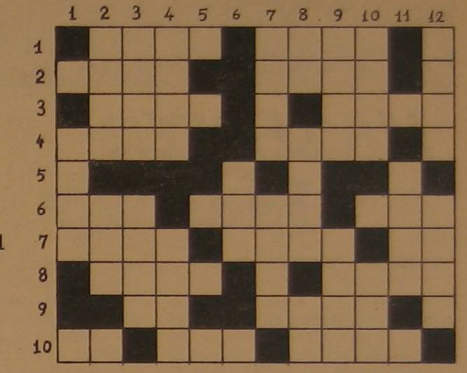

Soldan sağa

1 — Dânişmendliler Devletinin kuruluşu. Aksak Timur ile Yıldırım Bâyezid arasındaki husûmetin başlaması.

2 — Cumhuriyet devrinde Teşkilâtı Esasiye Kanunu'nun 26. maddesinden: «... ahkâm-ı şer'iyenin tenfizi» kaydının çıkarıldığı, 38. maddedeki Cumhurbaşkanının yemininden «Vallahi» çıkarılarak «namusum üzerine söz veririm» lâfzının konulduğu tarih. — Bizans İmparatoru 2. Manuel Paleologos'un Türklere karşı yeni bir Haçlı seferi hazırlıyabilmek hülyasıyle İtalya, Fransa ve İngiltere'ye seyahati.

3 — I. Sultan Mahmud'un Saltanatının 22. senesi (tersi). — Anayasanın 4696 no.'lu maddesiyle bazı (ay) isimlerinin değiştirilmesi.

4 — Şahkulu (Şiî isyanı) isyanını Sadrazam Hadım Ali Paşa'nın bastırması. — Kuyucu Murad Paşa'nın Diyarbakır'da vefatı.

6 — Mekke'nin fethi, Ka'be'nin putlardan temizlenmesi. — Fransız Büyük İhtilâlinin başlaması. — Hayber Kalesi'nin fethedilmesi.

7 — İstiklâl Marşı'nın kabul edilmesi. — G. Kemal'in Osmanlı Hükûmeti tarafından ordudan azli. — Peygamberimiz (S.A.V.) zevcesi Hz. Hatice'yi kaybettiği zaman kaç yaşında idi.

8 — II. Abdülhamid zamanında Rusya'dan kovulan Ermenilerin Osmanlı Ermenilerini kışkırtarak kanlı isyanlar çıkartmaları (tersi). — Birinci Sultan Ahmed zamanında Türkiye'de içki yasağının konuşu.

9 — Ezan bi'setin kaçıncı yılında meşrû kılındı. — Pîrî Reisin Hind Denizi seferi.

10 — Peygamberimiz İslâm'a davet için hükümdarlara mesajları bi'setin kaçıncı yılında gönderdi. — Hira'da ilk vahyin gelişi. — Lâle Devri'nin başlaması.

Yukarıdan aşağıya

1 — Köy Enstitülerinin emektarlarından Hasan Ali Yücel.in ölümü.

2 — Uluslararası takvim ve saatın kabulü için kanun çıkartılması. — Roma İmparatorluğunun ikiye ayrılması.

3 — Yavuz Sultan Selim'in vefatı (tersi). — Kâzım Karabekir Paşa'nın Sarıkamış'ı Ermenilerden alışı (tersi).

4 — Özü'nün Ruslar tarafından zaptı, Özü müslümanlarının katliâmı, bu fecâatı öğrenen I. Sultan Abdülhamid'e teessüründen felç gelmesi ve birkaç gün sonra vefatı (tersi). — Yeniçeri ocağının kaldırılması.

6 — En büyük lider Hz. Muhammed'in (S.A.V.) doğumu.

7 — Trablusgarb Harbinin mesulü olan Sadrazam Hakkı Paşa kabinesinin istifası (tersi). — Malkoçoğlu Bali Bey kumandasındaki Türk akıncılarının Polonya akını (tersi).

8 — Hz. İsa yerine O'na benzetilen Yuda'nın Haç'a gerilerek asılması. — Mehmet Akif'in vefatı (tersi). — Mekke fethinde Hz. Muhammed kaç yaşında idi.

9 — Şeyhül İslâm Müverrih Hoca Sadeddin efendinin vefatı (tersi). — Anadolu'da Bozoklu Celâlî isyanı (tersi)

10 — İnebahtı'nın Venediklerden alınışı (tersi). — Hendek Harbi.

11 — II. Sultan Murad'ın İstanbul'u muhasarası (tersi).

12 — İstanbul'da büyük Cibali yangını. — Bulgaristan'ın I. Murad zamanında Osmanlılara ilhakı (tersi).

Geçen sayıdaki bulmacanın çözülmüş şekli

HABERLER ve KRİTİĞİ

BURDUR'DAN SONRA BİNGÖL...

Bir anda Gediz'i, sonra Burdur'u harabeye çeviren deprem, bu sefer de Bingöl'ü yerle bir edip büyük can ve mal kaybına sebep olmuştur. Evlerin yüzde doksanını tamamen yıkan, kalanını da oturulmaz hale getiren deprem felâketi, bağrımızda korkunç yaralar açarak bizleri derin acı ve kedere gark ederken uyuşmuş ve çalışmaz hâle gelen beyinlerimize ilâhî hakikatı bir daha dank ettirip bizlere gerekli ihtarı yapmıştır.

Deprem, Bingöl'de yüzlerce insanı, yüzbinler ve milyonlar kıymetindeki serveti bir anda yok ederken, biz sözde müslümanlarda yine bir uyanma ve silkinme, gerçeği anlayıp hakikate yönelebilme emaresi maalesef görülememekte ve eski tuğyanlarımıza birçok yenilerini de ekliyerek Allah'a isyanda yarış etmekteyiz. Barlarda, pavyonlarda ayakta duracak yer kalmıyor!.. Düşünemez hale gelmiş kafalarımızı meşinle kaplatıp spor namına spor sahalarında ömür tüketip insanlığımız hesabına cinayet üstüne cinayet işlemekle meşgulüz! Bir yanda bütün malını mülkünü, evlâd u iyalini kaybetmiş yardıma muhtaç biçareler, diğer yanda bir hiç uğruna su gibi para harcıyarak yuhlarla puhlarla ömür öldüren zavallılar... Ve ondan sonra elin gâvurundan yardım gelecek de felâketzedelerdi düçar oldukları felâketten kurtaracağız diye bekle... Daha depremin haberini alır almaz piyasayı dolduran sahte depremzedelerin el açışları... Ne istiyorsunuz? Nerelisiniz? Bingöl'den geldim, açım, bütün ailemi kaybettim, gibi düzme cevaplar... Ve ondan sonra göbeği şişkin sözde müslümanlar ve sarhoş, dumanlı kafalar, dilenciliği ortadan kaldırmalı! Bunlara iş bulup cemiyete faydalı birer eleman haline getirmeliyiz bunları... gibilerden boş kafalarında debelenen sigara dumanı kadar kıymetsiz sözlerini ortaya salıverirler. Tabiî bunların hepsi masa başında hallolur. Meselelere çözüm yolları bulunur, fakat daha masadan kalkmadan Bingöl'e dışarıdan gelen yardımlardan ne kadarını cebe indirebiliriz veya felâketzedelere gelen yardımdan çaldıkları malları nasıl piyasaya sürebiliriz diye pis pis düşünürler. Diğer yanda, biz de müslüman türk vatandaşıyız, müslüman kardeşlerimiz bize yardım edecek de bulunduğumuz durumdan kurtulacağız diye boş bir ümitle kendilerini avutan ve kendileri için gönderilen yardımların yine kendilerine para ile satıldığından habersiz mütevekkilâne, boynu bükük vaziyette son yolculuğu bekleyen felâketzedeler...

Ey ehl-i vatan, bugün Bingöl'ün başına gelen felâket, yarın başka bir beldeye veya kendi başımıza gelmiyeceğinden nasıl emin olabiliriz? İslâmdan tecrid edileliden beri felâketlerin peşpeşe üzerimize geldiğini nasıl görmemezlikten gelebiliriz? Bu felâketlere sebep bizlerin yani sözde müslümanların olduğunu nasıl inkâr edebiliriz? 35 milyonluk bir nüfus istese neler yapamaz ki. 35 milyon kişi birer lira verse bir anda yepyeni bir Bingöl inşa edilebilir. 35 milyon islâm'da birleşip O'nun çizdiği yolda yürüse, Türkiye gibi bir Türkiye daha yapabilir. Ama İslâm'a dönmez, ona sarılmazsak ne kadar ilerlersek ilerleyelim felâketler başımızdan eksik olmıyacaktır. Felâket olmasa bile ruhen muzdarıb, tatsız, sıkıntılı bir yaşayıştan kurtulmak imkânsızdır. Ruhî bunalımlar içindeki bir kimsenin başka bir felâkete uğramasına lüzum yok, bu ona yeter. Tabiî âhiretteki ceza hariç.

ANKARA'YI HAVAYA UÇURACAKLARMIŞ

Boykotla, işgalle başlattıkları kızıl harekâtı, adam kaçırma, soygun ve yabancı konsolosları öldürme ile devam ettiren komünistler, gayelerine erişebilmek için bütün sanayi tesislerini dahi havaya uçurmayı plânlamışlar. Kendilerini halkın hâmisi gibi gösteren bu parazitler, aslında halkın can ve kan damarlarını kesmek ve yok etmek sureti ile onu bir daha dirilmemek üzere ölüme sürüklemekte idiler. Tabii yepyeni bir komünist peyk icad etmek için böyle bir plân ve çalışma şarttı ve bizim yerli kızıllar da bunu bildikleri için Moskova'nın emirlerine harfi harfine uyarak bu plânı gerçekleştirmeye çalışmışlar ve ilk hedef olarak da Ankara'daki sanayi tesislerini seçmişlerdir.

O.D.T. Üniversitesinde meydana gelen meş'um çatışmadan sonra yapılan aramada, Ankara'daki tesislerin havaya uçurulacağını gösteren bir harita ele geçirilmiş! Haritada, Ana Tamir Fabrikası, Et Balık Kurumu, Mamak Maske Fabrikası, Otobüs ve Elektrik İşletmesi, Devlet Demir Yolları, Çubuk Barajı, Makine Kimya Ensdüstrisi, Emniyet Sarayı ve Kapsül fabrikalarının uçurulacağını gösteren işaretler bulunmaktadır. Ayrıca sabotajlardan sonra kızılların Gülveren Asrî Mezarlığında toplanmaları da kararlaştırılmıştır.

Müslümanlar hapishanelerde tutulurken, kızıllar da hayallerindeki komünist ihtilâli gerçekleştirebilmek için Türkiye'yi havaya uçurmayı tasarlıyorlarmış meğer! Gerçi arzuları şimdilik kursaklarında kaldı, ama biz gaflet uykusundan uyanmazsak bir gün bu plânlar ve daha başkaları gerçekleşebilir. Nerdesin ey müslümanların ölü ruhlarını yeşertecek ve onları uyanıklığa, imana, aşka götürecek kudretli el!

FİLİPİNLER'DE MÜSLÜMAN KATLİÂMI

İslâm âleminin bir yeri değil her tarafı kaynıyor, yanıyor. Hangi İslâm devletine baksan insanın içi burkuluyor. Halimiz yürekler acısı... Bir zamanların yenilmez kuvveti olarak görünen İslâm cemaatleri, şimdi zelil bir duruma düştü. Her tarafta müslümanların feryatları ayyuka çıkıyor. Adeta zulmün ve cehaletin otağı haline geldi İslâm âlemi. İslâm âleminde İslâmdan gayri herşey revaçta. Her türlü kötülük sel gibi akıyor, rezaletin bini bir paraya bu yerlerde. Dert üstüne derd, felâket üstüne felâket yağmakta İslâm âlemine.

İşte bir başka felâket daha! Nüfusunun % 10'unu müslümanların teşkil ettiği Filipinler de müslümanlara Hıristiyan cemaati yaşama hakkı tanımak istemiyor. Hıristiyanlar nerede olurlarsa olsunlar daima haçlı zihniyetini yaşatmaya çalışırlar. Müslümanları ve İslâmı yeryüzünden kaldırmayı daima hayal eder dururlar. Bu sebeptendir ki, Hıristiyanlar müslümanların ve İslâmın baş düşmanı olmuşlardır. Kendi sapık görüşlerini ve batıllaşan dinlerinin iç yüzünü meydana çıkaran bir dine ve o dinin müntesiplerine elbette sudan bahanelerle daima saldıracaklardır ve saldırdılar, saldırmaya da devam edecekler. Filipinli müslümanlara da sırf bu ölmeyen haçlı zihniyeti ile saldırmışlardır. Hıristiyanlar, Müslümanlara ait olan bir arazide kendilerinin de hak sahibi olduğunu iddia eden Hıristiyan cemaatı zorla müslümanların elindeki toprakları almaya kalkmıştır. Manihe Times gazetesinin verdiği habere göre Mindanao vilâyetine bağlı Beul köyündeki müslümanlarla hıristiyanlar arasında öteden beri bir arazi anlaşmazlığı varmış. Müslümanların tapulu malı olan bu arazilerden Hıristiyanlar da faydalanmaya kalkmışlar ve neticede iki cemaatin arası açılmış. Fakat müslüman cemaat İslâmın öngördüğü sulh şekli ile işi tatlılığa bağlamak istemiş ve hıristiyanları anlaşmak üzere camiye davet etmişler. Müslümanlar camide anlaşma yapacağız diye beklerken eli silâhlı hıristiyan cânîler tarafından kurşun yağmuruna tutulmuşlar ve neticede kadın ve çocukların da bulunduğu cemaatten 70 kişiyi öldürmüşler.

Bu dram sadece Filipinlerde değil, İslâm âleminin dört bucağında oynatılmakta ve dünün hâkimi olan müslümanlar, bugün zillet içinde yaşamaktadırlar. Artık tabiî gibi görünen bu hâdiseler benliğimize, yani İslâm'a dönünceye kadar devam edecektir ve biz sözde müslümanlar da ne zaman boğazlanacağını bilmeyen kurbanlık koyun gibi boğazlanacağımız günü bekleyip duracağız. Bu zillet böyle devam etmez. Derhal silkinmek gerekiyor.

KOMÜNİST CENNETİNDE (!) ÜZÜLMEK YASAK

İnsan cennette olur da hiç üzülür mü! Daima neşeli, mutlu ve mesut olmalı. Hele bu cennet bir de komünist cenneti (!) olursa, insanın keyfine (!) diyecek yok. Zira insan ne üzülür, ne de güler. Yani tam sessizlik. Ne öyle kahkahalar ve ne de feryad ve figan, sadece sessizlik var komünist cennetinde (!). Kısacası insan komünist cennetinde gülmeyi de unutuyor, ağlamayı da

Çekoslovak komünist liderleri: «Üzülüyorum, üzülüyorum» adını taşıyan bir şarkıyı, halkı bedbinliğe sevkediyor gerekçesi ile yasaklamışlar. Sanki millette üzülecek derman kalmış gibi. Bu komünist beyler, akıllarınca kendilerini dünyanın en mes'ut ülkesi olarak göstermek istemektedirler. Mezkûr şarkının yasaklanışının sebebi sorulan ilgililer cevaben: « Zira, sosyalist bir yönetimde kimse üzülmez» demişler! Kaç kişinin yüzünün güldüğünü merak etmeye başladık, şu komünist ülkelerde. Zira daha Çekoslovakyalıların komünist demirperdelerinden kurtulmak için giriştikleri isyanın henüz izleri kaybolmamışken ve binlerce Çeklinin Rus tankları altında ezilişi ve Çek gençlerinin hürriyet için sokaklarda akıttıkları kan daha kurumamışken, nasıl üzüntüyü bırakıp da gülebiliyorlar? Acaba Macarlar çok mesut oldukları için mi komünizme isyan etmişlerdi? Daha dün Polonyalılar neden açız diye bağrısarak sokaklara döküldüler? Bizim bildiğimiz kadarıyla üzülmemesi için madden ve mânen tatmin edilmesi gerekir bir insanın. Ama yine de üzülmekten hâli olamaz. Zira neşe ve keder birbirinin mütemmimidirler. Sırf keder veya sırf neşeli bir hayat tasavvur edilemez. Böyle bir hayatın tasavvuruna deliler bile güler. Biz üzülmeyecekmişiz diye siz daha kendi kendinizi çok avutursunuz. Zira mes'ut diye göstermeye çalıştığınız o ülkelerden hayvanlar bile göç ediyorlar. Ya insanlarını serbest bıraksanız nasıl kaçacaklar kim bilir. Gülmeyi unutan zavallılara şimdi üzülmek de yasak. Anlayamadık gitti, bu insanlar üzülmeyecek, gülmeyecek, ağlamayacak; peki ne yapacaklar? Yahu adamlara gülmeyi unutturdunuz, bırakın da bari üzülsünler, ağlasınlar da içlerini boşaltsınlar.

VATİKAN'IN GÖZÜ TARSUS'TA

Hıristiyanlar, yüzyıllardan beri müslümanların karar kıldığı ve üzerinde eşsiz medeniyetler kurdukları o güzelim Anadolu'da türlü desiselerle ve uzun yatırımlar yapmak suretiyle eski Bizans'ı ihya etme çabası içindedirler. Cephede bileğini bükemediği müslüman Türk'ün, uzun yıllar uğraşmalarına rağmen kalblerindeki imanın halen mevcut olduğunu gören Haçlı zihniyet, bu sefer de Anadolu'yu bir Hıristiyan beldesi imiş gibi uydurma Bizans kalıntı ve harabeleri ile müslümanları mazisinden koparmak istemektedir.

6. Papa Paul'un vekili Arsevik Bodcall, Anadolu'da yaptığı ziyaretler esnasında Tarsus'a da uğramış ve **Tarsus'un «Katolikler için en kutsal şehir»** olarak ilân edileceğini söylemiştir. Ayrıca Arsevik Bodcall Tarsus Turizm Derneği Başkanına; Tarsus'un çok kıymetli eserlerle dolu olduğunu, bilhassa San Paul kuyusunun tamiri için Vatikan'dan yardım temin edeceğini de belirtmeyi ihmal etmemiş. Üzerinde hassasiyetle durduğu diğer Kleopatra sarayı kazısı ve Jüstinyen hamamının da ziyaret mahalli olacağını ve bunlar için gerekli tedbirlerin alınacağını belirtirken Papanın temsilcilerinin en kısa zamanda bu işler için Tarsus'a geleceğini haber vermiş.

Anadolu'da eski Hıristiyan medeniyetini ihya için çalışan Vatikan'a bizler maalesef turist çekebilme gayreti ve saflığı içinde yardım etmekteyiz. Aslı astarı olmayan birkaç değersiz kalıntılarla Vatikan, Türkiye'yi gelecekte bir Hıristiyan beldesi haline getirmek istemektedir. Yüzyıllar boyunca, 20. asrın dahi akıl erdiremediği ve hayranlıkla seyrettiğini Selçuklu ve Osmanlı medeniyetini inkâr ettirircesine girişilen bu uydurma kalıntı ve kutsallıklara bizler turizm diye nasıl yardım ediyor ve inanabiliyoruz, hayret! Aslında Vatikan, o birkaç değersiz kalıntının ihyası için değil, bilâkis Anadolu'da Hıristiyanlığın ihyası için çalışmaktadır. Ama biz bu emeline yardımcı olmaktayız. Biz ne onların kalıntılarını, ne de verecekleri parayı istiyoruz. Anadolu müslümandır ve öylece kalmalıdır. Bize ecdadın bıraktığı eserler yeter de artar bile. Biz istesek onların vereceği parayı daha başka şekillerde ve helâlinden, hem de fazlası ile kazanabiliriz. Yeter ki kendimizin müslüman olduğunu ve güzel Anadolumuzun müslüman bir ecdad emanetı olduğunu anlayabilelim.

BOĞAZLAR DA ORTAK PAZAR'A GİRİYOR

Biz Ortak Pazar'a üye olmadan, yeteri kadar memleketimizde fırtına kopmuştu. Ama yine de Ortak Pazar'a girdik. Ortak Pazar'ın ekonomik yönü kadar, kültür ve hâkimiyet yönü de Türkiye için bir ölüm ve katliam hareketidir. Her şeyden evvel Türkiye asırlık ecdat kültüründen sıyrılıp Hıristiyan kültürü içinde sistemli bir şekilde eritilip bir hıristiyan eyaleti haline getirilmek istenecektir ve bunun ilk adımı da yavaş yavaş atılmaya başlandı.

Ortak Pazar mûcidi Fransız iktisatçısı: Piere Uri, Dünya sulhünü koruyabilme bahanesi ile Boğazların beynelmilel «Boğazlar Yönetim Komisyonu»nca idare edilmesini teklif etmiş. Boğazları kendi kontrolleri altına alınca da Türkiye'nin eli ayağı bağlanmış olacak ve böylece gizli emelleri tahakkuk etmiş olacak. Bugüne kadar Avrupalı aç kurtların mertçe bir iş gördüklerini tarih tesbit etmiş değildir. Mutlaka gizli emellerini bir perde ile örtmüşler ve madalyanın öbür yüzünü daima gizli tutmuşlardır Avrupalılar. Şimdi de bizi aynı oyuna getirip Ortak Pazar'a bizi davet etmişler ve bizi çeşitli vaatler ve ümitlerle Türk idareci ve mesulleri sayesinde bizi kıskıvrak bağladıktan sonra gerçek yüzlerini göstermeye başlamışlardır işte!..

Şu gerçek hiçbir zaman unutulmamalı: Biz Boğazlar için o Boğazların içindeki su miktarınca kan akıtmış ve onun uğrunda herşeyimizi feda etmişizdir. Belki bizi iktisaden bugün için kıskıvrak bağlamış olabilirsiniz, ama vatanımıza el uzatıldığı an, fakir de olsak silkinmesini ve gerekirse can vermesini biliriz. Biz Boğazları ancak aldığımız fiyata satarız. Varolduğumuz müddetçe de vatanımızın her karışı kendi kontrolümüz altında olacaktır. Vatanımızın hiçbir parçasında ortakçı görmek istemiyoruz. Siz bu millete «Hasta adam» denildiği zaman bile beceremediğiniz bu işi şimdi «dostluk» (!) perdesi altında yapacağınızı sanıyorsunuz öyle mi? Avucunuzu yalayın. Müslüman Türk Milleti dostunu düşmanını gayet iyi bilmektedir.

FATİH'İN TEKNİK DEHASI

(Baştarafı 4. sayfada)

halk, artık hangi azize sarılacağını bilmiyordu.» (13)

SURLARIN ALTINA AÇILAN LÂĞIMLAR :

BÜTÜN metotları uygulayarak Rumları pes ettirmek ve İstanbul'u mutlaka fethetmek için çırpınan Fatih Sultan Mehmed, binbir türlü çarelere baş vuruyordu.

Toplar surları döverken ve Türk leventleri açılan gediklere hücum ederken, aynı surların altında lâğımcılar da muhkem yeraltı geçitleri yapıyorlardı. Ağaçlarla desteklenerek ilerlenen bu lâğımlardan biri surları geçmiş ve İstanbul'a girmişti. Hemen dışarıya çıkılacaktı. Fakat kazma seslerini duyan Rumlar önce çok korkmalarına rağmen, sonra hemen mukabil bir lâğım açarak Osmanlıların açtığı yerleri ateşlediler.

Bu kabil lâğımlar müteaddit defalar açılmışsa da müsbet bir netice elde edilememiştir.

⁂

FATİH, İstanbul'u ilim ve imanını meczederek almıştı. O, ne kupkuru bir inanç halinde olan îmana sahipti ve ne de imansız bir tekniğin ve medeniyetin adamı idi. Fakat o, kalbinde sonsuz bir teslimiyet ve kuvvetli bir îmana sahip ve bunun yanında teknik ve maddenin eseri olan yüksek bir medeniyetin temsilcisiydi.

O, şahsında birleştirdiği bu yüksek meziyeti şu vakıayla isbat eder.

Beyaz atının üstünde tekbir sadaları arasında yüklü fetih hazırlıklarından sonra İstanbul'a girerken bir derviş önüne çıkarak atının dizginlerini tutar ve:

«— Oğlum Bizans'ı zaptettim diye mağrur olma. Siz Bizans'ı, bizim dualarımızla zaptettiniz.» der. Bunun üzerine Fatih elini kılıncının kabzasına götürerek:

«— Haklısınız, doğru söylersiniz derviş baba. Lâkin bunun da hakkını inkâr etmemek lâzımdır. Kılınç îmanın pençesi, îman kılıncın koludur.» diyerek kılıcını gösterir (14).

(13) Reşat Ekrem Koçu. Fatih Sultan Mehmed, s. 108.

(14) Tahsin Ünal. Türk Kültürü, sayı: 82, s. 67.

ÇOCUKLARIMIZ NEDEN BÖYLE OLDULAR

Okurların sıradan bir yakınma ve ağrıyı gidermeyen Aspirin gibi karşılayıp şöyle başlığı okuyup geçmemeleri arzumla başlıyorum.

Gezenler görmüş, ilgi duyup incelemişler. Kutupda Penguenler cemiyeti biz insanlar gibi hiç bir aşama yapmamışlar. Var oluşlarından bu yana ilk düzen, ilk anlayışı devam ettirip gelmişler, Penguen denilen bu kuşların, dünyamızın güney kutbunda aralarında kurdukları yaşantıyı öneme değer bulduğum için naklediyorum.

Ana Penguen yuvadan mahrumdur. Çünkü her yer buzla örtülü ve hiç bir bitki burada görülmez. Neslini devam ettirmek için kuluçkaya yumurtasını ayağı üzerine yerleştirerek oturur. Acıkması halinde baba Penguen yiyecek getirmezlik yaparsa komşu kuşlar onu aç bırakmazlar. Yardım için de yarış halindeler. Yavru Penguenin cemiyet içindeki yerini alabilmesi için de diğer Penguenler yine yarışa varan hatta geçen bir yardım durumu gösterirler. Bilmem hangi Penguenin yavrusuna balık tutma işini öğreteceğim diye suda boğulan isimsiz Penguenler çok görülür.

Ya biz insanlar, nasıl aramızdaki ilişkiler? Daha onbirinde hırsız olmuş Ferhat, iş için müracaatı var Ali'nin, fakat cevap veren yok ona. Babasından kalanları da çarçur etmiş Erdal, yine de rota tutturmamış hayata.

Benim Leylâ'm sınıfında birinci, ah evlâdım, Leylâ'm sen mahallemizde teksin. Varma o ne idüğü belirsizlerin yanına.

Dünkü çocuklarımız bu günün gençleri oldu. Kimseye değer vermiyorlar. Ne idüğü belli değil diye. Yürürken bazılarını çiğniyorlar. Ancak ben ve biz varız diye. Birbirlerini öldürüyorlar, sen niye var oluyorsun diye.

Bu mudur insanlık? Hikâyesini dinlediğimiz Penguenler cemiyetinin yaşantısını hayvansal bulalım. Mensubuyuz İslâmiyetin diyecek yüz kimde? Komşun aç iken tok yatıyorsan mü'minlikte davan var mıdır? Ağlıyanı dindiren, gülmiyeni güldüren, sevmeyene sevmesini öğreten islâmlıktaki payımız nedir?

Yarına hangi ümitle gidiyoruz. Birimiz için hepimizin yardımı gereğini ne vakit duyacağız. Cemiyetlerin karakteri fertlerinin az kusurla olmasına bağlı değil midir? Çürük elma örneği sepetlerdeki diğer elmaları çürütür de senin yavrun mahallende bir kalır mı?

Dönülmeli. Zararın sonuna varmadan dönülmeli. Yarınki Türkiye birlik - dirlik ve beraberlik ister. İşte bundan yoksun olan bu gün. Yavrular, yarınımızda en kıymetli emanetimiz olan vatan, cumhuriyet ve millî devletimizin teslim alıcılarıdır.

Anarşist ruh ölmeli. Anneler-babalar ve biz eğitimciler, yavruların, ilkokul sıralarından itibaren birlik-kardeşlik ve her an yardıma hazır bir ruhla büyük insanlar olmalarını sağlamalıyız.

İlkokul Öğretmeni

HÂDİSELER — DÜŞÜNCELER

(Baştarafı 2. sayfada)

medikleri gibi, binbir çile ve ızdırapla bu kaynağa yol bulanların da dâima önlerine setler kurmuşlardır. Halbuki yeni bir hâdise olan «sanayi inkılâbı»nı yapamamış ve bu yüzden de ORTAK PAZAR denilen ve bir nevi «hıristiyan birliği» olan kumpanyanın içerisinde zaten uyuşturulmuş ve unutturulmuş din, tarih, kültür, ahlâk ve medeniyet izlerinin kalıntılarını da böylece silmeye ma'tuf birliğe girebilmek için isti'cal gösterilen memlekette üniversitenin yapacağı ne kadar büyük hizmetler vardır. Geleceğin büyük Türkiyesini inşa edecek eller, bu ellere kumanda edecek beyinler ve vatan sathını bir baştan bir başa aşk ve imanla kucaklayan gönüller hep ilmi muhtariyete kavuşan irfan ocağının örsünde şekillenecektir. Ama gel gör ki, bugün sadece bir KUZEY KOMŞUMUZ olmakla kalmamış, bizi dört bir yanımızdan kızıl kıskacın içine almış bulunan komünist rejimin ihtilâl metodlarıyla gençlerimiz, bağlı oldukları iman ve ahlâk manzûmesinden koparılmaktadırlar. Ve bunu rahatlıkla örfî idare mahkemeleri önünde dile getirmektedirler. Çünkü hocaları, aydınları aynı kapta şekillenmiş milletlerin çocukları da elbette aynı kap ve aynı kalıpta muhteva arayacaklardır.

Temennimiz odur ki bundan sonra üniversiteli gençlerimiz, İslâmın rûhunu kılıçlarına kadar ileten eski kudret ve satvetin mümessili olsunlar. Kitap karıştırması gereken eller, kendi ordusuna çevrilmiş Moskof markalı silâh tutmasın; kalem tutacak eller, dinamit fitilleri ateşlemesin. Türkiye'nin ve dünyanın geleceğine ait yeni ilmî tetkikler yapacak büyük âlim ve mütefennin namzetleri, gerillâ eğitimi gibi yıkıcı faâliyetlerde bulunmasın. İstenen reform bunu te'min etmelidir.

İslâmın İlk Emri
OKU

KARANLIKTA

Ya Rabbi !..
.....
.....
Zonklayan beyinler refah görsün;
gök gürledi,
Korkan başlar artık ferah bulsun;
şimşek çaktı
Gülşende, solan güller mi? Gülsün;
yağmur yağdı,
Ebed'e, titreyen dudaklar dinsin;
gün çağdı.

Ahmet YILDIRIM

PEYGAMBER EFENDİMİZİN MÜBAREK ŞEMÂİLİ

(Baştarafı 13. sayfada)

● **Hazret-i Enes (R.A.) :** «Hayatımda Rasûlüllah'dan güzel ve mükemmelini görmedim. O'na on sene hizmetimde bir kere olsun kırılmadım ve sıkılmadım» der.

● **Abdullah İbni Ömer (R.A.) :** «Ben, Allah Rasûlünden daha nurlu, daha feyizli, daha cûmerd kimseye raslamadım» diyor.

● **Sıddîk-ı Ekber Efendimiz,** Hazreti Peygamberin yüzünden sorulmuştu. Cevaben: «O'nun mübarek vechi, güneş gibi ışık saçardı» buyurdular. O'nun ezelî ve ebedî güzelliğini: Bedir gecesindeki Ay'a teşbih edenler de olmuştur.

● Hazreti Aişe (R.A.) validemiz :

لاتُزن فى القطع القلوب على الأيدى لواحى زليخا لو رأين جبينه

Züleyha'ya levmettikleri halde (*) ellerini kesen kadınlar;
Eğer O'nun mübarek cemalini görselerdi, kalblerini parçalarlardı.

Diyor.

● **Fuzûlî** merhum :

Pâre pâre dil-i mecruhu perîşanımdan,
Ser-i Kûyinde gezen, her it-e bir pare fedâ.

Der.

● **Muhammed İkbâl :**

أز أب وأم كشتهٔ محبوب تر تامرا افتاد برويت نظر

«Ben, Seni ne zaman ki gördüm : Anam ve babamdan daha çok sevdim» ifadesiyle bu mânâyı tüllendirir.

● Bir Edîb-i Kâmil de şöyle diyor :

ز خوبی تو بهرجا حکایتی گفتند حدیث یوسف مصری فسانهٔ ما شد

«Senin hüsn-i cemalinden her nerde söz açılsa; Hazreti Yûsûf'ün güzelliği efsaneden ibaret kalır ya Rasûlallah!»

(*) Hazreti Yûsûf'ü görünce.

ÇATAL, KAŞIK, BIÇAK VE ÇAY KAŞIKLARI, OFSET MANZARALI TEPSİLERİ

Garantili ve Ucuzdur. Daima Tercih Ediniz.

Satış yeri : Tahtakale, Tomruk Sok. Asri İş Han, No.: 203 İ S T A N B U L

Sicil Tic. : 95659-41051
Telefon : 22 89 54

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri :

a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve
TİCARETİ KOLL. ŞTİ 44 63 93
Fermeneciler, Nu. : 74-87 Tel. : 48 12 24
İSTANBUL Fb. : 21 25 37

TÜLBENT
ve
MERMER ŞAHI

ADRES :
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No : 116 — Tel. : 221323
İstanbul

Abdullah İbn Mes'ud

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü öğretim üyesi Dr. Hüseyin Küçükkalay'ın, Rasûlullah'ın en sevdiği kişilerden olan, yine Rasûlüllah'ın baş düşmanı Ebû Cehl'i öldüren büyük sahabi, ulu kişi, **ABDULLAH İBN MES'UD**'la ilgili olarak hazırladığı kıymetli eseri basılmış bulunmaktadır.

Aslında bir doktora tezi olan bu değerli eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M. İsmail Karaca* - İZMİR — Allah'ın nimetleri üzerinde tefekkür, O'nun kuvvet ve kudretini düşünmek hakikat yolunda esas olup, terakkiye mebde'dir. Tefekkür, insana aczini ihtar etmesi ve kişinin yüce varlığa ihtiyacını idrak ettirmesi yönünden de önemlidir. Buna mebniyyen şöyle buyurulur, bazı hadîs-i şeriflerde : «Tefekkür gibi ibadet olamaz.» «Bir saat tefekkür, altmış sene (huzursuz) ibadetten hayırlıdır.» Bugün insanlık tabiî isteklerinin, nefsi arzularının esiri olmuş, âdetâ durum ve nenitecisini düşünmeden çekip gidiyor hayat yükünü... Fakat gidiş nereye? Elbette ki kurtuluş tefekkür ve da'vâya sarılıp, onun icap ettirdiğini yapmakla olacak... Abone kaydınızın yenilenmesi için gönderdiğiniz 25 lirayı vaktinde almıştık, fakat bize para gönderen okuyucularımız çok fazlalaştığı için isimleri zikretmeye imkân kalmamış, bu sebeple de elimize parası geçenlerin isimlerini neşirden vazgeçmiştik. Yatırdığınız para ile aboneliğiniz 120. sayıya kadar devam edecektir. Şimdilik abonenizi kestik, devam etmek müsait olduğu zaman yine bize mektup yazarsınız... Bilmukâbele selâm ve sevgiler. Allah'ın rahmeti üzerinize olsun.

★ *M. F. Mazıcı* - KAYSERİ — İşlâmiyete da'vet yolunda senelerin cefasını çekmiş mecmuamız ilgi ile ta'kip edişiniz ve arkadaşımıza gösterdiğiniz alâka bize sürûr verdi. Okuyucularımıza hediye olarak verdiğimiz hüsn-ü hat örneğinin aynısını sapla işleyip, çerçevelettirmiş ve mecmuamıza yollamışsınız. Çok teşekkür ederiz. İleride bu nevi hediyelerinizi adresimize her zamanki gibi gönderirsiniz, arkadaşlardan her hangi biri postahaneden alır, mecmuaya getirir. Okuyucu suallerine cevaplar köşesinde sorduğunuz sorulara memnûniyetle cevap veririz .Mecmuada neşri mümkün olmayan hususlarda ise mektupla cevap vereceğimizi va'd ederiz.

Aboneliğinizin devamı için gönderdiğiniz parayı aldık. Size gönderilen mecmuaların parasını posta çeki ile gönderebilirsiniz, çekin arka kısmına «65 adet mecmuanın bedelidir» diye yazmayı sakın unutmayınız. Posta çek numaramız; 50059110 dur. Bağlılıklar...

★ *M. Mehmet K. Avcı* - DANİMARKA — Dini müdâfaa etmek, İslâmın esaslarına saldıranlara karşı koymak ve onları ilzam edip susturmak ancak ilmî metodlara hâkim, sağlam bilgilere sahip olmakla mümkündür. Zamanımızda, her devirdekinden daha başka ve daha fazla bir şekilde dine hücûm edilmekte, dinsizlik daha taptaze zihinlere yerleştirilmekte, ilâhî bilgiler saf beyinlerden koparılıp alınmaktadır. Bu münâsebetle mücâdele ve mücâhedeye, muhafazakâr olmaya her zamankinden daha fazla muhtacız. Bir parça basîret sahibi, îmân mâliki isek bu ihtiyacı hissetmek ve derhal kendimizi yetiştirmekte güçlük çekmiyeceğimizi anlarız. İslâmın İlk Emri OKU bu ihtiyacı gidermek için neşrolunmaktadır. Neşriyatından faydalanmak, dinî mücadeleye iştirak etmek için mecmuamıza abone olma isteğinizi beyan eden ilk mektubunuzu aldığımız zaman, hemen abone kaydınızı yaparak mecmuaları göndermiştik. Bildirdiğiniz gibi o zaman siz eski fiat üzerinden para göndermiştiniz. Şimdi ise fiat artışından sonradan haberiniz olduğu için evvelkine ilâve olmak üzere yolladığınız parayı aldık ve hesabınızda gerekli işlemi yaptık. Ulvî düşüncelerinize teşekkürler, anavatandan kucak dolusu selâmlar...

★ *M. İsmail Çökmez* - ÇANKIRI — 1970'in son aylarında posta çeki ile gönderdiğiniz para ve arkadaşınızın aynı şekilde yolladığı abone ücreti elimize geçmiş ve hesaplarınıza işlenmişti. Daha sonra gönderdiğiniz paraları da aldık. Ayrıca tâ o zaman isim ve adresini verdiğiniz Ethem Demiray kardeşimizin yeni abone kaydı da yapılmıştı. Sene başından itibaren gönderilen mecmuaları aldığını tahmin eder, memnun kalmasını ve bilgi edinmesini dileriz. Selâm Hakk'a uyanlaradır.

★ *M. Vehbi Bakkal* - KAYSERİ — Mektubunda aboneliğinin hangi sayıdan başlayıp, hangi sayıda sona ereceğini soran bu okuyucumuzun gönderdiği paralar elimize geçmiştir. Abonesindeki hesaplamaya göre, en son yatırılan 12 lira ile, fiat artışından evvelki duruma nazaran 107. sayıdan 118. sayıya kadar olan mecmuaların bedeli ödenmiş oluyor. Mecmua bedelinde yapılan artış ile bu rakam otomatikman 113'e düşmekte ve bu, kardeşimizin aboneliğinin 113. sayıda son bulacağına delâlet etmektedir. Muvaffakiyetler...

★ *M. Emrullah Er* - İSTANBUL — İslâmî ilimlerin tahsil mekânı, halkımızın ümid kaynağı, kurtuluşun gerçek önderi mektebinizin tatile girmesi üzerine yaz ayları müddetinde mecmualarınızın elinize geçebilmesi için adresinizin değişmesi gerekiyordu. Nitekim yazlık adresinizi belirten mektubunuzu aldığımız zaman gerekli olan değişikliği yapmıştık. Bu kususa işaret eden ikinci mektubunuzu da aldık. İstediğiniz adrese yazın mecmualarımızın gönderileceğini bildiririz. İslâmın rûhunu kavrayabilmek, kurtuluş metodumuzu öğrenebilmek için, şunu kabul etmek lâzım ki, kaynaklara inmek, bunun için de her şeyden önce ARAPÇA'yı hakkıyla öğrenmek şarttır. Zira Kur'an arapça, Hadîs arapçadır. Bu iki ana kaynağı bir zırh gibi çevreleyen İslâmî ilimler yine arapça... Binâenaleyh bir da'vâ adamı mutlaka gayet iyi arapça bilmelidir. Size tavsiyemiz dört ay gibi uzun bir tatil müddeti içinde ehil bir şahıs elinde arapça tahsil etmenizdir. Bu mühim meseleyi hal edildikten sonra, artık da'vâya gönül vermiş şahıs, derinlemesine incelemelere girişecek, mütehassıs bir gözle mes'eleleri araştırıcaktır. Ve işte o zaman kurtuluşumuzun mutlu haberini veren kültür ve imanın bereketli rüzgârları yüzümüzü okşayacaktır. Kurtuluş rüzgârının müjdecisi olmanızı temenni eder, Allah'dan çalışmalarınıza mükâfaat vermesi niyazında bulunuruz.

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku
Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 30 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
CÜMAD'EL-ÛLÂ — 1391 — Yıl : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 21.7.1971

Sayı : 113
AĞUSTOS 1971

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

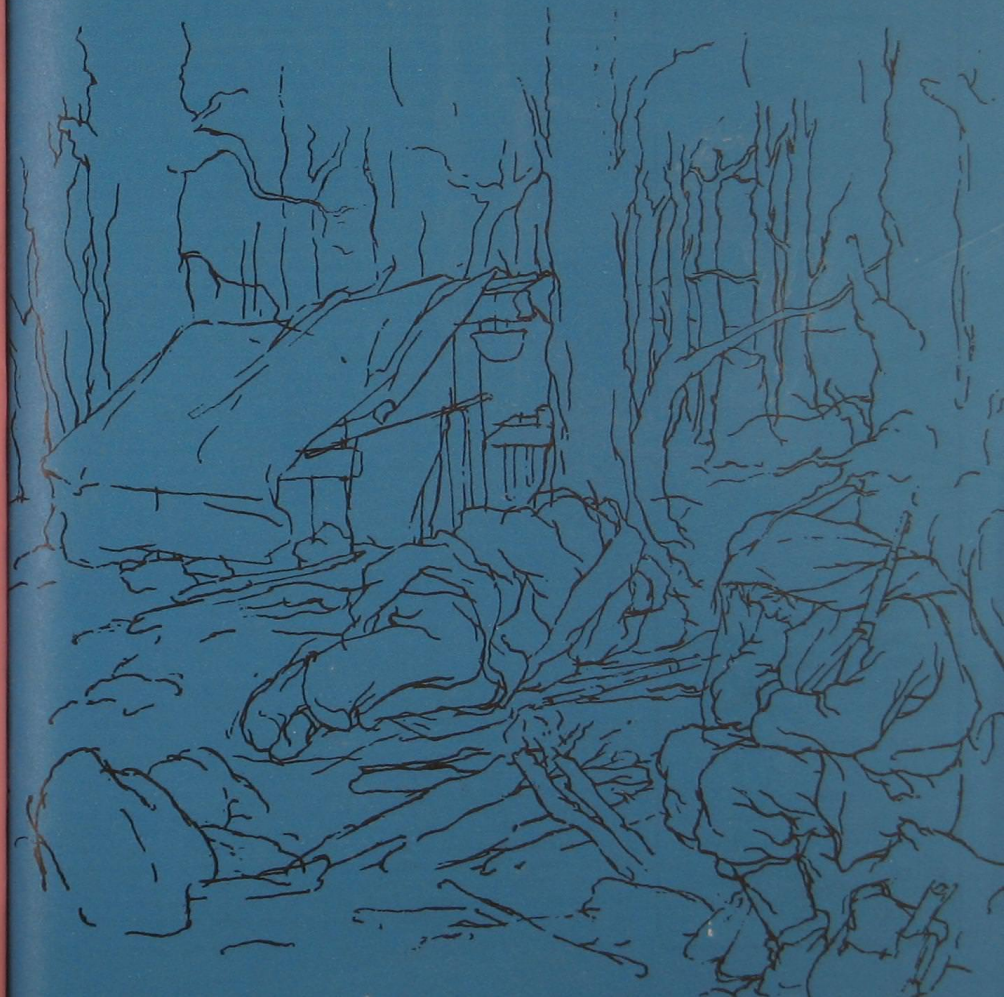

OKU
İSLÂMIN İLK EMRİ

200
KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler — Düşünceler
OKU

★ 26 Ağustos 1071'den 26 Ağustos 1922'ye...
Yusuf IŞICIK

★ Dünyayı saran inkâr ve isyân fırtınası
Dr. Fehmi CUMALIOĞLU

★ Merhamet
Trc. *Ahmet GÜRTAŞ*

★ Hadîs nakl ve rivâyetinde titizlik
A. Osman KOÇKUZU

★ Vasiyyet
Mehmet SAVAŞ

★ İslâmiyeti seçtim
Dr. Hamid MARCUS

★ Güneş Doğuyor
Ebul CIHÂD

★ İnsanlığın doğu ve batı'ya haykırışı
Ebu'l-Hasen en-NEDVÎ

★ Liselerde din bilgisi durumu
Yusuf DERİN

★ Yurt dışında Türkler ve Misyonerlik
OKU

★ Din
MEVDÛDÎ

★ Doğu Pakistan'da İslâm katliâmı

★ 900. Yıldönümünde 1071 Malazgirt zaferi
AKINCIZÂDE

★ Pakistan seçimlerine objektif bir bakış
Tercümân-ül KUR'AN

★ Kadının örtünmesi
F. Zehra KANLI

★ Megalo İdea ve Yunanistan
Rıza TOZLU

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

Çağları temsil eden bir medeniyyetin bakiyyesi üzerinde kendisine yükselme ve tutunma zemini arayan yeni Türkiyenin sağlam bir hayat felsefesi henüz yoktur. Çünkü bir medeniyyet ve toplum hadisesinin tamamen kendisine has alçalış ve yükseliş kanunları nazarı itibare alınmadan zaman şeridi üzerinde devrini tamamlayıp yeni oluşlara vücut veren medeniyyet, kaybolmuş bir mazi kabûl edilerek daima horlanmıştır. Cemiyyetlerin ve devletlerin birbirinin devamı olduğu gerçeği unutularak mevsim çiçekleri gibi kısa ömürlü atılışlara girişilmiş, bin yıllık fikir san'at, edebiyat ve ahlâk gibi manevi kıymetlerin tarihten daha derin ve köklü olduğu realitesi ihmâl edilmiş, işte ortaya milletler ve medeniyyetler muvacehesinde bir ucûbe meydana gelmiştir. Siyaset sahasındaki kısır çekişmeler ve çamur atmalardan tutun da son ünüversite ve toplum facialarına varıncaya kadar hep kargaşalığın ve başkaldırmanın altında hep bu kendimizden kopuşun kanlı parmak izleri vardır. Tarih içinde nihayet iki neslin hayatını kaplayan sosyolojik ve ideolojik değişmeler asırların açamadığı büyük mesafeleri açmış ve cemiyet bünyemizde büyük rahneler meydana getirmiştir. «Bugünün Cumhuriyyet nesilleri, rejimde ve siyasî iktidarda **VERASETİN REDDİ** şekli iddiası içinde **İMPARATORLUK KALINTISI** olmanın değişmez gerçeği ile karşı karşıyadır. Esas yapısı ve hüviyeti ile bilmedikleri bir ceddin varisidirler ve bu özü kabul etseler de etmeetmeseler de verâset hükmünü icra ediyor, buhranların çoğu aslında mevcut olanın inkârından doğuyor. «Son olayların aldatılmış kahramanları tarafından sahneye konan dram, hep bu kendi kendimizi inkârın neticesidir. Türk kültür hayatında köksüzlüğün kopardığı bu inkâr fırtınası, önce maziden alacağı ilhamla istikbale müteveccih büyük hamleler yapması beklenen gençliğin başka biçimde şartlanan kafasında vukû'a geldi. Bütün bir milletin geleceğe ait te'minatı demek olan gençlik askıda kalmanın, kendisine yol veren ataların manevî mirasını tanımamanın kurbanı olup gitti. İş bu noktadan ele alınınca bütün münevver zümre iktidar ve muhalefetiyle siyasî teşekküller, adli merci'ler, bilirkişiler, kürsülerin fuzûli sayılı durumunda olan öğretim üyeleri derece-derece makam ve mevkilerinin millet ve devlet yapısındaki fonksiyonlarına muvazi olarak mesul olur. Nitekim insaflı münevver ve mesuliyyet taşıyan devlet adamı, Türkiye'nin bugünkü içinde bulunduğu buhranlı hengameye sürüklenişinde kendilerinin de pay sahibi olduğunu itiraf etmek medenî cesaretini göstermektedirler. Ve herkes az-çok farklarla alınması icap eden tedbirleri kabule mütemayil görünmektedir.

O halde bu buhranlı devirde ilk alınacak tedbir ne olmalıdır? Sorusuna en sert cevap elbette **EĞİTİM REFORMU** olacaktır. Çünkü üniversiteyi silah deposu haline getiren, kürsüleri pencereden dışarı atturan, hocasını bıçaklatan, talebeleri birbirine düşüren, bazı çevrelerin nezâket gösterip (!) **ŞEHİR EŞKİYASI** dedikleri komünist çete reislerini yetiştiren ve bunların arpalı-buğdaylı hücre faâliyetine bilerek göz yuman hain değilse bile gafilleri yetiştiren, halk kurtuluş ordusunun ihtiyaçlarını temin etmek için banka soygununda kız kaçırmalara varıncaya kadar türlü kanun dışı faâliyetleri gayelerine ulaşmak için mubah sayanları yetiştiren «komünist manifestasuna suç unsuru yoktur» diyecek kadar ruh sefaleti içinde yüzen bilirkişileri, kendi milletinin öz-değerlerini hergün hırpalamaktan hayvanî bir zevk duyan uşak rumlu komünist yazarın yetişmesine zemin hazırlayan, şehitoğlu şehit Mevlüt Meriçleri Mofkof kurşunuyla öldüren, beyinleri tezgâhlayan, imansız mütefennini, inkârcı felsefeciyi, basiretsiz esnafı, şuursuz vatandaş kitlesini maddesi önünde imtihan vermeye darda kalmadıktan sonra yanaşmayan sermayedârı yetiştiren hep bu reforma muhtaç Eğitim sistemidir. Milletin bekâsıyla ilgili hiçbir kuruluş, Eğitim ve öğretim müesseseleri kadar millet hayatında müessir değildir. Çünkü eğitim kurumları, yukarı basamaklarına doğru çıkıldıkça azalarak imtiyaz kazanan ve fakat aşağıya doğru inildikçe çoğalarak yaygınlaşan ve ve bugün ilkokul çağındaki yavruların yüzde yüze yakın bir oranla girip tenevvür ettikleri bir kuruluştur. Fakat gel gör ki ençok ıslaha ve reforma muhtaç olan Maarif müesseselerimiz hakkında şimdiye kadar çok şeyler söylendi

(Devamı 28. sayfada)

MALAZGİRT NESLİNE İTHAF

26 AĞUSTOS 1071'DEN 26 AĞUSTOS 1922'YE...

Yusuf IŞICIK

«Eğer Allah, insanların bir kısmını diğer bir kısmı ile defetmeseydi, yeryüzü karışırdı. Fakat Allah, âlemler üzerine rahmet ve ihsan sahibidir.» (*)

Hak mefhumunu, daha mukaddes yurdundan taşmadan boğup, âlemin müştak olduğu fazîlet güneşine cehaletlerinin korkunç peçesini germek gayretiyle yırtınan ilk batıl ehlinin kol kol eritilmesiyle, İslâmın cihanşümûl yayılma sahası emniyet içine girmiş olmadı. İslâmın mukaddes da'vet hamulesiyle kafaları yüklü **ALTIN NESİL**, bir çığ gibi çoğaldıkça, ilkbaharda münbit topraklardan fışkıran kara şapkalı mantarlar misâli, İslâm düşmanı muannid kuşaklar da durmadan çoğalıyor, çeşitleniyor, hakkı tehdit ediyordu...

Beşer fıtratını binbir türlü hayvânî kılıklara bürümeye zorlayan dalâlet kadrosu, yeryüzü hâkimiyetini ele geçirmeye eğer muvaffak olsaydı, Allah'ın (c.c.) ezelî kanununun âlemdeki hükümfermâ oluşunda şüpheler zuhur ederdi!.. **EHL-İ TEVHİD** mukaddes gayenin divânesi olsun, yerlerin ve göklerin, sâyesinde ayakta durduğu HAK mefhûmu uğruna kol kol kurban versin, okyanuslar hacminde kanlar akıtsın ve buna mukabil batıl yükselsin! Dünya tarihinde görülmüş şey değil bu! Çünkü **SÜNNETULLAH**'ın esrârengiz yaprağında buna yer yoktur...

ABBÂSİ İSLÂM İMPARATORLUĞU, büyük iddialarla ve pek çok kanlar dökerek Emevîlerden ihtilâlle alabildiği liderlik sandalyesine liyâkatini yetirmiş, İslâmın siyasî hâkimiyetini korkunç bâdirelere kadar götürmüştü. Bir tarafta **BÂTINİLİK** İslâmın sosyal yapısında olmadık bozgunculuğu yapıp, siyasî idarede devleti kukla gibi oynatırken, diğer tarafta **BİZANS,** İslâmlığın en tehlikeli ve kuvvetli bir düşmanı haline gelmişti. **HİLÂFET** müessesesinin dünya siyaseti muvâcehesindeki durumu, kuyruk titreten bir yarı mevtâdan farklı değildi ki, İslâmı tehdit eden **DOĞU ROMA**'ya karşı çıkabilsin!..

Peki, başsız kalmış bunca ehl-i tevhid, ellerindeki vahdâniyyet bayrağını yerde sürünmeye mi terkedecekti? Yeryüzünde **ALLAHÜ EKBER** diyen mubârek bir neslin, küfür sultası altına girmesi ihtimâli **ALLAH**'ın (c.c.) gayretine elbette dokunacaktı...

...Ve İlâhî hazineden, rabbânî terbiyeli bir da'vet ehli çıkıverdi yeryüzüne... Selefleri, Peygamber (s.a.) da'vasında canla-başla çalışmış, fakat kendileri bugün kaderin kıskacında — her ne sûretle olursa olsun — bîtâb düşmüş bulunan Abbâsî hânedânına bağlılık mesajları gönderecek kadar nezâket ehli olan bu yeni muvahhidler kadrosu, **SELÇUKLU İSLÂM CEMÂATİ** idi. Bunlar, İslâmı, kıt'alar ötesine ulaştıran Müslüman Arabın ilk satveti ve saffeti ile hakka sarılan Müslüman-Türk milleti idi.

Madde sâikasının cemettiği **200 bin** kişilik çılgın ordusu başında, yerlerin ve göklerin hükümdarı edâsıyla sel gibi akan **Romanos Diogenes** (Romen Diyojen) nereye kadar gidebilecekti bu nurlu neslin mevcut olduğu bir dünyada?!.. Mete Han'ın, İskender'in, Dârâ'nın dünyayı titreten orduları, hâkimiyetleri ne olmuştu? Eğer yeryüzü hâkimiyeti madde kuvvetiyle sağlanabilseydi, bugün Romen Diyojen değil, İskender-i A'zam'ın imparatorluğu hükümferma olacaktı. Fakat, nerede ibret alan?!..

...Ve Malazgirt ovasında 50 bin bahadırla Romen Diyojen'i karşıladı Alpaslan... 26 Ağustos sabahı, sırtında ak kefeni ile, kahramanlarına madde-ma'nâ mukayesesi yapan Sultan Alpaslan hücum emrini verdi. Dağ gibi düşman safları, yalınkılınç İslâm mücâhidleri karşısında eriyor, eriyor, dağılıyor, sonra yok oluyordu... Şu satırları yazana, Allah'ın (c.c.) gayp hazinelerinden meçhûl askerlerin Alpaslan'ın ordusunda savaşmadıklarını kim inandırabilir?

Kelime-i Tevhid üzerinde birleşen İslâm askerleri kadîm misyonerliğin para, şan, şöhret ve şehvet üzerinde toplanmış kol kuvvetini yok ettiler. Madde medeniyeti İslâm ahlâkının cihad mefkûresine inanmış İslâm medeniyetçileri tarafından söndürüldü. Oniki saatte oldu bu iş!..

Ogün öyle oldu, ogünden sonra da öyle... Altın neslin bazan halkaları değişti, bazan silsile halinde yerini bir başka da'vetçiler kadrosuna bıraktı. İsim değişti, devletler, ordular değişti; fakat **HAK EHLİ,** mubârek karakterini korudu.

Yeryüzüne yerleşmiş **HAKKIN** muhafazası uğrunda neler çektiler!.. Batıl nefeslerin habis kokuları nezaman ki dünya ehlini rahatsız etti ve dalâlet kadrosunun yolsuz icrâatı nezaman dünyayı tedirgin etti, o zaman **ALTIN NESİL** âlemin çehresini yaldızladı. Fazîlet dostluğundan başka bir işi ve hüneri olmayan bu **NESİL,** dünya diktatörlerinin kandırdığı sel sel batıl orduların tasallutundan bir an olsun tekin olmadı.

Malazgirt'ten tam 821 yıl sonra, aynı gün, aynı saatte, Malazgirt'te zafer tacını giyen askerin evlâdı, yine Malazgirt'te Hakkın sillesini yiyen askerin gayr-i meşrû evlâdı Yunan'ı, mübarek vatanın temiz harîminden çıkartmak için harekete geçti. **İTTİHAT ve TERAKKİ**nin vicdansız politikası uğruna yıllarca aç-susuz ve bilaç cepheden cepheye koşturulan yorgun **MEHMEDCİK,** yine 12 saat içinde düşmanın böbürlü istihkâmlarını yıktı. 30 Ağustos'ta (1922) **General Trikopis,** elinde kutlu şarap çanağı ile kıskıvrak yakalandı. Ve düşman çizmesi altında namus feryatları içinde uzun zamandan beri ağlasıp bekleyen İzmirliler, 9 Eylül'de Mehmedcikle kucaklaştı. Batı Cephesinde Yunanlılar, Güney Cephesinde Fransız ve Yerli Ermeniler, Doğuda da Ermeni ve Gürcüler haklarını avuçlarına aldılar. Memleket düşman kuvvetlerinden, bölge bölge, bucak bucak temizlendi.

Sonra bu **ALTIN NESİL**e ihanet edildi. Karakteri bozuk yerli kafaların hışmı, hak da'vâya yapacağını yaptı!

Ve... Biz inanıyoruz. Şuna: Altın nesil yok edilememiştir. Küllenen cevherlerin şerâresi parlamaya başladı artık. Malazgirt ve İstiklâl Harbi nesli, **BÜYÜK FETHE** hazırlık içindedir. O fetih ki, fazîletin nev'i beşeri kuşatması fethidir.

26 Ağustos'un 900 üncü yıldönümü mübarek ola...

(*) **el-Bakara: 251.**

DÜNYAYI SARAN İNKÂR ve İSYAN FIRTINASI

Dr.
FEHMİ
CUMALIOĞLU

Bugün yeryüzünde insan ruhunu kasıp kavuran bir inkâr ve isyan kasırgası esmekte, beşeriyet ruhî ve içtimaî bunalımların girdabı içinde yuvarlanıp gitmektedir.

Büyük çoğunluğu ile gerçek Mâbudunu kaybeden, nefsanî arzularıyla doyum bilmez ihtiraslarına köle olan 20 nci asır insanlığı, muhakkak ki, hüsran ve hicran içindedir.

Âdem Aleyhisselâmın bugünkü Çağdaş Uygarlık(muasır medeniyet) nesli, ne yazık ki huzursuz, mutsuz, doyumsuz ve sabırsızdır.

Kendisini emniyet ve teslimiyet beşiğinde besleyerek, bahtiyarlık ve sükûn iklimine götüren imânını yitirdiği için hırçın ve çılgındır.

Vicdanlardan Allah korkusunu, iffet ve haya duygusunu, Hak, adalet ve fazilet ölçüsünü, maddî lezzet ve şehvet süngeriyle silen 20 nci asır câhiliyeti, Âdem oğlunun kafasına maymundan geldiği yaftasını asarak, onun ruhanî ulvî hayatını, hayvanlarla müşterek içgüdüleriyle yaşayış seviyesine, o süflî hayat menzilesine indirmiş, ona tapacak yeni İlâhlar: eğlence, zevk, fuhuş, moda, süs, lüks, kumar, dans, flört, içki ve çeşitli sapıklık putlarını hediye etmiştir.

Aklını akılcıların tuzağına kaptıran, ceddinin hayvan olduğuna inanan, Darvin, Durkaym, Karl Marks, Freud adlı yahudi hahamlarını modern çağın peygamberleri sanan, Hakkı bırakıp bâtıla sarılan, birtakım fânilerin bitkisel hayatından ve heykellerinden medet uman, mutluluğu mide ve uçkurda arayan şaşkın nesiller, ızdırabının içkiyle, serbestçe çiftleşme ve tepinmeyle, uyuşturucu zehirle teskin edileceği zu'muna kapılan, çalgılı danslı salonların, sinema, tiyatro, diskotek, kumarhane ve meyhanelerin önünde kuyruk olan, insan enerjisini, zamanın iş değerini bir meşin topun peşinde öldüren spor sahalarına mahşeri kalabalıklar halinde yığılan 20 nci asrın bedbaht kitleleri mutlak bir dalâlet ve ziyan içindedirler.

Cenab-ı Hak, EL-ASR sûresinde: **«And olsun asra, insan gerçekden ziyandadır. Ancak îman edip de sâlih ameller işleyenler, birbirine Hak'kı ve sabrı tavsiye edenler müstesnâdır.»** buyurmaktadır. İşte insanlığın kurtuluşu, hidâyeti, saâdeti, huzuru bu İlâhî hükme uymakta, putlardan sıyrılmaktadır. Rabbimizin her asra şâmil bu değişmez İlâhî emir ve takdiri gösteriyor ki: insan dünya ve âhiret hayatında ziyandan ancak, Hak'ka sarılmak, nefsaniyet ve hayvanlık sıfatlarından uzaklaşmak, Hak uğrunda mücahede ve sabr etmekle salâh bulup kurtulacaktır.

Heyhat ki, 20 nci asır cahiliyet nesillerinde, Allah'a, O'nun emir ve nehiylerine, âhiret gününe, ölümden sonra dirilmeye, hesaba çekilmeye, ebediyete inananlar, açıkçası gerçek müslüman olanlar azınlıktadırlar.

«Aklın ve beş duygunun idraki dışında hiç bir varlık yoktur» safsatasına inananlar, Allah Teâlâ'yı laboratuara, ruhu tecrübe tüpüne oturtamadığı için inkâra sapanlar, kendi aklını göremeyen, düşüncesini elle tutup inceleyemeyen, buna rağmen bir küfri inâdî ile akla ve maddeye tapan materyalist ve pozitivist aydın ve bilgin etiketli budalalar, bu sapıklara uyanlar, İlâhî nur ve hidayetten nasib aalmayanlar ise kahir bir çoğunluktadır. Onun içindir ki dünyanın huzuru yoktur.

En az 50 yıldır bütün dünya devletleri Türkiye ve diğer İslâm ülkeleri de dahil olmak üzere nesillerini, materyalist, Nihilist (inkârcı), lâik bir maarif sistemi ile eğiterek yetiştirmektedir. Bu sistemi İslâm ülkelerine müstemlekeci materyalist Avrupa devletleri işgal ve kültür istilâsı yoluyle götürmüş, Türkiye İstiklâl Harbiyle askerî işgalden kurtulmasına rağmen Batıyı taklit hastalığına tutularak bu sistemi benimsemiştir.

Üstündeki marka BATI MALI damgasını taşıyan, gerçekte Yahudi-Mason icadı olan bu sistemin eserini ibretle tetkik etmek üzere, ilmih ve tarihin tarafsız tesbit objektifini milletlerin iç bünyelerine çevirelim:

Dünyanın her çevresinde, grevler, boykotlar, işgaller, ihtilâller, kargaşalıklar, kanlı sokak kavgaları, anaya-babaya, hocaya, zabıtaya, ordu kuvvetlerine saldırmalar, kanun, nizam, otorite, ahlâk, edeb, gelenek tanımayan taşkınlık ve çılgınlıklar, devlet ve millet malını yağma ve tahripler, maymun saaklı favorili, kadın saçlı erkekler, soytarı kılık kıyafetler, papazları, hahamları taklitler, cinsiyet değiştirmeye özentiler, hayvanlaşmış beatnikler, hippiler, sokaklarda parklarda öpüşüp çiftleşmeler, moda, lüks, süs, çıplak bedenini teşhir hastalıkları, cinsî sapıklıklar, dolandırıcılık, hırsızlık, rüşvet, fuhuş, kumar salgınlıkları dünya milletlerini kasıp kavuran bir âfet haline gelmiştir. Birer eşkiya yuvası haline çevrilen molotof kokteylli, dinamitli, saatli bombalı, otomatik silâh depolu üniversiteler ayni milletin çocuklarını birbirine boğazlatan birer mezbaha ve salhane şimdi.

(Devamı var)

MERHAMET[1]

Yazan : es-Seyyid Sâbık — II — Terceme : Ahmet GÜRTAŞ

İslâm, hayvanlara merhametle muamele yapılmasını ve onlar hakkında Allah'tan korkulmasını ilân eden ilk dindir. Nitekim hayvan döğüştürmeyi yasak etmiş ve ruh taşıyan herhangi bir varlığı hedef alana lânet etmiştir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

«Kim, lüzumsuz yere, bir serçeyi öldürürse o serçe kıyamet gününde şöyle diyerek Cenab-ı Hakka yüksek sesle şikâyette bulunur :

Yâ Rabbi! Falan kimse beni, bir menfaat olsun diye değil de, lüzumsuz yere öldürdü.»

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, açlıktan karnı sırtına yapışmış bir deveye tesadüf etti ve şöyle buyurdu :

«Siz şu dilsiz hayvanlar(a muamele) hususunda Allah'tan korkunuz. Onlara dürüst bir şekilde bininiz ve onları dürüst bir şekilde yeyiniz.»

Yine Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz, en koymak için yüzü dağlanmış olan bir merkebe tesadüf etti de şöyle buyurdu:

«Bu merkebi dağlayanlara Allah lânet etsin.»

Cünâde (R.A.)'den, şöyle dediği rivayet edilmiştir:

«Hz. Peygamber (A.S.)'e, burnunu dağladığım bir deve getirmiştim; Peygamber (A.S.) Efendimiz de şöyle buyurdu:

— Ey Cünâde! Yüzdeki burundan başka, dağlayacak bir uzuv bulamadın mı? (Unutma ki,) önünde (gelecek hesap günnüde) kısas vardır.

Bunun üzerine Cünâde (R.A.) şöyle dedi:

— Yâ Rasûlâllâh! (ona yapılacak muameleyi) sen bilirsin.»

Bir defasında elinde torba ve onun içine de bir şey koymuş olan bir adam Hz. Peygamber (A.S.) Efendimize geldi ve şöyle dedi:

— Yâ Rasûlâllâh! Seni görünce (sana doğru) yöneldim. (Gelirken yolda) bir ağaçlığa uğradım. Orada kuş yavrularının cıvıltılarını duydum. Onları alıp torbama koydum. Sonra anneleri geldi ve üstümde daire çizerek uçmağa başladı. Yavruları ona gösterdim. Yavruları ona gösterdim. O da yavruların üstüne kondu. Onu da yavrularla beraber torbama koydum. İşte hepsi yanımda.

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz de şu emri verdi:

— Onları (yere) bırak.

Adam diyor ki: **Onları yere koydum. Anneleri (uçup gitmedi. Bilâkis) yavruların yanında kalmayı tercih etti. O zaman Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz sordu:**

— Civcivlerin annesinin, yavrularına karşı gösterdiği (şefkat ve) merhamete hayret ediyorsunuz değil mi?

Ashâb :

— **Evet,** dediler.

Bunun üzerine Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurdu:

— Beni Hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki, Allah, kullarına karşı annelerinin civcivlerine karşı gösterdiği merhametten daha merhametlidir. Bunları geri götür ve anneleriyle beraber aldığın yere koy.

Adam da onları geri götürdü.

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz bir kasaba, keseceği hayvanı rıfk ve mülâyemetle götürmesini tavsiye etmişti. Bir adam da Peygamber (A.S.) Efendimize şöyle dedi:

— Yâ Rasûlâllâh! Ben bir davar alıyorum ve kesmek istiyorum; ona da merhamet edecek miyim?

Efendimiz şu cevabı verdi:

— Eğer sen davara merhamet edersen Allah da sana rahmetiyle muamele eder.

Yine Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmuştu:

«Allah Teâlâ Hazretleri, her şeyde ihsânı (yani her şeyin en iyi ve en güzel şekilde yapılmasını) emretmiştir. Öldürdüğünüz zaman güzelce öldürünüz. (Hayvanları) boğazladığınız zaman güzelce boğazlayınız. (Hayvan kesen) herkes bıçağını bilesin ve kestiği hayvana eziyet etmesin.»

Merhamet, düşmanlarla harb esnasında bile riâyet edilmesi gereken sıfatlardandır. Çocuklar, kadınlar, kendini ibadete vermiş olanlar, harbe iştirak etmeyenler ve hastalar öldürülmez.

Yine Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz diri veya ölünün ateşte yakılmasını, meyvelerin ve ekinlerin tarümar edilmesini, mesken ve eşyanın yakılıp yıkılmasını, harb için zarurî olmayan lüzumsuz zarar ve ziyan hareketlerini, işkence yapılmasını ve yaralıların öldürülmesini yasak etmiştir.

Imrân b. Husayn şöyle demiştir :

«Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz bize îrâd buyurduğu her hutbede mutlaka sadakayı emreder, işkence ve eziyeti de yasak ederdi.»

Aynı şekilde Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz harbte hastabakıcılık yapan ve yaralı taşıyanların, onların ihtiyaçlarını karşılamak ve ıztıraplarını hafifletmek için gayret edenlerin öldürülmesini de yasak etmişti.

Hişâm b. Hakîm b. Hızâm (R.A.)'den rivâyet edildiğine göre, bu zât Şam'da Nabatlılardan bir gruba raslamıştı. Onlar, başlarına zeytin yağı dökülmüş bir vaziyette güneş altında tutuluyorlardı. Hişâm :

— Bu ne hal?

diye sordu. Cevaben:

— Cizye vermedikleri için bu şekilde hapsedildiler, denildi.

Bunun üzerine Hişâm şöyle dedi :

— Yeminle söylüyorum ki, Hz. Rasûlüllâh (A.S.) şöyle derken işitmiştim:

«Dünyada insanlara azâb edenlere, muhakkak ki, Allah da (hesap gününde) azâb edecektir.»

Sonra Hişâm, Sultanın huzuruna girip vaziyeti anlattı. O da gerekli emri verip onları salıverdi.

Şa'bî, zimmilerden bir cemaate tesadüf etmiş ve onlara selâm vermişti. Bu hareketinin sebebi osrulunca şu cevabı verdi :

«Sanki onlar Allah'ın rahmetinde yasamıyorlar mı?»

İşte böylece İslâm'ın karakter ve hüviyeti bize kolay, müsamahakâr ve merhametli olarak tezahür etmektedir. Yine İslâm, insanları rahmet sıfatı ile muttasıf kılmayı ve bu fazilet üzere yetiştirip geliştirmeyi arzu etmektedir. Ta ki insanlar, bu sıfatın koyu gölgesinde refaha ersinler, onun himayesi altında huzur ve güven içinde yaşasınlar; insanlara semadan bereket, Allah'tan da selâmet, rahmet ve ihsanlar yağsın.

---

(1) es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 218-221.

SÜNNET

★

Ali Osman
KOÇKUZU

★

HADİS NAKİL ve RİVAYETİNDE TİTİZLİK

Günümüzde, Müslümanların çok defa Rasûlullah'ın hadîslerini nakil işinde gereken dikkat ve ihtimamı göstermedikleri söylenebilir. Bu dikkatsizlik, halk arasında son derece yaygın olduğu gibi, işin en acı tarafı, İslâmî ilimlerle uğraşan, ilmî esaslara istinad etmese bile neşriyâtı olan bir kısım zevatta da görülen bir durum olmuştur. Konuşmalar arasında rahatça, Rasûlullah'a ait olmayan bir söz ortaya atılıverdiği gibi; bazan da onun söylediği sözler, mânasının bozulup bozulmadığına dikkat edilmeden, hatta çok kere Efendimizin kasd-ı hilâfına hareket edilerek nakledilmektedir.

Bazan da münevver tanınan fakat Din'le pek ilgisi olmayan bir kimse ortaya atılarak, Peygamberimizden kendi modern yaşayışı lehine, onları tasvibeden, destekleyen cümleler uyduruverdiği de sık sık görülmektedir.

Efendimize yalan isnadı, İslâmda büyük günah olduğu için, bunu yapanların niyet ve durumları çabucak ortaya çıkmakta ise de yalanlarının yaptığı tahribât bâki kalmaktadır. Üzerinde pek çok çalışılmış, müstakil eserler meydana getirilmiş olan bu mevzû, bizim burada üzerinde duracağımız meselenin temelini teşkil ederse de biz sadece, «dikkatsizlik ve mübâlâtsızlık neticesi, hadîs naklinde yapılan hatalar; ona gereken titizlik gösterilmediği için, yaygın bir hal alan kötü alışkanlıktan» ve onun önlenme yollarından söz etmek niyetindeyiz.

Günlük konuşmalarda, yazılarda çabucak görüp işiteceğimiz ve tesbit edebileceğimiz bu feci durumu birkaç cümle ile böylece tasvîr ettikten sonra, tekrar sözümüzün baş tarafına dönmek üzere, meselenin tarihteki durumunu nakle geçiyoruz.

⁂

Efendimizin gününde hadîs nakline verilen ehemmiyyet; Sahâbenin tutumu, . Peygamberimizin bu hususdaki emirleri, hadîse ömür vermiş âlimlerin söz ve tatbikatları yolumuza ışık tutacaktır.

Bir hadîsinde Rasûlüllah, sözlerini belleyip, onu işittiği gibi nakleden kimsenin dünya ve âhirette yüzünün aklığını dilemektedir. Hadîsin bazı rivayetlerinde bulunan «işittiği şekilde» kaydı, nakledenlerin yapacakları muhtemel hatalara peşînen çekilmiş bir sed hükmündedir (1). Efendimiz her ne kadar «mâna bozulmamak üzere yapılan; kelimeleri farklı nakillere» cevaz vermiş ise de, hadîs rivâyetinde «duyduğu gibi» emaneti yerine teslim etmenin aleyhinde de bulunmamış (2); aksine onu da istemiştir. Demek ki duyulan şey, bozulmadan aynen nakle çalışılacaktır.» Sahabe bunu böylece kabul ettiği için pek çoğu rivayetlerini gayet az hadîse inhisar ettirmiştir (3). Çünkü onlar, Efendimizden hadîs naklinin azametini bilmekte ve kat'î kanaat sahibi olmadıkları zaman da konuşmamaktaydılar.

Diğer taraftan, çok rivyet sahiplerindeki durum bununla tenâkuz halinde değildir. Bu zevat, kat'î olarak zabtettiklerini, sağlam belleklerini, aynı titizlikle tevdi etmişler; uzun müddet yaşamaları buna imkân vermiş, ayrıca nakillerinin sıhhati de çeşitli metodlarla tecrübe edilmiştir.

Hatîb el-Bağdâdî'nin ifade ettiğine göre (4) Abdullah b. Ömer, rivâyetinde farklı lâfız kullanan ve kelimelerin yerini takdim-te'hir yoluyla değiştiren iki kişiye ihtarda bulunmuş ve ağır konuşmuştur. Bu ve benzeri örneklerde, Sahabeden olan âlim kişileri, karşısındaki raviyi ikaza mecbur eden durum gerekli titizliğin terkedilmesidir. Eğer Peygamberimizin «duyduğu gibi» başkasına nakil emir ve arzusu olmasaydı, yahut mâna olarak nakil esas olsaydı bu uyarmalar vuku bulmazdı.

Sahabe, kendisinden sonraki nesle, âdeta şahidlik yaparcasına hadîslerin lâfızlarını aynen kullanılmasını; ne denilmişse aynen onun nakledilmesini tavsiye etmiştir.

İlk mübarek nesilden sonra gelenlerde de aynı dikkata raslanmaktadır. Hatta aradaki zaman nisbeten uzadığı için alâka ve titizlik daha da artmıştır diyebiliriz. Çünkü sözün Efendimizden işitilen aslını tahkîk imkânı geçen devirlerden daha da zorlaşmıştır.

Tâbi'ûn'dan ve onlardan sonraki nesillere ait muhaddîs ve ravilerin pek çoklarının gerektiği şekilde edâ edememe endişesi ile kendilerini hadîs rivayetinden menettikleri çok olmuştur (5). Yaşlılık, çeşitli hafıza bozuklukları bu türlü kararların alınmasında büyük rol oynamıştır. Günlerce, bazı Sahâbîlerle birlikte kalan kimselerin geçen müddet içinde adı geçen zattan hîç hadîs işitmedikleri (6), bazılarının hadîs rivayet ederken vücudunu bir titreme ve benliğini bir dehşetin sardığı gelen haberler arasındadır. Birtakım âlimlere çocukları; «niçin Rasûlüllahtan hadîs nakletmiyorsun?» dedikleri zaman: «hadîs rivâyeti meselesi zor bir iştir, bizse yaşlandık» diyerek mâzeret beyan ettikleri de bilinen bir husustur.

⁂

İlk asırlarda durum bu merkezde olduğu halde, bu devreye yakın zamanda — mevzî de olsa — birtakım gevşeklik göze çarpmaktadır. Kötü niyetli hadîs uydurucularını bir tarafa ayırırsak, bu halin, hüsn-i niyyet sahibi kimselerde de olduğunu görmekteyiz. Vaız ve nasihatçi(kâss) olarak tanınan ve bu işi meslek olarak seçen şahısların faaliyetleri çok defa gayesinden inhiraf etmekte, hadîslerin el ucuyla tutulara nakline vesile bile olmaktadır. Kitap, Sünnet ve din imamlarının sözlerini en güzel usûl ile tebliğ eden, hakikî irşâd ehli, mütevâzî zevat her devirde eksik olmamıştır. Bu hükmün onlarla hiç bir alâkası olmadığı takdir edilmelidir.

Başta da söylediğimiz gibi, ister kıssacılar, isterse onların yolunu benimseyen kimseler olsun, eğer bol bol mevzû'ât (hadîs diye uydurulan sözler) nakletmekten çekinmiyorsa, biz bunu buradaki mevzûumuzla alâkalı telâkki etmiyoruz. Bu başlı başına tedkiki gereken bir sapıklıktır.

İyi niyyet sahiplerinin halini araştırırken de başlıca üç husus gözümüze çarpmaktadır:

1) İlk asırların mahsulü olan ve tamamen sağlam (sahih) hadîsleri toplayan mecmuaları kaynak olarak kullanmaktan çekinerek, daha sonraki ellerin mahsulü eserlerden nakillerde bulunmak.

2) Va'za tahsis edilen, hadîs kitabı titizliğinde hazırlanmamış olan, veya hadîs kitabı olup da müelliflerince gerekli îkazlar yapıldığı halde (7) bütün hadîsleri sahih telâkki edilen eserlerden cemaate nakletme, müellifin îkâzını terketme.

3) Ahlâk, terbiye, zühd telkin eden ve ihtiva ettikleri hadîsler üzerinde ileri geri sözler edilmiş olan eserleri mesned edinme ve hiç bir ayırıma tâbi tutmadan nakletme.

Tâli derecede daha bazı kusurlarımız mevcutsa da hepsini bu esaslara irca mümkün olduğu için, bu hususlar üzerinde yapılacak düzeltmeler hadîslerin nakli ve rivâyeti lehinde müslümanların daha uyanık olmalarını temin edecektir.

Diğer taraftan, hadîsler üzerinde gerekli tarihî araştırma ve seçim yapılmadığı takdirde çok defa aralarında nesh vukûbulmuş, biribirine zıt görünüşlü haberleri cemaata; onunla âmil olacak Müslümanlara vermek ve nakletmek de başlıbaşına bir hata olmaktadır. Cemâat ve okuyucu gerekli bilgiye sahip olmadığı durumlarda çok defa şaşıracak; hadîslerin yekdiğerini nakzettiği görüşüne varacaktır. Sözlerimize misal teşkil edecek karakterde bir vak'a, Hz. Ali kerremallahü vecheh ile bir kâss (hikâyeci vâiz) arasında geçmiştir. Sünnet ve Kitaptaki; âyet ve hadîslerdeki nâsih ve mensûhu bilip bilmediğini sorduğu hikâyeciden menfi cevap alan Hz. Ali o zata: «Hem kendin helâk oldun, hem de başkalarını helâke sürükledin» demiştir (8).

Sözlerimizin baş tarafına dönerek bazı hususları tekrarlamamız faydalı olacaktır:

İrşadcı, tebliğci, muallim ve terbiyeci durumunda olanlar (resmî vazifeli olsun veya olmasınlar) eğer bir hadîs ve sünnet nakil durumunda iseler mutlaka onun sahih olanını seçmek mecburiyetindedirler. Kur'an-ı Kerîm tektir. Onun üzerinde tereddüd bahis mevzuu olamaz. Hadîslerdeki durum kitabullahtan farklıdır. Onun hastasını ayırdetmek şarttır. Eğer vazifeli, kendisi temyiz işini yapacak durumda değilse, iyinin kötüden ayırd edildiği eserlere baş vurmak zorundadır. Sahih hadîsleri, başta altı meşhûr kitabımız (el-Kütübu's-sitte) olmak üzere diğer mecmualardan aramalıdır. Bu da, bizzat o eserlerin kendilerine yapılacak müracaat ile mümkün olmaktadır. Aradaki vasıtaların naklini kâfi görmek bizi hatalara sevkedecektir. Bu arada şunu da söylemek uygundur ki, Sahihayn (el-Buhârî ile Müslim'in el-Câmi'u's-sahih'leri) ilk müracaat eserimiz olmalıdır.

Âyet ve hadîslerin anlaşılmasını kolaylaştıracak sözler ve tefsirler ise bizzat âyet ve hadîsler başta olmak üzere, Sahâbe, Tâbi'ûn ve İslâmı iyi bilen ilk âlimlerin açıklamalarıdır. Onların yollarını takib, anlayışlarını kavramağa çalışma, bizim anlayış ve buluşlarımızı köreltmez, aksine geliştirir ve çok defa hatadan himâye eder.

Hadîs nakl ve rivâyetinde, önce Ehl-i Sünnet'çe mûteber ana kaynaklara baş vurmalı; ahlâk, mevi'za ve benzeri mevzûlarda te'lif edilmiş eserlerden hadîs almamalı; mecbur kalınmışsa aynı hadîsin ana kaynaklarda bulunup bulunmadığı hususunu tesbit etmelidir.

Hadîs diye uydurulan sözleri halka nakletmekten mutlaka hazer etmeli, bunların şuyûu için böylece bilmeden emek sarfetmemelidir.

Ve en son olarak şunu nakledebiliriz: Hadîsleri nakil ve rivâyet mevkiinde olan kimseler, âhirette yaptıkları ve yapacakları kusur ve hataları sebebiyle bizzat Hz. Peygamberin şikâyet ve da'vasına maruz kalacaklarını devamlı hatırlamalı ve bu tezekkürün vereceği ihtiyat ve titizlikten bir an olsun ayrılmamalıdırlar.

---

(1) ed-Dârimi, es-Sunen, mukaddime, bab: 24, hadîs «236»; Ahmed Naîm, Tecrîd-i sarîh tercemesi, mukaddime, s. 37 «ikinci baskı».

(2) el-Hatîb el-Bağdâdî, el-Kifâye, s. 204.

(3) Muhammed Ebû Zehv, el-Hadîs ve'l-Muhaddisûn, s. 65-69.

(4) el-Hatîb el-Bağdâdî, el-Kifâye, s. 173.

(5) Muhammed ebû Zehv, adı geçen eser, s. 67, 68.

(6) İbnu Mâce, es-Sunen, mukaddime, bâbu't-tevekkî fi'l hadîs 'an Rasûli'l-lahi sallallahu 'aleyhi ve sellem; ed-Dârimi, es-Sunen, mukaddime, bab: 28; Ebû Zehv, a.g.e., s. 68 v.d.

(7) el-Munziri, et-Terğib, I, s. 35-37.

(8) Prof. Muhammed Tayyib Okiç, Bazı Hadîs Meseleleri Üzerinde Tedkikler, s. 118 (kitâbu'l-i'tibâr'dan naklen).

İSLÂM HUKUKU

VASİYET

• Mehmet SAVAŞ •

BİRÇOK kimseler, vefatlarından önce vasiyet ederler. Ve bu vasiyetin tenfizi için de bir vâsî tayin ederler.

Bu yazımızda, vasiyetin ne demek olduğu, kimlere ve nasıl yapıldığı hakkında malûmat vermek istiyoruz. Herşeyden önce bu mevzuun hadîs, tefsir ve fıkıh (İslâm hukuku) ile ilgisi olduğunu da hatırlatmak lâzım. Hadîs veya Tefsir Köşesinde de incelenebilirdi ama, teferruatına ancak fıkıh kitaplarında rastlandığından bu köşede yazılmasını uygun bulduk. Şunu hemen kaydedelim ki, Hz. Peygamber (A.S.) bir Hadîs-i Şerifinde meâlen: «Bir mü'min, vasiyeti başının altında olmadan iki gece geçiremez» buyurmaktadır. Yani bir kimse borçlu ise, alacaklı ise, zekâtını verememiş, hac üzerine farz iken ifa edememiş, hastalık sebebiyle tutamadığı oruçları kaza edememiş, oruç tutamamış veya bir adak (nezir) yapmış yerine getirememiş ise, bunları hemen bir kâğıda tesbit etmesi lâzımdır. Zira insan, her an için ölümle karşı karşıyadır. Ölümünden sonra bütün hukukunun yerine varması, Cenab-ı Hakkın huzurunda mesuliyetten kurtulabilmesi, varislerin de müverrislerinin borçlarını bilebilmeleri ancak bununla olacağından mezkûr Hadîs-i Şerif varid olmuştur.

Bir de, hayır ve hasenât için yapılan vasiyet vardır: O da meşrûdur. Şöyle ki: İnsanoğlu, yaşta ilerledikçe, büyüdükçe dünyaya olan bağlılığı ve mala olan sevgisi de artar. Sıhhatli ve sağlam olduğu günlerde hayır yollarına yapılan infak sevabının daha çok olduğu ve insanoğlunun malı sevdiği anda infak etmesinin gerekliliği birçok Hadîs-i Şeriflerde beyan edilmişse de bazı kimseler buna riayet etmemekte, hayırdan geri durmaktadırlar. Fakat hastalanıp da ölüm döşeğine düştüğünde, ölümün kokusu yavaş yavaş burnuna geldiğinde, kendisinin uzun bir yolculukla karşı karşıya olduğunu idrak eder ve kendi kendine, **bu uzun yol azıksız ve arkadaşsız ne biter, ne de tükenir. Çünkü insanı en yakınları bile toprağa verdikten sonra, o çukurda yalnız bırakıveriyorlar. Ancak onun için yapacakları tek şey birkaç damla göz yaşı dökmek başka birşey değildir** diyor. Öyle ise tek arkadaş, yegâne azık, yapılan hayırlardır; fakat şimdiye kadar da fazla bir hayır yapamadım der ve hemen malının yekûnunu hayır yollarında infak edilmesini söyler. Fakat çok geç kalmış olur. Çünkü insan, ölümüyle sonuçlanan hastalığa düşer düşmez, İslâm hukukuna göre malının üçte ikisi elinden çıkar, varislerinin malı olur. Onların rızası alınmadan infak edilemez. Cenab-ı Hakk, mü'minlere Peygamberi vasıtasıyla onlara son bir fırsat olarak mallarının üçte birini hiç kimseye danışmadan infak yahutta vasiyet yoluyla sarf edebilme hakkını tanımıştır.

Aşere-i Mübeşşereden olan, sağlığında Hz. Muhammed (S.A.V.) tarafından Cennetle müjdelenen **Sa'd bin Ebî Vakkas** hastalanıyor; Peygamberimiz o büyük insanı âdeti üzere ziyarete geliyor: Sa'd soruyor:

— Ya Rasulallah, görüyorsunuz ki, hastayım; hayatta (o zaman için bu hâdise Mekke'de olmuştur. Sa'd o hastalığından vefat etmemiştir.) bir kızım var. Ben ise malımın hepsini vasiyet etmek istiyorum; ne buyurursunuz?

— Olmaz!

— Üçte ikisine ne buyurursunuz?

— Hayır! Olmaz.

— Yarısını vasiyete ne buyurursunuz?

— O da çoktur. Olmaz.

— Üçte birine ne dersiniz?

— Eh, olur... der ve Sa'da hitaben: **«Ya Sa'd! Kalan çocukları zengin bırakman, fakir olarak herkese el açacak bir şekilde bırakmandan daha hayırlıdır»** buyururlar (1).

Bu hâdise, şu iki hususu ortaya koymaktadır.

Birincisi insanın cennetlik de olsa ümitvâr olmasını, Cenab-ı Hakkın rahmetine sığınarak hayırı hiçbir zaman ihmal etmemesini ve her zaman hayır yapmaya muhtaç olduğudur.

İkincisi ise, ölüm döşeğindeki bir hastanın borçları hariç, malının üçte birinden fazlasını vasiyet edemiyeceği, ettiği takdirde varislerinin rızasını alması, dolayısıyla sağlığında sıhhati yerinde iken hayra ve hayır müesseselerine yardımcı olması ve böylece de İslâmda yardımlaşmayı sağlaması gerektiğidir.

Bütün bu geçenlere göre vasiyeti şu şekilde tarif edebiliriz:

Vasiyet: Kişinin, malının bir miktarının ölümünden sonra, muayyen yerlere harcanmasını söylemesidir. Bu tarif, her nekadar iskat yoluyla yapılan vasiyetleri ihtiva etmiyorsa da, genel olarak fukaha bu şekilde tarif etmişlerdir.

(1) Bedayius-Sanâyî: 7/330. Tebyinül Hakaik. (Zeylaî) C. 6, s. 182. İhtiyar. C. 5, s. 88.

Paris camii şerifi minaresi

İslâmiyeti[I] Seçtim

Yazan :
Dr. Hamid Marcus

İngilizceden çeviren :
Aydın Talay

ÇOCUKLUĞUMDA kudretim yettiği derecede İslâmiyeti tanıma yolunda derûnî bir arzu duymuştum. Bu amaçla bulunduğum şehrin kütüphanesinde ele geçirdiğim 1750 yıllarına ait eski bir Kur'an-ı Kerîm tercümesi üzerinde dikkatle çalışmaya başladım. Goethe'de bu eserden istifade ile İslâmiyet hakkında bilgi edinmişti. Bu sıralarda köklü bir itişle tamamen rasyonalizme kapılmakla beraber İslâmiyetin öğretim sistemini yüklenmiştim. Daha sonra Berlin'de müslümanlarla beraber çalışma fırsatı buldum. Berlin'de bulunan ilk **Almanya Müslümanlar Birliğinin** hararetli ve şevk verici tefsirleri ile Berlin Camii Mimarının Kur'an-ı Kerîm hakkındaki izahatını dinledim. Yıllar boyunca şahsî alâkam ve arkadaşın ma'nevî gayretleri ile İslâmiyeti kucakladım. İslâm benim fikirlerime, bütün beşeriyetin düşüncesini teşkil eden samimî fikirleri kattı. İslâm dininde Allah'a îman esastır. Modern ilimlerle çelişen doğma'lar yoktur. Bu gerçek kendisini ilmî araştırmalara hasreden bir insana gayret veren mükemmel ve en büyük avantajdır. İkinci mühim özelliği de İslâmın hayat boyunca kör tarafa koşan idealistik bir öğretimi değil, beşer hayatına hakiki değerini veren bir sistem vaz' etmesidir. İslâm, kanunları ve ferdî hürriyeti bir tarafa iten, uyulması mecburi kurallar yerine müsbet bir düşünceyi muktedir kılarak istikamet ve rehberliği esas alan hürriyeti getirir. Müslümanlığın, ferdiyetçilik ile sosyalizm arasındaki altın ma'nâyı meşale haline getirdiği yıllar boyunca içten bir memnuniyetle tekrar tekrar tesbit ettim. Nerede ki O vardır, tarafsız ve sabırlı bir görüşle orada iyilik vardır.

(1) [Islam Our Choise].

İSLÂM TARİHİ

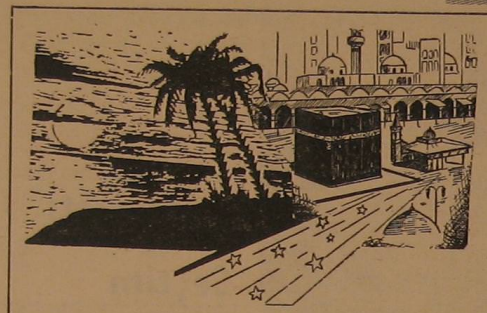

Güneş Doğuyor

— V —

EBULCİHAD

Yine hergünkü gibi Kureyş büyükleri Mukaddes Ma'bed Kâbe'nin etrafında halka olmuş oturuyorlar. Abdülmuttalib de eski âdeti vechi üzere oturmuş, oğullarına bir şeyler anlatıyor; fakat gözü kapıda... Doğan güneşle ılgıt ılgıt esen sabah rüzgârı uzaklardan getirdiği güzel kokularla ciğerleri dolduruyor, ihtiyar Abdülmuttalib'in bembeyaz sakalının telleri rüzgârın tesirinden sallanıyor. Omuzuna dökülen beyaz saçları da bazan yüzünü örtüyor, bazan da gözlerini kapıyordu.

Tam bu sırada kapıdan biri giriyor, biraz irkiliyor, duruyor, sağı solu seyrettikten sonra sert adımlarla Abdülmuttalib'e doğru ilerliyor. Sağa sola bakmıyor ve nihayet o ihtiyarın önünde duruyor. Titriyor, ürperiyor, birşeyler söylemek istiyor fakat bir türlü söyleyemiyor.

Bütün bu hareketlere rağmen adamın gözlerinde bir sevinç, yüzünde bir neşe var.

Abdülmuttalib ve oğulları başlarını bu adama çevirmişler söyleyeceğini bekliyorlar.

Oğullarından biri Abdülmuttalib'e :

— Baba bu adam birşeyler söylemek istiyor ama bir türlü söyleyemiyor; bak sevincinden titriyor, dili boğazına takılmış, gözleri de sevinçli olduğunu gösteriyor.

— Evet oğul öyle ama niçin konuşmuyor? Bak hele, kaba kaba da soluyor.

— Söyle bakalım delikanlı, ne istersiniz, bir derdiniz mi var? Yoksa birkaç ay önce olan büyük hâdise gibi yine Mekke'yi üzen Haram ehlini korkutan birşey mi var?

Adam yutkunuyor ve boğuk, titrek bir sesle:

— Haa... Hayır efendim; değil, size bir müjdem var, nur topu gibi bir torununuz doğdu da onu söylemeye geldim. Fakat heyecanımdan konuşamadım.

— Torunum mu oldu?

— Evet efendim.

— Kimden, hangi oğlumdan?

— Aylar öncesi kaybettiğiniz ve çok sevdiğiniz oğlunuz Abdullah'dan.

— Abdullah'dan mı?!. Rabbım, sana şükürler olsun. Kaybettiğim oğlum Abdullah'ın acısı neredeyse beni alıp götürecekti. Şimdi ise içim serinledi, belki bu onun acısını bana unutturacak. Oğullarına dönerek: **Kalkın, ne duruyorsunuz! Yeni torunumu, yeğeninizi görelim, bağrımıza basalım, onda kardeşiniz Abdullah'ın kokusu vardır,** der, gözlerinden dökülen yaşlar beyaz sakalını ıslatarak kumların üzerine düşerek bir yağmur sesi çıkarır.

İhtiyar, titrek sesiyle yine oğullarına.

«Ah çocuklarım, ah! Şimdi Abdullah'ım olsaydı ne kadar sevinecekti. Kimbilir aramızda olsaydı hemen eve koşacak, doğan yavrusunu

(Devamı 29. sayfada)

Yazan :
Ebu'l-Hasen En - Nedvî

— V —

Terceme :
A. Bâki TURAN

İNSANLIĞIN DOĞU ve BATIYA HAYKIRIŞI

MADDE alanında kazanılan bu zafer, elde edilen bu vesileler gerçekten büyüktürler ve ilâhî bir nimet olarak hiçbir zaman küçümsenemez, kıymet ve fazileti ile asla oynanamaz. Bu, ilmî zaferler ve teknolojik vasıtalar o kadar inkişaf göstermiştir ki; o derece gelişme ve tekâmül etmiştir ki; artık yüz tane vesile ve âlet tek bir gayeye yönelmiştir. Oysa ki, her bir vasıtada, vesilede büyük bir zenginlik, korkunç bir güç, müthiş bir sür'at mevcuttur. Bu teknolojik vasıtalardan mahdut bir kısmı dahi; beşeriyetin mutluluğunu ve huzurunu, topyekûn insanlık âleminin selâmetini gerçekleştirebilir. Bu âlemde dağınık olan insanlık câmiasının fertleri arasında sevgi, birlik, karşılıklı anlayış ve yardımlaşmayı da tesis edebilir. Ayrıca, ayırıcı unsurları kaldırabileceği gibi; birlik ve beraberlik engellerini de ortadan silip süpürebilir. Bugün insanoğlu hayır, yardım ve şefkat elini, yer küresinin en ücra bölgesinde yaşayan diğer bir insana uzatabilir, onun kalb atışlarını duyabilir, ruh çizgilerini ayırdedebilir. Yüzünü görebileceği gibi sözlerini de dinleyebilir. Günümüzün insanı, arzu ederse; zulme mani olur, mazluma yardım eder, Afrika'nın büyük sahrasında yaşayan aç bir kimseyi doyurabileceği gibi; Çin'de yaşayan birine de istediği iyiliği yapabilir. Artık bu gün cahiliyetin ve imkânsızlığın sebep oldukları bütün mânialar ortadan kalkmıştır. Bugün insanın arzu ve isteklerini gerçekleştiren âlet ve vasıtalar teşekkül etmiştir. İnsan, az bir gayretle ve hem de kısa bir zamanda gayesine ulaşabilir. Sebep, âlet ve vasıtaların bol olduğu bu ortamda; iyiliği seven, insanlığı seven ve barışı destekliyen hiçbir kimse, hiç bir fert ve toplum mazur sayılamaz.

GERÇEKTEN, bu ilmî ve teknolojik ilerlemeler, bu maddî gelişmeler; acılarla, üzüntülerle, çeşitli ruhî yaralarla dolup taşan dünyamızı, üzüntüsüz, kedersiz, elemsiz, acısız, korkusuz, harpsiz ve ürpertisiz bir cennete çevirebilirdi. Fakat bu husus tahakkuk etti mi? Korku ve ürperti zail oldu mu, zulüm ve vahşet son buldu mu? Sulh ve kardeşlik tam manasiyle teessüs etti mi? İnsanlık âleminin fertleri arasında huzur ve sükûn yayıldı mı? Ürpertici savaşların karartıları yok oldu mu? Dehşet verici ifritleri öldü mü bu harplerin?.. Ben, bu anda susacak ve sizin cevabınızı bekliyecek değilim. Bu korkunç medeniyet, yıkıcı ve öldürücü iki cihan savaşına da şahit oldu. Biz hepimiz şimdi lezzet ve nimet asrında yaşıyoruz. Mütefekkirler ve yazarlar, bu medeniyetin sapıklığını ve tehlikelerini tablolaştıran birçok kitaplar yazdılar ki, bunlar; halen içinde bulunduğumuz bu beldenin (Londra'nın) kütüphanelerini doldurmaktadır. Mezkûr şahıslar bu kitaplarında ahlâk buhranını, bağların çözüldüğünü, sırların ifşa edildiğini, ruhî deprasyonların ve ızdırabların her tarafa yayıldığını, korku ve ürpertinin artık her köşeyi ve bucağı sardığını, yeter derecede ve hem de gayet açık bir lisanla yazdılar ve halen de yazmaktadırlar. Acaba bu neden böyle oldu? Vasıtalar, vesileler günahsızdırlar, âletler, sağırdır, kalbsizdir ve hissizdirler. Onlar, insanoğlunun hizmetine âmâdedirler. Bu sorunun cevabı, açıklanması gereken bir bulmaca olmadığı gibi; burada bir zekâ testi veya düşüncenin imtihanı da yoktur. Ve sebep şudur: İnsanoğlu, ilimlerin ilerlemesi kadar ilerlememiş; ahlâkî ve insanî değerler, âlet ve müesseselerin tekâmülü nisbetinde tekâmül göstermemiştir. Dahası var, müsaade ederseniz belirtelim: İlimler, insanın ve ahlâkın aleyhinde ve ters bir istikamette ilerleme kaydetmişken; âlet ve müesseseler de duygu, ruh ve kalbin aleyhinde gelişme göstermiştir. Bu, bir gerçektir. Zira esefle ifade edelim ki; batı âlemi, bütün gayret ve mesaisini, zekâ ve irade gücünü hep insanın dış âlemine yöneltmiş, insanın çevresiyle meşgul olmuş ve fakat bizâtihi insanın kendisinden bir nevi sarf-ı nazar etmiştir. Psikoloji veya biyoloji ilimleri çerçevesinde insanı ele alan batı, onun ruhunun derinliklerine varmamış, gerçek ihtiyaçlarını nazarı itibara almayan, imanını, inancını ve ahlâkını hesaba katmayan maddî ve kısır bir metod takip etmiştir. İnsanı idare eden, ona kumanda veren, onu kötülüklerden koruyan ve selâmet sahiline çıkaran gerçek kaynak ve esas sebebe yönelmemiştir. Bu gerçek kaynak insan kalbidir ki; o, sağlam oldu mu insan da sağlam olur; o bozuldu mu, insan da bozulur.

ESEFLE ifade edelim ki; batı âlemi, insanın kalbini ele almak istese, ondan menfaat temin etmeye kalkışsa ve insanlığa bu kalb yolu ile bir yön tayin etmeye çaba harcamak istese dahi; artık bu hususta başarı sağlamıyacak ve hedefe varan yolu bulamıyacaktır. Çünkü batı, kilidi açan anahtarı kaybetmiştir. Halbuki kilidi, esas anahtarından başka hiçbir şey açamaz. Batının harika sanatı, insanı hayretler içerisinde bırakan fabrikaları ve deha zekâları, mühendisleri bu kilide yeni bir anahtar icad edemediler veya bu muamma kilidi bir türlü kırmayı başaramadılar. Çünkü bu, insanlık kilididir. Bankaların, fabrikaların, kasaların, hazinelerin kilidi değildir bu... O, ancak ve ancak iman anahtarı ile açılabilir. Peygamberlik müessesesinin insanlığa hediye ettiği bu iman anahtarı batı medeniyetinin ayakları ve eski kiliselerin enkazı altında çiğnenmiş, hatta çürüyüp mahv olmuştur.

BUGÜN insanoğlu mutsuzdur ve onun mutsuzluğu, batının doğudan; ilmin imandan ve müesseselerin ahlâk prensiplerinden ve kutsal gayelerden ayrılmış olmalarına bağlıdır. Bu, öyle uğursuz bir ayrılmadır ki; medeniyetimizin üzerine uzun bir mutsuzluk çizgisini çekmiş ve onu yok etmiştir. Eski zaman şarkında iman nuru çok parladı ve her tarafı aydınlattı. Batıda ise; ilim bilhassa son zamanlarda çok gelişme gösterdi ve terakkî kaydetti. İman, her zaman ilmin yanında olmalı, ilim de her hal ü kârda imanın kontrolü altında bulunmalıdır. İnsanlık âlemi, yepyeni bir cemiyetin teşekkülü ve mutlu bir neslin vücuda getirilmesi hususunda bu ikisinin birleşmesini ve aynı paralelde yürümelerini sabırsızlıkla beklemektedir. Huzur ve gerçek mutluluk, ancak bu mübarek birleşme ve uğurlu yardımlaşma ile mümkün olabilir.

BATILI beyler, Avrupalı kardeşler.

Şarkın serveti, uçaklarıyla, motorlu vasıtalarıyla medeniyetinizi hareket ettirmek üzere başkentlerinize akıttığınız petrolden ibaret değildir. Doğunun gerçek serveti ve zenginliği, orada doğan ve feyiz saçan

(Devamı 29. sayfada)

MESELELERİMİZ

Liselerde Dinbilgisi Durumu

Yusuf DERİN
SİMAV Lisesi
Dindersleri Öğ.
ve Müd. Muav.

Manevî bilgilerden noksan nesiller yıllar sonra ne büyük hâdiselerle karşı karşıya geliyorlar. Bir nesil çöküyor, mâneviyat ölüyor, sonunda da hakkından gelinemiyen anarşik olaylar meydana geliyor.

Orta öğretimde din bilgisi dersleri başlı başına bir problem... Öğrencinin din dersi okuması velisinin isteğine bağlı... Veli öğrenciye din dersi okutulması için okul idaresine dilekçe vermek mecburiyetinde... Okul âile birliği toplantılarından anlaşılacağı üzere talebe ile meşgul olan veli oranı yüzde 8, 10 arası olduğuna göre, bu işlemler bizzat talebe tarafından yürütülüyor. Veli de işinin çokluğu sebebiyle okumadan imzaladığı bu işlemin ne olduğunu bilmiyor...

Ortaokul ve liselerde din dersi okuokumak neden ihtiyârî oluyor? Anlıyamıyor insan... Mecburi olursa lâikliğe aykırı mı? Bunun cevabı: Hayır. Çünkü bizim gibi lâikliği benimsemiş Avrupa milletlerinde ilkokulundan üniversitesine kadar din dersi okutulması mecburidir. Örnek aldığımız batıda, din eğitimi yapan okul adedi binlerce denilse mübalağa değil, gerçek ifade edilmiş olur.

Ortaokullarda serbest çalışma saatleri vardır ki, haftada: 1-2. sınıflarda 2. 3. sınıfta ise 3 saattir. Serbest çalışmada talebe öğretmenin nezareti altında istediği derse çalışır. Din bilgisi dersi bu serbest çalışma saatlerinden biri alınarak konduğu için ihtiyarî de olsa talebenin çoğunluğu hatta hepsi derslere girer, 3. sınıfta ise din dersi olmadığı için serbest çalışma saati de 3 saate çıkar.

Liselerdeki din dersi hem ihtiyarî, hem de normal saatler dışında bir saatte yapılır. Bu durum din dersini okumak istiyen öğrenciyi bile çeşitli sebepler yüzünden bu dersi okumamak durumuna iter. Misal olarak: Kış günlerinde akşam, 16,30 da olur. Talebe bu saatlerde dersten çıkar. Din dersi re normal saatler dışında olacağına göre saat 16,30 dan 17,15 e kadar 45 dakikalık vakit olacaktır. Öğrenciler arasındaki durumunu düşünelim: Din dersi okumak istiyen bir talebe bu saatte dersi takip edemiyeceğinden, din dersine giren talebe oranı büyük vilâyet ve kazalarda yüzde beşin üstüne çıkmaz.

Talebenin bu dersi tâkip etmesinde veya etmemesinde okul idaresinin de, büyük rolü vardır. Meselâ: Talebe kaydını yaptırırken idarecinin talebeye din derslerine girmemesi için telkinde bulunması yasak olduğu için «Din bilgisi mecburi değil, zayıf alırsan sınıfta kalırsın, devam etmezsen disipline gidersin, not ortalamasına girer, akşam üstü din dersi var...» gibi sözlerle hem veliyi, hem de talebeyi korkuturlar. Bu vaziyet karşısında not almaktan başka düşüncesi olmıyan talebe veya veli mecburî olmıyan dersi kabul ederek, bu dersten de zayıf not almıyayım düşüncesiyle bu dersi kabul etmek istemez. Halbuki liselerdeki din bilgisi proğramı hem çok basit, hem de her öğrencinin anlıyacağı ve ona lâzım olan mevzular olduğundan sınıfta kalma oranı yüzde sıfırdır. Denilebilir ki mevzular ayrıca not ortalaması yönünden de memnuniyet vericidir.

Okul idareleri kolaylık olsun diye Din dersi dilekçelerini ekseriya matbu kâğıda yazdırarak: «... Din dersi okumasını kabul ediyorum — etmiyorum» sözünden kabul edenler için «etmiyorum» sözü, kabul etmiyenler için de «ediyorum» sözü üzerine bir çizgi çekilir. Talebenin velisi altına imza koyar. Dilekçe hükmüne giren bu imzalı, matbu yazı öğrencinin dosyasına girer. Teftişe gelen müfettişlerin ilk işi haklı olarak bu dilekçelere bakmak olur. Kayıtlarda işlerinin bir an evvel yapılması için ekseriya okumadan belirli yerine imza atan velilerin «Ediyorum — Etmiyorum» dan hangisinin çizildiğine dikkat edip ona göre imza atmaları lâzım.

Netice olarak: Ortaokullarda serbest çalışma saatinin içine alınan ve ihtiyârî olan Din bilgisi dersini takip eden talebe oranı yüzde 99 liselerde bu imkânlar olmadığı için normal ders saatleri dışında okul idaresinin tayin ettiği belirli saatlerdeki bazı okullar bu ders saatini normal ders saatinin içine almakta, cumartesi günleri de 5 saat ders yapılarak talebenin yüzde 99 unun bu dersleri takip ettiği görülmektedir. Bu saatler öğleyin 13,30 — 14,15 arası veya akşam 16,30 — 17,15 arasında. Bu durum gösteriyor ki, Din bilgisi dersleri normal ders saati içine alındığı takdirde liselerde bu derse girme oranı ortaokullarda olduğu gibi yüzde 95-99 arası olacaktır.

Bundan başka ilgililerden bazı ricalarımız olacaktır.

1 — Ortaokullarda ve liselerde Din dersleri mecburi olmalıdır.

2 — Liselerde Din Bilgisi normal ders saati içine alınmalı cumartesi günleri öğretim 5 saate çıkarılmak suretiyle bu zorluk giderilmelidir.

3 — Ortaokul ve lise son sınıflarda da bu dersler okutulmalıdır.

4 — Din dersi öğretmenleri her bakımdan örnek olmalı halka kendini sevdirmeli, aşırılıktan kaçınmalıdır.

5 — Veliler din dersi okumak istemiyenler için dilekçe vermeli, böylece okul idaresine külfet olan kırtasiyecilik önlenmelidir.

Bunlar gerçekleştiği takdirde Üniversitelerimiz anarşik olaylardan arınacak, dinini, milliyetini, vatanını, örf ve âdetlerini seven ve sayan bir nesil meydana çıkacaktır.

ALMANYA — AVUSTURYA — TÜRKİYE
ORTA — LİSE SINIFLARINDA
DİN DERSİ SAATLERİ

Sınıflar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Almanya	2+1*	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1	2+1
Avusturya	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Türkiye	1	1	—	1	1	—			

(*) 2 saat din dersi, 1 saat de dini tatbikat dersi.

«Sahipsiz olan vatanın batması haktır
Sen sâhip olursan bu vatan
batmıyacaktır.»

MEHMED ÂKİF

AVRUPA'DA SAHİPSİZ İŞÇİLERİMİZ

Yurt Dışında Türkler ve Misyonerlik

Aşağıda, Avrupa'daki uyanık işçilerimizden Tahir YÜREK isimli okuyucumuzun gönderdiği misyonerlerin Türk işçilerine hristiyanlığı aşılamak gayesiyle tertipledikleri bir toplantıya dâvet eden broşürün fotokopisi görülmektedir.

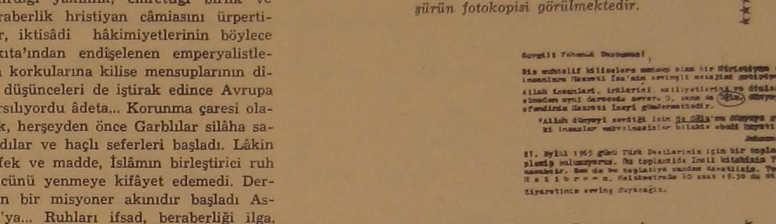

Sevgili Yabancı Dostumuz!

Biz muhtelif kiliselere mensup olan bir Hristiyan gurubu olup insanlara Hazreti İsa'nın sevinçli mesajını getiriyoruz.

Allah insanları, ırklarını, milliyetlerini ve dinlerini ayırd etmeden aynı derecede sever. O, sana da oğlu, dünyayı kurtarıcı, efendimiz Hz. İsa'yı göndermektedir.

«Allah dünyayı sevdiği için öz oğlunu dünyaya gönderdi ki insanlar mahvolmasınlar bilâkis ebedî hayatı bulsunlar.»

21 Eylül 1969 günü Türk dostlarımız için bir toplantı tertiplemiş bulunuyoruz. Bu toplantıda İncil kitabının Türkçesi okunacaktır. Sen de bu toplantıya candan davetlisin. Toplantı yeri: Heilbroon, MoltkestraBe 40 saat 19.30 da giriş serbesttir.

Ziyaretiniz sevinç duyacağız.

Müslümanlığın kalblerde meydana getirdiği yakınlık, emrettiği birlik ve beraberlik hristiyan câmiasını ürpertiyor, iktisâdî hâkimiyetlerinin böylece inkıta'ından endişelenen emperyalistlerin korkularına kilise mensuplarının dinî düşünceleri de iştirak edince Avrupa sarsılıyordu âdeta... Korunma çaresi olarak, herşeyden önce Garblılar silâha sarıldılar ve haçlı seferleri başladı. Lâkin tüfek ve madde, İslâmın birleştirici ruh gücünü yenmeye kifâyet edemedi. Derken bir misyoner akımıdır başladı Asya'ya... Ruhları ifsad, beraberliği ilga, kendi doğmalarını telkin için misyonerler, müslüman memleketlerinin her tarafına yayılıverdiler. Bıkmadan, usanmadan her türlü imkân ve vesileden faydalanarak, her şekl ü kıyafette gayeleri için çırpındılar. Ve hâlâ devam ediyorlar buna... Avrupa'da çalışan müslümanların fikirlerini değiştirmek, zihinlerini bulandırmak için de aynı çabayı sarfediyorlar.

Düşman kucağında, habis fikirlilerin dikenli sînesinde rızık temini için barınmak zorunda kalan imanlı kardeşlerimize yapılan hristiyan doğmalarının acı telkini, zaman zaman bizlere aksettiriliyor ve bu elîm haberler kalbimizde rahneler açıyor. İşte bunlardan birisi!.. Müslüman-Türkleri, Türkçe İncilin okunacağı toplantıya candan da'vet ediyor ve ziyaretten duyulacak sevinci hemen ızharda bulunuyor

Hıristiyan telkînâtına mukâbil, müslümanlar paramparça... Herbiri bir zümre teşkil etmiş, ondan başkasına hak nazarıyla bakmıyor; kurtuluşu sadece kendi çevresinde buluyor. İnsanları bu durumdan kurtaracak mevki'de olan ilmî hüviyetlerin (!), üniversite ve fakülte câmialarının hâli daha feci... Bunlar içinde biraz iyi fikirle yetişmiş olanlar çıksa bile, onlar da âlemden irtibâtı kopmuş adalar teşkil ediyorlar. Herbiri — etrafında dalkavuk grupları ile — hayâl âleminde yaşıyor, kendi hâs ummanında yüzüp duruyor. Onlardan derman sunmalarını beklemek artık nâfile... Görmüyor musunuz ki ,hıristiyan telkînlerine senelerdir cevap vermiyorlar, kendi mes'elelerini bir kenara bırakıp İslâma yöneltilen i'tiraz ve zihinlere yerleştirilmek istenen sahte doğmalara karşı çıkmıyorlar, susayan gönüllere menba'ı işaret etmiyorlar?! İyi biliniz ki, kurtuluşu başkalarından bekliyemeyiz. Tedâvi edilmesi icap eden bir derdimiz varsa (ki elîm, korkunç bir derdimiz mevcut) dermanı kendimiz bulacağız, tedâviyi biz yapacağız. Üzerimize çok şeyler düşüyor kardeşler! Şâyet fikir kâtili ezeli düşmanımız, aramıza fesadı yaymak, zihinlerimizi bulandırmak için çabalıyorsa biz niçin birleşmiyoruz? Allah-ü Teâlâ'nın: «PARÇALANMAYINIZ», «ALLAH'IN İPİNE HEP BERABER SIMSIKI SARILINIZ» emirlerinden başka uyacak sâlim prensiplerimiz mi var ki? Kurtuluşumuz ancak ve ancak birleşmek, beraberlik teşkil etmek ve birbirimiz üzerinde murâkabe te'sis ederek İslâma sarılmakla mümkün olacaktır.

Avrupa'da çalışan müslüman kardeşlerimize sesleniyoruz: Hıristiyan doğmalarının acı telkînine ma'ruz kalmak istemiyor, Garb fikirleriyle beyinlerinizin yıkanma-

(Devamı 29. sayfada)

DİN

Dil Yönünden Araştırma

Yazan: Ebu'l A'la El-Mevdûdî

Tercüme : **Osman CİLÂCI**

DİN kelimesi Arapçada (2) çeşitli manalarda kullanılır (3) :

1) Üstün gelmek, zorla istediğini yaptırmak, hüküm, emir, itaate zorlamak, kendinden üstün bir kuvvetin (herhangi bir şeyi) (sovereignty) kullanması; onu köle ve itaatkâr kılmasıdır.

Aşağıdaki cümlelerde ayni kökten gelen Arap dilindeki çeşitli mânâları gösterilmiştir :

a) دان الناس İnsanları itaate zorladı.

b) دنتهم فداٰنوا Sen onları zorladın, onlar da itaat ettiler.

c) دنت القوم Onları zelil kıldın, köle edindin.

d) دان الرجل Adam değer kazandı.

e) دنت الرجل Sevmediği bir şeye onu zorladın.

f) دين فلان Kötü bir şeye sürüklendi.

g) دنته İdare edip yönettin.

h) دينته القوم Onların idarelerini üzerine aldın.

Nitekim Hutay'e şu beytinde annesine:

لقد دينت أمر نبيك حتى
تركتهم أدق من الطحين (4)

Çocuklarını azdırıp perişan edinceye kadar onların idaresini başkalarına tevdi ettin» diye seslenmektedir.

الكيس من دان نفسه وعمل لما بعدالموت

Rasulullah (s.a.) şöyle buyurur:

«Akıllı o kimsedir ki nefsine hakim olup onu zelil kılar.» Bundan dolayı (bir kimsenin) bölgesine, milletine ve kabilesine karşı üstünlüğünü ifade etmek için ekesirya دیان sözü kullanılır. Nitekim A'şe'l-Hırmâzî Peygamberimiz (s.a.) e hitapla şöyle diyor:

ياسيدالناس وديان العرب

«Ey insanların efendisi ve Arabın mutlak kudret sahibi.»

Bu takdirde kul ve köle için مدين , câriye için المدينة kelimeleri kullanılır. ابن المدينة nin mânâsı ise, câriyenin oğlu demektir. Keza Ahtal da şöyle diyor:

(5) ربت وربا فى حجرها ابن مدينة

«Onun himayesinde bir câriye çocuğu büyüdü.»

Kur'an-ı Kerîm'de şöyle buyurulur:

«İşte mâdem ki(tekrar dirilecek) ceza görmeyecekmişsiniz, onu (tâ boğazınıza gelince cesedinize) geri çevirirseniz a! Eğer (iddianızda) sâdıklarsanız.» (el-Vâkıa, 86-87)

II) İtaat, kulluk, hizmet, bir kimsenin emri altına girmek, birinin işini müşavere etmek, birinin üstünlüğü ve galibiyeti karşısında alçak gönüllülüğü ve zilleti kabullenmek. Nitekim Arapların دنتهم فداٰنو «Onlara üstün geldin, onlar da itaat ettiler» ve دنت الرجل «Sen ona hizmet ettin» sözlerinde olduğu gibi. Hadîs-i Şerifte açıklandığı üzere Rasulullah (s.a.) şöyle buyurur:

اريد من قريش كلمة تدين بها العرب

«Kureyş'ten, Araba itaat ettirecek bir kelime (söz) istiyorum.» Yani onlara itaat ettirecek ve boyun eğdirecek. Bu mânâya göre itaatkâr kavim için قوم دين denir. Nitekim Hâricilerle ilgili Hadîs-i Şerifte:

يمرقون من الدين مروق السهم من الرمية

«Okun yaydan çıkışı gibi dinden çıkıyorlar» buyurulmaktadır (6).

III) Şeriat, kanun, yol, mezhep, millet, âdet, taklit. Bu mânâda Araplar derler ki:

ماذال ذلك دين وديدنى

«Benim durumum, benim âdetim budur.» Hayır veya şerden birisi itiyat haline getirildiği zaman da دان denir. Hadîs-i Şerifte de:

كانت قريش ومن دان بدينهم

«Kureyş ve onların âdet ve yolları üzere olanlar» tâbiri geçmektedir. Bir başka Hadîste:

انه عليه السلام كان على دين قومه

sözü geçmektedir ki, «Rasulullah (s.a.) kavminin dini üzerinde idi» demektir. Yani Rasulullah (s.a.) evlenme, boşanma, mîras ve bunlara benzer medenî ve ictimâî hallerde kavminin geçerli olan kaide ve âdetlerine tâbi oluyordu.

IV) Ceza, mükâfat, muhakeme, hesap, Arap atasözlerinden birinde كما تدين تدان yani «Nasıl yaparsan sana da öyle yaparlar» denmektedir. Kur'an-ı Kerîm'de kâfirlerin: انا لمدينون «Biz mi yaptıklarımızın cezasını görüp hesaba çekileceğiz» sözünü nakleder. İbn Ömer (r.a.) den rivayet edilen bir Hadîs-i Şerifte Rasulullah (s.a.) şöyle buyurmuştur:

لاتسبو السلاطين فان كان لابد فقولوا
اللهم دنهم كما يدينون

«Sultanlara söğmeyiniz. Eğer mutlaka onlar hakkında bir şey söylemeniz gerekirse: «Allahım, bize reva gördüklerini sen de onlara reva gör» deyiniz. Yâni onların bize yaptıklarını, sen de onlara yap demektir. İşte bundan dolayı الديان kelimesi kadı ve mahkemedeki hâkim mânâlarına gelir. Bir ihtiyara Hz. Ali (r.a.) hakkında sordular. O da:

انه كان ديان هذالامة بعد نبيها

«O, bu ümmetin, Peygamberden sonra en büyük hâkimlerinden biri idi» cevabını verdi.

(Devamı var)

---

(1) Ebu'l-âlâ el-Mevdûdî, el-Mustalahâtu'l-erbaa fi'l-Kur'an, Kuveyt, 1966, s. 116-120. Urduca aslından Arapçaya çeviren Muhammed Kâzım Sebbâk (Sibâk). Tercümemizde Arapça nüsha esas alınmış ve mümkün mertebe metne sâdık kalınmıştır. Yerine göre Türkçe ifade tarzları gözden uzak tutulmamıştır.

(2) İbn Fâris, Makâyîsü'l-Lüğa, II, 319. Din maddesinde «dal, ye ve nun teferruatın diğer müştaklarının» ona râci olduğu bir köktür ve bir nevi tezellül, boyun eğme mânâsı taşır.

(3) Bkz. Lisânü'l-Arab, XVII, 24-30.

(4) Lisânü'l- Arab, XVII, 27; Esâsü'l-Belâğa, I, 291; Divânü'l-Hutay'e, s. 61 de وقد سوست أمر şeklindedir.

(5) Divânü'l-Ahtal, s. 5; Lisânü'l-Arab, XVII, 88; 189; XIII, 313; Makâyîsü'l-Lüğa, I, 334; 319.

(6) Hadîs, Hâricilerin millet mânâsına olan dinden çıkacakları anlamına gelmez. Hz. Ali (r.a.) ye onlar kâfir midirler? diye sorulduğunda Hz. Ali (r.a.): Küfürden kaçarlar. (Peki), münâfık mıdırlar? sorusuna da: «Münafıklar Allah'ı pek az anarlar. Halbuki bunlar sabah akşam Allah'ı anıyorlar, dedi. Bu hadisten «Din» kelimesi ile kastedilen mânânın burada devlet reisine itaat olduğu anlaşılıyor. İbn Esir de en-Nihale adlı kitabında, «Dinden maksat taattır. Yani Hâriciler imama (devlet reisine) farz olan itaatten kaçıyorlar ve ondan tamamen tecerrüd ediyorlar» diye açıklamıştır.

TEBRİK

Anadolunun fethinin 900'üncü yıldönümü İslâm bağlılarına mübarek olsun.

İslâmın İlk Emri

OKU

MANZARA

Ben Anadolu'nun öksüz çocuğu,
Yalınayak, başıkabak.
Doğarken damgalamışlar beni,
En güzel çağımda bu mu yaşamak?
Daha kalem tutmazken tazecik elim,
Ezberlemişim suçumu ben.
Gülmeyi doğarken unutmuşum,
Ey medeniyyet çocuğu bu mu olacaktı hediyen?
Ben kirli sokaklarda sokak çocuğu,
Kaldırım yosmasıdır adım.
Bir ışık verin bana, bir ışık,
Aydınlığa susadım.
Suçluyum ben suçlu,
Köşe başında, köprü altında sabahlarım.
Öz anam, öz babam suçlu ölmüşler,
Döner döner yine ağlarım.
Şu güneş çağında güneşe hasret yaşamak,
Vallahi ölümden de beter.
Bir rüzgâr uçursun beni semâlara,
Belki suçum orda biter.
Ben Anadolu'nun öksüz çocuğu,
Yalınayak, başıkabak.
Doğarken damgalamışlar beni,
En güzel çağımda bu mu yaşamak?

Yüksel ADIGÜZEL

Aşağıya tercemesini aldığımız yazı, Doğu Pakistan gençlerinden birinin, Pakistan İslâm Cemâati başkanı EbülA'lâ El-Mevdûdi'ye yazdığı bir mektuptur. Mektup, geçen aylarda Bengal Milliyetçilerinin Müslüman halka yaptıkları korkunç mezâlim ve katliamı anlatmaktadır. Memleketimizde, ma'lum çevrelerce, Bengal ırkçılarının Pâkistan Hükümetine karşı Avam partisi başkanı Mücîbürrahman'ın tahriki ile ayaklanmaları bir hürriyet hareketi olarak vasıflandırılmış ve Allahın (C.C.) kat'i bir nusrati olarak Doğu Pakistan'a ağan Pakistan ordusunun memleketi kurtarma gayreti ise bir zulüm olarak gösterilmişti. Adının ve adresinin açıklanmasını istemeyen bu mektup sahibi Müslüman gencin dilinden, Pakistan hadiselerinin biraz da olsa gerçek yüzünü okuyucularımıza sunuyoruz.

OKU

Doğu Pakistan'da İslâm Katliâmı

Bismillâhirrahmânirrahim, Esselâmü Aleyküm Verahmetühhâhi Veberakâtühû...

Herşeyden önce, bizi mutlak bir ölümden kurtaran Allah'a Hamd ve Şükürler olsun. Eğer O bize merhamet etmeseydi, bugün biz de Bengal milliyetçilerinin elinde Doğu Pakistan'da şehit düşenler arasında olacaktık. Bu kurtuluşumuzun hârikulâde bir durum olduğunu onlar da tasdik ettiler.

Bengal halkı, her bir ferdine varıncaya kadar **URDUCA** konuşan herkese düşman kesilip bütün azgınlığını ilân edince, artık Mart'ın 25 inden sonra Doğu Pakistan'da meydana gelen hâdiselerin kapalı bir tarafı kaldığı sanılamaz. Adı geçen bu tarihten sonra **Doğu Sınır Kuvvetleri** ve ayrıca Bengal'de bulunan gruplar, **Avam Partisi Liderleri** ve **Bengal Talebe Teşekkülü** harekete geçerek, Muhacirleri feci bir şekilde ezmek, kanlarını döküp mallarını yağma etmek için silâhlanmış hazır bir vaziyette bulunan ezelî düşman azgın HİNDULARdan yardım görerek işe başladılar.

Onların bu intikam hırsına ilk hedef olanlar, Pencaplı kardeşlerimiz ve bir de maişetini temin için veya devlet görevlerini yerine getirmek için bu bölgede oturmakta olan müslüman muhacirler oldu. Az önce adı geçen bu Cemâatler, kardeşlerimizi lime lime parçalayarak öldürdüler. Kadınların karınlarını yardıktan sonra binbir türlü işkencelerle nehirlere attılar.

Daha sonra da, 23 sene öncesine kadar DOĞU PAKİSTAN'a Hint zulmünden sığınmış olan muhacirleri hedef aldılar. Onlar ki, birçok mallarını, geniş bahçe ve mülklerini arkada bırakıp mallarıyla, canlarıyla büyük bir fedakârlığa giriştikten sonar, bütün bu gayretlerden sonra, Doğu Pakistan'a sığınmışlardı. Çünkü Onu **«emniyet Yurdu»** telâkki ettiler ve kabul ettiler. Ki bu İslâmî bölgede her nekadar bol yaşayış imkânı temin için kaderle bir anlaşma yapmadılarsa da, bunun hiç de önemi yoktu onlar için. Zira bu memlekette müslüman kardeşlerinin yakınında emniyet ve rahata kavuşacaklardı. Fakat sonra durum hiç de böyle olmadı.

Son derece kaba ve gaddarca, insanlık dışı bir davranışla Bengal milliyetçilerinin, çeşitli azap ve işkenceleri tatbik ettikleri bu zavallılar, öyle oldu ki, âdeta üzerlerine kıyamet koptu. Gençlerini analarının gözü önünde kesip doğradılar. Küçük meme çocuklarının vücutları mızrakların uçlarına takılıp, havaya kaldırarak delik deşik edildi. Kadınların namusunu kirletmek için, bu milletin tercih ettiği yol ise öyle vahşi idi ki, şiddetinden yerler gökler titredi. Güneşin yüzü soldu, ayın ışığı hüznünden bozardı.

Küçük yavrular analarının kucaklarında veya boş bir yerde açlıktan ve susuzluktan feryâd ederek feci bir şekilde öldüler. Çünkü bulup içtikleri bir damla sütten başka, bir damla su bulamadılar. Şöhretli yazar ve ediplerin konağı; aydınlıkların şehri, şâirlerin mektebi, yoksul muhacirlerin barınağı olan (سانتاهار), şehrinin durumu işte böyle.

Bu şehir korkudan kısılmış seslerin temsil ettiği bir mezaristan halini aldı. Mart ayının yirmi altısından beri, korkunç bir ölüm matemi şehirde hüküm sürüyor. İşte tam bu tarihten 24 Nisan sonuna kadar, Bengallı milliyetçi kuvvetler muhacirlerin kanlarıyla yoğruşmaya devam ettiler. Şehirde büyük küçük herkesi darağacına eçktiler. Nihayet şehir, edebî ve şi'rî müesseseleriyle birlikte yok edildi. Öyle oldu ki, şehirde, ne öten bir bülbül, ne sallanan bir gül ve ne de gece sohbeti yapan birini bulabilirsiniz. **Muhacirlerden müteşekkil, sayıları 22 bine varan şehir sakinlerinden ancak 500 kişi kaldı.** Onlar da kanlı yaraların ızdırabıyla kıvranarak ölümü bekliyorlar. Bunun bir benzeri olarak, **35 bin nüfuslu** (دیناجبور) şehri de tamamen yok edildi. Bengallilerin bu şehirde yaptıkları faciayı duyanların tüyleri diken diken oluyor ve şuurları yerinden oynuyor. O hainler, hâmile kadınların karınlarını yarıp çocukları çekip çıkardılar ve: **«İşte muhacirlerin kökünü böyle kazıyacağız»** diyerek onları ayakları altında ezdiler. Nitekim aynı hainler, bu şehirden **400 müslüman genç kızı kaçırdılar. Huduttan karşıya geçirip, Hindistan'da putperest Hintlilere teslim ettiler. Bu ma'sum kızların affedilmeyen tek suçları; İslâmı seven, sadece Bengallilere ait yurdun inşası için değil de, değerli değersiz bütün mallarını Pakistan'ın inşası için bağışlayan müslüman babalarına tutkun oluşlarıydı!..**

Size söylesem belki de kanaat getiremezsiniz. Milliyetçiler, (سانتاهار) şehrinde (جای باكان) mahallesindeki camilerden birinde namaz kılarken **65 müslümanı şehit ettiler.** Bu hâdisenin tarihi çok eski değil mi? **Kerbelâ'da meydana gelen fecî hâdisenin aynı tekrarlanmıyor mu?** Burada, son derece garip bulacağınız bir misâl de şu: Adı geçen camiin imamı hâfız (ملندا حسن) 1 talebesi bizzat kendisi yaralıyarak şehit etti. Yine bu topluluk, bir ayını doldurmamış küçük çocukları, yüz yaşını aşkın şeyh-i fânileri öldürmeyi de ihmal etmedi. İşte sana (میمن سنغ) şehrinden bunun gibi bir misal daha: 25 bini aşkın muhacir topluluğu tamamen imhâ edildi. Beş ve altı bin dul ve yetimden başkası kurtulamadı. Onları da DAKKA şehrinde sağlık merkezlerine naklettiler. Şimdi onların perişan İslâm ümmeti için göz yaşı döktüklerini görürsünüz...

Şimdi size müslüman muhacir halktan çoğunun başına yıkılan şehirlerin isimlerini veriyorum:

(دیناجبور ، میمنغ سنغ ، سانتاهار ، سراج جنج ، كبنائی ،
باكس ، ورشنا ، روید ، جنج ، بهول باری ، جوركانی ،
مبارك جنج ، جالبور ، نوغاؤن ، انهلی ، خالص بور ، كرمثل
ایربا ، بهرامارا ، احسن جنج ، جوادنفا ، جهیندا ، نواباره ،
شمشمبور ، رام كره ، چندرغونا ، بنج بیی ....)

İşte bu şehirlerde, köylere, kasabalara dağılmış, oralarda yerleşmiş sayısız muhacir vardır. **Son zamanlarda, bilhassa 23 seneden sonra sosyalizm ve ırkcılığın kurbanı olarak gittiler.** (سرا جنج) ve (جوركانی) şehirlerinde meydana gelen katliâmlardan en feci olanı şudur: **Sosyalist ve milliyetçiler bu iki şehirde, hapishanelere doldurdukları kadın, erkek bütün insanları dipçik darbeleriyle takatsız hâle getirdiler. Sonra da üzerlerine benzin püskürterek ateşe verdiler. Bir anda ateşin harareti onları yutarak, kül yığınları haline geldiler. Nitekim bazılarının ağzına da petrol doldurup, yaktılar.** Kabalık, bayağılık ve zulmün bu korkunç manzaralarını acelece şu birkaç sayfada nakletmekten kalem bile âciz kalıyor. Netice şu ki, müslümanları destekler görünen **Bengalli münafıkların** yaptığı zulmü **Hindistan'da İnduslular** bile yapmadı. Caddelerde ve dar sokaklarda, yolunu kaybedip, gittiği yerden kovularak şaşkın şaşkın dolaşan, üzüntü ve hasret içinde, kendilerine şefkat gösterip, gözyaşlarını silecek ana - babalarını arayan binlerce yetim grupları görebilirsiniz. Yüzleri üzüntü ve kederden morarmış bir vaziyette yanıp kül olmuş evlerini temâşa ederler. Oralarda ne kendilerine yardım edecek ve ne de özleyecek birini bulamazlar. Halbuki bilmiyorlar ki: Anneleri, babaları, erkek ve kız kardeşleri (غنغا كنجن ، بدما) ve (برهم بترا) nehirlerinin kenarına atılan çürümüş cesetler haline geldiler. Onları ne hiç bir kimse kefenledi ve ne de defnetti!..

(خلنا) nehirlerinden birinde tam bir hafta boyunca binlerce maktul cesedi akadurdu. (خالص بور) şehrinde milliyetçi ve sosyalist Bengalliler 8 tane bina yapıp içlerine büyük hacimli giyotinler yerleştirdiler. Muhacirlerin başlarını bu makaslarla kesiyorlar, sonra da cesetleri nakliyat arabalarına doldurarak, nehirlere döküyorlardı. Hâlen Doğu Pakistan'da askerî söz sahibi general, **Tika Han** ile **Muhammed Yahya Han** gözleriyle görsün diye bu tarihî binaları muhafaza ettik.

Bu binaların içinde şehit elbiseleri, küçük çocuk ayakkabıları ile dolu bir oda bulunuyor. Bu ise, onların, elbiseleri tamamen çıkarıldıktan sonra şehâdete nâil olduklarını gösteren bir tablodur. Pakistan ordu arabası (سانتهار) şehrine girdiği zaman, kokmuş cesetlerin dayanılmaz kokuları uzaklardan bile duyuluyordu. Nitekim demiryolu kavşakları, şişmiş cesetlerle örtülmüştü. Yine aynı şekilde tren istasyonundaki odalar ve kaldırımlar, şehir meydanları, lokanta ve oteller kokmuş cesetlere dar geliyordu! **Bu şehirde ağzına kadar cesetlerle dolu adeta bir havuz müşahade edildi. Bu ceset yığınları üzerinde katılaşmış bir vaziyette tam bir arşın kalınlığında kan tabakası vardı.**

(جائس باكان) Camii kanlar içinde kalmıştı. **Namaz kılan 65 müslümanın cesedi yerlere serilmiş, adetâ secde halindeler.** Acele etme ve düşün ey üstad! Müslümanlar Allah'ın evinde parça parça edilerek öldürüldüler. Nitekim, müslüman kızların namusuna yine onun içinde tecâvüz edildi. Böyle bir şey tasavvur edebiliyor musunuz? Ordu arabası (نوكاؤن) sokağına yönelince, biraz gider gitmez, dizili demir sütunu yığınları gibi **yüzlerce çıplak kız cesediyle karşılaştı.**

Doğu Pakistan şehirlerinden hangisine gelirseniz geliniz sadece (سراج جنج) şehrinden İsrail **NAPALM** bombası isabet etmiş Araplar gibi yüzlerce yaralı bulursunuz. Şu kadar var ki, bunlar Bengallilerin canavarca davranışlarının canlı bir misâlidir. (سراج جنج) şehrinde biz, sırf küçük çocuk cesetleriyle dolu bir kuyuyu gözümüzle gördük.

Ey Üstad! Bu elim nakilleri ve üzücü hâdiseleri beyandan kalemler âciz kalıyor. Onları zikrederken diller tutulup, kalpler hopluyor. Bu kadarı size kâfidir sanırım. Gerçek yardımcı Allah'tır.

900. yıldönümünde :

1071 MALAZGİRT ZAFERİ

AKINCIZADE

Ağustos ayı «zaferler ayı»dır. Günleri, ayrı ayrı zaferlerle doludur. I Kosova zaferi, Otlukbeli Meydan muharebesi, Çaldıran savaşı, Merc-i dâbık ve Mohaç zaferleri hep bu ay içindedir. 30 Ağustos ve Başkumandanlık meydan savaşlarında kazanılan zaferleri de bu aydadırlar.

İşte; Selçuklu imparatoru Sultan Alp-Arslan'ın Malazgirt'te Bizanslılarla yaptığı harpte 26 Ağustos 1071 de cereyan etmiştir.

Malazgirt Muharebesi'nin cereyan tarzını ve bu savaşı hazırlıyan sebepleri kısaca gözden geçirelim :

Yakın-Doğu'da Selçuklular sür'atle Anadolu'ya doğru devamlı akınlar yapmaktaydılar. Bu akınlarda bazan kaleler fethediliyor, bazan da ganimetler alınarak geriye dönülüyordu. Akıncıların bu seferleri ilk bakışta intizamsız gibi görünmekte idiyse de hepsi gelecekteki büyük akına zemin hazırlamaları bakımından önem taşımaktaydı.

Bizans, hem bu akınlara karşı koymak, hem de Anadolu'nun doğusunda Türkler'in eline geçen kaleleri geri almak düşüncesiyle yeni imparatorluk makamına geçirilen Romanos Diogenes 1070-1071 kışında hazırlıklarını tamamlıyarak büyük bir ordu ile İstanbul'dan muhteşem bir dinî törenle uğurlandı (13 Mart 1071).

Bu sırada Alp-Arslan ordusu ile birlikte şiilik propagandasının merkezi hâline gelen Fâtımîlere hücum etmek; Mısır'daki taht kavgalarını önlemek ve Hamdânîler'den Nâsır'ül-Devle'ye yardım etmek, böylece İslâm memleketlerindeki nüfuzunun artmasına yarayacak Suriye seferine çıkmış bulunuyordu. Giderken de, yolda Malazgirt, Meyyâfârikin, Amid ve havalisini de fethederek ele geçirdi. Sultan Alp-Arslan Halep'e indiği zaman kendisine ilk Bizans elçisi geldi. İmparator'un Malazgirt ve Ahlat'a karşı Menbic'i Selçuklular'a bırakmak istediğini bildirdi. Alp-Arslan bu teklifi reddetti. Bu arada Bizans ordusunun Doğu Anadolu'ya doğru ilerlemekte olduğu haberini alır almaz geriye dönen Sultan, hızla Fırat'ı geçti.

Yaşlı askerlerini terhis eden Sultan, Veziri Nizâm'ül-Mülk'ü Devletin başkenti Hemadan'a orduya yardım göndermek ve çıkması muhtemel kargaşalıklara mâni olmak üzere geri göndererek tedbir aldı. Ayrıca bir süvari birliğini de ileri sevketti.

R. Diogenes, Sultanın Bağdad tarafına kaçmakta olduğunu zannederek ümide kapıldı. Çok az muhafızın korumakta olduğu Malazgirt kalesini de alınca bu ümidi daha da arttı. Hatta büyük zafer kazandığını zannederek gururlandı.

Bu arada düşmanın durumuna öğrenmek için gönderilen Türk süvarileri, Bizans'ın öncü kuvvetleri ile çarpışarak onları mağlûp ettiler. Bu ilk başarıda ele geçirilen kıymetli bir haç, büyük zaferin bir işareti sayılarak devrin halifesine gönderildi.

Romanos Diogenes Malazgirt yakınındaki Rahva ovasına geldiği zaman vâdiye hâkim tepelerde Alp-Arslan'ın ordusu vardı. İmparator da karargâhını kurdu. İki ezelî ve ebedî düşman böylece karşı karşıya gelmiş oldular.

İki ordu arasında kuvvet farkı muazzam olmakla beraber, Bizans ordusu din, milliyet ve mefkûre bakımından çok âhenksiz ve hatta birbirine düşman unsurlardan meydana gelmişti. Rivayete göre bu ordunun sayısı iki yüz binin üzerindeydi. Fakat aralarında bir birlik yoktu.

Buna karşılık Selçuklu ordusu çok âhenkli ve mütecânis, başlarında büyük zaferler kazanmış genç ve kudretli bir sultan ile tecrübeli kumandanlara sahip idi. Hepsi İslâm mefkûresi uğrunda birleşmiş ve mağlûbiyet hâlinde âkıbetin büyük tehlikelerle dolu olduğunu kavramış askerlerdi. Bu arada; müşterek gazâ fikri ve Anadolu'yu ele geçirmek gâyesi onları birleştiren unsurlardan müteşekkil ancak elli bin'in üzerinde bir kuvvete sahip olduğunu kaynaklardan öğreniyoruz.

24 Ağustos 1071 Çarşamba günü İmparatora gönderdiği elçilerden red cevabı alan Sultan çok üzüldü. Ve kaçınılmaz hale gelen çarpışma için hazırlıklarını tamamlamaya koyuldu.

İslâm dünyasının kaderi ile yakından ilgili olan bu meydan muharebesi için İslâmın halifesi, bütün İslâm memleketlerinin câmilerinde okunmak üzere bir hutbe ve dua metni gönderdi. Bu metinde; şirkin ve küfrün başını ezmek için mücahede edep Alp-Arslan'ın askerinin muzafferiyetine dua ediliyordu. Bu hutbenin sonunda müslümanlara şöyle seslenliliyor:

«Ey Müslümanlar! Doğru bir niyet, dürüst bir azim ve Allah'dan korkan temiz kalblere ve ihlâs bahçesinden kısmet alan inançlarla onun için Rabbimize yalvarıp, yakarınız. Çünkü, noksanlardan beri olan Yüce Allah, şöyle buyuruyor:

«Ey Muhammed (S.A.V.); onlara, dualarınız olmasa Rabbim size niçin değer versin, de.»

Onun, güçlü kuvvetll olarak düşmanlarını mahvetmesi, sancağını yükseltip zaferlerin en son derecesine erişmesi ve gâyesine nâil olması hususunda Allah'a dua ve niyazda bulununuz.

Allah'ım, onun bütün güçlüklerini kolaylaştır ve şirki, onun önünde boyun eğdir.»

26 Ağustos 1071 Cuma sabahı her iki ordu da harp nizamına girmişti. Mevzilerin arası bir fersah kadardı. Cuma namazından sonra Alp-Arslan beyazlar giyinerek atına bindi. Ordunun başında yerini aldı. Bu sırada Alp-Arslan'ın atından inerek, secdeye vardığını ve Rabbine şöyle yalvardığını görüyoruz: **«Ya Rabbi! Seni kendime vekil yapıyor, azametin karşısında yüzümü yere sürüyor ve senin uğrunda savaşıyorum. Ey Rabbim, niyetim hâlistir, bana yardım et; sözlerimde hilâf varsa beni kahret. Eğer kalbimdeki düşüncelerimi bu dilimle söylediğim sözlerime uygun bulursan düşmanlara karşı yaptığım bu cihad'da benden yardımını esirgeme, her müşkili bana kolay yap.»**

«Bir Cuma sabahı Allah'a karşı
Malazgird'de elli dört bin er,
Besteledıler en güzel marşı
Allâh-u ekber, Allah-u ekber.»
Ö. Öztürkmen

Bu sözler Alp-Arslan'ın imanının ne derece sağlam olduğunu açıkça göstermektedir. Bunu gözleriyle gören ordunun mâneviyatının yüksekliğini takdir etmek hiç de zor değildir. Psikolojik bakımdan bir kumandan için, askerlerini coşturması ve onları heyecanlandırmasını sağlıyacak daha tesirli bir davranış düşünülemez.

Nitekim, çok ustalıkla uygulanan sahte hücum, sahte ric'at ve turan taktiği sonucunda bilindiği gibi akşama doğru kat'î netice alınmıştır. Allah zaferi Türk ordusuna nasip etmiştir.

İmparator maiyetiyle beraber esir edilmiştir. İmparator'a bir esir muamelesi değil, bir hükümdar muamelesi yapan ve onu misafir eden Sultan Alp-Arslan büyüklüğünü göstermiştir. İki hükümdar arasında yapılan anlaşmaya göre:

1. İmparator, şahsının serbest bırakılması karşılığında 1.500.000 dinar ödeyecek.

2. Ayrıca Selçuklu İmparatorluğuna her yıl 360.000 dinar verecek.

3. İmparator, ihtiyaç duyulduğu zaman istenildiği kadar Rûm askerini Selçuklu İmparatorluğunun yardımına gönderecek.

Bunlardan başka; müslüman esirleri serbest bırakacak ve Malazgirt, Urfa, Menbic ve Antakya'yı Selçuklular'a terkedecekti.

Bu zafer, İslâm dünyasında ve Türk âleminde büyük bir sevince vesile olmuş, halife; Alp-Arslan'ı tebrik etmiş, bu büyük hâdise için birçok kaside ve medhiyeler yazılmıştır:

Malazgirt savaşının sonuçları sonsuz denecek kadar çoktur. **Her şeyden önce bu zafer, Türkmenlerin Anadolu'ya baştan başa yerleşmelerine sebep olmuştur. Anadolu'da müstakil bir devlet kurup bu kıt'anın yerlileriyle kaynaştıktan sonra büyük ve teşkilâtlı bir millet haline gelmesini sağlamıştır. Daha sonra Türklerin bu kıt'anın hududunu aşarak bütün Balkan yarımadasını, Macaristan'ı, Suriye, Mısır, Irak, bütün Kuzey Afrika ve Karadeniz havzasını alıp Roma'dan sonra dünyanın en büyük ve en devamlı imparatorluğunu kurmasına sebep olan hâdiselerin başı ve en önemlisi olmuştur.**

Türkler, Malazgirt Meydan Muharebesini kazanmakla hâkimiyetlerini genişletmişler ve bunun sonucu olarak da Anadolu'nun kapısını ardına kadar aralamışlardır. Tarihte bir dönüm noktası olarak vasıflandırdığımız Malazgirt zaferi, orta çağın kapanmasına ve yeni çağın açılmasına sebep olan ve Bizans İmparatorluğunu tarihe gömen İstanbul'un fethini hazırlaması bakımından da üzerinde durulacak büyük bir olay niteliğini taşımaktadır.

Türk milletine, dokuz yüz yıldır üzerinde yaşadığı vatanını kazandıran ve İslâmın burada ebediyyen ayakta durmasına başlıca âmil olan Malazgirt zaferinin neticesinde Anadolu adım adım İSLÂMLAŞMIŞTIR.

1071 Malazgirt zaferinin 900 üncü yıldönümünde bu zaferin büyük kumandanı Sultan Alp-Arslan'ın «Anadolu Fâtihi» ünvanıyla bu toprakları Türk milletine emanet ettiğini bir kere daha hatırlıyarak, bu vatana sahip olmaya kararlı olduğumuzu ilân etmeyi vatanî bir görev sayıyoruz.

BİBLİYOGRAFYA

1. AHBÂR'ÜD-DEVLETİS-SELÇUKİYE; Muhammed İkbâl'in 1933'de Lahor'da neşrettiği metinden tercüme eden Prof. Necati Lügal, ANK., 1943.

2. BİLGİÇ, Prof. Emin; Malazgirt Haftası Münasebetiyle, (Adalet Gazetesi, 24, 26, 27 Nisan 1971)

3. ÇANDARLIOĞLU, Gülçin; Malazgirt Meydan Muharebesi, (26 Ağustos 1071), Türk Kültürü, Sayı: 34, Ağustos 1965, ANK.

4. DARKOT, Prof. Besim; Malazgirt, İslâm Ansiklopedisi, c. 7.

5. KAFESOĞLU, Prof. İbrahim; Malazgirt Muharebesi, İslâm Ansiklopedisi, c. 7.

6. KARATAN, Selâhattin; Türk Silâhlı Kuvvetler Tarihi II nci c. eki, Malazgirt Meydan Muharebesi (26 Ağustos 1071), T.C. Gn. Kur. Bşk. Harb Tarihi Bşk.lığı Resmî Yayınları, Seri Nu. 2. ANK. 1970.

7. KÖYMEN, Prof. Dr. M. A.; Anadolu'nun Fethi ve Malazgirt Meydan Muharebesi, — Malazgirt Zaferi ve Alp-Arslan, — M.E.B. Devlet Kitapları, IST. 1971.

8. TANSEL, Dr. Selâhattin; Malazgirt Savaşı Hakkında, — Malazgirt Zaferi ve Alp-Arslan —, M.E.B. IST., 1971

9. TURAN, Prof. Osman: Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti, IST., 1969.

İslâmın İlk Emri
OKU

Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış

— III —

YENI askerî hükûmete gelince bu hükûmet görünüşde büyük bir ihlâs ve hüsnüniyetle va'd peşine va'dlerde bulunuyordu. Bütün bunlar demokratik hayatın iadesi için yapılmaktaydı. Şüphesiz olarak ifade etmek gerekir ki, bu hükûmet vermiş olduğu sözlerden ilkini yerine getirmişti. Fakat bu husûsta irtikab ettiği hatalar, büyük ölçüde güçlüklerin ve çetin ahvalin doğmasına sebep oluyordu. Hükûmetin artık sert bir tutumla memleketi karışıklığa sürükleyen, iktisadî hareketin dondurulmasına sebep olanların karşısına çıkması ve onların tahripkâr faaliyetlere girişmelerine engel olması gerekiyordu. Böylece halk arasında güven ve samimiyet havası hakim olacak, halk güven hissi içerisinde kendi yolunu kendisi tayin edecekti.

Fakat hükûmet durumun vahametini anlamakta büyük hataya düşmüş ve durum ciddiyet kesbetmişti. Böylece yıkıcı ve tahripkâr unsurlar murakabesinde kalan ülkenin güveniyle oynamaya başlamış bulunuyorlardı.

Hükûmetin hiç bir gecikme göstermeden yapması gerektiği husus ilğa edilen 1956 anayasasının iadesi, demokrasinin bırakıldığı yerden ele alınması ve nihayet hiç bir gecikmeye meydan vermeden genel seçimlerin yapılacağı vaktin ilân edilmesi idi. Hükûmetin düştüğü üçüncü hata ise birçok büyük işlere hiçbir tecrübe ve yetkisi olmadan burnunu sokması ve onları başarabilme mesuliyetini omuzlarına almasıdır. Yeni hükûmetin halletme ve bitirme içinde aldığı hususlardan biri de anayasa meselesi olmuştur. Fakat ortaya atılan fikirler onu daha çetrefil bir hale getirmiştir. Netice itibarıyle genel seçim zamanı ilân edilmiş bulunuyordu. Fakat seçim propagandalarının ahlâk ve kanun çerçevesinde yapılmasını öngören ve âmir bulunan kanun asla tatbik edilmedi. Bu sebeple seçimlerde yalan ve tezvir, 1958 senesi Oktober ayında yapılması kararlaştırılan seçimlerdekinden daha çok göze çarpıyordu, iş daha da kötüye gitti ve karşılıklı suçlamalar arttı. Öyle ki bu durumun bir benzeri, daha önceden asla müşahade edilmiş değildi.

Seçim vaktinin ilânı sırasında ülkenin sahnesinde üç itticah gayet vazıh bir halde görülüyordu. Bunlar seçim propagandalarının artmasiyle tesirlerini daha da artırıyorlardı. Bunları şu şekilde sıralamak mümkündür.

Birincisi, Pakistan toprağındaki birliği tehdit eden, dil, ırk ve bölgecilik yaygaralarını ileri süren itticahdır. Bu itticah ülkede bazı bölgelerin desteklediğini kabul etmek gerekir... Şurası bir gerçektir ki, bu yaygaranın hakikî sebebi, kökü yerleşmiş bulunan ve dine karşı ilgisizlerin zamanından arta kalan davranıştan doğmaktadır ki, Pakistan'ın kuruluşundan daha önceki zamanlara rastlar. Daha sonra gelişmiş ve 23 sene zarfında Pakistan'ın kurulmasından sonra hayat bulmuştur. Bunların belli başlı sebepleri ise iktisat, siyaset, öğretim ve kalkınma sahalarındaki eğri büğrü nizamlardır. Bu yönün kötü tesirleri kültürlü kimselerle, talebeler, hükûmet memurları ve daha başka yerlerde geniş ölçüde yer almıştır. Bu itticahı benimseyenler çeşitli dil ve iklimler arasında düşmanlık zehirlerini o derece saçmışlardır ki, bu Hind kutrunun taksiminden önce Hindus, Hıristiyan ve Müslümanlar arasındaki düşmanlık kin ve nefretten daha da ileriye gitmiş bulunyordu.

Bu üç yönden ikincisi, Pakistan'ı İslâmî temelinden iterek kabullendiği fikirleri yoketmek suretiyle onu Marx, Lenin ve Mao'nun bendeliğine götürmek istiyordu. Her ne kadar bu itticahın kökü Pakistan'ın tesirinden önce yer etmiş ve daha sonra da büyüyüp gelişmişse de herhangi bir gün bu ülkeyi sosyalizme götürmek iddiasında bulunacak bir güce sahip olmuş değildir. Sosyalizm kuvvetinin şiddetlenmesindeki sebep, geçen on sene zarfında diktatör bir hükmün gölgesinde, hükûmet daireleri, çiftçi ve işçilerin bulundukları sahalarda ve öğretim müesseselerindeki nüfuzunu derinleştirmek için lâzım gelen fırsatı ve uygun bir toprağı bulmasından doğmaktadır. Daha sonra başkana karşı girişilen bir hareket bu itticah sahiplerini faaliyete geçirmiş ve bu altın fırsatı değerlendirmek istiyerek geçmiş senelerdeki etiklerini biçmeyi arzu etmişler ve demokrasiyi istemek için girişilen hareketi sosyalist bir hareketmiş gibi göstermeye çalışmışlardır. Bu ,sebeple ülkede kargaşalık ve ciddî bir durum hasıl edip bazen tam bir sosyalizm, bazen islâmî bir sosyalizm ve bazan da islâmî bir eşitlik istediklerini bağırıp durmuşlardır. Böyle çeşitli şeyler üzerinde durmalarının sebebi, müslümanların apaçık bir sosyalizmi kolaylıkla kabul etmiyeceklerinden doğmaktaydı. Bunların yakında kendi maddî ağlarına halkı düşürebilmek için yalan vaadlerde bulunuyorlardı.

Çiftçilere: Her çiftçiye ekilir topraktan 12,5 hektar toprak vereceğiz.

Kiracılara: Oturduğunuz bu kiralık evleri size mülkiyetine vereceğiz.

Taksi şoförlerine: Ücretle çalıştığınız bu taksileri size vereceğiz.

Fakir ve yoksullara: Oturmakta olduğunuz bu toprak evleri modern evler haline sokacağız ve zenginlerin ellerinde bulundurdukları o güzel villâları sizlere taksim edeceğiz, diyorlardı. İşçileri fabrika sahibi yapacaklarını söylüyorlardı. Ta ki halkı parasız hacca götüreceklerini ve bekârları da evlendireceklerini va'detmişlerdi.

Bu itticahı daha hâlâ ilim adamları destekliyordu. Bunlar bu kimselerin ileri sürdükleri sosyalizmin İslâm için tehlikeli olmadığını söylüyorlardı. Hatta sosyalizmin dinsizlik olduğunu söyleyen fikir adamlarını saf dışı etmişler ve onları Amerika'nın ve kapitalistlerin uşaklığıyle suçlamışlardı.

PAKİSTAN

Sen ey güzel ülke, sen ey aziz dindaşım,
Sana gönülden selâm Pakistanlı kardaşım.
Seninle beraberim, seninle ülküdaşım,
Sana canlar fedâdır Pakistanlı kardaşım,
Kurbanım candan sana, hayranım içten sana,
Medar-ı iftiharım tesellidarsın bana.
Seni içten severim bilsin bunu âlemler,
İkimiz ülküdaşız yazsın bunu kalemler.
Bin selâm, binler selâm Pakistanlı kardaşa,
Yaşa müslüman kardeş, namusunla çok yaşa.
Bir ben varım, benden güzel Pakistan,
Anadolu'dan başka kardeşindir Türkistan.
Sen ey yeşil ülke, sen ey aziz dindaşım,
Sana gönülden selâm Pakistanlı kardaşım

Abdülkadir GÜLER

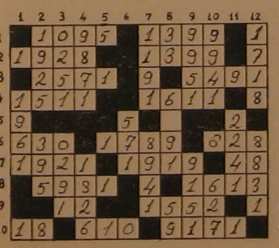

Geçenki bulmacanın halledilmiş şekli

TARİH BULMACASI

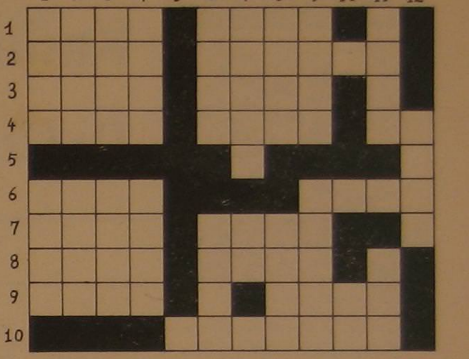

Soldan Sağa :

1 — Sultan Alp-Arslan'ın Malazgirt Meydan Muharebesiyle Anadolu'yu fethi. — Anadolu'nun fethinden bir müddet sonra «Büyük Türkiye Devleti»nin kuruluşu.

2 — Yıldırım Bâyezid'in tahta çıkışı (tersi). — Yıldırımla Timur arasında yapılan Ankara meydan muharebesi (tersi).

3 — Türk Devrim Ocaklarının kuruluşu (tersi). — Nizâm-ı Cedîd'in kaldırılışı ve 3. Selim'in tahttan indirilmesi (tersi).

4 — Sultan Melik-şâh'ın vefatı (tersi). — Büyük Selçukluların sonu (tersi). — Peygamberimiz (S.A.V.) Hicret'in kaçıncı yılında vefat ettiler?

6 — Baltacı Mehmet Paşa'nın azli. — İstanbul'da Şirket-i Hayriye'nin kuruluşu.

7 — Anayasaya (6 Ok) un şu şekilde sokulması: «Türkiye Devleti Cumhuriyetçi, Milliyetçi, Halkçı, Devletçi, Lâik ve İnkılâpçıdır.» — İstanbul'da Karaköy — Eminönü köprüsünün inşası.

8 — Anayasa dilinin türkçeleştirilmesi (tersi). — G. Kemal'in İstanbul'da Dahiliye Nazırı Adil'e: «Alçaklar, caniler» diye hakaret dolu telgrafını yazması (tersi).

9 — Irak Selçuklularının kuruluşu (tersi). — Baltacı Mehmet Paşa'nın yerine Çorlu'lu Ali Paşa'nın sadâreti.

10 — Sultan Osman'ın Yedikule zindanında öldürülmesinden bir yıl önce Lehistan seferine çıkması (tersi).

Yukarıdan Aşağıya

1 — Türkiye'de Şer'i Kanunlar yerine, (Medenî Kanun)un kabulü. — Büyük Selçukluların sonu.

2 — Kıbrıs Fâtihi Lâla Mustafa Paşa'nın vefatı (tersi). — Karadağ memleketinin Türk himayesine girmesi (tersi).

3 — Sadâbad Paktı'nın imzalanması (tersi). — Türkiye'de ilk defa Hukuk fakültesinde mezun olan bir kadının yargıç olması (tersi).

4 — İmam Gazâlî'nin vefatı. — 2. Kılıç-Arslan'ın Miryokefalon zaferi (tersi).

6 — «Büyük Türkiye Devleti»nin kuruluşu. — 30 Ağustos zaferi.

7 — Türk Hakîmi Fârâbî'nin ölümü (tersi). Hz. Hüseyin (r.a.) Bi'setin kaçıncı yılında doğdu (tersi).

8 — Asâkir-i Mansure'ye (fes) giydirilmesi (tersi). — Irak Selçuklularının sonu (tersi).

9 — Sultan 1. Kılıç-Arslan'ın vefatı (tersi). — Hicaz'ın Osmanlılara iltihakı.

11 — Vahîdüddîn'in Meclis-i Meb'ûsan'ı dağıtması (tersi). — Tolunluların kuruluşu.

12 — Yavuz'un Mısır seferi.

Kadının Örtünmesi

Fatma Zehra KANLI
(Konya Merkez Vaizesi)

Biz insanların faydalanması için çeşitli nimetler veren Allah-ü Teâlâ, yine bizlerin yararına îfâ etmek üzere mühim vazifeler emredip bazı yasaklar komuştur. Şurası muhakkak ki ilâhî emir ve nehîlere gereği gibi davranmak insana büyük bir borçtur.

Bir önceki sayımızda müslüman hanımın vazifelerini Peygamberimiz (S.A.V.) in: **«Müslüman kadın namazını kılıp, orucunu tuttukça kendini yabancılardan koruyup, kocasına itaat ettikçe cennete dilediği kapıdan girebilir.»** Hadis-i şerifleriyle sıralamış, az da olsa birinci vazifesi üzerinde durmuştuk. Şimdi de kadının mühim vazifelerinden biri olan Tesettürün(örtünme) nin lüzum ve hikmetleriyle, bu hususta Yüce Allah'ın Kur'an-ı Kerîm'deki emirleri ve sevgili Rasulünün ilâhî sözleri üzerinde duralım.

Bugün birçok problemlere sahne olan anlaşmazlıklara yol açan kadının örtüsü, maalesef yanlış anlaşılmakta, örtünmenin kadın için bir hürriyetsizlik olduğu ileri sürülmektedir. Nefsiyle hükmeden zavallı genç kız ve kadınlarımız da, bunu böyle kabul etmekle madden huzursuz oldukları gibi manen de değerden düşüp ebedî hayatlarını mahvetmektedirler.

Oysa daha önce de belirtildiği gibi İslâm dini kadını kötülük ve rahatsız olması için yaratılmış şeytânî bir varlık değil, bilâkis İslâma ilk inanan, İslâm uğruna ilk şehit olan muhterem, faziletli kocasının ebedî arkadaşı cennet meyvesi olan çocuğunun yegâne müreb-bisi olarak tanımış «Cennet annelerin ayakları altındadır» buyurmakla âhiretini övmüş, «Dünya bir metadır fakat dünyanın en hayırlısı sâliha kadındır» buyurmakla da dünyasını saadete bağlamıştır.

Böyle olmakla beraber kadın, vücut güzelliği, hislerinin nezaketi, gönlünün saf ve temiz olması nedeniyle aldatılmaya ve böylece sahip olduğu kıymet ve asaletini kaybetmeye müsaittir.

Kur'an-ı Kerîm'de kadınların mahrem olmayan erkeklerin yanında gereken yerlerini örtmelerine dair olan âyetlerde ifadeler çok nazik ve riayete kıymet değerdir. İnsan hiçbir zaman ırz ve namus düşmanı olarak gösterilmemiştir. Örtünmeye dair emir ve yasaklarda da öyle ihtiyatlı hareket edilmiştir ki, kalbinde fuhuş ve kötülük hissi bulunan bir kimseyi bu hissinden alıkoymuştur.

Müslüman kadın ve erkeklerin gözlerini haramdan korumalarına dair âyette: **«Bu kendileri için daha temiz ve nezih bir harekettir.»** Yine başka bir âyette: **«Bu hem sizin kalpleriniz, hem onların kalpleri için daha nezih bir harekettir.»** buyurulmaktadır. Mü'min kadınların sokağa çıkarken başörtülerini üzerlerine almalarını emreden âyette de: **«Bu onların tanınıp eziyet edilmemelerine daha uygundur.»** buyurulmaktadır.

Bütün bunlara rağmen örtünmeyi hürriyetsizliktir diye reddedip, kadının gerçek değerini elinden almaya çalışan yirminci asrın sahte ve sefih medeniyetiyle bunu bu şekilde kabul ederek tatbikine çalışan kimselerin sözleri doğru olamaz.

Çünkü kapanmak kadını lâyık olduğu mevkiye eriştirdiği gibi, onu sukuttan, zilletten, huzursuz ve rahatsız olmaktan, başkalarının kem nazarlarıyle tedirgin olmaktan ve manevî esaretten kurtaran yegâne bir vasıta ve kurtuluş yoludur.

Aynı zamanda örtünmek kadının fıtratı ilâhîsinde mevcut olan mukaddes bir vazifedir. Bu emir onun yaratılışındaki gayeye uygun ve yaratılış vasıflarından biridir.

Kadınlar yaratılışları icabı zayıf ve nazik olduklarından kendilerini ve hayatlarından çok sevdikleri yavrularını himaye edecek bir erkeğin himaye ve yardımına muhtaç bulunduklarından kendisini sevdirmek ve nefret ettirmemek, onun nazarında itimatsızlığı kazanmamak gibi fıtrî bir meyle sahiptirler. Bu bakımdan kadın kendisini himaye eden erkeğin sevgisini kazanmak için kapanmak mecburiyetindedir. Çünkü tesettürsüzlük (açıklık) aile arasındaki bağın kopması ne sebeb olan ve onlar arasında itimatsızlığa yol açan afetlerden biridir. Bugün aileler arasındaki geçimsizliklerin çoğu tesettürsüzlükten ileri gelmekte ve bu hal bir ailenin dağılmasına kadar sebep olmaktadır. Öyleyse tesettür kadın için fıtrîdir, onun yegâne koruyucusu ve saadetinin temelidir.

Malûmdur ki, insan sevmediği ve ağır bulup hoşlanmadığı kimselerin kendisine bakmasından sıkılır ve müteessir olur. Bu kötü nazarlardan kaçmak istiyenlerin çoğu ise kadınlardır. Kadındaki fıtrî korkaklık onun kaçmasına vesile olmakta, korkaklıktan kurtulmak ise, ancak örtünmekle mümkün olmaktadır.

Bazıları örtünmenin daha çok dikkat çektiğini ileri sürer ve örtülülere nazar-ı dikkatin fazla olduğunu iddia etmektedirler. Halbuki ilâhî emrin icabı örtünmedeki maksat vücudun çirkin yerlerini örtüp, güzel yerlerini açıp göstermek değil de bilâkis her türlü kötülük ve tecavüzlerden kaçınmaktır. Hem tesettür daha çok dikkat çekici olsa dahî, insanı haramdan koruyup, helâl olan izdivaca sevketmektedir.

Mübalağayla «Nice kapalı vel çarşaflı kadınlar var ki, açıklardan daha ahlâksızdır» diye söylenen bir söz vardır. Bu tamamen yanlıştır. Bu fikri bir an için kabul etsek dahi bu tarzda kapalı olup, ahlâksız olan kadınları ancak kendileri gibi ahlâksızlar anlıyacaktır. Örtü kadının haya kal'asıdır. Hayalı kadın, imanlı kadın demektir. İmanı olan bir kimsede ise böyle bir çirkin hareketin mevcudiyeti asla düşünülemez ve mümkün de değildir.

Kadın kendi güzelliğini göstermek isterse de istemediği, nefret duyduğu erkekten mutlak surette kaçmak, onun çirkin nazarından kurtulmak ister. Bugün açık saçıklık yeri olan Avrupa'da hıristiyan kadınları bile yabancı erkeklerin kendilerine bakmalarından sıkılmakta ve «Bu erkekler bizi göz hapsine alıp rahatsız ediyorlar» diye polislere şikâyette bulunmaktadırlar. Bu da gösteriyor ki, kadın ne kadar açılsa da yine onda bir eksiklik ve yabancılara karşı korkaklık bulunmaktadır.

Kadın için bir şeref olan örtüsünü açıp çıplaklığa özenmesi, onu sahip olduğu yüksek maneviyattan düşürdüğü gibi, cemiyet içinde de birçok çirkin ve acı olayların çıkmasına sebep olmaktadır. Kendisi için bir siper kal'ası hükmünde olan tesettürünü kaybeden bir kadının, (reis hanımı dahî olsa) bazen çarşı içinde herkesin gözleri önünde gayet adi bir kundura boyacısının dahi kem nazarlarına ve bilfiil sarkıntılarına maruz kalması, bugün tesettürü hürriyetsizliktir diye reddeden yirminci asrın sefih ve sahte medeniyetine ve bu medeniyeti tatbik etmeye yeltenenlerin yüzüne büyük bir şamar değil midir?

Kadın ve erkek arasında gayet esaslı münasebet, muhabbet ve alâka, yalnız dünyevî hayatın ihtiyacından ileri gelmiyor. Çünkü kadın kocasının yalnız dünya hayatına mahsus hayat arkadaşı değil, belki ebedî hayatta da arkadaşıdır. Madem bir kadın kocasına ebedî hayat arkadaşıdır, ebedî arkadaşı ve dostu olan kocasının nazarından başkalarının nazarını kendisine celbetmemeli ve böylece onu darıltmamalıdır.

Bir ailenin saadeti karı ve koca arasında devam eden emniyet, samimî bir hürmet ve muhabbetle devam etmektedir. Tesettürsüzlük (açılmak) ise emniyeti bozup aradaki hürmet ve muhabbetin kalkmasına sebeptir. Çünkü açık saçıklık kılığına giren bir kadın kendi nefsinin peşi sıra gider. Bu hal, aile arasında giden samimî muhabbet ve hürmetin bozulup gayet alçakça bir hissin uyanmasına, bu vesileyle de aradaki bağın kopmasına sebep olmaktadır.

Tesettürsüzlüğün verdiği acı darbeler altında ezilen müslüman kardeşim! Ey kızını, karısını satılık bir mal gibi çırıl çıplak pazar çöplüklerine döken babalar! Sizin kızınız, karınız bak nekadar alçak darbeler altında ezilmekte fakat siz dilsiz şeytanlar, gözsüz insanlar gibi susmakta, görmemezlikten gelmektesiniz. Ve ey genç kardeşim! Tesettürsüzlüğün acı darbelerini sen de gördün. Sen namuslu, şerefli Türk kızısın! Ceddini düşün, üzerinde bulunduğun her avuç toprak tesettürü ve namusu uğruna şehit olan nenelerinin, dedelerinin kanlarıyla yoğrulmuştur. Fakat sen ceddinin sıfatlarından uzaksın. Hem bu dünya geçici birkaç dakikalık fanî zevklerden ibaret. Gençliğin hergün gidiyor biraz da ihtiyarlığını düşün. Olaylardan ibret al. Güzelliğin gitmeden manen güzelleşmeye çalış. Bu emir seni yaratanın, yedirenin, gezdirenin, güzelleştirenin emri... Bu emir seni yukarda sayılan kötülükten, küçük düşmekten kurtarmakta. Sen menfaatını düşünürsün. Tesettür seni nelerden kurtardı bak! Hem sana ebedî saadeti temin etti. Fakat yine de yüz çeviriyorsun. Her sahte kıyafete metadır diye yapışıyorsun. Moda sana hayvan ol dese olacaksın; nitekim de oluyorsun!

İmam - Hatipli Kardeşime

Bu mukaddes gayeye
Ömrünü vakfeyleyen kardeş
Gökte melek yerde insan
İmreniyor sana herkes
O mukaddes çatının
Altında durma ilerle
Ey istikbal ordusu
Yürü meşalelerle
Davan çetindir amma
Hak tutacak elinden
Zulmetleri yık küfrü kazı
Ta temelinden
İnsanlığa örnek ol
Gelecek nesle rehber
Yüzyıllardır ecdadın
Bak senin yolun gözler
Kemikleri sızladı
Kanûnî'nin Akif'in
Güldür yüzlerini artık
Sultan Selim, Fatih'in
Coştu yine hislerim
Ne desem sana azdır
Ey nur ordusu yürü
Küfre mezarı sen kazdır.

Zekiye KARA

Yaratan Kim?

Su diyorki ağacı ben
Suladım her zaman her an.
Yoksa topraktan mı geldin?
Ağaç seni yaratan kim?
Toprak derki: ben korudum.
Besinini benden verdim.
Yoksa sudan hayat buldun?
Ağaç seni yaratan kim?
Ağacın kökleri yerde
Uzanır dalları göğe,
Yaratana el açarak
Ağaç seni yaratan kim?
Sonbaharda yaprak döktün.
Kış ayında boynun büktün.
İlkbahar - yazda sevindin.
Ağaç seni yaratan kim?
Dallarında meyve dolu.
Ondan yer her ALLAH kulu.
Niçin böyledir? diyen yok.
Ağaç seni yaratan kim?
Meyvelerin nerden geldi?
Su, yoksa toprak mı verdi?
Eğer onlar vermişlerse
Ya onları yaratan kim?
Suyu yaratanı sorsam.
Diyeceksin bulut verdi.
Bulut buhardan mı geldi?
Buhar seni yaratan kim?
Bunun sonucunu her fert
Yaratan ALLAH'a bağlar
Sebebini soran kulun
Cevabını KUR'AN sağlar.

Nezir Demircan

GENÇ KALEMLER

AĞIT

«Ağlayın» Altaydaki kızkardeşlerim...
Ağlayın...
Ak alınlarınıza,
Kara yemeniler bağlayın.
Ağlayın O Vatandaki Analarım,
Ağlayın...
Ağlayın Pîr-i Faniler
Şehid olan tertemiz körpe fidanlara.
Daha mı dolmıyacak bu meşûm çile,
Daha mı gülmiyecek bu felek bize.
Ağlayın...
Ve kızıl şişlerle yüreklerinizi dağlayın.
Çınlasın kulakları Vietnamlı - Kübalıların
Çınlasın...
Utansın, yüzkarasına insanlık!
İğrensin yazganından matbuat.
Şiircikler, kitapcıklar isyan etsin,
Ozanlar seslerini ona göre titretsin.
Sığınsın Ulu Yezdana,
Buharî Muhammed kalksın ayağa.
Bu mu, bu mu Türklük desin,
İslâmın kılıcı hani hani desin.
İçirsin iksiri bizlere,
Gülümser gibi baksın, efsunlanmış yüzlere.
Sert bakmasın sakın,
Öleceğiz zaten, arımızdan yakın.
Tecellisine inanırız yalnız Hakkın,
Şehitlik mertebesi hepsinden baskın.
Türkistan diye çarpacak,
Ölünceyedek kalbim,
Boyun eğmemektir namerde,
Ebediyyen ülküm.

Veli VEFALIOĞLU
Beyşehir

Yarının Büyükleri

Zamanımızda insanlığın veya İslâm âleminin durumu gösteriyor ki; ferdâda vatanımızı, milletimizi ve bunları tanıma fırsatını veren İslâm dinini teslim edeceğimiz kendi öz evlâtlarımıza yetişme konusunda kulak asılmıyor. Genç ve küçükler fani dünyanın geçici zevklerine bırakılıyor. İslâm tefekkürünün tadından yoksun kalan çocuk veya saf sayılabilen gençlik tamamen kötülükler peşinden kendini alamıyor. Yani en fazla üzerinde durulması lâzım gelen bu durum karşısında ekserî veli ana ve babalar kayıtsız kalıyorlar.

Bizler gerçek müslüman birer lider olarak analık ve babalık vasıflarını lâyıkiyle üzerimizde taşımaya muktedir olduğumuz halde yarının büyükleri olacak çocuklarımıza neden islâmî ahlâk ve terbiyeyi öğretmiyoruz! Neden çocuklarımızı başıboş bırakıyor ve onların bütün hareketlerini kontrolümüz altına almıyoruz? Şayet çocuğundan şikâyetçiysen hiç şüphesiz ki kabahat çocuğunda değil sendedir. Bunun içindir ki, atalarımız «Ağaç yaş iken eğilir» demişlerdir. Çocuk küçükken ne şekilde alıştırılırsa o şekilde hayatını idame ettirir. Size hitap ediyorum babalık sorumluluğunu üzerinde taşıyan veliler! Çocuklarınızın kötü yollara düşmesini, gelecekte hakarete maruz kalmalarını istemiyorsanız onların bütün hareketlerini kontrolünüz altına alın, onlara yaptırılması zor fakat iyi olan şeyleri gayet yumuşak bir tavırla telkin yoluyla öğretmeğe ve onlara mal etmeye çalışın.

Unutma ki, insanlar İslâm ahlâk ve faziletinden uzaklaştıkça her zaman için huzursuz olurlar. Kendilerinin huzursuz oluşuyla kalmıyarak çevrelerinde çeşitli hâdiseler yaratarak onları da huzursuz kılarlar ve böylece memlekette huzursuzluk doğar. Birer müslüman evlâdı olarak bizler Peygamberimizin ahlâkını, ceddimizin ahlâkını örnek almalıyız. Yoksa garbın züppeliğini, hayasızlığını değil.

Ne zaman ki, bir milletin fertleri kendi örf, an'ane ve güzel ahlâkından sıyrılıp da başka milletlerin, başka dine mensup kimselerin kötü ahlâkını maymun gibi taklit eder, o zaman o milletin fertleri arasında kargaşalık, anlaşmazlık, bir ahlâk buhranı başgösterir. Bu hal memleket bütünlüğünün ve İslâm camiasının bozulmasına sebep teşkil eder.

Bir müslüman Türk evlâdı olarak herhangi bir veli veya baba olarak memleket bütünlüğünün bozulmamasını, millî bünyemizin zayıflayarak kötü durumlara düşmemesini istiyorsan ve kendi dinimiz olan İslâm dinine uymamanın memlekete huzursuzluk, başıbozukluk, ahlâksızlık ve anarşi getireceğine inanıyorsan yarının büyüğü olacak çocuğuna İslâmın ahlâk ve yaşayışını öğret ve bütün vasıflarınla çocuğuna iyi yönden örnek ol.

Ve yine unutmayalım ki, çocuklarımızın iyi ahlâklı, faziletli, millî kültürü haiz ve imanlı olarak yetişmesi yarınımızın iyi olacağına işarettir.

Selâm Hakk'ı Hakk bilip Hakk'a bağlanan ve batılı batıl bilip batıldan kaçan müslümanlara olsun.

Abdullah Şahin RENÇBER
İst. İktisadî, Ticarî İlimler Yüksek Ok.

DUR ARKADAŞ

Dur arkadaş meçhûle gidiyor yolun,
Nere gidiyorsun sormak zamanı?
Haydutla dolu sağın ve solun,
Batıl karşısında durmak zamanı.

Dedenin dostunu tanı da, öğren
Farkındasın elbet dönüyor devran
Zalimle çevrili baksana çevren,
Arkadaş! zulmüne vurmak zamanı.

Davan mukaddestir iyice çalış,
Dostunu iyi bil, iyice alış
Bu yurtta ebedî bizimdir kalış,
Hakikat sırrına varmak zamanı.

Çalış arkadaş güvenme ele
Birlik, kuvvet olsun verin el ele,
Ümidini kırıp, kaptırma sele
Yabancı burnunu kırmak zamanı.

Sarıl korkma sadık insana
Doğru konuş herkes inansın sana
Darılıp, birkez kızma yaşana
Yurdumdan hainleri sürmek zamanı.

Lâyık insan dolu yurdumda, dolaş
Ama Lâzdır, belkide Dadaş
Fikrimi anla arif arkadaş
Sarılıp el ele vermek zamanı.

Ali Özteke
Konya İmam - Hatip Okulu

HÜRÜM

Ben alışkın değilim kızıla
Ezelden beri.
Esaret hırkası giymemişim
Bırakın meni hür dünyalara
Ne ölüm kamplarına alışkınım
Ne de dirimi çiğnetmeye
Adıyla, sanıyla Fatih torunuyum
Bırakmam vatanımı bozguncu itlere
Defolun kızıl uşaklar
Burası benim vatanım
Burada Kânûnîm, Aksultanım
Nazargâhıdır bu diyar.

Yusuf KOÇ
Sivas Lisesi

Megalo İdea ve Yunanistan

TARİH şuna şahittir ki, milletlerin asırlardan beri inandığı büyük idealler vardır. Milletler, bu idealerin peşine kitleler halinde sürüklenegelmiş ve bazıları ideallerini gerçekleştirmişlerdir. Bunun en bariz misallerinden bir tanesi İstanbul'un fethi idealini gerçekleştirmemizdir. Diğeri ise, Yahudilerin İsrail'i almaları ve iki bin yıllık emellerine kavuşmalarıdır. Hafızaları meşgul eden ideallerden biri de Yunan Milletinin inandığı **Megalo İdea**'dır.

YUNANİSTAN; bizimle komşu, bize karşı kin ve nefret duyguları eskimemiş bir millettir. Sakarya'da yediği tokatı unutmayan, yaptığı mezalimin gururu ile, daima karşımıza dikilmiştir.

ASIRLAR ötesinden inandığı efsanenin ona bir şey kazandıracağını ümit ederek, bu hayali gerçekleştirmek çabasındadır. Büyük ideal diye isim alan: **Megalo İdea**'da şu rivayetler yer almaktadır: Son zamanlarda Kostantin isimli bir kral gelecek ve İstanbul'u alacaktır (!). Yani tarihe kattığımız köhne Bizans yeniden hortlayacaktır (!).

İŞİN garip tarafı şurasıdır ki, bu kör efsane Yunan milletini tamamen peşinden sürüklemektedir. Şöyle ki; Fransız büyük ihtilâlinden, dünkü Libya ihtilâline kadar, mutlakiyet idarelerine karşı yapılan darbelerden sonra, hiçbir padişah, hiçbir kral, hiçbir çar veya imparator tekrar tahta dönememiştir. Yunanistan'da yapılan devrim bunlardan tamamen başkadır. Cunta hükümeti, devleti idare ettiği halde, cumhuriyet ilân edilmiş değildir. Ana dâvâlarından biri de, kralın tekrar tahta dönmesidir.

HÂDİSELERİN değerlendirilmesi bize katiyetle şunu ifade etmektedir ki, **Megalo İdea** efsanesi; Yunanistan'ın çobanından generaline kadar, hafızaları meşgul etmektedir. Ve Yunan Milleti bir bütün olarak bu efsaneyi gerçekleştirmek çabasındadır. Zira bu çaba da olmasaydı: Ayasofya'nın eşini Yunanistan'da yaptıran, İzmir'de geberttiğimiz papazın heykelini Ege istikâmetini gösterir şekilde, Girit adasına dikmezdi. Bu adada silâhlı kuvvet bulundurma hakkı yokken, Lozan barışını ihlâl ederek hava alanı kurmazdı. Kıbrıs dâvâsındaki, haksızlığı ve şımarıklığı büsbütün artmazdı.

YUNANİSTAN ne ister? Yunanistan'ın istediği açıktır. Yunanistan, Girit adasındaki kızıl papazın parmağı ile tarif ettiği İstanbul'u ister. Dâvâsı bu, gayesi Ayasofya'ya çan takmak ve köhne Bizans'ı hortlatmaktır. Bu emellerin ana kaynağı, şüphesiz ki, Megalo İdea'dır.

BU durum karşısında, Müslüman Türk Milletinin yapacağı iş; Ayasofya minarelerinden, İstanbul'u iletecek olan ezân seslerini terennüm etmek olacaktır. Bunu duyan Palikarya kin ve nefretine boğulacaktır. **Megalo İdea**'nın en büyük cevabı da budur.

Rıza TOZLU
Gümüşhane İmam-Hatip Okulu

HABERLER ve KRİTİĞİ

SIRA HOPARLÖRLERDE Mİ?

Önce Ezanı ve Kur'anı anlaşılamıyor gerekçesi ile Türkçeleştirmek istiyenler, bunun imkânsızlığını anlayınca sustular. Fakat bu sefer başka bir taktikle yine sahneye çıkmışlar ve cami hoparlörlerinin kaldırılmasını istemişler! Sebep olarak da, hoparlörlerde okunan Ezan-ı Muhammedinin halkı tedirgin (!) ettiği, hastaların ve küçük çocukların rahatsız (!) olduğu ileri sürülmektedir.

Şurasını hemen belirtelim ki, hoparlörler camilere sokulmak istendiği zaman devrin din görevlilerinden bazıları buna karşı çıkmışlar ve hoparlörün camilerde doğuracağı tatsız durumları sebep olarak ileri sürmüşlerdi. Fakat bunların bu direnişi zamanın ilerici (!) beyleri tarafından gericilik ve anlayışsızlık (!) olarak kabul edilmiş ve neticede de tekniğin bütün yeniliklerinden istifade edilmelidir denilerek camilere hoparlör sokulmuş oldu. Ve dün camilere hoparlör sokulmasına karşı çıkanları gericilikle itham eden zihniyetin temsilcileri, şimdi bu işe kendileri karşı çıkmakta. Yine bu zihniyet mensuplarından birisi, sanki camiye gidecekmiş gibi, «Kiliselerde sıra var niye camilere de konulmasın? Sıralar konunca pantollarımızın ütüsü bozulmaz (!)» gibi saçmalarla camilere aklı sıra, sıra koydurtmak istemişti. Ve şimdi de birisi çıkıp bütün kiliselerin telefonu var, camilerin niye olmasın dese ve camilere telefon konsa, yarın hemen bunun kaldırılmasını isteyeceklerinde şüphe yoktur artık. Beyler, lütfen haddinizi bilin ve herşeye burnunuzu sokmaktan vazgeçin. Camiler deneme tahtası değildir.

Gelelim Ezan'ın halkı tedirgin (!) ediği meselesine: Allah bir kimseyi şaşırttı mı ne dediğini ve ne yaptığını bilmez... Yahu bunca sinema, bar, park, çay bahçeleri ve plâkçı dükkânlarından kulakları sağırlaştırıcı sesine müzik diye, acayip, merkep anırtılarını dahi gölgede bırakan sesler halkı tedirgin etmiyor da, insanları Hakk'a davet eden ilâhî nağmeler mi halkı tedirgin ediyor? Hele şu yaz günlerinde böyle umumî eğlence yerlerine evleri yakın olanlar saat 01.'den evvel uyku uyuyamadığı halde, bütün camiler dahil yarım saat sürmeyen sabah Ezanlarını «uykumuzu kaçırıyor, rahatsız oluyoruz» diye şikâyet konusu etmek veya böyle bir itirazda bulunmak bizce ahmaklıktan veya daha doğrusu inançsızlıktan başka bir şeyle tavsif edilemez. Bunca eğlence yerlerinden çıkan kulak sağırlaştırıcı sesler ve makina gürültüleri arasında zaten Ezan'ın okunduğu farkına bile varılmamakta. Oysa Ezan, mü'minleri camiye çağırmak için bir da'vettir ve mümkün olduğu kadar güzel ve yüksek sesle okunmalıdır. Bugün bukadar gürültünün arasında mü'minleri camiye çağırabilmek için hoparlör dahi kâfi gelmiyor zaten. Sonra hastalar Ezandan hiçbir zaman rahatsız olmazlar. Hatta hastahanelerde yatanlar sabah Ezanlarını dört gözle beklerler. İsterseniz denemek için hastahaneye bir yatın, o zaman daha iyi anlarsınız. Bebekler ise, daha ezan vakti gelmeden uyanırlar. Zira onlar dahi o vakitte uyunmayacağını Allah'ın kendilerine verdiği hislerle anlar ve ağlayarak biz gafilleri uyandırmaya çalışırlar. Ama biz bunun farkında değiliz tabiî.

Ezanlar, bilhassa sabahları bir anda okunulmuyor deniliyor. İsterseniz beyler, bütün hoparlörleri bir hata bağlatın ve tek kişi tarafından okutuverin bu iş

olsun bitsin!? Yahu siz sabah vaktinin ne zaman girip ne zaman çıktığını biliyor musunuz ki de böyle konuşuyorsunuz. Cenab-ı Hak bu kâinatı yarattığında öyle bir nizama bağlamış ki, hiçbir zaman bütün insanlar bir anda yatmaz ve kalkmazlar. Biri istirahate çekildiğinde diğeri mutlaka çalışmaktadır. Ve yine Cenab-ı Hakkın şu kürre-i arzda isminin anılmadığı bir dakika dahi mevcut değildir. İşte Ezanlar O'nun isminin devamlı anıldığının bir nişânesidir. Doğudan batıya kadar her an Allah'ın ismi ezanlar vasıtası ile anılmaktadır. Zira bunu düzenliyen ve isteyen Cenab-ı Hak'tır. Onun için bir müezzin sustuğu an diğeri ilâhî emre uyarak ilâhî marşı terennüm eder. Bu sebeplerden dolayıdır ki beyler, elinizi ve dilinizi İslâm'a uzatmaktan vaz geçin. Hoparlörü kendiniz sokmuştunuz, şimdi de kendiniz kaldırmaya kalkarak oyun bozanlık yapmayın!

NİHAYET KOMÜNİST DİKTATÖR AĞLAYABİLMİŞ

Fezada 25 gün kalıp, dünyaya dönerken, bir kaza sonucu ölen üç Rus kozmonotunun cesetleri başında, halka, değil gülmeyi, ağlamayı dahi unutturan Allah'sız ülkede kendini ma'bût zanneden, komünist diktatör **Brejnev** göz yaşlarını tutamamış! Aslında Brejnev'in bazen, bilhassa halk huzuruna çıktığı zaman ağlamalığı tutarmış her ne hikmetse. Bizi asıl ilgilendiren, ağlamanın ve gülmenin yasak olduğu veya unutulduğu bir yerde, insanlığın hürriyet isteğine ateşle karşılık verilen veya uçsuz bucaksız Sibirya zulümhânelerine gönderildiği ve bu fiillerin bizzat faili olan, vicdan ve merhameti kitaplardan kaldırtan birisinin vicdanının sesine kulak vererek göz yaşı dökebilmesidir.

Allah'sız bir diktatör olmasına rağmen onun da bir insan olduğunu ve üzülüp gülebilmesi gerektiğini düşünebilir ve söyleyebiliriz. Fakat, şaşılacak ve bizim hayretimizi celb eden taraf, milyonlarca insanı hiç acımadan ve merhamet duymadan, insafsızca, soğan doğrarcasına doğratan birisinin, sadece üç kişi için göz yaşı dökmesi biraz garib değil mi? Gerçi Rusya'da olan hâdiselerin hiç biri mantık ölçülerine vurulamaz. Rusya'da olan hâdiselerin hepsi birbirinden acayiptir zaten. Baksanıza herifler kimse görmesin ve bilmesin diye demir bir perde germişler üzerlerine. Komünist ülkelerde ne olup bittiğini bir Allah, bir de kendileri bilir, başkalarının bilmesine fırsat vermezler. Daha sokaklarda kanları kurumayan Çekoslavakya ve Polonya hâdiselerinden dışarıya ne sızabildi ki? Hürriyet için bütün varını yoğunu seferber eden Macaristan için, demir perdeyi yırtarak kim imdatlarına koşabildi? Hürriyet ve ekmek diye bağıran insanların başının kızıl tanklar altında ezildiğini ve yine bunlardan kaçına matem tutulup gözyaşı akıtıldığını kim bilebildi? Bütün bu korkunç katliâmları hazırlatan, sadece bir yılda 1 milyon Macar evlâdını sistemli bir şekilde yok eden, Kırım, Kafkasya ve Türkmenistan'da milyonlarca müslüman Türk evlâdını doğrayan insan kasabı katil Brejnev, senin katletliklerine göz yaşlarını kim dökecek? Rusya'da gözyaşı dökülebilecek bir kimse ölmedi mi bu 3 kozmonotton başka? Ya o kızıl zindanlarda süründürdüğün ilim adamları ve Sibirya'da can veren milyonlarca yoldaşın göz yaşını hak edemediler mi? Ama merak etme yarın sen geberdiğinde senin merhamet etmediğin o insanlar senin için göz yaşlarını tutamıyacaklar. Fakat bu gözyaşları üzüntüden değil, sevinçten olacak tabiî...

HAÇLI SEFERLERİ ŞİMDİ DE PAKİSTAN'A MI?

Asırlarca İslâm âleminin karşısına dikilen Haçlı sürüleri, mâzideki hezimetlerinin intikamını alırcasına, İslâm'ı ve onun müntesiplerini yok etme gayreti içindedirler. Ne gariptir ki, dün çapulculuk ve yağmalamak için gittikleri İslâm beldelerini bugün, ellerindeki maddî imkânlar sayesinde sömürge haline getirmektedirler. İslâm'ı terketmekle maddeten ve manen muhtaç bir duruma gelen müslüman milletler, Avrupalının vereceği iktisadî yardımlar sayesinde geçinebilir hale gelmiş ve en kritik anlarında Avrupalının o ölmeyen haçlı zihniyetinin su yüzüne çıkarak gerçek suratını göstermesi ile ölümle başbaşa kalıyorlar. İşte kardeş Pakistan'ın başına gelen durum bize bu gerçeği açık ve seçik olarak bir daha göstermiştir.

Gazetelerden öğrendiğimize göre, Hıristiyan ülkeler, Pakistan'a iktisadî abluka ilân etmişler. Onbir Hıristiyan ülke temsilcisi Pakistan'a yaptıkları yardımı «Pakistan'ın tam bir iktisadî ve idarî çöküntü içerisinde olduğu» gerekçesi ile kesmeyi kararlaştırmışlar. Paris'te toplanan bu (11) ülkenin temsilcileri ayrıca uluslararası para fonunun, Pakistan hükümetiyle 250 milyon dolarlık bir yardım anlaşması imzalamasını da engellemişler. Neticede Pakistan'ı bulunduğu kritik durumla başbaşa bırakmışlar.

Bizde bir atasözü vardır. «Düşenin dostu olmaz» diye. Kâfirlerle dost olmamamızı bize Kur'an-ı Kerîm açıkça söylüyor ama nerde bizde o idrak ve anlayış! İşte herifler tam muhtaç bir durumda iken terk ediverdiler Pakistan'ı. Tarih tekerrürden ibarettir deniliyor. Ve işte yine tekerrür etti; fakat biz yine nasibimizi alamadık. Ey Ehl-i İslâm, müslümana, müslümandan başkası yar olamaz ve olmıyacaktır. Şayet İslâm'a dönmezsek bugün iktisaden esiri olduğumuz Avrupalı, yarın şehit kanları ile suladığımız topraklara pis ayakları ile basarsa hiç şaşma.

MÜSLÜMAN ZANNETMİŞ!

Bir zamanlar biz sporu sırf Allah rızası için yapardık. Beden gücü elde etmek için spor yapardık. Spor müsabakalarının asıl gayesi bu idi. Hele Avrupa'ya giden ve orada müsabakalar yapan güreşçilerimiz, mindere çıktığı an, Hak ile batılın karşı karşıya geldiğini bir an bile aklından çıkarmaz ve hasmına sırf İslâm'ın gücünü gösterebilme gayreti içinde saldırırdı. Sporcularımız Avrupa'ya sırf müsabaka yapmak için değil, İslâm'ı yaymak için birer İslâm davetçisi olarak giderlerdi. Avrupalıya ecdadımız bu fikri kabul ettirdiği içindir ki Avrupalı, asırlarca bize, İslâm'dan tecerrüd ettiğimiz halde, aynı gözle bakmış ve bizdeki o eski islâmî ruhu daima aramıştır. İşte bir Alman gazetecisinin, bir Türk futbolcusu ile yaptığı röportaj bize bunu daha güzel bir şekilde açıklamaktadır.

Peter Bizer isimli Alman gazetecisi, Türk futbolcusuyla röportaj yaparken,

bizim Avrupalılaşmış (!) futbolcu şarap içmekte, zaman zaman kadehini ağzına götürerek birer yudum çekmekte imiş. Alman gazetecisi, bugüne kadar tanıdığı kadarıyla müslümanların içki içmediklerini biliyormuş ki, bizim bu aşrıh (!) futbolcuyu da müslüman zannederek yaptığı mülâkata şu satırları eklemiş: **«Yavuz kanûnen (henüz bekârım...) dedi ve kadehinden büyük bir yudum daha aldı ki, bir müslüman olarak iyi bir Benkastler'e (Almanya'nın Ren bölgesinde şarap çıkan bir yer) dahi tenezzül etmemesi gerekirdi.»** Gördünüz mü herifler bizi halâ arıduru müslüman sanıyorlar. Oysa biz Avrupalılaşacağız diye ne kadar gayret sarfettik; yine de Avrupalı bizi kendinden görmek istemiyor. Desenize bunca emekler boşa gitti. Öyle ya! Herifler bu kadar gayretimize (!) rağmen bizi kabul etmiyorlar. En iyisi mi gelin yine biz kendimize dönelim. Ona buna benzemekten vaz geçelim. Bakın hiç kimse bizi kabul etmiyor. Bizi, ancak kendi benliğimize kavuştuğumuz an kabul ederler. Kendimize döndüğümüz an onlar kabul etmeseler de biz kendimizi kabul ettiririz zaten...

PARAYA HAYIR!

İnsan, imanın zevkini tattı mı artık onun için her şey değersiz ve boştur. İman, her şeyin üstünde... Para ile ne satılır ne de alınır. Vücutlar lime lime doğransa, iman sahibindeki imanı, yine hiç kimse söküp atamaz. Dünyanın bütün altınları ve gümüşleri iman sahibinin yanında kül yığınından farksızdır. Ama bunu tatmıyan ve anlayamıyanlar, her şeyi para ile halledebileceklerini zannederler. İşte bu her şeyi maddî ölçülerle değerlendirmeye alışan bir grup, dünya boks şampiyonu Muhammed Ali'ye 30 milyon lira karşılığında bir seks filminde oynamasını teklif etmişler. M. Ali'nin verdiği cevabı, bizim para delisi bilûmum sporcu ve para için namuslarını dahi satmaktan çekinmeyenlere ders olsun diye aynen alıyoruz: «Değil bu kadar para, dünyanın bütün altınlarını verseler ruhumu lekeleyecek böyle kirli paralara el uzatamam.» **Bizim para delisi sporcular bunu duysalar, kimbilir ne kadar «vay ahmak vay» demişlerdir. Ey paraya tapan inançsız ahmaklar, siz imanın ne demek olduğunu ve onun hiçbir şeyle değiştirilemiyeceğini bilebiliyor musunuz? Ama nerde o idrak sizde! Siz, daha o kafayla, Avrupa sahalarında galibiyeti çok ararsınız!..**

ALTIN HAÇ

Yunanlılar, Osmanlı İmparatorluğundan ayrılışlarının 150. yılını kutlarken, A. B. Devletleri Başkanı **Nixon**'a da bir **altın Haç** nişanı takmışlar. Aç karınlarını Osmanlılar sayesinde doyuran ve asırlarca kapımızda köpeklik yapmış olan Yunanlılar, bugün boylarından büyük hayallerle uğraşmaktadırlar. Akıllarınca kendi bayramlarına, bütün Hıristiyan ülkeleri de katmak sureti lle, hayallerindeki eski Bizans.ı ihya etme emellerine bir an önce kavuşmak istemektedirler. Daha ilkokul çağındaki çocuklarının kafasına güzel **İstanbul**'u, **Kostantinopol** diye ezberleten Yunanlılar, Anadolu'da yedikleri tokatın acısını unutarak, kendi kendilerine **İzmir** ve **Ege** hülyaları kurmaktadırlar. Hatta İstiklâl savaşı sırasında öldürülen bir papazın heykelini de, sırf çocuklarına Bizans'ı ihya hayalini aşılayabilmek için yönünü İzmir'e müteveccihen dikmişlerdir. Bir taraftan Papa Anadolu'da eski Bizans harabelerini ihyaya çalışırken, diğer taraftan da Yunanlılar, bazı günleri istismar ederek, diğer Hıristiyan ülkelere Bizans'ı yeniden ihya hayalini aşılama ve böylece yeni bir Haçlı akınını Anadolu'ya sevketme gayreti içindedirler.

MEHMET ŞEKER «MİLLİYET»TE İKİNCİLİK ALDI

İmam-Hatip Okullarının iman tezgâhlarından geçen kimseler cemiyet içerisinde her yönleriyle kendilerini tebarüz ettirmekteler.

Milliyet gazetesinin tertip ettiği «10. Karacan Armağanı Yarışması»na katılanlar arasından ikinciliği camiamızdan İzmir Yüksek İslâm Enstitüsü mezunu, hâlen Manisa İmam-Hatip Okulu meslek dersleri öğretmeni Mehmet Şeker «Kökü Mazide Olan Atiyim» isimli araştırmasıyla almıştır.

Mehmet Şeker kardeşimizi tebrik ederken, diğer kardeşlerimizin de hayatlarının her safhasında muvaffak olmalarını Cenab-ı Allah'tan niyaz ederiz.

İSTANBUL VE KONYA YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜLERİ MEZUNLARI CEMİYETLERİ YILLIK KONGRELERİNİ KONYA'DA YAPTILAR

Konya ve İstanbul Yüksek İslâm Enstitüleri Mezunları Cemiyetinin yıllık kongreleri geçtiğimiz ayın 18 ve 19. günlerinde Konya Müftülük Kongerans salonunda yapılmıştır. Mezunların kendi dertleri ve İmam Hatip Okulları mevzûunda görüşmeler yapılan ve olgun bir hava içerisinde geçen seçimlerde, İdare Hey'etine şu arkadaşlar seçilmişlerdir:

İstanbul:	Konya:
M. Pektut	M. Toklu
A. Kahraman	A. Kurhan
N. Uğur	H. Kılıç
A. Fersahoğlu	M. Sevgili
A. Uzunoğlu	İ. Tuğsuz
S. Eraydın	H. Kavrak
A. Vanlı	M. Karaaslan
S. Yeprem	N. Günüç
R. Akakuş	M. E. Atasagun
C. Baltacı	A. Demirbaş

Yeni seçilen arkadaşlara Cenab-ı Hak'tan hayırlı muvaffakiyetler niyaz ederiz.

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

(Baştarafı 2. sayfada)

ve yazıldığı halde yapılması icab edene nisbetle çok az şey yapıldı. Demek ki hiçbir devirde mesele, taşıdığı ma'nâ ve ruhla mütenasib bir şekilde ele alınmamıştır.

Şimdi ise, anarşik olayların ruhlara saldığı terör ve şiddet havasından sonra ordu müdahalesiyle meydana gelen sükûn havası içinde Eğitim reformu ele alınmakta ve işin garibi milletimizin bu hayati meselesi yine bir oldu bittiye getirilmek istenmektedir. Tektip ortaokul meselesi ve bu arada İmam-Hatip Okullarının bütünü değilse bile dört yıllık orta kısmı orta okula ifrağ edilerek kapatılmak istenmektedir. O halde efendiler, sizin eğitim reformu anlayışınız sadece mektep kapatmak, talebe dağıtmak ve körpe dimağlarda ilme ve okumaya karşı gelişmekte olan azmi katletmek midir? Bunu anlamak istiyoruz.

İslâmın İlk Emri
OKU

İNSANLIĞIN DOĞU VE BATIYA HAYKIRIŞI

(Baştarafı 11. sayfada)

imandır. Siz, Milâdî takviminizin başlangıcında bu imandan nasibinizi aldınız. Daha sonra bu iman nuru, tevhid inancı Milâdî 6 ncı asırda ve tarihte eşine rastlanmadık bir şekilde (Arap yarımadasında) parladı ve tüm cihan ufuklarını aydınlattı. Arap yarımadasının bu köşesinde parlayan bu nur, bu tevhid inancı bütün insanlığa feyiz saçtı onun susuzluğunu giderdi. Bu nur her ferdin ve her milletin gerçek ihtiyaçlarına her asırda cevap verebilecek nitelikte ve kudrettedir. Yeter ki, ona sarılsın ve yeter ki, insanda uysal bir karakter bulunabilsin Bu nur, medeniyetimizin karşılaştığı ve bir türlü çözmeye muvaffak olmadığı bütün problemleri çözmeye muktedirdir. Keza bu nur, parlaklığı ile ve ilâhî kudretiyle bu materyalist medeniyete bir yön tayin edebilecek güçtedir. Hem bu nur, bu tevhid dini (İslâmiyet), bütün bu âletleri ve sanatları insanlığın hizmetine, bu asrın gerçek ihtiyacı olan yeni bir cemiyetin yararına tahvil etme yeteneğine de sahiptir.

E Y Britanya adasının evlâtları.

Sizin mesuliyetiniz, herkesten ve her toplumdan daha fazladır. Siz bu medeniyetin en büyük önderlerindensiniz. Yeni ve mutlu bir hayata başlamak ve tarihinize yeni bir yön tayin etmek için sizde gereği kadar aksiyon ve yeter derecede canlılık mevcuttur. Ezeli sese kulak verin ve bakın ne diyor (1):

«Size Allah'tan hakikî bir nur ve apaçık bir kitap gelmiştir. Ki; Allah, rızasına uyanları onun sebebiyle selâmet yollarına doğrultur, onları, iradesiyle karanlıklardan aydınlığa çıkarıp, kendilerini dosdoğru bir yola iletir.» (1)

S O N

(1) El-Mâide: 15.

YURT DIŞINDA TÜRKLER VE MİSYONERLİK

(Baştarafı 13. sayfada)

sını arzulamıyorsanız birlik teşkil ediniz! Aranızda toplantılar tertibi ile İslâmı ta'lim ve yaşamada, O'nun gür sesini âleme duyurmada gayret sarfediniz! Böyle hareket ettiğiniz zaman inkâr kahramanı sahte dostların gönülleri münkesiren sükût-u hayâle uğradığını görecek, maddî ve ma'nevî yükselişe ereceksiniz.

«Dünya, müslimiyle, gayr-ı müslimiyle yanıyor; Doğu ve Batı yanıyor!.. Doğuyu, içine gömüldüğü bid'at ve hurafeler batağından çekip İslâmı ihyâ etmek; Batıya yepyeni bir ruh üfürmek lâzım ve bu en büyük vazife...» Bunun için cihânşümûl da'vâ ve da'vet adamlarına ihtiyacımız var. İslâmı hakkıyla anlamış, nefsinde tatbik edip her yönüyle yaşamış, Hz. Rasûl-i Ekrem'in metodlarını öğrenerek benimsemiş da'vâ ve da'vet adamlarına... Bu cihânşümûl şahsiyetler, önce Cenâb-ı Hakk'ın: وأنذر عشيرتك الأقربين **= Aşiretinden yakınlarını inzar et.» emriyle hareket ederek çevrelerini aydınlatacaklar; sonra da da'vetlerini umûmileştirip bütün âleme hakîkatı haykıracaklardır. Onlar bölge bölge gezip müslümanlara örnek olacak, onlara hü-**

Güneş Doğuyor

(Baştarafı 10. sayfada)

kucağına alacak, bağrına basacak, onu yavrum diye sevecek ve öpecekti.» der. Hıçkırıklar boğar, sesi kısılır. Etrafındakiler hep ağlaşırlar... Sonra devam eder: «Kadere boyun eğmek gerekir. Bu yavrunun kaderinde de öksüz olarak doğmak varmış. Muhakkak ki, Rabbımızın bunda da bir hikmeti vardır.» Hep birlikte kapıya doğru ilerlerken koşaraktan biri içeri (Hareme) girer, yüksek sesle bağırır:

— Kureyş! Sizlere yeni bir haberim var, hem de çok garip bir haber. Dinleyin beni! Fakat Abdülmuttalip ona bakmadan, hiç iltifat etmeden kapıdan çıkar, eve doğru oğullarının kolları arasında köşeyi döner.

Haremde halka halinde oturanlar hep birden ayağa kalktılar. Gözlerini kapıdan giren ve çok acaib şeyler duyduğunu ve gördüğünü yüksek sesle söyleyen kimseye çevirdiler.

Sağdan soldan sesler geliyor: **Çabuk ol be adam, sabırsızlıktan nerede ise çatlayacağız, neler gördün? Neler duydun? Son günlerde çok şeyler işitmeye başladık; bu da Mekke için ve hattâ bütün dünya için sevinç verici bir hâdise mi?** diyenlerin sesleri birbirine karışıyor...

Adam yavaş yavaş en yakın topluluğa doğru ilerledi ve hemen bağdaş kurup oturdu, derinden bir nefes aldı. E...! Mukaddime falan yapmadan söze başlıyorum. Biliyor musunuz benim Taiflilerle alâkam var, oradaki bostan ve bahçelerin bazılarını teahhüd edindim, sebze ve meyvelerini Mekke'ye getirip satarım. Geçen gün Taif'ten geliyordum... Gece ayın ışığında sahra yolculuğu çok iyi olur diye mehtapla birlikte yola çıkmıştım. Her taraf gündüz gibiydi ve sakindi de. Bir düzlükte yoluma devam ediyordum; birden kulağıma birtakım sesler gelmeye başladı. O âna kadar develerin ayak sesleri ve iniltilerinden başka hiç bir ses kulağıma gelmiyordu.

Ben de Mekke'ye ve çocuklarıma kavuşacağım arzusuyla kafamda birçok şeyler tasarlıyor, kendi kendime konuşuyordum. Gittikçe sesler yaklaşıyordu... Etrafıma bakınıyor hiç kimse göremiyordum. Korkmaya başladım; çünkü şahısları perdeliyecek ne tepe vardı, ne de çalı... Hiç birşey yok! Öyle ise bu sesler nereden geliyor? Birkaç kişinin sesi değil bu, büyük bir topluluğun sesidir kulağıma gelen! Durup, konuşmadan dikkatle dinlemeye başladım.

(Devamı var)

viyet-i asliyyelerini hatırlatacak; münkir ve müsriklere kavl-i leyyinle hakikatı anlatacak, bir rehber olacaklardır. Dünyanın dört bir tarafına yayılan İslâm da'vetçileri İslâmı, hakikatı arama yolunda çabalayanlara sundukları zaman zulmet, iman atesi ile boğulmus demektir.

Zulmetin dağılması, İslâm güneşinin beşeriyyet semasında parlaması ise ancak da'vâ adamı ve da'vetçilerin kendi yaşadıkları bölgeyi terk ile âleme yayılmaları, irşat vazifelerini yapmaları derecesinde mümkün olacaktır.

İslâmın İlk Emri
O K U

Art

MADENİ EŞYA SANAYİ

ÇATAL, KAŞIK, BIÇAK VE ÇAY KAŞIKLARI, OFSET MANZARALI TEPSİLERİ

Garantili ve Ucuzdur. Daima Tercih Ediniz.

Satış yeri : Tahtakale, Tomruk Sok. Asri İş Han, No.: 203 İ S T A N B U L

Sicil Tic. : 95659-41051
Telefon : 22 89 54

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri :

a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.

46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve
TİCARETİ KOLL. ŞTİ 44 63 93
Fermeneciler, Nu. : 74-87 Tel. : 48 12 24
İSTANBUL Fb. : 21 25 37

TÜLBENT
ve
MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES :
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No : 116 — Tel. : 221323
İstanbul

MONARK (Ütipia)

Yazan: Mustafa YAZGAN

... Dalgalar üstünde hışırdayan bembeyaz köpükler,fakir ada halkına dağıtıyordu. Kumar oynanmıyordu. Zina okyanusun ebedî musıkisi içinde dans ederken size bu es-yapılmıyordu. Bu ülkenin kadınları soylu, erkekleri vakur, rarlı ülkenin batışını anlatmadı mı? çocukları terbiyeli, aileleri sağlamdı.

⁂

Öyleyse dinleyiniz size Monark Adasından bahsedeceğim ... Ve birgün ülkede bir isim dolaştı. General Monark! Bahtsız ülkenin acı kader hikâyesi yazılmaya baş-

⁂

Burada kendilerine has bir rejim cari idi. Sembol ki-lamıştı. Şimdi bu hikâyeyi beraberce okuyoruz

tap adaya dost ve düşman bütün kavimlerce biliniyordu. Fiyatı: 2,5 Liradır.
Emir her yıl hâli vakti yerinde olan insanların servetlerin- Seyranbağları, Ballıbaba Sok.
den ayırdıkları ve dağıtılmak üzere teslim ettikleri paraları No: 10/3. ANKARA

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M.M.E.K.* - ALMANYA — Kalbinde iman nûrunun şûleleri parlayan bir kimse mutlaka mutevazî olmalı. Tevazû, insan rûhunu yükselten, onu yüksek pâyelere ulaştıran bir haslettir. Bu hasletle insanlar arasından kin, fesat, haset kalkar; kardeşlik bağları kuvvetlenir. Tekebbür ise, fitne kaynağı ve helâk vesilesidir. Hz. Peygamber (s.a.v.) bunu bir hadîs-i şeriflerinde şöyle beyan ederler: «Kim Allah için tevazû ederse Allah onun kadrini yüce kılar; kim de tekebbür ederse Allah onu helâk eder.» Müslümanların kardeşlik vasfını gerçekleştirebilmek, manevî yolda merhaleler kat'edebilmek için tevazûya çok ihtiyaç ları var İmam-ı Şârânî «El-bahr-ül-mevrûd» isimli eserinde der ki: «Bir ma'nevî mecliste en çok istifade eden, orada en çok tevazû ve mahviyyet gösterendir. Çünkü rahmet-i ilâhî dâima fakir-ul-meşrep, mütevazî kimselerin gönlüne nüzûl eder. Görmüyor muyuz ki, yağmur suları bile dâima çukurlar ve ovalarda toplanıyor, derelerde akıyor.»

Yurt dışında bize obane bulan ve teberru toplayan bu kardeşimiz o kadar mütevazî ki mecmuamızın bu sütunlarında isminin çıkmasına bile razı değil. O, Allah rızası için bu hayırlı işle meşgul oluyor, ecrini Cenâb-ı Hak'dan istiyor. Yaptığı faâliyetler de doğrusu takdirde şâyan 12 kişinin abonesine mahsup olmak üzere gönderdiği 360 lirayı ve teberru olarak oradaki dindar kardeşlerimizden toplayıp yolladığı 1750 lirayı aldık. Kendisine çok çok teşekkür eder. Mevlâ'dan ecrini zâyi' etmemesi niyazında bulunuruz. Diğer kardeşlerimizden de bu gibi örnek faâliyetlerde bulunmaları matlubumuzdur. Allah'a emanet olunuz...

★ *M. Muzaffer Pişkin* - ALMANYA — Sizin ve vasıtanızla abone olan Türkiye'deki iki kişinin hesaplarına işlenmek üzere gönderdiğiniz 80 lirayı aldığımızı beyan ederiz. Avrupa topraklarının çeşitli bölgelerine rızık te'mini maksadıyla yayılan işçi kardeşlerimiz hakikaten ilgililer tarafından ihmal edilmiş, onlara gereken ihtimam hiçbir zaman gösterilmemiştir. Dindaşlarımız, Avrupa'nın ifsad edici sistemiyle ve kendilerine yapılan telkinlerle karşı karşıya; Türk Hükûmeti ise tamamen bîgâne İst. Y. İslâm Enstitüsü Mezunları Cemiyeti tarafından işçilerimizin durumunu ve dinî seviyelerini tetkik için Almanya'ya gönderilen bir heyet hazırladıkları raporda Türklerin yurt dışında tamamen unutulduğunu, buna mukâbil hristiyanların İslâm ahlâk ve rûhunu ifsad için harıl harıl çalıştıklarını ifade ediyorlar ve ilâve ile: «Bu elim durumdan işçilerimizin kurtarılması için tahmin edilen miktarların ve bugünkünün çok üstünde bir sayıda din adamı Avrupa'ya gönderilmeli, bunlar derhal müslümanların olduğu yerlere dağılarak onlara iş, dinlenme ve ibadet yerlerinde hitap ederek, hakkı telkin etmelidirler. Ancak bu şekilde kardeşlerimizin fikrî bozukluğa uğramamaları dinlerinden taviz vermemeleri mümkün olabilir.» diyorlar. Gerçekten de hristiyanların misyonerlik faâliyetleri karşısına durabilmek ancak dine sarılmak, onun emrettiğini yerine getirmekle kâbil... Bu hususta okuyucularımızın, bilhassa Avrupa'daki okuyucularımızın mecmuamızın bu hususta okuyucularımızın, bilhassa Avrupa'daki okuyucularımızın mecmuamızın bu sayısındaki «YURT DIŞINDA TÜRKLER VE MİSYONERLİK» isimli yazıyı okumalarını tavsiye ederiz. Anavatandan kucak dolusu selâm ve sevgilerle...

★ *M. Abdullah Okur* - TURHAL — Abonenizi yenilemek için gönderdiğiniz 24 lira elimize geçmiş ve işleme konulmuştur. Yolladığınız para 122. sayımıza kadar size mecmua gönderilmesini te'min etmektedir. Bilvesile selâmlarımızı sunar, başarılar dileriz.

★ *M. Ali Urkay* - AVUSTURYA — İki kişinin abonesine mahsup olmak üzere postaladığınız 52 lira elimize geçmiş ve hesaplarınıza işlenmiştir. Buna göre 117. sayı da dahil olmak üzere önümüzdeki aylarda mecmualarınız gönderilecektir. Keyfiyeti arz ederken, mektup ve alâkalarınızı bekler, yurdumuzdan kalbî hislerimizi ve muhabbetlerimizi sunarız. Muvaffakiyetler temenni ederiz.

★ *M. Osman Koç* - DEUTSCHLAND — Adres değişikliğini beyan eden mektubunuz üzerine vâki' olan değişikliği aynen hesabınızda uyguladık. Memlekete izinli olarak geldiğiniz zaman posta çeki ile gönderdiğiniz parayı aldık, aboneniz 119. sayıya kadar devam edecektir. Allah'ın rahmet ve bereketi üzerinize olsun.

★ *M. Yusuf İpekli* - TOKAT — Mecmuamıza yeni aboneler bulmak ve borçları tahsil etmek vazifesiyle Karadeniz Bölgesine yolladığımız kardeşimize yardımcı olup, bize abone bulduğunuz için müteşekkiriz. Allah (c.c.) razı olsun. Çalışmalarınızın devamını ister, Cenâb-ı Hakk'ın muîniniz olması niyazında bulunuruz.

★ *M. Kâzım Gündoğdu* - SİVAS — İnsanın gönül bağladığı da'vâya hizmet etmesi ve bu yolda elinden gelen gayreti sarfetmesi elbetteki en büyük vazife... Sivas'a mecmuamız işleri için giden arkadaşımızı bir da'vâ vazifesi olarak kolaylıklar sağlamanız, abone işleri ile meşgul olmanız bizi mesrur etti, sağ olun. Sizden daha büyük gayretler ister, selâmlarımızı sunarız.

★ *M. Bahri Şenel* - BELÇİKA — Kalbimize inşirah veren mektubunuzu alır almaz isim ve adreslerini yazdığınız 30 kardeşimizin mecmuamıza abone kayıtlarını yaptık. Havale ettiğiniz 900 lira da bize ulaşmış ve yapılan abonelerin hesaplarına taksim edilmiştir. Mecmuamızın 112. sayısı neşr olunduğu zaman adreslere yolladık. İdealimizi çeşitli yönleriyle açıklayan, okuyuculara din sevgi ve bilgisini vermek azminde olan, aynı zamanda da milletimizin bütünlüğünü sarsıcı. İSLÂM BİRLİĞİni yok edici komünizm, sinyonizm ve sosyalizm gibi zararlı akımlarla mücâdele yolunda bulunan mecmuamızdan memnun kalacağınıza ve faydalanacağınıza inanıyoruz. Yapıcı tenkit, istek ve mektuplarınızı bekler, alâka ve gayretlerinizden dolayı tarif edilmez bir sevinç içinde olduğuuzu beyan ederiz. Ameliniz makbul, sa'yiniz meşkûr olsun.

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 5005911O
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 30 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
CÜMÂD'el-AHİRA — 1391 — Yıl : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih: 13.8.1971

EYLÜL 1971

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

OKU
İSLÂMIN İLK EMRİ

200
KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler — Düşünceler **OKU**

★ Gerçekler ortadayken İmam-Hatip Okulları Niçin kapatıldı?

★ İmam-Hatip Okulu Mezunlarının mesleki Formasyonu ve görev ilişkisi

★ Hâdiseler ve Günlük Hayatımız **Ali Osman KOÇKUZU**

★ İmam-Hatip Okulu Mezunlarının dağılma alanı

★ İmam-Hatip Okulu Mezunlarına verilen haklar

★ Hesap günü **Hamza UHUTLU**

★ İmam-Hatip mezunu ihtiyacı ve istihdam sahası

★ Kalb temizliği **Seyyid SÂBIK**

★ Devrimci profesör ne diyor?

★ İhtiyaç ve istihdam yönünden İmam-Hatip Okullarının geleceği

★ İmam-Hatip Okulları Kapatıldı İŞTE KARARI

★ Kapatma kararı kanunlara Aykırıdır

★ Dünyayı saran inkâr ve İsyan fırtınası **Dr. Fehmi CUMALIOĞLU**

★ İslâm hanımları Ne yapıyorsunuz? **Hadiye UHUTLU**

★ İmam-Hatip Okulları Kapatılmamalı

★ Haberler ve Kritiği

★ Durun **Gültekin ENGİN**

★ Okuyucularla başbaşa

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

İçtimâî bünyesinde pek çoğu kasıtlı ve zoraki olmak üzere binbir türlü değişimler yapılan tarihin ebedî çocuğu şu aziz millet, ruh damarlarına varıncıya kadar bir son tağyirin meş'ûm ağına itilmek üzeredir. Kendi kıymetleriyle ve kendi haliyle başbaşa bırakılıp da, dinmeyen yaralarına kendisinin merhem olmasını ne zaman göreceğiz şu çilekeş cemâatin?.. Osmanlılığın enkazı üzerindeki millet olma provalarında, değişmiyen o tarihî kisvesi bir türlü kendisine verilmiyen, giyindikçe pençe atılarak sırtı soyulan ve ille de maymunvari kılıklara girmiye zorlanan şu millet, yarım asırlık son yeni tarihi içinde kaçıncı defadır tedirgin ediliyor?! Bilmeyiz amma bunu sayacak takati kendimizde bulamıyoruz...

Harmanında, tınazını savurmak için hafif bir esintiyi bazan günlerce gözliyerek nazarlarını görünmiyen ufuklara diken **ANADOLU'LU eli nasırlı amca**, toprağın karanlık bağrına metrelerce inerek kömür kazan **KARADENİZLİ işçi** ve Edirne'den Kars'a kadar İslâmlığın son vatan parçasını bekliyen **yağız MEHMED**, elindekini avcundakini verdi, îmanı kurtulsun diye İmam-Hatip mektepleri açtı ve bu kara sevdaya varan arzusuna nâil olunca abûs çehresi birazcık duruldu; çatık kaşları, dürülü alnı birazcık açıldı da şimdi bak yine başına ne geldi!.. Devletine verdiği vergiden kısıtlıyarak, kaçırarak değil, göğsünü gere gere, bütün vatan borçlarını ödemişliğin rahatlık ve şakraklığı içinde, anasının ak sütünden daha helâl, alın terleriyle ıslı paralarıyla **KA'BE ADAMI** yetiştirmek için binalar yaptı, yavrusunu oraya yolladı. Minârelerinin sessizliğine, çatılarında baykuşlar tüneyen mukaddes ma'bedlerinin küskünlüğüne son vermeye çalıştı. Ufukları ve semâları kara—kızıl renklerden başkasını son yeni tarihinde göremeyen ülkesinin asık çehresine ezelî ruhundan renk ve şevk katmanın çabası ile yandı. Başından yaşmağı ile birlikte mukaddes namus zırhları alınan, çalınan, sırtından rubası ile beraber yüzünden haya perdesi indirilen hanımlarına, söndürülen İslâm kadınlığı şuurunu yeniden bağışlamanın mücâdelesine girişti. Dün, atasının atı üzengisine kapanmayı bir şeref bilirken, bugün Şarkın tılsımlı ruhuna galebesi sayesinde müslüman dünyaya efendi kesilenlerin medeniyetini hiçe indirecek bir kültür sanayiine koyuldu. Kısaca, dünya liderliğini fâsid kodamanların elinden almak, **HAKK**ın ölmez esaslarını köhne insanlık ruhlarına nefhetmek hareketine koyulmak istedi...

Fakat...

Yavrularını eline teslim ettiği **MİLLÎ EĞİTİM**'i, kökü mâzinin derinliklerinde demirli neslini ıslah etmesi vazifesi ile görevlendirdiği **MAARİF MÜESSESESİ** onun ruhundan iğrendi, mefkûresinden yüreği hopladı; ölmez varlığından tiksinti duydu. Yabancı kafalı uzmanlara hazırlattığı raporlarda :

«İmam-Hatipliğin meslek haline getirilmesi, toplumumuzun kalkınma çabalarını destekleyen değil, köstekleyen sonuçlar vermiştir. Bu konuda geçmişte pek çok örnekler gösterilebilir. Medreselerin asker kaçağı deposu haline geldiği yıllar ise çok uzakta değildir. Günümüzde, din görevlileriyle politikacıların işbirliği yaparak, şeriat hükümlerine göre topluma düzen vermek yönündeki çalışmaları, açık ya da gizli bir biçimde sürüp gitmektedir.»

Dedi!..

Ve işte, bu aziz milletin alın terlerini harcına karıştırarak, zihin terlerini temel taşlarına girift yaparak diktiği ve devletinden beş kuruşluk yardım almadan inşa ettiği İmam-Hatip Okullarını kapatmaya başladı.

Bugün bu millet biliyor ki, orta kısımları kaldırılmakla İmam-Hatip mekteplerinin hayat damarları giyotine verilmiştir! Bu, îman yurtlarına edilen bir işkencedir. Bunun, tek tip ortaokullar problemiyle, eğitim reformu tasarısının tatbikâtiyle hiç bir ilgisi yoktur. Bunu bu millet, her şeyden ve meselâ yukarıdaki pasajın naklolunduğu korkunç rapordan anlamıştır.

Anarşist olmamakla, malûm çevrelerin gözlerinde vatanına ihânet etmiş bir mücrim edâsıyla büyüyen masum **İmam-Hatip Nesli**nin kökünü uygun politika icrâatlarıyla kurutmak emeliyle yanıp tutuşanlar sevinmesinler! Ruh kanallarındaki îman menbâlarını kurutmak istedikleri bu çilekeş milletin sıkın- **(Devamı 29. sayfada)**

ANLAMAK İSTİYORUZ?:

GERÇEKLER ORTADAYKEN

İMAM-HATİP OKULLARI NİÇİN KAPATILDI?!...

Her şeyden önce kabul etmek gerekir ki, ne nitelikte olursa olsun, din sosyal bir vakıa, inkârı imkânsız bir realitedir. Yine söz götürmez bir gerçektir ki ister ilâhî, ister beşerî menşe'den gelmiş bulunsunlar, örgütlenmiş dünya dinleri arasında İslâm Dini, Türkiye'de varlığını sürdüren, yüzyıllardan beri olanca arılığı ve duruluğu ile gönüllerde kök salıp yer tutan, halkın yüzde yüze yakın nisbetindeki kısmının şuûruna sinen, ruhunda haz, umut ve teselli kaynağı olarak yaşayan, millî duygusunu nem'alandıran yaygın yegâne dindir.

Durum böyle olunca, elbette her din gibi bu dinin de türlü örgütleri ve bu örgütlere gerekli, yararlı ve yeterli elemanlar kadrosunu hazırlamak üzere açılmış öğretim ve eğitim müesseseleri bulunacak ve elbette bu müesseselerin yetiştirdiği elemanları görevlendirme, görevlendirdiklerini mürakabe etme, meslek içinde geliştirip olgunlaştırma, onların güçlerini değerlendirme ve verimlendirme sorumluluğunu yüklenmiş bir takım kuruluşlar da var olacaktır.

Bahis konusu öğretim ve eğitim müesseseleri: **İmam-Hatip Okulları**, bu okulların üstünde **Yüksek İslâm Enstitüleri, Ankara Üniversitesine bağlı İlâhiyat Fakültesiyle Erzurum Üniversitesine bağlı İslâmî Bilimler Fakültesi** ve **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesindeki İslâm Araştırmaları Enstitüsüdür.**

Bu müesseslerde yetişen elemanlara hizmet alanları bulacak ve gösterecek başlıca kuruluşlar da Diyanet İşleri Başkanlığı, Orta Okullarla Liseler ve bunlara denk okullar Din Bilgisi Dersleri, İmam-Hatip Okulları Meslek Dersleri öğretmenlikleri bakımından Millî Eğitim Bakanlığıdır.

Bundan dolayıdır ki artık tarihe intikal etmiş Osmanlı devrinin Şeyhülislâmlığından, hattâ **23 Nisan 1920-29 Ekim 1923** tarihleri arasındaki Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti devresinin Şer'iye Vekilliğinden tamamiyle ayrı nitelikte bulunan Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuş, bahis konusu Başkanlık **1961 Tarihli «Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 154 üncü maddesiyle Genel Kuruluşlar arasında sayılmış ve bu kuruluşa 633 sayılı ve 22 Haziran 1965 tarihli Kanunun birinci maddesiyle de:**

«İslâm Dini'nin inançları, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda cemiyeti aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek» görevleri verilmiş bulunmaktadır.

Başkanlığın kuruluş gayesi olarak belirtilen bu,

a) İslâm Dini'nin inançları, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işleri yürütmek;

b) Din konusunda cemiyeti aydınlatmak,

c) İbadet yerlerini yönetmek gibi önemli hizmetlerin yapılması, aksaksız yapılabilmesi ise görevlendirilecek elemanların tam bir uzmanlık seviyesi kazanmalarını gerekli kılmaktadır.

Bu elemanların ancak örgütlenmiş ve gelişmiş çağdaş ve ileri toplumlarda tutulan eğitim ve öğretim yoliyle yetiştirilebileceği bilinmekte, zaten kanûnî mevzûat da bu eğitim ve öğretimin Devletçe açılıp yönetilen müesseselere de kazandırılması lüzûmunu te'yid eylemektedir. Nitekim:

1 — **Anayasamızın 19 uncu** maddesi mutlak surette din ve vicdan hürriyetini belirtmekte, aynı maddenin **4 üncü fıkrası** da din eğitim ve öğreniminin varlığını ve dolayısiyle lüzumluluğunu açıkça kabul etmektedir.

2 — **3 Mart 1340 (1924) tarihli ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat** (öğretimi birleştirme, tek elden idare etme) **Kanununun 4.üncü maddesi**nde aynen **«Maarif Vekâleti (Milli Eğitim Bakanlığı) ..... imamet ve hitabet (imamlık ve hatiplik) gibi hidemât-ı diniyenin (dinî görevlerin) ifası (yerine getirilmesi) vazifesiyle mükellef memurların yetiştirilmesi için de ayrı mektepler küşad edecektir (açacaktır).»** denildiğine göre bu hizmetleri gerektiği şekilde yapma gücüne sahip elemanları yetiştirecek eğitim ve öğretim müesseselerinin Millî Eğitim Bakanlığınca açılması zaruret halini almaktadır.

3 — **657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36.-ncı maddesinin 4 üncü fıkrasıyle** bu kanunun bazı maddelerini değiştiren **1327** sayılı kanunun **36.ncı** maddesinin **6.ncı** bölümünde din görevliliği de resmî hizmet alanları arasında sayılmakta, bu görevlerde çalışanlar sınıflandırılmaktadır.

4 — Diğer taraftan devletimizin yüklenmiş bulunduğu milletlerarası anlaşmalar, hâssaten Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuş bu lunan **1945** tarihli Birleşmiş Milletler Antlaşması, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun yayımladığı **1949** tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, sadece din hürriyetini mevzûatımıza katmakla kalmamış, aynı zamanda bu hürriyetin cemiyette yaşanmasını sağlamak maksadıyle adı geçen Beyannamenin **18 inci** maddesinde: **«Her şahsın fikir, vicdan ve din hürriyeti hakkı vardır. Bu hak, din veya kanaat değiştirmek hürriyetini, dinini veya kanaatini tek başına veya topluca açık olarak veya özel surette öğretim, tatbikat, ibadet ve ayinlerle izhar etmek hürriyetini gerektirir.»** 26. ncı maddenin **1. inci** fıkrasında da: **«Her şahsın eğitime hakkı vardır. Teknik ve mesleki öğretimden herkes istifade edebilmelidir.»** denmek suretiyle devlete din eğitim ve öğretimiyle meşgul olma görevi yüklenmektedir.

(Devamı 28. sayfada)

GERÇEKLER DİZİSİ: 1

İmam - Hatip Okulu Mezunlarının Meslekî Formasyonu ve Görev İlişkisi

a) **I. Devre mezunları :**

Bu devrede dört yıllık eğitim ve öğretim süresinde, eğitim ve öğretim nazarî plânda kalmaktadır. Meslekî uygulamaların proğramda bulunmadığı ve bu sebeple uygulama yapılamadığı anlaşılmaktadır. Mezunlar kendilerini göreve hazır hissetmemekte, mesleğe atılma hususunda tereddüt göstermektedirler. Bu sebeple, mezunların büyük çoğunluğu II. devreye devam etmekte, yahut da ikinci devre orta öğretim kurumlarına geçmeye çalışmaktadırlar. Özel iş hayatına geçenleri de aynı şekilde izah etmek mümkündür. Mesleğe girenlerin yüklendikleri görevi yerine getirmede güçlük çektikleri müşahede edilmektedir. Halk psikolojisi, beşerî münasebetler, hitabet, edâ ve seda, kıraat ve namaz kıldırma, dua yapma gibi dinî hizmetlerin tatbikatı konularında mezunlar kifayetsiz görülmektedir. Bunun halen yürürlükte bulunan müfredat proğramındaki aksaklıklardan ileri geldiği kanaatına varılmıştır.

b) **II. Devre mezunları :**

I. Devre mezunları için tesbit edilen meslekî formasyon, hizmet ile çevreye intibak kifayetsizlikleri, II. devre için kısmen de olsa varit görülmektedir. II. Devre mezunları da % 58,5 oranında Yüksek İslâm Enstitülerine % 30,7 oranında mesleğe, % 10,8 oranında diğer yüksek öğretim kurumlarına veya diğer mesleklerle özel iş sahalarına geçmeğe çalışmaktadırlar. I. Devre son sınıfta haftada bir saat olarak okutulan hitabet dersi de II. Devrede hiç okutulmamaktadır.

Öğrencilere meslek şuuru kazandırma, mesleğin gereklerini yaşama alışkanlığı verme konularında gerektiği gibi rehberlik yapılamamaktadır. Bu amaçlara ulaşmak için İmam-Hatip Okullarının özel idare ve disiplin yönetmelikleri de hazırlanıp yürürlüğe konulamamıştır. Bu konularda yıllardan beri sürdürülen çalışmaların sonuçlandırmadığı bilinmektedir.

P — **Okul sayısı ve bina durumları :**

a) 1961-1962 öğretim yılına kadar 19 İmam-Hatip Okulu mevcut iken, bu tarihten sonra muhtelif yıllarda açılan okullarla bu sayı 1970-1971 öğretim yılında 72 ye çıkmış bulunmaktadır.

Bu okullardan 51'inin asıl binaları mevcut olup, 21 okulda kiralık veya geçici binalarda öğretim yapılmaktadır. Asıl binası bulunan 51 okuldan 17 sinin bina ve tesisleri Devletçe, 34 ününki ise mahallî derneklerce yaptırılmıştır.

Öğretime açılmış bu okulların dışında, halen binaları tamamlanmış olup da öğretime açılmamış okullardan tesbit edilenlerin sayısı 9 dur. Bunların ikisi il merkezinde, 7 si ilçelerdedir.

Bunlardan başka birçok yerlerde de mahallî derneklerce İmam-Hatip Okulu için bina yapımlarının sürdürülmekte olduğu; bunların sayısı, (ilgili Dairece tesbit edildiğine göre) inşaatına başlanılmış ve devam etmekte olanlarının 16, arsaları temin edilmiş durumda olanlarının da 9 olduğu tesbit edilmiştir.

Devletçe yaptırılan İmam-Hatip Okulu binalarında standart tip projeler uygulanmakta olup, derneklerce yaptırılanların bir kısmında özel proje, bir kısmında da standart tip projeler uygulanmıştır. Son yıllarda derneklerce yaptırılan inşaatlarda da orta öğretim okullarında uygulanan 12. 16. 21 derslik bina projelerinin tatbik edildiği, böylece binalarda standartizasyona gidildiği görülmüştür.

b) Halen mevcut 5 Yüksek İslâm Enstitüsü binasında İstanbul'dakinin öğretim ve yurt binaları devletçe, diğerlerinin binaları mahallî derneklerce inşa ettirilmiştir.

İmam-Hatip Okullarında, yukarıda belirtildiği şekilde bina standartizasyonunun sağlanmasına gidilmiş olmasına rağmen, sosyal ve sportif faaliyetlerin daha iyi yürütülebilmesi için lüzumlu olan kapalı spor salonları, henüz bu okullara kazandırılamamıştır. Sadece 1 İmam-Hatip Okulunda kapalı spor salonu mevcuttur.

Din Eğitimi okullarındaki meslek derslerinin bir laboratuvarı mesabesinde olan okul tatbikat mescitleri de henüz pek çok okulda eksiktir.

R — **Yatılılık ve pansiyon durumu :**

a) Parasız yatılı kapasitesi ve kontenjanı: Mevcut İmam-Hatip okullarının 20 sinde parasız yatılı teşkilâtı bulunup, bu okullardaki parasız yatılı kontenjanı 3600 dür. Yüksek İslâm Enstitülerinde ise 500 kişilik kontenjana karşılık 1970-1971 öğretim yılındaki parasız yatılı öğrenci mevcudu 460 dır.

İmam-Hatip Okullarında parasız yatılılığa başlanılan 1962-1963 öğretim yılında, parasız yatılı öğrenci kontenjanı 1000 iken bu sayı, muhtelif yıllardaki artışlarla, 1968-1969 öğretim yılında 3600 e çıkarılmış, bu tarihten sonra da bir artış olmamıştır.

Yüksek İslâm Enstitülerine. öğretime açılmaya başlanılan 1959-1960 öğretim yılında verilen 100 parasız yatılı kontenjanı, muhtelif yıllardaki artışlarla 500 e yükselmiş olup, halen bu miktarda da bir artma olmamıştır.

İmam-Hatip Okullarındaki mevcut parasız yatılı tesislerinin kapasitesi 6000 kişilik olduğu halde bu okullar için arttırılması zarurî olan parasız yatılı kontenjanı, 3600 ün üzerine çıkarılmamıştır. Bu durum ise, çoğunluğu fakir köylü çocukları olan ve barınma imkânlarından mahrum bulunan öğrencilerin başarı derecelerini düşürmekte, hatta bir çoklarının okulu terk etmelerine yol açmaktadır.

Bu konuda duyulan ihtiyacın karşılanabilmesi veya uğranılan güçlüğün bir dereceye kadar giderilebilmesi için, İmam-Hatip Okullarında parasız yatılı teşkilâtının dışında, mahallî derneklerce, ya bu okulların müsait yerlerinde veya ayrıca temin edilen binalarda açılmış özel pansiyonlar da mevcuttur. Bu şekilde açılmış özel pansiyonların sayısı, ilgili dairece tesbit edilmiş rakamlara göre, 40 ı, bu pansiyonlarda barınan öğrenci sayısı da 6000 i aşmakta ise de bu pansiyonlarda bakım ve beslenme şartları bakımından birçok eksiklikler müşahade edilmektedir.

b) Pansiyon binaları: Parasız yatılısı bulunan 20 İmam-Hatip Okulundan 12 sinin, ihtiyacı karşılayacak nitelikte pansiyon binaları mevcuttur. Binaları yeterli olmayan diğer 8 okul için de mahallî derneklerce pansiyon binası yaptırma hususunda teşebbüslere geçildiği ve yapım işlerinin devam ettiği tesbit edilmiştir.

S — **Ders araçları ve Larotuvar Durumu :**

a) İmam-Hatip Okullarının ders ağaçları malî yıl bütçelerinden ayrılan ödeneklerle tesbit edilen bir proğram çerçevesinde temin edilmektedir.

İmam-Hatip Okullarının II. devreleri için lise ders araçlarından; Modern Fen Öğretimi (Fizik, Kimya, Biyoloji) Ders aracının tamam olduğu okul sayısının 25, bu gruba dahil olan derslerden bir veya ikisine ait ders aracı mevcut olan okul sayısının 54, matematik ders aracı tamam olan okul sayısının 40, sosyal bilgiler ders aracı tamam olan okul sayısının 30, hiç bir ders aracı bulunmayan okul sayısının, 5 laboratuvar tesisleri tamam olan okul sayısının 22 olduğu ve laboratuvarı olmayan okullarda bu ihtiyacın, okullarda bu maksat için ayrılan dershanelerde karşılandığı tesbit edilmiştir.

Bu okulların I. Devreleri için lüzumlu ders araçlarından, 1970 yılı sonuna kadar 52 okulun iş dersi araçları tamamlanmış olduğu, ortaokul Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik, Sosyal Bilgiler ders araçlarının henüz hiç bir İmam-Hatip Okulunda bulunmadığı anlaşılmıştır.

b) İmam-Hatip Okulları ile Yüksek İslâm Enstitülerinde yabancı dil derslerinin gerektiği şekilde öğretilmesini sağlamak ve bunun yanında hitabet kabiliyetinin geliştirilmesinde bir vasıta olmak üzere, benzeri askerî okullarla bazı yabancı okullarında müsbet neticeler alınmasına yarayan lisan laboratuarları, hiç bir okulda tesis edilmemiştir.

Ş — **Ödenek Durumu :**

a) 1962 yılında plânlı döneme girilmesiyle, 1963 malî yılından itibaren, yatırım ödeneği tahsis edilmeğe başlanılan, M. E. Bakanlığı Din Eğitimi hizmetleri (İmam-Hatip Okulları ile Yüksek İslâm Enstitüleri) için, malî yıl bütçelerinin Yatırım, Carî, Sermaye teşkili ve transfer harcamaları tertiplerin-

(Devamı 28. sayfada)

SÜNNET

HADİSELER ve GÜNLÜK HAYATIMIZ

• Ali Osman KOÇKUZU •

İnsanoğlu, hemen hemen dünyaya geldiği gündenberi yaşayışını tanzime ihtiyaç duymuş ve bu «düzen ve huzur» aramak için emek sarfetmiştir. Düzenli ve huzurlu yaşama istek ve çabası, onun maddî hayatına yöneldiği gibi, iç dünyasına; manevî bünyesine de şâmil olmuştur.

Peygamber efendilerimiz vasıtasıyla gönderilen ve vahy mahsûlü olan ilâhî kelâm ile, Allah elçilerinin onları şerh ve izah durumundaki sözleri, örnek yaşayışları hep ferdin günlük hayatında tecellisini bulan veya bulması gereken düsturlar olmuştur.

Şurası muhakkatır ki, her semâvî din sâliki, hangi zamanda yaşarsa yaşasın, kendisine erişen «Allah kelâmı» ve «Peygamber sözü»ne yapışmakla mükellef tutulmuş; daha doğrusu, onun maddî ve mânevî huzuru için bu yol kendisine gösterilmiştir.

Geçmiş Peygamberler ve ümmetlerden beriye gelelim. Kendi Peygamberimiz ve onun tebliğatını söz konusu yapalım. Bir kere Cenab-ı Hakkın Kitab-ı keriminin Müslümanlar üzerindeki tesiri ve onların günlük hayatı ile ilgili yol gösterişleri; âyetlerdeki hükümlerin bizzat yaşanmak için indiği; onların sadece uhrevî âleme ait olmadığı, izaha ihtiyaç göstermez derecede açıktır.

İslâmın temeli olarak Kur'ân-ı Kerîm'in anıldığı her yerde, onunla ikiz vasıfta zikredilmesi gerekli olan sünnet, bilindiği gibi, Peygamberimizin İslâmı yaşayış tarzının bize kadar haberler halinde gelmiş olan eşsiz mirası, bilgi hazinesidir. Müslim, gayr-i müslim herkes, Peygamberimizin yaşayışını, İslâmı tebliğ edişini, etrafındakilere onu bilfiil yaşamayı öğretişlerini hep bu hazineyi araştırmak suretiyle bulacaklardır. Müslüman için bu araştırma ve sünneti öğrenme gayretinin, kuru kuruya «meraklı bir takip»ten daha çok, bulduğu ve öğrendiği her hadisi; gerek bugünün müslümanları arasında yaşayan ve gerekse terkedildiği için İslâm müntesiplerinde görülemeyen her nevi tatbikatı; amel şeklini, en doğru tarzıyla bizzat yapmak onunla âmil olmak şeklinde tecelli etmesi zaruridir.

⁂

Evvelki yazılarımızda zikrettiğimiz gibi, Müslüman, dinî veya dünyevî herhangi bir meselenin çözümünde güçlüğe uğrar, diğer insanlarla ihtilâfa düşerse, meydana gelen anlaşmazlık iki mercie başvurmak suretiyle giderilecektir. Çünkü Cenab-ı Hak «Eğer bir şeyde niza ederseniz, onu Allah'a ve Rasûlüne (Kur'ân-ı Kerîm'e ve sağlığında Peygamberin şahsına, daha sonra da sünnetine) arzediniz...» buyurmaktadır (1).

Diğer bir âyetin belirttiğine göre ise, müslümanlara Peygamberimiz kendi hayatları; maddî ve manevî yaşayışları için «en güzel nümûne» ve Allah'ın lutfu olarak bahşedilmiş «bir misâl», Kur'ân-ı Kerîm'in kendi tabiri ile «üsve-i hasene»dir (2).

Burada hatıra bir sual gelebilir: «Acaba her devir müslümanları ve bilhassa âlim olanları, sünneti günlük yaşayışları için örnek tanımış, onu bizzat yaşamış, hayatının tanziminde ona bağlanmış mıdır?» Efendimizden bu güne kadar meseleyi kuşbakışı gözden geçirelim.

Bir kere Sahâbe, asr-ı saadette öğrendiği her âyet ve hadisi, yaşayışına temel olmak üzere benimsemiş, vakit geçirmeden; daha başka âyet ve hadislerin gelmesini beklemeden mevcudu yaşamayı prensip edinmiştir. Bu tatbikat, şüphesiz Peygamberimizin ta'limatına dayanmaktadır.

Bu durum (öğrenme ve hemen yaşama), İslâmî ta'limatın bizlere kadar gelmesinde büyük emekleri olan «ikinci ve üçüncü asır» âlimlerinin, bilhassa sünnetle meşgul olan zümrenin de vazgeçemedikleri güzel âdetleri olmuştur. Bu zevat, öğrendiklerini bir köşeye biriktirmeden ziyade, bir taraftan onları bilfiil yaşamaya himmet sarfetmişlerdir. Kendilerini sünnet diri tuttuğu için, onunla ameli terketmeyi bir nevi «hayattan mahrum olma» saymışlardır.

Hadislerin öğrenilmesinde müzâkereye ne kadar önem verilmişse, onu ferdin benliğine maletmek meselesinde de amel'e o nisbette ihtimam gösterilmiş, üzerinde titiz davranılmıştır. Meşhur bir âlim «Bişr b. Hâris el-Hafî» hadîsçilere: «öğrendiğiniz hadislerin zekâtını veriniz» diyerek onları, hadisleri günlük hayatlarında yaşamağa çağırmıştır. Yine bu zatların belirttiklerine göre, eskiler yazıp öğrendikleri iki yüz hadis içinde, asgari en mühim beş tanesini amel sahasına koymakta, onları bilfiil yaşamayı vazgeçilmez bir âdet olarak benimsemektedirler. Vekî' ve Amr b. Kays gibi âlimlerin de bu mealde sözleri mevcuttur. Onların kanatlarına göre, hadis tâlibi olan kimse, onlarla hemen amel ettiği takdirde hadislerle ünsiyeti artmakta ve onları ezber işinde kolaylığa nâil olmaktadır (3).

Sünnetle meşguliyetin altın çağı denilebilecek «ilk üç asır»da durum hep böyledir. Ulemadaki bu salâbet aşağı yukarı ümmetin ekseriyetinde de mevcuttur. Yani, «tesbit — öğrenme — amel» hep bir aradadır. Bundan sonra uzun yüzyıllar «ilim ve amel» birlikte za'fa uğrar. Bu zaman zarfında belli ferd ve topluluklarda sünnet lehinde mevzii kıpırdanmalar görülmüştür. Muhammed Abdül'aziz el-Hûlî'nin de dediği gibi, İbnu Abdil-berr, İbnu Hazm, İbnu Teymiyye ve talebesi, İbnu Hacer, Şâh Veliyyullah ve benzeri münferid mesâî sahipleri aynı faaliyeti devam ettirmiş olsa da, sünnet ve hadîsin ta'lîm ve neşri «mev'iza ve âdâb» sınırlarını aşamamıştır. Milletlerdeki meşguliyet ise, bazan Mısır ve Hicâz'ın, bazan da Hind Müslümanlarının sivrilmesi şeklinde görülmüştür (4).

Günümüzde durum nasıl olacaktır? Hadisler, İslâm Hukuk ve Fıkhının çeşitli bablarında, değerlendirilmeleri yapılarak yer aldıkları için, artık onlarla meşgul olmama; gerekli bilgileri fıkıh müdevvenatından almak suretiyle hadislerle teması kesme düşünülebilir mi? veya: «bizden önceki âlimler, meselelerin hallinde; müslümanların îman, amel, ahlâk problemlerinde gerekli yolları göstermişlerdir; bilgilerimiz hadislerle ve sünnetle doğrudan doğruya temasa yetecek kudrette değildir; binaenaleyh hadîslerle olan münasebetlerimiz bizi yanıltabilir» diyerek onlardan uzak durma normal bir davranış mı olacaktır? Yoksa onları yine «mev'iza ve âdâb» olarak mı ele alacağız?

Aşağı yukarı hepsi aynı neticeye varacak daha pek çok soru için, yine selefin eserlerinden cevap arama; onların kanaatlarını öğrenme ve sâlim yol olacaktır. Bu türlü eserler, sünnetin bizzat kendi kaynaklarından alınmasını, onların tebliğ ve neşrinde; amel haline getirilmesinde aynı metodların kullanılmasını; hadîslerin müslümanların günlük yaşayışında eski te'sirinin görülmesinin zarûretini anlatmaktadır.

Hadîsin, bizzat meşguliyet sahası telâkki edilmesi, sünnetin fıkıh yoluyla değil de bizzat Rasûlüllahla birlikte tanınması, Müslümanlara daima faydalı ve hatta hayırlı olacaktır. Sünnetten ve hadislerden korkmayalım, onların bizleri saptırıcı bir vasıfları yoktur. Nasıl olabilir ki, bizzat hidâyetin kendisi onlardır.

Fakat şurası da hatırdan uzak tutulmamalıdır ki, belirli bir seviyede sağlam ve köklü bilgi, iyi niyyet ve samimî bağlılık şarttır.

(1) en-Nisâ sûresi, âyet: 59.
(2) el-Ahzâb sûresi, âyet: 21.
(3) İbnu's-Salâh, Ma'rifetu 'ulûmi'l-hadîs, s. 223-224, Nemenkânî neşri.
(4) Muhammed Abdu'l-Aziz el-Hûlî, Miftâhu's-Sunne ev târîhu funûni'l-hadîs, s. 162-9.

GERÇEKLER DİZİSİ: 2

İMAM-HATİP OKULU MEZUNLARININ DAĞILMA ALANI

a) *I. Devre :*

1960-1970 yılları arasında I. Devreden okul içi ve okul dışı toplam olarak 14459 öğrenci mezun olmuştur. Bu mezunların yıllara göre dağılımı aşağıda gösterildiği gibidir :

	Mezun sayısı I. Devre		*II. Devre I. Sınıfa Yeni Kayıt*
1960-1961	467	1961-1962	419
1961-1962	492	1962-1963	413
1962-1963	536	1963-1964	511
1963-1964	746	1964-1965	453
1964-1965	877	1965-1966	783
1965-1966	1247	1966-1967	1082
1966-1967	1273	1967-1968	1685
1967-1968	2202	1968-1969	1888
1968-1969	2359	1969-1970	2021
1969-1970	+ 2759	1970-1971	+ 3178
	14459		12433
		Fark : 2026	(% 86)

İkinci devreye devam etmeyen birinci devre mezunlarından 1045 (% 7) i Diyanet İşleri Başkanlığında görev almış, 981 (% 7) i de diğer meslek dallarına ve iş hayatına atılmışlardır.

b) *II. Devre :*

1960-1970 yılları arasında bu devreden okul içi ve okul dışı toplam olarak 5822 öğrenci mezun olmuştur. Bu mezunların yıllara göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

1960-1961	341	1961-1962	58
1961-1962	340	1962-1963	283
1962-1963	379	1963-1964	180
1963-1964	356	1964-1965	193
1964-1965	363	1965-1966	323
1965-1966	366	1966-1967	354
1966-1967	432	1967-1968	313
1967-1968	709	1968-1969	365
1968-1969	1052	1969-1970	615
1969-1970	1484	1970-1971	725
	5822		3409
		Fark : 2413	(% 58,5)

II. Devre mezunlarından Yüksek İslâm Enstitülerine devam etmeyen 2413 mezunun 1788 (% 30,7) i Diyanet İşleri Başkanlığında görev almış, 625 (% 10,8) mezun ise İlâhiyat Fakültesine veya diğer yüksek öğretim kurumlarına devam etmiş veya özel iş hayatına atılmışlardır.

****

GERÇEKLER DİZİSİ: 3

****

İmam-Hatip Okulu

Mezunlarına Verilen Haklar

1 — Birinci Devre Mezunları:

Durum tesbit raporumuzda da işaret edildiği gibi, 1960-1970 yıllarında I. Devre mezunları memuriyete girişte ortaokul mezunları gibi işlem görmüşlerdir.

1960-1965 Yılları arasında 633 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden önce I. Devre mezunları imam ve hatiplik görevine Diyanet İşleri Başkanlığının bir prensip kararı ile tayin ediliyorlardı. 15 Ağustos 1965 tarihinde yürürlüğe konulan 633 sayılı kanunun 22. maddesi hükmüne göre, imam ve hatip olmak için, İmam Hatip Okulu mezunu olmak şarttır. Aynı madde hükmüne göre: II. Devre mezunu istekli bulunmadığı hallerde I. Devre mezunları imam ve hatipliklere tayin edilebilirler. İmam ve hatipliklere I. Devre mezunu istekli de bulunmaması halinde, yeterli din bilgisine sahip olduğu imtihanla tesbit edilen ilkokul mezunları vekâleten tayin edilebilirler (633 say. kanun. mad. 36)

657 sayılı Devlet Memurları Kanununu değiştiren 1327 sayılı kanunun uygulanmasından sonra göreve 15. derecenin 4. kademesinden başlayıp 9. derecenin son kademesine kadar yükselebilmektedirler.

I. Devre mezunlarından iş hayatına geçmeyenler, aynı okulun II. Devresine, kayıt kabul şartlarını taşımaları halinde devam edebilirler. Bu devre mezunlarının 16 Kasım 1957 tarih ve 257 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile ortaokul mezunu alan sanat ve meslek okullarının ikinci devrelerine devam edebilecekleri kararlaştırılmış ise de: aynı kurulun 18 Şubat 1971 tarih ve 913 sayılı yazısı ile bu kerre öğretmen okullarının ikinci devrelerine devam edemiyecekleri ilgili dairelere bildirilmiştir.

I. Devre mezunları Devlet Ortaokul Mezunlarının haklarına sahip olmak istedikleri takdirde: Devlet ortaokulu son sınıfının bütün derslerinden imtihan olmak ve başarmak zorundadırlar.

Bu devre mezunlarının Üçüncü Beş Yıllık Plân Döneminde de İmam ve Hatipliklere tayinlerine devam edilmesi zarurî görülmektedir. Bu zaruret 633 sayılı kanunun 22., 1327 sayılı kanunun 36-6. ve ikinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının bir gereğidir.

Mecmuamızın 15. sayfasındaki «İmam-Hatip Okulu mezunu ihtiyaç ve istihdam sahası» başlığı altındaki bölümde belirtildiği gibi halen yurdumuzun asgarî 40.031 İmam-hatip Okulu birinci devre mezunu imam ve hatibe ihtiyacı bulunmaktadır. Bu büyük ihtiyacın süratle mezun vereceği düşünülen İmam-Hatip Okulu birinci devre mezunları ile karşılanacağı ümit edilebilir. Bu ihtiyaç devletin resmî okullarında yetişenlerle karşılanmadığı takdirde din hizmetlerini ehliyetsiz kişilerin ele geçirmeleri kaçınılmaz bir sonuç olacaktır. II. Devre mezunlarının genellikle yüksek tahsil yaptıkları, ayrıca 7 yıllık bir tahsilden sonra köylerde görev alma temayülü göstermedikleri müşahade edilmektedir. Kaldı ki köylerimizin iyi yetişmiş, köy şartlarını bilen, köy şartlarının gerektirdiği sağlık, tarım, hayvancılık ve pratik el sanatları gibi beceriler bakımından da techiz edilmiş imam-hatiplere şiddetle ihtiyacı bulunmaktadır. Köylerimizin kalkınmadaki sürate ayak uyduramamasının belli başlı nedenlerinden biri olarak bu kalkınmaya katkıda bulunacak rehberlerden köylerimizin mahrum bulunması gösterilmektedir. Köy kalkınmasının Öğretmen-İmam-Muhtar üçlüsünün ahengine ve bu ahenkle yurt kalkınmasına katılmasına bağlı olduğu bilinmektedir. Bu üçlünün ahenk kurmasında köy imamının öğretmen-Muhtar ilişkisinde mutavassıt rol oynayacağı şüphesizdir. Köy imamı bu şansa hem köy hayatı bakımından hem de görevi icabı mevcut geniş zaman bakımından sahip bulunmaktadır.

1960-1970 Yılları arasında bu devre mezunlarının ancak % 7 sinin mesleğe girdiği, büyük çoğunluk olan % 86 sının aynı okulun II. Devresine devam ettikleri müşahade edilmektedir. Bu durumun sosyolojik ve ekonomik nedenleri yanında psikolojik nedenlerin daha ağır bastığı bilinmektedir. Bu psikolojik nedenlerin başında mesleki formasyon noksanlığı görülmektedir. Mezunlar bu devreyi bitirdiklerinde kendilerini göreve hazır bulmuyorlar. Proğramda meslekî uygulamaların bulunmayışı, mezunların halk psikolojisi, beşerî münasebetler, hitabet, eda ve seda, kıraet, namaz kıldırma, dua yapma gibi hizmetlerin ifasında güçlük çekmeleri de bu psikolojik nedenlerdendir.

Proğram aksaklıkları giderildiği, eğitim ve öğretim noksanları telâfi edildiği takdirde bu devre mezunlarının köy imam hatipliklerine temayüllerinin artacağı düşünülmektedir. Öğrencilere meslek şuuru kazandırılabildiği, mesleğin gereklerini yaşama alışkanlığı verme konularında gerektiği gibi rehberlik yapılabildiği takdirde mezunlar mesleğe köy imamı olarak girmeye rağbet göstereceklerdir. Böylece köylerimizin geniş ihtiyacını süratle karşılama imkânı bulunabilecektir. Aksi takdirde köylerimiz daha yıllarca yetişkin din görevlilerinden yoksun kalacaktır. Bu sebeple köylerimizde yaşayan geniş vatandaş kitleleri kalkınamıyacağı gibi gerçek dinî bilgilerden mahrum da kalacaktır.

Bu devre mezunlarının köylerde görev almalarını güçleştiren ekonomik nedenler de bulunmaktadır. 1327 sayılı kanunun malî hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihe kadar köy imam hatip kadroları 300 liralık (d) cetveli terfi, çocuk zammı, sosyal yardımlar gibi hakları sağlamayan kadrolardı. Bu kadrolar, mezunların mükteseplerine uygun olmadığı gibi, 1327 sayılı kanunla tesbit edilen durumda görev haysiyetine yakışır bir yaşama imkânı vermemektedir. Bu ekonomik aksaklıkların ıslahı sonunda mezunların köylerde görev almaları süratlenecektir.

I. Devre mezunlarının diğer ortaöğretim kurumlarına devamlarının bir takım şartlara bağlanması, bunların II. Devreye devamlarını zorlamaktadır. Dört yıllık bir eğitim ve öğretim süresinde kendisini mesleğe ısındıramıyan mezunlar, diğer II. Devre ortaöğretim kurumlarına devamı düşünmekte, fakat bu arzularına muvaffak olamayınca zorunlu olarak ikinci devreye devam etmektedirler. Bu gibilerin istekleri hilâfına din hizmeti mesleğini seçmeleri halinde ortaya çeşitli problemler çıkmakta ve yanlış ihtisaslaşmalara meydan verilmektedir. Bugüne kadar başka meslek sahalarına geçemedikleri için ve sadece bu mecburiyetle Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilâtında görev alan İmam-Hatip Okulu mezunları bu başkanlık için halli müşkil ciddî bir problem teşkil etmiş ve etmektedir. Diğer taraftan imam hatiplik mesleğine intibak edemeyen bir kısım mezunlar da meslekleri dışında hizmet sahalarına kaymakta ve bu gibilerin imam-hatip Okullarının ikinci devrelerinde kaybettikleri zamanlar emek israfına sebep olmaktadır.

Bu sebeplerle:

İmam-Hatip Okullarının teklif edilen sisteme göre I. Devresinin 3 yıllık bölümü bitirenler,

a) İmam-Hatip Okullarının ikinci devrelerine

b) Diğer ortaöğretim kurumlarının ikinci devrelerine,

c) Uygulamalı meslek dersleri sınıflarına,

doğrudan devam edebilmelidirler. Böylece yukarıda düşünülen faydalar hasıl olacak, mahzurlar giderilmiş bulunacaktır.

2 — İkinci Devre Mezunları:

II. Devre mezunları 1960-1970 yılları arasında memuriyete girişte lise mezunları gibi işlem görmüşlerdir. 1960-1965 yılları arasında, 633 sayılı «Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun» un yürürlüğe girmesinden önce İmam ve hatiplik, vaizlik ve müftülük hizmetlerine Diyanet İşleri Başkanlığının bir prensip kararı ile tayinleri yapılabiliyordu. 15 Ağustos 1965 tarihinde yürürlüğe konulan 633 sayılı kanunun 22. maddesi hükmüne göre doğrudan İmam ve hatip olabilmektedirler. Aynı maddeye göre yüksek dinî tahsil yapmış istekli bulunmadığı hallerde vaiz ve müftü de olabilirler. Ancak, bu devre mezunlarının vaiz olma hakları 17 Aralık 1969 tarihli «vaaz ve vaaz Edecekler Yönetmeliği» ile kısıtlanmış, bu yönetmeliği, 19 maddesi ile bu göreve tayinleri, Diyanet İşleri Başkanlığınca yapılacak «Yeterlik İmtihanı» nı kazanma şartına bağlanmıştır.

II. Devre mezunları, 657 sayılı kanunu değiştiren 1327 sayılı kanunun uygulanmasından sonra 13. derecenin ilk kademesinden işe başlamakta ve 5. derecenin son kademesine kadar yükselebilmektedirler.

II. Devre mezunları, müftülüklere, Diyanet İşleri Başkanlığının bir prensip kararı ile artık tayin edilmemektedirler.

Bu devre mezunları, Yüksek İslâm Enstitülerine, giriş şartlarını taşımaları, elemeli giriş imtihanlarını kazanmaları halinde devam edebilirler.

Devlet lisesi mezunlarının sahip oldukları haklara sahip olmak isteyenler 1960-1969 yılları arasında Devlet Lisesi son sınıfının bütün derslerinden imtihan vermek zorunda idiler. 7. Nisan 1969 tarih ve 1549 sayılı M.E.B. Tebliğler Dergisinde yayımlanan «Orta dereceli Teknik ve meslek okullarını bitirenler için lise bitirme imtihanları hakkında yönetmelik» le dördü mecbûrî, ikisi seçmeli olmak üzere altı dersten imtihana girip başaranlar Devlet Lisesi mezunların haklarına aynen sahip olabilmektedirler (1).

1960-1970 Yılları arasında bu devre mezunlarının % 58,5 gibi yüksek oranda bir miktarının Yüksek İslâm Enstitülerine devam ettikleri müşahede edilmiştir. Mezunların bu devrede mesleğe girme oranı % 40 civarındadır. Bu oranın en az % 75 seviyesine yükseltilmesine zaruret vardır. Oranın bu seviyeye çıkarılması için mesleki dersler ve tatbikatı bakımından

(Devamı 28. sayfada)

(1) 7 Nisan 1969 arih ve 1549 sayılı Tebliğler Dergisi, 136 numaralı Talim ve Terbiye kurulu kararı.

Hesap Günü

Hamza UHUTLU

Dünya döner, hayvanat ve nebâtat deveran eder; zaman durmadan koşar, asrın çehresi buruş buruş olur... Güneş, ay eskisi gibi doğar ve batar; onların da ömürleri tükenir ve «DUR» emrine itâat edecekleri **ŞOL GÜN** durmadan yaklaşır.

Güneş manzûmesinin bütün ecrâmı fezânın uçsuz bucaksız sahrasında cevelân eder... Adına yıldız dediğimiz semada asılı sayısız kandillerin yağları tükenir...

İnsanlık denilen meçhuller kervanı durmadan yürür dünya çölünde... Kervan reisi Hazreti Âdem (a.s.) ortalarda görünmez... Ne o, kervan bölünmüş mü; önü ve arkası ortalarda yok!.. İnsan!.. Doğar, yaşlı bir kervancının kucağında bir yere kadar götürülür; **ÂLEM SAHRÂSI**'nın ortasında o yaşlı kervancı kaybolur ve o da aynı sahraya terkedilir... Gider gider; bir gün bir menzilde ölür ve kervandan bir nefer daha kaybolur...

Dünya döner, onunla beraber insan da döner... İnsan... ...döner, döner; bir yere varır söner; fakat dünyâ hâlâ döner... Lâkin bu koca değirmen taşını döndüren kudret deresi yine aynı kudretle tüketilir...

Yürüye yürüye bir gün menzil-i maksûda varan insanlar büyük bir sahrada toplanmışlar, basit basit evler yapmışlar... Çatısız, direksiz bu toprak hâneleri küçücük taşlar süsler... Herkes dünya pazarına uğramış, beğendiklerini hağbelerine doldurarak oraya getirmiş... Kimisinin bacasından duman ve ateş tüter; kimisinin misk ü anber. Kimisi o daracık hânelerini tezyin etmiş, kimisi zîr ü zeber!.. Kulak veren canlı canlılar duyarlar ki, kiminin evinden âh u figân yükselir, kiminin Allâhüekber... Hağbeler açılmış; kiminden **burak** çıkar kiminden ejder!.. Ki onlar sahiplerini ya mesûd ederler ya mükedder...

Taşçı eline almış çekicini ol hânelere taş düzler... Yine o taşçı, dirilere apartmanlar diker!.. Ak mermerlerden süslediği, mozayiklerin ışılattığı şeddât köşkvârî betonarme apartmanlardan diriler karşıki mezarlığı bir çocuk bahçesi gibi seyreyler.. Seyreyler, seyreyler; bir gün olup ol bahçeye istemeye giderler...

Gün doğar batar, ay doğar batar ve tekrar doğar... İnsan doğar batar; batış o batış... Sonra bir başkası doğar. Atını kovar kovar ve bir gün olur kapaklanır; arkasından oğlu doğar. O da öyle açar ve solar...

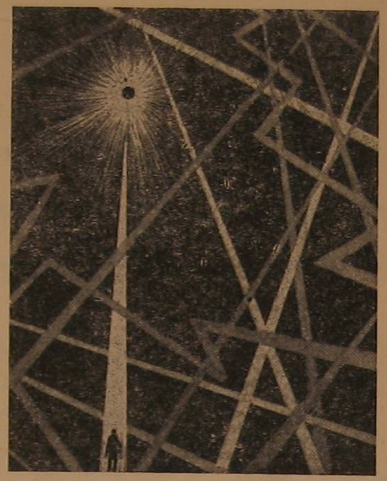

Belli ki, her doğan ölüyor ve ölecek... Ölürken ise kimi ağlayıp kimi gülecek!.. Kimi burda güler kimi orda... Burda gülenler herhal yarın orda ağıtçı... Hakkın hakkını verirken burda ağlatılanlar da yarın orda gülücü...

Kâfirler, ehl-i hevâ ve heves, fâsık ve fâsitler, mülhitler, müfsitler durmadan gülerler... Mü'minlere bakarsın onlar dahi gülerler; acep ne iştir?!..

Bakarsın müslümana, KARUN kadar hazîne sâhibi; ol hazînelerin anahtarlarını arabalarla götürür... Semaya başkaldıran müşrik apartmanların lüks odaları içinde ipek yorganlara bürünmüş... Gözüne, dünya ve malı ebedî görünmüş...

Batmaz mı o yatak ona, çökmez mi üzerine o yorgan?!.. Nasıl, niçin uyur o?.. Zulüm karanlıkları perde perde ağarken, şirret yağmur gibi yağarken, küfrün zâlim eli ma'sum dünyalığı boğarken nasıl yatar müslüman?..

Yataklarınız ne zalim, yorganlarınız ne aldatıcı imiş sizin! Su çıkmaz mı sıcak yataklarınızdan?! Yorganlarınız ağırlaşıp ezmez mi sizi?.. Yastıklarınız bağırıp çağırmaz mı size? Tavanlar delinip ahvâl perdesi görünmez mi size? Niçin kalkıp geceleri gelmezsiniz dize?..

Yâ ey kardeşim hakikat, gördün ya! Müslümanlar da uyur, uyudukça kör dünya!..

Müslümanlar nerdesiniz?!. Kur'an okuyanlar nerdesiniz? İslâm gençliği nerdesin?.. Rahat yatağında uyurken bir el tutup seni sarsmıyor mu?

(Devamı 29. sayfada)

****

GERÇEKLER DİZİSİ: 4

****

İmam-Hatip Okulu Mezunu İhtiyacı ve İstihdam sahası

Devlet İstatistik Enstitüsünün 497 sayılı ve 1963 tarihli «Muhtarlık Bina Sayımı Araştırması»na göre Türkiye'de 35657 cami mevcuttur. Diyanet İşleri Başkanlığından alınan bilgilere göre: 1960 yılından 1970 yılına kadar (yaklaşık olarak) 15000 caminin daha hizmete girdiği anlaşılmaktadır. Bu rakama, çeşitli resmî ve özel kurumların cami olarak istimal ettikleri mahaller dahil edilmemiştir.

Bu duruma göre: Takriben Türkiye'de 50.657 cami ve mescit mevcuttur. Her caminin en az bir imam ve hatibi bulunması gerektiğine göre, halen 50,657 İmam-Hatip Okulu mezunu ve 633 sayılı kanunun ön gördüğü nitelikte İmam ve Hatip'e ihtiyaç vardır. Kaldı ki, birçok camilerde birden fazal İmam ve Hatip ihtiyacı vardır.

Mevcut kadrolu İmam ve Hatiplerin tahsil durumu halen şöyledir :

İmam-Hatip Okulu I. Devre Mezunu İmam ve Hatipler	971
İmam-Hatip Okulu II. Devre Mezunu İmam ve Hatipler	1284
İlkokul mezunu İmam ve Hatipler	7845
Ortaokul mezunu İmam ve Hatipler	96
Lise mezunu İmam ve Hatipler	30
İlkokul mezunu vekil İmam ve Hatipler	10.500
Halen kadrosu bulunup da açık olan İmam ve Hatiplik	1.500
Hiç tahsili olmayan İmam ve Hatipler	150
İlkokul mezunu vakıflar teşkilâtında görevli İmam ve Hatipler	250
Ücreti halk tarafından ödenen İmam ve Hatipler	28.031
Bu duruma göre halen mevcut İmam-Hatip Okulu I. ve II. devre mezunu olarak İmam ve Hatip ihtiyacı :	
İlkokul mezunu vekil İmam ve Hatiplerin yerlerine	10.500
Halen münhal bloke kadrolara tayin için	1.500
Halen münhal bloke kadrolara atyin için	1.500
Kadroya alınması gereken ve ücretleri halk tarafından ödenen cami İmam ve Hatipleri için	28.031
olmak üzere	40031

İmam ve Hatibe ihtiyaç olduğu tesbit edilmiştir.

Bu sayıya: Ordu, hastahaneler, hapishaneler, belediyeler, fabrika ve müessese camileri ihtiyaçları ile işçilerimizin bulunduğu yabancı ülkelere gönderilecek İmam-Hatip Okulu mezunu din görevlisi ihtiyacı ve Kıbrıs ile Batı Trakya'ya gönderilmesi gereken İmam-Hatip Okulu mezunu din görevlisi ihtiyacı dahil edilmemiştir. Bu ihtiyacın da mühim bir yekûn teşkil edeceği düşünülmektedir. Halen bu-ralarda istenilen niteliğe sahip bulunan İmam ve Hatipler mevcut olmadığı bilinmektedir.

****

GERÇEKLER DİZİSİ: 5

****

1960 - 170 Yılları arasında gelişme

1961 — 1962 öğretim yılı sonuna kadar 19 İmam-Hatip Okulu.

1962	— 1963	öğretim yılında	7,
1965	— 1966	»	»	4,
1966	— 1967	»	»	10,
1967	— 1968	»	»	18,
1968	— 1969	»	»	11,
1969	— 1970	»	»	2,
1970	— 1971	»	»	1 olmak

üzere sayıları 72 ye ulaşmış; öğrenci sayıları da 1960-1970 öğretim yılları arasında (4509) dan (49146) ya yükselmiş; 1960-1970 öğretim yılları arasında 1. devrelerden mezun olanlar sayısı 427 den 13435 e, 2. devreler mezun sayısı da 339 dan 5369 a çıkmış bulunmaktadır. Bunlardan ayrı olarak 1. devreden 1024, 2. devreden de 453 kişi okul dışı bitirme imtihanlarında muvaffak olmuşlardır.

Kalb Temizliği (1)

Yazan :
es-Seyyid SÂBIK

Terceme :
Ahmet GÜRTAŞ

İNSANLARIN hayır ve menfaati, aralarında muhabbet ruhunun hâkim olmasına ve sevgi bağlarının kuvvetlendirilmesine bağlıdır. Bu ruhu kaybettikleri ve bu bağlar gevşediği zaman belâ ve sıkıntıya maruz kalırlar; ayakları yer tutmayacak ve sağlam bir müessese kalmayacak derecede sarsılırlar.

Damura b. Sa'lebe (R.A.) den, Hz. Rasûlüllâh (A.S.) ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

«İnsanlar, aralarında hasede yer vermedikleri müddetçe, hayır (içinde olmak) da devam ederler.» (2)

İşte bundan dolayıdır ki İslâm, insanları, her türlü mütecavizlerden koruyacak dikenli bir çit ile kuşatmaya ve dağılıp parçalanmaktan muhafaza edecek zırhlarla himaye etmeye çalışmış; böylece onları özel bir modele göre kalıba dökmeğe ve hususî surette terbiye etmeye gayret etmiştir. Öyle bir terbiye ki, bu terbiyenin en mühim rolü, insanî faziletleri yaşatmak ve insanlardan bayağı sıfatları ve kötü huyları uzaklaştırmaktır. Buna göre İslâm nazarında ideal insan, sözünde doğru olan, daima hakkı arayan ve kalbini kötülük düşünmekten uzak tutan insandır.

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimize sordular :

— Hangi insan daha faziletlidir?

Efendimiz şu cevabı verdi :

— Kalbi süpürülüp temizlenmiş olan ve dili son derece doğru söyleyen herkestir.

Dediler ki :

— Dili son derece doğru söyleyeni anladık. Fakat kalbi süpürülmüş olan kimdir?

Efendimiz şu cevabı verdi :

— O, müttakî ve temiz olan, kendisinde asla günah, isyan, kin ve hased bulunmayan kimsedir.

Namaz, oruç ve sadaka gibi fazla ibadetler, Allah rızası için tek yol değildir. Ortada bir de kalb temizliği ve gönül pâklığı vardır. Allah katında sevabca ve emelce en hayırlı olan da budur. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Ümmetimin evliyâsı Cennete, namaz, oruç ve sadaka çokluğu ile girmemişlerdir (girmeyeceklerdir). Fakat onlar Cennete Allah'ın rahmeti, gönülleri(ni)n zenginliği ve kalbleri(ni)n temizliği ile girmişlerdir (gireceklerdir).»

Kişinin muvaffakiyeti ve Allah'ın rızası ile insanların sevgisine mazhar olması şuna bağlıdır: Ahlâkî muvazene sahibi olmak ve her hareketi akl-ı selimden doğup yüce bir gayeyi hedef alacak şekilde davranışlarına hâkim olmak...

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«İman konusunda kalbini (riyâdan kurtarıp) samimî kılan, kalbini temiz, dilini doğru, nefsini mutmain ve tabiatını müstakîm hale getiren umduğuna nâil olmuştur.»

İnsan, üstün bir seviyeye yükseldiğinde ve olgunluk derecelerinde terakki ettiğinde kendisinden aşağıda olana şefkat ve merhamet nazarı ile bakar; onu da yükseltmeye gayret ederek ona yardım elini uzatır; bu iş kendisini yorsa bile hiç bir zaman kalbinde o kimseye kin ve adavet beslemez. İşte bu, İslâmın şu sözlerle çizdiği yoldur:

«Ey oğulcuğum! Kalbinde hiç kimseye karşı bir kin olmadığı halde sabaha çıkmaya gücün yettiği takdirde bu şekilde hareket et. Şüphesiz ki bu, benim sünnetimden biridir. Kim benim sünnetimi yaşatırsa, muhakkak ki, beni sevmiştir. Kim beni severse Cennette benimle beraber olacaktır.»

Allah Taâlâ Hazretlerinin bize öğrettiği dualardan biri de şudur:

«Bunların (ensâr ve muhâcirînin) arkasından gelenler (şöyle) derler: Ey Rabbımız! Bizi ve îman ile daha önden bizi geçmiş olan (din) kardeşlerimizi yarlığa. İman etmiş olanlar için kalblerimizde bir kin bırakma. Ey Rabbımız! Şüphesiz ki Sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin.» (3)

İslâm bir taraftan güzel huyları emir ve tavsiye ederken, diğer taraftan hased, kin ve sahtekârlığa müsamahasız bir şekilde harb ilân etmektedir. İslâm nazarında bu sıfatlar dini mahveden, kendisinde bu sıfatlar bulunan kimseyi bayağı, Allah'ın ve insanların gazabına müstahak hale getiren kötü huylardır. Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Sizden önceki ümmetlerin hastalığı size de sirayet etti: Hased ve kin gütmek Kin gütmek kökten kazıyıcıdır. Dikkat edin! Ben, saçı kökünden kazır, demiyorum. Fakat dini kökünden kazır.»

Hased ile îman birbirine zıd olup bir kalb içinde bir araya gelmezler. Tıpkı su ile ateşin bir yerde beraber bulunmadıkları gibi... Birinin varlığı, diğerinin bulunmasına imkân vermez.

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Bir kulun kalbinde, Allah yolundaki bir toz ile Cehennem ateşi bir araya gelmez. Yine bir kulun kalbinde iman ile hased beraber bulunmaz.»

Hasedle birlikte hiç bir amel temiz ve iyi olamaz; hiç bir sâlih amel kalmaz; hiç bir iyilik Allah'a yükselemez. Çünkü bu kötü huy, bunların hepsini yer, bitirir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Ateşin odunu yediği gibi, hased de iyilikleri yer.»

Hasedin karakteri, bayağı bir karakterdir. Kötülük saçmaktan, yüz kızartıcı söz ve hareketleri emredip iyilikten nehyetmekten, güzel şeyleri çirkin göstermekten, medih ve senaya lâyık olan şeyleri zemmedip Allah'ın, ilgi kurmayı emrettiği kimselerle alâkayı kestirmekten asla geri durmaz. Hased nice yakınlıkları parçalamış, nice bağları koparmış ve nice kanları akıtmıştır. Âdem (A.S.) in oğlu, kardeşine hased ettiği vakit, yeryüzünde meydana gelen ilk öldürme suçunun sebebi de hased olmuştu. Yine hased denilen bu rezil huy, sâlih bir peygamberin himayesinde yetişmiş oldukları halde, Yusuf'un kardeşlerini babalarına isyan etmeye ve kendi kardeşleri olan Yusuf'a tuzak kurmaya sevketmişti:

«Hani onlar (o kardeşler) şöyle demişlerdi: Yusuf'la biraderi, babasının yanında, muhakkak bizden daha sevgilidir. Halbuki biz (kuvvetli) bir cemâatiz. Babamız herhalde açık bir yanlışlık içindedir. Yusuf'u öldürün. Yahut onu (ıssız) bir yere atın ki, babanızın teveccühü yalnız size ait olsun ve siz ondan sonra (tevbe edip) sâlih bir zümre olasınız.» (4)

Hased, küfür ve inkâr ehlinin sıfatıdır. Bu kimseler, insanların üstüne Rablarından herhangi bir hayrın inmesini asla istemezler; Allah'ın kendi fazlından ihsan ettiği herhangi bir şeyden dolayı insanları kıskanırlar; mü'min olan ve ıslah için çalışan kimselerin küfre ve bozgunculuğa dönmelerini arzu ederler:

«Kitab ehlinin çoğu, hak kendilerine apaçık belli olduktan sonra, içlerindeki hasedlerinden ötürü, sizin inandıktan sonra inkâr etmenizi isterler. Allah'ın emri gelinceye kadar onları affedin, geçin...» (5)

Hased sıfatından doğan bu neticelerden dolayı, Allah Taâlâ Hazretleri bize, yeryüzünde ıslah için uğraşmayıp sadece bozgunculuk yapan şeytanlardan Allah'a sığındığımız gibi, hasedcilerden de Allah'a sığınmamızı emretmektedir:

«... Ve hased edenin, hased ettiği zaman şerrinden (sabahın Rabbına sığınırım, de.» (6)

İslâm, hased denilen bu bayağı sıfatı sadece zemmetmekle, fert ve cemiyetteki acı meyvelerini ve kötü neticelerini saymakla iktifa etmemiş, bilâkis bunun da ilerisinde bu sıfatı ortadan kaldırmak ve kökünden kazımak için ideal çareler ve çok kıymetli esaslar getirmiştir.

İslâm, kıskançlık ateşini körükleyen ve kindârlık alevini parlatan sebeplere göz atmış ve ilk iş olarak bunları söndürmeye gayret etmiştir. Artık İslâm cemiyetinde düşmanlık ve kin gütme asla ortaya çıkıp yayılamaz. Çünkü din kardeşini sevmek imanın bir cüz'üdür. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Nefsim (kudret) elinde olan (Allah)'a yemin ederim ki, iman etmedikçe Cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız.»

Yine şöyle buyurmaktadır:

«Karşılıklı hediye alıp verin. (Böyle yaparsanız) birbirinizi seversiniz.»

Diğer bir hadîs-i şerifte de şöyle buyurmaktadır:

«Hediye, kalbin kin ve düşmanlığını giderir.»

İslâm, kibirlenmeyi, kendini beğenmeyi ve başkasının hakkına tecavüz etmeyi kat'î surette menetmektedir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Kalbinde zerre miktarı kibir olan kimse Cennete giremiyecektir.»

Bir başka hadîs-i şerifte de şöyle buyurmaktadır:

«Allah Taâlâ Hazretleri, hiç kimse hiç kimseye karşı övünmeyecek ve hiç kimse hiç kimsenin hakkını yemeyecek şekilde tevazu' göstermenizi bana vahyetmiştir.»

Başkanlık, makam ve yeryüzünde böbürlenmeyi taleb etmek, kişiye âhirette Allah'a komşu olma ve mükâfat elde etme imkânını kaybettirir:

«İşte âhiret yurdu! Biz onu, yeryüzünde ne böbürlenme ve ne de fesad arzusuna düşmeyeceklere veririz. (İyi) sonuç (Allah'ın azabından) sakınanlarındır.» (7)

Dünyevî şehvet ve lezzetler, rekabet yapılacak bir saha olmadığı gibi, son derece arzu edilmeğe ve peşinden koşmağa değer bir şey de değildir.

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Kendinizden aşağı durumda olanlara bakınız; sizden üstün durumda olanlara bakmayınız. Bu (şekilde davranmanız), Allah'ın size olan nimetlerine karşı nankörlük yapmamanıza daha uygundur.»

Cenab-ı Hak da şöyle buyurmaktadır:

«Allah'ın, sizi birbirinizden üstün kıldığı şeyleri özlemeyin. Erkeklere, kazandıklarından bir pay, kadınlara da kazandıklarından bir pay vardır. Allah'dan bol nîmet isteyin...» (8)

Hayır sahaları ise herkese açıktır. Ahlâkî terakkinin ve ruhî tekâmülün kapıları önünde hiç bir engel ve perde yoktur:

«Allah, kula kendi gayret ve isteği mikdarınca ihsan buyurur.»

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«İki şeyin dışında hased (gıbta) yoktur. (Biri) Allah'ın, kendisine mal verip o malı (sadece) hak (yol) da harcamayı ihsân edip bu hikmetin icabına göre hareket eden ve onu halka öğreten kimsedir.»

Artık rekabet edecekler, bu konuda rekabet etsinler.

Bu esaslar, İslâm'ın ilk asrında hayatın her sahasında tesirini göstermiş, faydalı netice ve meyvelerini verip ruhlardan karanlığı kovmuştur.

Bir adam Abdullah b. Abbâs'a sövmüştü. İbn-i Abbâs da: **«Bende üç haslet varken sen bana sövüyorsun, öyle mi?»** diye mukabele etti ve şu üç hasleti saydı:

1. Ben bir hâkimin, hükmünde adâletli davrandığını duyuyorum ve bu hâkimi seviyorum. Halbuki ben, çok muhtemel ki, o hâkimin önünde hiç muhâkeme edilmeyeceğim.

(Devamı 29. sayfada)

(1) es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 205-212.
(2) Taberânî, ravileri sika kimseler olan bir senetle rivayet etmiştir.
(3) el-Haşr sûresi, âyet: 10.
(4) Yûsuf sûresi, âyet: 8-9.
(5) el-Bakara sûresi, âyet: 109.
(6) el-Felak sûresi, âyet: 5.
(7) el-Kasas sûresi, âyet: 83.
(8) en-Nisâ' sûresi, âyet: 32.

GERÇEKLER DİZİSİ: 6

Devrimci Profesör Ne Diyor?!:

Prof. Fehmi YAVUZ

İmam-Hatipliğin meslek haline getirilmesi toplumumuzun kalkınma çabalarını destekleyen değil, köstekleyen sonuçlar vermiştir. Bu konuda geçmişten pek çok örnekler gösterilebilir. Medreselerin asker kaçağı deposu haline geldiği yıllar ise çok uzakta değildir.

Günümüzde din görevlileriyle politikacıların işbirliği yaparak doğmaları, şeriat hükümlerine göre topluma düzen vermek yönündeki çalışmaları açık, ya da gizli bir biçimde sürüp gitmektedir.

Yine günümüzde tıp, sosyal bilimler (hukuk, sosyoloji, pedagoji, psikoloji, iktisat, maliye) kalkınmamızın gerektirdiği bütün bilgileri sağlamaktadır.

Din Eğitimi yapan kurumların çifte kişiliğe sahip insanlar yetiştirdiği gözden uzak tutulmamalıdır. Bu kişilerden biri, ahrete, tartışılması, eleştirilmesi yapılmadan kabulü gereken doğmalara dönük olacak, ötekisi ise objektif sayılebilen, ölçülebilen, deneye sokulabilen, özgür düşünce alanını temsil eden bir kafa düzenini gerektirecektir. Bu iki kişilik, hep çatışma halinde kalmıştır.

Batı'yı bugünkü uygarlık düzeyine ulaştıran en güçlü neden özgür düşüncenin yaygınlaşması, doğmalardan uzaklaşabilmek için en az beş yüz yıldan beri gösterilen çabadır.

Dini, Anayasanın da ışığı altında, ferdî vicdanlara bırakmak tutulacak en doğru yoldur. Din görevlileri, dün politikanın tam içinde idi, bugün isteseler de politikaya bulaşmak, bulaştırmak zorunda kalmaktadırlar. Yarın da, böyle olacağı söylenebilir. Hele, onların Allah ile kul arasına girmelerini önleyecek bir güçten söz etmek hayale kapılmak olur.

Bu nedenlerle, lâik eğitimi güçlendirmek ve din eğitimi yapan kurumların sayısını önce dondurmak, sonra da azaltmak gerektiği kanısındayım.

İmza
2.6.1971

İMAM — HATİP OKULUNDA DEVRELER ve SÜRELER

Bugünkü İmam-Hatip Okullarımız, ilkokula dayalı birinci devresi 4, birinci devreye dayalı ikinci devresi 3 olmak üzere meslek kültürü yanında ayni seviyedeki okullara denk genel kültür de veren orta dereceli eğitim ve öğretim müesseseleridir.

Bu okulların birinci devrelerinde okutulan dersler şunlardır :

MESLEK DERSLERİ :
1 — Kur'an-ı Kerîm
2 — Arapça
3 — Akaid
4 — Din Dersleri
5 — Siyer ve İslâm Ahlâkı
6 — Tefsir
7 — Hadîs ve Usûlü
8 — Fıkıh ve Usûlü
9 — Kelâm
10 — Türkçe — Hitabet

KÜLTÜR DERSLERİ :
1 — Türkçe
2 — Yazı
3 — Tarih
4 — Coğrafya
5 — Yurttaşlık Bilgisi
6 — Kanun Bilgisi
7 — Türk — İslâm Sanatı
8 — Psikoloji
9 — Matematik
10 — Fizik
11 — Kimya
12 — Tabiat Bilgisi
13 — Sağlık Bilgisi
14 — Yabancı Dil
15 — Beden Eğitimi
16 — Resim-İş
17 — Müzik

Bu okulların ikinci devrelerinde okutulan dersler de şunlardır :

MESLEK DERSLERİ :
1 — Kur'an-ı Kerîm
2 — Arapça
3 — Farsça
4 — Tefsir
5 — Hadîs ve Usûlü
6 — Fıkıh ve Usûlü
7 — Kelâm
8 — İslâm Tarihi
9 — Dinler Tarihi

KÜLTÜR DERSLERİ :
1 — Edebiyat
2 — Kompozisyon
3 — Türk — İslâm Sanatları T.
4 — Felsefe — Sosyoloji — Mantık
5 — Psikoloji ve Din Psikolojisi
6 — Tarih
7 — Coğrafya
8 — Matematik
9 — Astronomi
10 — Fizik
11 — Kimya
12 — Biyoloji
13 — Sağlık Bilgisi
14 — Yabancı Dil
15 — Beden Eğitimi
16 — Millî Güvenlik

Yukarıdaki listeler gözden geçirildiği zaman görülür ki, birinci devrede orta okul dersleriyle birlikte ve onlardan farklı olarak meslek formasyonunun gerektirdiği Kur'an-ı Kerîm, Arapça, Akaid, Din Bilgisi, Siyer ve İslâm Ahlâkı derslerinden başka Tefsir, Hadîs ve Hadîs Usûlü, Fıkıh ve Fıkıh Usûlü, Kelâm... gibi yaş ve seviye üstü meslek dersleri; ayrıca İslâm San'atları Tarihi; Psikoloji, Sağlık Bilgisi, Kanun Bilgisi... gibi ağır mevzûlü Ortaokullarda okutulmayan dersler de okutulmaktadır.

a — Bu derslerin ikinci devrelerin kurulacağı düşünülmeden proğrama konulduğu anlaşılmaktadır.

b — Halbuki uygulamadan alınan intibâlara göre Tefsir, Hadîs ve Hadîs Usûlü, Fıkıh ve Fıkıh Usûlü, Kelâm, İslâm Sanatları Tarihi, Psikoloji, Sağlık Bilgisi, Kanun Bilgisi derslerinin mevzûları öğrencilerin seviyelerini aşmaktadır.

c — Öğrencilerin dil bilgileri ve kelime dağarcıkları bu dersleri izlemelerine yetmemektedir.

GERÇEKLER DİZİSİ: 7

İhtiyaç ve İstihdam Yönünden İmam-Hatip Okullarının Geleceği

Devlet İstatistik Enstitüsünün 497 sayılı ve 1963 tarihli «Muhtarlık Bina Sayımı Araştırma» sına göre, Türkiye'de 35657 cami mevcuttur. Diyanet İşleri Başkanlığından alınan bilgilere göre, 1960 yılından 1970 yılına kadar (yaklaşık olarak) 15000 caminin daha hizmete girdiği anlaşılmaktadır. Bu rakama, çeşitli resmî ve özel kurumların cami olarak istimal ettikleri mahaller dahil edilmemiştir.

Bu duruma göre, takriben Türkiye'de 50.657 cami ve mescit mevcuttur. Her caminin en az bir imam ve hatibi bulunması gerektiğine göre halen 50.657 İmam Hatip Okulu mezunu ve 633 sayılı kanunun öngördüğü nitelikte İmam ve Hatibe ihtiyaç vardır. Kaldı ki birçok camilerde birden fazla İmam ve Hatip ihtiyacı mevcuttur.

Mevcut Kadrolu İmam ve Hatiplerin Tahsil Durumu

Halen Şöyledir :	
İmam-Hatip Okulu I. Devre mezunu İmam ve Hatipler	971
İmam-Hatip Okulu II. Devre Mezunu İmam ve Hatipler	1284
İlkokul mezunu İmam ve Hatipler	7845
Ortaokul mezunu İmam ve Hatipler	96
Lise mezunu İmam ve Hatipler	30
İlkokul mezunu vekil İmam ve Hatipler	10.500
Halen kadrosu bulunup da açık olan İmam ve Hatipler	1.500
Hiç tahsili olmayan İmam ve Hatipler	150
İlkokul mezunu vakıflar teşkilâtında görevli İmam ve Hatipler	250
Ücreti halk tarafından ödenen İmam ve Hatipler	28.031
Bu duruma göre halen mevcut İmam-Hatip Okulu I. ve II. Devre mezunu olarak İmam ve Hatip ihtiyacı :	
İlkokul mezunu vekil İmam ve Hatiplerin yerlerine	10500
Halen münhal bloke kadrolara tayin için	1500
Kadroya alınması gereken ve ücretleri halk tarafından ödenen cami İmam ve Hatipleri için	28031
Toplam olarak	40031

İmam ve Hatibe ihtiyaç olduğu tesbit edilmiştir.

Bu sayıya, ordu, hastahaneler, hapishaneler, belediyeler, fabrika ve müessese camileri ihtiyaçları ile işçilerimizin bulunduğu yabancı ülkelere gönderilecek İmam-Hatip Okulu mezunu din görevlisi ihtiyacı ve Kıbrıs ile Batı Trakya'ya gönderilmesi gereken İmam-Hatip Okulu mezunu din görevlisi ihtiyacı dahil edilmemiştir. Bu ihtiyacın da mühim bir yekûn teşkil edeceği düşünülmektedir. Halen buralarda istenilen niteliğe sahip bulunan İmam ve Hatipler mevcut olmadığı bilinmektedir.

Yukarıda görüldüğü gibi halen sadece Diyanet İşleri Başkanlığının en az İmam-Hatip Okulu mezunu 40031 İmam-Hatibe ihtiyacı vardır. Bu okullar mezunlarının % 15 inin Yüksek İslâm Enstitülerine devam edeceği düşünülmektedir. % 5 inin diğer Yüksek Öğretim Kurumlarına, % 5 inin de özel iş alanlarına intikal edecekleri düşünüldüğü takdirde mezunların % 75 oranında meslekî iş alanlarına dağılacağı hesap edilmektedir.

Önümüzdeki 10 yıl içinde yıllara göre mevcut İmam-Hatip Okullarının şu miktarlara göre mezun vereceği tahmin edilmektedir:

İMAM-HATİP OKULU

Öğretim Yılı	I. Dev. I. sınıf Tahmini mev	I. dev. tahmini Mezun sayısı	II. dev. tahmini Mezun sayısı
1970-1971	15572(fiili mev.)	4757	1260
1971-1972	16000	5799	1437
1972-1973	16500	5262	2238
1937-1974	17000	4746	2751
1974-1975	17500	4876	3355
1975-1976	18000	5029	3044
1976-1977	18500	5181	2745
1977-1978	19000	5334	2820
1978-1979	19500	5486	2909
1979-1980	20000	5638	2996
	Toplam	52.108	25.555

Birinci devre mezunlarından % 7 nin, ikinci devre mezunlarından da % 75 inin meslekle ilgili iş alanlarına intikâk edecekleri düşünüldüğü takdirde 1980 yılı sonunda mevcut Diyanet İşleri Başkanlığı ihtiyacının 22214 adedi yani % 57 si karşılanmış olacaktır. Bu durumda mevcut İmam-Hatip Okulları sadece Diyanet İşleri Başkanlığının şu andaki ihtiyacını ancak 1988 yılına kadar tamamlayabilecektir.

İmam-Hatip Okulları Kapatıldı

İŞTE KARAR!:

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Sayı : 225

Tarih: 4. Ağustos 1971

Konu : İmam-Hatip Okulları hakkında

8 Nisan 1971 gün ve 13803 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Hükûmet Proğramının Millî Eğitim Reformuna ilişkin bölümünde öngörülen «İmam-Hatip Okullarının orta öğretim sistemine uyacak biçimde ıslah olunması» hususunun, hükûmet proğramındaki bu direktif çerçevesi içinde ortaokula dayalı meslek okulları olarak yeniden düzenlenmesi konusunda dairemize havale edilen Bakanlık makamının (Din Eğitimi Genel Müdürlüğü ifadeli, 22 Temmuz 1971 gün ve 314/5369 sayılı) mucipleri üzerine gereği düşünüldü.

1. İmam-Hatip Okulu: 3 Mart 1924 gün ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanununun 4. maddesi gereğince, imamlık ve hatiplik gibi din hizmetlerinin yerine getirilmesi ile görevli kimseleri yetiştirmek üzere Millî Eğitim Bakanlığınca açılmış, lâik öğretim sistemi içinde ayrı okul dur.

2. İmam-Hatip Okulu, ortaokul üzerine, gerektiği ölçüde genel kültür ve din kültürü veren, dört yıl süreli, bir mesleki eğitim ve öğretim kurumudur.

Meslek dersleri (Din kültürü) nin genel kültür ortamında verilmesinden maksat, a) Din adamlarının dar (Sectaire) zihniyetle yetişmelerini ve kendi alanları dışındaki konular ve meseleler karşısında ilgisiz kalmalarını veya çok zaman olduğu gibi, küçümser davranışlarını önlemek; b) Onların aynı zamanda müsbet zihniyet kazanmalarına yardım etmek; c) Türlü çevrelerin mensupları arasında daha rahat anlaşılmalarını sağlamaktır.

3. İmam-Hatip Okulu, eğitim ve öğretim çalışmalarında, İmam-Hatip adaylarını:

a) Tarihimizin gerçeklerine, özellikle devrimlerimize inanmış, millî bünyemize zararlı akımlar karşısında uyanık;

b) Kalkınmamızda ve halkımızın moralinin yüksek tutulmasında müessir;

c) Hayat ve meslek meselelerini değerlendirmede müsbet zihniyetli;

ç) Hizmet duygusu kuvvetli, dürüst ve çalışkan;

d) Dinin ve din ahlâkının gerçeklerini samimiyetle yaşayıp yerine getiren birer aydın;

e) İnsanları seven ve anlayan, davranışlarında her şeyden önce bir mürebbi olduğu şuruna sahip;

f) Türk millî eğitiminin amaçlarını benimsemiş ve bunları uygulamaya hazır, güvenilir birer meslek adamı olarak yetiştirmekle görevlidir.

4. İmam-Hatip Okulu öğrenimini başarı ile tamamlayanlara İmam-Hatip Okulu bitirme diploması verilir. Bu diplomayı elde etmiş bulunanlar, 633 sayılı kanunun 22. maddesinin (e) ve (f) bendlerinde belirtilen din hizmetlerinde görev alma hakkını kazanırlar.

5. İmam-Hatip Okulun herhangi bir sınıfından, ikinci devre orta öğreniminin çeşitli proğramlarından birine geçmek isteyen öğrenciler, girmek istedikleri proğramın farklı derslerinden (proğramların birinden ötekine geçiş için ayrıca tesbit edilecek esaslara göre) imtihanlara tâbi tutulurlar.

6. İmam-Hatip Okulu bitirme diploması alanlardan, Yüksek İslâm Enstitüsü dışında yüksek öğretim kurumlarına gitmek isteyenler, lisenin yüksek öğretime hazırlayan proğramlarından birini seçerek diplomasını almak istedikleri proğramın farklı derslerinden (ayrıca tesbit edilecek esaslara göre) bitirme imtihanlarına tabi tutulurlar.

İmam-Hatip Okullarının yeniden düzenlenmesinde gözetilecek yukarda belirtilen temel ilkelerin ışığı altında söz konusu okulların yönetmelik ve proğramlarının bu esaslara uygun olarak, Din Eğitimi Genel Müdürlüğünce en kısa zamanda hazırlanması ve hazırlanacak taslakların en geç 28 Ağustos 1971 gününe kadar dairemize intikal ettirilmesi kurulumuzca uygun görülecek, durumun Bakanlık makamının tasviblerine arzı kararlaştı.

Başk. Vk.	Üye	Üye	Üye
C. Alpman	C. Alpman	K. Kerpiçci	F. Oğuzkan
İmza	İmza	İmza	
Üye	Üye	Üye	Üye
B. Örnekol	E. İnetaş	M. N. Aşkın	A. Demirtaş
	İmza	İmza	İmza

Uygundur
4.8.1971
Millî Eğitim Bakanı
Şinasi Orel
İmza

Kapatma kararı Kanunlara aykırıdır!...

a) İmam-Hatip Okulları 3-Mart-1924 gün ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat kanununun 4. Maddesine göre ihtiyacı karşılamak üzere açılmıştır. Orta okula dayalı 4 yıllık İmam-Hatip Okulu ise halkın ihtiyacını karşılayacak nitelikte Din görevlisi yetiştiremiyecektir.

b) 22-Haziran-1965 gün ve 633 sayılı kanunun 22-f fıkrası, 657 sayılı kanunu değiştiren 1327 sayılı devlet memurları kanununun 36-6 fıkrası ile İmam-Hatip Okullarının birinci devreleri tescil edilmiştir.

c) 2. Beşyıllık kalkınma plânında da İmam-Hatip Okullarının devamı öngörülmüştür.

d) Millî Eğitim Bakanlığının, Diyanet İşleri Başkanlığına eleman yetiştiren İmam-Hatip Okulları konusunda, 633 sayılı kanunun 5-j fıkrası uyarınca adı geçen Başkanlıkla işbirliği yapması öngörülmüştür. Halbuki, orta kısımlarını kapatan bu karar alınırken kanunun ilgili maddesine aykırı olarak Diyanet İşleri Başkanlığının herhangi bir mütâleası alınmamıştır.

KARAR YURT GERÇEKLERİNE VE MİLLET YARARINA AYKIRIDIR :

Toplumda Din bir realitedir. Milletimizin oluşması, kaynaşması ve şahsiyyet kazanmasında önemli bir etken durumundadır. Bu etkenin olumlu yönde kanalizesi Devlete düşen bir görevdir. Devlet, bu ödevini ihmal ettiği zaman toplumda Din konusunda çözümlenmesi güç problemlerin ortaya çıktığı tarihî bir gerçektir. Öyle ise Devlet bu ödevini ihmal etmemelidir.

Yurdumuzun Dünya gerçeklerini görebilen yetişmiş Din görevlisine olan ihtiyacı izâha lüzum hissettirmiyecek kadar açıktır. Orta kısımlarını kapatan son kararla Orta okula dayalı dört yıllık İmam-Hatip Okullarının halkın ihtiyacını karşılayacak elemanları yetiştirmiyeceği bir vakıadır.

Devlet İstatistik Enstitüsü ve Diyanet İşleri Başkanlığından alınan bilgilere göre Türkiyede 50657 cami ve mescid vardır, her cami ve mescidde en az bir İmam-Hatip bulunması zaruridir.

Dingörevlisinin halk eğitimi ve memleket kalkınmasındaki önemine binâen İmam-Hatipliğe atanacaklarda, 633 sayılı Diyanet İşleri Teşkilât Kanununda en az İmam-Hatip Okulu orta kısım mezunu olması şart koşulmuştur. Aynı kanunla memleket ihtiyacını karşılamak üzere köylere her yıl 2000 kadronun verilmesi öngörülmüştür. Bu hüküm gereğince de her yıl 2000 kadro verilmektedir. Halen 22626 kadrolu İmam-Hatip'den, 633 Sayılı kanunun istediği niteliğe uygun eleman bulunmadığı için 13. bin kadro vekâletle idare edilmektedir.

1960 ile 1970 arasında 10 yılda İmam-Hatip Okullarının birinci devrelerinden 14,459 kişi mezun olmuş, bunun % 86 sına tekabül eden 12,430 u ikinci devreye devam etmiş, bu yıllar arasında ikinci devreden 5,822 kişi mezun olmuş, bunun da % 58,5 yeni 3,409 u Yüksek İslâm Enstitülerine kayıt olmuştur. Yüksek İslâm Enstitülerine devam etmeyen 2,413 mezundan 1,788 i yani % 30,7 si Diyanet İşleri Başkanlığında görevalmıştır. Bu rakamlar gösteriyor ki mevcut 72 İmam-Hatip Okulu ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. 28032 Caminin İmam-Hatip ücretleri halk tarafından ödenmekte, bunlara da kadro verilmesi, kontrolu ve faydalı olması yönünden lüzumlu olduğu düşünülürse daha 41032 İmam-Hatip mezununa ihtiyaç vardır. Buna artan nüfusla doğacak ihtiyaç dahil edilmemiştir. Bu rakamlar muvacehesinde mevcut İmam-Hatip Okullarıyla bu ihtiyacın karşılanması mümkün görülmemektedir.

7. Senelik İmam-Hatip Okullarından mezun olanların gereği gibi yetişmediğini uygulamalar göstermişken 4 senede halkı tatmin edecek, yeterli niteliğe sahip Din Görevlisini yetiştirmeyi iddia etmek gülünçtür. Üstelik Din Görevlisi olacak gençlerin Orta Okuldan sonra bu sahaya yönelmeleri kolay olmayacaktır.

Ayrıca Erginlik çağından sonra da bir öğrencinin mesleki derslere eğilmesi ve muvaffak olması mümkün değildir. Çünkü İmam-Hatiplik mesleği aynı zamanda yaşamayı gerektiren bir meslektir.

Bu sebeplerle bu okullara müracaat edenlerin sayısı gittikçe azalacak ve bu da İmam-Hatip okullarının kapanmasına yol açacaktır.

NETİCE :

İmam-Hatip Okullarının Orta Kısımlarının kapatılması kararı halkın ihtiyacını göz önüne almamaktadır. Bu karardan sonra İmam-Hatip Okulları yeter sayı ve nitelikte eleman yetiştiremiyecek, bu saha gereği gibi yetişmemiş kimselere terkedilmiş olacaktır.

Yukardan beri arz ve izah edilen durumlar muvacehesinde adı geçen kararın bir daha gözden geçirilmesi ve tatbikata konulması memleketin yüksek menfeâtleri yönünden faydalı olacağı kanaatındayız.

TÜRKİYE	TÜRKİYE
İmam- Hatip Okulları Mezunları Federasyonu	İlâhiyat Tedrisatına Yardım Eden Dernekler Federasyonu

TÜRKİYE
Din Görevlileri Federasyonu

Dr.
FEHMİ
CUMALIOĞLU

— II —

DÜNYAYI SARAN İNKÂR ve İSYAN FIRTINASI

Şimdi de, bu akılcı maarifin dayanağı olan laik hukukun nizamladığı içtimaî müesseselerine kısaca bir göz atalım :

1 — Cemiyetin temeli olan aile müessesesinde çöküntü hızlanmıştır. Yuva kudsiyeti, mahremiyeti, samimiyeti ve merbutiyeti dağılmıştır. Eşlerin birbirine karşı ruhî bağlantısı, itimadı, saygısı hemen hemen kalmamıştır. Lâik hukukun sokağa döktüğü ve onun cinsiyet organına tasarrufda dilediği ile yatıp kalkmak yetkisini verdiği kadın, evvelâ plajda çırıl çıplak soyunarak, sokakta ve salonda mini etek, bikini, striptiz ve daha nice edepsiz moda salgınına tutularak, açıla açıla yabancıların iştiha ve şehvet zevkini tatmin edici, kocasının değil de ortanın müşterek malı haline gelmiştir. Böylece iffet ve haya duygusu cemiyet bünyesinden uçmuştur. Çocuklar aile ocağı ile ipini koparmıştır. Babanın adı moruk, ananın cadaloz olmuştur. Topluluklarda piçler, nesebsizler çoğalmıştır. Birleşik Amerika şehirlerinde yapılan istatistiklerde liseli kız öğrencilerin % 38 inin gebe olduğu tesbit edilmiştir.

2 — Dünya sağlık müesseselerinde ve Tıp Fakültelerinde **Tohum Bankaları** kurulmuş, ailede kocanın rolü iskat edilerek yabancı erkek tohumuyle nesebi belirsiz çocukların çoğalmasına, aile kudsiyet ve temelinin yıkılmasına göz yumulmuştur. Türkiye bu yarışta geri kalmamış, **Hacettepe Tohum Bankasında, Amerika'dan getirttiği yabancı erkek tohumu tüplerini** nice sosyetik kadına şırınga etmek suretiyle aileyi dejenere etme müsabakasına katılmıştır.

3 — Geçen sene İngiltere Parlâmentosu, homoseksüellerin şeref ve haysiyet sahibi kişiler olduğuna, erkeklerin birbirleriyle çiftleşmelerinin ayıplanamayacağına karar vererek cinsî sapıklığı lâik hukukun himayesi altına aldı.

4 — 6 ay kadar evvel bir Amerikan mahkemesi, homoseksüel iki erkeğin birbiriyle evlenmelerine karar vererek, erkekliğin şeref ve izzetini rezil ve kepâze etti. Bu kararları verenlerin çoğu muhakkak homoseksüel idi!

5 — Bizde de homoseksüel erkek dansözlerin orospu kılıklı fotoğrafları her gün seks dergilerinde ve Günaydın misilli gazetelerde arz-ı endâm etmektedir!

Dünya ahlâk nizâmı o derece alt üst olmuştur ki, bu iğrenç manzaraları analar, babalar, kocalar, otoriteler, üniversiteler, sorumlu kişiler ve müesseseler hılkat düzenine uygun, normal bir hâdise gibi karşılamaktadır.

«Rüzgâr eken fırtına biçer», «Muayyen sebepler muayyen neticeleri doğurur». Bu hılkat kanunlarına dayanarak kat'iyetle söyleyebiliriz ki, bu bâtıl maarif sistemlerinden «iyiliği emir, kötülüğü nehy eder» nesillerin yetişmesi beklenemez.

Şimdi de insanlığı bu rezil duruma düşüren suçluyu veya suçluları tarihin itham sandalyesine oturtmağa çalışalım :

Evvelâ haham, kâhin ve mütefekkirleriyle birlikte İsrail oğullarını yani yahudiyi meşhut suçlar parmaklıkları arasına sokalım :

Yazdıkları Ahd-i Atik (muharref Tevrat) deki cürüm ve cinayetlerden birkaç satır okuyalım: **«Kabile ilâhı Yahova, bütün milletler arasından mukaddes ırk olarak yahudiyi seçti.»** Tesniye: 7/6.

«Yahova, ayak tabanının bastığı her yeri yahudiye mukaddes vatan olarak verdi.» Tesniye 11/24

«Hile ile aldatarak yabancıları ve milletleri soyacaksınız.» Çıkış 3/2

«Bütün milletlerin servetlerini yalnız yahudi yiyecektir.» İşaya 61/6

«Milletlerin dinini, imanını, ahlâkını, nizamını kökünden yıkmak, millî varlıklarını ve devletlerini yok etmek, dünyayı fitne ve fesada boğmak üzere yahudiyi memur ettim.» Yeremya 1/10

«Dünyaya hâkim olsun diye her türlü hile, desise ve gayri meşru hareketi ve zulüm yapmayı yahudi için helâl kıldım, çünkî onun günahlarını peşin olarak sildim.» İşaya 44/22

Yahudi müdâfaasında: «Ben kutsal kitabımın ve kabile ilâhımın emirlerine uydum, vazifemi başardım» diye övünecektir.

Evet, insan kafasını alt üst eden bütün sapık nazariyeler, kapitalizm ve komünizm denen doktirin ve sistemler, yahudinin malı ve eseridir. Bugün dünya iktisadına, devletlerin iç ve dış politikasına yahudi hâkimdir. Milletlerin kültür müesseseleri, basını, radyosu, sineması, tiyatrosu, mason locası ve bu localar vasıtasiyle maarif politikası üniversitesi, ilim yuvası, yahudinin elinde ve emrindedir. Her taraftaki ihtilâllerin (Fransız İhtilâl-i Kebiri dahil), kanlı kargaşalıkların, çeşitli dalâlet ve ahlâksızlıkların mihrakında ve kaynağında yahudinin parmağı vardır. Böylece insanlığın ahlâkını ifsat eden, beşeriyeti huzursuz ve mutsuz kılan içtimaî hastalık mikrobunu tarih önünde teşhis ve tesbit ettikten sonra, bu mikrobun habasetine zemin ve fırsat hazırlayan ikinci suçluyu yakalayalım.

Nasraniyet : Yahudilik kadar, Hak'ka, İslâma, İlâhî hidâyete düşman, bâtıl bir müessesedir. Orta çağ karanlıkçılığının mümessilidir.

Judeo-Grek (yahudi-yunan) felsefesiyle, putperest kadîm Roma medeniyetinin fikrî ve içtimaî mirasını akîdesine temel yapan, câhiliyet geleneklerini bu güne kadar yaşatan Hıristiyanlık, beşeriyetin büyük çoğunluğunun dalâlete sürüklenmesinde, dünya ve ukba saadetini kaybetmesinde, kilise teşkiiâtiyle, papalariyle, patrikleriyle, papaz ve misyonerleriyle birlikte büyük bir mes'uliyet ve suçluluk payı taşımaktadır.

İlk ve orta çağ cahiliyetinin yetkilisi ve temsilcisi olan kilise, asırlar boyu, ilme, hürriyete, adalete cephe almasıyle, vicdanlar üzerindeki lâyüs'el sultasıyle, âlim ve kâşifleri, nice masumları diri diri yakmasıyle, engizisyon mahkemeleri işkenceleriyle, Cennette parsellenmiş arsa satma, af fermanı (endülüjans), Günah-çıkarma-bağışlama gibi akıl, mantık ve vicdan yargısiyle bağdaşmayan safsatalariyle, angarya ve kölelik sistemini desteklemesiyle, zamanla ruhlarda birike birike kabaran isyan ve inkâr furyasının infilâkına sebep olmuş, Hıristiyan dalâlet ve karanlıkçılığına bir reaksiyon olarak doğan Rönesansla birlikte materyalist, nihilist (inkârcı) felsefenin ve komünizmin zuhurunu hazırlamıştır.

Şu gerçeği açıklayalım ki, beşeriyetin beşde ikisinin vicdanına el koyan Hıristiyanlık Hazreti Mesîhin tebliğ ve tâlim ettiği Hak din değildir.

Hz. İsa aleyhisselâm yahudilerin kümeleştiği Filistin bölgesinde, Galile kasabasında risalete başladığı halde 12 Havarinin dışında hiç bir yahudi bu Hak dine girmemiş, yahudilikten dönmemiştir.

Bugünkü Hıristiyanlık SAUL adlı, Hak'kın ve Hz. Mesih'in azılı düşmanı bir yahudi hahamının eseridir. Nasraniyete Teslis (Baba Allah — Oğul Allah — Ruhulkudüs Allah) şirkini, kilise sistemini, yazma İncil'lerdeki putperest bâtıl fikirleri, hurafeleri bu Tarsus'lu yahudi sokmuştur. Bu gerçeği tarih ve muharref İncil'ler te'yit ve tasdik etmektedir. Hak dini doğuşunda tahrife yeltenen, Hz. İsa'yı katle azmeden, ilk mü'minleri döğerek zindanlara sürükleyen, Hz. Mesih'in haleflerine hıristiyan adını veren, sonra da kendi ismini değiştirip hıristiyanların en büyük aziz ve resûlleri arasına katılan bu yahudi, Pavlos adını almıştır. İncil'lerde resullerin işleri bölümünde bütün bu marifetleri teferruatıyla anlatılmaktadır.

Nasraniyet, şarabı mukaddes, domuz etini helâl sayması, sâliklerini ibadetlerden, namazdan, oruçtan, zekâttan vâreste kılması, açık saçıklığa, cinsî münâsebetlere serbestlik tanıması, günah çıkarma (kilisede karanlık odada papaza suçlarını itiraf edip, papazın Allah adına günahları bağışlayıp o kişiyi tertemiz yapması!) müessesesiyle zinayı, fuhşu, her türlü kötülüğü affetmesi, Pazar âyinlerini, dinî merasimlerini korolu, müzikli şarkılarla süslemesi, yortu ve karnaval bayramlarında maskaralıklara, içkili danslara, cinsî taşkınlıklara cevaz vermesi, kısacası Allah'a ibadeti müzik, içki ve şehvetle karışık nefsanî bir eğlenceden ibaret kabul etmesiyle büyük kitleleri cemaatında toplamış, aydınları ve yabancı kozmopolitleri hoşnut edebilmiştir.

Bugünkü Batı ilminin, tıb, kimya, riyaziye, fizik, matematik ve teknolojinin bânisi ve kâşifi müslümanlardır. Bu gerçeği Garp âlimleri de eserlerinde ikrar ve itiraf etmektedirler.

(Devam edecek)

Yüksek İslâm Enstitülü Genç'e

Ey kendini İslâm'a gönülden adayan genç,
Ey Enstitü'den hizmet-i Kur'ân'ı duyan genç!

Kudsî, bu büyük gâyeyi dâvâ tanımışsın,
Sen çünki bizim, öz canımız, saf kanımızsın.

Ahlâk ve fazîlet dolu din rehberimizsin,
İman ve ilimler yükü mânâ erimizsin.

Din rehberi olmazsa, o millet eanavardır,
İbret verecek haylice örnekleri vardır.

Günden güne bir gençliğin ahlâkı çökerken,
Bin fâcianın derdini milletçe çekerken,

Birdenbire ufkunda güneşler gibi doğdun,
Azminle ümitsizliği, zulmetleri boğdun.

Olgunlaşıyorken yüce Kur'anla şuûrun,
Arştan gelen ilhamları neşretmede nûrun.

Hâlinle bu gün, kahraman ashap gibisin sen,
Sevdâlı gönüllerdeki tek sevgilisin sen.

Göklerden alev yağsa ve yer, coşsa, kudursa,
Küfrün bütün envâı gelip karşına dursa,

Çılgın çileler, tunçlaşan îmanına çarpar,
Haşmetle yanar sende emel şûlesi par par.

Mâdem ki ümitler dolu İslâm'da yeis yok,
Tek fert bile kalsan yine dâvâda yeis yok.

Davran, bu onulmaz yaranın doktoru sensin,
Vur neşteri artık da şu bitmez acı dinsin.

Ey gâyeye engel tanımaz ünlü mücâhit,
Sînendeki volkan, senin îmanına ait...

Âtimizin ufkunda güneşler gibi parla,
Ulvîleşerek dalgalanan şâhikalarla...

Nuri BAŞ

İSLÂM HANIMLARI, NE YAPIYORSUNUZ?

Hâdiye UHUTLU

BEN, Uhut harbinde İnsanlığın Efendisinin etrafında dişi bir kaplan çevikliği ile durmadan dönen, müşriklere ağır darbeler indiren bir hanım tanıyorum: *Nesîbe Hâtun*... Dünya tarihinin şeref sahifesinde O'na ait ender harb tablosu, benim kalb cidarımdaki mukaddes bir mıhta asılı durur... Ben o melekûtî manzarayı seyretmeksizin bir an bile rahat edemem. O levha, benim evimde bir sûret halinde veya bir put olarak mücessem bir şekilde asılı değil asla!..

BEN, *soyundan geldiğim kahramanımı*, sahte nesnelerle kalb gözlerini köreltmiş insanların nazarlarına, meselâ bir duvara asacak kadar alçalamam. O'nun sûreti nasıl maddeleştirilebilir ki? Bayağı bir iki çizgi O'nu şekillendirmiye kalkışsa ortaya bir âdi sûretten başka bir şey koyamaz! Halbuki benim kalb pencerelerimden taşan göz ziyâlarım, o mubârek hanımın eşkâlini dimağıma tabetmektedir. İşte ondan diyorum ki, *O'nun tablosu kalb cidârımda asılıdır.*

YA ey Islâm hanımları! Sizin kalb duvarlarınızda kimin resmi, hangi tarihî tablo asılıdır? İsimlerini, ilgilenmediğim için bilmediğim hangi şöhretli kadınlar kalblerinize hâkimdir?.. Hiç aralıksız, yan yana oda duvarlarına dizdiğiniz portre ve tarihî manzaralar içinde hangi kahraman İslâm hanımı ve ebedî eseri vardır?..

Sizler bir fânî kadını sevdiniz. Ki o ya bir şarkıcıdır, ya da bir artisttir... Onların, hilekâr sûretlerine vuruldunuz, kabiliyetlerine alkış tuttunuz. Ve tuttunuz onların resimlerini, çeşitli portrelerini, san'atlarını icrâ ederkenki pozlarını duvarlarınıza astınız. Bu, gerçekte, asışın ikinci bir safhası idi. Çünkü gönüllerinizde dip köşeler kapan o âşüfteler, kalb cidarlarınızda taht kurdulardı!..

EY hanımlar! Ne ettiniz, ne yaptınız?.. Kalblerinizi kaptırdınız, gönüllerinize ol serkeşlerin putlarını takdırdınız! Nâmahrem ailelere mahrem iklimlerinizde lâmbalar yaktırdınız! Çıkarın, atın onları!

Size bir portre çizeceğim ve onun hayret verici bir eserini... Asın işte gönül âlemlerinize o tabloyu!..

***

Medine'de bir kaynaşma... Ne o bir felâket haberi mi alındı?.. Anlaşıldı: *Mukaddes HAREM MEKKE*'nin mülevves sâkini Kureyş müşriklerinin niyeti bozuk!.. Medine'yi basmaya karar vermişler... Rasûlüllah (s.a.) istişâre etmiş, *UHUD*'a doğru hareket kararlaştırılmış. *Nesîbe Hatun* (r.a.) bunları öğrendi; hemen okunu, yayını hazırladı, zırhını giyindi; eli kılıncının kabzasında orduya koştu.

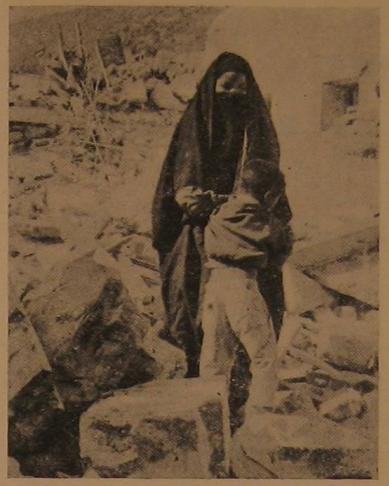

İçimizdeki beyinsizlerin işledikleri yüzünden helâk eder misin Allah'ım?

DAHA önce, *AKABE* sırtlarının gerisinde Allah Rasûlüne (s.a.) bütün ehl-i hak nâmına İslâm üzere namus sözü verip biat eden 71 Medineli erkek arasında, yanında bir hanımla o da bulunmuştu. O ânı hatırladı. Demişti ki orada: «*Ya Rasûlâllah! Allah (c.c.) bir, Sen O'nun rasûlüsün. Şu anda câhiliyenin bütün kötülüklerine huzurunda tevbeler olsun! Zinâ etmiyeceğim, hırsızlık yapmıyacağım, çocuklarımı rızık korkusuyla gömmeyeceğim. Kocama mutî, İslâma sadık kalacağım. Denizler kabarıp coşsa, dünya volkan olup saçılsa Seni canımdan önce koruyacağım; arkanda ölümle kucaklaşıncaya kadar yürüyeceğim.*»

Bir anda bütün bunlar zihninden geçti; ogün ne gündü!.. Aynı heyecana şimdi de kapılmıştı.

NİHAYET *UHUD*'a varıldı. İslâm askeri kılınçlara sarıldı. Küffâr daraldı; tam boğulmak üzereyken, Peygamber (s.a.) komutunu dinlemeyen ordu bozuldu. Saflar çözüldü... Ve işte Nesîbe Hâtun süzüldü.

Seyyar hastahaneyi, yaralıları yalnız bıraktı. Elindeki sargı bezlerini oracığa koydu, koştu. Baktı, Allah Rasûlünü (s.a.) gördü... Ama o ne?!. Etrafında birkaç sahabeden başka kimse kalmamış!.. Grup grup saldırıyor müşrikler... *Kâinatın Efendisini (s.a.) hâmili bulunduğu son nûru insanlığa hediye etmeden öldürecekler hâinler!..*

NESÎBE Hatun O nübüvvet nûruna pervane oldu, elinde kılıç durmadan dönmeye başladı. Gelene vuruyor; ne taraftan saldırsalar ora yetiyor, vücudunu Şâh-ı Rusül'ün cismine siper ediyor. Vuruyor da vuruyor.

Bizzat Rasûlüllah (s.a.) anlatıyor: «*Sağıma bakıyor Nesîbeyi, soluma bakıyor yine O'nu görüyordum.*»

İki oğlu *Abdullah* ve *Hubeyb*, kocası *Zeyd b. Âsım'la* omuz omuza... Her tarafı kanlar içinde... Fakat mühim mi? Hak dava menşeinde boğulmak, katledilmek tehlikesinde! Durmak, dünyada yaşamak sırası mı?

Vuruyordu Nesîbe Hâtun...

Onüç yerinden yaralandı ogün... Vücudu berelendi ogün... Kanlara belendi ogün... Fakat, küffâra kan kusturdu... O halinde, oğlunu sol bacağından ağır yaralayan bir düşman neferini Rasûlüllah (s.a.) O'na gösterdi; O çaldı kılıcı kâfire, yuvarladı...

VE muazzam tablo tamamlanmak üzereydi... Tarihin kaydetmediği mubarek bir harb sahnesini tablolaştıran mücellâ manzara evet son bulmadan dekorlara renk, kahramanlara şevk, ışıklara nûr katan şu ses duyuldu :

«Allah'ım! Ümmü İmâre (Nesîbe Hatunun künyesi) ve ehlini bana Cennette dostlar kıl!»

Rasûl-i Ekrem'in bu duâsına âmin dedi Ümmü İmâre ve arkasından ekledi:

«*Artık bundan sonra, dünyada başıma gelecek musîbetler bir hiçtir!*»

İŞTE ey Islâm hanımları! Bu tabloyu asınız! Hâne duvarlarınıza değil, gönül saraylarınızın mücellâ duvarlarına!

Atın o mülevves ve sahte meşhurların portrelerini kalblerinizden!.. Ben, ninem *Nesîbe*'den sizlere bir hatırayım, hatırlatıyorum. Uhut kahramanı Nesîbe Hâtunun gönül duvarlarınızdaki müstesnâ manzarası sizleri artık meş'um kâbuslardan uyandırsın, kaldırsın!

İMAM - HATİP OKULLARI KAPATILMAMALI

Millî Eğitim Bakanının İmam-Hatip Okullarının kapanışını bir tamimle okullara bildirdiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Bu, millet inancına, terakkisine ve İmam-Hatip câmiasına inen en büyük darbe; şiddeti bütün milleti sarsan, harareti bütün milletin kalbini yakan tasavvuru güç bir hatadır.

Türkiye'de son devir düşünürlerinin birleştiği bir nokta vardır: «Halka dönük eğitim, halkı bilinçleştirme!» Bu da halkın kendisine müracaatla; fakir fukara çocuğunu toplayarak eğitim merkezlerine sevketmek, tahsil imkânı sağlayarak memleket idaresinde söz sahibi olduğunu bildirmekle olur. Cumhuriyet tarihimizde bu imkânları sağlamak için iki adım atılmıştır: Biri köy çocuklarını toplayarak eğitime zorladıkları köy enstitüleri, diğeri bizzat halkın desteği ile varlığını idame ettiren İmam-Hatiplerdir. Birincisi istismar edilerek memleket gerçeklerine ters düşmesi neticesi öğretmen okullarına te'vil edilince geride sadece İmam-Hatipler kalmış; zengin çocuğu yerine fakir çocuğu, şehirli çocuğu yerine köylü çocuğu tahsil imkânı bulmuştur.

Köyden gelen İmam-Hatipli daima şahsiyetini korumuş, hiç bir parti ve siyasî teşekkülün malı olmamıştır. O daima Türkiye'nin malı olduğunu bilmiştir. Millet bu şeref timsallerine hayranlığının ifdaesini 12 milyonluk bütçesinin 8 milyonunu karşılamak suretiyle vermiştir. Fakir halk ise ayağında çarık veya kundurası, yağız teni içinde; ellerinden tuttuğu yavrusunu saatlerce İmam-Hatip Okuluna kaydettirmek için beklemesiyle hayranlığını ifade etmiştir. Bütün kötü şartlara rağmen çocuklarının kısa zamanda cemiyete intibakını ve memleket gerçekleri karşısında çırpınışı gördükçe minnet duygusu ile koşuşu bundandır.

İmam-Hatipler medenî ölçüleri en iyi tatbik edip; imanı kadar giyimi, aşkı kadar ilmi, vücut sağlamlığı kadar çevikliği ile temayüz etmiştir. İlim ve kültür ölçüsü müsamerelerde rakip tanımamış, güreşinde rakiplerini minderden kaçırmış, devletin teminatı olmuş, milliyet aşkıyla kanunların bekçisi ünvanını daima korumuştur. Millet, evlâdının başarısı karşısında gurur duymuş, neş'e ve sevinç tebessümünü dudaklarından eksik etmemiştir. Milletin güven kaynağı böyle bir eğitim yuvasını kapatmakla; köylüme, ameleme, işçime, memuruma ve alt yapıyı teşekkül ettiren halkıma hakaret edilmiyor mu? Halka dönük eğitim bir edebiyat olmuyor, aristokrasi zümresine hizmet etmiyor muyuz? Halkın sesi Hakk'ın sesi ise, Halk sesine kulak vermek vatandaşlık görevi değil midir?

İmam-Hatiplerin bugün Türkiye'nin en iyi eğitim yapan okulu, memleketin örf ve âdetini nefsinde tatbik eden bir yuva olduğu herkesçe kabul edilmiştir. Okullardaki ceza ve başarı cetveli tetkik edilirse bu görülecektir. Çeşitli okullardan gelen öğretmenlerden sorulursa bu anlaşılacaktır. Biz biliriz ki, İmam-Hatiplileri kontrol ve tenkit için gelen öğretmenler sonradan okulun malı olmak için çırpınmışlar, öğrencilerin edep ve hayâları karşısında eğilmişlerdir. Dostuna ve düşmanına kendisini kabul ettiren böyle bir irfan ocağını kapatmak millet için yazık değil midir? Milletin ruh yapısını kendilerine rehber edinen bu ocağı kapatırken vicdanlar titremiyecek mi?

Diğer kardeş okullardan mezun olanlardan bir çocuğun aşırı cereyanlar karşısında tutunamadığı, milletin temeline dinamit koyduğu, bazılarının millet ekmeği ile yetişmesine rağmen memleketini terkedip yabancılaştığı hepimizce malûmdur. Türkiye şu anda bu köksüz yaratıkların ihanet sarsıntısını geçirmektedir. Türkiye topraklarında veya milletini temsil için gittiği dünya devletleri içinde böyle bir İmam-Hatipli gibisi gösterilebilir mi? Devletinin ve milletinin gerçeklerine zıt bir görüş tesbit edilmiş midir? O, daima memleketinin bekçisi, vatanının dostu olmuştur. Bu hasletleriyle memleket düşmanları tarafından her fırsatta kötülenmiş, memleketi sülük gibi emenlerin uykusunu kaçırmıştır. Taltifi gereken böyle bir kurumu kapatmak memleket gerçeklerine ters düşmüyor mu? Perde arkasındaki hokkabazların tebessümü görülmüyor mu?

Eğer iddia vatan ve millet sevgisi üzerinde ise, İmam-Hatiplerin buna ters düştüğü iddia ediliyor ve bu yuttulmak isteniyorsa; vatan ve milletin katıksız öz yavrularına hitap ediyoruz! Dünya üzerindeki en popüler psikolog ve pedegoglar çağrılsın; vatan, millet, örf, âdet, gelenek ve görenek sevgileri tesbit edilsin. Bütün İmam-Hatipliler millet huzurunda imtihana çekilsin; bu ölçülerin bir tanesinde başarısızlığa uğrarsa kalemlerimizle ve mecmuamızla bu müesseselerin kapatılmasını mürekkebimizin son damlasına kadar isteyeceğimize millet önünde namus sözü veriyoruz.

İmam-Hatiplilerin vatan ve millet aşkından kimse şüphe edemez, başarılarını kimse tenkit edemez. O, girdiği bütün imtihanları başarı ile kazanmış, fark imtihanlarında firesiz netice almış, profesörlerinden daima takdir kazanmıştır. Böylece... Alt tabaka çocuğu üst tabakaya doğru tırmanma zemini bulmuştur. Böyle bir okulun kapanması tabana örtülen perde değil midir? Bunlar, bu vatanın çocukları, dedeleri dar geçitler zamanında bu vatana göğsüyle siper olup, ağabeyleri bu vatanın bekçiliğini yapmıyor mu? Öyleyse niye üvey evlât muamelesi? Giyiminden yiyimine, yatağından yorganına bütün ihtiyacının halk tarafından temin edildiğinden dolayı, teşekkür edilmesi lâzım gelen bu okulların kapatılması neden?

Bu millet müslümandır, kendini temsil eden liderlere ihtiyacı vardır. Senelerce bu ma'nâ liderlerini özlemiştir. Bu özlem içinde kendisine ters düşen öğretmeni kabul etmemiş, memuruna ısınmamış, âmirine hürmet etmemiş, münevverine küsüp, âmirine darılmıştır. Dünya ilerlemeleri doğumunu verirken o, içine kapanmış bütün ikazlara yarım mırıltılarla cevap vermiştir. Radyonun, sinemanın, tiyatronun ve basın organlarının kalkınma edebiyatı gazete küpürlerinde ve radyo antenlerinde aks-i sadâ yaparak kendi bünyesinde kalmış, bakanlıklardan çıkan tamim, umum müdürlerden verilen emir masa gözlerinde kalmaya mahkûm olmuştur. Çünkü halka, halkla hitap edilmemiş, kendi bünyesi ile gidilmemiştir. Münevveri dini karşı alırken halk, münevveri karşı almıştır. Bütün mırıldanmasına rağmen hakikatı kabul ettirememiştir.

Bütün burukluk ve kırılmalar İmam-Hatiplilerin varlığı ile erimiş; halk memurunu, memur halkını tanımıştır. İmam-Hatiplilerin irfan ordusu ile köye gitmeleri, tatillerinde hemşehrileri ile hemdem olmaları bunları sağlamış, medenî ölçüleri köye götürmeyi bilmiş, istismarcıların tanınmasına yardımcı olmuştur. Memleket hizmetinde çağ açacaklarından şüphe edilmeyen bu gelişimin önüne geçiş neden? «Biz İmam-Hatipleri kapatmıyoruz, toplu eğitime uydurmak için ortak ismini kaldırıyoruz» denirse, temelsiz bir lisenin üç senelik bir kurstan farkı olmayacağı hepimizin malûmudur. Kaldı ki, dün denecek bir zamanda cami kürsülerinden «Dünyayı öküzün boynuzunda döndüren hocalarımız (!) bu kısa devrelik kurslardan yetişmiş değil midir? Senelerce radyolarda basın ve eğitim kurumlarında «Münevver din adamına ihtiyacımız var!» diye bağıran, gelişen dünya olaylarını kısa devreli kurslarla takip etmeye imkân olmadığını söyleyen biz değil miydik? İmam-Hatiplerin açılması bu zaruretten doğmadı mı? Öyleyse... Kapanış niye?

Yüzlerce fakülte, binlerce yüksek okul ve lise diplomalı İmam-Hatiplilerden korkan bir zümre mi vardır? Fakültesi, yüksek okulu ve lisesi bu vatanın eğitim yuvası; diploma veren hocası, profesörü cumhuriyetin bekçileri, diploma sahipleri ise bu vatanın çocukları olduğuna göre diplomalardan ürküş neden?

İmam-Hatipliler, üniversitelerde Mao ve Moskova satılmışlarına göğüsleriyle siper olmuş, kendilerine kurşunla mukâbele edilirken millet malına el sürmemiş, satılmışların millet malını heder etmelerini, kalorifer sökmeleri, camları kırmaları, demir kapıları parçalamalarını can pahasına müdafaa etmiş, profesörlerinin etrafında halka olarak can emniyetini sağlamışlardır. Vatan teminatı olan böyle bir ocak söndürülür mü? Vatan ve millet sevgisi kendilerine suç olarak gösterilebilir mi?

İmam-Hatiplileri halk malî yönüyle bütün gücüyle desteklerken yetişmesini Millî Eğitim Bakanlığı yapmakta; öğretmenini o, memurunu o, maaşını o vermektedir. Kendi bünyesindeki başarı timsali bir okulu kapatmak kendi bindiği dalı kesmek olduğuna göre yoksa İmam-Hatiplerin bilmediğimiz bir ihanetleri mi var? Binlerce Deniz Gezmiş, yüzlerce İrfan Uçar'lar mı yetiştiriyor? Varsa, ihanet plânları niçin açıklanmıyor? Yoksa, kapanış niye?

İmam-Hatiplilerin bir grup ve zümrenin adamı olmadığını söylemiştik. Bu onların inanç kaynağının esasıdır. İmanları esasında tefrika yoktur; tefrikanın bulunduğu yerde İslâmın olmadığını bilirler. Onlar, bütün müslümanları bir kardeş görmek mecburiyetindedirler. Nitekim, partilerin bütün zorlamalarına, kendi çıkarlarına âlet yapma isteklerine rağmen partiler üstü, zümreler dışı kalmaları bunun isbatıdır. Gerçi birçok menfaat zümresi onları kendi saflarında göstererek indî arzularının âleti gibi göstermiş iseler de hakikatle hiç bir alâkası yoktur.

Yukarıda zikredilen menfaat grubu kendi arzularına dayanarak parti zihniyeti ile hareket ediyorsa bunun yine arzularına hizmet olduğu bilinmelidir. Çünkü, yarın ilk serbest seçimde millet önüne çıkarak: «İşte milletim! Biz senin eserin olan İmam-Hatiplerin çoğalmasına, gelişmesine yardımcı olurken falan parti adamları senin eserini kapatmakla senden hıncını aldı. Eğer bana reyinizi verir, böylece ben de iktidara geçersem, ilk iş olarak İmam-Hatipleri tekrar ihya edeceğim!» diyerek istismar yoluna gideceklerdir. O yine sahteliği ile rey kazanırken diğeri kaybedecektir. Millet bunu arzu ettiğine göre gerçek bu olacaktır. Görünen köyün kılavuz istemediği gibi bunu keşfetmek için de kâhin olmaya lüzum yoktur. Hal böyle olunca suç milletin değil, milleti istismara sevk edenlerin olmayacak mı?

Bütün bu icraâtların arkasına sığınılacak bir nokta daha vardır: Memleketin Sıkı Yönetim içinde bulunması, nazik bir devre geçirdiğimiz şu günleri bahane ile «Ordu öyle istedi, biz de öyle yaptık.» gibi kılıçların arkasına gizlenme... Ki, bu en şenî bir cinayettir. Milletin şerefi, varlığının teminatı Ordumuz, buna âlet edilmemelidir. O, kuvvetini milletten, şerefini milletin ruh kökünden alır. Adi oyunlarla milletini kendisine küstürmeye asla rıza göstermez. Milletten koparılma oyunlarına gelmez.

Bir başka husus da şudur: «Din terakkiye mânidir.» sözünü siper edinmek... Dünya üzerinde hiç bir din (batıl da olsa) terakkiye mâni değildir. Din; iç dünyasının terbiyesi ile cemiyet bozukluklarının tamircisidir. Cemiyeti sahteliğe, istismara karşı korur. Bunu, 20. asır dünyasının en ileri devletlerinin dine verdiği ehemmiyetten anlayabiliriz; Amerika, Almanya gibi dünya iktisadiyatını elinde tutan büyük devletlerin ilkokulun ilk dersinin dua ile başlaması, her hafta en az dört saat din dersi göstermeleri ve... Bugün Batı Almanya'da on yedi tane ilâhiyat fakültesinin bulunması dinin terakkiye değil, teracci'a mâni olduğunun gerçek delilleridir. Çünkü din, ahlâka, âdet ve an'aneye bağlılığın kilididir. Devletin varlığı ve gelişmesi ise bu unsurların kuvvetli olmasına bağlı olduğu her gün tekrar edilen şeydir.

Onların «Din ilerlemeyi emreder fakat İslâmiyet buna engel teşkil etmektedir.» sözü ise; dinsizliğin herzelemesi, koyu cehaletin açık delilidir. «İki günü birbirine eşit olan ziyandadır.», «Çalışınız, çalışanı Allah sever.», «İlim Çin'de dahi olsa gidip alınız.», «Bir lisan bilen bir, iki lisan bilen iki, üç lisan bilen üç... insandır.» hükmünü veren İslâmın terakkiye mâniliğini söylemek en azından ahmaklıktır, İslâmı bilmemektir. Zaten insan bilmediğinin düşmanı değil mi?

Geçmişten örnek vererek: «Şeriat isterük!.. Gavur icadıdır!..» nakaratları ile bize karşı çıkılmak istenirse deriz ki; onlar bu isteklerinde haklıdırlar. Sen halka lâyıkı ile temsil edecek liderlerini yetiştirmez, gelişen dünya olayları içinde din ve dünyasını en iyi şekilde değerlendirmeyi bilen, terakkinin ve gelişmenin önderi olan İmam-Hatipleri kapatıp yerini üç senelik kurslara bırakırsan ve hoca Allah'ın: «Allah isterse bu dünyayı bir öküzün boynuzunda da döndürür.» kelâmına, «Dünya öküzün boynuzunda dönüyor.» derse suç, İslâmın mı, hocanın mı, yoksa bu ortamı doğuranın mı olacaktır?

Millet müslüman olduğuna göre hocasını yetiştirecektir; gizli bile olsa... Sen 20. asır kavramını en iyi anlayan İmam-Hatipleri kapatırsan ileride doğacağı muhakkak olan manevî ızdıraplarını, anarşi vel kargaşalıkları hesaplamamışsın demektir. Kuvvetli bir ruh gücünden mahrum nesillerin âtideki kıvranış ve rûhî bunalımları gözleriniz önüne gelip, sizi bîzar etmiyor mu beyler?

İmam-Hatipler gelişen hızı ile devam etse; 1990 senesinde ihtiyacı karşılayacağı raporlarla tesbit edilir, hal-i hazırda 15-20 bin kadronun açık olduğu söylenirken bu ihtiyaç şimdi nasıl karşılanacak? Üç senelik lise kursları ile mi? Bu kursların ihtiyacı karşıladığını kabul edersek; üç senelik bir İslâm bilgisi ile mi imam olacak, hatip olacak, vaiz olacaktır? Bu bilgi ile mi milletin terakkisine önder olacaktır?

Netice olarak İmam-Hatipler bugünün Türkiye'sine mutlak ihtiyaçtır. O, bugün devlet ve milletin te'minatıdır. Kapatmak yerine çoğaltılmalı, hatalı yönleri varsa tamir edilmelidir. His ve arzu memleket gerçekleri yanında erimeli, hatalı yoldan dönmenin bir fazilet olduğu bilinmelidir. Aksini düşünmek ise, insanı ürpertir.

BU VATAN HEPİMİZİNDİR...

HABERLER ve KRİTİĞİ

İMAM-HATİPLER KAPATILIYOR

Bir milletin yaşayabilmesi ancak ve ancak, batıl dahi olsa bir inançla kaim olabilir. İnançsız, mefkûresiz, başıbozuk, serserivari bir cemiyetin varlığını henüz tarih tesbit etmemiştir. Vücut dediğimiz et ve kemik yığınının nasıl ki yeme, içme ve havaya ihtiyacı varsa, vücudu ayakta tutan ruhun da imana, inanca o nisbette ihtiyacı vardır. Hatta ruhen tatmin olamıyan et, kemik yığınının hiç bir değer ifade etmediği ayrıca hayvandan daha aşağı bir yaratık haline geldiği bir gerçektir. İnançsız insanların nasıl canavarlaştığını gazete sütunlarında devamlı görmekteyiz. İnsanı insan yapan tek şey inançtır. İnsan ruhunu olgunlaştırıp kemâle ulaştıran şeyin din olduğu da inkârı kabil olmıyan bir hakikattir. İnsana gerçek şahsiyetini kazandıran ve onu meleklerin daha fevkine çıkaran din ise İslâmdır. Bizler de onun müntesipleriyiz ve O'nun ruhumuza verdiği kopmaz, yıkılmaz bir imanla yaşayabilmekteyiz. Müslüman olarak bizler belki ekmeksiz, susuz yaşayabiliriz ama imansız, İslâmsız yaşayamayız. Zira ecdadımız asırlarca sırf dinini, imanını koruyabilmek için cepheden cepheye koşmuş ve bu uğurda malını, canını seve seve vermiştir.

Heyhat! Ne gariptir ki, dün İslâm düşmanları sürü sürü üzerimize saldırarak bizi İslâmdan koparmak isterlerken, bugün biz, kendimiz İslâmı kökünden kazıma çabası içindeyiz. Çeşitli desise ve hilelerle İslâmî eğitim yapan yuvalara hiç bir düşmanın yapamadığı darbeyi kendimiz yapmaktayız. «İstanbul sokaklarında lâtin kardinallerinin şapkasını görmektense Türklerin sarığını görmek evlâdır» diyen Rumlardan da daha aşağı bir seviyeye gelmiş ve İslâmın sembolü haline gelen sarıkla cübbeyi görmeye tahammül edemiyecek kadar inançsız zavallı bir sürü haline gelmişizdir bugün. Modernleşme ve garplılaşma yaftası altında dinsiz bir millet yaratılmak istenmektedir. Her hususta Avrupa'yı taklide özenen bizler, onların batıl dinlerine verdikleri kıymet ve değeri, onların dinlerinin kat kat üzerindeki dinimiz olan İslâm'a onlar kadar değer verememekte ve Avrupa'nın bu yönünü görmemezlikten gelmekteyiz. Avrupa papalık gibi muazzam bir dinî teşkilâta, kiliseye bağlı muhtar bir üniversite ve kiliselere ait hususî bütçeler tahsis ederken, biz Avrupa mukallit ve hayranları, aynı sistemi benimseyip, aynı lâikliği tatbik ettiğimiz halde dini bir oyuncak haline getirip dilediğimiz zaman kaldırabilecek kadar zavallı ve zelil bir hale gelmişiz.

İşte memleketimizde çeşitli devirlerde oynatılan oyunun son perdesi de, halkın dişinden tırnağından artırarak ve büyük ümitlerle bağlandığı İmam-Hatip Okullarının orta kısmını ustalıklı bir şekilde kapatmak sureti ile oynatılmaktadır. İmam-Hatip Okullarının orta kısımları kapatmadaki maksat; daha kaliteli (!) din adamı yetiştirmek için imiş. Yedi sene gibi uzun bir tedrisat süresince dahi istenilen çapta yetiştirilemiyen din adamı üç senede yetiştirilecekmiş (!). Bu beylere göre, İmam-Hatipin orta kısmı, kaliteli din adamı yetiştirmede fazla (!) geldiği için kapatılıyor ve din isminin duyulmadığı bir eğitim müessesesinden, şayet gelirse talebe getirilerek, üç sene içinde bütün İslâmî ilimleri hazmetmiş (!) kaliteli (!) bir din adamı yetiştirilmiş olacakmış. Beyler, sizin bu yaptığınıza deliler bile güler. Kimi kandırıyor veya avutuyorsunuz? Bu milleti, bu derece budalaca

İman, — Hatip okullarının orta kısmı kapatılıyor.

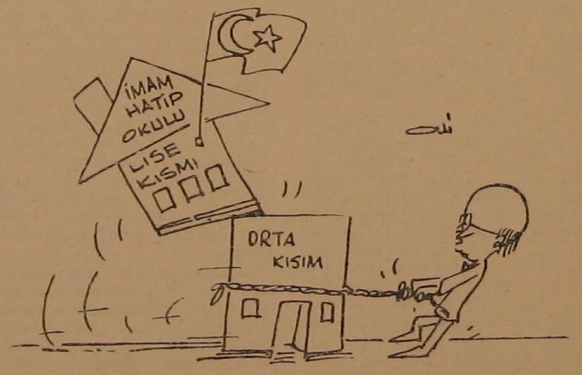

«Bizim Anadolu» gazetesi karikatüristi Ail Kocamaz'ın İmam-Hatip Okulları'nın orta kısmının kapatılışını mânalı bir şekilde canlandırışı.

hazırlanmış bir plâna inanacak kadar aptal mı sandınız? Hiç yedi senenin veremediğini üç sene verebilir mi? Hem, ortaokulda okuyan, din ve iman nedir bilmeyen bir çocuk İmam-Hatip lisesine gelebilir mi? Geldiğini farzetsek 4 sene içinde bu çocuğa ne verilebilir? Kur'an-ı Kerîm'i mi, Arapçayı mı, Hadîsi mi, Tefsiri mi hangisini öğretebileceksiniz? Dört sene içinde çocuk bu kadar dersin içinde Kur'an alfabesini bile doğru dürüst öğrenemez. Kaldı ki, siz kaliteli (!) din adamı yetiştirecektiniz güya. İmam-Hatip Okullarının orta kısmını kapatmak demek, memleketteki dinî eğitim yapan bütün müesseseleri kökünden kazımak demektir. Öyle ya! İmam-Hatibin orta kısmı kapatılınca 3-4 sene sonra bu okulların lise kısmı da talebesizlik yüzünden otomatikman kapanacaktır. Sizin istediğiniz ve aradığınız da budur zaten. Şayet gerçekten bir reform yapılmak isteniyorsa, bu İmam-Hatiplerin orta kısmını kapatmakla değil, bizzat bu okulların bünyesinde yapılmalıdır. Bu okulların yükünü biraz hafifleterek ve bu okullara geniş imkânlar verilmek sureti ile yapılmalıdır bu reform.

Son olarak bütün yetkili makamlara sesleniyor ve diyoruz ki: Türkiye nüfusunun % 99 u müslümandır ve İslâmın icaplarını öğretecek eğitim müesseselerine muhtaçtır. Nüfusun % birini dahi teşkil etmiyen Hıristiyan ve Yahudilere tanınan din hürriyetinin, vatanın gerçek sahibi olan müslümanlara da verilmesi ve papaz okullarına tanınan serbestinin İmam-Hatip Okullarına da tanınmasını istiyoruz. Kendiniz İslâmı kabul etmiyorsanız bile hiç olmazsa müslümanların yakasından elinizi çekiniz. İslâmiyetle fazla uğraşmayınız; zira, O'nun muhafızı ve kıyamete kadar da muhafaza edeceğini garanti eden Cenab-ı Hakk'ın gazabı büyük olur.

MİSYONERLER YİNE SAHNEDE

Millet olarak dinimizden, İslâmî örf ve adetlerimizden kopalıdan ve sistemli bir şekilde İslâmdan tecrid edileliden beri memleketimizde, her türlü fikir ve ideoloji mensupları at oynatır olmuştur. Ruhumuzda meydana gelen boşluğu farkeden bazı açıkgözler kendi fikir ve ideolojilerini bize empoze etmeye çalışmışlar ve bu uğurda büyük yatırımlar yaparak, her türlü masrafa katlanarak Türkiye'yi kendi saflarına çekmeye çalışmışlardır. Hiç bir masraftan çekinmeyen bu ajanlar, sözde müslüman olan ülkemizde, müslümanlardan daha serbest çalışmakta ve fikirlerini de o nisbette serbest olarak yaymakta ve aşılamaktadırlar.

İşte bunlardan, asırlarca İslâm'ın baş düşmanı olmuş, her yerde ve her zaman İslâmın karşısına çıkmış olan Hıristiyanlar, yine o eski haçlı zihniyeti ile, memleketimize kılık değiştirerek girmekte ve dün ecdadımızdan yediği tokatın acısını çıkarttırırcasına intikam almakta ve müslüman halka batıllaşan dinlerini empoze etmeye çalışmaktadırlar. Bizler, bir taraftan İslâmı kökünden kazımaya çalışarak bu hıristiyan misyonerlerinin işini kolaylaştırırken, diğer yandan da turist çekebilme saflığı ve aptallığı ile memleketimizi, çeşitli uydurma Bizans kalıntı ve harabeleri ile bir Hıristiyan ülkesi imiş gibi gösterme çabası içindeyiz. Turist diye bağırımıza bastırtılmaya çalışılan zügürtlerin, aslında birer Hıristiyan misyoneri olduğundan bihaber durumdayız. Aslında memleketimize gelen bir turist, getirdiği dövizden fazlasını bizden götürmekte ve bizim gösterdiğimiz yakın alâka ve samimiyeti aptallık olarak nitelemekte ve bizim bu durumumuza kıs kıs gülmektedir. Turist diye bağırımıza bastırtılmaya çalışılan bu Hıristiyan ajanları, memleketimizden sadece döviz çıkartmakla kalmamakta ve asıl gayesi olan Hıristiyanlığı yaymak ve bizleri mensubu bulunduğumuz dinden tecrid ederek inançsız, ahlâksız bir duruma getirmeye çalışmaktadırlar. Bundan bir süre önce memleketimize turist diye gelen bir grup İsviçreli üniversite talebeleri, Kütahya'da Hıristiyanlık propagandası yaparken yakalanmışlar ve üzerlerinde de bir sürü Hıristiyanlığı öven «Hayatın sırrı» isimli broşürler çıkmıştır. Daha evvel çeşitli vilâyet, kasaba ve köylerimizde de aynı faaliyetlerini icra eden bu Hıristiyan ajanlar, ellerindeki bu broşürleri korkusuzca evlere atabilmekte ve faaliyetleri yürütebilmektedirler. Müslüman bir ülke olan memleketimizde İslâm'a ve O'nun davetçilerine yaşama hakkı tanınmazken, turist, propagandasını yapabilmekte ve bizler de turist döviz getirecekmiş diye bunlara her türlü kolaylık ve imkânları hazırlamaktayız. Memleketin gerçek sahibi olan müslümanlar uyanın ve dün ecdadının cephede yaptığı vazifeyi bugün sen memleketinde davana sahip çıkarak yap ve Haçlılara fırsat verme!

CEZAYİR'DE İSLÂMÎ FAALİYETLER

Bir zamanlar Osmanlı İmparatorluğunun bir vilâyeti olan, daha sonra fransız istilâsına maruz kalıp, bütün müslüman devletlerin yardım etmelerine rağmen bizim, istilâcı ve sömürgeci Fransa'ya tuttuğumuz ve Fransız sömürgecilerin pençesine terk ettiğimiz kardeş Cezayir, II. Cihan Harbi'nden sonra istilâcı Fransız ordularına karşı gelmiş, hürriyet ve istiklâlini elde ederek müstakil bir müslüman devleti olmuştur. Çeşitli sahalarda hızla ilerlemekte olan kardeş Cezayir, İslâmî faaliyetlere de aynı nisbette hız vermekte ve çeşitli seminer çalışmaları ve toplantılar yapmak sureti ile vuzuha kavuşması gereken hususları mezkûr toplantı ve seminerlerde incelemekte ve aydınlığa kavuşturarak, beynelmilel bir İslâm birliğinin teessüsü için çalışmaktadır.

Geçen ay içinde kardeş Cezayir'de, bütün İslâm âlemine örnek teşkil edecek yine böyle bir seminer toplantısı olmuş ve çeşitli meseleler bu seminerde görüşülmüştür. İslâm düşünce seminerinde bilhassa İslâm Ortak-Pazarı, faizsiz İslâm bankası ve müslümanların bilhassa müslüman kadınların gayri müslimlerle evlenmemesi hususu görüşülmüş ve bu gibi evlenmelerin bütün İslâm âleminde yapılmaması için sert tedbirler alınması istenmiştir. Bu gibi evlenmeler üzerinde mezkûr seminerin yayınladığı bildiride «Bu gibi evlenmeler, İslâm topluluğu için tehlikelidir.» denilmektedir. Ayrıca seminer, doğum

kontrolünün de müslüman ülkelerde yasaklanmasını istemektedir. İslâm Düşünce Seminerinde, üzerinde hassasiyetle durulan İslâm Ortak-Pazarı ve faizsiz İslâm bankasının bilhassa müslüman devletler nezdinde ve kontrolünde aynı zamanda yardım ve destekleri ile kurulması ve bunun yavaş yavaş tüm İslâm âlemine yayılması tavsiye edilmektedir. Seminerde ayrıca İslâmî mânada bir ticaret ve sanayi odası kurulması ve müslüman ülkeler arasındaki gümrük duvarlarının da kaldırılması veya buna doğru adımlar atılması da tavsiye edilmektedir.

Bütün âlem-i İslâmda, bu gibi çalışmalara hız verilmesini canı gönülden temenni eder ve eski İslâm birliğinin tekrar teessüs etmesini Cenab-ı Hakk'dan ister ve o günü sabırsızlıkla beklerken, bütün Ehl-i İslâm'ın bir an önce İslâm'da birleşmesini temenni ederiz.

ZULÜM ÜSTÜNE ZULÜM

Memleketimizde her türlü ahlâksızlık ve edepsizlik modernleşme ve ilericilik perdesi altında işlenirken, memleketin gerçek sahibi ve hakikî efendisi olan müslümanlar her türlü işkenceye maruz kalmakta ve İslâmî eğitim yapan ilim ve irfan ocakları sistemli bir şekilde kapatılıp kapılarına kilit vurulmaktadır. Müslümanların ve bilhassa din adamının şahsında İslâm mahkûm edilmek istenmektedir. Üç kıtada at koşturan ve eşsiz medeniyetler meydana getiren bir nesle, ışık tutmuş, önderlik yapmış gerek insanlığı, hak ve hukuku öğretmiş olan İslâmiyyet, bugün hakkı kuvvetlinin elinde sanan zavallıların hücumuna maruz kalmış ve O'nun müntesipleri ve davetçileri sırf O'nun prensiplerini savundukları ve hakikatları söyledikleri için hapishanelerde çürütülmektedir. Roma'nın Hıristiyanlara dahi yapmadığı işkence ve zulüm, bugün müslüman bir ülke olan memleketimizde müslümanlara yapılmakta ve müslümanların inançları kalplerinden dahi sökülmek istenmektedir.

Kula vaizi muhterem Necmeddin Kösem'e yapılan haksızlık, bugüne kadar işlenen zulmün ve işkencenin görülmemiş ve duyulmamış bir şekli, bir çeşididir. Kula vaizi muhterem Necmeddin Kösem vazifeden Kaymakamlıkça men edilmiş ve sebep olarak da muhterem vaizin bir vaazında din adamlarının içkili, sazlı sünnet ve düğünlere gönderilmesini kınaması ve bunun İslâmla bağdaşamıyacağını, hele böyle toplantılarda bir din adamının bulunamıyacağını belirtmesi ve açıklaması suç olarak gösterilmeye çalışılmakta ve vazifesinden alınmasına sebep teşkil ettirilmektedir. Beyler, nerede ve nasıl bir ülkede olduğunuzu aklınızdan çıkarmayın ve haddinizi bilip her şeye burnunuzu sokmayın. İslâm'dan anlamadığınız, belki müslüman olmadığınız halde İslâmın iç işlerine neden burnunuzu sokuyor ve din adamını mahkûm edebiliyorsunuz. İslâm'da içki haramdır. Onu imal eden, içen ve satan, ayrıca içkili sohbetlerde bulunma aynı şekilde mütalâa edilir ve her müslümana bunların hepsi haram ve yasaktır, bu yasağı da her müslümanın ve bilhassa bir din adamının söylemesi şarttır. Çünkü onun vazifesi İslâm'ı anlatmaktır. Bu vazifeden onu hiç kimse men edemez, çünkü o 23 sene gibi bir zaman bütün güçlük ve meşakkatlere tahammül eden bir rehberin varisidir. Onun için bilip bilmediğiniz her hususta İslâm'a saldırmaktan çekinin, çekinin de müslümanlar biraz rahat nefes alsın.

YA BİZİMKİLER

Biz, Garplılaşmayı ve medenileşmeyi dinden ve ecdat kültür, örf ve adetlerinden uzaklaşmakla olacağını zannetmiş ve böylece de asırlık kültür ve medeniyetimizi inkâr etmeye çalışmışız ve çalışmaktayız da. Müslüman olmaktan utanır ve müslüman bir ecdadın torunu olarak gururlanmaktan ziyade aşağılık bir komplekse kapılmış ve Avrupa'nın gözüne girebilmek için soyundukça soyunmuş, dinden imandan uzaklaştıkça uzaklaşmışız. Sokakta giderken önümüze çıkan bir Selçuklu veya Osmanlı medeniyetinin bütün inceliklerini üzerinde toplayan ve bütün Garp ve şarkı dehşet ve hayrete düşüren o muazzam tarihî eserlere, sırf içimizdeki aşağılık kompleksi ve ecdadı küçük veya ilericilerin (!) tabiri ile gerici gördüğümüz için bakmamakta ve onlarla iftihar edememekteyiz.

Bakınız, bir zamanlar Osmanlı İmparatorluğunun bir vilâyeti olan Yugoslavya'dan memleketimize ziyarete gelen bir grup müslüman Türk öğrencisinin ecdat ve onların bize hediye ettiği medeniyet hakkındaki düşüncelerine. Yugoslavya gibi komünist bir rejim ile idare edilen, aynı zamanda Avrupa'nın ortasında yetişen genç bir kız: «İstanbul'da Topkapı, Yerebatan Sarayı, Ayasofya ve Sultanahmed Camiini gezdik. Bursa'yı adım adım dolaştık. Her yerde, her köşede kendimizden bir parça bulduk.» demektedir. Ayrıca bu öğrenci grubunun başında gelen öğretmen hanım: «Elhamdülillah hepimiz müslümanız ve İslâmî vazifelerimizi yerine getirmeye çalışıyoruz. Der ve devamla «sizden bir şikâyetimiz var, lütfen filimcilere söyleyin Üsküp'e öyle açık, saçık filim göndermesinler, çocukların hepsi hayal kırıklığına uğradı. Onların hoca hanım bizim Türkiye'de filimler hep böyle mi soruları beni kahrediyor.» demektedir. Bizim Avrupa hayranı ilericilerin (!) kulakları çınlasın. Avrupa'nın göbeğinde yetişen birisi, Garplılaşacağım diye didinen biz zavalların bütün çaba ve gayretlerine (!) «Bizi hayal kırıklığına uğrattınız» diye cevap vermektedir.

Ey Garp hayranı budala ve de ahmakla güruhu, Avrupalılaşacağız diye İslâm'ı bırakarak müslüman cemaatten ayrıldınız ve şimdi de sizleri, Avrupalılar kendi cemiyetlerine, sizin ne idiğünüz belirsiz diye kabul etmiyorlar ve sizinle alay ediyorlar. Avrupa'nın göbeğinde ve komünist bir rejimde dahi İslâm'ı ve ecdadını bütün işkencelere rağmen unutmayan dindaş ve ırkdaşlarımız kadar Avrupalının yanında haysiyetiniz kalmamıştır. Avrupa, Avrupa derken Avrupa'dan da oldunuz. Bari gerçeği ve hakikatı bir an önce, anlayabilecek kadar beyniniz kaldı ise anlayın da tekrar gerçek hüviyetinize kavuşun.

DURUN!

Gültekin ENGİN

Çok nazik bir devir yaşıyoruz. Gerilmiş sinirlerle bozulmuş âsâbınızla hemen kaleminize sarılmayın. Bu halinizle hiç bir meseleyi halletmek mümkün değildir. Hiç kimseye bühtan edecek değilim. Yalnızca şunu anlıyorum ki, bu ilâhi bir ihtardır. Senelerce İslâmı savunanların bir beden olma haysiyetini kazanamadıkları içindir ki, şimdi bu haldeyiz. Birbirimizi sevmedik, birbirimizin dertleri ile dertlenmedik ve nihayet el boğaza sarıldı, göz kulağa isyan etti, mide barsağa karşı çıktı. Kızgınlık fitneyi daha da körükleyecek ve yara, gittikçe kangren halini alacaktır. Halbuki kin ve buğzun ilâcı kin ve buğz değil, hilm ve şefkattir. Anlayışlar çeşitli olabilir, tutum ve davranışlar ayrı ayrı olabilir. Bu tip ayrılıklar esas inanç ve prensiplere aykırı olmadıkça bir müslümanın diğerini küfürle itham etmesi en büyük cinayettir. Zâlime de, mazluma da yardımcı olmak için şu hususu hatırlatmakta fayda görüyoruz. Birbirinizin iyi yönlerine nazar etseniz hem sevişecek, hem de buğz etmek için kalbinizdeki buğz duygusuna buğz etme imkânını bulacaksınız.

Karşılıklı ithamlar sizi zulme itecek, her vesile ile size düşman olanların işine yarayacaktır. Halbuki hepinizin iyi ve güzel olan hasletleriniz vardır. İlk önce Allah'a ve onun Rasulüne inanıyorsunuz. İnkârcılara nazaran ne büyük bir mazhariyettir bu! Çeşit çeşit ilâhlar insan kalplerini ifsad ederken, siz menfaatleri ebedî olanları ile değiştirmiş, geçici heva ve heveslerinizi bâkîleri ile tebdil etmiş, kâinatın Hâlıkının kapısına kul olmuş en büyük Peygambere ümmet olmuşsunuz. İyilik ve doğruluğu kendinize rehber edinmişsiniz, bütün bunların yanında birbirinizi küfürle itham etmek akla ve vicdana ne derece yakındır, insaf ediniz! Hesap gününe inanıyor, yaptıklarınızdan hesaba çekileceğinizi biliyorsunuz, işte bir anlık hislerinize kapılıp hem haksızlık ediyor, hem de hesap gününü unuttuğunuzdan ilâhi azaba müstehak oluyorsunuz. Helâllaşınız ve tevbe ediniz. Herkes istidadınca yük taşıyacak, ilâhi tebliği kıyamete kadar nesillere intikal ettirecektir.

«Ey iman edenler, Allah'dan nasıl korkmak lâzımsa öylece korkun. Sakın siz, müslümanlar (olmak) dan başka (bir sıfatla) can vermeyin. Hepiniz, topdan sımsıkı Allah'ın ipine sarılın. Parçalanıp ayrılmayın. Allah'ın üzerinizdeki nimetini düşünün. Hani siz (Birbirinizin) düşmanlar (1) idiniz de O, kalplerinizi (İslâma ısındırıp) birleştirmişti. İşte onun bu nimeti sayesinde (din) kardeşler (!) olmuştunuz ve yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi o kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böylece apaçık bildiriyor. Ta ki doğru yola eresiniz. Bir de içinizde öyle bir cemaat bulunmalıdır ki (onlar herkesi) hayra çağırsınlar, iyiliği emretsinler, kötülükten vazgeçirmeye çalışsınlar. İşte onlar murada erenlerin ta kendileridir.

Siz kendilerine apaçık deliller, âyetler geldikten sonra parçalanıp ayrılanlar, ihtilâfa düşenler gibi olmayın. İşte onlar (ın hali) : En büyük azap onlarındır (2).

(1) Âl-i İmran sûresi, âyet: 102, 103, 104, 105.
(2) Hasan Basri Çantay, Meâli Kerim, C. 1, s. 100-101.

ÖZÜR

Münderecâtımızın kabarıklığı sebebiyle Tefsir, İslâm Hukuku, İslâm Tarihi, Din, Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış, Bulmaca ve Genç Kalemler köşelerinin yazılarını koyamadık. Okuyucularımızdan özür dileriz.

İslâmın İlk Emri
OKU

İmam-Hatip Okulu mezunlarına verilen haklar

(Baştarafı 9. sayfada)

proğramda gerekli düzeltmelerin yapılması gereklidir. Birinci devre mezunları için söz konusu olan meslekî tatbikat noksanı bu devre mezunları için de varitdir. Proğramlarda yapılacak gerekli düzeltmeler mesleğe giriş oranını yükselteceği gibi, bugüne kadar çok geniş ve hatta sınırsız olan Yüksek İslâm Enstitslerine devam imkânının bundan böyle sınırlı hale gelmesi de bu oranı yükseltecektir. Mezunların geri kalan % 25 oranından % 15 inin Yüksek İslâm Enstitülerine, % 5 inin diğer yüksek öğretim kurumlarına, % 5 inin de özel iş hayatına intisap edecekleri düşünülmektedir.

Bu devre mezunlarının mesleğe girişini cazip hale getirici ekonomik şartlar da kifayetli değildir. İlkokul üzerine 6 yıllık meslek okulu mezunları yeni personel rejimine göre, 12. derecenin ilk kademesinden göreve girdikleri halde, 7 yıllık meslek okulu mezunları olan bu elemanlar 13. derecenin ilk kademesinden göreve girmektedirler. Bu devre mezunlarının asgarî 12. derecenin ilk kademesinden göreve girişlerinin sağlanması gereklidir.

II. Devre mezunlarının Yüksek İslâm Enstitüleri dışındaki Yüksek Öğretim Kurumlarına devamlarının şartlı olması bunların ya Yüksek İslâm Enstitülerine devamlarını, yahut da mesleğe girişlerini zorunlu kılmaktadır. Bu durum, birinci devre mezunları için söz konusu olan problemleri, bu devre mezunları için de ortaya çıkarmaktadır. Bütün mezunların % 5 i oranında bir miktar ifade edeceği düşünülen bu gibilerin diğer yüksek öğretim kurumlarına devamlarına imkân verilmesi halinde bu problemlerin halledileceği muhakkakır.

Bu sebeple, bu devre mezunlarının :

a) Yüksek İslâm Enstitülerine,

b) Diğer Yüksek Öğretim kurumlarına devam edebilmelerinin teminine zaruret vardır.

Gerçekler Ortadayken

(Baştarafı 3. sayfada)

Metinleri yukarıya alınan maddelerden açıkça anlaşıldığı üzere Evrensel İnsan Hakları arasında sayılan din hürriyeti, sadece vaz' edilmekle yetinilmemekte, vazgeçilmez şekilde bunun öğretiminin de yapılması lüzûmu belirtilmektedir.

İmam-Hatip Okulları, kendi ölçüsünde bu görevi yerine getirmek, yurdumuzun meslek ehliyeti kazandıran bilgiler yanında pozitif bilimlerle de mücehhez, münevver ve uyanık, millî şuûra sahip, memleket ve dünya gerçeklerini kavramış, cemiyette birlik ve beraberlik sağlamayı şiar edinmiş, başkalarını en az kendisi kadar düşünmeye alışmış, ahlâklı, erdemli, feragatli, ileri görüşlü din görevlilerine olan ihtiyaç ve iştiyakını karşılamak, hülâsa, Diyanet İşleri Başkanlığının köy, bucak, kasaba ve şehir teşkilâtına kaliteli eleman yetiştirmek üzere 1951-1952 öğretim yılından beri açılmış bulunmakta, belli bir plân dahilinde sayıları o zamandan bu yana artmaktadır.

İşte bütün gerçekler çıplaklığıyla ortadayken, İmam-Hatip Okullarının niçin kapatıldığını mesullerden anlamak istiyoruz?!..

İslâmın İlk Emri
OKU

İMAM-HATİP OKULU MEZUNLARI MESLEKÎ FORMASYONU

(Baştarafı 5. sayfada)

den tahsis edilen ödenek miktarları aşağıda gösterilmiştir:

Malî Yıllar	Carî harc.	Yatırım harc.	Sermaye teşkili ve transfer h.
1963	2.988.000	1.850.000	1.425.000
1964	4.888.000	3.000.000	1.770.000
1965	6.126.000	9.000.000	2.550.000
1966	7.533.000	8.800.000	2.250.000
1967	13.232.000	5.050.000	3.580.000
1968	12.867.000	7.500.000	1.785.000
1969	14.750.000	6.925.000	1.530.000
1970	15.223.000	8.518.000	595.000
Toplam	76.607.000	50.643.000	15.488.000

NOT: Carî harcamalara ders ücretleri de dahildir.

b) Birinci ve ikinci 5 yıllık Kalkınma Plânlarında hedefleri belirtilmemiş olan Din Eğitimi Okulları için, malî yıl bütçelerinin muhtelif tertiplerinden verilen ödenekler, genellikle okul artışına paralel gitmediğinden çeşitli konulardaki zarurî ihtiyaçlar normal ölçülerde ve bir plân dahilinde karşılanamamıştır. Bu eksiklikler, ilgili mahallî derneklerin katkısı ile giderilmeğe çalışılmıştır.

İmam-Hatip Okulları ile Yüksek İslâm Enstitülerinin mevcut bina, arsa ve tesisleri maliyetinin 160 milyon lira civarında bulunduğu, bunun — yukarıdaki ödenek tablosunda görüldüğü gibi — (yatırım, sermaye teşkili ve transfer harcamaları toplamı olarak) 66.131.000 liralık kısmının Devletçe, yaklaşıp olarak 95.000.000 liralık kısmının da mahallî derneklerce karşılanmış olduğu, ilgili Dairenin kayıtlarından anlaşılmıştır.

(Baştarafı 2. sayfada)

tılarının bir türlü sona ermemesi, onun îmansızlık katliâmına kurban gideceğine işaret etmez! Bu milletin gölgeli çehresi, doğması yaklaşan güneşin ziyalarıyla önce aydınlanacak ve bu aziz nesil kıyameti ondan sonra görecektir. Sanılmasın ki O, ruhuna uzatılan yabani pençelere mukaddes varlığını telef ettirecektir!..

Bu böyledir. Fakat, zihin yörüngelerimizde bir gezegen sür'ati ve hoyratlığı içinde dolaşan şu düşünceyi açığa vurmak isteriz. Kitlelerin idaresini ellerinde tutan kadrolar acaba bâki midirler? Milletini küçümsiyen kadroların en yakın istikbalinde hangi hâdiseler bohçası saklıdır? Bu bir gerçek iken ve gerçeği demokratif dünyanın durmadan değişen çehresi ispat ederken biz hâlâ mı millete rağmen icrâatlar peşinde koşacağız?!

İmam-Hatip okullarını kapatmak istiyen zihniyeti bütün âlem önünde protesto ediyor, nice fânilere galebe çalan ma'şerî vicdanlarımızda mahkûm ediyoruz. **«Din eğitimi yapan kurumların sayısını önce durdurmak, sonra da azaltmak gerektiği kanısındayım.»** diyen raporcu profesör ve aynı kafalara, raporlarına ve onların topyekûn batıl ircâatlarına karşı **ALLAH** (c.c.) diye derin bir âh çekerek, meseleyi **KA'BENİN SAHİBİ**ne havale ediyoruz.

İslâmın İlk Emri
O K U

Kalb Temizliği

(Baştarafı 13. sayfada)

2. Ben, bir mıntıkaya yağmur yağdığını duyuyorum ve buna çok seviniyorum. Halbuki benim o mıntıkada ne kırda otlayan sürüm, ne de besi hayvanım vardır.

3. Ben Allah'ın kitabından bir âyet-i kerimeyi tamamen öğreniyorum. Sonra bütün müslümanların, aynı âyet hakkında benim bildiğim kadarını bilmelerini son derece arzu ediyorum.

NOT: 1967 yılından beri, mecmuamızda muhtelif parçaları neşredilmekte olan «Da'vetü'l-İslâm» isimli bu eserin tamamı, Ahmed Gürtaş tarafından terceme edilmiş olup, bir kitap halinde neşredilmek üzere baskıya verilmiştir. Arzu edenler, mecmuamızdan temin edebilirler.

OKU

HESAP GÜNÜ

(Baştarafı 10. sayfada)

Sessizlik bütün kuvvetiyle sana bağırmıyor mu «**Kalk ey!**» diye?!.

Ey, yüce da'vâ İslâm! Sen ne büyük İslâmsın, müslümanlar ne küçük müslüman! 14 asır evvel fışkırdığın mukaddes mağaraya hapsettiler seni. Sen yine ulvî ve müberrâsın. Bir gün, da'vetçiler zuhûr edecek, seni karanlık dünyaya takdîm edecekler:

Takvimler birken beş olur, beşken onbeş... Ve bir gün bakarsın üçyüzaltmışbeş!.. Çocuklar büyür, gençler kocar ve ölür. Saçlar ağarır, gözler kararır ve alınlar kırışır. Nesiller katar katar, dünyadan uhrâya göçer... Her şey değişir, yalnız tek şey yine aynı. O da **HAK DA'VÂ** nın garipliği...

Bir gün bu hak da'vâ sancaklaşıp ülkelerin kalelerinde dalgalanacak... Bir grup da'vetçi onu dünyalıya sunacak... Yatanlar, uyuyanlar, yastıkları başlarına diken olmıyanlar o gün acep ne edecek? Düşünenleri garipsiyenler, hak da'vânın âşıklarını yalanlıyanlar ve o şuursuz müslümanlar! Nolacak onlar?!..

Da'vamızın aşksız yaşayan muallimleri, talebenin rûhuna bigâne kalan öğretmenler... Oğlunun aşkından habersiz analar, babalar... Cevherlere kül serpen dostlar; hastanın derdinden kaygusuz tabipler, hekimler...

Vay onlara o gün!..

İSBAT

Yemyeşil dallarda uçuşan kuşlar,
Namazda secdeye kapanan başlar,
Rengârenk süslenip ovalar taşlar,
«Kâdir» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Bal için durmadan didinen arı,
Halkın ufacık karıncaları,
Semâya tırmanan dağların karı,
«Âlim» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Buluttan dökülen rahmet gözyaşı,
Şu azgın semâya donuk bakışı,
Ruhumun aldığı her güzel aşı
«Mürîd» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Dağlardan, taşlardan çağlayan seller,
«Ilgıt-ılgıt» meçhulden esişen yeller,
Bozkırda filizlenip, koklanan güller,
«Kadîm» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Kıvrıla, kıvrıla uzanan yollar,
Garip bir şuûrla kabaran sular,
Gönülden rabbına bağlanan kullar,
«Bâkî» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Güngör ÜNSAL

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri :
a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ
Fermeneciler, Nu.: 74-87 İSTANBUL
44 63 93
Tel.: 48 12 24
Fb.: 21 25 37

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES :
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No : 116 — Tel. : 221323
İstanbul

KADIOĞLU TRİKOLARI

Hüseyin Kadıoğlu

Sicil Tic.: 89065/33755
Telefon : 27 98 97
Örücüler, Çarşılı Han Kat 3
No. 174-175 — İSTANBUL

KEMAL ŞADOĞLU

VE BİRADERLERİ KOLLEKTİF ŞİRKETİ
İTHALÂT — İMALÂT VE TOPTAN
İSTANBUL

Merkez: Karaköy, Fermeneciler Cad. No. 76-78
Telefon : 49 83 43

«ŞADOL» Selülozik Sentetik Tinerleri

«ŞADOL» CAM MACUNLARI DAİMA EMSALLERİNDEN ÜSTÜNDÜR.

Boyanız ne olursa olsun «ŞADOL» TİNERLERİNİ Tercih ediniz.

SAĞLAM TRİKOTAJ

İbrahim Güleryüz
ve Oğulları Hasan - Ethem - Nuri Güleryüz

Sicil Tic. 89310/34033
Örücüler, Çarşılı Han No. 98-99
Tel : 27 03 26
Ev : 26 75 92
İstanbul

ABDULLAH İBN MES'UD

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü öğretim üyesi Dr. Hüseyin Küçükkalay'ın, Rasûlullah'ın en sevdiği kişilerden olan, yine Rasûlüllah'ın baş düşmanı Ebû Cehl'i öldüren büyük sahabi, ulu kişi, **ABDULLAH İBN MES'UD**'la ilgili olarak hazırladığı kıymetli eseri basılmış bulunmaktadır.

Aslında bir doktora tezi olan bu değerli eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

İsteme Adresi : HÜSEYİN KÜÇÜKKALAY Yüksek İslâm Enstitüsü KONYA

Basıldığı tarih : 8.9.1971

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ **M. Salih Kalkan** - KÜTAHYA — Bilmukâbil selâm ve muhabbetlerimizi sunarız. Hisleriniz gönül menbâlarından öylesine taşmaktadır ki gözlerimiz yaşlı, kalblerimiz mahzun bir halde mektubunuzu okuyabildik. İslâm-Türk Cemiyeti, meçhûle doğru kürek çekenlerin ölüm sallarıyla akıntıdadır. Bu yaralı cemiyetin esas sahipleri gözlerimizin dikili olduğu uzak vatan ufuklarından ne zaman sökün edip de memleket kadırgasının dümeni başına geçecekler?.. Elbette ki o nurlu kumandanlar, gâiblerden zembille şu ülkeye ağacak sağacak değiller!.. Mes'eleleriyle, dertleriyle kafa çatlattığınız şu mübârek ülke sizlerin, bizlerin da'vet hamûlesiyle vatan irşâdına koşmalarımızı bekliyor boynu bükük!.. Mektûbunuz bizleri ziyâdesiyle mahzûz etti ve azimlerimizi tazeledi.

Bahsettiğiniz o mes'ele, tek derdimiz olarak bizlerin meşgûliyetidir. Uğraşıyoruz... Milletimizin ruh kanallarına çöreklenmek çabasıyla yırtınan beyinsizler sevinmesinler: Âlem sahrasında her gün nice hadisâtı sinesinden çıkaran zaman bohçasında onların zevâl fermanları saklıdır. O bâkir bohça, çözülen bir yumak gibi durmadan adı geçen **ZULMÜN ÖLÜM FERMANI**na doğru harcanıyor. Mevlâ görelim neyler; neylerse güzel eyler... Selâmlar, sonsuz muhabbetler; Allah'a (C.C.) emanet olasınız...

★ **M. Selim Polat** - MUŞ — Eski kültürün incelikleriyle nakışlı şiiriniz ilgili arkadaşa teslim edildi. Vatanın her köşesinden bizimle kopmaz bağlarla bağlı insanlardan muvaffakiyet ve selâmet dilekleri aldıkça, mukaddes gayeye her gün biraz daha fazla bende olmaktayız. Arzumuz odur ki, uğruna yanıp tutuştuğumuz **İSLÂM İDEOLOJİSİ**, bütün hikmet ve inceliklerileyle, memleket neslinin nazarlarında pırıl pırıl bir tablo olarak çelenkleşebilsin. Biz **«Bizim her türlü müşkillerimizi halletmiye ancak İslâmiyet kâdirdir.»** fikrimiz, şuuru küllenmiş müslümanların kafalarında öbekleşmesinden sonra kurtuluşun ilk ümitvar haberini alabileceğiz.

Allah (C.C.) sizden de razı olsun ve O'nun selâmeti, bereketi üzerinize olsun...

★ **M. Müjgân Taş** - MERSİN — Türk kadını, yeni akımların hoyrat pençesi altında neredeyse bütün cevherini kaybetmek üzeredir. Bu korkunç hengamede, karanlıkta uyanan mes'ûdlar, şimdilik, cemiyetimizin istikbalini garanti edecek kemiyet ve keyfiyetten uzaktırlar... Fakat bundan sevinmemek de mümkün değil!.. Sizi mecmuamıza, arkadaşımızın bildirmesi üzerine kaydettik. Alâkalarınızın devamını, bizleri mes'elelerimize karşı daha uyanık bulunduracaktır.

Size ve gönüldaşlarınıza sonsuz selâm ve bağlılıklar: Allah'a (C.C.) emânet olunuz.

★ **M. İhsan Şâhin** - Osmaniye, ADANA — Sizi de mecmuamıza abone ettik. Tesâdüflerle yeni yeni neşriyat dünyasına gözünüzü açmanız, Hakkâniyetin yayılmasından başka hiç bir gayesi ve art düşüncesi olmıyan mecmuamızı tanımak ve okumak mutluluğuna ermeniz en büyük saâdet vesilesidir kanâatindeyiz. Selâmlar, bağlılıklar...

★ **Hamza Uhutlu** - İZMİR — Aynı soyadlı bir hanımefendinin makalesiyle birlikte yolladığınız yazınız elimize geçti. Dünyanın pörsümüş nimetleriyle hemdem olmaktan başka hiç bir ulvî gayretleri olmıyan Uykuculara karşı ikazınız şâheserdir denilebilir. Yazınız ilgili arkadaşa verildi.

Deneme ve çalışmalarınıza devamınız arzumuz... Biz şimdiden yeni bir cins kaleme kavuştuğumuz inancındayız. Selâmlar, muvaffakiyetler.

★ **M. Âkif Yalçınöz** - OSMANİYE — ADANA — Mektubunuzda istediğiniz hususlar tamamen yerine getirildi. O mes'ele ile uğraşıyoruz. İlgililerle temâsımız sıklaştı...

Bir arkadaşınızın size sorduğu Hz. Peygambere (s.a.v.) isnâd edilen «Zaman sana uymazsa sen zamana uy!» sözünün hakikatını bizden süal etmektesiniz. Doğrusu, bu türlü safsatalar ve İslâmî hayatı zedeleyen bu nevi şüphe tohumları bizleri çok üzmektedir.

Bir kerre şunu hiç unutmayınız ki: İslâm, batılların tasallutunda kıvranan âlemi **HAKK**'a uydurmanın **SON HAK İNKILÂBI** dır. İslâm hiç bir gayr-i dinî hareketi hoş görmez. İslâm Peygamberi (s.a.v.) topyekûn eşyayı ve zamanı, Allah'tan (C.C.) aldığı hak ölçülere uydurmak üzere insanlığa ilâhî kattan armağan edilmiş **SON KILAVUZ**dur. O'nun (s.a.v.), müslümanların hayatlarında İslâmî olmıyan bir işe yönelmelerine, uymalarına aslâ rızası yoktur. Zaman, müslümanın nazarında İslâm'a uydurulmak durumundadır; yoksa müslümanın, zamanın hakikatle ilgisi olmıyan ve adına medeniyet, yenilik vs... denilen kötülüklerine uyması müslümanlık adına en biçimsiz bir hareket ve samimiyetsizliktir.

Çalışmalarınıza devam ediniz. Ancak, yapacağınız faaliyetlerinizde başlangıçtaki liyakat ve ciddiyetiniz bizim arzumuzdur. Bütün gönüldaşlara selâm ve muhabbetler...

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık : 40 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
RECEP — 1391 — Yıl. 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 5 Ekim 1971

İSLÂMIN İLK EMRİ

OKU

200
KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İSLÂMIN İLK EMRİ

OKU

Sayı : 114
EYLÜL 1971

Dini, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

İmam-Hatip okullarının
ORTA KISMI
KAPATILIYOR

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler — Düşünceler
OKU

★ Gerçekler ortadayken İmam-Hatip Okulları Niçin kapatıldı?

★ İmam-Hatip Okulu Mezunlarının mesleki Formasyonu ve görev ilişkisi

★ Hâdiseler ve Günlük Hayatımız
Ali Osman KOÇKUZU

★ İmam-Hatip Okulu Mezunlarının dağılma alanı

★ İmam-Hatip Okulu Mezunlarına verilen haklar

★ Hesap günü
Hamza UHUTLU

★ İmam-Hatip mezunu ihtiyacı ve istihdam sahası

★ Kalb temizliği
Seyyid SÂBIK

★ Devrimci profesör ne diyor?

★ İhtiyaç ve istihdam yönünden İmam-Hatip Okullarının Geleceği

★ İmam-Hatip Okulları Kapatıldı IŞTE KARARI

★ Kapatma kararı kanunlara Aykırıdır

★ Dünyayı saran inkâr ve İsyan fırtınası
Dr. Fehmi CUMALIOĞLU

★ İslâm hanımları Ne yapıyorsunuz?
Hadiye UHUTLU

★ İmam-Hatip Okulları Kapatılmamalı

★ Haberler ve Kritiği

★ Durun
Gültekin ENGİN

★ Okuyucularla başbaşa

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

İçtimâî bünyesinde pek çoğu kasıtlı ve zoraki olmak üzere binbir türlü değişimler yapılan tarihin ebedî çocuğu şu aziz millet, ruh damarlarına varıncıya kadar bir son tağyirin meş'üm ağına itilmek üzeredir. Kendi kıymetleriyle ve kendi haliyle başbaşa bırakılıp da, dinmeyen yaralarına kendisinin merhem olmasını ne zaman göreceğiz şu çilekeş cemâatin?.. Osmanlılığın enkazı üzerindeki millet olma provalarında, değişmiyen o tarihî kisvesi bir türlü kendisine verilmiyen, giyindikçe pençe atılarak sırtı soyulan ve ille de maymunvarî kılıklara girmiye zorlanan su millet, yarım asırlık son yeni tarihi içinde kaçıncı defadır tedirgin ediliyor?! Bilmeyiz amma bunu sayacak takatı kendimizde bulamıyoruz...

Harmanında, tınazını savurmak için hafif bir esintiyi bazan günlerce gözliyerek nazarlarını görünmiyen ufuklara dikeN **ANADOLU'LU eli nasırlı amca**, toprağın karanlık bağrına metrelerce inerek kömür kazan **KARADENİZLİ işçi** ve Edirne'den Kars'a kadar İslâmlığın son vatan parçasını bekliyen **yağız MEHMED**, elindekini avcundakini verdi, îmanı kurtulsun diye İmam - Hatip mektepleri açtı ve bu kara sevdaya varan arzusuna nâil olunca abûs çehresi birazcık duruldu; çatık kasları, dürülü alnı birazcık açıldı da şimdi bak yine başına ne geldi!.. Devletine verdiği vergiden kısıtlıyarak, kaçırarak değil, göğsünü gere gere, bütün vatan borçlarını ödemişliğin rahatlık ve şakraklığı içinde, anasının ak sütünden daha helâl, alın terleriyle ıslı paralarıyla **KA'BE ADAMI** yetiştirmek için binalar yaptı, yavrusunu oraya yolladı. Minârelerinin sessizliğine, çatılarında baykuslar tüneyen mukaddes ma'bedlerinin küskünlüğüne son vermeye çalıştı. Ufukları ve semâları kara — kızıl renklerden başkasını son yeni tarihinde göremeyen ülkesinin asık çehresine ezelî ruhundan renk ve şevk katmanın çabası ile yandı. Başından yaşmağı ile birlikte mukaddes namus zırhları alınan, çalınan, sırtından rubası ile beraber yüzünden haya perdesi indirilen hanımlarına, söndürülen İslâm kadınlığı şuurunu yeniden bağışlamanın mücâdelesine giriştı. Dün, atasının atı üzengisine kapanmayı bir şeref bilirken, bugün Şarkın tılsımlı ruhuna galebesi sayesinde müslüman dünyaya efendi kesilenlerin medeniyetini hiçe indirecek bir kültür sanayiine koyuldu. Kısaca, dünya liderliğini fâsid kodamanların elinden almak, **HAKK**ın ölmez esaslarını köhne insanlık ruhlarına nefhetmek hareketine koyulmak istedi...

Fakat...

Yavrularını eline teslim ettiği **MİLLÎ EĞİTİM**'i, kökü mâzinin derinliklerinde demirli neslini ıslah etmesi vazifesi ile görevlendirdiği **MAARİF MÜESSESESİ** onun ruhundan iğrendi, mefkûresinden yüreği hopladı; ölmez varlığından tiksinti duydu. Yabancı kafalı uzmanlara hazırlattığı raporlarda :

«İmam-Hatipliğin meslek haline getirilmesi, toplumumuzun kalkınma çabalarını destekleyen değil, köstekleyen sonuçlar vermiştir. Bu konuda geçmişte pek çok örnekler gösterilebilir. Medreselerin asker kaçağı deposu haline geldiği yıllar ise çok uzakta değildir. Günümüzde, din görevlileriyle politikacıların işbirliği yaparak, şeriat hükümlerine göre toplumu düzen vermek yönündeki çalışmaları, açık ya da gizli bir biçimde sürüp gitmektedir.»

Dedi!..

Ve işte, bu aziz milletin alın terlerini harcına karıştırarak, zihin terlerini temel taşlarına girift yaparak diktiği ve devletinden beş kuruşluk yardım almadan inşa ettiği İmam-Hatip Okullarını kapatmaya başladı.

Bugün bu millet biliyor ki, orta kısımları kaldırılmakla İmam-Hatip mekteplerinin hayat damarları giyotine verilmiştir! Bu, îman yurtlarına edilen bir iskencedir. Bunun, tek tip ortaokullar problemiyle, eğitim reformu tasarısının tatbikâtiyle hiç bir ilgisi yoktur. Bunu bu millet, her şeyden ve meselâ yukarıdaki pasajın naklolunduğu korkunç rapordan anlamıştır.

Anarsist olmamakla, malûm çevrelerin gözlerinde vatanına ihânet etmiş bir müerrim edâsıyla büyüyen masum **İmam-Hatip Neslinin** kökünü uygun politika icrâatlarıyla kurutmak emeliyle yanıp tutuşanlar sevinmesinler! Ruh kanallarındaki iman menbâlarını kurutmak istedikleri bu çilekeş milletin sıkın-

(Devamı 29. sayfada)

ANLAMAK İSTİYORUZ?:

GERÇEKLER ORTADAYKEN

İMAM-HATİP OKULLARI NİÇİN KAPATILDI?!...

Her şeyden önce kabul etmek gerekir ki, ne nitelikte olursa olsun, din sosyal bir vakıa, inkârı imkânsız bir realitedir. Yine söz götürmez bir gerçektir ki ister ilâhî, ister beşerî menşe'den gelmiş bulunsunlar, örgütlenmiş dünya dinleri arasında İslâm Dini, Türkiye'de varlığını sürdüren, yüzyıllardan beri olanca arılığı ve duruluğu ile gönüllerde kök salıp yer tutan, halkın yüzde yüze yakın nisbetindeki kısmının şuûruna sinen, ruhunda haz, umut ve teselli kaynağı olarak yaşayan, millî duygusunu nem'alandıran yaygın yegâne dindir.

Durum böyle olunca, elbette her din gibi bu dinin de türlü örgütleri ve bu örgütlere gerekli, yararlı ve yeterli elemanlar kadrosunu hazırlamak üzere açılmış öğretim ve eğitim müesseseleri bulunacak ve elbette bu müesseselerin yetiştirdiği elemanları görevlendirme, görevlendirdiklerini mürakabe etme, meslek içinde geliştirip olgunlaştırma, onların güçlerini değerlendirme ve verimlendirme sorumluluğunu yüklenmiş bir takım kuruluşlar da var olacaktır.

Bahis konusu öğretim ve eğitim müesseseleri: **İmam-Hatip Okulları**, bu okulların üstünde **Yüksek İslâm Enstitüleri, Ankara Üniversitesine bağlı İlâhiyat Fakültesiyle Erzurum Üniversitesine bağlı İslâmî Bilimler Fakültesi** ve **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesindeki İslâm Araştırmaları Enstitüsüdür.**

Bu müesseslerde yetişen elemanlara hizmet alanları bulacak ve gösterecek başlıca kuruluşlar da Diyanet İşleri Başkanlığı, Orta Okullarla Liseler ve bunlara denk okullar Din Bilgisi Dersleri, İmam-Hatip Okulları Meslek Dersleri öğretmenlikleri bakımından Millî Eğitim Bakanlığıdır.

Bundan dolayıdır ki artık tarihe intikal etmiş Osmanlı devrinin Şeyhülislâmlığından, hattâ **23 Nisan 1920-29 Ekim 1923** tarihleri arasındaki Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti devresinin Şer'iye Vekilliğinden tamamiyle ayrı nitelikte bulunan Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuş, bahis konusu Başkanlık **1961 Tarihli «Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 154 üncü maddesiyle Genel Kuruluşlar arasında sayılmış ve bu kuruluşa 633 sayılı ve 22 Haziran 1965 tarihli Kanunun birinci maddesiyle de:**

«İslâm Dini'nin inançları, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda cemiyeti aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek» görevleri verilmiş bulunmaktadır.

Başkanlığın kuruluş gayesi olarak belirtilen bu,

a) İslâm Dini'nin inançları, ibadet ve ahlâk esasları ile ilgili işleri yürütmek;

b) Din konusunda cemiyeti aydınlatmak,

c) İbadet yerlerini yönetmek gibi önemli hizmetlerin yapılması, aksaksız yapılabilmesi ise görevlendirilecek elemanların tam bir uzmanlık seviyesi kazanmalarını gerekli kılmaktadır.

Bu elemanların ancak örgütlenmiş ve gelişmiş çağdaş ve ileri toplumlarda tutulan eğitim ve öğretim yoliyle yetiştirilebileceği bilinmekte, zaten kanûni mevzûat da bu eğitim ve öğretimin Devletçe açılıp yönetilen müesseselere de kazandırılması lüzûmunu te'yid eylemektedir. Nitekim:

1 — **Anayasamızın 19 uncu** maddesi mutlak surette din ve vicdan hürriyetini belirtmekte, aynı maddenin **4 üncü fıkrası** da din eğitim ve öğreniminin varlığını ve dolayısiyle lüzumluluğunu açıkça kabul etmektedir.

2 — **3 Mart 1340 (1924) tarihli ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat** (öğretimi birleştirme, tek elden idare etme) **Kanununun 4.üncü maddesinde** aynen **«Maarif Vekâleti (Milli Eğitim Bakanlığı) ..... imamet ve hitabet (imamlık ve hatiplik) gibi hidemât-ı diniyenin (dini görevlerin) ifası (yerine getirilmesi) vazifesiyle mükellef memurların yetiştirilmesi için de ayrı mektepler küşad edecektir (açacaktır).»** denildiğine göre bu hizmetleri gerektiği şekilde yapma gücüne sahip elemanları yetiştirecek eğitim ve öğretim müesseselerinin Milli Eğitim Bakanlığınca açılması zaruret halini almaktadır.

3 — **657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36.-ncı maddesinin 4 üncü fıkrasıyle** bu kanunun bazı maddelerini değiştiren **1327** sayılı kanunun **36.ncı** maddesinin **6.ncı** bölümünde din görevliliği de resmî hizmet alanları arasında sayılmakta, bu görevlerde çalışanlar sınıflandırılmaktadır.

4 — Diğer taraftan devletimizin yüklenmiş bulunduğu milletlerarası anlaşmalar, hâssaten Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul ve tasdik olunmuş bu lunan **1945** tarihli Birleşmiş Milletler Antlaşması, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun yayımladığı **1949** tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, sadece din hürriyetini mevzûatımıza katmakla kalmamış, aynı zamanda bu hürriyetin cemiyette yaşanmasını sağlamak maksadıyle adı geçen Beyannamenin **18 inci** maddesinde: **«Her şahsın fikir, vicdan ve din hürriyeti hakkı vardır. Bu hak, din veya kanaat değiştirmek hürriyetini, dinini veya kanaatini tek başına veya topluca açık olarak veya özel surette öğretim, tatbikat, ibadet ve ayinlerle izhar etmek hürriyetini gerektirir.»** 26. ncı maddenin **1. inci** fıkrasında da: **«Her şahsın eğitime hakkı vardır. Teknik ve mesleki öğretimden herkes istifade edebilmelidir.»** denmek suretiyle devlete din eğitim ve öğretimiyle meşgul olma görevi yüklenmektedir.

(Devamı 28. sayfada)

GERÇEKLER DİZİSİ: 1

İmam - Hatip Okulu Mezunlarının Meslekî Formasyonu ve Görev İlişkisi

a) **I. Devre mezunları :**

Bu devrede dört yıllık eğitim ve öğretim süresinde, eğitim ve öğretim nazarî plânda kalmaktadır. Meslekî uygulamaların proğramda bulunmadığı ve bu sebeple uygulama yapılamadığı anlaşılmaktadır. Mezunlar kendilerini göreve hazır hissetmemekte, mesleğe atılma hususunda tereddüt göstermektedirler. Bu sebeple, mezunların büyük çoğunluğu II. devreye devam etmekte, yahut da ikinci devre orta öğretim kurumlarına geçmeye çalışmaktadırlar. Özel iş hayatına geçenleri de aynı şekilde izah etmek mümkündür. Mesleğe girenlerin yüklendikleri görevi yerine getirmede güçlük çektikleri müşahede edilmektedir. Halk psikolojisi, beşerî münasebetler, hitabet, edâ ve seda, kıraat ve namaz kıldırma, dua yapma gibi dinî hizmetlerin tatbikatı konularında mezunlar kifayetsiz görülmektedir. Bunun halen yürürlükte bulunan müfredat proğramındaki aksaklıklardan ileri geldiği kanaatına varılmıştır.

b) **II. Devre mezunları :**

I. Devre mezunları için tesbit edilen meslekî formasyon, hizmet ile çevreye intibak kifayetsizlikleri, II. devre için kısmen de olsa varit görülmektedir. II. Devre mezunları da % 58,5 oranında Yüksek İslâm Enstitülerine % 30,7 oranında mesleğe, % 10,8 oranında diğer yüksek öğretim kurumlarına veya diğer mesleklerle özel iş sahalarına geçmeğe çalışmaktadırlar. I. Devre son sınıfta haftada bir saat olarak okutulan hitabet dersi de II. Devrede hiç okutulmamaktadır.

Öğrencilere meslek şuuru kazandırma, mesleğin gereklerini yaşama alışkanlığı verme konularında gerektiği gibi rehberlik yapılamamaktadır. Bu amaçlara ulaşmak için İmam-Hatip Okullarının özel idare ve disiplin yönetmelikleri de hazırlanıp yürürlüğe konulamamıştır. Bu konularda yıllardan beri sürdürülen çalışmaların sonuçlandırmadığı bilinmektedir.

P — **Okul sayısı ve bina durumları :**

a) 1961-1962 öğretim yılına kadar 19 İmam-Hatip Okulu mevcut iken, bu tarihten sonra muhtelif yıllarda açılan okullarla bu sayı 1970-1971 öğretim yılında 72 ye çıkmış bulunmaktadır.

Bu okullardan 51'inin asıl binaları mevcut olup, 21 okulda kiralık veya geçici binalarda öğretim yapılmaktadır. Asıl binası bulunan 51 okuldan 17 sinin bina ve tesisleri Devletçe, 34 ününki ise mahallî derneklerce yaptırılmıştır.

Öğretime açılmış bu okulların dışında, halen binaları tamamlanmış olup da öğretime açılmamış okullardan tesbit edilenlerin sayısı 9 dur. Bunların ikisi il merkezinde, 7 si ilçelerdedir.

Bunlardan başka birçok yerlerde de mahallî derneklerce İmam-Hatip Okulu için bina yapımlarının sürdürülmekte olduğu; bunların sayısı, (ilgili Dairece tesbit edildiğine göre) inşaatına başlanılmış ve devam etmekte olanlarının 16, arsaları temin edilmiş durumda olanlarının da 9 olduğu tesbit edilmiştir.

Devletçe yaptırılan İmam-Hatip Okulu binalarında standart tip projeler uygulanmakta olup, derneklerce yaptırılanların bir kısmında özel proje, bir kısmında da standart tip projeler uygulanmıştır. Son yıllarda derneklerce yaptırılan inşaatlarda da orta öğretim okullarında uygulanan 12. 16. 21 derslik bina projelerinin tatbik edildiği, böylece binalarda standartizasyona gidildiği görülmüştür.

b) Halen mevcut 5 Yüksek İslâm Enstitüsü binasında İstanbul'dakinin öğretim ve yurt binaları devletçe, diğerlerinin binaları mahallî derneklerce inşa ettirilmiştir.

İmam-Hatip Okullarında, yukarıda belirtildiği şekilde bina standartizasyonunun sağlanmasına gidilmiş olmasına rağmen, sosyal ve sportif faaliyetlerin daha iyi yürütülebilmesi için lüzumlu olan kapalı spor salonları, henüz bu okullara kazandırılamamıştır. Sadece 1 İmam-Hatip Okulunda kapalı spor salonu mevcuttur.

Din Eğitimi okullarındaki meslek derslerinin bir laboratuvarı mesabesinde olan okul tatbikat mescitleri de henüz pek çok okulda eksiktir.

R — **Yatılılık ve pansiyon durumu :**

a) Parasız yatılı kapasitesi ve kontenjanı: Mevcut İmam-Hatip okullarının 20 sinde parasız yatılı teşkilâtı bulunup, bu okullardaki parasız yatılı kontenjanı 3600 dür. Yüksek İslâm Enstitülerinde ise 500 kişilik kontenjana karşılık 1970-1971 öğretim yılındaki parasız yatılı öğrenci mevcudu 460 dır.

İmam-Hatip Okullarında parasız yatılılığa başlanılan 1962-1963 öğretim yılında, parasız yatılı öğrenci kontenjanı 1000 iken bu sayı, muhtelif yıllardaki artışlarla, 1968-1969 öğretim yılında 3600 e çıkarılmış, bu tarihten sonra da bir artış olmamıştır.

Yüksek İslâm Enstitülerine. öğretime açılmaya başlanılan 1959-1960 öğretim yılında verilen 100 parasız yatılı kontenjanı, muhtelif yıllardaki artışlarla 500 e yükselmiş olup, halen bu miktarda da bir artma olmamıştır.

İmam-Hatip Okullarındaki mevcut parasız yatılı tesislerinin kapasitesi 6000 kişilik olduğu halde bu okullar için arttırılması zarurî olan parasız yatılı kontenjanı, 3600 ün üzerine çıkarılmamıştır. Bu durum ise, çoğunluğu fakir köylü çocukları olan ve barınma imkânlarından mahrum bulunan öğrencilerin başarı derecelerini düşürmekte, hatta bir çoklarının okulu terk etmelerine yol açmaktadır.

Bu konuda duyulan ihtiyacın karşılanabilmesi veya uğranılan güçlüğün bir dereceye kadar giderilebilmesi için, İmam-Hatip Okullarında parasız yatılı teşkilâtının dışında, mahallî derneklerce, ya bu okulların müsait yerlerinde veya ayrıca temin edilen binalarda açılmış özel pansiyonlar da mevcuttur. Bu şekilde açılmış özel pansiyonların sayısı, ilgili dairece tesbit edilmiş rakamlara göre, 40 ı, bu pansiyonlarda barınan öğrenci sayısı da 6000 i aşmakta ise de bu pansiyonlarda bakım ve beslenme şartları bakımından birçok eksiklikler müşahade edilmektedir.

b) Pansiyon binaları: Parasız yatılısı bulunan 20 İmam-Hatip Okulundan 12 sinin, ihtiyacı karşılayacak nitelikte pansiyon binaları mevcuttur. Binaları yeterli olmayan diğer 8 okul için de mahallî derneklerce pansiyon binası yaptırma hususunda teşebbüslere geçildiği ve yapım işlerinin devam ettiği tesbit edilmiştir.

S — **Ders araçları ve Larotuvar Durumu :**

a) İmam-Hatip Okullarının ders ağaçları malî yıl bütçelerinden ayrılan ödeneklerle tesbit edilen bir proğram çerçevesinde temin edilmektedir.

İmam-Hatip Okullarının II. devreleri için lise ders araçlarından; Modern Fen Öğretimi (Fizik, Kimya, Biyoloji) Ders aracının tamam olduğu okul sayısının 25, bu gruba dahil olan derslerden bir veya ikisine ait ders aracı mevcut olan okul sayısının 54, matematik ders aracı tamam olan okul sayısının 40, sosyal bilgiler ders aracı tamam olan okul sayısının 30, hiç bir ders aracı bulunmayan okul sayısının, 5 laboratuvar tesisleri tamam olan okul sayısının 22 olduğu ve laboratuvarı olmayan okullarda bu ihtiyacın, okullarda bu maksat için ayrılan dershanelerde karşılandığı tesbit edilmiştir.

Bu okulların I. Devreleri için lüzumlu ders araçlarından, 1970 yılı sonuna kadar 52 okulun iş dersi araçları tamamlanmış olduğu, ortaokul Fizik, Kimya, Biyoloji, Matematik, Sosyal Bilgiler ders araçlarının henüz hiç bir İmam-Hatip Okulunda bulunmadığı anlaşılmıştır.

b) İmam-Hatip Okulları ile Yüksek İslâm Enstitülerinde yabancı dil derslerinin gerektiği şekilde öğretilmesini sağlamak ve bunun yanında hitabet kabiliyetinin geliştirilmesinde bir vasıta olmak üzere, benzeri askerî okullarla bazı yabancı okullarında müsbet neticeler alınmasına yarayan lisan laboratuarları, hiç bir okulda tesis edilmemiştir.

Ş — **Ödenek Durumu :**

a) 1962 yılında plânlı döneme girilmesiyle, 1963 malî yılından itibaren, yatırım ödeneği tahsis edilmeğe başlanılan, M. E. Bakanlığı Din Eğitimi hizmetleri (İmam-Hatip Okulları ile Yüksek İslâm Enstitüleri) için, malî yıl bütçelerinin Yatırım, Cari, Sermaye teşkili ve transfer harcamaları tertiplerin-

(Devamı 28. sayfada)

SÜNNET

HADİSELER ve GÜNLÜK HAYATIMIZ

• Ali Osman KOÇKUZU •

İnsanoğlu, hemen hemen dünyaya geldiği gündenberi yaşayışını tanzime ihtiyaç duymuş ve bu «düzen ve huzuru» aramak için emek sarfetmiştir. Düzenli ve huzurlu yaşama istek ve çabası, onun maddî hayatına yöneldiği gibi, iç dünyasına; manevî bünyesine de şâmil olmuştur.

Peygamber efendilerimiz vasıtasıyla gönderilen ve vahy mahsûlü olan ilâhî kelâm ile, Allah elçilerinin onları şerh ve izah durumundaki sözleri, örnek yaşayışları hep ferdin günlük hayatında tecellisini bulan veya bulması gereken düsturlar olmuştur.

Şurası muhakkatır ki, her semâvî din sâliki, hangi zamanda yaşarsa yaşasın, kendisine erişen «Allah kelâmı» ve «Peygamber sözü»ne yapışmakla mükellef tutulmuş; daha doğrusu, onun maddî ve mânevî huzuru için bu yol kendisine gösterilmiştir.

Geçmiş Peygamberler ve ümmetlerden beriye gelelim. Kendi Peygamberimiz ve onun tebliğatını söz konusu yapalım. Bir kere Cenab-ı Hakkın Kitab-ı keriminin Müslümanlar üzerindeki tesiri ve onların günlük hayatı ile ilgili yol gösterişleri; âyetlerdeki hükümlerin bizzat yaşanmak için indiği; onların sadece uhrevî âleme ait olmadığı, izaha ihtiyaç göstermez derecede açıktır.

İslâmın temeli olarak Kur'ân-ı Kerîm'in anıldığı her yerde, onunla ikiz vasıfta zikredilmesi gerekli olan sünnet, bilindiği gibi, Peygamberimizin İslâmı yaşayış tarzının bize kadar haberler halinde gelmiş olan eşsiz mirası, bilgi hazinesidir. Müslim, gayr-i müslim herkes, Peygamberimizin yaşayışını, İslâmı tebliğ edişini, etrafındakilere onu bilfiil yaşamayı öğretişlerini hep bu hazineyi araştırmak suretiyle bulacaklardır. Müslüman için bu araştırma ve sünneti öğrenme gayretinin, kuru kuruya «meraklı bir takip»ten daha çok, bulduğu ve öğrendiği her hadisi; gerek bugünün müslümanları arasında yaşayan ve gerekse terkedildiği için İslâm müntesiplerinde görülemeyen her nevi tatbikatı; amel şeklini, en doğru tarzıyla bizzat yapmak onunla âmil olmak şeklinde tecelli etmesi zaruridir.

⁂

Evvelki yazılarımızda zikrettiğimiz gibi, Müslüman, dinî veya dünyevî herhangi bir meselenin çözümünde güçlüğe uğrar, diğer insanlarla ihtilâfa düşerse, meydana gelen anlaşmazlık iki mercie başvurmak suretiyle giderilecektir. Çünkü Cenab-ı Hak «Eğer bir şeyde niza ederseniz, onu Allah'a ve Rasûlüne (Kur'ân-ı Kerîm'e ve sağlığında Peygamberin şahsına, daha sonra da sünnetine) arzediniz...» buyurmaktadır (1).

Diğer bir âyetin belirttiğine göre ise, müslümanlara Peygamberimiz kendi hayatları; maddî ve manevî yaşayışları için «en güzel nümûne» ve Allah'ın lutfu olarak bahşedilmiş «bir misâl», Kur'ân-ı Kerîm'in kendi tabiri ile «üsve-i hasene»dir (2).

Burada hatıra bir sual gelebilir: «Acaba her devir müslümanları ve bilhassa âlim olanları, sünneti günlük yaşayışları için örnek tanımış, onu bizzat yaşamış, hayatının tanziminde ona bağlanmış mıdır?» Efendimizden bu güne kadar meseleyi kuşbakışı gözden geçirelim.

Bir kere Sahâbe, asr-ı saadette öğrendiği her âyet ve hadîsi, yaşayışına temel olmak üzere benimsemiş, vakit geçirmeden; daha başka âyet ve hadîslerin gelmesini beklemeden mevcudu yaşamayı prensip edinmiştir. Bu tatbikat, şüphesiz Peygamberimizin ta'limatına dayanmaktadır.

Bu durum (öğrenme ve hemen yaşama), islâmî ta'limatın bizlere kadar gelmesinde büyük emekleri olan «ikinci ve üçüncü asır» âlimlerinin, bilhassa sünnetle meşgul olan zümrenin de vazgeçemedikleri güzel âdetleri olmuştur. Bu zevat, öğrendiklerini bir köşeye biriktirmeden ziyade, bir taraftan onları bilfiil yaşamaya himmet sarfetmişlerdir. Kendilerini sünnet diri tuttuğu için, onunla ameli terketmeyi bir nevi «hayattan mahrum olma» saymışlardır.

Hadîslerin öğrenilmesinde müzâkereye ne kadar önem verilmişse, onu ferdin benliğine maletmek meselesinde de amel'e o nisbette ihtimam gösterilmiş, üzerinde titiz davranılmıştır. Meşhur bir âlim «Bişr b. Hâris el-Hafî» hadîsçilere: «öğrendiğiniz hadîslerin zekâtını verin» diyerek onları, hadîsleri günlük hayatlarında yaşamağa çağırmıştır. Yine bu zatların belirttiklerine göre, eskiler yazıp öğrendikleri iki yüz hadîs içinde, asgari en mühim beş tanesini amel sahasına koymakta, onları bilfiil yaşamayı vazgeçilmez bir âdet olarak benimsemektedirler. Vekî' ve Amr b. Kays gibi âlimlerin de bu meâlde sözleri mevcuttur. Onların kanatlarına göre, hadîs tâlibi olan kimse, onlarla hemen amel ettiği takdirde hadîslerle ünsiyeti artmakta ve onları ezber işinde kolaylığa nâil olmaktadır (3).

Sünnetle meşguliyetin altın çağı denilebilecek «ilk üç asır»da durum hep böyledir. Ulemadaki bu salâbet aşağı yukarı ümmetin ekseriyetinde de mevcuttur. Yani, «tesbit — öğrenme — amel» hep bir aradadır. Bundan sonra uzun yüzyıllar «ilim ve amel» birlikte za'fa uğrar. Bu zaman zarfında belli ferd ve topluluklarda sünnet lehinde mevzii kıpırdanmalar görülmüştür. Muhammed Abdül'aziz el-Hûlî'nin de dediği gibi, İbnu Abdil-berr, İbnu Hazm, İbnu Teymiyye ve talebesi, İbnu Hacer, Şâh Veliyyullah ve benzeri münferid mesâ'î sahipleri aynı faaliyeti devam ettirmiş olsa da, sünnet ve hadîsin ta'lim ve neşri «mev'iza ve âdâb» sınırlarını aşamamıştır. Milletlerdeki meşguliyet ise, bazan Mısır ve Hicâz'ın, bazan da Hind Müslümanlarının sivrilmesi şeklinde görülmüştür (4).

Günümüzde durum nasıl olacaktır? Hadîsler, İslâm Hukuk ve Fıkhının çeşitli bablarında, değerlendirilmeleri yapılarak yer aldıkları için, artık onlarla meşgul olmama; gerekli bilgileri fıkıh müdevvenatından almak suretiyle hadîslerle teması kesme düşünülebilir mi? veya: «bizden önceki âlimler, meselelerin hallinde; müslümanların îman, amel, ahlâk problemlerinde gerekli yolları göstermişlerdir; bilgilerimiz hadîslerle ve sünnetle doğrudan doğruya temasa yetecek kudrette değildir; binaenaleyh hadîslerle olan münasebetlerimiz bizi yanıltabilir» diyerek onlardan uzak durma normal bir davranış mı olacaktır? Yoksa onları yine «mev'iza ve âdâb» olarak mı ele alacağız?

Aşağı yukarı hepsi aynı neticeye varacak daha pek çok soru için, yine selefin eserlerinden cevap arama; onların kanaatlarını öğrenme ve sâlim yol olacaktır. Bu türlü eserler, sünnetin bizzat kendi kaynaklarından alınmasını, onların tebliğ ve neşrinde; amel haline getirilmesinde aynı metodların kullanılmasını; hadîslerin müslümanların günlük yaşayışında eski te'sirinin görülmesinin zarûretini anlatmaktadır.

Hadîsin, bizzat meşguliyet sahası telâkki edilmesi, sünnetin fıkıh yoluyla değil de bizzat Rasûlüllahla birlikte tanınması, Müslümanlara daima faydalı ve hatta hayırlı olacaktır. Sünnetten ve hadîslerden korkmayalım, onların bizleri saptırıcı bir vasıfları yoktur. Nasıl olabilir ki, bizzat hidâyetin kendisi onlardır.

Fakat şurası da hatırdan uzak tutulmamalıdır ki, belirli bir seviyede sağlam ve köklü bilgi, iyi niyyet ve samimî bağlılık şarttır.

(1) en-Nisâ sûresi, âyet: 59.
(2) el-Ahzâb sûresi, âyet: 21.
(3) İbnu's-Salâh, Ma'rifetu 'ulûmi'l-hadîs, s. 223-224, Nemenkânî neşri.
(4) Muhammed Abdu'l-Aziz el-Hûlî, Miftâhu's-Sunne ev târîhu funûni'l-hadîs, s. 162-9.

GERÇEKLER DİZİSİ: 2

İMAM-HATİP OKULU MEZUNLARININ DAĞILMA ALANI

a) *I. Devre :*

1960-1970 yılları arasında I. Devreden okul içi ve okul dışı toplam olarak 14459 öğrenci mezun olmuştur. Bu mezunların yıllara göre dağılımı aşağıda gösterildiği gibidir :

	Mezun sayısı I. Devre		*II. Devre I. Sınıfa Yeni Kayıt*
1960-1961	467	1961-1962	419
1961-1962	492	1962-1963	413
1962-1963	536	1963-1964	511
1963-1964	746	1964-1965	453
1964-1965	877	1965-1966	783
1965-1966	1247	1966-1967	1082
1966-1967	1273	1967-1968	1685
1967-1968	2202	1968-1969	1888
1968-1969	2359	1969-1970	2021
1969-1970	+ 2759	1970-1971	+ 3178
	14459		12433
		Fark : 2026	(% 86)

İkinci devreye devam etmeyen birinci devre mezunlarından 1045 (% 7) i Diyanet İşleri Başkanlığında görev almış, 981 (% 7) i de diğer meslek dallarına ve iş hayatına atılmışlardır.

b) *II. Devre :*

1960-1970 yılları arasında bu devreden okul içi ve okul dışı toplam olarak 5822 öğrenci mezun olmuştur. Bu mezunların yıllara göre dağılımı aşağıda gösterilmiştir:

1960-1961	341	1961-1962	58
1961-1962	340	1962-1963	283
1962-1963	379	1963-1964	180
1963-1964	356	1964-1965	193
1964-1965	363	1965-1966	323
1965-1966	366	1966-1967	354
1966-1967	432	1967-1968	313
1967-1968	709	1968-1969	365
1968-1969	1052	1969-1970	615
1969-1970	1484	1970-1971	725
	5822		3409
		Fark : 2413	(% 58,5)

II. Devre mezunlarından Yüksek İslâm Enstitülerine devam etmeyen 2413 mezunun 1788 (% 30,7) i Diyanet İşleri Başkanlığında görev almış, 625 (% 10,8) mezun ise İlâhiyat Fakültesine veya diğer yüksek öğretim kurumlarına devam etmiş veya özel iş hayatına atılmışlardır.

****

GERÇEKLER DİZİSİ: 3

****

İmam-Hatip Okulu Mezunlarına Verilen Haklar

1 — Birinci Devre Mezunları:

Durum tesbit raporumuzda da işaret edildiği gibi, 1960-1970 yıllarında I. Devre mezunları memuriyete girişte ortaokul mezunları gibi işlem görmüşlerdir.

1960-1965 Yılları arasında 633 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden önce I. Devre mezunları imam ve hatiplik görevine Diyanet İşleri Başkanlığının bir prensip kararı ile tayin ediliyorlardı. 15 Ağustos 1965 tarihinde yürürlüğe konulan 633 sayılı kanunun 22. maddesi hükmüne göre, imam ve hatip olmak için, İmam Hatip Okulu mezunu olmak şarttır. Aynı madde hükmüne göre: II. Devre mezunu istekli bulunmadığı hallerde I. Devre mezunları imam ve hatipliklere tayin edilebilirler. İmam ve hatipliklere I. Devre mezunu istekli de bulunmaması halinde, yeterli din bilgisine sahip olduğu imtihanla tesbit edilen ilkokul mezunları vekâleten tayin edilebilirler (633 say. kanun. mad. 36)

657 sayılı Devlet Memurları Kanununu değiştiren 1327 sayılı kanunun uygulanmasından sonra göreve 15. derecenin 4. kademesinden başlayıp 9. derecenin son kademesine kadar yükselebilmektedirler.

I. Devre mezunlarından iş hayatına geçmeyenler, aynı okulun II. Devresine, kayıt kabul şartlarını taşımaları halinde devam edebilirler. Bu devre mezunlarının 16 Kasım 1957 tarih ve 257 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile ortaokul mezunu alan sanat ve meslek okullarının ikinci devrelerine devam edebilecekleri kararlaştırılmış ise de: aynı kurulun 18 Şubat 1971 tarih ve 913 sayılı yazısı ile bu kerre öğretmen okullarının ikinci devrelerine devam edemiyecekleri ilgili dairelere bildirilmiştir.

I. Devre mezunları Devlet Ortaokul Mezunlarının haklarına sahip olmak istedikleri takdirde: Devlet ortaokulu son sınıfının bütün derslerinden imtihan olmak ve başarmak zorundadırlar.

Bu devre mezunlarının Üçüncü Beş Yıllık Plân Döneminde de İmam ve Hatipliklere tayinlerine devam edilmesi zarurî görülmektedir. Bu zaruret 633 sayılı kanunun 22., 1327 sayılı kanunun 36-6. ve ikinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının bir gereğidir.

Mecmuamızın 15. sayfasındaki «İmam-Hatip Okulu mezunu ihtiyaç ve istihdam sahası» başlığı altındaki bölümde belirtildiği gibi halen yurdumuzun asgarî 40.031 İmam-hatip Okulu birinci devre mezunu imam ve hatibe ihtiyacı bulunmaktadır. Bu büyük ihtiyacın süratle mezun vereceği düşünülen İmam-Hatip Okulu birinci devre mezunları ile karşılanacağı ümit edilebilir. Bu ihtiyaç devletin resmî okullarında yetişenlerle karşılanmadığı takdirde din hizmetlerini ehliyetsiz kişilerin ele geçirmeleri kaçınılmaz bir sonuç olacaktır. II. Devre mezunlarının genellikle yüksek tahsil yaptıkları, ayrıca 7 yıllık bir tahsilden sonra köylerde görev alma temayülü göstermedikleri müşahade edilmektedir. Kaldı ki köylerimizin iyi yetişmiş, köy şartlarını bilen, köy şartlarının gerektirdiği sağlık, tarım, hayvancılık ve pratik el sanatları gibi beceriler bakımından da tecviz edilmiş imam-hatiplere şiddetle ihtiyacı bulunmaktadır. Köylerimizin kalkınmadaki sürate ayak uyduramamasının belli başlı nedenlerinden biri olarak bu kalkınmaya katkıda bulunacak rehberlerden köylerimizin mahrum bulunması gösterilmektedir. Köy kalkınmasının Öğretmen-İmam-Muhtar üçlüsünün ahengine ve bu ahenkle yurt kalkınmasına katılmasına bağlı olduğu bilinmektedir. Bu üçlünün ahenk kurmasında köy imamının öğretmen-Muhtar ilişkisinde mutavassıt rol oynayacağı şüphesizdir. Köy imamı bu şansa hem köy hayatı bakımından hem de görevi icabı mevcut geniş zaman bakımından sahip bulunmaktadır.

1960-1970 Yılları arasında bu devre mezunlarının ancak % 7 sinin mesleğe girdiği, büyük çoğunluk olan % 86 sının aynı okulun II. Devresine devam ettikleri müşahade edilmektedir. Bu durumun sosyolojik ve ekonomik nedenleri yanında psikolojik nedenlerin daha ağır bastığı bilinmektedir. Bu psikolojik nedenlerin başında mesleki formasyon noksanlığı görülmektedir. Mezunlar bu devreyi bitirdiklerinde kendilerini göreve hazır bulmuyorlar. Proğramda mesleki uygulamaların bulunmayışı, mezunların halk psikolojisi, beşerî münasebetler, hitabet, eda ve seda, kıraet, namaz kıldırma, dua yapma gibi hizmetlerin ifasında güçlük çekmeleri de bu psikolojik nedenlerdendir.

Proğram aksaklıkları giderildiği, eğitim ve öğretim noksanları telâfi edildiği takdirde bu devre mezunlarının köy imam hatipliklerine temayüllerinin artacağı düşünülmektedir. Öğrencilere meslek şuuru kazandırılabildiği, mesleğin gereklerini yaşama alışkanlığı verme konularında gerektiği gibi rehberlik yapılabildiği takdirde mezunlar mesleğe köy imamı olarak girmeye rağbet göstereceklerdir. Böylece köylerimizin geniş ihtiyacını süratle karşılama imkânı bulunabilecektir. Aksi takdirde köylerimiz daha yıllarca yetişkin din görevlilerinden yoksun kalacaktır. Bu sebeple köylerimizde yaşayan geniş vatandaş kitleleri kalkınamıyacağı gibi gerçek dinî bilgilerden mahrum da kalacaktır.

Bu devre mezunlarının köylerde görev almalarını güçleştiren ekonomik nedenler de bulunmaktadır. 1327 sayılı kanunun mali hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihe kadar köy imam hatip kadroları 300 liralık (d) cetveli terfi, çocuk zammı, sosyal yardımlar gibi hakları sağlamayan kadrolardı. Bu kadrolar, mezunların mükteseplerine uygun olmadığı gibi, 1327 sayılı kanunla tesbit edilen durumda görev haysiyetine yakışır bir yaşama imkânı vermemektedir. Bu ekonomik aksaklıkların ıslahı sonunda mezunların köylerde görev almaları süratlenecektir.

I. Devre mezunlarının diğer ortaöğretim kurumlarına devamlarının bir takım şartlara bağlanması, bunların II. Devreye devamlarını zorlamaktadır. Dört yıllık bir eğitim ve öğretim süresinde kendisini mesleğe ısındıramıyan mezunlar, diğer II. Devre ortaöğretim kurumlarına devamı düşünmekte, fakat bu arzularına muvaffak olamayınca zorunlu olarak ikinci devreye devam etmektedirler. Bu gibilerin istekleri hilâfına din hizmeti mesleğini seçmeleri halinde ortaya çeşitli problemler çıkmakta ve yanlış ihtisaslaşmalara meydan verilmektedir. Bugüne kadar başka meslek sahalarına geçemedikleri için ve sadece bu mecburiyetle Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilâtında görev alan İmam-Hatip Okulu mezunları bu başkanlık için halli müşkil ciddî bir problem teşkil etmiş ve etmektedir. Diğer taraftan imam hatiplik mesleğine intibak edemeyen bir kısım mezunlar da meslekleri dışında hizmet sahalarına kaymakta ve bu gibilerin imam-hatip Okullarının ikinci devrelerinde kaybettikleri zamanlar emek israfına sebep olmaktadır.

Bu sebeplerle:

İmam-Hatip Okullarının teklif edilen sisteme göre I. Devresinin 3 yıllık bölümü bitirenler,

a) İmam-Hatip Okullarının ikinci devrelerine

b) Diğer ortaöğretim kurumlarının ikinci devrelerine,

c) Uygulamalı meslek dersleri sınıflarına,

doğrudan devam edebilmelidirler. Böylece yukarıda düşünülen faydalar hasıl olacak, mahzurlar giderilmiş bulunacaktır.

2 — İkinci Devre Mezunları:

II. Devre mezunları 1960-1970 yılları arasında memuriyete girişte lise mezunları gibi işlem görmüşlerdir. 1960-1965 yılları arasında, 633 sayılı «Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun» un yürürlüğe girmesinden önce İmam ve hatiplik, vaizlik ve müftülük hizmetlerine Diyanet İşleri Başkanlığının bir prensip kararı ile tayinleri yapılabiliyordu. 15 Ağustos 1965 tarihinde yürürlüğe konulan 633 sayılı kanunun 22. maddesi hükmüne göre doğrudan İmam ve hatip olabilmektedirler. Aynı maddeye göre yüksek dinî tahsil yapmış istekli bulunmadığı hallerde vaiz ve müftü de olabilirler. Ancak, bu devre mezunlarının vaiz olma hakları 17 Aralık 1969 tarihli «vaaz ve vaaz Edecekler Yönetmeliği» ile kısıtlanmış, bu yönetmeliği, 19 maddesi ile bu göreve tayinleri, Diyanet İşleri Başkanlığınca yapılacak «Yeterlik İmtihanı» nı kazanma şartına bağlanmıştır.

II. Devre mezunları, 657 sayılı kanunu değiştiren 1327 sayılı kanunun uygulanmasından sonra 13. derecenin ilk kademesinden işe başlamakta ve 5. derecenin son kademesine kadar yükselebilmektedirler.

II. Devre mezunları, müftülüklere, Diyanet İşleri Başkanlığının bir prensip kararı ile artık tayin edilmemektedirler.

Bu devre mezunları, Yüksek İslâm Enstitülerine, giriş şartlarını taşımaları, elemeli giriş imtihanlarını kazanmaları halinde devam edebilirler.

Devlet lisesi mezunlarının sahip oldukları haklara sahip olmak isteyenler 1960-1969 yılları arasında Devlet Lisesi son sınıfının bütün derslerinden imtihan vermek zorunda idiler. 7. Nisan 1969 tarih ve 1549 sayılı M.E.B. Tebliğler Dergisinde yayımlanan «Orta dereceli Teknik ve meslek okullarını bitirenler için lise bitirme imtihanları hakkında yönetmelik» le dördü mecbûrî, ikisi seçmeli olmak üzere altı dersten imtihana girip başaranlar Devlet Lisesi mezunların haklarına aynen sahip olabilmektedirler (1).

1960-1970 Yılları arasında bu devre mezunlarının % 58,5 gibi yüksek oranda bir miktarının Yüksek İslâm Enstitülerine devam ettikleri müşahede edilmiştir. Mezunların bu devrede mesleğe girme oranı % 40 civarındadır. Bu oranın en az % 75 seviyesine yükseltilmesine zaruret vardır. Oranın bu seviyeye çıkarılması için meslekî dersler ve tatbikatı bakımından

(Devamı 28. sayfada)

(1) 7 Nisan 1969 arih ve 1549 sayılı Tebliğler Dergisi, 136 numaralı Talim ve Terbiye kurulu kararı.

Hesap Günü

Hamza UHUTLU

Dünya döner, hayvanat ve nebâtat deveran eder; zaman durmadan koşar, asrın çehresi buruş buruş olur... Güneş, ay eskisi gibi doğar ve batar; onların da ömürleri tükenir ve «DUR» emrine itâat edecekleri **ŞOL GÜN** durmadan yaklaşır.

Güneş manzûmesinin bütün ecrâmı fezânın uçsuz bucaksız sahrasında cevelân eder... Adına yıldız dediğimiz semada asılı sayısız kandillerin yağları tükenir...

İnsanlık denilen meçhuller kervanı durmadan yürür dünya çölünde... Kervan reisi Hazreti Âdem (a.s.) ortalarda görünmez... Ne o, kervan bölünmüş mü; önü ve arkası ortalarda yok!.. İnsan!.. Doğar, yaşlı bir kervancının kucağında bir yere kadar götürülür; **ÂLEM SAHRÂSI**'nın ortasında o yaşlı kervancı kaybolur ve o da aynı sahraya terkedilir... Gider gider; bir gün bir menzilde ölür ve kervandan bir nefer daha kaybolur...

Dünya döner, onunla beraber insan da döner... İnsan... ...döner, döner; bir yere varır söner; fakat dünyâ hâlâ döner... Lâkin bu koca değirmen taşını döndüren kudret deresi yine aynı kudretle tüketilir...

Yürüye yürüye bir gün menzil-i maksûda varan insanlar büyük bir sahrada toplanmışlar, basit basit evler yapmışlar... Çatısız, direksiz bu toprak hâneleri küçücük taşlar süsler... Herkes dünya pazarına uğramış, beğendiklerini heğbelerine doldurarak oraya getirmiş... Kimisinin bacasından duman ve ateş tüter; kimisinin misk ü anber. Kimisi o daracık hânelerini tezyin etmiş, kimisi zîr ü zeber!.. Kulak veren canlı canlılar duyarlar ki, kiminin evinden âh u figân yükselir, kiminin Allâhüekber... Heğbeler açılmış; kiminden **burak** çıkar kiminden ejder!.. Ki onlar sahiplerini ya mesûd ederler ya mükedder...

Taşçı eline almış çekicini ol hânelere taş düzler... Yine o taşçı, dirilere apartmanlar diker!.. Ak mermerlerden süslediği, mozayiklerin ışılattığı şeddât köşkvâri betonarme apartmanlardan diriler karşıki mezarlığı bir çocuk bahçesi gibi seyreyler.. Seyreyler, seyreyler; bir gün olup ol bahçeye istemeye istemeye giderler...

Gün doğar batar, ay doğar batar ve tekrar doğar... İnsan doğar batar; batış o batış... Sonra bir başkası doğar. Atını kovar kovar ve bir gün olur kapaklanır; arkasından oğlu doğar. O da öyle açar ve solar...

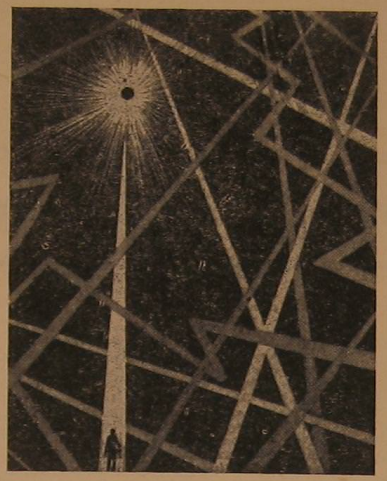

Belli ki, her doğan ölüyor ve ölecek... Ölürken ise kimi ağlayıp kimi gülecek!.. Kimi burda güler kimi orda... Burda gülenler herhal yarın orda ağıtçı... Hakkın hakkını verirken burda ağlatılanlar da yarın orda gülücü...

Kâfirler, ehl-i hevâ ve heves, fâsık ve fâsitler, mülhitler, müfsitler durmadan gülerler... Mü'minlere bakarsın onlar dahi gülerler; acep ne iştir?!..

Bakarsın müslümana, KARUN kadar hazîne sâhibi; ol hazînelerin anahtarlarını arabalarla götürür... Semaya başkaldıran müşrik apartmanların lüks odaları içinde ipek yorganlara bürünmüş... Gözüne, dünya ve malı ebedî görünmüş...

Batmaz mı o yatak ona, çökmez mi üzerine o yorgan?!.. Nasıl, niçin uyur o?.. Zulüm karanlıkları perde perde ağarken, şirret yağmur gibi yağarken, küfrün zâlim eli ma'sum dünyalığı boğarken nasıl yatar müslüman?..

Yataklarınız ne zalim, yorganlarınız ne aldatıcı imiş sizin! Su çıkmaz mı sıcak yataklarınızdan?! Yorganlarınız ağırlaşıp ezmez mi sizi?.. Yastıklarınız bağırıp çağırmaz mı size? Tavanlar delinip ahvâl perdesi görünmez mi size? Niçin kalkıp geceleri gelmezsiniz dize?..

Yâ ey kardeşim hakikat, gördün ya! Müslümanlar da uyur, uyudukça kör dünya!..

Müslümanlar nerdesiniz?!. Kur'an okuyanlar nerdesiniz? İslâm gençliği nerdesin?.. Rahat yatağında uyurken bir el tutup seni sarsmıyor mu?

(Devamı 29. sayfada)

****

GERÇEKLER DİZİSİ: 4

****

İmam-Hatip Okulu Mezunu İhtiyacı ve İstihdam sahası

Devlet İstatistik Enstitüsünün 497 sayılı ve 1963 tarihli «Muhtarlık Bina Sayımı Araştırması»na göre Türkiye'de 35657 cami mevcuttur. Diyanet İşleri Başkanlığından alınan bilgilere göre: 1960 yılından 1970 yılına kadar (yaklaşık olarak) 15000 caminin daha hizmete girdiği anlaşılmaktadır. Bu rakama, çeşitli resmî ve özel kurumların cami olarak istimal ettikleri mahaller dahil edilmemiştir.

Bu duruma göre: Takriben Türkiye'de 50.657 cami ve mescit mevcuttur. Her caminin en az bir imam ve hatibi bulunması gerektiğine göre, halen 50,657 İmam-Hatip Okulu mezunu ve 633 sayılı kanunun ön gördüğü nitelikte İmam ve Hatip'e ihtiyaç vardır. Kaldı ki, birçok camilerde birden fazal İmam ve Hatip ihtiyacı vardır.

Mevcut kadrolu İmam ve Hatiplerin tahsil durumu halen şöyledir :

İmam-Hatip Okulu I. Devre Mezunu İmam ve Hatipler	971
İmam-Hatip Okulu II. Devre Mezunu İmam ve Hatipler	1284
İlkokul mezunu İmam ve Hatipler	7845
Ortaokul mezunu İmam ve Hatipler	96
Lise mezunu İmam ve Hatipler	30
İlkokul mezunu vekil İmam ve Hatipler	10.500
Halen kadrosu bulunup da açık olan İmam ve Hatiplik	1.500
Hiç tahsili olmayan İmam ve Hatipler	150
İlkokul mezunu vakıflar teşkilâtında görevli İmam ve Hatipler	250
Ücreti halk tarafından ödenen İmam ve Hatipler	28.031
Bu duruma göre halen mevcut İmam-Hatip Okulu I. ve II. devre mezunu olarak İmam ve Hatip ihtiyacı :	
İlkokul mezunu vekil İmam ve Hatiplerin yerlerine	10.500
Halen münhal bloke kadrolara tayin için	1.500
Halen münhal bloke kadrolara atyin için	1.500
Kadroya alınması gereken ve ücretleri halk tarafından ödenen cami İmam ve Hatipleri için	28.031
olmak üzere	40031

İmam ve Hatibe ihtiyaç olduğu tesbit edilmiştir.

Bu sayıya: Ordu, hastahaneler, hapishaneler, belediyeler, fabrika ve müessese camileri ihtiyaçları ile işçilerimizin bulunduğu yabancı ülkelere gönderilecek İmam-Hatip Okulu mezunu din görevlisi ihtiyacı ve Kıbrıs ile Batı Trakya'ya gönderilmesi gereken İmam-Hatip Okulu mezunu din görevlisi ihtiyacı dahil edilmemiştir. Bu ihtiyacın da mühim bir yekûn teşkil edeceği düşünülmektedir. Halen bulunanlarda istenilen niteliğe sahip bulunan İmam ve Hatipler mevcut olmadığı bilinmektedir.

****

GERÇEKLER DİZİSİ: 5

****

1960 - 170 Yılları arasında gelişme

1961 — 1962 öğretim yılı sonuna kadar 19 İmam-Hatip Okulu.

1962 — 1963	öğretim yılında	7,
1965 — 1966	»	»	4,
1966 — 1967	»	»	10,
1967 — 1968	»	»	18,
1968 — 1969	»	»	11,
1969 — 1970	»	»	2,
1970 — 1971	»	»	1 olmak

üzere sayıları 72 ye ulaşmış; öğrenci sayıları da 1960-1970 öğretim yılları arasında (4509) dan (49146) ya yükselmiş; 1960-1970 öğretim yılları arasında 1. devrelerden mezun olanlar sayısı 427 den 13435 e, 2. devreler mezun sayısı da 339 dan 5369 a çıkmış bulunmaktadır. Bunlardan ayrı olarak 1. devreden 1024, 2. devreden de 453 kişi okul dışı bitirme imtihanlarında muvaffak olmuşlardır.

Kalb Temizliği (1)

Yazan :
es-Seyyid SÂBIK

Terceme :
Ahmet GÜRTAŞ

İNSANLARIN hayır ve menfaati, aralarında muhabbet ruhunun hâkim olmasına ve sevgi bağlarının kuvvetlendirilmesine bağlıdır. Bu ruhu kaybettikleri ve bu bağlar gevşediği zaman belâ ve sıkıntıya maruz kalırlar; ayakları yer tutmayacak ve sağlam bir müessese kalmayacak derecede sarsılırlar.

Damura b. Sa'lebe (R.A.) den, Hz. Rasûlüllâh (A.S.) ın şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir :

«İnsanlar, aralarında hasede yer vermedikleri müddetçe, hayır (içinde olmak) da devam ederler.» (2)

İşte bundan dolayıdır ki İslâm, insanları, her türlü mütecavizlerden koruyacak dikenli bir çit ile kuşatmaya ve dağılıp parçalanmaktan muhafaza edecek zırhlarla himaye etmeye çalışmış; böylece onları özel bir modele göre kalıba dökmeğe ve hususî surette terbiye etmeye gayret etmiştir. Öyle bir terbiye ki, bu terbiyenin en mühim rolü, insanî faziletleri yaşatmak ve insanlardan bayağı sıfatları ve kötü huyları uzaklaştırmaktır. Buna göre İslâm nazarında ideal insan, sözünde doğru olan, daima hakkı arayan ve kalbini kötülük düşünmekten uzak tutan insandır.

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimize sordular :

— Hangi insan daha faziletlidir?

Efendimiz şu cevabı verdi :

— Kalbi süpürülüp temizlenmiş olan ve dili son derece doğru söyleyen herkestir.

Dediler ki :

— Dili son derece doğru söyleyeni anladık. Fakat kalbi süpürülmüş olan kimdir?

Efendimiz şu cevabı verdi :

— O, müttakî ve temiz olan, kendisinde asla günah, isyan, kin ve hased bulunmayan kimsedir.

Namaz, oruç ve sadaka gibi fazla ibadetler, Allah rızası için tek yol değildir. Ortada bir de kalb temizliği ve gönül pâklığı vardır. Allah katında sevabca ve emelce en hayırlı olan da budur. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Ümmetimin evliyâsı Cennete, namaz, oruç ve sadaka çokluğu ile girmemişlerdir (girmeyeceklerdir). Fakat onlar Cennete Allah'ın rahmeti, gönülleri(ni)n zenginliği ve kalbleri(ni)n temizliği ile girmişlerdir (gireceklerdir).»

Kişinin muvaffakiyeti ve Allah'ın rızası ile insanların sevgisine mazhar olması şuna bağlıdır: Ahlâkî muvazene sahibi olmak ve her hareketi akl-ı selimden doğup yüce bir gayeyi hedef alacak şekilde davranışlarına hâkim olmak...

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«İman konusunda kalbini (riyâdan kurtarıp) samimî kılan, kalbini temiz, dilini doğru, nefsini mutmain ve tabiatını müstakîm hale getiren umduğuna nâil olmuştur.»

İnsan, üstün bir seviyeye yükseldiğinde ve olgunluk derecelerinde terakki ettiğinde kendisinden aşağıda olana şefkat ve merhamet nazarı ile bakar; onu da yükseltmeye gayret ederek ona yardım elini uzatır; bu iş kendisini yorsa bile hiç bir zaman kalbinde o kimseye kin ve adavet beslemez. İşte bu, İslâmın şu sözlerle çizdiği yoldur:

«Ey oğulcuğum! Kalbinde hiç kimseye karşı bir kin olmadığı halde sabaha çıkmaya gücün yettiği takdirde bu şekilde hareket et. Şüphesiz ki bu, benim sünnetimden biridir. Kim benim sünnetimi yaşatırsa, muhakkak ki, beni sevmiştir. Kim beni severse Cennette benimle beraber olacaktır.»

Allah Taâlâ Hazretlerinin bize öğrettiği dualardan biri de şudur:

«Bunların (ensâr ve muhâcirinin) arkasından gelenler (şöyle) derler: Ey Rabbımız! Bizi ve îman ile daha önden bizi geçmiş olan (din) kardeşlerimizi yarlığa. İman etmiş olanlar için kalblerimizde bir kin bırakma. Ey Rabbımız! Şüphesiz ki Sen çok esirgeyicisin, çok merhametlisin.» (3)

İslâm bir taraftan güzel huyları emir ve tavsiye ederken, diğer taraftan hased, kin ve sahtekârlığa müsamahasız bir şekilde harb ilân etmektedir. İslâm nazarında bu sıfatlar dini mahveden, kendisinde bu sıfatlar bulunan kimseyi bayağı, Allah'ın ve insanların gazabına müstahak hale getiren kötü huylardır. Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Sizden önceki ümmetlerin hastalığı size de sirayet etti: Hased ve kin gütmek Kin gütmek kökten kazıyıcıdır. Dikkat edin! Ben, saçı kökünden kazır, demiyorum. Fakat dini kökünden kazır.»

Hased ile îman birbirine zıd olup bir kalb içinde bir araya gelmezler. Tıpkı su ile ateşin bir yerde beraber bulunmadıkları gibi... Birinin varlığı, diğerinin bulunmasına imkân vermez.

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Bir kulun kalbinde, Allah yolundaki bir toz ile Cehennem ateşi bir araya gelmez. Yine bir kulun kalbinde iman ile hased beraber bulunmaz.»

Hasedle birlikte hiç bir amel temiz ve iyi olamaz; hiç bir sâlih amel kalmaz; hiç bir iyilik Allah'a yükselemez. Çünkü bu kötü huy, bunların hepsini yer, bitirir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Ateşin odunu yediği gibi, hased de iyilikleri yer.»

Hasedin karakteri, bayağı bir karakterdir. Kötülük saçmaktan, yüz kızartıcı söz ve hareketleri emredip iyilikten nehyetmekten, güzel şeyleri çirkin göstermekten, medih ve senaya lâyık olan şeyleri zemmedip Allah'ın, ilgi kurmayı emrettiği kimselerle alâkayı kestirmekten asla geri durmaz. Hased nice yakınlıkları parçalamış, nice bağları koparmış ve nice kanları akıtmıştır. Âdem (A.S.) in oğlu, kardeşine hased ettiği vakit, yeryüzünde meydana gelen ilk öldürme suçunun sebebi de hased olmuştu. Yine hased denilen bu rezil huy, sâlih bir peygamberin himayesinde yetişmiş oldukları halde, Yusuf'un kardeşlerini babalarına isyan etmeye ve kendi kardeşleri olan Yusuf'a tuzak kurmaya sevketmişti:

«Hani onlar (o kardeşler) şöyle demişlerdi: Yusuf'la biraderi, babasının yanında, muhakkak bizden daha sevgilidir. Halbuki biz (kuvvetli) bir cemâatiz. Babamız herhalde açık bir yanlışlık içindedir. Yusuf'u öldürün. Yahut onu (issiz) bir yere atın ki, babanızın teveccühü yalnız size ait olsun ve siz ondan sonra (tevbe edip) sâlih bir zümre olasınız.» (4)

Hased, küfür ve inkâr ehlinin sıfatıdır. Bu kimseler, insanların üstüne Rablarından herhangi bir hayrın inmesini asla istemezler; Allah'ın kendi fazlından ihsan ettiği herhangi bir şeyden dolayı insanları kıskanırlar; mü'min olan ve ıslah için çalışan kimselerin küfre ve bozgunculuğa dönmelerini arzu ederler:

«Kitab ehlinin çoğu, hak kendilerine apaçık belli olduktan sonra, içlerindeki hasedlerinden ötürü, sizin inandıktan sonra inkâr etmenizi isterler. Allah'ın emri gelinceye kadar onları affedin, geçin...» (5)

Hased sıfatından doğan bu neticelerden dolayı, Allah Taâlâ Hazretleri bize, yeryüzünde ıslah için uğraşmayıp sadece bozgunculuk yapan şeytanlardan Allah'a sığındığımız gibi, hasedcilerden de Allah'a sığınmamızı emretmektedir:

«... Ve hased edenin, hased ettiği zaman şerrinden (sabahın Rabbına sığınırım, de.» (6)

İslâm, hased denilen bu bayağı sıfatı sadece zemmetmekle, fert ve cemiyetteki acı meyvelerini ve kötü neticelerini saymakla iktifa etmemiş, bilâkis bunun da ilerisinde bu sıfatı ortadan kaldırmak ve kökünden kazımak için ideal çareler ve çok kıymetli esaslar getirmiştir.

İslâm, kıskançlık ateşini körükleyen ve kindârlık alevini parlatan sebeplere göz atmış ve ilk iş olarak bunları söndürmeye gayret etmiştir. Artık İslâm cemiyetinde düşmanlık ve kin gütme asla ortaya çıkıp yayılamaz. Çünkü din kardeşini sevmek imanın bir cüz'üdür. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır :

«Nefsim (kudret) elinde olan (Allah)'a yemin ederim ki, iman etmedikçe Cennete giremezsiniz; birbirinizi sevmedikçe de iman etmiş olmazsınız.»

Yine şöyle buyurmaktadır:

«Karşılıklı hediye alıp verin. (Böyle yaparsanız) birbirinizi seversiniz.»

Diğer bir hadîs-i şerifte de şöyle buyurmaktadır:

«Hediye, kalbin kin ve düşmanlığını giderir.»

İslâm, kibirlenmeyi, kendini beğenmeyi ve başkasının hakkına tecavüz etmeyi kat'î surette menetmektedir. Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Kalbinde zerre miktarı kibir olan kimse Cennete giremiyecektir.»

Bir başka hadîs-i şerifte de şöyle buyurmaktadır:

«Allah Taâlâ Hazretleri, hiç kimse hiç kimseye karşı övünmeyecek ve hiç kimse hiç kimsenin hakkını yemeyecek şekilde tevazu' göstermenizi bana vahyetmiştir.»

Başkanlık, makam ve yeryüzünde böbürlenmeyi taleb etmek, kişiye âhirette Allah'a komşu olma ve mükâfat elde etme imkânını kaybettirir:

«İşte âhiret yurdu! Biz onu, yeryüzünde ne böbürlenme ve ne de fesad arzusuna düşmeyeceklere veririz. (İyi) sonuç (Allah'ın azabından) sakınanlarındır.» (7)

Dünyevî şehvet ve lezzetler, rekabet yapılacak bir saha olmadığı gibi, son derece arzu edilmeğe ve peşinden koşmağa değer bir şey de değildir.

Hz. Peygamber (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«Kendinizden aşağı durumda olanlara bakınız; sizden üstün durumda olanlara bakmayınız. Bu (şekilde davranmanız), Allah'ın size olan nimetlerine karşı nankörlük yapmamanıza daha uygundur.»

Cenab-ı Hak da şöyle buyurmaktadır:

«Allah'ın, sizi birbirinizden üstün kıldığı şeyleri özlemeyin. Erkeklere, kazandıklarından bir pay, kadınlara da kazandıklarından bir pay vardır. Allah'dan bol nimet isteyin...» (8)

Hayır sahaları ise herkese açıktır. Ahlâkî terakkinin ve ruhî tekâmülün kapıları önünde hiç bir engel ve perde yoktur:

«Allah, kula kendi gayret ve isteği mikdarınca ihsan buyurur.»

Hz. Rasûlüllâh (A.S.) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

«İki şeyin dışında hased (gıbta) yoktur. (Biri) Allah'ın, kendisine mal verip o malı (sadece) hak (yol) da harcamayı ihsân edip bu hikmetin icabına göre hareket eden ve onu halka öğreten kimsedir.»

Artık rekabet edecekler, bu konuda rekabet etsinler.

Bu esaslar, İslâm'ın ilk asrında hayatın her sahasında tesirini göstermiş, faydalı netice ve meyvelerini verip ruhlardan karanlığı kovmuştur.

Bir adam Abdullah b. Abbâs'a sövmüştü. İbn-i Abbâs da: **«Bende üç haslet varken sen bana söyüyorsun, öyle mi?»** diye mukabele etti ve şu üç hasleti saydı:

1. Ben bir hâkimin, hükmünde adâletli davrandığını duyuyorum ve bu hâkimi seviyorum. Halbuki ben, çok muhtemel ki, o hâkimin önünde hiç muhâkeme edilmeyeceğim.

(Devamı 29. sayfada)

(1) es-Seyyid Sâbık, Da'vetü'l-İslâm, Mısır, 1960, s. 205-212.
(2) Taberânî, ravileri sika kimseler olan bir senetle rivayet etmiştir.
(3) el-Haşr sûresi, âyet: 10.
(4) Yûsuf sûresi, âyet: 8-9.
(5) el-Bakara sûresi, âyet: 109.
(6) el-Felak sûresi, âyet: 5.
(7) el-Kasas sûresi, âyet: 83.
(8) en-Nisâ' sûresi, âyet: 32.

GERÇEKLER DİZİSİ: 6

Devrimci Profesör Ne Diyor?!:

Prof. Fehmi YAVUZ

İmam-Hatipliğin meslek haline getirilmesi toplumumuzun kalkınma çabalarını destekleyen değil, köstekleyen sonuçlar vermiştir. Bu konuda geçmişten pek çok örnekler gösterilebilir. Medreselerin asker kaçağı deposu haline geldiği yıllar ise çok uzakta değildir.

Günümüzde din görevlileriyle politikacıların işbirliği yaparak doğmaları, şeriat hükümlerine göre topluma düzen vermek yönündeki çalışmaları açık, ya da gizli bir biçimde sürüp gitmektedir.

Yine günümüzde tıp, sosyal bilimler (hukuk, sosyoloji, pedagoji, psikoloji, iktisat, maliye) kalkınmamızın gerektirdiği bütün bilgileri sağlamaktadır.

Din Eğitimi yapan kurumların çifte kişiliğe sahip insanlar yetiştirdiği gözden uzak tutulmamalıdır. Bu kişilerden biri, ahrete, tartışılması, eleştirilmesi yapılmadan kabulü gereken doğmalara dönük olacak, ötekisi ise objektif sayılebilen, ölçülebilen, deneye sokulabilen, özgür düşünce alanını temsil eden bir kafa düzenini gerektirecektir. Bu iki kişilik, hep çatışma halinde kalmıştır.

Batı'yı bugünkü uygarlık düzeyine ulaştıran en güçlü neden özgür düşüncenin yaygınlaşması, doğmalardan uzaklaşabilmek için en az beş yüz yıldan beri gösterilen çabadır.

Dini, Anayasanın da ışığı altında, ferdî vicdanlara bırakmak tutulacak en doğru yoldur. Din görevlileri, dün politikanın tam içinde idi, bugün isteseler de politikaya bulaşmak, bulaştırmak zorunda kalmaktadırlar. Yarın da, böyle olacağı söylenebilir. Hele, onların Allah ile kul arasına girmelerini önleyecek bir güçten söz etmek hayale kapılmak olur.

Bu nedenlerle, lâik eğitimi güçlendirmek ve din eğitimi yapan kurumların sayısını önce dondurmak, sonra da azaltmak gerektiği kanısındayım.

İmza
2.6.1971

İMAM—HATİP OKULUNDA DEVRELER ve SÜRELER

Bugünkü İmam-Hatip Okullarımız, ilkokula dayalı birinci devresi 4, birinci devreye dayalı ikinci devresi 3 olmak üzere meslek kültürü yanında ayni seviyedeki okullara denk genel kültür de veren orta dereceli eğitim ve öğretim müesseseleridir.

Bu okulların birinci devrelerinde okutulan dersler şunlardır :

MESLEK DERSLERİ :
1 — Kur'an-ı Kerîm
2 — Arapça
3 — Akaid
4 — Din Dersleri
5 — Siyer ve İslâm Ahlâkı
6 — Tefsir
7 — Hadîs ve Usûlü
8 — Fıkıh ve Usûlü
9 — Kelâm
10 — Türkçe — Hitabet

KÜLTÜR DERSLERİ :
1 — Türkçe
2 — Yazı
3 — Tarih
4 — Coğrafya
5 — Yurttaşlık Bilgisi
6 — Kanun Bilgisi
7 — Türk — İslâm Sanatı
8 — Psikoloji
9 — Matematik
10 — Fizik
11 — Kimya
12 — Tabiat Bilgisi
13 — Sağlık Bilgisi
14 — Yabancı Dil
15 — Beden Eğitimi
16 — Resim-İş
17 — Müzik

Bu okulların ikinci devrelerinde okutulan dersler de şunlardır :

MESLEK DERSLERİ :
1 — Kur'an-ı Kerîm
2 — Arapça
3 — Farsça
4 — Tefsir
5 — Hadîs ve Usûlü
6 — Fıkıh ve Usûlü
7 — Kelâm
8 — İslâm Tarihi
9 — Dinler Tarihi

KÜLTÜR DERSLERİ :
1 — Edebiyat
2 — Kompozisyon
3 — Türk — İslâm Sanatları T.
4 — Felsefe — Sosyoloji — Mantık
5 — Psikoloji ve Din Psikolojisi
6 — Tarih
7 — Coğrafya
8 — Matematik
9 — Astronomi
10 — Fizik
11 — Kimya
12 — Biyoloji
13 — Sağlık Bilgisi
14 — Yabancı Dil
15 — Beden Eğitimi
16 — Millî Güvenlik

Yukarıdaki listeler gözden geçirildiği zaman görülür ki, birinci devrede orta okul dersleriyle birlikte ve onlardan farklı olarak meslek formasyonunun gerektirdiği Kur'an-ı Kerîm, Arapça, Akaid, Din Bilgisi, Siyer ve İslâm Ahlâkı derslerinden başka Tefsir, Hadîs ve Hadîs Usûlü, Fıkıh ve Fıkıh Usûlü, Kelâm... gibi yaş ve seviye üstü meslek dersleri; ayrıca İslâm San'atları Tarihi; Psikoloji, Sağlık Bilgisi, Kanun Bilgisi... gibi ağır mevzûlü Ortaokullarda okutulmayan dersler de okutulmaktadır.

a — Bu derslerin ikinci devrelerin kurulacağı düşünülmeden proğrama konulduğu anlaşılmaktadır.

b — Halbuki uygulamadan alınan intibâlara göre Tefsir, Hadîs ve Hadîs Usûlü, Fıkıh ve Fıkıh Usûlü, Kelâm, İslâm Sanatları Tarihi, Psikoloji, Sağlık Bilgisi, Kanun Bilgisi derslerinin mevzûları öğrencilerin seviyelerini aşmaktadır.

c — Öğrencilerin dil bilgileri ve kelime dağarcıkları bu dersleri izlemelerine yetmemektedir.

****

GERÇEKLER DİZİSİ: 7

****

İhtiyaç ve İstihdam Yönünden İmam-Hatip Okullarının Geleceği

Devlet İstatistik Enstitüsünün 497 sayılı ve 1963 tarihli «Muhtarlık Bina Sayımı Araştırma» sına göre, Türkiye'de 35657 cami mevcuttur. Diyanet İşleri Başkanlığından alınan bilgilere göre, 1960 yılından 1970 yılına kadar (yaklaşık olarak) 15000 caminin daha hizmete girdiği anlaşılmaktadır. Bu rakama, çeşitli resmî ve özel kurumların cami olarak istimal ettikleri mahaller dahil edilmemiştir.

Bu duruma göre, takriben Türkiye'de 50.657 cami ve mescit mevcuttur. Her caminin en az bir imam ve hatibi bulunması gerektiğine göre halen 50.657 İmam Hatip Okulu mezunu ve 633 sayılı kanunun öngördüğü nitelikte İmam ve Hatibe ihtiyaç vardır. Kaldı ki birçok camilerde birden fazla İmam ve Hatip ihtiyacı mevcuttur.

Mevcut Kadrolu İmam ve Hatiplerin Tahsil Durumu Halen Şöyledir :

İmam-Hatip Okulu I. Devre mezunu İmam ve Hatipler	971
İmam-Hatip Okulu II. Devre Mezunu İmam ve Hatipler	1284
İlkokul mezunu İmam ve Hatipler	7845
Ortaokul mezunu İmam ve Hatipler	96
Lise mezunu İmam ve Hatipler	30
İlkokul mezunu vekil İmam ve Hatipler	10.500
Halen kadrosu bulunup da açık olan İmam ve Hatipler	1.500
Hiç tahsili olmayan İmam ve Hatipler	150
İlkokul mezunu vakıflar teşkilâtında görevli İmam ve Hatipler	250
Ücreti halk tarafından ödenen İmam ve Hatipler	28.031
Bu duruma göre halen mevcut İmam-Hatip Okulu I. ve II. Devre mezunu olarak İmam ve Hatip ihtiyacı :	
İlkokul mezunu vekil İmam ve Hatiplerin yerlerine	10500
Halen münhal bloke kadrolara tayin için	1500
Kadroya alınması gereken ve ücretleri halk tarafından ödenen cami İmam ve Hatipleri için	28031
Toplam olarak	40031

İmam ve Hatibe ihtiyaç olduğu tesbit edilmiştir.

Bu sayıya, ordu, hastahaneler, hapishaneler, belediyeler, fabrika ve müessese camileri ihtiyaçları ile işçilerimizin bulunduğu yabancı ülkelere gönderilecek İmam-Hatip Okulu mezunu din görevlisi ihtiyacı ve Kıbrıs ile Batı Trakya'ya gönderilmesi gereken İmam-Hatip Okulu mezunu din görevlisi ihtiyacı dahil edilmemiştir. Bu ihtiyacın da mühim bir yekûn teşkil edeceği düşünülmektedir. Halen buralarda istenilen niteliğe sahip bulunan İmam ve Hatipler mevcut olmadığı bilinmektedir.

Yukarıda görüldüğü gibi halen sadece Diyanet İşleri Başkanlığının en az İmam-Hatip Okulu mezunu 40031 İmam-Hatibe ihtiyacı vardır. Bu okullar mezunlarının % 15 inin Yüksek İslâm Enstitülerine devam edeceği düşünülmektedir. % 5 inin diğer Yüksek Öğretim Kurumlarına, % 5 inin de özel iş alanlarına intikal edecekleri düşünüldüğü takdirde mezunların % 75 oranında meslekî iş alanlarına dağılacağı hesap edilmektedir.

Önümüzdeki 10 yıl içinde yıllara göre mevcut İmam-Hatip Okullarının şu miktarlara göre mezun vereceği tahmin edilmektedir:

İMAM-HATİP OKULU

Öğretim Yılı	I. Dev. I. sınıf Tahmini mev	I. dev. tahmini Mezun sayısı	II. dev. tahmini Mezun sayısı
1970-1971	15572(fiili mev.)	4757	1260
1971-1972	16000	5799	1437
1972-1973	16500	5262	2238
1937-1974	17000	4746	2751
1974-1975	17500	4876	3355
1975-1976	18000	5029	3044
1976-1977	18500	5181	2745
1977-1978	19000	5334	2820
1978-1979	19500	5486	2909
1979-1980	20000	5638	2996
	Toplam	52.108	25.555

Birinci devre mezunlarından % 7 nin, ikinci devre mezunlarından da % 75 inin meslekle ilgili iş alanlarına intikâk edecekleri düşünüldüğü takdirde 1980 yılı sonunda mevcut Diyanet İşleri Başkanlığı ihtiyacının 22214 adedi yani % 57 si karşılanmış olacaktır. Bu durumda mevcut İmam-Hatip Okulları sadece Diyanet İşleri Başkanlığının şu andaki ihtiyacını ancak 1988 yılına kadar tamamlayabilecektir.

İmam-Hatip Okulları Kapatıldı

İŞTE KARAR!:

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Sayı : 225

Tarih: 4. Ağustos 1971

Konu : İmam-Hatip Okulları hakkında

8 Nisan 1971 gün ve 13803 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Hükûmet Proğramının Millî Eğitim Reformuna ilişkin bölümünde öngörülen «İmam-Hatip Okullarının orta öğretim sistemine uyacak biçimde ıslah olunması» hususunun, hükûmet proğramındaki bu direktif çerçevesi içinde ortaokula dayalı meslek okulları olarak yeniden düzenlenmesi konusunda dairemize havale edilen Bakanlık makamının (Din Eğitimi Genel Müdürlüğü ifadeli, 22 Temmuz 1971 gün ve 314/5369 sayılı) mucipleri üzerine gereği düşünüldü.

1. İmam-Hatip Okulu: 3 Mart 1924 gün ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat Kanununun 4. maddesi gereğince, imamlık ve hatiplik gibi din hizmetlerinin yerine getirilmesi ile görevli kimseleri yetiştirmek üzere Millî Eğitim Bakanlığınca açılmış, lâik öğretim sistemi içinde ayrı okul dur.

2. İmam-Hatip Okulu, ortaokul üzerine, gerektiği ölçüde genel kültür ve din kültürü veren, dört yıl süreli, bir mesleki eğitim ve öğretim kurumudur.

Meslek dersleri (Din kültürü) nin genel kültür ortamında verilmesinden maksat, a) Din adamlarının dar (Sectaire) zihniyetle yetişmelerini ve kendi alanları dışındaki konular ve meseleler karşısında ilgisiz kalmalarını veya çok zaman olduğu gibi, küçümser davranışlarını önlemek; b) Onların aynı zamanda müsbet zihniyet kazanmalarına yardım etmek; c) Türlü çevrelerin mensupları arasında daha rahat anlaşılmalarını sağlamaktır.

3. İmam-Hatip Okulu, eğitim ve öğretim çalışmalarında, İmam-Hatip adaylarını:

a) Tarihimizin gerçeklerine, özellikle devrimlerimize inanmış, millî bünyemize zararlı akımlar karşısında uyanık;

b) Kalkınmamızda ve halkımızın moralinin yüksek tutulmasında müessir;

c) Hayat ve meslek meselelerini değerlendirmede müsbet zihniyetli;

ç) Hizmet duygusu kuvvetli, dürüst ve çalışkan;

d) Dinin ve din ahlâkının gerçeklerini samimiyetle yaşayıp yerine getiren birer aydın;

e) İnsanları seven ve anlayan, davranışlarında her şeyden önce bir mürebbi olduğu şuuruna sahip;

f) Türk millî eğitiminin amaçlarını benimsemiş ve bunları uygulamaya hazır, güvenilir birer meslek adamı olarak yetiştirmekle görevlidir.

4. İmam-Hatip Okulu öğrenimini başarı ile tamamlayanlara İmam-Hatip Okulu bitirme diploması verilir. Bu diplomayı elde etmiş bulunanlar, 633 sayılı kanunun 22. maddesinin (e) ve (f) bendlerinde belirtilen din hizmetlerinde görev alma hakkını kazanırlar.

5. İmam-Hatip Okulun herhangi bir sınıfından, ikinci devre orta öğreniminin çeşitli proğramlarından birine geçmek isteyen öğrenciler, girmek istedikleri proğramın farklı derslerinden (proğramların birinden ötekine geçiş için ayrıca tesbit edilecek esaslara göre) imtihanlara tâbi tutulurlar.

6. İmam-Hatip Okulu bitirme diploması alanlardan, Yüksek İslâm Enstitüsü dışında yüksek öğretim kurumlarına gitmek isteyenler, lisenin yüksek öğretime hazırlayan proğramlarından birini seçerek diplomasını almak istedikleri proğramın farklı derslerinden (ayrıca tesbit edilecek esaslara göre) bitirme imtihanlarına tabi tutulurlar.

İmam-Hatip Okullarının yeniden düzenlenmesinde gözetilecek yukarda belirtilen temel ilkelerin ışığı altında söz konusu okulların yönetmelik ve proğramlarının bu esaslara uygun olarak, Din Eğitimi Genel Müdürlüğünce en kısa zamanda hazırlanması ve hazırlanacak taslakların en geç 28 Ağustos 1971 gününe kadar dairemize intikal ettirilmesi kurulumuzca uygun görülecek, durumun Bakanlık makamının tasviblerine arzı kararlaştı.

Başk. Vk.	Üye	Üye	Üye
C. Alpman	C. Alpman	K. Kerpiçci	F. Oğuzkan
İmza	İmza	İmza	
Üye	Üye	Üye	Üye
B. Örnekol	E. İnetaş	M. N. Aşkın	A. Demirtaş
	İmza	İmza	İmza

Uygundur
4.8.1971
Millî Eğitim Bakanı
Şinasi Orel
İmza

Kapatma kararı Kanunlara aykırıdır!...

a) İmam-Hatip Okulları 3-Mart-1924 gün ve 430 sayılı Tevhid-i Tedrisat kanununun 4. Maddesine göre ihtiyacı karşılamak üzere açılmıştır. Orta okula dayalı 4 yıllık İmam-Hatip Okulu ise halkın ihtiyacını karşılayacak nitelikte Din görevlisi yetiştiremiyecektir.

b) 22-Haziran-1965 gün ve 633 sayılı kanunun 22-f fıkrası, 657 sayılı kanunu değiştiren 1327 sayılı devlet memurları kanununun 36-6 fıkrası ile İmam-Hatip Okullarının birinci devreleri tescil edilmiştir.

c) 2. Beşyıllık kalkınma plânında da İmam-Hatip Okullarının devamı öngörülmüştür.

d) Milli Eğitim Bakanlığının, Diyanet İşleri Başkanlığına eleman yetiştiren İmam-Hatip Okulları konusunda, 633 sayılı kanunun 5-j fıkrası uyarınca adı geçen Başkanlıkla işbirliği yapması öngörülmüştür. Halbuki, orta kısımlarını kapatan bu karar alınırken kanunun ilgili maddesine aykırı olarak Diyanet İşleri Başkanlığının herhangi bir mütâleası alınmamıştır.

KARAR YURT GERÇEKLERİNE VE MİLLET YARARINA AYKIRIDIR :

Toplumda Din bir realitedir. Milletimizin oluşması, kaynaşması ve şahsiyyet kazanmasında önemli bir etken durumundadır. Bu etkenin olumlu yönde kanalizesi Devlete düşen bir görevdir. Devlet, bu ödevini ihmal ettiği zaman toplumda Din konusunda çözümlenmesi güç problemlerin ortaya çıktığı tarihi bir gerçektir. Öyle ise Devlet bu ödevini ihmal etmemelidir.

Yurdumuzun Dünya gerçeklerini görebilen yetişmiş Din görevlisine olan ihtiyacı izâha lüzum hissettirmiyecek kadar açıktır. Orta kısımlarını kapatan son kararla Orta okula dayalı dört yıllık İmam-Hatip Okullarının halkın ihtiyacını karşılayacak elemanları yetiştirmiyeceği bir vakıadır.

Devlet İstatistik Enstitüsü ve Diyanet İşleri Başkanlığından alınan bilgilere göre Türkiyede 50657 cami ve mescid vardır, her cami ve mescidde en az bir İmam-Hatip bulunması zaruridir.

Dingörevlisinin halk eğitimi ve memleket kalkınmasındaki önemine binâen İmam-Hatipliğe atanacaklarda, 633 sayılı Diyanet İşleri Teşkilât Kanununda en az İmam-Hatip Okulu orta kısım mezunu olması şart koşulmuştur. Aynı kanunla memleket ihtiyacını karşılamak üzere köylere her yıl 2000 kadronun verilmesi öngörülmüştür. Bu hüküm gereğince de her yıl 2000 kadro verilmektedir. Halen 22626 kadrolu İmam-Hatip'den, 633 Sayılı kanunun istediği niteliğe uygun eleman bulunmadığı için 13. bin kadro vekâletle idare edilmektedir.

1960 ile 1970 arasında 10 yılda İmam-Hatip Okullarının birinci devrelerinden 14,459 kişi mezun olmuş, bunun % 86 sına tekabül eden 12,430 u ikinci devreye devam etmiş, bu yıllar arasında ikinci devreden 5,822 kişi mezun olmuş, bunun da % 58,5 yeni 3,409 u Yüksek İslâm Enstitülerine kayıt olmuştur. Yüksek İslâm Enstitülerine devam etmeyen 2,413 mezundan 1,788 i yani % 30,7 si Diyanet İşleri Başkanlığında görevalmıştır. Bu rakamlar gösteriyor ki mevcut 72 İmam-Hatip Okulu ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. 28032 Caminin İmam-Hatip ücretleri halk tarafından ödenmekte, bunlara da kadro verilmesi, kontrolu ve faydalı olması yönünden lüzumlu olduğu düşünülürse daha 41032 İmam-Hatip mezununa ihtiyaç vardır. Buna artan nüfusla doğacak ihtiyaç dahil edilmemiştir. Bu rakamlar muvacehesinde mevcut İmam-Hatip Okullarıyla bu ihtiyacın karşılanması mümkün görülmemektedir.

7. Senelik İmam-Hatip Okullarından mezun olanların gereği gibi yetişmediğini uygulamalar göstermişken 4 senede halkı tatmin edecek, yeterli niteliğe sahip Din Görevlisini yetiştirmeyi iddia etmek gülünçtür. Üstelik Din Görevlisi olacak gençlerin Orta Okuldan sonra bu sahaya yönelmeleri kolay olmayacaktır.

Ayrıca Erginlik çağından sonra da bir öğrencinin mesleki derslere eğilmesi ve muvaffak olması mümkün değildir. Çünkü İmam-Hatiplik mesleği aynı zamanda yaşamayı gerektiren bir meslektir.

Bu sebeplerle bu okullara müracaat edenlerin sayısı gittikçe azalacak ve bu da İmam-Hatip okullarının kapanmasına yol açacaktır.

NETİCE :

İmam-Hatip Okullarının Orta Kısımlarının kapatılması kararı halkın ihtiyacını göz önüne almamaktadır. Bu karardan sonra İmam-Hatip Okulları yeter sayı ve nitelikte eleman yetiştiremiyecek, bu saha gereği gibi yetişmemiş kimselere terkedilmiş olacaktır.

Yukardan beri arz ve izah edilen durumlar muvacehesinde adı geçen kararın bir daha gözden geçirilmesi ve tatbikata konulması memleketin yüksek menfeâtleri yönünden faydalı olacağı kanaatındayız.

TÜRKİYE	TÜRKİYE
İmam- Hatip Okulları Mezunları Federasyonu	İlâhiyat Tedrisatına Yardım Eden Dernekler Federasyonu

TÜRKİYE
Din Görevlileri Federasyonu

Dr.
FEHMİ
CUMALIOĞLU

— II —

DÜNYAYI SARAN İNKÂR ve İSYAN FIRTINASI

Şimdi de, bu akılcı maarifin dayanağı olan laik hukukun nizamladığı içtimaî müesseselerine kısaca bir göz atalım :

1 — Cemiyetin temeli olan aile müessesesinde çöküntü hızlanmıştır. Yuva kudsiyeti, mahremiyeti, samimiyeti ve merbutiyeti dağılmıştır. Eşlerin birbirine karşı ruhî bağlantısı, itimadı, saygısı hemen hemen kalmamıştır. Lâik hukukun sokağa döktüğü ve onun cinsiyet organına tasarrufda dilediği ile yatıp kalkmak yetkisini verdiği kadın, evvelâ plajda çırıl çıplak soyunarak, sokakta ve salonda mini etek, bikini, striptiz ve daha nice edepsiz moda salgınına tutularak, açıla açıla yabancıların iştiha ve şehvet zevkini tatmin edici, kocasının değil de ortanın müşterek malı haline gelmiştir. Böylece iffet ve haya duygusu cemiyet bünyesinden uçmuştur. Çocuklar aile ocağı ile ipini koparmıştır. Babanın adı moruk, ananın cadaloz olmuştur. Topluluklarda piçler, nesebsizler çoğalmıştır. Birleşik Amerika şehirlerinde yapılan istatistiklerde liseli kız öğrencilerin % 38 inin gebe olduğu tesbit edilmiştir.

2 — Dünya sağlık müesseselerinde ve Tıp Fakültelerinde **Tohum Bankaları** kurulmuş, ailede kocanın rolü iskat edilerek yabancı erkek tohumuyle nesebi belirsiz çocukların çoğalmasına, aile kudsiyet ve temelinin yıkılmasına göz yumulmuştur. Türkiye bu yarışta geri kalmamış, **Hacettepe Tohum Bankasında, Amerika'dan getirttiği yabancı erkek tohumu tüplerini** nice sosyetik kadına şırınga etmek suretiyle aileyi dejenere etme müsabakasına katılmıştır.

3 — Geçen sene İngiltere Parlâmentosu, homoseksüellerin şeref ve haysiyet sahibi kişiler olduğuna, erkeklerin birbirleriyle çiftleşmelerinin ayıplanamayacağına karar vererek cinsî sapıklığı lâik hukukun himayesi altına aldı.

4 — 6 ay kadar evvel bir Amerikan mahkemesi, homoseksüel iki erkeğin birbiriyle evlenmelerine karar vererek, erkekliğin şeref ve izzetini rezil ve kepâze etti. Bu kararları verenlerin çoğu muhakkak homoseksüel idi!

5 — Bizde de homoseksüel erkek dansözlerin orospu kılıklı fotoğrafları her gün seks dergilerinde ve Günaydın misilli gazetelerde arz-ı endâm etmektedir!

Dünya ahlâk nizâmı o derece alt üst olmuştur ki, bu iğrenç manzaraları analar, babalar, kocalar, otoriteler, üniversiteler, sorumlu kişiler ve müesseseler hılkat düzenine uygun, normal bir hâdise gibi karşılamaktadır.

«Rüzgâr eken fırtına biçer», «Muayyen sebepler muayyen neticeleri doğurur». Bu hılkat kanunlarına dayanarak kat'iyetle söyleyebiliriz ki, bu bâtıl maarif sistemlerinden «iyiliği emir, kötülüğü nehy eder» nesillerin yetişmesi beklenemez.

Şimdi de insanlığı bu rezil duruma düşüren suçluyu veya suçluları tarihin itham sandalyesine oturtmağa çalışalım :

Evvelâ haham, kâhin ve mütefekkirleriyle birlikte İsrail oğullarını yani yahudiyi meşhut suçlar parmaklıkları arasına sokalım :

Yazdıkları Ahd-i Atik (muharref Tevrat) deki cürüm ve cinayetlerden birkaç satır okuyalım: **«Kabile ilâhı Yahova, bütün milletler arasından mukaddes ırk olarak yahudiyi seçti.»** Tesniye: 7/6.

«Yahova, ayak tabanının bastığı her yeri yahudiye mukaddes vatan olarak verdi.» Tesniye 11/24

«Hile ile aldatarak yabancıları ve milletleri soyacaksınız.» Çıkış 3/2

«Bütün milletlerin servetlerini yalnız yahudi yiyecektir.» Işaya 61/6

«Milletlerin dinini, imanını, ahlâkını, nizamını kökünden yıkmak, millî varlıklarını ve devletlerini yok etmek, dünyayı fitne ve fesada boğmak üzere yahudiyi memur ettim.» Yeremya 1/10

«Dünyaya hâkim olsun diye her türlü hile, desise ve gayri meşru hareketi ve zulüm yapmayı yahudi için helâl kıldım, çünki onun günahlarını peşin olarak sildim.» Işaya 44/22

Yahudi müdâfaasında: «Ben kutsal kitabımın ve kabile ilâhımın emirlerine uydum, vazifemi başardım» diye övünecektir.

Evet, insan kafasını alt üst eden bütün sapık nazariyeler, kapitalizm ve komünizm denen doktirin ve sistemler, yahudinin malı ve eseridir. Bugün dünya iktisadına, devletlerin iç ve dış politikasına yahudi hâkimdir. Milletlerin kültür müesseseleri, basını, radyosu, sineması, tiyatrosu, mason locası ve bu localar vasıtasiyle maarif politikası üniversitesi, ilim yuvası, yahudinin elinde ve emrindedir. Her taraftaki ihtilâllerin (Fransız İhtilâl-i Kebiri dahil), kanlı kargaşalıkların, çeşitli dalâlet ve ahlâksızlıkların mihrakında ve kaynağında yahudinin parmağı vardır. Böylece insanlığın ahlâkını ifsat eden, beşeriyeti huzursuz ve mutsuz kılan içtimaî hastalık mikrobunu tarih önünde teşhis ve tesbit ettikten sonra, bu mikrobun habasetine zemin ve fırsat hazırlayan ikinci suçluyu yakalayalım.

Nasraniyet : Yahudilik kadar, Hak'ka, İslâma, İlâhî hidâyete düşman, bâtıl bir müessesedir. Orta çağ karanlıkçılığının mümessilidir.

Judeo-Grek (yahudi-yunan) felsefesiyle, putperest kadîm Roma medeniyetinin fikrî ve içtimaî mirasını akîdesine temel yapan, câhiliyet geleneklerini bu güne kadar yaşatan Hıristiyanlık, beşeriyetin büyük çoğunluğunun dalâlete sürüklenmesinde, dünya ve ukba saadetini kaybetmesinde, kilise teşkilâtiyle, papalariyle, patrikleriyle, papaz ve misyonerleriyle birlikte büyük bir mes'uliyet ve suçluluk payı taşımaktadır.

İlk ve orta çağ cahiliyetinin yetkilisi ve temsilcisi olan kilise, asırlar boyu, ilme, hürriyete, adalete cephe almasıyle, vicdanlar üzerindeki lâyüs'el sultasıyle, âlim ve kâşifleri, nice masumları diri diri yakmasıyle, engizisyon mahkemeleri işkenceleriyle, Cennette parsellenmiş arsa satma, af fermanı (endülüjans), Günah-çıkarma-bağışlama gibi akıl, mantık ve vicdan yargısiyle bağdaşmayan safsatalariyle, angarya ve kölelik sistemini desteklemesiyle, zamanla ruhlarda birike birike kabaran isyan ve inkâr furyasının infilâkına sebep olmuş, Hıristiyan dalâlet ve karanlıkçılığına bir reaksiyon olarak doğan Rönesansla birlikte materyalist, nihilist (inkârcı) felsefenin ve komünizmin zuhurunu hazırlamıştır.

Şu gerçeği açıklayalım ki, beşeriyetin beşde ikisinin vicdanına el koyan Hıristiyanlık Hazreti Mesîhin tebliğ ve tâlim ettiği Hak din değildir.

Hz. İsa aleyhisselâm yahudilerin kümeleştiği Filistin bölgesinde, Galile kasabasında risalete başladığı halde 12 Havarinin dışında hiç bir yahudi bu Hak dine girmemiş, yahudilikten dönmemiştir.

Bugünkü Hıristiyanlık SAUL adlı, Hak'kın ve Hz. Mesih'in azılı düşmanı bir yahudi hahamının eseridir. Nasraniyete Teslis (Baba Allah — Oğûl Allah — Ruhulkudüs Allah) şirkini, kilise sistemini, yazma İncil'lerdeki putperest bâtıl fikirleri, hurafeleri bu Tarsus'lu yahudi sokmuştur. Bu gerçeği tarih ve muharref İncil'ler te'yit ve tasdik etmektedir. Hak dini doğuşunda tahrife yeltenen, Hz. İsa'yı katle azmeden, ilk mü'minleri döğerek zindanlara sürükleyen, Hz. Mesih'in haleflerine hıristiyan adını veren, sonra da kendi ismini değiştirip hıristiyanların en büyük aziz ve resûlleri arasına katılan bu yahudi, Pavlos adını almıştır. İncil'lerde resullerin işleri bölümünde bütün bu marifetleri teferruatıyla anlatılmaktadır.

Nasraniyet, şarabı mukaddes, domuz etini helâl sayması, sâliklerini ibadetlerden, namazdan, oruçtan, zekâttan vâreste kılması, açık saçıklığa, cinsî münâsebetlere serbestlik tanıması, günah çıkarma (kilisede karanlık odada papaza suçlarını itiraf edip, papazın Allah adına günahları bağışlayıp o kişiyi tertemiz yapması!) müessesesiyle zinayı, fuhşu, her türlü kötülüğü affetmesi, Pazar âyinlerini, dinî merasimlerini korolu, müzikli şarkılarla süslemesi, yortu ve karnaval bayramlarında maskaralıklara, içkili danslara, cinsî taşkınlıklara cevaz vermesi, kısacası Allah'a ibadeti müzik, içki ve şehvetle karışık nefsanî bir eğlenceden ibaret kabul etmesiyle büyük kitleleri cemaatında toplamış, aydınları ve yabancı kozmopolitleri hoşnut edebilmiştir.

Bugünkü Batı ilminin, tıb, kimya, riyaziye, fizik, matematik ve teknolojinin bânisi ve kâşifi müslümanlardır. Bu gerçeği Garp âlimleri de eserlerinde ikrar ve itiraf etmektedirler.

(Devam edecek)

Yüksek İslâm Enstitülü Genç'e

Ey kendini İslâm'a gönülden adayan genç,
Ey Enstitü'den hizmet-i Kur'ân'ı duyan genç!

Kudsî, bu büyük gâyeyi dâvâ tanımışsın,
Sen çünki bizim, öz canımız, saf kanımızsın.

Ahlâk ve fazîlet dolu din rehberimizsin,
İman ve ilimler yükü mânâ erimizsin.

Din rehberi olmazsa, o millet canavardır,
İbret verecek haylice örnekleri vardır.

Günden güne bir gençliğin ahlâkı çökerken,
Bin fâcianın derdini milletçe çekerken,

Birdenbire ufkunda güneşler gibi doğdun,
Azminle ümitsizliği, zulmetleri boğdun.

Olgunlaşıyorken yüce Kur'anla şuûrun,
Arştan gelen ilhamları neşretmede nûrun.

Hâlinle bu gün, kahraman ashap gibisin sen,
Sevdâlı gönüllerdeki tek sevgilisin sen.

Göklerden alev yağsa ve yer, coşsa, kudursa,
Küfrün bütün envâı gelip karşına dursa,

Çılgın çileler, tunçlaşan îmanına çarpar,
Haşmetle yanar sende emel şûlesi par par.

Mâdem ki ümitler dolu İslâm'da yeis yok,
Tek fert bile kalsan yine dâvâda yeis yok.

Davran, bu onulmaz yaranın doktoru sensin,
Vur neşteri artık da şu bitmez acı dinsin.

Ey gâyeye engel tanımaz ünlü mücâhit,
Sînendeki volkan, senin îmanına ait...

Âtimizin ufkunda güneşler gibi parla,
Ulvîleşerek dalgalanan şâhikalarla...

Nuri BAŞ

İSLÂM HANIMLARI, NE YAPIYORSUNUZ?

Hâdiye UHUTLU

BEN, Uhut harbinde İnsanlığın Efendisinin etrafında dişi bir kaplan çevikliği ile durmadan dönen, müşriklere ağır darbeler indiren bir hanım tanıyorum: *Nesîbe Hâtun*... Dünya tarihinin şeref sahifesinde O'na ait ender harb tablosu, benim kalb cidarımdaki mukaddes bir mıhta asılı durur... Ben o melekûtî manzarayı seyretmeksizin bir an bile rahat edemem. O levha, benim evimde bir sûret halinde veya bir put olarak mücessem bir şekilde asılı değil asla!..

BEN, *soyundan geldiğim kahramanımı*, sahte nesnelerle kalb gözlerini köreltmiş insanların nazarlarına, meselâ bir duvara asacak kadar alçalamam. O'nun sûreti nasıl maddeleştirilebilir ki? Bayağı bir iki çizgi O'nu şekillendirmiye kalkışsa ortaya bir âdi sûretten başka bir şey koyamaz! Halbuki benim kalb pencerelerimden taşan göz ziyâlarım, o mubârek hanımın eşkâlini dimağıma tabetmektedir. İşte ondan diyorum ki, *O'nun tablosu kalb cidârımda asılıdır.*

YA ey İslâm hanımları! Sizin kalb duvarlarınızda kimin resmi, hangi tarihî tablo asılıdır? İsimlerini, ilgilenmediğim için bilmediğim hangi şöhretli kadınlar kalblerinize hâkimdir?.. Hiç aralıksız, yan yana oda duvarlarına dizdiğiniz portre ve tarihî manzaralar içinde hangi kahraman İslâm hanımı ve ebedî eseri vardır?..

Sizler bir fânî kadını sevdiniz. Ki o ya bir şarkıcıdır, ya da bir artisttir... Onların, hilekâr sûretlerine vuruldunuz, kabiliyetlerine alkış tuttunuz. Ve tuttunuz onların resimlerini, çeşitli portrelerini, san'atlarını icrâ ederkenki pozlarını duvarlarınıza astınız. Bu, gerçekte, asışın ikinci bir safhası idi. Çünkü gönüllerinizde dip köşeler kapan o âşüfteler, kalb cidarlarınızda taht kurdulardı!..

EY hanımlar! Ne ettiniz, ne yaptınız?.. Kalblerinizi kaptırdınız, gönüllerinize ol serkeşlerin putlarını takdırdınız! Nâmahrem ailelere mahrem iklimlerinizde lâmbalar yaktırdınız! Çıkarın, atın onları!

Size bir portre çizeceğim ve onun hayret verici bir eserini... Asın işte gönül âlemlerinize o tabloyu!..

⁂

Medine'de bir kaynaşma... Ne o bir felâket haberi mi ahındı?.. Anlaşıldı: *Mukaddes HAREM MEKKE*'nin mülevves sâkini Kureyş müşriklerinin niyeti bozuk!.. Medine'yi basmaya karar vermişler... Rasûlüllah (s.a.) istişâre etmiş, *UHUD*'a doğru hareket kararlaştırılmış. *Nesîbe Hatun* (r.a.) bunları öğrendi; hemen okunu, yayını hazırladı, zırhını giyindi; eli kılıncının kabzasında orduya koştu.

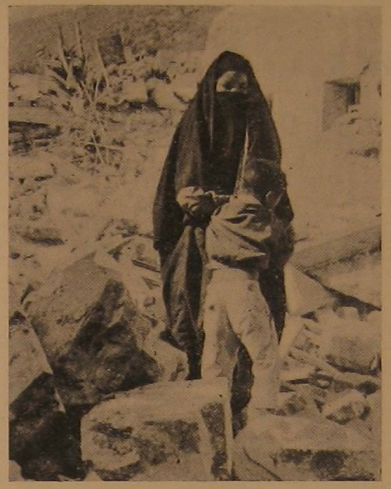

İçimizdeki beyinsizlerin işledikleri yüzünden helâk eder misin Allah'ım?

DAHA önce, *AKABE* sırtlarının gerisinde Allah Rasûlüne (s.a.) bütün ehl-i hak nâmına İslâm üzere namus sözü verip biat eden 71 Medineli erkek arasında, yanında bir hanımla o da bulunmuştu. O ânı hatırladı. Demişti ki orada: «*Ya Rasûlâllah! Allah (c.c.) bir, Sen O'nun rasûlüsün. Şu anda câhiliyenin bütün kötülüklerine huzurunda tevbeler olsun! Zinâ etmiyeceğim, hırsızlık yapmıyacağım, çocuklarımı rızık korkusuyla gömmeyeceğim. Kocama mutî, İslâma sadık kalacağım. Denizler kabarıp coşsa, dünya volkan olup saçılsa Seni canımdan önce koruyacağım; arkanda ölümle kucaklaşıncaya kadar yürüyeceğim.*»

Bir anda bütün bunlar zihninden geçti; ogün ne gündü!.. Aynı heyecana şimdi de kapılmıştı.

NİHAYET *UHUD*'a varıldı. İslâm askeri kılınçlara sarıldı. Küffâr daraldı; tam boğulmak üzereyken, Peygamber (s.a.) komutunu dinlemeyen ordu bozuldu. Saflar çözüldü... Ve işte Nesîbe Hâtun süzüldü.

Seyyar hastahaneyi, yaralıları yalnız bıraktı. Elindeki sargı bezlerini oracığa koydu, koştu. Baktı, Allah Rasûlünü (s.a.) gördü... Ama o ne?!. Etrafında birkaç sahabeden başka kimse kalmamış!.. Grup grup saldırıyor müşrikler... *Kâinatın Efendisini (s.a.) hâmili bulunduğu son nûru insanlığa hediye etmeden öldürecekler hâinler!..*

NESÎBE Hatun O nübüvvet nûruna pervane oldu, elinde kılıç durmadan dönmeye başladı. Gelene vuruyor; ne taraftan saldırsalar ora yetiyor, vücudunu Şâh-ı Rusül'ün cismine siper ediyor. Vuruyor da vuruyor.

Bizzat Rasûlüllah (s.a.) anlatıyor: «*Sağıma bakıyor Nesîbeyi, soluma bakıyor yine O'nu görüyordum.*»

İki oğlu *Abdullah* ve *Hubeyb*, kocası *Zeyd b. Âsım'la* omuz omuza... Her tarafı kanlar içinde... Fakat mühim mi? Hak dava menşeinde boğulmak, katledilmek tehlikesinde! Durmak, dünyada yaşamak sırası mı?

Vuruyordu Nesîbe Hâtun...

Onüç yerinden yaralandı ogün... Vücudu berelendi ogün... Kanlara belendi ogün... Fakat, küffâra kan kusturdu... O halinde, oğlunu sol bacağından ağır yaralayan bir düşman neferini Rasûlüllah (s.a.) O'na gösterdi; O çaldı kılıcı kâfire, yuvarladı...

VE muazzam tablo tamamlanmak üzereydi... Tarihin kaydetmediği mubarek bir harb sahnesini tablolaştıran mücellâ manzara evet son bulmadan dekorlara renk, kahramanlara şevk, ışıklara nûr katan şu ses duyuldu :

«Allah'ım! Ümmü İmâre (Nesîbe Hatunun künyesi) ve ehlini bana Cennette dostlar kıl!»

Rasûl-i Ekrem'in bu duâsına âmin dedi Ümmü İmâre ve arkasından ekledi:

«*Artık bundan sonra, dünyada başıma gelecek musîbetler bir hiçtir!*»

İŞTE ey İslâm hanımları! Bu tabloyu asınız! Hâne duvarlarınıza değil, gönül saraylarınızın mücellâ duvarlarına!

Atın o mülevves ve sahte meşhurların portrelerini kalblerinizden!.. Ben, ninem *Nesîbe*'den sizlere bir hatırayım, hatırlatıyorum. Uhut kahramanı Nesîbe Hâtunun gönül duvarlarınızdaki müstesnâ manzarası sizleri artık meş'um kâbuslardan uyandırsın, kaldırsın!

İMAM - HATİP OKULLARI KAPATILMAMALI

Millî Eğitim Bakanının İmam-Hatip Okullarının kapanışını bir tamimle okullara bildirdiğini öğrenmiş bulunuyoruz. Bu, millet inancına, terakkisine ve İmam-Hatip câmiasına inen en büyük darbe; şiddeti bütün milleti sarsan, harareti bütün milletin kalbini yakan tasavvuru güç bir hatadır.

Türkiye'de son devir düşünürlerinin birleştiği bir nokta vardır: «Halka dönük eğitim, halkı bilinçleştirme!» Bu da halkın kendisine müracaatla; fakir fukara çocuğunu toplayarak eğitim merkezlerine sevketmek, tahsil imkânı sağlayarak memleket idaresinde söz sahibi olduğunu bildirmekle olur. Cumhuriyet tarihimizde bu imkânları sağlamak için iki adım atılmıştır: Biri köy çocuklarını toplayarak eğitime zorladıkları köy enstitüleri, diğeri bizzat halkın desteği ile varlığını idame ettiren İmam-Hatiplerdir. Birincisi istismar edilerek memleket gerçeklerine ters düşmesi neticesi öğretmen okullarına te'vil edilince geride sadece İmam-Hatipler kalmış; zengin çocuğu yerine fakir çocuğu, şehirli çocuğu yerine köylü çocuğu tahsil imkânı bulmuştur.

Köyden gelen İmam-Hatipli daima şahsiyetini korumuş, hiç bir parti ve siyasî teşekkülün malı olmamıştır. O daima Türkiye'nin malı olduğunu bilmiştir. Millet bu şeref timsallerine hayranlığının ifdaesini 12 milyonluk bütçesinin 8 milyonunu karşılamak suretiyle vermiştir. Fakir halk ise ayağında çarık veya kundurası, yağız teni içinde; ellerinden tuttuğu yavrusunu saatlerce İmam-Hatip Okuluna kaydettirmek için beklemesiyle hayranlığını ifade etmiştir. Bütün kötü şartlara rağmen çocuklarının kısa zamanda cemiyete intibakını ve memleket gerçekleri karşısında çırpınışı gördükçe minnet duygusu ile koşuşu bundandır.

İmam-Hatipler medenî ölçüleri en iyi tatbik edip; imanı kadar giyimi, aşkı kadar ilmi, vücut sağlamlığı kadar çevikliği ile temayüz etmiştir. İlim ve kültür ölçüsü müsamerelerde rakip tanımamış, güreşinde rakiplerini minderden kaçırmış, devletin teminatı olmuş, milliyet aşkıyla kanunların bekçisi ünvanını daima korumuştur. Millet, evlâdının başarısı karşısında gurur duymuş, neş'e ve sevinç tebessümünü dudaklarından eksik etmemiştir. Milletin güven kaynağı böyle bir eğitim yuvasını kapatmakla; köylüme, ameleme, işçime, memuruma ve alt yapıyı teşekkül ettiren halkıma hakaret edilmiyor mu? Halka dönük eğitim bir edebiyat olmuyor, aristokrasi zümresine hizmet etmiyor muyuz? Halkın sesi Hakk'ın sesi ise, Halk sesine kulak vermek vatandaşlık görevi değil midir?

İmam-Hatiplerin bugün Türkiye'nin en iyi eğitim yapan okulu, memleketin örf ve âdetini nefsinde tatbik eden bir yuva olduğu herkesçe kabul edilmiştir. Okullardaki ceza ve başarı cetveli tetkik edilirse bu görülecektir. Çeşitli okullardan gelen öğretmenlerden sorulursa bu anlaşılacaktır. Biz biliriz ki, İmam-Hatiplileri kontrol ve tenkit için gelen öğretmenler sonradan okulun malı olmak için çırpınmışlar, öğrencilerin edep ve hayâları karşısında eğilmişlerdir. Dostuna ve düşmanına kendisini kabul ettiren böyle bir irfan ocağını kapatmak millet için yazık değil midir? Milletin ruh yapısını kendilerine rehber edinen bu ocağı kapatırken vicdanlar titremiyecek mi?

Diğer kardeş okullardan mezun olanlardan bir çocuğun aşırı cereyanlar karşısında tutunamadığı, milletin temeline dinamit koyduğu, bazılarının millet ekmeği ile yetişmesine rağmen memleketini terkedip yabancılaştığı hepimizce malûmdur. Türkiye şu anda bu köksüz yaratıkların ihanet sarsıntısını geçirmektedir. Türkiye topraklarında veya milletini temsil için gittiği dünya devletleri içinde böyle bir İmam-Hatipli gibisi gösterilebilir mi? Devletinin ve milletinin gerçeklerine zıt bir görüş tesbit edilmiş midir? O, daima memleketinin bekçisi, vatanının dostu olmuştur. Bu hasletleriyle memleket düşmanları tarafından her fırsatta kötülenmiş, memleketi sülük gibi emenlerin uykusunu kaçırmıştır. Taltifi gereken böyle bir kurumu kapatmak memleket gerçeklerine ters düşmüyor mu? Perde arkasındaki hokkabazların tebessümü görülmüyor mu?

Eğer iddia vatan ve millet sevgisi üzerinde ise, İmam-Hatiplerin buna ters düştüğü iddia ediliyor ve bu yutturulmak isteniyorsa; vatan ve milletin katıksız öz yavrularına hitap ediyoruz! Dünya üzerindeki en popüler psikolog ve pedegoglar çağrılsın; vatan, millet, örf, âdet, gelenek ve görenek sevgileri tesbit edilsin. Bütün İmam-Hatipliler millet huzurunda imtihana çekilsin; bu ölçülerin bir tanesinde başarısızlığa uğrarsa kalemlerimizle ve mecmuamızla bu müesseselerin kapatılmasını mürekkebimizin son damlasına kadar isteyeceğimize millet önünde namus sözü veriyoruz.

İmam-Hatiplilerin vatan ve millet aşkından kimse şüphe edemez, başarılarını kimse tenkit edemez. O, girdiği bütün imtihanları başarı ile kazanmış, fark imtihanlarında firesiz netice almış, profesörlerinden daima takdir kazanmıştır. Böylece... Alt tabaka çocuğu üst tabakaya doğru tırmanma zemini bulmuştur. Böyle bir okulun kapanması tabana örtülen perde değil midir? Bunlar, bu vatanın çocukları, dedeleri dar geçitler zamanında bu vatana göğsüyle siper olup, ağabeyleri bu vatanın bekçiliğini yapmıyor mu? Öyleyse niye üvey evlât muamelesi? Giyiminden yiyimine, yatağından yorganına bütün ihtiyacının halk tarafından temin edildiğinden dolayı, teşekkür edilmesi lâzım gelen bu okulların kapatılması neden?

Bu millet müslümandır, kendini temsil eden liderlere ihtiyacı vardır. Senelerce bu ma'nâ liderlerini özlemiştir. Bu özlem içinde kendisine ters düşen öğretmeni kabul etmemiş, memuruna ısınmamış, âmirine hürmet etmemiş, münevverine küsüp, âmirine darılmıştır. Dünya ilerlemeleri doğumunu verirken o, içine kapanmış bütün ikazlara yarım mırıltılarla cevap vermiştir. Radyonun, sinemanın, tiyatronun ve basın organlarının kalkınma edebiyatı gazete küpürlerinde ve radyo antenlerinde aks-i sadâ yaparak kendi bünyesinde kalmış, bakanlıklardan çıkan tamim, umum müdürlerden verilen emir masa gözlerinde kalmaya mahkûm olmuştur. Çünkü halka, halkla hitap edilmemiş, kendi bünyesi ile gidilmemiştir. Münevver dini karşı alırken halk, münevveri karşı almıştır. Bütün mırıldanmasına rağmen hakikatı kabul ettirememiştir.

Bütün burukluk ve kırılmalar İmam-Hatiplilerin varlığı ile erimiş; halk memurunu, memur halkını tanımıştır. İmam-Hatiplilerin irfan ordusu ile köye gitmeleri, tatillerinde hemşehrileri ile hemdem olmaları bunları sağlamış, medenî ölçüleri köye götürmeyi bilmiş, istismarcıların tanınmasına yardımcı olmuştur. Memleket hizmetinde çağ açacaklarından şüphe edilmeyen bu gelişimin önüne geçiş neden? «Biz İmam-Hatipleri kapatmıyoruz, toplu eğitime uydurmak için ortak ısmını kaldırıyoruz» denirse, temelsiz bir lisenin üç senelik bir kurstan farkı olmayacağı hepimizin malûmudur. Kaldı ki, dün denecek bir zamanda cami kürsülerinden «Dünyayı öküzün boynuzunda döndüren hocalarımız(!) bu kısa devrelik kurslardan yetişmiş değil midir? Senelerce radyolarda basın ve eğitim kurumlarında «Münevver din adamına ihtiyacımız var!» diye bağıran, gelişen dünya olaylarını kısa devreli kurslarla takip etmeye imkân olmadığını söyleyen biz değil miydik? İmam-Hatiplerin açılması bu zaruretten doğmadı mı? Öyleyse... Kapanış niye?

Yüzlerce fakülte, binlerce yüksek okul ve lise diplomalı İmam-Hatiplilerden korkan bir zümre mi vardır? Fakültesi, yüksek okulu ve lisesi bu vatanın eğitim yuvası; diploma veren hocası, profesörü cumhuriyetin bekçileri, diploma sahipleri ise bu vatanın çocukları olduğuna göre diplomalardan ürküş neden?

İmam-Hatipliler, üniversitelerde Mao ve Moskova satılmışlarına göğüsleriyle siper olmuş, kendilerine kurşunla mukâbele edilirken millet malına el sürmemiş, satılmışların millet malını heder etmelerini, kalorifer sökmeleri, camları kırmaları, demir kapıları parçalamalarını can pahasına müdafaa etmiş, profesörlerinin etrafında halka olarak can emniyetini sağlamışlardır. Vatan teminatı olan böyle bir ocak söndürülür mü? Vatan ve millet sevgisi kendilerine suç olarak gösterilebilir mi?

İmam-Hatipliler halk malî yönüyle bütün gücüyle desteklerken yetişmesini Millî Eğitim Bakanlığı yapmakta; öğretmenini o, memurunu o, maaşını o vermektedir. Kendi bünyesindeki başarı timsali bir okulu kapatmak kendi bindiği dalı kesmek olduğuna göre yoksa İmam-Hatiplerin bilmediğimiz bir ihanetleri mi var? Binlerce Deniz Gezmiş, yüzlerce İrfan Uçar'lar mı yetiştiriyor? Varsa, ihanet plânları niçin açıklanmıyor? Yoksa, kapanış niye?

İmam-Hatiplilerin bir grup ve zümrenin adamı olmadığını söylemiştik. Bu onların inanç kaynağının esasıdır. İmanları esasında tefrika yoktur; tefrikanın bulunduğu yerde İslâmın olmadığını bilirler. Onlar, bütün müslümanları bir kardeş görmek mecburiyetindedirler. Nitekim, partilerin bütün zorlamalarına, kendi çıkarlarına âlet yapma isteklerine rağmen partiler üstü, zümreler dışı kalmaları bunun isbatıdır. Gerçi birçok menfaat zümresi onları kendi saflarında göstererek indî arzularının âleti gibi göstermiş iseler de hakikatle hiç bir alâkası yoktur.

Yukarıda zikredilen menfaat grubu kendi arzularına dayanarak parti zihniyeti ile hareket ediyorsa bunun yine arzularına hizmet olduğu bilinmelidir. Çünkü, yarın ilk serbest seçimde millet önüne çıkarak: «İşte milletim! Biz senin eserin olan İmam-Hatiplerin çoğalmasına, gelişmesine yardımcı olurken falan parti adamları senin eserini kapatmakla senden hıncını aldı. Eğer bana reyinizi verir, böylece ben de iktidara geçersem, ilk iş olarak İmam-Hatipleri tekrar ihya edeceğim!» diyerek istismar yoluna gideceklerdir. O yine sahteliği ile rey kazanırken diğeri kaybedecektir. Millet bunu arzu ettiğine göre gerçek bu olacaktır. Görünen köyün kılavuz istemediği gibi bunu keşfetmek için de kâhin olmaya lüzum yoktur. Hal böyle olunca suç milletin değil, milleti istismara sevk edenlerin olmayacak mı?

Bütün bu icrâatların arkasına sığınılacak bir nokta daha vardır: Memleketin Sıkı Yönetim içinde bulunması, nazik bir devre geçirdiğimiz şu günleri bahane ile «Ordu öyle istedi, biz de öyle yaptık.» gibi kılıçların arkasına gizlenme... Ki, bu en şenî bir cinayettir. Milletin şerefi, varlığının teminatı Ordumuz, buna âlet edilmemelidir. O, kuvvetini milletten, şerefini milletin ruh kökünden alır. Adi oyunlarla milletini kendisine küstürmeye asla rıza göstermez. Milletten koparılma oyunlarına gelmez.

Bir başka husus da şudur: «Din terakkiye mânidir.» sözünü siper edinmek... Dünya üzerinde hiç bir din (batıl da olsa) terakkiye mâni değildir. Din; iç dünyasının terbiyesi ile cemiyet bozukluklarının tamircisidir. Cemiyeti sahteliğe, istismara karşı korur. Bunu, 20. asır dünyasının en ileri devletlerinin dine verdiği ehemmiyetten anlayabiliriz; Amerika, Almanya gibi dünya iktisadiyatını elinde tutan büyük devletlerin ilkokulun ilk dersinin dua ile başlaması, her hafta en az dört saat din dersi göstermeleri ve... Bugün Batı Almanya'da on yedi tane ilâhiyat fakültesinin bulunması dinin terakkiye değil, teracci'a mâni olduğunun gerçek delilleridir. Çünkü din, ahlâka, âdet ve an'aneye bağlılığın kilididir. Devletin varlığı ve gelişmesi ise bu unsurların kuvvetli olmasına bağlı olduğu her gün tekrar edilen şeydir.

Onların «Din ilerlemeyi emreder fakat İslâmiyet buna engel teşkil etmektedir.» sözü ise; dinsizliğin herzelemesi, koyu cehaletin açık delilidir. «İki günü birbirine eşit olan ziyandadır.», «Çalışınız, çalışanı Allah sever.», «İlim Çin'de dahi olsa gidip alınız.», «Bir lisan bilen bir, iki lisan bilen iki, üç lisan bilen üç... insandır.» hükmünü veren İslâmın terakkiye mâniliğini söylemek en azından ahmaklıktır, İslâmı bilmemektir. Zaten insan bilmediğinin düşmanı değil mi?

Geçmişten örnek vererek: «Şeriat isterük!.. Gavur icadıdır!..» nakaratları ile bize karşı çıkılmak istenirse deriz ki; onlar bu isteklerinde haklıdırlar. Sen halka lâyıkı ile temsil edecek liderlerini yetiştirmez, gelişen dünya olayları içinde din ve dünyasını en iyi şekilde değerlendirmeyi bilen, terakkinin ve gelişmenin önderi olan İmam-Hatipleri kapatıp yerini üç senelik kurslara bırakırsan ve hoca Allah'ın: «Allah isterse bu dünyayı bir öküzün boynuzunda da döndürür.» kelâmına, «Dünya öküzün boynuzunda dönüyor.» derse suç, İslâmın mı, hocanın mı, yoksa bu ortamı doğuranın mı olacaktır?

Millet müslüman olduğuna göre hocasını yetiştirecektir; gizli bile olsa... Sen 20. asır kavramını en iyi anlayan İmam-Hatipleri kapatırsan ileride doğacağı muhakkak olan manevî ızdıraplarını, anarşi vel kargaşalıkları hesaplamamışsın demektir. Kuvvetli bir ruh gücünden mahrum nesillerin âtîdeki kıvranış ve rûhî bunalımları gözleriniz önüne gelip, sizi bîzar etmiyor mu beyler?

İmam-Hatipler gelişen hızı ile devam etse; 1990 senesinde ihtiyacı karşılayacağı raporlarla tesbit edilir, hal-i hazırda 15-20 bin kadronun açık olduğu söylenirken bu ihtiyaç şimdi nasıl karşılanacak? Üç senelik lise kursları ile mi? Bu kursların ihtiyacı karşıladığını kabul edersek; üç senelik bir İslâm bilgisi ile mi imam olacak, hatip olacak, vaiz olacaktır? Bu bilgi ile mi milletin terakkisine önder olacaktır?

Netice olarak İmam-Hatipler bugünün Türkiye'sine mutlak ihtiyaçtır. O, bugün devlet ve milletin te'minatıdır. Kapatmak yerine çoğaltılmalı, hatalı yönleri varsa tamir edilmelidir. His ve arzu memleket gerçekleri yanında erimeli, hatalı yoldan dönmenin bir fazilet olduğu bilinmelidir. Aksini düşünmek ise, insanı ürpertir.

BU VATAN HEPİMİZİNDİR...

HABERLER ve KRİTİĞİ

İMAM-HATİPLER KAPATILIYOR

Bir milletin yaşayabilmesi ancak ve ancak, batıl dahi olsa bir inançla kaim olabilir. İnançsız, mefkûresiz, başıbozuk, serservari bir cemiyetin varlığını henüz tarih tesbit etmemiştir. Vücut dediğimiz et ve kemik yığınının nasıl ki yeme, içme ve havaya ihtiyacı varsa, vücudu ayakta tutan ruhun da imana, inanca o nisbette ihtiyacı vardır. Hatta ruhen tatmin olamıyan et, kemik yığınının hiç bir değer ifade etmediği ayrıca hayvandan daha aşağı bir yaratık haline geldiği bir gerçektir. İnançsız insanların nasıl canavarlaştığını gazete sütunlarında devamlı görmekteyiz. İnsanı insan yapan tek şey inançtır. İnsan ruhunu olgunlaştırıp kemâle ulaştıran şeyin din olduğu da inkârı kabil olmıyan bir hakikattir. İnsana gerçek şahsiyetini kazandıran ve onu meleklerin daha fevkine çıkaran din ise İslâmdır. Bizler de onun müntesipleriyiz ve O'nun ruhumuza verdiği kopmaz, yıkılmaz bir imanla yaşayabilmekteyiz. Müslüman olarak bizler belki ekmeksiz, susuz yaşayabiliriz ama imansız, İslâmsız yaşayamayız. Zira ecdadımız asırlarca sırf dinini, imanını koruyabilmek için cepheden cepheye koşmuş ve bu uğurda malını, canını seve seve vermiştir.

Heyhat! Ne gariptir ki, dün İslâm düşmanları sürü sürü üzerimize saldırarak bizi İslâmdan koparmak isterlerken, bugün biz, kendimiz İslâmı kökünden kazıma çabası içindeyiz. Çeşitli desise ve hilelerle İslâmî eğitim yapan yuvalara hiç bir düşmanın yapamadığı darbeyi kendimiz yapmaktayız. «İstanbul sokaklarında lâtin kardinallerinin şapkasını görmektense Türklerin sarığını görmek evlâdır» diyen Rumlardan da daha aşağı bir seviyeye gelmiş ve İslâmın sembolü haline gelen sarıkla cübbeyi görmeye tahammül edemiyecek kadar inançsız zavallı bir sürü haline gelmişizdir bugün. Modernleşme ve garplılaşma yaftası altında dinsiz bir millet yaratılmak istenmektedir. Her hususta Avrupa'yı taklide özenen bizler, onların batıl dinlerine verdikleri kıymet ve değeri, onların dinlerinin kat kat üzerindeki dinimiz olan İslâm'a onlar kadar değer verememekte ve Avrupa'nın bu yönünü görmemezlikten gelmekteyiz. Avrupa papalık gibi muazzam bir dinî teşkilâta, kiliseye bağlı muhtar bir üniversite ve kiliselere ait hususî bütçeler tahsis ederken, biz Avrupa mukallit ve hayranları, aynı sistemi benimseyip, aynı lâikliği tatbik ettiğimiz halde dini bir oyuncak haline getirip dilediğimiz zaman kaldırabilecek kadar zavallı ve zelil bir hale gelmişiz.

İşte memleketimizde çeşitli devirlerde oynatılan oyunun son perdesi de, halkın dişinden tırnağından artırarak ve büyük ümitlerle bağlandığı İmam-Hatip Okullarının orta kısmını ustalıklı bir şekilde kapatmak sureti ile oynatılmaktadır. İmam-Hatip Okullarının orta kısımları kapatmadaki maksat; daha kaliteli (!) din adamı yetiştirmek için imiş. Yedi sene gibi uzun bir tedrisat süresince dahi istenilen çapta yetiştirilemiyen din adamı üç senede yetiştirilecekmiş (!). Bu beylere göre, İmam-Hatipin orta kısmı, kaliteli din adamı yetiştirmede fazla (!) geldiği için kapatılıyor ve din isminin duyulmadığı bir eğitim müessesesinden, şayet gelirse talebe getirilerek, üç sene içinde bütün İslâmî ilimleri hazmetmiş (!) kaliteli (!) bir din adamı yetiştirilmiş olacakmış. Beyler, sizin bu yaptığınıza deliler bile güler. Kimi kandırıyor veya avutuyorsunuz? Bu milleti, bu derece budalaca hazırlanmış bir plâna inanacak kadar aptal mı sandınız? Hiç yedi senenin veremediğini üç sene verebilir mi? Hem, ortaokulda okuyan, din ve iman nedir bilmeyen bir çocuk İmam-Hatip lisesine gelebilir mi? Geldiğini farzetsek 4 sene içinde bu çocuğa ne verilebilir? Kur'an-ı Kerîm'i mi, Arapçayı mı, Hadîsi mi, Tefsiri mi hangisini öğretebileceksiniz? Dört sene içinde çocuk bu kadar dersin içinde Kur'an alfabesini bile doğru dürüst öğrenemez. Kaldı ki, siz kaliteli (!) din adamı yetiştirecektiniz güya. İmam-Hatip Okullarının orta kısmını kapatmak demek, memleketteki dinî eğitim yapan bütün müesseseleri kökünden kazımak demektir. Öyle ya! İmam-Hatiplerin orta kısmı kapatılınca 3-4 sene sonra bu okulların lise kısmı da talebesizlik yüzünden otomatikman kapanacaktır. Sizin istediğiniz ve aradığınız da budur zaten. Şayet gerçekten bir reform yapılmak isteniyorsa, bu İmam-Hatiplerin orta kısmını kapatmakla değil, bizzat bu okulların bünyesinde yapılmalıdır. Bu okulların yükünü biraz hafifleterek ve bu okullara geniş imkânlar verilmek sureti ile yapılmalıdır bu reform.

Son olarak bütün yetkili makamlara sesleniyor ve diyoruz ki: Türkiye nüfusunun % 99 u müslümandır ve İslâmın icaplarını öğretecek eğitim müesseselerine muhtaçtır. Nüfusun % birini dahi teşkil etmiyen Hıristiyan ve Yahudilere tanınan din hürriyetinin, vatanın gerçek sahibi olan müslümanlara da verilmesi ve papaz okullarına tanınan serbestinin İmam-Hatip Okullarına da tanınmasını istiyoruz. Kendiniz İslâmı kabul etmiyorsanız bile hiç olmazsa müslümanların yakasından elinizi çekiniz. İslâmiyetle fazla uğraşmayınız; zira, O'nun muhafızı ve kıyamete kadar da muhafaza edeceğini garanti eden Cenab-ı Hakk'ın gazabı büyük olur.

İman. — Hatip okullarının orta kısmı kapatılıyor.

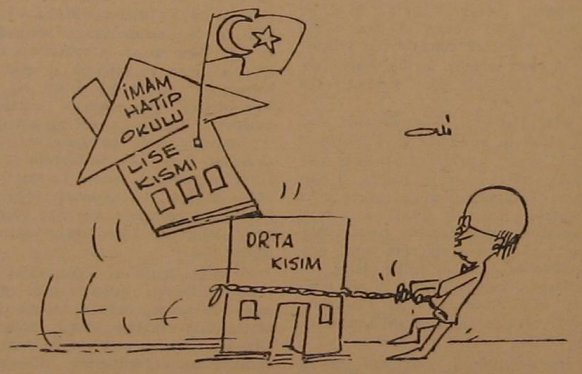

«Bizim Anadolu» gazetesi karikatüristi Ail Kocamaz'ın İmam-Hatip Okulları'nın orta kısmının kapatılışını mânalı bir şekilde canlandırışı.

MİSYONERLER YİNE SAHNEDE

Millet olarak dinimizden, İslâmî örf ve adetlerimizden kopalıdan ve sistemli bir şekilde İslâmdan tecrid edileliden beri memleketimizde, her türlü fikir ve ideoloji mensupları at oynatır olmuştur. Ruhumuzda meydana gelen boşluğu farkeden bazı açıkgözler kendi fikir ve ideolojilerini bize empoze etmeye çalışmışlar ve bu uğurda büyük yatırımlar yaparak, her türlü masrafa katlanarak Türkiye'yi kendi saflarına çekmeye çalışmışlardır. Hiç bir masraftan çekinmeyen bu ajanlar, sözde müslüman olan ülkemizde, müslümanlardan daha serbest çalışmakta ve fikirlerini de o nisbette serbest olarak yaymakta ve aşılamaktadırlar.

İşte bunlardan, asırlarca İslâm'ın baş düşmanı olmuş, her yerde ve her zaman İslâmın karşısına çıkmış olan Hıristiyanlar, yine o eski haçlı zihniyeti ile, memleketimize kılık değiştirerek girmekte ve dün ecdadımızdan yediği tokatın acısını çıkarttırıcasına intikam almakta ve müslüman halka batıllaşan dinlerini empoze etmeye çalışmaktadırlar. Bizler, bir taraftan İslâmı kökünden kazımaya çalışarak bu hıristiyan misyonerlerinin işini kolaylaştırırken, diğer yandan da turist çekebilme saflığı ve aptallığı ile memleketimizi, çeşitli uydurma Bizans kalıntı ve harabeleri ile bir Hıristiyan ülkesi imiş gibi gösterme çabası içindeyiz. Turist diye bağrımıza bastırtılmaya çalışılan zügürtlerin, aslında birer Hıristiyan misyoneri olduğundan bihaber durumdayız. Aslında memleketimize gelen bir turist, getirdiği dövizden fazlasını bizden götürmekte ve bizim gösterdiğimiz yakın alâka ve samimiyeti aptallık olarak nitelemekte ve bizim bu durumumuza kıs kıs gülmektedir. Turist diye bağrımıza bastırtılmaya çalışılan bu Hıristiyan ajanları, memleketimizden sadece döviz çıkartmakla kalmamakta ve asıl gayesi olan Hıristiyanlığı yaymak ve bizleri mensubu bulunduğumuz dinden tecrid ederek inançsız, ahlâksız bir duruma getirmeye çalışmaktadırlar. Bundan bir süre önce memleketimize turist diye gelen bir grup İsviçreli üniversite talebeleri, Kütahya'da Hıristiyanlık propagandası yaparken yakalanmışlar ve üzerlerinde de bir sürü Hıristiyanlığı öven «Hayatın sırrı» isimli broşürler çıkmıştır. Daha evvel çeşitli vilâyet, kasaba ve köylerimizde de aynı faaliyetlerini icra eden bu Hıristiyan ajanlar, ellerindeki bu broşürleri korkusuzca evlere atabilmekte ve faaliyetleri yürütebilmektedirler. Müslüman bir ülke olan memleketimizde İslâm'a ve O'nun davetçilerine yaşama hakkı tanınmazken, turist, propagandasını yapabilmekte ve bizler de turist döviz getirecekmiş diye bunlara her türlü kolaylık ve imkânları hazırlamaktayız. Memleketin gerçek sahibi olan müslümanlar uyanın ve dün ecdadının cephede yaptığı vazifeyi bugün sen memleketinde davana sahip çıkarak yap ve Haçlılara fırsat verme!

CEZAYİR'DE İSLÂMÎ FAALİYETLER

Bir zamanlar Osmanlı İmparatorluğunun bir vilâyeti olan, daha sonra fransız istilâsına maruz kalıp, bütün müslüman devletlerin yardım etmelerine rağmen bizim, istilâcı ve sömürgeci Fransa'ya tuttuğumuz ve Fransız sömürgecilerin pençesine terk ettiğimiz kardeş Cezayir, II. Cihan Harbi'nden sonra istilâcı Fransız ordularına karşı gelmiş, hürriyet ve istiklâlini elde ederek müstakil bir müslüman devleti olmuştur. Çeşitli sahalarda hızla ilerlemekte olan kardeş Cezayir, İslâmî faaliyetlere de aynı nisbette hız vermekte ve çeşitli seminer çalışmaları ve toplantılar yapmak sureti ile vuzuha kavuşması gereken hususları mezkûr toplantı ve seminerlerde incelemekte ve aydınlığa kavuşturarak, beynelmilel bir İslâm birliğinin teessüsü için çalışmaktadır.

Geçen ay içinde kardeş Cezayir'de, bütün İslâm âlemine örnek teşkil edecek yine böyle bir seminer toplantısı olmuş ve çeşitli meseleler bu seminerde görüşülmüştür. İslâm düşünce seminerinde bilhassa İslâm Ortak-Pazarı, faizsiz İslâm bankası ve müslümanların bilhassa müslüman kadınların gayri müslimlerle evlenmemesi hususu görüşülmüş ve bu gibi evlenmelerin bütün İslâm âleminde yapılmaması için sert tedbirler alınması istenmiştir. Bu gibi evlenmeler üzerinde mezkûr seminerin yayınladığı bildiride «Bu gibi evlenmeler, İslâm topluluğu için tehlikelidir.» denilmektedir. Ayrıca seminer, doğum

kontrolünün de müslüman ülkelerde yasaklanmasını istemektedir. İslâm Düşünce Seminerinde, üzerinde hassasiyetle durulan İslâm Ortak-Pazarı ve faizsiz İslâm bankasının bilhassa müslüman devletler nezdinde ve kontrolünde aynı zamanda yardım ve destekleri ile kurulması ve bunun yavaş yavaş tüm İslâm âlemine yayılması tavsiye edilmektedir. Seminerde ayrıca İslâmî mânada bir ticaret ve sanayi odası kurulması ve müslüman ülkeler arasındaki gümrük duvarlarının da kaldırılması veya buna doğru adımlar atılması da tavsiye edilmektedir.

Bütün âlem-i İslâmda, bu gibi çalışmalara hız verilmesini canı gönülden temenni eder ve eski İslâm birliğinin tekrar teessüs etmesini Cenab-ı Hakk'dan ister ve o günü sabırsızlıkla beklerken, bütün Ehl-i İslâm'ın bir an önce İslâm'da birleşmesini temenni ederiz.

ZULÜM ÜSTÜNE ZULÜM

Memleketimizde her türlü ahlâksızlık ve edepsizlik modernleşme ve ilericilik perdesi altında işlenirken, memleketin gerçek sahibi ve hakikî efendisi olan müslümanlar her türlü işkenceye maruz kalmakta ve İslâmî eğitim yapan ilim ve irfan ocakları sistemli bir şekilde kapatılıp kapılarına kilit vurulmaktadır. Müslümanların ve bilhassa din adamının şahsında İslâm mahkûm edilmek istenmektedir. Üç kıtada at koşturan ve eşsiz medeniyetler meydana getiren bir nesle, ışık tutmuş, önderlik yapmış gerek insanlığı, hak ve hukuku öğretmiş olan İslâmiyyet, bugün hakkı kuvvetlinin elinde sanan zavallıların hücumuna maruz kalmış ve O'nun müntesipleri ve davetçileri sırf O'nun prensiplerini savundukları ve hakikatları söyledikleri için hapishanelerde çürütülmektedir. Roma'nın Hıristiyanlara dahi yapmadığı işkence ve zulüm, bugün müslüman bir ülke olan memleketimizde müslümanlara yapılmakta ve müslümanların inançları kalplerinden dahi sökülmek istenmektedir.

Kula vaizi muhterem Necmeddin Kösem'e yapılan haksızlık, bugüne kadar işlenen zulmün ve işkencenin görülmemiş ve duyulmamış bir şekli, bir çeşididir. Kula vaizi muhterem Neçmeddin Kösem vazifeden Kaymakamlıkça men edilmiş ve sebep olarak da muhterem vaizin bir vaazında din adamlarının içkili, sazlı sünnet ve düğünlere gönderilmesini kınaması ve bunun İslâmla bağdaşamıyacağını, hele böyle toplantılarda bir din adamının bulunamıyacağını belirtmesi ve açıklaması suç olarak gösterilmeye çalışılmakta ve vazifesinden alınmasına sebep teşkil ettirilmektedir. Beyler, nerede ve nasıl bir ülkede olduğunuzu aklınızdan çıkarmayın ve haddinizi bilip her şeye burnunuzu sokmayın. İslâm'dan anlamadığınız, belki müslüman olmadığınız halde İslâmın iç işlerine neden burnunuzu sokuyor ve din adamını mahkûm edebiliyorsunuz. İslâm'da içki haramdır. Onu imal eden, içen ve satan, ayrıca içkili sohbetlerde bulunma aynı şekilde mütalâa edilir ve her müslümana bunların hepsi haram ve yasaktır, bu yasağı da her müslümanın ve bilhassa bir din adamının söylemesi şarttır. Çünkü onun vazifesi İslâm'ı anlatmaktır. Bu vazifeden onu hiç kimse men edemez, çünkü o 23 sene gibi bir zaman bütün güçlük ve meşakkatlere tahammül eden bir rehberin varisidir. Onun için bilip bilmediğiniz her hususta İslâm'a saldırmaktan çekinin, çekinin de müslümanlar biraz rahat nefes alsın.

YA BİZİMKİLER

Biz, Garplılaşmayı ve medenileşmeyi dinden ve ecdat kültür, örf ve adetlerinden uzaklaşmakla olacağını zannetmiş ve böylece de asırlık kültür ve medeniyetimizi inkâr etmeye çalışmışız ve çalışmaktayız da. Müslüman olmaktan utanır ve müslüman bir ecdadın torunu olarak gururlanmaktan ziyade aşağılık bir komplekse kapılmış ve Avrupa'nın gözüne girebilmek için soyundukça soyunmuş, dinden imandan uzaklaştıkça uzaklaşmışız. Sokakta giderken önümüze çıkan bir Selçuklu veya Osmanlı medeniyetinin bütün inceliklerini üzerinde toplayan ve bütün Garp ve şarkı dehşet ve hayrete düşüren o muazzam tarihî eserlere, sırf içimizdeki aşağılık kompleksi ve ecdadı küçük veya ilericilerin (!) tabiri ile gerici gördüğümüz için bakmamakta ve onlarla iftihar edememekteyiz.

Bakınız, bir zamanlar Osmanlı İmparatorluğunun bir vilâyeti olan Yugoslavya'dan memleketimize ziyarete gelen bir grup müslüman Türk öğrencisinin ecdat ve onların bize hediye ettiği medeniyet hakkındaki düşüncelerine. Yugoslavya gibi komünist bir rejim ile idare edilen, aynı zamanda Avrupa'nın ortasında yetişen genç bir kız: «İstanbul'da Topkapı, Yerebatan Sarayı, Ayasofya ve Sultanahmed Camiini gezdik. Bursa'yı adım adım dolaştık. Her yerde, her köşede kendimizden bir parça bulduk.» demektedir. Ayrıca bu öğrenci grubunun başında gelen öğretmen hanım: «Elhamdülillah hepimiz müslümanız ve İslâmî vazifelerimizi yerine getirmeye çalışıyoruz. Der ve devamla «sizden bir şikâyetimiz var, lütfen filimcilere söyleyin Üsküp'e öyle açık, saçık filim göndermesinler, çocukların hepsi hayal kırıklığına uğradı. Onların hoca hanım bizim Türkiye'de filimler hep böyle mi soruları beni kahrediyor.» demektedir. Bizim Avrupa hayranı ilericilerin (!) kulakları çınlasın. Avrupa'nın göbeğinde yetişen birisi, Garplılaşacağım diye didinen biz zavallıların bütün çaba ve gayretlerine (!) «Bizi hayal kırıklığına uğrattınız» diye cevap vermektedir.

Ey Garp hayranı budala ve de ahmakla güruhu, Avrupalılaşacağız diye İslâm'ı bırakarak müslüman cemaatten ayrıldınız ve şimdi de sizleri, Avrupalılar kendi cemiyetlerine, sizin ne idiğünüz belirsiz diye kabul etmiyorlar ve sizinle alay ediyorlar. Avrupa'nın göbeğinde ve komünist bir rejimde dahi İslâm'ı ve ecdadını bütün işkencelere rağmen unutmayan dindaş ve ırkdaşlarımız kadar Avrupalının yanında haysiyetiniz kalmamıştır. Avrupa, Avrupa derken Avrupa'dan da oldunuz. Bari gerçeği ve hakikatı bir an önce, anlayabilecek kadar beyniniz kaldı ise anlayın da tekrar gerçek hüviyetinize kavuşun.

DURUN!

Gültekin ENGİN

Çok nazik bir devir yaşıyoruz. Gerilmiş sinirlerle bozulmuş âsâbınızla hemen kaleminize sarılmayın. Bu halinizle hiç bir meseleyi halletmek mümkün değildir. Hiç kimseye bühtan edecek değilim. Yalnızca şunu anlıyorum ki, bu ilâhi bir ihtardır. Senelerce İslâmı savunanların bir beden olma haysiyetini kazanamadıkları içindir ki, şimdi bu haldeyiz. Birbirimizi sevmedik, birbirimizin dertleri ile dertlenmedik ve nihayet el boğaza sarıldı, göz kulağa isyan etti, mide barsağa karşı çıktı. Kızgınlık fitneyi daha da körükleyecek ve yara, gittikçe kangren halini alacaktır. Halbuki kin ve buğzun ilâcı kin ve buğz değil, hilm ve şefkattir. Anlayışlar çeşitli olabilir, tutum ve davranışlar ayrı ayrı olabilir. Bu tip ayrılıklar esas inanç ve prensiplere aykırı olmadıkça bir müslümanın diğerini küfürle itham etmesi en büyük cinayettir. Zâlime de, mazluma da yardımcı olmak için şu hususu hatırlatmakta fayda görüyoruz. Birbirinizin iyi yönlerine nazar etseniz hem sevişecek, hem de buğz etmek için kalbinizdeki buğz duygusuna buğz etme imkânını bulacaksınız.

Karşılıklı ithamlar sizi zulme itecek, her vesile ile size düşman olanların işine yarayacaktır. Halbuki hepinizin iyi ve güzel olan hasletleriniz vardır. İlk önce Allah'a ve onun Rasulüne inanıyorsunuz. İnkârcılara nazaran ne büyük bir mazhariyettir bu! Çeşit çeşit ilâhlar insan kalplerini ifsad ederken, siz menfaatleri ebedi olanları ile değiştirmiş, geçici heva ve heveslerinizi bâkileri ile tebdil etmiş, kâinatın Hâlıkının kapısına kul olmuş en büyük Peygambere ümmet olmuşsunuz. İyilik ve doğruluğu kendinize rehber edinmişsiniz, bütün bunların yanında birbirinizi küfürle itham etmek akla ve vicdana ne derece yakındır, insaf ediniz! Hesap gününe inanıyor, yaptıklarınızdan hesaba çekileceğinizi biliyorsunuz, işte bir anlık hislerinize kapılıp hem haksızlık ediyor, hem de hesap gününü unuttuğunuzdan ilâhi azaba müstehak oluyorsunuz. Helâllaşınız ve tevbe ediniz. Herkes istidadınca yük taşıyacak, ilâhi tebliği kıyamete kadar nesillere intikal ettirecektir.

«Ey iman edenler, Allah'dan nasıl korkmak lâzımsa öylece korkun. Sakın siz, müslümanlar (olmak) dan başka (bir sıfatla) can vermeyin. Hepiniz, topdan sımsıkı Allah'ın ipine sarılın. Parçalanıp ayrılmayın. Allah'ın üzerinizdeki nimetini düşünün. Hani siz (Birbirinizin) düşmanlar (1) idiniz de O, kalplerinizi (İslâma ısındırıp) birleştirmişti. İşte onun bu nimeti sayesinde (din) kardeşler (!) olmuştunuz ve yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi o kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böylece apaçık bildiriyor. Ta ki doğru yola eresiniz. Bir de içinizde öyle bir cemaat bulunmalıdır ki (onlar herkesi) hayra çağırsınlar, iyiliği emretsinler, kötülükten vazgeçirmeye çalışsınlar. İşte onlar murada erenlerin ta kendileridir.

Siz kendilerine apaçık deliller, âyetler geldikten sonra parçalanıp ayrılanlar, ihtilâfa düşenler gibi olmayın. İşte onlar (ın hali) : En büyük azap onlarındır (2).

(1) Âl-i İmran sûresi, âyet: 102, 103, 104, 105.
(2) Hasan Basri Çantay, Meâli Kerim, C. 1, s. 100-101.

ÖZÜR

Münderecâtımızın kabarıklığı sebebiyle Tefsir, İslâm Hukuku, İslâm Tarihi, Din, Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış, Bulmaca ve Genç Kalemler köşelerinin yazılarını koyamadık. Okuyucularımızdan özür dileriz.

İslâmın İlk Emri
OKU

İmam-Hatip Okulu mezunlarına verilen haklar

(Baştarafı 9. sayfada)

proğramda gerekli düzeltmelerin yapılması gereklidir. Birinci devre mezunları için söz konusu olan meslekî tatbikat noksanı bu devre mezunları için de varitdir. Proğramlarda yapılacak gerekli düzeltmeler mesleğe giriş oranını yükselteceği gibi, bugüne kadar çok geniş ve hatta sınırsız olan Yüksek İslâm Enstitslerine devam imkânının bundan böyle sınırlı hale gelmesi de bu oranı yükseltecektir. Mezunların geri kalan % 25 oranından % 15 inin Yüksek İslâm Enstitülerine, % 5 inin diğer yüksek öğretim kurumlarına, % 5 inin de özel iş hayatına intisap edecekleri düşünülmektedir.

Bu devre mezunlarının mesleğe girişini cazip hale getirici ekonomik şartlar da kifayetli değildir. İlkokul üzerine 6 yıllık meslek okulu mezunları yeni personel rejimine göre, 12. derecenin ilk kademesinden göreve girdikleri halde, 7 yıllık meslek okulu mezunları olan bu elemanlar 13. derecenin ilk kademesinden göreve girmektedirler. Bu devre mezunlarının asgarî 12. derecenin ilk kademesinden göreve girişlerinin sağlanması gereklidir.

II. Devre mezunlarının Yüksek İslâm Enstitüleri dışındaki Yüksek Öğretim Kurumlarına devamlarının şartlı olması bunların ya Yüksek İslâm Enstitülerine devamlarını, yahut da mesleğe girişlerini zorunlu kılmaktadır. Bu durum, birinci devre mezunları için söz konusu olan problemleri, bu devre mezunları için de ortaya çıkarmaktadır. Bütün mezunların % 5 i oranında bir miktar ifade edeceği düşünülen bu gibilerin diğer yüksek öğretim kurumlarına devamlarına imkân verilmesi halinde bu problemlerin halledileceği muhakkakır.

Bu sebeple, bu devre mezunlarının :

a) Yüksek İslâm Enstitülerine,

b) Diğer Yüksek Öğretim kurumlarına devam edebilmelerinin teminine zaruret vardır.

Gerçekler Ortadayken

(Baştarafı 3. sayfada)

Metinleri yukarıya alınan maddelerden açıkça anlaşıldığı üzere Evrensel İnsan Hakları arasında sayılan din hürriyeti, sadece vaz' edilmekle yetinilmemekte, vazgeçilmez şekilde bunun öğretiminin de yapılması lüzûmu belirtilmektedir.

İmam-Hatip Okulları, kendi ölçüsünde bu görevi yerine getirmek, yurdumuzun meslek ehliyeti kazandıran bilgiler yanında pozitif bilimlerle de mücehhez, münevver ve uyanık, millî şuûra sahip, memleket ve dünya gerçeklerini kavramış, cemiyette birlik ve beraberlik sağlamayı şiar edinmiş, başkalarını en az kendisi kadar düşünmeye alışmış, ahlâklı, erdemli, feragâtli, ileri görüşlü din görevlilerine olan ihtiyaç ve iştiyakını karşılamak, hülâsa, Diyanet İşleri Başkanlığının köy, bucak, kasaba ve şehir teşkilâtına kaliteli eleman yetiştirmek üzere 1951-1952 öğretim yılından beri açılmış bulunmakta, belli bir plân dahilinde sayıları o zamandan bu yana artmaktadır.

İşte bütün gerçekler çıplaklığıyla ortadayken, İmam-Hatip Okullarının niçin kapatıldığını mesullerden anlamak istiyoruz?!..

İslâmın İlk Emri
OKU

İMAM-HATİP OKULU MEZUNLARI MESLEKÎ FORMASYONU

(Baştarafı 5. sayfada)

den tahsis edilen ödenek miktarları aşağıda gösterilmiştir:

Malî Yıllar	Carî harc.	Yatırım harc.	Sermaye teşkili ve transfer h.
1963	2.988.000	1.850.000	1.425.000
1964	4.888.000	3.000.000	1.770.000
1965	6.126.000	9.000.000	2.550.000
1966	7.533.000	8.800.000	2.250.000
1967	13.232.000	5.050.000	3.580.000
1968	12.867.000	7.500.000	1.785.000
1969	14.750.000	6.925.000	1.530.000
1970	15.223.000	8.518.000	595.000
Toplam	76.607.000	50.643.000	15.488.000

NOT: Carî harcamalara ders ücretleri de dahildir.

b) Birinci ve ikinci 5 yıllık Kalkınma Plânlarında hedefleri belirtilmemiş olan Din Eğitimi Okulları için, malî yıl bütçelerinin muhtelif tertiplerinden verilen ödenekler, genellikle okul artışına paralel gitmediğinden çeşitli konulardaki zarurî ihtiyaçlar normal ölçülerde ve bir plân dahilinde karşılanamamıştır. Bu eksiklikler, ilgili mahallî derneklerin katkısı ile giderilmeğe çalışılmıştır.

İmam-Hatip Okulları ile Yüksek İslâm Enstitülerinin mevcut bina, arsa ve tesisleri maliyetinin 160 milyon lira civarında bulunduğu, bunun — yukarıdaki ödenek tablosunda görüldüğü gibi — (yatırım, sermaye teşkili ve transfer harcamaları toplamı olarak) 66.131.000 liralık kısmının Devletçe, yaklaşıp olarak 95.000.000 liralık kısmının da mahallî derneklerce karşılanmış olduğu, ilgili Dairenin kayıtlarından anlaşılmıştır.

(Baştarafı 2. sayfada)

tılarının bir türlü sona ermemesi, onun îmansızlık katliâmına kurban gideceğine işaret etmez! Bu milletin gölgeli çehresi, doğması yaklaşan güneşin ziyalarıyla önce aydınlanacak ve bu aziz nesil kıyameti ondan sonra görecektir. Sanılmasın ki O, ruhuna uzatılan yabani pençelere mukaddes varlığını telef ettirecektir!..

Bu böyledir. Fakat, zihin yörüngelerimizde bir gezegen sür'ati ve hoyratlığı içinde dolaşan şu düşünceyi açığa vurmak isteriz. Kitlelerin idaresini ellerinde tutan kadrolar acaba bâki midirler? Milletini küçümsiyen kadroların en yakın istikbalinde hangi hâdiseler bohçası saklıdır? Bu bir gerçek iken ve gerçeği demokratif dünyanın durmadan değişen çehresi ispat ederken biz hâlâ mı millete rağmen icrâatlar peşinde koşacağız?!

İmam-Hatip okullarını kapatmak istiyen zihniyeti bütün âlem önünde protesto ediyor, nice fânilere galebe çalan ma'şerî vicdanlarımızda mahkûm ediyoruz. **«Din eğitimi yapan kurumların sayısını önce durdurmak, sonra da azaltmak gerektiği kanısındayım.»** diyen raporcu profesör ve aynı kafalara, raporlarına ve onların topyekûn batıl ircâatlarına karşı **ALLAH** (c.c.) diye derin bir âh çekerek, meseleyi **KA'BENİN SAHİBİ**ne havale ediyoruz.

İslâmın İlk Emri
O K U

Kalb Temizliği

(Baştarafı 13. sayfada)

2. Ben, bir mıntıkaya yağmur yağdığını duyuyorum ve buna çok seviniyorum. Halbuki benim o mıntıkada ne kırda otlayan sürüm, ne de besi hayvanım vardır.

3. Ben Allah'ın kitabından bir âyet-i kerimeyi tamamen öğreniyorum. Sonra bütün müslümanların, aynı âyet hakkında benim bildiğim kadarını bilmelerini son derece arzu ediyorum.

NOT: 1967 yılından beri, mecmuamızda muhtelif parçaları neşredilmekte olan «Da'vetü'l-İslâm» isimli bu eserin tamamı, Ahmed Gürtaş tarafından terceme edilmiş olup, bir kitap halinde neşredilmek üzere baskıya verilmiştir. Arzu edenler, mecmuamızdan temin edebilirler.

OKU

HESAP GÜNÜ

(Baştarafı 10. sayfada)

Sessizlik bütün kuvvetiyle sana bağırmıyor mu «**Kalk ey!**» diye?!.

Ey, yüce da'vâ İslâm! Sen ne büyük İslâmsın, müslümanlar ne küçük müslüman! 14 asır evvel fışkırdığın mukaddes mağaraya hapsettiler seni. Sen yine ulvî ve müberrâsın. Bir gün, da'vetçiler zuhûr edecek, seni karanlık dünyaya takdîm edecekler:

Takvimler birken beş olur, beşken onbeş... Ve bir gün bakarsın üçyüzaltmışbeş!.. Çocuklar büyür, gençler kocar ve ölür. Saçlar ağarır, gözler kararır ve alınlar kırışır. Nesiller katar katar, dünyadan uhrâya göçer... Her şey değişir, yalnız tek şey yine aynı. O da **HAK DA'VÂ** nın garipliği...

Bir gün bu hak da'vâ sancaklaşıp ülkelerin kalelerinde dalgalanacak... Bir grup da'vetçi onu dünyalıya sunacak... Yatanlar, uyuyanlar, yastıkları başlarına diken olmıyanlar o gün acep ne edecek? Düşünenleri garipsiyenler, hak da'vânın âşıklarını yalanlıyanlar ve o şuursuz müslümanlar! Nolacak onlar?!..

Da'vamızın aşksız yaşayan muallimleri, talebenin rûhuna bigâne kalan öğretmenler... Oğlunun aşkından habersiz analar, babalar... Cevherlere kül serpen dostlar; hastanın derdinden kaygusuz tabipler, hekimler...

Vay onlara o gün!..

İSBAT

Yemyeşil dallarda uçuşan kuşlar,
Namazda secdeye kapanan başlar,
Rengârenk süslenip ovalar taşlar,
«Kâdir» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Bal için durmadan didinen arı,
Halikın ufacık karıncaları,
Semâya tırmanan dağların karı,
«Âlim» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Buluttan dökülen rahmet gözyaşı,
Şu azgın semâya donuk bakışı,
Ruhumun aldığı her güzel aşı
«Mürîd» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Dağlardan, taşlardan çağlayan seller,
«Ilgıt-ılgıt» meçhulden esişen yeller,
Bozkırda filizlenip, koklanan güller,
«Kadîm» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Kıvrıla, kıvrıla uzanan yollar,
Garip bir şuûrla kabaran sular,
Gönülden rabbına bağlanan kullar,
«Bâkî» olan ALLAH'ı isbat ederler.

Güngör ÜNSAL

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri :
a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ
Fermeneciler, Nu.: 74-87 İSTANBUL
44 63 93
Tel.: 48 12 24
Fb.: 21 25 37

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES :
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No : 116 — Tel. : 221323
İstanbul

KADIOĞLU TRİKOLARI

Hüseyin Kadıoğlu

Sicil Tic.: 89065/33755
Telefon : 27 98 97
Örücüler, Çarşılı Han Kat 3
No. 174-175 — İSTANBUL

KEMAL ŞADOĞLU

VE BİRADERLERİ KOLLEKTİF ŞİRKETİ
İTHALÂT — İMALÂT VE TOPTAN
İSTANBUL

Merkez: Karaköy, Fermeneciler Cad. No. 76-78
Telefon : 49 83 43

«ŞADOL» Selülozik Sentetik Tinerleri

«ŞADOL» CAM MACUNLARI DAİMA EMSALLERİNDEN ÜSTÜNDÜR.

Boyanız ne olursa olsun «ŞADOL» TİNERLERİNİ Tercih ediniz.

SAĞLAM TRİKOTAJ

İbrahim Güleryüz
ve Oğulları Hasan - Ethem - Nuri Güleryüz

Sicil Tic. 89310/34033
Örücüler, Çarşılı Han No. 98-99
Tel : 27 03 26
Ev : 26 75 92
İstanbul

ABDULLAH İBN MES'UD

Konya Yüksek İslâm Enstitüsü öğretim üyesi Dr. Hüseyin Küçükkalay'ın, Rasûlullah'ın en sevdiği kişilerden olan, yine Rasûlüllah'ın baş düşmanı Ebû Cehl'i öldüren büyük sahabi, ulu kişi, **ABDULLAH İBN MES'UD**'la ilgili olarak hazırladığı kıymetli eseri basılmış bulunmaktadır.

Aslında bir doktora tezi olan bu değerli eseri bütün okuyucularımıza tavsiye ederiz.

İsteme Adresi : HÜSEYİN KÜÇÜKKALAY Yüksek İslâm Enstitüsü KONYA

Basıldığı tarih : 8.9.1971

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ **M. Salih Kalkan** - KÜTAHYA — Bilmukâbil selâm ve muhabbetlerimizi sunarız. Hisleriniz gönül menbâlarından öylesine taşmaktadır ki gözlerimiz yaşlı, kalblerimiz mahzun bir halde mektubunuzu okuyabildik. İslâm-Türk Cemiyeti, meçhûle doğru kürek çekenlerin ölüm sallarıyla akıntıdadır. Bu yaralı cemiyetin esas sahipleri gözlerimizin dikili olduğu uzak vatan ufuklarından ne zaman sökün edip de memleket kadırgasının dümeni başına geçecekler?.. Elbette ki o nurlu kumandanlar, gâiblerden zembille şu ülkeye ağacak sağacak değiller!.. Mes'eleleriyle, dertleriyle kafa çatlattığınız şu mübârek ülke sizlerin, bizlerin da'vet hamûlesiyle vatan irşâdına koşmalarımızı bekliyor boynu bükük!.. Mektûbunuz bizleri ziyâdesiyle mahzûz etti ve azimlerimizi tazeledi.

Bahsettiğiniz o mes'ele, tek derdimiz olarak bizlerin meşgûliyetidir. Uğraşıyoruz... Milletimizin ruh kanallarına çöreklenmek çabasıyla yırtınan beyinsizler sevinmesinler! Âlem sahrasında her gün nice hadisâtı sinesinden çıkaran zaman bohçasında onların zevâl fermanları saklıdır. O bâkir bohça, çözülen bir yumak gibi durmadan adı geçen **ZULMÜN ÖLÜM FERMANI**-na doğru harcanıyor. Mevlâ görelim neyler; neylerse güzel eyler... Selâmlar, sonsuz muhabbetler; Allah'a (C.C.) emanet olasınız...

★ **M. Selim Polat** - MUŞ — Eski kültürün incelikleriyle nakışlı şiiriniz ilgili arkadaşa teslim edildi. Vatanın her köşesinden bizimle kopmaz bağlarla bağlı insanlardan muvaffakıyet ve selâmet dilekleri aldıkça, mukaddes gayeye her gün biraz daha fazla bende olmantayız. Arzumuz odur ki, uğruna yanıp tutuştuğumuz **İSLÂM İDEOLOJİSİ**, bütün hikmet ve incelikleriyle, memleket neslinin nazarlarında pırıl pırıl bir tablo olarak çelenkleşebilsin. Biz **«Bizim her türlü müşkillerimizi halletmiye ancak İslâmiyet kâdirdir.»** fikrimiz, şuuru küllenmiş müslümanların kafalarında öbekleşmesinden sonra kurtuluşun ilk ümitvar haberini alabileceğiz.

Allah (C.C.) sizden de razi olsun ve O'nun selâmeti, bereketi üzerinize olsun...

★ **M. Müjgân Taş** - MERSİN — Türk kadını, yeni akımların hoyrat pençesi altında neredeyse bütün cevherini kaybetmek üzeredir. Bu korkunç hengamede, karanlıkta uyanan mes'ûdlar, şimdilik, cemiyetimizin istikbalini garanti edecek kemiyet ve keyfiyetten uzaktırlar... Fakat bundan sevinmemek de mümkün değil!.. Sizi mecmuamıza, arkadaşımızın bildirmesi üzerine kaydettik. Alâkalarınızın devamı, bizleri mes'elelerimize karşı daha uyanık bulunduracaktır.

Size ve gönüldaşlarınıza sonsuz selâm ve bağlılıklar; Allah'a (C.C.) emânet olunuz...

★ **M. İhsan Şâhin** - Osmaniye, ADANA — Sizi de mecmuamıza abone ettik. Tesâdüflerle yeni yeni neşriyat dünyasına gözünüzü açmanız, Hakkâniyetin yayılmasından başka hiç bir gayesi ve art düşüncesi olmıyan mecmuamızı tanımak ve okumak mutluluğuna ermeniz en büyük saâdet vesilesidir kanâatindeyiz. Selâmlar, bağlılıklar...

★ **Hamza Uhutlu** - İZMİR — Aynı soyadlı bir hanımefendinin makalesiyle birlikte yolladığınız yazınız elimize geçti. Dünyanın pörsümüş nimetleriyle hemdem olmaktan başka hiç bir ulvî gayretleri olmıyan **Uykuculara** karşı ikazınız şâheserdir denilebilir. Yazınız ilgili arkadaşa verildi.

Deneme ve çalışmalarınıza devamınız arzumuz... Biz şimriden yeni bir cins kaleme kavuştuğumuz inancındayız. Selâmlar, muvaffakıyetler.

★ **M. Âkif Yalçınöz** - OSMANİYE — ADANA — Mektubunuzda istediğiniz hususlar tamamen yerine getirildi. O mes'ele ile uğraşıyoruz. İlgililerle temâsımız sıklaştı...

Bir arkadaşınızın size sorduğu Hz. Peygambere (s.a.) isnâd edilen «Zaman sana uymazsa sen zamana uy!» sözünün hakikatını bizden sûal etmektesiniz. Doğrusu, bu türlü safsatalar ve İslâmî hayatı zedeleyen bu nevi şüphe tohumları bizleri çok üzmektedir.

Bir kerre şunu hiç unutmayınız ki: İslâm, batılların tasallutunda kıvranan âlemi **HAKK**'a uydurmanın **SON HAK İNKILÂBI** dır. İslâm hiç bir gayr-i dinî hareketi hoş görmez. İslâm Peygamberi (s.a.v.) topyekûn eşyayı ve zamanı, Allah'tan (C.C.) aldığı hak ölçülere uydurmak üzere insanlığa ilâhî kattan armağan edilmiş **SON KILAVUZ**dur. O'nun s.a.v.), müslümanların hayatlarında İslâmî olmıyan bir işe yönelmelerine, uymalarına aslâ rızası yoktur. Zaman, müslümanın nazarında İslâm'a uydurulmak durumundadır; yoksa müslümanın, zamanın hakikatle ilgisi olmıyan ve adına medeniyet, yenilik vs..... denilen kötülüklerine uyması müslümanlık adına en biçimsiz bir hareket ve sâmîmiyetsizliktir.

Çalışmalarınıza devam ediniz. Ancak, yapacağınız faâliyetlerinizde başlangıçtaki liyakat ve ciddiyetiniz bizim arzumuzdur. Bütün gönüldaşlara selâm ve muhabbetler...

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İctimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 30 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez. gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
RECEP — 1391 — Yıl : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Sayı : 115
EKİM 1971

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Müslüman çocuğu dînini nereden öğrenecek ?

OKU
İSLÂMIN İLK EMRİ

200
KURUŞ

CIVILOGLU
TALEBE YURDU PASAJI

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler — Düşünceler *OKU*

★ Korkunç Son *OKU*

★ Mühürlü Kalpler *Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY*

★ Dünyayı Saran İnkâr ve İsyan Fırtınası *Dr. Fehmi CUMALIOĞLU*

★ Sünnet ve Bir Ticârî Hatâmız *A. Osman KOÇKUZU*

★ Vasiyet ve Miras *Mehmed SAVAŞ*

★ İslâmın Sesine Kulak Veriyorum *Fatıma KAZUE*

★ Güneş Doğuyor *Ebul CIHAD*

★ Hayat Pınarı *Mustafa ÖNER*

★ Takva — İhsan *OKU*

★ Bişr-El Hâfî *Hüseyin KAVUKÇU*

★ İmam-Hatip Okulları ve Geçen Yirmi Yılın Muhasebesi *OKU*

★ Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış *Tercuman-ul KUR'AN*

★ İslâm Âlemi Bir Türk Âlimini Daha Kaybetti *H. İbrahim ÜZÜMCÜ*

★ Din *MEVDÛDÎ*

★ Kadınlarda Örtülmesi Gereken Yerler *F. Zehra KANLI*

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

HAK DA'VÂ'nın, eşya ve zaman düzeninin alt-üst olup da tabiat kanunlarının hükümsüz kalacağı *SON GÜN* e kadar insanlığa yol göstermeye devam edeceğine îmanımız sonsuzdur. Çünkü, yerlerin ve göklerin bu *HAK MEFHÛMU* ile ayakta durmakta olduğu bizim ilk öğrendiğimiz değişmez Rabbânî bilgidir. Çünkü, semâvat ve arz bugün astronomların hakikatına ulaşamadıkları lâhûti düzen içinde varlıklarını devam ettirirlerken o Hak mefhûmundan hayat iksîri emmektedirler. Ve çünkü bize bu hakikatı Allah Azimüşşân Kur'an-ı Kerîmle duyurmuştur.

Fakat bizim tedirgin oluşumuz, insanlığın bu Hak da'vânın ummanında ebedî kirliliklerinden temizlenmeye bir türlü cesaret etmemeleridir. Sonsuzdan mechûllere doğru uzanıp giden bu îman okyanusunun dünkü ihlâslı gemicilerinin bugünkü müzmahil evlâdı olan şu merhûm milletin bu da'vânın hakikatından günden güne uzaklaşması ise bizi kayguya düşüren *KAYNAK DERT*tir. Bu dert şahsî ve nefsî değil âfâkîdir. Yarın, bir seçilmiş zümrenin İslâmın sancağıyla beşeriyyet ufuklarından sökün edeceğine olan inancımız bizi teskin etmiyor, tandır gibi yanan sînelerimize su serpmiyor! İlle de gönül arzu ediyor ki, sökün etmesi beklenen eli sancaklılar şu kadîm ümmetten başkası olmasın!

İşte bizi yakıp yandıran zuhuru muhtemel tarihî tablo budur! Bizi gayrete getiren, döktürüp düşündüren, ağlatıp sızlatan; söyleten, yazdıran, yoran bu müstakbel ve muhtemel realitedir! *Bizâtihî* nûrun tâ kendisi olan -bir bakıma zarûrî- bu inkılap ve teğayyür, *biğayrihî* gönül yaralayıcıdır. O gün ellerinde da'vet meş'aleleriyle arş-ı a'lâdan inercesine arşın bir uzak menzilesinden gelip ideolojilerin çarpışma sahnesinde kat'i zaferi çelenkleştirecek olan o *HAKPEREST KADRO* yu biz dört gözle zaten bekliyoruz;fakat şu ümmet o gün ne decek diye de sızlanıyoruz! Endişemiz, *ZİKR*'in (*KUR'AN*'ın) fenâ bulacağı değil; fakat asırlarca İslâmın mukaddes ummanında yetmişbir milleti yıkamış şu milletin hâlidir! Gerçi son hüküm kader kaleminindir; fakat biz yine hakkı ilân ile me'muruz :

İdeolojilerin çarpışma sahnesinde her gün bir tabur askeri saf dışı edilen tarihin tac varlığı şu müslüman millet eğer Kur'anın ruhuyla kucaklaşma cesâretini gösterirse, soysuz düzenlerin hakkından gelebilecek ve *BÜYÜK GÜN* (Kıyamet)'ü hiç üzüntüsüz karşılayabilecektir. Halbuki dört bir tarafından saldıran fazilet düşmanlarına karşı takınacağı tavrını, stratejisini hâlâ gayriden beklemekte ve ummaktadır bu millet Bilinmesi gereken tek bir hakikat vardır. Oda İslâmın sînesine ilticâdan başka değildir. Bugünkü maddî-ma'nevî varlığımızı *ZÂT-I RİSALETPENAHİLERİ*'ne borçlu olduğumuz İslâm Peygamberi Hazret-i Rasûlüllah (S.A.) bu gerçeği hayatlarının son demlerinde şöyle ifade etmişlerdi: «*Ben size iki şey bırakıyorum; Kur'an ve Sünnetimi. Benden sonra dalâletin yollarına sapıp bu iki kaynaktan ayrılmıyasınız, birbirlerinizin boyunlarını vurmayasınız!*»

Bugün, *KA'BE NESLİ*nin tek kaynağı durumundaki *İMAM-HATİP OKULLARI*nın temelleri resmiyet eliyle dinâmitlenirken biz ne haldeydik? Şu meş'um bir gerçektir ki, Kur'an da, vâsıyl aortaya döküldüklerini iddiâ eden bir zümre bu mekteplerin aleyhinde senelerdir kıyam hâlindeydiler ve bu okulların kapanması için yüzlerini ifritlere dönmüş, ellerini onlara açmış bir halde yılanlar gibi beddua etmekteydiler! Bize, bu dinin Peygamberi tarafından vasiyet edilen *Kur'an* ve *Sünnet* ne emretmekteydi ve bizler neler peşindeydik? İşte, Hazret-i Peygamberin (S.A.) «Birbirinizin boynunu vurmayınız» diye endişeyle beyan buyurdukları hal budur! Tefrikanın, nice cesîm fânileri tüketen korkunç çarklarını kim işletti ve un gibi öğütülen kimler oldu? Bizden başkası mı?..

Biz, İmam-Hatip Okullarının kapatılışına kadar devam eden ve hâlâ sona erdiği söylenemiyen tefrikaya düşüşümüzün ve bu tefrika içinde Hak da'vânın sahipliğini unutuşumuzun cezâsını çok ağır bir şekilde çekeceğiz! Bugün minberlerde mihraplarda millet önderliği yapan İmam-Hatip nesli acaba kaç sene fonksiyonunu devam ettirebilecek, varlığını koruyabilecek? Menşei kurtulan

(Devamı 29. sayfada)

Korkunç Son

SON günlerin Türkiye'si siyasî-ictimâî hâdiselerin olanca şaşırtıcı ve üzücü pozisyonlarıyla tezgâhlandığı muamma bir ülke haline geldi. Rüşd çağının arefesinde, rûhî ve uzvî değişimlerin fırtınasıyla deprem geçiren bir çocuk misali, oluşa mı, ölüşe mi gittiği belli olmıyan şu memleket, sinesindeki vefasızların ve kararsız zavallıların dünyayı tutan bozuk icrâatlarıyla her an sallanmaktadır.

İstiklâl Harbi'nin akabinde, çift kanadı küt bir kuş gibi uzun bir devre uyuduktan sonra sağ ve sol kanatlarına can gelen ve isbât-ı vücud hamlelerine girişmiye kararlı bir hâle gelen şu ülke, bugün cidden garip bir durgunluğa bürünmüştür. Sağ kanadın kemâl noktasının ve sol kanadın esas unsurunun devlet eliyle adâletsizlik ve müsâvâtsızlık içinde de olsa okşanıp büyütüldüğü şu toprakların sâkinleri ve o sâkinlerin siyasî bir kuvvet olarak kadrolaştığı devlet ve hükûmet mekanizması, tarihin hiç bir devrinde ve hiç bir yerde görülmemiş bir siyasî-ictimâî merhaleye gelip durmuştur. Bu garip dönemeçteki bu garip duruş, benzini tükenip stop eden arabanın duruşuna da hiç benzememekte ve bu acayip mola, hiç bir sâlim düşünceyle çözülemez, isimlendirilemez ve bir şeye benzetilemez halde beynessemâ vel'arz (yer-gök arası) asılı durmaktadır!

BU acâyip manzaranın en belirgin görüntüsü, son hâdiselerin rengini daha da belli eden İMAM-HATİP Okullarının orta kısımlarının kapatılması mes'elesidir. En küçük obasına varıncaya değin, arşa uzanan minâreleriyle, İslâm'ın inanç manzûmesi olan **KELİME-İ ŞEHADET**'i haykıran müslüman bir ülkede, lâik bir intikal (geçiş) hükûmeti tarafından **MİNÂRE'NİN ADAMI** o âlâ makamdan aşağı atılarak öldürülmüştür! Türkiye Devleti modern dünya mes'elelerine basiret pencerelerini kepenklemiş karanlık bir hücre midir ki, dünkü hükûmetinin zarûret duyarak halkının fedakârâne desteğiyle açtığı bir din mektebini, bugünkü hükûmeti hiç bir realiteyi göz önünde bulundurmadan kapatmaktadır! İşte burası akıl almaz, idrak kabul etmez ve yeni dünya gerçekleriyle katiyyen bağdaşmaz bir kördüğümdür!

Bugün, **KA'BE NESLİ**'nin kökünü kazımak istiyen zihniyeti de, bu zihniyetin en amansızca boğazlamak niyetinde olduğu **EHL-İ HAKKI** da devirerek ortada ne lâik-Kemalist ve ne de müslüman bir TÜRKİYE bırakmamak hoyratlığı ile ayaklanan eli kızıl bayraklıların nefeslerine yumruk tıkandığına bizi hangi siyasî tutum inandırabilir? Sinsi ve eskisinden daha akıllıca kızıl ihtilâl hazırlıklarıyla uğraşa duran **YERLİ MOSKOFLAR**'ın hapishanelerdeki mahsûr elemanları, Türk adalet divanlarında korkunç gayelerini, devlete hakaret edâlarıyla bağıra bağıra açıklıyorlar da, bu namussuzların, olanca delîller ortada iken halâ sesleri, nefesleri kesilmiyor.

Ya, Allah (C.C.) kelâmını okutmak, O'ndaki cihanşumul ahlâk düsturlarını şu müzmahil ve ma'nâ arazileri çoraklaşmış memlekete yaymak emelleriyle kurulan İmam-Hatip Okullarına yapılan nedir? Sanılıyor mu ki, yapılan iş sırf bir mektep binası kapatmaktır? Yavrusunun kolundan tutup gelen vatandaşın, «Kardeşim, mektebimize artık talebe alınmıyacaktır» diyen müdür muavininin tüyler ürpertici cevabı karşısında şaşırarak bitkin, üzgün bir halde İmam-Hatip Okulunun merdivenlerinden inişi, insana neler düşündürür? Bu işin bir ıslâh mı, yoksa bir ifsâd mı olduğunu?.. Bu gönül yaralayan hükûmet icraâtı, 35 milyon müslümana, onun din ve îmanına, ahlâk ve örfüne karşı nedir, neyle vasıflandırılabilir?

BUGÜN hükûmetiyle, halkıyla karaya oturttuğumuz memleket gemisinin çarpık durumu, teyit ederek söylemek lâzımdır ki, cemiyet ve siyaset hayatını ömründe görmemiş iptidâî bir kabîle fertlerini bile çileden çıkartacak, şaşkınlıktan beşerî vasıflarında utandıracak derecede ölçüsüzlük arzetmektedir. Demokratik hür düzenden, hukuk devleti mefhûmundan söz edenler, hangi çeşit demokrasi ve hukuk anlayışından bahsettiklerini bilmiyecek şekilde icrâatlara koyulurlar. Halkın kendi kendini idare etmesi olan demokrasi ve vatandaş haklarına mutlak saygı manâsına gelen hukuk devleti mefhumunun hangi yönünden destek alınarak millete rağmen işler yapılır?

Dünya tarihinde, hiç bir hükûmetin kendi halkından kuşkulandığı görülmüş şey değildir. Oysa ki, nüfusunun yüzde doksanbeşini dînî inançlara saygılı ve dindar halkın teşkil ettiği bir millet huzurunda her an kaygu içinde bulunmak, onun gayet normal dînî hayatından her vesileyle korkunç ma'nâlar çıkarmak bizde âdet olmuştur. Hâne halkının, kendisine suikast plânları içinde olduğu zehabıyla tedirgin bir babanın hayat anlayışı ne derece sıhhatlidir ve onun ev idaresindeki, muvaffakiyeti hangi seviyeye ulaşabilecektir?..

BU sene de, ilkokulundan yüksek öğretim yapan mekteplerine varıncaya kadar bütün eğitim kurumlarını yeni ders yılına açtık. Fakat Müslüman-Türk halkı ye'siyle başbaşa bırakıldı, onun öz eğitim yuvaları İmam-Hatipler kapatıldı. İlkokuldan çıkan yavrusunu kaydetmek için getirdiği İmam-Hatip Okullarının asıl çehresini görünce kahroldu, dövündü, «Ben ne edeceğim şu yavrumu?..» diyerek sızlandı. Artık, senelerin resmî hakareti onun sînesinde bu son kurşunla dinmiyen yaralar açtı. O, bugün artık bitkindir, küskündür. Hükûmetine inancı, aydınına inancı, ülkesine inancı kalmadı gayri onun...

(Devamı 30. sayfada)

TEFSİR

MÜHÜRLÜ KALPLER

قال الله تعلى : ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى ابصارهم غشاوة ولهم عذب عظيم

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

ختم الله : Allahü Zü'l-Celâl bu Âyet-i Kerimede kâfirliğin kalplerini ve semi'lerini mühürlediğini, gözlerinin üzerinde de bir perde olduğunu beyan buyurmaktadır. Burada şu hususu belirtmek isteriz ki, Cenab-ı Hakk kâfirlerin kalplerini on kadar sıfatla vasfetmiştir. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz :

1— ختم الله على قلوبهم : الختم
2— بل طبع الله عليها بكفرهم : الطبع
3— ومن يردأن يضله يجعل صدره ضيقاً : الضيق
4— فى قلوبهم مرض : المرض
5— كلا بل ران على قلوبهم : الرين
6— ثم انصرفوا صرف الله قلوبهم : الانصراف
7— قلوبهم منكرة وهم مستكبرون : الانكار
8— اذ جعل الذين فى قلوبهم الحمية : الحمية
9— فويل للقاسية قلوبهم : القساوة
10— اومن كان ميتا فاحييناه : الموت

Bu makalemizde mümkün olduğu nisbette birinci hususu izâh etmiye çalışacağız.

Üzeri mühürlenmek hissî olduğu gibi ma'nevî de olabilir. Hissî oluşu bir zarfın, bir kabın ve benzeri şeylerin mühürlenmesi gibidir. Ma'nevî oluşuna ise zikredilen Âyet-i Kerime sarih ve vazıh bir delildir. İnsanların kalpleri de ma'rifet ve ilmin bir kabı, bir zarfı mesabesinde olduğundan dolayı Âyet-i Kerimede **«Hatm»** tâbiri geçmektedir. Kulaklar ise bu kaba açılan bir kapı durumundadır. İşidilen şeyler buradan girerler. Şu halde kalbin mühürlenmesi bir zarfın mühürlenmesine, sem'in mühürlenmesi de bir kapının mühürlenmesine benzer. Bu duruma göre — Âlûsî merhumun dediği gibi — Âyet-i Kerimede istiare yapılmış olur. Hadîs-i Şeriflerden de anlaşılacağına göre kalbin mühürlenmesi birdenbire vukubulan bir husus değildir. Rivayete göre insan ilk olarak bir günah işlediği zaman kalbine siyah bir leke konur. Eğer tevbe edip peşiman olursa kalp temizlenir ve yeniden parlar. Tevbe edilmez de günahlar tevalî edecek olursa sonunda kalp öyle bir hale gelir ki, o küçücük leke büyüye büyüye kalbi bir kılıf gibi kuşatır, kaplar. Ve neticesinde **«Hatm»** vuku bulur. Artık ne silinir ve ne de çıkar. Bu hal o kimse için ikinci bir huy haline gelmiş olur.

Bu Âyet-i Kerimede «Hatm» kelimesinin Allah'a isnadı bazı fırkaların sandığı gibi aklî bir mecaz değil, hakikatdır ve bu Âyet-i Kerimede cebrî bir anlayışa asla yer verilemez. Şöyle ki: İ'tizâl mezhebini benimseyenler bu âyetteki hatm işinin Allah'a isnadını ilmî tâbiriyle «hakikat» olarak görmemektedirler. Çünkü hatm işi hoş bir şey değildir, çirkindir. Çirkin şeylerin ise Allahü Teâlâ'ya isnadı caiz olmaz. Onlarca bu hatm işini yapan şeytandır veya kâfirdir. Ancak Cenab-ı Hakk onlara bunu yapabilme kudretini verdiği için hatm fi'li kendisine isnad edilmiştir. Meselâ «şu başkan şehri güzelleştirdi» denildiği zaman haddi zatında şehri güzelleştiren o başkan değil, emri veren odur. Yani sebep odur. İşte merhum Zemahşerî'nin mütâlası bu merkezdedir. Bunun yanı sıra ehl-i sünnetin bütün müfessirleri buradaki isnatdan (hatmin Allah'a isnadından) hakikat mânası anlamışlardır. Burada şunu da belirtmek zarurîdir ki, bu hatm işinin kesbi kuldan, yaratılması ise Allah Tealâ Hazretlerindendir. Kalpleri mühürlenenler ise doğarlarken bu vasıfta doğmamışlardır. Çünkü **her çocuğun İslâm dinini kabullenebilecek bir evsafta doğmuş olduğunu** beyan eden Hadîs bunun bir delîlidir. Şu halde kula Allah hiç bir zaman zulmetmiş değildir ve etmez. Allah'ın bazı kullar için kalbini mühürlemek, ezeli olarak bildiği bu hususu izhar etmesinden başka bir şey değildir. Yani onlar kalplerinin mühürlenmesini kendileri kazanmışlardır da Allah bunu beyan ve izhar etmiştir. Eğer kalpleri mühürlü olarak doğsalardı, işte o za-

(Devamı 29. sayfada)

BERAT KANDİLİ

Nuru ile müşerref olacağımız RAMAZAN-I ŞERİF'in müjdecisi, Şâbân-ı Şerîf'in on beşine tesadüf eden **«LEYLE-İ BERAT»**dır.

Bütün mahlûkatın bir senelik hayat tablosu bu mübarek gecede maddesi, ma'nâsı, azizliği, zelilliği, ölümlülüğü ve ölümsüzlüğü, fikrî ve ruhî cephesiyle taraf-ı ilâhî'den meleklere tebliğ olunur.

Kâinattaki mahlûkat arasında özel bir yeri olan «KUL» önündeki bir senelik hayat düstûrunu peşinen yüklenmiş olur. **«KUL»**un eline almış olduğu **«BERAT»** bu gecede çeşitli düa ve ibadetlerle ihyâ olunduğu nisbette, ilâhî terazi kefesini kulun lehine ağırlaştırır ve on beş gün sonra gelecek olan RAMAZAN-I ŞERİF sayesinde de «KUL»u ruh mi'racına yükseltir. İşte bu «KUL» kurtulmuştur.

Bu feyizli geceyi bütün İslâm âlemine müjdelerken, bu seneki **«BERAT»**ımızın bütün İslâm müntesibleri için de **FİKİR ve RUH** yönüyle hayırlı olmasını yüce Allah'tan «BERAT» hürmetine niyaz eder,

İslâmın İlk Emri
O K U

MÜBAREK OLSUN deriz.

DÜNYAYI SARAN İNKÂR ve İSYAN FIRTINASI

Dr. Fehmi CUMALIOĞLU

— III —

İSLÂM îmân ve ahlâkının temelleri üzerinde en üstün medeniyeti müslümanlar kurmuşlardır. 13 üncü asrın sonuna dek dünyaya ilim, irfan, hak, adalet, hürriyet, ahlâk, fazilet nurunu dağıtmışlardır. 16 ncı asrın sonuna kadar dünyanın en muhteşem, en zengin, kudretli, îmânlı ve ahlâklı devletini kuran, üç kıtada 10 milyon metre kare sahada hükümrân olan bizim mübarek ecdadımız, maddî ve manevî gücünü Kur'andan ve îmânından alıyordu. Bu zamanlarda ise Hıristiyan Batı ve kilisesi zulüm ve karanlıklar içinde yüzüyordu. Halkın uyanmasından, İslâma kayarak nurlanmasından korkan kilise, Haçlı seferleri tertipleyerek yağmacılık, vurgunculuk hırsıyle Hıristiyanları İslâm ülkeleri üzerine çullandırıyordu. Bu çapulculârla gelen münevverler, Şarkın ilim ve medeniyetine hayran kalarak İslâm ilimlerinden faydalanmak isteyince, Kilise bu defa bunların karşısına çıkıp, Kitabı mukaddesin (hurafelerle dolu bu uydurma kitapların) dışında bir ilim yoktur diyerek bilginlere saldırıyordu. Copernic ve Galilée bu kurbanların arasında idi. Bu hal aydınlarda dine karşı nefretin, materyalist felsefenin, pozitivizmin doğmasına sebep oldu. Yahudilik ve Hıristiyanlıktan başka bir dinin nimetlerinden nasîb alamamış, Kur'anın, Rasûlüllâhın insanlığa getirdiği nimet ve faziletleri duyup anlayamamış bu yarı aydınlar, Hıristiyan safsatası karşısında tüm inkâr ve dinsizlik yoluna sapmışlardır. Yahudiler bu durumdan faydalanarak Batının ve bütün Hıristiyan âleminin vicdanını, îmânını, ahlâkını ifsat etmişlerdir.

İncil'lerde ibadetlere, dünya işlerine ait tek bir hüküm bulunmadığı halde kilise, devlet işlerini tanzim eden mukaddes emirler çıkarıyor, yeni yeni hurafeler yapıyor, istediğini afaroz edip dinden koğuyor, halkın elinden arazileri alıp çiftlikler kuruyor, kralların ve derebeylerin halkı soymasına yardımcı oluyor, muayyen zümre ve şahısların fakir halkı sömürmesine, kapitalist sistemin doğup gelişmesine zemin hazırlıyor, kilise çiftlikleriyle, derebeylerin, ağaların arazisinde boğazı tokluğuna çalışmaya mahkûm edilen fakirleri isyanını önlemek için muharref İncil'lerden doğmalar okuyarak: «zenginler cennete giremez, âhiret ve cennet fakirler ve mazlumlar içindir» fetvasını yayıyordu. Komünizmin kurucusu Haham KARL MARKS: «din halk yığınlarını uyuşturan bir afyondur» sözünü Hıristiyan dinine karşı söylemiştir. Çünkü Avrupa'da yaşayan bütün Allah'sız materyalistler gibi bu yahudinin de İslâmın ruhundan ve prensiplerinden haberi ve nasîbi yoktu.

Böylece Batıda dinsizlik cereyanı ve Rönesans hareketi başlayınca bu durumu istismar eden yahudi mütefekkirleri çeşitli sapık nazariyeleri ilim etiketi altında ortaya attılar, Avrupa'nın ve bütün dünya milletlerinin vicdanını, îmânını ifsat etmek için yarışa kalktılar.

Darwin'in tekâmül nazariyesi, «her şeyi tabiat yaratır», insanın ceddi maymundur, **demesi dünya yahudiliğinin işine yaradı. Darwin:** «Türlerin menşei, Tabiatın elemesi» **kitabını 1859 da,** «İnsanın aslı, Tabiatın elemesi ve ilgisi» **2 ciltlik kitabını 1871 de neşretti. Böylece Batı âlemi cedlerinin maymun olduğunu öğrendi!**

Fransız yahudisi haham DURKHEİM: «suç normal bir tezahürdür», «Din asla fıtrî değildir. İnsanlar korku ile bir tanrı aramışlardır.», «dine dayalı ahlâk olamaz», «kadının evlenmesi (aile yuvası kurması) fitrî değildir», «bütün bunlar toplum aklının uydurduğu hurafelerdir» **diyerek dine ve ahlâka cephe aldı.**

Viyanalı yahudi Dr. FREUD: «din, baskı ve zordan, Edipus'un ukdesinden, erkek çocuğun annesine karşı duyduğu cinsî aşkdan ve babasını öldürme arzusundan doğmuştur», «ahlâk katılıktır, insan bünyesine bir tazyik ve zorlamadır. Cemiyetin bu baskısını yıkmadıkça insan mutlu olamaz.», «Kadın her türlü kayıttan sıyrılmış olarak cinsî organları sayesinde varlığını erkeklere ve cemiyete kabul ettirmelidir.», «Histeri ve nevrozlar, ruhî hastalıklar muhitin baskısı yüzünden serbestçe cinsî münasebetlerin yapılamamasından ileri gelmektedir. Kadın ve erkek ahlâk ve din baskısından kurtulur da istediği zaman dilediklerî ile çiftleşirse ruhî bunalımlar ortadan kalkar. Psikaniz görüşü» **diyor.**

Yahudi hahamı KARL MARKS: «Ahlâk sâbit bir değer değildir. İktisadî gelişme ile değişen kurallardır.», «kadının çalışması zaruridir.», «dinler ve Allah (hâşâ) ölmüştür.», «din afyondur.» **hezeyanını savurmaktadır.**

Dünya yahudileri bu dinsizlik fikirlerini korkunç derecede istismar etti. Siyon Hükemasının Protokolları kitabında. «Darwinizm, Marksizm nazariyeleri sayesinde yaratmasını bildiğimiz başarılara bir göz atın. Bu eğilimlerin (dini ve ahlâkı yıkmakta) öldürücü tesir ve nüfuzu ortadadır» deniyor.

Bu protokollar, mason locaları ve dünya masonluğu sayesinde Devletlerin iç ve dış politikasına yahudilerin nasıl el koyduğunu, dünya maarifini, basınını, kültür müesseselerini kontrol altına aldıklarını iftiharla kaydediyor. İtiraf edelim ki, en az yarım asırdan beri hemen bütün dünyada, müslüman, Hıris-

(Devamı 29. sayfada)

• Ali Osman KOÇKUZU •

Sünnet ve Bir Ticârî Hatâmız

İSLÂM, ferdlerin itikâd, ibâdet ve benzeri yönleri ile alâkadar olduğu kadar, onların maddî âlemdeki münâsebetleri, cemiyet içindeki her türlü durumları ile de yakından ilgilenir. Bu nevi yerlerde de onların yanılmamalarını; Allah ve Rasûlünün sevmeyeceği davranışlarda bulunmamalarını temine çalışır. Bunun için gereken irşâdı yapar, tedbirleri alır.

İçtimâî yaşayışta insanların, yekdiğerleri ile çeşitli muameleleri olmaktadır. Bu türlü münâsebetlerde, yukarıda zikredilen amellerden ayrı olarak bir de kul hakkı (hukûku'l-ibâd) söz konusudur. Alış-veriş, çeşitli ortaklıklar, pazar yerleri ile ilgili muameleler; ölçü-tartı işleri, aile yuvası kurma, boşanma ve benzeri her türlü meselede dinimiz, neslin muhâfazası kadar malın da korunmasını; aldanma ve aldatmanın önlenmesini temin için hükümler koyar. Hadisler ve en geniş mânâsı ile Sünnet, bu yerlerde de şer'î kaynaktır.

Bilindiği gibi ticâret, ötedenberi, zirâat ve san'at gibi, insanların rızk temin vasıtalarından biri olmuştur. Bununla uğraşanlar da — dürüst davrandıkları takdirde — kendi alın terlerini; emek ve gayretlerinin mahsûlünü yemiş olurlar. Dinimiz, her türlü meşrû' rızık arama yolunu tasvîbetmiş, bu arada, ticâretin de aleyhinde bulunmamıştır. Hatta Kur'ân-ı Kerîm'de (1), ticâreti fâize benzeten başka din mensûblarına karşı müdâfaalar ve tayin edilen cezâlar bile mevcuttur.

Peygamberimiz, emniyet telkîn eden (emîn) ve doğru davranan (sadûk) tâciri medhetmektedir (2). Ne var ki İslâm, her şeyde olduğu gibi burada da doğruluğu, nâmuskâr muâmeleyi şart koşar. Tarafların birbirlerinden veya toplumun bir tek ferdin kötü tatbîkatından zarardîde olmasına rızâ gösteremez. Belirli müeyyidelerle onları önlemeğe çalışır.

Ömrünün bir kısmını ticâretle geçirmiş olan Allah Rasûlünün sünnetinde, ticâret ile ilgili ideâl örnekler; sözlerinde diriltici irşâdlar vardır. Yine İslâmî eserlerde, ilk müslümanlardan günümüze kadar gelip geçmiş doğru ve sâlih tâcirlere ait bol menkıbeler mevcuttur. Bu yazıda, **«bir ticârî hataya işaret»** hedef olarak seçildiği için, adı geçen konuları, değerli müstakbel araştırıcılarına başarı dilekleri ile terkediyoruz.

TATBİKATINI daha çok Orta Anadolu'da gördüğümüz ve kuvvetli bir ihtimalle yurdumuzun her bölgesinde mevcut olduğunu zannettiğimiz bu yaygın ticârî hata, **«mahsûlünü pazara getirmekte olan müstahsili, yolda karşılayıp malını alma»**dır. Din lisanımızda, (telakkî'l-büyû', telakkı'l-celeb, telakki'r-rükbân) terkîbleri ile isimlendirilen bu huy için, peygamberimizin çeşitli ikazları mevcuttur. Efendimiz bu kötü huyu, çok kazanma hırsının verdiği cesaretle irtikâb edilen bu fenalığı kat'î olarak menetmiştir. Bu yolda îrad buyurduğu hadîs-i şeriflerinden üç tanesinin meâli yaklaşık olarak şöyledir :

1. İbnu Sîrîn'den. Ebû Hüreyre'nin şöyle söylediğini duydum : Rasûlüllah buyurdu ki : «Satış için gelen malı (celeb'i) karşılamayınız. Kim o'nu karşılar, satıcıdan satın alırsa; (o esnada) satışı yapan şahsın efendisi (asıl mal sahibi) gelirse muhayyerlik hakkına sahiptir.» (3).

2. İbnu Sîrîn'den, o da Ebû Hüreyre'den. Ebû Hüreyre şöyle demiştir: Satış için pazara getirilen malın yolda (pazara girmeden) karşılanmasını Allah'ın Rasûlü nehyetti (4).

3. Ebû Osman'dan, o da Abdullah'tan, o da Rasûlullah'tan. Efendimiz satış için pazara getirilen malın, yolda karşılanmasını (telakki'l-büyû') nehyetti.

Görüldüğü gibi Peygamberimiz, meseleyi, müslümanların; daha dar mânâda alıcı ile satıcının zararına gördüğü için menetmektedir.

Bizim tesbit edebildiğimize göre bu türlü bir harekette şu zararlar mevcuttur :

a. Müstahsil malının, hakikî değerini bulmadan satılmasına sebeb olmak.

b. Müstahsili iktisaden çökertmek.

c. Ticâret erbabı arasında bulunması gereken, ticâret ahlâkının doğuracağı iyi huylara, hüsn-i muâşerete mânî olmak.

d. Pazardaki alış-verişin cereyan tarzına sekte vermek.

e. Diğer meslektaşlarının, günlük rızklarının teminînde onların aleyhinde çalışmış olmak.

f. Diğer birçok kötülüğü yanında, bilhassa Allah ve Rasûlünün sevmediği, menettiği bir alış-veriş usûlü ile karın doyurmak...

Cadde ortasında, köylü veya müstahsille kavga edercesine israr ve yol kesmeden tutun da; mal getirenlerin geleceği yolların, beş-on kilometre şehre yakın kısımlarına çıkarak, gelen kamyon, otobüs ve arabaların içindeki satılık malların yanına oturmak suretiyle cebren alış-veriş'e varıncaya kadar pek kötü nevileri olan bu ticârî hatâ için Efendimiz, yukarıda üç örneğini sunduğumuz sözleri ve fiilleri yapmışlardır. İslâm hukukçularının mesele ile ilgili tatbikatları ve fikirlerine gelince onları şöyle hulâsa etmek mümkündür :

eş-Şevkânî'nin verdiği bilgiye göre, bu hareketin men'i hakkında Cumhur ittifak halindedir. İhtilâf sadece bu men' işinin haram veya mekrûh oluşu üzerinde cereyan etmiştir.

Diğer taraftan İmam-ı A'zam Ebû Hanife'nin, bu türlü alış-verişe müsâade ettiği ifâde edilmiş ise de, şu iki durumun bulunması halinde o da cevaz vermemektedir :

1. Pazara gelenleri yolda karşılayarak yapılan alış-verişin (telakki'r-rükbân) şehir veya kasaba halkının zararına olması durumu,

2. Piyasadaki râyiç fiatı satıcıdan gizleyerek, satıcıyı alış-verişte çarpma hali (6).

en-Nevevî ise, mezhep imamlarının görüşlerini ve konu ile ilgili tafsilâtı vermeden önce şöyle bir hulâsa yapmaktadır :

وفى هذه الأحاديث تحريم تلقى الجلب . وهو مذهب الشافعى ومالك والجمهور . وقال أبوحنيفة والأوزاعى يجوز التلقى اذالم يضر بالناس ، فان أضره كره والصحيح الأول .

(7).

Şâfiî'lere göre, şehir dışındaki satıcıyı karşılama memnû'dur. Mâlikî ve Hanbelîlere göre ise, bu karşılama nerede olursa olsun meşrû' değildir. Diğer taraftan, Şâfiî'lerin, muhayyerlik kayd ve şartıyla bu türlü alış-verişi kabul ettikleri de nakledilmiştir (8). Görülüyor ki satışın lehinde beyanda bulunan hemen hemen yok gibidir. Câizdir diyenler de şarta bağlamaktadır. Halbuki, o türlü şarta riâyet edecek bir kimse açıkgöz davranıp yola düşerek bu işe yanaşmayacaktır. Netice itibarıyla, onlar da, yolda karşılamaya müsâade etmiyorlar hükmü kendiliğinden ortaya çıkmaktadır.

Alış-verişi şartlı olarak kabul eden diğer fukahânın, İmam-ı A'zam'dan farklı olarak ileri sürdükleri şartlar şunlardır :

1. Râyiç fiatı satıcıya söyleyerek, onu aldatmaksızın malını almak.

2. Alış-verişte satıcıya itimad telkin edecek muamelede bulunmak.

3. Bu türlü alış-veriş ile halka, pazara, diğer tâcirlere zarar vermemek.

4. Satıcıya pazarın yollarını tarif ederek; orada da malının aynı değerde satılacağını doğru beyanlarla anlatarak; uzun yola gitme zahmetinden kendisini kurtarmak için yola çıktığını söyleyerek; ifâdelerinde yalandan kaçınarak alış-veriş'te bulunmak.

⁂

SONUÇ olarak şu hükme varabiliriz : Peygamberimiz, hiç de iyi olmayan bu türlü alış-verişi kat'î olarak; şartsız menetmiştir. Müslümanlarda bu türlü alış-veriş neticesi elde edecekleri bir kâr düşüncesi olmamalıdır. Pazara herkes rahatça girmeli, alış-verişler gönül rızası ile olmalı, diğer kimselerin de kendimiz gibi rızk peşinde oldukları unutulmamalıdır. Bizler komşu dükkân satış yapmadığı zaman kendisine gelen müşteriyi ona gönderecek kadar âlîcenâb davranan nesillerin torunlarıyız. Üçbeş kuruşluk fazla kâr malımızın içine haram karışmasına sebeb olmamalıdır. Unutulmamalıdır ki, Rasûlüllah'ın menettiği şeye yanaşmamak, Allah'a kulluk, efendimize ümmetlik borcumuzdur.

---

(1) el-Bakara, âyet: 275.

(2) et-Tirmizî, es-Sunen: K. el-Büyû', 4; İbn Mâce, es-Sünen: K. et-Ticârât, 1; ed-Dârimî, es-Sünen: K. el-büyû', 8.

(3-5) el-Buhârî, el-Câmi'u's-sahîh: K. icâre, 14; Muslim, el-Câmi'u's-sahîh: K. Büyû', 11, 19; en-Nesâî, es-Sunen: K. Büyû', 18; Ahmed b. Hanbel, el-Musned: I, s. 368; II, s. 42.

(6) Muhammed b. Ali b. Muhammed eş-Şevkânî, Neylu'l-evtâr Şerhu Muntekâ'l ahbâr Min Ehâdîs-i Seyyidi'l-ebrâr, V, s. 176-178.

(7) en-Nevevî, Şerhu'l-Muslim, IV, s. 17.

(8) Ahmed Davudoğlu, Selâmet Yolları, III, s. 41-43.

NOT : Geçen yazılarımızda, pek çok dizgi hatası yanında bilhassa başlıklardaki (Hadîs) kelimeleri (hâdise) şeklinde çıkmıştır. Okuyucularımızdan af dileriz. (A.K.)

Yağma Ey Kar

Ey
kar
yağma
Taş kirli, toprak kirli
Dolu yağsın parça parça
Taş gibi kurşun gibi
Kara kara,
Aka akça...
Yöreler törelerden uzak kaldı gâyri
Kulaklarımızda başka türküler; başka şarkılar
Sende ey yağmur
Ev kirli
Ocak kirli
hepsi
Ay'a vardılar, lâkin unutmadılar
Halâ, Habil ile Kabili...
Yağma
Ey kar
Yağma
Ey
yağmur
Yıkamadık daha evlerimizi
Barut kokusu, kan pıhtısı, çamur
Yedik, bitirdik birbirlerimizi...
Ve
sakın ha
sakın ha
Ne sağnak sağnak
Ne lâpa lâpa
Bu evrene, bu insana
Dolu yağsın parça, parça
.....
.....
Yağma ey kar
Yağ ey yağmur
bütün yollar oldu çamur...
Bütün yollar oldu çamur...

Abdülkadir GÜLER

İSLÂM HUKUKU

Vasiyet ve miras

• Mehmet SAVAŞ •

İslâmda mülkiyet yollarını izah ederken hatırlanacağı gibi dört yoldan birinin de **«Halefiyye»** yani yerine geçme olduğunu ve bunun da iki kısma ayrıldığını izaha çalışmıştık ve demiştik ki, yerine geçmede ya şahsın mâlik olduğu bir şeyde başka bir şahsın onun yerine geçmesi, (vasiyet ve mirasda olduğu gibi) veyahut da malın mal yerine geçmesidir (ödetmede olduğu gibi).

Görüyoruz ki, verasetle vasiyet arasında bir benzerlik vardır. İşte biz bu makalemizde ikisi arasındaki benzerlik ve bazı ayrılıkları beyan etmeye çalışacağız.

Verasetle vasiyet dört noktada birleşir ve altı noktada da birbirinden ayrılırlar.

Birleştikleri noktalar şunlardır :

1 — Her ikisinde de mülkiyet sebebi halefiyyedir. Nasıl ki vâris, ölen müverrisine mülkiyette halef oluyorsa, vasiyet edilen kimse de vasiyet edilen malda vasiyet eden kimsenin yerine kaimdir.

2 — Her ikisinde de mülkiyet haleflere (vasiyet edilenle vârise) müverris ve mûsî (vasiyet eden) lerin vefatında sonra intikal eder. Buna göre de: Müverisin varise, mûsinin, mûsâlehe (vasiyet edilene) sağlıklarında verdikleri, miras ve vasiyet değil de hibe (bağış) dır. O zaman bu mesele hibe şartlarına göre incelenir.

3 — Fukahadan çokları **«vasiyet mirasın kardeşidir»** demişler ve izahını şöyle yapmışlardır: **«İhtiyarî olan vasiyet, insanın insana vasiyeti, miras ise Allah'ın (C.C.) insanlara olan vasiyetidir.»** (Mecburî vasiyetler ise Allah'ın kullara olan vasiyeti kısmındandır. Meselâ borçlu olan bir kimse ölürken borcunun ödenmesi hakkında yaptığı vasiyet, Allah'ın (C.C.) ve Hz. Peygamber'in emirlerine binaen olduğu içindir, dolayısıyla da mecburî bir vasiyettir).

4 — Kâtillik mirasa ve vasiyete mânidir. Şöyle ki, vâris müverrisini öldürdüğünde ondan mal alamıyacağı gibi, vasiyet edilen kimse vasiyet edeni öldürürse vasiyeti alamaz. Zira miras ve vasiyet insan için birer nimettirler, yapılan katillik ise bir cinayetdir. Cinayet hiç bir zaman nimete sebep olamaz. Diken eken gül biçemez. (الجزاء من جنس العمل) yapılan mukabele amele göredir, iyiye iyilikle, kötüye değnekle mukabele edilir. Öyle ise katil olan vârise veya müsâlehe, nimet olan miras ve vasiyetle değil de, ceza ile mukabele etmek gerekir, bu cezanın bir kısmı da miras ve vasiyetten mahrum edilmeleridir.

Ayrıldıkları noktalar da şunlardır :

1 — Mirasın müverrisden vârise intikali mecbûridir, zira müverrisin ölümü ile leh ve aleyhte olan hukuku kabul etmeye sâlih şahsiyeti kalmadığından, lehde olan hukuku yerine vârisi kaimdir. Şurası tabiîdir ki aleyhte olan hukuk mirasa (terikeye) intikal eder; durum böyle olunca da vâris müverrisin, aleyhte olan hukuku ifa edilmedikçe (meselâ borcu varsa ödenmeden) terikede hiç bir hak iddia edemez.

Vasiyette ise mülkiyetin intikali her iki taraf için de bir mecburiyeti ihtiva etmez.

2 — Mirasda, mülkiyetin intikali **şâri'in** yani Allah'ın iradesiyledir. Buna göre İslâm Hukukunda müverris vârisini Mirasdan mahrum etme hakkına sahip değildir. Zira şâri'in iradesi, kulun iradesinin fevkindedir; ayrıca vâris de ben mirası kabul etmem diyemez, çünkü mülkiyetin intikalinde mecburiyet vardır.

Vasiyette ise bu intikal vasiyet edenin ihtiyarî iradesiyledir. Vasiyete teşvik eden bir mecburiyet yoktur. Öyle ise kendisine vasiyet edilen kimse vasiyeti isterse kabul etmiyebileceği gibi vasiyet eden de isterse vasiyetinden vazgeçebilir. Yalnız şunu da ilâve etmemiz gerekir ki, İslâm Hukukunda vasiyet ihtiyarî imiş diye, vârisi olan bir kimse onların rızası olmadan malının üçte birinden fazlasını yabancılara vasiyet edemez. Geçenki makalemizde beyan ettiğimiz gibi üçte bir tahdidi şari'den gelmiştir. Öyle ise bu tahdide uymakta (varisler razı olmadıklarında) bir nevi mecburiyet vardır.

3 — Miras ancak vârisleredir. Vasiyet ise vârislerden başkasınadır. Vârise yapılan vasiyet için diğer vârislerin rızası şarttır. (لاوصية لوارث) Hadîs-i şerifinin meâli ve ihtiva ettiği hükümler hakkında gerekli izahı daha önceki sayılarımızda beyan etmiştik.

4 — Mülkiyetin miras yoluyla intikalinde ancak istihlâf yani yerine geçme vardır, başkasına benzerliği yoktur.

Vasiyete gelince onda aynı şey iddia edilemez. Her ne kadar vasiyet mirasa benziyorsa da hibeye benzerliği de zihinden uzak tutulmamalıdır. Şöyle ki Vâsiyetin ölümden sonraya izafe edilen bir mülkiyet olması bakımından mirası, başkasının vermesiyle karşılıksız bir mala sahib olma bakımından da hibeye (bağışa) benzerliği vardır. Bu benzerlikten dolayı da hibede olduğu gibi vasiyette de alan ve alacak olan tarafın kabulü şarttır.

5 — Vasiyet yoluyla olan mülkiyet yeni bir mülkiyet olarak sabit olur, tıpkı hibede olduğu gibi.

Veraset yoluyla sabit olan mülkiyet ise eski mülkiyetin devamıdır. Yalnız istihlâf yoluyla şahıslar değişiyor, hepsi o kadar. Daha açık ifade edersek: Bir kimse malını başka birisine vasiyet etse, bu malın mülkiyeti vasiyet edenin ölümünden sonra vasiyet edilene geçer. Bu artık yeni bir mülkiyettir.

Buna tatbikatta bir misâl verelim :

Kendisine, vasiyet edenin başkasından satın alarak vasiyet ettiği bir mal intikal eden kimse, sonradan bu malda gördüğü bir ayıptan, özürden dolayı satın alınan kimseye giderek «arkadaş, senin falana sattığın şu malı o bana vasiyet etmişti. Fakat özürlü olduğu için sana geri getirdim, al şu malını» diyemez. Çünkü mülkiyet yeni bir mülkiyettir.

Halbuki böyle bir malı müverristen kendisine intikal eden bir varis iade etmiş olsaydı, bu miras yoluyla olduğu için caiz olurdu.

6 — Aralarında din ayrılığı bulunan kişilerden birbirine **veraset yoluyla** mal intikal etmez. Halbuki **vasiyette** din ayrılığı mal intikali için bir mâni teşkil etmez (1). Yani vasiyet müslümana yapılabileceği gibi gayri müslime de yapılabilir.

---

(1) El Vasıyye, s. 182-185. Dr. Sibaî, Dr. Sabunî.
El Vasıyye, Ali Hafif.

AVRUPA'DA İSLÂMİYET

BİR JAPON KADINI İSLÂMİYETİ ANLATIYOR.

İslâmın Sesine Kulakveriyorum(1)

Yazan :
Fatıma KAZUE

İngilizceden Çeviren :
Aydın TALAY

İkinci Cihan Savaşı'ndan sonra dinimize karşı bağlılığımızın zayıfladığını görmek beni üzüyordu. Amerikan yaşama düzenini kabule başlamıştık. Bu husus bende birşeyler kaybediyoruz hissini uyandırıyordu. Fakat ilk hamlede kaybedilen şeyin ne olduğunu anlayamadım. Huzursuzluğa cevap bulabilmek için ruhum feryad ediyordu.

Çok şükür ki bir müddettenberidir Tokyo'da oturan bir müslümana rasladım. Onun gayreti ve ibadet şekli bende merak uyandırdı. Kendisine birçok sualler sordum. Allah'ın yaşatmak yönünden emr-ü iradesi tecelli edince bir şahsın kendi hayatına nasıl başlayabileceğini ondan öğrendim. Bir insanın iç hayatının bu derece âniden değişebileceğini aslâ tahmin etmezdim. Bir müslüman olarak yaşamak ve yaratıcı'nın birlik ve ahengini duymak...

Bir müslümanın şu selâm verişine bakın : «Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühü» diyorsunuz. «Allah'ın selâmı ve bereketi üzerinize olsun. «Günaydın», tünaydın, gibi basit anlamiyle sabahınızın ve öğle sonunun iyi olmasını dilemek sevimsiz temennilerdir. Bu ifadeler hep materyalistik seslerdir. Bunlarda samimî bir arzu ve Allah'tan hayırlısını temenni etmek fikirleri yoktur.

Müslüman arkadaşımdan bir müslümanın inancına ve amelî hareketlerine dair çok şeyler öğrendim. Temiz, sade ve barışsever olduğundan İslâmî yaşayışı seviyorum. İslâmın fert yaşayışına olduğu kadar toplum hayatına dahî huzur getirdiğine eminim. Beşeriyetin çok arzu ettiği insanlararası gerçek sulh ve sükûnu İslâmiyet tek başına vaz'etmektedir. Bu barış duygusunu tattığım için mutluyum. Mensubu bulunduğum halkın arasında da İslâmı yaymak için elimden gelen gayreti gösteriyorum.

---

(1) *(ISLAM OUR CHOISE'den)*

Güneş Doğuyor

— VI —

Haberiniz var mı? Bugün İran İmparatoru Kisra'ya ait gayet muhkem yapılı, asırlardır zelzelelerde çökmeyen, şiddetli fırtınalara karşı dimdik duran, büyük bir konak ve birçok tarihî balkonlar yerle beraber olmuş!..

Başka bir ses yine İran'da mabud diye tapılan, asırlardır hiç sönmiyen, hatta alevi kesilmiyen, mukaddes diye tanınan, yardımı beklenen ateş bir gün ansızın sönüvermiş!

Bir diğeri de, boğuk, sanki uzun yoldan gelmiş gibi kesik kesik kelimelerle, diğer görünmeyenlere şöyle diyordu: Daha da büyüğü, daha da mühimi var. Biliyorsunuz, bizler birbirimizin sırtına binerek birinci gök yüzüne kadar çıkardık. Bu gece gök yüzüne haber çalmak için çıkanlar, o canlı direkler göçmüş, hatta birçokları da, ateş hücumuna uğrayarak yanmışlar. Acaba bu nevi hâdiseler yer yüzünde cereyan eden leh ve aleyhimizdeki bir olaydan mı mütevellidir

Şu anlatılanlar büyük hâdisenin zuhur ettiğini gösterir. O anda ben sanki olduğum yere çivilenmişim gibi, korku ve heyecanla dinliyordum. Mehtabın ışığı bütün sahrayı ve uzaklarda görünen kum tepelerinin yamaçlarını aydınlatıyor, fakat ben bir şeyler göremiyordum. Kendi kendime de, herhalde, ben rüya görüyorum, rüya değilse niçin sesler yakınımdan gelmesine rağmen kimseler göremiyorum diyordum.

Kabe yakınlarında halaka halinde oturanlar hep bir araya gelmişler onu dinliyorlardı, anlatılanların heyecanından bütün nefesler kesilmiş, ağızlar ve gözler açılmış hep onu dinliyorlar, duyduklarını kafasında, bir hâdiseyle tefsir eden, bir olayla bütün bu olanlar arasında irtibat kuranların yürekleri şiddetli şiddetli çarpıyor, elleri titriyor, ara sıra ürperiyorlardı. O anda bir sessizlik hüküm sürmeye başlamıştı.. Birdenbire Mekke'de emirliği, aklı selim düşüncesi, doğru muamelesi ile bilinenlerden biri :

— Arkadaşlar; hepiniz biliyorsunuz Yesrib'de (Medine'nin o günkü adı) oturan İsrail oğulları bizleri ara sıra tehdid ediyorlar ve çok yakında kendilerinden bekledikleri bir peygamberin geleceğini, geldiğinde de bizi değirmenin buğdayı ezdiği gibi ezeceklerini söylüyorlar. Bana göre işte o peygamber bugün doğmuş olsa gerektir. Yalnız bu beklenen ve kitaplarda müjdesi verilen, büyük bir şana ve takdire lâyık olacak o peygamber onlardan değil de bizim aramızdan geleceğine ve hatta Mekke'de olacağına kaniyim. Çünkü aylar öncesi Mekke'yi tehdid eden ve taş üzerinde taş koymıyacağını söyliyen, Kabe'yi, Mukaddes Mabedi yıkmaya geldim diyen Ebrehe ve ordusu şimdiye kadar hiç görülmemiş bir şekilde, küçücük Ebabil kuşlarının kurbanı olmuş Mekke'den püskürtülmüştür. Bu ve aylardır halk arasında nakledilen rüyalar o hâdisenin Mekke'de, O Peygamberin Ehl-i Haram (Mekke Sakinleri) arasından geleceğine büyük bir işarettir.

— Yani bugün Abdülmuttalib'in bir torunu oldu. Onun peygamber olacağını mı söylemek istiyorsun?

— Evet, olabilir. Abdulmuttalib Haşim oğullarının en şereflisi, Kureyş'in

(Devamı 28. sayfada)

EBUL CİHAD

HAYAT PINARI

Mustafa ÖNER
Yük. İs. Enst.
KONYA

Bir tarla düşünelim. Susuz bir tarla... Hiç bir hasılât vermiyor. Ekilen tohum kalkmıyor. Artık bu tarladan ne medet umulur? Çektiğimiz emek boşa gider. Ümidlerimiz suya düşer. Amma, su ile sulanırsa verimli bir hale gelir. Bütün yeşillikleriyle bir manzara arzeder. İşte kalbimiz vücut arzının bir tarlasıdır. Onu îman suyu ile sularsak verimli bir hale getiririz. Yok bunu yapmazsak çorak bir tarla haline gelir. Harab bir tarlanın tamiri ne kadar zor olur değil mi?

Karanlık bir oda düşünelim. Her tarafı zulmetle kaplı olan bu odaya girsek ne yapabiliriz? Sessiz ve hareketsiz bir heykel gibi durmaktan başka bir çare kalır mı? Bastığımız yeri, yanımızdaki insanı göremeyiz. Cenderenin eşyaları sıktığı gibi zulmet ruhumuzu sıkar. Amma odaya bir ışık gelse herşey seçilir. Etrafımız aydınlanır. Etrafı hakikat gözüyle görürüz. Hakikatlerin yenemediği kuvvet düşünülebilir mi?

İman... Evet, hayat pınarı îman...

İman : İnanmak ve doğru bir şeyi tasdik etmektir. İman : Allah'a, O'nun rasûllerine, meleklerine, kitablarına, kıyamet gününe, kadere inanmak ve bunları kabul etmektir.

İman : Kalbin devası, gönlün ziyâsıdır.

İman ve İslâm hayat kaynağıdır.

(Devamı arka sayfada)

TEBRİK

Feyziyle kalbleri nurlandıracak olan mübarek RAMAZAN-I ŞERİF, âlem-i İslâm'a hayırlı olsun.

İslâmın İlk Emri
O K U

Yıldırım Dirilir de Ülkeyi Gezerse Acaba Ne Derdi ?

Kâbe kadar mukaddes bildiğim bir mâbedin
Dolaştım dün sildiğim karanlıklarında, sâkin.
İyi, güzel, yeni, temiz, olgun, müreffeh, mâmur
bir şeyler aradım,
Lâkin;
Yüz sürülen Beytullahın otlar bitmiş zemininde
Her yer kırılmış dökülmüş,
Sağ pejmurde,
Sol perişan
Ne Yavuzdan bir iz kalmış
ne Fatihten bir nişan.
Kayıpları bir başkaydı, görünenleri başka;
Öyle uzak, öyle sefil, öyle çıplak, öyle ayrı
Bir iz yoktu şehitlerin kanlarından maada
Ne bir ışık devâ için, ne kubbesinde sâda
Bir tadilât lüzumunu hissettim de derinden
Feryat ettim, bağırdım,
gelin
gelin
dedim de,
Bir fısıltı bile eden çıkmadı içlerinden
Sadece bütün ahlara bir
kah-
ka-
ha, aaaaa duyuldu
Bir ak saçlı, ak sakallı, yarım asır artığı
Gözlerinde mâzisinin derinde bıraktığı
Şerefinin izlerini
perde-
perde
yoldu.
Taa ciğerden yaşamağa pişman gibi soludu.
— Ar, nâmus, edep, haya hep sulara gark oldu
gitti, dedi
— Onlardan bir iz arama
Vaz geç,
Çare yok, bulamazsın bir deva bu yarama
yengeç
gibi kıskaçlarım kendi kendimi boğdu
Derken bile çöküp göğsü bir başka korla yandı.
O ne benden, ne kendinden;
geçmişinden utandı.

(Sayfayı çeviriniz)

(Baştarafı 11. sayfada)

(Bana da bağır, hak iste, insanca yaşa dediler,
dedirenler yine benim feryadıma gülüştüler,
gâipten gülen o surat kimindi bilmem ama?
hakkımı şarap, kafamı kadeh
edenlerdi galiba)
derken bile yine dinçti Beytullahın sahibi,
Neden sonra kayboldu gâipten bir sır gibi,
Görmedim, aradımsa da o pak ü pak yüzü.
Gördüklerim; beni değil
terletirdi bir öküzü,
Görünenin, çatlamıştı teninde ar damarı
Malazgirtte perişan ettiği düşman kadar.
..... vardı yoktu..... ya.....
Yüzsüz idi, riyâkârdı,
bir şamarı, suratında
rüzgâr sanacak kadar.
Çürümüştü, kokuşmuştu, ellerine kaldığım
Dün imanla, dün güvençle
o güzelim kâbeyi emanet bıraktığım
Eller o eller değil,
kanlar o kanlar değil,
Bir kızıla çalış vardı yüzünde.
Bir karaydı, bir kirliydi
yüzünde dolaşan kan.
Dişisi Katerina,
Erkeği Maça Beyi, olmaya vermiş meyil.
.....
Nerde dünüm?
Bir cihana kök salanlar yok olmuş.
Köşe kahpe, büküş sahte, her yan
hileyle dolmuş,
Köle elinde köle,
fesat-uşşak murabbaı
satılmış,
Yolsuzların uğrağı koca bir in misali
Azmış yarası kâbenin
Pejmurde sefil hâli,
İhtiyar mı haklı acep, dediğini yapmalı.
Kör mü olmalı, sağır mı
yoksa vermeli mi boş?
Hâli gülünç
başı sarhoş,
ilmi
irfanı nâhoş
Değil iken buraların mâzide bizdik sahibi
(öyle ise yine bizim olmalı bu koca kâbe,)
Durma, yürrü
Çağır
çar-
pış,
mâzideki gibi coş.
Sen ol yine sahibi,
yoksa bu ulu kâbenin
çiğnenmektir nasîbi.

Erkan KÂMİL

Hayat Pınarı

(Baştarafı 11. sayfada)

İman : İslâmın goncası, insanın miski, hastaların şifâsı, kalblerin cilâsı, ruhların gıdasıdır.

İman : Küfür cephesine inecek tokmak, kahramanların kılıcı ve muvaffakiyetin sırrıdır. Alman filozofu Göthe'yi dinleyelim : «İnanmak, muzaffer olmaktır.»

Atalarımızı zaferden zafere koşturan, büyük fetihlere ulaştıran nedir? İman : Cesaret... Şecâat... Ferâğat... Sadâkat ve Vahdet... İman halatlarıyle birbirlerine sımsıkı bağlanan insanları kim ayırabilir? Cihan yıkılsa, emin ol, bu cephe sarsılmaz.

Kahraman ecdadımıza: «Ölürsem şehid, kalırsam gazi» parolasını söyleten nedir?: İman...

Cephelerde Allah, Allah naralarını atan, arslanlar gibi çarpışan ve «miskin miskin durmak zamanı değil, artık, kalk!..» diyen Mehmetçikler niçin bunları yapıyorlardı? İman şurubunu içen artık susamaz.

Halid İbni Velidler... Fatihler... Yavuzlar... Kanunîler... zaferlerin sırrına ne ile erdiler?

Gizli cephane diyebileceğimiz salihler, veliler, ulvî makamlara nasıl yükseldiler.

Merhum Âkif'e kulak verelim :

«İmandır o cevher ki, ilâhi! Ne büyüktür,
İmansız olan paslı yürek sînede yüktür.»

İman : Hakikat tohumu, saadet şurubu ve kurtuluş parolasıdır.

İman : Katı kalbleri eriten bir körük ve onları döğen bir çekiçtir.

İman : İnsan ağacında yolsuz olarak yeşeren kötü dalları kırpan bir makastır.

İman : Vahdet deryasının muazzam bir gemisidir.

İman : Cihana hükmedebilmenin sırrıdır.

İman : Hakikat yolcularının gerçek azığıdır.

Sinesi şüphelerden ve dalâletten masum kalmak için, insanın kalb ve zihninde kök salmış derin bir îmanın mevcudiyeti şarttır. İmandan mahrum olan bir bilgi insanı doğru yola sevk edemiyecek, belki de o şahıs, itaatsızlığın çıkmaz sokağında kaybolup gidecektir.

İslâmın IMAN ile münasebeti, ağacın tohuma olan nisbeti gibidir. Tohumsuz ağaç nasıl fışkıramazsa, mayasında îman olmıyan kimsenin müslüman olmasına da imkân ve ihtimal yoktur. Çünkü, İslâm hayatiyetini îman tohumundan alır. Bir insanın müslümanlığı kusurlu veya kusursuz olabilir. Fakat îmansız müslümanlık olamaz.

HUTBE

Takva - İhsan

بسم الله الرحمن الرحيم

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ
عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا ۚ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

(القصص ٨٣)

Muhterem Müslümanlar,

İslâm dışı akımların, binbir türlüsü ile ortalığı kasıp kavurduğu, şeytan yoldaşlarının ve onların şeytânî icrâatlarının, cemiyet meydanını fesada boğduğu şu zamanda, acaba, müslümanlar gerçekte ne haldedirler ve onlar kendilerini nasıl zannetmektedirler?..

Bu öyle bir sorudur ki, cevabı mutlaka verilmelidir. Çünkü, sarmaşık gibi birbirine dolaşmış, âdetâ körlüğüm olmuş pek çok mes'eleler bu süâlin doğru cevabında gizli bulunmaktadır.

Bir müslümana, münâsip bir zamanda sorarsanız: Arkadaş ne olacak şu bizim hâlimiz? Ne olacak şu çocuklarımızın hâli? Şu gençlere bak; her biri bir başka sahte nesnenin arkasına düşmüş, dünyanın yılışık çehresine aldanmış gidiyor. Şu cemiyetin neresine bakarsan bak, temiz bir tarafı kalmamış! Kadınlar erkeklerin rolünde... Erkekler kadınlaşmış... Şuradan geçen şu hacı amcaya bak. Sakalı da var... Ya şu yanındaki zavallı kızcağız onun nesi oluyor? Ya kızı, ya torunu... Her tarafı açık... Onun bu hâlinden hacı amca mutlaka hoşnuttur... Şu çocuklara bak, oynuyorlar... Ama nasıl? Birbirlerine en kötü küfürleri savurarak... Meyhanedeki keşlerin ağzından zor çıkan sövmeler, saymalar... Ne onların hali?..

Hele şu gazeteye bak! Ne yazıyor baksana: Müslümanlar işi azıtmış, şeriat getireceklermiş... Bu gericileri artık ortadan kaldırmalı imiş...

Evet arkadaş; ne bu hal, bizdeki şu hal, müslümanlardaki şu hal... Din-i mübîn-i İslâm'ın şu garip hali?.. Nedir bunlar?.. Ne oluyoruz?

Diye, evet, müslümana sorarsınız, verdiği cevap şu olur :

Arkadaş sen eskiden bir göreydin? Neler çektik biz... Harpler, darpler, binbir türlü sıkıntılar... belimizi büktüydü... Eşkıyalar yolları kestiydi, mümkün müydü ki acaba bir köyden diğerine geçivermek... Elhamdülillah ne var bugüne!.. Oh... Her taraf sükûnet içinde... Bak câmilerimiz var, ezanlar okunuyor gürül gürül... Namaz kılıyoruz gurul gurul... Senin namazına mı karışan var... Bırak el âlemi sen... Gemisini kurtaran kaptandır arkadaş... O gençlere, şu kadınlara, kızlara gelirsen, zaman bozuldu... Asır onu götürüyor... Sen kalbini temiz tut... İnşallah, Allah ufak tefek kusurlarımızı affeder... Üzülme.

Evet, muhterem müslümanlar!

Bizim, o müslümandan alacağımız cevap bundan başka değildir. Böyle düşünüyor bugün müslümanlar. Pek az kişi var başka düşünen...

Bugünkü müslümanın felsefesi şudur: Ben iyiyim!..

Halbuki nerde iyilik?.. Bu iyilikse, Dünyada kötülük kalmamış demektir!..

İşte, içinden çıkılması zor durum budur: Müslümanlar kendi hallerinden, müslümanlıklarından memnundurlar. Bütün azâlarına varıncaya kadar hasta olmuş şu cemiyetin insanları bir türlü hasta olduklarını kabule yanaşamamaktadırlar. Ölüm döşeğinde bir hasta düşününüz: Kan kusmaktadır... Doktor getirmişler, hayır efendim, ben hasta değilim, gitsin bu doktor buradan, diyor hasta... Kabul etmiyor hasta olduğunu... İşte bizim hâlimiz budur!..

İşte tam şimdi sormak lâzım :

Arkadaş! Müslümanlık oyuncak mı ki, onun istediğin tarafından az bir şeyi alıyor, çıkıp, bir de ben müslümanım diye gerine gerine konuşuyorsun? İslâm yolunda kaç paranı nerelerde harcadın? Bu memleketin kurtuluşu İslâmdır diyebilen bir evlât mı yetiştirdin? İslâmın en korkunç tehlikelerle sarıldığı şu devrede, sen geceleri rahat rahat uyumuyor musun halâ?.. Gericilik diye damgalanan, Allah'ın ahkâmına sen dost mu olabildin? Attığın her adımda Allah Azze Ve Celle'nin rızasına uymayı mı düşündün?

Yüce Allah (C.C.) «Din o yaşama yolu, düşünce usûlü, hareket tarzı ancak İslâmdır» buyurduğu halde evinden tut da, iş yerindeki herhangi bir davranışına kadar, hangi hayat safhanda İslâmca davrandın?

Her an Allah'a bağlılık şuuru altında değilsen, kâh müslümanca, kâh başkaca düşünüyorsan, hakkın uğradığı haksızlıklar seni lime lime eritmiyorsa; kendinden hakka hakikate aykırı bir hareket zuhur ediverdiğinde dehşete kapılmıyor, kalbin hoplamıyorsa bırak şu kuru iddiayı!.. Takva denizine dalmamış, ihsan heğbesini omuzlamamış ve hülâsa, Muhammedî yaşayışa kendini uyduramamış isen bırak şu iddiayı!

İslâm her sahada süikaste uğratılıyor. Müslüman yurdunda, İmam-Hatip Okullarının orta kısımları kapatılıyor. Allah da'vâsı alaya alınıyor. Allah'ın hudutları, düşman hudutları gibi çiğneniyor. Hak dostlarının değil, ehl-i batılın sesi avaz avaz çıkıyor. Ve sen ey müslüman, bunlara alışmadın mı?.. Bunları alelâde şeyler gibi kabul et-

(Devamı 28. sayfada)

«Eğer düşündüğün gül ise; sen bir gül bahçesisin. Yok, diken düşünüyor isen külhan kütüğüsün.»

Hz. Mevlâna

BİŞR-EL HÂFÎ

Hazırlayan: *Hüseyin KAVUKÇU*

«Hele bekleyiniz! Bir zaman gelecek, ahmaklar ve halkın en rezilleri, akıllı ve şeref sahibi kimselere karşı saltanat sürecek.» Bişr-el-Hâfî.

Doğum yeri :

Bişr İbni Haris El-Hâfî'nin vilâyeti **Meru** şehridir. Bu vilâyete bağlı «BEKIRD» köyünde tahminen H. 150 tarihinde doğdu.

Künyesi :

Babası Haris İbn Abdirrahman, onun babası Abdurrahman İbn Ata, onun babası Ata İbn Hilâl, onun babası Hilâl İbn Mahan, onun babası ise Mahan İbn Abdillah'tır. Biz bu künyeyi İbn Mahlat'tan öğreniyoruz.

Bişr Hazretleri daha sonra doğduğu yeri terk ederek Bağdat'a gelmiş ve orada H. 227'de vefat etmiştir.

Tevbesinin sebebi :

Bişr Hazretleri ilk zamanlar dinî emirlere pek riayet etmiyordu. Namaza fazla iltifat etmediği gibi içki de kullanırdı. Bir gün yolda giderken çamurlar içinde bir kâğıt buldu. İşte Bişr'in hayatını değiştiren, onu bambaşka bir insan yapan hâdise böylece başlar. Kâğıdı yerden kaldırınca üzerinde Lâfza-i Celâl'in yazılı olduğunu gördü. Hemen onu saygı ile yerden aldı, bir kokucu dükkânına giderek üzerine misk sürdü. Sonra bu kâğıdı, evinin kıymetli hatıralarını sakladığı bölüme koydu. Gece oldu. Rüyasında ona şöyle deniliyordu :

«— Sen bizim ismimizi güzel yaptın. Şanımız ve Celâlimiz hakkı için biz de senin ismini, dünya ve âhirette güzel yapacağız.»

Katettiği mertebe :

Bişr El-Hâfî. büyük insanlardan biri idi. O, ayakkabı giymezdi. Yalınayak yürürdü. Bunun için kendisine «HÂFÎ» denilmiştir. Büyük zevat ona daima saygı gösterirlerdi. Hattâ Halife Me'mun, Ahmet İbn Hambel vasıtası ile onunla görüşmek istemiş, ancak Bişr bunu kabul etmemiştir.

«Aşkın şerhini devamlı olarak söylesem; yüzlerce kıyamet geçer de, o şerh yine tamam olmaz.»

Hz. Mevlâna

Bişr bir gece rüyasında Hz. Peygamberi görmüş. Hz. Peygamber kendisine:

«— Ya Bişr! Allah (C.C.) seni akranların arasında niçin yükseltti; biliyor musun?»

«— Hayır, Ya Resûlallah bilmiyorum.»

«— Bu mertebeye erişmene benim sünnetime uyman, salihlere hizmet etmen, kardeşlerine nasihat etmen, ashabıma ve ehl-i beytime hürmet etmen vesile olmuştur. İşte seni mutî kimseler mertebesine eriştiren bu hâlindir.»

Muhammed İbn Hüseyin'in şöyle dediğini işittim:

«— Zünnûn'u gördüm. O, bir ibareye, kıymetli konuşmaya sahipti. Sehli gördüm. O da işarete sahipti. Bişr İbn Haris'i gördüm: O, bir takva sahibi idi.»

Takvası :

Bişr El-Hâfî, Peygamberimizin Hz. Ali (R.A.) den rivayet edilen şu hadîsini kendisine düstur edinmiştir. «Siz çiğ sarımsak yiyiniz. Eğer bana melek gelmeseydi, muhakka ben de yerdim.» O, buna istinaden yiyeceğine çok dikkat etmiş, sadeliği tercih etmiştir.

«— Ben kırk seneden beri kebap arzu ediyorum. Fakat ondan bir dirhem bile bana nasip olmadı» buyurmuştur.

Birisi Bişr'e geldi; ve:

«— Ekmeğimi ne ile yiyeyim?» diye sordu. Bişr ona:

«— Afiyeti hatırla ve ekmeğine katık yap.» buyurdu.

Bişr baklagillerden senelerce yemedi. Vefatından sonra biri onu rüyasında gördü; ona, «Allah sana ne yaptı?» diye sordu. O:

«— Beni affetti, ve: "Ey yemeyen; ye ve ey içmiyen; iç" dedi, diye cevap verdi.»

Ebû Ali Ed-Dekkâk dedi ki:

«— Birkaç kişi, yanlarından Bişr geçerken şöyle konuştular:

«— Bu adam bütün geceyi uyanık geçirir ve ancak üç günde bir iftar eder.» Bunu duyan Bişr ağladı. Kendisine bu hususta söz edildiği zaman:

«— Ben bir geceyi bile uyanık geçirdiğimi hatırlamıyorum. İftar etmediğim bir gün de olmadı. Fakat Allah kalplere kulun işlediğinden daha çok şeyler ilğa eder. Bu onun lûtfundandır.» Daha sonra nasıl tevbe ettiğini anlattı.

Hikmetli sözleri:

Abdullah İbni Osman (V. 268 H.) ın rivayetine göre, Bişr şöyle demiştir:

«— İnsanlar üzerine bir zaman gelecek ki; hakîm, akıllı kimsenin sözü onlar üzerinde karar kılmaz. Onların üzerine bir zaman gelir ki, devlet idaresi, zeki kimselerin üzerine, ahmakların elinde olur.»

⁂

Abdullah İbni Osman'ın rivayetine göre Bişr şöyle dedi:

«— Ahmağa bakmak göze hararet ve sıkıntı verir. Cimriye bakmak kalbe katılık verir.»

⁂

«— Sabr-ı Cemil, insanların kendisinden şikâyet etmediği sabırdır.»

«— Dua günahları terk etmektir.»

⁂

«— Düşman senden emin olmadıkça sen kâmil olamazsın. Senin arkadaşın senden emin olmadığı halde sende nasıl hayır olabilir?»

⁂

Hasan El-Mesûhi'nin rivayetine göre:

«— Ben soğuk bir gecede titrerken Bişr beni gördü. Bana bakarak şöyle dedi:

⁂

«— Gecelerde gündüzün yırtık elbiseleri ile dolaşmak, endişe ve keder altında uyunan uyku gibidir. Bana, yarın, bu zenginliği hangi yalancının elinden kazandın demelerinden daha çok korkuyorum.»

⁂

Abdullah İbni Osman'ın rivayetine göre Bişr şöyle demiştir:

«— — Dört kişi vardır ki, yiyeceklerine ihtimam gösterdiklerinden dolayı Allah onların derecelerini yükseltmiştir. Bunlar Vüheyb İbn Verd, İbrahim İbn Ethem, Yusuf İbn Esbat ve Salim El-Havas'tır.»

⁂

Âlimler hususunda konuşurken:

«— Şu üç şey ilim adamlarının vasfıdır:

1 — Sözde doğruluk...

2 — Helâl ve temiz yemek.

3 — Dünya malına karşı çokca zühd...

Ne yazık ki, bugün bu üç huydan bir tanesini dahi, onların birinde göremiyoruz. Bu halleri ile onlara nasıl güvenelim ve yüz verelim?...

Onlar Dünyaya sarılır ve Dünyayı birbirinden kıskanırlar... Ve Dünya üzerinde birbirine karşı hased etmeğe ve çekişmeğe bakarlar...

Devlet büyüklerinin yanında birbirlerini çekiştirir ve gıybet ederler. Bunları yapmaktan gayeleri, ellerine geçen dünyalığı, başkasına kaptırmamak ve fâni şeyleri ellerinden uçurmamaktır.

Yazıklar olsun size ey kötü âlimler! Siz peygamberlerin vârisleriydiniz...

O ilminizi şeref yaptınız; onunla dünyalık kazanmağa bakıyorsunuz.

Öbür âlemde; Cehenneme atılan ilk zümre olmaktan nasıl korkmuyorsunuz? Bilmiyorum!..»

⁂

Dini ve dinî bilgisi ile dünyalık toplayana şu misali getirdi:

«— O, iç yağına buladığı elini, balığın yıkandığı suyla temizlemek isteyene benzer. Ya da ateşi körükle söndürmek sevdasına kapılana...

Kanaatime göre dini âlet edip dünyalık almanın ölçüsü şudur:

İçinden takdir et; sana gelen bir dünyalık ,o ilmin olmasa da gelir mi?

— Gelir...

Dersen, alıp verdiğin dünyalık sayılmaz. Aksi halde dinini, Dünya ile değişiyorsun demektir.»

⁂

«— Ahlâksız bir cömert, bana, kötü bir okuyucudan daha sevimlidir.»

⁂

Bişr müridlerine şöyle demiştir:

«— Etrafımızdaki şeylerle alâkanızı kesmeyiniz. Zira ben, yemekten ve giyecek şeylerden arzu ettiğini nefsime versem, polis veya bekçi olmaktan korkarım.»

⁂

Sohbet hakkında konuşurken buyurdu ki:

«— Kötü kimselerle arkadaşlık yapmak, iyi kimseler hakkında kötü düşünmeye sebep olur. İyilerle arkadaşlık yapmak ise kötüler hakkında iyi düşünmeye sevk eder.»

⁂

Ebû Bekr İbni Afvan'ın şöyle dediğini işittim:

«— Ben Bişr'in yanında idim. O, rıza ve teslimiyetten bahsediyordu. Derken mutasavvıflardan bir adam geldi ve «Ey Ebâ Nasr! Sen bir mevkii sahibi olmakla halkın elinden gelecek iyiliğe mâni oldun. Eğer sen Dünyadan yüz çevirmekle zühdü gerçekleştirmek istiyorsan, onların elindekini al. Tâ ki, senin onlar yanındaki mevkiin — itibarın — yok olsun. Sana verdiklerini de fakirlere ver ve tevekkül üzere ol. Ayağını gayptan alırsın.»

Bu hal Bişr'in arkadaşlarının çok ağırına gitti. Bişr:

«— Ey adam! Cevabı dinle: Fakirler üç kısımdırlar. Bir fakir vardır ki, dilenmez, kendisine bir şey verilse bile almaz. İşte bu fakir rûhânilerdendir. Allah'tan bir şey isterse verir. Bir şey hususunda Allah'a yemin ederse Allah onun yeminini yerine getirir.

«Bir fakir vardır ki, dilenmez; fakat kendisine verilirse kabul eder. İşte bu normal bir insandır. Onun Allah'a bağlılığı tevekkül ve teslimiyettir.

«Bir çeşit fakir daha vardır ki, sabra ve vaktin müdafasına inanır. Allah'tan istediği halde, Allah'ın kullarına gider. Bunun dilenmesinin keffareti, dilenmesindeki sıtkıdır.» deyince adam da:

«— Ben razı oldum. Allah da senden razı olsun.» dedi.

«Sôfi toprak gibidir, her fena şey ona atılabilir; fakat ondan sadece güzel şeyler çıkar. O yeryüzü gibidir. Üzerinde iyi de kötü de yaşar. O herşeyi gölgeleyen bulut, yeryüzünü sulayan yağmur gibidir.»

Cüneydi Bağdadî

Vefatı:

Bişr El-Hâfî Bağdat'ta H. 227 tarihinde vefat etmiştir. Bugün hâlâ kabri Bağdat'ta ve halkın en çok ziyaret ettiği yerlerden biridir.

Bişr öldükten sonra biri, onu rüyasında gördü ve Bişr'e şöyle dedi:

«— Allah sana ne yaptı?» Bişr şöyle dedi:

«— Beni affetti ve Cennet'in yarısını bana hîbe etti. Allah bana şöyle dedi:

«— Ey Bişr! Eğer ateş üzerine bile secde etmiş olsaydın benim, kullarımın kalbine senin için yerleştirdiğim şeyin şükrünü yerine getirmiş olamazdın.»

Bişr şöyle vasiyet etti:

«— İnsanların kendisine hürmet etmesini isteyen bir kimse âhiretin tadını alamaz.»

BAŞLICA KAYNAKLAR :

1 — Tabakât-ı Sûfiyye.

2 — Tarih-i Bağdat.

3 — Risale-i Kuşeyri.

4 — Tabakât El-kübra.

5 — Mizan el-I'tidal

«Kalplerin büyüklüğü aslında birdir; lâkin onlardaki marifetlerin büyüklüğü başka başka...»

Muhammed Bahâüddin Nakşibend

İMAM - HATİP OKULLARI

ve Geçen Yirmi Yılın Muhasebesi

OKU Mecmuamızı başlangıcındanberi takibedenler, orada beşer sene ara ile çıkmış olan iki yazıyı belki de hatırlayacaklardır. Bu yazılardan bir tanesi İmam-Hatip Okullarının onuncu açılış yıldönümünü takibeden günlerde, diğeri ise aynı mes'ûd hâdisenin onbeşinci sene-i devriyyesinde neşredilmiştir. Bu yazıların ilkinde, mekteplerin ve talebesinin üzerinden geçen on yılın bir muhasebesi yapılıyor, istatistik yönden durum tesbit ediliyor ve bazı istekleri ihtiva ediyordu. İkinci yazıda ise, bu istekler üzerinden beş yıl geçtiği için, vuku bulan tekâmül ile birlikte yeni duruma temas ediliyor ve dilekler yenileniyordu. Bu yazımız ise, o iki yazının tekrar gözden geçirilmesi ve son beş yıl içindeki değişmelerin karşılaştırılması neticesinde yazılmış oldu.

Bilindiği gibi İmam-Hatip Okullarının ilk dört yıllık bölümü daha etraflı bir ifade ile, **okulun yukarı sınıflarına talebe temin eden kaynağı kapatılmış**, kurutulmuş durumdadır. Bu hâdiseyi de nazarı itibara alarak meseleyi tekrar düşünelim:

On yıl önce sayısı 21, talebe adedi 8 bin, Yüksek İslâm Enstitüsünden başka yükseği bulunmayan, mezunlarına Üniversiteye devam hakkı verilmemiş olan, Lise, öğretmen okulu ve benzerlerine çeşitli kademelerde fark imtihanı vermekle mükellef bulunan bir müessese, kitap yokluğu, proğram düzensizliği ve ehliyetli öğretmene sahip olamama gibi dertleri bulunan öğrenci vardı.

On beşinci yılda, bazı gelişmelerle birlikte yine aynı dertler mevcuttu ve proğram islâhı diğer eksikliklerin yanında daha da sivrilmiş durumda idi. Bir proğram değişimi yapılmış, gerekli mükemmeliyyette olmadığı için olacak, rağbet görmemiştir. Tedâvî ve ıslâh için: Ehliyetli bir şûranın toplanması, M.E.B. İslâm Enstitüleri ve Diyânet işbirliği ile bazı kararlar ittihazı ve düzeltmeler yapılması isteniyordu. Ve bu okulların yetiştireceği talebeden:

«Önce mükemmel bir müslüman, sonra bir bütün halinde İslâmı yaşıyarak çevresine tebliğ eden insan» olma gibi üstün vasıfları umuluyordu. Aradan yıllar geçti, bu isteklerin bazıları yarım da olsa yerine getirilmeğe çalışıldı; fakat bilen bilmeyen İmam-Hatib'lerin ıslâhı meselesine temaş eder olmuştu. Neticede hâdiselerin seyri bizi bu günkü duruma getirdi. Şimdi geçen yirmi yılı böylece gözlerimizin önüne serdikten sonra üç grub ile hasbihal edelim. Bu üç grup kanaatımızca:

a. **İmam-Hatip nesli,**
b. **Milletimiz,**
c. **İlgililer, olacaktır.**

a. İmam-Hatip nesli ve geçen yirmi yıl:

BİLHASSA ilk kuruluş yıllarında İmam-Hatip nesli büyük fedakârlık örnekleri vermek durumu ile baş başa kalmıştır. Yol yakın iken şuna işaret edelim ki, **(İmam-Hatip nesli)** tâbiri ile, Türkiye'de, 1949 yılından bu yana orta dereceli ve yüksek dereceli dinî tedrisat müesseselerinde okuyan, bilâhare çeşitli yerlerde vazife alan kimseleri kastediyoruz. Çünkü ilk yılların mahrumiyetlerine, bir İlâhiyat fakülteli de aynı derecede mecburiyetle katlanmıştır. Halkın müzâheretinden başka desteği olmayan talebe, zaman zaman kötü propağandaya da göğüs germiş, fakat her yerde görüldüğü gibi bir miktar fire de vermiştir. Kabiliyetli birçok öğrencinin meslek değiştirdiği maalesef görülmüştür. Bu dertlerin yanında talebe, kendisine çok yakın olması gereken birçok grubun da menfî propağanda ve nazarlarına maruz kalmıştır ve kanaatımızca bu durum devam da edecektir. Çeşitli mevkilerde yirmi yıldanberi görevli olan veya olacak olan bu nesil mensubları, kendilerine çevrilen dost ve düşman nazarları, şahsiyetleri ile memnun veya kahretme durumundadırlar. Bu itibarla yükleri gayet ağırdır. Bilhassa son yıllarda, maddî imkânları artan vilâyetlerdeki İslâmî tedrisat müesseselerinde okuyanların daha uyanık davranmaları şarttır. Maddî ve ma'nevî sahada, İslâmın prensipleri dışında yaşamaları, bu türlü yaşayan tipler isterse ekalliyet halinde olsun, müesseselerin gelecekleri için hayırlı olmayacaktır. Kendi ciğerleri beş para etmez sapıkla birlikte (bu nesilden zaman zaman aradığını bulamayan) müslüman halktan bazıları bizleri tenkid etmekte, bilhassa ma'nâ sahamızın, İslâmı yaşama gayretimizin bir an olsun eksilmememesini istemektedir. Bu nesil, cemaat ile irtibatını kesmemelidir. Hasbelkader gelmiş, mesleğe uyamamış olanlar, şüphesiz en kısa yoldan başının çaresine bakmalıdır.

Kısaca söyleyecek olursa, **bir nisbet dahilinde İmam-Hatip nesli vazifesini yapmıştır.** Şüphesiz her şeyin daha mükemmeli olacaktır. Gaye de budur. İslâmî ilimleri öğrenme ve öğretme yolunu tutan, mahrûmiyetle de başbaşa kalsa, İslâmî yaşayışı terketmeyecektir. Her müslümanın olduğu gibi, onun için de asıl olan: **«İslâmı bizzat yaşayan, örnek olan, Allah ve Rasûlünün rızalarını ön plânda tutan, memlekete ve millete hizmeti prensib edinen, maddî ölçülere, imkânlara zebûn olmayan ferd»** olma gayreti içinde bulunmaktır. O bu ölçü içinde olduğu müddetçe kendisine yöneltilen tenkidler, hüsnüniyetini kaybetmiş olacaktır.

b. Halkımız ve İmam-Hatip Okulları: ,

Milletimizin fertleri, eğer vilâyet veya kazalarında İmam-Hatip Okulu varsa, onu maddî yönden gerektiği kadar desteklemiş, fakir talebenin ihtiyaçlarını temin için gereken maddî müzâhereti göstermiştir. Onun bu umumî alâkası takdire lâyıktır. Fakat okuları yakından tanıma lüzumunu onbinde bir kişi bile hissedememiş, gerekli alâkayı duymamıştır. Bugün yirminci senesinde bile okulların sene adedini, mahiyetini sorsanız, yine ve çoğunluk bilemeyecektir. Bunda kötü bir propagandanın da büyük tesiri vardır. Her yerde açılan ve gayelerinden maalesef yer yer inhiraf ettirilen **Kur'an Kursları,** İmam-Hatip Okulu olarak tanıtılmış, halktan bu işin altında yardım toplanmıştır. **Şimdi orta kısım kapanıyor denilse köylü inanamaz.** Çünkü onun İmam-Hatip olarak bildiği köyündeki Kur'an Kursudur, o da faaliyettedir. Halkımızın miktarca az bir bölümü de İmam-Hatip neslinden, diğer bazı zümrelerden gördüğü, (riyakârlığı, dalkavukluğu, sahtekârlığı) beklemekte, bunları bulamadığı zaman da; normal ölçülerle vazifesini yapan, hürmetkâr davranan kimseleri «Soğuk, halka karışmaz» şeklinde damgalamaktadır. Halbuki İslâmî vekâr ve tevâzuun kötüye kullanılmaması Müslümanların boynunun borcu olduğundan fazla İslâmî ilimler mensubunun, İslâmı tebliğ edenin vazifesidir. Onun en sağlam yönlerinden biri de bu olacaktır. Cami hizmetlisi olarak çalışanlardan gelecek şikâyetler kasıtlı değilse eğer, mutlaka mahallî müftiliklerin ihmalinin, adam kayırmasının ve kontrolsüzlüğünün neticesidir.

Halkımızın alakâsına müteşekkiriz. Fakat bu alâkanın daha yakından, daha şuurlu, daha sahip çıkarcasına olmasını da arzu ederiz.

c. Devlet ve Hükûmetler (ilgililer):

Devlet okullarının maddî ihtiyacını nisbeten karşılamakta, fakat bu iş daha ziyade halkın üzerine düşmektedir. Evvelce de defalarca yazıldığı gibi, yardımlar ve harcamalarda İmam-Hatip Okulları daima asgarî ile, hattâ bazan ondan da az iktifâ edilen yerler olmuştur. Benzeri müesseseler çok çabuk geliştirilirken, İslâmî ilim müesseseleri yerinde saymıştır. Bunun en canlı örneği, Konya'daki iki Enstitünün halidir. **Eğitim Enstitüsü** ile aynı anda arsası — yanyana — alınan **Yüksek İslâm Enstitüsü** on senedir halk parası ile bir tek bina yapılabilmiş, diğerine hükûmet eliyle ve büyük bir sür'atle en az on parça bina yapılmıştır. Hükûmetlerden ve ilgililerden gelen alâka çok defa şu iki hususun yoksundur:

a— Müesseseler hakkında derinliğine bilgi ve onları her yönüyle yakından tanıma,

b— İlmî ve Teknik ölçülere bağlılık.

Yirmi yıldır çeşitli beyanlar duyulmuştur. Fakat yekdiğerine çoğu kere zıttır bunlar. Bazan **(üvey evlât muamelesi yapılıyor)** denmiş, akabinde **(çok alâka gösteriyoruz)** diyenler de çıkmıştır. Bir iktidar devresinin, aynı partiye mensub olan iki ayrı selâhiyetlisi, aynı makamda oturdukları devrelerde biri **(sayılarını asgariye indireceğim)** derken diğeri **(yüze çıkaracağım)** demiştir. İkisinin de elindeki ölçüsü ilme ve memleket ihtiyacına dayanıyordu. Iddia böyle idi.

Yakından tanıyamama ise ilgilileri en çok yanıltan husus olmuştur. Yirmi yıldır duyulan bir söz: **(Bu okullara kültür dersi koyacağız!)** Halbuki kuruluşundan beri Lise seviyesinde kültür dersi vardır. Binası moderndir.

Kaldı ki şilte ve rahle devrinde biz teknikte Dünyada en ileri milletlerden idik. Belki pek çoğunun tatbikat mescidi yok ama mutlaka fizik ve kimya laboratuarı vardır. İşte yakından tanımanın şart oluşu yirmi sene sonra alınan bir kararda, orta kısımların lağvında yine bilinmiştir. Beş yıllık plân orta kısmı kalsın der, bu bir kanun değerindedir, **sekiz mevcutlu, dört kişinin bulunabildiği ve 5 imza ile çıkartıtğı bu karar** bunu yıkar! Doğudaki ahvalden gizli medrese tahsilinden şikâyet edilen, çoğu şarkta olan orta kısımlar kapatılır. Halbuki bu okullar ve yetiştirdikleri fertler, yıllardır ağızlardan eksik olmayan (millî birlik ve beraberlik), (tesanüt ve kardeşçe yaşama) esaslarının gerçekleşmesinde en ağır yükü görüyorlardı.

Yazımızı birkaç mühim noktayı hatırlatarak bitirelim:

OKULLARIN orta kısımlarının, Ortaokul haline ifrağı hatalı bir tasarruf olmuştur. **Bu hata nereden bakılırsa bakılsın göze çarpacak kadar bâriz dir. İslâmî ilimlerin tahsili için yedi yılın azlığı önceki tatbikattan belli olmuştur.** Bir üç sene daha azaltılınca bu daha da zayıf yetişmeyi teminden başka bir iş yapmayacaktır.

ORTA kısımların kapatılması, şarkta son üç-dört yılda açılan bütün İmam-Hatip Okullarını ortaokul haline getirecektir. **Bu karar millî güvenlik yönünden de mahzurludur.**

ORTAOKUL üzerine dört yıllık İmam-Hatip lisesi tahsili gören kimseden Diyanet gerektiği şekilde faydalanamıyacaktır. Yedi yıllık süre içinde yetişen fertlerden bile gereken istifadeyi göremediğini Diyanet teşkilâtı ifade etmektedir.

İMAM-HATİP Okullarının **ordunun isteği ile kapatıldığı «yalan ve fısıltısı», ehliyetli ve selâhiyetli beyanlarla yok edilmelidir.** Böylece: Ordu ve Dinî müesseseler politikaya bulaştırılma çabasından ve dedikodusundan korunmuş olacaktır.

Hatadan dönmek küçüklük değil fazilettir. Hatada ısrarın tevlîd edeceği zararlar, ısrarın vereceği faydadan kat kat fazla olur.

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Pakistan Seçimlerine Objektif Bir Bakış

ÜÇÜNCÜ itticaha gelince bu da İslâmı benimseyen, Pakistan'ı muhafaza etmek ve vatan toprağının ibkasını çalışmakla özetlenebilir. Bu ittiçahın bütün kuvveti müslümanların hepsinde İslâmî his ve şuurda toplanıyordu. Pakistan'daki fesat, inhiraf ve daha başka hoş görülmeyen hasletlere rağmen bu itticah kuvvetli ve önemli görülüyordu.

Aşağıda kısaca seçim savaşına iştirak eden ve yukarıda zikredilen üç itticahtan hangisine meylettikleri belirtilen partileri göreceksiniz.

İlk iki itticahta **(yani sosyalizm ve iklimcilik ve bölgecilik)** yol alan partiler şunlardır :

1 — Avami Partisi.

2 — Milliyetçi Halk Partisi. (Abdülveli Han'ın taraftarları)

3 — Milliyetçi Halk Partisi. (Abdülhamid Han'ın taraftarları)

4 — İslâm Bilginleri Cemiyeti.

Bu kütle şarı (doğu) Pakistan Bengal Milliyetçiliğini haykırmaktaydı.

Netice itibariyle sosyalizm ve iklimcilik itticahlarının sancağını taşıyan ve seçim savaşına katılan tek parti **Avami Partisi** idi denilebilir. Bu parti Doğu Pakistan'daki bütün sandalyeleri elde etmişti ki sayısı 162 ye çıkmaktaydı. Hükûmet memurları da bu partiyi destekliyor ve ona yardımcı oluyorlardı. Tâbiri caiz ise modern kültürlü kimselerle talebeden kuvvetli bir grup da bu partiyle işbirliği halinde idi. Bu parti maddî yönden insana hayret verecek derecede bir imkâna sahipti ki, bunun kaynağı da olsa olsa servet sahipleri ve Pakistan fabrikatörleriydi. İşin daha kötü ve daha acısı şudur ki, Hindu seçmenleri de bu partiyi desteklemek için ittifak etmişlerdi. Bu durumda artık onlardan herhangi birinin Pakistan toprağını birleştirmeğe da'vet eden, İslâm nizamını getirmek için didinen bir partiye oy vermeleri düşünülemezdi.

Yabancı ajanslar yoluyle 2 sene içerisinde halkın zihnine ilerde idareyi bu partinin ele alacağı ve katıldığı savaştan muzaffer olarak çıkacağı yerleştirilmiş bulunuyordu.

PAKİSTAN'ın birliğini korumak ve onun İslâmla olan bugünkü alâkalarını kesmemek için çalışan kimselere gelince, bunlar gözleriyle görüyorlardı ki, bütün muarız kuvvetler Doğu Pakistan'daki Avami Partisinde, Pencap ve Sind'deki Sosyalist Halk Partisi'nde toplanmışlardı. Bununla beraber muayyen bir hedefe doğru yönelen Pakistan basınının kendilerine **«İslâm Sever Partiler»** ismini verdiği partilere gelince bunlar 12 parti içerisine dağılmış bulunuyorlardı. Bunlardan her biri seçim mücâdelesine yalnız başına katılmıştı.

Bunlardan başka 1500 kadar müstakil aday da hiç bir partiye katılmamışlar ve hepsi de İslâmı haykırarak büyük bir gayret ve çaba içerisinde bu mücâdeleye girmişlerdi.

Saymış olduğumuz ve İslâm'a hizmet için çalışan bu kimseler seçim için yapılan hamlelerde şu veya bu hususlarla birbirlerini itham etmeğe ve birbirlerine karşı çıkmaya başlamışlardı.

İslâm cemaati ise bazı yabancı güçlerin (Amerikan, Yahudi, İngiliz) hücumuna uğramış bulunuyordu. Bunlardan başka ülkede bölgecilik propağandasında bulunanlar sosyalistler ve Kadiyînîler de bu birliğe karşıydılar. 4 parti var ki, bunlara karşı duyduğumuz saygı ve hürmetle beraber seçim meydanlarına ne sebeple aday çıkarmış olmalarını bir türlü anlıyamıyoruz. Bunlar:

1 — Hadîsçiler cemiyeti ki bu cemiyet Pencap bölgesinde yalnız 2 aday gösterebilmişti.

2 — Hareketü Haksar: Bu da tıpkı Hadîsçiler cemiyeti gibi ancak 2 aday çıkarmıştı.

3 — İslâm Demokrat Partisi ise Doğu Pakistan'da ancak 5 aday gösterebilmek için mücadeleye katılmıştı.

4 — 4 üncüsü ise Afganlı, Pencaplı muhacir ve çiftçilerden teşekkül eden cephedir ki bu cephe Pencap'ta 1, Sind'de ise yalnız 5 aday gösterebilmişti.

Şimdi soruyoruz? Bazı bölgelerde sözü geçen partilerden herhangi birinin 3 veya 4 kimseyi Kurucu Meclis için aday göstermelerindeki fayda ne olabilir? Acaba bu partiler memleketin birliğini bozmak için baş kaldıran bu ülkeyi İslâmdan dinsizliğe ve sosyalizme bilir bilmez itmek isteyen bu fırtınalarla ferdî olarak mı karşılaşacaktı?

Bir örnek olarak Ehl-i Sünnet ismiyle şöhret bulan Pakistan ulâma cemiyetini alabilirsiniz. Bu cemiyet 1970 senesinde ve seçimin yapılacağı tarihin ilânından birkaç ay sonra çok ânî olarak meydana çıkmıştı. Fakat Pakistan'ın bütün bölgelerini içine alacak bir şekilde kuruluşları yoktu. Bu cemiyet Serhad mıntıkasında yalnız bir, Pencap bölgesinde 39, Sind bölgesinde ise 18 kişiyi aday göstermişlerdi. Doğu Pakistan'da ve Bülücistan bölgelerinde ise tek bir adayı bile bulunmamaktaydı. Ayrıca ülkedeki infisal, sosyalizm ve dinsizlik itticahlarının baskısını artıran amillere karşı mücadele edebilmek için bir avuç mezhebî gücünden başka bir şeyi bulunmuyordu.

Bu durum karşısında modern saldırılara karşı gelebilmek için bazı rûhanî kimseleri desteklemek ve bazı meselelere karşı taassup göstermekle herhangi bir gayret ve çaba muvaffakiyete ulaşmış mıdır?

Türkistan'ın gerek doğu ve gerekse batı kısmında rûhanî liderler yok muydu? Orada sosyalizm fırtınası esmeğe başlayınca rûhanîlerden hiç bir tanesi bırakmamıştı. Büyüklerin ve liderlerin kantırını döken ise bizzat kendi taraftarları olmuştu. Şimdi biz onların dekiyelerinin üzerinde uygunsuz kadınların dans ettiği sahneler haline gelmiştir.

Ne yazık ki, bu şeyhler ve rûhanîler yakın tarihlerinin bu acı tecrübelerinden hiç bir ders almamışlar, belki bomboş olan dinî taassupları alevlendirmeğe ve ülkede korkunç tehlikelerin dikkat kesildiği bir anda birkaç koltuk elde edebilmek ve müslümanların oylarını tevzi edebilmek için şeyhliklerini kötüye kullanmışlardır. Halbuki sosyalizm ve dinsizlik fırtınası bütün şiddetiyle esmeğe başlamış ve uğradığı her şeyi yok denecek bir hale getirmişti.

İslâm Âlimleri Cemiyeti ise ki, Batı Pakistan'da Taneviye kütlesi ismiyle Doğu Pakistan'da ise İslâm Nizam Partisi ismiyle şöhret yapmıştı. Bu fırsatı değerlendirmede ve ganimet mallarından nasîbini almada gecikmemişti. Bu birlik Serhad mıntıkasında 2, Pencap'ta 4, Sind'de 1, Doğu Pakistan'da da 45 aday göstermişti. Bu cemiyet çok, hem de pek çok ve uzun seneler uyuduğu gaflet uykusundan ancak 1968 senesinde uyanabilmişti.

Bu cemiyetin saygı değer liderleri sosyalizm ve infisal için yapılan propağandaların yüzüne durabilmek için kürsülerden hissesine düşeni alma çabasında müstakil bir parti olarak seçim mücadelesine katılmalarının faydalı olup olmadıklarını ancak kendileri bilir. Bu zevatın diğer bölgelerde acaba taraftarları var mıydı? Kendileri gibi düşünen ve yollarında olan kimselerin adedi neydi? Tam 23 sene zarfında sosyalizm dinsizlik propağandası, iklimcilik gibi şeyleri meydana getiren korkunç selin önüne durabilmek için ne gibi bir çaba harcamışlardı?

MÜCADELENİN şiddetlenmesi ve fırtınanın kopmasından sonra tahrik edici konferansları kulak dolduran konuşmaların tesirlerinin ne olduğunu insanın takdir etmesi güç birşey değildir. İslâm Âlimleri Cemiyeti de sosyalist unsurların beslenmesi ve yaşamasında tehlikeli bir dönem atlattıktan sonra bu unsurların kendilerini kovmalarıyle İslâmcıların saflarına dönmüşler ve kendilerini bunlardan bir temel saymağa başlamışlardı. Bu cemiyet 4 aday Bülücüstan'da, 19 aday Serhad'da, 47 aday Pencap'ta ve 20 aday da Sind'de göstermişti. İslâmcıların oylarını dağıtma hususunda torbasında ne varsa harcamış ve İslâm için çalışanlara çirkin itham ve kötü sözlerde bulunmuştu.

BİRAZ da sırf siyasî maksat ve gayelerle çalışan partilerden söz etmek yerinde olur sanırım. Bu maksatla çalışan partilerden ikisi **Abdülkayyûm Han, Fazlulkadir Han**'ın teşekkülleri idi. Bu iki kütle Eyyüp Han'ın başkanlığını yapmakta olduğu İslâm Birliğinden ayrılmışlardı. Bu kimsenin zamanında şuyu' bulan inhiraf ahlâkî çöküş ve benzeri şeylerin bütün mes'ûliyetleri Pakistan'ı idareleri altında bulunduran bu iki kütleye ve başkanlarına ait bulunmaktadır. Daha sonra bu iki kütle rezalet ve ar gibi işlerle zehirlenmiş mazileriyle birlikte ortaya çıkarak müslümanlıklarından bahsetmeye başlamışlar ve mücadele sahasına inmişlerdir. Böylece Abdulkayyum Han'ın idaresinde bulunan teşekkül Bülucustan'da 4, Serhat'ta 17, Pencap'ta 34, Sind'de 12, Doğu Pakistan'da da tam 65 kişiyi aday olarak meydana çıkarmış bulunuyor.

Fazlülkadir Han'ın teşekkülüne gelince, bu teşekkülde Serhat'ta 1, Pencap'ta 24, Sind'de 6, Doğu Pakistan'da da 93 aday göstermiş bulunmaktaydı. Üçüncü İslâmî fırka — ki, Eyüp Han'ın ilk günlerinde diğerlerinden ayrılmıştı — daha sonra üzerindeki kara lekelere rağmen kendisine bu kimse taraftarı kişiler katılmıştı. Bunların elinde övünecek hiç bir hayırlı işleri yoktu. Bütün sermayeleri Pakistan'ın kendileri tarafından kurulmuş ve meydana getirilmiş bir devlet olduğu iddiasından başka bir şey değildi. Bu onlarca demek oluyordu ki, onların Pakistan'ı meydana getirmiş olmaları Pakistan'ın bütün haklarıyle ve hatta kaderiyle oynamaları için kâfi ve yeterli bulunuyordu. Bunlar da Bülucistan'da 2, Serhat'da 5, Pencap'da 50, Sind'de 12 ve Doğu Pakistan'da da 50 kadar aday göstermiş bulunuyorlardı.

Dördüncü siyasî parti ise **Pakistan Demokrat Partisi** idi. Bu parti de müslümanların yanısıra seçim mücadelelerine katılmış ve Bülucistan'da 1, Serhad'da 2, Pencap'da 21, Sind'de 3, Doğu Pakistan'da da 81 kişiyi aday göstermişti. Ülkeyi, diktatörlük denilen şeyin pençesinden kurtarmak için bu partide ortak çalışan organların yaptıkları hizmetleri takdir etmekle beraber bu partinin bir kısım başkan ve ileri gelen kişilerden teşekkül ettiğini söylemiş olsak hak ve hakikate tecavüz etmiş olmayız sanırız. Çok zayıf kuruluşu, üye azlığı, semeresiz faaliyetleriyle böyle güç ve çetin bir devrede tam 108 adayla bu seçimlere katılmasını tecviz eden bir husus olamaz sanırız. Bu kısa izahtan anlaşılan iki husus var: 1— Mücadele meydanına muarız gruptan Batı Pakistan'da ancak bir parti katılmıştır ki, o da Buhoto Partisi'dir.

Bir parti de Doğu Pakistan'da seçimlere giriyordu. O da **Mucîburrahman**'ın partisi idi. Halbuki Pakistan'ın birlik ve beraberliği üzerinde duran İslâm taraftarları gruplardan birtakım ayrılıklar vuku bulmuş, bölünmeler olmuş ve bu bölünenler bütün seçim sahalarında birbirleriyle mücâdele edip durmuşlardır. Bunlar yanında İslâm taraftarlarının tabutuna en son çiviyi çakan müstakil adaylar da gözden kaçmamalıdır. Bütün bunlarla beraber diyebiliriz ki eğer İslâmî prensipleri benimseyenler seçime iştirak etmeselerdi durum bugünkünden daha değişik olmayacaktı.

BURADA incelenmesi gereken husus şudur ki, herhangi bir parti, bir dinî cemiyet veya müstakil adaylardan biri acaba geçen 23 sene zarfında İslâm'a ait kafaları şüphelerle dolup taşan münevver zümrenin İslâm nizamı, İslâm kanun ve iktisadî, siyaseti ve İslâm'ın her zaman ve mekânda selâhiyetli olduğunu anlatabildi, bu hususta başarılı çalışma yaptı mı? Ve onlardan hangisi Bengal milliyetçiliğinden ve dinsizlik zehirinden kurtarmak için yardıma koşmuştur.

Ayrıca işçileri uyaran, öğrencilerin, öğretmen ve muallimlerin arasına girerek onlara İslâm'ı bihakkın öğretmeye çalışan oldu mu?

İslâm cemaatine gelince: Hamdolsun bunlar mes'ûl kişileri ve ihlâslı kimseleriyle hiç kimseye saygısızlıkta bulunmamış, kimseye boş itham yapmamış, seçimleri kazanmak için gayri meşru yollara tevessül etmemiş, hak, adalet ve insafa tecavüz etmemişlerdir. Onlar ihlâs ve güvenle İslâm'ı bilen ve yaşayan kimseleri seçim meydanına çıkarmak için ellerinden geleni yapmışlardır. Bunlar her bölgenin ve her İslâmî teşekküllerin mümessilidirler. Pakistan'ın birliği yanında İslâmî esaslar üzerine âdil bir nizam getirmeleri ancak bunlardan beklenebilir.

İslâm cemaatinin arzusu yerine gelmezse ümitsizliğe kapılmayacaktır. Çünkü bunların dâvası sırf seçim değildir. Yeniden teşkilâtlanacak olan bu teşekkülün gün geçtikçe taraftarları artmaktadır. Sonuç Allah'ın Kudretindedir. Velhamdü Lillâhi Rabbil Âlemin.

İslâm Âlemi Bir Türk Âlimini Daha Kaybetti

H. İbrahim
ÜZÜMCÜ
Karapınar Müftüsü

Konya ili Seydişehir ilçesinde hak etmiş olduğu emeklilik istirahatını yapmakta iken 7 Ağustos 1970 tarihinde Emekli Müftülerimizden İsmail Hakkı Müftüoğlu Allah'ın rahmetine kavuştu.

Merhumun Hayatı :

1303 tarihinde Konya ili, Seydişehir ilçesine bağlı Ada köyünde doğmuştur. Köyün tanınmış ailelerinden Abdülcelil oğullarından Ahmed Efendinin ortanca oğludur. Küçük yaşta okuma hevesi ve gayreti belirmiş, köyün hocasında hafızlığa başlamış, oğlunun zekâ kabiliyetini gören annesi oğlunun okuması için bütün maddî imkânsızlıklara rağmen büyük bir gayret göstermiş, aynı köyün ağası ve muhtarı İsmail Çavuş — ki Kayınpederi olmuştur — ve onun çok yakın dostu Seydişehirli Sabit oğlu Mustafa Efendinin himayesi ve destekleriyle Seydişehir medresesine gitmek imkânı bulmuş. 12 yaşında hıfzını tamamlamasına rağmen Seydişehir'de üç sene daha tahsiline devam etmiştir.

1318 de tahsilini geliştirmek için Konya'ya gelen İsmail Hakkı Efendi zamanının üleması Yalvaçlı Ömer Efendi ve Hadimli Mehmed Vehbi Efendilerin rahle-i tedrisine devamla tahsil-i ulûm yapmış, babasının o senelerde ölmesi onun tahsilini engelleyememiş, her türlü maddî sıkıntılara rağmen tahsiline devam etmiş, 1327 senesinde Konya'dan icazet almıştır.

İcazet almasına rağmen bu kadarla iktifa etmemiş, bilgisini geliştirmek için İstanbul'a gitmiş, İlk olarak Vaîzül kürsî imtihanını kazanmış, o zamana mahsus bu ünvanın verdiği yetki ile Ramazan aylarında Bursa, İzmir civarlarında vaaz ederek hayatını kazanmış, Fatih medreselerine devam imkânı sağlamıştır.

1330 yılında açılan Müftülük imtihanını da kazanmış, fakat herhangi bir görev almamıştır. Ayrıca Medresetül Kuzat'a kaydolmuş ve zamanın meşhur âlimleri Seydişehirli Mehmed Evet Efendi ve Âkif hocalardan ders alarak bilgisini geliştirmiştir. Birinci Cihan Harbi'nin şiddetlenmesi üzerine kuzat mektebinin ikinci sınıfından ayrılarak 1330 senesinde kazanmış olduğu imtihanla Ceyhan Müftülüğüne tayinini yaptırmıştır. 1333 senesinde vefat eden Seydişehir Müftüsü Hacı İbrahim Efendiden açılan bu göreve naklen tayinini yaptırmıştır. Seydişehir'in de hatırı sayılır âlimlerin zamanında bu görevi lâiki vechile yapmasını bilmiş, hoca efendi arkadaşlarıyla gayet samimî geçinmiştir. 1934 senesinde İçel'in Gülnar ilçesi Müftülüğüne tayin edilmiştir, orada bir sene çalışmıştır. O zamanki vaiz arkadaşının (Girit hoca adıyla meşhur sonradan görüştüm) ifadesine göre Gülnar halkı kendisine üstün bir bağlılık ve hürmet göstermiştir.

Fakat ailevî sebeplerden dolayı oradaki görevinden ayrılarak yerleşmiş bulunduğu Seydişehir'e, kendi işlerinin başına dönmüştür. 1946 tarihinde Seydişehir vaizi Alâaddin Hoca Efendinin Ankara merkez vaizliğine ayrılmasıyla bu görevi üzerine almış, 1948 de boşalan Seydişehir Müftülüğüne tekrar tayin edilmiştir. 1962 senesine kadar müftülük görevinin yanında vaizliği fahri olarak büyük bir dirayet ve liyakatla yürütmüştür. Bu görevi yalnız Cuma günlerine inhisar ettirmemiş, bilhassa halkın boş zamanları kış günlerini değerlendirmesini bilmiş, din nasihatla kaimdir Hadîs-i Şerifini düstur kabul ederek Muallimhane Camii Şerifinde sabah namazlarını müteakip hıfzı mükemmel olan Cami İmamı Hafız Ali Efendinin namazda okuduğu üç sahife Kur'an-ı Kerîm âyetlerinin gayet güzel bir şekilde terceme ve izahını yapmıştır. Kendisinin de hıfzı mükemmel olduğundan herhangi bir yazılı kâğıda müracaat etmeden zihninde toparlar ve halka ifade ederdi. Şehrin pek merkezinde sayılmayan bu camiye şafağın erken vakitlerinde kış gününün şiddetli soğuklarına katlanan cemaat camiyi tıklım tıklım doldurur, merhumun vaazını dinlemek için her türlü zahmete katlanmayı bir şeref kabul ederlerdi. Bir sene Kur'an'ın yarısına kadar okuma ve izahı devam eder ikinci sene diğer kısmı tamamlanarak hem vaiz hem de hatim duaları birlikte yapılırdı. Halkın arzuları ile şehrin büyük camisine bu hizmet aktarılmış, hoca efendinin evine cidden uzak sayılan bu camiye kış günlerinde sabahın yakıcı soğuklarında yaya olarak gelip gitmekten çekinmemiş, yalnız rıza-ı İlâhiyi kastederek bu şerefli hizmeti yürütmüştür. Memleketin ücra bir semtinde olmasına rağmen 1953 yılında Diyanet İşleri Başkanlığının dikkatini üzerine çeken üstad Ankara, Kayseri, Konya gibi il ve bunlara bağlı ilçelerde vaizlikle görevlendirilmiş, ayrıca vardığı yerlerde müftülükleri de teftiş etme görevi tevdi edilmiştir. Buralarda yapmış olduğu vaazlarla halkın sevgi ve bağlılıklarını üzerine çekmesini gayet güzel başarmış ve müessir vaazler yapmıştır. 1962 yılında yakalandığı bir hastalığı sebebiyle kendi arzusu hilâfına emekliye sevkedilmiş, bu muamelenin iptali için Danıştay'da açtığı davayı kazanarak 1964 yılında Doğanhisar Müftülüğüne tayini yapılmıştır.

1965 yılında Personel Kanununun yürürlüğe girmesiyle yaşı epeyce ilerleyen hoca efendi emekli olmuştur. Resmî görevinin sona ermesiyle Din yolunda hizmet şevkinden birşey kaybetmeyen muhterem insan Allah yolunda hizmetine devam etmiş, her fırsatta Müslümanları aydınlatmaya çalışmıştır.

Bu cümleden olarak 1966-1967 yıllarında Ramazan ayı münasebetiyle Konya Karapınar ilçesinde birer ay iki def'a vaaz etmiş, cemaatinin büyük takdirini kazanmıştır. Yaş bakımından epeyce ihtiyarlayan hoca efendi zekâ ve dirayetinden hiç bir şey kaybetmemiş, aynı tazeliğini son zamanlarında da göstermiştir.

Karapınar'da teravihten sonra yapılan hususî sohbetlerin birinde fıkhî meselelerin ülemaca ihtilâflı bırakılması söz konusu olmuş, kendisinin bu hususa gönlünün razı olmadığını, ne olur ittifak etseler daha iyi olurdu demesi üzerine tarafımdan kendisine Peygamberimizin «Ümmetimin fıkhî meselelerde ihtilâf etmeleri kendileri için rahmettir.» sözü hatırlatılmış, derhal buna karşılık ittifakın daha mükemmel bir delil olacağı yolundaki Hadîsi ile karşılık vermiş olması cidden büyük bir zekâ ve hizmetin kendisinde mevcut olduğunu ortaya koymuştur.

İhtiyarlık hali içerisinde saç ve sakalı bembeyaz olan merhuma Karapınarlı müslümanlar sevdiklerinden dolayı ak hoca ünvanını takmışlar, halen merhumun ismi halk arasında ak hoca olarak hayırla anılır.

En nihayet acı ve tatlı hatıralarla hayatının son zamanlarını yaşayan emekli Müftü, İsmail Hakkı Müftüoğlu arkasında üç oğlu, iki kızı, bir de hanımını bırakarak herkes gibi Cenab-ı Hakk'ın takdirine boyun eğmiş, çok sevdiği meslek ve kürsüsünü meslekdaşlarına emanet ederek ve bütün bir İslâm âlemini teessüre garkederek 7 Ağustos 1970 günü bu fâni hayattan bâki hayata intikal etmiş, Hakk'ın Rahmetine kavuşmuştur.

Cenab-ı Hakk'dan kederli ailesine büyük sabır ve İslâm âlemine merhum gibi hizmet aşkıyla yetişmiş birçok halefler ihsan etmesini Cenab-ı Hakk'dan niyaz ederim.

DİN

DİN

KUR'AN-I KERİM'DE DİN KELİMESİNİN KULLANILIŞI

Yazan : *Ebu'l A'la El-MEVDÛDÎ*
Terceme : *Osman CİLÂCİ*

II.

Şimdiye kadar yapılan açıklamalardan, din binasının dört temele oturduğu, diğer bir deyişle Arabın zihninde dört esaslı tasavvur halinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Birincisi : Yüksek otorite sahibinden gelen üstünlük ve galibiyet.

İkincisi : Otorite sahibine, itaat edence gösterilen tapınma ve itaat.

Üçüncüsü : Uyulan âdet, kanun ve yollar.

Dördüncüsü : Muhasebe, yargılama, cezalandırma veya mükâfatlandırma.

Araplar din kelimesini, İslâmdan evvel, çeşitli lehçelerine göre bazan bu mânâda, bazan da başka mânâda kullanırlardı. Ancak onların bu dört husus hakkındaki tasavvurları açık seçik olduğu için, din kelimesinin kullanılışı karışıklık ve kapalılıktan kurtulamamıştır. Bundan dolayı da din kelimesine sağlam fikrî bir nizamı ifade eden bir terim olma imkânı hazırlanmamıştır. Nihayet Kur'an-ı Kerîm nâzil oldu ve bu kelimeyi çeşitli maksatlarını ifadeye uygun bulmuş, bu sebeple de açık, muayyen mânâlarını ifade için din kelimesini seçip kendine has bir terim yapmıştır. Sen Kur'an-ı Kerîm'de din kelimesinin dört unsurdan meydana gelen ve en mükemmel nizamı ifade için kullanılan bir terim olduğunu görmektesin ki, bu dört unsur şunlardır :

1 — Hakimiyet, en üstün otorite.

2 — Bu yüksek otorite ve hakimiyete itaatle boyun eğme.

3 — Bu nizama uymak, ihlâsla bağlanmak veya karşı gelmek suretiyle isyan etmekten dolayı yüksek otoritece verilen mükâfat veya ceza.

Kur'an-ı Kerîm «Din» kelimesini bazan birinci ve ikinci, bazan üçüncü, bazan da dördüncü mânâda kullanmıştır. Bazan da «Din» kelimesini kullanır ve onunla bir anda bu dört unsurdan müteşekkil mükemmel nizamı kasdeder. Bunun anlaşılabilmesi için aşağıdaki âyetlere bakmak gerekmektedir.

«Allah sizin faideniz için yeri bir karar (gâh), göğü bir bina (kubbe) yapan, size suret veren, sonra suretlerinizi güzelleştiren en temiz ve güzel şeylerden sizi rızıklandırandır. İşte Rabbiniz olan Allah budur. Demek âlemlerin Rabbi ne güzeldir.» (Ğafir, 64)

«O, daimî yaşayandır. Ondan başka hiç bir Tanrı yoktur. O halde O'na dininde ihlâs (ve samimiyet) erbabı olarak, «Hamdolsun, kâinatın Rabbı Allah'a» (diyerek) dua edin.» (Ğafir, 65)

«De ki: Ben, Allah'a, O'nun dininde ihlâs edici olarak, ibadet etmemle emrolundum.» «Bana (Allah'a teslim olan) müslümanların evveli olmam emredildi.» (ez-Zümer, 11-12)»

«De ki: Ben dinimde, kendisine ihlâs edici olarak, ancak Allah'a ibadet ederim. Artık siz de O'nu bırakıp dilediğinize tapın...» (ez-Zümer, 14-15)

«Tâğuttan, ona tapmaktan kaçınıp da Allah yoluna yönelenler (e gelince): Onlar için de müjde vardır. O halde kullarını müjdele.» (ez-Zümer, 17)

«(Habibim) Şüphesiz ki biz o kitabı sana hak olarak indirdik. O halde Allah'a, dinde O'na ihlâs edici olarak, ibadet et. Gözünü aç halis din Allah'ındır...» (ez-Zümer, 2-3)

«Göklerde ne var, yerde ne varsa (hepsi) O'nundur. Taat de daima O'nadır. Böyle iken hâlâ Allah'tan başkasından mı korkuyorsunuz?» (en-Nahl, 52)

«Şimdi onlar Allah'ın dininden başkasını mı arıyorlar? Halbuki göklerde ve yerde ne varsa (hepsi) ister istemez O'na boyun eğmiştir. Nihayet de O'na döndürülüp götürüleceklerdir.» (Âl-i İmran, 83)

«Halbuki onlar Allah'a, O'nun dininde ihlâs (ve samimiyet) erbabı ve muvahhitler olarak ibadet etmelerinden, namazı dosdoğru kılmalarından, zekâtı vermelerinden başkasıyla emrolunmamışlardı. En doğru din de bu idi.» (el-Beyyine, 5)

Bütün bu âyetlerde «Din» kelimesi, yüksek otorite, bu otoriteye boyun eğme, ona itaati ve kul olmayı kabul etme mânâlarında kullanılmıştır. Allah için dinde ihlâslı olmaktan maksat; hakimiyet, hüküm ve emir konusunda kişinin Allah'tan başkasına boyun eğmemesi; Allah'a öyle bir ihlâsla kulluk ve itaatte bulunmasıdır ki, ondan sonra Allah'tan başka hiç bir kimseye ne kulluk edecektir, ne de O'na körü körüne itaat gösterecektir (1).

Üçüncü Mânâsıyla Din Kelimesi

«De ki: Ey insanlar, eğer benim dinimden bir şüphede iseniz (iyice bilin ki) ben Allah'ı bırakıp da sizin tapar olduklarınıza tapmam. Ancak sizin canınızı alacak olan Allah'a kulluk ederim. Bana mü'minlerden olmaklığım emredilmiştir.» (Yunus, 104)»

«Ve: «Yüzünü tevhid dinine döndür, sakın müşriklerden olma» (denilmiştir.)» (Yunus, 105)

«... Hüküm Allah'dan başkasının değildir. O kendisinden gayriye ibadet etmemizi emreylemiştir. Dosdoğru din işte budur...» (Yusuf, 40)

«Göklerde ve yerde ne varsa O'nundur. Hepsi de O'na boyun eğicidirler.» (er-Rum, 26)

«O size kendi nefislerinizden bir temsil getirdi: Sizi rızıklandırdığımız şeylerde sağ elinizin malik olduğu (köleler) den ortaklarınız olmasını ister de bu hususta siz (onlarla) müsavî olur, onları kendinizi saydığınız gibi sayar mısınız?...» (er-Rum, 28)

«Hayır, o zulmedenler bilgisizce kendi hevalarına tâbi oldu(lar)...» (er-Rum, 29)

«O halde (Habibim) sen yüzünü bir muvahhid olarak dine, Allah'ın o fıtratına çevir ki, O insanları bunun üzerine yaratmıştır (2). Allah'ın yaratışına (hiç bir şey) bedel olamaz. Bu dimdik ayakta duran bir dindir. Fakat insanların çoğu bilmezler.» (er-Rûm, 30)

«Zina eden kadınla zina eden erkekten her birine yü-

(Devamı 25. sayfada)

Kadınlarda Örtülmesi Gereken Yerler

Fatma Zehra KANLI

SORUMLU bulunduğumuz hayatta, kendisine sorumlu bulunduğumuz âmirin emirlerine riayetle mecburuz.

Nitekim çocuk aile reisine, öğrenci öğretmenine, memur âmirine karşı sorumludur. Bu sorumluluğun muntazam bir şekilde yürütülmesi de emirlere riayetle mümkündür. Aksi halde birçok anlaşmazlıklara yol açılabilir. Meselâ bir öğrenci okul yönetmeliğine itinayla riayet etmediği takdirde, birçok cezalar alabileceği gibi, okuma hakkı da elinden alınır. Daha başka; bir subay üniformasız kat'î surette vazifesi başında bulunamaz. Diğer memur, işçi aynı şekilde bir âmire ve onun emirlerine tâbidir. Aksi düşünülemez.

Bütün bu emirler ve bu emirlere riayet etmek birkaç senelik geçici bir imtihan devresi içindir. Evet, hiç ölmiyecekmiş gibi dünya için çalışıldığı gibi, yarın ölecekmiş gibi de âhirete çalışmak ve kendimizi sorumlu kabul etmek bir borç değil midir?

İşte ebedî sorumluluğun bir tanesi olan örtünmek de bütün ilâhî emirler gibi ehemmiyetsiz görülüp bu sebeple de önceki yazılarımızda belirttiğimiz gibi aile hayatında birçok huzursuzluklar ve anlaşmazlıklar doğurmaktadır.

İslâmiyet, kadınların örtülecek yerlerinin erkeklerden daha fazla olduğunu belirtmiş, eller ve yüzler hariç bütün vücudun kapatılması gerektiğini beyan etmiş, bunun onlar için daha hayırlı olduğunu bildirmiştir.

Bülûğ çağına erişmiş her müslüman kızın bu şekilde örtünmesi farzdır. Bu gereklilik ve vazife Kur'an-ı Kerîm'de şu şekilde belirtilmiştir :

«Mü'min kadınlara da söyle: gözlerini (harama bakmakdan) sakınsınlar, ırzlarını korusunlar. Zinetlerini açmasınlar. Bunlardan görünen kısmı müstesna. Baş örtülerini, yakalarının üstünü (kapayacak suretde) koysunlar. Zinet (mahal) lerini kendi kocalarından, yahut kendi babalarından, yahut kocalarının babalarından, yahut kendi oğullarından, yahut kocalarının oğullarından, yahut kendi biraderlerinden, yakut kendi biraderlerinin oğullarından, yahut kız kardeşlerinin oğullarından, yahut kendi kadınlarından, yahut kendi ellerindeki memlûkelerden, yahut erkeklerden yana ihtiyacı olmayan (ya'ni erkeklikten kalmış bulunan) hizmetçilerden, yahut henüz kadınların gizli yerlerine muttali olmayan çocuklardan başkasına göstermesinler. Gözleyecekleri zinetler bilinsin diye ayaklarını da vurmasınlar. Hepiniz Allah'a tevbe edin ey mü'minler. Tâ ki, korktuğunuzdan emin, umduğunuza nâil olasınız.» (Nur sûresi: 31)

Bu Âyet-i Kerimede belirtilen hususlar kadınların mahreme bakmaları, namuslarını korumaları emrolunduğu gibi, zinet yerlerini (zinetten maksat kadını güzel gösteren şeylerin tümüdür) örtmeleri de emrolunmaktadır. Kadın ev işlerini gördüğü sırada avret yeri sayılan yerlerden ancak kolunu açabilir. Âyet-i Kerime'de dikkat edeceğimiz bir nokta da: **«Baş örtülerini yakalarının üstünü kapayacak surette koysunlar»** emridir.

Âyet-i Kerime'nin bu kısmı yani baş örtülerin omuzları örtecek şekilde olması, erkek içinde çarşı pazar ve zarurî çıkma anlarında olacaktır.

Peygamber Efendimiz de: **«Bülûğ çağına ermiş bir kızın namazı baş örtülü olarak kabul olunur, aksi takdirde kabul olunmaz»** demiştir.

Başka bir Hadîs-i Şeriflerinde de şöyle buyurur: **«Kadın avrettir, örtünmesi gereklidir. Sokağa çıkınca şeytan onu daha cazip gösterir.»** Hz. Âişe'nin kızkardeşi, Peygamberimizin baldızı Hz. Esma bir gün bir elbise ile Rasûlüllah'ın huzuruna girdiğinde Peygamber ondan yüzünü çevirerek: **«Esma! Kadın bülûğa erdikten sonra (mübarek ellerine ve yüzüne işaret ederek) şundan ve şundan başka yerinin görünmesi caiz değildir.»** buyurmuşlardır.

İslâmiyetten önce arap kadınları örtünmeye riayet etmezlerdi. Fakat ne gariptir ki, kadınların cahiliye devrindeki durumlarıyla bugünkü halleri arasında açıklık yönünden pek fark müşahede edilmemekte! O zaman cahiliye kadınlarının erkekler arasında göğüsleri, boynu, saçları ve avret yerlerinin çoğu açıktı. Bugün de öyle sayılmaz mı?

Burada bir hususu da hatırlatmak yerinde olacaktır: İslâmiyetin tesettür emirlerine uymayan kadınlarımız sevgili Peygamberimizin: **«Allahü Teâlâ örtülü açık kadınlara lânet etsin»** gibi lânet ve beddualarına da kulak asmamaktadırlar. Bunun yanında bazı şahsiyetsiz ve şerefsiz adamlar İslâm adına konuşarak İslâm'ı ifsad etmektedirler. Bu beyinsizlerden bazıları kadının boynundan yukarısı, başı, saçı, kulağı avret değildir demektedirler. Kadının iffet ve namusu örtüsünde değil, şeref ve haysiyetindedir diyerek, kadının avret yerlerini İslâm dışında ve İslâmla bağdaşmayan kelimelerle bozmaya çalışmaktadırlar.

Şurası muhakkak ki, bu gibi sözlere şuursuz müslümanlar aldanır. Gerçek müslüman böyle sapık ve fâsık sözlere ehemmiyet vermez. Zira bu gibi sözlerin gerçek emirlerle hiç bir alâkası yoktur.

Cahiliye devrinin kadınları müslüman olunca, daha önce böyle bir emirle emrolunmadıkları ve çevrelerinde de böyle bir emre riayeti görmedikleri halde İlâhî emri tereddütsüz kabul edivermişlerdi.

Bu durumu Hz. Âişe şöyle anlatır: **«Vallahi ben, Allah'ın kitabını (Kur'an'ı) tasdik, onun indirdiğine îman bakımından ensar kadınlarından daha fazıletlisini görmedim. Nur sûresindeki örtünme âyeti inince erkekleri kendilerine varıp Allah'ın indirdiği âyetleri okumağa başladılar. Herkes bu emirleri zevcesine, kızına, hemşiresine ve bütün yakınlarına okuyordu. Kadınlardan bu emre hiç biri istisna edilmemek şartiyle — Allah'ın Kur'an'ında indirdiği emirlere uyarak — yünden veya pamuktan yapılmış örtülerine büründüler ve sabah namazında Rasûlüllah'ın arkasında örtülerine bürünmüş olarak bulundular, sanki başlarında kargalar vardı.»** Başka bir ifadelerinde de: **«İlk büyük muhacir kadınlara Allah selâmet versin. Onlar tesettür âyeti inince en kalın örtülerinin içine büründüler.»**

Oysa şu asrın kadınına akıllı, zeki denmekte! Nerde? Öyle olsaydı tahsilsiz, bilgisiz o asr-ı saâdetin kadınları bir emirle derhal eski kötülükleri terkedip, kendilerini Allah'ın emrine teslim edivermelerine karşılık yirminci asrın fantazi kadını böylesine o emirlere sırt çevirir miydi?

Sen, asrın zeki, bilgili kadını, kızı! Şu hakikattaki inceliği anladığın ve şu manâsız hareketlerine ma'nâ verebildiğin gün aynı zamanda sevilen ve hürmet edilen bir yaratık olacaksın.

Tarih Bulmacası

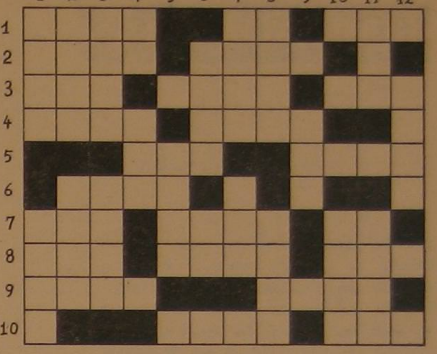

SOLDAN SAĞA :

1 — G. Kemal'in T.B.M.M.'nde yaptığı bir açık konuşmada hilâfet ve öğretim mes'elelerine dokunarak; öğretimin birleştirilmesinde acele edilmesini, öğretimin ulusal olmasını söylemiş, dînin siyasetten ayrılması gerektiğini işaret ettiği ve iki gün sonra da Hilâfeti kaldırdığı tarih. — Peygamberimiz (S.A.) Hicretin kaçıncı yılında vefat ettiler. — Tolunlular devletinin kuruluşu.

2 — Askeri serkeşliğe teşvik ettiklerinden devlet erkânından Vezir İskender Paşa kazasker Tâcizade Tuğrâyi Cafer Çelebi ve sekbanbaşı Balyemez Osman Ağayı Yavuz'un idam ettirmesi. — Eyüp Camii ve türbesinin inşâsı.

3 — Peygamber Efendimizi (S.A.) dedesi Abdülmuttalib'in himayesi altına alması. — 31 Mart fâciasıyla II. Abdülhamîd'in tahttan indirilmesi. — Ka'benin tamirinde Hacer-ül Esved'in yerine koyma vazifesini Kureyş'in Muhammed-ül Emîn dedikleri Peygamberimize îfâ ettirmesi.

4 — Selçuklu sultanı Sultan Sancar'ın tahta geçişi. — Timür tarafından Bursa ve İznik'in tahrip edilip, yağma edilen şehrin ateşe verilmesi; ahâlisinin büyük bir kısmının kılıçtan geçirtilerek, camilerin bile yağma edildiği tarih (Tersi).

5 — İslâmda ilk harb olan şanlı Bedir Zaferi. — Devlet memurlarının sicillerinin tutulması usûlünün II. Abdülhamîd tarafından konulması.

6 — III. Sultan Murat zamanında minarelerin ilk defa olarak kandillerle donatılarak ve bundan böyle dînî mübarek gecelerde bu âdetin yerleşip kalması.

7 — Selçukluların adını aldığı (Selçuk Bey) in Kınık Boyu ile birlikte müslüman oluşu (Tersi). — Selçuklu sultanı III. Sultan İzzeddin Kılıçarslan'ın tahta geçişi (Tersi). — Hz. Muhammed (S.A.) Hicretin kaçıncı yılında irtihal etmiştir.

8 — Hz. Muhammed'in, amcası Ebû Talib ile Suriye'ye ticaret kervanıyla gitmesi. — Tiryâki Hasan Paşanın «Kanije» müdâfaası (Tersi). — Hz. Muhammed'in Şam'a ikinci seyahatı.

9 — II. Kılıçarslan'ın tahta geçişi (Tersi). — Ayasofya'nın camilikten çıkartılıp müze haline sokulması (Tersi).

10 — G. Kemal'in yaptığı bir konuşmasında kadınların giyimlerine değinip, bugünkü kılığımızın ulusal ve uygar bir kılık olmadığını, uygar kılığı kabul edeceğimizi ve şapka giyeceğimizi söylediği tarih. — Gazneli Devletinin kuruluşu.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1 — II. Bayezit zamanında Teke sancağındaki kızılbaşların reisi Şahkulu'nun isyanı (Tersi). — Büyük şâir Fuzûlî'nin vefatı (Tersi).

2 — III. Sultan Mustafa zamanında Sakarya nehri ile Sapanca Gölü ve göl ile İzmit Körfezi arasında bir kanal açılmasına başlanması, bir miktar yer kazıldıktan sonra arazi sahiplerinin rızası olmadığı için teşebbüsten vazgeçilmesi (Tersi). — Harput Artuklular Devletinin kuruluşu.

3 — I. S. Ahmet zamanında İran'ın Osmanlılara sulh talebi (Tersi). — Yıldırım tarafından İstanbul'un ikinci defa muhasarası (Tersi).

4 — Hz. Ömer müslüman olduğu zaman Hz. Peygamber kaç yaşında idi. — Tolunlular Devletinin kuruluşu.

5 — Fatih S. Mehmed'in büyük vezirlerinden Gedik Ahmed Paşanın idamı (Tersi).

6 — Hilâfetin kaldırılması.

6 — Hilâfetin kaldırılması.

7 — Bursa'da Ulu Caminin inşâsı. — Hz. Ali ile Hz. Fatıma'nın izdivacı (Tersi).

8 — III. Murad'ın ölümü. — Kılıçarslan'ın tahta geçişi.

9 — Bi'setin ikinci yılı (Tersi).

10 — Şeyhülislâm müverrih Hoca Sadeddin Efendinin vefatı.

11 — Mi'rac hâdisesinin vukûu. — Sadrazam Said Halîm Paşa kabinesinin istifası.

12 — Meclis-i Meb'ûsanın feshi (Tersi).

113. sayıdaki bulmacanın çözülmüş şekli

GENÇ KALEMLER

DUVAR

Gençsin, güzelsin hayat dolu hülyaların var,
Gençlik bu, ömründe ateşten bir duvar.
Öyle bir ateş ki yakıp, yıkabilir her yanı.
Buhranlı gençlik bugün olmuş onun kurbanı.
Ey genç, senin görevin bu duvarı aşmaktır,
Duvarın her yanına mihenk taşı koymaktır.
Bu duvarın harcını yoğur sen öz mayanla,
Gerekirse suyunu da katıp asil kanınla.
O millî değerlerin mukaddes kaynakların
Mevcuttur her yanında, öksüz kalmış vatanın.
Çabuk ol gecikiyor inşaatın mevsimi,
Öreceğin duvarlar duyursun gür sesini.

Mustafa ŞAHİN
Karadeniz Teknik Üniversitesi
İnşaat Fakültesi/TRABZON

RAHMET

Güneş doğdu ufuktan dağları yara yara
Tebessümler gönderdi oradan derin yara
Gözlerimde yaş oldu gökten dökülen ışık
Bir toprağa vurdu ki kırışık mı kırışık
Güneş rüzgâra bindi, bulutda konakladı
Kara kara yüzleri pamuk gibi akladı
Fukaranın bağından tatlı elmalar tattı
Ve ona cömertlikle renkten bir pençe attı
Sonra kibirlenerek yükselmeye başladı
İnleyen varlıklara bol bol duman aşladı
Gitti bütün hastalık, gitti bütün dert, yara
«Güneş» olmasan bile bari bir işe yara
Semâ denizlerinde yüzen bir saldı güneş
Karanlık diyarlara ışıklar saldı güneş...

Ahmed KÜÇÜKAĞA

İSTEMEZ MİSİN?

Haydi desem cihada,
Benimle gelmez misin?..
Yürü desem küffara,
Benimle ölmez misin?..

Boş duruyor serhatlar,
Koruyalım onları.
Yiğitsiz kaldı atlar,
Binmek istemez misin?..

Şu karamsar bulutlar,
Üzerimize çöktü!
Saldırıyor aç kurtlar,
Ezmek istemez misin?..

Şehidimin o kanı,
Her karış toprağına.
Bizim olan vatanı,
Gezmek istemez misin?..

Vakit çok geçirmişiz,
Atla er meydanına.
Bu yolda seçilmişiz,
Koşmak istemez misin?..

Korur bizi melekler,
Durmayalım gidelim.
Şehit dedemiz bekler,
Göğsünü germez misin?..

Düşman geliyor desek,
Karşı dağın ardından!
Vurun diyerek ezsek,
Dövmek istemez misin?..

Artık boğaz boğaza,
Girme günü yaklaştı.
Yankılar çarptı dağa,
Duymak istemez misin?..

Bu çağrıya beraber,
Hep birlikte gidelim.
Öğrenelim ne haber,
Bilmek istemez misin?..

Yazdı Türk'ün adını,
Yerle gök üzerine!
O asil ecdadını,
Övmek istemez misin?..

İsmail OKUTAN
İmam-Hatip Okulu — İZMİT

MÜNÂCÂT

Ey RABBİM... Biz günahkâr ve âsîyiz; fakat SEN
ALLAHIMIZSIN: Bütün günahları affeden.
Gece-gündüz âsîyiz, nankör insanlarız biz:
Ni'metlerinden yeriz... içeriz... şükretmeyiz.
Yüzlerimiz kapkara, kalblerimiz kör, sağır...
Suçlarımız yığılsa, yerden göklere varır...
Ya Rab!.. Şu hâlimize yerler gökler ağlıyor!..
Öyle hâl ki, anlatmak için dilim varmıyor.
Huzur yok... Saâdet yok... Keder, dert var her yerde!..
Kan... Kan damlıyor artık! Yaş kalmadı gözlerde!!!
Gönüller de taşlaştı. Felâketler yaklaştı!
Şu insanlara bak ki, alçaldı, hayvanlaştı!!!
İffet hayâ nerede... Zillet aldı yürüdü...
ALLAHIM!.. Ufkumuzu karanlıklar bürüdü...
Boğuluyoruz RABBİM!.. Günah deryâsındayız.
Yetiş ALLAHIM yetiş! Medet feryâdındayız...
Başka kapımız yok ki, varıp ona gidelim,
Eşiğine kapanıp «rahmet» niyâz edelim...
Eğer SEN affetmezsen, bizi kim affedecek???
Kovma bizi... Yok! SEN'den başka «rahmet» edecek...

⁂

Bir canımız var, RABBİM, SANA kurban edelim...
Bir de bir yığın günah... Bunları ne edelim?..
Yüklendik... huzuruna geldik, göz yaşlarıyla;
Binbir türlü nedâmet ve «af!..» feryatlarıyla...
İster isen bizleri Cehennem'e at... Ancak,
Bizlerden RAZI OL da, o zaman dilersen yak...
SEN... Tek'sin... Ğafûr'sun... Hem, «ALLAH'ın
Rahmetinden
Ümit kesmeyin!» diyen, BİR ALLAHIMIZSIN SEN!..
Bizlerden de RAZI OL... Boş çevirme ALLAHIM...
SEN'den başka kimsemiz yok!.. Reddetme ALLAHIM...

Abdurrahman ÇETİN
Y. İslâm Enstitüsü/İSTANBUL

DİN

(Baştarafı 21. sayfada)

zer değnek vurun. Eğer Allah'a ve âhiret gününe inanıyorsanız bunlara, Allah'ın dini(ni tatbik) hususunda acıyacağınız tutmasın...» (en-Nur, 2)

«Hakikatte ayların sayısı Allah yanında, Allah'ın kitabında — tâ gökleri ve yeri yarattığı günden beri — on iki aydır. Onlardan dördü haram olanlardır. İşte bu en doğru dindir...» (et-Tevbe, 36)

«... İşte biz Yusuf için böyle bir tedbir kullandık. Yoksa O, padişahın dinine göre kendisini (esir olarak) tutabilecek değildi...» (Yusuf, 76)

«Bunun gibi onların ortakları (olan o putların hizmetçileri) müşriklerden bir çoğuna — hem de onları helâka düşürmek, hem kendilerine karşı dinlerini karmakarışık etmek için — (3) öz evlâtlarını (kendi elleriyle) öldürmesini hoş göstermiştir (4). Eğer Allah dileseydi bunu yapamazlardı. Artık Sen onları düzmekte devam ettikleri yalanlarla başbaşa bırak.» (el-En'âm, 137)

«Yoksa onların Allah'ın izin vermediği şeyleri (o fâsid) din(lerin)den kendilerine şeriat (çıkarıp) yapan ortakları mı var?...» (eş-Şûrâ, 21)

«Sizin dininiz size, benim dinim bana.» (el-Kâfirûn, 6)

Bütün bu âyetlerdeki «Din» kelimesinden maksat, insanın kayıtlı bulunduğu kanun, sınır, yol, fikrî ve amelî nizamdır.

Eğer kişinin uymak suretiyle dayandığı otorite, kanunlardan bir kanun veya nizamlardan bir nizam ise, o Allah'ın hükmüdür ve kişi şüphesiz Allah'ın dini üzerindedir. Şayet bu otorite meliklerden birinin otoritesi ise kişi, melikin dini (yolu) üzerinde demektir. Eğer bu otorite meşâyih ve ruhban sınıfının otoritesi ise, kişi onların dini (yolu) üzerinde demektir. Yine aynı şekilde bu otorite ailenin, yahut aşiretin, yahut ümmetin çoğunluğunun otoritesi ise, kişi şüphesiz bunların dini (yolu) üzerindedir. Sözün kısası, eğer bir kimse herhangi bir şahsı en üstün dayanak, hükmünü de en son hüküm kabul eder ve çizdiği yola ayniyle tâbi olarak mücibince hareket ederse; şüphesiz ki, (bunu yapan kişi) onun dinine (yoluna) girmiş demektir.

(Sonu Gelecek Sayıda)

---

(1) Bunun mânâsı şudur: «Kişinin Allah'tan gayriye itaatı — bu kim olursa olsun — Allah'a itaata bağlı ve O'nun için çizili hudud dahilinde olmalıdır.» Bunun gibi çocuğun babasına, kölenin veya hizmetçinin efendisine ve benzeri itaatler Şayet bu itaat Allah'tan bir emre ve muhtevası Allah'ın koyduğu hudutları içine alıyorsa (emirler ve nehiyler) bu itaat Allah'a itaatin tâ kendisidir. Ancak bu itaat Allah'ın hududunun haricinde ise veya kendi başına müstakil bir itaatsa bu tam mânâsıyla baş kaldırma ve isyan demektir.

(2) Allah'ın insanı yarattığı fıtratta insanı yaratmada ve rızkını ulaştırmada yüce Allah'a şerikin olmadığı, rububiyette benzerinin bulunmadığı, âdem oğluna Allah'tan başka ilâh melik ve hakikî olarak itaat etmesi gereken hiç bir şeyin bulunmadığı hususu mündemiçtir. İnsan için uyulacak en doğru yol, kulluğunu yalnız Allah'a tahsis edip ondan başkasına itaattan kaçınmasıdır.

(3) Onlar Allah'a, ilâhlık, hüküm, emir ve kanun koyma hususnda ortak koştular.

(4) Bu tâbirlerden maksat yalancı kanun koyucuların halka, şu günahı süslendirmek için yaptıklarının eskiden beri İbrahim (a.s.) ve İsmâil (a.s.) den tevarüs ettikleri dinden bir kısım olduğunu empoze etmeleridir.

HABERLER ve KRİTİĞİ

BU NE CÜR'ET!

Osmanlı İmparatorluğunu ve tüm İslâm âlemini parçalamak için müslümanlar arasına atılan nifak ve ilhat tohumları, gün geçtikçe çimlenip filizleşerek, bir ahtapot misâli bütün kolları ile, İslâmı ve O'nun müntesiplerini boğmak ve yok etme çabası ve gayreti içindedir. Kuvvetimizin ve yenilmezliğimizin memba'ının İslâm olduğunu anlayan küfür orduları, bizleri, enerji ve kuvvet kaynağımız olan İslâmdan ayırmak, tecrit etmek ve yerine dinsizliği ikâme etmek için bütün güçleri ile dıştan ve bilhassa içten hücuma geçmişler ve sonunda da bizi bugünkü sefih duruma getirmişlerdir. Kalenin içten feth olacağını bizden öğrenen Garb, aynı oyunla bizi yenmesini bilmiş, bizi ahlâksızlığın ve sefâletin esiri yapmıştır. En zayıf durumumuzda dahi bize hükmedemeyen Garb, içimizde yetiştirdiği sözde aydın, beyni Garbın ahlâksızlığı ile yıkanmış, takma kafalarla bize bugün fikren ve iktisâden hâkim olmuştur. Bizler bugün, Peygamberimizin (S.A.V.) tâbiri ile ilim müstesnâ Avrupa'yı kertenkele deliğine girse dahi takip edecek kadar alçalmış ve bu alçalmadan da şeref (!) duyacak kadar rezil ve sefil düşmüşüz. Bakınız Avrupa'lının içimizde yetiştirdiği ve sözde Avrupa kafalı, terakkiperver (!) geçinen ve Avrupa'nın etki ve baskısı ile öyle gösterilmeye çalışılan ne idüğü belirsiz İstiklâl Savaşı yıllarında o efendi olarak tanıdığı Haçlı sürülerinin dahi yapmağa cesaret edemediğini bir soytarı, korkusuz ve de pervasızca nasıl yapıyor! İstanbul Molla Fener Cami imamı, muhterem Mehmet Özer'in şahsi gayret ve çabası ile, müslüman yavrulara dinlerini öğretmek için açmış olduğu Kur'an Kursuna devam eden mütesettir hanım kızlarımıza, gazetecilik ve aktörlük yapan bir soytarı saldırmış ve o küçük yavruların başörtülerini yırtarak dövmüş, Kur'an okumaya gelen henüz yaşları on'u geçmeyen bu küçük müslüman hanım kızlarımızı mütesettir bir vaziyette gören mezkûr soytarı, ma'sûm Kur'an talebelerine saldırmak ve dövmekle hıncını alamamış olmalı ki, hemen cami imamı ve kurs öğretmeni Mehmet Özer'in evine koşmuş ve aklınca tartaklayarak ders (!) vermek istemiş... Kendisini kimsesiz köyde muhtar sanan bu beyinsiz, imamdan hürriyet sormuş ve imamı kendisince malûm ve bizce meçhûl olan bir yere götürmek istemiş. Hiç bir şeyden haberi olmayan imam, sokakta bu durumu izleyen halkın mezkûr soytarıya hürriyet sorması ve niçin imamı götürdüğünü sorması üzerine vaziyeti anlamış ve İslâm düşmanı gazeteci de halkın linç etmesinden ancak polis vasıtasıyla kurtulabilmiştir. Kimsenin olmadığı yerde kendisini dev zanneden örümcek kafalı başörtü düşmanı, halkın galeyânı karşısında kedi görmüş fare misâli kaçacak delik aramıştır. Gerçi bu ve buna benzer olaylar memleketimizde ilk değil ve sonuncusu da olmıyacaktır. Nüfusun ezici çoğunluğunun müslüman olduğu bir ülkede, müslüman halkın dinini öğrenmek için dışinden tırnağından artırarak yaptığı İmam-Hatip Okularının kapısına kara kilit asıldıktan sonra gerisini siz düşünün artık... Dîni, vatanı ve örtüsü için dişi kaplanlar gibi düşmana saldıran ninelerimiz nerede?... Ve biz o fazîlet timsâli ninelerin torunları nerede?... Bizlerde, bir İslâm düşmanının gösterdiği cesaretten eser bile kalmamış ve ne yaptığımızı dahi bilmeyecek kadar şuursuz bir hâle gelmişiz bugün. Temennîmiz odur ki; Cenâb-ı Hakk'ın bizlere hidâyetini çok görmeyip bir an evvel İslâmî şuura ermemizdir.

AVRUPA DA MI GERİCİ OLUYOR?

Bizler ilericiliği ve terakkiyi Avrupa'nın gidişatına göre ayarladığımız içindir ki, Avrupa'yı adım adım takip etme çabası içindeyiz. Fakat şurası bir gerçektir ki bizler, Avrupa'nın daima ahlâksızlık yönünü almakta ve böyle yapmakla ilerici (!) bir millet olabileceğimizi zannetmekteyiz. Bizim sözde aydın (!) geçinenler, milletin kaderini ve geleceğini tayinde baş rolü oynuyorlar, Avrupa'nın işe yarayacak ilim ve tekniğini almaktan ziyade, zahirî görünüşüne ve tantanasına aldanmakta ve böylece de, kökü tarihin derinliklerine kadar uzanan Müslüman Türk'ü, mazisinden koparacak, fazilet ve ahlâktan yoksun bırakacak, benliğini kaybetmesini sağlıyacak olan garp ahlâksızlığını ve soytarılığını memlekete ekmekle mes'uldürler. Paris ve Londra modaevlerinde hazırlanan acaib kıyafetleri bizler, Avrupalaşacağız (!) diye onlardan önce sırtımıza geçirmekte ve bir hamal gibi, kendimizi onların emrine tahsis ederek, günbegün elbise değiştirmek sureti ile, kalkınmak için didinen memleketimizin iktisadiyatına balta vurmakla meşgul ve bu durumlardan da bihaber durumda bulunmaktayız.

Biz, Avrupa'yı sadece ahlâksızlığın otağı zannediyorduk veya Avrupa bize öyle gösteriliyordu; fakat batıl dahî olsa bir dinleri olduğunu Ortaçağdan itibaren kaybetmeye başladığı itibarı koruyabilmek için çeşitli hile ve desiselere başvurmak suretiyle paçayı kurtaran kilisenin, şimdiki Avrupa üzerinde kurduğu hâkimiyet ve tesiri bilmemezlikten gelen bizlerin, tâbiidir ki Vatikan'ın, bütün çıplaklığına rağmen açık saçıklığa karşı çıktığından haberi yoktur. Zaten haberimiz olsa dahi biz Avrupa'nın bu yönlerini göremeyiz, çünkü biz ilericiyiz (!) ve de medenî (!). Bizim, öyle açık-saçık düşmanı gericilerle (!) işimiz yok. Biz böyle kendi kendimizi avuta dururken, ST Peter Kilisesine mini eteğiyle girmek isteyen bir kızı, Kilisede görevli bir rahibe kiliseye sokmuyor ve bu hareketi de Avrupa takdirle karşılıyor. Sonra İngiltere'de bir hayır müessesesi yararına, çırılçıplak paraşütle atlıyacak olan kızlara, atlıyacakları bir yer bulunamıyor. Sebep olarak da: arazi sahipleri böyle bir ahlâksızlığın kendi mülklerinde cereyan edemiyeceğini bildirmeleri teşkil etmektedir. Vatikan'ın çıplaklığa savaş açması ve İngilizlerin çıplak paraşütçülere atlamak için yer vermemelerine hiç bir kimse çıkıp da: «Sizler gerici ve de medeniyet düşmanısınız» dememiş ve bu davranışlarını alkışlamışlardır. Ama bu hal Türkiye'de cerayan etse, Vatikan'ın kapısına kara kilit asılır ve çıplaklığa karşı çıkanları da doğduklarına pişman ederdik medeniyet düşmanı (!) diye. Kimbilir bizim ilericiler (!) Avrupa'nın bu tutumuna ne kadar diş gıcırdatıyorlardır. Öyle ya! Herifler Avrupa'nın moda ve içkisinden başka bir yerini görmemişler ki bu güne kadar. Hem sonra içkiden gözlerini açabiliyorlar mı bakalım?

SÜNNET VE BİZ

Müslüman olarak bizler, bugün herşeyi İslâm namına yapmakta ve böylece de müslüman olduğumuzu zannetmekteyiz. Biz ölünün ardından iki sahife Kur'an okutmayı ve ruhuna değil na'melerine hayran olduğumuz mevlîdin okunması veya okutulması ile İslâmın bütün icaplarını yerine getirdiğimizi zannedecek kadar zavallılaşmışız. Müslüman olduğumuz halde İslâmdan bihaber olan bizler, bugün İslâm namına ve hele İslâmın Peygamberi ve lideri Rasûlullah'ın (S.A.V.) sünneti hesabına öyle cinayetler işliyoruz ki, tarif ve kabulüne imkân yoktur. Çocukları sünnet ettirmenin islâmî bir örf ve âdet olduğundan veya bizzat bu sünneti koyanın Hz. Muhammed (S.A.V.) olduğundan bihaber durumda ve İslâmla ve O'nun temel kaynağı olan Rasülullah'ın sünneti ile bağdaşmayan ve bağdaşmasına imkân olmayan melanetleri, İslâmî bir örf olan sünnet düğünlerimize sokacak kadar bayağılaşmış ve sünnetüllahtan fersahlarca uzaklaşmışız. İstanbul'da sünnet düğünü namı altında yapılan melanetler bizim İslâm'dan ve onun yolundan ayrıldığımızı bariz bir şekilde göstermektedir. Gazetelerin verdiği habere göre: İstanbul'un fakir bir gecekondu mahallesinde yapılan düğünde 80 bin liralık içki içilmiş ve dansözlere göbek attırılmış, ayrıca sanatçı (!) diye tanıtılan fahişelere de davetliler bahşiş namı altında 56'şar bin lira para toplamışlar. Yiyecek ekmeğe muhtaç olan fakir bir gecekondu mahallesinde yedisinden yetmişine herkes su gibi viski içip göbek atarak eğlenmişler (!). Ve bunun adı da sünnet düğünü (!) tabiî.

Ey gafil ve de ahmak beyinsizler, şunu aklınızdan hiç bir zaman çıkarmayınız: İçkinin her nev'i İslâmda haram ve yasaktır. Kadınlı erkekli toplantı ve eğlenceler, hele karı-kız oynatma İslâmdan fersahlarca uzak ve İslâmla bağdaşmasına imkân ve ihtimal yoktur. Para harcamaya gelince: İslâm, israfın şiddetle karşısındadır. Bir şöhret ve gösteriş için yüzbinlerce lira harcamak bir müslümana yakışmaz. Kalkınmakta olan bir memlekette ve bütün İslâmî hayır müesseselerin parasızlıktan kapandığı veya kapanmaya mahkûm olduğu bir beldede, müslüman bir şahıs, servetini sünnet namı altında ahlâksızlığa yatırması salaklıktan veya inançsızlıktan başka bir şeyle tavsif edilemez. Şayet sünnet düğünlerini, İslâmın bir i'cabı olarak yapıyorsanız İslâma uymak mecburiyetindesiniz. Yok sünnet edinmeyi İslâmın i'cabı olarak telakkî etmiyorsanız o zaman sünnet kelimesini kullanmayın ve yapacağınız melanetlere başka bir ad koyun.

YAHUDİLER HAYVANLAŞIYOR

Dünya tarihinde sefilliği ve rezilliği ile meşhurlaşan bir ırk vardır; ismi de yahudi. Bizim mason uşaklığı yapan ve mason biraderleri tarafından kurban edilen İttihat ve Terakkîcilerin yardım ve himmetiyle, Filistin'de bir yurt kurabilen bu aşağılık yaratıkların, dünya kurulalıdan beri insanî bir harekette bulundukları vakî değildir. Zaten bugünkü yurt kurdukları yeri de gayri insanî ve kalleşce elde etmişlerdir. Bütün ırklara düşman kesilen bu sefih yaratıklar, girdikleri her memlekette fesat çıkartıp kargaşalık yaratarak kardeşi kardeşe öldürtmekten zevk alacak kadar aşağı ve bayağı bir tiynet taşımaktadırlar. Babil'in, Roma'nın ve Nazî'lerin dahi katletmekle bitiremediği bu domuz kılıklı yaratıklar, bugün dünyanın başına belâ ve musibet yağdırmakla meşguldürler. 33 sene İslâm âleminin halifeliğini ve Osmanlı İmparatorluğunun devlet başkanlığını, kuvvetli iktidarı ve uzak görüşlülüğü ile idare eden, ayrıca Yahudi ırkının nasıl bir tiynete sahip olduğunu anlayıp, teklif edilen altınları reddederek, Filistin'i Yahudiye kaptırmayan Sultan II. Abdülhâmid'e «kızıl» damgasını vurmaktan çekinmeyen ve O'nu tahttan indirerek koskoca Osmanlı Devletinin parçalanmasına sebep olan, bu gayr-i insanî yaratıklar, insanlık tarihine sığmayan şerefsizlik ve rezilliklerine bir yenisini daha ekliyerek, gerçek tiynetlerini ortaya koymuşlardır.

Gazeteler, insanlık için yüz karası teşkil edecek haberlerinde bir Yahudi kadınının oğlu ile evlendiğini yazmaktadırlar. San Diego (California) da bir Yahudi kadın, evlâtlık olarak başkasına verdiği öz oğlu ile yıllar sonra evlenmiş ve kadın evlendiği adamın kendi oğlu olduğunu bilmediğini (!) söylemiş. Fakat, evlendiği adamın oğlu olduğunu bilmeyen (!) bu kadın, hakikati öğrenince de, evlilikten vazgeçmemiş. Tabiî bu durum, Yahudi ana-oğul'un bilerek karı-koca hayatı yaşadığını ortaya çıkarıyor. Hattâ San Diego mahkemesi ayrılmaları için hapis cezası verdiği halde yine de ayrılmamışlardır. Biz, sadece hayvanların böyle yaşadıklarını zannediyorduk; meğer Yahudiler de hayvanlar gibi yaşıyorlarmış da, haberimiz yokmuş. Ey Yahudi hayranları, anlayın efendinizin nasıl bir yaratık olduğunu

MEDENÎ AVRUPA YAĞMACILIĞA BAŞLAMIŞ

Bir zamanlar boyuna posuna bakmadan kardeş Endonezya'yı sömürge yapmak isteyen ve bizim işçi ihraç ederek öve öve bitiremediğimiz, medenî geçinen Hollanda'da, Hollandalılar medenîliklerini (!) göstermişler ve bir mağazada çıkan yangından istifade ederek, yangını söndürmek yerine mağazayı yağmalamışlar. Nasıl olur, diye hayrete düşmeyiniz! Zira, eski tiynetleridir bu onların. Bakınız bir zamanlar bir beyin terbiye edilmiş bir kedisi varmış. Bu kedi o kadar eğitilmiş ve terbiye edilmiş ki, hayvancağız eski kedilik huylarını tamamen unutmuş. Kedi sahibi bey de, gelip-giden dostlarına, kedisinin mârifetlerini ve hele tepsi ile kahve dağıttığını öve öve bitirememiş. Bu duruma muttali olan bir dostu, bir gün, kâğıt içine paketlediği bir fare ile o dostunu ziyârete gitmiş. Ve terbiye edilmiş kedicağız da, tepsi ile kahveleri getirmiş. İşte o zaman ziyârete gelen adam, cebindeki fareyi salıvermiş. Kedicağız da taşıdığı kahve tepsisini attığı gibi farenin üzerine çullanmış ve böyle-

ce de, kedinin kedilik huyundan vazgeçemeyeceğini kedi sahibi anlamış.

İşte bizim medenî ve dürüst diye öve öve bitiremediğimiz Hollandalılar da fırsatı bulunca eski tiynetlerine dönüvermişler ve yanan mağazanın mallarını yağmalamışlar. Hollanda Basın Ajansının bildirdiğine göre: Hoens Broak'taki bir süper market deposunda çıkan yangının akabinde, yedisinden yetmişine kadar sayıları binlere ulaşan halk, yangın yerine hücum etmiş ve mağazayı yağmalamaya başlamış. Hattâ o kadar ki, yangını duyanlar yangın mahalline varabilmek ve biraz fazla eşya yürütebilmek için bisiklet, otomobil ve kamyonetlerle akın etmişler ve müdâhalede bulunan polis ve memurları da dövmüşler. Ayrıca yağma o kadar güzel plânlanmış ki, hiç yakalanan olmamış. Yaa! Gördünüz mü siz şu bizim medenî Avrupalının yaptığı işi! Herifler, kendi şereflerini (!) düşünmedikleri gibi, bizim yerli Avrupalıları da düşünmediler. Şimdi nasıl övecekler Avrupa'yı? Eh, bizde de yarın «Medenî (!) Avrupa böyle yapmış» deyip de, yağmacıların çıkmayacağını nasıl garanti edebiliriz. Ne demişler: «Huylu huyundan vazgeçmez!»

Güneş Doğuyor

(Baştarafı 10. sayfada)

lideri, fil hâdisesinde Mekke'nin kurtarıcısı, Zemzem kuyusunun bulucusu olduğunu unutuyorsun galiba!

Tam o anda kucağında bir çocukla değil de sanki bir nur topu ile Abdülmuttalib içeriye giriyor, dudakları kıpırdıyor, ağzı bir şeyler fısıldanıyor, dualar okuyor.

Sevinç ve ümid dolu gözlerle ve sert adımlarla Ka'beye doğru ilerliyordu. Hep oturanlar ayağa kalkarak, ne yapacak diye Abdülmuttalib'i seyrediyorlardı.

Abdülmuttalib de fil hâdisesinde olduğu gibi Kabe'nin kapısı önüne gelmiş dikilmiş, bir eliyle kapının halkasını, diğer eliyle de bağrına bastığı torununu sıkı sıkı tutuyor, bir kapıyı öpüyor, bir torununu öpüyor, bazan da gözünü dakikalarca torununa dikiyor, daha sonra eğiliyor öpüyor kokluyor ağlıyordu.

Dedenin gözlerinden akan yaşlar baba şefkatinden, ana kucağından mahrum doğan torunu Muhammed'in gül yanaklarına dökülüyor, o da sanki kendisi için döküldüğünü biliyor da dedesine gülümsüyordu.

Daha sonra kapıyı bırakarak Ka'beyi tavaf etmeye başladı, onu da bitirdikten sonra geldiği tarafa doğru döndü ve yavaş yavaş yürüyerek haramdan çıkıp gitti. Onun bu halini görenler oldukları yerde dimdik kaldılar, aralarında onun bu haline göz yaşı dökenler de eksik değildi.

Takva - İhsan

(Baştarafı 13. sayfada)

miyor musun?.. Şu halinle, müslümanlık rahattadır, din yükseliyor, eskisinden çok iyiyiz Elhamdülillâh gibi lâflarla ortalığa renk vermiye kalkışıyorsun.

Yüce Allah (C.C.) buyuruyor:

أفمن أسس بنيانه على تقوى من الله ورضوان خير أم من أسس بنيانه على شفاجرف هار فانهار به فى نارجهنم والله لايهدى القوم الظالمين. سورة التوبه (١٠٩)

«Dinin binâsını, sağlam bir temel olan Allah'tan bir takva ve O'nun rızası üzerine kurmuş olan mı hayırlıdır, yoksa, binâsını çökecek bir uçurumun kenarına kurup da onunla beraber Cehennem ateşine yuvarlanan mı? Allah, zalimler topluluğunu hidâyete erdirmez.»

Evet, muhterem müslümanlar:

Din binâsı sağlam bir temele oturtulmayınca, İslâmî yaşayışa binbir türlü dalâlet yaşantıları karışırsa olacak olan budur. İslâm, kabul etmez batılla karışık yaşamayı. Ya İslâm, ya batıl. Başka olmaz. Bu âyetin belirttiği hakikat budur. Müslüman müslümandır, her hâl ü kârda... O'nun ev hayatında, iş hayatında, cemiyet hayatında, ibâdet hayatında İslâmî olmıyan tek şey bulunamaz. İslâm, berrak bir sema kadar tertemizdir. O, lekelendiği an, müslümanın müslümanlığı lâftan ibâret kalır.

Sakın ha!.. Yanlış anlamıyasınız! Biz hiç kimsenin îmanından şüphe etmiyoruz. Çünkü bizim: «Sen müslümansın, senin ise îmanın yoktur.» demeye hiç hak ve selâhiyetimiz yoktur. Allah'a sığınırız bundan. Bunu ancak Cennetten endülüjans kâğıdı ile arsa parselleyen Hıristiyan papazları yapabilir.

Fakat şunu demek istiyoruz biz:

Eğer dünya ve âhiret saâdeti istiyorsak, hayatımızı batılların tasallutundan, İslâm dışı yaşayışlardan temizlemeliyiz. Yaptığımız işler, müslümanların işlerine benzesin. Aile hayatımız, gittikçe bozuluyor, evimizden sorumluyuz. Çocuklarımızı islâha mecburuz. Dost ve akrabalarımızı ikaze memuruz.

Yoksa, Cennet bedava değildir. Yüce Allah (C.C.) buyuruyor:

«Şu âhiret yurdunu (yani Cenneti), biz, yeryüzünde ne bir haksızlık, ne de bir fesad istemiyen kimselere veririz. İyi sonuç, takva ehlinindir.»

تلك الدار الاخرة نجعلها للذين لايريدون علواً فى الارض ولافساداً والعاقبة للمتقين

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku

(Baştarafı 2. sayfada)

bu nesil donuk kalacak; fakat binlerce menşe'den fırlayan fikirsiz veya fikir cellâdı nesil durmadan sayısını kabartacak. Bunlarla kim baş edecek, onların bâtıl icrâatlarının önüne kim geçecek?!.. Var mı elinizde îman ehline nefer yetiştirecek ciddî bir *KA'BE MEKTEBİ*!? Fakat buna rağmen siz aldırış etmiyorsunuz. Tefrikanız son bulmuyor. Birbirinizin boynunu vuruyorsunuz.

Eğer bu hâliniz devam ederse, birbirinize salladığınız kör ve küt satırlarınızla sizlerin başları kesilecek! Çünkü, karşınızda bu milletin yarım milyonluk müsellâh ordusuna moskof orakları çeken cellât mektepliler var! Onlar ellerine fırsat geçerse kesmesini, doğramasını pek iyi becerenlerdir. O vakit, araları tefrikanın ejderiyle ayrılmış, târümâr edilmiş iki îman ehli olan sizler hangi yüzle Allah'ın (c.c.) huzuruna çıkacaksınız?..

Fakat vakit henüz geçmiş değildir. Siz Kur'an rûhuna avdetle bâtıllara karşı zafer kazanabileceksiniz. Eğilin de bir bakın *O KUR'AN* ne diyor? Siz şaka mı zannediyorsunuz ki!.. Okuyacağınız, içinden öğütleneceğiniz şeyi! O Allah (c.c.) kelâmıdır, bunu unutmayınız. Dün ecdâd, dünya riyâset sandalyesinde O'nunla hükmetmişti. Bedir'den Malazgird'e, Kosova'dan Çanakkale'ye kadar ve oradan da son kurtuluş harbine kadar *KÜFRE* galebe çalan ruh *KUR'AN RÛHU* idi! Zafer tankları altından bugüne dek kıvrılıp gelen yollar *KUR'AN YOLU*ydu! Siz dahî o ruha avdet ediniz de şöyle haykırabilesiniz:

«Elde Kur'an gibi bir burhan-ı hakikî varken münkirleri ilzâm için gönlüme siklet mi gelir!»

« وأن هذا صراطى مستقيماً فاتبعوه ولاتتبعوا السبل فتفرق بكم عن سبيله ذلكم وصاكم به لعلكم تتقون. » - (سورة الانعام : ١٥٣)

Şüphesiz bu, benim dosdoğru yolumdur, ona uyunuz! Ondan gayri yollara uyup da o yollar sizi O'nun yolundan saptırmasın! İşte Allah size böyle emrediyor ki Kendinizi koruyasınız!» (el-En'am: 153)

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku

Mühürlü Kalpler

(Baştarafı 4. sayfada)

man bir zulm itirazı vukubulabilirdi. Şu halde onlar hakkında bu hususu izhar etmekle Allah onlara zulmetmiş değil, bilâkis onlarda böyle bir kabiliyet ve istidat bulunmasından kendileri kendilerine zulmetmişlerdir. Böylece anlaşılmış oluyor ki «hatm» işinin Allah'a isnadı **icad** ve **halk** yani yaratmak cihetinden hakikatdır. Kulların bu yönden zemme maruz kalmaları da kötü bir istidada sahip olmalarından doğmaktadır. Böylece «Allah hem kalbi mühürlüyor ve hem de îmanla emrediyor» gibi kudret dışı gibi görünen bir teklif olduğu iddiasında varit olan sual de ortadan kalkmış oluyor. Zira Allah'ın önden veya sondan herhangi bir şeyi bilmesi, onu bizzat yapması veyahut da yaptırması demek değildir. Ne bilen yapmıya ve ne de bilinen yapılmaya mecburdur. Bizde bile iradeyle ittisal sağlamıyan pek çok ilimler olabilir. Şu halde Allah'ın bilmiş olması cebren yaptırmış olması demek değildir. İşte kalpleri mühürlenen kimseler, Allah onların bu hallerini bildiğinden dolayı kâfir olmamışlar, kâfir olduklarından dolayı Allah bilmiş ve takdir buyurmuştur.

(Devamı var)

Dünyayı saran inkâr ve isyan fırtınası

(Baştarafı 5. sayfada)

tiyan, mecûsî, putperest ülkelerde ve miletlerde, Tabiata Dönmek — Tabiatı Yenmek, parolası altında bir Yahudi - Mason sistemi olma, pozitivist, maddeci, inkârcı, lâik bir maarif proğramı uygulanmakta, ma'neviyatsız, köksüz nesiller yetişmektedir.

Millet evlâtlarına cedlerinin maymun yani hayvan olduğu, mutluluğun mide ile uçkura bağlı bulunduğu ve bunun da iktisadî refahla sağlanacağı öğretilmekte, ruhî, ma'nevî değerler kötülenmekte, seks dersleri verilmekte ve bunların adına da çağdaş medeniyet ilkeleri denmektedir.

Kapitalist ve komünist devletlerin maarifinde bu köksüzlük, ruhsuzluk ve Allah'sızlık müşterek bir esastır. Bu iki batıl nizamın aralarındaki fark iktisadî metoddadır, dünya nimetlerini sömürme tarzında, patronun kim olacağındadır.

Batı bloku, bu hak; ferdin, daha doğrusu mahdut bir zümrenindir demekte, komünistler ise proleterya hakimiyeti adına muayyen bir idareci zümresinin devlet patronu olarak bütün servet ve nimetleri bunların sömüreceği iddiasındadır.

Yahudinin idare ettiği bu iki hegemonya dünya üzerinde çarpışmakta, her memlekette insanlar kin ve intikam hırsıyle birbirini boğazlamakta, birbirinin ırzını, malını hayasızca kapışmakta, üniversiteler birer ihtilâl ve dinamit yuvası haline gelmekte, kargaşalıklar, kanlı sokak kavgaları, yağmacılık, soygunculuk birbirini kovalamakta, her taraf kan, vahşet, dehşet, içki, fuhuş ve rezalet kokmaktadır.

Çağdaş Uygarlığın teknik zaferi, her türlü konforu, eğlence ve rahatlık âletlerini, radyo, televizyon, telefon, otomobil, uçak ve füzeleri beşeriyete getirdi. Fakat buna karşılık onun manevî cevherini, ruhî zenginliklerini sömürüp götürdü. Onu içgüdüleriyle başbaşa bıraktı. Onun içindir ki bu günün insanı aç ve doyumsuzdur. Kanaatsizdir, hak diye bir ölçü tanımamaktadır. Gözü ve eli başkasının malında, ırzında ve canındadır. Neyi sömürse, boğazına kadar şehvet ve servete gömülse doymamaktadır.

Zabıta kuvvetlerinin çoğaltılması, şiddet kanunlarının çıkarılması, mahkeme sayılarının artırılması, ücret ve maaşlara zam yapılması, orduların işe el koyması ile, batıl nizamların bu tedbirleri ile bu canavarlaşan ihtiraslar durdurulamaz, dünya ve âhiret saadetlerini kaybetmiş bu insan yığınları sükuna ve huzura kavuşturulamaz. Tek çıkar yol insanı islâh etmek, insanın yaradılışına uygun Hilkat Nizamı ile terbiye etmektir. Batılları bırakıp Hakk'a dönmektir. İslâm Nizâmı ile idare etmektir. İslâmı evvelâ kendi nesillerimize ve sonra bütün dünyaya öğretmektir. İnsanlığın kurtuluş ve mutluluk reçetesi: Allah'a, Kur'an'a, Resûlüllah'ın yoluna sımsıkı sarılmaktır.

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri :
a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ
Fermeneciler, Nu. : 74-87 İSTANBUL
44 63 93
Tel. : 48 12 24
Fb. : 21 25 37

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES :
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No : 116 — Tel. : 221323
İstanbul

KEMAL ŞADOĞLU

VE BİRADERLERİ KOLLEKTİF ŞİRKETİ
İTHALÂT — İMALÂT VE TOPTAN
İSTANBUL

Merkez: Karaköy, Fermeneciler Cad. No. 76-78
Telefon : 49 83 43

«ŞADOL» Selülozik Sentetik Tinerleri

«ŞADOL» CAM MACUNLARI DAİMA EMSALLERİNDEN ÜSTÜNDÜR.

Boyanız ne olursa olsun «ŞADOL» TİNERLERİNİ Tercih ediniz.

ŞAMİL YAYINEVİ

AŞAĞIDAKİ ESERLERİNİ İFTİHARLA TAKDİM EDER

1) İslâmda Beşeri Münasebetler
PROF. M. EBÛ ZEHRA
Beşer olarak yaratılan insanlık münasebetlerinde İslâmın hükmünü vermeye çalışan sahasının tek eseri. 10 Lira

2) Tasavvufun Esasları
İMAM-I GAZALİ 7,5 Lira

3) Gerçek Müslümanlar
ALİ TANTAVİ 5 Lira

4) Sosyalizm ve İslâm
ABDULAZİZ EL-BEDRİ 5 Lira

5) Müsbet İlim ve Allah
MEHMET AYDIN

Adres: Beyazsaray Kitapçılar çarşısı No. 13
Beyazıt - İSTANBUL

KORKUNÇ SON

(Baştarafı 3. sayfada)

Buna rağmen varsın işler yürütülsün, millete rağmen icrâatlar arka arkasına düşürülsün!.. Bu ülkede artık vatandaş yoktur. Bir avuç mutlu azınlığın halk olmakla, halktan yanalıkla ve milliyetle hiç bir alâkası yoktur. Eğer bu ülkede vatandaş olsaydı, İmam-Hatip Okullarının orta kısımları kapatılmazdı. Hükûmetin anlayışına göre Türkiye'de müslümanlığa ihtiyaç yoktur, memlekette hakkını istiyen müslüman kitle mevcut değildir.

İşte bu yüzden, yurt dışındaki müslüman işçinin mektupla sorduğu: «Siz memlekette İslâmiyetin kökünü mü kazıyorsunuz?..» sorusuna:

«— Evet! Çünkü bu memleketin İslâm'a ihtiyacı yoktur!» diye cevap verebilir artık hükûmet!..

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ *M. Ekrem Öztürk* - ELAZİZ — Mektubunuzda ve havalenizde isimleri ile abone numaralarını bidlirdiğiniz şahısların hesaplarına, elimize geçen 211 lira taksimat beyannıiza göre işlenmiştir. Evvelce C. Coşkun Öner'e ait olan abone hesabı ise Halit Yücel'e tahsis edilmiş ve onun için gönderilen 50 lira işleme konmuştur. Bu duruma göre; Halit Yücel'in aboneliği 136 diğer altı kardeşimizinkiler de 120. sayıya kadar devam edecektir.

Günümüzün kalblere hüzün veren, gönülleri titreten ve idarecilerin din hakkındaki fikirleri ile tutumlarını ortaya koyan İmam-Hatip Okullarının orta kısımlarının kapatılması mes'elesinde Cenâb-ı Hak'dan nusret niyaz ederiz. Bu hareketleri ile, iş başındaki en ahmak sürüsünün DİN REALİTESİ'ni açıkça inkâr ettikleri ortaya çıkmıştır. Herşeyden önce kabul etmek gerekir ki, ne nitelikte olursa olsun, din sosyal bir vâkıa, inkârı imkânsız bir realitedir. Yine söz götürmez bir gerçektir ki ister ilâhî, ister beşerî menşe'den gelmiş bulunsunlar, örgütlenmiş dünya dinleri arasında İslâm Dini, Türkiye'de varlığını sürdüren, yüzyıllardan beri olanca arılığı ve duruluğu ile gönüllerde kök salıp yer tutan, halkın yüzde yüze yakın nisbetindeki kısmının şuûruna sinen, ruhunda haz, umut ve teselli kaynağı olarak yaşayan, millî duygusunu nem'alandıran yaygın yegâne dindir.» Binâenaleyh, bu dinin tahsil yerleri ve yüksek öğrenim kurumları en büyük zarûret mesâbesindedirler. İşte bu ihtiyaçtan dolayıdır ki, senelerce evvel çorak arazide, aleyhte yapılan zorlama hareketleri arasında, menfî çabalara rağmen yetişebilecek kadar imkân bulup da birdenbire fışkırıveren bir gül fidanı gibi İmam-Hatip Okulları belirivermiş ve birden Türkiye'nin her tarafına kol atmış, kök salmıştı. Bunun neticesi olarak bugün 72 yerden kal'ası muhteşem iman binaları yükselmiş ve daha nice yerden yüceleceketi ki... Küfrün zulmet bombaları zemin hazır bulunduğu için, gözlenen fırsat hâsıl olduğundan dolayı yağdırıldı onun üzerine... İmam-Hatip Okullarının temeline dinamit kondu. Hem de nasıl? Gaflet uykusundan şu ihmalkâr millet uyanmaz ve gâfil başların gözlerine hakikat şûlelerini tutmazsa, İmam-Hatipler ve Yüksek İslâm Enstitüleri tamamen kapatılmak, artık ebediyyen dinî tedrisâta son verilmek üzere... Ey Allah'ım! Senin düşmanın tarafından bize verilen dersler, bizi ne zaman uyandıracak? Zafer müjdelerini daha ne kadar zaman bekliyeceğiz?

«Yâ Rab, bu uğursuz gecenin yok mu sabahı?
Mahşerde mi biçârelerin, yoks afelâhı!»

★ *M. Nuri Yılmaz* - ALMANYA — Bundan önce İzmir'de gönderilen mecmualarınız yurt dışına çalışmaya gitmeniz sebebiyle bildirdiğiniz adresinize gönderilecektir. Ancak ,yurt dışı abone ücretleri değişik olmasından dolayı Türkiye'de iken yolladığınız paraya ilâveten biraz daha ücret ödemeniz icap etmektedir. Şöyle ki; hayat şartlarının yüzde yüz değişmesi hasebiyle 109. Mart sayımızda yurt dışı senelik abone bedelini 30 liraya çıkarmıştık. Posta ücretlerine gelen son zamlarla yurt dışına mecmuaları pahalı bir fiatla gönderildiği için bu sayıdan itibaren yabancı memleketlere mecmuamızın senelik 40 liradan gönderilmesi kararlaştırılmıştır. Yâni bundan sonra yurt dışı abone ücreti 10 Alman markıdır. Hâliyle oradaki kardeşlerimizin aboneliklerinde bu duruma göre düşme olacaktır. aboneliklerini buna göre ayarlamalarını rica ederiz. Sizin durumunuza gelince; Türkiye'de iken gönderdiğiniz para 122. sayıya kadar abonenizin devamını sağlıyordu. Önümüzdeki sene bu aya gelinceye kadar aboneliğinizin devamı için 20 lira 40 kuruş göndermelisiniz. Saygılarımızla...

★ *M. İbrahim Aydın* - İZMİR — Babanız vasıtasıyla göndermiş olduğunuz para hesabınıza işlenmiştir. Hemen şunu söyliyelim ki hesabımız yanlış değildir. Ancak sizin yanlış anladığınız bir nokta var. 109'dan evvelki sayıların ücreti yine bir liradır, onlar değil, daha sonraki sayıların fiatı pahalandırılmıştır. Diğer taraftan biz size abone durumunuzu Mart ayında bildirmiştik, babanızın para yatırdığı ay ise Eylüldür ve arada geçen beş ayda size gönderilen mecmualar eski borçların içine dâhil edilip borcunuz 15 lira olarak hesaplanmıştır. 1972 Eylül ayına kadar yani 125. sayıya kadar aboneliğinizin devamı için borca 24 lira daha eklenmiştir ki böylece sizden alınan 39 lira ortaya çıkar. Bu izaha göre 104. sayıdan 125. sayıya kadar 39 lira almamız gerektiğini ve bizim de öyle aldığımızı anlamış olmanız gerek.. Arkadaşınız Salâhaddin Taşkan'ın durumu da aynıdır. 101'den 109'a kadar 8 lira, 109'dan 114'e kadar 12 lira ve 114'den 125'e kadar da 24 lira olmak üzere cem'an 44 lira alınmıştır. Hesap ettiğiniz zaman yapılan işlemin doğru olduğunu göreceksiniz. Allah'a (c.c.) emanet olasınız.

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku
Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık : 40 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
ŞABAN — 1391 — Yıl : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 5 Ekim 1971

Sayı : 116
KASIM 1971

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

OKU
İSLÂMIN İLK EMRİ

200
KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler Düşünceler *OKU*

★ Tabutlanan ma'nâ *OKU*

★ Oruç ve Ramazan *Yusuf IŞICIK*

★ Kur'an Tefsirinin Fazileti ve Kur'an'a Gösterilecek Hürmete Dair *Ebu Abdullah EL-KURTUBÎ*

★ Niçin Müslüman Oldum? *Miss Mas'udah STEINMAN*

★ Ramazan ve Getirdikleri *Ali Osman KOÇKUZU*

★ Camisiz Belde: ATAKÖY *Mihriddin CENAN*

★ Vakıf ve Gayesi *Mehmet SAVAŞ*

★ Hutbe — Ramazan Bayramı *OKU*

★ Güneş Doğuyor *Ebul CİHAD*

★ Leyle-i Kadir *Duran KÖMÜRCÜ*

★ İslâmda İki Borç: Zekât ve Oruç *Mehmet SAVAŞ*

★ Din *MEVDÛDÎ*

★ Hikâye: Çocuk ve Peygamber *Mustafa YEŞILYURT*

★ O Ramazan Ayı ve Orucu ki.

★ Tarih Bulmacası

★ Kapak Kompozisyonu: *Gürbüz AZAK*

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

Şu cemiyet, içerisinde akıllı kişilerin yaşamalarını imkân ötesine iten korkunç çarpıklıklarla ağzını ifritlere eğdirmiş, bir hilkat acîbesi kılığına bürünmüştür! Şu ülke sâkinleri, zihinlerini, ruhlarını, kısaca madde ve ruhlarıyle bütün hayat unsurlarını felce uğratmışlar, bir yığın kalabalık halinde meçhûl bir bekleyişin kucağına yığılmışlar... Cihan-şümûl bir fikir adamı çıksa da, hakkaniyet nâmına, şu müzmahil cemiyetin bütün illetlerini âlem-i ibretin nazarlarına serse, dünya ıslâhâtçıları olarak kâinât sahnesinde görevlendirilmiş bulunan **İSLÂM ÜMMETİ,** hicâbından kimsesizler ülkesine ilticâ eder ve ömrü olursa nizâm-ı âlemin bozulacağı **BÜYÜK GÜN**'e kadar tevbe ve istiğfar ederek dövünür! Değil, elle tutulacak bir yanı kalmamış şu tenâkuzlar ülkesine, ideal bir âleme dahi çıkmak cesâret ve hamiyyetini gösteremez.

Acaba şu sözler, hayâller ülkesinin bir kahramanı tarafından mı söyleniyor?..

Otuzbeş milyon müslüman vatandaşa rağmen, şu memleketin hayat kaynakları olan **İMAM-HATİP MEKTEPLERİ** tarihin siyah kisvesiyle büründü ve böylelikle, dünya tarihinde görülmemiş bir şekilde koskoca bir millet kitlesine saygısızlık edildi. Bu cinâyeti işliyen mes'uller kadrosu, beraberce otursalar, **KIYAMET**e dek tevbe istiğfâr etseler, af dilekleriyle inleseler ve bununla da kalmayıp binbir çeşit parlak icrâatlarla hamiyyet isbâtına çalışsalar, yine de işledikleri bu korkunç cinâyetin diyetini ödeyemezler! Çünkü, din denilen gerçek ve bu gerçeğin son imzası **İSLÂM,** bu milletin illetlerden selâmetinin tek hayat ve beka reçetesidir. Medeniyetinde, kültüründe, ferdî-içtimâî bütün hayatında nokta nokta, İslâmın ezellerden akıp gelen damgasını taşıyan bir milletin hayat damarlarını kesmek, onu köksüzlüğün bitirici kucağına atmaktan başka bir şey değildir! Bu ülkede, İslâmî ilimler öğreten bir müessese daha var mıdır ki, bu mektepler kapatıldı?.. Kısır ve sathî proğramıyla da olsa, İslâm da'vasının istîdatlı gençlerini parlak istikballere yöneltmekte olan bu ilim yuvalarını kapatmak, hem de bu mekteplerin yüzde yüz sahibi bütün bir vatandaş kitlesini hiçe sayarak bu işi yapmak, hangi hüsn-i niyetin eseridir ve bunun adına **ISLÂHAT**(reform) denilir?! Şu yapılan iş, sağır sultan dahi duydu ki, siyasî kadronun karanlık emellerine koskoca bir milletin kurban edilmesinden başka bir şey değildir!

En basit ve en yakışıksız işlerine varıncaya kadar, kendilerini hayranlıkla izlediğimiz **AVRUPA ÂLEMİ**nden aşk ile, şevk ile apardığımız **DEMOKRATİK DÜZEN**in, zaten istikrara kavuşmamış teknesinin her gün bir yerinin demokrasi bezirgânları tarafından keskilendiği şu ülkede insan, ruh ürpertileriyle geceliyor, sabahı gözlüyor!

Demokrasi ne demektir ve şu yapılan işlerin adı ne?.. Eğer bu işler, **MODERN DÜNYA**ya uyma çabaları ile yapılıyorsa, unutulmasın ki, modern dünyanın söz geçiren kabadayıları, **İLİM-DİN** düzeni içinde terakkî yolundadırlar. Kilise ve mektebin, **KOL KOLA,** büyük devlet olma idealiyle sarmaşdolaş hâlini, bizim demokratikler bilmezler mi acaba?.. Buna hiç ihtimal vermiyoruz; çünkü, beyin kadronun ekser elemanları — belki de hepsi — Avrupa'nın hayat çarkından geçmiş kişilerdir. Fakat, gene de lâiklik nâmına lâyıksızlık, demokrasi namına **OTOKRASİ** sürüp gitmektedir şu memlekette. Şu kadar ki, eski cemiyetlerde tek adamın istibdâdı şeklinde hükümran olan **OTOKRASİ,** bugün **TÜRKİYE**de, iki düzine reformcunun istibdât ve kahrı şeklinde otoritesini yürütmektedir.

Yok, bütün bunlar birer ağır itham vasıtası olarak telâkkî olunursa, mes'uller kadrosuna sormak hakkımızdır :

Yüce Meclise parlâmenterleri seçip yollayan ve kendi millî iradesini o a'lâ makamda temerküz ettirerek devletleşen, hükûmetleşen şu millet değil midir? Bu memlekette ondan başkasının iradesinin hükmetmesi demek, bu realiteye rağmen ne demektir?

(Devamı 26. sayfada)

İSLÂMIN İLK EMRİ **Oku**

Tabutlanan ma'nâ

«Ve millet inanıyordu ki, bir gün ebed-müddet Türk Devleti ve onun heybetlendiği zaman ORDU adını alan silâhlı kuvvetleri, tekerrür isti'dadını gösteren tarihî olaylar ve iç buhranlar karşısında oyuna gelmiyen tek disiplin ve nizam unsuru olarak, günahkâr gidişin sonunu ta'yin edecekti ve etti.»

Düzinelerle solak doktrinlerin sokaklara döküldüğü günlerde millet bugünkü kadar me'yus ve münkesir değildi. Çünkü tarih boyunca mevcudiyeti temadî eden millete hayatiyet veren İmam-Hatip Okulları kanunlarla tarsîn edilmemişse de yirmi yıllık tatbikat, onun cemiyet hayatındaki yerini tâyin ve tesbit etmiş bulunuyordu. Ve millet inanıyordu ki, bir gün ebed-müddet Türk Devleti ve onun heybetlendiği zaman «ORDU» adını alan silâhlı kuvvetleri, tekerrür etme isti'dâdını gösteren tarihî olaylar ve iç buhranlar karşısında oyuna gelmiyen tek disiplin ve nizam unsuru olarak, günahkâr gidişin sonunu ta'yin edecekti ve etti. Ancak solcu eylemciler ve onları peydahlayan eyyamcılar, son birkaç ay içinde kendi hücrelerinin daha rahat çalışabilmesi ve kapana kısılanların daha az cezalandırılması için dikkatleri müslümanların ve bilhassa ordunun rûhu demek olan iman ocağı İmam-Hatip Okullarının üzerine çevirme gayretine düşmüşler ve bu müesseseler hakkında siyasî tarihi boyunca hiç bir zaman samimî olamamış organizasyonların on yıldan beri devam eden korku ve telâşları, sanki bir ordu isteğiymiş gibi gösterilmek istenmiş ve bunun içindir ki, Müslüman-Türkün tarihinde kanlı parmak izleri hiç bir an silinemiyecek olan anarşistlerin ellerindeki öldürücü silâhlardan ve tahrip kalıplarından değil, devletine bağlı saf müslümanın elindeki KUR'AN'dan korkulur olmuş ve yöneticilere İmam-Hatip Okulları hakkında yanlış bilgi verilmiştir. Çünkü bu müesseselerden yetişen imanlı nesilden bazı çevrenin huzursuz olduğu muhakkaktı. Ancak son senelerde bu huzursuzluk had safhaya gelmiştir ki hükûmet, İmam-Hatip Okullarını kökten tasfiye demek olan böyle bir ameliyyeyi icra safhasına koymuş bulunuyor.

Belki reformcu geçinen ilgililer, bu icrâatın bir tasfiye olmayıp bir ıslâh olduğunu, memlekette eğitim seferberliğinin daha realist olarak ele alındığını gösteren yapıcı faaliyetler olduğunu ileri süreceklerdir. Çünkü bütün şûbeleriyle eğitim ve öğretim dâireleri, İmam-Hatip Okulları hakkında etraflıca bir fikir sahibi olmak şöyle dursun, tarihin içinden gelen din realitesine de lâyıkıyla önem vermemişlerdir. Hâlâ İmam-Hatip Okullarıyla Kur'an-ı Kerîm Kurslarını birbirinden ayıramıyan idareciler mevcuttur. Ne var ki, bu farkı anlıyanların korku ve telâşları da anlamıyanların rahatlığı kadar kendilerince bugün tehlike arzetmektedir. Çünkü İmam-Hatip Okulunu yakından tanımış olanların kanâatı bugün şu merkezdedir: «Bu adamlar, îmân adamıdır. İnandıkları da'vâyı cemiyet meydanında cesaretle haykıracaklardır. Bunların sayısı yüzbinlere ulaşırsa Türkiye'nin vechesi değişecek, yüzelli yıla varan batılılaşma çabalarımızın yolu kesilecek. Onun için en kısa zamanda bu mektepleri tedrîcî olarak tasfiye etmek, inkılâba en büyük hizmettir.» İmam-Hatip Okulunu tanımayanlar ise oranın bir irtica yuvası olduğu ve yeni Türkiye'yi orta çağın karanlıklarına çekmek için karanlık ruhlu din tâcirleri yetiştiren bir ocak olduğu fikrindedirler. Ancak her fikir erbâbının yanıldığı bir nokta var: O da İmam-Hatip Okullarının Türk Maârifine bağlı, hükûmetin kontrol ve murâkabesi altında bir orta öğretim yuvası olduğu gerçeğidir. İşte bu gerçek kasıtlı olarak arka plâna atıldığı içindir ki, İmam-Hatip Okulları bugünkü idârecilerin gözünde rejim için ciddî bir tehlike arzetmektedir. İşte bu tehlike kuşkusundan dolayı İmam-Hatip Okullarının dört yıllık orta kısmı ortaokul haline ifrağ edilmiştir.

Halbuki asrımız, ihtisasın değer bulduğu bir asırdır. Herşey kılı kırk yararcasına incelenmektedir. Otel işletmeciliğinin bile bir ihtisas işi olduğunu ve bu maksat için Avrupa ve Amerika gibi ileri memleketlerde yüksek okullar ve akademiler açıldığını bizi sevk ü idare edenler elbette bilmezlikten gelemezler. O halde niçin dinin bir ihtisas işi olduğu kabul edilmez?

Esasen bu okulların temelinde yatan ma'nâ millet iradesidir. Yirmi yıldan beri millet bu okulların taşıyla yapılmış, çamuruyla yuğrulmuş, temeline harç olmuştur. Bugüne kadar İmam-Hatip Okullarında okuyan fakir köy çocuklarının iâşe ve ibâtesi için cemiyetlerin sarfettiği milyonları bir tarafa bıraksak bile inşaat için müslüman milletimiz coşkun bir hamiyet seli halinde yirmibeş kuruştan tutan da, yarım milyon gibi bir meblâğı İslâm da'vâsı uğrunda gözden çıkaranların yardımıyla 300 milyondan fazla yatırım yapılmıştır. Hangi maârif müessesesi halkın bu kadar teveccühüne mazhar olabilmiştir? Destanlarla, ağıtlarla ve daha çok devlete kafa tutularak sene-i devriyesi kutlanan KÖY ENSTİTÜLERİ mi? İmam-Hatip Okulları, bir hükûmet kararıyla ortaokul haline ifrağ edilince halkın maârife uzanan yardım eli kesilmiş ve şimdiye kadar yaptığı yardımlarla inşâ ettiği okullar da elinden zorla alınmış olacaktır ki, sadece bu tasarruf bile Türkiye'de, İsrail gazetecisinden tutun da, Alman ve Fransız televizyonlarına varıncaya kadar salâhiyetli ağızların mevcûdiyetini ilân ettikleri «demokratik rejim» ve «parlâmenter idare»yi tehlikeye düşürmektedir.

(Devamı 26. sayfada)

Oruç ve Ramazan

(Özet Ma'lûmat)

● *Yusuf IŞICIK*

Oruç (savm) : Lügat bakımından Ebû Ubeyde'nin dediği gibi: **«Yemekten, içmekten, konuşmak ve yürümekten nefsi tutmak»** (1) ma'nâsını ifâde eder. İslâm ıstılâhındaki tarifi ise şöyledir: «Zaman-ı mahsusta, belli bir şekil üzere ma'lum şeylerden kişinin kendisini tutmasıdır.» (2)

Tarifte geçen **Zamân-ı Mahsus:** İkinci fecirden (fecr-i sadık) güneşin batışına kadar süren zamandır. **Belli bir şekil**den murad ise niyettir; ya'nî, adı geçen nefsi tutma işini itâat kasdıyla yapmaktır. **Belli şeylere** gelince; bunların başlıcası: Yemek, içmek ve cinsî temasta bulunmaktır.

Oruç, İslâmın 5 şartından bir rükün olup, farz kılınışına **KİTAP, Sünnet** ve **İcmâ** delildir. Âyet :

يايهاالذى آمنو كتب عليكم الصيام كما كتب على
الذين من قبلكم لعلكم تتقون

«Ey mü'minler, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, sizin üzerinize de oruç farz kılındı. Gerek ki (bununla fenâlıklardan) korunasınız.» (3)

Hadîs : Hakkında müteaddid hadîsler vardır. Başlıcası, **«Cibrîl Hadîsi»**nin bir bölümüdür (4).

Şer-i Şerîfin iki ana kaynağıyla farz kılınan bu bedenî ibâdet hakkında icmaın en kuvvetlisi olan **KAVLÎ-FİİLÎ** icmâ da akdolunmuştur.

NE ZAMAN FARZ KILINDI? :

Önceleri Hazret-i Peygamber (S.A.) ve mükellef müslümanlar tarafından vacip olarak **AŞÛRA** gününde oruç tutuluyordu. Medîne'ye hicretin 2. senesinde ŞA'BAN ayında, Kıblenin tahvilinden sonra BEDR GAZÂSI'ndan bir ay ve birkaç gün önce; Ramazan ayında olmak üzere senede bir ay oruç şu âyet-i kerîme ile farz kılındı :

... فمن شهد منكم الشهر فليصمه

«Sizden her kim Ramazan ayında hazır bulunursa, o ayda oruç tutsun!» (5)

ORUCUN ÇEŞİTLERİ :

Oruçlar, FARZ, VACİB, SÜNNET (NÂFİLE) ve MEKRUH olmak üzere dört ana grupta toplanır.

FARZ ORUÇLAR : Ramazan orucunun edâsı, kazası ve keffareti olarak tutulan oruçlardır. Ramazan ayı, Hicrî-Kamerî ayların dokuzuncusu ve 29-30 gün çeken mubârek bir aydır. Bu ayda oruçlu bulunmak, mükellef her müslümana farzdır. Bu ayda, çeşitli sebeplerle oruçlu bulunamıyanlar diğer günlerde, tutamadıkları miktarda oruç kaza ederler. İşbu ayın edâ ve kazası FARZdır. Şerîat örfünde bu oruca **SAVM-I MEKTÛB** denir.

VACİB ORUÇLAR : Adak (nezr) oruçlarıyla, nâfile (sünnet) olarak tutulmaya başlanıp da bir sebepten ötürü bozulan kaza oruçları ve nezredilmiş itikâf oruçları vacip oruçlar kısmındandır.

NÂFİLE ORUÇLAR : Farz veya vacib olmıyarak tutulan oruçlardır ki, HADİS LİTERATÜRÜnde belirtilen başlıcaları şunlardır :

1 — Muharrem ayının (9-10-11) inci günleri tutulan AŞÛRÂ Orucu,

2 — EYYÂM-I BIYZ denilen, her ayın (13-14-15 inci günleri tutulan oruç,

3 — Zilhicce'nin dokuzuncu günü tutulan YEVM-İ AREFE orucu,

4 — Şevval ayında 6 gün olmak üzere tutulan SAVM-I SİTTE-İ ŞEVVAL orucu,

5 — Zilhicce'nin evvelinde 9 gün tutulan oruç,

6 — Savm-ı Davud (Davud Aleyhisselâm orucu demektir ki, Kurban ve Ramazan bayramı günleri hariç bütün sene, günaşırı tutulan oruçtur) adı verilen oruç.

MEKRUH ORUÇLAR : Kitap ve Sünnetin tavsiye mahiyetinde de olsa hiç bir işâreti bulunmıyan ve aksine SÜNNETle tutulmaması istenilen oruçlardır ki, TENZİHEN MEKRUH ve TAHRİMEN MEKRUH olarak ikiye ayrılır.

TENZİHEN MEKRUH : Muharrem'in yalnız onuncu günü, sadece cuma veya sadece cumartesi günü, NEVRUZ ve Mihrican günleri, hacılar için terviye ve arefe günleri tutulan oruçlarla; farz olsun olmasın akşam iftar etmeyip birbirine ulalı olarak tutulan oruçlar tenzihen mekruh oruçlardır ki, **mekruh oluşları hafif olan** oruçlar demektir. Yevm-i şek orucu da böyledir.

TAHRİMEN MEKRUH : Ramazan bayramının ilk günüyle, Kurban bayramının 4 gününde; ya'ni, senede bayram olarak ayrılan bu 5 günde tutulan oruçlardır. Birçok fukaha, bugünlerde oruç tutulmasına haram demişlerdir. İster tenzîhî, ister tahrimî yolla olsun, adı geçen bu oruçların mekruh **(dince nâhoş)** olmasının sebepleri vardır. Meselâ Nevruz ve Mihrican günleri, **Ateşperest İranlıların** kutladıkları ilkbahar ve sonbahar bayramlarıdır. Bugünlerde oruç tutmak, onların bayramlarına iştirak kabilinden olacağı için, kerih görülmüştür. Senede 5 gün, bayramlarda oruç tutmak ise, İslâm Ümmetinin sevinç ve nimetlerden istifade yarışına katılmamak olacağından haram derecesinde mekrûhtur. Hacıların arefe ve terviye günlerinde oruç tutmaları, zayıf düşmelerine sebep olur. Bu yüzden onlar için bu iki günde oruç tutmak mekruhtur.

RAMAZAN ORUCUNUN ŞARTLARI :

Farz oluşunun şartı : İslâm, akıl ve erginliktir. Mecnunlara, bâliğ olmıyan çocuklara Ramazan orucu tutmak farz değildir. Ancak, yetişkin küçüklere alışmaları için oruç tutturulur ki, bu oruçları nâfile olmuş olur.

Edâsının şartı : Sıhhatli bulunmak ve yolcu olmamaktır. Hasta veya misâfir olanlar, Ramazan ayı içinde behemehal oruç tutmazlar; fakat hasta iyi olunca ve yolcu vatanına dönünce, geçen miktarca Ramazan orucunu öderler, kaza ederler.

Sahih (Makbul-Geçerli) olmasının şartı : Niyyet etmek ve (kadınlar için) hayız ve nifas hallerinden temiz bulunmaktır.

ORUÇLARDA NİYYET :

Niyyet, **yapılacak bir işe kalbin yönelmesi ve gönlün iştirak etmesi demektir.** Orucun sahih olması için niyet şarttır. Çünkü böylelikle, kupkuru ve gayesiz bir açlıktan, sırf ALLAH için nefsi tutmak gayesine yönelinmiş olur. Oruç tutacak bir müslim ve müslimenin, kalben oruca niyetlenmesi şarttır ki, bu niyyetin vakti, **Güneşin batışından itibaren başlar** ve Ramazan orucunun edâsı ile nezr-i muayyen ve nâfile oruçlar için **kaba kuşluğa kadar devam eder.** Bütün kaza, keffaret ve mutlak nezir oruçları için ise niyetin vakti, **güneşin batışından başlar ve fecr-i sadık (ikinci fecr) tan önceye kadar devam eder.** Ramazan günlerindeki oruçları ta'yin şart değildir. Çünkü, zaten ortalık Ramazandır ve tutulan orucun Ramazan orucu olduğu bellidir. Bu günlerde sadece **«ORUCA NİYET»** kâfidir. Fakat, diğer günlerde tutulan Ramazan orucunun kazası için niyetin ta'yini, yani **«Niyet ettim Allah için Ramazan orucu kazası tutmıya»** diye belli edilmesi ve hem de bu niyyetin tulû-ı fecirden önce yapılması şarttır.

RAMAZAN AYININ TESBİTİ (Sübût-i Hilâl)

İslâm, bütün ahkâmını en tabiî usullere oturtur. Ramazan ayında oruç tutmak için elbette ki, Şehr-i Ramazanın ne zaman başlayacağını bilmek lâzımdır. Bu vakti Hz. Peygamber en tabiî bir şekilde belirtir. Astronomik hesaplara, ince ölçülere ve her zaman mümkün olmıyan güç tedbirlere lüzum yoktur. Fıtrat bu işi halleder. Bu mevzuya ışık tutan hadîsleri inceliyelim :

(اذا رايتموه فصوموا واذا رايتموه فأنظروا فان
غم عليكم فاقدروا له)

«Ramazan ayı hilâlini gördüğünüzde oruca başlayın, Şevval ayı hilâlini görünce de bayram edin. Eğer bulut hilâli görmenize mâni olursa hilâli hesaplayıverin.» (6)

Bu hadîs-i şerîfe göre, Ramazan ayından önce ki ŞA'BAN ayının son gününde güneş battıktan sonra gökyüzü araştırılacak ve ertesi günü Ramazan ayının başlıyacağını bildiren hilâl görülecek ve o gece sahura kalkılıp Ramazan orucuna niyetlenilecektir. Şâyet havanın yağmurlu-bulutlu vesâire olması sebebiyle hilâli görmek mümkün olmazsa, iş en basit takdir ve ölçülerle halledilecektir. Acaba bu nasıl olacaktır? Bunu yine Rasûlüllah (S.A.) bildirmektedir:

(ألشهر تسع وعشرون ليلة فلاتصوموا حتى تروه
فان غم عليكم فاكملوا العدة ثلاثين)

«Kamerî aylar (çok kere) 29 çekerler. Hilâli görünce siz oruç tutunuz. Eğer buluttan göremezseniz sayıyı otuza tamamlayınız.» (7)

(انا امة أمية لانكتب ولانحسب الشهر هكذا
وهكذا يعنى مرة تسعة وعشرين ومرة ثلاثين)

«Biz ümmî (anadan doğma karakterde) bir milletiz. Ne yazı yazarız, ne de yıldız hesapları yaparız. Ay, bir defa (29), bir defa (30) çeker (işte biz bunu biliriz o kadar...) (8)

Bu iki Hadis-i Nebevîden anlaşılan şudur : Kamerî aylar kâh yirmidokuz, kâh otuz çekerler. Bu yüzden, her kamerî ayın başlangıcı, ya o aya âit hilâli görmek, yahut da o aydan öncekinin günlerini otuza ulaştırmakla sâbit ve belli olur. Hava açık olursa hilâlin görülmesi (rü'yet-i hilâl) mümkün olur. Eğer bulutlu olur da görme mümkün olmazsa, günlerin hesablanması gerekeceğinden her kamerî ayın evvelinin ma'lum ve mazbut olması lâzımdır. Ramazan hilâlini görmek mümkün olursa ne âlâ... Yoksa, Şa'bân-ı Şerîfin günlerini otuza tamamlamak ve ertesi günü Ramazan orucuna başlamak îcap eder. Yine bunun gibi, Ramazanı takip eden ŞEVVAL ayının hilâli görülürse ertesi günü bayram edilir. Yok eğer çeşitli sebepler yüzünden görmek mümkün olmazsa bu sefer Ramazan **otuz** tutulur. Ramazan ve Şevval (bayram) hilâllerinin sübûtunda asıl olan, **iki âdil müslüman erkek şâhidin şehadetidir.** Şu kadar var ki, hava bulutlu olursa, Ramazan hilâlinin sübûtu, akıllı, âdil (dini bütün) ve ergenlik çağına erişmiş bir müslüman kimsenin şehâdetiyle sahih olur ve hemen ertesi günü oruca başlanır. İsterse bu şâhit kadın olsun. Fakat, ertesi günün bayram olduğuna işaret eden hilâlin görülmesi, ancak iki âdil erkek müslüman şâhidle veya bir erkek ve iki kadın şâhidle sâbit olur.

Bulutlu havada, Şa'banın yirmi dokuzunu takip eden gün, rü'yet (görme) sâbit olmadıkça **yevm-i şek (şüpheli gün) tir** ve o gün, Ramazandır diye oruç tutulmaz. Mekruhtur. Nitekim, yukarıda mekruh oruçlar mevzûunda zikri geçmiştir. Yevm-i şekte en ihtiyatlı hareket, fecrin tulûundan sonra hiç bir şey yiyip-içmemek ve öğle vaktine yakın bir zamana kadar beklemektir. Eğer, ortalığın Ramazan olduğu iyice belli olursa niyetlenip oruca başlamalı, aks-i takdirde iftar etmelidir. Yoksa oruç tutmak mekruhtur.

Bugün memleketimizde Ramazanın tesbîti astronomik hesaplara istinâden rasathane vasıtasıyla yapılmaktadır. Birçok fukaha, ilm-i nücûm'un (astronomi) hilâl-i Ramazanın tesbîtinde geçerli olamıyacağını vaktiyle söylemişlerdir. Fakat, ilm-i hey'etin gelişmesinden sonra, bu klâsik anlayışı yıkarak astronomik hesaplarla vakitlerin tesbit olunabileceğine dâir fetva veren müctehidler çıkmıştır. Her ne kadar tenkîde uğramışlarsa da, bu mevzûda mes'eleyi şöylece neticelendirmek mümkün olacaktır her halde:

Kâinât, en küçük zerresinden en haşmetli küresine kadar, Halik-ı Zülcelâl olan Allah'ın (C.C.) akılları durduran ince ölçüleri içinde seyran etmektedir. Bugüne kadar, kâinâtın bu şaşmaz ölçü içinde kendi manzûmesi içinde seyr etmesi sayesindedir ki, birçok tabiî ve semâvî hâdiseler vaktinden önce astronomik hesap ve ölçülerle belli edilmiş ve nitekim aynıyla zuhur etmiştir. Kur'an-ı Kerîm'de, âlemin her bir unsurunun kendi külliye ve sistemi içindeki eşsiz nizamı, müteaddit âyetlerde açıklanmaktadır. **Demek oluyor ki, dünya, ay ve güneşin seyri, iki şehir arasında seyahat eden bir otobüsün seyri basitliği ile tesbit olunabilmektedir.** Durum böyle olunca, astronomik hesaplarla hilâlin sübûtu sahih olsa gerek.

Öte yandan, her müslim fert hilâli bizzat gözler ve takvimin hilâfına bir rü'yet isbat ederse, ihtiyaten kendi rü'yetine istinâden Ramazan orucuna bir gün önce başlar, mes'ele böylece halledilmiş olur.

SAHUR ve İFTAR

Sahur, ertesi günün orucuna vücutça hazırlıklı bulunmak ve bu ümmete bahşedilen bereketlere nâil olmak kasdıyla, **tulû-i fecrden önce, Ramazan geceleri yemeğe kalkmaktır.** Sahura kalkmak, bizâtihi niyetin kendisi olacağından, ayrıca oruca niyet şart değildir.

Sahurun, bahşedilen bütün vakit imkânları dâhilinde geciktirilmesi ve iftarın da yine aynı ölçüler içerisinde erken yapılması, Peygamberimizin emir ve tavsiyelerindendir. Bu mevzûda müteaddit Hadîs-i Şerîfler mevcuttur:

«Sahura kalkınız; (تسحروا فان فى السحور بركة) zira onda bereket vardır.» (9)

«Amr b. Âs'ın kölesi Ebû Kays anlatıyor: Amr b. Âs bize, kendisi için sahur yemeği hazırlamamızı emrederdi; biz de hazırlardık. Ne var ki, ondan hemen azıcık bir şey yerdi. Kendisine dedik: Hem bize böyle emrediyorsun, hem de çok az bir şey yiyorsun. Bize dedi ki: Ben size, zevkleneyim diye yemek yapmanızı emrediyor değilim. Fakat ben Rasûlüllah'ı (S.A.) şöyle derken işitmiştim:

«Bizim orucumuzla Yahûdî ve Hıristiyanların orucunu ayıran, sahur yemeğidir.» (10)

Bu hadîslerden anlaşılan, sahurda mutlak bir bereketin olduğu ve hem de sahura kalkmanın, İslâm şerîatinin emrettiği oruçla, diğer ümmetlerdeki oruç tutma şekli arasında bir ayırıcı vasıf taşıdığıdır. Yine, sahurda fazla yememek, orucun güttüğü ma'nevî ve maddî faydalara uygundur. Dârimî'nin Sünen'indeki **1702** no'lu bir hadîsten, biz, Hz. Peygamberin sahuru sabah vaktine (tulû-ı fecre) çok yakın bir vakte kadar geciktirdiğini Hazret-i Enes (R.A.) den öğreniyoruz.

İftara gelince, bunda da acele etmek Sünnet olandır. Hadîslerde, Ehl-i kitabın, iftarı **yıldızlar görününceye kadar geciktirdikleri** bildirilîyor. İslâm ise, nev-i şahsına münhasır son Hakk dindir. Başka din ve sistemlere, ister rûhânî, ister kanûnî ve medenî olsunlar benzememelerini mü'minlerine prensip olarak verir. Hz. Peygamber (S.A.) şöyle buyururlar:

(لا يزال الناس بخير ماعجلوا الفطر)

«İnsanlar, iftarda acele ettikçe hayırla beraberdirler.» (11)

Orucu hurma ile açmak Sünnete uygun olandır. Hadîs:

(ان النبى صلى الله وسلم قال: اذا افطر أحدكم فليفطر على تمر فان لم يجد فليفطر على ماء فان الماء طهور)

«Sizden biriniz iftar edeceğinde hurma ile iftar etsin. Eğer bulamazsa su ile orucunu açsın; zira su paklayıcıdır.» (12)

ORUCU BOZAN ŞEYLER

Hangi neviden olursa olsun, niyet edilerek tutulmaya başlanmış bir oruç, **muftırât** denilen, orucun sıhhatine mânî şeylerle bozulur ve bu oruç kasdî (bile bile) bir fiil ile bozulmuş ise Ramazan orucunda hem kaza, hem keffaret; nâfile ve vâcip oruçlarda ise sadece kaza icâp eder. Orucun bozulması, onun şer'î hakîkatı olan **IMSÂK-I MAHSÛS**'un; ya'nî, belli şeylerden nefsi tutma işinin ihlâl edilmesi ile olur. Orucu bozan şeylere, ne cinsten olursa olsun **MUFTIRÂT** adı verilir. **Orucu bozan şeyler şunlardır:**

1 — Yemek-içmek: Bunlar isterse gıda nevinden olmıyan şeylerle olsun oruç bozulur. Meselâ ilâç nevinin alınması, içilmesi; gıda için olmasa bile bir şeyin yutulması gibi,

2 — Her ne sûretle olursa olsun cinsî yaklaşma,

3 — Hukne etmek, yanî burna ilâç akıtmak,

4 — Kulağa ilâç akıtmak,

5 — Tütün içmek, enfiye çekmek,

6 — Bile bile kusmak,

7 — Dumanı genize veya içe çekmek sûretiyle zevklenmek, tütsülenmek,

8 — Oynamak, sürtmek veya öpmek suretiyle menî getirmek,

9 — Hatâen (unutarak değil) boğaza bir şey kaçırmak; meselâ, mazmaza ederken boğaza su kaçmak,

10 — Uyku halinde bir şey yemek veya içmek,

11 — Oruçlu olduğunu unutarak bir şey yerken, oruçlu olduğunu hatırlamasına rağmen yiyip-içmeye devam etmek,

12 — Ağızda veya dişlerde peydâh olan kanı (tükürükten fazla veya ona müsâvî bir durumda) yutmak,

13 — Dişlerin arasında kalmış nohut büyüklüğündeki bir kırıntıyı yutmak,

14 — Susam tanesi kadar da olsa dışarıdan bir şey alıp yutmak,

15 — Iğne vurunmak,

16 — Gelen kusuntuyu yutmak (bile bile).

ORUCU BOZMIYAN ŞEYLER:

1 — Unutarak yiyip-içmek, mukaranet-i cinsiyyede bulunmak (bilâhare hatırladıktan sonra bırakmak şartıyla)

2 — Öpmek,

3 — İhtilâm olmak,

4 — Sabaha kadar cünüp yatmak,

5 — Ağza gelen balgamı, genizden gelen rutûbeti yutmak,

6 — Kulağa su gitmek,

7 — Birşey koklamak,

8 — Kendi ihtiyarı ve sun'u olmaksızın boğazına toz, duman, sinek kaçmak,

9 — İdrar borusu yoluyla ilâç salmak, sonda etmek,

10 — Göze sürme çekmek, bıyığı yağlamak,

11 — Ağza alınan bir ilâcın tadı anlaşılmak,

12 — Gelen kusuntu gayr-i ihtiyarî geri gitmek.

KAZA — KEFFARET — İSKAT:

Orucu bozma neticesinde ya sırf kaza, yahut hem kaza hem keffaret, veya geri kalan günü (oruç bozulmuş olsa da) imsâk (yememek-içmemek) lâzımdır.

Orucun kazası, gününe gün tutmaktır. Keffareti ise, köle azat etmek, mümkün olmazsa iki ay arka arkasına oruç tutmak, bu da mümkün olmazsa altmış fakiri akşamlı sabahlı doyurmaktır. Bu doyurmak bizzat yedirip içirmekle olacağı gibi, bedelini vermek suretiyle de olur.

Kaza, hangi çeşitten olursa olsun bozulan her oruç için gerektiği halde, keffaret husûsiyle Ramazan orucunun edâsının bozulmasında lâzımdır. Mükellef bir müslüman, geceden niyetlendikten sonra hiç özürsüz **Ramazan orucunu** bozarsa keffaret lâzım gelir.

Aslında oruçlu olmamakla beraber, günün geri kalan kısmında oruçlu gibi hiç bir şey yememenin ve içmemenin mahiyetine gelince: Ramazan gününde kendine gelen, iyi olan hastanın ve misâfirliği sona eren yolcunun, günün geri kalan kısmında imsâk etmesidir.

İskat-ı savm (orucu düşürmek) ise: Farz veya vacip olarak ölünün borçlu bulunduğu oruçların fidye mukabili ödenmesidir. Bir oruca karşılık bir sadaka-ı fıtr verilir. Yine, ölümüne kadar hastalığı veya düşkünlüğü devam etmiş bir hasta ve ihtiyar (pîr-i fânî) dahi fidye verir.

ORUÇ TUTMAMAYI MÜBAH KILAN ÖZÜRLER

Hastalık, yolculuk, tehlikeli bir zorlama (icbar), gebelik, emziklilik ve bîtaplık-düşkünlük halleri oruç tutmamayı helâl kılan durumlardır. Bu durumlar başına gelen bir mükellef müslüman, bilâhare oruçlarını kaza eder. İcbârın derecesi vardır. Ufak tefek tehditler, dövmeler bir özür teşkil edemez. Ölümle tehdit, bir azayı kesmekle tehdit gibi ağır haller (ikrâh-ı mülcî) bir özür teşkil ederler.

TERÂVİH

Terâvih, Ramazan-ı Şerîf ayına âit (20) rikatlık bir vakit sünnetidir; yoksa orucun sünneti değildir. Vakti, **yatsı namazıyla salât-ı vitr arasıdır.** Cemâatle (13) kılınan bu namaz, sünnet-i müekkede olup, her iki rikâtta bir selâm verilmek sûretiyle kılınır. Vakti geçen terâvih namazının kazası yoktur. Buharî'de mezkûr bir rivayette (14), **Ashab-ı Kiramın teravihe olan rağbetleri ve Mescid-i Nebevî'nin Cemâati almadığı** anlatılır. Müteaddit hadîslerde, **Terâvih kılan müslümanların geçmiş ve gelecek küçük günâhlarının aff u mağfiret edileceği** beyan buyrulmaktadır.

ORUÇ ve RÛHANÎ ÂLEM

İnsanlığın Hakk'a boyun eğdirilmesinde tek rolü şu dünyada icrâ etmekle mükellef İslâm ümmeti, İlâhî irâdenin yer yüzünde hükümran olması gibi çok çetin bir işe çeşitli şekilleriyle yüce Allah (C.C.) tarafından hazır hale getirilir. İslâm inkılâbı, her şeyden önce kendinden vazgeçmiş ve dünya sulhü uğruna başını nezretmiş da'vetçilerle gerçekleşebilir. İşte bu büyük işe İslâm, koyduğu prensipleriyle müslümanları hazırlamaktadır. Oruç, herşeyden önce ibâdetin en üstün yoluyla nefsi ıslah etmek, rûhânî hayattan zevkyâb olmaktır. Hadîslerde, orucun lâlettâyin bir perhiz olmayıp, nev'i şahsında âit birçok özelliklere sahip, pek çok ulvî hedeflere yönelmiş maksatları açıklanmaktadır:

«Oruç kalkandır. Oruçlu kendini korusun, kötülük işlemesin! Eğer birisi oruçlu birine sataşır dalaşırsa, o iki defa desin ki: «Ben oruçluyum!» Rûhumu kabz-ı kudretinde tutan Allah'a yemin olsun ki, oruçlu ağzın kokusu Allah indinde misk kokusundan çok güzeldir. Yüce Allah buyurur ki: «Oruçlu, yemesini, içmesini, arzusunu sırf benim için terkeder. O halde oruç benimdir. Onun mükâfatını ben vereceğim, hem de kat kat! Halbuki diğer bütün iyilikler on misli fazlasıyla mükâfat görür.» (15)

Hadîs-i Şerîfin delâleti açıktır. Şöyle ki, oruç hiç bir ibâdette bulunmıyan hayır ve bereketleri içine alıyor. Dünyanın cezbedâr fitnelerinin kol kol insanoğluna saldırdığı bir hengâmede oruç ne güzel kalkandır! Varsın düşmanlar olanca çeşidiyle hücûm etsinler; Rabbânî zırh ve kalkan onların kol kol ta'arruzlarını kıracak güçtedir. Ruhunu bu ilâhî zırhla bürüyen bir müslüman, ma'nevî hastalıklara karşı aşısını yaptırmıştır.

Açlık nedir ve fakir fukara ne haldedir? Bunları oruçlu iyi takdir eder. Merhamet damarlarında kabaran sehâvet kanı onu ihsana, yardıma koşturur...

Şu çetrefil, zorlu dünya hayatında sırf **HAK MEFHÛMU**nu yaymak, kâinata onu sunmak gayesiyle âleme gönderilmiş bulunan **Ehl-i Hakk,** oruçla nefsî emrâzını tedâvî eder, güçlüklere alışır; İslâm inkılâbının çetin mücâdelesine ünsiyet peydah eder.

Ramazan ayı gelince rahmet kapılarının açılıp, azap yollarının sed edildiği, müteaddid hadîslerde açıklanmaktadır. Yine bu ayda şeytanlar zincirlere vuruluyor; kötülükler, oruçla zırhlanan insanların dolaştığı bir cemiyette uyuşup kalıyor:

(اذا جاء رمضان فتحت أبواب السماء وغلقت أبواب النار وصفدت الشياطين)

«Ramazan gelince semâ (ğufran) kapıları açılır, ateş kapıları kapatılır. Ve şeytanlar da bağlanır.» (16)

Nefs-i emmâre denilen şer ocağını söndürmenin en kestirme yolu oruçtur. İnsanlığı bir mangal ateşte cayır cayır yakan nefs-i emmârenin dizginlerini alıp ruhî kuvvetin yed-i emânına teslim etmek oruçla mümkündür. İslâmî hayat cihadla doludur. Nefisle, onun yoldaşlarıyla; İslâmın amansız düşmanlarıyla; topyekûn ehl-i batılla, putçularla mücâdeleyle dolu bu hayat!.. Kolay mı şu patika yollardan, sırtında da'vet hamülesiyle bir da'vetçinin geçmesi?!.. İşte oruç!.. Zırh, muhafız, her şey o... Aslî fıtratından fırtmış, rotasını yetirmiş insana ise yine o oruç, fakirleri, yoksulları, yetimleri, boynu bükük düşkünleri hatırlatır. Ona merhameti hediye ederek şekâveti yabanlara fırlattırır.

Oruç hakkında, her şeyde olduğu gibi en güzel söz **EFENDİMİZe** (S.A.) âittir. Evet, **«ORUÇ BİR KALKANDIR.»**

---

(1) Es-Sıhah, Cevherî.
(2) El-Muhtasarat, M. Zihnî.
(3) El-Bakara: 183.
(4) Müslim: Kitâbül-Îmân.
(5) El-Bakara: 185.
(6) Buhârî: 2/227 (Et-Tab'atül-Âmire).
(7) Buhârî: 2/229.
(8) Buhârî: 2/230.
(9) Ed-Dârimi: 1/1703 (hadîs no).
(10) Ed-Dârimi: 1/1703.
(11) Ed-Dârimi: 1/1706; Buhârî: 2/241.
(12) Ed-Dârimi: 1/1708.
(13) Buhârî: 2/252.
(14) Aynı eser, aynı yer.
(15) Buhârî: 2/226.
(16) Ed-Dârimi: 1/1783.

TEFSİR

Kur'an Tefsirinin Fazîleti ve Kur'an'a Gösterilecek Hürmete dair

azan : *Ebu Abdullah El-KURTUBÎ*

Çeviren : *İbrahim URAL*

Kur'an Tefsirinin üstünlüğü konusunda sahabe ve Tâbiînden naklolunan rivâyetler vardır. Nitekim bu rivâyetlerden birinde, Hz. Ali (K.V.) Câbir b. Abdullah'ı zikrettikten sonra onun ilmini tavsif etmiş, orada hazır bulunanlardan birisi: **«Onun ilmini tavsif ediyorsun. Halbuki sen de âlimsin»** diye itirazda bulununca, Hz. Ali (K.V.): «O,

(ان الذين فرض عليك القرآن لرادك الى معاد)

«Kur'an-ı sana farz kılan Allah seni meada döndürecektir.» âyetinin tefsirini bilmektedir.» diye cevap vermiştir. Mücahid diyor ki: **«Allah'a karşı yaratıkların en sevimlisi O'nun indirdiği kitabı en iyi bilendir.»** Hasen'e göre, Cenab-ı Hak, mânâsının bilinmesini istemediği hiç bir âyet indirmemiştir.

Sâbî anlatıyor: Fakihlerden Mesrûk bir âyetin tefsiri için Basra'ya gitti. Basra'dakiler o âyetin tefsirini bilenlerin Şam'da olduklarını söyleyince derhal Şam'a hareket etti ve merak ettiği hususu öğrendikten sonra, memnuniyetle döndü. İbni Abbas henüz çocukken Hz. Peygamber onu kucağına almış ve şöyle dua etmiştir: **«Allah'ım! onu dinde fakih kıl ve ona te'vili öğret.»**

Iyas b. Muaviye şöyle bir benzetme yapmıştır: **«Kur'anı okuyan fakat mânâsını bilmeyenler o kavme benzer ki, onlara meliklerinden bir mektup gelmiş, fakat yanlarında lâmba bulunmadığı için o mektubu okuyamamaktadırlar. Tefsiri bilenler ise lâmbaya sahip olan ve mektubu okuyabilen kavim gibidir.**

Ebu Ömer diyor ki: **«Üç ikrâm vardır ki, Cenab-ı Hakkın ikrâmıdır: Âdil imama, yaşlı müslümana ve Kur'anı ezbere bilene. Hamele-i Kur'an, Kur'anın hükmü ile amel eden, onun helâlini ve haramını bilendir.»** Hz. Enes (R.A.) den rivâyet olunduğuna göre Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: **«Kur'an her şeyden efdaldir. Kim Kur'ana hürmet ederse, Allah'a hürmet etmiş olur. Kim de O'nu hafife alırsa Allah'a karşı hafiflik göstermiş olur. Hamele-i Kur'an; Allah'ın rahmetini celbeden, O'nun kelâmına tâzim gösteren ve O'nun nurunu giyenlerdir. Onları destekleyen, Cenab-ı Hakkın dinine yardım etmiş olur. Onlardan uzaklaşan Allah'ın dininden uzaklaşır.»**

Hamele-i Kur'an veya Kur'anın karii durumunda olanların riayet göstermek zorunda oldukları tâzim ve usuller bevcuttur. Tirmizi (Nevâdir-ül Usûl) adlı eserinde diyor ki: **«Kur'ana ancak şer'an temiz olanlar el sürebilir. Temiz olarak bulunanlar onu okuyabilir.»** Yezid b. Ebî Mâlik diyor ki: **«Ağızlarınız Kur'anın yollarından bir yoldur. Elinizden geldiği kadar onları temiz tutunuz.»**

Kur'an okurken, okuyan, ona lâyık olan bir kıyafet ve elbise içinde bulunmalıdır. Mümkünse kıbleye doğru oturmalı, okumaya başlarken istiaze okumalı ve kıraat sırasında dünya kelâmı konuşmamalıdır. Kur'an; tane tane, harflerin hakkı verilerek okunmalıdır.

Kur'an-ı Kerim'de: (ورتل القرآن ترتيلاً) **«Kur'an-ı tane tane oku»** buyurulmuştur. Kıraat sırasında onun mânâsı ve hükmü üzerinde düşünmelidir. Va'd âyetleri okunurken Cenab-ı Hak'tan temennide bulunmalı, tehdit âyetleri okunurken ise tevbe ve istiğfâr etmelidir. Kıraat sona erince Cenab-ı Hakkın kitabında doğru söylendiğini ve Hz. Peygamberin (A.S.) onu tebliğ ettiğini söylemelidir.

Mushaf-ı Şerifi açık bırakmak veya onun üzerine başka kitap koymak, onu fâsıkların yaptığı gibi şarkı nağmeleri ile okumak veya Nasranîlerin yaptığı gibi okurken tercî yapmak doğru değildir.

Kezâ Kur'anı sokaklarda, sefahât meclislerinde, Kur'ana hürmet etmeyenlerin yanında okumak, yer üzerine yazmak da câiz değildir. Ömer İbn-i Abdüdaziz'in rivayetine göre, bir gün, Hz. Peygamber arzın üzerine çizilmiş bir yazı gördü. Orada bulunan bir gence bunun ne olduğun sordu. Genç: **«O, Kur'andan bir âyettir, bir yahudi yazdı.»** deyince Resulullah öfkelendi ve: **«Allah, bunu, oraya yazana lânet etsin. Allah'ın kitabını kendi yerine yazınız!»** buyurdu. Muhammed İbn-i Zübeyr'in naklettiğine göre, Ömer İbn-i Abdülaziz, kendi çocuklarından birini duvara âyet yazdığını görünce, şiddetle tekdir etmiştir.

AVRUPA'DA İSLÂMİYET

Niçin Müslüman Oldum ?

Yazan : *Miss Mas'udah STEINMAN*
(Ingiliz Yazarı)
Çeviren : *Aydın TALAY*

Geniş kitlelere hitap eden diğer dinlerde açık ve seçiklik bulamadım. Beşer hayatına huzur ve sükûn verecek ne iyi bir yol, ne de ölüm sonu âlemi için bir vaad vardı.

Beşer hayatı bir bütün'ün parçası gibidir. İnsan fevkalâde mükemmellik içinde yaratılmışken daha yüce bir varlık olarak gelebileceğini iddia edemez. Şöyleki fert diğer bütün mevcûdât ve canlı varlıklarla ilgilenmek ve fonksiyonunu taşımakla yaşama gayesine erişebilir. İşte parça ile bütün arasındaki bu insicamlı yakınlıktır ki, yaşamaya anlam kazandırır ve beşeri tekâmüle götürerek, saadet ve selâmeti bulmasına yardım eder.

Hâlik ile mahlûk arasındaki bu münasebeti bu yüce dinin fethetmesine ne mani olabilir? Din üzerine, tanınmış şahısların fikirlerinden bir demet :

«Bir insanın din duygusu onu ayakta tutan en mühim unsurdur. Öyle ki bir insan pratik olarak inanır... Derin düşünce mahsulü olarak bağlanır ve hakikatı tanır. Evrenle kendi arasındaki canlı alâkayı kavrayarak vazifesini ve kaderini orada bulur... İşte din budur.»

(Carlyle, Kahramanlar ve Kahramanlıklar)

«Din bir insanın ya kendi varlığı veya bir başkasının varlığı ile bulabileceği son gerçek duygudur.»

(G. K. Chesterton, O'nu düşünmeye gel)

«Din ümit eden fakat bilinmezliğin tabiatını izahtaki bilgisizliğini söylemekten korkan bir kızdır.»

(Ambrose Bierce, Devil Sözlüğü)

«Gerçek dinin mevcudiyetinde arzın sahibine inkiyad, emirlerine itaat ve tekâmül yolunda gitmek esası vardır.»

(Edmund Burke, Fransız İhtilâlinin Akisleri)

«Bütün dinler hayata yön verir ve dînî hayatın gayesi iyilik yaptırmaktır.»

(Swedenberg, Hayat Doktrini)

«Ister baskısında, ister toleransında olsun her insanın bir din duygusu mevcuttur.»

(James Harrington, Okyanus)

Hangi zamanda olursa olsun her fert varlığının amacını ortaya dökmek için Kâinatın Sahibi ve Yüce Hakîmi ile başbaşa kalabilir. Kendi kendine sorular sormak suretiyle İslâm dininin cihanşumül olduğuna hüküm verir ve imana gelir.

İSLÂMIN ÜSTÜNLÜĞÜNE NEDEN İNANIYORUM? :

Bir kere ve önemlisi Yaratıcı'yı bize tanıtıyor :

«Rahman ve rahim olan Allah'ın adı ile. De ki: Allah bir'dir. Herkes O'na muhtaçtır. Doğurmamıştır ve doğurulmamıştır. Hiç bir dengi de olmadı.» (Kur'an, 112:1-4)

«Muhakkak ki, Allah'a döndürüleceksiniz ve her şeyin maliki, yegâne sahibi O'dur.» (Kur'an, 11:4)

«Allah en iyi bilendir.» (2-1)

Kur'anın bütün âyetleri boyunca Yaradan'ın birliği hatırlatılıyor: «Vahid», «Ebedî», «Her şeye kâdir», «Her şeyi bilici» «Adil-i mutlak», «Rahman», «Rahim». Böylece «Bütünlük» bir realite oluyor. Artık O'nunla aramızda derûnî bir yakınlaşma kurmaya da'vet ediliyoruz.

«Şu hakîkati bilin ki, Allah yere ölümünden sonra can veriyor. Muhakkak ki, biz aklınız ersin diye âyetleri size açıkça bildirdik.» (Kur'an, 57:17)

«De ki, sığınırım nâs'ın Rabbine.» (Kur'an, 114:1)

Burada akla bir soru gelebilir. Bir cemiyet içinde mutlu yaşayarak Allah'ı tanımak ve ona inanmak için İlâhî mesajların gelmesi gerekmez mi? Bir baba çocuğuna rehberlik etmez mi? Ailesinin ahenk içinde yaşamasını organize etmez mi?

Atadan kalma usulleri beşerin ruhuna uygun düşürecek şekilde tamir etmeyi yalnız İslâm dini ortaya koymuştur. Kur'anın rehberliği altında gidilen yol açık anlaşılabilir ve ma'kuldur. Hâlık ve mahlûk arasındaki münasebetlerin geliştirilmesiyle fizikî ve ruhî kuvvetlerimiz ortaklaşa çalışarak iç ve dış yapının dengelenmesi sağlanmış olacaktır. En önemlisi canlı varlıklar arasında harmoni kurularak tekâmüle gitmek için uygun şartlar hazırlanır.

Hıristiyanlık hayatın ruhî cephesine önem verir. Her Hıristiyanın üzerine ağır mesuliyyeti haiz sevgi yükler. Bir sevgi nekadar mükemmel olursa olsun onun gelişimi insan tabiatının yücelerini ihata edemiyorsa anlama duygusunu tekzip ediyorsa o sevgi mağlûp olmaya mahkûmdur. Beşerî mücadele konusunda derin bir bilgiye sahip olan ve Hıristiyan prensiplerine yaklaşmaya kendisini mecbur hisseden bir kimse için bu sevgi cazip olabilir. Hatta bu kişi sağduyusunu bu aşka gömebilir. S. T. Caleridge «Aids to reflection (Düşünceye yardım)» adlı eserinde «Kendi kilisesine ve tarikatına âşık olan bir hıristiyandan Hıristiyanlığın bizatihi kendisini sevmeğe başlayan bir insan daha iyidir. Zira birincisi kendisinden başkasını sevmemektedir.» diyor.

Müslümanlık Allah'a saygı duymayı öğretir. Sunduğu kanunları vasıtası ile aşk ve heyecanlarımız kadar anlama duygumuzun da gelişmesi yolunda bizi cesaretlendirir. Kur'anın kumandası ırk, cins ve sosyal seviye ayırmaksızın Allah'ın kullarına şöyle seslenir: «De ki ey insanlar haber muhakkak ki, size Rabbinizden geliyor. Kim ki, doğru yola gider; o iyilik kendisinedir. Kim de günah işlerse o sadece kendisinedir. Ben sizin üzerinizde bir bekçi değilim.» (Kur'an, 10:108)

Kalabalık cemiyetler tarafından benimsenen dinler arasında hiç birinde bu derece anlaşılabilir ve insana güven duygusu verenini bulamadım. Dünyada huzur ve saadet sağlayacak ve ölümden sonraki âlem için büyük vaadler getiren daha başka yol yoktur.

(ISLAM OUR CHOISE'den)

SÜNNET

Ramazan ve Getirdikleri

«Ey îman edenler, sizden evvelki (ümmetlere) yazıldığı gibi, oruç sizin üzerinize de borç yazıldı (farz edildi). Ta ki korunasınız.»

«Ramazan ayıdır ki Kur'ân onda(ki kadir gecesinde levh-i mahfûz'dan Semâ-i dünyâ'ya) indirilmiştir... Öyleyse içinizden kim o aya erişirse (hâzır olur, misafir olmazsa) onu (orucunu) tutsun... (el-Bakara: 183-185)

Yukarıya kısmen meâllerini aldığımız iki âyet ve oruçla ilgili bazı hükümleri de içine alan ikisi arasındaki 184. âyet, bize Ramazan orucunun farz olduğunu anlatır. Bunlardan öğreniyoruz ki, Ramazan orucu, bizden önceki din mensubu milletlere de farz kılınmıştır. Bu ay, içinde birtakım kudsî tecellîlerin ve hâdiselerin bulunduğu, bir araya geldiği bir aydır. Onda, bin aydan hayırlı olan kadir gecesi de mevcuttur. İslâmın iki ana kaynağında Kur'ân-ı Kerîm'in inmeğe başlaması ise yine bu ayda vuku bulmuştur.

Sünnet, Ramazan ve ondaki birtakım ibâdetlerin mufassal şekilde anlatıldığı; Efendimizin Ramazanı ne şekilde karşılayıp onu nasıl geçirdiği; O'na yakın olan nesillerdeki durumun açıklandığı bir kaynaktır. Bu yazıda, hadîslerden seçilecek birkaç örnek ile, Ramazan ve getirdiklerini görmeğe çalışacağız.

⁂

«Ramazan geldiğinde Cennet kapıları açılır, Cehennem kapıları kapanır, Şeytanlar da bağlanır.»

Hadîsteki anlatılan bu durum biz kulların lehine bir lütuftur. Bu aya tahsis edilmiştir. İnsanı yoldan çıkaran şeytanın zincire vuruluşu, bizim için, günahtan koruyucu bir mâhiyet de taşır. Âdeta Cenab-ı Hak, kulunun kötülük yapmasını ve onu kolaylaştıran sebebleri ortadan kaldırmaktadır. Bu ayda diğer vakitlerin aksine cehennem de adam almamaktadır. İnsanoğlu, o kapıları zorlamadığı müddetçe; günah işlemediği ve onda ısrar etmediği müddetçe bu kapılar kapalıdır. Diğer kapılar; rahmet ve mağfiret mahalleri sonuna kadar açıktır. Müslümanları dört gözle beklemektedir. Bize düşen, âdeta Cennete doğru meyillendirilmiş olan bu yoldan gitmek; şeytanı sevindirmemektir. Bu, ibâdetlerimizle olduğu kadar, ticâretimizle, iş hayatımızla da olmalıdır. Ramazandaki gündüz orucu, gece ibâdetleri biraz da bu gibi hallerimizin dürüstlüğü ile değer kazanacaktır.

«Sahur yemeği yeyiniz, çünkü sahur yemeğinizde bereket vardır.»

Ramazanın müslümanlara getirdiği, maddî olduğu kadar da rûhânî olan bir değişiklik de sahûr yemeğidir. Yine Peygamberimizin beyanına göre: **«Bizim orucumuz ile, kitap ehli olanların orucu arasını ayırıcı fark, sahûr yemeğidir.»** Sahûr vaktini mümkün olduğu kadar uzatan dinimiz, bizlerin sabırsızlığına karşı bir kolaylık olmak üzere iftarı ta'cil etmiştir. İftar işinde acele sünnettir. Sahurda uykuların bölünmesine karşılık, bütün aile ferdlerinin toplandığı ilâhî ziyâfet sofrasının ayrı bir neş'esi vardır. Sofra başında toplanmak bir bereket alâmetidir. Velev birkaç lokma almak için de olsa sahûru terketmememiz istenmektedir.

⁂

Kudsî bir hadîste Peygamberimiz Cenab-ı Hak'tan şöyle rivâyette bulunur: **«Âdem oğlunun her ameli(nin faydası ve ecri) ona aittir. Oruca gelince o bana mahsustur. Karşılığını ben takdir edeceğim. Oruç (kötülüklere ve harama karşı) bir kalkandır. Sizden biriniz oruçlu olduğu günde kötü sözler söylemesin, cahilâne ve kaba-saba hareket etmesin. Biri kendisine sataşır, söğer veya döğüşürse: (Ben oruçlu bir adamım) desin. Muhammed'in canını (kudret) elinde tutan Allah'a yemin olsun ki, oruçlunun (kötü sayılabilecek) ağız kokusu Allah katında, misk kokusundan daha temizdir. Oruçlu mü'min için iki ferahlık ve sevinç zamanı vardır; bu vakitlerde mesrûr olur; (biri) iftar ettiğindeki sevinmesi, diğeri de Allah'a kavuştuğu zamanki ferahlığıdır.»**

Hadîs-i Kudside pek çok ilâhî müjdeler vardır. Her şeyden önce orucun, Allah'a ait bir ibâdet oluşu açıklanmaktadır. Bu meselede en mühim sebeb, oruca riya denilen kötü hastalığın karışamamasıdır. Diğer ibâdetlerinde riyâ ile haşir neşir olan gösteriş hastası, oruçta eli boş kalıvermektedir. Çünkü o sadece Allah'a ait olduğu için onun husûsî himâyesindedir.

Diğer ibâdetlerimizde olması gerektiği gibi, oruçta da «sadece Allah için olma» vasfı, diğer tâbirle ihlâs şart koşulmuştur. Yapılan ibâdetten ecir ummak da normal karşılanmıştır. Nitekim: **«Kim Ramazanı îman ederek ve (Allah'tan) ecrini umarak (sadece onun için; hasbeten lillah) tutarsa, geçmiş günahları affolunur»** buyurulmuştur.

Orucumuz, görünüşü itibarıyla, yemek, içmek, cinsî yaklaşma gibi hallerden kendimizi imsak gibi tezahür ediyorsa da, sünnetin açıkladığına göre, Efendimiz ve ona yakın olan nesillerin fertleri, sadece bunlarla kalmamış, oruçlarını her yönüyle mükemmel tutmuşlardır. Hadîste de belirtildiği gibi, oruçlu oluşumuz bizi pek çok kötülüğü yapmaktan menedecektir. Diğer bir ifade ile oruç, elle, dille, gönül ve kalb ile, öfke ve kötülüğü terk ile tutulacaktır. Kendisine sataşanlara oruçlu, sadece oruçlu olduğunu hatırlatarak mukabelede bulunacaktır. Orucumuzun ahlâkımız üzerinde de müsbet tesirleri olması gerekmektedir. Yalanı, yalan yere şehâdeti, koğuculuğu, giybeti terketmemiz istenmektedir. Yoksa bu gibi huyları terketmediğimiz müddetçe: **« Allah'ın, onun yeme ve içmesini terketmesine ihtiyacı yoktur.»** ihtarına maruz kalmamız mukadderdir. Yani çekilen emek neticesi, elimize sadece **«açlık-susuzluk»** ve **«uykusuzluk»** kâr olarak kalmamalıdır.

Allah Taalâ, oruçlu ağızdaki kokunun, sair zamanlardakinden daha farklı olduğunu da beyan etmektedir. Dünya hayatında en güzel koku olarak tanınan misk bile bu kokudan daha temiz ve hoş olamamaktadır.

⁂

Ramazan geceleri de ayrıca rahmet doludur. O gecelere ait ibâdetler ve bilhassa terâvih, Kur'ân tilâveti, zikr ve duâ mü'minlerin başlıca meşgalesi durumundadır. Fakat bütün bu şahsî ubûdiyyetler yanında, sünnetin bize öğrettiğine göre, yerine getirilmesi en çok istenen husus «tasadduk»tur. Efendimiz, emsali görülmemiş cömertliğini bu ayda daha da artırmakta idi. Elinde avucunda ne varsa bu ayda sarfediverirdi. Bugünün mü'min zenginleri, her devirden ziyâde bu hususa eğilmek durumundadırlar. İslâm hiç bir zaman paranın birikmesini, üstüne oturularak muattal bırakılmasını hoş görmemiştir. Eskiden olduğu gibi fakir-zengin ayırımı yapılmadan, mü'minler birbirlerini desteklemeli; fakirin gözü zenginin malında olmamalı; zenginimiz de varlığının şükrünü dili ile değil de malı ile tasaddukla edâ etmelidir. Tasadduk yanında bu ayda zekât da en çok yerine getirilen ibâdetlerimizden biri durumundadır. Aslında Ramazanla kayıtlı olmayan bu tatbikat belki de Ramazanda verilmekle fakirlerin huzurunu temin-de daha faydalı olmaktadır. Zekât verecek durumda olan kardeşlerimiz, şer'i şartlar tahakkuk etmiş ise, mallarından kırkta bir (% 2,5) miktarında zekât vereceklerdir. Evvelce, Efendimizin beytülmalinde birikerek: **«Fakirlere, yoksullara, zekât tahsildarı hizmetlilere, müellefetülkulûb'a, köle olup âzâd için gerekli mâlî yardıma muhtaç olanlara, borçlulara, Allah yolunda harbeden gazâ ehline ve fakirleşen veya fakir olan yolcuya»** âdil ölçülerle verilen zekât artık, müslümanların dînî hamiyyetlerine terkedilmiştir. «Zekâta evet, hacca hayır» diyen görüş bu gelir ve giderlere sırt çevirmiş durumdadır. Mü'min zekâtını biraz cömertçe hesaplamalı, verdiği mahalleri, gelecek yıllarda artık zekâta muhtaç olmayacak şekilde iş-güç sahibi yapıp kalkındırmalı; parça parça tevzi yerine bu yolu ihtiyar etmemelidir. Çünkü belli ellerde parça parça toplanan aynı cinsten eşya, zekât alan fakire de medâr olmamaktadır.

İslâm, zekâtlık mal ayırımında, mal sahibinin en gözde varlığına göz dikmemiştir. Onların en seçkin mallarını değil de vasat olanlarını istemiştir. Ayrıca tapon olanlarının tevziine de hoş bakmamaktadır. Peygamberimiz Yemen'e gönderdiği Hz. Muaz'a bu hususu bilhassa söylemiştir. Zekâtın tevziinde dinimiz yine zengini düşünmektedir. O fakir yakınlarına — eğer şeriat müsaade etmiş ise — zekât vermek suretiyle de yardım yapabilecektir. Dolayısıyla zekât dışı bir yardıma belki de ihtiyaç kalmayacaktır.

⁂

İlk on günü rahmet, ikinci on'u mağfiret ve son on günü de cehennemden âzâdlık vesilesi olan Ramazan ayında şüphesiz **Kadir Gecesi** ayrı bir değer taşır. Her gecemizi Kadir Gecesi değerinde bilip öylece onu karşılamayı ve kıymetinden istifadeyi becerebilmemiz için, şüphesiz **Reğâib, Berat, Mi'râc, Kadir ve Bayram geceleri** birer nimettir. Hiç olmazsa bu gecelerde diri bulunmamız istenmektedir. Bakalım Efendimiz ne diyor:

«Kim Kadir Gecesini inanarak ve ecrini gözeterek kaim olur (geceyi namaz, zikr v.s. gibi ibadetlerle geçirir)se, onun geçmiş günahları affolunur.» Ramazanın son on günü ve tek günler ayrıca, husûsî olarak itina isteyen zamanlardır. O geceyi idrak edersek hep birlikte niyazımız Efendimizin dua ve niyazı olmalıdır:

«Ya Rab, Sen affedicisin, affı seversin, beni de affet.»

Kınayışlar :

Camisiz Belde

ATAKÖY

Mihriddin CENAN

Cumhuriyet Türkiye'sinde, silindir veya melon şapka giyen bazı devrim yobazları, bir zamanlar makam işgal edenlere tekâpû ve meddahlıkta bulunmak üzere Ankara için «mâbedsiz şehir inşâ ettik...» diyecek kadar azgınlaşmışlardı. Allah'a çok şükür ki, Türk milleti Ankara'da yıldan yıla birçok câmi ve mescid yaptırarak, devrimbazlara müstahak oldukları en ibretli cevabı verdi. Bu suretle de bir şehir daha Kureyş müşrikleri yuvası olmaktan kurtuldu...

Bugün Türkiye'mizin her tarafında, her semtinde câmi ve mescid vardır ve bir taraftan da yenileri inşâ edilmektedir; zirâ müslümanların nüfusları artıyor ve mevcud mâbetler ihtiyacı karşılamıyor.

Fakat, evet fakat, yine bu müslüman Türkiye'de ancak bir semt, tek bir belde vardır ki, burada yıllardanberi bütün teşebbüslere rağmen bugüne kadar bir câmi yaptırılmamış, câmi için arsa verilmemiş ve ayrılmamış, hattâ yapılmasına mâni dahi olunmuştur. Bunun içinde bir mason oyununun bulunduğu şüphesizdir. Bakırköy ilçesine bağlı «Ataköy» isimli mahalle veya daha doğrusu nâhiyeden bahsetmek istiyorum. Çünki burada hâlen dört mahalle ve muhtarlık vardır; onbinlerce insan, binlerce âile oturmaktadır. Bu sebeple burası bir nâhiye manzarası göstermektedir. Böyle olduğu halde, bu koca koca binaları, yolları, çarşıları, yapılması kararlaştırılan kapalı ve açık sineması, çocuk bahçesi ile Ataköy, pek zavallı, minaresiz, mescidsiz hazin bir manzara arz etmektedir.

Ataköy, kökü medenî mâzide olan bir ecdâd beldesi haline getirilmeli, Türkün târihine ve dinî an'anesine uygun şekilde geliştirmelidir. Evvel'emirde buraya sür'atle büyükçe bir câmi yaptırmakta zaruret vardır. Türk şehirlerinde câmi, beldenin ayrılmaz bir rüknü, mülkün bir tapu senedidir. Bu ölçüyü hiç unutmamak ve dikkat nazarından uzak tutmamak şart ve elzemdir. Ataköy denen geniş semtte oturanların çoğu bu yokluğu hissederek câmi istiyor. Bâzı teşebbüslere geçilmiş ve dernek kurulmak üzere çalışmalara bağlanmış iken ümitler dâima söndürülmek istenmekte, câmi yaptırılmasına böylece yanaşılmadığı anlaşılmaktadır. Civarında iki veya üç küçük câmi vardır ki, onlar kendi mahallelerinde bile ihtiyacı karşılayamamaktadır. Ataköy'ün içinde ve ilerisinde biraz büyük bir câmiye şiddetle ihtiyaç vardır. Bâri hıristiyan Batı hayranlığı güdenler, onların yaptıklarından utansınlar. Hıristiyanlar her yeni mahalle ve semtlerinde evvelâ kiliseyi ve şapel'i düşünürler. Hususî surette arsa ayırırlar ve derhal de inşaata geçerler. Bizim gerici-ilerici devrimbazlar hiç olmazsa bu hıristiyan din şurundan örnek alsalar

Bir zamanların putperest şâirlerinin :

«Kâbe arabın olsun,
Bize Çankaya yeter!»

âvazeleriyle dalkavukluk ettikleri lâdinî devir kapandığı ve çağ dışına çıktığı için Türk milleti tarihdeki eski güzel örf ve âdetlerini kazanmış ve kendi iç dünyasını yeniden zenginleştirmeğe, aydınlatmağa başlamıştır. Cumâ namazları ve bayram namazları ile cenaze namazları için Ataköylü müs-

(Devamı 26. sayfada)

Vakıf ve Gayesi

Geçenlerde «İslâmda yardımlaşma» nevzuunda bir eser mütalâa ediyordum. Vakıflar hususunda eskilerin ne kadar erin ve ince düşündüklerini görünce aşırdım kaldım ve kendi kendime, bizler ne kadar maddileşmişiz, mânevî epheden ne kadar uzaklaşmışız» dedim. Bilenlere tezkir, bilmeyenlere de tenih olsun diye bu konuda aşağıdaki malûmatları derledim.

Batılılar İslâm hukukunda itibarî şahsların olmadığını iddia ede dursunlar. Müslümanlar bulmuşlar, yaşamışlar ve âlâ yaşamaktadırlar. Onlar hukukî önden vardır, yoktur münâkaşasını apmaya devam etsinler. Bazı batı hayranları da, efendim Avrupa ülkelerine acıma ve merhamet hissi o kadar erlemiş ki, hayvanları koruma cemiyetleri bile kurulmuş diye kendilerini yutadursunlar. Biz bu makalemizde akfı hukukî yönden değil de, ahlâkî e insanî yönden incelemeye çalışacaz. Onun için de vakfın tarifi, kısımları ve ahkâmı üzerinde durmayacaz. Yalnız şunu söyleyelim ki, İslâm'a vakıf dâima kâr sağlayan, hiç zarar miyen bir şeydir. Kâr denince madde bir şey hatıra gelmemeli, zarar dence de maddî bir kayıp derhatır edilemelidir. Zira hayat yalnız madde deldir. İnsanın kendisi bile madde ve ânâdan mürekkebdir. Öyle ise hayat adde ile olduğu kadar mânâ ile de kandır. Bu gerçeği Kur'an-ı Kerîm:

« وابتغ فيما آتاك الله الدار الآخرة ولاتنس نصيبك من الدنيا وأحسن كما أحسن الله اليك »

Allah (C.C.) ın sana vermiş olduğu

İSLÂM HUKUKU

• Mehmet SAVAŞ •

şeylerde öbür dünyayı iste, bu dünyadan nasibini de unutma. Allah'ın sana ihsan ettiği gibi, sen de ihsan et» diyerek dile getirmiştir.

Konuyu dağıtmadan asıl mevzuya dönelim: İslâm'da vakfın ne gayeyle yapıldığını hemen hemen bilmeyen yoktur. Fakat hatırlatma babından (vakfı tarif etmeden) vakfın gayelerinden aşağıda birkaçını zikredelim.

1 — Morâl takviyesi için vakıf :

Hastahanede yatan kimselere, bilhassa Guraba Hastanesinde hastalara morâl takviyesi için yapılan vakıftan maaşlı kimseler ikişer ikişer hastaların haberi olmadan hastahaneye girerler, hastalığı ilerleyen kimselerin karyolaları yakınında dururlar, hastanın duyabileceği bir sesle biri diğerine hastayı göstererek: «Bugün geçenkinden çok farklı, bak yüzüne kan gelmiş, kaba kaba solumaları da kesilmiş, şifa bulmaya yön tutmuş, yakında İnşaallah taburcu olur» gibi sözler söylemeleri ve hastalara moral takviyesi vermeleri için yapılmış vakıflardır. Ayrıca: Hastaların acı ve sızılarını unutmaları için güzel sesli kimselere kaside ve ilâhiler okumaları için veya hastaları güldürmek için komik kimseleri vazifelendirme vakıfları da vardır. Bu vakıflardan Lübnan'ın Trablus şehrinde mevcutur.

2 — Hizmetçi ve çocukların kırdıkları çanakları ödeme vakfı.

Bir yere giderken veya bir yerden dönerken, hizmetçilerin veya çocukların ellerindeki çanağı kırdıklarında ağalarından, baba ve annelerinden dayak yememeleri için, kırılanları ödeme vakfıdır.

3 — Kimsesizlerin evlenmeleri için yapılan vakıflar.

Ellerinde maddî imkânları olmadığından dolayı evlenemiyen erkek ve kadınları evermek için kurulmuş vakıflar.

4 — Kedi ve köpeklerin açlıktan ölmemeleri için tahsis edilen vakıf.

5 — Sakatlığından veya yaşlılığından dolayı ihmal edilen, ot ve samanla yaşayan hayvanlara binlerce kilometre kare çayırlık vakfı. (Şam'daki Merce meydanı, Şam fuârının olduğu ve top sahasının kapladığı yerler bu vakıftandır.)

6 — Selâhaddîn-i Eyyubi'nin süt ve şerbet vakfı.

Sütü kesilen annelere, çocuklarını beslemek için haftada iki gün oluklardan akıtılan süt ve şerbet vakfıdır.

7 — Hasta hayvanları tedavi için yapılan vakıf. Bu vakıflardan sağlanan gelirle hayvanları tedavi etmesi için maaşlı baytarlar tayin edilir, hayvanlar arasında sâri hastalıklar önlenir.

8 — Hastalar için gül bahçeleri vakfı. Ayrıca ikinci bir vakfın gelirleriyle bahçıvanlar çalıştırılır ve hastalara buket taşımaları için bazı şahıslar vazifelendirilir.

9 — Yabancı fakirlerin barınmaları için hanlar ve temizlenmeleri için hamamlar vakfı.

10 — Yetimleri, âcizleri barındırmak için yapılan vakıflar. Bugünkü Darülacezeler, Kızılay yurtları bunların birer misalidirler.

11 — Düşmanla savaşmak için gereken hava içi tedbir vakfı.

12 — Okumak arzusunda olup da kitap bulamayanlara kitap ve kütüphane vakıfları, v.s.

Bütün bunlar müslümanların yaşama gayelerinin, yemek, içmek değil de yardımlaşma, acıma, merhametli olma gibi insanî ve aynı zamanda İslâmî faziletler olduğunu gösterir. Eskilerle müsabaka ve yarış bu sahadadır, mevsim de buna çok müsaittir. Ramazanda bütün müslümanları ve bilhassa kendimi müsabakaya dâvet ediyorum. Ne mutlu birinciliği alana!

TEBRİK

Mecmuamız bütün müslümanların KADİR GECE'lerini ve RAMAZAN BAYRAM'larını tebrik eder, bu mübarek gün ve gecelerin İslâm âlemi ve bütün insanlığın kurtuluş vesilesi olmasını diler.

İslâmın İlk Emri
OKU

T A S H İ H

Mecmuamızın 110. sayısının 23. sahifesindeki **«Okuyucu Suallerine Cevaplar»**ın üçüncüsünde (Emenin emzirene hepsi, emzirenin emene nefsi haramdır) kaidesi (Emenin emzirene nefsi, emzirenin emene hepsi) şeklinde olacakken sehven ters yazılmıştır. Düzeltir, okuyucularımızdan özür dileriz.

Bu vesileyle bu yanlışlığı bize hatırlatan Sarıcakaya Müftüsü muhterem Cemal MERMER beye teşekkür ederiz.

İslâmın İlk Emri
O K U

HUTBE

Ramazan Bayramı (IYD-i FITR)

بسم الله الرحمن الرحيم

قل من حرم زينة الله التى أخرج لعباده الطيبات من الرزق (سورة الاعراف : ٣٢)

عن ام عطية قالت : كنا نؤمر بالخروج فى العيدين والمخبأة والبكر ؛ قالت : الحيض يخرجن فيكن خلف الناس يكبرن مع الناس (صحيح مسلم كتاب العيدين)

Muhterem Müslümanlar,

Bugün, **ÂLEM-İ İSLÂM**ın rabbânî sevinç dalgalarıyla çalkandığı, İslâm Ümmetinin füyûzât-ı ilâhiyye ile haşr ü neşr olduğu mukaddes bir gündür. Eğer, son birkaç asırdır sıkıntı ve musîbet ummanlarında çırpınan ehl-i tevhîdin bu müstesnâ günleri her sene iki kerre mubarek bir edâ ile kendini arzetmeseydi, yüzümüz hiç gülmez, saâdet perisine ebedî hasret giderdik! Kıbrıs'ta, Filistin'de, Nijerya ve Habeşistan'da ehl-i İslâm seneler var ki, kan kusar, Pakistan ülkesinde **Bengalli Irkçıları**n ellerinde, müslüman kardeşlerimiz boğazlanır; bütün **ÂLEM-İ İSLÂM** için için batıl kadroların batıl icrâatlarıyla kaynar; huzur, sükûn, saâdet ve selâmet nedir görmez, bilmez şu merhum **ÜMMET-İ MUHAMMED!** Bütün bu belâlar, musîbetler hengâmında bayramlar kapılarımızı çalar ve bizlere Allah'tan (c.c.) selâmet haberleri hediyye ederler... Kendi ettiğinin cezâsını çekerken bile O'na bayramlar hediyye eden **ULU ALLAH**'a hadsiz-hesapsız şükürler olsun. Bu mukaddes bayram, bütün dünya müslümanlarıyla birlikte sizlere mubârek olsun, neş'e, bereket, vahdet ve selâmet kaynağı olsun!..

Aziz mü'minler!

Bizde, insânî kayıtlara bağlı kaldıkça, dünyanın temiz her çeşit nîmetlerinden istifade etmek, oynamak, sevinmek, gülmek, bayram yapmak helâl kılınmıştır. Değil mi ki, biz insanız, ruh ve bedeni bir arada toplamış hârika varlığız; o halde ne nefsi azdırarak ruha zulüm etmeden ve ne de dünyanın bütün nîmetlerini terk ile nefsi kahretmeden şu kâinat sofrasından rızıklanmıya hakkımız var. Bunu, bizi halkeden Cenâb-ı Allah (c.c.) helâl etmiş. Yukarıda okuduğumuz âyet-i celîlede yüce Allah buyuruyor ki :

«De ki ey Peygamber! **Allah'ın, kulları için çıkardığı zîneti (elbiseleri, süsleri...) ve rızıkların tertemizlerini kim haram etmiş?!»** (el-A'raf sûresi: 32)

İslâm, mağara oyuklarında gerçeğe ereyim diye çile dolduran, yemekten içmekten, dünyanın helâl zevklerinden kesilen Hint Brahmanlarının ibadetlerini reddetmiş, tarihe gömmüştür. İslâm cemiyetinde, kemikleri dışarı fırtmış, yanakları çökmüş, başı üzüm kurusuna dönmüş Hint fakirlerine iltifat ve sevgi yoktur. Karanlık hücrelerde güyâ İsâ'(a.s.) nın rûhunu takdisle uğraşan dünya küskünü Hıristiyan azizlerinin ve onların hatalarına kurban giden câhil halk kitlelerinin ibâdet diye yaptıkları başlı başına bir hamâkat ve aptallıktır.

Madem ki gaye Allah'a ibadettir; öyleyse O'nun helâl kıldıklarıyla şu fânî ve zaif cisimleri kuvvetlendirmek ve O'nun (c.c.) yolunda, huzûrunda O'na kulluğu ispat etmek lâzımdır.

Muhterem mü'minler!

Hz. Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimiz, bütün yüzyıllar boyunca İslâm kardeşliğini devam ettirmeleri, kederli anlarına son vermeleri, dünyayı ve uhrâyı anlamaları için bu **ÜMMETe** senede iki bayram sunmuştur. Kurban ve Ramazan bayramları... Mü'minler bugünlerde, pörsüyen, eskiyen ma'nâlarına tazelik kazandırırlar, sönen ümitlerine yeni hayat iksirleri sunarlar ve onların toplulukları, cemaatleri bugünlerin kudsiyetiyle yaldız yaldız parlaklık kazanır.

Bugünlerde, erkek-kadın bütün ümmet fertleri, İslâmın îtidâl ölçülerine riâyet şartıyla namazgâhlara, câmilere çıkarlar; edilen va'z ve nasihatlerle ruhlarına İslâmın inkılâp mefkûresini nokta nokta nakşederler, hep birlikte **BAYRAM NAMAZI** kılarlar. Hutbemizin başında okuduğumuz **MÜSLİM**'den rivayet edilen ÜMM-İ ATIYYE hadîsinden anlıyoruz ki, İslâm Peygamberi (S.A.V.) Efendimiz, Kurban ve Ramazan Bayramlarında namaz kılmaları için İslâm hanımlarına musallâya çıkmalarını emretmektedir. Okadar ki, genç ihtiyar, evli-bekâr bütün İslâm kadınları bu namazlara katılıyorlar ve hayızlı olanlar cemâatin gerisinde saf olarak edilen salâvatlara, dua ve tekbîrlere iştirak ediyorlardı. Bu durum, İslâmî kitlenin kopmaz bir dayanışma ve erimez bir vahdetinin en net, en parlak nümûnesidir.

Fakat muhterem müslümanlar! Her yönde olduğu gibi, biz bayramlarımızda da İslâmî safvetten, Allah (c.c.) ve Rasûlünün (s.a.v.) çizdiği meşrû sınırlardan çıktık, ayrıldık ve kendi doğmalarımızın eseri pek çok ba'tıl an'ane ve törelere kendimizi kaptırdık. Zaman oluyor, şu ümmetin içinden nice kişiler **YILBAŞI**nda hindi ziyafetleri çekiyorlar, sabahlara kadar gafilce ve hattâ hâince Hıristiyan bayramını kutluyorlar. Bazan oluyor, mubarek bayram günlerinde açılıp saçılıyorlar, haram, usulleri benimsiyerek, içkiler içerek bayram ediyorlar! Allah ve Rasûlüllah, **helâl rızıklardan yeyiniz, dünyanın hoş ziynetlerinden süsleniniz** buyurdukça bizler nefislerimizi haramlardan doyuruyor, ihtiyaçlarımızı gayr-i meşrû yollarda arıyoruz.

Bugün şurada bayram yapıyoruz, Allah'a kulluğumuzu ispat için alınlarımızı secdelere koyuyoruz; fakat içimizde bir sıkıntı, buhran, endişe var! Bayram gününde, bir anda zihinlerimiz allak bullak oluyor, gözlerimiz kararıyor, gönüllerimize kasvet çöküyor! Kıbrıs'ta akan müslüman kanları kıpkızıl bir tablo halinde karşımıza asılıyor! Eritre'de kesilen müslüman başlarından bir yığın, saâdetimize son veriyor! Mubarek ülkemizde dindarlara edilen zulüm, Moskof uşaklarının her tarafı zehir eden kanlı icrâatları bizim boğazlarımızı sıkıyor!

Otuzbeş milyon müslümanın eseri olan İmam-Hatip Okulları, gözlerimiz önünde kapanıyor; İslâm yurtları tarihin karanlıklarına itiliyor! İslâm-Şeriat sözlerinden ürkenler, ehl-i îmanın özeğini sıkmaya çalışıyor. Avrupa'da binlerce insanın şehvet taşan nazarları altında çırılçıplak soyunarak güzellik kraliçesi seçilen ahlâk ve haya yoksunu bir kadın, Müslüman-Türk milletinin Devlet Başkanı tarafından misâfir edilip tebrik ediliyor. Ve daha neler neler oluyor şu memlekette, şu İslâm Âleminde!..

(Devamı 23. sayfada)

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku

Güneş Doğuyor

İSLÂM TARİHİ

Ebul CİHAD

Hâlıkı zülcelâlin her yaptığında bir hikmet vardır; evet hikmet vardır. Eğer yapılan işte hikmet olmasa, o iş abes (oyun) olur. Hâlıkı Zülcelâl abesten münezzehtir. Mekke'nin ve hatta bütün Arap Yarımadasının tek konusu, meclisleri süsleyen yegâne şey Hz. Muhammed'in doğumudur. Cenâb-ı Hak çocuğun babasını almış ama ona karşı bütün insanlara o gün için bir şefkat hissi vermişti. Onu herkes seviyor, her gören bağrına basıp okşamak istiyor, onu kucağına almayı bir şeref telâkkî ediyorlardı. Çünkü onda merhametsizlere merhamet, zayıflara kuvvet, zulmetlere ışık, kararan kalblere nur, istikrarsız kimselere huzur sağlama gücü vardı. Amcaları onun doğumu sevinciyle köleler âzad etmiş, âdetlerine göre adaklar adamışlardı. Hatta Amcası Ebu Leheb bile (Süveybe) ismindeki cariyeyi âzad etmiş, hürriyetine kavuşan, dün köle olan o kadın onun getirdiği rahmet ve şefkatten biri sayılabilen ona süt annesi olma şerefini hâiz olmuştu. Bu nur misali çocuk ilk sütü annesi Âmine'den, ikinci olarak da Süveybe'den emmiştir. Daha sonra babasından intikal eden miras arasında bulunan Ümmü Eymen adındaki cariyeden emdi.

Bir de Mekke dışına göz atalım; Mekke yakınlarında iki dağ arasındaki düzlükte kerpiçten yapılı evler, deve yününden yapma çadırlar, çadırların yakınında zayıf zayıf develer, cansız keçi ve koyunlar, bir kişiyi taşıyamayacak kadar zayıf merkepler, yağmursuzluktan kuruyan ve susuzluktan yarılan topraklar... Ağaç yok, yeşillik hiç yok! İşte burası Sâd oğullarının yurdu; buradan her sabah Mekke'ye Kafile kafile insanlar gidiyor...

Günlerden bir gündü, şafak sökerken o vadiden bir takım sesler geliyor, ağlayan çocukların, meleyen koyunların, böğüren sığırların, havlayan köpeklerin sesi, sanki her biri kendi diliyle Cenâb-ı Hakk'a yalvarıyor, açız Ya Rab diyorlardı. İleride yolculuğa hazırlanan erkek ve kadın toplulukları görülüyordu.

Aralarında bulunan bir kadın çok ilgi çekici, uzun boylu zayıf, güneşten yanmış esmer bir kadın, kucağında durmadan ağlayan bir çocuk, yanında da zayıf fakat gayet ciddî bir erkek. Her ikisinin de aç ve sabırlı oldukları, bakışlarından ve hareketlerinden belli. Güneşin, karanlıkları kovalamak üzere ufukların arkasında hazırlandığı bir anda Mekke'ye doğru kafile halinde yola koyuldular, erkekler yaya, kadınlar binekler üzerinde. Kadınlar birbirlerine Mekke'den beslemek için getirecekleri çocukların ailelerinden sağlayacakları gelirle, ilerde alacakları şeyler hakkında lâflar ediyorlar. Esmer yüzleri, ümit dolu gözleri ile dağların arkasındaki Mekke'ye doğru çevirmişler, zayıflıktan onları taşıyamıyan merkeplerin boynuna ellerindeki değnekleri durmadan vuruyorlar. Güneş doğup sıcak çökmeden, bir an evvel Mekke'ye ulaşmak çabasındalar. Onlara refakat eden, fakat hiç konuşmayan, bir eliyle merkebini değnekleyen, diğer eliyle de kucağındaki ağlayan çocuğunu sallıyan kadına yanıdaki birisi sordu:

— «Ebu Züeyb kızı Halime, niçin konuşmazsın, neye hep böyle susarsın?»

— Ne konuşayım, ne söyleyeyim? Görmüyor musun, kucağımdaki ağlayan yavruyu, açlıktan ağlaması yüreğimi parçalıyor. Gıdasızlıktan sütüm kesildi. Kuraklık malları, canları böyle aç bıraktı, gayet tabiîdir ki, Yaratan bize de bir kapı açacak, bizi de ihsanından uzak tutmayacak! Şimdi ne söylesem nafile, ne tasavvur etsem boş. Hayallerle kendimi avutmaktansa sabırla susmayı tercih etmek daha iyidir. Ben emelle yaşamayı hayalle yaşamaya tercih ederim, onun için Mekke'den bir rızık kapısı temin edeceğime eminim.

— Halime, görüyorum çok ciddî ve ümitvarsın?

Yanında giden kocası :

— Doğru söyledin Halime! Her gün sana karşı sevgim ve güvenim artıyor. Ne kadar sabırlısın! Bana öyle geliyor ki, bu sabır bir zaferle sonuçlanacak, bir gün olacak bizim yüzümüz de gülecek, hiç bir şey olmasa bile senin gibi bir eşe sahib olmak benim için en büyük bahtiyarlıktır.

— Başka çare var mı Ebu Kebşe?

— Hayır, tek çare sabır!

⁂

İçlerinden biri :

— Dereleri, tepeleri aştık ama Mekke'yi de gördük. Haydin biraz çabuk olun, ben sabırsızlanıyorum, diyor.

Nihayet Mekke'ye ulaşıyorlar. Birbirlerine, gün batmadan burada buluşalım, yine geldiğimiz gibi hep birlikte dönelim. Bakalım şans kimin yüzüne gülecek diyorlar. Mekke'nin sokakları arasına doğru kadınlar, Kâbe'ye doğru da erkekler birbirlerinden ayrılıyorlar.

LEYLE-İ KADİR

Duran KÖMÜRCÜ

Boğulmaya yüz tutan insanın deryadaki şuursuz çırpınışı ânında uzatılan kurtuluş elinin verdiği sevince eş; kurtuluş müjdesi Kadir... Bütün haşmeti, debdebesi, rahmeti ve müjde vasfiyle üzerimizde olan Kadir; hükmü kaza, takdir, şeref ü azamet ve tazyik ma'nâlarına hâvi olması sebebiyle kelimesiyle dahi büyüklüğünün nişânesi.

Hükmü kaza; Allah'ın kaza hükmünü ilmî ezeliyle insanlara takdir edişidir. Fakat, insan bunu bilemez, anlıyamaz, takdir edemez. Varlığının kudretiyle bütün zerrat emrine mûtî, «Ol demekle» olacağı mutlak... Sebeb ve müsebbinde insanlığa düşünme fırsatı veren Hâlık...

Bu düşüncedendir ki; Resûlullah, Benî İsrail'den birkaç kişinin seksen üç sene Allah'a mutî, peygamberine itaatkâr hayat geçirdiklerinden bahsedince; İnsanlığın en mütekâmili Müslüman, Müslümanların en şuurlusu Ashab; me'yus, mükedder ve üzgün... İnsanlığa şeref veren, feleklere hayat iksiri olan bir peygamberin ashabı ol, fakat kendinden evvelki ümmetlerin Allah'a yakınlığına, onların vahdaniyete bağlılığına ereme...

Bu me'yusiyeti; âlemlere rahmet olarak gönderdiği peygamber ümmetine en büyük şerefi bahşeden, kendisine bağlılık nümunesini verip zaman müddet içinde kendine kul, habibine ümmet olma azim ve şuurunda olan kişilere yine; âlemlerin Rabbı, Rabbımız, Muhammed ümmetine vererek kaldırdı. Geçmiş ümmetlerin bin aylık ibadetine karşılık içinde kadir bulunan bir aylık şuurlu bağlanışla müslümanlara verdi. Ve o ay Ramazan, Ramazan içinde Kadir...

Kadir, diğer manasiyle sıkılma... Mevlâmızın kendine kullukta itaatkâr, yaptıklarına pişmaniyetle tevbesinde sebatkâr kullarının dualarına; mânâdan yaratılmış nur varlıklarını vazifelendirerek yeryüzüne indirdiği, has kullarla kucaklaştırdığı, yeryüzüne sığamıyacağı kadar akıl almaz sayılarla bir araya getirdiği gece...

Şereflerin en üstünü... Bütün şerefleri içinde bulundurduğu Kur'an... Hareket, düşünce ve yaşayışla bir nizam Kur'an; Nizamı, tel tel ören, her telde insanlığa binlerce şeref veren, bütün nizamların üstünde ve bütün nizamlar O'na minnettar... Her şey bir tarafa, tek Kur'an'ın bu ayda inişi, o ayın ve gecenin feyzine bedel...

Kadir, bütün sene, bütün ay, bütün gün ve gece mevlâsından uzaklaşanların, nedametle halık'ının eşiğine yüz vurduğu gece... Bir ömür ve bir yıl, kirlenen kalblerinin ilâhî nurdan yıkadıkları gece... Cenab-ı Allah'ın: «Bana kalkan elleri ve niyazları geri çevirmem benim şanıma yakışmaz» buyurduğu Hak şanına vuslatın, kullarını af için verdiği hikmetin gecesi.

Cenab-ı Peygamberimizin: «Ramazanın evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu da cehennemden azad» buyurduğu cehennemden azad gecesi. Allah'ına el açıp şükrettiği, Kur'an okuyup dua ettiği; şükür, dua ve kurtuluş gecesi.

Ve bu gece Allah'ın :

«Gerçek biz onu Kadir gecesinde indirdik. Kadir gecesinin (o büyük fazl u şerefini) sana bildiren nedir? Kadir gecesi bin aydan hayırlıdır. Onda melekler ve ruh Rablerinin izniyle, her bir iş için iner de iner. O (gece) tan yeri ağarıncaya kadar bir selâmdır.»

Buyurduğu, selâm gecesi, hayır gecesi, fazl ve şeref gecesidir.

Peygamberimizin :

«— Kadir gecesi gelince Cebrail meleklerden bir topluluklа iner, namaz kılarlar, ayakta veya otururak Allah'ı zikreden her kişiye selâm verirler.»

«— Kim Ramazanın yirmi yedinci gecesini sabaha kadar ihya ederse o, bana, Ramazanın diğer bütün gecelerini ihya edenden daha hayırlıdır.»

«— Kim Kadir gecesini ihyâ ederek, o gece iki rek'at namaz kılsa ve tevbe-istigfar etse, Allah onu mağfiret eder. Allah'ın rahmetine erişir. Cebrail onu kanadiyle sıvazlar. Cebrâil her kimi kanadıyle sıvazlarsa o cennete girer.»

Peygamberimize bu geceye ulaşıldığında ne söyleyelim sorusu sorulduğunda. Buyurdular ki: «Allah'ım, affedicisin affı seversin, beni de affet.»

Buyurduğu, cennet gecesi, Resûlullah'a muhabbet gecesi, Allah'ına bağlılıkta sabit her müslümanın kurtuluş gecesidir.

MEZARLIKTA

Bir işçi çukur kazar;
Hiç sorma ki niyedir?
Simasında Sus! yazar;
Bil ki bir ölüyedir.

İnsanlar çabuk azar;
Düşünmez gâye nedir?
Allah'a kul olana;
Ölüm bir hediyedir.

Mustafa YEŞILYURT

ZEKÂT VE ORUÇ

Ramazan ayı bütün mü'minlerin yıl boyu sabırsızlıkla bekledikleri bir aydır. Çünkü bu mübarek ayda insanları ibadetten alıkoyan, onları kötü yollara saptıran veya teşvik eden şer kaynağı, kötülüğün öncüsü, nefs-i emmarenin yardımcısı, şehvetin kamçılayıcısı olan şeytanlar bu ayda zincire vurulur, şerrin ve şerlilerin son durağı cehennemin kapıları bu ayda kapanır. Ve buna mukabil de Cennetde Rayyan ayındaki kapı bu ayda yalnız oruç tutanlara açılır.

Evet, mü'minler bu kudsî ayı sabırsızlıkla beklerler. Zira bu ay müjdeci, rahmet dolu ve affa çağıran bir aydır. İnsanoğlu gecesinde ve gündüzünde, işinde ve boş kaldığında — büyüklerden değilse de küçük günahlardan — halî değildir. Bilerek veya bilmeyerek birçok hatalar işlediği gibi bir takım şer'i mahzurlar da işlemektedir. Cenab-ı Hak da (c.c.) bu âsi, mücrim ve günahkâr kullara diğer aylardan farklı olarak Ramazan-ı Şerif ayını tevbe ve günahlara son verme ayı kıldığını, peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.) vasıtasıyla duyurmuş ve belirtmiştir.

Cenab-ı Hakk bir Hadîs-i Kudsîde orucun kendisine ait olduğunu ve onun mükâfatını da ancak kendisi takdir edeceğini ve bunun için de bu mükâfatın sonsuz olduğunu beyan buyurmuş ve: (الصوم لى وانا أجزى به) «*Oruç benimdir (banadır), onun mükâfatını da ancak ben veririm.*» demiştir.

Ayrıca insanlığa ışık tutan, hayat bahşeden, beşere yepyeni bir yön veren, onları küfürden îmâna, zulmetten nûra, cehâletten ilme ve vahşilikten medeniyyete, hayretten selâmete, şekten yakîne ulaştıran, yaradılışındaki gayeyi belirten, hakka giden yolları gösteren, hakkı batıldan ayıran *KUR'AN*'ı da bu ayda indirmiş ve bin aydan hayırlı olan *KADIR GECESİ*ni de bu mübarek ayın son on gününde gizlemiştir.

Öyle ise aziz okuyucu, Ramazan ayı, rahmet ayı, Kur'an ayı, gufran ayı, oruç ve şefkat ayı, bîçarelere yardım ayı, kimsesizlere acıma ayıdır. Sizlere bu makalemizde orucun ahkâmından bahsedecek değiliz. Bahsetsek de bir makale buna kâfi değildir. Yalnız burada büyük âlim İmam Gazzalî(Gazalî)'nin oruç hakkındaki söylediklerinin özetini vermekle iktifa edeceğiz. Şöyle ki:

İmam Gazalî orucu, tutanlara göre üçe ayırıyor:

1 — Yemekten, içmekten ve diğer orucu bozan şeylerden sakınarak oruç tutanlardır. Bu Orucun ilk kademesidir. Neticede de gayeden çok uzak olan bir oruçtur. Çünkü insanı yalnız yemek, içmek ve benzeri şeylerden alıkoyuyor. Buna avam nâsın orucu denir.

2 — İkinci grup ise, yukarıdakilerden imtina' ettiği gibi, zulümden, gıybetten, çekiştirmeden, harama bakmaktan, gitmekten, yapmaktan ve onu duymaktan imtina' eden kimselerdir. Yani karnına oruç tutturduğu gibi, gözüne, kulağına, ayağına, eline, diline de tutturanlardır. Buna da havassın orucu denir.

3 — Üçüncü ise oruçtan gayeye ulaşanların orucudur ki, yukarıdakilerden farklı olarak kalbe de oruç tuttururlar. Dilleri zikrullahtan, kulakları hayırlı şeyleri duymaktan, kafa ve kalbleri hayırlı ve faydalı şeyleri düşünmekten başka hiç bir şeyle meşgul değildir. İşte hakikî oruç da budur.

Bütün bunları bilip de eskisinden farklı bir şekilde Ramazandan çıkmayan, bu mübarek ayda gufran denizine dalmayanların ve bütün günahlardan sıyrılıp alnı açık, kalbi temiz olarak bayram yapamıyanların haline acınır. Ama Ramazan-ı Şerifi bir ganimet bilir, Oruçla beraber el açıklıkta ve cömertlikte esen rüzgâr gibi olur, fukaraya yardım elini uzatır, onların kalbine de neş'e katar, yalnız kendini değil, onları da bayrama ulaştırırsa, bayramı yeni giydiği elbiselerle değil de günahlardan kurtulup

Mehmed SAVAŞ

soyulmasıyla kutlarsa hakikî saadetin tadını tatmış ve salihlerden olmuş olur.

İşte bu ma'nâyı bihakkın idrak eden mü'minler bu ayda bedenî ibadetlerine, malî olan *ZEKÂT* ibadetini de ilâve ediyorlar. Zira bu mübarek ayda yapılan ibadetlerin sevabının daha fazla olduğunu yakînen biliyorlar.

İslâm, bir tarafta müreffeh hayat yaşıyan, her türlü imkâna sahip bir grup, öbür tarafta da imkânsızlıktan, açlıktan, fakirlikten, soğuktan ve çaresizlikten kıvranan insanlardan müteşekkil bir cemiyeti kendinden addetmemektedir. Toplumda dengeyi sağlamak için zekât ve benzeri malî ibadetleri farz kılmış, yardımlaşmayı emretmiştir.

Kur'an-ı Kerîm, Zekâtı zenginlerden fakirlere bir minnet değil de, zenginlerin fakirlere olan bir borcu olduğunu kesin olarak beyan etmiştir. Eğer memleketimizde müslümanlar bunu lâyıkıyla bilseler ve bilfiil tatbik etseler sapık ideoloji peşinde olanlara yer kalmaz, birliğimiz ve beraberliğimiz karşısında hezimete uğrarlar, perişan olurlar.

Zekât, İslâmda tek yardımlaşma müessesesi değildir. Buna benzer birçok müesseseler de vardır. Bunlardan biri de Ramazan'da verilen *Sadaka-ı fıtr (FITRE)* dir.

Hz. Peygamber (s.a.v.) bir hadîs-i şerîflerinde meâlen: «*Zekâtını vermeyen, fakirlere yardım etmeyen bir millet muhakkak ki, birçok musîbetlere dûçar olacak; kıtlık yılları çoğalacak, felâketler artacak, eskilerde görülmeyen birtakım hastalıklar onları alıp götürecektir.*» buyurmuşlardır. Şunu bilelim ki, sırtımızda fazla kalması için, kirlenen elbiseyi sabun ve suyla nasıl yıkayıp temizliyorsak, mallarımızın da elimizde kalması ve bereketli bir şekilde çoğalmasını da ancak zekâtla sağlıyabiliriz. Zaten zekât kelimesinin ma'nâsı da çoğalmak, üremek ve temizlemektir. Hayatta en büyük neş'e, neş'esizleri neş'elendirmek, ağlıyan gözlerin yaşını silmek, bükük boyunları doğrultmak, hastalara, kimsesizlere, yetimlere, sakat ve bîçarelere yardım elini uzatmaktır. Yardım bir borçtur. Merhamet bir ihtiyaçtır. Muhakkak ki, yardım edene yardım, merhamet edene merhamet olunacak, acıyana acınacak, seven de sevilecek...

Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadîslerinde şöyle buyururlar: (من لا يرحم لا يرحم) «*Merhamet etmeyen kimseye merhamet olunmıyacaktır.*» Bir diğerinde de: (ارحموا من فى الأرض يرحكم من فى السماء) «*Siz yeryüzündekilere yardım ediniz ki, gökyüzündekiler de size yardım etsin.*» buyururlar.

(Devamı 26. sayfada)

Ömer Nasûhi Hocayı kaybettik

Dünya fanîdir elbet, içindekiler de öyle. Hayret vermemeli değil mi, dünyadan göçenler, bize? Fakat bir yakın dost, bir ilim direği oldu mu bu göçen, arkasından dostlarını ve ilim dünyasını ağlatır. İşte öyle oldu yine.

Değerli fıkıh âlimi, müfessir, büyük adamlarımızdan muhterem Ömer Nasûhi Bilmen Hoca da öylece arkasında nice ağlıyanları görmiyerek geçti gitti.

Fıkıh ve Tefsir sahasında pek çok eserler veren Ömer Nasûhi Hoca 87 yaşında idi. Ondan daha nice eserler beklerdik!.. Yazdığı eserlerin bir kısmı henüz neşredilmedi. Bilhassa Istılahâtı Fıkhıyye Kamusu onu Türkiye ve İslâm âlemi içinde büyük mertebeye çıkarmış, ilim çevrelerinin takdirlerini kazanmıştı.

12 Ekim 1971 günü bizi üzüntüye garkeden vefat haberi duyuldu... Kederli ailesine ve dostlarına başsağlığı dileriz.

DİN

DİN

KUR'AN-I KERİM'DE DİN KELİMESİNİN KULLANILIŞI

Yazan : *Ebu'l A'la El-MEVDÛDİ*
Terceme : *Osman CİLÂCİ*

III.

Dördüncü Mânâsı İle Din Kelimesi

«Şüphesiz ki size va'd olunan (şeylerin hepsi) elbette doğrudur.» «Şüphesiz ki (amellere göre) ceza (mukabele) de elbette vâkidir.» (ez-Zâriyât, 5-6).

«Dini yalan sayanı gördün mü? İşte yetimi unf-ü şiddetle iten. Yoksulu doyurmayı teşvik etmiyen odur.» (el-Mâun, 1, 3).

«O din günü nedir? (Bunu) sana hangi şey öğretti? O din günü nedir? Tekrar (bunu) sana hangi şey öğretti? O, öyle bir gündür ki, hiç bir kimse kimseye, hiç bir şeyle faide vermeye muktedir olamıyacaktır. O gün emir (yalnız) Allah'ındır.» (el-İnfitar, 17-19).

Bu âyetlerde «Din» kelimesi, muhasebe (hesaba çekme) kaza (hüküm) ve mükâfat verme mânâlarında kullanılmıştır.

Genel Terim Olarak Din Kelimesi

Buraya kadar Kur'an-ı Kerim «Din» kelimesini ilk Arapların dilindeki yaygın mânâlara yakın bir anlam karşılığında kullanmıştır. Fakat biz daha sonra Kur'an-ı Kerim'in bu kelimeyi şumullü ve cami' bir terim olarak kullandığını, bu terimle her ne olursa olsun kişinin yüksek bir otoriteye boyun eğdiği, itaatini ve uyulmasını kabul ettiği, hayatında kanun, kaide ve sınırları ile bağlı bulunduğu; kendisine itaat etmede büyüklük, mükâfat ve derecelerde ilerleme umduğu, isyan halinde de zillet, aşağılık ve kötü sonuçtan korktuğu bir hayat nizamını kastettiğini görüyoruz. İhtimal ki, dünya dillerinin hiç birinde bu mefhumu hakkiyle ifade edecek bu derece toplayıcı ve şumullü bir terim yoktur. Aşağı yukarı (state) kelimesi bu mefhumu karşılayacak durumdadır. Fakat «Din» kelimesi mânâ hudutlarını ihata edebilmesi için daha ziyade genişliğe muhtaçtır. Aşağıdaki âyetlerde «Din» kelimesi işte bu şumullü mânâsıyla kullanılmıştır.

«Kendilerine kitap verilenler ne Allah'a, ne âhiret gününe inanmıyan, Allah'ın ve Peygamberinin haram ettiği şeyleri haram tanımayan, Hak dini din olarak kabul etmiyen kimselerle zelîl ve hakîr kendi el(ler)iyle cizye verecekleri zamana kadar muharebe edin.» (et-Tevbe, 29)

Bu âyetteki (الدين الحق) tâbiri ilk üç cümlede, mânâları bizzat bu terimin koyucusu (vaz' edicisi) olan Allah (c.c.) tarafından açıklanan ıstılâhî bir tâbirdir. Biz de âyetin tercümesinde parentez içinde verdiğimiz izahlarla Allahü Taalâ'nın bu âyette din kelimesini dört mânâda kullandığını, sonra da bu dört mânâyı (الدين الحق) tâbiri ile karşıladığını belirttik (1).

«Firavn: "Bırakın beni, dedi, Musa'yı öldüreyim. (varsın) Rabbine yalvarsın! Çünkü ben onun, dininizi değiştireceğinden, yahut yeryüzünde fesat çıkaracağından korkuyorum."» (Gâfir, 26)

Kur'an-ı Kerîm'deki Hazret-i Musa ile Firavn kıssasına ait tafsilât gözden geçirildiği vakit bu âyetlerde din kelimesinin sadece diyanet ve i'tikadî fırka mânâsına gelmeyip aynı zamanda bu kelime ile devlet ve medeniyet nizamı da kasdedildiği şüphesiz olarak ortaya çıkar. Zaten Firavn'ın da korktuğu ve açıkça söylediği husus şudur. (Eğer Hazret-i Musa (a.s.) bu da'vetinde muvaffak olursa devlet el değiştirecek ve Firavnların hakimiyetine, mevcut merî an'ane ve kanunlara dayalı hayat nizamı kökünden sökülecektir.) Sonra da ya değişik temellere dayalı bir başka nizam kaim olacak veya onun yerine herhangi bir nizam kaim olmıyacak, aksine bütün memleketi bir anarşi ve karışıklık kaplıyacaktır.

«Hak din, Allah indinde İslâmdır. (Müslümanlıktır)...» (Âl-i İmran, 19)

«Kim İslâmdan başka bir din ararsa ondan (bu din) asla kabul olunmaz...» (Âl-i İmran, 85)

«O, Resulünü hidayetle, hak din ile — (sırf) o dini her dine galip kılmak için — gönderendir. İsterse müşrikler hoş görmesin.» (et-Tevbe, 33)

«(Yer yüzünde) bir fitne kalmayıncaya ve din tamamiyle Allah'ın oluncaya kadar onlarla muharebe edin...» (el-Enfal, 39)

«Allah'ın nusratı ve fetih gelince. Sen de insanların fevc fevc Allah'ın dinine girmekte olduklerini görünce. Hemen Rabbini hamd ile tesbih (ve tenzih) et. Onun yarğılamasını iste. Şüphesiz ki O, tövbeleri çok kabul edendir.» (el-Nasr, 1-3)

Bütün bu âyetlerdeki «Din» kelimesi ile kasdedilen mânâ, amelî, ahlâkî, fikrî, i'tikâdî her cephesini içine alan şumullü ve mükemmel bir hayat nizamıdır.

Allah ilk iki âyette Allah nazarında arzu edilen doğru hayat nizamının Allah'a itaat ve kulluk esasına müstenit bir nizam olduğunu açıklıyor. Allah'tan başka, tasavvur olunan otoriteye itaat üzerine kurulan diğer nizamlara gelince, onlar Allah katında makbul değildir. Zaten bu nizamların taibatları icabı makbul olma imkânları da yoktur. Çünkü bu, insanın; Allah'ın kulu, kölesi ve onun mülkünde ancak bir raiyye hayatı oluşundandır. Bunun için insanın Allah'tan başka bir otoriteye kulluğu veya Allah'tan gayri bir varlığa tâbi olması rıza gösterilmiyecek bir husustur.

Üçüncü âyette Allah (c.c.) Rasulünü (s.a.) insan hayatı için bu doğru hak nizamı (yani İslâmı) tesise göndердiğini ve risaletinin gayesinin bu nizamın diğer nizamlardan üstünlüğünü göstermekten ibaret olduğunu açıklamaktadır.

Dördüncü âyette Allah (c.c.) İslâm dinine inanan mü'minlere fitne yok edilinceye, diğer bir tâbirle Allah'a isyan esası üzerine kurulan bütün nizamlar yok edilinceye ve bütün kulluk ve itaat nizamı sırf Allah için oluncaya kadar, yeryüzündekilerle savaşmayı ve bundan (hiç bir suretle) vazgeçmemeyi emretmektedir.

(Devamı 23. sayfada)

hikâye

Çocuk ve Peygamber

• *Mustafa YEŞILYURT*

Küçük Mehmet yatağında uyandı. Gözlerini ovuşturdu. Ortalık ışımıştı. Anne... diye çağırdı. Annesi ses vermedi. Tekrar çağırdı. Gene ses yok. Bu sefer kalktı. Odaları aramaya başladı.

Gördü ki, annesi diğer bir odada namaz kılıyor. O sırada evin kapısı açıldı. Mehmet kapıya koştu. İçeriye giren babasıydı.

— Selâmün aleyküm.

— Ve aleykümüsselâm babacığım.

— Kalktın mı evlâdım?

— Kalktım babacığım. Annem namaz kılıyor. Sen de camiden mi geliyorsun?

— Evet evlâdım, camiden geliyorum.

— Ama üşümedin mi babacığım. Dışarısı çok soğuk değil mi?

Ortalık bir kış günü idi. Her taraf bembeyaz karla kaplıydı. Rüzgâr uğultulu sesler çıkararak esiyor ve yerden süpürdüğü karı estiği istikâmette savuruyordu.

Babası cevab verdi :

— Dışarısı soğuk, evlâdım, biraz üşüdüm de ama, üşürüm diye vazife terk edilir mi?

— Sen daireye mi gittin babacığım?

— Yok evlâdım. Camiye gittim. Camiye namaz kılmaya gittim. Havanın soğuk olduğu günlerde benim daireye gitmediğimi gördün mü sen evlâdım?

— Hayır babacığım.

Mehmet henüz üç-dört yaşlarındaydı. Babası onun elinden tuttu. Pencerenin kenarına gelip oturdular. Şimdi babası Mehmet'le konuşmaya devam edecek ve ona bazı şeyler anlatacaktı.

— İşte evlâdım, hava soğuk diye dairedeki vazife terkedilmediği gibi, namaz da, cami de terkedilmez. Çünkü namaz da vazifedir, camiye gitmek de vazifedir. İnşaallah yarın sen de büyüyünce, sen de camiye gideceksin.

— Peki babacığım, o vazifeyi kim veriyor?

— Allah veriyor evlâdım.

— Allah nasıl vazife veriyor babacığım? Biz O'nu görmüyoruz ki.

— Bak benim küçük yavrum. Biz Allah'ı göremeyiz. Ama Allah bizi görür. Biz ancak Allah'ın yarattığı şeylerden bazılarını görürüz. Bizi de yaratan O değil mi?

— Evet babacığım.

— Beni, seni, anneni, kardeşlerini, bütün insanları yaratan O. Elimizi, ayağımızı, gözümüzü, kalbimizi bize O verdi. Ağaçları, çiçekleri, dağları, ırmakları O yarattı. Yağmuru, karı O yağdırıyor. Rüzgârı O estiriyor. Soğuğu, sıcağı halkeden O'dur.

İşte bütün bunları yarattığı gibi kendi emirlerini ve yasaklarını bize bildirmek için peygamberler de yaratmış. Peygamberler Allah'dan bize haber getiren kimselerdir. Dünyaya birçok peygamber gelip yaşamışlar. En son olarak da bizim peygamberimiz Hazret-i Muhammed (S.A.) gelmiş. Allah'ımız O'nun vasıtasıyla bize Kur'an-ı Kerîm'i göndermiş. Peygamberimiz Kur'an-ı Kerîm'i hem bize öğretmiş, hem de onun emrettiği şeyleri kendisi yaparak her hareketimiz için bize örnek olmuş. İşte biz Allah'ın bize verdiği vazifeleri Kur'an-ı Kerîm'den ve peygamberimizin söz ve davranışlarından öğreniriz.

— Peygamberimiz nasıl bir şey babacığım?

— Peygamberimiz de bizim gibi insandır yavrucuğum. Yalnız o, bütün insanların en iyisi, en merhametlisi ve en büyüğüdür. Bütün müslümanların rehberidir. Bütün insanların en doğrusudur. Kâfirler bile O'na Muhammed'ül emîn diye ad takmışlardır. Muhammed'ül emîn demek her sözü, her işi tam, doğru ve herkesin kendisine emniyet ettiği, itimat ettiği kimse demektir.

— Hep kâfirleri öldürdü mü O babacığım?

— Hayır evlâdım. O herkese iyilik ederdi. Anlatacaklarını, öğreteceklerini iyilikle, tatlılıkla anlatırdı. Kimseye beddua bile etmezdi. O kimseyi durup dururken öldürmedi, öldürtmedi. Kendisini öldürmek isteyenleri bile affetti. Ancak İslâma ve müslümanlara zarar vermek için onlar savaş açınca, Peygamberimiz de onlarla savaştı. Harpte ölenler öldü, kalanlar kaldı. Harbten sonra da kalanların pek çoklarını affetti.

— Biz Peygamberimizi görür müyüz babacığım?

— O şimdi âhiret âlemlerinde yavrucuğum. Biz dünyadayken O'nu göremeyiz. Belki rüyamızda görebiliriz. O dünyada yaşamış ve bütün insanlar gibi bu dünyadan göçmüş. Yalnız O'nun gittiği yere biz de gideceğiz. Ömrümüz bitince biz de oraya göçeceğiz. Bir gün dünyanın da ömrü bitecek. O da ölecek. O zaman, Allah bütün insanların yeniden diriltecek, canlandıracak. Haşir meydanında toplayacak. Dünyada yaptıklarımızdan hesap vereceğiz. O gün herkes hesap vermenin korkusundan terlere boğulacak. Hesaplar görülecek. Peygamberimiz (S.A.) o gün, müslümanlara, iman edenlere, Allah'ımızı ve Peygamberimizi sevenlere yardım edecek. Bizim için Allah'a yalvaracak. Allah da bizim bir kısım günahlarımızı Peygamberimizin hatırı için affedecek.

— Sonra ne olacak babacığım?

— Sonra Allah'ın sevgili kulları Cennet'e gidecek. Orada bir daha hiç ölmeden sonsuz olarak saadetler içinde olacak. Kâfirler de cehenneme gidecek. Orada hep yanacaklar.

— Cennet'e gidenler Peygamberimizi gene görecekler mi babacığım?

— Tabiî yavrum. Orada, cennette her zaman peygamberimizi görebileceğiz. Hattâ Allah'ımızı da göreceğiz.

Mehmet buna çok sevindi. Nerdeyse yerinden hoplayacaktı. Peygamberimizi ve Allah'ımızı görmenin özlemiyle yandı. Evvelce babasının öğrettiği sevgiyi tekrarladı :

— Biz Allah'ımızı da, Peygamberimizi de herşeyden çok severiz değil mi babacığım?

— Tabiî yavrum. Canımızdan da çok.

— Orada biz Allah'ımızı da, Peygamberimizi de beraber görelim olur mu babacığım?

Babasının gözlerinden yaşlar aktı.

— Olur inşaallah yavrucuğum.

— Annem de yanımızda olur değil mi babacığım?

— İnşaallah yavrucuğum.

Mehmet yüzünü babasının elinin üzerine koydu. Baba ve oğul derin, tatlı düşüncelere daldılar.

O Ramazan Ayı ve Orucu ki...

Fatma Zehra KANLI

O Ramazan ki, dinimizin beş esasından birisinin yerine getirildiği ay. O Ramazan ki, insana insanlığı öğreten, beşeriyeti dalâlet bataklığından çıkarıp hidayet nuruna kavuşturan Kur'an-ı Kerîm'in indiği ay. O Ramazan ki, birlikte yaşanılan, inanan insanları biraz daha birbirine yaklaştıran, gönüllerin uyanıklığını tazeleyen, paslı kalpleri îmân nuruyla parlatan güzel ay. O Ramazan ki, evveli rahmet, ortası mağfiret, sonu cehennem ateşinden kurtuluştur. Bu ay ki, onda bütün müslümanlar devlet reisinden fukarasına kadar hepsi aynı gayede, hepsi aynı seviyede, sabırla yaratanının rızasını düşünüyor. Herkes büyük bir sevinç içinde. Bu sevinç mahlûkatın meydana getirdiği bir sevinç değil, insanın sonsuz rahmet ve mağfiretle dolmasının sevinci.

O Ramazan ki, lutfun kula yöneldiği hayır ve hasenatla ibadet yapanların nâmütenâhi sevap kazandığı ay. Bu ayda tövbe ve nedâmet edenler Cenâb-ı Hakk'ın mağfiret hazinelerinden istifade ederek, Rahmet deryalarında ruh ve cisimlerini tertemiz yıkayıp herşeyden pâk olacaklardır. Akıllı o kimse ki, rahmet suyuyla yıkadığı paslı kalbini bir daha kirletmez.

Evet, bu mübarek ayda bütün rahmet kapıları açılır, nasûh tövbe ile tövbe ederek ilâhî emri yerine getirenlerin üstüne yağmur misâli dökülür. Cenâb-ı Hakk âlimlerin ilminin kavrıyamadığı yüce hikmetleri içinde gizleyen şekil ve hareketleri, dünya ve âhirete ait ruh aleyhine işlenen cinayetten zayıf düşen ruhları kurtarmak için mücrimleri anlıyamadıkları bazı hareketlerle kurtuluşa sevketmektedir.

Oruç sadece mideyi aç bırakarak sabahtan akşama kadar kıvranmak değil, dünya ve âhiret menfaatımıza ait birçok hikmetlerle dolu bir disiplin hareketi, nefsi terbiye ve ruhu yüceltecek, mânâ dolu bir kavramdır.

Bir defa âciz olan insanın ve bütün mahlûkatın tek bir yaratıcısı ve düzenleyicisi olduğu muhakkaktır. İnsan bu dünyada yaratanının bir vekili hükmündedir. Yaratanının vekili olan insan aynı zamanda diğer mahlûkatın da hâkimi durumundadır. Bu sebeple insan, vekili bulunduğu yaratanına ve hâkimi sayıldığı mahlûkata karşı sorumlu ve vazifelidir. İşte Oruç, vekillik ve hâkimlik görevinin aynı anda yerine getirildiği bir ibadettir. Nitekim insan bu ilâhî emre uymakla vekili bulunduğu Hâlikına karşı vazifesini yerine getiriyor ve sorumlulukdan kurtularak nimetlerine şükrediyor; aynı zamanda, fakirlerin, zayıfların, açların, çıplakların, acıklı ve yardıma muhtaç hallerini daha yakından görerek onlara sonsuz şefkatle yardım ellerini uzatmak kuvvet ve azîmetini nefsinde görerek mahlûkata karşı hâkimlik görevini yerine getiriyor. Oruç tutma emriyle müslümanlar arasında bir birlik ve beraberlik te'sis oluyor. Bu ayda bütün müslümanlar ilâhî bir kumanda altındadırlar adeta. Sonra onbir ay yorulan vücudun bütün uzuvları bir aylık ilâhî disiplin paydosuyla dinleniyor, kalpler nurlanıyor, yeniden taptaze bir hayat kazanıyor.

Ayrıca oruç kula, kulluğunu, yaratanına karşı vazifeli ve sorumlu olduğunu da bildirir. Yiyecek bulamamanın zoruyla değil, ilâhî bir vazife olduğu için aç kalan insan, daimî açların halini yakından görerek kendisinin ve kendi cinslerinin âcizliğini daha iyi kavrar ve Rabbisine karşı şükran ve minnetle daha iyi bağlanır. Zira insan dâimâ âciz, Allah (C.C.) ise dâimâ Kâdirdir.

Oruç, insanın olgunlaşmasına ve ruhunu terbiye etmesine yarayan en güzel bir vasıtadır. Hatta insan ahlâkının güzelleştirildiği ve nefsinin ıslâh edildiği bir okuldur. Bu okuldan mezun olan, midesine hâkim olduğu gibi, nefsine, şehvetine ve iradesine de hâkim kâmil bir insan olacaktır. Mübah olan yiyecek ve içeceklere sabrederek yemeyen, içmeyen bir insan, yasak olan şeylerden de nefsini çevirmesini bilecektir.

İmam-ı Gazâli bu hususta şöyle demektedir: «Oruçtan maksat Allah'ın ahlâkı olan samedâniyetle ahlâklanmak ve imkân nisbetinde şehvetlerden uzak durup meleklere uymaktır; çünkü onlar her türlü şehvetten münezzehtirler. Insanın mertebesi, şehvete karşı kullanmak üzere akılla mücehhez oluş bakımından hayvanların derecesinden üstün, şehvetlerin kendisini istilâsı yüzünden de meleklerinkinden aşağıdır, şehvete ne kadar kendisini kaptırır ise o nisbetle hayvanlaşır ve o derece esfel-i sâfilîne yuvarlanır. Aksini yapar, şehvetlerine ne kadar hâkim olursa o nisbette melekler ufkuna ve illiyyuna yükselir.»

İbnül-Kayyim de aynı konuda şöyle demektedir. «Oruçtan maksat nefsi, şehvetlerinden ve alışkanlıklarından alıkoymak ve şehevî gününü değiştirmek ki, saadetinin kendisinde gizli olduğu gayeye hazırlansın, kendisini ebedî hayata ulaştıran tezkiyeyi kabullensin, açlık ve susuzluk onu dize getirsin de aç miskinleri hatırlasın, yeme ve içmeyi daraltmak suretiyle şeytanın kula nüfuz sahasını daraltsın, azalarının kuvvetini tabiatın hükmüne verip kendi aleyhine kullandırmasın, azalarını teskin etsin, taşkınlık yapmamaları için müttefiklerin, müchid ve muhasiblerin gemi ile onları gemlesin.»

Peygamberimiz (S.A.V.) de «Oruç ma'siyetlere karşı kalkandır.» buyurmuşlardır. Orucun bizler için bir koruyucu ve korunmamıza bir delil olduğu Kur'an-ı Kerîm'de de **«Ta ki, korunasınız»** şeklinde buyurulmaktadır.

Bütün bunlar makbul olan oruç ve onun sahibinedir. Oruçlu kişi nefsini orucun faziletlerini yok edici hareketlerden uzak tutmalıdır. Çünkü makbul olan oruç mü'minin arzu ve şeytanî hislerine hâkim olarak tuttuğu oruçtur. Yoksa kuru kuruya aç kalmak değildir. Oruç tutan bir kimse elini, dilini, nefsini ve bütün bedenini kötülüklerden uzak tutamıyor, hülâsa başkalarının aleyhinde konuşuyor, haramı, helâli gözetmiyor, tesettürle emrolunduğu halde buna riayet etmiyerek nefsinin esiri olup haya perdesini yırtıyorsa, namazla emrolunmuş olduğu halde namazını kılmıyorsa, onun oruçtan kazandığı şey sadece açlık ve susuzluktan başka bir şey değildir. Allah (C.C.) ın böylelerinin açlığına ihtiyacı yoktur. **Peygamber Efendimiz (S.A.V.)** bu hususta şöyle buyurmuşlardır: **«Bir kimse (Oruçlu iken) yalanı ve yalanla ameli bırakmazsa onun yemesini ve içmesini ve bırakmasına Allah'ın ihtiyacı yoktur.»**

Orucun farz oluşunun delili Kur'an-ı Kerîm'de Bakara sûresinin: «Ey îmân edenler» hitabıyla başlayan 183, 184 ve 185. âyetleridir.

Oruç, bazılarının söyledikleri gibi iktisadî sıkıntılar sebebiyle farz kılınmış bir ibadet değildir. Eğer öyle olsaydı müslümanlar Mekke'de açlık ve susuzluktan çok sıkıntılı günler geçirdikleri zaman farz kılınırdı. Oysa Oruç Müslümanların Mekke'den Medine'ye hicret etmelerinden, sıkıntı ve yokluluk günlerini geride bırakıp, darlıktan kurtuldukları zamanda farz kılınmıştır. Bunun da ayrıca hikmetleri vardır.

Cenâb-ı Hakk, Orucun farz olduğunu belirttiği Bakara sûresinin 184 ve 185 inci âyetinde: Bu ayda oruç tutmamızı emrettiği gibi, hasta yolcu, misâfir ve yaşlı olanların da bu ay dışında iyi oldukları veya memleketlerine döndükleri zamanda tutmalarını, yaşlıların da fidye vermekle bu borcu ifâ edebileceklerini de belirtmiştir. Başka milletlerde ibâdeti kazaya bırakma kolaylığı olmadığı halde müslümanlara bu müsamaha tanınmıştır. Hasta, hâmile ve çocuğunu emziren bir kadın eğer takatten düşüyorsa Ramazan ayı haricinde yediği günler sayısınca tutacaktır. Âdet gören bir kadının geçen namazları kaza etmesi istenmemiştir. Ancak Ramazanda tutamadığı oruçlarını kaza etmesi emrolunmuştur. Bazı kadınlar arasında bu hususta çok yanlış bir inanç vardır. Zayıf olmaları nedeniyle kadınkız ayırımı yaparlar. Yani kızların âdet günlerinde tuttukları oruç iki oruç sayılır derler, ki bu çok yanlış ve doğrudan doğruya büyük bir günâhtır. Hayızlıyken kadın olsun kız olsun, onlara birçok şeyler yapmaları yasak olduğu gibi oruç tutmaları da yasak ve haramdır. Ancak sonradan yedikleri gün sayısınca kaza ederler. Bu hususta daha geniş bilgi edinmek için kadın ve kızların ilmihallerden ve kadınlar için hususî surette hazırlanmış kitaplardan faydalanmaları gerekir.

Müjdeler olsun o kimseye ki, bu ayın Rahmetinden faydalanmayı bilerek yaşar.

Yazıklar olsun o akılsız kimseye ki, bol rahmetin feyzinden faydalanmayı bilemez.

Cenâb-ı Hakk bu ayın mükâfatından, feyzinden, rahmetinden bütün müslümanları hissedâr etsin...

Tarih Bulmacası

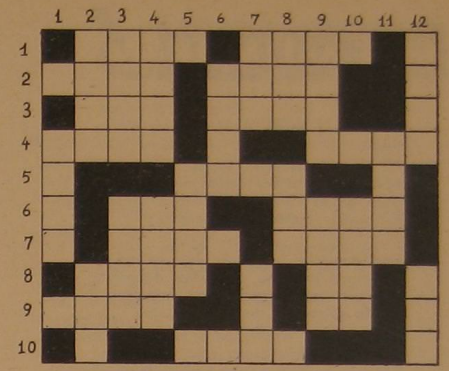

SOLDAN SAĞA :

1 — Cumhuriyet tarihinde ilk defa Millî Eğitim Bakanlığı'nın 70/5426 sayılı genelgesiyle ilkokullarda «ihtiyarî» din dersleri okutulması kararı. — «Reddi ilhak» kongresinin başlaması.

2 — İstanbul İmam-Hatip Okulu'nun açılışı. — Cezayir Hükümdarı Barbaros Hayreddin'in Yavuz Sultan Selim'e arz-ı itaatı.

3 — Hazarlar hakanlığının sona erişi (tersi). — IV. Mehmed'in 1. Rusya sefer-i humayununa çıkışı (tersi).

4 — Ertuğrul Gazinin doğumu (tersi). — Anayasa'dan dine ait maddelerin çıkarılması.

5 — İstanbul'da Darulfünûn'un (üniversite) açılması.

6 — Halid b. Velid'in müslüman oluşu. — Nevşehirli Damad İbrahim Paşanın sadareti (tersi).

7 — Türkiye'de ilk defa olarak posta pulunun kullanılması. — III. Selim zamanında tersane ıslâhatına girişilmesi ve tersane nizamının konulması (tersi).

8 — Şair Fuzuli'nin vefatı. — Hz. Muhammed (s.a.v.) ilk çocuğu Kasım doğduğu zaman kaç yaşındaydı?

9 — Prut seferi. — Benî Mustalik Gazvesi bi'setin kaçıncı yılında vuku buldu (tersi).

10 — Sadrazam Ragıb Mehmed Paşa tarafından (Koska'da) bir mektep ile büyük bir umumî kütüphanenin tesisi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA :

1 — Hilâfetin kaldırılması.

2 — İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünün açılışı. — Hz. Muhammed'in (s.a.v.) doğumu (tersi).

3 — Çanakkale Boğazı'na «Seddülbahr» ve «Kilidülbahr» kalelerinin inşaası. — Yavuz Selim tarafından Kudüs'ün fethi (tersi).

4 — Birinci Cihan Savaşı (tersi). — Sadrazam Koca Sinan Paşanın azli (tersi).

5 — İmam-Hatipler hakkında Diyanet İşlerinin kuruluş kanununun çıkarılması.

6 — Sultanî Mekteplerin tesisi.

7 — Kâğıdın Türklerden Avrupalılara geçişi (tersi). — Endülüs Emevî'lerinin kuruluşu.

8 — Hz. Hatice (r.a.) vefatı (tersi). — Kahire'de Fatımîler tarafından «Camiul Ezher»in kuruluşu.

9 — Ertuğrul Gazi'nin doğumu (tersi). — Medenî Kanunun kabulü.

10 — Birinci Meşrutiyetin ilânı (tersi).

11 — Birinci Sultan Gıyasüddin'in tahta geçişi (tersi).

12 — Bina kirası ve emsali işlerde kontrat usulünün Sultan Abdülmecid zamanında konulması. — Gaznelilerin kuruluşu.

Geçen sayıdaki bulmacanın çözülmüş şekli.

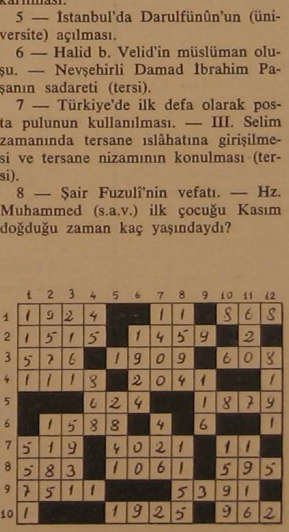

GENÇ KALEMLER

ANADOLU UĞRUNDA

Bir kavga başlattık ki, Malazgirt ovasında,
Ecdada dua etti hep kuşlar yuvasında,
Gafil Bizans Türklüğü yok etmek sevdasında (!)
Parçaladık nihayet, açtık Anadolu'yu.

Kara dumanlar kalktı, Anadolu bağından,
Çanın sesi kayboldu, ovasından, dağından,
Minareler fışkırdı, garip yatan bağrından,
Hilâlin gölgesinde, dindi zulmet acısı,

İslâm dâvâsı için, zafere zafer kattık,
Uğrunda bu dâvânın nice kanlar akıttık,
Anadolu'ya çarpan Haçlılara anlattık,
Alparslan'ın ülkesi, buradan geçilir mi?

Bozabilir mi baykuş, kartalın yuvasını?
Hangi Haçlı yıkarmış Arslanlar kal'asını?
Kahramanca savunduk İslâm'ın dâvâsını,
Kanımızla yoğruldu bu mukaddes topraklar.

Mehterleri donattık, Itrî'nin bestesiyle,
Plevne'yi çınlattık, kılıç, kalkan sesiyle,
Akdeniz'e yolettik, Barbaros'un hızıyle,
Haşmetinden titredi, dünya ecdadımızın.

Tarihimde kardeşti, Sakarya'lar, Tuna'lar,
Bizden emir alırdı, Kafkasya, Viyana'lar,
Ecdadımın iliydi, Balkanlar, Kosova'lar...
Haşmetli mâzi bizde, âti niçin karanlık?

Bu mübârek toprakta, ecdadımın izleri,
Sinesinden geliyor, Yunus'un gür sesleri,
Misk ü amber kokuyor, dağı, taşı, heryeri,
Vatanımın bağrında bir dinle bak neler var.

Rıza TOZLU
Samsun

Bir Anadolu Çocuğu Sesleniyor

SESLENİŞ

Binbir ayak bir ayağın üstüne,
Cennetlikler Hurilerin mestine,
Zemzem olam doldur beni testine,
Bağrı yanıklara, ver yudum-yudum.

Halil ULUSOY

GAFİL YOLCU ve BEN

Tahminlerimde hiç yanılmazdım, şimdi niçin yanılıyorum?
Heyhat! Ben mi? Yazık. En sevdiğime boş yere aldanıyorum.

Tahminim mi, beni artık niçin yanıltacak?
Hatırladıkça mazim hep böyle ağlatacak.

Sanki güle düşman eski dostu bülbüldü
Niçin o, basit şeye çok çabuk üzüldü?

Geçmişe sövmek, tarihe tükürmek nedir sen bilir misin?
Ey Gafil! Sana yapılsa, ölür müsün, öldürülür müsün?

Müslümana rahatlık, huzurluluk yoktur bu fanî dünyada,
Boş yere arıyorsun sen, bulamayacaksın gençliği aynada.

Unutma sakın! Günler geçtikçe dökületeceksin yaprak yaprak
Hiç düşündün mü bilmem. Sen de olacaksın bir gün kara toprak.

KARAFETTAHOĞLU
İmam-Hatip Ok. OSMANİYE

DUR ARKADAŞ!..

Dur arkadaş meçhûle gidiyor yolun,
Nere gidiyorsun sormak zamanı?
Haydutla dolu sağın ve solun,
Batıl karşısında durmak zamanı.

Dedeyin dostunu tanı da, öğren
Farkındasın elbet dönüyor devran
Zalimle çevrili baksana çevren,
Arkadaş! Zulmüne vurmak zamanı.

Davan mukaddestir iyice çalış,
Dostunu iyi bil, iyice alış,
Bu yurtta ebedî bizimdir kalış,
Hakikat sırrına varmak zamanı.

Çalış arkadaş güvenme ele,
Birlik, kuvvet olsun verin el ele,
Ümidini kırıp, kaptırma sele,
Yabancı burnunu kırmak zamanı.

Sarıl korkma sadık insana,
Doğru konuş herkes inansın sana,
Darılıp, bir kez kızma yazana,
Yurdumdan hainleri sürmek zamanı.

Lâyık insan dolu yurdumda, dolaş,
Ama lâzdır, belki de dadaş,
Fikrimi anla arif arkadaş,
Sarılıp el ele vermek zamanı.

Ali ÖZTEKE
Konya İmam-Hatip Ok.

ELE, SELE, YELE GİDER

Gözler yollarda yollarda
Baka gelmiş baka gider
Sözler dillerde dillerde
Telden gelmiş tele gider

Hasretiz bir gönüldaşa
Baş ol dedik oldu maşa
Halimize bey ve paşa
Güle gelmiş güle gider

Kaynağımız temiz ama
Fırsat vermezler adama
Hazır kültür plânlama
Elden gelmiş ele gider

Kurtuluş beklersen halktan
Kurtulamazsın zıplamaktan
Şunu bil ki, kopan Hak'tan
Selden gelmiş sele gider

Ey Selçuğum ne söylersin
Kimden şikâyet eylersin
Hakk'a dayanmazsa sesin
Yelden gelmiş yele gider

Mehmed S. SELÇUK

YATA YATA...

Zaten değmez yorulmaya senin için bunca hayat
Bu asırda ne yaparsan yap sayılmıyor kabahat
Boynuzunu yanla, gir içeri burası hayat
Üzme tatlı canını akşamlara ve sabahlara kadar yat!?..

Osman BÖĞÜRCÜ
İ.H.O. — Trabzon

DİN

(Baştarafı 18. sayfada)

Son beşinci âyette ise Allahü Taalâ Peygamberine (s.a.) yirmiüç senede devamlı bir mücadele ve çalışmadan sonra İslâmın bilfiil bütün tafsilâtiyle iktisâdî, siyasî, içtimâî, medenî, tâlimî, ahlâkî, fikrî ve akidevî bir nizam olarak tekevvün ettiği; İslâm inkılâbının tamamlandığı ve Arap elçi gruplarının Arab Yarımadasının çeşitli yerlerinden sökün edip bu nizama dahil olduğu sırada — ki Peygamber gönderilmiş bulunduğu risalet vazifesini yerine getirmiş idi — O'na şöyle hitab etti: «Senin elinde meydana gelmiş bu büyük işi kendi çalışmanla olmuş zannetme ki, sana gurur vermesin! Ancak noksanlıktan ve ayıptan münezzeh kemâl sıfatı ile münferit olan senin Rabbındır. Öyle ise O'nun hamdini tesbih et ve tehlikeli bu mühim işi yapmanda seni muvaffak kıldığından dolayı şükret ve O'ndan şunu dile: Yarab! Senin hizmetini ifa etmekle görevli bulunduğum yirmiüç sene zarfında yapmam gereken şeyler hususunda olabilir ki, benden kusurlar ve hatalar sadır olmuştur, beni affet.» Duamızın sonu «Hamd, âlemlerin Rabbı içindir.»

— S O N —

TASHİH : Geçenki yazımızın 2. sütun 36. satırındaki «ibadet etmemizi» ibaresini, «ibadet etmememizi» şeklinde tashih eder, okuyucularımızdan özür dileriz. — O. C.

(1) 1—2 Allah'a inanmıyan.
4— Âhiret gününe inanmıyan.
3— Allah'ın ve Peygamberinin haram ettiği şeyleri haram tanımayan, Hak dini din olarak kabul etmiyen.

HUTBE

(Baştarafı 13. sayfada)

Biz ise hâlâ kendi heva ve hevesâtımız peşinde, dünya ve uhrânın hakikî vechesinden habersizce koşuyoruz. Yavrularımız her batında korkunç bir ahlâkî gerileme içine sürükleniyor şuursuzca... O taze ve körpe çocukların ağızlarında İslâmdan, Allah ve Rasûlüllah'tan bir kelime yok! Onların ağabeyleri, ecinnî kıyafetleriyle, İslâmdan bihaber nere gittiklerinden farksız! Kadınlar, burada bahsini etmekten utandığımız nice ahval içinde!.. Hülâsa, İslâm yurdu ahlâksızlık kasırgasıyla kasılıp kavrulmuş, zihinler durmuş, gözler dünyanın sahte nesnelerinden başka bir şey görmez olmuş! Cemiyet nüzûl olmuş!

Aziz kardeşlerim! Uyanmak ânıdır bu an! Allah'a dayanmak ânıdır bu dem! İlâhî boyayla boyanmak zamanıdır bu zaman! Bayramdır ortalık bayram! Bu bayramdan nasip almak bize öyle geliyor ki, oturup düşünmek, sonra üzerimize çöken gaflet ğubârından silkinmek! Bugünler, Allahu Zülcelâlin bizlere bir fırsatıdır! Daha kaç bayram geçireceğiz bu halle!

Vebâlimiz büyük! Değil kendimizden, yarın rûz-i mahşerde bütün müslümanlardan, çoluktan çocuktan, gençlikten ve hattâ bütün dünya insanlığından hesaba çekileceğiz. Komünizmin, Siyonizmin, Masonluğun enternasyonal zulümleriyle inliyen, feryad eden âlemden biz sorumluyuz! Çünkü bizi Allah (c.c.) dünya nizamcısı, cihan barışçısı olarak yolladı âleme. Heyhat ki, biz nereye kadar gelmişiz!

Fakat iş bitmedi henüz! Kış gelmedi henüz! Uyanış çok gecikmişse de geçmedi ey inananlar. Allah'a emanet olunuz, bayramınız mubarek ve müberrâ olsun!

HABERLER ve KRİTİĞİ

TOPRAK REFORMU

Fıtratın kanunları değiştirildiği gün biliniz ki, nizâm-ı âlem fesâda uğramıştır. Türkiye bugün devlet eliyle **SOSYALİST** yapılmak isteniyor. Türk çiftçisinin elinden toprağı alınacak, kamulaştırılacak. Yanî toprakta ortaklık kurulacak. Vatandaş toprak satamıyacak, alamıyacak; bir başkasına bağışlıyamıyacak. 1961'den bu yana eğer bağışlamış ise iptal edilecek... Komünist memleketlerdeki gibi masraflar, verimler tahdîd edilecek, yeşil ekine mahsûl donu biçilecek!

Sosyalizme doğru itiliyoruz amma bu nasıl oluyor onu düşünüyoruz. Toprak reformunu gerçekleştirecek esaslar, kanun şeklinde değil de kanun kuvvetinde **kararnâme** biçiminde yapılıyor. Türk halkının seçip gönderdiği meb'usların, **YÜCE MECLİS**in rolü sıfır görülüyor. Bugün mutedil bir diktatoryanın Türkiye'de hüküm sürmediğine kim inanır? Kanunların ve Anayasanın hıfz u emanında hayat hakkı bulmuş **İmam-Hatip Okullarını** hiç bir fikir ve rey kabul etmeden kararnâme yoluyla kapatan zihniyet vallahilazîm diktatoryanın ta kendisidir. Bu geçici hükûmet zamanında Allah bizim belâmızı verirse hiç şaşmıyalım. Ve pek yakında mülkümüz elimizden alınırsa hiç teaccüp etmiyelim ey millet!

——oOo——

KONYA YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ TÖRENLE AÇILDI

18 Ekim 1971 günü yapılan mütevazi ve olgun bir törenle Konya Yüksek İslâm Enstitüsü 1971-72 ders yılına açıldı. Türkiye'deki beş Yüksek İslâm Enstitüsünden biri olan bu yüksek okul İmam-Hatip Okullarına dayalı, dört yıllık tahsil yapan bu müesseselerin üçüncü olarak açılanıdır. Diyanet, Maarif sahasında ve diğer sahalarda şerefli vazifeler yapan nice elemanlar yetiştirip mezun eden Enstitü, şimdi de yeni namzetlerini alarak kapılarını ve sınıflarını genç talebelerine açtı.

Töreni ordu komutanları, çeşitli fabrika müdürleri ve esnaf temsilcileri takibettiler. Konya Valisi âni bir seyahatının çıkması üzerine gelemiyeceğini bildirerek üzüntüsünü açıkladı.

Okul müdürü sayın Veli ERTAN okulu yeni ders yılına açtı ve talebelerine vazifelerini ve kaldıracakları yükün ehemmiyetini anlattı, bütün gözler sizlerde, bütün ümit sizlerde. Vazifenizi bilin, mes'uliyetinizi bilin. Yarın her biriniz memleket sahasına dağılarak büyük ve mühim vazifeleri yüklenecekseniz... dedi.

İlk dersi okulun (Türk Medeniyeti ve Tarihi) hocalarından sayın Hasan Özönder verdi.

Ve tören Kur'an-ı Kerîm tilâveti ve hayırlı olması temennileriyle bitti.. Milletimize ve talebelerimize hayırlı olsun.

——oOo——

DOĞACAK ÇOCUKLAR NASIL KATLEDİLEBİLİR!

Sakın başlığa aldanıp da bizim, anne karnındaki masum yavruların nasıl imha edilebileceğini veya bunun metotlarını göstereceğimizi zannetmeyin. Zira biz bunun erbabı değiliz ve böyle muazzam bir işin mütehassısları dururken onların önüne geçmeyiz, haddimizi biliriz (!). Gerçi Türkiye, çocukları öldürme ilmini daha yeni öğreniyormuş. Eh böyle yeni ve muazzam bir ilmin önderliğini yapmak ilericiler (!) dururken, biz gericilere (!) düşmez herhalde. Adamcağızlar bu ilmin mahiyetini ve tatbikini öğrenmek için ne zahmetlere katlanıyorlar ve ne kadar yollar katediyorlar... Bakın işte biz, bu yeni, çocukları katletme ilmini öğrenmek için bir heyeti de Hindistan'a gönderdik. Türkiye Aile Plânlaması Derneği tarafından gönderilen bu 10 kişilik heyet, Hindistan'ın çocuk katletmeyi nasıl yaptığını ve başardığını tetkikle görevlendirilmiş. Ve bu heyet, bize, çocuk katletmenin metotlarını (!) bizzat tatbik edildiği yerde inceleyip öğrenerek getirecektir. Ya, işte böyle! Daha biz çocuk katletme ilminden habersizmişiz de haberimiz yokmuş! Şimdi daha iyi anlıyorum geriliğimizin sebeplerini. Hep bu yeni doğan çocuklar engelliyor sanki bizim ilerlememizi. Onları öldürdük mü, çocuğun rızkını, giyeceğini ve istikbalini temin ve gelecek nesile bir yurt emanet etme derdi ve tasası ortadan kalkar ve bizler de müreffeh bir hayat süreriz (!).

A vicdansızlar, bunca halledilmesi gereken meseleler dururken, 100 milyonluk bir nüfusu barındırabilecek bir yurt elde mevcutken ve elde ettiğimiz ürünleri dahi değerlendirmekten âciz bir vaziyette olduğumuz halde nasıl olur da doğacak masum yavruların öldürülmesini düşünebiliyorsunuz? Nüfus plânlamasına tâbi olan Avrupa devletlerinin, bugün neslin kesilmesi nedeni ile nasıl çırpındığını ve telâşlandığını görmüyor musunuz? Teknik hamleler yaparak, yeni iş sahaları açmak dururken, niçin anne karnındaki masum yavruların imha edilmesini istiyorsunuz? Bizim çoğalıp kuvvetlenmemiz gerekirken, İslâm gibi bir dine sahip ve o dinin «çocuklarınızı rızk korkusu ile öldürmeyin» talimatı varken nasıl böyle bir alçaklığa tevessül edilebilir. Beyler, varın siz kendi çocuklarınızı öldürün ama müslüman millete dokunmayın. Gerektiği zaman biz taştan ekmeğimizi çıkartırız. Yeter ki, bizde İslâm'ın verdiği güç ve ruh bulunsun.

——oOo——

KOMÜNİSTLER ŞİMDİ DE ALMANYA'DA

Komünistler, menfur emellerini gerçekleştirebilmek için her şeyi istismar ederler ve ellerine geçen her fırsatı değerlendirmeye çalışırlar. Allahsızlığın mümessilliğini yapan Rusya, bütün imkânlarını seferber ederek hür milletler arasında kendi kızıl rejimini yayma çabası içindedir. Bu çaba ve gayretlerin ağırlık merkezini kızıl rejimin asıl vatanı olan Avrupa teşkil etmektedir. Avrupa, kilisenin sapık inanç ve istibdadına karşı çıkayım derken inkârcı bir yola sapmış ve neticede de kapitalizm ve komünizm gibi iki piç doğurmuştur. İnsanlığın felâketini hazırlayan bu iki doktrinden biri olan komünizm, diğerine nazaran daha âdi ve iğrenç bir yol tutmakta ve insanı değersiz bir yaratık haline getirmektedir. İnsanlığı kendine köle yapmak isteyen kızıl rejim, fakir halk tabakasını ve işçi sınıfını türlü va'd ve yalanlarla kandırarak oltasına düşürmek istemektedir. Bu sebebden dolayıdır ki, komünistler, Almanya'daki yüzbinleri aşan Türk işçisi arasında kesif bir faaliyet göstermektedirler. Komünist efendiler (!), maşa dururken ellerini ateşe sokmadıkları için, aynı milletin içinden yetiştirdikleri satılmış kızıl uşakları vasıtası ile menfur emellerini gerçekleştirme arzusu içindedirler. Almanya'daki işçilerimiz arasında kızıllığın meddahlığını ve propağandasını yapanlar da yine aynı şekilde yetiştirilmiş yerli satılmışlar gürûhudur. Türkiye'de Dev-Genç namı altında kızıl faaliyetlerini yürtenler burada çanlarına ot tıkanınca faaliyetlerini aynı isim altında Almanya'daki işçilerimiz arasında yürütmeye çalışıyorlarmış. Çeşitli miting ve yürüyüşler tertip eden bu satılmışlar gürûhu, Türkiye'yi ancak Leninist ve Marksist bir düzenin kurtaracağını söylemekte ve taşıdıkları pankartlara bu misillü yazılar yazmakta ve oradaki işçilerimizi tahrik ederek menfur emellerine hizmet ettirmek istemektedirler. Oradaki yetkilierin bu faaliyetlere karşı lâkayt kalışı işçilerimiz için hiç de iyi olmayacaktır. Zira biz işçilerimizi din ve îman yönünden çok zayıf ve cascavlak görüyoruz. Oradan gelirlerken komünist fikirlerle kafaları bulanmış olarak dönmeleri çok kuvvetlidir. Ruhen bomboş olarak giden yüzbinlerce Anadolu evlâdının komünist olması bizim felâketimizi hazırlayacaktır. Bugüne kadar yurt dışındaki işçilerimize birşey veremediysek bari onları komünist tuzağından kurtaralım.

——oOo——

GAYESİ ODUR ZATEN

Çekoslavakya parlâmentosunda eski başkanı Jesef Emirkovsky Prag'da yapılan bir mülâkatta: «Kızıl rejim toplumları felâkete sürükler» demiş. Komünizmin asıl gayesidir bu. Şaşacak bir şey yok bunda. Çekoslovak eski komünist başkanı da nihayet bu gerçeği makamından kovulduktan sonra anlıyabilmiş. Komünistlerin, kızıl rejimde ayırım olmadığını, herkesin eşit (!) olduğunu söylerlerken, sabık komünist başkan Josef Emirkovsky: «Sosyalist rejimlerde siyah-beyaz demek mecburiyeti vardır» demiş ve yoldaşlarının maskesini indirivermiştir. Komünist başkan ayrıca, 1968 de Rusların Çekoslovakya'yı işgalden sonra, kendisi ile beraber arkadaşlarının da zaruretler içinde yaşadıklarını, yaşama hakkının dahi kısıtlandığını, aile hayatının felce uğradığını, açlık ve sefalete duçar kaldıkları halde körükörüne emredilenleri sosyalist bir ülkede yapmak zorunda kaldıklarını açıklamış.

Şu açıklama ve itiraftan sonra hâlâ sosyalizmin ve komünizmin meddahlığını yapanlara ne derece zavallı denilmesi gerektiğini sizin takdirlerinize bırakıyoruz. Komünizmin asıl gayesi, insanları felâkete sürüklemek ve yok etmektir. Ondan kurtuluş bekliyen ahmaklar, daha hakikatı ne zamana kadar saklayacaksınız.

——oOo——

CEMAAT-ÜL İSLÂM TEMSİLCİLERİ YURDUMUZDA

Memleketimizi ziyarete gelen dost ve kardeş Pakistan Cemaat-ül İslâm temsilcileri, çeşitli yerleri gezdikten sonra Doğu Pakistan'daki olaylar hakkında da izahat vermişlerdir. Pakistan Cemaat-ül İslâm Genel Sekreteri Rahmat İlâhi ve Prof Ebul Âla el-Mevdudi'nin sekreteri Halil Ahmed el-Hamidî, İstanbul'da Sultanahmed, Şehzadebaşı, Süleymaniye ile Ayasofya ve Topkapı sarayını gezmişler ve bu muazzam eserler karşısında hayran kaldıklarını belirtmişlerdir. Öte yandan Rahmed İlâhi ve el-Hamidî, bir gazetecinin Doğu Pakistan'daki durumu sorması üzerine verdikleri beyanatta: Doğu Pakistan'daki hâdiselerin müsebbibinin Hindistan olduğu, komünistlerle hindûların müştereken hazırladıkları bu plâna masum müslüman halkın da katılması sağlanmış ve böylece de kardeş kanının aktığını belirtmişlerdir. Rahmet İlâhi ve el-Hamidî, bu isyan esnasında Doğu Pakistan'lıların ekserisinin Batı ile müttefik olduklarını beyan etmişler ve devamla isyanı hazırlayanların ekserisinin Hindû olduğu ve bunların Doğu Pakistan iktisadiyatını ellerinde bulundurduklarını, Batının Doğuyu istismar ettiği fikrinin yine bunlar tarafından ileri sürüldüğünü ve bu isyanın asıl gayesinin bağımsızlık olmayıp Doğu Pakistan'ı Hindistan'a bağlamak olduğunu uzun uzun açıklamışlardır. Türkiye'yi çok beğendiklerini ifade eden Rahmet İlâhi ve el-Hamidî bir müddet yurdumuzda kalıp Pakistan'a avdet etmişlerdir.

Memleketimizi ziyaret etmekte olan Pakistan'lı Rahmet İlâhi ve Halil Ahmed El-Hamidî.

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

(Baştarafı 2. sayfada)

Buna eğer siz, demokrasi ve hür düzen diyorsanız, bu kimin demokrasisidir?.. Bir, sınıf ve zümre demokrasisi mi? Demek ki, demokrasi, terminolojik(istılâhî) hüviyetini yetirmiştir. Ve bugün, meşrûtiyet mi, mutlâkıyet mi diyeceğiz, ne diyeceksek diyelim; memlekette hâkim olan şey, **YENİ-FÂSİT DEMOKRATİK DÜZEN**dir. Ve bu düzenin tanıdığı hak ve hürriyet, millî iradenin hiçe sayılması olarak tezâhür etmektedir.

Yok eğer bütün bunlar, vesveseci insanların boş kuramlarından başka bir şey değil ise, böyle iddia ediliyorsa; söylensin bakalım, Türkiye Devletinin aslı ve kaynağı olan **MÜSLÜMAN TÜRK HALKI**nın din mektepleri neden kapatıldı?.. Ve bu iş, **TA'LİM TERBİYE KURULU**nda bir oldu bitti kararnâme ile halledilliverdi?! Maksat eğer **MAÂRİF ISLÂHATI** idiyse, her satırında din ve din adamı düşmanlığı tüten devrimci profesörün devirici raporuna ne diyeceğiz?..

Bütün bunlar bir yana, yüksek din tahsili yapmış ve bu işin ciddiyetini kavramış **HAS ELEMANLAR**ın reyi sorulmadan bu iç sızlatıcı icrâat gerçekleştirildi? Evet, nedendir bu, ne demeli buna? İslâmın ve din müessesenin her şeyden ulvî ve bütün eşya üstü mes'elelerinin vukufsuz bir **BİLİRKİŞİ**nin düşmanlık tüten safsata fikirlerine dayandırılarak halledilmeye çalışılmasındaki maksat ne? Demokratik hür düzenin hâkim olduğu iddiâ edilen bir ülkede, işler neden ehil elemanların istişâresine sunulmadı, bundan ecinniden kaçarcasına kaçıldı? Söylensin; şudur denilsin, şöyle oldu densin. Bu kahredici iş oldu bittiye getirileli şu kadar zaman oldu; durmadan sorduk, delegeler gönderdik, «Ne oldu, ne yapılıyor?» dedik, aşırıldık durmadan! **Beynelmilel bir ÂŞÜFTE** Sayın Devlet Başkanımızın makam-ı âlîlerinde misâfir edildi, tebrik edildi; bizse dışarda kaldık!..

Siz, bunca açıklara, tersliklere rağmen varınız hâlâ demokrasiden bahsediniz. Fakat bu demokrasinin şu **BİZİM DEMOKRASİ**den başka bir demokrasi olduğu âşikâr!

İŞTE aziz okuyucu! Bahsetmek istediğimiz tezatlar ülkesi Türkiye'den sâdece bir köşenin, siyâsî mahfillerin çehresi ve portresi bu!

Esas bir tezat var! Ki bu, şu memleket halkının, rûhî hayâtından tutun da, sosyal her türlü yaşayışına varıncıya dek onu nokta nokta kavramış bir korkunç tezattır. Bu tezadı deşecek, üzerindeki perdeyi yırtacak olursak, şu ülkede ehl-i îmânın haysiyet ve şahsiyetinin çok acı bir şekilde zedeleneceği mevzû bahistir. Bundan çekiniyor ve korkuyoruz; bu yüzden bunun keşfini vicdanlara havale ediyoruz.

CAMİSİZ BELDE

(Baştarafı 11. sayfada)

lümanların câmi istediklerine şüphe yoktur. Sinema bahçesinden ve sinema salonundan önce alâkalı şahıslar burada bir câmi imârını düşünselerdi günah yerine sevap işlemiş olurlardı. Câmisiz tek mahalle bugün Ataköy'dür.

Ataköy öksüzdür, çünki camii yoktur.

Ataköy hutbesizdir, mâbedi yoktur.

Ataköy ezansızdır, minaresi yoktur.

Oldukça geniş, büyük, şirin ve güzel bir câmi Ataköy'e derhal mânevî ve kudsî bir hava getirecek, bu beldeyi bir taş yığını halinde kalmaktan kurtaracaktır. Hele câmi iki minareli olursa, okunacak çifte ezanlar Ataköy'e mânevî bir şeref ve itibar kazandıracaktır.

Ataköylüler harekete ve faaliyete geçerek bunu başarsınlar, ihlâsla çalışsınlar, Allah mutlaka yardım edecektir. Mâni olmak isteyenler varsa veya çıkarsa o Allah'sızlara karşı güzel bir şekilde mücadele safhası açmak lâzımdır. Ataköy'ün geniş bir câmie kavuşması için elimizden geldiği kadar çalışalım ve bu tasavvuru hızla gerçekleştirip Allah rızâsını kazanalım ve din kardeşlerimizi sıkıntıdan kurtararak sevindirelim ve sevinelim!

İSLÂMDA İKİ BORÇ ZEKÂT VE ORUÇ

(Baştarafı 17. sayfada)

Yine O:

(كان الله فى عون العبد مادام العبد فى عون أحده)

«İnsan, kardeşinin yardımında olduğu müddetçe Cenab-ı Hak da onun yardımında olacaktır.» buyurur.

Öyleyse bu Ramazan'da oruçla kalblerimizi, zekâtla da mallarımızı temizliyelim. Allah'ın huzuruna tertemiz kalbimiz, bembeyaz yüzümüzle çıkalım. Merhamet edelim ki, merhamet istemeye yüzümüz olsun. Acıyalım ki, bize de acınsın. İsteneni verelim ki, bize de istediğimiz verilsin.

TABUTLANAN MA'NÂ

(Baştarafı 3. sayfada)

Bizim bir talihsizliğimiz daha var: Moskof ajanlarını, Mao'nun veletlerini inlerinde bularak devlet radyosunun mikrofonlarını uzatanlar, milletin din ve dünyasıyla ilgili İmam-Hatip da'vâsında lehte ve aleyhte bir beyan, bir yorum şöyle dursun bir haber bile neşretmemektedirler. Ilk günlerde bu mes'eleyi ele alan gazetelerin kulakları çekilmiş ve falân politikacının çivilemesinden, falan artistin falancayla gizli buluşmalarına varıncaya kadar yazabilen ve her yerde gözü-kulağı olan matbûat, kulağı çekilen şımarık çocuk gibi sus-pus oturmuş vaziyettedir. Demek ki, bu mes'elede de gazetelerin haber ve neşir hürriyeti kısıtlanmıştır. Fakat ebedlerin bizim olduğu bir dünyada bu tekerlek tümsekte kalmıyacak, yarın elbet bizim olacaktır. Mücâdeleye devam edeceğiz.

İslâmın İlk Emri
OKU

ÇINAR MOBİLYA
Mustafa Çelikörs — Lütfi Cömert
HALI, MOBİLYA, KARYOLA ve RADYO TAMİRATI
Bütün dost ve müşterilerimizin Ramazan Bayramları mübarek olsun.
Tel: 2083
Kebapcılar içi No. 6 — KONYA

FOTO AR
ALİ RIZA CEYLÂN
Bayramınızı tebrik eder.
P.T.T. Arkası No: 27 — KONYA

MUSTAFA ÇALIŞKAN
TÜCCAR
Dost ve müşterilerimizin bayramını tebrik ederiz.
Aziziye Camii civarı No. 41 - Konya
Tel: Dük: 1658 — Ev: 2458

KONYA SAAT ve ÂLÂT DEPOSU
ENES KONUŞ ve KARDEŞİ
İthalât ve Dahilî Ticaret
Din kardeşleri ve müşterilerinin bayramını tebrik eder.
Tel: 1760 — P.K. 187
Fatih çarşısı No: 28 — KONYA

NECATİ ÇEKİRDEKÇİ
Yapak, Tiftik ve Yün Fabrikası
Bayramınızı en iyi hisleriyle tebrik eder.
Tel: Fb: 2664 - Yz: 1794 - Ev: 2275
Pürçüklü Sk. No: 14 — KONYA

ÖZ — LER
OSMAN ÖZ
Müslümanlara, Bayramınız mübarek ve hayırlı olsun deriz.
Tel: 1730
Uzun Bedesten No. 25-28 KONYA

UYGUN YORGANEVİ
HALİM PARLAYAN
Bütün müslümanların ve müşterilerinin bayramını tebrik eder.
Tel: 2775
Yorgancılar içi No: 7 — KONYA

MUSTAFA PEKYATIRMACI
Ve Ort. Koll. Şti.
Toptan Lâstik, Plâstik ve Kavafiye
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: Mğz: 1614 - 1864 - Ev: 2557
Başarılı Cd. Zafer Sk. No. 40 Konya

MUSA İPTEŞ
MUSA İPTEŞ
Ramazanın ve bayramın îman ehline saadet vesilesi olmasını dilerim.
Kebapcılar içi No: 12 — KONYA

BİLLÛR ÇİÇEK
NURİ BAŞ
Züccaciye
Ehl-i İslâmın Bayram-ı şerifini tebrik ederim.
Tel: 1091
Saray çarşısı zemin kat No: 1/2 KONYA

BİRLİK HIRDAVAT
Sanayi Makinaları, B.M. Voluo Bolinder, Traktör, Biçer-Döver Parçaları Acentesi
Kâmil Eldek — Ahmet Tombeki ve Ortakları
Bayramınız mübarek olsun.
Tel: Mrk: 1186 - Şb: 1653 KONYA

ŞAHİN ŞEN
ŞENOCAK TİCARET
Ehl-i İslâmın Ramazan Bayramını tebrik eder.
Tel: 3330
Garaj Cad. No. 143 — KONYA

ÜÇ KARDEŞLER
Çelik Eşya Sanayii
Ali, Rifat ve Mehmet SAVCI
Çelik Masa - Dosya dolabı - Etejer
Döner koltuk ve bilûmum çelik eşya
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 3786
İstanbul Cad. No. 242 — KONYA

M. Ali KÜÇÜKSAKALLI ve OĞULLARI
Kitap, Kırtasiye, Bisiklet ve parçaları
Toptan ve Perakende satış
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 1640
Uzun Bedesten Ziya Paşa Sk. No: 12 KONYA

MUSTAFA AĞCA
Bilûmum Fotoğraf Malzemeleri
Dostlarının bayramını tebrik eder.
Tel: 1627
İstanbul Cad. Aziziye Camii karşısı No: 55/A — KONYA

HALİL İBRAHİM SAYAR
Bayramınız mübarek olsun.
Tel: Mağaza: 1438 - Ev: 1018
Tevfik Paşa Cad. No. 58 KONYA

SERVET AKDOĞAN
ZÜCCACİYE
Ramazan ve Bayramın insanlığa saadet vesilesi olmasını dilerim.
Tel: 1698
Bedesten içi Ahibaba Sok. No. 9 KONYA

MEHMET DEDEOĞLU ve ORTAKLARI
Pamuk, Yorgan, Yastık İmâl ve Satış yeri
Bayramınız mübarek olsun.
Başarılı Cad. No: 33-35 KONYA

MEHMET ÖZBAHAR
Bilûmum Bisiklet ve Motosiklet selesi, hernevi Çanta, Çadır ve Saraciye işleri
Bayramınızı tebrik eder.
Aziziye Camii doğusu No. 7 Konya

AHMET NACİ KAĞNICI ve OĞLU
Mü'minlerin Bayramlarını tebrik eder.
Tel: 2378
Eski At pazarı No: 148 KONYA

MAHİR N. AKALIN
İTHALÂT — TAAHHÜT
Bütün dost ve müşterilerinin mübarek bayramlarını tebrik ve nicelerini idraki niyaz eder.
Tel: 26 44 17 - 26 28 12 - 27 84 26
Çiçek pazarı Yeni İş Han 209
Eminönü — İSTANBUL

PINAR MOBİLYA
NURETTİN AKSAKAL
Her nev'i Kaplama, Formika, Gömme dolap işleri en ucuz Garantili ve itina ile yapılır.
Dost ve müşterilerinin bayramını tebrik eder.
Çemberlitaş, Evkaf Sk. No: 5 İSTANBUL

ERÖĞÜT
KUMAŞ ve İNŞAAT SANAYİ Anonim Şirketi
Ramazan bayramınız mübarek olsun.
Tel: 22 46 37
Aşirefendi Cad. No: 55 İSTANBUL

ANKARA PAZARI
TOPTAN BAKKALİYE
SÜLEYMAN ÖZTEMEL ve ORT.
Bayramınızı tebrik ederiz.
Tel: Mğz: 1449 - Ev: 2825 - 2680
Aziziye Camii doğusu No: 5 Konya

ÖZ ÇELİK
MADENİ EŞYA SANAYİİ
AHMET ÖZKAFA
Bütün müslümanların bayramını tebrik eder.
Eski Tellâl Pazarı No: 64 KONYA

AKARTAHİN İmalâthanesi
İbrahim Özönder ve Ortakları
Mübarek Bayramınızı, candan tebrik ederiz.
Karaman Cad. No: 78 KONYA

HACI AHMET ÇÖĞEN
OĞULLARI
RASİM ve NECDET ÇÖĞEN
Tahin, Helva, Şekerli Maddeler Sanayii ve Toptan Bakkaliye
Ramazan bayramının İslâm gençliğinin intibahına vesile olmasını dileriz.
Tel: 2790 - 2852 - Ev: 2216
İstanbul Cad. No: 21 KONYA

MEHMET BARDAKÇI
TOPTAN BAKKALİYE
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 2412 - Ev: 2413
Türbe Cad. No: 23 — KONYA

SABRİ ALPTEKİN
FIKS LÂSTİKLERİ BAYİİ
Müslüman kardeşlerimizin Bayramları mübarek olsun.
Tel: 2212
İstanbul Cad. No: 170/E KONYA

SIĞIN
SAÇ TİCARET
İBRAHİM ÖZCANLI
Ramazan-ı Şerif ve Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 2841 — Demirciler içi No. 13 KONYA

FAHRETTİN ÖZKUL
SAÇ TİCARET
Bayramınızı tebrik eder.
Demirciler içi No: 9 — KONYA
Tel: 2820

EVLİYAOĞULLARI
MANİFATURA — TUHAFİYE
Abdullah Acar ve Kardeşleri
Müslümanların bayramını tebrik eder.
Tel: 2924
Emniyet Çarşısı No: 12/4 KONYA

ŞEHİR ECZANESİ
Ecz. HÜSEYİN ÖKSÜZ
Ramazan Bayramının müslümanlara sağlık ve şifâlar getirmesini diler.
Tel: 4347
Türbe Cad. Aziziye Camii karşısı No: 7 — KONYA

UĞUREL TİCARET
Radyo — Buzdolabı — Bisiklet
Dikiş Makinası Acantası
RECEP BÜYÜKMESCİ
Bayramınız mübarek olsun.
Tel: 4179
İstanbul Cad. Yorgancılar Sk. No. 16 KONYA

HAKİKİ ŞENYUVA
İNŞAAT MÜTEAHHİTLİĞİ
Osman ve Oğlu Mustafa KORKMAZ
Dost ve müşterilerimizin ve bütün müslümanların bayramını tebrik ederiz.
Tel: 4245
Kızılay bitişiği No. 3/B KONYA

ASIM SÖZBİR
HELVA, TAHİN FABRİKASI
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 2091
Çıkrıkçılar Cad. No: 40 KONYA

Z A F E R
MANİFATURA — TUHAFİYE — MEFRUŞAT MAĞAZASI
MEHMET SAĞ
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 3037
Kebapcılar içi No: 3 KONYA

ÜNİVERSİTE
KOLLEKTİF ŞİRKETİ
FEVZİ ÖZÇİMİ ve ORTAĞI
Ey iyi hislerimizle bayramınızı tebrik ederiz.
Tel: 3149
Uzun Bedesten No: 1 — KONYA

N. NURULLAHOĞULLARI
KALEM ve ÇAKMAK TAMİRCİSİ
Bayramınızı tebrik eder.
Ticaret ve Sanayi Odası pasajı No: 7
KONYA

HİLMİ ve AHMET UĞURLU
TOPTAN MANİFATURA
Ehl-i İslâma Ramazan Bayramı mübarek ve hayırlı olsun
Tel: 1590
Tuzcular içi, Vakıflar Bedesten Çarşısı No: 3 — KONYA

KONYA HALICILIK Koll. Şti.
Mustafa Büyükkaplan ve Oğulları
İnce Halı İmalâtı Halı ve Mobilya Ticareti
Ramazan Bayramınızı tebrik ederiz.
Tel: 1520 - 1491
MERKEZ: Müze Cad. No. 6
MAĞAZA: İstanbul Cad. No: 71 KONYA

AĞAOĞLU PAZARI
TOPTAN YAĞ - PEYNİR - BAL
Mehmet ve Halil Kemal Ağaoğlu
Bayramınız mübarek olsun der, iki dünyada saadet dileriz.
Tel: 3099
Büyük Hal No: 7 KONYA

TACEDDİN
KADIN ÇAMAŞIRLARI
Kombinezon, Gecelik, Sabahlık, Kilot, Korse, Sütyen İmâl ve Satışı
T. Taceddin — K. Tosunbayraktar ve Mehmet Şahbaz
Bayramınızı tebrik ederiz.
Tel: 27 64 60
Yeşildirek, Tarakçı Cafer Sk. No: 3 İSTANBUL

REFİK BÜRÜNGÜZ
HER NEVİ CAM ve SAİRE
Ramazan Bayramınızı kutlar, saadetler dilerim.
Mğz: Çiçekpazarı No: 40 Eminönü
Tel: 22 57 85 — 22 20 51
Depo: Tatlıkuyu Sk. No: 29 Çarşıkapı/Beyazıt
Tel: 27 11 49 — 22 52 77
İSTANBUL

ÇUKUROVA TRİKO
HÜSEYİN BABALIK
Bilûmum Kadın, Erkek, Çocuk Hırka, Bluz ve Kazakları
Yün, Orlon İmâl ve Satış Yeri
Ramazan Bayramının ehl-i imana iki cihan saadeti vesilesi olmasını dilerim.
Tel: 22 15 52
Aşirefendi Cad. Gürün Han Kat 5 No: 599/1
Sultanhamam/İSTANBUL

EĞİRDİR TRİKO
YAHYA ve OSMAN ÇELİKTAŞ
En iyi hislerimizle mübarek Bayramın müslümanlara saadet sunmasını dileriz.
Tel: 22 25 01 — Ev: 71 64 94
Sultanhamam, Gürün Han Kat 5 No. 585 - 586
İSTANBUL

DAVUTOĞLU Koll. Şti.
Mehmet ve Tahsin DAVUTOĞLU
Davutoğlu Triko İmâl ve Toptan Satış Mağazaları
Bayramınızı tebrik eder.
Gürün Han Kat 5 No: 598 - 526
Tel: 27 70 88
İSTANBUL

HALİT AÇIYOR ve Oğ.
KONYA TUHAFİYE
Bütün ehl-i İslâmın ve müşterilerin Ramazan Bayramını tebrik ederler.
Tel: 22 74 09
Gürün Han 214 — İSTANBUL

İNCİ ORLON
SÜLEYMAN, MEHMET ve MEVLÜT ÇELİK
Bayramınızı tebrik eder, Cenab-ı Haktan sıhhat ve afiyetler dileriz.
YÜN ŞETLAND ve MOHAİRLERİ
Toptan Satış Yeri:
Tel: 27 77 81
İstanbul: Sultanhamam Gürün Han Kat 4 No: 407
Tel: 19 91
Konya: **Aile Pazarı** Saray çarşısı zemin kat No: 4-10-12

Ecz. Mustafa HELVACIOĞLU
DERMAN ECZANESİ
Bayramınız kutlu olsun.
Tel: 1044 - Ev: 1974
İstanbul Cad. 95 — KONYA

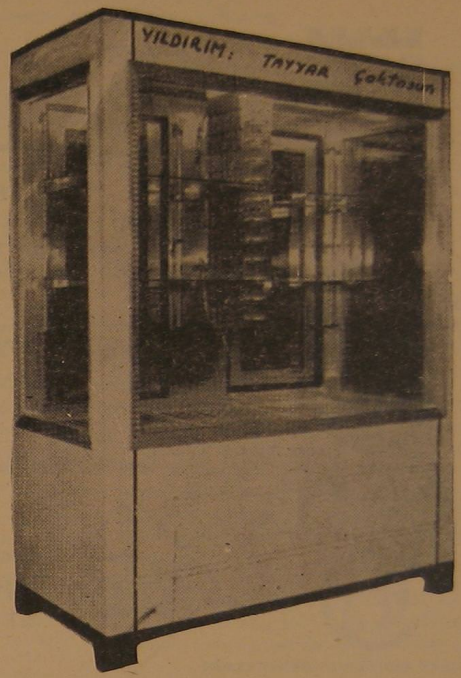

YILDIRIM ve TOSUN
Soğutma Sanayii ve Ticaret

★ KALEPORSELEN Elektroteknik Malzemeleri Konya Bayii ve
★ **PİMAŞ İnşaat Malzemeleri,**
★ **Bilûmum Elektrik Malzemeleri Satışı ve Taahhüt İşleri**

ÖMER ve TAYYAR ÇOKTOSUN

Mübarek Bayramın bütün ehl-i İslâma ve insanlık âlemine saadet vesilesi olmasını dileriz.
Tel: 2073 - 4394 — P.K. 191
Eski Odun Pazarı No: 29-31 KONYA

URGANCILAR Koll. Şti.
MAHMUT KÖKSAL ve Oğl.
MUAMMER ve MUSTAFA KÖKSAL
Ramazan Bayramının Ehl-i İslâma intibah ve kurtuluş vesilesi olmasını dileriz.
İnşaat malzemesi, Urgan, Yağlı boya ve ELKA Kontralit Bayii
Tel: 1168 — Ev: 1459
Yeni Buğday Pazarı — AKŞEHİR

KEMAL ŞADOĞLU
ve BİRADERLERİ Koll. Şti.
İTHALÂT - İMALÂT ve TOPTAN «Şadol» Selülozik Sentetik Tinerleri. Boyanız ne olursa olsun «ŞADOL» TİNERLERİNİ tercih ediniz.
«ŞADOL» Cam Macunları daima emsallerinden üstündür.
Merkez: Karaköy, Fermeneciler Cd. No: 76-78 İstanbul
Tel: 49 83 43

EGE BİSİKLET TİCARET Koll. Şti.
Nuri CENGİZ — Mustafa AKTAŞ
Mehmet KAPLAN
Fuji, Jump, Bisan Marka Bisikletler, Bisiklet, Motosiklet Lâstikleri ve Bilûmum Parçaları Satış Yeri
İMALÂT ve TOPTAN
Bayramınız mübarek olsun.
Tel: 27 16 22
Sirkeci, Hamidiye Cad. Kafkas Geçidi No: 14 — İSTANBUL
Tel: 12 32
İstasyon Cad. No: 91/A DENİZLİ

ÇANAKKALE SERAMİK FABRİKALARI A. Ş.

Kıvrak KOLL. ŞTİ.

SÜLEYMAN KIVRAK ve OĞULLARI

MERKEZ: LÂRENDE CADDESİ No. 129 Tel.: Mğz. 1618 — Ev: 2282 KONYA

ŞUBE: DÖLEN İŞ HANI No. 10 Tel.: Mğz. 1215 - 2533 - 1770 - Ev: 1150 ANTALYA

MANNESMANN — SÜMERBANK BORU ENDÜSTRİSİ T. A. Ş.

KONYA ve ANTALYA ACENTELİKLERİ

DEMİR — ÇİMENTO — BORU — FAYANS

HER NEV'İ KALORİFER, İNŞAAT VE SIHHİ TESİSAT MALZEMELERİ

Toptan - Perakende satışlarıyla

Sayın İnşaat Sahiplerinin Hizmetindedir.

E.C.A.

E. C. A. PRES DÖKÜM SANAYİ

DÖKÜMAY (BANYO) FABRİKALARI

VitrA

ECZACIBAŞI SERAMİK FABRİKALARI A.Ş.

SIHHÎ TESİSAT MALZEMESİ

YETKİLİ SATICISI

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri:

a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,

b — Mükemmel şekilde dekore eder.

46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ
Fermeneciler, Nu.: 74-87 İSTANBUL
44 63 93
Tel.: 48 12 24
Fb.: 21 25 37

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES:
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No: 116 — Tel.: 221323
İstanbul

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ **M. Rıza Tozlu - SAMSUN** — İslâm da'vâsının gönüllere perçin atmış ağacı, ihlâs ve sâlih amel ile gıdalandırılmalıdır. Bu neviden yapılacak sâlih amelin ve hayırlı faâliyetin en faziletlisi ise şüphesiz cihad etmek, buna vesîle olmaktır. Menbâi dinamitlenmiş bir nesil olarak, herşeyden önce kendimizi bir da'vâ adamı vasfında yetiştirmek, nefsimizi muazzam silâhlar mesabesinde ve hattâ onlardan da üstün bir derecede olan İSLÂM RUH ve ŞUURU ile mücehhez kılmak zorundayız bugün... Bunun için de, bize îmân, aşk, azim aşılayan kitapları çok çok okumamız gerekiyor. Neticede nefsimizle yaptığımız ve hayatımızın her safhasında yapmaya devam edeceğimiz mücâhede, yönünü tesbit ederek îmânsızlığa, ahlâksızlığa, kısacası ruhsuzluğa ateş püskürecektir. Bu cesîm mücâdeleye basamak teşkil eden çalışmalarınız gögsümüzü kabartıyor, azmimizi biliyor, kuvvetimize kuvvet katıyor. Sağ olun, var olun. Samsun'dan isim ve adreslerini bildirdiğiniz kardeşlerimizin abone kayıtları yapıldı. Kendilerine 114. sayıdan itibaren mecmuaları gönderildi.

Okulların kapalı olması münâsebetiyle zâyi' olması ihtimalini düşünerek yaz tatili müddetince mecmualarını göndermediğimiz talebe arkadaşlarımızın hepsine mecmuaları gönderildi. Sizin mecmuanızı da Gümüşhane'ye göndermiştik. Samsun'a nakliniz üzerine adresinizi değiştirdik. Bu sayı ile birlikte borcunuz 4 liradır. Bir senelik abone bedeli ile beraber 28 lira gönderiniz. Gümüşhane'deki aboneler hususunda inşallah Necmi Taşdemir'le işbirliği yaparız. Bizleri aşka getirecek çalışmalarınızı bekler, selâm ve sevgilerimizi sunarız.

★ **M. Turgut Kardeşler Koll. Şti. - CEYHAN** — Hüsn-ü niyetinizi ifadelerinizden anlıyoruz. Esasen müslümanlık gereğince bizim herkese karşı itimadımız vardır. Bu sebeple kendisi aboneliğinin kesilmesini istemedikçe her okuyucumuza mecmua göndeririz. Abone ücretlerinin bazı şahıslar tarafından geç gönderilmesinde en büyük âmilin ihmalkârlık ve iş çokluğu olduğunu da biliyoruz. Borçlarınıza mahsûp olmak üzere gönderdiğiniz 64 lirayı aldık, hesabınıza işledik. Bu para borcunuzu kapattığı gibi 120. sayıya kadar aboneliğinizi devam ettirmeyi de sağlamıştır. Allah'ın rahmet, bereket ve inâyeti üzerinize olsun.

★ **M. Hakkı AYGÜN - HOLLANDA** — İsteği üzerine kendisine 1966 ve 1967 yıllarına ait 18 mecmua gönderilen bu abonemiz, mecmualara mukâbil kendisinden istenen 31 lira 50 kuruşun fazla olduğunu sadece 21 lira alınması gerektiğini söylüyor. Şu kadar var ki, mecmuamızın beher sayısı yurt dışına 75 kuruşluk posta masrafı ile gönderilmektedir. Birer liralık 18 mecmua üzerine posta ücreti olarak 13 lira 50 kuruş eklenirse 31 lira 50 kuruş yapar. Okuyucumuz paketin üzerinde 3 liralık pul olduğunu söylüyor. Böyle olmasına imkân yok... Belki 10 liralık pul düşmüş olabilir. Binâenaleyh ödenmesi gereken ücret 31 lira 50 kuruştur. Ayrıca bu kardeşimiz bizde de mevcut olmıyan 62 ve 69. sayıları kendisine çok lâzım olduğu için diğer okuyuculardan te'min etmek istiyerek, mezkûr iki mecmuayı adresine gönderecek şahsa istediği ücreti ödeyeceğini bildiriyor. Adresi şöyle: Hakkı Aygün, Oranje laan 13 Rotterdam - Holland. Selâm Hakk'a tabi' olanlaradır.

★ **M. Kâmil Kanaç - ERZİNCAN** — Mecmuamız hakkında yüce his ve fikirlerle meşbû' mektubunuzu aldık. Duygu ve alâkalarınıza teşekkürler... Abone olmanız için gereken işlem yapıldı. Gayretlerinizi bekler, sizi Allah'a emanet ederiz.

★ **M. Hafız Hikmet Mutlu - HOLLANDA** — İşçi olarak yurt dışına gitmeniz üzerine elinize geçemiyen mecmuamıza yeniden kavuşmak için bildirdiğiniz adrese isteğinize uyarak mecmua gönderdik. Abone numaranız: 18141. Senelik yurt dışı abone ücreti 40 lira olduğuna göre siz altı aylık abone olduğunuz için 20 lira göndermelisiniz. Havalenizde abone numaranızı yazmayı unutmayınız. Hürmetlerimizle...

★ **M. Sadullah Demirtuğ - TURHAL** — Turhal gazetesinde intişar eden yazınızı almıştık, fakat neşrolunmuş bir yazıyı tekrar basmak prensibimiz olmadığı için mecmuada yayınlanması mümkün olmadı. Şayet hususî olarak hazırlar, yazılar gönderirseniz memnûniyetle neşrederiz. Pek tabiî ki, yazıların da'vâya uygun ve beğenilecek tarzda olması şarttır. Şükriye Demirci ve Bedri Der'in bu sayı ile beraber altı, sizin de sekiz lira borcunuz var. Önümüzdeki senenin mecmualarının da adresinize gönderilmesi için yeni senelik abone bedelini de göndermeniz icap etmektedir. Hayatta muvaffakiyet dileriz.

★ **M. Abdullah Çolak - B. ALMANYA** — Evvelce abone yaptığınız 11 kişinin paralarını almıştık. Sizin aboneliğiniz 112. sayıda bitmiştir. Diğer kardeşlerimizden Mithat Bayram'ınki 117. sayıda, öbürlerinin hepsininki ise 116. sayıda bitecektir. Adresinizi istediğiniz şekilde değiştirdik. Vatandan kucak dolusu selâmlar, kalbî bağlılıklar...

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi: Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına: *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi: P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları: Yıllık: 24 T.L., Altı Aylık: 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 40 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.

RAMAZAN — 1391 — Yıl: 11 — Cild: 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih: 15.11.1971

Sayı : 117
ARALIK 1971

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

OKU İSLÂMIN İLK EMRİ

200 KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler — Düşünceler *OKU*

★ Beşeriyet Da'vamız *Yusuf IŞICIK*

★ Mühürlü Kalpler *Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY*

★ İslâm'da Karar Kıldım *Mavis B. JOLLY*

★ Ömer Nasûhi Bilmen ve Eserleri *Veli ERTAN*

★ Ramazan, Şevval... ve Biz *Ali Osman KOÇKUZU*

★ Âkif'i Tanımak *Naci KAPUSUZ*

★ İbadet ve Mefhumu *Mehmet SAVAŞ*

★ Gelecekten Ne Haber? *Cem SAFA*

★ Güneş Doğuyor *Ebul-CIHAD*

★ Hutbe — Sünnete İttiba'

★ Vatanda Gurbet *DIVANE — Ziya KOÇAK*

★ Hz. Mevlânâ'nın Hayatı *Abdullah BÜYÜKSÜTÇÜ*

★ Cemiyetin Temeli Adalettir *Osman Sabit EYMIRLIOĞLU*

★ Aforoz ve Mahiyeti *Osman CILÂCI*

★ Hikâye: Feleği Arayan Adam *Sabri ÇOKSOLMAZ*

★ Kadının Kocasına Karşı Vazifeleri *Fatma Zehra KANLI*

★ Tarih Bulmacası

★ Mehmed Âkif *Enver ETIK*

★ Haberler ve Kritiği

★ Kapak Kompozisyonu *Gürbüz AZAK*

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

HİLÂLLERİN gölgesine, yıllar var ki hasret giden âlemin yetim çocuğu İslâm Ümmeti, son günlerde iyiden iyiye daraldı... Kendi öz yurtlarında bile, hak sadâlarını âleme duyuracak tek bir mikrofonları ve istasyonları bulunmıyan şu biçâre cemâatler, kendi devletlerinin radyolarından İslâm'ın ve müslümanların aleyhinde yükselen kahredici yayınlarla dembeste bir haldedirler... Hilâllerin gölgesinde, dünya barışının merkez binalarını yükseltmeye alışkın bir hayırlı ecdadın torunlarına, ne de zor geliyor şu hayat!...

Müslüman - Türk'ün **Kıbrıs**'a ve **IRAK**'a uzanmış varlığını gördükçe gayzı kabaran emperyalist güçler; bu vucûdu ortadan kaldırmanın provalarını yıllardır yapmaktalar. Boynu haçlı bir papazın teşkilâtlandırdığı **HAÇLI ÇETELERİ**, bir ashab donanmasının kadîm hediyesi olan Kıbrıs adasını ehl-i İslâmın başına dar getiriyor. Bindokuzyüzkırk dokuzda doğan bir müslüman - Türk yavrusu, dünyaya şuurlu ve idraklı olarak bakışından beri hep Kıbrısta işlenen cinâyetlerin romanını okumaktadır!... Hamamlarda kanına girilen dindaşlarının, cinâyet romanlarında bile görülmiyen acı sahnelerini dinliye dinliye, göre göre, seyrede ede ruh hastası oldu artık bu genç yavru!... Kıbrıs hâdiselerinin en kızışkın anlarında, Türk jetlerinin pistlerinde heyecanlı heyecanlı dolaşan pilotlarımıza «UÇ» emrinin verilmesini dört gözle beklerken, dünyanın kancık politikacıları yüzünden bedbin oldu bu yavru! Cengiz Topeli, toprağa gözyaşlarıyla ısmarlıyan bu milletin gençliği, Kıbrıs trajedisinden sahneler seyretmiye devam ediyor!...

IRAK Türklerine, hayatı, bedavadan verilmiş bir lütuf olarak gören **KIZIL ÇETELER**, bu lüzumsuz bağışı ilga etmenin çabasıyla, yıllardır Müslüman - Türk kanı akıtmaktalar! Kerkük Türklerinin zehirden pişmiş aşları, onların uğursuz sofralarını süslemiye devam ediyor. Karl Marks denilen bir insan azmanının, kitap sahifelerine döktürdüğü korkunç hayâllerini, **Sovyetler Birliğini** kurarak gerçekleştiren Lenin'in cellâd armağanları, bir millet olma gücü içinde bulunan, örfüne ve dinine bağlı Türk Cemaatini yemekle meşguller! Bu modern katliama ne IRAK Hükûmeti ses çıkarıyor, ne bu IRKDAŞLARın memleketlileri!... Birleşmiş Milletler denilen - güyâ - **SULH KARARGÂHI** ise, teşkilâttan Milliyetçi Çini çıkarıp yerine **KIZIL ÇİN**'i almakla meşgul! Güya, insanlığın barış üstadı bu cihan-şümul kuruluş, yıllardır süren kızıl kıtâli sus-pusla geçiştirip gidiyor...

YA, **ERİTRE**'de imha halkası gittikçe daraltılan İslâm gönüllülerine ne demeli, bunun adını ne koymalı?! **Haile Selâsiye** denilen bir BODUR DİKTATÖRün zulmü âfâtı tuttu, cihanı aştı! fakat, dünya gazetelerinde tek bir haber bile çıkmıyor; B.B.C.'nin zengin yayın kollarından HAÇ'ın zulmünü tel'in eden bir ses yükselmiyor! Dünya müslümanları, Habeşistanda işlenen korkunç cinâyetlerden pek az haberdar. Eritrede yürütülen müslüman katliâmını, dünya siyonizmi desteklıyor, Birleşmiş Milletler denilen yüzkarası cemiyet takviye ediyor! Eritreli müslüman savaşçıların, onların anne, baba ve evlâtlarının acıklı hâline ağlıyan bir samimi göz, akan bir içli gözyaşı yok! La'net olsun insanlık azmanı beşeriyete!...

PAKİSTAN ülkesinin temiz ideallerine, bir canavar edasıyla düşman kesilmiş bir rezil millet ve bu milletin rüsvay bir hükûmeti var! Hindistan denilen baş belâsı, kendi iç nizamını ayakta tutabilmek amacıyla en tabiî hareketlere girişen bir PAK ÜLKE'nin dâhili içlerine karışmaktan utanmıyor, sıkılmıyor! Doğu Pakistandaki Bengalli ırkçıların boğazladıkları müslüman kanları, putperest idealin canına

(Devamı 29. sayfada)

İSLÂMIN İLK EMRİ **Oku**

Beşeriyet Da'vamız

• Yusuf IŞICIK

İNSANLIĞIN, henüz rüyasını görmek saâdetine bile erişemediği muazzam bir mirasın üzerinde, «Ol mâhiler ki, derya içredirler, deryayı bilmezler» misâli uyuyan İSLÂM ÜMMETİ, eğer kıyametin dehşetiyle uyanacaksa, vay şu dünyanın ve içindekilerinin hâline!.. Cins mütefekkirlerine **korkunç YAR**'ların kenarlarında hakikat arattıran **GAYR-İ MÜSLİM DÜNYA**, dört gözle bekledikleri EBEDİ MUTLULUK haberini alamadan kıyametin gelip çatması mukadderdir. Fıtratin kanunları, onların **yeni bir gerçek** bulmalarına müsâade etmiyecektir.

Dipsiz vartaların kenarlarında, **ille de bir HAKİKAT diye** inatla emekliyen ilâhiyatçı feylesoflar, aradıkları gerçeğin rüyasını insanlığa gösteremeden kurban vermeye devam etmekteler! Kaç bininci kurbanlar bunlar! Fikir vartalarında kayıplara karışan bunca garp uleması, bir gün olup bu vartaları doldıracaklarını sanmasınlar; çünkü bu gayyâlar dipsizdir!

Beşeriyyetin vîrâneye dönen âlemi bugün mimarsızdır! İnsanlığın îmar kadroları, gruplar halinde uykulara yatmış! Ufak-tefek amellerinin gururuyla mes'ûliyetlerini attıklarını sanan dindarlar ve dünya hayatının yirminci asırdaki cilâlı çehresinden gözleri kamaşıp sarhoşlayan maddeci müslümanlar, iki gözü iki çeşme ağlıyan **ZAVALLI DÜNYALI**nın feryatlarıyla ne zaman kendilerine gelecekler? Onların ufuklarında gerili gaflet ve hıyânet perdelerini, gaipten bir el mi uzanıp da yırtacak?!..

HAK DA'VETin ağırlığıyla, kafasındaki mukaddes yükle **HIRA MAĞARASI**ndan çıkıp durmadan dinlenmeden, kapı kapı dolaşıp fert fert uğraşıp, ortaya bir **ÖRNEK NESİL** kervanı hazırlıyan **İSLÂM PEYGAMBERİ**'ne (S.A.V.) ihanet etmekte olduğunu bilmelidir şu ümmet!

Üzerinde uyuduğumuz BÜYÜK HAZİNE'nin kapıları kapalı kaldıkça, insanlığın ağıtı ebedileşecek, bizim hüsranımız âbideleşecek!.. Sahte doğmalarla âleme renk vermeye çalışan azgınlar, biz de dâhil bütün dünya insanlığını süründürmektedirler. Bu azınlık kadronun zulmünden kurtuluş, her şeyden önce şu ümmetin şahsiyetinin halâsı olacaktır. Hazret-i Peygamberin örnek nesline, bize revâ mı bu? Elimizdeki KUR'AN, İslâmın ve müslümanların, her türlü maddi-ma'nevî kuvvetlerin üstünde olduğunu söylüyor da, biz hâlâ mı emperyalist azınlığın kahrına râm olacağız?

Beşeriyyetin burnuna ip takıp sürüyenler, bugün toprak olmuş bir-iki akl-ı evvelin zinde kuvvetlerinden başka değildir! İslâmın mülkünü kasıp kavuran, insanlığa kan kusturan kadronun parçalanışı, İslâm ümmetinin uyanışına kadar gerçekleşemiyecektir. Cihan sulhünün önünde korkunç bir hayâlet gibi dikili duran küfrün işlek elemanlarına harp açacak bir cesur hamleyi gözleyen mazlum beşeriyyet, cins kafalarını seferber etmiş, fikir ve felsefe imkânlarını serâpâ yaymış; fakat mutlu haberi bir türlü alamamıştır. **GANGSTER KADRO**yu yere serecek, beşeriyyetin îmar plânlarını gerçekleştirecek, dünya ve uhralarını ma'mur edecek **HAK EHLİ**nin pembe ufuklardan sökünü ne zaman acaba?..

Hak da'vanın mukaddes yükü, İslâm ümmetinin gözünü yıldırıyorsa, bilinsin ki, bu ümmet dünyaya gezmeğe gelmemiştir. Beşeriyyetin bu ümmetin bağrına inecek hınçlı yumrukları, onun sînesindeki îmanını tunçlaştıracak; o dağ gibi sînesiyle beşeriyyeti **HALÂS KERVANI**na katma mücadelesinde dünyanın bütün engellerini göğüsleyecektir. Sizin burada rahat yaşamaya hakkınız yoktur! Elinizdeki beşeriyyet denilen yaramaz ve yaramaz olduğu kadar zavallı emânetin hakkını yerine getirmeden öbür âleme göçüşünüz sizin için başlı başına bitmez tükenmez bir musibet olacaktır. Çiğ sesiyle kundağında viyaklıyan insanlığı, kurtların kuşların dolaştığı bir âlemde yalnız bırakmak kadar insafsızlık olur mu?

İnsanlığa ezelden kinli **İBLİS** ve hempalarının kol gezdiği ve her gün bir hileyle bu zavallı beşeriyyete kan kusturduğu şu dünyada döküp düşünmek, yanıp tutuşmak var; fakat da'vaya ihanet yok! Bize Allah (C.C.) ve Rasûlü (S.A.V.) itibar göstermiş, yed-i emânımıza insanlığın çetin da'vasını kıstırmış... Bize, bu dünya hayatı değil, öbür âlemin hayâl olmıyan hayatı va'dolunmuş. Ca'fer-i Tayyar (R.A.) gibi ellerimiz, kollarımız kesilecek; fakat ölünceye dek **DA'VET SANCAĞI** düşmeyecek! Düştüğü gün bilinsin ki bizim kıyametimiz kopacak; arzın bir uzak köşesinden ellerinde da'vet sancaklarıyla bir bahtiyar

(Devamı 23. sayfada)

TEFSİR

Mühürlü Kalpler

•

II.

•

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

BUNDAN önceki bir sayıda «Mühürlü Kalpler» ünvanı ile Cenâb-ı Hak'kın müşriklerin kalplerini mühürlediğinden ve bununla ilgili bazı hususlardan bahsetmiştik. Bu sayıda da aynı konuyla ilgili hususlara temas edeceğiz.

Zikretmiş olduğumuz Âyet-i Kerîme'de

ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى أبصارهم غشاوة

Kaderiyye fırkasının görüşlerinin yerinde olmayıp tamamen hatalı olduğuna delil bulunmaktadır. Çünkü Allah Taalâ bir kimsenin kalbini mühürlemekle onu hiçbir hayr ve bilgiyi kabullenemez hale getirmiş demektir. Bu duruma göre Kaderiyye'nin iman ve hidâyeti kendilerinin yarattıklarına dâir olan iddiaları batıldır, asılsızdır. Allah bir kimseyi doğru yoldan uzaklaştırır, hidâyet ahlâk ve faziletten yoksun kılarsa onu kim doğru yola iletebilir, hidâyete ulaştırabilir. Bu hususa

ومن يضلل الله فما له من هاد

Âyet-i Kerîmesi delâlet etmiyor mu? Burada daha önce de söylendiği gibi bu hâl Allah'ın adâletinden başka bir şey değildir, olamaz,

على قلوبهم : Burada قلب in zikredilmesi bu uzvun değerine bir işarettir ki Hadisi Şeriflerde de bu hususa müteaddit defalar temas buyurulmuştur.

Haddi zatında قلب , bir şeyin özüne, en değerli kısmına verilen bir isimdir. Aslında kelime masdardır. Daha sonra insandaki en şerefli bir uzuv olan kalb'e isim olarak verilmiştir. Çünkü kalbe çeşitli fikirler gelir ve gider. Bazan kalb bu fikirler neticesinde tesir altında kalabilir. İşte bu değişme münâsebetiyle ona «Kalb» denilmiştir. Nitekim:

ما سمى القلب الا من تقلبه ـ فاحذر على القلب من قلب وتحويل

beyti ile وما سمى الانسان الانسيه ـ ولا القلب الا انه يتقلب

beyti bu hususu aydınlatmaktadır.

Kalbin devamlı değişme arzetmesinden dolayı Hz. Peygamber dâima

يا مثبت القلوب ثبت قلوبنا على طاعتك

şeklinde dua etmeyi itiyat buyurmuşlardı. Hz. Peygamberin bu duası bütün mü'minlerin dilinden düşmemelidir.

ان فى الجسد مضغة اذا صلحت صلح الجسد كله واذا فسدت فسد الجسد كله buyurarak ve daha sonra da ألاوهى القلب diyerek bu şeyin kalb olduğuna işaret buyurmaları **hatm** işinin hakiki olduğunu ortaya koymaktadır. Bir başka Hadiste ise : مثل القلب مثل ريشة تقلبها الرياح فلاة buyurmuştur. Bu da Rasûlullah'dan nakledilen yukardaki duaya mülâzemeti gerektiren bir hususdur. Allah kalplerimizi hidâyetinden ayırmasın.

وعلى سمعهم : Bu terkiple müşriklerin kulaklarının da mühürlenmiş olduğu beyan buyuruluyor ki artık mühürlenen bu kulaklardan herhangi bir iyilik, fazîlet ve marifet girerek kalbe gidemiyecektir. Çünkü — temas edildiği gibi — kulak kalbe açılan bir yoldur. Mühürlenmiş olmakla bu yol kapanmış ve kalp bilgi kaynağını kaybetmiştir. Kalb kelimesi cemi olarak gelmiş buna rağmen semi' müfred sigasiyle varit olmuş bulunmaktadır. Müfessirlerin beyanlarına göre bu kelime masdardır. Masdar ise müfret ve cemi mânâlarına teşmil edilebilir. Ayrıca kulağın vazifesi yalnız seslerle ilgilidir ki kelimenin müfret olarak gelmesi buna hamledilmektedir. Daha başka ihtimaller de vardır.

وعلى ابصارهم غشاوة : Basar'ın semi'den sonra zikredilmiş olması rütbe itibariyle semi'den geride olmasındandır. Bu terkiple de kafirlerin gözlerinde bir perde olduğundan ve bu sebeple hakkı ve doğru yolu göremediklerinden bahsedilmektedir. Daha sonra da onlar için elem verici azaplar olduğuna temas buyurulmuştur.

AVRUPA'DA İSLÂMİYET

İSLÂMDA KARAR KILDIM

Yazan : **Mavis B. JOLLY**
(İngiliz yazar)
Çeviren: **Aydın TALAY**

Hıristiyan bir çevrede doğdum. İngiliz kilisesinde vaftiz edildim ve körpe çağımda verilmiş olduğum kilise okulunda İncil'de anlatılagelen Hazreti İsanın hikâyesini öğrendim. Sık sık ziyaretlerim sırasında yanan kandiller altında kilisenin yüksek bir zırhı andıran durumu, buhur kokuları, cübbeli rahipler ve esrarlı dualar bende derin bir heyecan husûle getirmişti. Bu birkaç yıllık süre sonunda arzu dolu bir hıristiyandım. Okul ilerlerken İncil ve Hıristiyan çevre ile olan değişmez temaslarım sırasında okuduğum, müşahade ettiğim ibadet ve inancım üzerinde uzun boylu düşünmek fırsatını buldum. Kısa bir zaman sonra çoğu şeyler beni tatmin etmiyordu.

Okulu terkettiğimde tam bir ateisttim (1). Böylece yeryüzünde mevcut diğer büyük dinler üzerinde çalışmaya koyuldum. **Budizm**'den başlamıştım. Sekiz katlı bir patikada merak içinde ilerliyordum. İyi hedef seçtiğimi zannederken istikâmeti ve teferruatı kaybediyordum.

Hinduizm'de üç değil yüzlerce tanrı ile karşılaştım. Çok hayalî hikâyeler olmakla kalmıyor, kabul etmekten tiksiniyordum.

Yahudi dinini bir müddet tetkik ettim. Görüşüme göre bir dinin taşıması gerektiği hususları Ahdi atik'te bulamadım. Arkadaşımın biri beni seçkin ruhları kontrol altına almak amacı ile **Spirtualizm (Ruhculuk)** üzerinde çalışmaya ikna etti. Bu işe uzun zaman devam edemedim. Benim kendi durumumun hipnotize olmaya çok müsait olduğu fikri üzerinde o derece ikna etmeğe yanaştılar ki, bu yolda detaylı deneylere girmek tehlikeli olacaktı.

Harp sona ermişti (2) Londra'da bir dairede çalışıyordum ama dinî araştırmalarımdan asla geri durmuyordum. Bir gün şehir dahilinden bir mektup aldım. Cevabımda Hıristiyanlığın İncil'den göründüğü ilâhî şeklinin tezatlarla dolu bulunduğunu bildirdim. Bu durum beni her birine müslüman denilen çok sayıda kimselerle temasa getirdi. Yeni tanıştığım zatlarla **İslâmiyeti** tartışmaya başladım. Her noktada İslâm'a olan arzum artıyordu. İmkânsız görmeme rağmen bir insana mükemmel bir vahyin geldiğini kabul etmek mecburiyetindeydim. Yirminci asrın en ileri giden milletlerin idarî sistemleri her nekadar İslâmın bir devamı ise de onlara neden böyle bir vahiy gelmediğini düşünüyordum.

Bu sırada başka müslümanlarla tanıştım. İçinde bulunduğum bazı güçlükleri iyi bilen fazilet sahibi birkaç İngiliz kız arkadaşımın gösterdikleri gayretin bana büyük yardımı oldu. İslâm dinine, Hazreti Muhammed (S.A.V.) ve Hazreti İsa'ya, Hıristiyanlığın kaynaklarına ait çeşitli kitapları okudum. Hıristiyanlığın kaynaklarına ait eserde Hıristiyanlık ile eski putperestliğin dinî inançları arasındaki hayret edecek derecedeki benzerlik bilhassa dikkatimi çekti. Bunlarla dolduktan sonra Kur'an-ı Kerîm'i okudum. İlk bakışta tekrar edilegelen şeylermiş gibi görünüyordu. Onu kabul edeceğimden emin değildim. Kur'an'ın sessizce ruhlar üzerinde tesir yaptığına şahit oldum. Bütün geceler onu elimden bırakmadım. Hâlâ dahi insanlık için böylesine mükemmel bir rehberin bir ümmî beşer kanalı ile nasıl gönderildiğine hayranlık duyarım. Müslümanlar Hazreti Muhammed'in (S.A.V.) insanüstü bir varlığa sahip olduğunu kabul etmezler. Öğrendim ki, İslâmiyette peygamberler günahsız kimselerdir. Ve vahiy yeni birşey değildir. Musevilerin peygamberlerine de gelmiştir. Hazreti İsa da bir peygamberdir. Hal böyle iken yirminci asrın neyi beklediğine şaşıyorum. Kur'an'ın ne söylediğine bakıyorum: **«Hazreti Muhammed Allah'ın resûlu ve peygamberlerin sonuncusudur.»** Bu husus tabiatiyle mantikidir de. Diğer peygamberlerin varlığı bir gerçek ise Kur'an'ın da bozulan dünyaya nizam verecek ve herşeyi izah eden, mükemmelliği ilânihaye devam edecek olan bir ilâhî kitap olduğunu kabul etmek gerekir. **«Muhakkak ki, onu biz indirdik ve onu muhafaza edecek de biziz.» (Kur'an-ı Kerîm).** Bu durum karşısında diğer peygamberlere ve kitaplara artık ihtiyaç kalmamıştır. Okuyor ve düşünüyorum. Kur'an'ın düşünen insanlar için bir rehber olduğunu (Kur'an-ı Kerîm, 16-65), ondan şüphe edenlere, onun bir kısmını getirmeleri hitabını (2-23) okudum. Düşünüyorum da günümüzde insanlar için daha iyi bir yaşama düzeni kurmak 570 yılında bu konuda bir plân yapmaktan kolaydır. Bunu her zaman söylerim.

Hıristiyan kiliselerinden olan hücumun tesiri altında kalarak İslâm'ın birden fazla evlilik konu-

(Devamı 27. sayfada)

(1) Ateizm, Allah'ı tanımayan bir ideoloji olup buna sahip olanlara da Ateist denir.

(2) Burada bahis konusu olan harp İkinci Dünya Savaşı'dır.

(İSLÂM OUR CHOISE'den)

Ömer Nasûhi Bilmen ve Eserleri

● **Veli ERTAN**
Konya Yüksek İslâm Enst. Müdürü

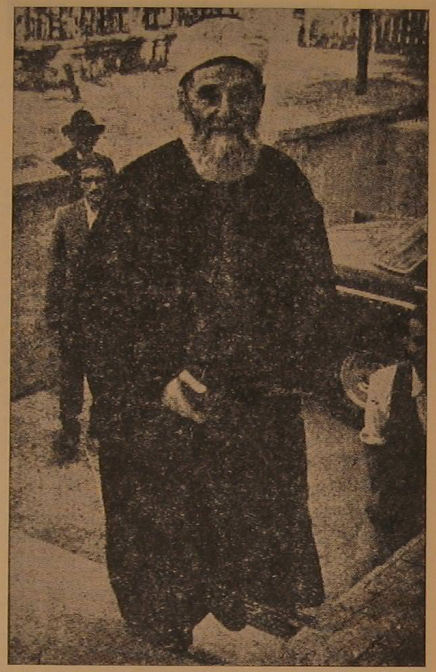

Merhum Ömer Nasuhi Bilmen

SON asrın İslâm âlimlerinden Diyanet İşleri Başkanlığından emekli muhterem üstâd merhum **Ömer Nasuhi Bilmen**, 13. Ekim. 1971 tarihinde Allah'ın rahmetine kavuşmuştur.

Merhum **Ömer Nasuhi Bilmen** Cumhuriyet devrinin beşinci Diyanet İşleri Başkanlığını yapmış son asrın yekta din âlimlerinden biridir. İlmiyle âmil, fazliyle kâmil bir zattır. Dinî ve içtimaî eserleriyle İslâm Dünyasında tanınmıştır.

Ömer Nasuhi Bilmen M. 1882 (1300 H.) yılında Erzurumda doğmuştur. Erzurum'un din âlimlerinden Hacı Ahmed Hamdi Efendinin oğludur. İki defa Hacca giden babası ikinci defada Medine-i Münevverede vefat etmiş ve orada Cennetü'l Bâki kabristanına gömülmüştür.

Tahsil ve Memuriyeti

Ömer Nasuhi Bilmen Erzurum'da Ahmediye medresesi müderrisi ve Erzurum Nâkıbü'l Eşraf kaymakamı Abdü'r Rezzak İlmi Efendiden ve Erzurum Müftüsü Normanlızâde Hüseyin Hâki Efendiden ilm-i Kelama kadar ders görmüş ve sonra İstanbul'a gelerek Fatih Dersiâmlarından Tokatlı Şâkir Efendinin derslerine devam etmiş ve (1327 H.) 1911 tarihinde icazet almıştır.

İmtihanla Medresetü'l Kuzata (1) girmiş, orada dört sene hukuk tahsili yapmış ve 1331 tarihinde pek iyi derece ile Medresetü'l Kuzat-ı ikmal etmiştir.

Ruus imtihanını da kazanmış ve Fatih Dersiâmları sırasına dâhil olmuştur. Bir müddet camii şerifte ders okutmuş, sonra Darü'l Hilâfetil Âliyye Medresesi Âli kısmına müderris tayin edilmiştir. Sahan medresesinde de ilm-i kelâm ve medresetü'l vâizinde de Fıkıh ve usul-i Fıkıh tedris etmiştir. Daha sonra Cumhuriyet devrinde İstanbul İmam ve Hatip mektebinde usul-i Fıkıh tedrisiyle meşgul olmuştur. On dört sene kadar da Daruş-Şafaka'da akaid, siyer-i Enbiya, felsefe, ahlâk ve yurd bilgisi mualimliğinde bulunmuştur. 1959 tarihinde tedrisata başlayan İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünde ilm-i Tevhid ve usul-i Fıkıh dersleri uhdesine verilmiştir.

Merhum üstâd, Medresetü'l Kuzatı ikmâl ettikten sonra mülga Fetva hâne-i âliye memur olmuş, orada Heyet-i Te'lifiyye azalığını hüsn-i suretle ifa etmiş ve üç sene kadar da Mahkeme-i Temyiz Şer'iyye Dairesi Mümeyyizliğinde bulunmuştur. Sonra, Meclis-i Teşkilât-ı Şer'iyye azalığında vazife görmüştür.

1943 tarihinde intihabla İstanbul Müftülüğüne tayin edilmiştir. Bu vazifede bulunduğu sırada Millî Birlik zamanında emekli olan Eyyup Sabri Hayırlıoğlu'nun yerine 15. Haziran. 1960 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığına getirilmiş ve 5. Haziran. 1961 tarihinde de emekliye sevk edilmiştir.

Ömer Nasuhi Bilmen'in Şahsiyet ve eserleri:

Ömer Nasuhi Bilmen halim, selim, müşfik ve mütevazı bir şahsiyettir.

Mesleğinde otoriter olan üstâd inancından asla şaşmamış ve âmirlerinin tesiri altında kalmamıştır. Fıkıh meselelerine harfiyen riâyet etmiş, dolayısiyle mensubu bulunduğu kudsi mesleğini vekâr ve ciddiyet içinde temsil edebilme kudretini gösterebilmiştir. Bulunduğu makamı doldurmuştur. Çalışmasında ve eser vermesinde gece ile gündüzün sınırı yoktur. Okuyan ve yazan bir zattır. Nitekim basılmış ve basılmamış olmak üzere 32 eser vermiştir. Bu eserlerinden matbu olanları şunlardır:

1— Kur'an-ı Mübinin Türkçe meâli âlisi ve izahı. Ennahvu'l vazıh tefsirini esas tutarak kaleme aldığı bu eser sekiz cildden müteşekkildir.

2— Sure-i Fetih Tefsiri. Bu eser Fetih Sure-i celilesinin izahını Edyan arasındaki mukayeseyi, İslâmiyetin i'tilasını belirtmiş ayrıca eserine İstanbul'un fethine dair kısımlar koymuştur.

3— Nesayıh-i Kur'aniye. Bu eser içinde Kur'an-ı Kerim'den dersler ve öğüdler vardır. 30 mevzudan ibaret olan bu eser vâizlerimiz için bir ders örneği olmuştur.

4— Muvazzah ilm-i Kelâm dersleri. Bu eser Akaid-i Sahiha-i İslâmiyeyi muhtevidir. Alel ıtlak edyane ve bilhassa Din-i mübin-i İslâmın mahiye-i ulviyesine dair bir hayli mühim mebahisi ihtiva etmektedir. Akaid-i İslâmiye hususunda bir çok tetkikat-ı kelâmiyeyi muhtevidir.

Zamanımızda münakaşa konusu olan içtimaî, tarihi bir takım mesâil-i mühimme hakkında bir hayli malûmat ve mütaleatı câmidir. Bu eser aynı zamanda vaktiyle liselerde okunan ilmî Kelâmın müfredatına uygun olarak yazılmıştır. Üç bahsi hâvi, kıymetli bir eserdir.

5— Mulahhas ilm-i Tevhid. Bu eser İslâm Akaidine dair mevzuları havidir. Yüksek İslâm Enstitüsü müfredat proğramına uygun olarak tertiplenmiş Dinî konuları câmidir.

6— Tefsir Tarihi ve Tabakatü'l Müfessirin. İki cildin birinci cild usul-i Tefsir veya mukaddime-i Tefsir olup şu bölümleri ihtiva etmektedir:

«Tarih-i tefsir'in ehemmiyeti ve kısımları, Tefsir Tarihinin mahiyeti ve ilimler arasındaki mevkii, Usul-i Tefsire aid olan kısım üç bölüme ayrılmıştır, Birinci bölüm: Kur'an-ı Kerim hakkında umumî bilgileri cemidir, İkinci bölüm: Tefsir, Te'vil, terceme hakkında umumî bilgiler, Üçüncü bölüm: Müfessirler ve bazı ilimler hakkında umumî malûmat; İkinci cild ise, Tabakatü'l-Müfessirine.»

7— Hikmet Goncaları. 500 hadis-i Şerifi muhtevidir. Hadisler, ahlâk, içtimaiyata ve Nesahyıh'a dairdir. Hadis metni tercemeleriyle beraber her hadisin de izahı yapılmıştır.

8— Ashab-ı Kiram hakkında müslümanların Nezih itikadları. Ashab-ı güzin hakkında ehli sünnetin ihtiramatını ve müdafeatını ihtiva etmektedir.

9— Büyük İslâm İlm-i hali. Bu eser, İtikad, Taharet ve sular, Namazlar, Oruç, kefaret, yemin, nezir, itikaf, Zekât ve sadaka-i fıtır, Feriza-i hac ve umre, Kurbanlar, zebihalar, avlar, Kerahiyet ve istihsan, İslâm Ahlâkı ve Siyer-i Enbiya gibi mevzuları ihtiva etmektedir.

10— Yüksek İslâm Ahlâkı, Ameli ve nazarî ahlâk dersleridir. Bu eser ahlâka dair bir kısım nazariyeleri mukayeseleri hâvidir.

11— Hukuk-i İslâmiye ve istilâhat-ı fıkhıye, bu eser, İslâm hukukunun meşhur ve makbul mezheplerine aid, usul ve ahkâmı, istılâhları câmi İslâm fakihlerinin teracüme-i ahvalini havi olup altı cildden müteşekkildir. İstanbul Hukuk Fakültesi tarafından tab ve neşr olunmuştur.

12— İslâm Hukukunda manevî zararların tazmini : Bu eser de Hukuk Fakültesi tarafından bir risale halinde ve Hukuk mecmuasında tab edilmiştir. Böylece muharririne de fahrî Hukuk Fakültesi azalığı tevcih olunmuştur.

13— Ahkam-ı şer'iye ve ahkam-ı fıkhiye: Bu eser, bir risale mahiyetindedir. Dinî hükümlere, ictihadlara aid mutaleaları muhtevi olup değerli bir eserdir. İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü tarafından neşr olunmuştur.

14— Sualli ve cevablı Dinî bilgileri: Bu eser müftülük, vâizlik, hatiplik ve imamlık imtihanlarına girecek olanlar için yazılmış bir eserdir ve şu bölümleri havidir: İlm-i Tefsir, ilm-i Hadis, ilm-i Kelâm, ilm-i usûlü'l Fıkıh, ilm-i Fıkıh Ahkâmül evkaf, ilm-i feraiz ve intikalat, siyer-i Enbiya. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından neşredilmiştir. Bu eser gençlerimiz için çok faydalıdır ve tavsiyeye şayandır.

15— Bir Amerikalının suallerine cevablar: Bu eser 23 sualin cevabını muhtevi olup gençlerimiz için tetkike şâyân bir risaledir. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından tab ve neşredilmiştir.

16— Kurban risalesi: Bu eser kurbanın mahiyetini, vücubunu, hikmet-i terşiiyesini bildiren kıymetli bir eserdir. Kurbana taalluk eden her şeyi bu eserde bulmak mümkündür. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından tab ve neşr edilmiştir.

17— Müeaddit makaleler: Istılahlar ve tercemei haller. Bunların bir kısmı edebi mevzulardır. Beyanu'l Hak, Sebilü'r Reşâd, İslâmın Nuru, Mahfel, İtisan ve Erzurum mecmuası gibi haftalık mecmualarda çıkmıştır.

Türk Hukuk ıstılâhlarına dair kısımlar Türk ve İslâm kamusu namını taşıyan mecmuada münderiç bulunmaktadır.

HENÜZ TAB' EDİLMEMİŞ ESERLERİ DE ŞUNLARDIR :

1— Ayetü'n Nur Tefsiri: Bu eser sure-i nurdaki birkaç âyeti kerimenin tercümesinden ve izahından ibarettir.

2— Tefsir-i Kazı ile Tefsir-i Ebussud arasındaki mukayese: Bu eser bu iki meşhur muteber tefsir hakkında mukayeseleri hâvidir.

3— Dinî ve felsefi ahlâk ıstılâhları: Bu eser ahlâka, tasavvufa, içtimaiyata aid ve huruf-i heca üze-

(Devamı 23. sayfada)

(1) Medresetü'l Kuzat, 1270 tarihinde Şeyhu'l İslâm Meşreb Efendi Hafidi Mehmed Ârif Efendinin zaman-ı Meşihatında Muallim Hane-i Nevab nâmiyle tesis olunmuş, tedris müddeti dört senedir. Bu dört sene içinde okunan dersler şunlardır: Dürer, Mecelle, Feraiz, Tatbikat-ı Şer'iyye, Sakkı Şer'i, Defter-i Kiram, Ahkâm ve Nizam-ı Evkaf, Arazi Kanunu, Ticaret-i Berriyye Kanunu, Ticaret-i Bahriyye Kanunu, İcra Kanunu, Usul-u Muhakeme-i Hukukiye, Tatbikat-ı Hukukiye ve Cezaiye ve Ticariye Tanzim-i İlâmat-ı Hukukiye, Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye ve Sulh Tanzim-i İlâmat-ı Cezaiye, Medhel-i ilm-i Hukuk, Hukuk-i Duvel, Hukuk-i İdare, İktisad, Kitabet-i Resmiye, Hüsn-i Hat, Ta'hk.

SÜNNET

RAMAZAN, ŞEVVÂL... VE BİZ

Ali Osman KOÇKUZU
Konya Yüksek İslâm Enst. Hadis Öğrt.

BU yazının neşredildiği günlerde, Ramazan ayı tekrar yeniden gelmek üzere uzaklara ayrılmış olacaktır. Şâyet kıymeti takdîr edilerek; inanılarak; kendisinden hakkıyla faydalanılarak uğurlanmış ise, şüphesiz uğurlayabilenler için bir bahtiyârlık vesilesidir. Aksı halde yine büyük bir fırsatı daha değerlendiremeden elimizden kaçırmış olmaktayız. Dileğimiz, inanarak, ecrini umarak, kadr-u kıymetini takdir ederek geçirebileceğimiz daha pek çok Ramazanlara, Cenab-ı Hakkın İslâm ümmetini kavuşturmasıdır.

⁂

RAMAZANIN müslüman ferd ve cemiyet üzerinde, daha öncesine nisbetle farklı durumlar meydana getirdiği muhakkaktır. En resmî tarzda yaşanan (pek ihlâs yönüne ehemmiyet verilemeyen) bir ramazanda bile oruç ve terâvih'in tesiri belli oluvermektedir. Bu değişiklikde, verilen sadakaların; yapılan iyiliklerin de bir takım müsbet tesirleri olacağı âşikârdır.

Ramazanda elde edilen güzel hasletlerin, bedenimiz üzerindeki sıhhî gelişmelerin devamına çalışmak; kazanılan bu yeni maddî ve rûhî kıvâmı kaybetmemeğe gayret etmek, İslâm âlimlerinin müslüman cemâata yaptığı başlıca tavsiyeleridir. Yani elde edilen kazancın muhâfazası yolunu tutma, müslümanın yeni hedefi olmalıdır.

Efendimizin emirlerinden bir tanesi de **«AMELLERDE DEVAM»** hususudur. Mü'min, ibâdet ve tâatında, maddî yaşayışında itidâl ve devam üzere olmalıdır. Peygamberimiz bu noktayı **«AZ DA OLSA»** diye kayd altına da almaktadır. Yani Cenab-ı Hak bizim kulluğumuzda **«AZ DA OLSA DEVAMLI OLANINI»** sevmekte ve makbul saymaktadır.

Bu duruma göre, Ramazandaki iyi hâl, aynen devamı gereken bir sıfat olmalıdır. Yoksa bu aya mahsus olan fazla gayretler, bilâhare sabun köpüğü gibi kayboluverecekse, mü'minin manevî terbiyesi aksayacak demektir. Biz müslümanlara düşen, her ânımızı en değerli şekilde geçirecek rûhî olgunluğa erişmek için çaba sarfetmekten ibarettir. Bu mânâda büyükler: **«EĞER KIYMETİNİ TAKDİR EDEBİLİYORSAN, HER GECE KADİR GECESİDİR»** ölçüsünü bırakmışlardır. Bu ölçü, «her yönden dört duvarı yıkık» denmeğe lâyık bizler için olmasa gerek.

⁂

RAMAZAN orucunun verdiği maddî ve rûhî huzuru ve olgunluğu devam ettirmek için Peygamberimiz bizlere ŞEVVAL ORUCU'nu mesnûn kılmışlardır. Bu ayda altı gün oruç tutmak efendimize ait bir tatbîkattır.

İstanbul'da medfûn, büyük sahâbî, Rasûlüllahın ev sahibi Ebû Eyyûb el-Ensârî(Hâlid b. Zeyd) hazretlerinin verdiği habere göre Allahın Rasûlü Şevvâlde bu oruca devam etmişlerdir. Bu hadîslerden birisi şöyledir :

عن عمر بن ثابت بن الحارث الخزرجي ، عن أبي أيوب الانصاري رضي الله عنه ، أنه حدثه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : « من صام رمضان، ثم أتبعه ستاً من شوال كان كصيام الدهر.

«Ömer b. Sâbit b. Hâris el-Hazrecî'den. O da Ebû Eyyûb el-Ensârî'den. Ömer b. Sâbit, Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin kendisine, Rasûlüllah'ın: **(Kim Ramazan orucunu tutar, sonra ona Şevvâl'den altı gün ilâve ederse, bütün yılı oruçlu geçirmiş demektir)** dediğini rivâyet etmiştir (1).

Peygamberimizin bu emri ve müjdesi, **«RAMAZAN ORUCUNU TUTAN»** kimselere ait olmaktadır. Otuz günlük oruca altı gün ilâvesiyle meydana gelecek (36) günlük ibâdet; Cenab-ı Hakkın **«BİRE ON KARŞILIK VEREN KEREMİ»** neticesi (360) gün olarak dergâh-i izzette kabul yüzü görecek ve bir kamerî yıl oruçla geçirilmiş sevabı; riya karışmayan bir kullukla bir sene geçirilmiş ecri alınacaktır.

⁂

ÇOK defa Ramazanlara tahsis ettiğimiz **«TASADDUK VE ALLAH İÇİN İNFAK»**, sadece bu aya hasredilmemelidir. Oruçta ve diğer ibâdetlerimizde istenmekte olan **«DEVAM»** burada da mevzû-u bahistir. Öyle mü'minler bulunabilir ki, mallarının zekât için gerekli şartlar, Ramazanı takibeden aylarda hâsıl olmuştur. Zekâtın hemen o günlerde te'diyesi istenmektedir. Müteâkib Ramazanı beklemeğe İslâm müsâade etmemektedir. Bu dönerli (periyodik) durum, senenin her gününde, şer'î müddetleri dolan malların meydana gelmesi ile zekâtlarının verilmesini mümkün kılmaktadır. Bugün Ahmed'in, yarın Mehmed'in... malları şer'î şartları ikmâl edecek ve üzerlerine zekât farz olacak, te'diyeleri ile de fukara, yılın her gününde darlıktan kurtulacaktır. **(Şüphesiz fakire de çalışmasının şart olduğunu; ona, buna yüz suyu dökmesinin kendi insanlık ve müslümanlık şerefi için zül olduğunu ihtar eden İslâm, zekâtlarla geçinen bir zümre meydana getirmek de istememektedir. Bizim anlatmak istediğimiz bu değildir. Tasadduk'un devamının gerektiğidir.)** Şurası da bir gerçektir ki, tasadduk için mutlaka Ramazanı şart koşmayan İslâm, tasaddukta şer'î nisâb için de kırkta bire (% 2,5) bağlanıp kalınmasını da hoş görmez. O müslümanı öyle teriye eder ki gerektiği yerde Peygamberi; onun sahâbîleri; Allah'a hakkıyla şükrü ve elindeki malın bir emânet ve bir vebâl unsuru olduğunu bilen zenginler gibi... bütün maddî imkânlarından soyunmasını bilir. Bu durumda o çıplak olmamaktadır; onun giydiricisi; malının yerine daha fazlasını garanti altına alıcısı Cenab-ı Haktır.

⁂

GEÇİRİLEN Ramazanlar; yapılan ibâdetler, tasadduklar diğer yönleri ile bizim muâmelelerimizi düzeltmelidirler. Cemiyet içindeki ferdler ile geçimimizden tutun da, ticaret, san'at ve her türlü durumumuza kadar, her şeyimizi, bu amellerimiz temizlemelidir. Yani dinlediğimiz va'zın; gerektiğinde döktüğümüz gözyaşı ve âh-u vâhın; duyduğumuz Kur'ân-ı Kerîm'in; verdiğimiz sadakanın üzerimizde müsbet tesirleri görülmelidir; dinlediğimiz nasîhat bize, **«GÜZEL AHLÂK, DÜRÜST TİCARET — ALIŞVERİŞ VE SAN'AT İCRASI —»** temin etmelidir. Aksi takdirde çektiğimiz emekler, yorgunluklar... Efendimizin : « **CENAB-I HAKKIN ONUN YEMEK VE İÇMESİNİ TERKETMESİNE İHTİYACI YOKTUR»** düstûru içine girmekten kurtulamaz.

Unutmayalım ki ticaretimizde, me'mûriyetimizde, idâreciliğimizde... hulâsa her türlü muamelemizdeki normal hareketimiz, tıpkı ibâdet ve ahlâkımız gibi **«MA'NEVÎ ECİRLE KARŞILANACAK»** davranışlardır. Çünkü bunlar, bizim mes'ûliyet sahamız içindeki **«MUÂMELÂT»** yönümüzü meydana getirirler.

---

(1) Muslim b. Haccâc el-Kuşeyrî, el-Câmi'u's-Sahih, k. es-Sıyâm, bâb: 39, hadîs «204»; Müslim tercemesi, III, s. 389.

Akif'i Tanımak

Büyük bir Türk şairi olan Mehmet Akif, İstanbul'da 1873 yılında doğmuştur. Fatih Medresesi müderrislerinden Mehmed Tahir Efendinin oğludur. Küçükken ailesinin verdiği sağlam kültür ve îmânla yetişen Akif, babasından da Kur'an, arapça ve diğer dinî bilgileri öğrendi.

Babasının ölümünden sonra, Yüksek Baytar Okulu'nu bitirdi. Birçok vilâyetlerde vazife gördü. Zâten bu iş ona göre değildi. O daha çok millet derdiyle, millet ızdırabıyla uğraşmak ve onlara yardım etmek istiyordu. Bu îmânla 1908 Meşrutiyetinden sonra yazı hayatına başlar. İstanbul işgal edilince burada kalamıyacağını anlar ve Anadoluya geçer.

Milletin zulüm içinde inleyişi Akif'i etkiler ve Akif en içli mısralarını bundan sonra yazmaya başlar. Halkın çektiği sefalet, İslâmiyetin tehlikeye düşmesi, Akif'in gözlerini yaşartmaya kâfi gelir. Çünkü halkın çektiği ızdırap onun ızdırabı olmuştur. Ve bu heyecanla şu mısralar dökülür kaleminden :

Bir güler çehre sezip güldüğü yoktur yüzümün,
Geceden farkını görmüş değilim gündüzümün.
Yoklarım taşları, toprakları, izler kan izi.
Yurdumun kan kusuyor, mor mor uzanmış denizi.
Ne yapıp ye'simi kahreyliyeyim bilmem ki
Ah! karşımda Vatan namına bir kabristan,
Yatıyor şimdi nasıl yerlere geçmez insan.
Bu ne hicran-ı müebbet, bu ne hüsran-ı mübin.
Ezilir rûh-u semâ, parçalanır kalbi zemin.
Şarkın ki mefahiz dolu mazi-î kemali
Yarab!.. Ne onulmaz yaradır şimdiki hâli.

Gerçekten Akif gülmez olmuştur gayri. Çünkü eski günlerdeki mutluluk yoktur, şimdi gündüzleri dahî gece olmuştur. Vatanın, Milletin ve dinin kurtarılması lâzımdır. Bunun için millet düşmanlarını tanımak gerekir. Bu gaye ile arkadaşlarıyla da anlaşıp sırat-ı müstekım-i çıkarırlar. Akif, bu gazeteye de yazar, yazar, yazar...

Mehmet Akif, millet îmânını ve hakkını haykırmaktan bir an geri durmaz. Gene bu îmânla şu mısraları karalar :

Cehennem olsa gelen göğsümüzde söndürürüz.
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz,
Şu karşımızdaki mahşer kudursa, çıldırsa;
Denizler ordu, bulutlar donanma yağdırsa;
Bu altımızdaki yerden bütün yanardağlar,
Taşıp da kaplasa âfâkı bir kızıl sarsar;
Değil mi cephemizin sinesinde iman bir;
Sevinme bir, acı bir, gaye ayni, vicdan bir;
Değil mi sinede birdir vuran yürek... Yılmaz;
Cihan yıkılsa, emin ol, bu cephe sarsılmaz!

Nihayet kara günler sona erdi. Türk milleti zaferi kazanmıştı. Akif bu heyecanla, heyecan ve sevinç dolu mısralar dizdi. Daha sonra da cihan'a «İSTİKLÂL MARŞI» ile haykırdı. Akif, millî mücadele yıllarının en îmânlı ve milleti duygularla dolu bir şairidir. Şiirlerini hep milleti için yazmıştır. Fakat ne yazık ki, yakalandığı siroz hastalığıyla millî şairimiz 26 Aralık 1936 yılında Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Nur içinde yat; Milletin ızdırabıyla dolu şair.

Naci KAPUSUZ
İlkokul Öğt.

SÜNNET

RAMAZAN, ŞEVVÂL... VE BİZ

Ali Osman KOÇKUZU
Konya Yüksek İslâm Enst. Hadis Öğrt.

BU yazının neşredildiği günlerde, Ramazan ayı tekrar yeniden gelmek üzere uzaklara ayrılmış olacaktır. Şâyet kıymeti takdîr edilerek; inanılarak; kendisinden hakkıyla faydalanılarak uğurlanmış ise, şüphesiz uğurlayabilenler için bir bahtiyârlık vesilesidir. Aksı halde yine büyük bir fırsatı daha değerlendiremeden elimizden kaçırmış olmaktayız. Dileğimiz, inanarak, ecrini umarak, kadr-u kıymetini takdir ederek geçirebileceğimiz daha pek çok Ramazanlara, Cenab-ı Hakkın İslâm ümmetini kavuşturmasıdır.

⁂

RAMAZANIN müslüman ferd ve cemiyet üzerinde, daha öncesine nisbetle farklı durumlar meydana getirdiği muhakkaktır. En resmî tarzda yaşanan (pek ihlâs yönüne ehemmiyet verilemeyen) bir ramazanda bile oruç ve terâvih'in tesiri belli oluvermektedir. Bu değişiklikde, verilen sadakaların; yapılan iyiliklerin de bir takım müsbet tesirleri olacağı âşikârdır.

Ramazanda elde edilen güzel hasletlerin, bedenimiz üzerindeki sıhhî gelişmelerin devamına çalışmak; kazanılan bu yeni maddî ve rûhî kıvâmı kaybetmemeğe gayret etmek, İslâm âlimlerinin müslüman cemâata yaptığı başlıca tavsiyeleridir. Yani elde edilen kazancın muhâfazası yolunu tutma, müslümanın yeni hedefi olmalıdır.

Efendimizin emirlerinden bir tanesi de **«AMELLERDE DEVAM»** hususudur. Mü'min, ibâdet ve tâatında, maddî yaşayışında itidâl ve devam üzere olmalıdır. Peygamberimiz bu noktayı **«AZ DA OLSA»** diye kayd altına da almaktadır. Yani Cenab-ı Hak bizim kulluğumuzda **«AZ DA OLSA DEVAMLI OLANINI»** sevmekte ve makbul saymaktadır.

Bu duruma göre, Ramazandaki iyi hâl, aynen devamı gereken bir sıfat olmalıdır. Yoksa bu aya mahsus olan fazla gayretler, bilâhare sabun köpüğü gibi kayboluverecekse, mü'minin manevî terbiyesi aksayacak demektir. Biz müslümanlara düşen, her ânımızı en değerli şekilde geçirecek rûhî olgunluğa erişmek için çaba sarfetmekten ibarettir. Bu mânâda büyükler: **«EĞER KIYMETİNİ TAKDİR EDEBİLİYORSAN, HER GECE KADIR GECESİDİR»** ölçüsünü bırakmışlardır. Bu ölçü, «her yönden dört duvarı yıkık» denmeğe lâyık bizler için olmasa gerek.

⁂

RAMAZAN orucunun verdiği maddî ve rûhî huzuru ve olgunluğu devam ettirmek için Peygamberimiz bizlere ŞEVVAL ORUCU'nu mesnûn kılmışlardır. Bu ayda altı gün oruç tutmak efendimize ait bir tatbîkattır.

İstanbul'da medfûn, büyük sahâbî, Rasûlüllahın ev sahibi Ebû Eyyûb el-Ensârî(Hâlid b. Zeyd) hazretlerinin verdiği habere göre Allahın Rasûlü Şevvâlde bu oruca devam etmişlerdir. Bu hadîslerden birisi şöyledir :

عن عمر بن ثابت بن الحارث الخزرجي ، عن أبي أيوب الانصاري رضي الله عنه ، أنه حدثه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال : « من صام رمضان، ثم أتبعه ستاً من شوال كان كصيام الدهر.

«Ömer b. Sâbit b. Hâris el-Hazrecî'den. O da Ebû Eyyûb el-Ensârî'den. Ömer b. Sâbit, Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin kendisine, Rasûlüllah'ın: **(Kim Ramazan orucunu tutar, sonra ona Şevvâl'den altı gün ilâve ederse, bütün yılı oruçlu geçirmiş demektir)** dediğini rivâyet etmiştir (1).

Peygamberimizin bu emri ve müjdesi, **«RAMAZAN ORUCUNU TUTAN»** kimselere ait olmaktadır. Otuz günlük oruca altı gün ilâvesiyle meydana gelecek (36) günlük ibâdet; Cenab-ı Hakkın **«BİRE ON KARŞILIK VEREN KEREMİ»** neticesi (360) gün olarak dergâh-i izzette kabul yüzü görecek ve bir kamerî yıl oruçla geçirilmiş sevabı; riya karışmayan bir kullukla bir sene geçirilmiş ecri alınacaktır.

⁂

ÇOK defa Ramazanlara tahsis ettiğimiz **«TASADDUK VE ALLAH İÇİN İNFAK»**, sadece bu aya hasredilmemelidir. Oruçta ve diğer ibâdetlerimizde istenmekte olan **«DEVAM»** burada da mevzû-u bahistir. Öyle mü'minler bulunabilir ki, mallarının zekât için gerekli şartlar, Ramazanı takibeden aylarda hâsıl olmuştur. Zekâtın hemen o günlerde te'diyesi istenmektedir. Müteâkib Ramazanı beklemeğe İslâm müsâade etmemektedir. Bu dönerli (periyodik) durum, senenin her gününde, şer'î müddetleri dolan malların meydana gelmesi ile zekâtlarının verilmesini mümkün kılmaktadır. Bugün Ahmed'in, yarın Mehmed'in... malları şer'î şartları ikmâl edecek ve üzerlerine zekât farz olacak, te'diyeleri ile de fukara, yılın her gününde darlıktan kurtulacaktır. **(Şüphesiz fakire de çalışmasının şart olduğunu; ona, buna yüz suyu dökmesinin kendi insanlık ve müslümanlık şerefi için zül olduğunu ihtar eden İslâm, zekâtlarla geçinen bir zümre meydana getirmek de istememektedir. Bizim anlatmak istediğimiz bu değildir. Tasadduk'un devamının gerektiğidir.)** Şurası da bir gerçektir ki, tasadduk için mutlaka Ramazanı şart koşmayan İslâm, tasaddukta şer'î nisâb için de kırkta bire (% 2,5) bağlanıp kalınmasını da hoş görmez. O müslümanı öyle terbiye eder ki gerektiği yerde Peygamberi; onun sahâbîleri; Allah'a hakkıyla şükrü ve elindeki malın bir emânet ve bir vebâl unsuru olduğunu bilen zenginler gibi... bütün maddî imkânlarından soyunmasını bilir. Bu durumda o çıplak olmamaktadır; onun giydiricisi; malının yerine daha fazlasını garanti altına alıcısı Cenab-ı Haktır.

⁂

GEÇİRİLEN Ramazanlar; yapılan ibâdetler, tasadduklar diğer yönleri ile bizim muâmelelerimizi düzeltmelidirler. Cemiyet içindeki ferdler ile geçimimizden tutun da, ticaret, san'at ve her türlü durumumuza kadar, her şeyimizi, bu amellerimiz temizlemelidir. Yani dinlediğimiz va'zın; gerektiğinde döktüğümüz gözyaşı ve âh-u vâhın; duyduğumuz Kur'ân-ı Kerîm'in; verdiğimiz sadakanın üzerimizde müsbet tesirleri görülmelidir; dinlediğimiz nasîhat bize, **«GÜZEL AHLÂK, DÜRÜST TİCARET — ALIŞVERİŞ VE SAN'AT İCRASI —»** temin etmelidir. Aksi takdirde çektiğimiz emekler, yorgunluklar... Efendimizin : « **CENAB-I HAKKIN ONUN YEMEK VE İÇMESİNİ TERKETMESİNE İHTİYACI YOKTUR»** düstûru içine girmekten kurtulamaz.

Unutmayalım ki ticaretimizde, me'mûriyetimizde, idâreciliğimizde... hulâsa her türlü muamelemizdeki normal hareketimiz, tıpkı ibâdet ve ahlâkımız gibi **«MA'NEVİ ECİRLE KARŞILANACAK»** davranışlardır. Çünkü bunlar, bizim mes'ûliyet sahamız içindeki **«MUÂMELÂT»** yönümüzü meydana getirirler.

---

(1) Muslim b. Haccâc el-Kuşeyrî, el-Câmi'u's-Sahih, k. es-Sıyâm, bâb: 39, hadîs «204»; Müslim tercemesi, III, s. 389.

Akif'i Tanımak

Büyük bir Türk şairi olan Mehmet Akif, İstanbul'da 1873 yılında doğmuştur. Fatih Medresesi müderrislerinden Mehmed Tahir Efendinin oğludur. Küçükken ailesinin verdiği sağlam kültür ve îmânla yetişen Akif, babasından da Kur'an, arapça ve diğer dinî bilgileri öğrendi.

Babasının ölümünden sonra, Yüksek Baytar Okulu'nu bitirdi. Birçok vilâyetlerde vazife gördü. Zâten bu iş ona göre değildi. O daha çok millet derdiyle, millet ızdırabıyla uğraşmak ve onlara yardım etmek istiyordu. Bu îmânla 1908 Meşrutiyetinden sonra yazı hayatına başlar. İstanbul işgal edilince burada kalamıyacağını anlar ve Anadoluya geçer.

Milletin zulüm içinde inleyişi Akif'i etkiler ve Akif en içli mısralarını bundan sonra yazmaya başlar. Halkın çektiği sefalet, İslâmiyetin tehlikeye düşmesi, Akif'in gözlerini yaşartmaya kâfi gelir. Çünkü halkın çektiği ızdırap onun ızdırabı olmuştur. Ve bu heyecanla şu mısralar dökülür kaleminden :

Bir güler çehre sezip güldüğü yoktur yüzümün,
Geceden farkını görmüş değilim gündüzümün.
Yoklarım taşları, toprakları, izler kan izi.
Yurdumun kan kusuyor, mor mor uzanmış denizi.
Ne yapıp ye'simi kahreyliyeyim bilmem ki
Ah! karşımda Vatan namına bir kabristan,
Yatıyor şimdi nasıl yerlere geçmez insan.
Bu ne hicran-ı müebbet, bu ne hüsran-ı mübin.
Ezilir rûh-u semâ, parçalanır kalbi zemin.
Şarkın ki mefahiz dolu mazi-î kemali
Yarab!.. Ne onulmaz yaradır şimdiki hâli.

Gerçekten Akif gülmez olmuştur gayri. Çünkü eski günlerdeki mutluluk yoktur, şimdi gündüzleri dahî gece olmuştur. Vatanın, Milletin ve dinin kurtarılması lâzımdır. Bunun için millet düşmanlarını tanımak gerekir. Bu gaye ile arkadaşlarıyla da anlaşıp sırat-ı müstekım-i çıkarırlar. Akif, bu gazeteye de yazar, yazar, yazar...

Mehmet Akif, millet îmânını ve hakkını haykırmaktan bir an geri durmaz. Gene bu îmânla şu mısraları karalar :

Cehennem olsa gelen göğsümüzde söndürürüz.
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz,
Şu karşımızdaki mahşer kudursa, çıldırsa;
Denizler ordu, bulutlar donanma yağdırsa;
Bu altımızdaki yerden bütün yanardağlar,
Taşıp da kaplasa âfâkı bir kızıl sarsar;
Değil mi cephemizin sinesinde îman bir;
Sevinme bir, acı bir, gaye ayni, vicdan bir;
Değil mi sinede birdir vuran yürek... Yılmaz;
Cihan yıkılsa, emin ol, bu cephe sarsılmaz!

Nihayet kara günler sona erdi. Türk milleti zaferi kazanmıştı. Akif bu heyecanla, heyecan ve sevinç dolu mısralar dizdi. Daha sonra da cihan'a «İSTİKLÂL MARŞI» ile haykırdı. Akif, millî mücadele yıllarının en îmânlı ve milleti duygularla dolu bir şairidir. Şiirlerini hep milleti için yazmıştır. Fakat ne yazık ki, yakalandığı siroz hastalığıyla millî şairimiz 26 Aralık 1936 yılında Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Nur içinde yat; Milletin ızdırabıyla dolu şair.

Naci KAPUSUZ
İlkokul Öğt.

İSLÂM HUKUKU

İBADET VE MEFHUMU

• Mehmet SAVAŞ •

Kur'an-ı Kerîm birçok Âyet-i Kerîmelerinde insanın yaratılışını, yaratılışındaki gaye ve hedefini tahdid etmekle, müslümanlardan bu gaye ve hikmetleri idrak etmelerini emretmekte. Hedef ve gayeden sapan insanları islâh etmek için peygamberlerin gönderildiğini haber vermekte. Ayrıca insanlardan akıllarını değil de, şehvet ve şahsî çıkarlarını hâkim kılanlar, ana hattan çıkmış, doğru yoldan sapmış ve yaratılışındaki gayeden uzaklaşmış olduklarını beyan etmektedir.

İnsan tahrib için değil imar için yaratılmıştır. İnsan yapıcıdır yıkıcı değildir, fayda sağlayıcıdır zarar verici değildir, belleyici ve belleticidir, cahil ve cahilliğe teşvik edici değildir, yaratanı bilen ve ona inanandır, onu inkâr eden ve ona karşı borcunda kusur eden değildir, nitekim Allahu Tealâ:

الذى خلق الموت والحياة ليبلوكم ايكم احسن عملاً

«Cenâb-ı Hakk ölümü ve hayatı sizlerden kimin daha iyi amel yapacağını imtihan etmek için yaratmıştır» buyurmaktadır.

Amel iki türlüdür. Hâlika karşı amel ve mahlûka karşı amel. Hâlika karşı olan amellere özel mânâda ibadet, mahlûka karşı olan amellere de genel mânâda ibadet adı verilir. Bu her iki amelin de âdetlikten çıkıp ibadet olabilmesi de ancak niyete göredir. انما الاعمال بالنيات **«ameller niyete göredir.»** Hadîs-i Şerifi de bu gerçeği dile getirmektedir.

Biz bu makalemizde kısa da olsa bu ibadetleri izah etmek ve birçok kimselerin ibadet hakkındaki yanlış anlamalarını tashih etmek istiyoruz.

1 — Özel mânâda ibadet ve gayesi :

İbadet : Yaratana karşı kulluğu isbat etmek, onun emirlerine itaat etmek, verdiği nimetlere karşı şükrân borcunu ödemek mânâsına gelir; bu ibadetler kulun Hâlika karşı olan vazifeleridir, yapmayanlar nankörlükle tavsif edilir. Nasıl ki bizler yapılan iyiliğe teşekkür etmiyeni ve o iyiliğin kadrini bilmeyenleri nankörlükle tavsif ediyorsak, Hâlika (yaratana) karşı şükretmeyen, nimetlerin kadrini bilmeyenler de aynı şeyle tavsif edilirler. Namaz, oruç, hacc, zekât ve benzeri ibadetler kulun Allah'a karşı olan borcu ve yalnız onun için yapılan ibadetlerdir. Bu ibadetlerin insanlar için sağladığı faydalar da gözden kaçmamaktadır: Meselâ namaz Kur'an-ı Kerîm'de insanı kötülükten alakoyan bir ibadet olarak zikredilmiştir.

ان الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنكر

«Muhakkak ki namaz (insanı) kötülüklerden men'eder» buyurulmuştur. Buna göre kötülükten alakoymayan ve insanı haylazlıktan men etmeyen namaz, şekilde kalıyor ve bir takım hareketlerden de öte gitmiyor. Bazı kimselerin «namaz bir beden eğitimidir, ben de hergün beden eğitimi yapıyorum, bu da namaz yerine geçer» sözünün sapıklıktan başka bir şey olmadığı meydana çıkmış oluyor. İkinci bir misâl: Orucun insanda büyük bir değişme yapan iyiliğe doğru yönelten merhamet hissini uyandıran ve insanı tehzib eden bir ibadet olduğu hadîs-i şeriflerde beyan edilmiştir. Ramazandan sonra kendinde bunları bulamayan kimse orucu değil kendini suçlamalıdır.

2 — Genel mânâda ibadet ve gayesi:

İnsanın bütün işleri mükâfat veya mücâzattan hâlî değildir. Mükâfat (sevab) sağlıyan amel ibadettir. Mücazata (günaha) vesile olan amel de suç ve günahtır. Nitekim:

فمن يعمل مثقال ذرة خيراً يره ومن يعمل مثقال ذرة شراً يره

«Zerre kadar hayır işleyen mükâfatını, yine zerre kadar kötülük yapan da mücazatını görecektir» buyurulmuştur.

Buna göre: Sabahleyin çocuklarının rızkını kazanmak, onları kimsenin eline baktırmamak için dükkânını açan, bahçesine ve tarlasına giden, vatandaşın işini görmek için masasına oturan, hastaları tedavi eden, toplumda düzeni sağlamak için vazife gören, bilmeyenlere bir şey öğreten, adaleti ikame eden ve bu yaptıklarından Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kasdeden, dolayısıyla insanlara faydalı olan kimse genel mânâda ibadet eden, yaratılışındaki gayeyi müdrik olan bir kimsedir ve hakikî bir insan, tam bir müslüman, gerçek bir mü'mindir.

خير الناس من ينفع الناس **«insanların en iyisi insanlar için faydalı olandır»** buyurulmuştur.

Gelecekten Ne Haber?

Cem SAFA

Yıllardır Müslüman Türk'ü ikiye bölmek isteyenler, var güçleri ile ve her türlü basın yolu ile çalışmalarına devam ettiler. Kimi ilericilik, kimi devrimcilik, kimi toplumculuk ve kimi de sosyalizm adına bu milleti sonu gelmiyen bâdirelere götürmek istediler.

Öyle bir an geldi ki, işi fikriyattan fiiliyata geçirip şehir gerillâcılığından kır gerillâcılığına kadar vardırdılar... Banka soygunları, adam kaçırma oyunları, silâh taşıma, gizli örgüt kurma ve top-yekün bir ihtilâle varma amaçlarına kadar vardılar; ancak bütün bu olan bitenler kahraman ordumuzun her zaman olduğu gibi bugün de imânlı dipçiği ile yola geldiler... Ki 12 MART Muhtırası onların emellerini hayâl kırıklığına uğratıp elebaşlarını perperişan etti...

Şimdi sayın okurlarıma bir dergiden bahsedeceğim, iftira etmiyeceğim. Sadece gerçekleri ortaya koymakla yetineceğim. Derginin adı **GELECEK (Sosyalist Edebiyat Dergisi).** Adından anlaşacağı gibi, hangi gelecekten bahsettiği belli... Tek kelime ile **Kızıl,** kıpkızıl gelecekten bahsediyor ve o geleceğin haberini veriyor; çünkü reklâmını dobra dobra yapıyor...

Derginin kurucularını tanıyalım:

A. Kadir, Zühtü Bayar, Asım Bezirci, Bedrettin Cömert, Aydın Hatipoğlu, Hasan Hüseyin, Rıfat Ilgaz, Metin İlkin, Ercümend Behzat Lâv, Fahri Onger ve Tekin Sönmez beylerdir!... Maşallah hepsi de edebiyatçı kişiler!... Sosyalist adamlar, toplumcu bireyler... Yönetim yeri: Beyoğlu, Hasnun Galip Sokak No: 1 Yıldız Han Kat: 4 İstanbul'dur...

Şimdi de içindekilere bir göz atalım:

GELECEK'in sayı 1'de (MAYIS 1971)

«GELECEK DEVRİMCİLERİNDİR» Başlıklı yazıda şu son satırları okuyalım.

«Öyleyse, taraf tuttuğumuzu gür sesle haykıralım.

— Kapitalizme, faşizme ve emperyalizme karşıyız!

— Sosyalizm, demokrasi ve bağımsızlıktan yanayız!

— Sömürülüğe, kulluğa ve savaşa karşıyız!

— Özgürlük, kardeşlik ve barıştan yanayız!

— Yaşasın dünya emekçileri ve onların savaşçı yazarları!»

Sayfaları karıştıralım GELECEK neler yazıyor:

«GELECEK» adlı derginin sayfa 33 te GAVAND DELLA VOLPE'den bir terceme. (Çev.: Bedrettin Cömert) «ENGELS, LENİN VE SOSYALİST GERÇEKÇİLİK» adlı yazıda doğrudan doğruya ENGELS ve LENİN'ni öğüyor... Onun şu satırları yargımızı doğrulamaya yeterdir. **«Gerici Balzac'ın gerçekçi şiiri hakkında Engels'in çok önemli öğretisini anlamadıklarının en açık tanıtıdır. Bundan da Marx'la aynı düşüncede olarak, ne diyor Engels? «Benim sözünü ettiğim gerçekçiliği, yazarın düşüncelerine karşıt olarak da kendini gösterebilir. Örnek ise işte Balzac...»**

Aynı derginin 36. sahifesinde hepimizin bildiği komünist Nazım HİKMETOF'un şahsı ile ilgili bir övgü yazısı vardır. Asım Bezirci tarafından ele alınan yazının başlığı :

«TOPLUMCU ŞİİRİMİZ İÇİNDE NAZIM HİKMET» Asım BEZİRCİ, toplumcu şair diye öğdüğü komünist Nazım HİKMET'i göklere çıkarttıktan sonra, onun şu şiirini bizlere örnek olarak veriyor... Biz de onun şu kıpkızıl kokan NÂR renkli şiirinden bir parça okuyalım!

«.....

Şairim

En sevdiğim gazel

Şiirden anlarım

«Anti Düring'i» dir Engels'in!...»

GELECEK dergisi doğrudan doğruya sosyalizm perdesi altında komünizmi övüyor... Hem de onun arka kapağında büyük puntolarla:

Politika ve

FELSEFE

K-MARX -f, ENGELS adlı yazarların eserlerini okuyucularına re simleriyle tavsiye ediyor...

Merak ettiğim nokta şudur: Komünist hayranlarının fareler gibi köşe bucak arandıkları şu günlerde, İstanbul gibi bir yerde «GELECEK» adlı derginin bu kadar cesaretlice yanınına devam etmesi dikkatleri çekmiyor mu?

Onun için bu yazımızda bu derginin yurdun her tarafına ve MARDİN'in en ücra köy okullarına kadar sokulduğunu millî bir görev bilerek âlenen İHBAR ediyoruz... İstanbul Sıkı Yönetim Komutanlığı ve basın yayın şubesinin GELECEK'in geleceğine artık son vermesini yürekten diliyoruz...

Saygılarımızla...

İSLÂM TARİHİ

Güneş Doğuyor

•

Ebul CİHAD

Ebu Kebşe ile hanımı, Ka'be'nin yanına gelirler her ikisi de Kâbeyi uzun uzun seyrederler. Bu arada Ebu Kebşe zayıf merkeb üzerinde içini çekerek, gözleri yaşaran, için için Hak'ka yalvaran, haliyle içinde bulundukları sıkıntıdan kurtulmak istirhamında bulunan temiz kalbli, şefkâtli ve merhametli hanımına dönerek :

— Sen burada biraz bekle, ben şu mübarek evi bir tavaf edeyim, belki sıkıntımız gider bolluğa kavuşuruz, der.

Ebu Kebşe, benim içime bir şeyler doğuyor, gizli bir ses bana siz kurtulacaksınız, bolluğa ereceksiniz, yoksulluğa veda edeceksiniz ve büyük bir devlet kuşu başımıza konacak diyor.

— İnşaallah ya Halime. Sen saliha bir kadınsın, her gördüğün doğru, her söylediğin haktır. Bununla beraber çok sabırlısın.

Ka'be'ye doğru ilerler, arkasından onu seyreden Halime kendine güvenen evine sadık kalan kocasını gıbta ile izler. Ebu Kebşe tavafını bitirir Halime'nin yanına döner, beraberce yakın sokaklardan birine saparlar.

Sokak içinde mütevazî bir eve Halime'nin gözü dikilir ve kocasına:

— Şu kapıyı çal, belki bakılmaya muhtaç bir çocuk vardır, bilmem neden bu eve karşı kalbimde bir sevgi uyandı.

— Halime bu ev bir fakir evidir, çocuk olsa bile bize fazla bir gelir sağlamaz. Mademki sen öyle arzu ediyorsun der. Kapıyı vurur. Az sonra genç bir kadın kapıyı açar.

— Biz Sa'd oğullarındanız, yardıma, bakıma, şefkâta, muhtaç bir çocuk arıyoruz der.

— Genç kadın cevab verir. Evet, ben de öksüz, babasız, fakir fakat dünyalara değişilmiyecek kadar, güzel bir çocuk vardır, der. Hemen içeriye girer, kundak içerisinde nûr topu gibi bir çocukla gelir, Halime çocuğa bayılır, bakar, bakar bir türlü gözünü çocuktan ayıramaz, fakat o anda bu fakir çocuğu götürelim ama hiç bir maddi imkân sağlıyamayacağız diye içinden geçirir. İçindeki iki his onu o an kararsızlığa sevkeder ve istemiyerek çocuğu almadan oradan ayrılır. Ayrılır ama çocuğun sevgisi de kalbine yerleşir, hem gider, hem bakar, arada sırada kararsızlığın neticesi olarak içini çeker.

Mekke sokaklarını kocasıyla birlikte saatlerce dolaşırlar zengin veya fakir bir çocuğa karar veremezler, zira Halime gördüğü her çocukla ilk gördüğü nûr parçası Muhammed'i mukayese eder ondan başka hiç birisine kalbi evet demez. Nihayet Mekke'den ayrılma zamanı yaklaşınca Halime kocası Ebu Kebşe'ye:

Elimiz boş mu döneceğiz, bütün arkadaşlarımız kucaklarında bir çocukla dönerken bizim yalnız dönmemiz beni bir hayli üzecektir, ben gidip sabahleyin ilk baktığımız ve çok sevdiğimiz, hayalini bir an bile olsa unutamadığım o yavruyu alacağım göreceksin bize çok hayır getirecek, evimize bereket yağacak ileride çok mes'ud ve mutlu günler yaşayacağız, gördüğümüz o küçüğün gözlerinde hayat, bakışlarında merhamet, gülüşünde bir ma'na vardı der, hemen bineğini o tarafa çevirir. Haydi gel benimle gidip getirelim onu.

— Olur, benim içimde de aynı his vardı ama sana açıklayamamıştım.

Biraz sonra sabah ilk çaldıkları kapıyı tekrar çalarlar hiç bir şart koşmadan çocuğu almaya geldiklerini söylerler. O anda Âmine'nin gözleri yaşarır, ağlamaya başlar, Muhammedim senin ayrılığına nasıl dayanacağım, ben sensiz günleri nasıl geçireceğim, deden de çok üzülecek, o da benim gibi ağlayacak. Abdullah'ımın tek yadigârı Muhammedimsiz günleri nasıl geçireceğim diyecektir, fakat temiz hava alman, kuvvetli bir bünyeye sahib olabilmen için buna mecburuz. Ne olur bizi yollara baktır, rüzgârların O'nun kokusunu getirmesine mâni olmayın O'nu incitmeyin, ağlatmayın ve nûr cemâlinden bizi mahrum etmeyin, der. Kundak içinde yatan ve nûru ile bütün kalbleri aydınlatan, her görene sevgisi düşen Muhammed'i elleri titreyerek uzatır. Halime O'nu bağrına basar, alnından, yanaklarından öper, sevincinden sanki dünyalar onun olur, neşe ile oradan ayrılır, arkadaşlarının toplanacağı yere doğru sokaklardan geçer, Âmine'nin gözünden uzaklaşır...

(Devam edecek)

HUTBE

Sünnete İttiba

أعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم

وما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا . صدق الله العظيم

وقال صلى الله عليه وسلم : دعونى ما تركتكم انما اهلك من كان قبلكم كثرة سؤالهم واختلافهم على أنبيائهم . فاذا نهيتكم عن شيىء فاجتنبوه واذا أمرتكم بامرٍ فأتوا منه ما استطعتم . صدق رسول الله

Aziz müslümanlar,

İçinde yaşadığımız cemiyete şöyle bir göz atacak olursak derhal, onun büyük bir hüsranda olduğunu görür, korkunç bir uçuruma doğru hızla ilerlediğini anlarız. Bugün insanlar, su gibi içki içiyor, utanmadan zina yapıyor, tavuk gibi adam boğazlıyorlar. Hergün yüzlerce hırsızlık, rüşvet, dolandırıcılık, edepsizlik hâdiselerine şâhit oluyoruz. Zihnimizi biraz karıştırır ve Hz. Peygamberin risâletinden evvelki devreyi hatırlarsak, o câhiliyye devri ile günümüz arasında pek fazla bir fark olmadığını anlarız. Dinî yönden büyük bir mahrumiyet içinde olan Kureyş kavmi arasında, Cenâb-ı Peygamber vazifesine başladığı zaman durum asrımızın aynısı idi. Fakat neticede Allah'ın emrine, Resûlünün yoluna uyan kimseler hakikate yöneldiler, kurtuluş yolunu buldular, saadete erdiler. Eskiden günahkâr, zalim, gaddar olan kimseler İSLÂM dini sayesinde büyük bir ruh safvetine kavuştular. Onları bu hâle getiren tek sebep Resûlullaha bağlılıkları idi. O, ne söylerse derhal yerine getirir, emirlerini tutar, yasakladıklarından da kaçınırlardı. O'nun yaşayışını hayatlarına aynen tatbik ederlerdi. Birgün Hz. Ömer Hacer-i Esvedi öpüyor ve şöyle diyordu: Biliyorum ki sen bir taşsın, ne faydan dokunur, ne ziyanın. Eğer Resûl-ü Ekremin seni öptüğünü görmemiş olsaydım öpmezdim.

Hubeyb'i müşrikler yakalamış, darağacına çekmişlerdir. O'na dediler ki Peygamberiyin senin yerine darağacına çekilip, senin serbest bırakılmanı ister misin? İman âbidesi yüce zat, büyük sahabi şöyle cevap veriyordu:

Vallâhi serbest bırakılmam için O'nun ayağına bir dikenin batırılmasına bile razı olmam.

Böyle bir ruhla sünnet yolunu takip eden insanlar gayet tabiî olarak dinde en yüksek mertebeye sahip olmuşlardı. Hadis-i şerifler onlar için bir pusula idi âdeta, yönlerini ona göre tayin eder, ona uyarlardı. Bir hadis-i şerifte meâlen şöyll buyurulur: «Sizden kim ki bir kötülük görürse onu eliyle düzeltsin muktedir olamazsa diliyle doğrultsun, ona da gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin. Bu ise (yani sadece kalbiyle buğzetmek) imanın zafiyetindendir.» Hz. Ömer bu hususa çok dikkat eder, başkalarının daima kendi hatalarını ikaz etmesini isterdi. Böyle yapanlara da duada bulunurdu.

Cahiliyyet devrinin aynı olan şu durumdan kurtulmak, o zamanki gibi yüksek bir mertebeye ulaşmak, tamamen İslâmî yaşamak elbetteki mümkündür. Bunun için de Peygamberin sünnetine sarılmak şarttır. Aksi takdirde felâkete düçâr olmamız, uçuruma yuvarlanmamız mukadderdir. Nitekim bir hadis-i şerifin meâli şöyledir. «Ben size bir şey söylemedikçe beni kendi hâlime bırakınız. Sizden evvelki milletler ancak Peygamberlerine çok sual sormak ve onlara muhalefet etmek yüzünden helâk oldular. Binâenaleyh ben size neyi yasaklarsam Ondan kaçınız, emrettiğim şeyleri de var gücünüzle yapınız.»

Aziz müslümanlar, halkımız arasında yayılmış kötü bir alışkanlık var: Sünneti küçük görmek; farz değil, vâcip değil diye aldırış etmemek. Böyle düşünenler bilsinler ki sünnete uymak Allah tarafından emredilmiş ve müminler için mecburî kılınmıştır. İşte delilimiz Yüce Kur'an:

وما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا .

«Resûl size neyi getirmişse onu alıp yerine getiriniz, neyi yasaklamışsa ondan da kaçınınız.» Buna göre bir müslüman için farz da bir, vacip de bir, sünnet de birdir. Hepsi de Allah'ın emr veya nehyidir. Bu bakımdan hadîs ve sünnetleri sakın küçümsemeyin, onları hafife almayın. Bilâkis hayatınıza mutlaka tatbik edin. Nebiyy-i Zişanın emrine uyarak birbirimizin hatalarını düzeltmeli, ikaz etmeliyiz. Yapılan ikazları hoş karşılamalı, tavsiyelere uymalıyız. Maalesef müslümanlar bu gün bu hususlara dikkat etmiyor. Birisine : Şunu şöyle yapma ayıptır, günâhtır dediğimiz zaman, sana ne? Günâhsa bana ait cevabını alıyoruz. Böyle cevap vermek müslümana yakışmaz. Bir başkasına şu hatayı işleme dediğimiz zaman: Daha ona gelinceye kadar ne günâhlar işliyoruz. Bu ne sayılır ki! diye alayla karşılanıyoruz. Böyle cevap veren şahıs, bir günâhı küçümsemenin, onu hoş görmenin en büyük günah olduğunu biliyor mu acaba?

Müslümanlar! Büyük günâh, küçük günâh diye bir ayırım yapmayınız. İyi biliniz ki küçük günahtır diye, yasaklanan bazı şeylere aldırış etmemek en büyük günâhtır. Bu bakımdan elinizden geldiği kadar, bütün kuvvetinizi sarfederek menhiyyatdan sakınmaya, emrolunan şeylere sarılmaya çalışınız. En ufak bir hususta en önemli meselelere kadar her işte Cenâb-ı Peygamberi örnek edininiz.

Şayet kurtuluşu, saadeti istiyorsanız nefsinizi terbiye ediniz, sünnete sarılınız, İSLÂM'a geliniz.

وما ينطق عن الهوى ان هو الا وحى يوحى .

صدق الله العظيم

Vatanda Gurbet...

Bu musibet niye ya Rab! niye vîran oluyor?
Yeni ma'mur oluyorken niye vîran oluyor?

Ne düzen var, ne saadet, ne adalet ne de hak
Bunu fırsat tanıyan beylere meydan oluyor.

Kimi memnun bu hayattan, kimi mağdur, kimi tok,
Kimi dünyaya gelişten bile pişman oluyor.

Kiminin dağ gibi cürmü çabuk ört-bas edilir.
Kemiler var, küçücük suçları ummân oluyor.

Kimi örter başının örtüsü zorlan açılır.
Kimi çıplak dolaşıp büsbütün uryan oluyor.

Daha dün tarihimizden feyiz almakta iken
Cemiyet büsbütün Avrupaya hayran oluyor.

Daha dün Hazreti Halid'lere, Fatih'leredek,
Boyun eğmiş nice küffar bugün arslan oluyor.

Kimi «ALLAH» diye bir şey tanımazken övülür;
Kiminin Rabbını zikretmesi isyan oluyor.

Kimi koltukta oturmuş kimi yakmış sigara
Kimi «ıslah» diyerek düşman-ı irfân oluyor.

Kimi «KUR'AN-I KERİM» der «Medeniyet dışıdır.»
Kimi der «maymun atamdır» kimi hayvan oluyor.

Kimi saldırmaya kalkar ezanın nağmesine
Kimi itler gibi havlar, kimi kervan oluyor.

Bunu dehrî seneler öncesi ikrar ediyor:
«Her gelen bed yerine bedter-i devrân oluyor»

Bakın Akif ezanın hakkına dair ne diyor;
Okudukça bunu insan baya mestân oluyor:

«Bu ezanlarki şehadetleri dinin temeli»
Buna mani olacak alçağa ferman oluyor.

Niye Dîvane bu feryad! bitir artık yetişir,
Sana Rabbın yeter elbet, O hükümrân oluyor.

DÎVÂNE
Ziya Koçak
Konya Y. İslâm Enstitüsü
öğrencisi

Hz. Mevlânâ'nın Hayatı

Abdullah BÜYÜKSÜTÇÜ

هین مکو فراد که فرداها گزشت
تا بگلی نکد زدا تام گشت

«Sakın yarın yaparım deme... Nice yarınlar geçti. Ekim zamanı tamamen geçmeden uyan, kulluk ve hizmete koyul.»

Hz. Mevlânâ

İNSANLIK hayatı çeşitli hayat sahnelerinin seyredildiği bir filim şerididir. Bu şeritte bazan çok cazibeli olaylar gözükür, bazan da öyle gösterilmek istenir. Bu öncekine nazaran yavan kalır. Kendisinden bahsettiğimiz Hz. Mevlânâ seyretmiş olduğumuz hayat şeridinde Peygamberlerden sonra en yüksek makamı kaplamakta ve şeridin en cazibeli yönünü aksettirmektedir. Hayatta, insanlara Allah (C.C.) a kulluk ve aşkta örnek olmaktadır.

Hz. Mevlânâ Müslüman Türk Tarihinde çok büyük yer kaplamaktadır. Bu büyüklüğü bilhassa zamanımızda daha da iyi anlaşılmaktadır. Bugün - o zamanki aşkıyla, o zamanki yaşayışıyla - insanları büyülemekte kalemlerin ve kılınçların yapamadığı hareketi mânevî varlığıyla yapmaktadır.

Avrupa'nın en fazla tesirinde kaldığı şahıs Hz. Mevlânâ'dır. Bu etki nereden geliyor. İşte bunu bilmek için Mevlânâ kimdir? nasıl yetişmiştir? kimleri yetiştirmiştir? nasıl tesir etmiştir? bunları iyi bilmek gerek.

Hz. Mevlânân'nın Babası : Hz. Mevlânâ'nın babası Hüseyin Celâlûddin Hatîbînin oğlu, Sultan'ul Ulemâ ismiyle ma'ruf Muhammed Bahaüddin Veled'dir. Bu zat aslında âlim bir zatın oğludur. Babasını çok küçük yaşında kaybetmiştir. Muhterem pederi öldüğü zaman ancak iki yaşında idi. Fakat geleceğin Sultan-ul Ulemâsı olan Muhammed Bahâüddin Veled'i anneleri himaye etmiş onun yetişmesinde büyük hizmeti geçmişti. Hatta O'nu küçük yaşında bile kütübhanenin sükûnet ve temiz havasına alıştırmak için babasının kütübhanesine götürüp kitabları seyrettirir, büyük bir adam olmanın tek şartı olarak, o raflarda bulunan sahifelerin süzülmesinden sonra mümkün olacağını kulağına fısıldar, kalbine nakşederdi. O nakş ve fısıldayışı ki Muhammed Bahaüddin Veled'i Sultan'ul-Ulemâ yapmıştı.

Mevlânâ'nın Annesi : Muhammed Bahaüddin Veled'i Sultan'ul-Ulemâ yapan kıymetli annesi, oğlunu asaletli bir ailenin kızıyla evlendirmeği ihmal etmedi. Ve Sultan Rukneddin'in kızı Mu'mine Hatunla evlendirdi. İşte zamanının ve zamanımızın aşk önderi Hz. Mevlânâ bu anne ve babadan meydana gelmiştir.

Hz. Mevlânâ'nın doğumu : Çeşitli kaynaklar Mevlânâ Hz. lerin doğumu üzerinde ihtilaf etmişlerdi. Bunlardan bazı görüşler şunlardır. Vill Duran'a göre 1201'de, Maurice Barre'es'e göre 1203'de, bazı eserlerde 1207'de doğduğu rivayet edilmektedir. Fakat bunların katiyyetleri hakkında bir karar verilmiş değildir.

Kanatimize göre bunlar O'nun gerçek âşık «âlim olmasını bir türlü kabul edemeyip bir destan kahramanı olarak göstermek ve efsanevî bir kahraman olarak tanıtmak çabasından ileri gelmektedir.

Fakat üzerinde en fazla durulan tarih 1207 dir. Hz. Mevlânâ Horasan'ın Belh şehrinde 6. Rabiul evvel. 604/(30. Eylül. 1207) tarihinde doğmuştur. Soy bakımından zamanın en asilidir. Hz. Mevlânâ'nın doğumunda babasının şöhreti, bulundukları beldeleri tutmuştu ve o zamanlarda bir çok talebeler bulunuyordu. İşte bu küçük de, babasının talebesi olmak istedi ve onu hoca kabul etti.

Mevlânâ büyüye dururken Pederinin şöhreti zamanının sultanını endişeye sevketti, zira kendisi insanların sultanı durumunda, fakat pederi âlimlerin sultanı idi. Bu durum kendi taraftarları vasıtasıyla bildirildi. Bir yerde tek sultan lâzımsa biz buradan çeker gideriz denildi ve O söz bunları hayatının yollarına düşürdü. Buradan ayrılışının sebeblerini daha başka sebeplere bağlayanlar da vardı. Bu ayrılış tarihi 1212 veya 1213 (606 veya 607) idi. Hz. Mevlânâ bu vakit 5 yaşında küçük bir çocuktu.

Göç esnasında çeşitli yollar ve yerler ta'kib edildi. Bir çok âlim ve fazıl kişilerle görüşülüp konuşuldu.

Göç yolları :

İlk olarak Nişabur'a uğradı. Orada Feridüddin-i Attar ile görüşüldüğü rivayet edilirse de kat'i değildir. Sonra Bağdat'a oradan Mekke, Medine, Kudüs, Şam, Halep, Malatya, Erzincan, Sivas, Kayseri ve Karaman yolu ta'kib edildi.

Mevlânâ ve Pederi, Konya'ya gelmeden önce eski ismiyle Lârende yeni ismiyle Karaman'da, bir müddet kalmışlardır. O zamanlar burda emir bulunan Musa Bey, Sultan-ul-Ulemâ ve maiyetine çok yakınlık göstermiş ve derhal bir medrese yaptırarak bu âlimden faydalanmayı ihmâl etmemiştir. Bu vakitler Mevlânâ yetişmiş ve evlilik çağına gelmişti.

Hz. Mevlânâ'nın Evlenmesi :

Evlilik çağına gelen Mevlânâ'yı muhterem Pederleri Sultan-ul Ulemâ, maiyetinde bulunanlardan Şerefüddin Lâlâ'nın kızı Gevher Hatunla 1225 yılında evlendirdi. Bu evlilikten Sultan Veled ve Alâaddin Çelebi isimli oğulları oldu. Karaman ilinde yedi sene kadar kaldıktan sonra Selçuklu Sultanı Sultan Alaüddin'in ısrarlı da'vetinden sonra Konya'ya vardılar. Hz. Mevlânâ'nın Anneleri ve kardeşi Karaman'da vefat etmiştir.

Konya'ya maiyetiyle vasıl olan Sultan'ul Ulemâ, Altun Aba (iplikçi) medresesinde konakladı. O zamanlarda Konya, büyük bir şehirdi. İşte bu büyüklüğü Sultan-ul Ulemâ gibi muhterem bir zatla da takviye olmuştu. Bu zamanda Hz. Mevlânâ tahsilini tamamlamak üzeredir. Rumcayı öğrenip Yunan klâsiklerini tetkik etme fırsatını buldu. Nihayet Muhammed Bahaüddin Veled Konya'da 12 Ocak 1231 yılında vefat etti. Bundan sonra Mevlânâ Hocasız ve babasız kaldı, fakat kendisi zahir ilimde bilgisini tamamlamış ve babasının makamına geçmeye hak kazanmıştı. Fakat bu sırada babasının eski talebelerinden Seyyid Burhanüddin Tirmizî Konya'ya gelip Mevlânâ'nın ruhânî terbiyesiyle meşgul oldu. Bundan sonra Mevlânâ tahsilini daha da geliştirmek için Şam'a Haleb'e gitti. Döndükten sonra Mevlânâ tam olarak babasının makamına oturdu. Talebeleriyle meşgul oldu. O zamanlar Mevlânâ halk tarafından çok seviliyordu. Çünkü uğraştığı ilim, zahiri ilimlerdi. Nihayet aradan bir müddet geçince Mevlânâ kendisinde bir boşluk hissetti. Benliğini takviye edecek bir mürşid arzu ediyordu. Nihayet bu arzusuna da kavuşmuştu.

(Devamı 27. sayfada)

Cemiyetin Temeli Adâlettir!

«Allah adaleti, iyiliği ve akrabaya karşı cömert olmayı emreder...»
(En-Nahl Sûresi: 90)

Osman Sâbit EYMİRLİOĞLU

YAKINIMDA veya uzağımda ne zaman bir felâket olsa, ne zaman bir acı haber alsam, bunun işlediğimiz hangi kötü işlerin meyvesi olabileceğini düşünmekten kendimi alamam. Çünkü Cenâb-ı Hak Kur'an-ı Kerîm'de: «Başınıza gelen her musibet, sizin ellerinizle işledikleriniz yüzündendir; bununla beraber Hak Taalâ kusurlarınızın çoğunu affeder.» (1) buyurmuştur.

Bizi yaratan yüce Allah, nasıl yaşarsak mutlu olacağımızı da bize bildirmiştir. Gerçek mutluluğun tek yolu O'nun «yapma!» dediklerini değil, ancak «yap!» dediklerini yapmaktır. Adalet ve iyilik, yapılması en başta emredilenlerdendir.

İnsan toplum içinde yaşar. Toplumu tutan en sağlam temel ise adalettir. Adalet doğruluktur, hakbilirliktir. Adalet herkese hakkını vermek fazîleti; kanun çerçevesi içinde hareket etmek ilkesidir. Âdil insan, ancak kendinin olanı kullanan insandır. Adalet her şeyi gerektiği gibi yapmak, herkesin hakkına saygı göstermek, kimseye zarar vermemektir. Kur'an-ı Kerîm, ister dost ister düşman olsun, herkese karşı âdil olmamızı emretmektedir:

«Ey iman edenler, Allah için, bütün hakları yerine getiren adalet temsilcileri olun. Bir kavme öfkelenmeniz sakın sizi adaletsizliğe sürükleyip suç sahibi etmesin! Adaleti icrâ edin. Takvâya en yakın olan budur. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah işlediklerinizden haberdardır.» (El-Mâide Sûresi: 8)

«Allah size emanetleri ehline vermenizi, insanlar arasında hükmederken adalet ile hükmetmenizi emrediyor; Allah'ın size verdiği şu nasîhat ne güzel bir nasîhattır! Şüpheniz olmasın ki Allah hem işitir, hem görür.» (En-Nisâ Sûresi: 58)

Merhûm Mehmet Âkif Ersoy, yukarıdaki âyeti açıklarken şöyle der: «Adl, bütün faziletleri, bütün güzellikleri toplıyan bir esastır. Hiçbir zaman hatırdan çıkarmamalıdır ki, işleri ehline vermiyen, bütün muâmelâtında adaleti düstûr-u hareket tanımıyan milletler için yaşamak ihtimali yoktur. (Memleket kılıç ile alınır; lâkin adalet ile muhafaza olunur.) sözünü Timurlenk gibi zâlim bir cihangirin ağzından işitmek ne büyük ibrettir!»

«Evet işe göre adam bulmalı; adama göre iş vermeli. Zira ne kadar müşkil olursa olsun, bir vazife tasavvur edilemez ki ehli aranın da bulunamasın; kezâlik kâbiliyeti ne derecelerde dûn bulunursa bulunsun hiçbir adam gösterilemez ki onun da görebileceği bir iş mevcut olmasın. Ne yalnız azmin büyüklüğü her meselenin halline kâfidir, ne de kâbiliyetin küçüklüğü büsbütün azmin ihmâli muktazidir.

«Yukarıdan beri söylenen sözler gayet basit bir takım hakikatlardır, Biz bunu itiraf ederiz. Şu kadar var ki, çöküp giden nice nice milletler hep bu gibi basit hakikatların ihmâli yüzünden helâk olmuşlardır.» ((Kur'andan âyetler-M. Âkif Ersoy - Ömer Rıza Doğrul-))

Sevgili Peygamberimiz de, bir saatlik adaletin altmış yıllık ibâdetten hayırlı olduğunu söylemekle, adaletin her şeyin üstünde bulunduğunu en açık şekilde bize göstermiştir. Fakat adaletin bu yüksek mevkiini korumak için kötülerle sürekli bir şekilde savaşmak gerekmektedir. Çünkü kötü, kötülüğünü meydanın genişliği nisbetinde yapar. Kötülük arta arta bütün toplumu boğar. Bu bakımdan insan yalnız kendi işlediği kötülükten değil, başkalarının kötülüğüne göz yummasından da sorumludur. Nitekim bir hadis-i şerifte Peygamberimiz: «İçinizden biri kötü bir şey görürse onu eliyle (Kuvvet kullanarak) düzeltsin; eli ile yapamazsa dili ile yapsın; öyle de yapamazsa içinden nefret duysun ki bu bir mü'minden beklenilenin en azıdır.» (2) buyurmuştur.

ADALETİN toplumdaki büyük önemi, derin anlamı üzerinde Doğu ile Batı birleşmiştir. Esasen insanlığın, kaynağı ilâhî olan ölümsüz değerleri söz konusu olduğu zaman doğu, batı yoktur:

«Toplumun temeli, merhametten ziyâde adalettir.» (3)

(Victor Cousin)

«Adalet insan toplumunun kutsal bağıdır.» (4)

(Guizot)

«Adalet hareket hâline gelen hakikattir.» (5)

(Joubert)

«Adalet milletin ekmeğidir; millet bu ekmeğe asla doyamaz.» (6)

(Chateaubriand)

«Nerede adalet varsa orada silâhlara lüzum yoktur.»

(Amyot)

«Adalet kavramı o kadar tabiî, o derece cihanşümûldür ki bütün kanunların, bütün anlaşmaların, bütün dinlerin üstündedir. Bana, hak yemenin, verilen sözü tutmamanın, başkalarına zarar vermek için yalan söylemenin, iftira etmenin, nankörlüğün namusluluk sayıldığı tek bir memleket gösterebilir misiniz?» (8).

(Voltaire)

«Adalet, insana bütünü ile saygı... İşte insanın insana ilk ödevi budur... Adalet herkese, başkalarının hakkına dokunmamak şartıyla, istediğini yapmak hakkını verir. Kendi hürriyetini kullanırken başkalarının hürriyetine zarar veren kimse, hürriyetin kanununa saygı göstermediği için suçlu durumuna düşer.» (9)

(Victor Cousin)

«Âdil insan, kimseye haksızlık etmiyen insan demek değildir. Zararlı olmak gücüne sahip iken bundan vazgeçebilendir. (10)

(Pythagore)

«Kuvvetsiz adalet âcizdir; adaletsiz kuvvet zâlimdir. Kuvvetsiz adalet saygı görmez, çünkü kötüler eksik değildir. Adaletsiz kuvvet suçlanır. Öyleyse adaletle kuvvet birlikte olmalıdır. Bunun için de öyle yapmalı ki, âdil olan kuvvetli, kuvvetli olan da âdil olsun.» (11)

(Pascal)

«İnsan toplum görevlerinde dostlarını kayıramaz; bunu yapan zâlimdir. İyi insan kendi kendini sınırlandırır; kötü ise hiçbir sınır tanımaz.» (12)

(Süleyman A.S.)

«Adaletsizliğin birinci derecesi kötü bir işi zevkle seyretmektir. İkincicisi kötülük etmek, üçüncüsü de elinden geldiği halde kötülüğe engel olmamaktır... Âdil insanın kendi vicdan huzurundan başka mükâfaatı, zâlimin de vicdan azabından başka cezası olmasa bile bu durum, iyinin iyilikte devamı, kötünün de kötülükten dönmesi için yeter bir sebeptir.» 13)

(Michel de l'Hôpital)

«Bir millet adaleti en yüksek kanun olarak tanımaktan vazgeçerse, kendisine köyle büyük bir kötülük etmiş olur ki, bu kötülüğü telâfi edebilecek hiçbir başarı yoktur.» (14)

(Channig)

«Mimar, matematik kanunlarına riâyet etmediği zaman bir ev nasıl yıkılırsa, adaletin ebedi kanununa saygı duyulmadığı takdirde de imparatorluklar öylece çöker.» (15)

(Lacordaire)

«Devletin sarsılmaz temeli adalettir.» (16)

(Pindare)

«Toplum, bir çok büyük küçük haksızlıklarla durmadan kemirile kemirile nihayet çöker ve içinden yıkılır. Oysa adaletle daha da sağlamlaşır.» (17)

(İzoulet)

«Adalet ortadan kalktığı zaman geride insanların hayatına değer verecek hiçbir şey kalmamış demektir.» (18)

(Kant)

«Namuslu insanın bütün işlerinde dikkat edeceği tek şey, yaptığı işin doğru mu, eğri mi olduğuna bu işin iyi bir insanın işi mi, yoksa kötü bir kişinin işi mi olduğuna dikkat etmektir.» (19)

(Socrate)

«Tek bir kişiye yapılan adaletsizlik, herkese yapılan bir tehdit demektir.» (20)

(Montesquieu)

«Bir da'vâ haklı ise er-geç zafere ulaşır.» (21)

(J. Simon)

BÜTÜN bu sözlerden sonra adaletin eşitlik demek olmadığı açıkça anlaşılmaktadır. Şüphesiz adalet kayıtsız şartsız eşitliğe dayanmaz. Çalışma alanları ayrı, çalışma tarzları ayrı, üretim güçleri ayrı olduğu halde, komünizmde olduğu gibi, yine de eşitlik iddia etmek adalet değil, ancak adaletsizlik olur. Adalet kanun karşısında eşitliktir. Bu konuda canlı örnekler vardır. Bir tanesini birlikte hatırlıyalım:

Hz. Ali (R.A.) kaybetmiş olduğu kürkünü bir hristiyanın üzerinde görür ve adamı hâkim Şüreyh'e şikâyet eder. Hristiyan iddiayı redderek kürkün kendi malı olduğunu söyler. Şüreyh Hz. Ali'ye:

— Ey müminlerin emiri, delil ve şâhidin var mı? diye sorar. Hz. Ali hâkime:

— Haklısın, şâhidim yok. der.

Hâkim Şüreyh, kürkün hristiyana ait olduğuna hükmetmiştir. Hristiyan kürkü alır, yürür. Ancak birkaç adım attıktan sonra dönerek şöyle der:

— Bu kanunun peygamberler kanunu olduğunu kabul ediyorum. Müminlerin emiri beni kendi hâkimine da'vâ ediyor da hâkim onun aleyhine karar veriyor. Allah'dan başka ilâh olmadığına ve Muhammed Aleyhisselâm'ın Allah'ın kulu ve elçisi olduğuna şehadet ediyorum. Ey müminlerin emiri! Kürk senindir. Siffin savaşı dönüşünde ordunun arkasında bulunuyordum. Kürk, boz renkli devenden düşmüştü; almıştım.

Hz. Ali :

— Madem ki müslüman oldun, kürk senin olsun. der.

DOĞRU yolda yürüyerek gençlere güzel örnek olmak, hayatın büyük değeri olduğunu, insanlığın sağlam prensipleri bulunduğunu Allah'ın her hareketimizi görmekte olduğunu onlara en güzel bir şekilde anlatmak, sadece anaların babaların, öğretmenlerin değil, her aydın kişinin borcudur. Bu borç ödenmezse elbette bunun bir sorumluluğu, bir sonucu, hatta sonuçları olacaktır. Bunlardan biri, belki de en küçüğü, anarşizme yuvarlanan bir toplumda vicdan azabı çekerek yaşamaktır.

---

(1) Eş-Şûra Sûresi: 30
(2) Müslim - Ebû Dâvud
(3-21) Prensées et Maximes Pour la Pratique de la Vie. E. Cazes. Paris, Librairie, Ch. Delagrave.

AFOROZ VE MAHİYETİ

Osman CİLACI
Konya Yüksek İslâm Enst. Mukayeseli Dinler Tarihi Öğrt.

GENEL olarak Hıristiyanlık için mevzu bahs olan «Aforoz'u» lügatler şöyle tarif ediyorlar:

«Yunanca isim. Bir Hıristiyanı kilise ve din dışında bırakmak şeklinde verilen ceza.», «Hıristiyan kilisesinin bir kimseyi din dışında bırakması, lânetlemesi» (1)

Demek oluyor ki aforoz, Hıristiyanlıkta suçlu görülen bir kimsenin kiliseye kabul edilmemesi ve din dışında bırakılması şeklinde kilisece verilen cezadır.

Aforoz takriben Hıristiyanlığın ilk asırlarından başlayarak, dini inançlarından ayrılan ve büyük günâhları irtikâp edenlere tatbik edilmekte, bilhassa ortaçağda papalar ve piskoposlarca hükümdar ve prensleri korkutmak, yıldırmak için de kullanılmaktadır.

Aforoz etme selâhiyeti başta papa (2) olmak üzere piskoposlar (3) ve rûhanî meclislerin elindedir. Meselâ bir piskopos, kendi rûhanî meclisinde yaşayanlar için afaroz cezası verdiği halde; papalar ve rûhanî meclisler bütün Hıristiyanlar için bu cezayı tatbik edebilirler.

Tarih, Vatikan'ın birçok insanlara tatbik ettiği aforoz cezalarını tesbit etmiş bulunmaktadır. Bunlardan çok yakın geçmişteki birini zikredebiliriz:

«Rahibe ile evlenen papaz kiliseden koğuldu. Colin Trevor adında 42 yaşındaki erkekle Sheila Mary'nin evlenmeleri son zamanlarda bütün batı dünyasında Katolik papazların evlenmelerini istemeyen Vatikan'a karşı yürütülen kampanya daha da alevlenmiştir... Vatikan'ın onları aforoz etmesine rağmen yeni evli çift çok mesud olduklarını söylemektedirler.» (4)

Avrupa'da aforoz cezasına uğrayan hükümdarlar az değildir. Hatta arasında cezasının affı için papalara yalvaranlar bile olmuştur. Alman Kralı IV. Heinrich'in 1077 yılında verilen aforoz cezasını geri aldırmak için devrin papası VII. Gregorius'un kapısında ayağı çıplak olarak beklediği bilinmektedir. Bu misalleri daha da çoğaltmak mümkündür. (5)

Aforozun kaldırılması yani suçun affedilmesi selâhiyeti ancak papaya verilmiştir. Piskoposlar ise küçük çapta bazı aforozları kaldırabilme yetkisine sahiptirler.

Tarihin kaydettiği en büyük aforoz şüphesiz Roma Katolik Kilisesi ile İstanbul Ortodoks Kilisesi arasında geçmiştir. Bu aforoza (lânetleme) sebep olan hâdise şudur:

«1054 yılında Roma'lılar Ayasofya Kilisesi üzerinde hükümran olmak istemişler, Bizanslılar da bunu reddetmişlerdir. Bu olayların sırasında Roma Kilisesi'ni temsilen İstanbul'a gelen Kardinal Umbero'nun başkanlığı altındaki heyet İstanbul Patrik'i Kirularios ve iki adamı karşılıklı birbirlerini lânetlemişlerdir.» (6). Uzun zamandır bu aforozun kaldırılması için iki kilise tarafından yapılan çalışmalar 7 Aralık 1965 te sonuçlanmış ve Vatikan, İstanbul'a gönderdiği temsilci Baltimor Lawrence Shehan ile Patrik Athenagoras arasında barış töreni aktedilmiş ve aforoza son verilmiştir. (6)

Hıristiyan Dininde aforoz mezhepler arasında farklılıklar tsgöerir:

a) Katolik Mezhebinde aforoz

1) Büyük Aforoz (excommunication majeure),

2) Küçük Aforoz (excommunication mineure) olmak üzere ikiye ayrılır.

Büyük Aforoz ile cezalandırılan bir kimse âyinlere iştirak edemez, Katolik Mezhebi mensuplarının faydalandığı şeylerden faydalanamaz, hatta Hıristiyan mezarlığına gömülemez.

Küçük Aforoz ile cezalandırılanlar, âyinlerden bazılarına iştirak edemez, Katolik Mezhebi mensuplarının faydalandığı bazı menfaatlardan faydalanamaz.

b) Protestan Mezhebinde Aforoz

Bu mezhepte büyük küçük aforoz diye bir ayırım yapılmamıştır. Protestanlıkta aforoz, Katoliklerde olduğu gibi ağır ve sık sık müracaat edilen bir ceza türü de değildir; daha çok dini disiplini temin için baş vurulan bir ceza usulüdür.

Mûsevilik'te de devamlı veya geçici olarak tatbik edilen aforoz cezaları vardır. Sürekli diyebileceğimiz tarzda dini bir meseleden dolayı suçlu sayılan bir insanın cemaattan uzak tutulması, hatta diğer bütün Yahudi'lerin kendisiyle münasebet kurmalarının yasak edilişi şeklinde çok ağır sayılacak cezaların

(Devamı 27. sayfada)

---

(1) Büyük Dinler ve Mezhepler Ansiklopedisi, İst., 1964, s. 419.

(2) Papa «İt. Katolik Kilisesinin bir meclis tarafından seçilen, Vatikan'da oturan ve Peygamber İsa'nın vekili sayılan başkanı.» T.D.K., Türkçe Sözlük, Ank., 1959.

(3) Piskopos «İs. Yun. Katoliklerde bir bölgenin din işlerine başkanlık eden papaz» T.D.K., Türkçe Sözlük.

(4) Son Aktüalite Gazetesi 7. Şubat. 1969.

(5) «Papaların aforozuna uğrayan meşhurlardan bazıları :

a) Philippe I. yolsuz evlenme yüzünden 1095'te,

b) Louis VII. bir başpiskoposun seçimini kabul etmediği için 1140 ta,

c) Philippe Auguste yolsuz evlenme sebebiyle 1200 de,

ç) Philippe le Bel, papalıkla aralarında çıkan bir anlaşmazlıktan dolayı 1303 te,

d) Louis XII. İtalya'daki zaferi üzerine 1512 de,

e) Henri IV. mezhep değiştirmesinden dolayı 1585 te,

f) Napoleon I. Papanın hükümetini zaptedmesinden dolayı 1809 da oforoz edilmiştir.» Türk Ansiklopedisi, 1., 180.

6) Hürriyet Gazetesi, 8. Aralık. 1965.

hikâye

Feleği Arayan Adam

Sabri ÇOKSOLMAZ
— Mersin Lise Öğretmeni —

Dere kıyısında eski bir ev. Sığırlar suya iniyor. Duvara dayanmış ak saçlı bir kadın elinde kirmen, yün eğiriyor. Bir gübre yığını üstündeki adam, çömeldiği yerde değnek yontuyor. Bir ara durdu. Anasına :

— Ana be, hadi benim talihim kara, Felek küsmüş bana, ya senin günahın ne ki? Vazgeçtim kendimden amma, hep seni düşünüyorum.

— Oğul! Elindeki değneği atıp, doğruldu. Şapkasını öne eğip, gerindi :

— Vallahi iyi dedin be ana. Şu Feleği arıyacağım. Hangi dağın ardında ise, bulup, yakasına yapışacağım. Soracağım ona ettiklerini bir bir...

Yıkık ahıra girip, az sonra elinde bir çark olduğu halde çıktı. Onu silip, düzenliyerek :

— İşte ana. Feleğin çarkı zaar böyledir. Bak nasıl da fırıl fırıl dönüyor. Azıcık da şu mavzer yağından sürdüm mü, değme gitsin. Bak hele, fırrr... Uçuyor vallahi. Aha gidiyorum. Hadi eyvallah. Dua et kara yazgılı oğluna, e mi?

Dere aştı, dağ geçti. Vara vara, yol kenarında ne görsün? Uzun yeleli, heybetli bir aslan. Kükrüyor. Yaklaşınca, onun kör bir aslan olduğunu farketti. Selâmlaşıp, dertleştiler. Onun, Feleği aramıya gittiğini duyan aslan, sevinçle:

— Güzel, çok güzel! İşte o Felekten ben de dertliyim. Şu benim dertlerimi bir defter eyle hele. Unutma. Ona bir bir söyle, e mi?, diye tembihler.

Az gider, uz gider. Yolu bir elma bahçesine varır. Solgun yapraklı. Oradan bir ihtiyar çıkar. Halleşirler, dertleşirler. Marem o da dertliymiş :

— Artık ağaçlarım kuruyor. Meyve vermez oldu. Ne olur, hâlimi şu Feleğe iletiver oğul, diye söyler.

Dere tepe düz gider, altı ay, bir güz gider. Yolunun kenarında bir genç adam görür ki, ah, vah eder. Şaşkın, küskün ve yorgundur. Onun derdi bir başkadır:

— Ey yolcu, şu gördüğün sarayın 69 katını yaptım da, bir türlü 70 inci katını yapamadım. Ben yaparım, o yıkılır. Beni unutma sakın. Felek Hazretlerine de ki; işim kolaylaşsın. Çare olsun, e mi?

Yine düşüp yola, yüce bir dağın sislerle kaplı yamacını tırmanırken kendi kendine:

— Ey Felek, Felek! Dizimde takat, ayağımda çarık kalmadı. Ömrümde yüzüm gülmedi. Kimse halimi bilmedi. Yeter bir görün artık gözüme. Kapanayım dizine, diyor, elindeki çarkı da döndürüp :

Senin de, benim de çarkım var
Benim senden çok farkım var.
Bunca belâ verdin amma,
Yine sana şükrüm var...

diye bir gaydalı söyleyişle yoluna devam eder. Hoş gelir Feleğe bu söz. Dağın doruğunda sisler açılmış, bir mağara önünde, pırıl pırıl bir taht üstünden ona Felek seslenir :

— Gel oğul, gel. Hoşuma gittin hani. Söyle derdini bakalım, der.

Dertli adam önce kendi derdinden, sonra yoldakilerin derdinden sırayla söyler, söyler, sevinerek (Artık işler tamam) der. Ötekiler için Felek şöyle der:

— En son gördüğün genç, bir kızdır. Erkek kılığındadır. Hem de o şehrin padişahının kızıdır. Hemen evlenirse, dilekleri olacak. Ondan önce gördüğün elmacı ihtiyara gelince: Onun elma ağaçlarının kökleri, altın küplerinin içine girdiği için su alamayıp, sararıyor. Hemen söksün. O kör aslan ise: Onun kör gözleri ancak, ahmak bir adamın beynini yeyince açılacaktır.

Feleğin bu müjdeli sözlerinden hayret ve sevinçle yerinden hoplıyarak, eline çarkını alan adam, fırrr... diye döndürerek, oradan uzaklaşır.

— Buldum, buldum... Fırrrr...

Yollardan sanki uçarak döner. Sevinçli haberi sırayla kıza, ihtiyara söyleyip, sonunda kör aslanın yanına yaklaşır. Ona da derdinin çaresini aynen bildirir. Büyük bir sevinç duyan aslan :

— Aziz dostum. sana nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Bu minnet ve şükranımı, müsaade ederseniz, o kutsal yanaklarınızdan öpmekle ödemiş olayım, der.

Büyük bir iş yapmanın huzuru ve sevinci içinde elindeki çarkı bir kenara fırlatarak, kollarını açıp ona yaklaşan adamı, aslan öyle bir hırsla tutup parçalar ki...

Böyle ahmaklara, Felek ne yapsın?

Kadının Kocasına Karşı Vazifeleri

Fatma Zehra KANLI

Toplu halde yaşayan cemiyetler küçük büyük birçok müesseselere ayrılmışlardır. Her müessesenin de ayrı bir başkanı ve idare edicisi vardır. Başkan olan kimse o müessesenin âmiri ve bütün işleriyle meşgul olduğu gibi, müessese fertlerinin de âmirlerinin emirlerine itaate mecburiyetleri şarttır. Memleketin huzur ve emniyeti bu şekilde karşılıklı anlaşma ile sağlanabilir.

Ailede cemiyeti meydana getiren müesseselerin en küçüğüdür. Bu küçük müessesenin âmirini erkek, fertlerini ise evin hanımı ve çocuklar teşkil etmektedir. Görünüşte küçük fakat manen en büyük olan ailede fertler arasında karşılıklı anlaşma ve vazife tam olarak yapılırsa, yuvada saâdet ve huzur sağlandığı gibi, cemiyette de faydalı kimselerin yetişmesiyle huzur ve emniyetin sağlanmasına vesile olacaktır.

Müslüman kadının vazifelerini hadîs-i şerif gereğince sıralarken, namaz, oruç ve örtünmesi yanında kocasına itaat etmesini de kaydetmiştik. Kadın diğer ibadetleri yerine getirip örtünmeye riayet ettiği gibi, kocasına da itaat etmeyi kendisi için bir borç kabul etmelidir. İslâm kadını Allah (C.C.) ve kullar yanındaki değerini ancak bu vazifesini de hakkıyla yerine getirdiği zaman yükseltecektir.

İslâmiyet kadına birçok haklar tanıyıp onu zilletten kurtardığı gibi, kendisini koruyup muhafaza etmesi için de, kocasını ona bir koruyucu olarak vermiştir. Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'de: **«Erkekler kadınlar üzerine reisdirler. Allah'ın erkekleri kadınlardan üstün kılması ve mallarından onlara infak etmeleri sebebiyle iyi kadınlar itaatlı olan ve tenha kaldıkları halde bile Allah'ın hıfzıyla kocalarının haklarına riayet eden malını, şeref ve namusunu koruyanlardır...»** (1) Bu Âyet-i Kerîme kadının ailede yer ve mevkiini ne güzel belirtmiştir. Bu âyet gereğince kadın kocasından ne kadar zengin, büyük ve tanınmış olursa olsun kocasına itaat etmesi şarttır. Bu kendi menfaatı için bir harekettir. Binaenaleyh ibadetini yapan bir kadın kocası için yaptığı herşey bir ibadet hükmündedir.

Medine'nin edib ve fasih kadınlarından olan Esmâ (R.A.) Rasulüllah'ın huzûruna gelerek şunları söylemiştir :

«Anam babam sana fedâ olsun Ya Rasûlüllah. Ben bütün kadınlar adına elçi olarak geldim. Cenâb-ı Hak seni bütün erkek ve kadınlara Peygamber olarak göndermiştir. Lâkin biz kadınlar sizin evlerinizde kapanıp kalmış ve şehevânî ihtiyaçları karşılamakta ve çocuklarımızı taşımakla yüklenmişiz. Sizler ise Cuma namazları kılmak, cami ve cemâata çıkmak, hâl hatır sormak, cenazelerde bulunmak, defalarca hac etmek gibi faziletlerle bizlerden üstünsünüz. Bunların hepsinden daha üstünü de Allah (C.C.) yolunda cihad ediyorsunuz. Biz kadınlar ise, erkekler hacc, umre ve cihad etmek üzere evden çıktıklarında namus ve şerefimizle evimize bakar, çocuklarımızı büyütürüz. Bu hâlimizle erkeklerin ecir ve hayırlarına iştirak edebilir miyiz?»

Esmâ (R.A.) nın bu sözleri üzerine Peygamberimiz (S.A.V.) bu sözlerin güzelliğine işaret ederek şöyle cevap verdi:

«Ey Esma, anla ve taraftarlarına da anlat ki, KADININ KOCASINI KENDİSİNDEN HOŞNUT ETMESİ o saydığın faziletlerin hepsine vasıl olmasının en büyük sebebidir.» Ne mutlu o kadına, bu emri yerine getiriyor da hacc, cihad ve umre etmiş kimsenin mertebelerine yetişiyor. Kadın çalışıp evinin geçimini sağlamakta olsa dahi kendisi için koruyucu olan kocasına itaat etmesi şarttır.

Ayrıca Peygamberimiz (S.A.V.): **«Bir kimsenin bir kimseye secde etmesini emretseydim, herhalde kadının kocasına secde etmesini emrederdim»** (2) buyurmaktadırlar. Bu da gösteriyor ki; kadın Allah'a itaatten sonra itaat edeceği kimse anne ve babasından önce kocası gelmektedir. Bu hususta Hz. Âişe validemiz (R.A.) şöyle buyurmaktadır: **«Rasûlüllaha sordum, dedim ki, Ya Rasûlellah kadının üzerinde yakınlarından hangisinin hakkı daha büyüktür? Buyurdu ki, «Kocasının». Erkeğin üzerinde kimin hakkı daha büyük? dedim. «Anasının» diye buyurdular.»** (3)

Kadın, kocasının hayat arkadaşı ve tamamlayıcısıdır. Onunla her türlü haklara sahiptir. Fakat bu kadının her isteğinin yerine getirilmesi demek değildir. Çünkü kadın itaat eden, erkek itaat edilendir. Bugünün modern ailesi adiyle tanınan ailelerde maalesef bu emre riayet edilmemekte, bu sebeple de itaat edilen kadın olup evde erkeğin hiç bir değeri olmamaktadır. Binbir emekle yetiştirilen evlâtlar kendilerini yetiştiren ebeveynlerinden daha üstün tuttukları hanımlarını onlara tercih ederek yanlarından ayrılmaktadırlar. Erkek, anne ve babasına itaat edeceği yerde kadına itaat etmektedir. Hatta kadına itaat edeceğim diye anne ve babasına üzücü hareketlerde dahi bulunmaktadır.

Peygamberimiz (S.A.V.): **«Onbeş kötülüğü ümmetim işleyince belâ tepelerine iner»** buyurmuş ve bu onbeş kötülüğü işleyenlerin içinde **zevcesine itaat edip, annesine karşı gelen** erkekleri de saymıştır (4).

Kadın kocasının evinde bekçi, yuvanın en samimî koruyucusu, çocuklarına en iyi mürebbîdir. Ailenin şeref ve namusunu o muhafaza edecektir. O bu vazifeleri yerine getirmekle yüksek şeref ve mevkiye çıkacaktır. Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadîslerinde erkeklerin kadınlar üzerindeki haklarını: **«Yatağınızı başkalarına çiğnetmemeleri, hoşlanmadığınız kimselerin evlerinize girmelerine izin vermemeleri»** diyerek özetlemektedir (5).

Kur'an-ı Kerîm'de: **«... iyi kadınlar itaatlı olanlardır. Allah kendi haklarını nasıl korudu ise onlar da öylece göze görünmeyeni koruyanlardır...»** buyurulur. Burada kadın, evin her türlü sırrını koruyan, onu dışarı aktarmayan diye tarif olunmaktadır. Kadının bütün sırları kocası ile kendi arasında olduğu gibi, bütün ziynetini de ancak kocasına göstermelidir. Fakat nerede makyaj ve güzelliği kocaya göstermek! Bugünün zavallı erkekleri kadınlarını iş başında pis ve perişan halleriyle görmektedirler. Sabahtan akşama kadar bütün makyajlarıyla sokakta gezen kadın, geç vakit kocasının eve geleceği saatte ev işleriyle uğraşmaktadır. Kadının bu hatalı hareketi kocasının gayri meşru yollara sapmasına sebep olmaktadır. Nasıl kendini makyajlı haliyle yabancı erkekler seyrediyorsa, karısını evinde görmeyen erkek de sokaktaki kadınlara bakmakla kendi nefsini tatmin etmektedir. Bu da aile arasındaki bağın kopup eşlerin birbirine karşı nefret duymalarına sebep olmaktadır.

Kadının kocasına olan vazifelerinden birisi de yasak halleri dışında (Hayız ve Nifas) kocasının gayrı meşru yollara sapmaması için nefsi arzusunu yerine getirmesidir. Kadın, kocasının hakkını edâ etmedikçe Allahü Taâlâ ona hakkını edâ etmez buyrulmaktadır. Kocasının bu emrine riayet etmeyen kadınlara bütün melekler sabaha kadar lânet etmektedirler. Devamlı surette bu gibi hallerde kocasını reddeden kadın, kocasını gücendirmiş olur. Zamanla aile bağının kopmasına, bu vesile ile de ailenin dağılmasına sebeb olmuş olur.

Kadının, kocasının izin vermediği

(Devamı 26. sayfada)

(1) en-Nisâ: 34.
(2) Tirmizi.
(3) Bezzar, Hâkim.
(4) et-Tâc, C. 5, s. 339.
(5) et-Tâc, C. 5, s. 339.
(6) en-Nisâ: 34.

Tarih Bulmacası

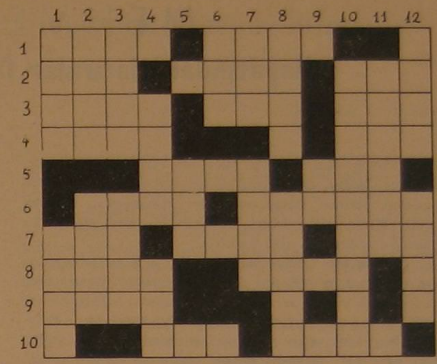

Soldan Sağa :

1 — İslâm şâiri Mehmet Âkif Ersoy'un doğumu. — Mevlâna Celâleddini Rûmî'nin vefatı.

2 — Göktürk Hânedânından «Çöller veya Şatolar»ın kuruluşu. — I. Mahmut zamanında Kerkük Muhârebesi ve Topal Osman Paşa'nın şehâdeti. — Endülüs Emevîlerinin kuruluşu (tersi).

3 — Çanakkale'nin kurtuluşu (tersi). — Hazarların yıkılışı (tersi). — Gazneliler devletinin kuruluşu (tersi).

4 — Türk şâiri Hoca Ahmed Yesevî'nin ölümünün ertesi yılı. — Türk asıllı Arpat Han'ın Macar devletini kuruşu (tersi).

5 — Sultanahmet Câmiinin temelinin atılması. — Hz. Muhammed Sallallâhü aleyhi vesellem 41 yaşında.

6 — Sivas'ta kurulmuş olan Dânişmendliler Devletinin yıkılışı (tersi).

7 — Peygamberimizle ikinci Akabe biatı (tersi). — G. Kemâl'in daha hayatta iken ilk heykelini İstanbul'da diktirmesi (tersi). — En büyük lider, kurtarıcı Hz. Muhammed Sallallâhü aleyhi vesellemin annesi Âmine'nin vefatı.

8 — II. Bayezid zamanında Macarlara karşı Belgrat seferi ve en namlı akıncılardan Mihâloğlu Ali bey'in şehâdeti (tersi). — Yunus Emre'nin doğumu.

9 — Şam Atabeylerinin kuruluşunun ertesi yılı (tersi).

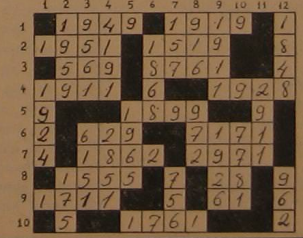

10 — Tebük harbi (Sûriye'de Bizans'a verilen ders). — Meclisi Mebûsan'ın feshinden sonra yapılan çeşitli baskılarla İttihat ve Terakkînin kazanması. (Tarihimizde bu seçime «Sopalı Seçim» denilir.)

Yukarıdan Aşağıya :

1 — Merhûm Mehmed Âkif Ersoy'un İstiklâl Marşı'nın T.B.M.M. tarafından kabul edilmesi. — Mevlâna Celâleddîni Rûmî'nin doğumu.

2 — Anadolu Selçukluları zamanında Divriği hastanesinin yapılışı (tersi). — Cumhuriyet devrinde İstanbul valisinin ilk şapkayı giymesi (tersi).

3 — İlk defa (altı ok)un Anayasaya sokulması (tersi). — Konya ve Lârende'nin Osmanlılara ilhâkı (tersi).

4 — Sadrıâzam Baltacı Mehmet Paşa'nın azli. — Bi'setin ikinci yılı (tersi).

5 — Hz. Ömer'in Müslüman oluşu.

6 — Hz. Muhammed (S.A.V.) in doğumu (tersi).

7 — Hz. Muhammed (S.A.V.) in irtihâli (tersi). — Maraş'ın kurtuluşu (tersi).

8 — Sâdâbâd paktının imzalanması (tersi). G. Kemâl'in Türk-Rus dostluk ve kardeşlik anlaşmasını Moskova'da imzalaması (tersi).

10 — Medenî Kanunun kabulü (tersi). — Selçuklu Sultanı III. Sultan İzzeddin Kılıçarslan'ın yerine Keyhüsrev'in geçişi (tersi).

11 — Sultan Abdülaziz'in tersane ve donanmada ciddî bir ıslahat yapması (tersi).

12 — Şeyh Galib'in vefatı. — Kanije seferi.

Geçen sayıdaki bulmacanın çözülmüş şekli.

MEHMED ÂKİF

Hayatından Hatıralar Dînî ve İçtimaî Görüşleri

● Enver ETİK

Konya İmam-Hatip Okulu Edb. Öğt.

Mehmet Âkif, Fatih'te fakir bir Türk-Müslüman mahallesinde doğar, daha çocukluğunda fakir halkımızın ızdıraplarını görmüş, tatmış ve bizzat yaşamıştır. Bilhassa (Küfe, Hasta, Köse İmam, Mahalle Kahvesi) gibi şiirlerinde bu ızdırapları dile getirir.

Üstadın kızı Cemile anlatıyor: Bir gün mektebe giderken çantamın eskiliğinden dolayı ağlamıştım. Bunu gören babam bize bir çocukluk hatırasını anlattı: Babam beni İdâdî mektebine kaydettirmeye götürdü, kaydettiler. Fakat kayıt için lâzım gelen biraz para istediler. Babamın yanındaki para kâfi gelmedi. Baktım çok canı sıkılmıştı. Cebinden gümüş saatini çıkardı, elinde evirip çevirmeye başladı. Baba, niye saate bakıyorsun, dedim. Bunu rehin verirsek istedikleri parayı bulabiliriz, dedi. Babamın beni okutmak için gösterdiği bu fedakârlık beni çok müteessir etti. Ağlamaya başladım. Baba, ben mektepten vaz geçtim, haydi gidelim, dedim. Babamın parası çıkışmayınca itimat ettiler, sonra verirsiniz, dediler.

İşte çocuklar, biz bu şartlar altında okuduk. Siz şimdi çantanızın rengi biraz soldu diye ağlıyorsunuz.

Âkif'in arkadaşı Haşim Bey anlatıyor: Âkif'in büyük bir insan olacağı daha mektepteyken belliydi. Herşeyde diğer arkadaşlarından üstündü. Boğaziçinde yüzme yarışı kazandı. Veli efendi çayırında güreşti, hayvanlara karşı çok merhametli davranırdı. Bir gün kendisiyle münâkaşa eden birine verdiği cevap ile hazırcevaplılığını göstermiştir.

Sevdiklerine büyük bir sadakatle bağlanır, onların kusur ve zaaflarına katlanırdı. Nitekim meşhur şâir Neyzen Tevfik'i içkiden vaz geçirtmek için çok uğraşmıştı.

Bir defasında Neyzen Tevfik, Âkif'e bir daha içmemek için söz verir. Fakat bir gün Âkif onu elinde şişeyle görür. Nedir o, hani söz vermiştin? der. Neyzen çok mahcup olur, başını önüne eğer. Pekâlâ der, Âkif. O halde dök yere! Neyzen, onu ressam Çallı İbrahim'le ortak aldıklarını söyler. Bu sefer Âkif ısrar ederek, o halde yarısını dök, onunki kalsın, der. Neyzen Tevfik, hazırcevap hemen ilâve eder, şişenin üstündeki onun, benimki ise altındakidir, der.

Bir şeye körü körüne bağlanmazdı, onca «eski, eski olduğu için atılmaz, fena ise atılır. Yeni, yeni olduğu için alınmaz, iyi ise alınırdı.»

Türk musikisini çok severdi. Mûsikî meclislerinde konuşanlara çok kızardı. Be adamlar, dinlemeyi bilmiyorsanız niye geldiniz der, kalkar giderdi.

Boş zamanlarında ney çalardı. Cahillik ve tembelliği onun kadar şiddetle hicveden bir şâirimiz yoktur.

— Biz babamızdan böyle gördük diyenlere çok kızardı.

«Çalış dedikçe şeriat, çalışmadın durdun,
Onun hesabına birçok hurâfe uydurdun.
Sonunda bir de tevekkül sokuşturup araya,
Zavallı dini çevirdin onunla maskaraya».

diyor.

Ne olduğu belirsiz, renkten renge giren, bugün bir türlü, yarın başka türlü görünen karaktersiz insanlardan nefret ederdi. Böyle bir adama birgün şu fıkrayı anlatmış:

Bir acem, horoz satan bir çocuğa raslar. Sadece onu küçük düşürmek ve onunla alay etmek düşüncesiyle bu horoz sünnî mi, yoksa alevî mi diye sorar. Çocuğun cevabı enteresandır: «Çöplükte eşindiğine bakılırsa alevî'dir. Ezan okunurken öttüğüne de bakılırsa sünnî'dir» der.

Âkif çok az uyur, erken yatar, sabahları çok erken kalkarmış, güneşin doğuşundan sonra kalktığı hiç vâkî değilmiş. Kış-yaz muhakkak soğuk suyla elini yüzünü yıkar, gençliğinde biraz idman da yaparmış. Pek çok dostları şöyle anlatıyorlar:

Kur'an dinlemeyi pek severdi. İstanbul'da dinlemediği hafız yoktu. Sonra hemen hergün bir miktar Kur'an okumayı itiyad edinmişti.

Kur'an'ın hiç mânâsı düşünülmeden okunması, İslâmiyetin inceliklerine inilmemesi Âkif'i çok üzer. Şöyle der:

«Çünkü biz bilmiyoruz dîni, evet bilseydik
Çâre yok gösteremezdik bu kadar sersemlik
Ya açar Nazm-ı Celîlin bakarız yaprağına
Yahut üfler geçeriz bir ölünün toprağına
İnmemiştir hele Kur'an bunu hakkıyla bilin
Ne mezarlıkta okunmak ne de fal bakmak için.»

Tevekkülü yanlış anlayan, çalışmayı bırakıverip, Allah kısmetimi verir diyerek kahvehanelerde ömür çürüten, çoluk çocuğunu sefil, perişan bırakan, herşeyi güya Allah'a havale edenlere, aynı zamanda dindar geçinenlere çok kızar. Bu gibilere:

«Ağzı meyhaneye rahmet okuturken hele bak
Bana gelmişte «Şeriatçı» kesilmiş avanak.»

Bir başka şiirinde bu cinsten dîni yanlış anlayanlara şöyle hitab eder.

«Silâhı kullanan Allah, hudûdu bekleyen o
Levazımın bitivermiş değil mi, ekleyen o
Başın sıkıştı mı kâfi senin o nazlı sesin
«Yetiş» de, kendisi gelsin, ya kuzu göndersin
Evinde hastalanan varsa borcudur, bakacak!
Şifâ hazinesi derhal oluk oluk akacak
Demek ki herşeyin Allah, yanaşman ırgadın o
Çoluk çocuk ona âit, lalan, bacın, dadın o
Ya sen nesin «mütevekkil» yutulmaz artık bu!

Pek çok harp sıkıntıları gören köylümüzün de işi tembelliğe vurması, gününü gün etmeye kalkması karşısında Âkif köylüye şöyle hitap eder:

Köylünün birşeyi yok, sıhhati, ahlâkı bitik
Bak o sırtındaki mintan bile tiftik, tiftik
Bir kemik, bir deridir, ölmedi, kaldıysa diri
Nerde evvelki refahın acaba onda biri
Dam çökük, arsa rehin, bahçeyi icrâ ister
Bir kalem borca bedel fâizi defter defter
Hiç bakım görmediğinden mi nedendir, toprak
Verilen tohumu da inkâr edecek, öyle çorak
Bire dört aldığı yıl köylü emin ol kudurur
Har vurur bitmeyecekmiş gibi, harman savurur

Uğramaz gün kavuşur çiftine yahut evine
Sabah iskambil arar kahvede, akşam domine

Kısacık, fâidesiz, ilmi kadardır dîni
Ne evâmir, ne nevâhî seçemez hiç birini

Namazın semtine bayramları uğrar sâde
Hiç su görmez yüzünün düşmanıdır seccâde

Sıtma, fuhuş, içki, kumar, türlü fecâî salgın
Sonra söylenmeyecek şekli de var hastalığın

Evlenip âile teşkili bugün zor geliyor
Görüyorsun ya nikâhlar ne kadar seyreliyor

Yazımı Âkif'in — kıssadan hisse — çıkaran «Eşekle Semer» isimli hikmetli bir şiirinin son bölümüyle bitireceğim:

Nasîhatım sana herşeyle iştigali bırak
Adamlığın yolu nerdeyse bul da girmeye bak

Adam mısın, ebediyyen cihanda hürsün gez
Yular takıp seni bir kimsecik sürükleyemez

Adam değil misin oğlum gönüllüsün semere
Küfür savurma boyun kestiğin semercilere.

Beşeriyet da'vamız

(Baştarafı 3. sayfada)

EHL-İ HAL zümresi, insanlığa musallat olmuş şer kadroların üzerine şâhinler gibi ağacak...

Ya o gün biz ne edeceğiz? Utanacak mıyız, sıkılacak mıyız? Utansak, sıkılsak; ağlasak, dövünsek elimize ne geçecek? Her şey olup bittikten sonra?..

Mütefekkirlerimiz durmasınlar; bu da'vayı en ince noktalarıyla beşeriyyetin ma'nâ arazilerine nakşetsinler... Düşünceleri, dertleri, sözleri, insanlık mefkûremizden başka olmasın! Allah'ın, kendilerine bağışladığı engin fikir âlemlerindeki cevherlerini bu uğurda saçsınlar, döksünler!.. Bilginlerimiz, bu cihanşümûl hak hareketin plân ve projelerini çizsinler. Zengin İslâm kaynaklarına abanıp, bu inkılâbın metotlarını İslâm gençliğine arzetsinler. Talebelerimiz, bu derdin sevdalısı olsunlar! Hergün bir başka kitap karıştıran elleri, artık kendi sahifelerimizden başkasını açmasın! Dünyanın saçma nazariyelerini okuya okuya dumura uğrattıkları zihinlerine yazık etmesinler gayri!

İnkılâp olsun artık zihinlerde; İslâmın inkılâbı! İhtilâl ve anarşi değil, **İNKILÂP** diyoruz! Bu bir **BEŞERİYYET DA'VASI**dır, yürütmeye mecbûruz! Bu bir insanlık borcudur, ödemek zorundayız. Şeytan yoldaşlarının tutuşturduğu korkunç yangınlarda insanlığın yanmasına razı olamayız! Kilise krallarının vaftiz havuzlarında boğulan milyonlarca zîhayattan mes'ûlüz biz! Fikir cellâdlarının rûhanî âlemlerini yıktığı mazlum ve zavallı gençliğin dramına seyirci kalamayız. **Çünkü biz insanlığın ıslâhat kadrosuyuz:**

«SİZ İNSANLIK İÇİN ÇIKARILAN EN HAYIRLI BİR ÜMMETSİNİZ; İYİLİĞİ EMREDER, FENALIKTAN ALIKORSUNUZ.»

(Âli İmrân: 110)

Ömer Nasûhi Bilmen ve eserleri

(Baştarafı 7. sayfada)

rine mürettep bir takım tabiratın lügat ve ıstılâh mânâlarını hâvi ve her tabir hakkında bir ahlâkî vecize ile edebi ve ahlâkı havî beyti ve kıtayı muhtevidir.

4— Felsefî Ahlâk Dersleri: Bu eser ahlâk hakkında bir kısım ilmî ve felsefî malûmatı hâvî ve felsefede ahlâkın istinadgâhı olarak gösterilen şeyleri ahlâkî hakikatın bir istinatgâhı olup olmıyacağı hakkında mütâlatı hâvidir. Vaktiyle Darü'ş Şafakatü'l İslâmiyede tedris edilmiştir.

5— Mantık sûri ve tatbiki: Bu eser mebadi-i felsefeye aid olup bu da vaktiyle müellifi tarafından Darü'ş Şafaka'da tedris olunmuştur.

6— İmtihan rehberi: Bu eser Tarih, Coğrafya, Yurt bilgisine, Hıfzısıssıhhaya ve hesaba aid olmak üzere beş bölümden müteşekkildir.

7— Hülâsatü'l muhtasar: Bu eser muhtasar ve mütavveledeki fesahat ve belâgat meselelerini sual ve sevap suretiyle cami ilm-i belâgatına imtihana girecek olanların faydalanacağı bir eserdir.

8— Leali-i mesnevi: Bu eser mesnevînin ibdidasındaki otuzyedi beytin tercümesini ve izahını muhtevidir.

9— Kuraza-i Edebiye: Bu eser menzum ve mensur bir kısım yazıları hâvi olup iki bölümden ibarettir.

10— Türkçe ve Farsça yazılmış manzumeler:

11— Müntebâhat-ı Eşar: Bu eser müteaddit şairlere aid bir kısım kasidelerden tarihlerden neşayih âmiz manzumelerden teşekkül etmiştir.

12— İki gonca-i teaşşuk: Bu eser bir sabavet hengamının yadigârı olup bir tecrübe-i kalemiyle olmak üzere yazılmış olan bir edebî romandır.

13— Telgraf haberleri hakkında bir risale: Bu eser Evkaf-ı Şer'iye, Ramazan-ı Şerif ve Bayram günlerine aid telgraf haberlerinin derece-i makbuliyeti hakkında vaktiyle Şeyhu'l İslâm makamının teklifiyle yazılmıştır.

14— Bazı eserler hakkında mütalealar, tenkidler: Bunlar bazı makamların teklifi üzerine yazılmış ilmî mütalealardan muhakemelerden müteşekkil ve müteaddid risalelerden, makalelerden mürekkeptir.

15— Hukuk-i İslâmiye ıstılahları: Bunlar Hukuk kurumu tarafından hazırlanmış ve tabedilmiş olan «Türk Hukuk Lügatı» ünvanlı eserde yazılıdır.

Ömer Nasuhi Bilmen'in hayatına dair şimdiye kadar bir kısım mecmualarda çıkmışsa da bu tercüme-i halleri nihayet kısa birer bibliyoğrafiden ibarettir.

Vefatı münasebetiyle kısa bir biyoğrafisini vermekle iktifa etmemiş bilhassa merhum üstâdın şahsiyeti ve eserleri üzerinde durmak suretiyle bu büyük son yüz yılın yetiştirmiş olduğu Din âlimini etraflıca tanıtmaya ve böylece merhumun ruhunu şâd etmeye çalıştım.

13 Ekim 1971 tarihinde vefat eden **Ömer Nasuhi Bilmen**'in cenazesi 14 Ekim 1971 günü cenaze namazı Fatih Camii şerifinde kılındıktan sonra Sakız Ağacı mezarlığına gömülmüştür.

Allah rahmet eylesin.

HABERLER ve KRİTİĞİ

HAŞHAŞ

Bu topraklar bizim değil mi?.. Ne münâsebet!.. Ne münâsebeti var mı canım; işte herifler «Ekmeyin» dediler haşhaşı, ekmiyoruz... Bu topraklar bizim olsaydı eker biçerdik; istesek zehir dikerdik! Değil mi ki mal bizim, mülk bizim... Fakat hani?.. Şu, herifler diye hıncımızı ızhar ettiğimiz AMERİKA devlet rüesâsı emrettiler, biz dahi başüstüne deyû haşhaş ekimine son verdik. Artık afyon illerinde dolaşırken rengâ-renk haşhaş çiçekleri göremiyeceksiniz.. Çünkü, haşhaş güllerinin rengine kibrit suyu sıringa etti Amerika...

Gâvur veletleri tâ ortaokul sıralarında kafa bulmaya başlamışlar, afyonkeş olmuşlar! Eee, ne yapalım yani?.. Bu adamların inzibat kuvveti, polisi-jandarması yok mu canım? Kocaman kocaman mektepleri, karanlık kiliseleri; profesörleri, rahipleri, papazları yok mu

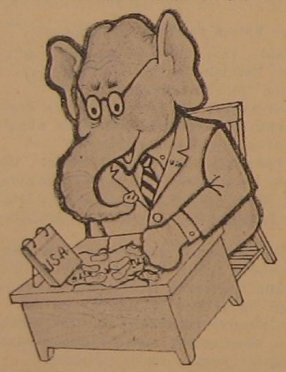

bunların?.. Var, var; hepsi var onlarda... Adâlet ve insaftan başka her şey!.. Amerikan hergeleleri afyonkeş oluyor diye bizi sıkıştırmak niye?.. Fakat bu sıkıştırmak da ne kelime! Utanır insan; «Amerika bizi sıkıştırdı» demiye... Nerde bizim benliğimiz, şahsiyetimiz!..

——oOo——

İSTİKLÂL SAVAŞINA HÜRMET BU MU?

Türkçü müdür, yoksa bir başka kimse midir, ne olduğu bilinmez bir bayan edebiyatçımız var bizim: **Halide Edip Adıvar.** Toprağı bol olsun; bugün aramızda yok... Modern rezâleti, kalemiyle, romanlarıyla destekliyen; hattâ içtimâî fesadımıza korkunç ölçüde kaynaklık eden bir hanımefendi!.. «Vurun Kahbeye» adlı roman O'nundur. Konusu, **İstiklâl Harbi**miz sırasında öğretmenlik yapan bir genç muallimenin yobaz (!) bir HOCA ve aveneleri tarafından parça parça edilişidir. Yani, anlıyacağınız hoca düşmanlığı!..

Ne büyük utanmazlık örneği değil mi? Bizim neslimizi dinden, hacıdan, hocadan soğutmaya böyle başladılar! Hocaları, yobaz, istibdat taraftarı, istiklâl düşmanı, hürriyet katili gösterdiler... Bir nesli böyle yediler! Bugün ortaya sürdükleri yepyeni nesilleriyle övünürler artık. Vurucu, kırıcı, yakıcı; memleketini **KIZIL ÂLEM**'e peşkeş çekici nesilleriyle!..

Hâlâ insâfa gelmediler bu adamlar! «Vurun Kahbeye», Türkiye televizyonlarında Cumhuriyet ve istiklâlin bir armağanı olarak gösteriliyor!.. Televizyon ekranında, abdest almak için kollarını sıvamış hocaya rezâlet yaptırıyorlar... Yuh olsun bu zihniyete! Yazıklar olsun Türk istiklâlinin gerçek mimarları olan HOCALAR'a sataşanlara!..

——oOo——

TEHLİKELİ DESTEK

Filistin'de vatan kavgası yapan bir yığın insan var. «Filistin Kurtuluş Teşkilâtı» adıyla YASİR ARAFAT'ın etrafında toplanan bu komando zümre, KUDÜS'ün **mahrem sinesinde, milât öncelerine uzanan kadîm SİYON İDEALLERİNİN ciddî provalarını yapan tarihin mel'un evlâdı YAHÛDİ'ye mukaddes toprakları mezar etmek için kurban veriyor. Fakat verilen kurbanlar, akan kanlar bir gün zafer tâkını komandolara hediye edebilirse netice ne olacak?**

Filistin hareketi neyle sonuçlanacak? Bir komünist idarenin Filistin'de kurulmasıyla değil mi? Bu besbelli... Zira, EL-FETİH **teşkilâtı, Rusya ve Çin'den yardım görerek vatan savaşı vermektedir. Rusya'nın, hüsn-i niyetle mazlum bir millete yardım elini uzatması mümkün mü hiç? Komünist âlemin bu devi, mutlak bir çıkar uğruna bu hareketi destekliyor. Teşkilâtın yürütme komitesi başkanı YASİR ARAFAT, geçen aylarda Moskova ve Berlin'e iki hafta süren bir ziyaret dönüşünde şu yollu beyanat veriyor:**

YASİR ARAFAT
(Filistin Kurtuluş Teşkilâtı Başkanı)
Rusyanın samimiyetine inanıyor mu?

«Ruslar, Filistin ihtilâlinin savunmakta olduğu tutuma karşı tam bir anlayış gösterdiler. Filistinliler ve Ruslar aynı gaye ve düşüncededirler...»

Fakat, siz ne diyebilirsiniz Yasir Arafat'a... İslâm âlemi vazifesini yapmadı; onlar mecburen DEMİR PERDE'ye dayandılar. Heyhat ki, binlerce savaşçı, neticesi bir KIZIL İDARE **olan korkunç son için can veriyorlar. Nedir bu Allahım!..**

——oOo——

ERİTRE'Lİ MÜCÂHİDLER MÜCÂDELEYE DEVAM EDİYORLAR

Eritre, Habeşistan'ın kuzeyinde, Kızıl Deniz kıyısında **119.000** km² yüzölçümlü ve 3,5 milyon nüfuslu bir Habeş mıntıkasıdır. **1941** den önce, İtalya'nın bir sömürgesi iken, adı geçen tarihte İngiltere'nin idaresine girdi. **1952** yılında ise, Birleşmiş Milletler kararı ile, iç işlerinde bağımsız ve Habeşistan'a bağlı bir statü halini aldı. **1962** de, Habeş diktatörü **HÂİLE SELÂSİYE,** Eritre'yi büyük bir katliamla Habeşistan'a ilhak etti. Haçlı savaşına, evvelâ **İNCİL'İN SESİ** adlı bir misyoner radyosu kurmakla başlıyan zalim diktatör, ogün bugündür müslüman katliyle meşguldür!..

1930 dan beri Habeş diktatörlüğü tahtında oturan **ÜÇÜNCÜ HÂİLE**'nin zulmüne karşı müslüman kardeşlerimiz **«Eritre Kurtuluş Cephesi»** adıyla teşkilâtlanmışlar ve 1962 den beri direnişine devam etmişlerdir. Gerillâ harbiyle, Habeşistan'ın emperyalist güçlerine zaman zaman ağır zâyiat vermekte olan Eritre'li mücâhitler, ne yazık ki çok güç şartlar içerisinde bu haklı savaşlarını sürdürmektedirler. Haklı sesleri, hiç bir Avrupa gazete ve mecmualarında duyurulmamakta, mücâdelelerinden İslâm Âlemi neredeyse habersiz bir vaziyette bulunmaktadır. İnsanlığın hürriyet ve istiklâl haklarını ayakta tutmak gayesiyle kurulan **«Birleşmiş Milletler»** bu emperyalizma hareketine hiç bir ses çıkarmadığı gibi, bu korkunç HAÇLI HAREKETİni desteklemektedir! Bugün, Eritre'li Müslümanlar, **Beynelmilel Siyonizm** ve **Birleşmiş Milletler**den destek gören Habeşistan ordularına karşı çarpışmaktadırlar. Öte yandan, Birleşmiş Milletler vasıtasıyla pasif hale getirilen Afrika Devletleri Birliği de Eritre'li müslümanlar için bir tehlike halini almıştır.

Bu Birleşmiş Milletler denilen câmia, bütün insanlığın bir yüz karası olmuştur bugün! 1952'de müslüman halkın muhalefet ve direnişine rağmen Eritre'yi Habeşistan'a bağlamış, 1962 de silâh gücüyle yapılan ilhaka karşı da seyirci kalmış ve bugün **3,5** milyon insanın büyük sıkıntılar içinde sürtülmesini tevlid etmiştir. Sırf şu geçen haziran ayında **200** aktif müslüman genç katledilmiş, 11 köy yakılarak haritadan silinmiş ve yüzlerce Eritre'li çeşitli ülkelere hicrete zorlanmıştır. 1962 den bugüne kadar Habeşistan'ın zulmünden kaçarak komşu ülkelere sığınan müslümanların sayısı **30 bine** yaklaşmaktadır!..

HAİLE SELÂSİYE

Yirminci asrın müslüman kasabı! Şehitlerin kanı onuda boğacak bir gün...

İşte bir Eritre'li mücahit.

Bütün bunlar, dünya efkâr-ı umûmiyesinden perdeleniyor, Habeşistan da istediğini yapıyor! İslâm ülkelerinin durumuna gelince, Eritre da'vasından onların hiç haberi yok gibidir. Fakat, olanca imkânsızlıklar içinde mücâdeleyi devam ettiren **«Eritre Kurtuluş Cephesi»**nin son model silâhlara kavuştuğu haberleri gelmektedir. Nereden geliyor bu yardımlar? Herhalde İslâm dünyasından gelmiyor bu silâhlar, cephaneler, yardımlar! Komünist âlemden geldiği besbelli... Aman Allah'ım, müslüman yurdunu kimler müdâfaa ediyor! İslâmın derdini kimler istismar ediyor!
Bir gün, ERİTRE'de komünist bir idare kurulursa şaşmıyalım!..

——oOo——

HİNDİSTAN YİNE ŞIMARDI

Geçen senelerde, geniş çapta müslüman katliamına girişen Hint putperestleri, bugün resmiyet eliyle işi o derece azıttılar ki, koskoca bir İslâm ülkesinin, Pakistan'ın içişlerine karışmaya başladılar. Doğu Pakistan Avamî Partisi başkanı Mücîb'ür-Rahman'ın öncülüğünde ülkeyi tehdit eden anarşi ve parçalama hareketlerini pek haklı olarak bastıran Pakistan ordusunun bu yerinde ve haklı tutumu Hindistan'ı gayrete (!) getirmiş ve Doğu Pakistan'daki hâinleri kurtarmak, Pakistan'ı parçalamak emelleriyle harekete geçen yerli anarşistleri desteklemek için Pakistan'ın iç işlerine karışmıştı. Birleşmiş Milletler çevresinde de epeyce taraftar toplıyan bu emperyalist ülke bugün, durmadan Pakistan sınır karakol ve kasabalarını bombardıman etmektedir.

Gelen haberlere göre, Hindistan topçuları, Doğu Pakistan'ın sınır bölgelerini bombalamaya devam etmektedirler. 26 Ekim tarihinde Chittagong, Comilla, Rangpur bölgelerinin sınır köyleri bombalanmış, 64 kişinin ölümüne yol açılmıştır. Dinajpur'un Hilli bölgesindeki sınırın karşı yakasında 26 Ekim sabahı, Hindistan birlikleri otomatik tüfeklerle Pakistan kesiminden hiç bir tahrik olmaksızın ateş açmışlardır. Hindistan tarafından açılan ateş, aralıklarla birkaç saat sürmüştür... Bu türlü ateşler ve sınırdan sızma gayretleri devam etmektedir...

Buna, demokratik dünya göz altından seyirci kalıyor; Birleşmiş Milletler ses çıkarmıyor! Amerika'ya gelince, Pakistan'a olan bütün yardımlarını kesmiş vaziyettedir. Bunun ise Pakistan dış siyasetindeki tepkileri çok garip olmuştur. Şöyle ki, Birleşmiş Milletlere «Kızıl Çin'in» alınıp, Milliyetçi Çin'in çıkarılması veya bunun aksi tezi, Birleşmiş Milletler câmiasında tartışılırken, Pakistan sözcüsü, Amerika Birleşik Devletlerinin tezinin hilâfına ve Arnavutluk görüşüne uygun olarak hükûmetinin görüşlerini beyan etmiştir. Malûmdur ki, Arnavutluk ÇİN HALK CUMHURİYETİ (Çızıl Çin) nin teşkilâta alınması ve buna mukabil, Milliyetçi Çin'in teşkilâttan çıkarılması tezini savunuyordu. Amerika ise, her iki ülkenin de, teşkilâtta kalması taraftarıydı.

Pakistan'ın, bu mevzudaki Amerika'ya ters düşen fikir ve tutumları gösteriyor ki bu kardeş ülke, Kızıl Çin'in büyük destek görmekte ve ummaktadır.

Allah (C.C.) bu kardeş ülkeyi KIZIL âlemin tuzağından korusun. Hindistan'a binlerce lânet ve Pâk ülkeli kardeslerimize binlerce selâm... Zafer müslüman kardeşlerimizindir..

——oOo——

SUÛDÎ ARABİSTAN - MORİTANYA ORTAK BİLDİRİSİ

Moritanya devlet başkanı **MUHTÂR Veld Dade,** Filistin ve Afrika ülkeleri meselelerini de içine alan konularda, Melik Faysal ile uzun görüşmeler yapmış. Suûdî Arabistan'da yerinde tetkiklerde bulunmuştur. Neticede Suûdî Arabistan - Moritanya ortak bildirisi neşredilmiştir.

Ortak beyannâmede göze çarpan en mühim husus, her iki ülkenin de, **ŞERİATE** bağlılığı, esas prensip olarak

kabul edecekleridir. Orta-şark'taki kanayan yara, müslümanların büyük bir derdidir. Filistin halkına yardım edilecek, siyonizmin, emellerine ulaşmasına müsâade edilmiyecektir. Bütün İslâm ülkeleri ve hususiyle Afrika memleketlerindeki cereyan eden hâdiselerle mutlak alâka kurulacaktır. İki ülke arasındaki dinî, siyâsî, kültürel ve ticârî ilişkiler ilerletilecektir.

Ayrıca ortak bildiride, Moritanya devlet başkanının, Melik Faysal'ı ülkesine davet ettiği ve bu nâzik da'veti Faysal'ın kemâl-i nezâketle kabul ettiği kaydedilmektedir.

Moritanya İslâm Cumhuriyeti ve Sudî Arabistan arasındaki bu kardeşlik bağları, bütün İslâm âlemi için bir nümünedir. İki ülkenin gayretli ve fehametli reislerini tebrik ederiz; Allah muvaffak kılsın...

——oOo——

ALİ SABRİ YARGILANIYOR

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, meşhurlardan Ali Sabri ve Sâmi Şeref'i tutuklatmış; vatana ihanet, menfaat sağlamak gibi suçlardan mahkeme olunmaları üzere hapsettirmiştir. Koyu Rus taraftarı bu iki meşhurun tutuklanması, Sovyetler Birliği çevrelerince geniş tepkilere yol açtığı söylenmektedir.

Enver Sedat'ın, giriştiği tasfiye hareketinde kesin bir muvaffakıyet sağlaması, dindar çevre ile münâsebetinin müsbet oluşu nisbetinde gerçekleşebilecektir. Rusya'nın ise, Ali Sabri'yi temize çıkarma babında siyasî baskıları, Enver Sedat'ı güç durumlarda bırakacaktır. Zira, Enver Sedat, Mısır-İsrail çelişmezliğinde tek kuvvet ve harici dayanak olarak Rusya'yı görmektedir. Geçen ayda yaptığı Rusya ziyareti de bunun içindir.

——oOo——

KONYA YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜNÜN 10. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ TÖRENLE YADEDİLDİ

Memleketimizin irfan erlerinin yetiştiği kışlalar Yüksek İslâm Enstitüleridir. Sadece fedakâr milletimizin himmetleriyle, binbir fedakârlıklarla kurulup açılan İmam Hatip Okulları ve Yüksek İslâm Enstitüleri sadece milletimizin malıdır. O artık kendi okullarını kendisi açmak lüzumunu hissetmiş ve derhal icraata geçerek pek çok İmam Hatip Okulu ve Yüksek İslâm Enstitüsü açmıştır.

İşte bu müesseselerden biri de on yıl önce Konya'da açılan Yüksek İslâm Enstitüsüdür. Onun açılışıyla İslâm irfanına susamış milletimiz coşkun bir iştiyak ve aşkla ona olan ihtiyaç ve bağlılığını dile getirmişti. Orada milletimizin tezahürat selne boğulduğu bu mes'ut gün büyük bir ihtiyacın karşılanmasının yüksek sevincini taşıyordu. Bu sevinç ve coşkunlukla pek çok hatipler duygularını dile getirmişlerdi.

İşte on yıl sonra, 27 Kasım Cumartesi günü bu heyecan yeniden tazelenmiş, ona bağlılık büyük bir aşk halinde yeniden tezahür etmişti. Ancak on yıl önce; büyük ve nurlu ufuklara kavuşma ümid ve sevinciyle çarpan kalpler, bugün onuncu yılı idrak etmenin sevinç ve mutluluğu yanında ister istemez bu nurlu ve büyük ufukların önüne bir set çekilmesinin acı burukluğunu hissediyorlardı.

Zira yeni eğitim reformu İmam Hatip Okullarını kapatıcı bir mahiyet taşıyordu. Bu da neticede kaynağı İmam Hatip Okulları olan Yüksek İslâm Enstitülerinin kapanmasına yol açacaktı.

Yukardaki acı gerçekler bu gecede hatipler tarafından dile getirildi. Gece, Enstitü talebelerinin başarıyla oynadıkları ve seyircilerin takdirle karşıladıkları «Yürüyen Ölüler» temsiliyle sona erdi.

Temennimiz bu on yılın, başarıyla yüklü daha nice on yıllar getirmesidir.

——oOo——

CEMİYETİMİZİN KONGRESİ YAPILDI

15 Kasım'da Konya Müftülüğü konferans salonunda cemiyetimizin yıllık umumî kongresi yapılmıştır. Bir yılın muhasebe ve faaliyet raporlarının okunması sonunda üyelerin ibrasına sunulmuş ve ibra edilmiştir. Çok olgun bir hava içinde geçen kongrede birçok temenniler ortaya konmuş, seçilecek yeni idarecilerden bunların yapılması istenmiştir. Sonra İdare Heyeti seçimi yapılmış ve şu arkadaşlarımız seçilmişlerdir: Ahmet Gürtaş, Ahmet Önkal, Ahmet Ağırbaşlı, Abdullah Büyüksütçü, Ahmet Saim Arıtan, Hasan Utanç, Ahmet Özcan, Ayhan Ersöz, Abdullah Parlayan, Ali İhsan Büyükarmutçu ve Abdülmuttalip Yıldırım.

Muvaffakiyetler dileriz.

——oOo——

Kadının kocasına karşı vazifeleri

(Baştarafı 21. sayfada)

yerlere gitmemesi de şarttır. Kocasından izinsiz sokağa çıkan kadınlara Peygamberimiz (S.A.V.): **«Kocası istemediği halde kadın evinden çıkarsa, gökteki bütün melekler, cin ve insan hariç yanından geçtiği herşey evine dönünceye kadar ona lânet eder»** (7) buyurmaktadır. Kadın, annesi evinden veya hoş görülen iyi bir yer olsa dahi izinsiz asla ayrılmamalıdır. Şimdi bırakalım anneyi babayı ziyarete izinsiz gitmeyi, sinemaya ve kocasının istemediği yerlere izinsiz giden kadınlara ne diyelim? Peygamberimizin bu emriyle onların kulakları çınlasın!

Kadın kocasından izinsiz nafile oruç tutamaz, fakirlere hayır ve hasenatta bulunamaz. Peygamberimiz (S.A.V.): **«Bir kadının kocası yanında hazır iken (seferde askerde ve emsâlî yerde) kocasının izni olmadıkça nafile oruç tutması helâl olmaz ve kocasının izni olmadıkça evine kimseyi koyması da helâl olmaz»** (8) buyurmaktadırlar. Hadîs-i Şerifin hükmü gereğince kadın kocasından izinsiz nafile oruç tutamaz. Fakat farz olan ramazan orucunu ve kazaya kalan orucunu tutar. Kocası buna mâni olsa dahi bu borcunu ifâya mecburdur. Çünkü itaat önce Allah'a, sonra kocayadır. Allah'a itaat olmayan yerde kula itaat yoktur.

Bütün bunlardan başka kadın, kocası tarafından emredilen vazifeleri tam olarak yapmalı, en ağır emirlerde bulunsa dahi... Çünkü kadının kocasına yaptığı her vazife bir ibadet hükmüne geçmektedir.

Kadın, kocası evdeyken el işleriyle meşgul olmayıp kocasının hâl ve hatırını sormalı, onu güler yüzle karşılamalı. Dışardan geldiğinde palto ve sairesini alıp asmalı, yemeğini zamanında hazırlayıp, uyku zamanını vaktinde temin etmelidir.

İmanlı kadın Allah'a itaatten sonra kocasına yaptığı bütün vazifeler kendisinin cennete girmesine bir vesiledir.

Ne mutlu o kadına ki, dünyada kocasını kendinden hoşnut ederek dünya saadetini temin ettiği gibi âhiret saâdetini de kazanmış olsun.

---

(7) Taberani.

(8) Buhârî, Müslim.

İslâmda karar kıldım

(Baştarafı 5. sayfada)

suna kafam takılıyor. Uzak Batı ülkelerinde câri olan tek evlilik sisteminin buna nazaran daha mütekâmil olduğu akla gelebilir. Bu hususu müslüman arkadaşlarımdan sordum. Bir gazetenin başlığında yer alan bir haberden de misal getirerek İngiltere'de hangi tip bir tek evlilik sistemi hüküm sürdüğünü izah etti. Tahdit konmuş birden fazla evlilik sisteminin gizli münasebetlere yol açtığını ve bunun neticesinde Batı'da bugün büyük problemler meydana getirdiğini anlattı. Kendi akl-ı selimimle şunu gördüm ki, harpten sonra erkek sayısından daha fazla olan kadınların büyük bir kısmı yaşı geçkin kız olarak kalmaktadır. Allah onlara böyle bir hayat mı verdi? İyi hatırlıyorum radyo programlarından birinde bekâr bir kız, evli bir erkekle meşrû olarak evlenmeği tek başına yaşayan bekâr bir erkekle evlenmeye tercih ediyordu. İslâmiyette hiç kimse birden fazla evlenmeğe zorlanamaz. Fakat mükemmel bir dinde icap eden yerde karşılaşılabilen bu gibi konularda fırsat tanınması gerekirdi.

Dînî törenlerde bir noktayı düşünürdüm. İnsanın hergün beş vakit namaz kılma alışkanlığını mânâsız bulurdum. Arkadaşım kısa ve tatmin edici bir cevap verdi: «Hergün yarım saat süren müzikli dualarınız esnasında yaptığınız işi sevip sevmediğinizi kendinize sorar mısınız? Tabiatiyle bu bir ölü alışkanlık ise, mânâdan ve gayeden uzaksa iyi değildir diyebilirsiniz. Elbette şekilden ibaret ve aslî anlamından uzak bir ibadetin faydası olamaz.» Bir insan aklını kullansa görür ki ibadetlere Allah'ın ihtiyacı yoktur, belki bizim kendi nizamımız içindir.

Bu devreden sonra İslâmın öğretmek istediği gerçeği görmekle tatmin oldum ve ona teslim oldum. Heyecanlarımın zaman zaman beni başka sahalara çekmesine rağmen iki yıllık kuvvetli bir deneme ve araştırma sonunda ve aklım başımda olarak ona büyük bir şevkle sarıldım.

Aforoz ve Mahiyeti

(Baştarafı 18. sayfada)

tatbiki birçok münakaşalara sebep olduğundan aforozun zaman zaman uygulamadan kaldırıldığı da bilinmektedir. II. Petro zamanında Rusya Yahudi'leri için verilen aforoz cezaları affedilmiştir.

Bununla beraber aforoz cezasına çarptırılan Yahudi büyükleri de yok değildir. Bunların en meşhurlarından biri olarak Spinoza'yı kaydedebiliriz. Spinoza takriben XV. yüzyıl ortalarında Yahudi'liğin mukaddes kitapları hakkında şüpheli sözler söylediği için Felemenk'te Yahudi cemaatı tarafından aforoz cezasına çarptırılmıştır.

Aforoz veya ona benzer bir cezanın İslâm Dinin de bulunup bulunmadığı meselesi de hatıra gelebilir. «Müslümanlıkta bir insanı aforoz etmek diye bir şey yoktur. Hatta bir insan % 99'u küfrüne, % 1'i imanına delalet eden bir söz söyleyse yine o adamın küfrüne hükmolunmaz.» (7)

---

7) Abdurrahman Azzam, Ebedi Risalet, terc. H. Hüsnü Erdem, İst., 1962, s. 20.

Hz. Mevlânâ'nın Hayatı

(Baştarafı 15. sayfada)

Bir gün medreseden evine giderken tanımadığı bir yolcu, atının önüne geçip bazı sualler sordu. Sualllerinin cevapları, o yabancıyı mest etmişti. İşte bu zat Şemsüddin Muhammed Tebrizi'dir. Bu konuşma onları birbirlerine âşık yapmış, bundan sonra Hz. Mevlânâ anıldığı vakit Tebriz'siz düşünülemez olmuştu.

Bu dostluk halkın gözünden kaçmamış ve Mevlânâ'nın da eski medrese iştiyakı kalmayınca dedi koduya vesile olmuştur. Bu dedikodu bir müddet devam eder. Ancak Şems-i Tebrizi'nin ortadan kaybolmasıyla bir an süküna erer, fakat bu sefer Mevlânâ ızdırap içindedir. Günlerce evinden dışarı çıkmaz ve dostunun ateşi Mevlânâ'yı bir kurdun ağacı yediği gibi içten yemeye başlar. Halk da Mevlânâ'nın daha fazla üzüldüğünü görünce O'nun tekrar da'vet edilmesi söylenir. Nihayet mektublar ve Sultan Veled'in O'nu araması Şems-i Tebrizi'nin gelmesini sağlar. Fakat ikinci gelişde fazla sürmez, zira halk ve oğlu Alaüddin onu çekemezler. Bundan sonra Şems kaybolur, bir daha bulunmamak üzere... Zaten halkın kötülemesi daha fazla devam ederse bulunmamak üzere kaybolacağını söylemişti. Bu kayboluş Mevlânâ'yı da kendinden geçirir. Bundan sonra devamlı ızdırap içinde günlerini geçirmeğe başlar. O ızdırabı Mevlânâ'yı Sem'a yapmaya İlâhî âşka bende eylemeğe yeter, hatta bu hususta bir rivayet vardır. Denir ki: «O günlerde bazı kimseler Şems-i Tebrizi'yi gördüğünü söylediği zaman, Mevlânâ hırkasın elbisesin vermiştir. Bazıları da bunun yalan olduğunu söyleyince Mevlânâ yalanına bütün varımı veriyorum şayet o haber doğru olsaydı canımı veririm der» Muallakta kalan bu aşk bir ve artık onun adıyla hemdem olur. Daha sonra bu aşk Hüsameddin Çelebi'de karar kılar ve nihayet onda fânî olur.

Mevlânânın Şems-i Tebrizi'den edinmiş olduğu mânevî bilgiler Mevlânâ'yı Mevlânâ yapar kendi tabiriyle hamlıktan çıkarıp pişirir, daha sonra da aşk ateşini kalbine atıp onu yanmaya bırakır.

Mevlânâ bu yanışıyla bütün insanlığa örnek olur. Mevlânâ aşk yolunun Peygamber yolu olduğunu Mesnevisindeki beyitlerin birinde şöyle ifade eder.

عشقست طریق راه پیغمبرما ـ مازادهٔ عشقیم عشقست مادرما

«Bizim Peygamberimizin yolu aşk yoludur. Biz âşkzâdeyiz anamız aşktır.»

Ölümü :

Bu aşk Mevlânâ'yı tamamen yakmış ve kurutmuştu, nihayet hayatının sonu gelmiş, 5. Cemaziyel âhir 672/16. Teşrin. 1273'de Konya'da vefat etmiştir. Cenazesi babasının kabrinin evvel bulunduğu yere yani bugünkü Mevlânâ Türbesine defnedilmiştir.

Şimdi halkın gönlünde büyük bir yeri olan Mevlânâ bu yerini o zaman aşk ateşiyle yazmış veya söylemiş olduğu Mevnevisiyle ayırmıştı. Ama bugün hakiki Mevlânâ âşığı yanında dalkavuklar da eksik değildir. Bu ise Mevlânâ için bir zül değil bir yüceliktir. Zira Ziya Paşanın deyişiyle bu terazi bu kadar sikleti çekmez o dalkavuklar bunu anlıyamazlar.

Son olarak şunu ifâde edelim ki şimdi yapılan semalar ve ihtifallerde tezâhur eden fiiller Mevlânâ âşkıyla ve Mevlânâ ile hiçbir ilgisi yoktur. Çünkü Mevlânâ ne el oğmuş ne de eteğe kapanmıştır.

PEYGAMBERİMİZİN MUCİZELERİ
Müellifi : Mehmet ÖTEN

Hazret-i Muhammed (S.A.V.) in mucizeleri (Olağanüstü Halleri) adı ile yayınlanmış olan bu eser çok önemli bir boşluğu doldurmuştur.

Bugüne kadar Türkçe olarak neşredilmiş böyle bir kitap yoktur. Kitabın baş tarafında «hârikalar» geniş bir şekilde açıklanmakla beraber Hz. Peygamber'in, bütün hayatı boyunca göstermiş olduğu mucizeler, geleceğe ait haberler, fitneler ve kıyamet alâmetleri olmak üzere 20 bölümde 621 mucizevi râvileri, kaynakları, delilleri ve gereken izahları ile 400 küsür sahife içinde bir araya toplamıştır. Bugüne kadar duymadığınız yüzlerce mucizeyi bu kitapta okuyacaksınız. Lüks ciltli 30.— liradır.

Kitapların isteme adresi : Cıvıloğlu Zafer Fırını Karşısı, No: 31, Konya.

İstanbul Tevzii : Üçdal Neşriyat Koll, Şti. Ankara cad. No: 46 — Tel : 26 49 48

ÇÖĞEN
SOĞUK HAVA DEPOSU

ADRES : DEPO: Eski Odun Pazarı Şepharam Mahallesi No: 21

İrtibat Bürosu: İstanbul cd. No: 19 - Konya

Telefonlar :
DEPO : 2216
İrt. Büro : 2790 - 2852

Müsait fiat, teknik depolama, ticari muameleler ve her türlü kolaylıklar depomuz prensipleridir.

NİL

SONDAJ VE SIHHÎ TESİSAT TAAHHÜT İŞLERİ

Garantili yapılır

Seyit Mehmet Demircioğlu

Demirciler İçi Bulgur Tekkesi Sk. No. 25 - Konya

YILDIRIM ve TOSUN
Soğutma Sanayii ve Ticaret

★ **PİMAŞ İnşaat Malzemeleri,**
★ KALEPORSELEN Elektroteknik Malzemeleri Konya Bayii ve
★ **Bilûmum Elektrik Malzemeleri Satışı ve Taahhüt İşleri**

ÖMER ve TAYYAR ÇOKTOSUN

Tel: 2073 - 4394 — P.K. 191
Eski Odun Pazarı No: 29-31 KONYA

KEMAL ŞADOĞLU
ve BİRADERLERİ Koll. Şti.
İTHÂLÂT - İMALÂT ve TOPTAN
«Şadol» Selülozik Sentetik Tinerleri.
Boyanız ne olursa olsun «ŞADOL» TİNERLERİNİ tercih ediniz.
«ŞADOL» Cam Macunları daima emsallerinden üstündür.

Merkez: Karaköy, Fermeneciler Cd.
No: 76-78 İstanbul
Tel: 49 83 43

M. EMİN BELVİRAN

Manifatura - Tuhafiye - Mefruşat

TELEFON : 1977

Kebapcılar çarşısı No. 8 - **KONYA**

Hadiseler - Düşünceler

(Baştarafı 2. sayfada)

değmemiş gibi, şimdi de bu ırkçıların babası Hint Hükûmeti, Pakistan sınırlarını ateşe veriyor. İslâmlığın ve Şarklılığın kalesi mesabesindeki bu temiz ülkenin son aylarda başına neler getirildi!... Neler getiriliyor!

Kalkın ey siz geri kalan emperyalist kollar; kalkın, durmayın! Dünyanızda rızık sofranıza kıtlık getirmekle itham ettiğiniz Müslüman kitlelerin kanını akıtın. Onların, son damlasına varıncaya dek kanlarını heder edin! Kalkın ey ehl-i küfür, kalkın! Rahat yok size, huzur yok size; varlığını toprak etmedikçe şu İslâm neslinin!

Evet... Küfür milleti yedi koldan saldırsın; İslâmlığın kökünü kazımak için yırtınsın! Fakat şunu unutmasın :

DÜN bu emperyalistlerin dedeleri, bütün Garp devlet ve ordularını bir kumanda altında toplamış ve defalarca **HAK EHLİ**nin üzerine yürümüşlerdi. Lâkin, Anadolunun HÂK-İ PAKİ, bu murdarlara mezar olmuştu. Bugün ise, bu emperyalist küffarın, binbir türlü felsefenin etkisiyle birbirlerinden kuşkulandıkları bir zamanda gayelerini gerçekleştirmeleri bir hayâldir. Aksın varsın ırmaklar gibi ehl-i tevhîdin kanı... Bu bizim günâhımızdır; yoksa ehl-i küfrün başarısı değil. Aka aka, birgün durulacak; **BEYAZ SARAY**'ın, **KREMLİN**'in duvarlarını aşacak. Ehl-i küfr, bizim kanlarımızla boğulacak.

Ey ehl-i iman! Bu günler yakın! O büyük ânı, Risâlet-i Muhammediyye'nin mukaddes yükü altında ezgin karşılamaya bak...

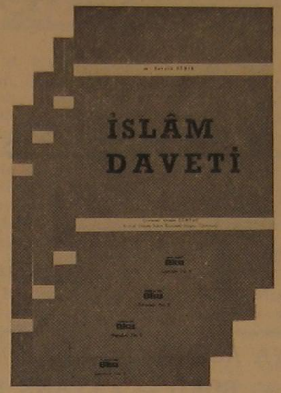

Mecmuanız Sunar!

İSLÂM DAVETİ

Büyük titizlikle hazırlattığımız
bu kıymetli eser ruhların gıdası olmaktadır.

Bu kitap, kitap ve sünnetin ışığında 20. asır müslümanının yolunu çizmektedir. Bugün küfrün saltanat kurmaya çalıştığı İslâm memleketlerinde kurtuluşun yolu **İslâm Dâvetiyle** açılacaktır.

Mecmuamızın ikinci neşriyatı olan bu kitap meşhur âlim **es-Seyyid SÂBIK** tarafından yazıldı ve değerli hocamız **Ahmet GÜRTAŞ** tarafından dilimize kazandırıldı.

Mecmuamız bu eseri de siz okuyucularına sunabilmenin saadetini duyar.

Büyük boy : Fiatı 10 lira.

İsteme adresi: **OKU Neşriyat Bürosu P. K. 105 — KONYA**

★ Kitapçılara ve okul kooperatiflerine % 25,

★ 10 taneden az alanlara % 15 ve

★ 10 dan fazla alanlara % 20 tenzilât yapılır. (ÖDEMELİ GÖNDERİLİR)

BÜYÜK KAPI - (ek)

Mecmuamızın neşriyat sahasına sunduğu bu ilk eserin mevcudu az kalmıştır, istemekte acele ediniz.

Bu eserde büyük dâhi Üstad Necip Fazıl Kısakürek'in kaleminden Hz. Ebu Bekir'den Seyyid Arvasi'ye kadar gelen altın halkayı ve has oda emanetçilerinin hayat hikâyelerini tatlı bir üslûp ve güzel Türkçe içinde bulacaksınız.

(128 sahife 5 lira)

Bu kitabın isteme adresi:
Oku Neşriyat Bürosu
P. K. 105 KONYA

On adetten fazla isteyenlere % 25 tenzilâtla ve ödemeli gönderilir.

ÇIKIYOR!

AMÂK-I HAYÂL

«OKU» yayınlarının üçüncüsü olan A'MAK-I HAYAL (Hayal âlemi), Şehbenderzade Filibeli Ahmet Efendi'nin kıymetli eseri basılmaktadır.

Şimdiye kadar üç baskısı yapılmış olan bu sonuncusu diğerlerinden çok farklı olarak aslını ve sadeleştirilmiş şeklini yan yana vermekte. Konya Yüksek İslâm Enstitüsünün değerli hocası Muhterem Ahmet Gürtaş'ın hazırlayıp «Oku Yayınları» arasında sunduğu bu eseri mutlak görünüz.

Siparişlerinizi şimdiden

«Oku Neşriyat Bürosu
P. K. 105 KONYA» adresine gönderebilirsiniz.

(İsteyenlere ödemeli olarak da gönderilir.)

ÇANAKKALE SERAMİK FABRİKALARI A. Ş.

MANNESMANN — SÜMERBANK BORU ENDÜSTRİSİ T. A. Ş.

E. C. A. PRES DÖKÜM SANAYİ

DÖKÜMAY (BANYO) FABRİKALARI

Kıvrak KOLL. ŞTİ.

SÜLEYMAN KIVRAK ve OĞULLARI

MERKEZ: LÂRENDE CADDESİ No. 129 Tel.: Mğz. 1618 — Ev: 2282 KONYA

ŞUBE: DÖLEN İŞ HANI No. 10 Tel.: Mğz. 1215 - 2533 - 1770 - Ev: 1150 ANTALYA

KONYA ve ANTALYA ACENTELİKLERİ

DEMİR — ÇİMENTO — BORU — FAYANS

HER NEV'İ KALORİFER, İNŞAAT VE SIHHİ TESİSAT MALZEMELERİ

Toptan - Perakende satışlarıyla

Sayın İnşaat Sahiplerinin Hizmetindedir.

ECZACIBAŞI SERAMİK FABRİKALARI A.Ş.

SIHHÎ TESİSAT MALZEMESİ

YETKİLİ SATICISI

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri:

a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,

b — Mükemmel şekilde dekore eder."

46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ.
Fermeneciler, Nu.: 74-87
İSTANBUL

44 63 93
Tel.: 48 12 24
Fb.: 21 25 37

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI

Lâle

ADRES:
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No: 116 — Tel.: 221323
İstanbul

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

M. Mustafa Aytaç — ALMANYA : İnsanlık âleminin, ilhadın bataklığında debelenişi, çırpındıkça boğulmaya yüz tutuşu hakikaten ma'nâ gözcülerini elemden eleme sevkediyor, içinde bulunduğumuz acıklı durum düşünenleri münkesir kılıyor. Ve insanlığı dalâletten, bu elîm vaziyetten kurtarmayı bir borç, bir vazife olarak üzerine yüklenmiş insanlar büyük bir azimle, yılkılmaz bir imanla mücâhedeye atılıyorlar. Biliyorlar ki onlar, kurtuluşumuzun tek yolu CİHAD'dır, İSLÂM'a DA'VET'tir. Biz müslümanlar olarak, insanlığa hakîkat yolunu göstermekle mükellefiz ve bunun için de cihad etmeye, mücâhidlere yardımda bulunmaya mecbûruz.

Bu mecbûriyet ve mükellefiyeti idrâk etmiş bir kimse olarak İslâmın cihad vasıtası **mecmuamız OKU**'ya topladığınız abonelere karşı teşekkürlerimizi sunar, tebriklerimizi beyan etmek isteriz. İsim ve adreslerini bildirdiğiniz kardeşlerimizin kayıtlarını yapıp, kendilerine derhal mecmualarını gönderdik. Mecmuamızın yurt dışı abone fiatı 40 lira olduğu için şahıs başına 10 DM. göndermeniz gerekmektedir. Bu hususta siz bize yardımcı olabilir, paraları toplar ve gönderirsîniz. Ayrıca çevrenizden yeni aboneler bulmaya devam ederseniz hem da'vâya hizmet etmiş olursunuz, hem de bizleri çok memnun edersiniz. Hayırlı faaliyetlerinizi beklerken, anavatandan bütün müslüman kardeşlerimize sonsuz selâm ve sevgilerimizi sunarız. Allah'a emanet olunuz, sa'yiniz meşkûr, ameliniz makbûl olsun.

M. Zekeriyya Deniz — DENİZLİ : İslâm ordusunun kurmay üst subayları mesabesinde olan İmam-Hatipli kardeşlerimizden abone olacakların listesine göre gerekli işlem tarafımızdan yapılmış ve mücâhid kardeşlerimizin mecmuaları adreslerine postalanmıştır. Bu işte size önderlik yapan muhterem edebiyat hocanız HİDAYET AKÖZ Beye bizzat deruhde etmeniz hasebiyle zatınıza sonsuz teşekkürlerimizi sunmayı bir borç telâkkî ederiz. Onbeş kişinin aboneliğine mahsup olarak gönderdiğiniz 192 lira elimize geçmiş ve muameleye tâbî tutulmuştur. Selâmlar, sevgiler...

M. A. İhsan Muradoğlu — SİVAS : Gönderdiğiniz paraların hepsi de alınmış ve hesabınıza işlenmiştir. Mecmuaların bir kısmının elinize geçmemesinin sebebi adresinizin değişmesiyle postada vâkî bazı yanlışlıklar olsa gerektir. İstediğiniz mecmualar bildirdiğiniz şekilde değiştirilen adresinize postalanmıştır. Bu duruma göre aboneliğiniz de 121. sayıya kadar devam edecektir. Saygılarımızla...

M. Salâhaddin Soy — ZONGULDAK : İslâmî gayeleri yaşama ve yaşatma arzusuyla, zor durumlara rağmen azmi sönmiyen, devamlı okuyan, irşad eden siz kardeşlerimizden isimlerini verdiklerinizi abone kaydettik, mecmualarını yolladık. Ayrıca size de her ay Allah (C.C.) ın izniyle muntazaman 17 adet mecmua gönderilecektir. Selâm Hak'ka tâbî olanlaradır.

M. Samim Çanakçı — İZMİR : Yaz aylarında abonelerimizden borçları tahsîl etmek için gönderilen kardeşimiz borçlu listesini çıkarırken sizin yolladığınız para henüz elimize geçmediği için listede borçlular arasında isminiz de yer almıştı. Bu arada sonradan postahane vasıtasıyla gönderdiğiniz para elimize geçti. Biz onu derhal hesabınıza işledik. Arkadaşımız da ayrıca sizden tekrar para almış. Bu parayı da hesabınıza ekledik. Bu duruma göre aboneliğiniz 146 sayılı mecmuamıza kadar devam edecektir. Hürmetlerimizi sunarız.

M. Mustafa Yeşilyurt — ANKARA : İSLÂM bir nûrdur ve hidayet kaynağıdır. Bizler ise bu nûru bütün âleme yaymakla mükellef varlıklar... Ve mecmuamız OKU, bu mükellefiyetin îcrasını edâ eden neşir organı... Öyleyse İslâmın İlk Emri OKU'yu neşretmek ve tanıtmak İSLÂM NÛRUnu yaymanın tâ kendisidir. Bu çok mühim ve elzem işi yapabilmek sizlerin ve bizlerin gayretiyle olacak. Evet, vazifemiz susayan gönüllere İslâmı sunmak, görmeyen gözlere hakîkatı işaret etmektir. Bu vazife hepimizin boynunun borcudur. İslâmî nûru takdim gayesi ve azminde olan mecmuamızı tanıtma gayretinde bulunan ve böylece bize dokuz abone bulan siz kıymetli kardeşimize hayır duada bulunur, Allah (C.C.) razı olsun deriz. Arzumuz, her okuyucumuzun tanıdıklarına, konu-komşularına mecmuamızı tavsiye etmesi, onların aboneliklerini te'mine uğraşması, bu sâyede de sesimizin yüzbinlere duyurulabilmesi, İSLÂM İDEALİnin yaşanılır hâle getirilebilmesidir. Ne mutlu o kimseye ki, din-i mübîn-i İslâm yolunda îcrâ-ı faaliyette bulunuyor, ALLAH YOLUnun yolcusu olma azmini güdüyor!...

M. Musa Yenen — KAYSERİ : Herşeyden evvel şunu bilmenizi isteriz ki bu mecmua Hak'ka kendini vermişlerin, Allah'a kul olanların, Rasûl-ü Ekrem'e uyanların, da'vâya bağlananların, mücâhidlerin, sizlerin mecmuasıdır. Ve onun gayesi, kaynağı kurutulan İmam-Hatip neslini içinde bulunduğumuz silâhsız mücâdele sahasına, yazı hayatına sevketmektir. Bu bakımdan, göndereceğiniz şiir, hikâye, fıkra, makale, roman gibi yazılara mecmuamızın sahifeleri tamamen açıktır. Fikrimize uygun gelen ve neşredilecek kalitede olan her çeşit yazıya memnûniyetle mecmuamızda yer verilir.

Adresinizi mektubunuzda bildirdiğiniz şekilde değiştirdik. Borcunuz 14 liradır. Yeni senelik abone bedeli ile beraber 38 lira göndermeniz gerekiyor. Bilvesile selâmlarımızı sunar, alâka ve yazılarınızı bekleriz. Hoşça kalınız.

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi: Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına: *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi: P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları: Yıllık: 24 T.L., Altı Aylık: 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık: 40 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
ŞEVVAL — 1391 — Yıl: 11 — Cild: 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih: 14.12.1971

Sayı : 118
OCAK 1972

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

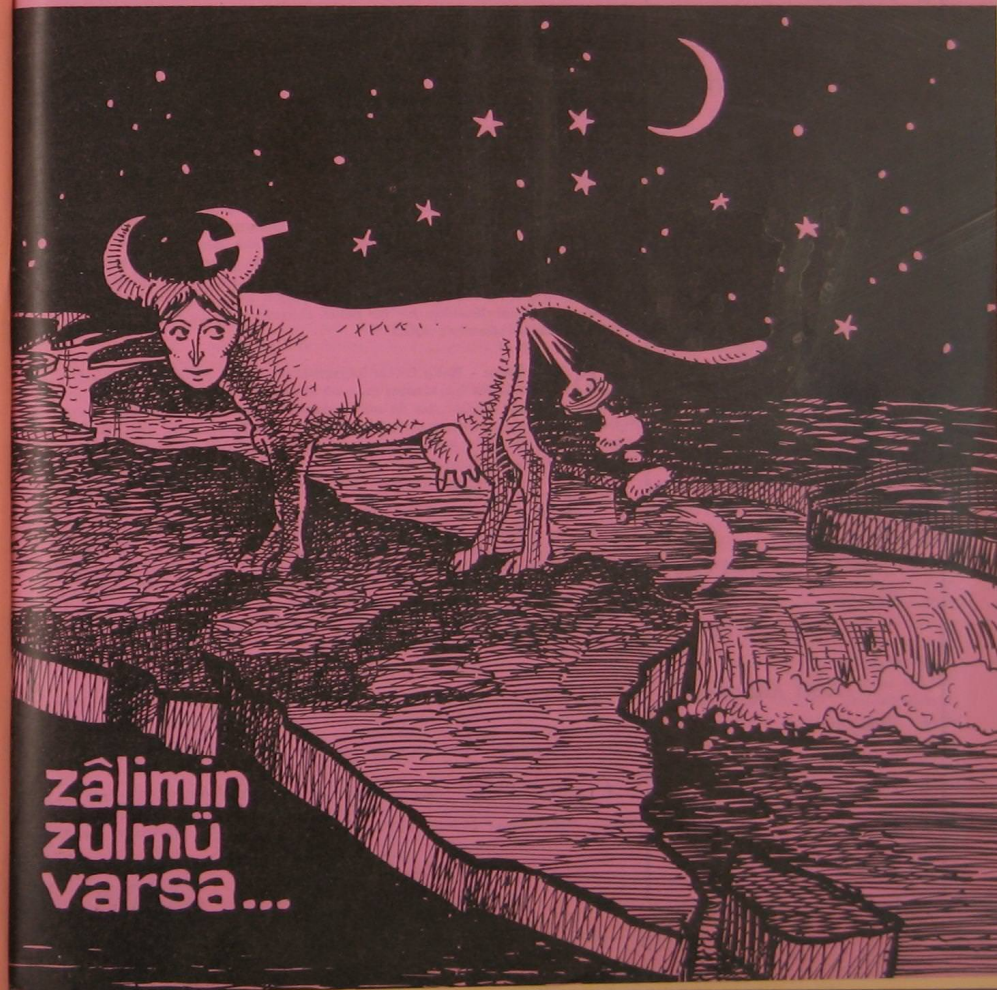

OKU İSLÂMIN İLK EMRİ

200
KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler - Düşünceler **OKU**

★ Hint Emperyalizmi ve Pakistan **OKU**

★ O Ölmedi **Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY**

★ Su ve Mü'min **Mustafa YEŞİLYURD**

★ Sünnet ve İlahî vahy müessesesi **Ali Osman KOÇKUZU**

★ Güneş Doğuyor. **Eb-ül CİHAD**

★ Kur'an Kursları **Arif ERKAN**

★ İslâm'ın üstünlüğü nereden geliyor. **Mr. R. L. MELLAMA**

★ İlahî İmza **Abdullah PARLAYAN**

★ Kurban **Mehmet SAVAŞ**

★ Gel Kardeşim **Nuri BAŞ**

★ Suç **İbrahim TÜFEKÇİ**

★ Pakistan **Ahmet AĞIRBAŞLI**

★ Değişiniz **Arif ETİK**

★ Bulmaca

★ Haberler ve Kritiği

★ Okuyucularla Başbaşa

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

İMAM Hatip Okullarını kapatmaktan başka hiç bir müsbet-menfî güç gösterisinde bulunamıyan Türk Resmiyetinin istikrarsızlığını ve buna bağlı olarak bütünüyle cemiyet yapımızın zelzeleli hâlini gördükçe, insan buhranlar geçiriyor! Yirmi senelik bir öğretim hayatından sonra bir an içinde kapatılıveren İmam-Hatip Okulları orta kısımları yanında; şu memlekete halkına ve devlet rüesasına en büyük kötülükleri yapmış ve yapmakta olan kızıl anarşistlerin hapishanelerde kuş sütüyle beslendiği bir ortamda insan beşeriyetinden istifa etse yeridir! Anlaşılmaz bir iştir; hapishanelerdeki kızıl ordunun mahsur elemanları ayni huysuzluklarına içeride de devam ederler, hapishanede terrör havası estirirler ve bunlara halâ insânî vazife yapamamanın endişesi izhar edilir! Beslenme ve tedâvî problemlerinin titizlikle ele alındığı söylenilir! Ve nihayet aşırı bir tahabbüp (sevgi) gören bu aç canavarlar dönüp dişlerinin kirasını istediler... Olan oldu, Türk siyasetini zedeleyen, resmî gücünü iyice sarsan hâdise zuhur etti;

Kartal - Maltepe Askerî Cezaevinde tutuklu bulunan Mahir Çayan başkanlığındaki 5 kızıl eşkiya grubu, temeli delerek kaçtı! Hicapla söylenmiye ve ilân edilmiye şayeste olan bu hâdise nasıl zuhur edebilirdi? Betonarme bir binâ delinecek, hem de bir kaç günde; kalorifer tüneline ulaşılacak, oradan firar edilecek! Akıl alacak iş değil bu! Kalıbımızı yere basmıya hazırız ki, bu işte mutlaka bir ihanet parmağı var! Hem de bir değil bir kaç hâinin!.. Şu bilinmeli ki, Endonezya halkının geçen yıllarda orduyla kol kola vererek komünist hâinleri temizlemeleri ameliyesini artık biz de yapmıya mecburuz! İhanet şebekesi katledilmedikçe, tek komünist kalmayıncaya değin kızıl gövdeler DARAĞAÇLARInda sallandırılmadıkça hiç bir netice alınamıyacak, hiç bir tedbir kâr etmiyecek. Bunu bilmeliyiz artık!

BİZİM, İmam - Hatip Okulu kapatmaktan, dindar çevrelerden kuşkulanmaktan başka bir kârımız mı var? Misyoner faâliyetleri en basit iş mahallerinde başını kaldırır, biz de bu uğursuz şebekenin meş'um ağına av yetiştiririz. Allahından - Peygamberinden bihaber yetiştirdiğimiz Türk çocukları bunların pençelerine asılır kalır, karşımıza koyu bir NASRANİ olarak. çıkar. Yarım yüzyıldır resmiyet eliyle tutmaya, durdurmaya çalıştığımız İslâmî hareket, teşkilâtlı bir şekilde ortalarda görünmediğinden her köşede İSÂ MÜJDECİLERİ (!) nin seslerini duyuyoruz.

Gerçi, seçkin bir EHL-İ TEVHİD topluluğunun birgün, —hem de yakın bir gelecekte— İslâm sancağını beşeriyyet semâlarında dalgalandıracağından şüphemiz yoktur. Fakat, maneviyatsız neslin, Amerikaya - Avrupaya tahsile gidince HİRİSTİYAN olarak dönüp gelişi bizlerin ciğerini parçalıyor! Neden bu zavallıları, papazların katlıâm-ı ma'nevisine terkediyoruz? Neden, Konya Erkek San'at Enstitüsünde okuyan bir talebeyi, Kaliforniyadaki bir akrabasının zehirleyici propagandasına terk ediyoruz? Daha daha, Amerikadaki o zavallı Türk misyonerinin NASRANİ (hiristiyan) oluşunun günâhını çekmiye nasıl razı oluyoruz?

BU gün biz diyoruz ki: Türk gençliğine İslâmı öğretin ey ilgililer! Bunca mazlum ehl-i tevhîdin âhı sizin için iyi olmasa gerek! Mes'ûliyetiniz çiftir sizin! Hem şahsî, hem de umûmî! Ahiret hayatına inananlar, bu işe bir hal çaresi bulmak mecburiyetinde olduklarını idrak ediyorlardır her halde!..

ORTADOĞU, Ehl-i İslâmın kuşkusunu tahminlerin üstüne çıkarmıya yetici durumunu daha da gerginleştirdi. Bir tarafta ÜRDÜN, öte yanda başta MISIR ARAP CUMHURİYETİ olmak üzere öteki Arap ülkeleri ve bir ta-

(Devamı 23. sayfada)

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku

GÜNEY ASYA YANIYOR!

Hint Emperyalizmi VE PAKİSTAN

İstiklâl bayrakları, Pakistanlı kardeşlerimizin vatan semâlarında tam çeyrek asırdır asık çehrelerle dalgalanıyor... İki yüz seneye yakın bir zamandan beri ülkesinde işliyen İngiliz emperyalizmini 1947 de yıkarken **Pakistanlı mücâhid** ne mes'ud istikballer gözlüyordu!.. Fakat, ne kahredici bir gerçek ki, **uğursuz batı sömürgesi,** İslâm ülkelerinden ordularını çekip giderken, arkasında yaban kafalı yerliler bırakıp gidiyordu. İslâmlığa ve O'nun büyük medeniyetine parlak istikballer vâdeden **Pakistan** ve Pakistanlı müslüman, 25 yıllık buhranlı bir istiklâl devresinden sonra bugün iç ve dış düşmanlarının çetin saldırılarıyla mücâdele ediyor.

Bâbur şâh'ın, bugün alev alev yanan ülkesi, ne çekiyorsa dirayetsiz ve basîretsiz siyâsetçilerinden çekiyor! Kendileriyle aynı yılda istiklâle kavuşan **HİNDİSTAN,** 5. genel seçimlerini yapıp hür idareyi ülkede günden güne geliştirirken, Pakistan ülkesi, çeyrek yüzyıla yakın bir zaman içinde — 23 senede — ancak bir defa, binbir çeşit kargaşalıklarla neticelenen bir umûmî seçim yapabilmişti.

Karakteri emperyalizm köleliğiyle yoğrulmuş yaban kafalı siyasî kadro, tam 23 sene fikir ve söz hürriyetini İslâmî çevrelere hasret bırakmış, Batı'nın posa kültürünü ülkede yaymak için bütün gücünü seferber etmişti. Halkı İslâmdan uzaklaştırmak için ne lâzımsa yapıyor; **«İslâm bu asırda tatbik olunamaz»** propagandalarının ardı arkası kesilmiyordu. Pakistanlı kardeş, varını yoğunu Allah (c.c.) yoluna sermiş, müstakil bir İslâm vatanı kurmak için kanlar dökmüştü. Hindistan'dan ayırabildiği, İngiliz emperyalizminden koparabildiği ülkesinde, A'dan Z'ye kadar, hayatın bütün ayrıntılarına İslâmın damgasını vurmak istiyordu. Bu anlayıştaki temiz bir nesli yozlaştırmadıkça, yeni yetişen kuşakları İslâmsız talim etmedikçe siyasî kadro başarısını gerçekleştiremiyecekti.

İşte sırf bu uğurda kültür namına ahlâk dışı aşılar yapıldı. Eğitimci güçler olanca çabalarını bunun için harcadılar. Bir tarafta diktâ idâresi hüküm sürüyor, bir tarafta da bu diktâtörlerin kurdukları eğitim teşkilâtları İslâmın etrafına şüpheler atıyorlardı. İslâmî çevrelerin son güçleriyle çalışarak koydurmağa muvaffak olabildikleri 1956 İslâm anayasası etrafında fırtınalar koparıldı. Hür idâreye ulaşabilmek için yapılan tatlı va'dler her tarafı durulttuğu ve teskin ettiği bir hengâmede 1958'de diktâ idâresi tazelendi; Eyüp Han, O haşmetli kral saltanat kurdu. İslâmî çevrelerden esirgenen hürriyet nimeti, İslâm aleyhinde çalışanlara bol bol dağıtıldı.

Alınan dış yardımlar, hükûmet yardakçılarının elinde toplanıyor, korkunç bir ortaklıkta hüküm sürüyordu. Topraklar, ağaların ellerinde toplanmış, çiftçiler bu derebeylerin kapılarında sürünüyorlardı. Sömürgeciliğin kucağında büyümüş olan devlet erkânı; İngiliz emperyalizmini halka aynen tatbik ediyordu. Dindar çevrelerin elemanları hapislere atılıyor, iftirâlara, bühtanlara hedef ediliyordu. İslâmın can düşmanı sapkın **KADİYÂNİLİK** hareketinin önüne duran İslâm liderlerine edilmedik zulüm bırakılmadı.

Diktâtör zihniyet riyakârlık peşinde, aldığı dış yardım ve borçlarla plânsız-proğramsız yeni mahalleler kuruyor; fabrikalar inşa ediyordu. 1967 senesinde, 1958 yılına nisbetle dış borçlar kat kat artmış, kredilerin fâizleri dünyaları tutmuştu. Vergi üstüne vergi, zam üstüne zam iktisâdî hayatı halk için çekilmez bir belâ haline getirmişti.

Sosyalistler müsâmaha görüyor, komünistler âdeta korunuyordu. Memleketin bütün kilit noktalarını ellerine geçiren komünistler, bilhassa **DOĞU**'da talebeleri, fakir işçi halkı sokağa dökmeye nihayet muvaffak oldular. Mektepler kapatıldı, sokaklarda talebeler birbirleriyle harbettiler. Sosyal hayatın felç olduğu, memlekette kızıl idârenin taht kurmasına ramak kaldığı bir zamanda ordu idâreyi ele aldı.

Askerî idâre, umûmî seçimleri vâdetti ve bu va'dini yerine getirdi. Fakat, tecrübesiz pek çok işlere girişti. Seçimlerin kanun ve nizamlar dâhilinde yapılmasını sağlıyamadı. Dil, ırk ve bölge istismarcısı komünist adaylar miting meydanlarında neler va'dettiler neler! Türkiye İşçi Partisi'nin sloganlarının aynını onlar da söylüyorlardı. Herkese iş, herkese toprak, bekârlara evlilik va'dettiler. Marx'ın, Lenin'in ve Mao'nun uşakları, **Doğu Pakistan**'da alenen fikirlerini yayarlarken, askerî hükûmet tedbir almadı. **Komünist Avamî Birliği** başkanı Mücibürrahman, Doğu Pakistan'da ayrı bir devlet kuracağını söylerken **General Yahya Han** tehlikeyi hâlâ sezmek istemiyordu! Hindistan, DOĞU'da kızıl **BENGALDEŞ MİLLİYETÇİLERİ**ni teşkilâtlandırıyor, bölücü güçlere her türlü yardımı gönderiyordu.

Nihayet olanlar oldu!.. Kızıl lider MÜCİBÜRRAHMAN'ın zinde kuvvetleri, Hindistan desteğiyle ayaklandı. Müslüman katliamı başladı. Kadınların ırzlarına kocalarının gözleri önünde geçiliyor, çocuk-

(Devamı 23. sayfada)

TEFSİR

O ÖLMEDİ...

● *Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY*

« وما محمد الا رسول قد خلت من قبله الرسل أفان مات أو قتل انقلبتم على أعقابكم ومن ينقلب على عقبيه فلن يضر الله شيئا وسيجزي الله الشاكرين . »

«Muhammed bir peygamberden başka (birşey) değildir. Ondan evvel daha nice peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o, ölür yahut öldürülürse ökçelerinizin üstünde (gerisin geri) mi döneceksiniz? Kim (böyle) iki ökçesi üzerinde (ardına) dönerse elbette Allah'a hiç bir şeyle zarar yapmış olamaz. Allah şükür (ve sebat) edenlere mükâfat verecektir.» Âl-i İmrân : 144.

Müfessirlerin beyan buyurduklarına göre âyet-i kerîme, Uhud savaşında müslümanlardan bazılarının gerileme göstermiş olmaları sebebiyle nâzil olmuştur. Kargaşalık esnâsında «Muhammed öldürüldü!» diye şeytan bağırmış, bundan sonra durum daha da vahîm bir hal almış; İbn-i Kamie ise derhal müşriklere giderek «Muhammed'i öldürdüm.» demişti. Halbuki Rasûlüllah'ın mübârek başını berelemiş bulunuyordu. Âyet bu duruma göre mü'minleri itab eder bir mahiyet taşımaktadır. Yâni, «peygamber ölmek veya öldürülmek sûretiyle aranızdan ayrılabilir. Fakat O'nun sizlere teblîğ ettiği din bâkîdir. Ondan aslâ ayrılmayacaksınız. O'nun izinde ve gösterdiği yolda ilelebed yürüyeceksiniz. Aksi halde O'na inananlardan olamazsınız.» Aynı gün mühâcirlerden bir sahabî kana boyanmış bir diğer sahabînin yanından geçerken ona : «Acaba Muhammed öldü mü?» demişti. Bunu duyan yaralı sahabî : «Eğer Muhammed öldüyse yüce Rabbine kavuşmuş demektir. Artık siz O'nun bize teblîğ ettiği din uğruna savaşın, cihad edin.» mukâbelesinde bulunmuştu. Kurtubî merhumun da dediği gibi peygamberler kavimleri arasında ebedî olarak bâkî değildirler. Mühim olan onların getirmiş olduğu dine sımsıkı sarılıp onların gösterdiği yoldan ayrılmamaktır. Şu halde peygamberler tarafından gösterilen yol açık ve bellidir. Onlardan şaşmamak gerekir. Çünkü onlar da insandırlar, ölebilirler, hattâ öldürülebilirler. Ama hayatları uğruna müdâfaa ettikleri din ve da'vâ bâkîdir; kıyamete kadar da bâkî kalacaktır.

Uhud savaşındaki dehşet ve heyecan bir defa da Rasûlüllah'ın âhirete irtihal buyurdukları gün vukû bulmuştu. O gün Hz. Ali durumun dehşetinden gizlenmiş, Hz. Osman konuşamaz hale gelmiş, Hz. Ömer ise : «Vallâhi Muhammed ölmedi.» diye bağırmıştı. Hz. Ebû Bekr ise Sünh denilen yerdeki evinden gelmiş ve halkla konuşmakta olan Ömer'e «Otur!» diyerek tarihe malolan konuşmasını yapmış ve «Kim Muhammed'e tapıyorsa (bilsin ki) Muhammed ölmüştür. Ve kim Allah'a tapıyorsa Allah ölmemiştir, ölmez, Hayy'dır.» buyurmuştur. Daha sonra da mezkûr âyet-i kerîmeyi okumuştur.

Abdullah İbn-i Abbas diyor ki : «Allah'a yemin ederim ki, halk Allah'ın bu âyeti indirmiş olduğunu sanki bilmiyorlardı da Ebû Bekr tilâvet edince öğrendiler. Ebû Bekr'den bu âyeti duyanlar hep onu okumaya başladılar. Her gördüğüm kimse o âyeti okuyordu.» Hz. Ömer ise: «Allah Allah, sanki ben bu âyeti ancak o gün okudum.» buyurarak Rasûlüllah'ın âhirete irtihal buyurmasıyla kapıldığı dehşet ve heyecanı anlatmak istemiştir. Çünkü Ömer, Rasûlüllah ölmeden münâfıklardan büyük bir kısmının cezalandırılacaklarına inanıyordu. Fakat Hz. Ömer bu anlayışında yanıldığını, Ebû Bekr halîfe olunca yaptığı bir konuşmasında izah etmiş ve demiştir ki: «Dün size bir söz söylemiştim. Fakat o, benim dediğim gibi olmadı. Ve ben bu hususu ne Allah'ın indirdiği kitapda ve ne de Rasûlüllah'ın bana buyurduklarında bulabildim. Benim bütün dileğim, Rasûlüllah'ın hepimizden sonra aramızdan ayrılmasıydı. Fakat Allah, Rasûlünün aranızda kalmayıp ayrılmasını diledi...»

Görülüyor ki, ortada bir İslâm ve onun gösterdiği yol var. Bütün müslümanların onu içten benimseyip uğrunda canla başla çalışmaları gerekir.

BİR DÜŞÜNCE

Su ve Mü'min

Mustafa YEŞILYURT
İnşaat Mühendisi ve İlâhiyat Fak. mez.

Mü'minin hali kaynayan bir menba'ın hali gibidir. Devamlı çıkış ve akış halindedir. Menba'ın yer altından beslenmesi gibi o da içindeki iman hazinesinden beslenir. Menbadan çıkan su nasıl çıktığı yerde durmaz, önünü yoklar, sağını yoklar, solunu yoklar ve kendisine akış için mecra arar, yol arar ve bulursa mü'min de öyledir. Aka aka, gide gide neticede engin denizlere kavuşan su gibi, o da ilâhî rahmet denizine kavuşur.

Farklı menbalardan çıkıp birbirine kavuşan dereler beraber aktıktan bir müddet sonra tek bir su olurlar. Ondan sonra kara suyun ak sudan, soğuk suyu sıcak sudan ayırmak imkânı yoktur. Onların biri diğerinin içinde erimiştir. Tefâni sırrına ermiştir. Artık onların ikisi bir tek sudur.

Mü'minler de böyledir. Eğer böyle değilse böyle olmalıdır. İki mü'min herhangi bir meselede bir araya gelmişse artık ortada iki fert değil, ikisinin muhassalası olan bir fert vardır. İkisinin gözü bir görür. İkisinin kulağı bir duyar. İkisinin aklı bir düşünür. İkisi beraber hareket ederler.

Su ne kadar mülâyimdir. Hangi kaba koysanız o kapla imtizac eder. Yumuşak huyludur. Uyaroğludur. Ama bu kendisini sıvı olarak muhafaza edici şartlar dahilindedir. Donma derecesine kadar aynı vasfı muhafaza eder. Donma derecesine kadar aynı vasfı muhafaza eder. Donma derecesinde sanki bütün sinirleri gerilir, kaskatı olur. Ve o gerilme, katılaşma esnasında çelik muhafaza içinde olsa dahi onu kırar, çatlatır. Daha mülâyimliği, yumuşaklığı kalmaz.

Mü'min de böyledir bir bakıma. Böyle olmalıdır. Doğruluk, hak, hukuk, şeriat, şefkat, müsamaha sınırları içinde mülâyim hareket eder. Sıkıntılara, eziyetlere katlanır. Kimseyi kırmamaya, incitmemeye çalışır. Bu sınırlar içinde uyaroğludur. Fakat bu sınırlar aşılırsa sertleşir, etrafını da kırar, kendi evini barkını da. Artık ona dayanacak kuvvet yoktur.

Su sessizce toprağa sızar. Nüfuzu mümkün olan sahalara nüfuz eder. Sanki oraları keşfeder. Mü'min de hakikatleri keşfetmek için su gibi nüfuz kabiliyetine sahiptir. Gerçekler O'ndan gizlenemez, O'ndan gizli kalamaz.

Donma noktasının üstünde her sıcaklık derecesinde, az veya çok su tabahhur eder yani buharlaşır. Sıvı iken hâiz olduğu mülâyemetin ötesinde, kendisini aşağı çeken ağırlığından bir derece kurtularak yükseklere çıkar. Bunun önüne geçemezsiniz. Barajlarda, su toplanan yerlerde, havuzlarda ve uzun kanallarda buharlaşma kaybı daima nazar-ı itibara alınır.

Mü'min de her zaman yücelmek, yükselmek, nefis ve şeytanın kendisini aşağı çeken ağırlıklarından kurtularak letâfetleşmek istidadındadır. Dua ederken elleri yukarı kaldırmak belki bunun işaretidir. İçindeki ateşin derecesine göre bu letâfetleşmek, yükselmek yavaş veya çabuk olur.

Su azizdir. Anadolu'da su veren kimselere «su gibi aziz olasın» diye dua ederler. Su rahmettir, berekettir. Anadolu dilinde yağmura rahmet derler. Rahmet'in az olduğu seneler otlar az biter, sebzeler az yetişir, ağaçlar az büyür, az meyve verir. Hayvanlar zayıf kalır. Rahmet olmazsa toprak kavrulur. Rahmetsizlik devam ederse belki bütün hayat söner.

Mü'min de azizdir, rahmettir, berekettir. Mü'min ve iman olmazsa insanlık söner, dünya bir harabeye döner. Belki de bütün insanlığın yeryüzündeki ömrü nihayete erer.

Mü'min kendini bilsin. İmanının kıymetini bilsin. İman'ı olmazsa ve onu muhafaza etmezse, kuvvetlendirmezse hem kendinin, hem de insanlığın yanıp kavrulacağını idrak etsin. Kendisine rahmet edene şükretsin. İnsanlara merhamet etsin.

Mü'min su gibi aziz olsun. Bereket olsun, rahmet olsun.

İSTEMİYORUM

O kişiye bakarak solmak istemiyorum
Buzlar ortasında donmak istemiyorum
Hakikatı bırakıp yapmacığa inanıp
Onlara kul olarak ölmek istemiyorum.

İSMAİL HAKKI AYDIN

SÜNNET

Sünnet ve (İLÂHÎ Vahy Müessesesi)

Ali Osman KOÇKUZU
Konya Yüksek İslâm Enst. Hadîs Öğt.

Allah'ın kitabı ile birlikte, müslümanların **«Sımsıkı sarılmakla»** emrolundukları sünnet (Hadîsler), ümmetini yoldan sapmamalarını temin eden en büyük iki koruyucudan ikincisidir.

Kur'an-ı Kerîm ile birlikte, İslâma kaynaklık eden sünnetin **ilâhî vahy** ile olan ilgisi ve bu ilginin pek eski devirlerdenberi tedkik mevzuu oluşu, şüphesiz efendimize ve sözlerine karşı duyulan bağlılığın temeli durumundadır.

Değerleri bu kadar yüce olan hadîslerin vahy müessesesi ile olan irtibatına geçmeden önce, Necm sûresindeki : «... وما ينطق عن الهوى ان » âyeti hakkında birkaç söz nakletmek yerinde olacaktır.

Muhaddislerin ve bazı usûli fıkh âlimlerinin âyete verdikleri mânâ ve âyeti tefsirdeki nokta-i nazarlarını yazımızın sonuna bırakarak, rivâyet ve dirâyet tefsirlerinin nakillerini görelim :

İbnu Kesir (1) «tebliği gereken şeyleri, noksansız olarak tebliğ eder» dedikten sonra, Efendimizin Abdullah b. Amr'e söylediği :

« اكتب ، فوالذى نفسى بيده ما خرج منى الا الحق »

sözünü ve bu meâldeki diğer birkaç hadîsi nakleder. Başka bir îzâhta bulunmaz.

Ebu'l-Berekât en-Nesefî, buradaki manayı sadece «Kur'ân ile ilgili ilâhî vahye» hamletmektedir(2) :

« وما آتاكم به من القرآن ليس ينطق يصدر عن هواه ورايه ؛ انما هو وحى من عندالله يوحى اليه »

Hesefiî'nin ifâdesine göre, Peygamberlerin İCTİHÂD İLE MUÂMELELERİ OLMAZ görüşünde olanlar, bu âyete dayanmaktadırlar. Bilindiği gibi, ekseriyetin fikri, Rasûlullahın da, diğer insanlar gibi ictihâd edebileceği, isâbet edemediği durumlarda ise vahyin kendisini doğruya ileteceği... şeklindedir.

en-Hesefî'nin fikri'ni aşağı yukarı M. Hamdi Yazır'da görmekteyiz (3). O şunları söylemektedir :

«Bu âyetde esas itibarıyla Kur'an hakkında olmak gerektir. Hadîslerine de şâmil olmak üzere mutlak nutkuna hamledildiği takdirde, müntehâsı itibarıyla mülâhaza edilmek iktiza edecektir. « وحى يوحى » **da, vahyin muzâri' sîgasıyla te'kîd olunarak tahkik ve tavsîfinde buna da bir işâret yok değildir.»**

⁂

Diğer taraftan muhaddisler ve usûlcülerin fikirlerini üç görüş halinde toplamak mümkündür :

A) Sünnet de Kur'ân-ı Kerîm gibi vahy eseridir.

Eş-Şâfi'î ve İbnu Hazm, Gazâlî bu kanaata sahiptir. Eş-Şâfi'î şöyle der :

« ومنهم من قال : القى فى روعه كل ما سن ، وسنته الحكمة الذى القى فى روعه عن الله ؛ فكان ما القى فى روعه سنته »

«Onlardan şöyle diyenler de vardır : Hz. Peygamberin vaz' ettiği sünnet, kendisine vahy yoluyla ilka olunmuştur. **Onun sünneti Allah'tan kalbine vahyedilen şey,** yani hikmettir... Ona vahyedilen, rûhuna ilka olunan sünneti demektir (4). Şâfi'înin bu meâlde pek çok sözü vardır. Bilindiği gibi, Kur'ân ile birlikte zikri çokça geçen « حكمت » e O, sünnet manası verir. Eş-Şâfi'înin mensûblarından Gazâlî, sünneti **«Gayri metlûvv»** vahy sayar (5). İbnu Hazm ise aynı fikri savunmakta, diğerlerinden farklı olarak sünnete «el-vahyü'l-makrû = الوحى المقرؤ » adını vermektedir (6).

Bu grubun delili, yukarıda zikri geçen âyeti kerimedir. Onlar, âyeti geniş manâsıyla anlamaktadırlar. Aynı grubun bir temsilcisi olan İbnu Abdil-Berr, sünnetinde Cebrâil vasıtasıyla geldiği kanaatındadır. İbnul-Kayyim ise aynı görüşe iştirak eder ve : «Bozuk fikirlilerin delil saymadığı işte bu Cibril'in getirdiği sünnettir» (7) der.

B) Aksi fikir; sünneti vahy saymayanların görüşü : Prof. Dr. Subhi Salih bu inançtadır. Ebu'l-Baha ve İbnu Hazmi tenkid eden âlim, bazan sarih konuşmamakta, fikrinin aksi kanaatler bile izhar etmektedir. Şurasını belirtelim ki, bu grub, Necm sûresindeki âyetin îzâhında da çok güçlük çekmektedirler.

C) Mûtedil görüş :

M. Abdü'l-'Azîm ez-Zerkânî'yi örnek olarak verebileceğimiz bu grub her iki tarafın kanaatını uzlaştırır. Bu zât şunları söyler :

« ان الاحاديث النبوية تارة تكون املاءً من الوحى وتارة تكون اشرقاً من النفس »

«Hadîsi Nebevîler bazan vahy yoluyla bir îmla(dikte), bazan da bizzat (Peygamberin) nefsinde bir pırıltı, bir tecellî şeklinde meydana gelir.»

Aynı âlim, bu vahyi de «Celiyy-Hafiyy» kısımlarına böler. Gizli vahy ile gelen hadîsleri ise :

1) İlham yoluyla gelenler,

2) Uykuda gelenler... şeklinde mütalâa eder.

Netice olarak diyebiliriz ki; tarafların ileri sürdükleri fikirler çelişme halinde olmadıkları gibi, birleştirilmeleri de imkânsız değildir. İslâmın zuhurundanberi hiç bir hadîsçi, fakîh çıkarak : «Kur'ân ve Hadîs her yönden diğerinin aynıdır; Binaenaleyh HADİS de KUR'ÂN DEMEKTİR demeiştir. Yine aynı müddet içinde : «Sünnetin vahy ile kat'iyyen ilgisi yoktur» diyene de raslanmamıştır. En koyu sünnet düşmanları bile zaman zaman Peygamberin sünnetindeki kudsiyyeti itirâfa mecbûr kalmıştır.

Cumhurun, üzerinde ittifak ettikleri nokta, hadîsin de vahyden bir miktar nasîbli oluşudur.

---

(1) İbnu Kesir, Tefsir, IV, s. 247.
(2) En-Nesefî, Tefsir, IV. s. 194.
(3) M. H. Yazır, Hak Dini Kur'an Dili..., VI, s. 4571.
(4) eş-Şafi'î, er-Risâle, s. 91-93.
(5) Gazâlî, el-Mustasfa..., I, s. 83.
(6) İbnu Hazm, el-İhkâm, IV, s. 107-108.
7() İbnu'l-Kayyim el-Cevziyye, es-Savâiku'l-Mursele, II, s. 341.

Güneş Doğuyor

Ebul CİHAD

İSLÂM TARİHİ

Güneş yavaş yavaş batıya yaklaşıyordu. Mekke'yi kaynatan sıcak hafifleşmiş, ortalığa bir serinlik çökmeye başlamıştı. Ebû Kebşe ve yanında eşi arkadaşlarının toplandığı yere doğru yaklaştılar. Hayvanlar üzerinde Halime'yi bekliyen kadınlar uzaktan onu görünce başlarını o tarafa çevirmiş onu seyrediyorlar. Halime ise gözlerini kucağındaki Mekkeli çocuktan ayırmıyor, hep ona bakıyor, baktıkça da esmer, ince yüzü gülüyor, zamanın ve fakirliğin armağanı olan yüzündeki çizgiler kayboluyordu. Arkadaşlarına yaklaşan Halime'ye onlardan biri :

— Halime, bakıyorum bugün çok sevinçlisin; herhalde zengin bir âilenin çocuğunu aldınız?!

— Hayır. Âilesi pek zengin değildir, hem de öksüzdür. Babası doğmadan vefat etmiş, fakat çok sevimli bir çocuktur. Çok sevdim, ne pahasına olursa olsun götüreceğim, büyüteceğim, besleyeceğim, şefkat ve merhametimden onu mahrum etmiyeceğim.

Bütün bu anlatılanları sanki küçük yavru duyuyor, anlıyor! Süt annesi Halime'ye gülüyor, küçük nurlu gözleriyle hep onu sevrediyor.

— Adı Muhammed, Kureyş, kabîlesi... Haşim oğullarından Mekke büyüğü Abdülmuttalib'in torunudur.

— Ne güzel isimmiş o! Demek Haşim oğullarından! Ne mutlu sana Halime, sen bizden kârlısın. Hiç birşey olmasa bile, onların çocuğuna süt annesi olma şerefi sana kâfidir.

Bu arada bir ses : «Geç kaldık, başka gelecek olmadığına göre yola çıkabiliriz.» der. Hepsi birlikte Sa'd oğulları yurduna doğru yola koyulurlar. Mekke'nin dışına çıkarlar, akşamın serinliğinde ılgıt ılgıt esen rüzgârlar gönüllere neş'e veren bir hava içinde, Mekke'de gördüklerini anlata anlata, dereleri tepeleri aşarak yurtlarına yaklaştılar. Halime'nin bindiği ve Mekke'ye zorla geldiği merkebi hepsinin önünde gidiyordu. Bu da arkadaşlarının ilgisini çekti. Bu durumu farkeden Halime kocasına :

— Ebû Kebşe! Bu çocuğun ayağı uğurludur. Şuna eminim ki, bize bir bereket kaynağı olacaktır. İşte delil : Yürüyemiyen, gelirken beni taşıyamıyan merkep rahvan bir at gibi gidiyor.

— Ben de aynı kanâatteyim, talih yüzümüze gülecek, evimiz bol rızıkla dolacak; evet hep bunlar tahakkuk edecek ve hem de çok yakında olacaktır.

Kabîlelerine yaklaştıklarında kervanı gören çocuklar, ona doğru ay ışığında, şehirden hediyelerle dönen babalarını karşılayan köylü çocukları gibi koşuştular.

Kabîlede günler, aylar geçiyor, Mekkeli Muhammed büyüyordu. Ebû Kebşe'nin evine bereket yağıyor, doymıyan karınlar doyuyor, âilenin yüzü gülüyordu. Otlağa giden deve ve koyunlar diğerlerinden farklı olarak bol sütle yatağına dönüyordu. Artık küçük Muhammed yavaş yavaş yürüyor, çadırların yakınında süt kardeşleri ve komşu çocuklarıyla oynuyordu. Bütün kabîle halkı, Muhammed'in Halime'ye getirdiği uğurdan bahsediyor ve Halime'nin Muhammed'i kendi çocuklarından daha fazla sevdiğinden söz ediyorlardı. Arada sırada Muhammed süt annesiyle birlikte Mekke'ye geliyor, annesi Âmine'yi, dedesi Abdülmuttalib'i ve amcalarını ziyaret ediyor, tekrar dönüyordu.

Günlerden bir gün Muhammed süt kardeşleriyle kuzuları otlatmıya gitmişti. Halime evinde işleriyle meşguldü. Kulağına : «Anne! Anne!» diye bağıran boğuk bir ses geldi, hemen dışarıya fırladı, oğullarından birinin koşarak eve doğru geldiğini görünce rengi attı, sesi kısılarak :

— Ne var? Çabuk söyle, ne oldu? diye bağırdı. Fakat küçük : «Mekkeli kardeşi... Mekkeli kardeşi...» sözünden başka hiç birşey söyliyemedi, dili boğazına gitti, kaba kaba soluyarak ancak annesinin önünde dikildi kaldı. Bunu gören Halime beyninden vurulmuşa döndü ve hemen Muhammed'in olduğu tarafa doğru yıldırım gibi koşmaya başladı. Hem koşuyor, hem de kendi kendine: «Ne oldu yâ Rab? Mekkeli yavruma birşey mi oldu? Öyleyse eğer benim halim ne olur?» diyor, durmadan avazı çıktığı kadar «Muhammed, Muhammed» diye bağırıyordu. Nihayet kayalığın içinde beyaz entarisiyle ayakta dimdik duran ve kendine bakan Muhammed'i görünce derin bir nefes aldı, «Oh! Ne oldu sana yavrum?» diyerek kollarını açıp bağrına bastı...

KUR'AN KURSLARI

Arif ERKAN
(Tekirdağ Müftü Muavini)

İSLÂMDA İLK KUR'AN KURSLARI :

İslâm dini bilgiye ve bilginlere büyük önem vermiştir. Müslümanların ilk zamanlarda mektebleri camilerdi. Burada öğretmenlerin etrafında halkalanan öğrenciler, ders alır ders verirlerdi. Sonraki devirlerde camilerin yanı başında ayrıca medreseler, yani okullar yaptırıldı. Konumuz olan zamanımızdaki Kur'an Kurslarını incelemeye geçmeden önce, islâmî tedrisatın ilk şeklini kısaca gözden geçirelim.

Hicretten evvelki Mekke devri müslümanların eziyet ve işkenceye tâbi tutulduğu devirdir. Buna rağmen bu devirde bile Hz. Muhammed eğitim ve maarife teşvik etmiş ve bizzat faaliyet göstermiştir. Zira bir din, kaba kuvvetten ziyade, onu iyice öğretmekle yayılır.

İslâm dini hakkında az çok malûmatı olan herkesin malûmudur ki, Hz. Muhammed yetim olarak büyümüş ve o devrin şartları içinde okuma yazma öğrenme imkânı bulamamıştı. Fakat onu bizzat Rabbı terbiye etmiş ve ona hiç kimsenin bilmediği şeyleri öğretmişti. O bir sözünde: «Beni Rabbım terbiye etti ve ne güzel terbiye etti.» buyurmuştur. İlk nâzil olan âyetler okumayı emrediyor ve bütün ilimlerin temeli olarak da kaleme olan methü senayı ihtiva ediyordu.

Mekke devrinde, nâzil olan Kur'an âyetleri kâtibler tarafından yazılıyor ve bunlar sahâbe tarafından çok kez gizli olarak ezberleniyordu. Kur'andan sonra İslâmiyetin ikinci temeli olarak da hadîsler geliyordu. Hadîsler, Peygamberin hayatında hemen hemen yazılmamıştı. İslâmiyetin ilk senelerinde Kur'an metinlerine karışma ihtimali ve endişesi olduğundan Hz. Muhammed sözlerinin yazılmamasını emretti. Fakat bir müddet sonra Kur'an zihinlerde yerleşince bu tehlike kalktı ve hadîslerin yazılmasına müsaade etti. Zira hadîsler Kur'anın en iyi tefsirleridir ve islâmî tedrisatın ikinci önemli dersidir.

Hz. Muhammed, Mekke devrinde İslâmiyeti öğrenmek için muallim isteyenlere muallim gönderiyordu. Meselâ hicretten önce 2 nci yıl gibi pek erken bir devirde bazı Medineliler Mekke'ye gelmişler ve Hz. Muhammed onların yanına İslâmın temel unsurlarını ve Kur'anı öğretmek üzere bir muallim katmıştı.

Mekke devrinde müslümanlar eziyet ve işkence içinde olduklarından bu devirde islâmî eğitim ve öğretim üzerine söylenecek pek fazla bir şey yoktur. Medine safhası ise oldukça geniş ve zengindir.

Medine'ye hicret eder etmez, Hz. Muhammed günlük namazların kılınması ve islâmî tedrisatın îfası için bir bina inşa ettirdi. Bugün Mescid'ü-Nebi diye anılan bu Câmide birbirinden ayrı üç kısım bulunuyordu: 1 — Namazın kılınması için büyük bir salon, 2 — Mekteb vazifesi görmek üzere bir soffa ve zulle (kapalı yer) ve 3 — Hz. Muhammedin âile efradı için birkaç ayrı küçük oda. Bunlardan soffa, İslâmın ilk üniversitesi olmuştur. Bizzat Hz. Peygamber burada ders veriyordu. Fakat okuma yazma sanatını öğretmek, Kur'an v.s. tedris etmek üzere diğer muallimler de kendisine katılmışlardı.

Bu kurslarda Kur'an dersleri başta geliyordu. Dinî vazifelerin ve ibadetlerin yerine getirilmesi için birkaç sûrenin ezberlenmesi ve bunların belirli bir ses âhengi ile okunması öğretiliyordu. Bu kurslarda Kur'anın tefsir ve izahı da yer alıyordu. Hz. Peygamberin bu kurslarda Kur'anı pek hızlı okuyanları bundan menettiği ve az da olsa düşünerek, ağır ağır okumayı tavsiye ettiği rivâyet edilir. Şu halde Kur'anı okumaktan maksat onu anlamaktır. Anlamadan okunan Kur'anın ise sevabı azdır. Kur'an-ı Kerim'de: **«Bu Kur'an, âyetlerini iyiden iyiye düşünsünler, tam akıl sahibleri ibret alsınlar diye sana indirdiğimiz feyz kaynağı bir kitabtır.»** buyrulmuştur.

İbn Abbas da şöyle demiştir: «Ağır ağır ve mânâsı üzerinde düşünerek sadece el-Bakara ve Âl-i İmran sûrelerini okumayı suratlice Kur'anın tamamını okumaya tercih ederim.»

Mescid-i Nebevînin bir bölümü olan Suffa aynı zamanda, Medine'de evi olmayan öğrenciler için yatakhane vazifesini de görmekte idi. Burada okuyan yerli ve yabancı öğrencilerin sayısının 400'e çıktığı rivâyet edilir. İaşeleri çok kez Medine'nin cömert zenginleri tarafından karşılanıyordu. Hz. Muhammed her zaman bu öğrencilerle sahib olduğu bir şeyi paylaşırdı. Kendisine bir sadaka geldiği zaman onu almaz, ehl-i soffaya gönderirdi. Hediye geldiği zaman alır ve fakir ashabını ona ortak ederdi.

Hz. Peygamber öğrenciler arasında vazife görmek üzere bir de başkan tayin ediyordu. Bir ara bu vazifeyi Ebu Hüreyre görmüştür.

Soffa öğrencileri esas itibariyle Kur'an tahsil ediyordu. Kur'anı tamamen ezberleyen, ahkâmını bilen ve usulüne uygun okuyanlara «kaari» deniyordu ki, (cem'i: kurrâ) ıstılâhı buradan gelmektedir. Hz. Peygamberin ashabı arasında yüzlerce kurrâ yetişmişti.

Kısa zamanda soffa artık kifayet etmedi. Kalabalığı önlemek için Medine'nin birçok yerine ilk veya hazırlık mahiyetinde olan mektebler yapıldı. Daha hicrî ikinci yılda Medine'de Mehremet'übnü Nevfel'in evinde kurulan ve **Dâru'l-Kurrâ** adını taşıyan bir Kur'an mektebinden bahsedilmektedir. Müverrih Balâzurî bize, Medine'de Mescid-i Nebevî'den ayrı Hz. Peygamberin sağlığında daha dokuz caminin mevcudiyetinden bahsetmektedir. Bunlar aynı zamanda mekteb olarak kullanılıyordu.

Başlangıçta öğretim parasız idi. Öğreten ve öğrenen bu işten para almaz ve herhangi maddî bir menfaat sağlamazdı. Fakat daha sonraki devirlerde Hz. Peyağmber tarafından eyâletlere tayin edilen memurlara maaşları devlet tarafından ödenmiştir. (Bk. Prof. M. Hamidullah, İslâm Peygamberi, C. II) Bu da bize din adamlarının yaptıkları vazifeye karşılık para alabileceklerini göstermektedir.

O devirde öğretim de dahil birçok vazife bir kimse tarafından yapılıyordu. Meselâ **Muaz b. Cebel** Yemen'de, bir yandan hâkim ve vergi tahsildar-muhafızı, diğer taraftan Kur'an ve dinî bilgiler muallimi idi. Yine **Hz. Ömer devrinde** Kûfe'de vâli olan **Sa'd ibni Ebi Vakkas**'tan bazı kimseler şikâyetçi oldular, «Namazı iyi kıldırmıyor» dediler. Aysî kabilesinden Üsame ibni Katade de Hz. Sa'dı: «Serriyelerle bizzat sefere gitmez ve malları müsavî olarak dağıtmaz ve duruşmalarda (mürafatta) adalet eylemez» diye üç şekilde suçladı. Hz. Ömer, Kûfe'ye adam gönderip Sa'd hakkında yapılan iddiaları tahkik ettirdi, neticede Sa'd'ın suçsuz olduğu anlaşıldı. Bu olaydan çıkan sonuç şudur: Gerek Hz. Muhammed devrinde, gerekse sonraki devirlerde ordu komutanlığı, mülkiye âmirliği, kadılık, cami imamlığı, hatipliği ve vaizliği bir tek şahıs tarafından yapılıyordu.

Manevî hayat ile maddî hayatı birbirinden ayırmayan Hz. Muhammed, merkezî olsun, tâli olsun, idârî âmirlik ile

(Devamı 23. sayfada)

AVRUPA'DA İSLÂMİYET

İslâmın Üstünlüğü Nereden Geliyor? Beni Bu Gerçeğe Bağlayan Nelerdir?

Yazan : *Mr. R. L. MELLAMA* (2)
Antropolojist, yazar ve bilgin
Çeviren : *Aydın TALAY*

1919 yılında Leyden Üniversitesinde Uzakdoğu dilleri üzerinde çalışmaya ve Arapçayı çok iyi bilen Prof. C. Snouck Hurgronje'nin konferanslarına devama başladım. Arapçayı öğrenmiştim. Beyzavî'nin Kur'an-ı Kerîm Tefsirini ve Gazali'nin eserlerini okuyor ve tercüme ediyordum. O zaman için âdet haline gelmiş bulunan Avrupa'da basılmış eserlerden İslâm kurumları üzerinde tetkik yoluna koyuldum ve İslâm tarihi üzerinde uğraştım. Nihayet 1921 de Kahire'de bir aylığına kalarak El-Ezher'i ziyaret ettim. Arapça'dan başka Sanskritçe, Malay ve Cava dilleri de çalışma konularımda yer alıyordu. 1927 de Hindistan'ın Hollanda'ya ait kısmında Jogyakarta şehrinde hususî bir ortaokulda Cava dili ile Hindistan kültür tarihi dersleri okutmak için teklif aldım. Onbeş yıl boyunca modern ve eski Cava lisanları üzerinde ihtisaslaştım ve Arapça ile ilişki kurmadan İslâm dini ile direk temas kurdum. Harp yıllarında Japon savaş esiri olarak güç bir devre geçirdikten sonra Hollanda'ya geri döndüm ve Amsterdam'daki Royal Tropical Institute(Kraliyet Tropikal Enstitüsü)nde yeni bir görev buldum. Burada İslâmiyet üzerindeki çalışmalarıma başlama fırsatını yakalamıştım. Cava'daki İslâmiyet hakkında kısa bir rehber hazırladım.

Pakistan'a olan bir seyahatim sonunda Pakistan Yeni İslâm Merkezi'nde tetkiklerime devam ettim. Müslümanlık hakkında diğer Avrupa yazarları derecesinde bir bilgiyi kazandıktan sonra Lahor'da İslâmın diğer bir yönü ile karşı karşıya geldim. Müslüman arkadaşlarımdan Cuma namazına birlikte gitmek için müsaade aldım ve o andan itibaren İslâmın büyük ehemmiyetini keşfetmeye başladım.

Lahor camiinde çok sayıda yeni arkadaşla tanıştığım ve ellerini samimiyyetle sıktığım zaman kendimi müslüman hissediyordum. Bu hâdiseyi Pakistan'da onbeş günde bir yayınlanan mecmuanın 1965 yılı 5. cildinin 4. sayfasında kaydetmiştim. Burada bir pasaj veriyorum :

«Şimdi çok küçük bir camideyiz. Pencap Üniversitesinde yüksek bir pozisyonda bulunan bir zat İngilizce lisanı ile vaaz veriyor. Uzak yerlerden, Hollanda'dan gelen kimselerin Urdu (3) dilini kolaylıkla öğrenebilmeleri için bir toplantı gerektiğini ifade ediyordu. Konuşma İmamın başkanlığında kılınan iki rekâttan sonra devam etti (4). Bunun ardından sessizlik içinde birçok rekâtlar ifa edildi.

Ben unutmuşken Allamah Sahib'in bana döndüğünü ve cemaatin benimle birkaç kelime etmek istediğini söyledi ve bunları Urdu diline tercüme etti. Gidip mikrofonun önüne oturdum ve sakin bir şekilde konuşmaya başladım. Müslümanların azınlık teşkil etmiş olduğu uzak memleketten geldiğimi ve cami cemaatine selâmlar getirdiğimi, son yedi yıl içinde Pakistanlıların bir Müslüman Merkezi'ne sahip olmalarının ne büyük bahtiyarlık olduğunu kaydettim. Merkez'in kısa zaman içinde dayanışma yönünden büyük başarı gösterdiğini söyledim. Güç bir başlangıçtan sonra bu misafirperverlik ve hoşgörü intibalarını taşıyacağımı ve Pakistan'daki müslüman nüfusun bütün dertleri ile ilgileneceğime söz verdim. Bu sözlerimin Urdu lisanına olan tercümesinin büyük tesir gösterdiğini, ânîden yüzlerce kişiyi ayakta bana doğru koşarak ellerime sarılıp kutladıklarını gördüm. Yaşlı ve genç eller samimiyyet içinde sarılıyorlardı. Bu gözlerden çıkan sıcak ve büyük alâkanın sarsıntısı ve rikkati içindeydim. O anda kendimi İslâm'ın ulvî ve cihanşümul kardeşliği içinde buldum ve tasavvurun fevkinde mutluydum.»

Pakistan halkı bana Kur'anda detayını bulan İslâmî dayanışmayı anlattı. İslâm dîninin hayatî prensiplerine olan inanç saadete ulaşmada ilk ve en önemli basamaktır.

Benim için İslâmın güzellikleri nelerdi ve beni bu gerçeğin cazibesine sürükleyen neydi?

Bu sorulara altı nokta ile kısa bir cevap vereceğim :

1 — Tek Hâkim-i Zülcelâl'a teslimiyyet. Her aklı başında ve düşünebilen insan için yaratıcıyı bul-

(Devamı 23. sayfada)

(1) Bu yazı «Islâm-Our Choise» kitabının 51-54. sayfalarından çevrilmiştir.

(2) Yazar Dr. R. L. Mellama Amsterdam'daki Tropical Museum'un İslâmî Eserler kısmının başkanıdır. «Wayang Puppets», «Grondwet van Pakistan» ve «Een Interpretatie van de Islam» ve benzeri eserleri vardır.

(3) Urdu lisanı Pakistan'da konuşulan dildir.

(4) «Konuşmaya sonradan devam etti» demekle yazar Hutbe'yi de vaaz şeklinde mütalâa etmektedir.

İlâhî İmza

Abdullah PARLAYAN

İnsan bu... Yaratılışta Allah'ın halifesi... Meleklerin dahi kendisine secde ettikleri bir muamma... Yaratılışından bu güne, Rabbına itaat ettikçe yükselen ve ahsen-i takvîme mazhar olan ve isyan bayrağını çektiği an ilâhî tokatın darbesiyle hayvanlardan da aşağı bir derekeye düşebilen tezat varlık...

Yaratan (C.C.) onu kendisine halife kılmış ve dünyanın idaresini ona vermiş... Bu halife-insanın ise irâde ve idâre kabînesi küçücük bir et parçası... kalb...

O kalb ki Allah'ın: «Ben hiç bir yere sığmam ancak mü'min kulumun kalbine sığarım» va'di ilâhisine mazhar esrarengiz kap...

O kalb ki, Rasûlüllah'ın (s.a.) dilinden, «Muhakkak insan vücudunda bir et parçası vardır. O salih olduğu zaman bütün vücud salâh bulur, o bozuk olduğu zaman da bütün vücud fesada uğrar. Dikkat oluna ki, o kalbtir.» diye tarif olunan nesne...

Onun hakkında Dr. Klod Bernar şöyle der: «Kalb hakkında bildiğimiz çok noksan ve kabadır. Halbuki onun bünyesinde en ince his ve idrak melekelerimize mahfazalık ettiğini gösterecek kadar ince ve girift bir mimarî vardır.»

Tıb, ileri adımlarla kalbin mahrem yerlerine doğru yeni yeni adımlar atadursun... Biz burada kalbin ilmî ve tıbbî yönden incelemesini yapmaktan ziyade onun İlâhî imzayı taşımasının sırrından bahsedeceğiz.

Kalb, esasen dokulardan meydana gelmiştir. Diğer adalelerden farklı olan bu harikulâde dokuma sanatını kalbde müşahede ediyoruz. Diğer uzuvlarımız albüminli gıda ile beslenirken, kalbin şekerli gıda ile iktifa etmesi de acaibtir.

Çalışma tarzı bakımından da bazı hususiyetleri vardır. Başta, vücudun her hücresi, beyin kumandasıyla hareket ederken kalb, beyinle yakından irtibatı olmasına rağmen kendi bünyesindeki bir merkezden kumanda alarak hareket etmekte ve tam bir istiklâliyet arzetmektedir.

Kalb hücreleri üzerindeki ilmî keşifler, bu hücrelerin hem adale, hem de sinir cevherini ihtiva ettiğini gösteriyor. Ağır kalb hastalarında kalbin kumanda merkezleri harabolunca her kalb hücresi müstakil olarak kalbe hükmeder. Ve bunun için kalb hastalarında bir karışıklık zuhur etmez.

Vücutta her hücre çalışırken elektrik cereyanı neşreder. Kalbte ise, bu daha yüksek voltajlıdır. Tıb ilmi bu cereyan neşrini vücudun her tarafına dağılan muntazam grafiklerle tesbit eder. Hattâ bu bahis, bir tıb şûbesi olacak kadar teferruat arzeder ve tıbbın böyle bir (Elektro-Kardiografi) kolu da vardır.

Diğer bir gariplik de, kalbin hep veya hiç kanununa göre çalışmasıdır. O, diğer bütün hücrelerin zıddına olarak kendisine gelen tenbihi şiddeti ne olursa olsun hep aynı

tonla cevap vermektedir. Eğer durum böyle olmasaydı belki insanın ufak bir tenbih yüzünden hayatı sona ererdi.

Buraya kadar söylenenler ilâhî sırrın gayet ince ve girift bir mahfazası olan kalbin etten mürekkep basit bir cihaz olmadığına ve resimde görüldüğü gibi ULU MİMARIN imzasını taşıdığına delâlet etmez mi?...

Bütün bunları sirke rûhu ile insan rûhunu ayırt edemiyenler anlamıyacaklar, açıkçası anlamak istemiyeceklerdir.

---

(1) Resim Almanya'da çıkan Zobata atlasının ikinci cildinden alınmıştır.

(2) Hz. Ali (K.V.) diyor ki:

أتحسب أنك جرم صغير
وفيك انطوى عالم الأكبر

(Ey insan oğlu) Sen kendini küçük bir şey mi zannediyorsun? Büyük bir âlem sende dürülmüştür. (Sen büyük bir âlemin örneğisin.)

İSLÂM HUKUKU

KURBAN

• Mehmet SAVAŞ •

İSLÂMDA ibadetler ve bu ibâdetlerin edâsı şâri' tarafından emir ve beyan edilir. Hiç bir kimse ibadet ihdâs edemediği gibi ibâdetin edâsına da şekil veremez; bu gerçeği fukaha **«İbâdetler ve bu ibâdetlerin edâ şekli tevkifidir.»** diyerek izah etmektedirler.

Şâri'in emrettiği ibâdetlerin biri de kurbandır. Bu nevî ibadet ilk olarak İslâmda değil, bütün semavî ve hatta bâtıl dinlerde bile te'diye edilen bir ibadet şeklidir. Biz burada kurbanın tarihçesinden değil de İslâmda kesilen kurbandan ve kimler tarafından kesileceğinden, şartlarından bahsedeceğiz.

İSLÂMDA KURBAN:

Hicretin ikinci yılında Medine-i Münevvere'de vacip olmuştur. Kevser sûresinde فصل لربك وانحر Âyeti Celîlesi bu vacibi âmirdir; ayrıca Peygamberimiz (S.A.) kendi elleriyle beyaz ve boynuzlu iki koç kurban etmişlerdir. Kudreti olup da kurban kesmeyenler hakkında: من وجد سعة ولم يضح فلا يقربن مصلانا «Gücü yetip de kurban kesmeyenler bizim mescidimize yaklaşmasınlar» buyurmaktadır.

Bu hadîs-i şerîf, âyeti kerîmenin zannı delâletiyle beraber kurbanın (Hanefîlere göre) vacib olduğunu ifade etmektedir.

KURBAN KİMLERE VACİPTİR?:

Kurbanın vacip olması, malî kudretle birlikte bazı şartlara tâbidir. Herkes bu ibadetle mükellef değildir.

Mükellef olabilmek için aşağıda şu şartların tümünün tahakkuk etmesi gerekir.

1 — Müslüman olmak: Gayri müslim olan kimseler bu nevî ibadetlerle mükellef değillerdir, zira bir ibadetin sahih olabilmesi için (İslâm hukukuna göre) yapan kimsenin müslüman olması lâzımdır.

2 — Akıllı olmak: Aklı olmayan kimse hiç bir ibadetle mükellef değildir. Zira teklifin (Mükellefiyetin) medarı akıldır. Bu hususu fukaha: «Cenabı Hak bahşetmiş olduğu akıl nimetini alırsa, kullara vacip kıldığı şeyleri (akılsızlardan) kaldırır» şeklinde dile getirmektedirler.

3 — Bâliğ olmak (Erginlik çağına girmek): Çünkü bâliğ olmayan kimse mükellef değildir. Nasıl, Hanefî mezhebine göre çocuk zengin de olsa zekâtla mükellef değilse kurbanla da mükellef değildir.

4 — Zengin olmak: Buradaki zenginlik sadakai fıtrı icap ettiren zenginliktir.

5 — Mukim olmak: Yani yolcu olmamak lâzımdır. Zengin bir kimse meşrû bir iş veya hac gibi bir ibadetin edâsı için yolda olursa kurban kesmek vacip değildir.

KURBAN NELERDEN VE NE ZAMAN KESİLİR?:

Kurban olabilecek hayvanlar: Koyun, keçi, inek, öküz, camız ve devedir. Koyun ile keçi cinsinden kesilen kurbanların bir yaşını bitirip ikiye basmış olması lâzım, yalnız altı aylık bir kuzunun koyun gibi gösterişli olanının kurban olabileceğini fukaha istisnâî olarak kaydetmişlerdir.

Sığır cinsinden kesilecek kurbanların iki yaşını, devenin ise beşini bitirmesi lâzımdır. Ayrıca sığır ve develere birden yediye kadar şahısların (hepsinin kurban niyeti ile olmak şartıyle) iştirak etmelerinde bir mahzur yoktur.

Zikri geçen bu hayvanlardan kör olan, tek gözlü olan, cılız ve arık olan, ayağı basamayacak derecede topal olan, çok hasta olan, kulaklarının, kuyruğunun çoğu kesik ve kopuk olanlardan kurban olmaz. Yaratılışında boynuzu olmayan veya sonradan boynuzu kırılmış fakat kafasında yara açacak derecede olmayan erkek veya dişilerinden kurban olur. Boynuzlu koç olması, etli ve semiz, bütün ayıplardan müberra olması efdaldir.

KESİLECEĞİ ZAMANA GELİNCE:

Bu da ikiye ayrılır:

1 — Bayram namazı kılınan yer,

2 — Kılınmayan yer.

Kılınan yerlerde bayram namazından sonra başlar, üçüncü bayram akşamına kadar devam eder. Bayram namazı kılınmayan yerlerde meselâ köyden uzak yaylalarda, 3-5 hanelik köylerde sabahtan başlar, üçüncü günü akşamına kadar devam eder.

Kurban sahibi, en efdal olan taksim şekline göre kurbanın üçte birini fakirlere dağıtmalı, üçte birini konu, komşu ve akrabalarıyla yemeli, diğer üçte birini de evine, çoluk çocuğuna ayırmalıdır.

Zira kurbanda mühim olan kan akıtmak ve bu akıtılan kandan dolayı emre imtisal etmek ve dolayısıyla müttekî kullara iltihak etmektir. Nitekim: **«Kestiğiniz kurbanların ne eti, ne de kanı Allah'a ulaşacaktır. Ancak Cenâb-ı Hakk'a ulaşan sizden olan takvâdır.»** buyurulmuştur.

Kurbanı mükellefin kendisi kesebileceği gibi başka ehil birine vekâleten kestirmesi de caizdir. Yalnız kesen yabancıya, etten ücret olarak birşey vermesi caiz değildir. Kesen kimsenin **«Bismillah, Allahü Ekber»** deyip kesmesi lâzımdır. Kasden besmeleyi terkeden kimsenin kestiği yenmez ve onun kestiğinden hayır da gelmez.

GEL KARDEŞİM

Gel kardeşim illetleri bir bir bulalım gel,
İslâm'ı saran dertlere dermân olalım gel,
İmân'la cesâretle yürekten dolalım gel,
Dalgıç gibi enginlere birden dalalım gel,
Hem kurtaralım milleti, hem kurtulalım gel!..

Mü'minlere Kur'ân gibi din rehberi varken,
Ahlâk ve fazilet dolu Peygamberi varken,
Tarih boyu, binlerle cihâd önderi varken,
Ecdâd gibi bizler de gönülden coşalım gel,
Bilgiyle bu dâ'vâda berâber koşalım gel!..

Her yönde hayat ölçüsü ancak bize Kur'ân,
İlk önce fütursuz bu büyük gerçeğe îmân,
Kalplerde onun duygusu çalkanmalı her ân,
Kur'ândaki esrârı berâber açalım gel,
DÜNYALARA RAHMET DOLU MÂ'NÂ SAÇALIM GEL!..

Kurtulmayı insan, yine zannetse de hülyâ,
Gerçekleşecek bizdeki mâ'nâda bu ru'yâ,
İslâm'la huzur, sulh ve sükûn bulmalı dünya,
Güller gibi etrâfa terâvet saçalım gel,
İmân ile Allah'a berâber kaçalım gel!..

Cânân ilinin ülkesi cennetlere dardır,
Hasretle yanan nice âşıkları vardır.
HİZMETTE YARIŞ VAR YÜRÜ, KAÇMAK BİZİ ARDIR!
Şebnemli çiçeklerle tebessüm saçalım gel,
Mefkûremiz uğrunda cihatlar açalım gel!..

İnkârzede gençlik yine çıldırdı, kudurdu,
İğfâl edilip kardeşi kardeşleri vurdu,
Benzetti cehennemlere, cennet gibi yurdu,
Hal böyle giderken ya nasıl biz susalım gel,
Mâhîrce bu dâ'vâmıza parmak basalım gel!..

Türk Milleti îmân ile fıtratta temizdir.
İşlenmeğe muhtaç ama, cevher, lekesizdir.
Mefkûremiz İslâm... Bu bizim tek «İDE»mizdir *
Birlikte bu neş'eyle gönüller saralım gel,
Şaşmışları son tehlikeden kurtaralım gel!..

Cennet ve cemâl bezmine Halık kulları tâlip,
Elbette bu îman ile onlar yine gâlip,
Dünyâlara ancak, bu yolun yolcusu sâhip,
İmânda kemâl bulmak için yalvaralım gel,
Son merhale Allah'a kavuşmak varalım gel!..

Tard etmeli müfsitleri artık aralardan,
Hak sahibi kurtulmalıdır yaygaralardan,
Müzminleşerek, kangren olmuş yaralardan,
Yatmakta olan hastayı canlandıralım gel,
AZMİNDEKİ VOLKANLARI HEP YANDIRALIM GEL!..

«SEN, BEN» deme dâ'vâsını terk etmeliyiz biz,
Düşman ile dost kim?.. Bunu fark etmeliyiz biz,
İSLÂM'I BÜTÜN RUHLARA ZERK ETMELİYİZ BİZ!..
Tefrikayı, nefretleri içten atalım gel,
MEVLÂMIZIN AHKÂMINI SAĞLAM TUTALIM GEL!..

* İDE = Fikir.

Nuri BAŞ

HİKÂYE :

S U Ç

Bir sigara yaktı ve düşünmeye başladı. Olayların şöyle bir muhasebesini yapmalıydı :

Evet, yaptığı hareket suçtu. Bunu kendisi de pekalâ biliyordu. Çünkü, eğer yaptığı doğru bir hareket olsaydı; insanlar hesabına yaşamanın bir mânâsı kalmazdı. Halbuki o insanların tecessüs duygularını istismar etmekteydi. Vazgeçmeliydi. Evet, evet vazgeçmeliydi. Artık kararını vermişti. Bundan önce de aynı suçun faili olmuştu. Bu vazgeçiş onun ilk verdiği vazgeçme kararı da değildi. Ama ne yapsındı, alışmıştı bir kere. Hem alışkanlıktan da öte, artık toplum onu zorlamaya başlamıştı. Hani cahil sınıf teşkil etse bu toplumun ekseriyetini, yine neyse, üstelik aksine tahsilli, bilgili, görgülü geçinen kimselerdi hep. Kadınlar, bilhassa evde kalmış genç kızlar ve belge alarak tahsili yarım kalmış delikanlılar da hatırı sayılacak bir yekûn teşkil ediyordu.

Bütün bunlar kafasından geçerken, şuuru donuyor gibi oldu. O anda etrafı uzun ve tatlı bir sabah ezanı okşamasaydı düşüncenin pençesinden kurtulamıyacaktı. Tekrar bir sigara daha yaktı. Gözünü uyku tutmamıştı. Yine düşüncenin dizleri dibine kıvrılırken, arka üstü yattığı karyoladan sırtına birşey batmış gibi âniden sıçrayıverdi. Buraya her düşüşünde tekrarladığı bir alışkanlığı vardı. Onu yapmazsa günler geçmiyordu. Cebinden tebeşirini çıkardı ve karyolanın paslı bacağına yatay bir çizgi çekti. Bu çizgilerin her biri burada geçen birer güne işaretti. Gardiyan ona yan yan baktı amma sesetmedi.

Hapis kararı mahkemeden dün çıkmıştı. Duruşma günü gelene kadar burada kalmış ve bu zaman çerçevesinde çeşitli arkadaşı da olmuştu. Yalnız bunların içinden biri hariç, hiçbirine suçunun aslını söylememişti. Güya kızına sarkıntılık eden delikanlıyı bıçaklamıştı. Herkes böyle biliyordu.

Birgün evlendiği, fakat çocuğu olmadığı için boşanmak zorunda kaldıklarını ağzından kaçırıverince, istifham tüm koğuşun kafasında bir çığ gibi büyüyüverdi. Demek yalan söylüyordu. Peki gerçek suçu neydi acaba? Kâtil olamazdı, çünkü giydiği ceza azdı. Hani artık o dese inanmıyacaklardı daha amma, gardiyana sormuşlardı. Ama suçunun rengi hususunda her nedense gardiyanın ağzını da bıçak açmıyordu. Allah! Allah!..

Birgün bu mesele de gün ışığına çıktı: Bir hiç yüzünden gardiyanla araları açılmıştı. Artık şu anda koğuştakiler, hakaret dolu sözlerin düellosuna toplanmışlardı: «... senin gibi asalaklardan bu memleketi temizlemeli...» diyordu gardiyan. Ne asalağı? Anlaşılan demek zahmetsiz ekmek yiyordu. Artık koğuşta insanlardan arta kalanı da, merak, istifham ve tecessüs doldurmuştu. Mahkûmlar biraz sonra suçun mahiyetini öğreneceklerini bilmeden ısrarla tecessüslerinde diretiyorlardı.

Bu arada bütün koğuş ayakta seyrederken mahkûmlardan biri kalabalığın arkasında meçhul suçlunun arkadaşı ile bir başka mahkûmun şu sözlerine şahit oldu :

— Namus sözü : Billâhi yaymıyacağım. Söyle ne olursun?

— Peki dinle! Geçenlerde şehirde iki kişiye fal bakarken suçüstü mü yakalanmış ne?

İbrahim TÜFEKÇİ
Yüksek İslâm Enstitüsü/KONYA

Pakistan

Ahmet AĞIRBAŞLI

PÂKİSTAN... Pâk insanların memleketi... Yürekleri kadar simaları da pâk... Beşeriyetin çehre-i murdarına renk vermek için didinen insanların diyarı... Şark'ın kültür merkezi... Senelerce İngiliz sultasının hüküm sürdüğü dramın acı sahnesi. Kader cilvelerinin acı, ızdırablı ve bir okadar da zevkli çilelerine katlanarak tarih boyunca sonsuzluk kervanının mazlum insanları sıfatıyla hayat geçirenler ülkesi.

Daha dün beli kırılan İngiliz hakimiyeti bugün hâla o acının intikamını almak için Hindu sürülerini müslümanların üzerine kovalamak için entrikalar peşinde...

SERÜVENLİ BİR TARİH

PAKİSTAN milât öncesine dayanan medeniyetlerin yatağıdır. İslâm, Batı Pakistan'a Milâdî 682-692 yılları arasında, Doğu Pakistan'a ise bu tarihten 20 yıl sonra girmiştir. Moğol İmparatorluğu Hindistan'da en parlak devrini yaşar. 1707 de bu koskoca devlet dağılır. Her yerde bir baş türer. İngilizler bunu fırsat bilerek çoktanberi göz koydukları Hindistan'ı idareleri altına alırlar. Günden güne bütün Hind'e yayılma için lâzım geleni yaparlar. 1757 de çıkan bir kargaşalık üzerine Şark Hind şirketi haklarını koruma bahanesiyle Bengal'e ayak basarlar. Bu tarihte müslümanların yenik düşmesi bu bölgenin İngilizlerin boyunduruğu altına geçmesini iyiden iyiye sağlar. Bu merkezden itibaren İngilizlerin müstemleke gücü batıya doğru yayılmaya başlar. 1806 da Delhi, 1843 de Sind ve 1840 da Pencap ele geçirilir.

İSTİKLÂL ÇABALARI

1857 yılında Hindularla Müslümanlar birleşerek yabancı boyunduruğundan kurtulmak ümidiyle İngilizlere karşı güçlü bir şekilde isyan ettiler. Peşaver'den Kalküta'ya kadar bütün ülkenin baştan başa ayaklanmasına rağmen İngilizler bu hareketi bastırdılar. 1858 de İngilizler Hindistan'ın idaresini ellerine aldılar. Bu hâdiseden sonra Hindistan'daki müslümanların durumu daha da kötüleşti.

İngiliz siyaseti müslümanları idarî mekanizmadan uzaklaştırmaya başladı. Adliye, emniyet, idarî meclisler, ordu ve mal daireleri... gibi yerlerden müslüman memurları attılar. Halbuki müslümanlar asırlar boyunca Hindistan'ın idaresini ellerinde tutmuş, maharetleriyle tecrübe kazanmışlardı. İngilizler uzaklaştırdıkları müslümanların yerine İngilizceyi bilir gerekçesiyle Hinduları yerleştirmeye başladılar. Böylece müslümanlar siyaset ve iktisatta gerilemiye yön tuttular ve günden güne zayıflamaya başladılar.

YENİ BAŞTAN İHYAYA DOĞRU

BU hal böyle devam edecek miydi? Müslümanlar küfrün sultasında, ceberûtların kahrını ne zamana kadar çekebilirdi? Ya cihad etmek, ya zulmün pençesinde inliyerek nifak üzre ölmek... Fakat daha evvelki durumlar gösteriyordu ki, bu iş birdenbire olacağa benzemiyordu. Bir barajın bile patlayıp sel halini alabilmesi için yağacak rahmetlere, pınarlardan aheste aheste akıp gelecek ırmaklara, coşkun, coşkun çağlıyan nehirlere, bunların da barajı doldurabilmesi için günlere, aylara, mevsimlere ihtiyaç vardı. Madem ki, baraj rahmetlerle ve kaynaklarla besleniyor; müslümanların da İslâmın kaynaklarıyla Batı'nın teknik gücünü meczeden bir kültürle bezenmesi şarttı. Bu sebeple Hind'de müslümanların uyanması için çalışan Seyid Ahmet Han ilim yolunu tuttu. Muvaffak olmanın sırlarının, ma-

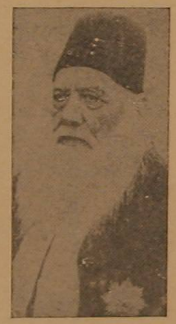

Seyid Ahmet Han

neviyatın temelleri üzerinde yükselen teknik üstünlükte olduğuna inanıyordu. Bu gayeyle Seyid Ahmed Han, Ali GÂR Üniversitesini açmakla kültür ve eğitim alanında ihyâ hareketlerine girişti. Bu müesseseden Hind müslümanları için uyanık elemanlar yetişmeye başladı. Bu sahada bir merhale katederek müslümanlar siyasî manada kadrolaşmaya başladılar ve biraraya gelerek «PAKİSTAN» mefkûresini gerçekleştirdikleri «MÜSLÜMAN BİRLİĞİ»ni 1906 yılında kurdular. Müslümanların istiklâllerini elde etmek için çalışmalarına paralel istikâmette Hindular da İngiliz idaresinden kurtulmak için çırpınıyordu.

Büyük lider Muhammed Ali Cinnah (1876-1948) İngiliz müstemlekesini Hindularla elbirlik edip yıkmanın daha kolay olacağı fikrine inanıyordu. İlk zamanlar bu uğurda epeyce mücadele etti. Fakat belli başlı bir netice ala-

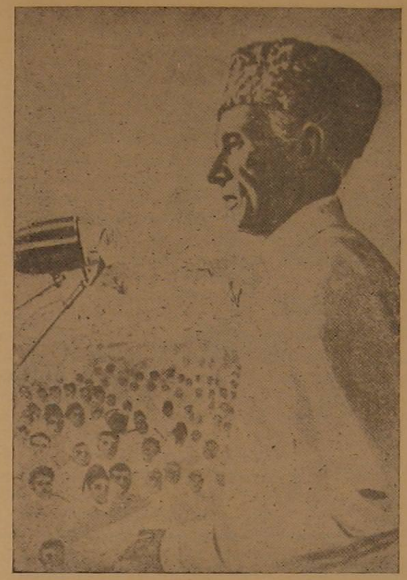

Büyük lider Muhammed Ali Cinnah konuşurken.

madı. Ancak bu çalışmaların bir neticeye ulaşamamasının bazı sebepleri vardı. Temel sebep esasta yekdiğerine zıd olan dinlerdir. O zamanlar Hindistan yasama meclisindeki Avrupa grubunun liderliğini yapan Sir Percival Griffiths bu durumu şu sözlerle dile getiriyor: «İki dinin psikolojik temellerinde bulunan esas ayrılıkları belirtmekte çok yarar vardır. İslâm dini kesin hatlı, ferdiyetçi, cumhûrî ve basit bir dindir. Hinduizm ise muğlak, ferde çok az değer veren, temelden gayr-i cumhûrî ve çok karmaşık bir dindir.»

ŞAİR MUHAMMED İKBÂL MÜCAHEDE SAHNESİNDE

ARTIK yeniden uyanan müslümanlar M. Ali Cinnah'ın liderliğinde İslâm mefkûresiyle kurulacak müstakil müslüman Pakistan devleti kurmanın gerektiğine kail olarak yeni ufuklara doğru adım atarlar. Bu mukaddes cihada şair Muhammed İkbal (1872-1938), 1930 yıllarında müslümanların ayrı bir İslâm devleti kurmaya mecbur olduklarını şiirleriyle yaymaya başlar. İşte Hind müslümanlarıyla birlikte bütün İslâm âlemini uyanışa çağıran bir şiiri:

UYAN

Derin uykuya dalan gonca, uyan, uyan kalk :
Nergis gibi gözünü açıp etrafına bak :
Safâ sârâyımızı keder, talân etdi bak;
Kuşlar ötüyor, uyan!

(Zulme dayanan bir hükûmet, ya zulümden vazgeçmeli, baş eğmeli; yahût ortadan kalkmalıdır.)

(Arkadaşlar!.. Hükûmetin tevkif ettiği kardeşlerimize acıyorsanız, her biriniz kendisine şu suâli sorsun : Bu hükûmet kalmalı mı, kalmamalı mı?)

(Memleketimizi esâretden kurtarmak istiyorsanız, bunun yolu birdir : Düşmanlarınızın elindeki öldürücü silâhları aleyhinizde kullanmalarına imkân bırakmayınız. Bâzıları zannediyorlar ki, bir hatip bu konuda söz söylerken, ihtiyatlı davranmalıdır. Fakat sizi temin ederim ki kardeşlerim; size bu sözleri söyliyenler arasında, zindandan, ölümden korkan; yâhut, hükûmetin baskısından endişe ederek hareketlerini frenlemeyi düşünen kimse yoktur. Hayır kardeşlerim!.. bunun tasavvuru bile muhâldir. Bugün sizin elinizde, düşmanlarımızın elinde bulunan silâhlar bulunsaydı, hepinizi harbe dâvet ederdik. Halbuki, sizin yegâne silâhınız, îmânınız, vicdânınız ve fedakârlığınızdır. Bu silâhları düşmanlarınıza karşı kullanırsanız mutlaka muvaffak olacaksınız. Maddî silâhlar, yalnız başına hiç bir şeye yaramazlar!..)

(Kardeşlerim!.. Gâyemiz, bir zaman için, hükûmetin çalışmasını aksatmak ise, bunun yolları çoktur. Hükûmet taraftarlarından olsam, bunları size îzah ederdim. Fakat benim sizden istediğim harptir, harp!.. Bir günde bitmiyecek olan harp, kıyâmete kadar, yânî, ya bu zâlim hükûmetin mahvolacağı, yâhut üç yüz milyon insanın yok olacağı güne kadar devâm edecek bir harbi istiyorum sizden!..)

Pakistanlı Mücahid
Mevlâna Ebul KELÂM

Bu ateşli feryatlar
Her tarafı kavurdu;
Her tarafta bir figan...

Uyan derin uykudan,
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!

Bak bütün Şark ne halde,
Külü göğe savrulmuş...
Boğulmuş bir inilti susuyor...
Eseri yok... Bu kaybolmuş bir feryâd
Bu toprakta her zerre bir muztarip nazardır.
Hindistan'dan isyân et; Semerkand'dan
Irak'dan. Hemedan'dan tuğyan et;
Bir hayat göster, canlan

Uyan derin uykudan!
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!

Seher vaktidir, Güneş ufukda yükseldi bak!
Seherin kulağına kanlı bir küpe taktı.

MUHAMMED İKBÂL

Sahralardan, dağlardan, kafileler, kervanlar
yola koyuldu uyan!...
Ey Dünyâyı gören göz, anlıyan göz!
Uyan da gör ne haldedir cihân!

Uyan derin uykudan:
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!
Sen ne biçim ummansın? ovalar sâkin!

Böyle deniz olur mu? artmıyor, eksilmiyor!
Kabaran dalgalar yok, timsahlar kaynaşmıyor,
Böyle deniz olur mu? bu denizin yarılmış göğsünden
Başı göğe eren bir dalga ol da ufuklara kanatlan!

Uyan derin uykudan:
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!

Hakkın ezelî kanunu sana, sana emânet edilmiştir.
Allah'ın varsa eğer, sağı sen, solu sensin!
O'nun serveti sen O'nun kudreti sensin!
Toprakdan yaratılan bir kulsun sen! Ey insan.

Lâkin zemîn de sensin, evet zaman da sensin
Hak'ka ermek sırrının şarâbını iç ve kan!
Şübhe uçurumundan fırla; kendini kurtar!...
Ne duruyorsun davran!

Uyan derin uykudan!
Derin uykudan uyan!
Derin uykudan uyan!

Artık iyice anlaşılmıştı ki, Hindularla Müslümanlar bir cemiyet olarak bağdaşamıyacak. Bu gerçek İslâm mefkûresini iyice kuvvetlendirdi ve ayrı bir vatan isteğini doğurdu. Fakat bu isteği haykırarak, cesaretle savunacak kuvvetli bir politikacıya ihtiyaç vardı. Evet, bu feryadı şiirleriyle yapan İkbal, kürsüde de yapacaktı. 29 Aralık 1930 da Allahabad'da Hindistan Müslüman Birliği'nin toplantısında «Hindu ve Müslümanlar değişik hayat görüşleri olan iki ayrı cemaattir.» diyerek müslümanları ayrı bir devlet kurma fikrinin etrafında topluyordu. Muhammed Ali Cinnah da bu fikir uğrunda gece gündüz çalışıyordu.

Uzun görüşme ve istişarelerden sonra Müslüman Birliği Partisi, Pakistan'ın kurulmasını öngören tarihî «Lahor Kararı»nı 23 Mart 1940 yılında aldı. Bu tarihten yedi yıl sonra da Muhammed Ali Cinnah'ın liderliğinde mücadelelerini sürdüren müslümanlar resmen Pakistan'ı kurdular ve Pakistan 14 Ağustos 1947 tarihinde dünya haritasındaki yerini aldı.

Gelecek sayımızda :
«1947 — 1972 Genç Pakistan ve ötesi»

Bizim Değil

Eğil de eğil
Gövde bizim
BAŞ bizim değil.

Yaprak bizim
Toprak bizim
TAŞ bizim değil.

Sözler bizim
Gözler bizim
YAŞ bizim değil.

Budak bizim
Dudak bizim
KAŞ bizim değil.

Ekmek bizim
Emek bizim
AŞ bizim değil.

Abdülkadir GÜLER

Tarih Bulmacası

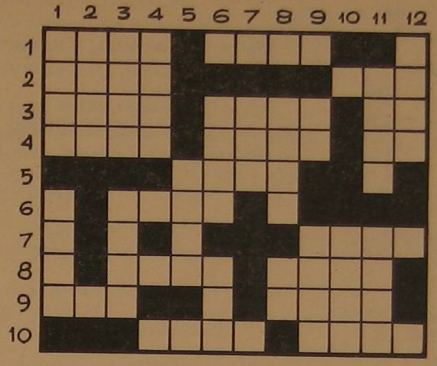

SOLDAN SAĞA :

1 — Pakistan devletinin kuruluşu. — Hatay'ın Anayurd'a katılması.

2 — Pakistan'ın kurucusu Muhammed Ali Cinnah'ın vefatı tersi). — Hayber'in fethi.

3 — Sokullu Mehmet Paşa'nın sadareti (tersi). — Kraliçe İzabella'nın Sultan Süleyman'dan yardım istemesi. — Teyemmüm bi'setin kaçıncı yılında meşrû' kılındı.

4 — Suriye Selçuklularının sonu (tersi). — Şeyhül İslâm Ebussuud Efendi'nin vefatı. — Hz. Muhammed Sallallahü aleyhi vesellem Medine civarındaki kabileler ile kaç yaşında savaş yaptı?

5 — Pakistan'ın kuruluşunda emeği geçen ve Aligâr Üniversitesini kuran Seyid Ahmet Han'ın doğumu.

6 — Pakistan'ın kurucusu Muhammed Ali Cinnah'ın doğumu.

7 — Hoca Ahmet Yesevî'nin vefatı.

8 — Pakistanlı mücahidlerden Seyid Ahmet Han'ın vefatı. — Türkiye'de Kur'an harflerinin kaldırılışı.

9 — Hendek savaşı. — Osmanlı devletinin kuruluşu.

10 — Timur'un Sivas katliâmı. — 3. Selim'in yaptırdığı «Âsâr-ı Nusret» kalyonunun denize indirilişi (tersi).

YUKARIDAN AŞAĞIYA :

1 — Sadrazam Mustafa Reşit Paşa'nın azli. — Hind müslümanlarının istiklâllerini elde etmek için «Müslüman Birliği»ni kurmaları.

2 — Girid'de 2. Kandiye muhasarası (tersi).

3 — 3. Murad'ın ölümü. — Hicaz'ın Osmanlılara iltihakı.

4 — Irak Selçuklularının kuruluşu (tersi).

5 — Topkapı Sarayında 3. Ahmet kütüphanesinin inşaası.

6 — 2. Bayezid devrinin büyük mütefekkir ve şairlerinden Sinan Paşa'nın ölümü. — Harun Reşid'in Frenk İmparatoru Şarlman'a çalar saat göndermesi.

7 — Hz. Muhammed sallallahü aleyhi ve sellemin doğumu.

8 — 1. Sultan Mahmud'un ölümü (tersi).

9 — Lozan hezimeti.

10 — Osmanlı devletinin kuruluşu.

11 — Yavuz Sultan Selim'in tahta çıkışı (tersi). — 2. Abdülhamid zamanında Osmanlı — Yunan harbi.

12 — Sultan Abdülaziz zamanında İstanbul'da Sultanahmed meydanında Türkiye'nin ilk sanayi sergisinin açılması.

Geçen sayının çözülmüş şekli

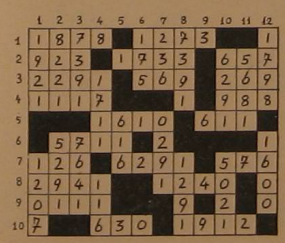

Değişiniz! (1)

Arif ETİK
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
Farsça öğretmeni

İnsanların en büyük korkusu, değişme korkusudur. Herkes rahat ve sâkin yaşayışını değiştirmekten korkar. Hatta bu rahat ve sâkin yaşayış sanıldığı gibi rahat ve sâkin olmasa bile...

İnsanlar yeni fikirlerden, yeni âdetlerden, yeni bir muhit ve yeni davranışlardan dâima çekinir ve ürperirler. Herkese veyahut günlük yaşayışımıza aykırı düşen herşeye göz ucuyla bakarlar ve pek de rahat olmıyan köşeciklerini büyük bir bağ ile de olsa değiştirmezler.

Bugünün psikolojisi herkesin düşüncesinin derinliklerinde bu değişme korkusunun mevcut bulunduğunu tesbit etmiştir.

Amma hayatın temeli, değişme ve tağyîrdir ve hayatın onsuz devamı kâbil değildir. Baharda dallarda yeşeren her yaprak değişmenin bir nişânesi ve birden fışkıran her bitki toprağın gönlünde olan yenilenmenin bir belirtisidir.

Hayat baştan başa taşma ve değişme halindedir, hiç biri aslâ sâbit kalmamaktadır.

Hayatın herhangi bir sahasına veya köşesine göz atarsak: Tabiatın herşeyi bu yöne değiştirdiğini görürüz. Eski davranışları ve halleri fırlatıp atarak yepyeni bir prensip ve davranışın yoluna koyulurlar.

Biz de hayattan ve tabiatten küçük bir parçayız. Oradaki bitki ve çiçekler için yenilenme nasıl lâzımsa bizim için de lâzımdır.

Değişmeyen her şey ölür. Biz, hayatımızın eski davranışlarını bir kenara bırakıp hayatın ve çağımızın yeni seyrine ister istemez ayak uydurmalıyız. Değilse yük olmaya yüz tutarız.

Mezarlıkta uyuyan binlerce kişiden ancak bir tanesi trafik kazasında can vermişse normal bir şekilde ölmüştür. Tabiî ölüm de bedenimizin değişmeyi başaramayışından ve aczinden başka bir şey değildir. Beden artık yenilenmeyi kayıp edince insan ölür.

Ma'neviyat âleminde de durum tıpkı böyledir: Dünkü tarzda düşünmekte ısrar eden ve yaşamıya çabalıyan, iş yapan ölür, beyni felç olur, donakalır.

(1) Usûl-i İnşa ve Nâme Nigari'den.

GENÇ KALEMLER

Seyri temaşa eyle, çevrende ağlayanı,
Çiğnediler yurdunu, kurtarmak için UYAN.
En denî ihtiraslar, sarmış bütün Cihanı,
Yeni hamle aşkıyle, rehber olarak UYAN.

Alev ruhunu sardı, imanın tutuşacak,
Eğer o da yanarsa, daha nen kurtulacak.
Devam ederse yangın, ne od kalır ne ocak,
Bâri Hak'kın ipiyle, kurtulmak için UYAN.

Mukaddesatı kurtarmak, gayen değil mi senin?
Kımıldamazsan eğer, tükenmez felaketin.
Cephede savaşacak, kalmadı bir tek erin.
Hiç olmazsa hak için, mağlûp olmadan UYAN.

Zihnindeki inilti, ninni değil, velvele,
Boğmak için dinini, akıyor istikbâle.
Nice azgın «İzm»ler, birleşmişler elele,
İslâmizm dâvâsına, katılmak için UYAN.

Kızgın güneş, altında, kar gibi erimişsin,
Ömrünün toy çağında, zehir yutup bitmişsin.
Dâvâyı Hak uğrunda, unutma Mücahitsin,
Hak yoldan gidenlere, katılmak için UYAN.

Nice zamanlar geçti, sen hâlâ uyanmadın,
Şu gaflet uykusuna, bir daldın ki kanmadın.
Sana uzanan ele, aldırıp ığranmadın,
Bırak artık gafleti, bâri Hak için UYAN.

Dehşet dolu maziyi, biran getir yâdına,
Sevinç dolu günleri, hazırla evlâdına.
Mahşerde kurulacak, Allah'ın Divânına,
Salih bir Mü'min gibi, varacak yüzle UYAN.

İşte o zaman sana, açılır bab-ı Cennet,
Bölük bölük geliyor, peşinden bütün Millet.
Düşündün mü hiç bunu, arkandan ilelebet,
Dualar gönderecek, bir NESİL için UYAN.

GÜNGÖR ÜNSAL

Akife

— BU ŞİİR Merhum Mehmet Âkif'e İthaftır —

Ne hazin tecellî ki, bütün yurt sarılmıştı,
Vatan topraklarından bir postluk yer kalmıştı.
Bu vatan evlâdının ciğeri yanıyordu,
O, kızıl düşmanını ezelden tanıyordu.
Baktı ki, yurt denilen hiç bir şey kalmamıştı
İşte o büyük şair gaflete dalmamıştı.
Manevî duygusuyla kamçıladı neferi,
İşte şehitlik yolu, aç o büyük seferi!..
Bütün şiirlerinde vatan, vatanım derdi;
Çanakkale harbini gözler önüne serdi...
İnim inim inleyen SAFAHAT'ı bir dinle
Neler dile getirdi, oku da sen de inle.
O kadar arzulardı vatan kurtulsun diye
Yazdı o büyük Marşı bu millete hediye...
Ne desem senin için, okyanusta bir damla,
Dilim bu kadar döndü, birazcık da sen anla
Sanma ki unutuldum, marşınla döner diller
Seni yadedecektir, asırlarca nesiller...

İsmail OKUTAN
İmam-Hatip Okulu/Sakarya

Perişan

Benim bu yurduma kızıllar doldu
Dertli, dertli öten kuşlar perişan
Haklılar, bir damla suda boğuldu
Dili diş olmayan taşlar perişan
Erkekte zülüf : kadında pantol modası
Sazların arajmana döndü sedası
Âşık Ali'm bu yüzden gönlünün yası;
Göz üstünde yoluk kaşlar perişan.

Âşık Ali TÜRK

G Ö Ç

Bir gün sona erer bu rüyam.
Ruhum kanatlanır sessizce.
Söner sabun köpüğü dünyam;
Göçerim âlemden essizce.
Ayrılmak istemem dünyadan;
Yâ Râb! Muradıma ermeden.
Sakın alma benim canımı;
İman ve şehâdet vermeden.

Mustafa YEŞİLYURT

(Baştarafı 17. sayfada)

İlerleyip yaşamayı ve tabiatı korkunç akıntısına ayak uydurmayı beceremiyenler gümleyip giderler.

Başarmak ve hayatın korkunç hâdiseleri içinde yük olmamak isteyen her millet, ister istemez değişir. Kişi, yeni fikirleri benimsemek, eski âdet ve geleneklerin zincirini kırmak her ne kadar güç ise de ondan kurtulmak için yaşayış proğramını ona göre ayarlamalıdır. Vakit varken değişmeye çabalayın ve yenilenin! Günlük hayatınızı, meselâ işinize başka bir düzen vermekle fikir ve düşüncelerinizi diderek ev çırpar, havalandırır gibi tazeleyiniz!

En iyi ve en uzun hayatın yolu : Sizin değişmeyi kabul etmeye hazır bulunmanız ve daha büyük değişmeleri pratik bir hâle getirmenizdir. Kendinizi değiştiriniz ve yenileyiniz.

Art
MADENİ EŞYA SANAYİ

Kurban Bayramının bütün âlem-i İslâma hayırlı olması dilekleriyle...

ÇATAL, KAŞIK, BIÇAK VE ÇAY KAŞIKLARI, OFSET MANZARALI TEPSİLERİ

Garantili ve Ucuzdur. Daima Tercih Ediniz.

Satış yeri : Tahtakale, Tomruk Sok. Asri İş Han, No: 203

Sicil Tic. : 95659 - 41051
Telefon : 22 89 54

ŞAMİL YAYINEVİ
DÖRT BÜYÜK ESER DAHA SUNAR

İslâm'da beşerî münasebetler
Prof. M. Ebû Zehra
İslâm Devletinin beşer devletleriyle münâsebetlerini belirten, Dünya devletleri içinde tek hürriyeti İslâmın sağladığını delilleyen, şimdiye kadar yazılmamış mevzularla sahasının tek eseri...
10 Lira

İslâm cemiyetine doğru
Prof. Seyyid Kutup
Müsveddelerinden temize çekmeye fırsat bulamadan ölen büyük şehidin son kitabı...
NASIR'in ölüm kemendinin son dilini tamamlamaya fırsat vermediği eser.
Bütün mevcudiyetini İslâma ve İslâm Cemiyetine hasreden Prof. Seyyid Kutup'un, müstakbel İslâm Cemiyetini en güzel anlatan eseri...
8 Lira

Müsbet ilim ve Allah
Mehmet Aydın
Zerreden kürreye, yokluktan varlığa, yaratılmışlardan Yaradana varış... Akıl, mantık ve felsefenin cevap bulup, tatmin olduğu eser. Okuyunuz. Mutlaka okutunuz.
8 Lira

Teşrii İslâm tarihi
Prof. Abdulvehhab Hallaf
İslâm hukuku tarihini, geçirdiği devirleri, dayandığı esasları kronolojik tertip içinde veren; herkesin mutlaka okuması icab eden el kitabı.
6 Lira

sipariş adresi : ŞAMİL YAYINEVİ • BEYAZSARAY KİTAPÇILAR ÇARŞISI NO: 13 BEYAZIT • İSTANBUL ödemeli isteyiniz

HABERLER ve KRİTİĞİ

FİAT ARTIŞLARI

Türk piyasası, en önemli gıda maddelerinden tutun da, en basit eşyaya varıncaya kadar, durmadan pahalanmaktadır. İktisat uzmanlarının tesbitine göre, 65 yıldan beri durmadan devam ediyor bu... Zam üstüne zam... Bugün, küçücük bir pazar filesini doldurmak, orta halli bir Türk vatandaşı için mesele doğrusu... Nerde o eski günler... İnsan, 40 paraya bir heğbenin iki gözünü pazardan tıka basa dolduran dedeyi dinlerken hayıflanıyor, kahırlanıyor. Ticaret ve ehli, alabildiğine insafsızlaştı. Müşterinin değeri bir hiç oldu. «Canın isterse» diye alıcıyı bön bön süzen bakkal-esnaf, ticârî ahlâktan günden güne uzaklaşıyor. Türkiye bir tarım ülkesi; buna rağmen hiç olmazsa gıda maddeleri, ucuzlamak şöyle dursun, her gün kat-be-kat pahalanıyor. Geçen yıllara nazaran, istihsâli 10 misli arttığını bildiğimiz muz, 10-12 liradan aşağı inmiyor!.. Bu tarım ülkesinde, mercimek, evet o mini mini mercimek, fâhiş bir fiatla satılıyor... Arayan yok, soran yok bu pahalılığın sebeplerini... Vatandaş, vergi-zam törpüleriyle sarsılmakta devam ediyor. El-insaf doğrusu, yetişir!

ASKERÎ HAPİSHANEDEN NASIL KAÇTI BUNLAR?

Garip şey doğrusu... Günlerce arandılar, tarandılar; ordu-millet peşlerine düştü, kanlı çarpışmalardan sonra bir apartman dâiresinde yakalanabildilerdi... Ve şimdi... Tutuklu bulundukları askerî tutukevinden kaçtılar... İnanılır mı buna?.. İsterseniz inanmayın; fakat kaçmışlar işte... Evet, muhterem okuyucu, Birinci Ordu ve Askerî Sıkıyönetim mahkemelerinde bakılan duruşmalarda, idam talebiyle mahkeme edilmekte olan Mahir Çayan ve öteki dört arkadaşı Ulaş Bardakçı, Ziya Yılmaz, Cihan Alptekin, Ömer Ayna, Kartal Maltepe (İstanbul) 2. Zırhlı Tugay Askerî Cezaevinden kanalizasyon tüneli yoluyla 29-30 kasım gecesi kaçtılar.

Kartal - Maltepe Hapishanesinden duvarı delerek beş arkadaşıyla birlikte kaçtı...!? Cânî, kızıl gangaster, komünist uşağı. Milletin sabrı tükendi cezasını çekmeli.

Bu nasıl iş ve kim kaçırdı bunları?.. Bir milletin en güçlü kuvveti, onun demirden kolları demek olan ordunun elinden bu 5 kızıl eşkıyanın firarı, doğrusu çok garip! Bugüne kadar bekletildiler; neden?.. Katl, hırsızlık, soyguculuk, adam kaçırma, mevcut düzeni sarsma vs... vs... ne araransız vardı bu veletlerde... Namussuzdular, varlığımızın düşmanıydılar, gizli hücrelerin adamıydılar, ordumuzun karşısındaydılar; Moskova — Pekin uşağıydılar... Bekletildiler, bekletildiler; tâ 29 kasıma kadar ve sonra paldır-küldür, çaldır-çuldur kaçıp gittiler ordunun kucağından... Bu memleketin, bütün ma'nevî-maddî değerleriyle birlikte en azılı düşmanları kaçamazdı böylesine!.. Kim yol gösterdi onlara, kim ihanet etti vazifesine... Tutulup parça parça edilmeli, el-âleme ibret olmalı... Haysiyetimiz var, şerefimiz var bizim. Korunmalı bu!..

Türkiye'de tek bir komünist kafa kalmamalı... Hepsi ezilmeli... Ebed-müddet varlığımız için bu elzemdir...

ORDUYA ÇEKİLMİŞ SİLÂHLAR...

Nâhit Töre'nin üzerinden bunlar çıktı. Yakalanınca diyordu ki o: «Böyle yakalanmamalıydım. Beş-altısını kurşunlamalıydım.» Ve şimdi, bu hâine yapılan muâmele nedir acaba?

HÂHİT TÖRE

Kızıl çetelerden... Bir hemşirenin evinde, arkadaşı Faruk Kurtuluş ile birlikte yakalandı. Hak ettiği cezayı yiyecek mi?.. Yoksa kuş südüyle mi beslenecek?

HAZRET-İ MEVLÂNA'YA İHANET

İslâm ülkeleri arasındaki kültürel münâsebetleri geliştirmek gayesiyle Londra'da düzenlenen İslâm ülkeleri festivaline Türkiye'den de, Konyalı Mevlevî semazenler katılmışlar, divane gibi dönmüşler... İslâm kültürüyle zerre kadar alâkası olmıyan bu bidat ve hurafe âyinleri, yıllardır memleketimizde yaptık. Bu yetmiyormuş gibi, Avrupa illerinde de aynı derbederliği canlandırışımıza ne demeli?..

Güya şu beyaz kelebekler, Allah (c.c.) aşkına deveran ediyorlar! Yazık doğrusu. Ne kötü bir istismar! Hz. Mevlâna'nın ruhu lânet okuyor bunlara. Kudümlerle, kavallarla cûşu hurûşa gelen şu çılgınların, biz yakından biliyoruz ki İslâmla hiç de alâkaları yoktur. Londra'nın göz kamaştırıcı kulüplerinde demlendiklerini de haber aldık. Bu korkunç rezalete lânet olsun. Hz. Pîr'in temiz aşkını istismar edenler istismar edilsin. Biz, Hz. Pîr'le birlikte da'vacıyız onlardan!..

Yaygaracı ve hippi gençliğin işlek hayatına özenti mi? İslâmın engin rûhundan uzaklaşıp, dönük kafayla ilâhî aşk iddiası mı?... Bu ne kepazelik? «Kur'anın bendesiyim, peygamberin ayağının tozuyum» diyen ulu âşık, kalksa da yüzünüze tükürse sizin!

MİSYONERLERİN KAHRAMANLIĞI MI?

Tercüman gazetesi fıkra yazarı sayın Ergun Göze'ye, Londra'dan bir Türk neler yazmış duydunuz mu? Mektubu yazan bay'ın oğlu varmış, okurmuş yüksek tahsilde... Ve de Türklük sevgisiyle yüklü bir çocukmuş... Birgün okulda arkadaşları, Hz. İsa'nın Peygamber olduğunu ona isbat (?!) etmemişler mi? Arkasından da, sen de bize Hz. Muhammed'in Peygamberliğini isbat et demişler... Tabiî çocukcağız apışıp kalmış. Ve babası soruyor Ergun Bey'e... Ne diyelim, ne edelim diye. Bize bir yol gösterin...

Ve geçenlerde elimize bir misyoner mektubu geçti... Konya'da, orta tahsilde okuyan bir talebeye, Amerika'dan, bir Türk misyonerden geliyor mektup. Akrabası olan genç talebeyi, bay Türk misyoner Hıristiyanlığa davet ediyor. Uzun mektubunun sonunda ne diyor, sayın misyoner biliyormusunuz? : «...ciğim, bunu herkese oku, gönüllerine ilâhî sevgi girsin. İmam-Hatip Okuluna, Yüksek İslâm Enstitüsüne gidiyorlar diye çekinme, herkese oku bunu! Hakikatı görsünler.

Evet muhterem okuyucu! Dinsiz yetişen Türk gençlerini, Avrupa'da kıskıvrak yakalıyor misyonerler ve karşımıza dikiyorlar bir TÜRK MİSYONER olarak! Biz ise, memleketteki îman yurtlarını kapamakla meşgulüz! Biz, bir defasında başmakalemizde şöyle demiştik : «... Hükûmetin anlayışına göre Türkiye'de müslümanlığa ihtiyaç yoktur, memlekette hakkını istiyen müslüman kitle mevcut değildir. İşte bu yüzden, yurt dışındaki müslüman işçinin mektupla sorduğu: «Siz memlekette İslâmiyetin kökünü mü kazıyorsunuz?» sorusuna :

«— Evet! Çünkü bu memleketin İslâma ihtiyacı yoktur!» diye cevap verebilir artık hükûmet!»

Her halde yanlış söylememişiz bu sözü... En basit iş yerlerinde bile, misyonerlerin faaliyetleri kendini hissettiriyor. Afrika'nın vahşi coğrafyasını, hıristiyanlığın aziz birer vatanı haline getirmenin ideal ve çabalarıyla çalışan misyoner dostlarımız acaba zafer mi elde ediyorlar? Elbette ki hayır: Ne oluyorsa birkaç beyinsize oluyor; hıristiyanlığın ağına düşen kafasız zavallılara... Yoksa, Hıristiyanlığın zaferi mevzubahis değildir. İslâmın zaferi garantidir. Kaldı ki, bugün ciddî bir davet kadromuz bile yok... Buna rağmen, zafer Allah'ın dininindir. Zafer, Allah'a tapanlarındır; yoksa Hazret-i İsa'yı tanrılaştıran budalaların değil!

FİLİSTİNLİ KOMANDOLAR VE ÖLDÜRÜLEN ÜRDÜN BAŞVEKİLİ

28 kasımda, Arap Savunma Konseyi'ne katılmak üzere gittiği Kahire'de, Ürdün başvekili **VASFİ TELL**, Filistinli kızıl komandolar tarafından kalbinden vurularak öldürüldü. Ürdün kralı Hüseyin'i ağlatan bu cinâyet olayı, başlı başına ideolojik bir çehre arzetmektedir.

Evvelâ, öldürülen başbakan, yurtsever ve komünizm düşmanı biriydi. Filistinli komandolar ise, yardımını yüzde yüz **KIZIL ÇİN**'den alan bir komünist çete teşkilâtıdır. Başlangıçta **«Yahudiye Ölüm»** sloganıyla savaşan el-Fetih ve diğer çete grupları, bugün iyice belli oldu ki, Kızıl Çin hesabına can veren bir karargâh sâkinleri halini aldılar. **MAO**nun vurucu kollarından başka bir mahiyeti olmıyan bu gerillâ güruhlarının önünde bugün için en ciddî engel **ÜRDÜN** devleti'dir. Onu yıkmak, bilhassa Kral Hüseyin ve O'nun resmî çevrelerini imha ile mümkün olacaktır. Son olaylar iyice gösteriyor ki, bu kızıl komandolar arasından, İsrâil ile uzlaşıp kendi devletlerinin ordularını içten vurmaya yeltenen gruplar zuhur ediyor. Nitekim, kızıl komandolar, Ürdün ordusuyla çok çetin harpler yapmışlar, Ürdün'ü allak bullak etmişlerdi.

Bugün Kızıl Çin, Türkiye ve bütün İslâm ülkelerine karşı korkunç savaşını Filistin'de komandolar vasıtasıyla yapmaktadır. Eğer, başta **MISIR** ve **SURİYE** olmak üzere bütün Arap devletleri, bu mevzûda **ÜRDÜN** devleti gibi bir anlayışa eremezler ve bu vurucu kolları en kısa zamanda imha etmezlerse basımıza gelecek vardır. Bugün, Türk or-

dusunu peşine takıp oyalıyanlar, banka soyup siyasî adam kaçıranlar, mekteplerimizi çete karargâhı haline getirenler el-FETİH'te talim görüp gelenlerdir. Bugün, yüze yakın Türk gencinin, Filistin komando kamplarında talim gördüğünü de biliyoruz. Hilâlin can düşmanı kızıl yıldızdır ve kızıl yıldızın en haşin darbesi **KIZIL** Çin'den Filistin komandoları yoluyla bize uğramak pozisyonundadır.

HEDEF, KARDEŞ PAKİSTAN'I YIKMAK

Hint emperyalizmi gemi azıya aldı, boyratça saldırıyor... Kardeş Pakistan'ı bir kaşık kanla boğmak, putperest ve gayr-i insanî idealini gerçekleştirmek savaşına girdi... Doğu Pakistan'dan (Bangla Deş) Hindistan'a iltica eden göçmenleri istismar eden ve güya bunlara müstakil bir vatan kurmak istiyen bayan Gandi, iyice belli oldu ki, Pakistan'ı yıkmak istiyor.

Savaştan kaçanlar.

8-10 koldan birkaç tümen halinde, Doğu Pakistanlı çığırtkanlarının ve Hind askerî birliklerinin saldırıları olanca şiddetiyle devam ediyor... Rusya, bu işe bir çözüm yolu olmak üzere, önce Doğu Pakistan'ın siyasî sükünetinin temin edilmesini ve bunun için de bütün bu parçalanış ve kargaşalıkların tek müsebbibi komünist MÜCİB'ÜR-RAHMAN'ın serbest bırakılmasını istiyor. Hindistan eğer zaferi kazanırsa, daha açıkçası DOĞU'nun kilit noktalarını ele geçirir geçirmez Hür BENGAL devletini kurduracak ve başına da bu hareketin en faal elemanı Taceddin Ahmed'i getirecek.

Dünya kamu oyu biliyor ki, Pakistan Devlet Başkanı sayın General Yahya Han işi barışcı yollarla neticelendirmek istemiş ve Doğu'lu kardeşlerini yurtlarına çağırmıştı. Kaldı ki, Pakistan, böyle uygun bir siyaseti arzu etmemiş olsaydı bile, nihayet bu, PAKİSTAN DEVLETİnin bir iç meselesi idi ve kimsenin buna burnunu sokmaması gerekirdi. Hindistan iddia ediyor ki, «Doğu Pakistan'dan yurdumuza sığınan göçmenler bugün yurtlarına geri dönmek istiyorlar. Binaenaleyh bu bir normal avdettir.» Fakat, bunları silâhlandırıp kuşatan kim, sınırdan Pakistan'a askerî kollar halinde saldırtan kim? Bu Bengalli savaşçıların başlarında HİND subaylarının olduğu da besbelli... Sormak lâzım bayan Indra Gandi'ye :

«Bir başka ülke, meselâ, bugün yemek istediği Pakistan, Hint çetelerini maddî-manevî güçlendirse ve sınırlardan saldırtsa ne olurdu?» Herhalde kıyametler koparılırdı. Öyle görünüyor ki, elinin hamuru ile çamur karmaya çalışan bu BAYAN, GANDİ'nin ülkesini parçalayacak!.. Bu kahir ve zâlim emperyalizma hareketi, Pakistan'ın îmanlı ordusu önünde netice vermeyecek; Pakistanlı mücâhitler yurtlarını koruyacaklardır.

HABEŞ DİKTÂTÖRÜ İSTANBUL'DA

Geçen kasım ayı ortalarında, Habeşistan İmparatoru **HÂİLE SELÂSİYE**, maiyyetiyle ve iki cins köpeği ile birlikte Cenevre'den İstanbul'a gelmiştir. İstanbul'da, gayr-i resmî ve sırf bir misafir oalrak kaldığı bildirilen İmparatordan bir gün önce de Habeş Patriği His Beatitude Theophilos İstanbul'a gelmiş, Taksim'de bir kilisede elini öptürüp okunmuş ekmek (!) dağıtmıştı. Bu dînî-resmî ziyaretin sanıldığı kadar basit ve sırf seyahat gayesiyle olduğunu sanmak güç geliyor insana... Müslümanlara yıllardır kan kusturan bu cel-

Köpekli İmparator Haile... Köpeğin tasması pırlantalarla süslü. Dün, dedesi EBREHE Ka'beyi yıkmaya fillerle gitmişti. Bugün o, köpekleriyle İstanbul'da.

Habeş diktatörü Topkapı Sarayında. Bu bakışlar?..

lâd diktâtörün Patriği, «İmparatorun gelişinden önceki yaptığım bu ziyaret

...Ve bu adam da Habeş Patriği His... Taksim Aya Triada Kilisesinde okunmuş ekmek (?) dağıtıyor.

tamamen tesâdüfidir» demek zarûretini neden duydu acaba?

Kucağı köpekli İmparatorun bu gezisi çok gizli oldu ve Türk basınında pek az haber yayınlandı.

MİLLİYETÇİ ÇİN, BİRLEŞMİŞ MİLLETLERDEN ÇIKARTILDI, YERİNE KIZIL ÇİN ALINDI

Uzun süren tartışmalardan sonra, nihayet Arnavutluğun savunduğu tez ağır bastı ve Birleşmiş Milletler câmiasına Kızıl Çin (Çin Halk Cumhuriyeti) alındı ve Milliyetçi Çin teşkilâttan çıkarıl-

(Devamı 24. sayfada)

Kur'an Kusları

(Baştarafı 8. sayfada)

câmi imamlığını birleştirmiş bulunuyordu. Hz. Muhammed bu işler için daima bilgili olanları seçerdi. Kur'anı en iyi bilenler, diğer namzetler yaşlı da olsa tercih edilirdi. Bu gün de, temennimiz, birkaç dinî ve hattâ tedrisî vazifeyi bir din adamına vererek onun itibarını yükseltmektir. Zamanımızda dinî vazifeler küçük küçük parçalara ayrılarak her biri başka bir din adamına verilmiştir. Bunun sonucu din adamı sayısı lüzumsuz yere artmış ve din adamları işsiz bir sınıf olmuştur. Az maaş aldıkları için fakir, vazifelerinin kolay ve hafif oluşundan dolayı da itibarsız bir sınıf olmuşlardır. Bu konuyu başka bir makalemde daha geniş olarak ele aldığım için burada kısa geçiyorum.

Hz. Peyğamber, kadınlar için de haftanın bir gününü ayırırdı. Zevceleri bu hususta kendisine yardım ediyorlardı. Peyğamberin zevceleri ve diğer kadınlar arasında büyük âlimler yetişmiştir. Hz. Âişe bunlardandır.

TAHSİL PROĞRAMI VE DERSLER :

O devirdeki kurslarda okutulan dersler daha ziyade dinî ilimlerdi. Sınâî, ticârî ve zırâî meslekleri ise gençler, ana-babalarından, dost veya komşularından öğreniyorlardı. Umumiyetle, Hz. Peyğamber ana-babaya, **gençlere nişan alma talimi, yüzme, aritmetik, hekimlik ve hıfzıssıhha unsurları, astronomi, ilm-i neseb, Kur'an tilâveti öğretmelerini tembih ve talimatında bulunmuştur.** Bu ilimler sonraki devirlerde tesis edilen medreselerde, dinî ilimlerin yanında müderrisler tarafından okutulmuştur.

Gelecek Sayıda :
ZAMANIMIZDAKİ KUR'AN KURSLARI ve YÖNETMELİĞİ

HİNT EMPERYALİZMİ VE PAKİSTAN

(Baştarafı 3. sayfada)

lar yakılıyor, hamilelerin karınları süngüleniyordu. Sırf **MEYMANSENĞ** şehrinde 25 bini aşkın müslüman muhacir topluluğu katledildi, cayır cayır yakıldı. Irkçılar yeri-göğü kanlara boyadılar. Genç kızların ırz ve namusları pâyimal edildi.

... Ve neden sonra uyanabilmişti General Yahya Han... **Kahraman Pakistan Ordusu** şakîleri, cânîleri, komünist ırkçıları sindirdi, asâyişi sağladı.

Fakat bugün, **DOĞU**'yu **BATT**'dan ayırıp bağımsız bir **BENGAL** devleti kurmak için yeniden ayaklandı kızıllar. Emperyalist Hindistan bu ayaklanmayı önce destekledi, sonra fiilen taarruza geçti. 1947 den buyana yapılan çarpışmaların en şiddetlileri oluyor. Rusya, Pakistan'a karşı Hindistan'a yardım yağdırıyor. Ve bunu bütün dünyaya ilân ediyor! **Ehl-i Tevhid**'in üzerine kol kol taarruz ediyor bugün ehl-i küfür!

Pakistan, tarihinin en kritik bir döneminde bulunuyor. Biz ümitliyiz; putperest ve inekperest Hindistan, Pakistan askerinin göğsünden fışkıran îman ateşinde bir gün kül olup toptan GANJ NEHRİne savrulacaktır. Bugün belki bir parça toprak kopabilecek; fakat BEDİR EHLİne yardıma koşan **GAYB ORDULARI** birgün arş ufuklarından sökün edecek ve ZAFERİ, ALLAH (c.c.) PAKİSTANLI KARDEŞLERİMİZE HEDİYYE EDECEKTİR.

İslâmın İlk Emri
OKU

İslâmın üstünlüğü nereden geliyor?

(Baştarafı 9. sayfada)

mak sade ve kolaydır : Allah. Herkes ona muhtaçtır. Doğurmamış ve doğurulmamıştır ve hiç bir eşi, benzeri yoktur. En büyük kuvvet ve kudret, en eşsiz güzellik, en yüce hâkimiyyet ona mahsustur. Onun merhamet ve şefkati hudutsuzdur.

2 — Kâinatı yaratanla onun yarattıkları arasındaki münasebet yüce bir istikâmet gösterir ve araya hiç kimse giremez. **Mü'min, bir aracıya muhtaç değildir ve İslâmın papazlığa ihtiyacı yoktur. İslâmiyyette Allah'la münasebet bizatihi şahsın kendisine bağlıdır. Fert kendisini bu hayattan bir yenisine ve daha iyisine hazırlamakla mükelleftir. Herkes kendi amelinden sorumludur. Bir kişinin kurban kesmemekteki suçu diğer bir masumun ikâmesi ile tazmin edilemez. Hiç bir canlı kapasitesi dışındaki yükle yüklenmeyecektir.**

3 — İslâmın müsamaha doktrini çok açık ve seçiktir, iyi bilinen şu kelimelerle ifade edilir : Dinde zorlama yoktur. **Müslüman hakikatı aramakla yükümlüdür, nerede bulursa alır. Hatta diğer dinlerin faziletli taraflarında birleşir.**

4 — İslâm kardeşliği doktrini renk, ırk ve soy farkı tanımaksızın bütün insanları kapsamına alır. **Bu prensibi tatbikata intikal ettiren yegâne din müslümanlıktır. Yeryüzünün neresinde olursa olsun müslümanlar birbirlerini kardeş olarak tanırlar, Allah'tan gelen emirle bütün beşeriyyetin eşitliği Hac zamanı ihrama girildiği zaman açıkça görülmektedir.**

5 — İslâmiyyet maddenin ve aklın her ikisine de önemli yer verir. **Bir şahsın zihnî tekâmülü vücudun ihtiyaçları ile ayrılmaz bir bütünlük teşkil eder. Fert aklı kullanmak suretiyle maddenin zirvesine çıktığı gibi, maddeyi de aklın bir kontrolörü yapabilir.**

6 — Alkollü içkiler ve uyuşturucu maddeler yasaktır. **Bu saygı duyulacak bir hususdur. İslâm'ın ileri görüşlü olduğunu isbat ettiği ifade edilebilir.**

M. Ali KÜÇÜKSAKALLI ve
OĞULLARI

Kitap, Kırtasiye, Bisiklet ve parçaları
Toptan ve Perakende satış

Bayramınızı tebrik eder.

Tel: 1640
Uzun Bedesten Ziya Paşa Sk. No: 12
KONYA

(Baştarafı 22. sayfada)

dı. Bu çok önemli bir meseleydi. Hele hele teşkilâta yeni giren Kızıl Çin'e hoş geldin gününde, Çin Halk Cumhuriyeti delegelerinin tutumları ve söz sırası kendilerine gelince söyledikleri sözler atom tesiri yaptı. Fotoğraflarını gördüğünüz Kızıl Çin delegeleri, Formoza'yı işgal edeceklerini hemen söylediler. Sıcak ve çekingen bir siyaset adamı tavrı yoktu onlarda... Amerika'ya, Rusya'ya şiddetle çattılar. Emperyalist olmakla suçladılar bu iki DEV'i... 131 milletin delegelerinin katıldığı bu «HOŞ GELDİN» oturumunda bol bol alkışlandılar... Amerikan delegeleri elbette bu alkışlara katılmadılar; birer buz parçası gibi izlediler olanları...

Kızıl Çin delegeleri, Üçüncü Dünyanın Asyalı ve Afrikalı bütün devletlerinin en büyük savunucusu olacaklarını ilân ettiler. Emperyalizme, kapitalizme amansız düşman olduklarını savundular bu ilk söz alışta...

Hey gidi dünya... Doğu Türkistan'da Müslüman Türke kan kusturanlar böyle diyor. Emperyalizm ne ki, onların yaptıkları ne?..

Ve Kızıl Çin B. Milletlere girdi... Dünya sola mı kayıyor? Milliyetçi Çin atıldı dışarı! Bu teşkilâttan ne hayır gelecek?..

Üç Çin delegesi oturumu izliyor... Durumları herşeyi söylemeye kâfi değil mi? Ye'cuc - Me'cüc taifesi bundan mı ki?...

Hâdiseler - Düşünceler

(Baştarafı 2. sayfada)

rafta da FİLİSTİN KOMANDOLARI... Zâhirde, her biri Siyonizmin taşkın selini baraja almak gayesini güden güçlerdir bunlar! Gerçekte ise, aralarında ülfet ve birlikten hiç bir eser bulunmıyan perişan İslâm Âleminin veremli - kanserli uzuvlarıdır!

Mısır, Irak ve Suriye Moskovaya enselerini dayamışlar, yardım dileniyorlar. Karşısına dikildikleri Yahudi Devletini —muhal farz— imha ettikleri gün RUSYA bu işten nasibini çok büyük olarak isteyecek ve koparacak. Ürdün, iç düzenini sağlamanın çabası içinde; fakat heyhat ki komandolarla başa çıkması imkânsız! Amerikan ve İngiliz emperyalizmine dayamış sırtını; O da bu iki engerek yılanından dileniyor. Başta EL-FETİH olmak üzere bütün gerillâ güçleri, Kızıl Çinden emmekteler... Ürdünün en amansız düşmanları şüphesiz bunlardır. Ürdün, güya YAHUDİ emperyalizmini boğma savaşı veren bu KIZIL GERİLLÂLARı imha etmek istiyor; fakat öteki Arap devletleri buna yanaşmıyorlar! İsrâilin kabında boğulup LÜT GÖLÜne dökülmesi ancak ÜRDÜN ve ötekilerinin ittifakıyla mümkün olacağına göre, ARAP birliği şart. Ve bu ise, muhal derecede imkânsız olduğuna göre, Arapların Yahudi önünde yine yenilecekleri veya gasbedilmiş vatanlarını kurtarmıya muvaffak olamıyacakları, beklenen bir neticedir. Bakalım, Arap Liderlerinin akılları başlarına ne zaman gelecek ve İslâm Birliğini ne zaman kurabilecekler?!..

HİNDİSTAN, yedi koldan Pakistan Ülkesine saldırdı! Sınırlarda kan gövdeyi götürüyor! İslâmın en güçlü vatanını parçalamayı, Pakistan diye bir devleti yeryüzünden silmeyi hedef tutan bu emperyalist saldırı karşısında, Kardeş Pakistan ayakta dimdik durabilirse çok büyük bir zafer, İslâmın zaferi kazanılacaktır. Durum, dünkü Bağdatın Moğol istilâsını andırıyor. Korkunç sürülerin, içinden - dışından hançerlemek istedikleri bu PÂK ÜLKEyi Allah (c.c.) korusun. Ehl-i tevhidin en büyük niyazı budur bugün! Hendek Harbindeki yeşil sarıklı gayb ordularını gönder yâ Rabbi kardeşlerimize! Ezdirme ehl-i tevhidi!

ÜÇ KARDEŞLER
ÇELİK EŞYA SANAYİİ
Çelik Masa - Dosya dolabı - Etejer
Döner koltuk ve bilûmum çelik eşya
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: Fab: 3786 - Mğz: 4186 Konya

MEHMET TEVFİK ARIKAN
EL EMEK
Yol İnşaat ve el işleri
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 2777

REFİK BÜRÜNGÜZ
Her nevi cam vesaire
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 225785 — 222051
Telg: Bürüngüzlü — İSTANBUL
Eminönü, Çiçekpazarı No: 40-42

ÖMER FARUK
FIRAT SANAYİİ
Kurban bayramının bütün müslümanlara hayırlı olmasını diler.
Tel: 270721 — 270733
Tacirhane Sk. Cebeci Han
No: 15/1-2 Mercan/İSTANBUL

MEHMET BÜYÜKDEDE
ORTAKLARI
Pamuk, Yorgan, Yastık İmâl ve Satış yeri
Bayramınız mübarek olsun.
Başarılı Cad. No: 33-35 KONYA

DESEN TURİSTİK
Ahmet Özboyacı — Mehmet Tuşat
Turistik eşya ve Kristal kolye, yüzük çeşitleri
Bayramınızı tebrik eder.
Mevlâna Cad. No: 10 KONYA

Dr. Operatör
AHMET SAİT UĞURLU
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: Mua: 2497 — Ev: 1497
Fatih Çarşısı, Kat: 4 No: 427 Konya

DOKTOR
MEHMET HULÛSİ BAYBAL
Bayramınızı tebrik eder.
Mua: İstanbul Cd. 100/2 Tel: 1455
Ev: Hamidiye Mh. Adliye Bulvarı
Baybal Ap. Tel: 2416

UĞUREL TİCARET
RECEP BÜYÜKMESCİ
Radyo — Buzdolabı — Bisiklet
Dikiş Makinası Acantası
Bayramınız mübarek olsun.
İstanbul Cd. Yorgancılar Sk. No. 16
Tel: 4179 KONYA

ADANA PAZARI
MUSTAFA AĞCA
Bilûmum Fotoğraf Malzemeleri
Dostlarının bayramını tebrik eder.
Tel: 1627
İstanbul Cad. Aziziye Camii karşısı
No: 55/A — KONYA

ÇINAR MOBİLYA
Mustafa Çelikörs — Lütfi Cömert
HALI, MOBİLYA, KARYOLA ve RADYO TAMİRATI
Bütün dost ve müşterilerimizin Kurban Bayramları mübarek olsun.
Tel: 2083
Kebapcılar içi No. 6 — KONYA

FOTO AR
ALİ RIZA CEYLÂN
Bayramınızı tebrik eder.
P.T.T. Arkası No: 27 — KONYA

MUSTAFA ÇALIŞKAN
TÜCCAR
Dost ve müşterilerimizin bayramını tebrik ederiz.
Aziziye Camii civarı No. 41 - Konya
Tel: Dük: 1658 — Ev: 2458

NECATİ ÇEKİRDEKÇİ
Yapak, Tiftik ve Yün Fabrikası
Bayramınızı en iyi hisleriyle tebrik eder.
Tel: Fb: 2664 - Yz: 1794 - Ev: 2275
Pürçüklü Sk. No: 14 — KONYA

ÖZ — LER
OSMAN ÖZ
Müslümanlara, Bayramınız mübarek ve hayırlı olsun deriz.
Tel: 1730
Uzun Bedesten No. 25-28 KONYA

MUSTAFA PEKYATIRMACI
ve ORT. KOLL. ŞTİ.
Toptan Lâstik, Plâstik ve Kavafiye
Kurban Bayramınızı tebrik eder.
Tel: Mğz: 1614 - 1864 - Ev: 2557
Başarılı Cd. Zafer Sk. No. 40 Konya

MUSA İPTEŞ
Ehl-i İslâmın Kurban bayramını tebrik ederim.
Kebapcılar içi No: 12 — KONYA

BİLLÛR ÇİÇEK
NURİ BAŞ
Züccaciye
Ehl-i İslâmın Bayram-ı şerifini tebrik ederim.
Tel: 1091
Saray çarşısı zemin kat No: 1/2
KONYA

BİRLİK HIRDAVAT
Sanayi Makinaları, B.M. Voluo Bolinder, Traktör, Biçer-Döver Parçaları Acentesi
Kâmil Eldek — Ahmet Tombeki ve Ortakları
Bayramınız mübarek olsun.
Tel: Mrk: 1186 - Şb: 1653 KONYA

FAHRETTİN ÖZKUL
SAÇ TİCARET
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 2820
Demirciler içi No: 9 — KONYA

SERVET AKDOĞAN
ZÜCCACİYE
Ramazan ve Bayramın insanlığa saadet vesilesi olmasını dilerim.
Tel: 1698
Bedesten içi Ahibaba Sok. No. 9
KONYA

ERÖĞÜT
KUMAŞ ve İNŞAAT SANAYİ
Anonim Şirketi
Kurban bayramınız mübarek olsun.
Tel: 22 46 37
Aşirefendi Cad. No: 55 İSTANBUL

ÖZ ÇELİK
MADENİ EŞYA SANAYİİ
AHMET ÖZKAFA
Bütün müslümanların bayramını tebrik eder.
Eski Tellâl Pazarı No: 64 KONYA

AKARTAHİN İmalâthanesi
İbrahim Özönder ve Ortakları
Kurban Bayramınızı tebrik ederiz.
Karaman Cad. No: 78 KONYA

MEHMET BARDAKÇI
TOPTAN BAKKALİYE
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 2412 - Ev: 2413
Türbe Cad. No: 23 — KONYA

SİĞİN
SAÇ TİCARET
İBRAHİM ÖZCANLI
Müslüman kardeşlerimizin Bayramları mübarek olsun.
Tel: 2841 — Demirciler içi No. 13
KONYA

ŞEHİR ECZANESİ
Ecz. HÜSEYİN ÖKSÜZ
Kurban Bayramının müslümanlara sağlık ve şifâlar getirmesini diler.
Tel: 4347
Türbe Cad. Aziziye Camii karşısı
No: 7 — KONYA

HAKİKİ ŞENYUVA
İNŞAAT MÜTEAHHİTLİĞİ
Osman ve Oğlu Mustafa KORKMAZ
Dost ve müsterilerinin bayramını tebrik ederiz.
Tel: 4245
Kızılay bitişiği No. 3/B KONYA

ASIM SÖZBİR
HELVA, TAHİN FABRİKASI
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 2091
Çıkrıkçılar Cad. No: 40 KONYA

ZAFER
MANİFATURA — TUHAFİYE — MEFRUŞAT MAĞAZASI
MEHMET SAĞ
Bayramınızı tebrik eder.
Tel: 3037
Kebapcılar içi No: 3 KONYA

ÜNİVERSİTE
KOLLEKTİF ŞİRKETİ
FEVZİ ÖZÇİMİ ve ORTAĞI
Kurban bayramınızı tebrik ederiz.
Tel: 3149
Uzun Bedesten No: 1 — KONYA

N. NURULLAHOĞULLARI
KALEM ve ÇAKMAK TAMİRCİSİ
Bayramınızı tebrik eder.
Ticaret ve Sanayi Odası pasajı No: 7
KONYA

HİLMİ ve AHMET UĞURLU
TOPTAN MANİFATURA
Ehl-i İslâma Kurban Bayramı mübarek ve hayırlı olsun.
Tel: 1590
Tuzcular içi, Vakıflar Bedesten Çarşısı No: 3 — KONYA

Ecz. Mustafa HELVACIOĞLU
DERMAN ECZANESİ
Bayramınız kutlu olsun.
Tel: 1044 - Ev: 1974
İstanbul Cad. 95 — KONYA

KONYA HALICILIK Koll. Şti.
Mustafa Büyükkaplan ve Oğulları
İnce Halı İmalâtı Halı ve Mobilya Ticareti
Kurban Bayramınızı tebrik ederiz.
Tel: 1520 - 1491
MERKEZ: Müze Cad. No: 6
MAĞAZA: İstanbul Cad. No: 71
KONYA

URGANCILAR Koll. Şti.
MAHMUT KÖKSAL ve Oğl.
MUAMMER ve MUSTAFA KÖKSAL
Kurban Bayramının Ehli İslâma intibah ve kurtuluş vesilesi olmasını dileriz.
İnşaat malzemesi, Urgan, Yağlı boya ve ELKA Kontralit Bayii
Tel: 1168 — Ev: 1459
Yeni Buğday Pazarı — AKŞEHİR

KEMAL ŞADOĞLU
ve BİRADERLERİ Koll. Şti.
İTHALÂT - İMALÂT ve TOPTAN
«Şadol» Selülozik Sentetik Tinerleri.
Boyanız ne olursa olsun «ŞADOL» TİNERLERİNİ tercih ediniz.
«ŞADOL» Cam Macunları daima emsallerinden üstündür.
Merkez: Karaköy, Fermeneciler Cd. No: 76-78 İstanbul
Tel: 49 83 43

ÇÖĞEN
SOĞUK HAVA DEPOSU
Adres: DEPO: Eski Odun Pazarı Şephavan Mahallesi No: 21
İrtibat Bürosu: İstanbul Cd. No: 19 KONYA
Telefonlar:
İrt. Büro: 2790 - 2852
DEPO : 2216
Müsait fiat, teknik depolama, ticarî muameleler ve her türlü kolaylıklar depomuz prensipleridir.

N İ L
SONDAJ VE SIHHÎ TESİSAT TAAHHÜT İŞLERİ
Garantili yapılır.
Seyit Mehmet Demircioğlu
Demirciler içi Bulgur Tekkesi Sk. No: 25 KONYA

YILDIRIM ve TOSUN
Soğutma Sanayii ve Ticaret
★ **PİMAŞ İnşaat Malzemeleri,**
★ KALEPORSELEN Elektroteknik Malzemeleri Konya Bayii ve
★ **Bilûmum Elektrik Malzemeleri Satışı ve Taahhüt İşleri**
ÖMER ve TAYYAR ÇOKTOSUN
Tel: 2073 - 4394 — P.K. 191
Eski Odun Pazarı No: 29-31 Konya

EGE BİSİKLET TİCARET Koll. Şti.
Nuri CENGİZ — Mustafa AKTAŞ
Mehmet KAPLAN
Fuji, Jump, Bisan Marka Bisikletler, Bisiklet, Motosiklet Lâstikleri ve Bilûmum Parçaları Satış Yeri
İMALÂT ve TOPTAN
Bayramınız mübarek olsun.
Tel: 27 16 22
Sirkeci, Hamidiye Cad. Kafkas Geçidi No: 14 — İSTANBUL
Tel: 12 32
İstasyon Cad. No: 91/A DENİZLİ

Türk'ün Anadolu'ya yerleşmesi...

Türk'e barbar diyen Avrupa'nın barbarlığını ispat eden Müslüman Türk'ün zaferini dile getiren dört perdelik piyes:
ALP ARSLAN
ve
MALAZGİRT ZAFERİ
Yazan: Resül ARSLAN

Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş yıllarını, Alilik teşkilâtını, Ertuğrul Gâzi ve Osman Gâzi'nin gençlik yıllarını dile getiren üç perdelik tarihî piyes:
OSMAN GÂZİ
Yazan: Resül ARSLAN
İsteme Adresi:
Orta Mah. Demirkapı Sok. No. 3
ADAPAZARI

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri:
a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ.
Fermeneciler, Nu.: 74-87
İSTANBUL
44 63 93
Tel.: 48 12 24
Fb.: 21 25 37

TÜLBENT
ve
MERMER ŞAHI

Tâle

ADRES:
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No: 116 — Tel.: 221323
İstanbul

KS
ÇANAKKALE SERAMİK FABRİKALARI A. Ş.

MANNESMANN — SÜMERBANK BORU ENDÜSTRİSİ T. A. Ş.

E.C.A.
E. C. A. PRES DÖKÜM SANAYİ

DÖKÜMAY (BANYO) FABRİKALARI

Kıvrak KOLL. ŞTİ.
SÜLEYMAN KIVRAK ve OĞULLARI

MERKEZ:
LÂRENDE CADDESİ No. 129
Tel.: Mğz. 1618 — Ev: 2282
KONYA

ŞUBE:
DÖLEN İŞ HANI No. 10
Tel.: Mğz. 1215 - 2533 - 1770 - Ev: 1150
ANTALYA

KONYA ve ANTALYA ACENTELİKLERİ
DEMİR — ÇİMENTO — BORU — FAYANS
HER NEV'İ KALORİFER, İNŞAAT VE SIHHİ TESİSAT MALZEMELERİ
Toptan - Perakende satışlarıyla
Sayın İnşaat Sahiplerinin Hizmetindedir.

VitrA
ECZACIBAŞI SERAMİK FABRİKALARI A.Ş.
SIHHÎ TESİSAT MALZEMESİ
YETKİLİ SATICISI

SÖNMEZ TAKVİMLERİ
SÖNMEZ
SÖNMEZ KİTAPLARI
GENEL DAĞITIM
SÖNMEZ Neşriyat ve Matbaacılık A.Ş.
İSTANBUL
Telefon: 22 84 09 • 26 86 84

GÜL

SANAYİ ve TİCARET ORTAKLIĞI

MAHİR AKALIN - CEMAL BAYHAN - N. ÖZNAR

TEL. : Merkez : 27 84 26 - 26 28 12
Fabrika : 71 65 50
Tic. Sicili :

İstanbul, 28/12/1971
Çiçekpazarı, Yeni İş Hanı No. 209
E m i n ö n ü

CAMCI KARDEŞİMİZ,

Size nasıl bir mesmuadan hitabettiğimizi müdrik olarak, hazırladığımız GÜL CAM MACUNU'nu takdim ediyoruz:

Camın yerine takılmasında macunun rolünü elbette bilirsiniz.

Macun tutucudur. Camı tutar. Soğuğu, rüzgârı içeri geçirmez.

İyi macun yüzünü güldürür. Müşteriye seni mahcubetmez. Bilhassa taahhüt işlerinde ve uzun süren inşaatlarında huzur içinde olursun.

Usulüne uygun olarak sürdüğün macun, zamanla çatlarsa, dökülürse işçiliğin dahil ödemeye amadeyiz.

Macunlar 20 kg. lık torbalardadır. Bu torbalarda GÜL CAM MACUNU aylarca kalabilir. Bozulmaz, sertleşmez.

GÜL CAM MACUNU'nun işlemesi çok rahattır. Çok iş çıkartırsın.

GÜL CAM MACUNU için bize sipariş ver. Gönderelim. Memnun kalmazsan gidiş dönüş nakliye bedelleri bize ait olmak üzere iade edersin.

GÜL CAM MACUNUNU gör, tanı. Mutlaka seveceksin. Kullanacaksın ve inanıyoruzki başka macun kullanmıyacaksın.

GÜL CAM MACUNU dükkânının süsü olacaktır.

GÜL CAM MACUNU çok yüksek kalitesine rağmen çok ucuzdur. Asgari 200 kg. lık siparişler için fiat 325 kuruştur.

Siparişinizi bekler, hayırlı ve başarılı işler huzur dolu günler dileriz. Cenabı Hakka Emanet olunuz aziz kardeşimiz.

20 Kiloluk Naylon Torbalarda

EXTRA - EXTRA

Kat'i Kabule Kadar Garantili

GÜL

CAM MACUNU

İnşaatlarınızda macunumuzun kullanılmasını ısrarla isteyiniz.

GÜL Sanayi ve Ticaret Ortaklığı

M. AKALIN ★ C. BAYHAN ★ N. ÖZNAR

Tel. : Merkez : 27 84 26
26 28 12
Fabrika : 71 65 50

Çiçek Pazarı
Yeni İş Han 209
EMİNÖNÜ - İST.

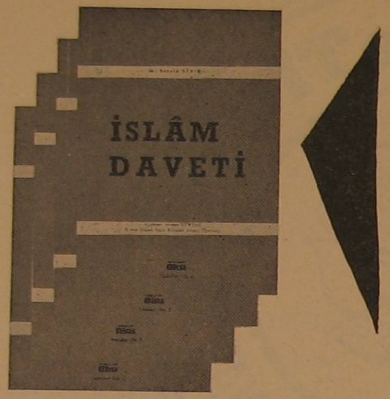

İSLÂM DAVETİ

Büyük titizlikle hazırlattığımız
bu kıymetli eser ruhların gıdası olmaktadır.

Bu kitap, kitap ve sünnetin ışığında 20. asır müslümanının yolunu çizmektedir. Bugün küfrün saltanat kurmaya çalıştığı İslâm memleketlerinde kurtuluşun yolu **İslâm Dâvetiyle** açılacaktır.

Mecmuamızın ikinci neşriyatı olan bu kitap meşhur âlim **es-Seyyid SÂBIK** tarafından yazıldı ve değerli hocamız **Ahmet GÜRTAŞ** tarafından dilimize kazandırıldı.

Mecmuamız bu eseri de siz okuyucularına sunabilmenin saadetini duyar.

Büyük boy : Fiatı 10 lira.

İsteme adresi : **OKU Neşriyet Yurdu P.K. 105 — KONYA**

★ Kitapçılara ve okul kooperatiflerine % 25,

★ 10 taneden az alanlara % 15 ve

★ 10 dan fazla alanlara % 20 tenzilât yapılır. (ÖDEMELİ GÖNDERİLİR)

BÜYÜK KAPI - (ek)

Mecmuamızın neşriyat sahasına sunduğu bu ilk eserin mevcudu az kalmıştır, istemekte acele ediniz.

Bu eserde büyük dâhi Üstad Necip Fazıl Kısakürek'in kaleminden Hz. Ebu Bekir'den Seyyid Arvasi'ye kadar gelen altın halkayı ve has oda emanetçilerinin hayat hikâyelerini tatlı bir üslûp ve güzel Türkçe içinde bulacaksınız.

(128 sahife 5 lira)

ÇIKIYOR!

ÂMÂK-I HAYÂL

«OKU» yayınlarının üçüncüsü olan A'MAK-I HAYAL (Hayal âlemi), Şehbenderzade Filibeli Ahmet Efendi'nin kıymetli eseri basılmaktadır.

Şimdiye kadar üç baskısı yapılmış olan bu sonuncusu diğerlerinden çok farklı olarak aslını ve sadeleştirilmiş şeklini yan yana vermekte ve temiz bir baskı ile piyasaya sürülmek üzeredir. Bu eseri mutlaka görünüz.

ÖDEMELİ GÖNDERİRİZ

İsteme adresi
OKU neşriyat yurdu P.K. 105
K O N Y A

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

M. Mehmet Emin Kalaycı - B. ALMANYA — İslâm ideolojisinin kalblerde yer edip, yaşayan bir sistem haline gelmesi hepimizin gayretlerine bağlıdır. Müslümanların muhtaç olduğu bu gayret gücünü sunmaya çalışan mecmuamızın gayretli bir elemanı olan sizle gurur duyuyoruz. Yurt dışında çeşitli gâileler arasında ve umûmî bir başıboşluk havasının esteği küfür diyarında mecmuamız için yaptığınız çalışmalardan dolayı size şükran borçluyuz. Liste halinde isim ve adreslerini bildirdiğiniz bütün din kardeşlerimizin alâkalı işlemlerini yapıp, kendilerine mecmualarını gönderdik. Bu meyanda Temel Akkan isimli dindaşımızın da abone kaydı yapılmış ve mecmuası postalanmıştır. Abone ücretleri olarak yolladığınız 400 lira ile Cemiyetimiz ve dolayısıyla mecmuamıza toplayarak gönderdiğiniz 2630 liralık yardımı aldık, Allah (C.C.) razı olsun.

Türkiye'de olan bir cemiyete yurt dışında para toplanamaz gibi sözler yersizdir. Cemiyetimiz tarafından kendisine salâhiyet belgesi verilmiş olan her şahıs dünyanın her tarafında serbestçe ve hiç kimsenin müdâhelesi olmadan abone ve teberrû toplıyabilir. Kimse de karışamaz... Size bu yönden itiraz edenlere vereceğiniz cevap bu olsun. Hattâ onlara mecmuamızın bu sayısını, bu yazıyı gösterin; salâhiyet belgenizi gözlerinin önüne koyuverin. Hiç bir engel azim ve gayretinizi kırmasın, sa'yiniz, ameliniz makbûl olsun efendim.

M. Eyyüp Aydın - KASTAMONU — Adres değişikliğini bildiren ilk mektubunuz elimize geçmemiştir. Bu def'a gönderdiğiniz mektubunuzu aldık ve istediğiniz şekilde adresinizi değiştirdik. Mecmuaları yeni adresinize posta ile çıkardık. Bu arada aboneliğiniz 103. sayımız ile sona erdiğinden 21 lira eski mecmualardan borcunuz vardır. Yeni senelik abone bedeli olan 24 lira ile beraber bize 45 lira göndermeniz icap ediyor. Bilmukâbele selâmlar, sevgiler...

M. Hüseyin Pekçetin - BURDUR — Abone durumunuzu bildiren tebliğatımızdan sonra yolladığınız mektubunuzu aldık ve mes'eleyi tahkik ettik. Tahkikimizden anlaşılmıştır ki, hesap durumunuzda bir yanlışlık olmuş ve paranız işlenmemiştir. Bunun üzerine yolladığınız paraları işleme tâbi tuttuk. Aboneliğiniz 120. sayıya kadar devam edecektir. Ma'zûr görmenizi rica eder, hürmetlerimizi sunarız.

M. Mehmet Suha Ak - B. ALMANYA — Hakkımızda yüce hislerle meşbû mektubunuzu aldık. «Sizlerin organizasyonu, yazar ve düşünürlerimizin görüş ile yazıları, kıymetli okurların öğrenme arzusu ile birlikte, evet, hakîkaten ortaya —Dinî, İctimâî, Edebî— nefis bir eser çıkarılmış. Bu eserin uzun ve dâim, başarılı olması tek tabiî ki YÜCE ALLAH'ın izni ile en büyük arzumuzdur.» diyerek belirttiğiniz hâlisâne duygularınıza teşekkürler... Yüksek alâkalarınızın devamını bekler, muvaffakiyetler dileriz.

M. Mustafa Kısaoğlu - ADANA — Mecmuamıza abone olan kardeşlerimizden aldığınız para durumuna göre; 24 lira veren Mü'min Çelik'in aboneliği 96. sayıdan 115. sayıya kadar, 36 lira veren Hasan Tavşan'ın aboneliği 109. sayıdan 126. sayıya kadar ve 40 lira veren sizin aboneliğiniz de 111. sayıdan 130. sayıya kadardır. Keyfiyeti arz eder, sizi Allah'a emanet ederiz.

M. Ethem Küçük - ARTVİN — Tahsil hayatınızı müspet yönde tezyin edecek olan mecmuamıza abone kaydınız yapıldı. Mecmuaları ödemeli göndermemizi istiyorsunuz. Fakat, ödemeli postalamak hem sizin için pahalı olur, hem de bize külfet verir. Bu bakımdan senelik 24 lira olan abone bedelini bir defada 50059110 numaralı posta çek hesabımıza postahaneden alacağınız posta çeki ile masrafsız olarak tarafınızdan gönderilmesi daha iyidir. Binâenaleyh abone ücretini posta çeki ile adresimize yollamanızı rica eder, derslerinizde ve hayatınızda başarılar dileriz.

M. Mehmet Avcı - ELAZIĞ — Adres değişikliklerini bize bildirmediğiniz için devamlı ilk adresinize gönderilen ve tabiî olarak elinize geçmeyen mecmuaların parasını istememiz gerektiğini söylüyorsunuz. Şunu ifade edelim ki, biz sizin adresinizin değiştiğini haber vermedikçe bir şeyden haberimiz olmaz ve parasını zamanında ödemiyen okuyucularımıza da mazeretlerini, meşgale ve unutkanlıklarını göz önüne alarak devamlı mecmua göndeririz. Abonesine son vermek isteyen ve adresi değişen her okuyucumuz mutlaka durumdan bizi haberdâr etmelidir. Şu durumda adres değişikliklerini bize bildirmiyen siz hatalısınız. Şimdiye kadar birikmiş borcu sizin üzerinize yüklemenin ağır olacağını söylüyorsunuz. Bir de bizi düşünün. Ve kendinizle kıyaslayın. Sizin gibi yüzlerce kişide yüzlerce lira alacağı olan mecmuamızın maddî durumunda bu işlerin menfî te'siri çok büyük olmaktadır. Sizden ricamız evvelki adreslerinize de gönderilen mecmua bedellerini hesaba katıp borcunuzu göndermenizdir. İsim ve adreslerini bildirdiğiniz dört kardeşimizin abone kaydlarını yaptık. Allah'a emanet olunuz.

M. Salih Özkan - B. ALMANYA — Vasıtanızla mecmuamıza Rifat Ovaz, Ali Parlatır. Aziz Yıldırım, Ethem Tamer, Muzaffer Ay, Zeki Türker ve Cemiyetinizi abone kaydettik. Mecmuamızın 114. sayısından itibaren adreslerine yolladık. Gayretlerinizin devamını bekler size ve oradaki bütün din kardeşlerimize kalbî selâmlarımızı sunarız. Mevlâ yardımcınız olsun.

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku
Dinî, İctimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Muammer HOŞGÖR*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık : 40 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
ZİLKADE — 1391 — Yıl : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 5.1.1972

Sayı : 119
ŞUBAT 1972

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

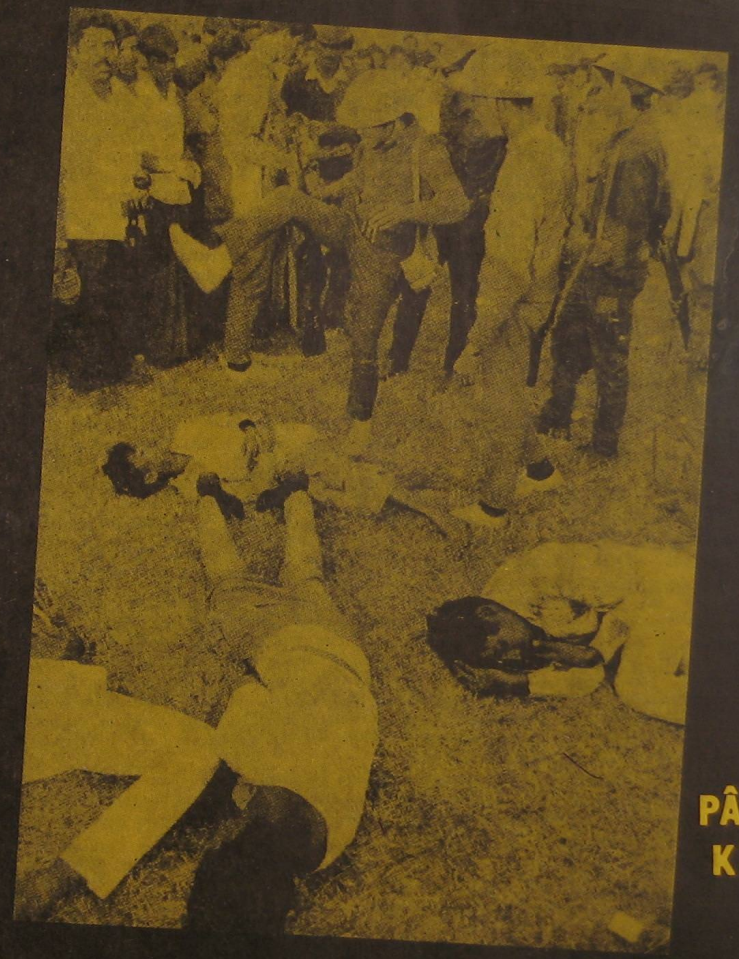

PÂKİSTAN'IN KADERİ

İSLÂMIN İLK EMRİ

200 KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İÇİNDEKİLER

★ Hâdiseler — Düşünceler *OKU*

★ Pakistan'ın Kaderi *Yusuf IŞICIK*

★ Cehennemde Ebedî Kalacak Olanlar *Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY*

★ Ey Gafil *Ziya KOÇAK*

★ F. Cemal Oğuz Öcal'ı da Kaybettik *Abdülkadir GÜLER*

★ Adak *Mehmet SAVAŞ*

★ Ya Ol, Ya Öl *Aydın TALAY*

★ Güneş Doğuyor *Ebul-CIHAD*

★ Devrim Rahibeleri *İffet AFİF*

★ Gözüm Yollarda *Mustafa YEŞİLYURT*

★ İslâm Medeniyetinin Üstünlüğü *İbrahim en-Nİ'ME*

★ Zamanımızdaki Kur'an Kursları ve Yönetmeliği *Arif ERKAN*

★ Pakistan *Ahmet AĞIRBAŞLI*

★ Barnaba İncili Üzerine Bir Araştırma *Osman CİLÂCİ*

★ Ormandaki Viran Kulübe *Yusuf IŞICIK*

★ Genç Kalemler

★ Kadın *Fatma Zehra KANLI*

★ Tarih Bulmacası

★ Haberler ve Kritiği

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

ANAVATAN'IN Akdeniz'e uzanmış kılıç adası KIBRIS, Türk dış siyasetinin baş problemi olarak duruyor. Yakında başlayacak görüşmeler için, Yunanistan'ın Türkiye'yi bir **TARAF** olarak bile kabule yanaşmaması ne büyük rezâlet! Türk dış siyaseti, bu şımarık ülkenin hakkını avucuna en müdebbir, en haysiyetli tutumlarıyla vermek durumunda ve mecburiyetindedir. Eski uşak Yunanistan'ın hile ve düzenleri, Müslüman - Türk milletinden destek alacak bir soylu siyaset karşısında her zaman hükümsüz kalmaya mahkûm olacaktır. Varlığımızı ayakta tutan özümüz ve bu özün ayrılmaz gereği haklarımız, kendi dehamız ve siyasetimizle korunmalıdır. Yoksa, başta **Birleşmiş Milletler** olmak üzere hiç bir beynelmilel ve mahallî barış kurumuyla görülecek işimiz kalmamıştır.

KARDEŞ Pakistan'ın **DOĞU** kanadını, Hint emperyalizminin kirli koltuğuna bütün âlem önünde kıstıran sömürgeci zâlimlerin ellerini kollarını mı tutabildi bu barış dernekleri (!) ve onların sulh üstadları!.. Daha açıkçası, bu korkunç emperyalizmin mazlûmu ezmede mahir kollarını tutmak istediler mi? Onların, müslüman bir millet hesabına karar almalarını beklemek, **HAÇ**'ın kollarından **ADÂLET** ve **ŞEFKAT** ummak demektir.

Kıbrıs, bizim dış haysiyetimizin düğümlendiği, temerküz ettiği bir haricî uzvumuzdur. Bu uzvun beyni olan ANAVATAN Türkiye ve O'nun resmî sahiplerinin maharet ve siyasetlerinin sâlih neticeler devşirebilmesi, bu milletin özünde meknûz enerjiden öğütlenmesine bağlıdır.

⁂

BU milleti, kendi imkân ve varlığı içerisinde boğmak için memleketi korkunç bâdirelerin son eşiğine kadar sürükliyen **yaban kaynaklı** ajanların hapishanedeki mahsur elemanlarına, hak ettikleri cezaların bir türlü verilmemiş olması milleti hayal kırıklığına uğratıyor ve onu istikbaline karşı karamsar ediyor. **ÖRFÎ ADALET**'in bu soysuzların idamlarına karar verdiği şu dönemde, elinden iş gelir bütün soysuzlar, idam cezasının Türk Ceza Hukuku'ndan ihraç edilmesine zemin hazırlamakla meşguller. Gûya bunlar, idam cezasını gayr-i insanî ve vahşi bulmakta, bunun için de «insancıl» olunmasını istemektedirler. Bu isteğin, şu kritik dönemde dile dolanmasının hiyanetten başka bir art niyetle ilgisi olmadığı şuradan belli ki, bu faaliyetin elebaşları, tutuklu komünist uşaklarını kalemleriyle, başında bulundukları resmî kurumların kendilerine bahşettiği otoriteleriyle müdafaa etmiş, anarşik eylemlerinde onları teşvik etmişlerdi.

Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin 12 mart öncesi rektörünün, idam cezasının kaldırılmasını istiyenler arasında oluşu, bunun için düzenlenen hiyânet varakına imza koyanlar meyanında bulunuşu, gerçeği anlamakta insan için hiç bir güçlük bırakmıyor. Evet, kızıl şâkîleri en mûtenâ barınaklarda saklıyan, mektebi **ORDU**'ya karşı silâhlandıran ERDAL İNÖNÜ, tutuklu komünistlerin idamına karşı çıkanların başında geliyor. Adı geçen varakpareye imza koyanlar arasında Nâdir Nâdi, Yakup Kadri, Çetin Altan, İlhami Soysal vs... baş soysuzlar, baş sırayı işgal ediyorlar... Onlardan, başka ne beklenebilirdi?.. Yetiştirdikleri mazarrat ve haşerata sıkılmak istenen kutlu bir ilâç onları gayrete getirecekti elbette...

Korkumuz odur ki, bu soysuzların istekleri nazar-ı itibara alınır ve milletçe beklenen neticeye mani olunur. Biz korkuyoruz bundan. Çünkü, bu memleketin hakiki sahibi olan milletin sesine kulaklar kısıktır bizde!..

(Devamı 22. sayfada)

İSLÂMIN İLK EMRİ **Oku**

Pakistan'ın Kaderi

Yusuf IŞICIK

Bir defa daha ve çok acı bir şekilde anlaşıldı ki, küfür bir millettir ve hakkı ezmede tektir. Varın siz, dünyayı blok blok ayırın; şurası haçlı grubudur, orası siyonist âlemdir; şunlar kapitalist, berikiler komünisttir deyin; masa başında dünya devletlerinin ideolojik cetvellerini çıkarın... Hepsi faraziyedir, entellektüel insanlığın ilmî israfıdır. Ebû Cehil'i, Allah'ın Rasûlü Muhammed'e (s.a.v.) karşı durduran İblisin iğvasıdır, koltuklamasıdır. Ne Amerika'nın ayrı bir da'vası vardır Komünist Rusya'dan, ne Kızıl Çin'in bu iki **DEV**'e ters düşen bir hedefi vardır! İngiltere'nin ideali, Fransa'nın penbe ufuklarında sallanan mefkûresinden ayrı değildir.

HAK yaşadıkça, batılın kolbaşları ayrı yollardan da olsa, saldırıda **HAK**'kın sînesinde birleşeceklerdir, birleşmişlerdir. Ebû Cehil'i, Ümeyye b. Hanef'i ve (başlangıçta) Ebû Süfyan'ı düşününüz. Bunlar gibidir işte bugünküler... Hak, var oldukça herkes kendi hesabına mukaddes surları dövecektir; ta ki, hak hâksâr olsun, İslâmın sancağı yerlere serilsin ve ehl-i hak son ferdine kadar doğranıp şehid edilsin; işte o zaman ehl-i küfür tefrikaya düşecek, riyaset uğruna bu sefer birbirini yeyip bitirecektir.

Ey İslâm Ümmeti! İnanmıyor musun bana? Milyonların müslüman ülkesi Doğu Pakistan, dünya emperyalizminin murdar çizmeleri altında... 80 bin İslâm askeri, başkumandanıyla birlikte, binbir türlü hakaretlerle Hindistan esir kamplarına taşınmakta... Aydınların, yavruların Ağa Han'ların, Fâtıma ve Âişe Begüm'lerin boyunları kanla kınalanmış... Ehl-i küfrün, o tek milletin husûmet kasırgaları kasıp kavuruyor nesi varsa İslâmın... Küfrün borası yalayıp gidiyor hâk-i İslâmı...

Biz, şu elimizdeki mahzun kalemimizi bırakıversek, bu dertli kalem durmaz, son mürekkebine kadar yazar, bu korkunç yenilginin ürpertici romanını düzer; Pakistanlı müslümanın ağıtını, acısını destanlaştırır. Fakat, dün, Bağdat'ı yerle bir eden **MOĞOL** sürülerinin ardından lânet kusan ve o şanlı medeniyete mersiyeler düzen kalem ve yazarı ne kazandı; bugün Pakistan fâciasının acı destanını yazacak kalem ve kâtibi ne kazanacak?.. Şanlı Endülüs İslâm medeniyetini bütün değerleriyle **HAÇLI**ların çizmelerine bir murdar canı mukabilinde terkettikten sonra acizinden **Kurtuba**'nın ışıl ışıl ma'betlerine baka baka ağlıyan bahtsız kralımızın durumuna düşmek istemiyoruz.

Evet, kardeş ülke Pakistan'ın, **Hint — Rus — Mukti Bahini** üçlüsüne karşı giriştiği **14** günlük şiddetli harp, Doğu Pakistan'ı yedi ve Batı'da da sosyalist lider Zulfikar Ali Butto'yu devletin başına dikti. Doğu kanadıyla birlikte harp gücünün pek mühim unsurları da hasara uğrayan ve elân batı toprakları Hind ordularıyla kuşatılmış bulunan Pakistan, tarihinin en kritik bir döneminde bulunuyor:

Herzamankinden çok daha tesanüde, birlik ve dayanışmaya muhtaç olan bu kardeş ülke, iç buhranın eşiğine doğru süratle ilerliyor. Bu kritik dönemde, sosyalist provalar, sol eğilimli icrâatlar başlamış bulunuyor. Devlet Başkanı **BUTTO** bu işe, birçok mühim endüstriyel müesseseleri devletleştirmekle başladı. Aslında, geniş arazilerin ağası bulunan sayın Devlet Başkanının bu tenakuzlu icrâatı, ülkedeki zenginlerin huzurunu elbette kaçıracaktır. Bu huzursuzluklarını onlar dış ülkelere sıvışmak istemeleriyle gösterdiler. Gerçi, memleketi, en tehlikeli ve yapayalnız bir anında terketmek istiyen bu şuursuz kütlenin pasaportlarını iptal etmekle sayın Butto çok isabetli bir iş yapmış oldu. Öte yandan kapitalist düzenin ülkeden kaldırılması yolunda mühim kararların alınması, bu kararların tatbiki en âcil bir şekilde gerekmektedir. Lâkin bütün bu hayırlı işler, sosyalizm hesabına yapıldığında, bu dost ve kardeş ülkenin yaraları kanamaya devam edecektir. Yıllardır, fakirleri sömüren ve esasen **DOĞU** fâciasının baş hazırlayıcıları bulunan kompradorların ve onların kapitalist düzenlerinin kökü kazınmalı; fakat yıkılan bir bâtılın yerine hak getirilmelidir. Yoksa sosyalist düzen bu ülkenin sinesinde derin rahneler açacaktır.

Devlet Başkanı BUTTO da iyice anlamalı ki, hiç bir **BEYNELMİLEL** teşkilâttan müslüman bir ülke hesabına tek bir hayır yoktur. Amerikan emperyalizminin soysuzluğunun derecesine bakınız ki; harp sonu, bir Amerikalı gazeteci, güya **BEYAZ SARAY**'ın Hint-Pakistan harbi ile ilgili gizli sırlarını ifşâ etti ve Başkan Nixon, Beyaz Saray ilgililerini sıkı bir sorguya çekti. Bu aldatmaca sosyalılığın aslı şu idi: Rusya'nın desteğiyle Hindistan, bütün dünyanın gözü önünde Pakistan'ı işgal etti. Elbette, sol dünya liderinin, bir dostuna toprak çaldırmasına karşı, kapitalist âlemin kodamanı AMERİKA da **CENTO** üyesi Pakistan hesabına bir gösteri yapmalıydı. Madem ki yapmadı, o halde, yapmayı tasarlamış gibi göründüğü işlerini, danışıklı bir döğüş havası içinde, bir gazeteci vasıtasıyla âleme ilân etti: «İşte efendim, Amerikan yedinci filosu, Pakistan topraklarından çekilmesi ve ateşi kesmesi için Hindistan'a baskı yapmak için **Hint Okyanusu**na demirlemişti vs...»

Pakistan, 1930'da girişip 1947'de zaferle neticelendirdiği dünkü kurtuluş savaşına yeniden girmiştir veya girmek zorundadır bugün. Bu savaş, önce, dış işgalcilerden selâmette bulunan **Batı**'da, sonra da Hint istilâsı altındaki **DOĞU**'da olacaktır.

Önce verilmesi elzem iç savaş, ülkenin dahilî durumunu tanzim etmek mücadelesinden başka birşey olmıyacaktır. Bir tarafta kapitalist sistemin fesâdı giderilecek, fırkaların arası bulunacak, millî varlık tesis olunacaktır. Bu işler nasıl başarılacak? Yeni Devlet Başkanına büyük işler düşüyor. Halbuki Başkan Butto, çok şanssız bir liderdir ve O'nun şanssızlığı nisbetinde müslüman teşkilâtlar da bahtsızdırlar. Çünkü, Butto **Kızıl Çin** taraftarı bir sosyalisttir. Fikrî karakterinin doğrultusunda inkılâplara, tasfiyelere gi-

(Devamı 27. sayfada)

TEFSİR

CEHENNEMDE EBEDÎ KALACAK OLANLAR

Dr. Hüseyin Küçükkalay

وماهم بخارجين من النار .

BAKARA sûresinin 167 nci âyetinin bu kısmı da iman etmiyenlerin devamlı olarak cehennem azabına uğratılacaklarına işaret etmektedir. Bu hususta İslâm dini, ilk olarak insanda iman arar. İhtilâflı bir konu olmasına rağmen müşrikler, herşeyden önce iman etmekle mükelleftirler. Mükâfat, iman üzerine terettüb eden ve ona mütevakkıf bir hususiyettir. Buna binaen dünyada iken iman etmiyen bir kimsenin imansız olarak ölmesi halinde (نعوذ بالله تعالى) işlediği bütün amelleri yok hükmündedir. Ve ebedî olarak da cehennemde kalacaktır. Çünkü yukardaki âyeti kerîmeye — beyanı takrir kabilinden — ilhak edilen Ebû Said hadîsi de bu hususun delilleri arasında yer alır. Buharî'nin rivayetine göre[1] kıyamet gününde ölüm bir koç suretinde getirilecek, cennet ve cehennem arasında kesilecektir. Artık o andan itibaren ebedî bir âlem başlıyacaktır. Böylece cennete giren cennette, ebedî kalmak üzere cehenneme giren de cehennemde kalacaktır. Müşriklerin artık cehennemden çıkmaları asla ve asla söz konusu değildir.

Kurtubî merhum (وماهم بخارجين من النار) âyetiyle ilgili olarak diyor ki[2] : «Bu âyeti kerîme müşriklerin ebediyyen cehennemde kalacaklarına ve bir daha da çıkmayacaklarına bir delildir. Yine Kurtubî, A'raf sûresinin 40 ıncı âyetini izah ederken oradaki :

ولايدخلون الجنة حتى يلج الجمل فى سم الخياط

«Onlar, deve iğne deliğine girinceye kadar, cennete girmiyeceklerdir.» cümlei celilesi hakkında şöyle der[3] : «Deve asla iğne deliğine girmiyecektir. Bu âyet ise müşriklerin affedilmiyeceklerinin kat'î bir delilidir. Hata üzerine ittifak etmeleri asla caiz olmayan bütün mü'minler, Allah'ın, müşriklerin hepsini veya herhangi birini affetmiyeceğinde birleşmişlerdir.»

Nebe' sûresinin 23 üncü âyeti olan: (لابثين فيها احقاباً) «Sonsuz devirlerce (cehennem) içinde kalacaklardır» cümle-i celilesinde ise yine aynı manalar göze çarpar. (الحقب) kelimesi hakkında çok çeşitli tayinler ileri sürülmüştür. Fakat bu, cemi olarak varid olan (أحقاب) ın bitmesiyle müşriklerin cehennemden çıkacaklarına bir işaret bile sayılamaz. Çünkü âyeti kerîmede tahdit yapılabilmesi için bir rakam zikredilmiş değildir. Kurtubî'nin de dediği gibi[4] (خمسة أحقاب) veya benzeri bir cümle varit olsaydı o zaman vakit tahdidine bir yol belki olabilirdi. Bu âyetteki (أحقاب) lâfzı cehennemde ebedî kalacaklarından kinayedir. Çünkü bu lâfz Araplar arasında en uzak vakte delâlet etmesiyle tanınmıştı. Bu sebeple de Allah onlara bu kelime ile hitabetti. (أحقاب) ın muayyen bir zamana delâleti kabul edilse bile, biri bitince diğeri başlıyacak demek olduğundan yine ebedilik ve sonsuzluk manası ortaya çıkmış olur.

Ayrıca Allah (c.c.) müşriklerin işledikleri amelleri bir seraba teşbihle meâlen: «O kâfirler, onların amelleri dümdüz çöllerdeki bir serap gibidir ki, susayan onun bir su olduğunu sanır. Nihayet o, buna vardığı zaman onu birşey olarak bulamamıştır. Kendi yanında Allah'ı bulmuştur...» buyurmaktadır[5]. Bütün bunlar gösteriyor ki, İslâm dini herşeyden önce insanda iman aramaktadır. İmanı olmayanların işledikleri ise âyeti kerîmede beyan buyurulduğu gibidir.

---

1 **Buharî, V/236-237; Biraz değişik olarak, el-Müsned (Ahmed b. Hanbel) II/377, 423, 513, III/9.**
2 **II/207.**
3 **VII/206.**
4 **XIX/178.**
5 **Nur, 39.**

TEBRİK

Muhterem okuyucularımızın ve bütün ehl-i İslâm'ın yeni Hicrî yılını tebrik eder, bizi hayırlı neticelere vardıracak çalışmalarla dolu geçmesini dileriz.

İslâmın İlk Emri
OKU

EY GAFİL!

Düşün bir kerre ey gafil bu dünyayı kuran kimdir
Niçin şükreylemez oldun bu en'amı veren kimdir

Bu mevcudat henüz yokken adem zail olur birden
«VAR OL!» esrarının sırrı «KÂF» ı «NUN» a vuran kimdir

Sen Âdemden tenasül eyledin, Âdem de topraktan
Velâkin Âdem'in mâyesini anda karan kimdir.

Hazan olmuş baharından, harab olmuş türabından
Baharın nev-baharından bu elvanı seren kimdir.

Bütün teknik araçlarla bu gün ay bir muammadır.
Fakat Ondört asır evvel semavat'ı düren kimdir.

Tevekkül eyleyüp Hakka İlahî hükmü beklerken
Beratın sırrı fir'avnın rüyasını yoran kimdir.

«Görem ya Rab!» dedi Musa görünmez «Len teranî» den
Öbür âlemleri seyreyleyüp Hakk'ı gören kimdir.

Sıkışmış, çaresiz kalmış fakat, Allah'ın izniyle
Asâsını vurduğu demde Kızıl Bahri yaran kimdir.

Tazarru' eyleyip Hakk'a eder daim adın tesbih
Balık karnında günlerdir huzur-divan duran kimdir.

Sus ey dîvane sus artık bu feryad'ın fuzulidir.
Senin feryad ü âhından acep ibret alan kimdir.

DÎVANE
Ziya KOÇAK
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Talebesi

F. CEMAL OĞUZ ÖCAL'I DA KAYBETTİK

Abdülkadir GÜLER

Geçenlerde bana «postadan gelenler» arasında FİLİZ Dergisi de vardı. Sayfalarını evirip çevirince acı bir haberle karşılaştım. Kısaca, ünlü şair Cemâl Oğuz ÖCAL'ın Aralık ayı içinde vefat ettiğini yazıyordu...

Bu acı ve âni habere üzülmemek elde değildi. Lâkin elden ne gelir ki, ölüm Allah'ın emri olduğuna göre herkes bu yolun yolcusu olacaktır... İşte her insan gibi Cemal Oğuz ÖCAL da böyle âni bir telâşla aramızdan ayrılıp gitti... Türk basınında büyük bir yer işgâl eden Cemâl Oğuz ÖCAL'ı hemen hemen tanımayan ve duymayan yoktur... Güçlü, îmanlı, mefkûresine bağlı, ünlü bir şairdi Cemal Oğuz ÖCAL... Daha satırlarımızın başında ailesine, yakınlarına, dost ve gönüldaşlarına ve Türk basını mensuplarına başsağlığı, kendisine de yüce Mevlâdan gani gani rahmetler dileriz...

I — HAYATI :

Aşk, îman, millet, vatan, bayrak, tarih, ecdat, birlik, köy, köylü, işçi, esir Türkler, hürriyet, istiklâl, gençlik, ideal, kızıllarla savaş ve kahramanlıkla ilgili yüzlerce şiir, hiciv, makale, fıkra yazan ünlü milliyetçi ve mukaddesatçı şairimiz Cemal Oğuz ÖCAL 1913 yılında KONYA'nın Seydişehir ilçesinin İncesu köyünde dünyaya gelmiştir.

İlk tahsilini Seydişehir Merkez Okulu'nda, meslek tahsilini ise Konya ve İstanbul Erkek İlköğretmen Okullarında yapmış, 1935-1936 ders yılında öğretmen olmuştur... Sekiz yıl yurdumuzun muhtelif şehir, kasaba, nahiye ve köylerinde vazife gördükten sonra, Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü'nün Pedagoji şubesine girmişti. Fakat, burasını bitirmek nasip olmamış, 3 Mayıs 1944 Çarşamba günü vatanperver yüksek tahsil gençliğinin yaptığı «KOMÜNİZMİ TEL'İN MİTİNGİ»nin başında bulunduğu için, Enstitü'den ihraç ve Irkçılık-Turancılık suçuyla (!) tevkif edilip korkunç zindanlara atılmıştır. Berâetle neticelenen onbir aylık mevkufiyetten sonra, Eskişehir gazetesinde muharrir, Şeker fabrikasında puvantör, Seyitgazi Toprak Mahsulleri Ofisi'nde memur, Eskişehir ve Konya Bölge Müdürlüklerinde mümeyyiz olarak çalıştı. 1947 yılında, Hasan Âli Yücel'in Maarif Vekilliğinden uzaklaştırılması üzerine tekrar çok sevdiği öğretmenlik mesleğine döndü. Bir süreden beri İstanbul Fatih'te, Fethiye İlkokulunda öğretmen bulunan Fazlıoğlu Cemâl Oğuz ÖCAL, memlekette kendisi gibi binlerce mil-

Cemal Oğuz Öcal

liyetçi ve mukaddesatçı genç yetiştirmiştir. Onun matbuat hayatı, henüz talebe bulunduğu 1935 yılında başlar. O zamandanberi kalemi elinden bırakmamış, birbirinden kuvvetli birçok kültür, san'at, edebiyat, fikir ve ülkü dergi ve gazetelerinde tutunmuş, eserlerinin her sayfasında bir vatan kalbi çarpan ve bir milliyetçilik bayrağı dalgalanan şair, evli olup iki çocuk babası olarak Aralık ayı içinde 1971 de aramızdan ebediyyen ayrılmış olup, şimdi ebedî âlemde gönüldaşları ile başbaşadır...

II — ÖCAL'ın ESERLERİ :

a) Basılmış olanlar :

1 — Yurttan Sesler (şiirler)
2 — Türk Geliyor (şiirler)
3 — Ata Sevgisi (şiirler)
4 — Savulun Kızıllar Gençlik Geliyor (şiirler)
5 — Türk Çocuklarına Millî Şiirler
6 — Herşey Vatan İçin (Makale ve şiirler)
7 — Türk Çocuklarına Millî Şiirler (2. baskı)
8 — Kıbrıs'a Seferim Var (Makale ve şiirler)
9 — Ramazan Şiirleri
10 — Olan Oldu Bizlere (Hapishane şiirleri)
11 — Eyüp Sultanı Ziyaret
12 — Yavruların Okul ve Bayram Şiirleri
13 — Olan Oldu Bizlere (2. baskı)
14 — Vatan Bahsimizden Sesler (şiirler)
15 — Bir Millet Şahlanıyor (şiirler).

b) Basılacak olanlar :

1 — Mehmetçik Kore'de (şiirler)
2 — Hududtan Mektuplar (Makale ve şiirler)
3 — Sevdiklerimin Ardından (Makale ve şiirler)
4 — Yurt Güzellemeleri (Makale ve şiirler)
5 — Herşey Vatan İçin (Makaleler 2. cilt)
6 — Konferans ve Hitâbelerim
7 — Haşlamalar — Taşlamalar (Mizah, Hiciv)
8 — Şefnâme (Hicivler)
9 — Baş Belâları (Hicivler)
10 — Irkçılık, Turancılık Dâvasının İçyüzü (Hatırat)
11 — İlk ve Ortaokullar İçin Din ve Ahlâk Şiirleri
12 — Folklor Derlemeleri...

gibi önemli eserleri vardır...

III — ŞİİRLERİ :

Şimdi de merhumun şu anda elimde bulunan «BİR MİLLET ŞAHLANIYOR» isimli şiir kitabından bazı örnekleri verelim...

Ünlü şair «YUNUS'LA BİR DERTLEŞME» mezarının başında diye sunmuş bize şiirini... Ve şöyle sesleniyor Yunus gibi :

Kalk Yunus'um! Dertleşelim,
Sardı yine aşkın beni!..
Bir hâlimden anlayan yok,
Etti bu aşk şaşkın beni!..
Ne saz ile, ne söz ile,
Çektiklerim gelmez dile,
Yalvarırken bülbül güle,
Gördü âlem taşkın beni!..

diye yazıyor merhum ÖCAL... Şimdi ben de acaba onun da mezarının başında şiir yazacak bir yiğit kişi çıkacak mı diye düşünüyorum...

Ve MEVLÂNÂ için yazdığı şu veciz kıt'ayı hep beraber huşû ile okuyalım :

İlim, irfân ummânı, kemâl içinde kemâl;
Rabbimizin bir lûtfu, ihsânıdır Mevlânâ!..
«O»nu ezelden âşık yaratmıştır Zülcelâl,
Gönüllerin ebedî sultânıdır Mevlânâ!..

Ünlü şair Cemâl Oğuz ÖCAL hemen hemen her konuda kalemini oynatmıştır... Şiirde şaha kalkan bir küheylân edâsında idi. Bazen de bir aslan yelesi gibi dalga dalga görülüyordu... Onun şu «TÜRK GELİYOR» başlıklı şiiri nekadar güçlüdür... Şu şiirin tamamı «Altın yaldızlı büyük harflerle yazılıp bir çerçeve içine alınarak Kıbrıs'ın başkenti Lefkoşe'de «Türk Cemaat Meclisi» binasının şeref salonuna asılmıştır.» şiirden bir iki kıt'a okuyalım :

Uyup sesine davulun,
Dalga dalga Türk geliyor!..
Bre Moskoflar! savulun,
Tûfan gibi Türk geliyor!..
Bomba, süngü deste deste,
Cenk türküsü beste beste,
Göz ilerde, kulak seste,
Alay alay Türk geliyor!..
Çal ÖCAL'ım millî sazı,
Bekler bizi zafer kızı,
Desin Moskof, bazı bazı,
«Eyvah, yine Türk geliyor!..»

Ve KIBRIS davamız için de birçok şiirleri var ÖCAL'ın.

Evet, ünlü milliyetçi şair Cemâl Oğuz ÖCAL «VATAN, İMAN, BAYRAK, KIRIM, KAZAN, KAFKAS» diye diye son yolculuğuna aramızdan çıkıp gitti...

Ey büyük şair!..

Aramızdan âni olarak büyük Türk-İslâm şairi Mehmed Âkif ERSOY'un öldüğü ve anıldığı bir ayda (ARALIK) ayrıldın... Seni ve ölmez eserlerini yeni doğan ve doğacak olan çocuklarımıza AND yapacağız, onun için müsterih ol... Seni bir iki yazı ile anlatmaktan âcizim, onun için beni bağışla büyük şair, ünlü ozan!..

Son olarak sana yüce Mevlâdan Rahmetler, kederli ailenize başsağlığı dilerim. Mübarek hac mevsimi nedeniyle ünlü şairin «BEYTULLAH'A BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN» şiirini OKU Mecmuasının kıymetli okuyucularına saygı ile sunuyorum :

BEYTULLÂH'A BİZDEN SELÂM GÖTÜRÜN

— Hac fârizasını ifâya giden muhterem hacı namzetlerine ithaf olunur... —

Geçtiğiniz yollara,
Bizden selâm götürün!..
«Hak, dost!» diyen dillere
Bizden selâm götürün!..

Kutlu Hicaz çölüne,
Hak'kın solmaz gülüne,
O mü'minler seline
Bizden selâm götürün!..

Girenler dost bağına,
Düşmez küfrün ağına,
Mübârek «Nur Dağı»na,
Bizden selâm götürün!..

Yağan Nûr'u Hüdâ'ya,
Merve ile Safâ'ya,
Muhammed Mustafa'ya,
Bizden selâm götürün!..

Her yönelen Allah'a,
Çıkar nurlu sabâha,
«Âl'i Resûlüllah'a»,
Bizden selâm götürün!..

Girersiniz ihrâma,
El sürmeden harâma,
Sahâbe-i Kirâm'a,
Bizden selâm götürün!..

«Lebbeyk!» deyip boyuna,
Koşun «Zemzem suyu»na,
Benî Hâşim soyuna,
Bizden selâm götürün!..

Mekke ile Medine,
İki eşsiz hazine,
«Cihâryâr'ı Güzin»e,
Bizden selâm götürün!..

Yalvarıp Rabbimize,
Duâlar edin bize,
Muazzam Kâbe'mize,
Bizden selâm götürün!..

Kavrulan açık başa,
Öpülen siyah taşa (*),
Gözlerden akan yaşa,
Bizden selâm götürün!..

Tekbir alan ihvâna,
Kesilen her kurbâna,
Bütün ehl-i îmânâ,
Bizden selâm götürün!..

Yetişir CEMÂL gayrı,
Çok sözün yoktur hayrı,
Hüccâca ayrı ayrı,
Bizden selâm götürün!..

F. Cemâl Oğuz ÖCAL

(*) Hacerül Esved.

İSLÂM HUKUKU

• Mehmet SAVAŞ •

ADAK

İSLÂM Dini insanın faydalı olan şeyleri yapmasını teşvik etmiş, zararlı olan şeyleri yapmasını da men etmiş ve yasaklamıştır. Zira İslâm, toplumun ve bu toplum içerisinde yaşayan fertlerin her iki âlemde de saadete ulaşmalarını sağlayan ve bunu mütefekkil olan bir dindir.

Buna göre, İslâm ölçülerine uyan ve faydalı olan herşey meşrû'; bunların haricindekiler ise gayr-ı meşrûdur.

Konumuza şu soru ile girelim: **İslâmda adak adama bir ibadet midir? Adandığı zaman yapılması gerekir mi? Gerekirse hangileri yapılır, hangilerinin yapılmasına müsaade edilmez?**

Adak, bir ibadet değildir. Yani adanması gerekmez fakat adandığı zaman meşrû' ise yapılması bir borç olur. Zira (وليوفوا نذورهم) **«Onlar nezirlerini yerine getirsinler»**, Âyet-i Celilesi ve (اوف بنذرك) **«Nezrini yerine getir»** Hadîs-i Şerîfi bunun bir borç olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Yalnız şunu hemen belirtelim ki, bugünlerde yapılan ve bilhassa kadınların yaptığı adak (nezir) ların çokları meşrû' değildir. Çünkü İslâmın yasakladığı şeylerle Cenab-ı Hakka yaklaşılamaz. Hatta bazı fukaha «Nezr (adak) Allah'la — haşa — pazarlığa girişir gibi bir durum arzeder. Onun için adak adamak iyi birşey değildir.» demişlerdir. Buna da mesned ve delil olarak (لاتنذروا فأن النذر لايغنى من القدر شيئاً) **«Nezr yapmayın; zira, nezr kaderi değiştirmez»** Hadîs-i Şerîfini göstermişlerdir. Fakat adandığında da yapılmasının ve ifa edilmesinin gerektiğini de ilâve etmişlerdir.

Nelerle Aday Yapılır, Nelerle Yapılmaz :

1 — Yapılan adağın İslâmda meşrû' ve helâl olması lâzımdır. İçki içmek, adam öldürmek, adam döğmek, anne ve baba ile konuşmamak... gibi nezirler hükümsüzdür. Çünkü adak, yapıldığında bir ibadet ve bir sevap kaynağı olması lâzımdır. Bu saydıklarımız ise günahtır. Günah olan şeylerle Cenab-ı Hakka yaklaşılmaz.

2 — Yapılan adak ve nezirlerin farz veya vacib cinsinden bir ibadet olması lâzımdır. Hac, oruç, sadaka, namaz... gibi. Eğer o cinsten değilse yapılanlar adak sayılmaz. Hasta ziyaret etmek, mescide girmek, cenaze teşyi' etmek, bir ölüyü kefenlemek, Kur'an-ı Kerîm'i öpmek gibi... Her ne kadar bunları yapmakta sevap varsa da «gayrı maksût» ibadet oldukları için bunları yapmak mecburiyeti yoktur.

Buna göre : Bazı kadınların, oğlum gelirse veya Allah bana bir çocuk verirse falan makama mum alacağım, gidip türbesini ziyaret edeceğim veya hastalığımdan kurtulursam bir horoz keseceğim veya falan ölürse oynayacağım... gibi adaklar yersiz olduğu gibi bazıları da günah ve yasaktır. Burada yeri gelmişken şunu da söyleyelim: Bazı kimselerin, makamlara, evliyanın kabirlerine çaput bağlamaları ve onlardan bir yardım istemeleri, meselâ «Ya Mevlânâ!.» veya «Ya Hacı Bektaş Veli! Bana kuvvet ver, çocuk bahşet, oğlumu getir, hastalıktan beni kurtar» gibi sözler söylemeleri yasak ve haramdır. Çünkü bu gibi şeyler ancak Allah'tan istenir. Fala bakmak, baktırmak, onların söylediklerine inanmak veya bazı kadınların karga ötmesinden, baykuş sesinden hoşlanmayıp «hayırdır inşaallah, bu kuş neden ötüyor, pek hayır getirmez» sözleri de bu nev'i hurafelerdendir. İnanılması ve olan hâdiselerin bu gibi şeylere bağlanması katiyyen yasaktır. Falan gün çamaşır yıkanmaz, falan zamanlarda düğün yapılmaz, şu günlerde iş yapılmaz sözleri de hurafe ve asılsız şeylerdir.

(Devam edecek)

YA OL YA ÖL

Aydın TALAY

HEM kâinata nizam vermek için geldiğini iddia ediyor, hem de serkeşliğe devam ediyorsun.

İsmini temize çıkarıyor, görünüşte pür-hikmet oluyor, ruhunu çirkeflerde dolaştırıyorsun.

Ruz-u mahşer yerine uzuvların bu dünyada dile gelseydi taşımaya bir baş, sığınmaya bir karış toprak da bulamıyacaktın. Ama bak hâlâ şu zahir ehlinin sultanısın sen.

Evet, ya ol, ya öl. Kelimenin klâsik ve kuru manasından uzak her zerrenle ol'acaksın. Zira her an hâtiften gelen ses vaktin daraldığını fısıldayarak : «Ya ol, ya öl» diyor.

Ol'maktaki maksudu anladınsa gel. Yolmaktan, solmaktan uzak bir ol'mak...

Bu yol uzun, bu yol meşakkatli... Menzil yaklaşıldıkça uzaklaşan bir serap gibi... Bir ömrünü bir çile uğruna vermeğe hazır mısın? Yüreğini kor kapladığı zaman ateşe hasret kaldığını, bela-yı aşk'ı istediğini itiraf edebilir misin? Bedava kahramanlıklardan, şekilciliğin derûna inemeyerek kışırda kalan sathiliğinden uzak, sessizleştikçe ulvîleşen bir vadi bu...

Nice çilekeşler tökezledi ve sürçtü bu yolda. Nice ol'dum diyenler soldu bu yolda. Nice nefesler ve soluklar tükendi bu yolda.

Eğer âşık isen yare
Sakın aldanma ağyare
Düş İbrahim gibi nâre
Bu gülşende yanar olmaz.

Giriş yolları kolay, çıkış zor ve elimdir bu yolda. Rahatlık, isim ve menfaat istiyorsan git keyfince tuzu toprağa karıştır da bir ömür yemeğe bak. Renklerin, desenlerin, şekillerin halelendiği bezenerek gözleri büyülediği kâinat âleminde sana kucak açan faziletfuruşlara git, terket bizi...

Ol'mayı bir goncaya benzetirsek ölme onun neşvü nema bulduğu toprak, ol'ma bir gemi ise; onun yol aldığı sihirli ülke ölüm, ol'ma bir ayna ise; ölme onun odak noktasıdır. O toprak, o ülke ve o ayna yolcunun durumuna göre şekiller alan geçit noktasıdır.

Bir ömür boyu ol'ma ile ölme arasında bocalayan, kendisini birşeylere sahip zannettiği anda yokluğun soğuk ihanetine nasıl uğradığını gözleriyle son anda gören insan artık dönülmez ufkun başlangıcındadır. Bu bakımdan şairin dediği gibi :

«Müşkül budur ki, ölmeden evvel ölür kişi.»

Evet, ya ol, ya öl. Mutlak teslimiyyet elbette ham sofudan iyidir. Şecaatli bir ölüm tabiî ki, ol'duğunu zannettiğin ve serçe parmağımla tutuyorum diyerek gırtlağına kadar battığın, masivaya daldığın bir hengameden üstündür. İnanmışlar için bir kurtuluş beratı olan ölüm, iki taraflı sürünmenin elim bir işaretini taşıyan sahtekâr ol'uştan yeğdir.

Oluş ve ölüş, güzellik ve aşkta birleşen iki bâtınî hakikat ve zahirî tezat... Ama herhalde yaşamanın gerçek manasına ermek için ya ol'acak veya öleceksin. Bütün muvakkat ve habis düşüncelerden ırak, sahte davranışlardan uzak olarak «ben suçluyum» itirafını bütün beşerin uyanmasıyla birlikte fecir vaktinde secdeye kapanarak ta içinde duyabiliyorsan oluş beldesine ilk adımını attın demektir. Artık çile, ıstırap, meşakkat ve ilâ ahiri bu yapının kademe kademe gelen temel taşları ve göz yaşları ise temel harcı olacaktır. Yolun açık olsun.

İSLÂM TARİHİ

Güneş Doğuyor

• Ebul Cihad

MUHAMMED o tepenin üzerinde yere çivilenmiş gibi duruyor, yüzü sararmış, her tarafı titriyor, süt annesine cevap verebilmek için biraz kendisini toparlıyor, kesik ve kopuk kelimelerle :

— Bilmem anne ne oldu! Hemen şuracıkta kardeşlerimle oynuyorduk, baktım ki, karşımda bembeyaz elbiseleriyle, birinin elinde parlak bir ibrik, öbürünün elinde yine parlak bir leğen, iki kişi dikildiler. Biri diğerine beni göstererek :

— İşte şu, dedi. Her ikisi de bana doğru ilerlediler ve ellerimden tutup yere yatırdılar. Çok korkmuştum, beni öldürmek için geldiklerini zannettim. Biri elini karnıma atıp karnımı yardı, öteki de hemen leğeni getirdi. İçeriden birşey çıkarıp leğende yıkadılar ve tekrar o çıkardıkları şeyi yerine iade ettiler, onun içerisinden siyah birşey alarak birbirleriyle «işte şeytanın hazzı, insanoğluna vesvese vermek için tutunduğu yer, yoldan saptırmak için gizlendiği ve saklandığı ve insanı şerre doğru sevkettiği merkez» diye konuştular.

Küçük Muhammed anlattıkça açılıyor, onu dinleyen süt annesi duyduklarına inanamayan bir insan tavrıyla hayret ve şaşkınlıkla biraz daha kulak veriyor ve Muhammed sözlerine yutkunduktan ve sağa sola baktıktan sonra devam ediyor.

— Fakat anne hiç acı hissetmedim, daha sonra o iki adam ayağa kalktılar, artık bizim işimiz bitti, vazifemiz tamam oldu diyerek bırakıp gittiler.

— Ne tarafa doğru gittiler yavrum Muhammed?

— Anne hemen şu tepeciğin üzerine çıktılar, sanki beni selâmlar gibi hareketle bana güldüler, oradan da (gökyüzüne işaret ederek) kuş gibi bu tarafa gittiler.

Halime küçük Muhammed'i bağrına basar ve kendisinin ondan daha fazla titrediğini görür. Allah'a şükürler olsun ki, bir fenalık olmamış, der. Ellerinden tutarak eve doğru yürümeye başlar, ama korkudan ayaklarının kendini taşıyamıyacağını görünce biraz oturur, dinlenir; ondan sonra kalkar yavaş yavaş eve gelir. Evde Halime'yi bulamayan Ebû Kebşe de çocuklardan durumu öğrenmiş ve Halime'yi aramak için çıkmış. O anda eve dönen Ebû Kebşe hanımına :

— Ne yapalım, çocuğu götürüp annesine iade edelim mi? Çok da alışmıştık ve sevmiştik, ondan uzak kalmak bizi bir hayli üzecek, onu unutamayacağız.

— Evet, öyle ama başına birşey gelmesinden korkuyorum. Çünkü çocuğun gayr-i tabiî birçok halleri var.

— Peki Halime, hemen ben bineği hazırlıyayım, derhal götürüp annesine teslim edelim, der ve çadırdan çıkar. Bu konuşmayı duyan çocuklar babalarına yalvarmaya başlarlar. Ne olur baba Mekke'li kardeşimizi götürmeyin, O'nu çok sevdik. Bilseniz ki, ne kadar neşeli ve sevimlidir O!

Çocuklarının yalvarmasına dayanamayan Ebû Kebşe'nin gözleri yaşarır ve çocuklara :

— Buna mecburuz yavrularım. Ben de, anneniz de istemiyoruz ama ne yapalım!..

Biraz sonra yeni doğan bir ay misali Muhammed süt annesinin ellerinden tutup çadırdan çıkarak bineğe doğru gelirken, etrafta çocukların hıçkırık sesleri sanki vadide yankı yapıyordu. Nihayet bineklerine binerler, Mekke yolunu tutarlar. Fakat hiç konuşmazlar, uzun bir mesafe katettikten sonra Ebû Kebşe :

— Ne o Halime hiç konuşmuyorsun, yoksa Muhammed'den ayrılacağım diye üzülüyor musun? Ne o ağlıyorsun da mı? Ne yapalım, nasıl olsa bir gün olup ayrılacak değil miyiz? Evet, ayrılacağız ama bana çok acı geliyor, peki söyle bakalım sen niçin ağladın? Bak hâlâ gözlerin ıslak, yine de ağlıyorsun sen, ne oluyor?

— Bilmem ki, bu çocuk kalbimde büyük bir yer işgal etti. Sanki kalbimin bir parçasını atıyorum, der? Uzaktan Mekke görününce her ikisi de birden ağlamaya başlarlar...

(Devam edecek)

DEVRİM RAHİBELERİ

İffet AFİF

Türkiye'mizde, büyük şehirlerde bilhassa kadın cinsinin medeniyet dışı zevksiz ve bozuk giyiniş tarzı, kıyafet sefâleti, cemiyetin yapısında temel taşlarından en mühimi sayılan kadının ne duruma düştüğüne ve ne kadar zavallılaştığına en açık delildir. Başka memleketler bizi zerrece alâkalandırmaz. Biz Türkler herşeyden önce kendi gidiş ve yaşayışımızı tenkid süzgecinden daima geçirerek Türklük ve Müslümanlık harici kozmopolit ve frenk taklidi maymun özentilerine iltifat göstermemek, alâka ve râbıta duymamak zorundayız.

Avrupa'nın en âdi yerlerinde, en kötü muhitlerinde giyilen şıpsevdi moda kıyafetler, biçimsiz mecmualar, kötü filimler delâletiyle, bizdeki rûhları ve yürekleri bomboş kızcağızları kolayca avlayıp onları kendi tereddî ve inkıraz avına çekivermektedir. Bu zamâne kızlarının, en kötü hareket ve fiillere hiç mukavemet etmemeleri, herşeyi en çıplak ve en Allahsız şekliyle derhal kabullenmeleri şaşılacak, ibret ve teessüfle seyredilecek hazin, fâcialı bir manzara değil midir?

Bir Avrupalı âşüfte ve âlüfte bar kıyafetinin bugün Türk kızı tarafından hemen hüsnükabul görüvermesi ne demektir?

Caddelere, meydanlara, kalabalık nakil vasıtalarının içlerine, hücum ve savlet eden izdiham aralarına bir bakınız; her kıyafette kadın ve kıza bol bol raslıyacaksınız: zibidi kısa etekli, baldırı çıplak haspa, her tarafı meydanda evli kadın, göğüsleri açık ve baldırları kasıklara kadar meydanda zavallı mahlûklar, paçalı tavuk misali uzun külhani pantalonlular, darlar, uzunlar, genişler, kırmızılar, maviler, sarılar, morlar, çingene pembeleri, yarıbele kadar uzun ve dağınık hıristiyan saçlılar, ip cambazları, sonra Moskof biçimi manto ve paltolar, uçları yerde sürünen yırtmaçlı ve bacakları gösteren islâv pardösüleri. Bunlara biz gayet yerinde bir tâbirle «devrim râhibe harmaniyeleri» diyeceğiz. Bunların hiçbiri Türk kıyafeti değildir. Türk millî mefharetlerine ve faziletlerine bu türlü saygısızlıklar daha ne kadar zaman devam edecektir?

Bugün şehirlerdeki sözde medenî (!) kalabalıklar bu densizlikleri ve serkeşlikleriyle, umumî ahlâk ve muâşeret kaidelerine karşı lâubâlilik ve saygısızlıklarıyla şehirlerin terbiye ve nezaketini mahvu perişan etmektedir. Daha acısını söylemek gerekirse meşhur Koçero artık mâsum bir süt kuzusu olmuştur. Çünkü asıl Koçero'lar şehirlerimizde fink atmakta ve millî, dinî ahlâk ve terbiyeyi boğazlayıp öldürmektedir. Sokakta büyüyüp, sokakta terbiye gören ve böylece yetiştiği sanılan nesillerden bundan fazla birşey beklemek abes olurdu..

Ana ve baba olanlar, analık ve babalık terbiyesi görmeden sadece cinsî ve iktisadî arzular altında sıkışarak evlendikleri için doğan çocuklar ruhan, mânen ve dînen tamamen zayıf ve bomboş büyümektedir. İşte Allahsız gençlik böyle ürüyor, böyle çoğalıyor.

Ana muhalefet fırkası olduğu sanılan bir siyasî teşekkülün kocamış lideri Türkiye'deki lâiklik umdesini kendine göre tevil ve tasavvur ederek sık sık beyanlarda bulunurken, memleketin gitmekte olduğu korkunç ahlâk ve mâneviyat buhranını göremiyecek kadar kör müdür? Basireti bu derece bağlanmış bir insanın, kırk yıllık ağır mes'uliyetlerin yükünü sırtından atarcasına pervasızca, mâsumâne konuşması bizleri ağlamaklı etmektedir. Lâikliğin, Türkiye'de büyük ve kahir müslüman ekseriyetin aleyhine tatbik edilerek zamanla tamamen kozmopolitleştirilmesinin mes'uliyeti bugünkü biçare ve boş nesiller değil, onları bu acıklı hâle getiren eskiler üzerindedir. Kozmopolitliğin hücumuna uğrayan yerden din, iyman ve ahlâk kaçar gider...

GÖZÜM YOLLARDA

Bir âh çeksem, sallanır dağlar.
Semâ gözlerim olur, ağlar.
Yeryüzünde göller, ummanlar,
Benim göz yaşlarımla dolar.

Kokusu tüter burcu burcu.
Gözlerim pencerelerde dalar.
Görünmez beklediğim yolcu,
Sapıklar halka dehşet salar.

Kalsın şehirlerin imarı,
Varsın dura dursun barajlar.
Çıksın ruhumuzun mimarı,
İnlerine girsin yobazlar.

Gel ey mimar gözüm yollarda!
Yan ey şule! halkı tutuştur!
Umut can vermeden kollarda,
Bizi mutluluğa kavuştur!

• **Mustafa YEŞİLYURT**

İslâm Medeniyetinin Üstünlüğü

• İbrahim en-Ni'me

Terceme :
• M. Reşid ÖZBALIKÇI
Konya Yüksek İslâm Enst. talebesi

Bizim İslâm ümmetinin parlak bir mazisi, azametli bir uygarlığı, açık bir mirası, yüce bir şeref ve üstün bir medeniyeti vardır. Rasûlüllah (S.A.V.), bahadırların yetiştirip, Muhammedî risâletin şahsiyet verdiği îman kaleleri ve akîde hisarları ile bunun temellerini attı. Böylece ümmet, risâlet mûcizeleri ve nübüvvet menkîbelerinden vâris olduğu bütün kemâlât ve güzellikleri o Muhammedî risâletle birlikte taşımaya başladı... O cahil cemiyeti kaplayıp, derinliklerine kadar nüfuz etmiş olan karanlık geceler ve siyah bulutlar yarılıp açılmış, şafak sökmüştü... İnsanlığa iyilik, refah, üstünlük, şan, şeref ve kurtuluş taşıyarak ümmete yeniden döndü bu ruh. Rasûlüllah'ın yetiştirdiği bu ümmet yüz seneden az bir zamanda öyle bir medeniyet kurdu ki, — Garb yazarlarından ve insaflı müsteşriklerden bir çoğunun da söylediği gibi — bütün milletler bin sene veya daha fazla bir zamanda bir benzerini daha getirmekten âciz kalmışlardır.

İslâm cemiyeti, ilerleyişinde, parlayıp yükselmesinde daima kuvvetini Kur'an'ın vahyinden, bekâsını alevlenmiş ilâhî sırrın ve akîdenin bekâsından alarak aynı tarz üzere devam etti. Bütün cemiyetler bu rabbânî nûra bakıyor, insanlık ise hürriyete âşık olup, vahyin taşıdığı ve ilâhî inâyetin devam ettirdiği bu nûru gözlüyordu. Nihayet uzun bir müddet bekledikten sonra yitiklerini bu ilâhî nizamda bulmuşlardı. Öyle ki, bundan önce başlarını kaldırıp doğru yola bakıyorlar; fakat onu bulamıyorlar, hakikî kurtarıcıya bütün kalbleriyle ve gönülleriyle kulak veriyorlar da arzu ettiklerine bir türlü ulaşamıyorlardı. Ve içlerinden akıllı olanlar insanların ahlâk ve tabiatı haline gelmiş olan zulme, gidişât ve yolları olan tereddüde, gayeleri halini almış bulunan birbirlerini sıkıntıya düşürüşlerine bakıp da onlara şöyle diyorlardı: **«Vallâhi sizin kavminiz hak bir yol üzerinde değildir. Şüphesiz onlar ataları Hz. İbrahim'in dininden sapmışlardır. Yahu etrafında durmadan dönüp durduğumuz şu taşlar nedir? Ne görür, ne bir fayda temin ederler ve ne de bir zarar! Ey kavim, kendiniz için hak bir din arayın! Vallahi siz muhakkak doğru bir yolda değilsiniz!»**

Sonra İslâm gelip kalblerini tamir etti. Hiç bir zorlama ve zulüm yapılmaksızın da birçok insanlar onun dâvetini kabul ettiler. Müslümanlar ise — misyonerlerin ve onlara hak verenlerin dediklerinin aksine — birçok şehirleri kılıçlarıyla fethetmeden önce kalbleriyle fethettiler. Daha önce onların, hakkında hiç birşey bilmedikleri o nizam ve prensiplerin zuhûruyla bu büyük lütuf da tamam oldu. Ve bu lütuf — Fransız müsteşriki **Gustave le Bon**'un da dediği gibi — bütün milletlere büyük çapta tesir icra etmiş olan İslâm medeniyetini dünyanın gözü önüne serdi.

Buna rağmen, bünyesi yüksek ve kuvvetli temellere dayalı olan bu medeniyet ta'nedilip yerilmekten yine de kurtulamadı. Çünkü bu dinin karşı cephesinden sayısız ve hesapsız oklar yeleklenip fırlatılmıştır. Halbuki o din insanlığın, adaletin eşitlik ve müsamahanın en yüksek ma'nalarını bütün dünyaya öğretmişti. İnsanlık da aşk, muhabbet ve sevgiyle onu kabullenip, en üstün örnekleri, yüksek ahlâk ve güzel seciyyeleri onda bulduğu için kalblerini ona açmıştı.

Soy ve sopları, ırkları, dil ve meyilleri muhtelif olmasına rağmen, düşman tarafından ardı arkası kesilmeyen saldırılar yapıldı. Onlar bu din üzerine hücum etmek için birleştikleri gibi hiç birşeyde birleşmiş değillerdi.

Sormamız ve dememiz gerekir ki: Diğer akîde, fikir ve prensiplere tevcih edilenlerden kat kat fazla olarak İslâma yöneltilen oklar hem niçin bu kadar insafsız ve merhametsizce yağdırılıyor? Garb, İslâm'dan niçin bu kadar çok korkuyor ve onun adını duyunca kalbi hopluyor da; diğer fikir ve inançları duyduğunda korkmuyor, çekinmiyor?

Bunun cevabı şudur: Çünkü İslâm fıtrat-ı selimenin kabul edeceği bir dindir. Onda akılla çatışacak hiç bir prensip ve fikir olmadığı gibi tatbiki imkânsız nizamlar da yoktur. O canlılıkla akan, kuvvetle fışkıran, her zaman ve her yerde düzenli hayatın kaynağı olan bir dindir. Fransız filozofu **Condocet** «Beşer aklının tekâmülü» adlı kitabında şöyle derken ne kadar doğru söylemiştir: **«Hz. Muhammed (S.A.V.) in dini, esasları bakımından dinlerin en açık ve sadesi, korunmasını gerekli kıldığı hususlarda imkânsızlığı en az olanı ve prensiplerinde ise en çok müsamahakâr davrananıdır.»**

Atteburg ise şöyle diyor: **«Bir zenci İslâma sadece girivermekle kendisinin kıymetini hisseder. Önceleri köle olduğunu kabul etmesine rağmen bu andan itibaren kendi nazarında hür olur.»**

İngiliz filozofu **Wels** de şöyle der: **«Hiç şüphe yok ki İslâm, asırların getirdiği içtimaî nizamların en üstünü olduğu için yükseldi ve yayıldı.»**

İslâm, bütün bunlardan başka müslümanlarda yüksek bir ruh meydana getirir. Ahlâk ve faziletleri geliştirir, dünyada insana, şahsında hür, iradesinde hür olarak hareket etme imkânını verir. Ancak Allah için yüzü kızarır, Allah'tan başkasının karşısında ve sadece bir tek Allah'a boyun eğip, itaat eder. Çünkü müslümanın üstünlüğü Allah'ın izzetinden, kuvveti de Allah'ın verdiği kuvvettendir. **«Halbuki izzet Allah'ın, Peygamberinin ve mü'minlerindir. Fakat o münâfıklar bilmezler.»**[1] Müslüman, Allah'ın **«Ey mü'minler gevşemeyin ve üzülmeyin. Eğer gerçekten mü'minlerseniz, en üstün olanlar** ancak sizlersiniz.»[2] âyetini okuyarak kitabı olan Kur'anda daima varlığının hükmünü tilâvet eder. Nasıl olur da müslüman, bu ve emsali âyetleri okudukça, göklerde uçmaz? Müslüman, bu şeref ve yükselişi hissederek nasıl olur da aziz olmaz?

Herhangi bir hususta kendilerinden hiç bir üstünlüğü olmıyan bir beşere karşı, yüzlerini kızartıp, sonra da dilencilik, perişanlık hayatı yaşamaya razı olanlardan bir gayr-i müslimin ise böyle aziz olması nerde?..

İşte bunun içindir ki, insanlardan daha ilk başlangıçta, mevcudata inanç güneşi doğduğu an İslâma girdiklerini biliyoruz. Ve yine biliyoruz ki, onun hakikatlarını anladıktan sonra yaşayışları değişti ve onlar daha önce sanki kendileri değilmiş gibi İslâmın sabahında uyanıverdiler.

Muhterem okuyucu şu kıssayı oku ki, müslümanın sahip olduğu izzet ve üstünlüğünü, hakikatını bilesin: **Hz. Sa'd b. Ebî Vakkas — Kadisiye savaşından önce — Hz. Rib'î ibnü Âmir, İran'ın ordu kumandanı ve emiri olan Rüstem'e elçi olarak gönderildi. Hz. Rib'î ibnü Âmir içeri girdi. Rüstem'in meclisini her türlü mefrûşat ve yastıklarla döşeyip süslemişler... Kıymetli, iri iri incilerle, yakutları ortaya dökmüşler... Rüstem'in başında tacı ve kıymetli mücevherler bulunuyor. Altın taht üzerinde oturmuş duruyor.**

Rib'î ibnü Âmir ise kaba dokuma elbiseler içinde, bir kalkan ve bir de güdek atla onun yanına girdi. Atının üstünde, yaygının ucunu çiğneyecek derecede yaklaştı. Sonra inip onu o yastıklardan birine bağladı. Silâhı üzerinde, miğferi başında, ilerledi. Silâhını bırak, dediler ona. O ise döşeme üzerinde mızrağına dayanarak onların karşılarına geçti.

Rüstem :

— Niçin geldiniz?

Rib'î İbnü Âmir :

— Allah (c.c.) bizi gönderdi ki, dilediklerini kula kulluk etmekten tek Allah'a ibadete, dünya darlığından, dünya ve âhiret bolluğuna, dinlerin zulmünden, İslâmın adaletine çıkarıp sevkedelim.

Avrupalılar, müslümanların sahip oldukları ve hayatlarını baştan başa değiştiren bu gizli ve efsunkâr sırrı anladılar. Onu kalplerden söküp atmak için, bu alçak gayelerine ulaşıncaya kadar her zaman ve her an durmadan çalıştılar. İslâm ülkelerine, müslümanlardaki o kuvvet ve celâdeti meydana getiren bu sırrı mahvetmeyi hedef alan geniş savaşlar açtılar ki, bu sır ancak İslâm'dı ve çünkü Garbı tehdit eden hakikî tehlike oydu. Müsteşrik ve misyoner **Lavrens Brovn** diyor ki :

«Hakikî tehlike İslâm nizamındadır. Onun genişleyip hegemonya kurmaya muktedir olmasında ve hele onun hayat kaynağı oluşundadır. Çünkü o, Avrupa emperyalizmine karşı tek seddir.»

Zaman zaman, Garp devletlerinden, millet ve cemiyetlerini İslâm âleminin uyanmasından sakındıran cırlak haykırış ve sesler duyuyor ve okuyoruz... Onlara diyorlar ki: Müslümanlar sahip oldukları bu dinin hakikatını anladıkları an, hiç şüphe yok ki, İslâm bütün yer küreyi hakimiyeti altına alacak ve bütün dünya Muhammed (S.A.V.) in avucunda olacaktır.

Daha sonra da Garbın bu, sözde ilim adamları, müslüman ülkelerine açtıkları soğuk harpte gayretlerini kat kat arttırmaya milletlerini zorluyorlar. İslâm'ın etrafında dolaştırdıkları ne kadar şüphe varsa hep bunları neşredip yayıyorlar. Tâ ki, İslâm anlayışını dar bir çerçeve içine sıkıştırsınlar veya hakikî İslâm anlayışını müslümanların zihinlerinden uzaklaştırıp, İslâmların bütün dünyaya hakim olacakları zamanı geciktirsinler.

Ey Muhammed (S.A.V.) ümmeti ve ey İslâm gençliği!

Düşmanlar bütün gayret ve güçleriyle, bu dini ve bu akideyi kösteklemek istiyerek, bizler için kendi küfür karanlıklarında böyle korkunç plânlar kuruyorlar. Öyleyse onlara fırsat vermiyelim. Hz. Muhammed (S.A.V.) in yoluna dönelim. Kavlen ve fiilen dinimiz İslâm'a avdet edelim. Bizde Hz. Sıddîk'ın îmanı, Hz. Ömer'in salâbeti, Hz. Osman'ın cömertliği ve Hz. Ali'nin seçâatı bulunmalıdır ki, ecdad ve atalarımızın kurdukları bu üstün ve parlak medeniyeti tamamlıyabilelim. Bundan sonra Allah'ın (c.c.) tavsif buyurduğu gibi, **«İnsanlık için çıkarılmış en hayırlı ümmet»**[3] olmaya hak kazanalım.

---

1 **El-Münâfikûn: 8.**
2 **Âl-i İmran: 139.**
3 **Âl-i İmran: 110.**

Zamanımızdaki Kur'an Kursları ve Yönetmeliği

- II -

• Arif ERKAN

Zamanımızdaki Kur'an Kursları, Cumhuriyet devrinde medreselerin kapatılmasından sonra câmi köşelerinde dinî tedrisata kendi imkânları ile özel olarak devam eden ve İmam-Hatib Okulları ile Y. İslâm Enstitüsü ve İlâhiyat Fakültesinin açılmalarından önce, memlekete özel surette din adamı yetiştiren gayri resmî kurslar idi ki, sonradan özel bir talimatla murakabesi Diyanet İşleri Başkanlığına verilmiştir. Maarife bağlı, resmen dinî tedrisat yapan okul ve fakültelerin açılmasından sonra da bu kurslar Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak devam etmiştir.

Bu Kur'an Kursları ile ilgili yönetmelik birçok defalar değişmiş olup, 15.7.1970 tarihinden itibaren uygulamaya konulan ve halen yürürlükte olan «DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI, KUR'AN-I KERÎM KURSLARI ÖZEL TALİMATI»nın bazı önemli maddelerini burada zikrederek bu kurslar hakkında genel bir mâlûmat vermek istiyoruz.

Yukarıda zikrettiğimiz yönetmelik, kursların gaye ve kuruluşunu şu şekilde anlatmaktadır :

Gaye (madde: 2) :

a) Arzu eden vatandaşlara Kur'an-ı Kerîm'i usulüne göre okumasını öğretmek,

b) Kur'an-ı Kerîm'i ezberlemek isteyenlere usulüne göre ezberletmek,

c) Kursa devam edenlere itikad, ibâdet ve ahlâkla ilgili dinî bilgiler vermek,

d) Kur'an-ı Kerîm ilimleri ile ilgili (tevcid, aşere, takrib, tayyibe gibi) konularda ihtisas yapma imkânı hazırlamaktır.

Kuruluş (madde: 3) :

Bir yerde kurs açılabilmesi için, en az 20 öğrenciyi alabilecek büyüklükte ve sıhhî şartları hâiz bir binanın mahallen hazırlanması.

Bu madde devamlı kış kursları içindir. Bir de yazın mekteb tatilinde açılan geçici yaz kursları vardır. Yaz kursları Haziran ayının ilk haftasında mahallî müftünün müsaadesiyle açılır ve takriben üç ay devam eder. Bu yaz kurslarının gaye ve proğramı Diyanet İşleri Başkanlığının 19 nolu ve 3 Haziran 1969 tarihli tamiminde açıklanmıştır. Bu tamimde deniliyor ki: **«Herhangi bir caminin İmam-Hatibi, kendisine müracaat vâki olduğunda, mahallî Müftünün murakabesi altında ve müsâid bir yer bulunmadığı takdirde, ibadet saatleri dışında, cami veya mescidde, isteklilere, Kur'an-ı Kerîm ve namazda okunacak salavât-ı şerife ve duaları öğretecektir.»**

Halen yürürlükte olan cami görevlileri yönetmeliğinin 2 nci maddesinde de İmam-Hatiblerin bu görevi yapabilecekleri, müsait bir yer yoksa, bu kursların ibadet saatleri dışında camide açılabileceği belirtilmektedir. Yukarıda zikrettiğimiz bu 19 numaralı tamimde yaz kurslarına ilk ve orta dereceli okul öğrencilerinin de devam edebilecekleri açıklanmıştır.

Devamlı kış kursları için 20 öğrencinin veya velisinin kurs açılması için müracaat etmesi ve mahallî müftülükçe lüzum görülmesi şart koşulmuştur. Yine ilgili yönetmeliğin 6 ncı maddesinde 20 den fazla kız öğrenciler için ayrı bir şube açılabileceği belirtilmiştir.

Kış dönemi Kur'an-ı Kerîm kurslarında öğretim ikiye ayrılmaktadır :

I — Yüzünden Okuma :

a) Yüzünden okuma müddeti bir yıldır,

b) Bu devre içerisinde Kur'an-ı Kerîm usulüne göre öğretilir.

c) Namaz sûreleri ezberletilerek talim ettirilir.

d) Yeteri kadar tecvid ve tashihi huruf öğretilir.

e) Zarurî dinî bilgiler verilir.

f) Peygamberimizin örnek hayatı ve dinimizin ahlâk esasları hakkında toplu bilgiler verilir.

II — Hıfza Çalışma :

a) Hıfza çalışanların öğretim süresi en çok üç yıldır.

b) Bu süre içinde tecvid, tashihi huruf ve ta'lim gibi Kur'an tilâveti ile ilgili bilgiler ikmal edilir.

c) Din dersi, siyer ve ahlâk bilgileri daha geniş olarak verilir.

d) Hıfza çalışanların tatilleri, Ramazan ayını içine alan 40 gündür.

İlgili yönetmeliğin 17 nci maddesinde Kur'an-ı Kerîm Kurslarının denetiminin, Başkanlık Müfettişleri, Müftü ve denetimle görevlendirilenler tarafından yapılır.

19 uncu maddede Müftü veya yetkili kılacağı görevliler, her kursu ayda en az bir defa denetlerler ve her denetime ait bir rapor düzenlerler denilmektedir.

Bu kurslarda başarı gösterenlere kurs sonunda diplomaları (bitirme belgeleri) verilir. Bu belgelere sahib olanlar Müftülükçe açılacak ehliyet ve müsabaka imtihanında başarı gösterdikleri takdirde müezzin ve İmam-Hatib vekili olabilmektedirler.

Cami Görevlileri Yönetmeliğinin 14 ve 15 inci maddeleri Müezzin veya İmam-Hatib vekili olmak isteyenlerde, bütün devlet memurluklarına tayin edilenlerde aranan ortak niteliklerden başka, şunları istemektedir :

a) İlkokulu bitirmiş olmak,

b) Kur'an Kursu bitirme belgesi almış olmak,

c) Müftülük komisyonunca yapılacak sınavda başarı göstermek.

Aynı yönetmeliğe göre asil İmam-Hatib olabilmek için İmam-Hatib Okulunun 2 nci veya 1 inci devresi mezunu olmak şarttır. Bu nitelikte istekli çıkmadığı takdirde yukarıdaki şartları haiz olanlar vekil olarak tayin edilir.

SONUÇ VE TEMENNİLER :

Bugünkü Kur'an Kursları Hz. Peygamber devrindeki kurslara bazı bakımlardan benzemekte ise de, randıman

(Devamı 21. sayfada)

HUTBE

İslâm'a göre Mahzurlu olan Ticaret

بسم الله الرحمن الرحيم

قال الله تعالى : يا ايها الذين آمنو لاتأكلوا اموالكم بينكم بالباطل الا ان تكون تجارةً عن تراضٍ منكم ...

قال رسول الله : التاجر الامين الصدوق مع النبيين والصديقين والشهداء والصالحين (رواه الترمذى)

Muhterem Müslümanlar!

Bu hutbemizde Ticaretin, Dînimiz esaslarına uygun olmayan taraflarından bahsedeceğiz.

Aziz Mü'minler!

İslâm Dîni, bir ma'siyete dayanan veya neticesi ma'siyeti hedef tutan birşeyi satmayı ve onunla ticaret yapmayı haram kılmıştır. Sıhhatimizi zedeleyen, dînî ve millî hasletlerimizi kökten mahveden birşeyin satılmasına ve ticaretine müsaade etmek; o ma'siyetleri önemsememek olur ki, böylece insanların birçokları bu önemsemeyiş sebebiyle ma'siyetlere yaklaşır, onları kullanma yolları arar ve kullanırlar. Halbuki satılması ve kullanılması yasak olunca ihmâl edilir, unutulur ve böylece insanlarda dînen kullanılması haram olan o şeyi kullanmaktan uzak kalırlar ve felâketinden emin olurlar.

İslâmiyet, ticarette insanların hürriyetini koruduğu gibi bir kısım insanların ferdî enâniyetlerine ve şahsî hırslarına kapılarak müslüman kardeşlerinin zarûrî ihtiyaçlarından olan malları piyasadan çekip stok etmeyi ve bilâhare fâhiş fiatla satmayı, yâni karaborsacılığı haram kılmıştır. Sevgili Peygamberimiz (S.A.V.) Hz.leri bir Hadîs-i Şerîflerinde: **«Yiyeceği kırk gece** (bilâhare insanlar bunalır da fazla fiata satarım gayesiyle) **saklayan; Allah'tan, Allah da kendisinden uzak olur.»**[1] buyurmuştur. Diğer bir Hadîs-i Şerîfinde ise Aziz Peygamberimiz (S.A.V.) Hz.leri **«Rızkı getiren rızıklanır, onu saklayan** (karaborsa yapan) **da lânet edilir.»**[2] buyurmuştur.

İslâmiyet, bir kimsenin herhangi bir malı satın almayacağı halde ve sadece başkalarına örnek olmak için, diğer müşterilerden fazla fiat vermesini men etmiş ve ayrıca alış-veriş anlaşmalarının, ticarî aldatmadan ve fiatları dondurmadan uzak kalmasını temin için pazara ulaşmadan ve pazardaki fiatı bilmeden daha yollarda mal satın almayı yasaklamıştır. Zira böyle bir durumda mal sahibi pazardaki fiatları bilmediği için aldatılmış olabilir. Hele bu yapılan alış-verişlerde alıcı fiatların düşük olduğunu, satıcı da malına herhangi bir fiat verilmediği halde şukadar lira fiat verildi diye yalan yere yapılan yeminlerle te'yid ederlerse haram hükmü daha da şiddetli olur. Peygamberimiz (S.A.V.) Hz.leri buyurmuştur ki: **«Yemin etmek, satış metahı için faydalı olsa dahi, bereketini ve kazancını yok eder.»**[3] Ve yine **«Bizi aldatan bizden değildir.»**[4] buyurmuştur.

Muhterem Müslümanlar!

Karşılıklı alış-verişler yapılırken, ölçü ve tartılarda yapılan noksanlık da, aldatmanın nevilerindendir.

İslâmiyet, bir kimsenin birşeyi tartıp alırken noksan tartmasını başkasına verirken ağır tartmasını, maldaki kusur ve hataları gizlemesini, kendisine ölçerken metreyi uzatmasını ve başkasına ölçüp verirken metreyi kısmasını haram kılmıştır. Böyle yapan kimselerin Âhiret âleminde şiddetli azaba uğratılacaklarını şu Kelâm-ı İlâhîden hep birlikte dinleyelim :

ويل للمطففين (١) الذين اذا اكتالو على الناس يستوفون (٢)
واذا كالوهم اووزنوهم يخسرون (٣)

«Helâk-i azîm ve azab-ı elîm ölçekte ve tartıda azıcık birşeyi gizlice müşteriden çalan kimseler içindir. Onlar şol kimseler ki, alırken aldıklarını dikkatle ölçüp tam aldıkları gibi hîleyle fazla bile alırlar, asla noksan ölçmezler. Amma satarken ölçüp veya tarttıklarında hîleyle azıcık birşeyi çalarak noksan verir ve müşteriyi izrâr ederler. Halbuki ölçü ve tartıda asıl maksad hukukta musâvât ve adâlettir. Şu maksad-ı asliyi ihlâl ettikleri için onlar helâk-i azîme müstehak olmuşlardır.»[5]

İslâm'ın haram kıldığı ve kendisiyle muharebe ettiği şeylerden birisi de; müslümanın gasbedilmiş veya çalınmış, yahut da haksızlıkla alınmış olduğunu bildiği birşeyi, bir kimsenin satın almasıdır. Çünkü bu hırsızlık malı satın almakla hırsıza ve saldırgana yardım etmiş olur. Bu hususta Aziz Peygamberimiz (S.A.V.) Hz.leri :

«Bir hırsızlık malı bilerek satın alan, onun günahına veya ayıbına iştirak etmiş olur.»[6] buyurmuştur.

Ey Cum'a Namazını edâ etmek için şu camii şerife gelen ve okunan hutbeyi can kulağıyle dinleyip ilhâmını alan îmanlı müslüman kardeş! Artık bundan böyle müslüman kardeşine zarar veren, yenilmesi içilmesi mensubu bulunduğun mukaddes dînine aykırı olan şeylerin ticâretini yapma. Bir malını satarken kusur ve ayıplarını müşteriden gizleme. Malında olmayan vasıfları, «vardır» diye pahalı satmak için yalan yere yemin etme. Alış-verişlerinde, ölçü ve tartılarına da dikkat et, hiyle yapma, elindeki Kur'ânına, göğsündeki îmanına ve seni yoktan var eden, rızkını veren, gizli ve âşikâre herşeyini bilen Yüce Rabbına muhalif hareket etme, dosdoğru bir tüccar ol ki, **«Emin ve doğru sözlü tüccar;** (kıyamet gününde) **sıddıklar, şehîdler ve salihlerle beraberdir.»**[7] müjde-i Peygamberiyesine dahil olasın.

Kıymetli Müslümanlar!

Mevzumuzu hutbemizin mukaddimesinde okuduğumuz yüce Hâlıkımızın vecîz bir Âyet-i Kerîmesi ile bitirelim: **«Ey îman edenler! Mallarınızı aranızda haksızlıkla değil, karşılıklı rıza ile yapılan ticaretle yiyin...»**[8]

Me'hazlar :

1 Ahmet, Hâkim, İbni Ebî Şeybe ve Bezzar.
2 İbni Mâce ve Hâkim.
3 Buhârî — Müslim.
4 Müslim.
5 Mutaffifin sûresi, âyet: 1, 2, 3.
6 Beyhakî.
7 Tirmizî.
8 Nisâ sûresi, âyet: 29.

Pakistan

Ahmet AĞIRBAŞLI

Ancak mefkûresi olan insanlar bir araya geldiklerinde «Millet» olma hakkını elde edebilirler. Yiyeceğinden ve zevkinden başkasını düşünemiyenler toplanırlarsa, bir «sürü» (insan veya hayvan sürüsü) meydana getirebilirler ancak.

MUHAMMED ALİ CINNAH

İşte uzun yıllar İngilizlerin Hint yarımadası sakinlerini gütme arzuları nihayet dinlerinin, mefkûrelerinin verdiği hız ve azimle kırılmış ve koskoca Hint yarımadası parçalanarak özü, iki inci halinde posadan sıyrılıp akıvermişti. 14 ağustos 1947 işte bunun, Pakistan'ın dünya haritasında yer almasının günüdür. Bu tarihte (Hindistan — Britanya) İmparatorluğu iki müstakil devlet halinde parçalanmıştı. Tamamen dinî bir esasa göre yapılan taksim sonunda Pakistan'ın garbî ve şarkî olmak üzere iki ayrı toprak üzerinde kurulmak mecburiyeti hâsıl olmuştur. Hem de aralarında Türkiye'mizin eninden uzun bir mesafe bulunmasına rağmen...

Fakat Pakistan milleti köklü bir mazinin kazandırdığı medeniyetin, bağlı bulundukları İslâm mefkûresinin ve başlarında bulunan muktedir devlet adamları ve şairlerinin kendilerine verdiği güvenle yıllar boyu «vatan» diye medeniyet kurmaya çalıştıkları geniş toprakların parçalanmasıyla baştan ayağa bölünmüş, sanayiden ziraata, ticarete kadar herşeyi bozulmuş yeni ülkelerini imara çalıştılar. Hem de öyle bir ayrılış ki, 1947 ye kadar İngilizlerin tahakkuk ettirdikleri büyük sulama tesislerinin ve buğday ziraatı sahalarının büyük kısmını elde etmiş olmalarına rağmen enerji kaynaklarının tamamından mahrum eden, esas servetlerini teşkil eden Jüt'ü (Hint keneviri) işliyecek hiç bir fabrikaya sahip olamadan mukadder olmuş bir ayrılış! Bu taksimde sanayiin ancak % 10'u ve nüfusun da % 20'si Pakistan'a kalmıştı. Toprakları içinde kalan bir kısım demiryolu da askerî gayelerle yapılmış, hem de kalınlıkları birbirini tutmaz bir haldeydi. San'at ve sanayide ehil olan tecrübeli Hintlilerin ayrılıştan bir müddet sonra Pakistan'ı terketmeleri üzerine sanayi erbabı eleman sıkıntısı zuhur etmişti.

Böyle bir durumda Pakistan'ın kalkınması çok ve metotlu çalışma istiyordu. Ve Pakistan hükûmeti de geniş kapsamlı bir çalışmaya girişti. Elindeki jüt ve pamuğu satarak sağladığı dövizlerle ve temin edebildiği dış yardımlarla elindeki iptidaî maddeleri işliyerek istihlâk maddeleri imâline çalıştı. Nakil vasıtalarını imâl etti.

Pakistan'ın kalkınma imkânlarını düşünerek bunun için sarfettiği gayretlerin derecesini anlamak için bir tarım memleketi olan «coğrafyasını» ve insanlarını tetkik edelim:

Pakistan'ın toplam nüfusu (1960 da) 104.044.080 dir. (1970 de 144.188.000 e ulaşacağı tahmin ediliyordu.) Kilometre kareye ortalama 100 kişi düşen bir kesafet arzeder. (Nüfus kesafeti bakımından dünyada beşinci büyük devlet.)

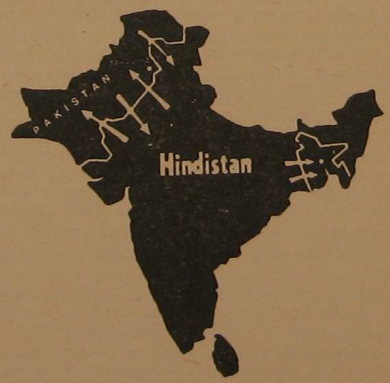

DOĞU ve BATI PAKİSTAN

Halkın ırkî durumu çeşitlidir. Fakat umumiyetle ârî menşe'li ırk hakimdir. Burada dil de çeşitlidir. En müntesirleri garbî Pakistan'da, ortaçağ'da Hint-Türk İmparatorluğu zamanında intişar etmiş olan **urduca** ve şarkî Pakistan'da da **bengalî**dir. Bunlardan başka Pencabî, Baluchî, Sindhî ve Pusuhto lisanları da bura halkının bazılarının konuştuğu dillerdir.

Fakat bununla birlikte resmî mehalifte, iş âleminde, mahkemelerde ve üniversitelerde umumiyetle ingilizcedir.

Coğrafî durumuna gelince, iki Pakistan arasında çok fark gösterir:

I. Doğu Pakistan: Assam ve Birmanya'nın kenarında bulunan Doğu Pakistan, 141.154 km² lik bir saha üzerinde ve 360 kişi nüfus kesafetine sahiptir. Nüfusun 3/4 ünden fazlası müslümandır. Bu nüfusun hemen hepsi ziraatla uğraşır. Memleketin büyük kısmı zengin alüvyonlu ovalardan müteşekkildir. İklimi sıcak ve muson rüzgârlarıyla temayüz eder.

Pirinç bol yetişmesine rağmen hepsi dahilde istihlâk edilir, hatta bazan kıtlık bile görülür. Jüt istihsalinde dünya istihsalinin 2/3 sini karşılar. Şeker kamışı ve çay da burada yetiştirilir.

Şehirleri mahduttur. En büyüğü merkezi olan Dakka ile Chittagang limanıdır.

II. Batı Pakistan: İran ve Afganistan'ın şark kenarında ve 803.511 km² topraklı bir sahadır. Nüfus kesafeti 54'tür. Yağış Doğu'ya nisbetle çok az olduğundan ziraat sulamaya dayanır. İdarî taksimatı ise şöyledir:

1 — Şimal-i Garbî hudut eyaleti, 2 — Belûcistan, 3 — Pencap, 4 — Sind.

1. Şimal-i Garbî hudut eyaleti: Arızalı bir araziye ve sert bir kara iklimine sahiptir. Halkı an'ane ve istiklâllerine sadık, sert tabiatlı insanlardır. Müstahkem köylerde otururlar. Başlıca merkezleri Peşaver'dir.

2. Belûcistan: Ülkenin cenub-i garbîsindedir. Ziraat sulamayla mümkün olmaktadır. Nüfus azdır. Halk göçebe veya köylerde yaşar. Merkezi Keta'dır.

3. Pencap: Keşmir'in cenubunda bulunan bu bölge bir birikinti mahrutudur. Sulama tesisleri sayesinde Pencap, Pakistan'ın hububat, pamuk ve yağlı maddeler hasıl eden nebatlar yetişen bir bölgesidir. Garbî Pakistan nüfusunun 2/3 ü burada toplanmıştır. Merkezi Lâhor'dur. Lâhor, asırlardanberi ilim ve hars merkezi ve hububat ve meyva pazarıdır. Ravalpindi ve İslâmabad da önemli şehirleridir.

4. Sind: Garbı dağlık, şarkı ovalıktır. Ovalık kısım yarı çöl halinde ve yağışı azdır. Bölgede Haydarabad ve Karachi önemli merkezlerdendir.

Yukarıda belirtilen şartlar ve coğrafî durum içinde kuruluşunun tevlid ettiği «en geri» ülkeler sınıfını Pakistan, sür'atli ve şiddetli çalışmalarıyla yıkabilmiş ve ilerlemeler kaydedebilmiştir.

İşte Pakistan coğrafî durumundaki ve iktisadî hayatındaki elverişsiz şartlarla kalkınma mücadelesi yapıyorken öte yandan, yetiştirdikleri gerçek mü'min ve fedakâr mücahitleri sayesinde yıllar süren esaretin zincir yaralarını tedavi etmeye çalışıyorlardı.

Seyit Ahmet Han'ın ve Muhammed İkbal'in öncülüğünü yaptıkları istiklâl mücadeleleri netice verdi. Bütün

PAKİSTAN BAYRAĞI

Hindistan Müslüman Birliğinin lideri Muhammed Ali Cinnah devletin de kurucusu oldu. Fakat kuruluştan 11 yıl sonra Pakistan yine dağılmanın eşiğine geldi. Fakat bu zaman da Mareşal Eyüp Han imdada yetişti ve örfi idare ilân edildi.

Bu karışıklık, Hindû olan mihracenin kendi memleketini Hindistan'a bağlama kararını vermesi üzerine Müslümanların itiraz etmeleriyle çıktı. Bu yüzden Hindularla Pakistanlı müslümanlar arasında kanlı çarpışmalar oldu. Neticede halkın reyine baş vurulması kararlaştırılmış ise de tatbik edilememişti. 1949 yılında Pakistan tarafından işgal edilmiş bulunan ve mütareke hattının Pakistan tarafında kalan (Âzâd — Keşmir) bölgesi dışında memleketin Hindistan işgalinde bulunan büyük kısmında Hindistan'a taraftar bir hükûmet kurulmuş ve hükûmetin davet ettiği Müessisler Meclisi 1952 de mihraceliği ilga ederek memleketin Hindistan Cumhuriyetine bağlı yarımuhtar bir idareye tâbi tutulması kararlaştırılmış ise de Pakistan'ın kabul etmemesi üzerine anlaşma devam edememişti.

1956 yılında Cumhuriyet kuruldu. 1958'de de bir darbeyle General Muhammed Eyüb Han başa geçti. 1960-1965 seçimlerinde ise halkın oyunu kazanabilmişti.

1969 da Doğu Pakistan'da çıkan ve birçok insanın ölümüne sebep olan ayaklanma üzerine Eyüp Han istifa etmiş, yerine General Yahya Han geçmişti. Fakat 1965'te Pakistan'la Hindistan arasında Keşmir bölgesi yüzünden üç hafta süren çetin savaşlar olmuştu. Sonra ateşkes ilân edilmişse de anlaşmazlık devam edip gitmişti.

Nihayet 1971 yılı son korkunç patlamanın saatini temin etti. Rusya'nın Hindistan'ı desteklemesi ve teşvikiyle Pakistan üzerine saldırıldı ve Doğu Pakistan düştü. Zaten daha önceleri Komünist ve Hinduların yetiştirip desteklediklerî yerli komünistler, Mukti Bahini diye adlandırılan çeteler Pakistan'ı içerden vurmaya başlamışlardı. İçteki ihanet ve dıştan gelen korkunç Hindu sürüleri karşısında Pakistan elbette dayanamıyacaktı.

Bugün Pakistan Doğu'sundan kopmuş bir haldedir. Artık Doğu Pakistan'ın yerinde bugün **Bengaldeş** hükûmeti kurulmuş, birçok devlet tarafından da tanınmıştır. Biz tanıyacak mıyız? Bugün değilse bile ileride muhakkak tanınacaktır. Ve artık ora müslümanları korkunç azabın hummaları içinde kaderlerinin tahakkukunu bekliyecekler belki. Artık onlara hayat hakkı tanımıyacak insanların tahakkümü altında kaldılar.

İnanıyoruz ki, bu çilekeş insanlar yine durmayıp istiklâlleri için çalışıp çabalıyacaklar. Fakat ne derece muvaffak olabilecekler? Allah kurtuluşlarını müyesser kılsın ve kolaylıklar ihsan etsin.

Barnaba İncili Üzerine Bir Araştırma

Osman CİLÂCI
Konya Yüksek İslâm Enst. Mukayeseli Dinler Tarihi Öğrt.

Hıristiyan camiasında itibar görmeyen Barnaba İncil'i hakkında etraflı bir tetkik Türkçe'mizde yok gibidir. Bu İncil'e Hıristiyan âleminde niçin değer verilmediği hususu da biraz sonra açıklanacaktır.

Konumuza Barnaba'nın hayatına kısaca temas ederek girelim.

Barnaba, aslen Yahudi'dir ve Kıbrıs'lıdır. Hıristiyanlığı kabul edişi Pavlos'tan sonradır. «Hıristiyanlığı neşr hususunda aziz Pavlos'a arkadaşlık etmiştir.»[1] Havarilerin en eski talebelerindendir. «Havarilik şerefine dahi mazhar olan bu mübarek zat dört İncil muharrirlerinden Markos ile amcazadedir.»[2] Bir İncil ile birlikte diğer bazı şeyler de yazdığı söylenmektedir.» Miladın 63 üncü tarihinde Kıbrıs'ta katlolunmuştur.»[3]

Barnaba kelimesi Arabca bar-nahva (teselli oğlu) manasına gelmektedir. Barnaba'nın asıl adı Joseph(Yusuf)tur[4].

«Müdekkiklerden Hennecke'nin yazdığı Neue Testamentliche Apokriphen adlı esere atfen Alman Ansiklopedisi Barnaba'dan bahsederken hülâsaten şöyle diyor: «... asıl ismi Joseph yani Yusuf'tur. İlk Hıristiyan cemaatinde fedakârlığı ile ve hak bilirliliği ile kendisini tanıtmıştır. Telkin ve ta'mim-i Nasraniyet için Kudüs'te ve Antakya'da Pavlos ile beraber bulunmuş ve onu çok samimi surette himaye etmiştir. Bilâhare Markos ve Yuhanna İncil'leri dolayısı ile aralarına ihtilâf girdiğinden yekdiğerinden ayrılmışlardır.»[5]

Barnaba'nın, Yahudi olmayan ilk Hıristiyan cemaatini kurması; Hıristiyan tarihinde önemli bir yer işgal etmesine sebeb olmuştur. «Pavlos ile birlikte Kıbrıs ve Güneydoğu Anadolu'da Hıristiyanlık propagandası yapmıştır. Sünnet vb. gibi Yahudi âdetlerinin Hıristiyanlığı kabul eden ve soyca Yahudi olmayan kavimler için mecburi olup olmadığı meselesini görüşmek üzere Kudüs'te toplanan ilk «Havariler Konferansında» Pavlos ile birlikte Yahudi olmayan Hıristiyanların menfaatlerini yani «Musa şeriatinin bunlar için mecburi olmadığı» tezini müdafaa etmiştir.»[6]

Barnaba'nın Pavlos ile olan arkadaşlığı[7] bozulunca birbirlerinden ayrılmışlardır. «Ve şiddetli bir çekişme oldu, şöyle ki birbirlerinden ayrıldılar ve Barnaba Markos'u yanına alarak Kıbrıs'a yelken açtı.»[8] İşte bu ayrılıktan sonradır ki, Barnaba'nın adı tarihten silinmeye yüz tutmuştur. Pavlos'un, Hıristiyanlara olan mektuplarından bilhassa Korintoslulara(Korinthos), Galatyalılara(Galatia) ve Koleselilere, (Kolesse) hitaben yazdıklarında çeşitli vesilelerle Barnaba'nın ismi geçmekte ve bu ülkeler halkınca tanındığı kabul edilmektedir[9].

Zamanla Barnaba'yı ve fikirlerini benimseyenler[10] Barnabitler veya Barnabascılar adında bir Katolik tarikatını 1530 da Milano(İtalya)da kurmuşlardır. Bu tarikat mensupları önceleri «St.

(Devamı 21. sayfada)

1 Levis Ma'luf, el-Müncid, Beyrut, 1960; Türk Ansiklopedisi, İst. 1967, V, 265; Wilfried Nöl: Wörterbuch der Religionen, München, 1960, s. 57; Muhammed ebu Zehra, Muhâdarat fi'n-Nasraniyyat, Mısır, 1961, s. 58.

2 Abdurrahman Aygün, İncil-i Barnaba ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, İst. 1942, v. 4.

3 Şemseddin Sami, Kâmusu'l-Âlâm, İst. 1306, II, 1192; İncil-i Barnaba ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, v. 5.

4 Kitab-ı Mukaddes, Resullerin İşleri, IV, 36; Wörterbuch der Religionen, s. 57; Muhadar fi'n-Nasraniyyat, s. 57.

5 İncil-i Barnaba ve Hz. Pey. Efen. Tebşiratı, v. 5.

6 Türk Ansiklopedisi, V, 265; Wörterbuch der Religionen, s. 57.

7 Bkz. Resullerin İşleri, XV, 2.

8 Resullerin İşleri: XV, 39; Muhadarat fi'n-Nasraniyyat, s. 59.

9 Barnaba'nın çeşitli vesilelerle isminin geçtiği yerler için bkz. Resullerin İşleri: IV, 36-37; XI, 22-24; IX, 26-27; XI, 25-26; XI, 29-30; XIII, 1-14, 28; XV, 1-31; 36-41; Pavlos'un Galatyalılara Mektubu: II, 1, 13.

10 Autonio Mario Zeccaria, Bartolomeo Ferrari ve Giacomo Autonio Morigio. Bu şahıslar ayni zamanda keşiştirler.

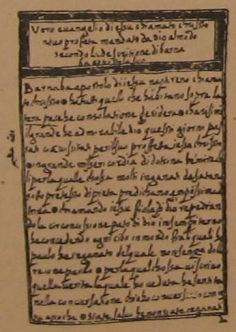

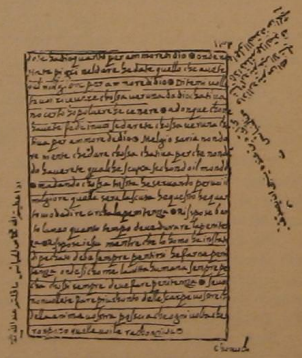

hikâye

Ormandaki Virân Kulübe

Yusuf IŞICIK

MARTILARIN dönüşerek, ötüşerek uçuşları, bizi medeniyet denilen sıkıcı hayattan yavaş yavaş uzaklaştırırken, yerdeki solgun dut yapraklarına yağmış şebnemler, tabiatın ölüm ağıtına bizi de ortak ediyordu. Sonbaharda ölümünü ilân eden şu tabiat, bizim diri dediğimiz kupkuru âlemimizden nekadar canlıydı! Belki ilk defa gördüğüm şu manzara, benim öteden beri vurgunu olduğum fıtrat ve tabiat mefhumlarını, en usta sanatkârların beceremiyeceği bir lâhûtî tablo halinde yansıtıyordu.

Solumuzda uzanan çitin gerisindeki kulübe gözümden kaçmadı. Akademi mezunu mimarların, medeniyet çevrelerine diktikleri gökdelenler, benim gözümde kibrit kutularından farklı değildi; fakat mubarek bir türbe endamıyla asırlık ormanın mahrem kucağındaki şu kulübe, benim derûnî âlemimin şekillendirdiği bir fıtrat âbidesiydi...

Arkadaşıma, çitin alçak bir yerinden şu kulübeye geçeceğimi söyledim... Biraz yürüdük... Böğürtlenlerin arasından çiti geçtik... Ayaklarımızın altındaki hazan yığınları, esrarlı bir bölgeye geçişimizi duyurur gibi hışırdıyordu. Defnelerin kokuları çamlara karışıyor, demin sahildeki martıların sesleri de artık işitilmiyordu. Bugüne dek duymadığım kuş sesleri ilâhî bir orkestra gibi çalarak, şu fettan tabiat dekoruna renk ve şevk katıyordu.

Kömürleşmiş ayçiçeği saplarından vurulu çelenler, bir ölünün iskeletini andırıyordu. Kubbemsi damdan siyen yağmurlar, duvarlara ne olduğu anlaşılmaz şekiller çizmiş, bu şekiller birbirleriyle garip sarmaşıklar gibi dolaşmış... İçeriden, bir büyük yatırın türbesinden gelen kokular cavıyordu... Yaklaştık ve bu orman köşkünü seyre koyulduk. Tıpkı **SELİMİYE** önünde hayran hayran bakınan bir ecnebi araştırıcı gibi!..

Bu kulübe, bir devrin kapanışını, şu yerlerdeki sarı yapraklar bir hayatın gülşen ve şuh tabiat sahnesinin karanlıklara gömülüşünü sembolize ediyordu... O an, zengin tefekkür karîhamdan bitmez tükenmez hatıralar, târihî vakalar, binson buluşunu ve gurub etmek üzere olan şu güneş de, seyrine doyum olmıyan bir türlü hayaller kaynamaya başladı. Taştı, taştı benliğimi aştı. Bir heykel sükûnetiyle yanımda duran arkadaşım, öyle görünüyordu ki, aynı hislerin tûfanında alabora oluyordu.

Ah şu kulübe! Onu şu yeşil âleme kim hediye etti? Hangi garip adam titrek elleriyle çatısını çattı onun? İçinde kim, neden, kaç sene ömür sürdü? İnsanlığın şaşkınlığını ve hoyratlığını destanlaştırmak için bir içli garibin elleriyle yapılmıştı her halde bu köşk!

Ve sonra kendime geldim; göz pınarlarımda birikmiş gözyaşlarımı sildim; arkadaşımı kolundan çekerek yürümeye başladım. O adlarını bilmediğim kuşlar hâlâ ötüşüyorlardı tepemizde... Çiti geçtik, dar bir çayırdan yürümeye başladık. Ben anlatmaya başladım artık... Kulübenin, rûhumdaki derin izlerini arkadaşıma döktüm. «O, dedim, bir muhteşem devrin inkıraz tablosu gibi geldi bana! Bir yıkılışın, cihanşümûl bir çöküşün tablosuydu. Ve şu tabiat, bu yıkılışa iştirak eden vefakâr bir hasta! Onun acılarına katılmak için can çekişen yoldaş! Ya şu güneş?! Bedhahların viraneye çevirdikleri şu âlemden utanarak, ağlıyarak kaçıyor!..»

«İşte o kulübe, bizim cihanşümûl varlığımızın harâbesi, şu solgun tabiat onu son defa süslemeye, yıkıntısını gizlemeye çalışan garip ve müşfik bir anne ve şu güneş de, sahipsizler ülkesinden bir mutlu âleme sefere çıkan **İSLÂM** güneşiydi.»

Ben bunları anlatırken güneş iyice batmış, kulübe görünmez olmuştu. Ve hâlâ bizi takip eden o kuşlar acı nağmeleriyle bir devrin düşüşünün hüzünlü ve içli ağıtına katılıyorlardı. Gözlerim karardı; arkadaşıma dayandım; göğsüne abandım; hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladım.

Bekledim, bekledim... O esrarlı kulübenin sahibi gelsin de onu imar etsin diye... Güneş doğsun da, yeniden canlanacak âlemin gülşen çehresini bana göstersin diye... Hâlâ bekliyorum...

Güneş ne zaman doğacak?..

GENÇ KALEMLER

ağlayan ihtiyarın hikâyesi

Bir pazar geziyordum sokakta,
Bir ihtiyar gözüme ilişti uzakta.

Nihayet biraz yaklaştım yanına,
Gördüm ağlıyor kıyasıya canına.

Dedim ey amca niçin böyle ağlarsın,
Ağlaya ağlaya ciğerini dağlarsın.

Anlatmaya başladı ki halini,
Gençlikte hiç tutmamış dilini.

Dedi ben gençlikte güçlü kuvvetli idim,
Anne babama ne kötü küfürler dedim.

Tek işim annemi döğmek, babama söğmekti,
Oğlumu ve kızımı candan sevmekti.

Birgün yemek yiyorduk sofrada,
Baktım benim hanım tafrada.

Sordum niçin üzgün olduğunu,
Dedi babamın çok konuştuğunu.

Aldım elime güzel bir değnek,
Çaldım sopayı yedirmedim yemek.

Başladı babam beddua etmeye,
Oğlum sen de evlâdından bul demeye.

Nihayet çoluk çocuk sahibi olduk,
Bizim gençlik bitti gül gibi solduk.

Bizim çocuklar oldu delikanlı,
Biri evli, biri nişanlı.

Birgün girdim eve, evde huzur yok,
Girmeye razıyım ama mezar yok.

Baktım bizim gelinin yüzü gülmüyor,
Akşam akşam oğlum eve gelmiyor.

Birgün sofrada oğlum bana seslendi,
Ekmek getir artık eve diye söylendi.

Dedim bana para veren yok,
Dedi geziyorsun ancak karnın tok.

Çalış biraz para kazan sade harcama,
Nihayet bir değnek indi paçama.

Vurmaya başladı değneği sırtıma güm güm,
Yataktan kalkamadım dün.

Bugün zorla kalktım yataktan,
Zorla kurtuldum buraya geldim dayaktan.

Şimdi aklıma geldi yaptığım babama,
Benden nasihat: İsyan etme atana.

Kim baba, anasına yaparsa mutlak bulur,
İyilik et herkese, insan muhakkak ölür.

Şakir ÇAVUŞ
İmam Hatip Okulu/AMASYA

OLMAZDI

Dünya bir dâr-ı imtihan,
Olmasaydı olur muydu?..
Cezasını bir can yakan,
Bulmasaydı olur muydu?..

Bülbül gülü sevdiğini,
Derviş sırra erdiğini,
Cennet içre girdiğini,
Bilmeseydi olur muydu?..

Bizden yüce Hakka îman,
Gönüllere tahtın kuran,
Resulullah en son imam,
Olmasaydı olur muydu?..

Haram tutan bedbaht eller,
Hakkı söylemeyen diller,
Bülbülü inleten güller,
Solmasaydı olur muydu?..

Bakın perişan halime,
Cevap verin sualime,
Habibullah bu âleme,
Gelmeseydi olur muydu?..

Emir EŞ
Konya Yüksek
İslâm Enstitüsü

Zamanımızda Kur'an Kursları ve Yönetmeliği

(Baştarafı 14. Sayfada)

bakımından onlardan çok geridir. Ders çeşitleri ve derslerin okunduğu yerler birbirine benzemekle beraber netice aynı değildir. Bir kere ilk İslâmî mekteblerin muallimleri bizzat Hz. Muhammed, onun zevceleri ve seçkin ashabıdır. Ayrıca Kur'an ve diğer dinî ilimler, arapların kendi dillerinde olduğundan Kur'anı ve Peygamberin sözlerini kendi ana dillerinde kısa zamanda öğrenmekte idiler. Herşey taze idi, okunan ve öğrenilen zihinde kalıyordu. Kur'an ve hadîsleri hakkıyle anlamak için son devirlerde olduğu şekilde ihtilâflı rivâyetleri öğrenmeye ve uzun izahları okumaya lüzum yoktu. **İslâmda ilk Kur'an kursları, zamanımızdaki Kur'an kurslarından ziyade, kalite bakımından, devrimizdeki İlâhiyat Fakültesi ve Y. İslâm Enstitüleriyle mukayese edilebilir.**

Zamanımızdaki Kur'an kurslarında talebe çok zayıf yetişmektedir. Harcanan zamana nisbetle elde edilen sonuç çok düşüktür. **Bunun sebebi metotsuzluk ve ilgisizliktir.** Kurslarda okutulacak derslerin çeşitleri her ne kadar ilgili yönetmelikte belirtilmiş ise de, belli bir kitabın, belli zaman içinde bitirilmesi ve içindekilerin bütün talebeye öğretilmesi şart koşulmamıştır. Dersin miktarı ve takib edilecek kitab ve metot, kurs öğretmeninin insiyatifine bırakılmıştır. Kursların ilgililerce kontrolü de baştan savma ve hatta yok gibidir. **Halbuki kurslar için konu ile ilgili birkaç kitabın resmen kabul edilerek okutulması ve her gün, belli saatlerde okutulan derslerin konuları deftere işlenerek kurs öğretmeni tarafından imzalanması ve mahallî Müftü veya Yardımcısı tarafından haftada bir veya hiç değilse ayda bir kontrol edilmesi şarttır.**

Kur'an-ı Kerîm'in tamamının ezberlenmesi normal bir talebe için üç yılda mümkün olmaktadır. Bence, **Kur'an-ı Kerîm'in tamamını ezberlemektense iki üç cüz ezberlemeli, tecvid ve usule uygun okumayı iyice pişirdikten sonra, derhal Kur'anın mânâsı ve tefsirine geçmelidir.** Üç yılda Kur'an'ın tamamını ezberleyip hafızlık belgesi alan ve mezun olan bir kimsenin hiç bir dinî bilgi edinmediği müşahede edilmiştir. Ayrıca Kur'an'ın tamamını anlamadan ezberlemek zekâyı da körleştirmektedir. Kur'an'ı az çok anlayan bir Arap için Kur'an'ı tamamen ezberlemek ona bir hayli bilgi sağlarsa da, Kur'an'ın dilinden hiç anlamayan bir Türk için pek az bir bilgi temin eder. Bu bakımdan Kur'an'ın kuru kuru ezberine harcanan üç yıl eğer arapça öğrenmeye, Kur'an'ın mânâsını anlamaya harcansaydı, üç yılda neler öğrenilmezdi? Bu sebeble Kur'an kurslarından mezun olan bazı hafızlar, müezzin veya İmam-Hatib vekili olmak için, Müftülüklerce açılan ehliyet ve müsabaka imtihanlarına girdikleri zaman en basit dinî sorulara dahi cevap veremedikleri görülmektedir.

Ayrıca Haziran'ın ilk haftasında başlayan ve takriben üç ay süren yaz kurslarında ise talebe iki kısma ayrılmalı, ilkokulu bitirmiş ve zekâsı gelişmiş büyük çocuklara Kur'an öğretilmeli, küçük çocuklara sadece belli sûre ve dualar ezberletilmelidir. Ayrıca her iki gruba bir müslümana lâzım olan dinî bilgiler verilmelidir. Yani, demek istiyorum ki, kursun kapısından giren herkese mutlaka eski yazı öğretmeye kalkmamalıdır.

Diğer bir husus da şudur: Kur'an kursu öğretmenliği diye ayrı bir kadro tesis edilmiştir. Halbuki bu kadroya lüzum yoktur. Bu kadro kaldırılmalı ve bu görev her yerde cami görevlilerine verilmelidir. Zira bunun faydası şudur: Eğer bir yerde kursa iştirak etmek isteyenler 20 den az ise kurs açılamayacak, kurs öğretmeni de boş kalıp bedavadan maaş alacaktır. Halbuki bu görev imamlara verilse rahatlıkla yapabilirler. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu görevlerin birkaçı, İslâmiyetin ilk devirlerinde bir tek şahıs tarafından yapılıyordu. **Osmanlılar devrinde dahi imamların günlük namazların ifasından başka, köyün veya mahallenin çocuklarını okuttukları, vergi tahsildarlığı yaptıkları, evlenme boşanma, doğum ve ölüm işlerine baktıkları, bunların kayıtlarını tuttukları, ahlâk zabıtalığı v.s. gibi birkaç vazifeyi bir arada yürüttükleri bilinmektedir.**

Eğer yukarıda belirttiğimiz hususlara riayet edilecek olursa Kur'an kursları memleketimizin ahlâk, maneviyat ve kültürüne, küçük masraflarla büyük kazançlar sağlıyacaktır. Şöyle ki: Kur'an Kursları ilkokuldan sonra tahsile devam edememiş fakir köy veya şehir çocuklarının kültürünü ilerletmekte, terbiye ve ahlâkını güzelleştirmektedir. Orta ve lise tahsiline devam edip, aile ocağında ve mektebde yeterli dinî kültürü alamamış gençlerin dinî kültür ihtiyaçlarını yaz tatillerinde tamamlamaktadır. Böylece gençler yaz tatillerinde başıboş dolaşacaklarına, kurslarda birşeyler öğrenerek vakitlerini değerlendirmekte, ruhen ve ahlâken gelişmektedirler. Kış dönemi kurslarından mezun olanlar Müftülükçe açılan ehliyet ve müsabaka imtihanlarında da başarı gösterdikleri takdirde müezzin veya — İmam-Hatib Okulu mezunlarının gitmedikleri yerlerde — vekil İmam olarak din adamı ihtiyacını karşılamaktadırlar.

Barnaba incili üzerine bir araştırma

(Baştarafı 18. sayfada)

Pavlos Klerikleri» (Lat. clerici Sancti Pouli) veya Pavluscular (Paulaular Lat. Paulari) adını taşıyorlardı. Sonra Barnabas manastırına taşındıkları için adları Barnabascılar olmuştur[11].

Barnabascılar bir tarikat olarak teşekkül ettikten sonra bazı sosyal hizmetlerde de bulunmuşlardır. Bunlar da öğretmenlik, cemiyetin çeşitli işleriyle uğraşma, fakirlere her türlü yardımda bulunma ve ayrıca ilmî çalışmalar olarak[12] isimlendirilebilir.

Günümüzde ancak 35 kadar manastırla İtalya ve Avusturya'da faaliyet gösteren Barnaba tarikatı mensupları[13] kaba kumaştan yapılmış siyah cüppeye benzer bir elbise giyerler. «Armaları mavi zemin üzerinde pramit şeklinde konulmuş üç yıldız üstünde iki yanında P. ve A. (Pavlos Apostolus) havari Pavlos harfleri bulunan bir haçtır[14].

11 Türk Ansiklopedisi, V, 266.
12 Bertholet, Wörterbuch der Religionen, Stuttgart, 1962, s. 70.
13 «Her sene 11 Haziran'da yortuları vardır.» Kâmûsu'l-Âlâm, II, 1192.
14 Türk Ansiklopedisi, V. 266.

KADIN

● **Fatma Zehra KANLI**

İnsanlar arasında sorumluluğu ve ince duygusuyla cemiyetin bir yüzünü teşkil eden kadın İslâm nazarında çok mukaddes bir mevkie sahiptir.

Tarihe bir göz atacak olursak göreceğiz ki, kadının hukukuna en iyi şekilde riayet sadece İslâm nazarındadır. Hatta zamanımızda dahi saadet ve huzur içinde olanlar ancak İslâmca yaşayan müslüman Türk kadınıdır.

Bugün medenîdir diye adlandırdığımız ve uymaya özendiğimiz Avrupa ülkelerinde daha yakın bir zamana kadar kadının hiç bir değer ve itibarı gözetilmiyordu. Yaşayışta bir esir durumunda olduğu gibi, tahsilde, mirasta, evlenme ve ana olmada da hiç bir hakka sahip değildi. Dinî ibadetlerini de yapmaya, hiç bir yetki ve selâhiyeti yoktu. Mukaddes kitap İncil'e murdar adlandırıldığından el sürdürülmüyor, Kiliseden uzak tutuluyordu. Kocasının elinde satılabilen bir köle gibiydi. Hıristiyan kadınına hak ve hürriyetini iade etme düşüncesi ancak XVII. yüzyıldan sonra hatıra gelebilmiş! Ancak dünkü hırizması burnundan kırılan Avrupa kadını bugün şehvetin ve makinanın çelik ağları arasında kan ağlar vaziyette kurtarıcısını bekliyor.

İslâmiyetin zuhurundan önce dünyanın her tarafında kadının durumu Hıristiyan âleminde pek de farklı değildi. Hatta bazı yerlerde ondan da feci bir hayatı sırtlamağa mecburdu.

Şimdi kadının hürriyeti eline verildi deniliyor. Doğrusu şaşılacak şey! Nerede kadının hürriyeti? O erkeklerin elinde oynayan bir kukla, köşeden bucağa, kucaktan kucağa dolaştırılan pespaye varlık haline düşmekle mi kazandı bu hürriyeti? Saadet ve mutluluğu nerede? Bütün ağır işler altında ezilmekle hapishanelerde çürümekle mi saadet ve mutluluğu bulmuş?!

Bugün bazı tahsilli kız ve kadınlarımızın dilinden komünistliği, sosyalistliği övgü sadaları işitiyoruz. Bir kadın ben sosyalistim demekten çekinmiyor, hatta iftihar ediyor, gittiği yolun doğru olduğu zannıyle. İşte komünist memleketlerinde kadının durumu: O ince ve nazik vücuduyla ağır sanayide gece gündüz evinden, yavrusundan uzak yerlerde çalışır. Erkek ayrı, kadın ayrı bir işyerinde... Birbirlerinden haberleri yok... Çocuklar evde anne terbiyesi ve şefkatinden mahrum ve bir çocuk bakıcısının elinde bazan da kendi kaderine bırakılmış... Anne, baba ve çocuk; üçünün de yaşayışları donuk ve sönük. Kadın kadınlık meziyeti olan mutfağında bir tabak yemek pişirme fırsatını bile bulamıyor. Bulsa dahi mutfak birkaç aileyle müşterek kullanılacak! Böyle bir mutfakta ne yapılabilir ki? İstediği gibi giyinmek ve zinet eşyası takmak da yok; çünkü kimse mülkiyet hakkına sahip değil. Arkadaşlarıyle görüşme imkânı bile yok onun. Ana olmanın verdiği şefkat duygusundan mahrum, kocasına itaat etmenin verdiği zevkten uzak bir şekilde yaşıyor zamanımızın demirperde gerisindeki kadını.

Böyle bir yaşayışa imrenilir mi? O hayat arzu edilir mi? Komünist ve sosyolistliği beğendiğini söyleyenler bu halleriyle doğrusu delilik ve cahilliklerinden başka birşey ifade etmiyorlar.

Bütün bunların karşısında İslâma göre kadın; ne bir köle, ne bir murdar yaratık ve ne de sadece erkeklerin şehvetini tatmin edici bir varlık. O ilim öğrenmekte değerli bir öğrenci, mirasta mülkiyet sahibi, yuva kurmada ayrı bir yetkinin şahsıdır. Yarının büyüklerini yetiştiren bir anne kocasına hürmet eden bir hanımdır.

Cenab-ı Hak, Kur'an-ı Kerîm'inde: **«Erkeklerin kendi kazandıklarından bir payı olduğu gibi, kadınların da yine kendi kazandıklarından bir hissesi vardır.»** (Nisa sûresi: 32).

Bir başka âyette: **«Sadaka veren erkeklerle sadaka veren kadınlar; işte bunlar için Allah mağfiret ve büyük mükâfat hazırlamıştır.»** (Ahzab sûresi: 35).

Diğer bir âyette ise: **«İnsan için kendi çalışmasının karşılığından başka birşey yoktur.»** (Necm sûresi: 39) buyrulmaktadır.

Burada kadının mal sahibi olabileceği, malından tasarruf edip ticaret yapabileceği açıklanmış ve mutlak tasarruf hakkıyla malını dilerse kocasından başka bir kimseye de idare ettirebileceği beyan edilmiştir. Ancak bu durumda kocası ile arasındaki sevgi ve muhabbet bağlarının zedelenmemesi esastır.

Cemiyet içinde ona ilmin tahsil yollarını açan da yine İslâm dinidir. Hıristiyanlar kadının İncil'e el sürmesini yasaklıyorlarken, İslâmiyet OKU emriyle okuma hakkını vermiş, ona her zaman bir talebe olabilmenin zevkini tattırmıştır.

İslâmda kadın yuva kurma hususunda da ayrı bir hakka sahiptir. Kadın istemediği kimseyle zorla evlendirilemez. Nikâhın kabulü her iki tarafın talep ve tasvibi ile mümkün olmaktadır. Yani nikâhı isteme ve kabul etme noktasında erkek ile kadın arasında hiç bir fark yoktur.

Cemiyetteki bütün yaşayışında ve aile içinde insanlığının ve kadınlığının bütün hak ve haysiyyetine sahiptir. Bir önceki yazımızda kadının kocasına karşı vazifelerinde her ne surette olursa olsun kadına, Allah'a ve kendisini koruyan kocasına itaat etmesinin bir borç olduğunu belirtmiştik. Çünkü kocasına itaat etmesi kendi yararına olan bir hareket olduğu gibi, cemiyete de faydalı insan yetiştirmesine bir vesiledir.

Kadının kocasına itaatına karşılık koca da karısına olan vazifelerini tam olarak yapmalıdır. Kadın hiç bir zaman köle gibi kullanılamaz. Kadının kocasına itaat etmesi onun bir köle gibi kullanılması demek değildir. Çünkü hiç bir kimse Allah'dan başka biri için köle olamaz. Kadın, cemiyetin esiri olmadığı gibi, yeryüzündeki kuvvetlerin herhangi birinin de esiri değildir. O ancak tıpkı erkek gibi Allah'a ibadet eden, doğrudan doğruya onunla karşılıklı olarak münasebet kuran, yalnız ona karşı hâlis bir bağlılık, onun yolunda kâmil bir kuvvet hisseden bir kuldur. Kadın ve erkeğin birbirinden üstünlüğü servet, mevki v.s. ile olmayıp takva (Allah'ın emirlerine ve nehilerine en iyi riayet) bakımındandır.

Kadın, itaat eden olmakla birlikte sevgi ve şefkat bekleyen bir yaratıktır. Kadının kocasına itaat etmesi gerekiyorsa erkeğin de karısının ihtiyaçlarını karşılayıp zamanın örf ve âdetlerine göre yediğinden yedirmesi, giydiğinden gücü yettiği kadarıyla giydirmesi lâzımdır. Bu, erkek üzerine bir vecîbedir.

Aile içindeki saadetin te'mini eşlerin birbirlerini sevmeleri ve birbirine karşı olan vazifelerini yapmalarıyla mümkündür. Bir iş hususunda ikisi de aynı haklara sahiptir. Zevç ve zevce, her ikisi de Allah'ın kulu olmakla aynı şekilde ceza ve mükâfat göreceklerdir. Zevç zevcesini ibadetleri hususunda yaptırmaya zorlaması yanında, kadın da Allah'a itaat etmeyen kocasını ibadete zorlama hakkına sahiptir.

Kadının aile içindeki yeri Kur'an-ı Kerîm'de şu şekilde belirtilmiştir: **«Allah'a ibadet ediniz, ona hiç birşey ortak koşmayınız, ananıza babanıza da ihsan iyilik) la muamelede bulununuz.»** (Nisa: 32).

«Erkeklerin kadınlar üzerinde hakları olduğu gibi, kadınların da erkekler üzerinde hakları vardır.» (Bakara: 228)

«Kadınlar sizin için, siz de kadınlar için birer libassınız.» (Bakara: 187).

Bu hususta Peygamber (S.A.V.) Efendimiz de: **«Mü'minlerin îman yönünden en kâmilleri ahlâken en güzel olanlarıdır. Sizin en hayırlınız kadınlarına karşı en iyi ve en nezaketli olanlarınızdır.»** (Miskat-ül Mesâbih, c. 2, s. 202-204). **«Hanımlarını döğenler şüphe yok ki, sizin hayırlınız değildir.»** (a.g.e.) buyurmuşlardır.

Veda hutbelerinde de bütün konulara temas ettiği gibi, kadın hakları hususunda da: **«Ey insanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları Allah'ın emaneti olarak aldınız. Onların namuslarını ve iffetlerini Allah adına söz vererek helâl edininiz. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır.»** Emr-i Şerîfini zikretmişlerdir.

Bu apaçık hükümler göstermektedir ki; ilâhî teklif ve mukâbilindeki mükâfat ve birbirine saygı mevzuunda kadın ve erkek birbirine müsavidir. Kadının gerek dînî teklif bakımından, gerekse dürüst hareketi sonucu Allah'ın lûtuflarına mazhar olma bakımından erkeğe olan eşitliğini ve dolayısıyla toplum içindeki yerini, İslâmın kadına kazandırmış olduğu değerli mevkiî ve hukukî durumunu böylece açıkladıktan sonra, gelecek yazımızda bugün İslâmiyeti tam olarak anlamadan söz sahibi olmaya yeltenen kimselere, garp yazarlarının dahi İslâm kadın haklarına hayranlıklarını belirten itirazlarıyla cevap verelim...

Tarih Bulmacası

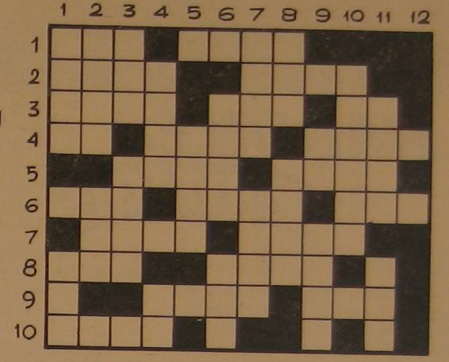

SOLDAN SAĞA :

1 — Hz. Ömer'in İslâm'a girişi. — Türkiye'nin 1. Cihan Harbi'ne girmesine sebeb olan İttihat-Terakkicilerin vatanı bırakıp kaçmaları.

2 — Afyon'da Büyük Taarruzun başlaması (tersi). — 2. Mahmut zamanında Rus harbinin devamınca boğazların bütün devletlere karşı kapatılmış olduğuna dair Osmanlı notası (tersi).

3 — Türklere Kandiye kalesinin teslimi (tersi). — Osman Gazi'nin Yenişehir'i fethi ve devlet merkezi yapması.

4 — 2. Akabe biatı Bi'setin kaçıncı yılında yapıldı. — Lozan hezimeti. — Osmanlı Devleti'nin kuruluşu (tersi).

5 — Sultanî Mekteblerin tesisi. — 2. Kılıç-Arslan'ın tahta geçişi.

6 — Müslümanların Habeşistan'a ilk hicreti. — Yavuz'un Şam'dan İstanbul'a dönüşü (tersi). — Hz. Muhammed'in (S.A.V.) 12 yaşında seyahati.

7 — Birinci Cihan Savaşı (tersi). — İstiklâl Marşı'nın Millet Meclisi tarafından kabulü.

8 — Sâmânîlerin ortadan kaldırılışı. — Hilâfetin G. Kemal tarafından kaldırılması.

9 — Yunanlıların İzmit'ten çıkarılması. — Peygamberimizin annesi Amine'nin vefatı.

10 — «Mevlid» yazarı Süleyman Çelebi'nin vefatı (tersi).

YUKARDAN AŞAĞIYA :

1 — Türkiye'de Milâdî takvimin başlaması (tersi). — Gaznelilerin kuruluşu.

2 — Mısır'da Abbasîlerin kuruluşu. — İhşitoğullarının yedinci senesi (tersi).

3 — Hz. Muhammed'in (S.A.V.) Hz. Hatice ile evlenmesi. — Cezayir hükümdarı Barbaros Hayreddin'in Yavuz'a arz-ı itaati.

4 — Sultan Sancar'ın tahta geçişi. — 2. Akabe biatı Bi'setin kaçına tesadüf eder.

5 — Süveyş Kanalı'nın resm-i küşadı (tersi).

6 — 2. Mahmud zamanında Sadrazam Seyid Ali Paşa'nın azli (tersi). — 2. Akabe Biatı (tersi).

7 — Cumhuriyet devrinde Türkiye'yle Yunanistan arasında samimî anlaşma misakı. — Enver Paşa'nın Ruslara karşı Sarıkamış hücumu hezimeti ve 100.000 Türk askeri ile en şiddetli kış ortasında yaptığı bu mecnûnâne hücumun 60.000 cana maloluşu (tersi).

8 — Harun Reşid'in Şarlman'a çalar saat göndermesi. — Bitlis Atabeylerinin kuruluşu.

9 — Meşrutiyetin ilânı (tersi). — Fransa kralı François'in Kanûnî'den yardım talebi (tersi).

10 — Piyale Paşa'nın Adriyatik seferi (tersi).

11 — Bağdat'ta Abbasî'lerin yıkılışı. — Hz. Muhammed (S.A.V.) in doğumu.

Geçen sayının çözülmüş şekli

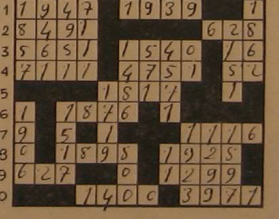

HABERLER ve KRİTİĞİ

PAKISTAN FÂCİASI

1971 milâdî yılını, İslâm Âlemi büyük acılar, büyük kayıplarla kapadı. Ortadoğu'nun çıbanbaşı İSRÂİL, boysuz bacaksız varlığıyla Arap Âlemini devamlı tedirgin etti durdu. Gasbettiği topraklardan çıkması, Arap kardeşlerimizin kuvvetlerinin zaferiyle mümkün olacak ancak...

Bu dert böyle... Bir de kardeş Pakistan'ın başına gelen faciâ!.. Ardı ardına uğradığı felâketlerin en elîmi hiç şüphesiz DOĞU topraklarını tamamen kaybetmiş olmasıdır. Ezeli düşmanı putperest Hindistan'ın emperyalizmine Rus gücü de katılınca, yardımsız kalan Pakistan, tek başına harbe girmeye mecbur oldu. Harp 14 gün kara, deniz ve havada olanca şiddetiyle devam etti. Sayıları 100 binin üstündeki MUKTİ BAHİNİ(Doğu Pakistanlı komünist çete) leri, Hindistan 1947 den bu yana hiç görülmemiş bir şekilde destekledi ve Pakistan'ı parçalamak saldırısında Rusya'dan da yardım aldı.

Mustâfi Başkan General YAHYA HAN

İlkin Doğu Pakistan'da başladı savaş. Pakistan hava filoları Hint hava gücünü imha etmeğe muvaffak olamayınca, son model radarla mücehhez Rus uçaklarının idare ettikleri hava akınlarında Hint uçakları Batı'nın mühim yerlerine akınlar yaptılar. Pakistan deniz kuvvetlerini iyice yıprattılar. Hastahane, okul, iş yeri demeden Hint uçakları ateş kustu. Batı'da Keşmir bölgesinde başarılı savaşlar veren Pakistan birliklerine mukabil, Doğu'da Hindistan merkez DAKKA'ya doğru ilerliyordu.

Mesele Birleşmiş Milletlere getirilmiş görüşmeler başlamıştı. Güvenlik Konseyi'nde ateş kes için faaliyetler sürdürülüyor; fakat Rusya veto ediyordu. Pakistan Dışişleri Bakanı Zülfikar Ali Butto Birleşmiş Milletlerin bu aczi karşısında bütün üye devletler huzurunda acı acı konuşarak salonu terketmişti. Tam o sıralarda Doğu'nun merkezi Dakka'ya Hint ordusu hakim olmuş, artık DOĞU Pakistan elden çıkmıştı. Batı cephesinde savaş olanca şiddetiyle devam ediyor ve Pakistan ordusu bazı başarılar elde ediyordu. Fakat Doğu düşmüştü. Bu moral çöküklüğü içinde Batı'da harbi uzatmak neye yarayacaktı. Mühim kuvvetleri Doğu'da ve Batı'da saf dışı edilmiş bir orduyla harbi uzatmak, Batı'nın da işgaliyle sonuçlanabilirdi. Nitekim Devlet Başkanı General Yahya Han Batı'da ateşi kesti ve 14 günlük savaş böylece sona erdi. Doğu Pakistan orduları kumandanı **General Niyazi,** elindeki bütün kuvvetlerle birlikte Hint ordularına teslim oldu. Batı'da da ateş kesi kabul eden Pakistan Devlet Başkanı **Yahya Han,** ülkesindeki sert tepkilere fazla dayanamadı ve istifa ederek yerine Sosyalist Halk Partisi lideri ve Kızıl Çin taraftarı Zülfikar Ali Butto'yu Devlet Başkanı olarak getirdi.

Hindistan'ın kadın Başbakanı İndra Gandi, halkına, büyük bir müjdeyle Doğu Pakistan'da **BENGALDEŞ** devletinin kurulduğunu ve bu devleti tanıdıklarını ilân etti. Harp öncesi, Hindistan'da Bengaldeşli siyasî liderlerin kurdukları Bengaldeş Geçici Hükûmeti Doğu'ya, merkez Dakka'ya taşındı. Müslüman halka, Pakistan taraftarı herkese korkunç işkenceler başladı. Bugün Doğu Pakistan, anarşinin, zulmün her çeşidi içinde yanıyor. Mukti Bahini denilen Doğu Pakistan Kurtuluş Ordusu askerleri, insanlığın yüzünü kızartan bütün işkence ve zulümleri Pakistan halkı üzerinde denemektedirler. Çoluk-çocuk, genç ihtiyar herkes bu işkence çemberi

Bengalli Yüzbaşı, esir iki Pakistan askerine işkence ediyor. Biraz sonra emirberini çağırıp süngülettirecek.

Ve biraz sonra İslâm askeri bu hale getirildi. Her tarafı süngülerle dilinmiş, potin kabaralarıyla ezilmiş'" Kanlı panter İNDRA GANDİ'ye ithaf olunur!...

içinde sürtülüyor; binbir türlü zulümlerden sonra öldürülüyor. Kızıl çeteler, küçücük yavruları çığnerken gülüyorlar. Pakistan askerinin yüzünde sigara söndüren, suratına tekme atan, göğsünü süngüyle dilimleyen Bengaldeş askerlerinin resimlerini dünya matbuatı pek kısır neşredebildi. Çünkü zalim Hint makamları basına sansür koydu; böylece Doğu'da işlenen cinayetleri dünya kamu oyundan gizlemek istedi.

Doğu Pakistan'daki bütün İslâmcı ve Bengaldeş devletinin kurulmasına karşı olan aydınlar, gazeteci ve şairler öldürüldü. Çukurlara atıldı. İyi haber alan kaynakların belirttiğine göre 125 aydın ilk kademede şehid edildi.

Pakistan'ın yeni Devlet Başkanı Zülfikar Ali Butto, bütün bu karışıklıkların müsebbibi Mucibur Rahman'ı hapisten çıkardı. 25 mart 1971 denberi tutuklu bulunan Doğu Pakistan Avami Birliği Başkanı Mucibur Rahman'la görüşmelere başladı. Ve bugün Mucibur Rahman şartsız olarak serbest bırakılmıştır. Müstafi başkan General Yahya Han'ın tevkif edildiği yolunda haberler geliyor. Ali Butto, son olarak, Pakistan'ın zengin ailelerine ait 4.500 pasaportu iptal etmiş ve bu ailelerin yurt dışına çıkmalarını yasaklamıştır. Pakistan iktisadiyatının % 80'ini ellerinde bulunduran bu zenginler, Pakistan'ı en buhranlı bir zamanında terketmek, yurt dışına çıkmak istemişlerdi.

Türkiye, Pakistan faciasında Pakistan'ı diplomatik yollarla tuttu da bizi mahcup etmedi. Heyhat ki, bu kancık ortamda sadece kuvvet söz geçiriyordu. Bu kadarı bile, İstiklâl Harbimizde bizim için ellerinden geleni esirgemiyen Pakistanlı kardeşlerimize karşı bizi teselli etti.

Cesur, kahraman, vatanperver ve fakat siyasî tecrübesi az General Yahya Han'dan Devlet Başkanlığını devralan Sosyalist Butto'yu büyük vazifeler, çetin meseleler bekliyor. Butto, zihniyeti gereği, ülkede **SOSYALİST** bir idareyi yerleştirmeye çalışacak ve talihi yaver giderse bunda muvaffak olacak. Çünkü geçen Aralık ayında yapılan seçimlerde, Batı Pakistan'da çoğunluğu elde etmişti. Butto, şimdiden açıklıyor ki, ülkedeki ENDÜSTRİYEL kuruluşları, yabancı sermayeli olanları hariç devletleştirecek. Hint-Pakistan harbi, sosyalistlerin bir türlü ele geçiremedikleri devlet idaresini kendilerine teslim ediverdi. **Libya** ve **Sûdan**'da idareyi ihtilâl yaparak ele geçiren sosyalist kadro bugün, normal ve fakat güç şartlar içerisinde Pakistan'ı da elde etti. Gerçi **Butto** bir halk adamıdır, milletin seçtiği (?!) bir liderdir ve kendisi de söylemektedir ki, ülkede demokrasiyi kuracaktır; fakat sosyalizmin demokratik yollarla hedefine ulaşması Pakistan'da mümkün olacak mıdır?.. Aslında **Sosyalizm,** hür idareyle te'lif olacak bir iktisadî sistem olmaktan uzaktır. İhtiva ettiği prensipler itibariyle insanlığın fıtrat-ı selîmesine yabancı ve vahşidir. Bu yüzden Butto'nun ileride Pakistan'da yeni bir diktatörlük kurması ihtimallerden hiç de uzak değildir.

Pakistan çok karanlık günler yaşıyor. Doğu bugün elinden çıkmış vaziyettedir; her ne kadar **Butto** «Pakistan bir bütündür, Doğu-Batı diye ayrılamaz» deyip duruyorsa da... Harp, bu kardeş ülkeyi maddî-manevî yönlerden iyice sarsmış vaziyettedir. Butto'nun, Müslüman kuruluş ve partilere, İslâmî neşriyata karşı takınacağı tavrın baştan başa müsbet olacağını düşünemeyiz. İşte burası apayrı bir felâket doğuracaktır. Geçmiş yılların hâdiseleri göstermişti ki, bilhassa Eyüp Han siyasetinin İslâmî çevreleri ve İslâmî fikir adamlarını ezmeye çalışması, müslüman liderleri defalarca mahkûm etmesi, ülkede birçok karışıklıklar ortaya çıkarmıştı. Şimdi Butto da, aynı siyaseti sürdürecek olursa, Batı Pakistan'a da şimdiden içten ikiye ayrılmış nazarıyla bakabiliriz. Çünkü müslüman ve uyanık kitle, liderlerini, kuruluşlarını müdafaa edecektir. İslâmî tesislerin yıpratılmasına müsaade etmiyecektir.

Zülfikar Ali Butto, genç ve hem de tecrübeli bir devlet reisi. İslâmî kuruluşlarla işbirliği yaparsa çok parlak bir PAKİSTAN dikebilir yeniden ortaya. Ve o zaman Doğu meselesini halletmek pek müşkül olmaz. Temennimiz odur ki, İslâmî harekete ve ehline saygı gösterilsin, onlarla işbirliği yapılsın; vadolunan anayasa İslâmcı bir görüşle hazırlansın, Putperest Hindistan'dan intikam alınsın.

ZÜLFİKÂR ALİ BUTTO

Kardeş Pakistan'a en içten taziyetlerimizi bildiririz...

KIBRIS'TA KATLİÂMA HAZIRLIK MI VAR?

Modern dünyanın herşeyi aynı kendisi gibi modern! Savaşı da, barışı da hep öyle... Feleğin bu modern devrâna karşı çok uyanık olmak lâzım. Kıbrıs'ta, bağımsızlık, sulh, barış filân derken geçen yıllarda Türklerin başlarına gelenleri hatırlıyalım. Bir gaflet uykusundan, hamamlarda süngülenen yavruların, ciyak ciyak feryatlarıyla uyanabilmiştik... Fakat birşey de yapamamıştık kalleş emperyalist dostlarımız yüzünden. Bize öyle geliyor ki, Kıbrıs'ta yeni bir Türk katliamının hummalı faaliyetleri oluyor. Biz de, köşeli-yuvarlak (!) sulh masalarına Yunan komşumuzu bir punduna getirip çöktürmek için çabalar dururuz... Haberler geliyor Kıbrıs'tan... EOKA çeteleri ve diğer birçok Rum teşkilâtları Müslüman - Türk kardeşlerimize karşı yeni bir katliama girişmek üzereler. Çünkü onlar Enosis istiyorlar... Yunanistan'a Kıbrıs'ı ilhak... Aralık ayı sonlarında Kıbrıs Rum Öğrenci Birliği şu yollu bir bildiri dağıttı halka :

«Enosis değişmez hedefimizdir. Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakı millî bir ihtiyaçtır... Bütün mesele, mücadeleye azmetmek ve gerektiği zaman canlarımızı ve herşeyimizi fedaya hazır olmaktır. vs...»

Amerika'nın da eski görüşü değişmiş değildir ve o Türkler hayrına tek bir iyi niyet besliyor değildir. Hatırlatalım ki, 1964 yılında, zamanın Amerikan Dışişleri Vekili Dean Rusk, Kıbrıs Rum Hariciye Vekili Kipriyano'ya şöyle bir tavsiyede bulunmuştu :

«To kill the Turks with kindness.»
Yani :
«Türkleri nezaketle öldürün.»
Gözümüzü açmamız lâzım.
Bu denli bir nezaket zuhur edebilir.

URFA MÜFTÜSÜ BERAAT ETTİ

İrfan hayatımıza, bilhassa tercemeleriyle değerli katkılarda bulunan Urfa müftüsü muhterem Halil Günenç, 1970 senesindenberi süregelen muhakemesinde beraat etti. Bilindiği gibi, **Pakistan İslâm Cemaati** reisi Eb'ul-A'lâ el-Mevdûdî'nin bir eserini Halil Günenç hoca «İslâm Da'vetçilerine» adıyla terceme etmiş, kitap toplatılarak mütercim mahkemeye verilmişti. Davaya son olarak İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nde bakılmış, bilirkişi raporuna istinaden Halil Günenç hoca beraat etmiş; toplatılmasına karar verilen kitap hakkında toplatma kararı kaldırılmış ve toplatılan kitapların da iadesine karar verilmiştir.

Böyledir bizim memlekette... Üniversiteli anarşistlere hükûmet yıkma tekniğini öğreten gerilla kitapları serbestçe satılır, okunur; müslümanlar kendi dinlerini kendi kitaplarından ra-

HALİL GÜVENÇ

hatça okuyup öğrenemezler. Ya tutuklanırlar, ya mahkemeye verilirler... Neticede ehl-i îman beraat eder er-geç; fakat epey sıkıntı çekerler. Ve buna da demokrasi bekçiliği, «Anayasal düzen muhafızlığı» denir. Aslında bütün bunlar, müslüman fertlerin vicdanlarına baskı yapmaktan başka birşey değildir; çünkü bir kimsenin dinini okuyup öğrenmesine mani olunmaktadır. Türkiye'de bu görgüsüzlük, dine ve din kitaplarına karşı saygısızlık ne zaman kalkacak, kaldırılacak? Kaldırılabilecek mi?

SAÇI UZUN, AKLI KISA DA ONDAN MI?

«Batı Trakya Türk Öğretmenler Birliği» bir dergi çıkarıyor bir senedir: «Öğretmen». Başarılar dileriz. Fakat biz «başarılar» derken, aklımıza «haşarılar» geliyor... Bazı haşarılar, aklına esenleri yazıp çizmişler Öğretmen'e... Elini yüzünü karalamışlar zavallı öğretmenin. Olmamalıydı böyle. İnsan Öğretmen'e biraz saygılı olmalı değil mi canım?..

Derginin 13. sayısında «Kadının Toplumdaki Yeri» diye bir yazı var. Hatice Hüseyin adlı bir **Bacı** tutmuş yazmış bu yazıyı... Amanın, ciğeri yangın bizim bacının örften, adetten, o tesettürden... Zavallıyı bu kadar kim kızdırdı bilmeyiz; küçükken babası herhalde... Bakın ne diyor Hatice bacı :

«Batı Trakya Türk azınlığı son yıllara kadar dînî etkiler neticesinde kadına hakkettiği önemi vermemiştir. Şehirlerde evde kadın kafesler arkasında, dışarıda peçeler arkasında kapatılmıştır.» Yine bizim o bacımız, kız çocuklarının cahil bırakılışlarını da aynı sebeplere bağlıyor...

Vah vah... Yazık olmuş bizim Hatice bacıya... Eh... Şimdi de kafesler gerisinde tutuklu değil herhalde... Serbest... Serbestlik kafesi içinde şimdi... Tebrik etmeli Hatice hanımı; saçı gibi aklını da uzatmak istemiş... Uzatacağım derken fazla sündürmüş koparıp atmış... Vah vah zavallı... Allah (c.c.) acısın sana...

BU CANLAR BURÇAK TARLASINDAN MI KALDIRILIYOR?

Muhterem okuyucular! İçişleri Bakanlığından açıklandığına göre son (5) yıl içinde, Karayollarımızda zuhur eden trafik kazalarının hazin bilânçosu şöyle:

Kaza sayısı	**:**	**95.000**
Ölü sayısı	**:**	**20.000**
Yaralı sayısı	**:**	**80.000**
Zarar	**:**	**200.000.000 TL.**

Yahu insaf be! Bukadar canı harmandan mı kaldırıyoruz biz?! Yirmi bin vatan evlâdını cephelerde vuruşurken kaybetseydik, bir şühedâ âbidesi dikerdik ufuklarımıza. Ya şimdi bunca canın telefi, karşımızda neyi şekillendiriyor? Bunda suçlu kim? Otobüs direksiyonlarını gizli bir el mi kırıyor?

REZALETİ RESMEN DESTEKLEMEK Mİ?

Dinliyorduk; TRT haber veriyor... Spiker hanım kelimelerin üzerine kasarak diyordu ki: «Bu akşam yılbaşı dolayısıyla, çeşitli eğlence yerlerinde alkol alan vatandaşlara, emniyet makamlarınca gereken kolaylık gösterilecek, kendilerine her türlü yardım yapılacaktır. Alkol alan yurttaşların şu şu numaradaki telefonlara müracaat etmeleri rica olunur (.....). Arabalarıyla birlikte bu iş için görevlendirilen emniyet mensuplarınca evlerine iletileceklerdir.»

Tevbe estağfirullah!.. Herif zıkkımlanacak, buna alkol alma denecek ve yardım edilecek! Türk polisi, bu işleri arabalarına oturtarak diledikleri yerlere götürecek! Şaşmayın efendiler! Fazileti ezip, rezileti ihya ediyoruz. Bunun adı budur. Ahlâk demode oldu artık, din hurafe kabul edildi artık. Şaşmayın, evet böyle oldu! Siz uyuyorsunuz; biz Türk memurunu sarhoşun hizmetkârı yaptık! Gelecek yılbaşında siz de buyurun bara-gazinoya; rakı şişesinde balık olun size de rağbet edilecek! Duydunuz mu?..

Vah benim polis kardeşlerim...

Pakistan'ın Kaderi

(Baştarafı 3. sayfada)

rişecektir. Bahtsız müslüman çevrelere gelince, onlar, bağlı bulundukları mukaddes İslâm mefkûresi hesabına Butto'ya karşı çıkmaya mecburdurlar. Bu kardeş ülke zaten İslâmî idealler uğruna kurulmuştu. Bu gerçeği sayın lidere hatırlatacaklar, ülkenin kuruluş temellerinde yatan temiz niyetleri her an O'na karşı ilân edeceklerdir. Bu durumda ne olacak? Eskiden olduğu gibi, müslüman liderler hapishanelere atılır, halk sindirilmek yoluna gidilirse ülkedeki dahili birliği, dirlik ve düzeni kurmak serap olacaktır. Öyleyse, yeni devlet, eski hatalara düşmemek yolunu tutmıya, açıkçası müslüman reislerle işbirliği etmiye mecburdur. Pakistan müslüman kalmak azmindedir; başta Komünizm ve sosyalizm olmak üzere, hiç bir İslâm dışı akıma, siyasî ve fikrî cereyana, müslüman cemiyetler müsaade etmiyeceklerdir.

Yeni devlet ve onun hatip, akıllı, genç liderini, çok karmaşık bir dış siyaset beklemektedir. Kiminle dostluk kurulacaktır. Kızıl Çin'le mi? Belki evet... Çünkü Zülfikar Ali Butto, Eyüp Han hükûmetinde görev aldığı ilk günlerden beri Çin Halk Cumhuriyeti taraftarıydı ve Mareşal Eyüp Han'la bu yüzden bozuşmuştu. Geçen yıllardaki Türkiye seyahatinde de aynı görüşünü kuvvetlendirmek için şöyle demişti: **«Şu anda, dünya dışı ülkelerden insanlar gelseler, baksalar, hiç düşünmeden, Pakistan ve Türkiye'ye Kızıl Çin dostluğu tavsiye ederler.»** Evet, Butto, Kızıl Çin'le çok yakın ilişkiler kurmaya azimlidir. Fakat, şu geçen elîm harpte, her zaman cedelleşip durduğu Rusya, Hindistan'ı desteklerken, Çin neden Pakistan'a yardım etmedi? Hem, Pakistan'la arasında dostluk ilişkileri varken?.. Koskoca **DOĞU** elden çıktı gitti, Kızıl Çin edebiyat yaptı durdu... Dostun, postundan ve boyundan-bosundan dost olup olmıyacağını anlamak mümkün değil midir? Butto çok uyanık olmalıdır.

Amerika'ya gelince, yeni hükûmet, kapitalist âlemin bu bir numaralı kodamanıyla da elbet yakın ilişkiler kurmak istiyecektir. Fakat bu dostluk ve ilişkiye ne Amerika inanabilecek ve ne de Pakistan bu işin samimî olduğuna mutmain olacak! Bir dostluk ve yakınlıktan söz edilecek, kâğıtlar imzalanacak o kadar!.. Modern dünyanın modern kepazelikleri! Hepsi bundan ibaret! Çünkü, **Birleşmiş Milletlere** kabulünün tebriki gününde, hiç çekinmeden Rusya'yı da Amerika'yı da emperyalistlikle ağır ağır suçlayan, Kamboçya'yı işgal edeceğini haykıran bir **KIZIL ÇİN**'le dostluk kurmuş bulunan Pakistan, Amerika Birleşik Devletleri nazarında her zaman şüpheli ve soğuk kalacaktır. Kızıl Çin dostu bir Pakistan'la, Amerika'nın candan dostluk ilişkileri kurması nasıl beklenebilir? Bu, **HAÇ**ın dev müdafiinin ideolojisine uymaz.

Devlet Başkanı olduğu ilk günlerde, Rusya ve hattâ Hindistan'la yakın ilişkiler kurmak istediğini de ağzından kaçıran Butto'nun bu hayalleri de gerçekleşemiyecektir.

Hâsılı, içte de, dışta da, hâdiseler ve insanlar, kardeş Pakistan'a karşı çok hırçın görünüyor. Katedilmesi gerekli bunca mesâfenin her milimetresinde bir korkunç ejder uyuyor. Fitneler kıvrım kıvrım uzanmış... Onları uyandırmadan, güçlü bir Pakistan kurmak yolunda yeni lidere muvaffakiyetler diliyoruz.

Bu bir faciadır; hepimize geçmiş olsun, kardeş Pakistan'ın başı sağ olsun. İslâmın, âlemleri teshîr eden mukaddes rûhundan soluk aldıkları takdirde, felâketzede kardeşlerimize zafer mukadderdir. Yeni lider ve yeni hükûmet, tarihî ve beşerî bir mes'ûliyet altındadır; unutulmasın.

Hâdiseler - Düşünceler

(Baştarafı 2. sayfada)

MÜSLÜMAN — TÜRK işçisinin yaban ellerde çektiği ızdıraplar, zehirden bir aş; önümüzde duruyor. Memlekete ne getireceği ve getirdiği mes'elesi tamamen karışık bir işçi-çalışma siyaseti bizi canevimizden yaralıyor. Garbın cîfe toplumuna murakabesiz, kontrolsüz terkedilen bunca vatandaş, bir tarafta gavur kapılarında haysiyetinden oluyor, bir tarafta memleket için korkunç istikballer işaretliyor! Bir tûfan! Anayurttan yolladığımız insanların kucaklayarak sürükleyip getirdikleri UĞURSUZ GARP TÛFANI!.. Bizi, işçi olarak gavur ellerinde kendini yetirenlerin şahsî sefaletlerinden çok, yurda getirdikleri ahlâk felâketi düşündürüyor, dövündürüyor!

⁂

ÖTE yandan, Müslüman-Türk vatandaşını anayurttan biran evvel dışarı kovalamak ister biçimdeki siyasete ya ne demeli? Konulması tasarlanan yeni vergilerle milletin sadrından ciğeri mi söküp çıkarılacak? Mutlu azınlık ve vergi kaçakçılarıyla başedilseydi, bu bir problem olarak görülse ve çözülse idi, bu fakir millete yüklenecek yeni vergilerin kat katı elde edilirdi. Fakat hâlâ mutlu azınlık ve komprador zümre huzursuz edilmek istenmiyor! Bir avuç beyinsiz mahlûkun, dünyaları aşmış tuğyanının ceza ve sıkıntısını bu millete yüklemek niye?..

Halka dönük bir siyaseti bu millet ne zamandır gözlüyor! Vatanın bekçisi Mehmetçiğin nane-babası bu millet, millet oluşunun haysiyetini BAŞ'ından sezmek ister!

MÜJDE

Evlenmiş ve evlenecek kız ve erkeklerin aradığı iki eser :

İSLÂMDA EVLİLİK VE MAHREMİYETLERİ

Evliliğin en mahrem sırlarını, geçimsizliği doğuran sebepler, karı - koca hakları ve aileye ait bütün vazifeleri izah eder.

Ofset kapak dikişli 20 lira, ciltli 26 lira

İSLÂMDA ÇOCUK TERBİYESİ

Ana ve babanın çocuk üzerindeki vazifelerini en mufassal şekilde izah eder.

Fiatı 750 kuruştur.

İsteme Adresi :
ARI YAYINEVİ
Kapı Camii civarı
Mecidiye sokak No: 2
KONYA

EGE BİSİKLET TİCARET Koll. Şti.

Nuri CENGİZ — Mustafa AKTAŞ
Mehmet KAPLAN

Bisan Bisikletleri, Bisiklet, Motosiklet Lâstikleri ve Bilûmum Parçaları Satış Yeri

İMALÂT ve TOPTAN

Tel: 27 16 22
Sirkeci, Hamidiye Cad. Kafkas Geçidi No: 14/İST.
Tel: 12 32
İstasyon Cad. No: 91/A DENİZLİ

FIRAT SANAYİİ

MEHMET FIRAT

En güzel hediyelik

Kaşık, Çatal, Bıçak ve Mutfak Eşyaları

Tel : 27 81 94
Tahtakale, Yavaşça Şahin Sokak No: 2/8 İSTANBUL

Şimdiye kadar bu konuda Türkçe olarak neşredilmiş

TEK ESER

PEYGAMBERİMİZİN MUCİZELERİ

Derleyen: Emekli Vâiz Mehmet ÖTEN

HAZRETİ PEYGAMBERİN BÜTÜN HAYATI BOYUNCA GÖSTERMİŞ OLDUĞU MUCİZELER, GELECEĞE AİT HABERLER, FİTNELER VE KIYAMET ALÂMETLERİ OLMAK ÜZERE 20 BÖLÜMDE 621 MUCİZEYİ RÂVİLERİ, KAYNAKLARI, DELİLLERİ VE GEREKEN İZAHLARI İLE BÜYÜK BOY 416 SAHİFE İÇİNDE TOPLANMIŞTIR. BUGÜNE KADAR DUYMADIĞINIZ MUCİZELERİ BU KİTAPTA BULACAK, OKUMAYA DOYAMIYACAKSINIZ.

Fiatı Lüks Ciltli 30 Liradır. 10 adetten fazla siparişlerde tenzilât yapılır.

İsteme Adresi : Cıvıloğlu Zafer Fırını karşısı No. 31
KONYA
ÜÇDAL NEŞRİYAT ŞİRKETİ
Ankara Cad. No. 46 — Tel: 26 49 84
İSTANBUL

ÇÖĞEN

SOĞUK HAVA DEPOSU

Adres : DEPO : Eski Odun Pazarı Şephavan Mah. No: 21
İrtibat Bürosu : İstanbul Cd. No: 19 KONYA
Telefonlar : İrt. Büro : 2790 — DEPO : 2216

Müsait fiat, teknik depolama, ticarî muameleler ve her türlü kolaylıklar depomuz prensipleridir.

KEMAL ŞADOĞLU
ve BİRADERLERİ Koll. Şti.
İTHALÂT - İMALÂT ve TOPTAN
«Şadol» Selülozik Sentetik Tinerleri.
Boyanız ne olursa olsun «ŞADOL» TİNERLERİNİ tercih ediniz.
«ŞADOL» Cam Macunları daima emsallerinden üstündür.
Merkez: Karaköy, Fermeneciler Cd. No: 76-78 İstanbul
Tel: 49 83 43

Üç KARDEŞLER

ÇELİK EŞYA SANAYİİ

Çelik Masa — Dosya dolabı — Etejer
Döner koltuk ve Bilûmum Çelik Eşya
Tel: Fab: 3786 — Mğz: 4186 KONYA

NİL

SONDAJ VE SIHHÎ TESİSAT TAAHHÜT İŞLERİ
Garantili yapılır.

Seyit Mehmet Demircioğlu
Demirciler içi Bulgur Tekkesi Sk. No: 25 KONYA

KS
ÇANAKKALE SERAMİK FABRİKALARI A. Ş.

MANNESMANN — SÜMERBANK BORU ENDÜSTRİSİ T. A. Ş.

E.C.A.
E. C. A. PRES DÖKÜM SANAYİ

DÖKÜMAY (BANYO) FABRİKALARI

Kıvrak KOLL. ŞTİ.
SÜLEYMAN KIVRAK VE OĞULLARI

MERKEZ :	ŞUBE :
LÂRENDE CADDESİ No. 129	DÖLEN İŞ HANI No. 10
Tel. : Mğz. 1618 — Ev : 2282	Tel. : Mğz. 1215 - 2533 - 1770 - Ev : 1150
KONYA	ANTALYA

KONYA ve ANTALYA ACENTELİKLERİ
DEMİR — ÇİMENTO — BORU — FAYANS
HER NEV'İ KALORİFER, İNŞAAT VE SIHHİ TESİSAT MALZEMELERİ
Toptan - Perakende satışlarıyla
Sayın İnşaat Sahiplerinin Hizmetindedir.

VitrA
ECZACIBAŞI SERAMİK FABRİKALARI A.Ş.
SIHHÎ TESİSAT MALZEMESİ
YETKİLİ SATICISI

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST

Kullanınız

Özellikleri :
a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ.
Fermeneciler, Nu. : 74-87
İSTANBUL
44 63 93
Tel. : 48 12 24
Fb. : 21 25 37

TÜLBENT
ve
MERMER ŞAHİ

Lâle

ADRES :
Sadullah Talay ve oğlu
Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No: 116 — Tel.: 221323
İstanbul

A'MĀK-I HAYĀL

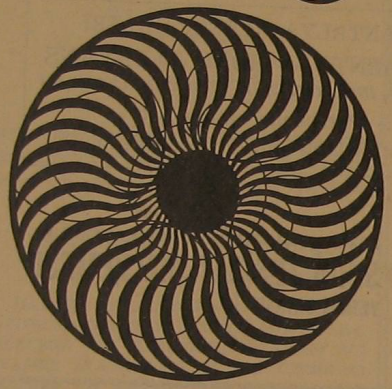

Şehbender Zâde Filibeli AHMED HİLMİ

Oku Neşriyat Yurdu

Sunar

OKU Neşriyat Yurdu'nun sunduğu bu eseri zevkle ve heyecanla okuyacaksınız. Bu eseri muhterem hocamız **Ahmet Gürtaş** sadeleştirmiştir. Akıcı bir üslûp, sade bir lisan, enfes bir baskı ve aslıyla birlikte bulacağınız bu eseri mutlaka isteyiniz.

İSLÂM DAVETİ

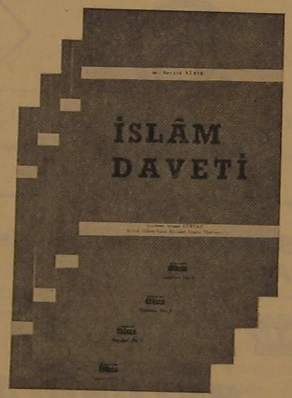

BÜYÜK KAPI - (ek)

Mecmuamızın neşriyat sahasına sunduğu bu ilk eserin mevcudu az kalmıştır, istemekte acele ediniz.

Bu eserde büyük dâhi Üstad Necip Fazıl Kısakürek'in kaleminden Hz. Ebu Bekir'den Seyyid Arvasi'ye kadar gelen altın halkayı ve has oda emanetçilerinin hayat hikâyelerini tatlı bir üslûp ve güzel Türkçe içinde bulacaksınız.

(128 sahife 5 lira)

DİKKAT : Bu üç eserde :

1. Kitapçı ve Okul Kooperatiflerine % 25
2. 10 taneden fazla isteyenlere % 20
3. 10 dan az alanlara % 15 tenzilat yapılır. (İsteyene ödemeli de gönderilir.)

İsteme adresi:
OKU NEŞRİYAT YURDU
P.K. 105 - KONYA

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ **M. N. G. - KONYA** — İnsanın elinde olmıyarak bazen aşka tutulması mümkündür. Bir müslümana yakışan İslâmî ölçüler dairesinde, haddi aşmadan izdivâc yolunu tutmak, şayet bu mümkün olmazsa sevgisini kalbinde hapsetmek, açığa vurmamaktır. Hz. Peygamber (S.A.V.) e izâfe edilen bir hadîs, aşkını açığa vurmadan kalbinde gizleyen ve İslâmî emirleri bu şekilde yerine getiren kimselerin çok büyük bir sevâba nâil olacaklarını beyan etmektedir.

Bildiğiniz gibi bir şahsın süt kardeşi ile izdivâcı İslâmda kat'iyyen haramdır ve süt kardeşi oldukları sâbit olanların evlenmesi her ne surette olursa olsun meşrû değildir. Süt kardeşiniz olduğunu bilmeden kalbinizi verdiğiniz kimse ile birleşmenize bu yönden imkân yoktur. Sizin için ta'kip edilecek en iyi yol; arzunuza engel olmanız, nefsinize gem vurmanız, aşkınızı söndürmeye çalışmanız, İslâm için, ALLAH için sevginize set vurmanız, sabr ü sebâta sarılmanızdır. Böyle yaparsanız Allah (c.c.) ecrini verecektir. Muvafık olan budur... Selâmlarımızla...

★ **M. Hasan Tutak - B. ALMANYA** — Hakkında memnûniyetinizi izhâr ettiğiniz mecmualarımızın eskisi gibi elinize geçebilmesi için değişmesini isteyerek yenisini verdiğiniz adresinize göre icap eden değişklk yapılmıştır. Bundan sonrak mecmualarımız yeni adresinize yollanacaktır. Allah'a emanet olunuz.

★ **M. Şaban Duman - ERZURUM** — Yüce da'vânın aziz neferi! Bu da'vâ garip başladı, garip gidecek... Necîp milletimizin îmanına, rûhuna yapılan saldırılara karşı koyabiliyor, müslümanların saf zihinlerine İSLÂM ŞUÛRUnu yerleştirebiliyorsak ne mutlu bize!.. Vazifemiz ve gayemiz uğrunda yaptığımız çalışmalarda yardımlarınızı bekler, alâkanıza teşekkür ederiz. Sayenizde iki kardeşimizin abone kayıtlarını yaptık. Sizden isteğimiz, İslâmî faaliyetlere devamınız ve bize yazılar göndermenizdir. Selâm Hakk'a tâbî olanlaradır.

★ **M. Hasan Gülşen - MARDİN** — Mecmualarımızın muntazaman elinize geçtiğini ve Midyat'taki Devrim İlkokuluna tayininizin çıkması münâsebetiyle artık mecmuaların bu adrese gönderilmesini beyan eden mektubunuz üzerine adresinizi değiştirdik. Hayırlı mesâiler...

★ **M. Yakup Aygün - HOLLANDA** — Yurt dışında bulunduğunuz için et ihtiyacını karşılamak üzere domuz etinin yenilip yenilmemesi hususunu soruyorsunuz. Biliniz ki, Cenâb-ı Hak, El-Mâide sûresinin 3. âyetinde: «Ölü, kan, domuz eti... üzerinize haram edilmiştir...» buyurmak suretiyle domuz etinin müslümanlar için kesinlikle haram olduğunu beyân etmiştir. El-Bakara: 173, El-Mâide: 60, El-En'âm: 145, En-Nahl: 115 âyetleri de bu hususa delâlet eder. Şüphesiz domuz etinin haram kılınmasında ma'nevî ve tıbbî pek çok hikmetler vardır. Bugün tıb ilmi tespit ve teslim etmiştir ki, domuzda bulunan trişin mikropları «TRİŞİNOZ» denilen bir hastalığa sebebiyet vermekte ve bağırsakta kurt halini alan bu mikrop beş gün zarfında yüzlerce yumurta yaparak ishal, kusma ve karın ağrıları meydana getirmektedir. Yumurtalar açılıp yavrular çıkınca bağırsakları delerek veya damarlara sokularak vücudun her tarafına dağılıp etlerin içerisine kümelenmektedirler. Bunun tesiriyle bir ay içerisinde ölenlerin sayısı pek çoktur. Binâenaleyh domuz eti yemek tıbben tamamen mahzurludur. İşin tıbbî yönünün hâricinde ma'nevî büyük bir mes'ûliyeti olduğu da bir gerçektir. Ölüm derecesinde aç bir kimsenin bu halini giderecek kadar az bir miktarda domuz eti yemesi mübah karşılanmıştır. Bunun haricinde yiyenler Allah indinde mes'ûldürler, yaptıkları iş günahtır. Haram olmadığını iddia ederek ve Allah-ü Teâlâ'nın bu hususdaki emirlerini alaya alarak, küçümseyen, doğru bulmayarak yiyenler ise — neûzü billâh — küfre kadar gitmişlerdir. Fakat domuz eti yemenin haram olduğunu bilip kabul ederek, alışkanlık neticesi yiyenlere kâfir diyemeyiz, onlar ancak günahkârlardır. Ve onların cezalarını Allah verecektir. Bu hususta daha geniş ma'lûmâtı mecmuamızın 54. sayısının 9. sahifesinde ve 103. sayının 12. sahifesinde bulabileceğinizi beyan eder, anavatandan oradaki bütün müslüman kardeşlerimize gönül dolusu selâmlar sunarız.

★ **M. Muhittin Torun - İSTANBUL** — Konya'ya gelen bir kardeşimiz vasıtasıyla göndermiş olduğunuz 200 lirayı aldık, hesabınıza işledik. Aboneliğinizin biteceği sayı 202'dir. Teşekkürler...

★ **M. Rahmi Serin - GÖNEN** — Hesabınızda vâkî yanlışlık düzeltilmiştir. Bu duruma göre aboneliğiniz 125. sayıya kadar devam edecektir. Özür dileriz.

★ **M. Mehmet Emin Yıldız - ISPARTA** — Sizden evvel şehrinizde mecmualarımızın satışını yapan Musa Eryılmaz'ın okuldan mezun olup İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünde bulunduğunu bildiren ve satılan mecmuaların bedeli ile satılmayanların iâde edildiğini mübeyyin mektubunuzu aldık. İâde mecmualar ve gönderdiğiniz para elimize geçmiştir. Bundan sonra tarafınızdan satılmak üzere adresinize her ay 30 mecmua gönderilecektir. Allah yardımcınız olsun.

İSLÂMIN İLK EMRİ
Oku
Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *İsmail DÖNMEZ*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık : 40 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
ZİLHİCCE — MUHARREM 1392 — YIL : 11 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 4.2.1972

Sayı : 120
MART 1972

OKU

İSLÂMIN İLK EMRİ

Dinî, İctimaî, Edebî Aylık Mecmua

SIRA KİMDE ?...

OKU İSLÂMIN İLK EMRİ

200 KURUŞ

CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA

İÇİNDEKİLER

- ★ Hâdiseler — Düşünceler
- ★ Sıra Kimde? *Yusuf IŞICIK*
- ★ Mü'minlere Müjde *Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY*
- ★ Ruh Terbiyesi *Muhammed KUTUB*
- ★ Komünizm ve Rusya *Pol SELİM*
- ★ Adak *Mehmet SAVAŞ*
- ★ Gerçeğe Doğru *S. Celâleddin LAUDER*
- ★ Güneş Doğuyor *Ebu'l CİHAD*
- ★ Akif — Medeniyet — Batı *Sabri AKDENİZ*
- ★ Ne de Erken *T. Sıtkı BALCI*
- ★ Kur'ân-ı Kerîm'in Ulviyeti *Halit SEZGÜL*
- ★ Alâu'd-din Câmii Şerîfi *Veli ERTAN*
- ★ Misyoner ve Müsteşriklerin İslâm Düşmanlığı *Muhammed El-HİLÂLÎ*
- ★ Barnaba İncili Üzerine Bir Araştırma *Osman CİLÂCİ*
- ★ Genç Kalemler
- ★ İslâm'da Aile ve Kadın Hukukunu Öven Garb Yazarları *F. Zehra KANLI*
- ★ Sen de *Mustafa YEŞİLYURT*
- ★ Haberler ve Kritiği
- ★ Okuyucularla Başbaşa

بسم الله الرحمن الرحيم

HÂDİSELER - DÜŞÜNCELER

Şu günler, dünya millet ve devletleri nazarındaki haricî haysiyetimizi ortaya koyacak çok mühim hâdiselerin cereyan ettiği günlerdir. Hiç şüphesiz bu hâdiselerden ikisi, aktüel olma ve ehemmiyet kazanma yönünden çok daha mühimdir. Birisi, Amerika Birleşik Devletlerinin baskıya bürülü talebiyle söz konusu edilen ve çok kritik bir vaziyete gelmiş bulunan **Türkiye'de haşhaş ekimi ve afyon imâli yasağı** mes'elesi; diğeri de **Kıbrıs** buhranıdır.

Her iki mes'ele de ABD'ni çok yakından ilgilendirmekte ve hattâ bu kapitalist kodamanın izni olmadan bu iki problemin halli mümkün değil gibi görünmektedir! Uzun zamandır tecrübe edilmektedir ki, başta AMERİKA olmak üzere Avrupa âleminin ve hür dünyanın demirperde ülkelerine karşı bir kalesi durumunda bulunan **TÜRKİYE**nin kadr ü kıymeti Amerika tarafından hiç bir zaman takdir edilmemiş, aksine her zaman horlama siyasetine maruz kalmışızdır. Kıbrıs mes'elemizde bu samimiyetsizlik olanca açıklığa ulaşmış, bu samimiyetsizliğin en korkunç örneğini ABD'nin, Kıbrıs Rum Dışişleri Bakanına çektiği **«Türkleri nezaketlice öldürün!»** meâlindeki gizli telgrafla vermiştir.

Bugün, ülkemizin iç ve dış sanayiinde çok mühim yeri bulunan ve **ALKALOİD** sanayiinin temel unsuru durumundaki AFYON imâlinin, hükûmet kararnâmesiyle yurdumuzda yasaklandığını görmekle kendimizi nekadar bedbaht saysak azdır! Amerikan hariciyesinin, hiç bir zaman nazar-ı itibara alınması mümkün olmıyan gayr-i meşrû ve ültimatomvârî talebine karşılık yelkenler suya hemen indirildi ve yasak kararlaştırıldı. Amerikan gençliğinin kullandığı uyuşturucu maddelerin % 80'inin Türkiye'den gizli yollarla ithal edildiği ileri sürülerek Türkiye'ye baskı yapıldı. Biz, baskı yapıldı derken hevâî konuşmuyoruz. Hatırlardadır ki, geçen sene (21.7.1971) ABD Adalet Bakanı J. Mitchell, senato konuşmasında şöyle demişti: «Türkiye önleyici tedbir almazsa, ekonomik cezalandırmaya tâbi tutulabilecektir!» Yine, C. Vanik isimli bir senatör de «Türkiye ile bütün ilişkilerimizi keselim» diye ferman buyurmuştu! Bütün bunlar hatırlardan silinmemişken, adı geçen bu talebin samimiyetle ne derece alâkası vardır; varın siz düşünün!

Her zaman ve her mevzuda olduğu gibi, bu işte de **EMPERYALİZM** ve **HAÇLI ZİHNİYETİ**nin hâkim olduğu hiç şüphe götürmez bir gerçektir. Zira, bugün dünya milletleri arasında afyonu en çok üreten HİNDİSTAN'dır. Ortada, kala kala bir Türkiye mi kaldı ve kısıtlana kısıtlana nihayet haşhaş ekilen vilâyetlerin sayısı (7)ye düşürülen memleketimiz mi göze batıyor?.. Öte yandan, Amerikan gençliğinin kullandığı eroin, afyon vs... uyuşturucu maddelerin % 80'inin Türkiye'den sokulduğu iddiası da büyük bir YALANdır! Şöyle ki:

«Gerekçe olarak öne sürülen **ABD'de tüketilen afyonun % 80'inin Türkiye'den geldiği,** en basit bir tahlilde yanlışlığı ortaya çıkacak kadar çürüktür: Türkiye'nin Narkotik Büro Şefi Naci TOLUN'un teknik açıklamalarına göre, resmen yılda **125 ton** afyon sakızı üretilen Türkiye'de (çok mübalağalı rakamlarla) **50 bin ton** kaçak üretim yapıldığı ve bunun Amerika'ya gönderildiği farzedilse, bu miktardan sağlanacak eroin, **500 bin** civarındaki ABD eroinmanının ancak **beş günlük** ihtiyacını karşılayabilecektir.» [İsmail Cem, Milliyet; 5 Şubat 1972]

Mes'eleye neresinden bakarsanız bakınız, **600 bin** Türk vatandaşının ekmeğiyle oynamak demek olan bu EKİM YASAĞI TALEBİ'nde, anormal du-

İSLÂMIN İLK EMRİ **Oku**

(Devamı 26. sayfada)

Sıra Kimde?

Yusuf IŞICIK

«İşte, Hind — Pakistan harbi bu çirkin istismar uğruna çıkartıldı; binlerce insan, bu iki kodamanın istirahati uğruna hacamat oldu! Yeryüzü silâh doluydu; bunlar kullanılmalı, tüketilmeli, emperyalizme yeni pazarlar açılmalıydı. Emperyalist kodamanlar, kan çokluğundan kalb sıkışmasına, damar daralmasına mübtelâ oldular; ifrâzat ve boşalma gerekiyordu.
... Ve Hindistan, Pakistan'a saldırtıldı.»

HÜR dünya ve demirperde gerisi ülkeleri, bugün iki büyük devletin karşılıklı bekâ savaşında durmadan harcanan zavallılar durumundadır. Menfaatçi ve maddeci ölçünün nokta nokta kirlettiği bugünkü dünyada, çarpışan sadece bu iki kuvvettir. Bir üçüncü şer ve fesat unsurunun da baş olmaya uğraştığı şu âlemde, oynanan çirkin ve kanlı oyunların korkunç sahnelerinde kan ve ateş kusanlar, kendi ülkelerinde ikili emperyalizm uğruna can verenler ise bu küçük zavallılardır.

Bugünkü dünyalı öylesine bedbahttır ki, kendi öz be öz yurdunda bu iki zâlimin şenâatlerine toprak ve üs ayırıyor; komşu bir ülkeye bu iki devden biri hesabına saldırıyor, muharebe meydanlarında yığın yığın cesetler bırakıyor, seller gibi kan akıtıyor. Kendi memleketleri, yüzyıllık ihtiyaçlar içinde beli bükük sürünürken, İKİ MURDAR VARLIK uğruna cepheden cepheye sürüklenen bu mahzun insanlık, tarihin hiç bir devrinde görmediği, girmediği bir zaman ve zemin içinde, ma'sum beşeriyetin en acı fâciasını sahneye koyuyor.

Bu vaziyet ne zamana kadar sürecek?

HAKPEREST bir kadro, dünya liderlik sandalyesini ele geçirmedikçe, beşeriyetin ızdıraplarının dinmesini beklemek boşunadır. Bu kadro öyle bir kadro ki, kendisi HAK ÖLÇÜSÜ'ne teslim olacak ve dünya sahnesinde oynaşan yaramazları da bu cihanşümûl ma'nânın emin eline teslim edecektir. O zaman, bütün insanlık, HAK GÜCÜ'nün rahat âğûşunda kardeş olacaktır. Bu kardeşlik, din kardeşliği değil HUKUK KARDEŞLİĞİ'dir. Çünkü o hak ölçü, bütün insanlığı anadan doğma hür ve müsâvi kabul eder; din ve inançları ne olursa olsun, vicdanları hangi ma'nânın mahkûmu olursa olsun, kayıtsız şartsız bütün beşer cinsini HUKUK KARDEŞLİĞİ YASASI'nın vatandaşı yapar.

Bu mübarek kadro, hak kuvveti, hak ölçüsünün hizmetkârıdır. Acaba onsuz huzur yüzü görebilecek midir insanlık? Hayır! Çünkü, dünyanın iki şerr ucundan birine mecburiyetin zoruyla katılan küçük ülkelerin, dünya kodamanlarının müdâhale ve ifsatlarından kurtulabilmeleri, ancak harp gücünü kendi bünyelerinde doğurmalarıyla mümkün olacaktır. Bu, mantık ölçüleri içinde bir imkândır; yoksa bu İMKÂNı bugünkü beynelmilel (milletlerarası) zihniyet iptâl etmiş, gayr-i mümkün (imkânsız) kılmıştır. **Zaten, mantıkî ölçüler şu dünyada geçerli olsaydı, âlemin çehresi bugün bambaşka olurdu.**

Küçük ülkelerin, sanayi ve teknolojik mes'elelerini halletmeleri ve bunun ötesinde de bağımsızlık ve varlıklarını koruyabilmeleri, cemiyetlerinin sağlam bir iktisadî istikrâra kavuşmasına bağlıdır. Bu nasıl olacaktır?

Elbette ki, bir cemiyetin tek mes'elesi iktisat değildir. Ekonomik merhale, bir milletin gelişiminde ayak bastığı ilk basamak da değildir. Ekonomik istikrar ve iktisadî mes'elelerin halli, önceki birçok çetin mes'elelerle ilgilidir, onlara dayanır. Ferdî intizamın zeminini hazırladığı İÇTİMAÎ DÜZEN gerçekleştirilmeden, iktisat da'vasına eğilmek zaten imkânsızdır. Demek istiyoruz ki, kodamanların ellerinde oyuncak gibi oynanan küçük dünya devletlerinin, ekonomik problemlerinden önce sosyal problemleri vardır ki, bu problemlerin doğru bir çözümüyle ancak bu ülkeler ekonomik yapılarını inşa edebilecek ve sonra da geliştirebileceklerdir.

Halbuki bu milletlerin toplumları, yine aynı iki fesat unsurunun durmadan bozguna uğrattığı talihsiz yığınlar olmaktan kurtulmuş değildir. İçtimaî kararsızlıkları durmadan ilerleten, körükleyen yaban kafalı güçler, bu ülkelerde ikili emperyalizme zemin hazırlıyorlar; bu yüzden de bu talihsiz ülkelerin, değil ekonomik bünyelerini kurup geliştirmeleri, sosyal varlıklarını istikrara ulaştırmaları bile bir türlü mümkün olmuyor! Bu gözü yaşlı, bağrı taşlı milletlerin ne denli içtimaî felâketlere uğradıklarını görüp duruyoruz. Henüz, mensubu oldukları idârî sistemleri bile milli bünyelerine mal edememiş bu ülkeler, askerî kuvvetler yoluyla zoru zoruna ayakta durmaya çalışmaktadırlar. Eğer kara gün dostu örfî güçler olmasaydı, hür dünyanın birkaç ülkesi daha demirperdenin kanlı parmaklıklarına takılacaktı. **Millet bütünlüğünü ayakta tutmıya çalışan askerî idârelerin ise bir ülkede uzun zaman kalması, birçok zararları, tehlikeleri önlemesine rağmen, serbest idârenin gölgesinde yapılacak birçok işleri de zarûreten geciktirmektedir.**

Kısacası, ekonomiye giden yollar bugün tutuludur. Çünkü, böylesi ülkelerin, başta eğitim ve idâre olmak üzere, düzene girmiş hiç bir içtimâî (sosyal) kesimi yok gibidir. Bunca uzun zaman hasta kalmış bir cemiyet, hangi kuvve-

(Devamı 27. sayfada)

TEFSİR

قال تعالى : وبشرالذين آمنوا وعملوا الصالحات أن لهم جنات تجرى من تحتها الانهار ...

Kendisinde «Bakara» zikredilen sûrenin 25 inci âyeti olan bu ilâhî kelâmda mü'minlere müjdeler verilmektedir. Tebşir kelimesinin lügat anlamı herhangi bir hususta ilk olarak getirilen haberdir. İyi veya kötü haber olması mevzuubahis değildir. Şu halde bir insana ulaştırılan sevindirici bir haber beşaret olabileceği gibi, üzücü bir haber de beşârettir. Şu kadar var ki, bu kelime herhangi bir kayda mukterin olarak zikredilmez ve hayırlı şeylere hamlolunur. Aksine ise bir kayıt zikredilir ki, (فبشرهم بعذاب أليم) âyeti kerimesinde olduğu gibi.

Tebşirin ilk habere ıtlak edileceği hususuna binâen bir kimse «bana falan şeyi tebşir edene şöyle bir mükâfat var» dese ve o şeyi de kendisine birden fazla tebşir etse bu mükâfata ilk haber veren lâyık görülür. Zira söz sahibi «tebşir» kelimesi yerine «ihbar» lâfzını kullanmış olsaydı o zaman o şeyi kendisine her haber verene va'dettiği mükâfatı vermesi gerekecekti. (آمنوا وعملوا الصالحات) terkibi her ne kadar erkeklere şamil bulunuyorsa da, kadınlar tebeiyyetle bu hitaba dahildirler. Yani iman edip ameli salih işleyen kadınlara da aynı müjde vardır. Şu kadarı var ki, Kur'an'ın birçok yerinde erkeklere tevcih edilen, onların kadınlara nispetle mütefevvik olduklarını anlamak (أالله أعلم) mümkündür. Yine bu terkipten iman ve amelin ayrı ayrı şeyler olduğunu anlıyoruz. Yani amel imandan bir cüz değildir. Bu sebeple de imanla ölen ve hiç amel etmiyen bir kimse cezasını gördükten sonra cennete girecektir. Amelin imandan bir cüz olduğunu söyliyenlere göre ise amel imanla beraber olmalıdır. Bunlara göre cennet ancak iman ve ameli salih ile kazanılır.

(صالحة وصالحات) nın cem'idir. Aslı itibariyle aklen ve naklen doğru ve hayırlı mânâsına gelirken, daha sonra kalbî, bedenî ve malî olmak üzere üçe ayrılabilen amel-i salih mânâsına isim olmuştur.

Ameli salih işliyen ve iman edenlere verilecek müjde cennettir. Yâni onlar için âhirette cennetler vardır. Fakat bu cennetlerin hakikatını ancak Allah (c.c.) bilir. Cennet kelimesini meydana getiren (ج . ن . ن) sesleri daima bir gizlilik ve setr mânâsı ifade ederler. Meselâ : (جنين) henüz ana rahmindeki çocuğa denir. (جن) ise görünmeyen mahlûklardır. (جنون) da aklın zâil olmasıdır ki, hepsinde bir gizlilik ve setr mevcuttur.

Şu halde cennet, gayet sık ve girift ağaçlardan meydana gelen, zemini hiç görülmeyen ve bilhassa dünya gözüyle görülmeyecek olan ilâhî bir nimettir.

Hemen sonra Cenab-ı Hak mahiyetini tam mânâsiyle bilemiyeceğimiz cennetin bize uygun bir vasfını beyan buyuruyor ki, o da ağaçların altından ırmakların akar olmasıdır.

نهر «nehr» kelimesi, suyun aktığı mecranın, yani su yatağının mı, yoksa bizzat akan suyun mu ismi olup olmadığı hususunda ihtilâf edilmiştir. Sahih olan kavle göre «Nehir» su yatağının ismidir. Şu halde Fırat dediğimiz zaman bir su mecrası akla gelir. Bu durumda «Nehir akıı» sözümüz bir nevi mecaz olur ki, dilimizdeki «soba yandı» ve «okula sor» tabirleri gibi. Âyet-i kerime de böyledir. Yani تجرى من تحتها الانهار terkibindeki تجرى kelimesinin ألانهار a isnadı mecazdır. Çünkü akan nehir yani suyun mecrası, yatağı değil bizzat sudur. Ancak müfessirlerin beyan buyurduklarına göre cennet ırmaklarında bizim alışık olduğumuz tip mecralar yoktur. Onlardan bazıları cennet köşklerinin üzerinde ve büznillah — tabir caizse — havada akarlar. Bir kısmı da düz bir yerde ve sanki bir yataktaymış gibidir. Kimi süt, kimi bal ve kimisi de tatlı su nehirleridir onların.

mü'minlere müjde

•

Dr. Hüseyin KÜÇÜKKALAY

Ruh Terbiyesi(*)

— I —

•

Muhammed KUTUB

□

Tercüme eden :
Durmuş Ali KAYAPINAR

Ruh nedir?..

Kapalı, müphem, sınır tanımayan birşey!..

Ruhun yapısındaki bu kapalılık, ruhu kuşatan bu perde, insan aklının derinliklerine inemediği bu sır yok mu? İşte son asırlarda maddecileri şaşırtan ve ruhu hesaba katmayıp, tamamen inkâr etmelerine sebep olan nokta budur.

Onlara göre, beş duyunun göremediği herşey, mevcut değildir!.. Ruh'da beş duyu ile görülemez, o halde ruh'da mevcut değildir!..

Fakat, **Aldus Heksili,** hiç bir dine inanmadığı halde, maddecilere, hakkında kesip biçtikleri ruh konusunda unuttukları bir gerçeği hatırlatırken şöyle demektedir : «İtiraf etmek zorundayız ki, bazı insanlar beş duyu dışında kalan bir yolla meçhûlü sezme kudretine sahiptirler. Bu sezginin nasıl cereyan ettiğini bilmiyoruz diye inkâr etmemiz doğru olmaz. Zira, kavrama ve düşünme olaylarının da cereyan tarzını bilmiyoruz. Bilmediğimiz için bunları inkâra kalkmamız, bu konudaki bilgisizliğimize hiç bir ilâve yapmaz. İçimizde kavrama veya hatırlama mûcizesinin nasıl cereyan ettiğini bilen bir kimse var mıdır?.. Bunları nasıl bilemiyorsak, sezginin cereyan tarzını da öylece bilemiyoruz. Ama, buna rağmen sezgi ilmî bir gerçektir.»

Bununla beraber, Aldus Heksili, yolun tamamını değil, yarısını bizimle birlikte yürümektedir. İnsanda bazı şeyleri sezebilen meçhûl bir gücün bulunduğunu kabul etmekte; bizim bu gücün sırrına erememiz ve mâhiyetini bilememiz, onun gerçekten yok olması anlamına gelmez; biz bilmesek de bu güç yine vardır demekte ve bunlardan daha mühim olanı, kavrama ve hatırlama olaylarında olduğu gibi, mahiyetini bilememize rağmen, insanlığın beş duyu dışında bazı güçlere sahip olduğunu itiraf etmektedir.

Bu, yolun yarısıdır. Zirâ, Heksili, bu bilinmiyen gücü yalnız **sezgi** konusuna hasretmekte; sonra insanların tümüne değil de yalnız bazı kimselere mahsus bir güç saymaktadır. Beş duyu dışında kalan sezgiyi bütün insanlığın aslî gücü olarak kabul etmemektedir. Ama insan materyalizmin her çeşit duygu ve düşüncelerine hâkim olduğu ve maddeciliğin derinliklerinde boğulup kalmış olan garbın materyalist anlayışı açısından konuya eğildiği zaman, bir kerre bu mühim i'tirâfın **İMÂNA İNANMIYAN** bir kimseden geldiğini görecektir. Bu da en azından, insanın doğru düşünme yönünde büyük bir ilerleme kaydetmiş olduğunu gösterir. İMÂN'ın insanlık tarihinin ilk sahifelerinde kararlaştırıp yürürlüğe koyduğu doğru düşünce...

Ruh, meçhul bir güçtür, kapalıdır, müphemdir, kavranamaz, anlaşılamaz, sırrına erilemez.

Kavrama ve hatırlama olaylarının, beş duyu içerisine girdiğini kabul etsek ve bu yüzden bunların gerçekten var olduğuna inansak, yanlış bir kanaate düşmüş oluruz. Çünki bunlar, aslında beş duyu ile hissedilen şeyler değildir. Biz, bunların yalnız sonuçlarını kavrıyabiliyoruz; kendilerini değil... Bizi bu yanlış kanaate sürükleyen, bunların sonuçlarını gayet net bir şekilde hissetmemizdir. Kavrama ve hatırlamada durum bu olduğu gibi; kavrama ve hatırlama olaylarının oluş şeklini bildiğimizi zannetmemiz de yine bu sonuçların netliğinden ileri gelmektedir. Aslında biz ne kavrama, ne hatırlama ve ne de bunların oluş şekillerini biliyoruz. Biz, bunların yalnız beş duyunun kavrayabildiği sonuçları ile yetiniyoruz, o kadar!..

Eğer azıcık düşünecek olursak, ruh gücünün de aynı durumda olduğunu göreceğiz!..

Bu da, ma'nâ ve mâhiyet bakımından tamamen kapalı, müphem ve insanın kavrıyamıyacağı birşeydir. Ama sonuçları hiç de kapalı ve kavranamaz değildir.

Hatırlama olayının tanımını yapmaya kalksak, onu açıklayacak bir tek kelime bulabiliriz; o da: **«hatırlama»**dır. «Hatırlama olayı; hatırlama olayıdır» demekten başka çaremiz yoktur!..

Kavrama, (anlama), olayını tarif edecek olsak, ya aynı kelimeyi, ya da eş anlamlı başka bir kelimeyi kullanmak ve: «Kavrama olayı: kavrama olayıdır.» demek zorundayız!..

Fakat, ruh öyle mi ya!.. Ruh'un tanımını yaparken, hiç değilse; «Ruh : insanı meçhule, bilinmiyene ulaştıran; beş duyuya kapalı olan gayb âlemine kavuşturan güçtür.» diyebiliriz bâri!..

Sezgi, rûhî bir olaydır. Gaybdan haber verme anlamına gelen rüyâ, rûhî bir olaydır. Telepati denilen, arada hiç bir cihaz veya vasıta olmadan uzaktan uzağa anlaşma, rûhi bir olaydır.

(Devam edecek)

(*) Muhammed Kutub'un İSLÂM TERBİYESİ adlı eserinin RUH TERBİYESİ bölümünden, II. baskı, s. (43-46), Şam baskısı.

KOMÜNİZM VE RUSYA(*)

POL SELİM

1930 da Rusya'da doğdum. Kendimi bilecek yaşa gelince Allah'ı bilmem ve îmân etmem nasip olmuştu. Fakat insanın fânî ömür değil, ebedî bir hayat için yaratıldığından haberim yoktu. Mânevî ilmin komünizmde yeri olmadığı gibi, yasaklanmıştı da. Bu dünyanın bir deneme âlemi olduğunu yirmi iki yaşımda Almanya'da öğrendim. Durumu öğrenince ibadet ve ilâhî bilgilerle meşgul oldum. Beethoven'in «Kulağımın duymadığından ötürü üzülmüyorum, çünkü ebedî olan âhiret hayatında duyacağım.» cümlesinin anlamını her yönden bir dereceye kadar ben de yaşamaya başladım. Önceden ölenlere üzülürdüm, şimdi ise ölümden korktukları için acıyorum. Bilhassa savaşta ölenler şayet imansız değillerse Allah'ın özel merhametiyle cennetlik olacaklarından, harplerden dahi vahşet değil, ünsiyet duymaya başladım. Bu vaziyet karşısında inandıkları halde hayatın hayat, neşe, müjde dolu sırlarından bîhaber kimselere faydalı olur ümidiyle iki küçük eser yazdım.

Bir kitap daha hazırladım. Bu sefer «Âlem insan hayatı için tesadüfen dönüyor, insan bu hayatı tesadüfen yaşıyor.» diyen komünistler hakkında bildiğim gerçekleri de yazmaya karar verdim. Daha doğrusu I. ve II. Dünya Savaşları'nda komünizmden kurtulan, ayrıca hür milletlerin yazarlarının komünizm hakkında telif ettikleri ciltler dolusu kitaplarının özetini birkaç sahifede, basit kelimelerle de olsa insanlara duyurmak istedim.

Çünkü komünizmin ne olduğu, koca Rusya'nın birkaç komünistin eline nasıl geçtiği, komünistlerin iktidara gelince neler yaptıkları ağır ve çok sahifelerin içinde masallaşıyor. Oysa bugün bazı memleketlerde komünizme hayran kalanların sayısı artmaktadır, birçok gençler komünist oluyorlar. Biz bu kimseler ile komünizm hakkında konuşma fırsatını bulamıyoruz, ama görüştüğümüz insanlar arasında komünist olanlara hak verenler «Ne yapsınlar, ülkemizde cereyan eden haksızlıklar onları komünizme sürüklemektedir.» diyenler vardır.

Böylelerinden arada bir konuştuğum birisine komünizm hakkında neler bildiğini sordum. Dedi ki :

— Orada sömürgeci ağa yok. Herkes devlete çalışır. Ben de kendim gibi birine çalışmaktansa hükûmete çalışırım daha iyi değil mi?

— Bir şahsa isteğimle çalışmaktansa hükûmetin hapishanesinde zorla çalıştırılmayı tercih ederim demek mi istiyorsunuz?

— Yani Rusya'nın hapishane olduğunu mu söylüyorsunuz?

— Evet, maalesef öyledir. Demirperde ile örtülmüş koca bir hapishanedir orası.

Sovyetlerde millet kayıtsız şartsız komünistlerin kölesidir. Hem de çalışacak yaşta ve güçte oldukça ömür boyunca. Milletin yüzde seksen beşi karın tokluğuna çalışırlar. Fakat karınları doymaz. Evinde kıymetli eşyası olanlar bu yüzde seksen beşin dışındaki kimselerdir. Radyosu olan parmakla gösterilir, ama radyosu ancak Moskova'yı alır. Maamafih farzedelim halk herşeye sahiptir. Ama sahip olamadıkları ve olmayacakları birşey vardır, o da hürriyettir. Şu halde Rusya hapishane veyahut bir esir kampıdır. Orada bir insan kendisine gösterilen işi ister istemez yapacaktır. İş ağırmış, adamın bünyesi zayıfmış, ölecekmiş, değişmez. Orada bir işçi başka yere gidip çalışmak isterse pasaport verilmez. Pasaportsuz ise yurt içinde dahi bir şehirden diğer bir şehire gidilemez. Gidildiği takdirde çok çabuk yakalanır, çünkü polis yabancıları hemen tanır.

Rusya'da komünistler de dahil olmak üzere her insan her an için bir iftira ile yakalanacağı, idam edileceği korkusundan kurtulamaz.

Bu vaziyet ve şartlar altında yaşayan insanın herşeyi olsa ne kıymeti olabilir? Adama komünizmden birşeyler anlatmaya çalıştım, üstelik komünist olanlara hak tanıyan bu muhterem zat dindardı. Dolayısiyle son olarak: Sen onlara hak tanıyorsun, ne yazık ki, onlar sana yaratanına ibadet etmen için hak tanımayacaklar. Çoluk çocuğuna Allah'dan, cennet ve cehennemden bahsetmene izin vermeyecekler. Neticede seni komünistler kendileri ile beraber cehenneme götürecekler. Zira Allah, Allah'ı inkâr edenleri ve inandıkları halde îmânsızlara hak verenleri sevmez, KOMÜNİZM!

Bugün tahsilli kimselerin çoğu dahi Çar Nikola'yı tahttan indirenlerin komünistler olduğunu bilirler, Rus mekteplerindeki gibi, bazı hür memleketlerde de tarih böyle okutulur. Bu şu demektir ki, Rus milleti komünizmi anlamış, komünist olmuşlar da zaferi kazanmışlar! Oysa Çar Nikola'nın tahttan indirildiği günlerde Lenin İsviçre'de, Stalin ise hapisteydi. İlk ihtilâli yapanlar Demokrat ve Eserler gibi birkaç partiydi. Aynı zamanda Nikola kendi adamları tarafından ihanete uğramıştı.

İhtilâli yapanlar Petersburg'da toplandılar. Rusya'nın acıklı durumuna hal çaresi, iyi bir idare şekli bulmak için çalışmalarına başladılar. Ne yazık ki ilk işleri kendilerinin ve Rusya'daki milletlerin mezarlarını kazmak oldu. Yani Rusya'nın birkaç canavarın eline geçmesine onların gafletleri sebep oldu. Sürgünde olan komünistleri serbest bıraktılar. Çar Nikola kadar anlayışlı ve tedbirli olmadılar. Tilki gibi kurnaz, kurt kadar vicdansız, Firavundan daha îmânsız olan Lenin, Stalin ve arkadaşları Petersburg'a yetiştiler ve gerek gizli, gerek açıktan geceli gündüzlü çalışmaya koyuldular. Komünizme tamamen zıt vaatlerde bulundular. Bu vaatlerini Rusya'nın her tarafına serbestçe ulaştırabildiler. Herkese toprak ve hayvan verileceğine milleti inandırdılar. Böyle vaatlere Rus milleti kanmaya başladı. Çünkü Rus halkının ne Komünizmden, ne de Lenin ve Stalin'in niyetlerinin Komünizm olduğundan haberleri vardı. Komünizmi az çok bilen siyasetçiler ise halkı ve komünistleri başıboş bırakmışlardı Onlar yumuşak koltuklarda keyfî çalışmalarına devam ederken, komünistler melek şekline bürünmüş, cennet vaadiyle Rusya'yı dolaşmışlardı.

Bu cennete önce girmek isteyenler Patomkin ve Abrora gemilerinin bahriyelileri oldu. Petersburg'da geçici hükûmetin çalıştığı bina, içindeki siyasetçilerle birlikte adı geçen gemiler tarafından top ateşine tutuldu. Böylelikle ilk inkılâbı yapan partililer kazdıkları mezara ilk girenler oldular. Rusya tekrar iç savaşa girdi. Cennet vaadlerinin arkasından cânıyâne de olsa bu zafer komünistlere, komünizmi bildiklerinden değil, gerçek bir kurtarıcı olduklarına inandırdıklarından dolayı taraftar kazandırdı. Beyaz ordu mağlup oldu.

Komünistlerin Rusya'yı elde etmek için kullandıkları usulü kullanan bir gencin hikâyesini buraya alıyorum :

Güzellik ve sempatiden nasibi olmayan bir delikanlı güzelliği ile dillere destan olan bir kızı sevmiş. Fakat kızın kendisi ile evlenemiyeceğini bilen genç, kıza çok yakışıklı olan arkadaşını göndermiş, kız razı olmuştur. Böylece kız gelin olarak çirkin oğlanın evine getirilmiştir. Yakışıklı delikanlının yerine çirkin oğlanı karşısında gören genç kız aldatıldığını farketmiş, feryat etmiş, saçını başını yolmuş ise de çirkin adamla evlendirilmiştir.

Aynen bu şekilde komünistler Rusya'da zaferi kazanabilmek için halka komünizmde yeri olmayan hürriyet ve cennet vaat etmişlerdir. Komünizmin tatbikine ancak zaferden yedi sekiz sene sonra girişmek cesaretini bulmuşlardır. Nep adı verilen, isteyenin istediği işle iştigal ettiği birkaç senede Stalin en tehlikeli bildiği kimseleri temizledi. Her tarafa gizli ajanlar gönderdi, mühim mevkilere kendi yaradılışındaki kimseleri yerleştirdi.

Nihayet komünizme geçerken ikinci bir temizlik başladı. Zenginler, din adamları ve beyaz ordudan onlara karşı gelenler kurşuna dizildiler. İdamdan daha beter olan Sibirya'ya gönderildiler, malları devlete alındı, çoluk çocuk perişan oldu.

Önceki katliamı normal karşılayan Rus milleti bu sefer umdukları gibi bir meleğin eline düşmediklerini sezdiler. Bunun arkasından inkılâpta kârlı çıkacaklarından şüphe etmiyenler dahil bütün halkın hükûmete çalışmaları emredildi.

Birkaç köy birleşerek bir arada çalışacaklardı. Topraklar terkedilecek, şahsî mallar kolhoza devredilecekti. Bu son bildiriden sonra ancak Rusya'daki milletler komünizmi anladılar, fakat iş işten geçmişti. Bu vaziyet karşısında bir kısım halk, at, inek ve öküzlerini kolhoza devretmektense öldürmeyi tercih ediyorlardı. Kolhoza girmemekte, kolhozda çalışmamakta direndiler. Stalin bunun da çaresini buldu. Şehir halkına yetecek kadar erzağı köylülerden silâh zoruyla topladı. Korkunç bir açlık başgösterdi; aşağı yukarı açlıktan 25 milyon insan öldü.

Stalin fırsatı yine kaçırmadı, felâketten istifade ederek her tarafta altın ve gümüş dükkânları açtırdı. Altını, gümüşü olan herkes, karşılığında bir miktar erzak aldı. Böylelikle halkın bütün altın ve gümüşü de hükûmetin eline geçmiş oldu. Hüküm süren vahşet karşısında komünistlerin bir kısmı dahi komünizmden nefret ediyordu. Her nekadar yer yer plânsız ve birbirinden habersiz ayaklanmalar oldu ise de Stalin'in çizmesi altında ezildiler. Yine de kurtuluş çareleri arandığından haberdar olan Stalin yeni bir katliama girişti. Bu sefer temizlenenlerin çoğunu komünistler teşkil etti. Temizlik hafif veya ağır her sene zaruri idi. Yani komünizmin hayatı kana bağlı idi. Özellikle 1937 senesinde komünizmin ve kendi hayatının tehlikede olduğunu anlayınca, kendisi de dahil olmak üzere dokuz kişiden kurulu yüksek PREZİDÜM üyelerinden beşini, beş mareşaldan üçünü, bu oranda ordudan ve komünistlerden 67 milyon insanı yok etti. Yani başka bir ifade ile Rusya'da komünizmin barınabilmesi milletin beşte birinin temizlenmesi ile mümkün olmuştur.

Sırası gelmişken birçok memleketlerde gafil idarecilere ve cahil sermayedarlara karşı duydukları kin veya komünistlerden elde ettikleri ufak menfaatler karşılığında komünist olanlara şunu belirtmek istiyorum : Ben komünist olurum, ömrümün sonuna kadar keyfime bakarım hayalleri suya düşerek, zikrettiğim komünistler gibi, onlar da şu veya bu sebeplerden dolayı temizleneceklerdir.

1917 ihtilâlinde Stalin'in eline Rusya'yı teslim edenler şayet önceden komünizmden biraz haberdar olmuş olsalardı hiç zaman kaybetmeden, taviz vermeden ne kadar komünist varsa hepsini asarlardı; gayet tabiî ki başta Lenin ve Stalin olmak üzere.

Evet, inkârı mümkün olmıyan bir hakikattir ki, her memlekette biri diğerine nazaran az ve çok haksızlıklar olur, bu haksızlıklar ise komünizmin en haklı tarafından daha hafiftir. Maamafih her vatandaşın, ülkesinde cereyan eden haksızlıkları komünizmsiz de önlenmesi için seçimde reyi ile, her zaman için de haklı bildiği gerçekleri yazı ve sözü ile müdafaa etmesi mümkündür.

Bir kimsenin komünizmi bilerek komünist olması için en azından Stalin kadar vicdan ve îmandan yoksun olması gerekir. Halbuki bazı ülkelerde bugün komünist olanların hepsi de îman ve vicdandan sıyrılmış kimseler olmaları mümkün değildir. İşte bunlar bilmiyorlar.

Normal bir insanın, kendi başına geldiği takdirde hoşlanmayacağı bir olayın, başkasının üzerine çökmesine de razı olmaması gerekir. Ne gariptir ki, insan, musîbet kendi başına gelip çatmadan musibet nedir bilmez. İnsan kör olmadan gözünün, sağır olmayınca da kulağının değerini anlıyamaz. Bunun gibi, komünizmi görmeden, yani hapse düşmeden hürriyetin kıymetini idrak edemez. Acaba bugün birçok ülkelerde komünist olanlardan kaç tanesi Rusya'da 30-40 milyon insanın başına geldiği gibi, alınteri ile kazandığı mal yüzünden idam edilmesini ister? Acaba bu kimselerden kaç kişi ister ki, canımın istemediği ve bünyesine uygun olmayan bir işte zor ile çalıştırılsın, meramını anlatmak mümkün olmasın, yaratanına îman ve ibadetinden dolayı sürgün edilsin ve hapse girsin, çoluk çocuğu perişan olsun, hak ve gerçek bildiği fikirlerini söylemek, yazmak mümkün olmasın?

Marks, komünizm hakkında çok şeyler yazmıştır. Adına Marsk felsefesi denir. Ama eğer Rusya'da icraatta gördüklerimiz Marks'ın kitabının gereği ise Komünizm ne ilimdir, ne ideolojidir, ne de doktrindir. Ancak korkunç bir katliamdır. Şahidi olduğumuza göre Marksizmde bütün zenginler, din adamları, aynı zamanda komünizmden hoşlanmayanlar hayat hakkına sahip değildir. Buna mukabil farzedelim bir başka Marks daha çıksa ve dese ki, fakirler tamamen yok edilmelidirler, onlar fakir ismine sığınmışlarsa da aslında birer tembel mikropturlar, ayyaştırlar. Biz kuruşu kuruşa katarak zengin olurken, onlar ellerine geçen para ile kumar oynuyorlar, icabında hırsızlık yapıyorlar,

(Devamı 27. sayfada)

(*) **Pol Selim (Manghof S.T.N. 40 Münich — Deutschland) imzasıyla gelen yazıyı neşrediyoruz.**

İSLÂM HUKUKU

ADAK

• Mehmet SAVAŞ •

— II —

3— **Yapılan nezrin mümkün olan şeylerle yapılması :** Meselâ, bir kimsenin geçen günü oruç tutacağım demek veya bir kadının âdet günlerinde oruç tutacağım demesi gibi. Buna benzer bütün adaklar sahih olmadığı gibi, birşey de lâzım gelmez. Zira geçen günü oruç tutmak mümkün değildir. Adet halinde oruç tutacağım denilmesi ise bir ma'siyettir, ibadet değildir.

4— **Nezir yoluyla iltizâm ettiği şeyin mâlik olduğu şeyden çok olmaması ve nezir yapılan veya nezir olarak gösterilen şeyin de — meselâ hayvanın — başkasının malı olmaması şarttır.** Bu şarta göre bir kimse bin lira nezir yapar da yüz liradan başka parası olmazsa yalnız yüz lirayı dağıtması gerekir. İkincisine misâl olarak da, bir kimsenin başkasına âit bir koyunu veya bir malı göstererek «bunu adak olarak adadım» demesini gösterebiliriz ki, bu da sahih değildir.

Nezir konusunda yazılmaya değer çok şeyler olmakla beraber burada fıkıh kitaplarının serdettiği şeyleri ve nezrin kısımlarını yazmak lüzumunu hissetmiyorum. Zira okuyucularımızın ekseriyetini teşkil eden pek çok kimseye nezirden başka meseleler gerekmektedir. Onun için burada bu mevzû ile ilgili birkaç misâl vermekle iktifâ edeceğim :

1— Bazı kimseler — bilhassa kadınlar — dileği olursa oğlunu veya kendisini kurban edeceklerini adarlar; bu nevi adakların bir koyun kesmekle yerine geleceğini fıkıh âlimleri kaydetmektedirler. Çünkü insanın kendisini veya oğlunu kesmesi bir ibâdet değil, bilâkis bir cinâyettir.

2— Sadakalar veya kesilecek adak kurbanında falan yerde (Mekke müstesnâ) keseceğim, veya falan yerin fakirlerine şu kadar para dağıtacağım gibi sözlerle yapılan ta'yinler hükümsüzdür; bulunduğu yerde kesip mahallî fakirlere dağıtabileceği gibi, parayı da aynı yerin fakirlerine dağıtabilir, o ta'yin ettiği yere gitmesi gerekmez. Ama, falan fakire der, ismini söylerse ona vermesi gerekir.

3— Yine bazı kimseler başlamak istediği işte muvaffak olursa veya falan mevkiye ulaşırsa veya ticaretinde bu yıl şu kadar kâr ederse yaya olarak hacca gideceklerini söylerler ve adarlar. Buna benzer bir hâdise asr-ı saâdette vuku' bulur. Adayan adam Hz. Peygambere gelip : «Yaya olarak hacca gitmem gerekir mi?» diye sorduğunda : «Cenâb-ı Hak azaptan müsteğnîdir. Bin! Ve bindiğin için de bir kurban kes.» cevabını alır (1).

Adakta mühim olan iki şey vardır : Şöyle ki, adayan kimse adadıktan sonra hemen «İnşâallah» derse, yâni adağı Cenâb-ı Hakk'ın meşîetine ta'lîk ederse meşîet kulca ma'lûm olmadığı için hiç birşey lâzım gelmez. Meselâ, bir kimse oğlum doktor çıkarsa veya mühendis olursa bir kurban keseceğim inşâallah veya inşâallah bin rek'at namaz kılacağım derse, oğlu da doktor veya mühendis olursa «inşâallah» dediği için hiç birşey lâzım gelmez. Birçok kimselerin «Sağ olursam bu yıl inşâallah üç ayları tutacağım» sözü de bu kabîldendir.

Mühim olan ikinci mesele ise, yapılan nezirlerde hem nezir, hem de yemin kasdedilirse, hem adağın yerine getirilmesi ve hem de muhâlefet hâlinde yemin keffaretinin verilmesi icap eder. Fakat adak ile yalnız yemin kasdedilirse keffaretle iktifâ edilir. Buna benzer bir kimse babasına veya annesine «Seninle konuşursam haram olsun» derse, konuşması ve keffaret vermesi lâzımdır. Çünkü anne ve babaya küsmek ve onlarla konuşmamak haramdır.

---

(1) Bedâiu's-sanâi' (Kâsânî), c. 5, s. 84.

AVRUPA'DA İSLÂMİYET

Gerçeğe Doğru

Yazan :
S. Celâleddin Lauder BRUNTON
(İngiliz Devlet adamı ve Baronu)*

Çeviren :
Aydın TALAY

İslâmiyetle müşerref olduğum zaman duyduğum derin hazzı ifadeye fırsat bulmuştum. Hıristiyan bir ailenin elinde yetişmiştim. Daha genç çağlarımda din bilgisine ilgi duymuştum. Aktif bir görevi yüklenmeksizin İngiliz Kilisesinin Misyoner çalışmalarına katılmıştım. Birkaç yıl öncesine kadar insanın insana tatbik edegeldiği «Ebedî azap» denilen birşey dikkatimi çekmişti. Bu husus bende o derece nefret uyandırmıştı ki, septik(şüpheci) olmuştum. Herşeyi bilen ve takdir eden bir yaratıcının ancak ebedî bir azaba muktedir olduğunu düşünüyordum. Aksi halde O'nun ölçüsü beşer ölçüsünden aşağıda kalacaktır. Allah'a inanmak fakat onun yüce kudretini tamamiyle anlayabilirim hatasına düşmemek gerekir. Bilâhare dikkatimi diğer dinler üzerinde araştırma yapmaya verdim ve her defasında hayret ve dehşetlere düştüm.

Hâkim olan Allah'a karşı ibadet, hizmet ve sevgi zaptedilmez bir his halinde içimde büyüyordu. Hıristiyanlığın inanç sistemi İncil'den ibaretti. Fakat bunu çok karmaşık buluyordum. İncil ve Hazreti İsa'nın emirlerinin tahrif edilmesine imkân var mıydı? Çalışmalarımı İncil üzerine teksif ettim. Memnuniyet verici bir neticeye ulaştım.

Bir müddet sonra insan inancının dışına itilmiş olduğumu müşahede ettim. İnsanın bir vücut ve bir de görünmeyen ve ölümsüz kuvvetten teşekkül ettiğini, günahların her iki dünyada da cezasını bulacağını kavradım. İşlenen hatalara nedamet duyulduğu takdirde Allah'ın şefkat ve merhameti ile affedilebileceği neticesine vardım.

Gerçeği elde etme, doğru yaşama, azimle ve derinliğine çalışma neticesinde yükte hafif pahada ağır bir inci bulmuştum. Tekrar kendimi İslâmî çalışmalara verdim. İslâmiyette beni cezbeden ve mesteden bir taraf vardı. İ h r a köyünün karanlık ve bilinmeyen köşelerinde cemiyetin en düşük sınıfları arasında yaşamak ve onları gerçeğe ve Allah bilgisine yaklaştırmak, kardeşlik ve temizliği ruhlara damla damla sindirmek için büyük bir gayretle zamanımı ve enerjimi muhteşem çalışmalara vermiştim.

Burada maksadım ne halk içindeki çalışmalarımı, ne katlandığım muazzam müşkülâtları dile getirmek, ne de göğüs gerdiğim fedakârlıkları ifade etmek değildir. Bu şartları gerek fizikman ve gerekse moralman faydalı yöne dönüştürerek kolayca yoluma devam ediyordum.

Hazreti Muhammedin (A.S.) hayatını baştan başa tetkik ettim. Bu konuda çok az şeyler bildiğimi ve Hıristiyanlardan gelen çirkin bir sesle bu peygamberin suçlu gösterilmeye çalışıldığını anladım. Artık bu gerçeği yobazlık ve kin gözlükleri dışında bütün çıplaklığı ile müşahade ediyordum. Bir müddet sonra maneviyat bilgisine sahip olduğum gibi araştırmanın ciddiyetinden şüphe etmenin imkânsız olduğunu da kavramıştım.

Hazreti Muhammedin (A.S.) insanlık uğrunda göstermiş olduğu harikulâde başarılarını okuduktan sonra bu büyük insanı suçlamanın doğru bir hareket olmayacağı neticesine vardım. Putlara tapan, günahlar içinde yüzen, kir ve çıplaklıkla bunalan beşeriyete temizliği, sadeliği ve giyim nezahetini öğretirken insanın arzu ettiği şahsî şeref ve itibarı, hoşgörürlüğü dinî bir vecibe halinde getiriyor ve anlamsız putların yerine tek ve bir olan Allah'a ibadeti emrediyordu. İslâmiyet dünyanın en güçlü ve sarsılmaz kurtarıcısı haline gelmiştir. Beşerin ne ki faydasınadır burada düşünülmüş ve başarılmıştır. Bu cihanşümul görüş ve temizlik yanında ne hazindir ki, Hıristiyanlar gerçeği ters göstermek için var güçleri ile çalışıyorlar. Bu husus beni derin üzüntü ve düşüncelere garkederken Hintli arkadaşım Mian Emirüddin ziyaretime gelmişti. İşte bu geliş hayatımda bir meşale olacak inanç ateşini yakmaya kâfi gelmiştir. Bugünkü Hıristiyanlığın tahammül edilmez durumu üzerinde münakasa ederek İslâmın mümtaz havasında karar kıldı. Sadeliği, intizamı, müsamahayı, sevgi ve kardeşliği bulmuştum.

Bu gerçeği kavrayalı kısa bir zaman oldu. Dileğim şudur ki, uzun bir hayat yaşayayım ve bunu tamamiyle İslâma hasredeyim.

(*) S. Celâleddin Lauder Brunton, Oxford Üniversitesi mezunudur. İngiliz Baronlarından olup geniş bir üne sahiptir.

ISLÂM OUR CHOISE'den

İSLÂM TARİHİ

Güneş Doğuyor

•

Ebul Cihad

Mekke'ye yaklaştıkça Ebû Kebşe ve Halîme'nin üzüntüleri gittikçe artıyordu. Bilhassa Halîme ara-sıra ağlıyor ve hıçkırıyordu. Muhammed ise süt annesi ve onun eşine, Ebû Kebşe'ye niçin ağladıklarını sordu. Halîme :

— Artık senden uzak kalacağız, seni annene bırakacağız. Kimbilir belki seni görmemiz bir daha nasîb olmıyacaktır. Bunun için de çok üzülüyor ve ağlıyoruz.

— Yoksa benden sizleri üzen bir hâdise mi zuhûr etti? Yoksa sizleri üzdüm mü?

— Hayır yavrum, senden çok memnunduk, senin varlığın bizim için bir bereket kaynağı olmuştu. Mutluluğu, bolluğu, huzuru, nimeti senin aramıza gelişinle tatmıştık; aynı zamanda kalblerimizi de fethetmiştin. Senden ayrılmak bize çok acı gelecek.

Bunları duyan Muhammed üzülüyor, onun da gözleri yaşarıyordu. Bir taraftan da annesine kavuşacağı sevincinin te'siri yüzünde zaman zaman beliriyordu.

Yolculuk daha uzun sürmedi. Nihayet Mekke'ye girdiler ve Âmine'nin bulunduğu evin kapısı çalındı. Âmine az sonra kapıyı açtı. Karşısında Halîme ve oğlu Muhammed'i görünce şaşırdı ve hemen sordu :

— Hayırdır inşâallah, niye geldin Halîme?

Halîme kendini salıverdi ve hüngür hüngür ağlamıya başladı.

— Artık Muhammed'in yanımızda kalma günü dolmuştur. Onu size iâde etmeye getirdim, dedi.

— Ama daha önceleri onun yanında yıllarca kalmasını temenni ederdin, onu çok sevdiğini söylerdin. Ne çabuk değiştin sen böyle Halîme!

— Değişmedim, yine de ona bağlıyım ve seviyorum. Bilmem kendimi ondan sonra ne ile ve kiminle avutacağım. Kendi öz çocuklarım onun yerini tutamıyacaklardır.

— Pekiyi, öyle ise doğru söyle; Onu niçin getirdin? Muhakkak birşey zuhûr etmeli ki, hemen buraya getirdin. Öyle değil mi?

— Evet, bir hâdise zuhûr etti, der ve herşeyi Âmine'ye olduğu gibi anlatır.

— Hâ anladım, şeytan ve benzeri kötü ruhlardan mı korkuyorsun? Korkma! Bak sana neler söyliyeceğim. Ben bu çocuğa hâmile kaldığımda bir rüya gördüm. Benden bir nur huzmesi fışkırdı, Şam'ı ve Busra'yı aydınlattı, üzerimde kaldığı müddetçe hâmile olduğumu bile hissetmiyordum. Bütün bunlar onun şeytandan müberrâ ve uzak olduğunu gösterir. Bunun için de dedesini bir görsün, amcaları da muhakkak onu özlemişlerdir, onlar da görsünler, sevsinler tekrar sen onu Sâd oğulları yurduna götür.

— Olur, sağol Âmine, asâletin burada da belirdi, yüzümüzü güldürdü. Gün için senin de yüzün gülsün.

Bütün bu ziyaretler bittikten sonra keder gelen yüzler neş'e ve sevinçle diyar-ı Sâd'a doğru dağları, tepeleri sevinç ve neş'e türküleriyle aşıp gitti. Gitti ama Halîme'nin huzuru da gittikçe bozulmaya başladı. Halîme gördüklerini ve duyduklarını iftiharla anlattıktan sonra bazı kâhin ve arrâf (falcı) lar bu çocuğu öldürün yoksa o sizi öldürecek, ma'bûd diye taptıklarınıza karşı çıkacak demeye başladılar. Hattâ bir seferinde şevval ayında Tâif yakınlarında kurulan Ukaz panayırına gitmiş, oradaki kâhinlerden birinin âvazı çıktığı kadar: İşte Tevrat'ta ve İncil'de şânı geçen! Durmayın, hemen öldürün! diye bağırdığını işitmişti.

O gün Halîme, hemen yoldan saparak oradan uzaklaşmış ve onu zor kurtarmıştı.

(Devam edecek)

AKİF — MEDENİYET — BATI

Sabri AKDENİZ

«Medeniyet dediğin tek dişi kalmış CANAVAR!»

Medeniyetçi, kendine medeniyette yükselmeği, «Medeniyet ufkunda yeni bir güneş gibi parlamayı» ülkü edinmiş bir milletin millî marşında yukarıdaki mısraın bulunmasını yadırgayanlar çıkıyor. Belki daha doğrusu, bu mısraın gerçek mânâsını anlamazlıktan gelerek, yazarının aklından bile geçirmediği başka mânâlar vererek, yerine bizimle hiç bir ilgisi bulunmayan, renksiz, özelliksiz, kozmopolit anlamda bir marş getirmek istiyenler var. Bunlar ötedenberi bizi biz olmaktan çıkarmak istiyenlerdir.

Medeniyete «tek dişi kalmış canavar» sıfatını yakıştıran Âkif, medeniyete karşı mıydı? Kendisi uygar bir kişi değil miydi? Medeniyet sözünden ne anlardı? Bu mısrada «medeniyeti» hangi mânâya kullanmıştır?

Felsefeciler, insan ve toplum bilimleriyle uğraşan bilginler bu kavramın tanımında iyice birleşmezler, değişik tanımlar verirler. Sözlüklerin tarifleri arasında da ufak tefek farklar görülüyor. Ben bunlara bir yenisini katmak istiyorum ki, en şaşmazı da belki budur : Medeniyet, medenî diye bildiklerimizin, medenî diye tanıdıklarımızın davranışları, tutumları ve yaptıklarıdır.

Âkif'in gününde, Türkelinde «medeniyet» denince Avrupa, medenî denince de Avrupalı gelirdi aklına az çok mürekkep yalamışın, münevver'in öz Türkçesiyle AYDIN'ın. O gün de münevver-câhil, aydın-karanlık, ilericigerici hastalığı alabildiğine derindi ve münevverler, aydınlar hep ileriyi, Avrupa'yı, batıyı ararlardı; sadece bunu DOĞRU diye bilirlerdi. Medeniyet batıda idi. Avrupalı medenî, öteki ülkelerin insanı yabani idi. Bu münevverler GERÇEKTEN DOĞRU'yu, HAK'ı aramağı akıllarından geçirmezlerdi. Oysa ÂKİF işte bu GERÇEKTEN DOĞRU'nun peşinde, HAK'ın ardında idi; O'nu arıyordu, kendini O'na adamıştı.

Büyülenmemiş gözlerle bakıldığında Avrupa'nın dolaylı ve dolaysız bir zulüm makinesi olduğu kolayca görülebilirdi. Âkif bu gözü büyülenmemiş NÂDİR kişilerdendi. Üstünde güneş batmayan imparatorluğuyla İngiltere, ondan geri kalmayan Fransa, onların ardında sıralanmış bütün öteki Avrupa devletleri yeryüzü üstüne çöreklenmiş dünya topraklarının servetini, dünya milletlerinin alınterini, hem zor, hem de hile ile, kendi ülkelerine taşıyorlardı. Beride, gene Avrupalı, hıristiyan ülkelerden Rusya, Kazan'dan Doğu Anadolu'ya oradan Çin'e kadar hiç bir hakkı, sömürmekten başka hiç bir ilgisi bulunmayan geniş topraklar üstüne AZRAİL gibi çökmüş, sömürmekten de beter, oralarda yaşayanların kanını emiyor; canını alıyor (1). Her fırsatta güçsüzün üstüne saldırıyor, onu parçalamak istiyordu. (Bugün de bu durumun değiştiği söylenemez.)

İşte Mehmet Âkif Bey'in «Tek dişi kalmış canavar» dediği böyle bir medeniyettir. Âkif'in «böyle bir medeniyeti» beğenmesi, MEDENİYET sözünden «böyle bir medeniyet» anlaması mümkün değildi. Çünki müsbet ilimde, sanayide, teknikte ne denli ileri olursak olalım, bunlar gerçekten medenî, Hakka lâyık olmamız için yetmez. Âkif'in anladığı, inandığı medeniyette müsbet ilim, sanayi vardı, ancak bu medeniyet mânevî bakımdan gerçek Türk-İslâm değerleri ve toplum düzeni anlayışı içinde, bunlara dayanan, bizim kendi öz medeniyetimiz olmalıydı. Âkif, Türk-İslâm değerlerine içten inanmakla kalmıyor, bunları Türk toplumunun mutluluğu, birliğinin, bütünlüğünün devamı, dolayısiyle güçlenebilmesi, varlığını koruyabilmesi için önemini kavramış, gerekli görüyordu. Bu değerler düzeni ile temelinde duran inançlar, zulmü, zulme ses çıkarmamağı, razı olmayı, yabancı, ilgisiz kalmayı, yardımı esirgemeyi, tembelliği, pisliği günah sayan, kulun kula kulluk etmesini, kulun kul tepesine binip onu ezmesini, sömürmesini reddediyordu. Eşi bulunmaz bir inançlar ve değer ölçüleri düzeni idi bu...

Âkif, ne istediğini çok iyi bilen, dupduru gören bir kişidir. Kuru, kör bir gelenekçi, taşlaşmış görüşlü bir kimse değil gerçek düşünürdür. Türk-İslâm kültürünü iyice tanıdığı gibi müsbet ilim, baytarlık öğrenimi de yapmıştır. Tek yönlü değildir. Batının başarılarının farkındadır. Bunları hiç de küçümsemez; ne var ki bunlar karşısında kamaşmaktan gözleri körelmiş de değildir. Öte yandan bizim beceriksizliklerimizi, eksikliklerimizi de iyi bilir.

«İşimiz düştü mü tersaneye, yahut denize
Mutlaka âdetimizdir, koşarız İngilize
Bir yıkık köprü için Belçika'dan kalfa gelir.
Hekimin hâzıkı bilmem nereden celbedilir.»

⁂

«Bakın mücahit olan Garba bir kere!
Havaya hükmediyor kaani olmuyor da yere.»

⁂

Milletimizi yoksulluktan, sefaletten kurtaracak, yurdumuzu güzelleştirmeğe yarayacak, «medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar!» karşısında güçlü olmamızı sağlayacak her bilgi ve vasıtanın, aracın alınmasını bütün gücüyle destekliyor, teşvik ediyordu. Batıdan nelerin alınmasının yararlı olacağını, nelerin zarar getireceğini de herkesten iyi biliyordu.

«Alınız ilmini Garbin, alınız sanatını,
Versin hem de mesainize son sür'atını.»

Âkif'i rahatsız eden, Avrupalılaşma adı altında, batı toplumlarının çürük, hasta yönlerinin aktarılması, bize bir yarar sağlamayacak gereksiz taklit ve özentilerdi. Eğlence, giyim, müsikî, resim, günlük yaşantısı v.b. ile Avrupalıyı hastaca taklide yönelmiş okur-yazar ve yöneticilerle Türk milletinin kendi öz medeniyetini kurup geliştiremiyeceğini görüyor, ayrıca taklitçilikten bir yüz karası olarak tiksiniyordu. Bunların bize bir yarar sağlamaması bir yana üstelik içimizden bir takımını kendi değer ölçülerimiz ve inançlarımızdan koparacağını, babamızın, atamızın, kendi toplumumuzun yaptığından utandıracağını, sonunda bizi

(Devamı 27. sayfada)

NE DE ERKEN!...

— İrfan Ceylân Ağabeyimiz'in aziz ruhuna... —

Âlimin ölümü, âlemin ölümünden daha acıdır.

Hadîs-i Şerîf

Ey sebeb-i salâhım ve ey benim dildâşım,
Ey yılmayan mücâhit, âh ey dâvâ yoldâşım!..

Saldı bizi vefâtın, yasa, gama, eleme,
Boğdu bizi firâkın sonu gelmez mateme!

Bu ne erken bir gidiş, bu ne ânî bir sefer?
Bekliyorken bu dâvâ, senden daha çok şeyler...

Biz râzıyız kadere, elbet neyse olacak,
Bu dâvâda boşluğun, lâkin nasıl dolacak?

İşte bundan artıyor, feryâdımız, acımız,
Matemine garkoldu, kardeşimiz, bacımız!

Hizmet için İslâm'a ve cihâd-ı fî sebîl...
Hangi ana doğursun, senin gibi bir asîl?

O gönlünde hak sevgi, olmuş idi meş'ale,
O îman ki kalbinde, erişmişti kemâle!..

Eğilmezdin eğerdin, kırılmazdın severdin,
Bu hâlinle belki sen, erenlerden bir erdin!

İlmin, hilmin, îmânın; âmâlinle örnektin,
Basîretin, azminle, ihlâsınla gerçektin!..

Tâviz nedir bilmezdin; boyun eğmez mert idin,
Sana gönül açana, verginde cömert idin!

Nice mânâ körüne ışık oldun, yol oldun;
Hakikate ermede, kanat oldun kol oldun!

Sâde değil adınla, şahsınla da irfandın!
Bu hâlinle eminim İslâm için ihsandın!

İlmin ile âmildin, inandınsa yapardın,
Ne taşırsan kalbinde, onu mutlak yaşardın!

Duyulacak varlığın anılacak ol adın,
Edecektir tahakkuk, biiznillâh, maksâdın!

Bizim için bu firak, senin için visâldir;
Sevgiliye varmada, mutluluğa misâldir!

Vasfın için yetersiz, nice etsek biz kelâm;
Pekçe makbul bir kuldun, indallah'ta vesselâm!..

Muradına erdirsin; razî olsun Hak senden,
Cennet olsun makamın, dâimen ve ebeden!..

T. Sıtkı BALCI

HUTBE :

KURÂ'N-I KERÎMİN ULVİYETİ

Halit SEZGÜL
Büyük Cami İmam-Hatibi
ÜNYE

قال الله تعالى فى كتابه الكريم . اعوذ بالله من الشيطان الرجيم . بسم الله الرحمن الرحيم .
ان هذا القرأن يهدى للتى هى اقوم ويبشر المؤمنين الذين يعلمون الصالحات ان لهم اجراً كبيراً .
قال النبى صلى الله عليه وسلم
ان الله يرفع بهذا الكتاب اقواماً ويضع به آخرين

Aziz Müslümanlar!

Allahü Teâlâ Hazretleri, insanların her iki âlemde seâdete ve selâmete ermeleri için kendi aralarından peygamberler göndermiş ve o peygamberlerine de yine Cibrîl-i Emîn vasıtası ile kitaplar inzâl etmiştir. Bu kitaplar değişik zaman ve mekânlarda ilk peygamber Hz. Âdem (A.S.) dan başlıyarak son peygamber olan bizim peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (S.A.V.) arasında geçen peygamberlere gönderilmiştir. İşte bu kitaplardan sonuncusu mensubu bulunduğumuz mukaddes dînimizin esaslarını bizlere bildiren Kur'an-ı Kerîm de âlemlere rahmet olarak gönderilen Kâinatın Efendisi Aziz Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (S.A.V.) Efendimize nazil olmuştur.

Muhterem Müslümanlar!

1400 sene evvel gönderilen Kur'an-ı Kerîm, kıyâmet gününe kadar insanlığa hitab edecek, bugüne kadar asliyetini muhafaza ettiği gibi, bundan böyle de muhafaza edecektir.

Kur'an-ı Kerîm, insanlığa gönderilen İlâhî bir Anayasadır. Onu tahkir etmek, onu tepmek bütün insanlığı ve o yüce kitapda esasları bildirilen Dîn-i Mübîn-i İslâmı tahkir etmek ve tepmektir.

Kur'an-ı Kerîm, Allah'a giden yolu bildiren, bu yolda sapmadan yürüyenleri hem dünyada ve hem de âhirette huzura kavuşturan, her kelimesi tahlil edildiğinde bir ahlâk ve fazilet nûrunun fışkırdığı görülen en mükemmel ahlâk, fazilet ve hikmet kitabıdır.

Kur'an-ı Kerîm, dünya hayatına bir nizam veren, emir ve yasaklarına uyan kimselere hakikî mü'min ve müslüman olduklarını hisettiren, bütün hak sahiblerine haklarının verilmesini, hiç bir müslümana zulmedilmemesini emreden bir hukuk kitabıdır.

Kur'an-ı Kerîm, tembel ve miskin bir şekilde oturmayı ve başkalarına yük olmayı yasaklayan; bunların yanısıra her alanda çalışmayı, başkalarına muhtaç olmaktan kurtulmayı emreden bir medeniyet kitabıdır.

Kur'an-ı Kerîm, bizden evvel geçen kavimlerden Allah'a ve Rasüllerine inanmayanların dünya sahnesinden korkunç azâblar ile kaldırıldıklarını ve helâk olup tarihten silindiklerini haber veren bir tarih kitabıdır.

Ey Kur'an yolunun yolcusu muhterem imânlı kardeş! Kur'an, bizleri nûra dâvet ediyor. Kur'an, bizleri adâlete dâvet ediyor. Kur'an, bizleri insanlığa, vefaya ve fedakârlığa dâvet ediyor. Artık bu dâvetlere icâbet edelim. Okuyalım elimizde bulunan Kur'anımızı, emir ve yasaklarına uyarak kuvvetlendirelim imânımızı. İşte Kur'an'ın bu çağrılarına uyan ve odasında Kur'an-ı Kerîm'in asılı olduğunu görünce uykusunu terkederek sabaha kadar o Kur'an karşısında ta'zim ve hürmetle bekleyen âbâ ü ecdâdımız; Afrika, İspanya, Anadolu, İran, Hindistan ve Orta Asya'yı Çin'e kadar ve Çin'den Viyana kapılarına kadar Kur'anın nûru ile fethetmişlerdir. Fakat bizler; Kur'anın yalnız kalıbını aldık, ahkâmına riayet etmeyip ölülere ve hastalara okumak için gönderilmiş bir kitap zannettik. Gönüllerimize ferahlık veren sesiyle bizlere hitap ederken kulaklarımızı tıkadık, dinlemek istemedik ve neticede de ecdâdımızın izzetle alıp bize bıraktığı bu yerlerden zilletle kovulduk. Bu hususu millî şairimiz merhum Mehmet Âkif şu mısraları ile ne güzel ifade etmiştir :

«İnmemiştir hele Kur'an şunu hakkiyle bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için.»

Sevgili Peygamberimiz (S.A.V.) Efendimiz Hazretleri: «Allâhü Teâlâ, şu Kur'anla (âmil olan) kavimleri yükseltir ve onun izinden gitmeyenleri de alçaltır.» (2) buyurmuştur.

Hutbemizin mukaddimesinde okuduğum bir âyeti celîlesinde Cenâb-ı Hak (c.c.) Hazretleri: «Gerçekten bu Kur'an, insanları muhkem ve en doğru olan yola irşad eder. Ve salih ameller işleyen mü'minleri pek büyük bir ecirle müjdeler.» (3) buyurmuştur.

Me'zahlar :

(1) Safahat, Mehmet Âkif Ersoy.
(2) Riyâzü's Salihin Tercemesi, C. II, s. 341.
(3) İsrâ sûresi, âyet: 9.

ÖZÜR : Geçen sayıdaki **Hutbe**'mizin yazarı : Halit SEZGÜL imzası unutulmuştur. Yazarımızdan ve okuyucularımızdan özür dileriz.

İslâmın İlk Emri
O K U

Alâu'd-din Câmii Şerifi

● *Veli ERTAN*

Alâeddin camii, adını aldığı tepenin üzerinde Alâeddin Köşkü'nün güneyinde inşa edilmiş, Selçuk devrinin mümtaz bir eseridir. Konya'nın en eski, en büyük camisidir. Tarih boyunca küçük değişiklikler göstermiştir, tek minaresi vardır.

Câmiin doğu tarafında kapısının üzerinde bulunan kitabesinde :

1— Hazret-i Abdülhamid Han diyanet perveri taht-ı iclâlinde dâim eylesin. Rabbı-Rahim idi, tevfik ve teyid ile mülk ve milleti merkez-i imrana îsâl etti, bir nehc-i karim.
2— Rahneler peyda edip dest-i şuun ezmine münderis olmuşken işte bu namazgâh kadim, Konya Valisi Sürüri bendesi arz eyleyüp eyledi tecdidine ferman Hakan-ı Hâkim.
3— Söyledi Tahir kulu cevherdârını Bu ibadetgâhı tecdid etti Sultan Kerim. Ebced hesabiyle Sene 1307 yazılıdır.

Bu hale göre cami 1889 tarihinde Sultan İkinci Abdülhamid zamanında Konya Valisi Sururi Paşanın himmetiyle yeniden imar görmüştür.

Mevcud kitabelerine göre cami inşasına Selçuklu Sultanı Rüknu'd-din Mes'ud I. (1116-1156) devrinde başlanmış Kılıçarslan II. (1156-1192) ve İzzeddin Keykâvus (1210-1219) zamanlarında da binaya bir takım ilâveler yapılmıştır. Caminin binası 1221 tarihinde Sultan Alâu-d-din Keykubat I tarafından ikmal edilmiştir. Bundan dolayı cami'ye (Alâeddin Câmii) denilmiştir.

İçinde bulunan türbe de Sultan Kılıçarslan II tarafından yapılmıştır.

Camiye kuzey tarafında olan çok basamaklı bir merdivenden çıkılmaktadır. Bir minaresi ve bir de divarla çevrili geniş bir avlusu vardır. Minare sade olarak Sille taşından yapılmıştır. Selçuk Sultanlarının mezarına da buradan inilmektedir.

Câmiin avlu duvarındaki kitabeler :

Câmiin kuzeye bakan kısmında ortada büyük ve muhteşem bir kapı, yanlarında da şimdiki halde açık ve diğerleri kapalı olmak üzere dört, bir de sağ tarafta büyük bir kapısı mevcuttur.

Soldan sağa doğru olmak üzere sol köşede sekiz köşeli yıldız bir çerçeve içinde Arabça bir kitabe vardır :

١ ـ امر بتمام هذا الجامع المبارك
٢ ـ السلطان المعظم علا الدنيا والدين
٣ ـ ابوالفتح كيقباد ابن السلطان الشهيد
٤ ـ كيخسرو بن قلج ارسلان امير المؤمنين

Bu kitabeye göre : **«Bu mubarek câmiin tamamlanması mü'minlerin emiri, burhanı büyük sultan, fetih babası Kılıç Aslan oğlu Şehid Sultan Keyhusrev emretmiştir.»**

Câmi, Birinci Keykâvus tarafından başlatılmış, kardeşi Birinci Alâu'd-din Keykubad tarafından tamamlanmıştır.

Bu kitabenin hemen solunda da iki satır halinde :

١ ـ التولى اياس الاتابكى
٢ ـ عمل محمد بن حولان الدمشقى

yazılıdır.

Yani :

«Buranın mütevellisi Atabey Ayas'dır.
Şamlı Havlan oğlu Mehmed yaptı» denilmektedir.

İkinci kapının üzerinde de arabesk tarzında tezyinatlı kitabede de, beş satır halinde :

١ ـ بسم الله الرحمن الرحيم امر بعمارة
٢ ـ هذا الجامع السلطان الغالب عزالدنيا والد
٣ ـ ين سلطان البر والبحرين ابو الفتح كيكاووس بن كيخسرو
٤ ـ بن قلج آرسلان برهان امير المؤمنين فى شهور سنة ستة عشر وستمائة
٥ ـ يتولى العبد المحتاج الى رحمة الله اياس الاتابكى

denilmektedir.

Yani bu kitabeye göre câmiin inşasını 616 yılında I. Keykâvus emretmiş ve câmiin inşasına da mütevelli Atabeyi Ayas nezaret etmiştir.

Muhteşem ve büyük olan üçüncü kapının üzerinde duvarın ortasında büyük kemerin altında üç satır halindeki kitabede de :

١ ـ بسم الله والسلام على رسول الله ثم هذا بيت الله السلطان المعظم علا الدنيا
٢ ـ والدين ابوالفتح كيقباد ابن السلطان السعيد الشهيد كيخسرو بن قلج آرسلان بن مسعود
٣ ـ ناصر امير المؤمنين على يد العبد الفقير المحتاج الى رحمة الله اياس متولى الا تابكى سنة سبع عشر وستمائة

denilmektedir.

Bu kitabeye göre bu câmi, mütevelli Atabeyi Ayas'ın elinde I. Alau'd-din Keykubat devrinde 617 H. 1220 M. yılında tamamlanmıştır.

Kitabenin Türkçesi şöyledir :

«Allah adiyle, selâm Resulullah'ın üzerine. Bu Allah'ın beytini, Yüce Sultan Mes'ud oğlu Kılıç Aslan oğlu, mutlu şehid Keyhüsrev oğlu Din ve Dünyanın büyüğü, mü'minlerin emirinin yardımcısı Keykubad'ın Atabeyi ve câmiin mütevellisi Allah'ın rahmetine muhtaç, fakir kul Ayas'ın eliyle 617 yılında tamamlanmıştır.»

Cümle kapısının solunda bulunan ve halen taşla örülmüş olan dördüncü kapının da üzerinde dört satır halinde:

١ ـ امر ببنا هذا المسجد والقربة المطهرة
٢ ـ السلطان الغالب علاالدنيا والدين ابوالفتح
٣ ـ كيقباد ابن السلطان الشهيد كيخسرو بن قلج آرسلان
٤ ـ ناصر امير المؤمنين يتولى العبد اياس الا تابكى من سنة ستة عشرو وستمائة .

denilmektedir.

Bu kitabeye göre câmiin inşası 616 yılında I. Keykâvus emretmiş ve câmiin inşasına da mütevelli Atabeyi Ayas nezaret etmiştir.

Bu kitabenin Türkçesi şöyledir :

«Bu mescid ve mutahhar türbenin inşasını Sultanların gâlibi, Din ve Dünya azizi fetih babası Kılıç Aslan oğlu şehid Keykâvus oğlu, mü'minlerin emirinin yardımcısı Keykâvus mütevellisi ve Atabeyi bulunan Ayas'a 616 senesinde emretti.»

Câmiin batı yönünde bulunan kitabeler ise soldan sağa doğru, ilk kitabede dört satır halinde :

١ ـ السلطان (الغالب)
٢ ـ علاالدنيا والدين
٣ ـ ابو الفتح كيقباد بن كيخسرو
٤ ـ برهان امير المؤمنين

yazılıdır.

Bu kitabede tarih zikredilmemiştir.

Câmiin batı duvarı üzerinde sağda üç satır halinde :

١ ـ السلطان المعظم
٢ ـ علاالدنيا والدين ابوالفتح
٣ ـ كيقباد بن كيخسرو بن قلج آرسلان .

yazılıdır.

Bu kitabede de tarih yoktur. Gerek bundan önceki ve gerek bu kitabede yalnız Sultan Alâeddin adı yazılıdır.

Mabedin içine doğuda bulunan kapıdan girildiğinde ilk defa câmiin sakafını tutan altı sıra halinde 42 sütun vardır. Kemerler ve duvarlar bu sütuna istinad etmektedir.

Câmii Şerifin dahili gayri muntazam bir dikdörtgen şeklindedir. Tavanı toprakla örtülüdür.

Câminin ortasında bir kubbe vardır. Kubbenin içi çinilerle kaplanmıştır. Fakat zamanla çiniler dökülmüş, yalnız kasnak kısmındakiler kalmıştır.

Câminin mihrabı ve minberi gâyet musannadır. Eşsiz bir san'at eseridir. Mihrabın etrafında Besmele ve Âyet-ül Kürsi yazılıdır. Mihrab tamamiyle çinilerle kaplanmıştır. Fakat zamanla çinileri dökülmüş olduğundan sonradan tamiri yapılmışsa da aslındaki güzelliği ve tenasübü kaybolmuştur.

Mermer mihrabın üstünde Osmanlı sülüsü tarzında :

كلما دخل عليها زكريا المحراب

yazılıdır.

Câminin minberi de birbirine girift, abanoz ağacından yapılmış, Türk oymacılığının harikulâde bir Selçuk san'at eseridir.

Minber geometrik şekillerle, yapraklarla kabartma ve kakma süslerle tezyin olunmuştur. Üzerinde üç kitabe vardır.

Bu kitabelere göre minber Sultan Mes'ud tarafından yaptırıldığı, fakat; yerine koyma işinin ancak oğlu Kılıç Aslan tarafından ikinci bir kitabenin ilâvesiyle yerine konulduğu zannedilmektedir.

Birinci kitabede :

عزالدنيا والدين ابوالفتح مسعود بن قلنج آرسلان ناصر امير المؤمنين

İkinci kitabede :

السلطان المعظم شاهنشاه الاعظم سيد سلاطين العرب والعجم مالك رقاب الامم عزالدنيا والدين ركن الاسلام والمسلمين فخرالملوك والسلاطين نصير الحق بالبراهين قاتل الكفرة والمشركين غياث المجاهدين حافظ بلادالله ناصر عبادالله معين خليفة الله سلطان بلادالروم والارمن والافرنج والشام ابو الفتح قلنج آرسلان بن مسعود بن قلنج آرسلان ناصر امير المؤمنين ادام الله سلطانه وخلد ملكه وضاعف اقباله

Üçüncü kitabede şöyledir :

عمل استاد مكى (زرلى) الحاجى الاحلاطى وفرغ منه فى رجب سنة خمسين وخمس مأئه .

Şu hale göre minber Sultan Mes'ud I. ve Kılıç Aslan II. zamanında 550 H. ve 1155 milâdî tarihinde Ahlatlı Hacı Menyim Berti isminde bir san'atkâr tarafından yapılmıştır.

616 tarihinde İzzeddin Keykavus zamanında geniş bir tarzda inşaasına başlanan câmi bitirilememiş, ancak halefi Alâeddin Keykubat devrinde tamamlanmış olduğundan câminin ismi namına izafetle Alâu'd-din Câmii Şerifi ismiyle yâd edilmiştir.

Câminin kuzey yönündeki kapıdan girildiği takdirde hemen bir türbe ile karşılaşırız. Bu türbenin fevkanı kısmı piramit tarzındadır. Abdülgaffar oğlu Yusuf adında bir mimar tarafından yapılmıştır.

Türbe içinde çinilerle tezyin olunmuş bazı sandukaların üzerinde âyetler yazılıdır. Sekiz Selçuk Sultanı burada medfundur (1).

1—	Sultan Mes'ud evvel vefatı	1156
2—	Kılıçaslan sâni vefatı	1192
3—	Rukniü'd-din Süleyman sâni vefatı	1204
4—	Kıyasü'd-din Keyhüsrev evvel vefatı	1211
5—	Alau'd-din Keykubat evvel vefatı	1237
6—	Giyasü'd-din Keyhüsrev sâni vefatı	1246
7—	Kılıçaslan Râbi' vefatı	1265
8—	Giyasü'd-din Keyhüsrev vefatı	1283

Bunlardan başka daha bazı Selçuklu Sultanlarının burada medfun bulunduklarını tarihler kaydetmektedirler.

Câmi avlusunda ikinci bir türbe vardır. Evvelce burası mezarlık olup Selçuklu Sultanlarına mensub şahısların buraya defnedildikleri zannedilmektedir. Sonradan bu mezarlık bozulmuş ve bugünkü hale getirilmiştir.

Zaman zaman tamir edilen Alâeddin Câmisinin esaslı onarımı III. Sultan Mehmed devrinde yapılmıştır.

---

(1) Rum Selçuk Devleti ilk defa Selçuklulardan Kutulmuş oğlu Süleyman, Antakya'da 1077 tarihinde tesis etmiş ve 1086 tarihine kadar icrayı hükümet yapmıştır. Bundan sonra Süleyman'ın oğlu Davud 1086 tarihinde Konya'yı kendisine merkez ittihaz etmiş ve 1092 tarihine kadar devam etmiştir. Kendisinden sonra gelen hükümdarlara «Konya Mülük-i Selçukiye» devleti adı verilmiştir.

BİZ

Rıza TOZLU

Biz hâkanlar neslinin, son altın halkasıyız,
Bu, talihsiz Milletin, güvenciyiz, tacıyız,
Dünya şahidimizdir, eğilmez başlar bizde,
Biz, sadece Allah'ın, Taha'nın muhtacıyız.

Ruhumuzda kök salmış, Bedr'in arslanları,
Canan olmuş bizlere, o mübarek canları,
Garb'a boyun eğdiren, Süleyman'lar dedemiz,
Geliyor Kosova'dan, Viyana'dan ünleri!...

Cihanı yıksalar da, hep birden başımıza
Küfre boyun eğmek mi? gelmez bu işimize!
Nâşımız sürünse de, tabutsuz kuru yerde,
Dâvâ için ölürüz, baş eğmek düşmez bize!

Azimle, cesaretle, Taha'nın izindeyiz,
Biz, karanlık dünyanın, doğan gündüzündeyiz,
Karanlıkları kovan, bir şafak ağarıyor!
Biz, son açan çiçekler, bu mevsimsiz yazdayız.

Bir kararmış dünya var, bir de muzdarip insan,
Cemiyette huzur yok, hâkim fuhuş ve isyan
Herkes kendi keyfine, dinleyen kim doğruyu
Ne geliyor elden ki, feryad et, istersen sen.

Ey İslâmın gençliği, uyan artık gafletten!
Çek elini her çeşit, kollektif cinayetten,
Tarihe bak ağlarsın, istikbal ya nicedir?
Çözülmez sırları çöz, kurtul bu dalâletten...

Misyoner ve Müsteşriklerin
İslâm Düşmanlığı
— I —

Geçenlerde bir arkadaşla oturup konuşmaya fırsat bulmuştum. Konuşmalarımız müsteşrikler, misyonerler, onların İslâm'ı lekeleme ve müslümanları dinlerinde şüpheye düşürme çabaları ve bilhassa onları dinlerinden döndürüp, kendi dinlerine sokmağa çalışmaları etrafında dönüyordu. Bilindiği gibi Haçlıların ezeli kini, bugün hıristiyan milletlerin kalbinde hâlâ yanıp tutuşmakta... Bilhassa Asya ve Afrika'daki putperest cemiyetlerde ve hattâ garbın kültürlü toplumlarında İslâm'ın yol alıp yayıldığını görmelerinden sonra bu kinleri alev alev yükselmektedir.

Arkadaşım dedi ki: Bütün müsteşrikler söylediğin gibi değildirler. Şüphesiz onların içinde Gustave le Bon, Sédillot, Carlyle, Thomas Arnold ve diğer birçokları gibi, İslâm hakkında insaflı davrananlar ve İslâm'ın güzelliklerini beyan edenler de var...

Arkadaşıma, evet, dedim, bunlar İslâm hakkında insaflı (!) davranıyorlar ve tarafsız olarak yazıyorlarsa da, bunlar bazı hile ve tuzak olmaktan öteye geçmez; bu gibi hile ve alçaklıklardan uzak olsa da, binlerce misyoner ve müsteşrikle kıyas edilince böyleleri pek, ama pek azdır. Bunların çoğu, şek ve şüphe tohumlarını ekmekte kendilerine yardımcı olabilecek akla hayale gelen ve ağızdan ağıza dolaşan hiç birşeyi bırakmıyor, kaynakları kıymetsiz de olsa, bilâkis bunları neşredip yayıyorlar. Bazan da ibâreleri — mânaya açıklık kazandıracakları için — tamamlamadan kestiklerini de görürsün. Çünkü gaye ve maksatlarını ancak böyle yapmakla gerçekleştirebiliyorlar. Herkesçe bilinmelidir ki, İslâm'a yöneltilen bu husumet yönünden, müsteşriklerin hepsi hakkında, müşterek bir hüküm verilebilir. Aralarındaki farklılık — varsa — ancak derece itibariyledir. Çünkü müşteşriklerin bir kısmı, diğerlerine nazaran İslâm'a karşı daha inat ve düşmanlıkta daha azılıdırlar. Fakat onların hepsi hakkında İslâm düşmanı oldukları söylenebilir.

Bu kısa açıklamadan sonra arkadaşım: Bunların söylediklerinden senin sözlerinin doğruluğunu gösterecek bazı pasajlar hatırlatabilir misin? diye sordu. Evet, dedim. Ve bu mevzuya ait kitapları mütalâam esnasında bazı pasajlarla birlikte kaynaklarını da kaydettiğim sahifelere müracaat ettim. Dedim ki:

1 — İslâm'ın karşısında son derece sâbit fikirli oluşları ve onun yüce peygamberine olan aşırı kinleri, onları tenâkuza düşürdü. Şöyle ki: Bu yazarlardan biri peygamber (S.A.V.) in savaşamıyacak kadar rikkat ve merhamet sahibi olduğunu iddia ediyor. Gösterdiği delil ise, peygamberimizin Ficar savaşına sadece ok hazırlayıp vermek için katılması ve çarpışanlara iştirak etmemiş olması. Diğerlerince de Hz. Peygamber (S.A.V.), kendini cinayete teşvîk eden bir duygusuzluğa ve günahsız yere kan dökmeye sürükliyen bir gaddarlığa sahipti. Bunların delilleri ise Peygamber'in Bedir'den sonra iki esiri, Hendek savaşından sonra da bazı yahudileri öldürtmüş olması (1).

2 — F. C. Haarbr: «Doğrusu Muhammed aslında bir putperesttir. Evet öyledir. Çünkü O'nun Allah anlayışı gerçekte gülünç bir durum arzediyordu. Bazıları ona «Mekke'nin yalancısı» adını takmış. Bazıları da müslümanlardan: «Onlar hırsız, cani ve geri kafalılardır. Onların medenileşmesinde ancak misyonerlik gerçek rolü oynıyacaktır» diye bahsederler» diyor (2). Görüyormusun, bu korkunç kini? Böylesi bir söz, düşman kesilmiş mutaassıbın dışında birinden çıkabilir mi?

3 — Misyoner ve müsteşrikler — gerek nüfuz ve otorite sahibi olsunlar, gerek olmasınlar — iliklerine işlemiş olan ezeli İslâm ve müslüman düşmanlığını ve korkunç kinlerini her fırsatta durmadan kusuyorlar. İşte onlardan Fransa Dışişleri Bakanlığında bulunmuş Corc Bidu, «Hilâl'in Haç'a galebe etmesine asla imkân vermiyeceğini» ilân ediyor (3).

Ondan önce de İngiltere Başbakanı Gladson, İngiltere'nin avam kamarasında: «Şu bir gerçek ki, müslümanların mushafı okundukça ve Kâbe'si de ziyaret edildikçe, İngiltere için şarkta tutunmak asla mümkün değildir» şeklinde bir beyanatta bulunmuştu. General Allenby ise I. Dünya Harbi'nde Kudüs şehrine girdiğinde, o korkunç kinini gizlememiş, oradaki müslümanların bunu hissetmesine de aldırmamıştı. Bilâkis sevinçle karışık bir gülüşle: «Haçlı seferleri işte bugün bitti» demişti.

Meslekdaşı General Gouraud'ya gelince, o da Şam'a girişini müteakip Selâhaddin hazretlerinin kemiklerini kucaklıyan kabrine gidip, bütün kibir ve gururuyla «İşte yine geldik ey Selâhaddin!» demişti. Velîm Cifer Balkron, Gladson'la ayni anlayışta olduğunu şu sözleriyle hissettiriyor: «Ne zaman ki Kur'an ve arap memleketlerinden Mekke yok edilip, ortadan kaldırılır, işte o zaman, sırf Muhammed ve kitabının engellediği medeniyet yolunda arabın adım adım ilerlediğini görmemiz mümkündür.» (4)

Jouillée adında bir Fransız kumandanı, Şam'a giren bir Fransız bölüğünün başında şöyle demişti: «Haçlı savaşları esnasında esir düşenlerin torunlarına, muzaffer ve mansur olarak bu mukaddes şehre girme imkânını veren yüce adâlet değil de nedir?»

Ben Gorion'un şu şekilde bir söz savurması yürekler acısıdır: «İki bin seneden sonra, tekrar bizi Filistin toprağına kavuşturan ancak o yüce adâlettir.»

4 — Papaz Lebesyus da şöyle bir açıklama yapmıştı: «Haydin İslâm âleminin kalbine... Tâ ki, Haç'ın Hilâl'e üstünlüğünü koruyalım!» Nitekim daha önce de: «Şark kilisesinin korunmasında gösterilen bu ihtimam, Şarkta kalkınmamız için kâfi değildir. Bilâkis eski şark hıristiyanlarının amansız düşmanı olan İslâm'a rekabet edip, onunla yarışmak gerekir» demişti (5). Bununla da yetinmiyor. Onun biricik ve son arzusu, müslümanların emeli olan İslâm hilâfetinin aleyhinde hüküm vermektir. Yine: «Hilâl ve Haç arasındaki çatışmanın ateşi, uzak memleketlerde ve bilhassa Asya ve Afrika'daki kolonilerimizde yanıp tutuşmuyor. Ancak bu — Afrika'da veya Asya'da olsun — Hilâlin kuvvet alıp, yayıldığı, merkezlerde olacaktır. Zira bütün İslâm milletleri yüzünü İstanbul'a, hilâfet merkezine çevirmiştir. Durum böyle olunca, orası hakkındaki düşünce ve arzularımızı tahakkuk ettiremediğimiz takdirde, sarfedeceğimiz son gayretler bile hiç bir fayda temin etmiyecektir. Alman misyoner dağıtım teşkilâtının, yapmak istediği en büyük iş olarak, bütün güç ve kuvvetini İslâm âleminin kalbi olan bu merkez şehre, İstanbul'a teksif etmesi gerekiyor.» demişti (6).

(Sonu gelecek sayıda)

---

(1) Er-Resûl ûl-Kâid, s. 12.
(2) Et-Tebşîr ve-l-Isti'mâr, s. 42.
(3) Aynı eser, s. 178.
(4) El-gâre 'ala'l-'âlem-il-İslâmî, s. 44.
(5) Aynı eser, s. 123.
(6) Aynı eser.

Muhammed el-Hilâli'den
Çeviren:
•
M. Reşit Özbalıkçı

GİDER

Abdullah SATOĞLU

Meçhûl bir seferde kullar
Bitmez tükenmez bu yollar
Uzanır Allah'a kollar
Dua beste beste gider.

Kur'an sesi kalbim deler
Mestolmuş rûhum sendeler
İlâhîler kasideler
Berceste berceste gider.

Bakma kimseye kem gözle
Dostun kusurunu gizle
İnce gönüller bir sözle
Şikeste şikeste gider.

Kalmamış bizde kalmamış
Rûhu imanla yıkamış
Bak neler söylüyor kamış:
Ney sesi nefeste gider.

Müjdeler sana müjde, gel
Gel dergâha gel, vecde gel
Huzûra secde secde gel
Defter ceste ceste gider...

Barnaba İncili Üzerine Bir Araştırma

— II —

Barnaba İncili'nden bugün elimizde Arapça'ya tercüme edilmiş bir nüsha bulunmaktadır (15). Bunun haricinde muhtelif kaynaklardan derlediğimiz mâlûmat bize bir fikir verir kanaatindeyiz. Bu İncil hakkında kat'î ve sağlam bilgi sahibi olamayışımız, esas metnin günümüze kadar muhafaza edilmeyişinden ileri gelmektedir. Barnaba İncili'nin mevcut olduğuna dair eski eserlerde kayıtlar görülüyorsa da, bize kadar geldiği şüphelidir. Buna karşılık bir İtalyan elyazmasında bu ad altında İslâm görüşü ile yazılmış uzun bir İncil vardır; bunun ortaçağ sonlarına doğru veya yeniçağ başlarında Müslüman olmuş bir Hıristiyan'ın eseri olduğu sanılmaktadır. Asıl metin ve İngilizce tercümesi Lonsdale ile Ragg tarafından 1907 de yayınlanmıştır (16).

Barnaba İncili hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak isteyenler şu eserlere de müracaat edebilirler :

1) Beşâir-i Sıdk-ı Nübüvvet-i Muhammediyye, Ahmet Mithat Efendi'nindir.

2) Neue Testamentliche Apokryhen, Alman âlimlerinden Hannecke'nin eseridir.

3) Barnaba İncili ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, Abdurrahman Aygün Paşa'nın bu eseri gayr-ı matbûdur (17).

Barnaba İncili'nin ne zaman yazıldığı mevzuundaki ihtilâf hakkında şöyle denilmektedir :

«Barnaba İncili'nin asr-ı saadetten evvel mevcut ve Hz. İsa'nın zamanına ait vukuatı bu kadar vâzıh, tabiî, mufassal ve bir peygamberin lisanına yakışacak surette yazmak ancak o zamana yetişmiş olan bir zatın yapabileceği bir iş olmasına göre, Arap âlimlerinden biri tarafından böyle bir İncil'in tasnif edildiği fikrini kabul etmek müşkil olduğu gibi; bu İncil'in İtalyanca bir nüshasını gerek kütüphanesinde tutan ve gerek onu oradan alan papazın gayr-ı muteber addedilen İncil'lerden müstesna tutarak yakmayıp bilâkis tezyin ederek kemâl-i ihtimam ile saklamaları da hâvî olduğu hakaik ve beyanat-ı mâkûleyi fedâ etmediklerine delâlet etmektedir (18).

Barnaba İncili'nin bir zaman okunmasının yasak edildiğine de şahit olmaktayız :

«Milâdî 492 tarihinde Papalık makamına geçen meşhur Gelasius'un bir emirnâmesinde hıristiyanlarca okunması memnû kitaplar meyanında Barnaba İncili de zikredilmiştir.» (19)

«492 tarihinde Papa olan I. Celasyüs, okunmasını yasak ettiği kitaplar arasında Barnaba İncili'ni de zikretmiştir. Hal böyle olunca «bunun İslâm Peygamberi'nin zuhurundan çok zaman evvel mevcut ve ülemâ beyninde şâyî olduğu tebeyyün etmektedir.» (20)

Fakat çok sonraları (XVI. asır) Papa V. Sıxtus'un kütüphanesinde İtalyanca bir nüsha bulunmuştur. Bilâhare 1709 da Prusya kralı müsteşarlarından Krmer'in eline geçen bu nüsha 1713 tarihinde Dük dö Sava'ya hediye olunmuştur. Halen Viyana Millî Kütüphanesi'nde mahfuz bulunduğu söylenen bu İncil, Dük'ün vasiyeti üzerine oraya intikal etmiştir (21).

«Bu nüsha vaktiyle Frmerino'nun Vatikan hususî kütüphanesinden aşırdığı İncil idi (22). Frmerino bu İncil'i okuyunca Hıristiyanlığı terk ederek Müslüman olmuştur (23). Bu husus Viyana Millî Kütüphanesi'ndeki İncil'in en sonunda bizzat Frmerino'nun el yazısı ile tasrih edilmiştir (24).

Barnaba İncili'nin hıristiyan dünyasında, mutaassıp hıristiyanlarca muteber addedilmemesinin en büyük sebeblerinden biri, bu İncil'in birçok yerinde Hz. Muhammed (s.a.) in geleceğine dâir Hz. İsa (a.s.) nın verdiği haberler olsa gerektir. Nitekim, Hz. İsa (a.s.) bir kadının «Beklenen Mesih sen değil misin?» sualine verdiği cevapta :

«Ben yalnız İsrail Oğullarına gönderilmiş kurtarıcı bir peygamberim. Lâkin benden sonra Allah tarafından bütün âleme Muhammed adında bir resûl gönderilecektir. Esasen Allah bu kâinatı onun için yaratmıştır (25) demektedir. «... bu İncil'de ne Hz. İsa'nın Allah'lığı ve ne de çarmıha gerildiği v.s. mevzu bahs değildir. Bilâkis bunların aksi ve fazla olarak da Hz. Muhammed (s.a.) Efendimizin risaletleri tebşiratı, hem de ismen yazılıdır.» (26)

Esasen Kur'an-ı Kerîm'de bu hususu kat'î olarak ifade eden âyet mevcuttur :

«Meryem oğlu İsa da bir zaman (şöyle) demişti : «Ey İsrail Oğulları, ben size Allah'ın peygamberiyim. Benden evvelki Tevrat'ı tasdik edici, benden sonra gelecek bir peygamberi de — ki adı Ahmed'tir — müjdeleyici olarak (geldim). Fakat o, kendilerine açık açık bürhanlar getirince «bu apâşikar bir büyüdür» dediler.» (27)

Yine Barnaba İncili'nde Hz. İsa (a.s.) «Ben bütün yeryüzündeki kabilelerin beklediği Mesih değilim.» (28) demektedir.

Hz. Muhammed (s.a.) in Arap yarımadasından zuhur edeceği hakkında da Hz. İsa (a.s.) aynen şöyle söylemektedir :

«O, güney mıntıkasından gelecek (zuhur edecek) putları ve putlara tapanları te'dip edecektir.» (29)

Hz. Muhammed (s.a.) in bizzat ismini söyleyerek :

— Ey muallim, dünyaya geleceğinden bahsettiğiniz o zat kimdir? sualine Hz. İsa (a.s.) :

«O Muhammed Rasulullahtır» (30) cevabını vermiştir.

Biraz evvel tanıttığımız Barnaba İncili'nin Arapça nüshasından yaptığımız bu nakilleri daha da çoğaltmak, ayni mânâ etrafında dolaşan yeni fasıl ve cümleler bulmak mümkündür.

Hz. Muhammed (s.a.) in geleceğine dair Hz. İsa (a.s.) nın tebşiratından bazılarını bugünkü İncillerde de bulmak mümkündür. Kendisinden tesellici olarak bahsedilen Hz. Muhammed (s.a.) in geleceği hakkında Hz. İsa (a.s.) şöyle diyor :

«Bununla beraber ben size hakikatı söylüyorum. Benim gitmem sizin için hayırlıdır. Çünkü gitmezsem Teselli-ci size gelmez, fakat gidersem O'nu size gönderirim.» (31)

Hz. Muhammed (s.a.) in hakikat ruhu olarak mevzubahs edildiği fasılda Hz. İsa (a.s.) aynen şöyle demektedir:

«Fakat O hakikat ruhu gelince size her hakikate yol gösterecek, zira kendiliğinden söylemeyecektir...» (32)

Barnaba İncili'nden başka Barnaba'ya ait olduğu iddia edilen bazı yazılar da vardır. Bunlar da :

1) Barnabas'ın İşlemleri,

2) Barnabas Mektubu'dur.

Birinci yazıda Barnaba'nın umumî mahiyetteki seyahatleri ve Kıbrıs'ta hıristiyanlık uğrunda ölümü anlatılmaktadır. İkinci yazı da İncil'in Apokryph bölümlerindendir. Yunanca metni IV. yüzyıla ait Codex Sinaiticus'la bize kadar gelmiştir. Fikir örgüsü bakımından Yahudi aleyhtarıdır (33).

Barnaba İncili'nde Kur'an-ı Kerîm ve İslâm Esaslarına Uygun Hususlar :

1) İsa'nın Allah ve İbnullah olmadığını,

2) İbrahim (a.s.) in kurban etmeğe teşebbüs ettiği oğlunun İshak değil İsmail olduğunu,

3) Mesih-i muntazır'ın Yesu değil, Muhammed olduğunu,

4) Yesu'nun salb edilmediğini, belki semaya çıkarıldığını, asılanın Hz. İsa'nın suretine benzetilen hain Yuda olduğunu tasrih eder (34).

(Devamı 26. sayfada)

(15) انجيل برنابا adı ile Dr. خليل سعادة nin Arapça'ya tercüme ettiği bu İncil محمد رشيد رضا tarafından 1908 de Mısır'da neşredilmiştir. Baş tarafında mütercimin 13 sahifelik bir mukaddimesi yer almakta, bunu nâşirin 5 sahifelik önsözü takibetmektedir. Önsözün hemen arkasında Barnaba İncili'nin İtalyanca iki sahifelik fotokopisi bulunmaktadır. Eser bu mukaddimelerle beraber 344 sahifeye ulaşmaktadır ve orta boydadır.

Yeni basılan İncillerde «Bab» olarak gösterilen kısım Barnaba İncili'nde «Fasıl»lar halinde ifade edilmiş, her fasıl da numaralarla cümlelere ayrılmıştır. Dipnotlarda ise metinde geçen kelimelerden bazıları izah edilmektedir.

«Bu İncil'den İslâm âlemine ilk defa bahseden Hint'li Rahmetullah Efendi olmuştur.» M. Zerrin Akgün, İlim Bakımından İslâmiyet, Ank. 1955, s. 45; İncil-i Barnaba ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, v. 33.

(16) Türk Ansiklopedisi, V, 266.

(17) İlim Bakımından İslâmiyet, s. 167.

(18) İ. Fenni Ertuğrul, Hakikat Nurları, İst. 1949, s. 165.

(19) Barnaba İncili ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, v. 19.

(20) Hakikat Nurları, s. 165.

(21) Muhadarat fi'n-Nasrâniyyat, s. 59; İlim Bakımından İslâmiyet, s. 45; Dr. Ahmet Şelebi, Mukâreneti'l-Edyan, Mısır, 1967, II, 183.

(22) Barnaba İncili ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, v. 24; Muhadarat fi'n-Nasrâniyyat, s. 59.

(23) Barnaba İncili ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, v. 24.

(24) Aynı eser v. 25.

(25) İncil-i Barnaba, ter. Dr. Halil Suade, Mısır, 1908, Fasıl 32, cümle, 16, 17.

(26) Barnaba İncili ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, v. 19.

(27) es-Saf, 6.

(28) Barnaba İncili, Fasıl, 96, cümle, 8.

(29) Barnaba İncili, Fasıl, 96, cümle, 12.

(30) Barnaba İncili, Fasıl, 163, cümle, 7.

(31) Kitab-ı Mukaddes, Yuhanna: XVI, 7. İst. 1958.

(32) Kitab-ı Mukaddes, Yuhanna : XIV, 13. İst. 1958. Aynı mânâyı ifade eden diğer cümleler için bkz. Yuhanna: XIV, 16; XVI, 12; XIV, 26.

(33) Türk Ansiklopedisi, V, 266.

(34) Barnaba İncili ve Hz. Peygamber Efendimiz Hakkındaki Tebşiratı, v. 29.

Osman CILACI
Konya Yük. İslâm Enst. Mukayeseli Dinler Tarihi Öğretmeni

EY İSLÂM ERLERİ

Ebu Bekir AKSOY
Zile San'at Enstitüsü

Ey FATİH'lerin, YAVUZ'ların torunları uyanın!
Yüce İSLÂM'ın son kal'ası, senin cennet vatanın,

Dilinde KUR'AN gibi burhan, sinende gür iman var
Hz. ALLAH gibi dostun; Resûlü gibi yârın var.

Uyumak yakışır mı sana, vatanda baykuş öterken
Ve durmak yakışır mı sana İslâmı tehdit ederken.

Belli arslansın artık kükre, haddini bildir düşmana,
Nasıl göz dikebilirmiş o, şühedâ yurdu vatana?

Kalsın ister misin camiler; Kudüs gibi müslümansız,
Sessiz, sedasız, mahzun; Ayasofyam gibi ezansız;

Koca Fatih'in mezarına, kızıl baykuşlar mı konsun?
Şühedâ yurdu Anadolum, kâfir Moskof'un mu olsun?

Bu kalenin müdafileri, sizler ey; İslâm erleri,
Kükreyişin andırmalıdır, çılgınca akan selleri.

O zaman alkışa tutarlar, sizleri saf saf melekler,
Ulubatlı'dan selâm getirir, ılgıt ılgıt esen yeller.

Tebrike kalkar bölük bölük şehidler, gâziler bütün
Siz arslanları serhadlerde yalın kılıç gördüğü gün

Yârab ehli küfre çiğnetme şühedâ topraklarını
Yarab yere düşürme TÜRK'ün, İSLÂM'ın bayraklarını.

NA'T

**Ne diyeyim, nelerden bahsedeyim, bilmem ki...
Gönlüm yanar iken aşk ve sevginle, Efendim.
Senin için şi'r yazmak... Benim haddim değil ki...
Yazdım yine de... seni sevdim de ben, Efendim.**

**Bir ben değil, kâinat ve Allah âşık, sana!
Aşkın târifsiz lezzet, adın, tesbih cihâna.
Sensiz ölür, diriler. Can verirsin, sen, câna...
Seni böyle bilir... ve de severim, Efendim..**

**«Habîbim» demiş, sana, Rabbim.. Ben ne diyeyim?..
İzin ver de aşk ile, bir, «Efendim» diyeyim..
Sana, senin yoluna canım kurban edeyim.
Âlemlere rahmetsin sen! Sultanım Efendim...**

**Bir zamanlar, insanlar, çırpınırken zulmette...
Dişlerken evlâdını, yüzüyorken vahşette!..
Dudakları yarılmış, susamışken rahmete,
Sen kurtardın onları. Sen suladın, Efendim...**

**Şimdi yine öyle hâl... Yine dertli insanlar..
Yine mahkûm, mâsûmken!.. Mazlûmdur müslümanlar..
Yine yaşlı gözleri... Yine kalbler kan ağlar!..
Dolmadı mı çilemiz?.. Yetmedi mi Efendim!..**

**Kudüsler... Pâkistanlar ne haldedir bir bilsen!..
— Yüzümüze tükürür, ecdâd; kalksa yerinden! —
Artık dua et de sen, Rabbimize bizlerden,
Bitsin, gitsin şu dertler... «Şuur» gelsin, Efendim...**

**Bizi böyle sâhipsiz, kimsesiz bırakırsan,
Gelir de «küfr» dalgası veya bir «kızıl» tufan!
Mahveder!.. Helâk eder!.. Aman ey Rasûl aman!..
Kurtar artık, gel!.. Ulu Kurtarıcı EFENDİM!..**

Abdurrahman ÇETİN
İst. Y. İslâm Enstitüsü

HASTA ADAM

Bir arslan var idi kavi ziheybet,
Kalblere salardı korku ve dehşet.
Domuz ve tilkiye bakardı sert, sert;
Hükümferma idi, hem de pek çok mert.

⁂

Domuz, tilki ve çakal birleştiler,
Kelâmın bir, ef'alin yek ettiler,
Ormana hükm, ona ölüm dediler,
Toz toprağa fermanını çizdiler :

⁂

«Ormana hâkim olmaması için,
Yalancılar cemiyetini seçin.
Gittiğiniz yerde iftira saçın,
Ona isyan kampanyasını açın.»

⁂

Köpek, kurt ve çakal, domuzla kaplan,
Tilki eşliğinde dört bir taraftan,
Saldırdılar vermediler el-eman,
Hayata pes dedi zavallı arslan.

⁂

Hayasızlar ormana dağıldılar,
Karış, karış toprağı paylaştılar.
Dört köşeye zehirlerin kustular,
Arslandan arslan doğar, unuttular!

⁂

Yiğit oğul pençesini kaldırdı,
Pis düşmanın üzerine saldırdı,
Babasını yok edeni yıldırdı,
Tilki, çakal... deliklere sığındı.

⁂

Bilâhare oğulu kandırdılar,
Barış gönüllüsüyüz biz dediler.
Modern beyin, taze fikir verdiler;
Örf, adet, huy, geleneksiz ettiler.

⁂

Ahmak oğul babasını unuttu,
Tilki, çakalların hapını yuttu.
Tüm geleni kabul eyleyip sustu,
Onun için mazi, örf, adet yoktu!

⁂

Nezir der; arslan arslandan doğarsa,
Çakal, tilki, domuz... ile yaşarsa,
Varlığından benliğinden şaşarsa;
Pençesiyle kendin öldürür,
Varlığını, ocağını söndürür.

Nezir DEMİRCAN

Dehşet Tablosu

Nedenler, niçinler ve kızgın demir,
Saplanmış beynime çelikten bin şiş.
«Azap edin buna!» Mukaddes emir,
Rabbimden nefsime keffaret; bahşiş!

⁂

Sıkıntı, düşünce ve beynim lif lif;
Fikirler zihnimde kum fırtınası,
Nefsimden, insan(?)dan, iblisten teklif,
Çatla sen, patla sen, öl kafatası!

⁂

Üstüme bir ömür boyu yağan kar
Neyleyim gönlümün sarayı sırça?
İçimde bitmeyen acı, sızı var,
Rezil nefs, ruh sefil, kalbim bin parça!

M. Yasin KÜÇÜKOĞLU

AZAP

Ali PELİVANOĞLU

**Azap, cinnet her an eş oldu bana
Gözümü kapayıp süzülüyorum.
Otel yatakları tak etti cana
Bir soğuk yatakda büzülüyorum.**

**Duvar gölge gölge, perde kapalı
Her gölge dev gibi geliyor bana.
Sanki bu devlerin eli sopalı,
İçimdeki cinler hişt diyor cana.**

**Bir garip yalnızlık, ne öksüz duygu
Divâne olmak mı, sonu bilinmez
Kıvranıyorum da gelmiyor uyku
Hayalet hayalet gözle görülmez.**

**Uyku olmayınca tükenmez zaman
Çırpınıp yatakta boğuluyorum
Kafamı yastıktan çektiğim her an
Cinnetten birazcık kurtuluyorum**

İslâm'da Aile ve Kadın Hukukunu Öven Garb Yazarları

Fatma Zehra KANLI

ONDÖRT asır önce gelen İslâm kanunları, insanlığa bir refah, yaşayışa bir emniyet sağlamakla dünya tarihinde büyük bir çığır açmıştır. Bu tarihten öncesine kadar, kadının hiç bir değerinin olmadığını, ancak İslâm kanunlarıyla değer kazandığını bir önceki yazımızda belirtmiştik.

İslâm âlimlerinin bu mevzudaki geniş eserleri karşısında, ilâhî gerçekleri inkâr edemeyen garp âlimleri de, İslâmın kadına vermiş olduğu değeri öven ve hayranlıklarını belirten birçok eserler yazmış, sözler söylemişlerdir. Bunlardan birkaçının İslâmın kadına vermiş olduğu değer mevzuunda söylediklerini zikredelim :

Prof. Josep Schacht der ki :

«Veraset hukuku da dahil olmak üzere aile hukuku, Kur'an'ın muhtelif yerlerinde dağınık bir halde olmakla beraber, hemen hiç bir noktası eksik kalmamak şartiyle teşhir edilen yegâne kazâî mevzudur. Bu sahada da en fazla kadınlarla çocuklara, yetimlere, akrabaya, ev adamlarıyla câriye ve kölelere nasıl muamele edileceğinin tesbitine ehemmiyet verilmiştir.»

Joseph Chaine ile **Rene Grousset**'in başkanlığında bir ilim heyeti kadın haklarının İslâm hukukunda bugünkü modern hukuka nazaran daha insanî olduğuna dair şu kanaati elde etmişlerdir :

«Mevcut ahkâmıyla İslâm şeriatı eski Roma hukukuyla yeni medenî kanunlarımızın ekserisinden daha insanîdir. Çünkü bizim kanunlarımızda kadınla beraber ihtiyarlık çağına gelmiş babalarla analar ekseriyetle ihmal edilmektedir.

Bu haklardan başka müslüman kadını, müfti ve kadılık yapabileceği gibi, hukuk dâvâlarına dahi bakabilecek kadar geniş haklar sahiptir. Dört mezhep fukahası kadının müfti olabileceğine fetva vermekte, İmam-ı Azam ise ayrıca kadınlardan hukuk dâvâlarına bakabilecek hâkimlerin tayininin caiz olduğu içtihadında bulunmaktadır.»

Kadın ve erkeğin birbirine olan hukuk alanındaki eşitliği hakkında da **Prof. Jocques C. Risler** der ki : «Hukuk da'vâlarında kadın erkeğe tamamiyle müsâvi bir dereceye yükseltildi. O tarihten itibaren kadında artık veraset ve meşrû bir mesleğe intisap hususunda hürriyet haklarına malik oldu.»

İslâm hukukunun kadın hakları hususunda bugünkü Avrupa hukukundan daha üstün olduğu kanaatinde olan **Gavdefroy Demombynes** şöyle demektedir :

«Kadının son derece lehinde olan Kur'an ahkâmı, ona şimdiki Avrupa kanunlarının temin ettiği şeraitten daha müsait bir vaziyet bahşetmiştir. İslâm kadını para işlerinde servet ayrılığı hukukuna mâliktir.»

Lavra Veccia Vagilieri de İslâmiyet adlı eserinde «Gerçi kadın Avrupa'da içtimâî bakımdan yüksek bir seviyeye yükselmişse de, İslâm âleminde müslüman kadınının kanun nazarında hâiz olduğu istiklâli hiç olmazsa şu son senelere kadar, birçok memleketlerde ihraz edememişti, belki de hâlâ edememiştir.

Kadın ne kadar zengin olursa olsun İslâm hukukunda ev masraflarına katılma mecburiyetinde olmadığını da **Clement Huart** şöyle ifade etmektedir.

«Kadın ne kadar zengin olursa olsun, erkek karısının iaşesini teminle mükelleftir. Buna mukabil de kadının kendisine tam bir itaat göstermesini istemek hakkını hâizdir. Bununla beraber, bu hükmün kat'î mahiyetine rağmen, karısının içtimâî vaziyetiyle mütenâsip olmayacak bir şekilde çalışmaya mecbur edemiyeceği gibi ücret mukâbilinde çalıştırmak hakkını da haiz değildir.»

Hz. Muhammed (S.A.V.) in kadına kazandırmış olduğu hakları da **Stonley Lane Poole** şöyle dile getirmektedir :

«Muhammed'in (S.A.V.) kadınlara ait hususlarda yaptığı mühim derecedeki değişiklikleri hiç bir büyük kanun vâzıı yapmamıştır.

Kadınlara ait hükümler, herhalde Kur'an'ın en ince noktalarına kadar tedvin edilmiş olan ahkâmdır. Muhammed'in başlıca islâhâtı işte bu noktadadır. Bu islâhât, Arap kadınlarının tâbi oldukları eski şeriatla mukayese edilince bir Avrupalıya her ne kadar ehemmiyetsiz gibi gelirse de, hakikatte çok muazzamdır. Zira Arap izdivaçlarının insana haşyet veren ihtilât ve iştirak usulü yerine, tahrim derecesinin ikâmesi, talâkın temditlere tabi tutulması, boşanan kadınların bir müddet eski kocaları tarafından iaşe ve infakı hakkında çok şiddetli hükümleri çocukların iaşesi için kadınların erkeklere nazaran yarı nisbette olmakla beraber kanûnî vâris olmalarını temin eden yeniliğin ihdâsı ve dul kadının kocasının malından alabileceği islâhâtı, mürekkep büyük bir cetvel teşkil etmektedir.»

Dünyanın en büyük gazetelerinden biri olan **The Times** de «Dinlerde kadın» mevzuunda **Patricia de Jouv** isimli bir hıristiyan hanım yazar tarafından çok enteresan bir sahife hazırlanmış, bu sahifede her dinin kadın mevzuundaki düşünceleri ele alınmış ve ayrı bir başlık altında «İSLÂM KADINI» mevzuu işlenmişti.

Bugün sosyalistlik iddiası güden devrimci, sözde «Müslüman Türk Kadını» olan kadın teşekküllerinin bu mevzudaki sapık görüşleriyle batı hayranı hanımlara, kendi hemcinsleri olan batılı hıristiyan bir kadının şu yazıları büyük bir ibret levhası değil midir?

Batılı hanım yazar **Patricia de Jouv** 15 Şubat 1967 tarihli The Times gazetesinde İslâmda kadın mevzuunda aynen şöyle yazmaktadır :

«Bugün İngiliz parlamentosunda kadınlara tanınmış olan birçok hakkın 1400 yıl önce İslâmın kadınlara vermiş olması cidden enteresandır. İslâmda kadına karşı davranışlardan ortaya çıktığı iddia edilen hastalıklar gerçekte örf ve âdetlerden doğmuş olup, İslâmın kendi bünyesinden değildir. Bir örnek olmak üzere İslâmdan önce Arap dünyasında kadınlara karşı davranış, hatta kız çocuklarının diri diri gömülmesi gibi olaylar da daha ziyade kadının cenkçi olmayışından ve kötü âdetlerden neş'et etmiştir. Hz. Muhammed, reformu ile bu kötü âdetleri bertaraf etmiştir.

İslâm evliliği bir kontrattır. Kızın bu kontratta muvafakat ve herhangi bir şarta karşı direnme ve şart koşma hakkı vardır.

Kadının tahsil hayatındaki noksanlık ise kanunlarca eşitliği sağlayıcı olan vasıflarla tamamlanmıştır. Kadının aile düzenindeki mevkii aile reisinden sonra olup, çocuklarına karşı mesuliyet ve vazifeleri onları evlendirinceye kadar olmak üzere sınırlandırılmıştır.. Halbuki eski bir İngiliz kanunu ile kocaya, çocuğunu annesinden alarak bir başka mürebbiye, hatta metrese dahi verme hakkını tanımıştır ki, bu hakkın düzeltilmesi ve eşitlik ancak 1925 de sağlanabilmiştir.

İslâmda kadın hakları öylesine tanzim edilmiştir ki, gereğince kadın ebeveyninin mirascısı olduğu gibi, kocasının da mirascısıdır ve hatta bunda seçme ve tasarruf hakkı da vardır ki bu, İngiliz kadınına yeni verilmiş bir haktır.

Din bilgisini alışta da İslâm kadını, erkeği kadar eşit bir hakka sahiptir.»

Bu İlâhî gerçeklerin garb âlimleri tarafından iddiası ve öğülmesi İslâmın kadına vermiş olduğu değeri bir kat daha yükseltmektedir. Bugün batı hayranı kadınlar ve İslâmı tek yönüyle anlayıp İslâmiyet kadını köleleştirmiştir, onu esaret altına almıştır, iddiasını güden kimseler bu gerçekler karşısında hangi yönüyle batıya hayranlıklarını söylüyorlar, şaşılacak şeydir doğrusu! Bir hıristiyanın inkâr edemiyerek dile getirdiği bu gerçekleri Türk hanımları nasıl inkâr edebilirler? Batıya hayranlık sadece modasına değil, hakikî medeniyetine olmalıdır.

SEN DE!

Sen de gireceksin toprağa!
Mezarında otlar bitecek.
Bir ağaca, dala, yaprağa,
Teninden parçalar gidecek!

Tazecik tenin çürüyecek!
Kurtlar koparacak etini!
Yüzünde çıyan yürüyecek,
Soyacaklar iskeletini!

Mermer ya da bir som kayadan,
Başına bir taş dikilecek!
Bulunursa bir hatırlayan,
Kabrin ziyaret edilecek!

Budur maddî varlığın sonu!
Gerçek varlığa yönel, uyan!
Allah'a kul olmaktır konu,
Aldanmaz bu yola baş koyan!

Mustafa YEŞİLYURT

HABERLER ve KRİTİĞİ

İRFAN HOCA'YI KAYBETTİK

İsparta merkez vâizi İrfan Ceylân Hoca, bir kaza sonucu yanarak rahmetli oldu... 12 Ocak çarşamba günü evinde çıkan bir yangın sonunda çok ağır yara alan merhum, Devlet Hastahanesine kaldırılmış, yedi saat sonra da

Merhum Mücâhid İRFAN CEYLÂN (1936 — 1972)

vefat etmiştir. 36 yaşında, Amasya, Bilecik, Antalya, Konya vilâyet ve civarlarından gelen kalabalık bir cemâatle namazı kılınan merhum hoca efendi, aslen Isparta'nın İslâm köyündendi. Isparta İmam-Hatip Okulu'nu bitirdikten sonra Yüksek İslâm Enstitüsünü Konya'da okumuş ve mezun olmuştu. Merhum, önce Amasya ve Bilecik müftülüklerinde vazife görmüş, bilâhare fesatçıların oyunlarıyla Isparta merkez vâizliğine nasbedilmişti.

Diyânet ve müslüman halk çevrelerince çok sevilen bu mücâhid kardeşimizin genç yaşında bütün hizmetlerini ve sevdiklerini bırakıp dâr-ı ukbâya göçüşü bizleri çok üzdü. Bir Hadîs-i Nebevî'de, yanarak ölen bir müslümanın şehid olarak vefat edeceği tebşir buyrulur. Çok mücâdele etmişti; demek böylesine bir şehid olmak varmış kaderinde... Allah'tan ğanî ğanî rahmetler niyaz ediyoruz. Merhum kardeşimizin kederli ailesinin ve bütün dostlarının başı sağolsun.

Bu üzücü hâdiseden sonra, bizi kedere boğan bir başka vefat hâdisesi daha oldu. Arkadaşımız, genç idealist Ahmed Ağırbaşlı'nın babası, Konya — Karaman yolunda vukûa gelen bir trafik kazasında ağır yaralanmış, 20 günlük bir tedaviden sonra vefat etmiştir. Allah'tan (c.c.) niyazımız, merhum pederine bol bol rahmet ve mağfirettir. Kardeşimizin, kederli aile ve dostlarının başları sağolsun. Elhükmü lillâh!..

———oOo———

TERCÜME MÜSABAKASI

Geçtiğimiz Ocak sonlarında Konya İmam-Hatip Okulu'nda, okul idaresi tarafından tertip olunan bir terceme müsabakası yapılmıştır. Arapça, Farsça, İngilizce ve Fransızca, BATI ve DOĞU dilleri üzerine açılan müsabakada, dört ayrı lisan üzerinde birincilikleri **Hasan H. Tunçbilek** (Arapça), **Bünyamin Solmaz** (Farsça), **Tahir Aydınoğlu** (Fransızca) ve **Hakkı Büyükatıcı** (İngilizce) kazanmışlar ve okul idaresince takdim edilen hediyeleri almışlardır. Büyük ilgi toplıyan terceme müsabakası sonunda okul müdürü sayın Rıfkı Baydur neticeden memnun olduğunu belirten bir konuşma yapmış, müsabıklara teşekkür etmiştir.

Doğu-Batı berzahında, istikbalde köprü vazifesi görecek bir DA'VET kadrosunu beklerken, İmam-Hatip mekteplerinin orta kısımlarının kapatılışı elbette bu da'vet kadrosunun zuhurunu geciktirecek ve belki de imkânsızlaştıracaktır. Bütün müsbet icrâatlar ve neticeler ortada dururken, bu mekteplerden korkuldu, bilirkişiler tarafından «GERİCİ OKULLAR» diye raporlar düzenlendi. Halbuki İmam-Hatip nesli devlete silâh çekmemiş, çekenlerin karşısına dikilmişti. Eh... Kaderde varmış ne dersiniz!?..

———oOo———

İKİ RUS SPORCUSU PALTO ÇALARKEN YAKALANMIŞ!

Milliyet gazetesi muhabirinin Cenevre'den bildirdiği bir haber şöyle: «Birleşik Amerika'ya maç yapmaya giden Sovyetler Birliği buz hokeyi takımından iki oyuncu Baltimore'deki bir mağazadan palto çalmaya yeltenirken suçüstü yakalanmıştır. Resmî makamlar tarafından oldukça geç açıklanan haber büyük bir şaşkınlık yaratmıştır. Mağaza sahibi, olayı polise bildirmemiş, resmî makamlara intikal ettirmiştir.»

Duydunuz ya! Şaşmayın buna! Biz, Moskova'nın göbeğinde gece yarısı, vazifeli bir Türk subayının karısının, gözleri önünde elbiselerinin bir Rus polisi tarafından soyulduğunu bir Türk kurmayından dinlemiştik. Adam yakalandığında şöyle demiş: «Bu elbiseler çok güzel şeyler! Ben de hanımıma böyle şeyler giydirmek isterim. Halbuki bu mümkün değil. İşte karıma giydirmek için yaptım bu işi; affedin.»

Bizde Sovyet Rusya'yı en güzel anlatan **Şevket Rado** olmuştur. Yazarın, «50. yılında Sovyet Rusya» adlı içi enteresan bilgilerle dolu küçük kitabından bazı kısımlar naklediyoruz:

«Fakat zannedersem Avrupa'da, hürriyetli demokrasilerde komünist olmak, Rusya'da komünist olmaktan çok daha kolaydır. Çünkü Avrupa'da komünizm bir tatbikat değil, bir edebiyattır (s. 13).» «(Sovyet Rusya'da) Dükkânlar çok azdır ve az olan bu dükkânlarda kuyruk yapan insanlar ne verilirse onu almak zorundalar. «Yok!» denince de kimse «Neden yok?» demeye mezun değildir. ...Bütün bunlar, insanın insan tarafından sömürülmemesi (!) uğruna yapılmıştır ve yapılmaktadır. Bu uğurda bütün işverenler harcanmış, ortada yalnız bir patron kalmıştır: Devlet! Ama sert bir patrondur bu! Böyle bir patrona: «Beni sömürüyorsun», «Bana az ücret veriyorsun, geçinemiyorum» demek için cesaret ister (s. 26-27).» «...Havyar için Rus parasının Rusya'da bile geçmemesi ne tuhaf şey değil mi?... Peki ama dolar nerde? diyeceksiniz. Dolar sokakta! Tenhaca bir yolda, bir veya iki kişi gidiyorsunuz, kıyafetinizden ecnebi olduğunuzu anlıyor, yaklaşıp sizden dolar istiyorlar (s. 42).»

İşte, memleketi bu hale getirmek istiyorlar! Şerefli Türk ordusunu MUHTIRA vermiye zorlıyan anarşistlerin gayeleri böyle bir sefâlet ülkesi doğurmak!

———oOo———

DEVLET PLÂNLAMA TEŞKİLÂTINDAKİ SAĞCI UZMANLAR TASFİYE EDİLDİ

Önümüzde bir gazete haberi var, şöyle: «Devlet Plânlama Teşkilâtında uzun yıllardan beri görev yapan 64 uzmanın mukaveleleri dün feshedilmiştir (15 ocak). Verilen bilgiye göre toptan tasfiye olarak vasıflandırılan bu fesih sonunda görevlerine son verilen uzmanların ortak karakterleri «milliyetçi, karma ekonomi taraftarı ve anti-komünist» olmalarıdır. Mukavelesi feshedilenlerin sayısının «150»ye varacağı bildirilmiş, **Karaosmanoğlu ayrıldı, ancak politikasını halen plânlama teşkilâtında yürütenler var** denilmiştir.»

17 mühendis, 20 iktisatçı, 13 maliyeci, 7 idareci ve 7 hukukçu olmak üzere 64 komünist düşmanı ve müslüman uzmanı, Türkiye'nin beyni mesabesindeki bir teşkilâttan çıkaran bu tasfiye işi, kanunsuz. Danıştay kararına aykırı, Bakanlar Kurulu kararnâmelerinin aksine ve sırf sosyalist felsefeye hizmet için yapılmıştır. Gerçi şerefli Türk ordusu 12 mart'tan sonra sosyalist-komünist anarşistlerin işlek elemanlarını yakalamış ve gözü dönmüş eylemcileri sindirmiştir. Fakat, maalesef **ORDU**muzun tesir sahası dışındaki beyin mekanizmalarda bu menfur zihniyet kaldırılamamış, aksine sosyalist kültüre hizmet için her türlü düzensiz işlere hız verilmiştir. Türkiye'nin geleceği üzerine plânlar - proğramlar çizmek, iktisat, bayındırlık, maliye, hukuk ve idare yönünden Türkiye'nin müstakbel icrâatlarının cetvellerini çıkarıp ilgililere takdim etmek gibi çok mühim vazifelerle görevli bir teşkilâttan SAĞ zihniyetin kovulması şu kritik dönemde ne büyük talihsizliktir!

———oOo———

İSTANBUL İMAM-HATİP OKULU, MÜNÂZARAYI BÜYÜK PUAN FARKIYLA KAZANDI

Yeşilay'ın tertip ettiği münâzaralarda, İstanbul İmam-Hatip Okulu, **Özel Şişli Koleji**'ni açık farkla mağlûp etmiştir. Özel Kolejin 2910 puanına karşılık, İmam-Hatip Okulu ekibi 5895 puan almış, ferdî birincilikte de ilk üç dereceyi almıştır. **«Öğrenciyi kötü alışkanlıklardan okul mu yoksa aile mi daha çok uzaklaştırır»** mevzulu münâzarada, «OKUL UZAKLAŞTIRIR» tezini savunan İmam-Hatip okulu tartışma ekibinden Seyfeddin Esenlik, «Elinde fenerle sokak sokak gezerken, **ne yapıyorsun** dendiğinde **adam arıyorum** diye cevap veren DIOJEN gibi biz de İslâm-Türk terbiyesini evlâdına aşılayan **ana-baba** arıyoruz! Var olmaya var. Fakat devede kulak misâli!» sözleriyle büyük alkış toplamıştır. Marmara Öğ-

İstanbul İmam-Hatip Okulu münâzara ekibi: Tayyip Erdoğan, Seyfeddin Esenlik ve Ali Kul.

renci Lokalinde yapılan münâzarada İmam-Hatip ekibi: «Günümüz cemiyetinde fertlerin aileleriyle karşı karşıya kadehleri tokuşturduğu vâkidir ama, hiç bir zaman talebeyle öğretmenin karşılıklı olarak içtikleri görülmemiştir. Babası ile çeşitli yerlerde kumar oynayan görülmüştür ama talebesine kumarın faydasını anlatan bir öğretmen görülmemiştir. Camide hocasına ayağa kalkan Fatih, hocasının atından sıçrayan çamurun kaftanında büyük bir mücevher olduğunu söyleyen Yavuz, «Bana bir harf öğretenin kölesiyim» diyen Hz. Ali'nin davranışlarını gözlerimiz önüne getirmeliyiz. Okul kutsal bir yuvadır» diyerek münâzarayı açık bir farkla kazanmıştır.

İmam-Hatipli gençlerin bu başarısını candan tebrik ediyor, hayat boya muvaffakiyetler diliyoruz.

———oOo———

(Devamı 26. sayfada)

Müsabıklar: Hasan H. Tunçbilek (Arapça), Bünyamin Solmaz (Farsça), Tahir Aydınoğlu (Fransızca) ve Hakkı Büyükatıcı (İngilizce).

BARNABA İNCİLİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

(Baştarafı 19. sayfada)

Barnaba İncili'nin hıristiyan câmiasınca niçin muteber telâkki edilmeyişi az evvel yaptığımız nakiller muvacehesinde pek yadırganacak bir husus değildir. «Bu İncil'in Müslümanlarla Hıristiyanlar arasında bir bağ vazifesi görmesi mümkündür; veya bu İncil iki cemaat arasında yok olmuş bağ için bir halkadır. Kilise bu İncil'i tanımıyor ve onun bildirdiklerini bir ölçü olarak kabul etmiyor.» (35) «Bu İncil hıristiyanlar nazarında muteber bir kaynak değildir.» (36)

Pek tabiî olarak Barnaba İncili'ni tenkid edenler de bulunmuştur. Bu hususta eş-Şark ve'l Garb Mecmuası'nın 1907 yılında neşredilen 40 ıncı sayısında malûmat bulunmaktadır (37). Yazımıza Barnaba İncili'nin ilk sahifesinden yedi cümlenin tercümesinin takdim etmekle son veriyoruz:

Allah tarafından bu âleme gönderilip Mesih tesmiye edilen nebi-i cedid için havarisi Barnaba'nın yazdığı İncil-i Sahih.

1) Mesih diye anılan Nâsıra'lı İsa'nın resûlu Barnaba, bütün arza selâmet ve izzet dileğinde bulunur,

2) Ey azizler, muhakkak büyük ve acip olan Allah tâlim ve âyetleri için rahmet-i azîme ile irsal buyurduğu peygamberi Yesû-ul-Mesih'ten bizleri mahrum ettiği şu son günlerde takva çağırışı ile,

3) Şiddetli küfürler öğretilerini tebşir eden,

4) Mesih'i İbnullah diye çağıran,

5) Allah'ın dâimi olarak emretmekte olduğu hitandan vazgeçen,

6) Her türlü pis etlerin yenmesine cevaz veren,

7) Ve böylece dalâlete düşenler arasında Pavlos dahi vardır ki, ben kendisinden ancak esefle konuşabilirim (38).

— S O N —

(35) Mukârenetü'l-Edyân, II, 181.

(36) Muhâdarât fi'n-Nasrâniyyât, s. 56.

(37) Yûsûf elyas Serkis, Mu'cemü'l matbûati'i Arabiyye ve'l Muarrabe, Mısır, 1927, I, 934.

(38) İncil-i Barnaba, s. 3.

YASİR ARAFAT YAHUDİ İMİŞ

(Baştarafı 25. sayfada)

Arap milletini çok ciddî tehlikeler bekliyor. «Filistin Kurtuluş Teşkilâtı»nın içten içe Yahudi emellerine hizmet etmesi ihtimali çok kuvvetli. Aslında bu gerillâ teşkilâtının Arap milleti hayrına çalıştığını isbat etmek mümkün değil. Yasir Arafat (teşkilât lideri) her gittiği yerde Kızıl rejime karşı hayranlığını açıkça belirtiyor. Bu bir tarafa, son günlerde O'nun bir Yahudi olmak ihtimali kat'iyet kazanmaya başladı. Ürdün'deki aşiret reislerinin Arap Devlet Başkanlarına gönderdikleri mektuplara bakılırsa, «Yasir Arafat Filistin asıllı değildir. Babası Arnavut asıllı ve Arapçaya uygun ad taşıyan bir Yahudidir.»

Düşünmeli ki, Filistin'in öz halkı olan Bedevî Arap aşiretleri, herhalde Filistin topraklarının Yahudiye mezar olmasını herkesten ziyade isterler. Yasir Arafat'ın ise her fırsatta Ürdün devletini yıkma çabaları bu iddiayı kuvvetlendirmektedir. Kabile reisleri gönderdikleri mektupta, fedâi teşekküllerini ve hususiyle **EL-FETİH** teşkilâtını bir caniler topluluğu haline sokan, altı senedir Arap milleti aleyhine düzenler çeviren bu yalancı haine bütün yardımların durdurulmasını istemektedirler...

Hâdiseler - Düşünceler

(Baştarafı 2. sayfada)

rumlar, açık samimiyetsizlikler görülecektir. Böyle, millî bütünlüğü doğrudan ilgilendiren mühim bir mes'elede, halk referandumuna ihtiyaç duymadan bu yasağı kabulleniveren Türk Hükûmetinin bu yasağı mukabil tazminat olarak ABD'den istediği **400 milyon dolar**'a karşılık Amerikan hükûmeti **35 milyon dolar** gibi gülünç bir tazminat teklif etmiştir.

Şu günlerde bu mes'ele yeniden kızışmış vaziyettedir. Artık yasak kabul edilmiştir; ancak tazminat mevzuunda bir uyuşmazlık vardır. Bunu giderebilmek için bir Amerikan hey'eti Başkan NIXON'un selâmıyla (!) birlikte Türkiye'ye gelmiş bulunmaktadır. ABD Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Başkanı Benjamin Rosent 8 kişilik bir hey'etle yurdumuza gelmiş, şöyle diyor:

«Türkiye'nin afyon ekimini yasaklaması Amerika'da olumlu tesir yaptı. Yeniden pazarlığa geldik; mutlaka anlaşacağız.»

Halbuki biz bu sözleri sahibinin suratına çarpıyor, diyoruz ki: Bizim şahsiyetimizi pazara mı dökmek istiyorsunuz? Bizim sizin murdar idealleriniz uğruna katledilecek haysiyetimiz yoktur!

Ümidimiz o ki, hükûmet, tehlikeyi sezmiştir ve zararın burasından artık dönecektir. Yoksa 600 bin insanın ekmeğinin tavşan edildiği bir tarafa, ilâç sanayiinde ileride rakipsiz bir unsur olacağımızı sezen emperyalizm güçleri nazarında haysiyetimizi de yitireceğiz!

⁂

ESKİ köle Yunan, Rodos adasındaki bütün Türk ilkokullarından Türkçeyi ve Din derslerini kaldırmış, Türk öğretmenlerinin bu derslere girmelerini yasaklamıştır. Öte yandan, Türk çocuklarının kendi aralarında bile Türkçe konuşmaları yasaklanmış olduğu hakkında haberler gelmektedir. Durumun Türk hariciyesi tarafından da doğrulandığına bakılırsa dindaş ve ırkdaşlarımız büyük sıkıntılar çekmektedir. Rum öğretmenler tarafından derslerde Yunanistan lehine baskılar yapılıyor ve Müslüman — Türk yavrularının zihinlerinden İslâm şuuru kazınmak isteniyor.

Gerçi bu mel'un insanlardan bundan başkası beklenemezdi. Ne var ki, dindaşlarımızı yerlerinden yurtlarından kovacaklar, baskı ve zulüm altında sindirecekler, İslâmın sesini kesmeye çalışacaklar. Yeryüzünde hangi sâlim insan mantığına sığar bu işler? Macar ovalarından geçerken, üzüm çubuklarına, kopardıkları üzümün bedelini sarı liralar olarak bağlıyan Osmanlı neferlerini hatırlatmaktan başka elimizden gelen birşey yok!

Sıra Kimde?

(Baştarafı 3. sayfada)

tiyle ayakta durabilecek, iktisadî istikrârını sağlıyabilecek ve harp gücüne sahip olabilecektir?

İŞTE bu yüzden, böyle milletler dışarıdan sulanmak, yardım ve kredi istemek, bir blokun bünyesinde erimek gibi çok tehlikeli işlerden bir türlü başlarını kurtaramamaktadırlar. Halbuki, baş vurdukları komşuluk ve insaniyet namına kapılarını çaldıkları DEV'ler, onların millî bütünlüklerine rıza göstermemekteler. Onlar, cömert ve hamiyetsever değil, istismarcı ve sömürgecidirler. Kapılarını dostça çalan felâketzedelerin açık denizlerine harp filolarını indiriyorlar, verdikleri kredilere karşılık onların sinelerinde emperyalist hakimiyetlerinin tahtını kuruyorlar.

Onların her biri, bu fakir ülkelerin her birini yanına çekmiş, koltuğu altına almış, komşuyu komşuya saldırtıyor, kardeşi kardeşe vurduruyor. Bu biçâreleri, o zâlimler, aylak bir hayat ve varlık anlayışı, hesabına sürüdürüyorlar, eziyorlar.

İşte, HINT-PAKİSTAN harbi bu çirkin istismar uğruna çıkartıldı; binlerce insan, bu iki kodamanın istirahati uğruna hacamat oldu. Yeryüzü silâh doluydu; bunlar kullanılmalı, tüketilmeli, emperyalizme yeni pazarlar açılmalıydı. Emperyalist kodamanlar, kan çokluğundan kalb sıkışmasına, damar daralmasına mübtelâ oldular; ifrâzat ve boşalma gerekiyordu! Göklere füzeler yollandı, uydular gezegenlere gezegen edildi; milyarlar harcandı. Fakat kâfi gelmedi bu harcamalar. Dış pazarlar bulunmalıydı. Harp malzemesi imâl eden fabrikalar, bombardıman uçakları yapan sanayi siteleri durmuştu; zira silâh, cephane, tayyare kullanılmıyordu.

... Ve Hindistan Pakistan'a saldırtıldı. Müslüman taraf, alnında yazılı ezeli talihsizliğinin gadrinden bu sefer de kurtulmuş değildi; yalnız kaldı! General Yahya Han **bekledi; büyük imkânsızlıklar içinde DOĞUdaki Pakistan askerleri, kol kol saldıran ehl-i küfür ordularına karşı 14 gün dayandı; Amerikan dostumuz gelsin de yardım etsin diye! Heybat ki:**

«Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge,
Ne açar kimse kapım bâd-ı sabâdan gayri!»

Putperest Hindistan, emperyalist hesaplar uğruna İSLÂMIN ÜLKESİne saldırdığında, bir taraftan SOVYETLER emperyalist çıkarları için Hindistan'a yardım yağdırırken, yine aynı alçak ve habis hesaplar uğruna hür dünyanın lideri Amerika, DOĞU'nun caniler tarafından zaptına, çalınmasına göz yumdu. Bu iki lider ülkenin dünya siyasetinde hiç değişmeyen karakterinin menfaat ve emperyalizm **olduğu bir kere daha olanca açıklığıyla görüldü. Üçüncü bir bloka lider olma sevdasındaki** KOMÜNİST ÇİN **de, dostu Pakistan'ı aynı alçak arzuları adına yalnız bıraktı.**

VE insan şimdi düşünüyor: Her gün biri parçalanıp bozuk para gibi harcanan ülkelerden acaba hangisi bu emperyalist çarkın dişlerine terkedilmek üzeredir?!

Açıkçası, SIRA KİMDE?..

Akif - Medeniyet - Batı

(Baştarafı 11. sayfada)

birbirimizden ayıracağını, bölük bölük edip birbirimize düşüreceğini, sevgisizliğe, mutsuzluğa sürükleyeceğini düşünüyor; her türlü millî özelliğini yitirmiş, özbenliğinden uzaklaşmış, şahsiyetsizleşmiş bir milletin kendi can damarlarını kesmiş olacağını, yaşama istek ve gücünü yitireceğini biliyordu. Türk toplumunun bugünkü durumu, Âkif'in görüşünün ne denli şaşmaz, kuşkularının ne denli yerinde olduğunu, tüylerimizi ürpertecek, bu yurda, bu millete yürekten bağlı olanlara soğuk terler döktürecek bir açıklıkla ortaya koymaktadır.

Avrupalılaşma; Âkif'in Türk milleti için istediklerini, beklediklerini getirmeğe, sağlamağa değil, bütün varlığıyle inandığı, benimsediği değerleri, Türk-İslâm öz yaşantısını yıkmağa yöneltilmiş, yüz karası bir davranış olarak görünüyordu. Bundan ötürü ona bütün gücüyle karşı çıktı.

Türk toplumunun bu gerçeği bugün de hiç değişmemiş, olduğu gibi duruyor, kavga sürüp gitmekte, yalnız bir farkla: Türk milletini bölmek istiyenler artık epeyce bölmüşlerdir. Hele bir takım aydınlar milletten iyice kopmuş, özdeşlik duygularını yitirmişlerdir. Artık bugün dâvâ, BÜTÜNLÜĞÜ korumak değildir. Bölük bölük edilen Türk toplumunu yeniden bir araya toplayıp birliğini, bütünlüğünü yeniden sağlamaktır. Ancak, bilmeli ki bu güç, çok güç bir iştir ve başarılsa bile, toplum aldığı bu yaranın, bu çatlağın izlerini daima taşıyacaktır. Bir defa kırılıp sonradan, yeniden yapıştırılmış bir testinin üstündeki çatlak izleri gibi...

(1) Rus zulmünün gerçeği değil sadece bir gölgesi ve bu zulme karşı kendilerini korumağa çalışanların destanı üstüne fikir edinmek istiyenler «MOSKOF MEZALİMİ» ile «İMAM ŞAMİL» adlı eserleri okusunlar. (Her iki eser de SEBİL Yayınlarındandır.)

Komünizm ve Rusya

(Baştarafı 7. sayfada)

dolandırıyorlar, asayişi bozuyorlar, yalvararak ücretleri karşılığında biraz çalışmış olsalar bize kafa tutuyor, kapitalist burjuva damgasını vuruyorlar. Oysa biz zenginlerin yüzde doksanımız onlar gibi fakirdik, biz de diğer zenginlerin işlerinde çalışıp zengin olduk. Buna benzer birçok sebep göstererek iki numaralı Marks binlerce sahifelik kitaplar yazmış olsa bu yazılara kanan birkaç Lenin ve Stalin çıksa 1917 ihtilâli gibi fakirler aleyhinde bir ihtilâl yapsalar, fakirleri hunharca öldürseler bu bir katliam mı olurdu, yoksa bir ideolojinin gereği mi?

Eğer bu bir ideoloji ise Komünizm de bir ideolojidir. Yok katliam ise komünizm de bir katliamdır.

Eğer III. Dünya Harbi olur, zaferi Moskova kazanırsa zenginler, dindarlar ve komünizmi istemeyenler sorgusuz sualsiz temizlenecekler, dünyada Allah düşmanları kalacaktır. Fakat harbi kazananlar Allah'a inanan insanlar olursa bütün dünya refah ve saadete, hürriyete kavuşmuş olacaktır.

ÇÖĞEN
SOĞUK HAVA DEPOSU
KONYA

Adres: DEPO: Eski Odun Pazarı Şephavan Mah. No: 21
İrtibat Bürosu: İstanbul Cd. No: 19 KONYA
Telefonlar: İrt. Büro: 2790 — DEPO: 2216
Müsait fiat, teknik depolama, ticarî muameleler ve her türlü kolaylıklar depomuz prensipleridir.

GÜVEN
MANİFATURA Koll. Şti.
İBRAHİM HAYTAOĞLU - HALİL ERŞAHİN ve Ort.
TOPTAN MANİFATURA
Güvenebileceğiniz tek müessesedir.
Kapu Camii Cıvarı Unkapan Sok. No. 5
Telgraf: *Güven Konya*
Telefon: *1390*
Ticari Sicil: 6216-10472
KONYA

ÜÇ KARDEŞLER
ÇELİK EŞYA SANAYİİ
Çelik Masa — Dosya dolabı — Etejer — Döner koltuk ve Bilûmum Çelik Eşya
Tel: Fab: 3786 — Mğz: 4186 KONYA

EGE BİSİKLET TİCARET Koll. Şti.
Nuri CENGİZ — Mustafa AKTAŞ
Mehmet KAPLAN
Bisan Bisikletleri, Bisiklet, Motosiklet Lâstikleri ve Bilûmum Parçaları Satış Yeri
İMALÂT ve TOPTAN
Tel: 27 16 22
Sirkeci, Hamidiye Cad. Kafkas Geçidi No: 14/1ST.
Tel: 12 32
İstasyon Cad. No: 91/A DENİZLİ

FIRAT SANAYİİ
MEHMET FIRAT
En güzel hediyelik
Kaşık, Çatal, Bıçak ve Mutfak Eşyaları
Tel: 27 81 94
Tahtakale, Yavaşça Şahin Sokak No: 2/8 İSTANBUL

NİL
SONDAJ VE SIHHÎ TESİSAT TAAHHÜT İŞLERİ
Garantili yapılır.
Seyit Mehmet Demircioğlu
Demirciler içi, Bulgur Tekkesi Sk. No: 25
KONYA

KARAM
Rafine Pamuk Yağı

KARAM *KARAM*

Ekstraksiyon KARAM tekniğinin en son yeniliklerini ihtiva eden komple nebatî yağ fabrikalarımızda, kapalı (Vollhermetich) ve devamlı (Kontinü) bir sistem içerisinde sağlık kurallarına uygun olarak el değmeden hazırlanmıştır.

Soğuk, sıcak bütün yemeklerde, Tatlılarda ve kızartmalarda Güvenle kullanılır.
KOKU YAPMAZ
DUMAN ÇIKARTMAZ
TAVADA SIÇRAMAZ

KS
ÇANAKKALE SERAMİK FABRİKALARI A. Ş.

MANNESMANN — SÜMERBANK BORU ENDÜSTRİSİ T. A. Ş.

E.C.A.
E. C. A. PRES DÖKÜM SANAYİ

DÖKÜMAY (BANYO) FABRİKALARI

Kıvrak KOLL. ŞTİ.
SÜLEYMAN KIVRAK ve OĞULLARI

MERKEZ:
LÂRENDE CADDESİ No. 129
Tel.: Mğz. 1618 — Ev: 2282
KONYA

ŞUBE:
DÖLEN İŞ HANI No. 10
Tel.: Mğz. 1215 - 2533 - 1770 - Ev: 1150
ANTALYA

KONYA ve ANTALYA ACENTELİKLERİ
DEMİR — ÇİMENTO — BORU — FAYANS
HER NEV'İ KALORİFER, İNŞAAT VE SIHHİ TESİSAT MALZEMELERİ
Toptan - Perakende satışlarıyla
Sayın İnşaat Sahiplerinin Hizmetindedir.

VitrA
ECZACIBAŞI SERAMİK FABRİKALARI A.Ş.
SIHHÎ TESİSAT MALZEMESİ
YETKİLİ SATICISI

Binâlarınızın dış Cephelerinde Acrılık esaslı

BETONPLAST
Kullanınız

Özellikleri:
a — Dış etkenlerden tamamen tecrid eder,
b — Mükemmel şekilde dekore eder.
46 câzip renkli BETONPLAST binanızın garantisidir.

GÜRSOY BOYA SANAYİİ ve TİCARETİ KOLL. ŞTİ. 44 63 93
Fermeneciler, Nu.: 74-87 Tel.: 48 12 24
İSTANBUL Fb.: 21 25 37

TÜLBENT ve MERMER ŞAHI
Lâle
ADRES:
Sadullah Talay ve oğlu Mehmet Talay Koll. Şti.
Gürün Han No: 116 — Tel.: 221323
İstanbul

Oku Neşriyat Yurdu

Sunar

A'MÂK-I HAYÂL

Şehbender Zâde Filibeli AHMED HİLMİ

Oku Neşriyat Yurdu'nun sunduğu «*A'mâk-ı Hayal*»i zevkle okuyacaksınız. Eseri muhterem hocamız *Ahmet Gürtaş* sadeleştirmiştir.

«*A'mâk-ı Hayâl*», Filibeli Şehbenderzâde Ahmed Hilmi'nin çok enteresan bir eseridir. Müellif bu eserinde, hakikate susamış bir ruhun manevî âlemlerde yaptığı seyâhatleri çok akıcı ve çekici bir üslûb içinde dile getirmektedir. Diğer taraftan bu eser, beşer tefekkür tarihinin de bir özeti mesâbesindedir. Bu defa tashih edilmiş aslı ve sadeleştirilmiş şekli ile birlikte neşredilmiştir.

☐ BÜYÜK KAPI (Ek) — Necip Fazıl KISAKÜREK. Fiatı 5 liradır.
☐ İSLÂM DAVETİ — es-Seyyid SÂBIK. Trc: Ahmet GÜRTAŞ. Fiatı 10 L.
☐ A'MÂK-I HAYAL — Şehbenderzâde Filibeli AHMED HİLMİ. Fiatı 15 L.

Bu üç eser de :

1. Kitapçı ve Okul Kooperatiflerine % 25,
2. 10 taneden fazla isteyenlere % 20 tenzilâtla ÖDEMELİ gönderilir.
3. 10 taneden az olan istekler ödemeli gönderilmez. Posta pulu karşılığında veya parası önceden gönderilmek suretiyle gönderilir.

Not : Paranızı Posta Çeki'yle gönderirseniz, gönderme ücreti ödemezsiniz. Gönderilen paranın ne için olduğu belirtirseniz ayrıca mektup yazmanıza lüzum kalmaz. Posta Çek Numaramız 50059110'dur.

İsteme adresi : OKU NEŞRIYAT YURDU, P.K. 105 KONYA

AYRICA :

Mecmuamız 4. eserini de sizler için hazırlıyor.
Büyük âlim *Ebû'l-Alâ el-Mevdûdî*'nin kaleminden :

KUR'AN'A GÖRE DÖRT TERİM

İlâh — Rab — İbadet — Din

Bekleyiniz...

OKUYUCULARLA BAŞBAŞA

★ **M. Âdil Çelik - TURHAL** — Hakkımızdaki hislerinize teşekkürler ederiz. Mecmuada çıkan âyet ve hadîs metinlerinin harekeli olmasını istiyorsunuz. Fakat matbaada harekeli eski harfler olmadığı için metinlerin harekeli olarak verilmesinde her birine klişe yaptırılması, hattata yazdırılması icap etmektedir. Bu iş ise hem külfetli, hem de fazla zaman alan bir hususdur. Bu bakımdan okuyucularımızın yazılar arasında verilen âyet ve hadîs metinlerini gösterilen merci'lerden takip etmeleri mes'eleyi halledecektir. Aşağı yukarı her âyetin numarası ve mensûp olduğu sûre, her hadîsin de kaynak ve sahife numarası verilmektedir. Doğru okuyabilmek için oralara müracaat edebilirsiniz. Alâkanıza karşı müteşekkiriz ve devamını bekleriz. Hürmetlerimizle...

★ **M. Din Görevlileri Derneği - Alaca/ÇORUM** — Derneğiniz tarafından satılmak üzere her ay gönderilen 25 adet mecmua bedellerini (1971 senesinin sonuna kadar ödemiş olan 120 liralık havalenizi) aldık. Evvelce gönderdiğiniz para henüz işleme o sırada konulamamış olması münâsebetiyle cevap telgrafımızda borcunuzu biraz kabarık göstermiştik. Fakat gönderilen bütün paralar hesabınıza işlendikten sonra durum düzelmiştir. Buna göre 1971 senesine âit borcunuz kapanmış oluyor. Bilvesile selâmlarımızı sunar, da'vânızda muvaffakiyetler temennisinde bulunuruz.

★ **M. Behzat Kaltürk - B. ALMANYA** — İslâmî hareketin geliştirilmesinde fertler birbirinin destekçisi ve teşvikçisidirler. M. Emin Kalaycı kardeşimizin yaptığı faaliyeti siz örnek alacaksınız, sizin yaptığınız çalışmayı bir başkası örnek edinecek ve böyle böyle İSLÂM HAREKETİ memleket sathına, dünya yüzeyine yayılacak. İsim ve adreslerini verdiğiniz Almanya'dan beş kardeşimizle Türkiye'den bir vatandaşımızın mecmuamıza abone kayıtları sayenizde yapılmıştır. Allah razı olsun. 13150 nolu abone ile Ankara'daki 13212 nolu abone için gönderdiğiniz para ise abonelerimizin hesaplarına işlenmiştir.

Mektuplaşma arzusu ile adresini istediğiniz M. Emin Kalaycı'nın adresini belki kendisince bir mahzurlu taraf bulunabilir diye onun müsâadesi olmadan neşretmeyi uygun bulmuyoruz. Ancak burada sizin adresinizi vereceğiz. Kalaycı şayet arzu ederse ve bir mahzurlu durum yoksa size mektup yazar; tanışır, dertleşir, çalışmalarınıza birlikte yön verirsiniz. (Adres: Behzat Kaltürk, 7779 Klüftern Haupt Str. 15 B. ALMANYA.) Allah'ın sizlere yardımcı olmasını dileyerek anavatandan oradaki bütün din kardeşlerimize gönül dolusu selâmlar...

★ **M. Âkif Ağır - MARAŞ** — Beşeriyetin sinesinden kopup gelen acı çığlıklara imdatçı olabilmemiz için herşeyden evvel kendimizi İSLÂM KÜLTÜRÜ ile yoğurmalıyız. Da'vâmız, önce İslâmı anlamak ve yaşamak, sonra da hakikatten mahrum dünyalıya sunmak... Bu yüce da'vâ uğrunda atılmış bir adım olarak yaptığınız seminerlerde genç İslâm mücâhidleri tarafından okunmak üzere istediğiniz 25 adet mecmuayı da'vetçi kardeşlerimizin adreslerine postaladık. Parasını da almış durumdayız. Ameliniz makbûl, sa'yiniz meşkûr olsun. Allah'a emanet olunuz.

★ **M. Türk Birliği Cemiyeti Berlin Şûbesi - ALMANYA** — İslâma hizmet gayesiyle kurulmuş bulunan cemiyetinizin hayırlı bir faaliyeti olarak 15 kişi namına gönderdiğiniz parayı aldık. Yeni abone yapılacakların kayıtlarını yaptık, eski abonelere ise aldığımız parayı işledik. Mecmuamızı muntazaman alacağınızı ve faydalanacağınızı tahmin eder, en iyi dileklerimizle hürmetlerimizi sunarız. Allah'ın rahmet, bereket ve inâyeti üzerinize olsun.

★ **M. İsmail Hüseyinoğlu - YUNANİSTAN** — Mecmuamız hakkında «...Yazılarınızı takdirle karşılıyorum. Allah îman yolunda savaşanlara yardımcı olsun...» diyerek yüksek hislerinizi beyan ettiğiniz ve iki dindaşımızın abone kaydını isteyen mektubunuzu aldık. Bu mektubunuzda ve daha sonraki mektubunuzda isim ve adreslerinizi zikrettiğiniz kardeşlerimizi abone yaparak mecmualarını gönderdik. Paralarını da aldığımızı beyan eder, gayretlerinizi bekleriz. Saygılarımızla...

★ **M. Mustafa Bilgen - ERZURUM** — İmam-Hatip idealizminin aziz bir neferi olan bu İmam-Hatipli kardeşimiz mektubunda isimlerini verdiği on kişinin abone yapılmasını istiyor ve paralarını gönderdiğini yazıyor. Başta kendisi olmak üzere on kardeşimizin abonesi yapıldı, mecmualar gönderildi ve aldığımız paraları hesaplarına işlendi. Hayatta muvaffakiyetler dileyerek selâm ve sevgilerimizi sunarız.

★ **M. Mehmet Sert - B. ALMANYA** — Sizin ve H. Ali Yıldırım Bey'in abone kaydı yapılıp, adreslerinize mecmua postalanmıştır. Gönderdiğiniz para ise işleme konmuştur. Cenâb-ı Hak'dan size, bütün müslümanlara sıhhat, âfiyet temenni ederiz.

★ **M. Âdem Erfendir - Şile/İSTANBUL** — Mecmuamıza abone olmak isteyen altı kişinin kayıtları tamamlandı, kendilerine 118. sayıdan itibaren mecmuaları gönderildi. Bir senelik olarak gönderdiğiniz ve elimize geçen paraya göre aboneliklerniz 129. sayıya kadar devam edecek. Sonsuz selâm ve hürmetler...

İSLÂMIN İLK EMRİ

Oku

Dinî, İçtimaî, Edebî Aylık Mecmua

Sahibi : Türkiye İmam-Hatip Okulları Mezunları Cemiyeti adına : *Hasan TEKELİOĞLU* ● Yazı İşleri Müdürü: *Abdullah Parlayan*
İdarehane: Cıvıloğlu Talebe Yurdu Pasajı — KONYA ● Muhabere Adresi : P.K.: 105 — KONYA ● Posta Çek Numarası: 50059110
☎ 1499 ● Abone şartları : Yıllık : 24 T.L., Altı Aylık : 12 T.L. (Yurt dışı Yıllık : 40 T.L.) ● Me'haz gösterilmeden yazılarımız iktibas edilemez, gönderilen yazılar basılsın - basılmasın iade edilmez.
MUHARREM — SAFER 1392 — YIL : 12 — Cild : 10

Ahmet Sait Matbaası — İSTANBUL

Basıldığı tarih : 2.3.1972

O
«A'mâ
Eseri n
deleştir

«
zâde A
eseridi
mış bi
yâhatle
de dile
eser, b
mesâbe
ve sad
miştir.

OKU
İSLÂMIN İLK EMRİ
200
KURUŞ
CIVILOĞLU
TALEBE YURDU PASAJI
KONYA